ROMÂNIA
MINISTERUL AFACERILOR INTERNE
ACADEMIA DE POLIȚIE
„Alexandru Ioan Cuza”

CONFERINŢA ȘTIINȚIFICĂ CU PARTICIPARE INTERNAȚIONALĂ

PROVOCĂRI ȘI STRATEGII ÎN ORDINEA ȘI SIGURANȚA PUBLICĂ

EDIȚIA A X-A

Sesiune cadre didactice

București, 12-13 decembrie 2024

Eveniment organizat cu sprijinul Asociației Internaționale de Poliție - Regiunea 5 Academia de Poliție ”Alexandru Ioan Cuza” București și Corpului National de Poliție - Consiliul Teritorial Academia de Poliție ”Alexandru Ioan Cuza”

Telefon: 021.317.55.23 Fax: 021.317.55.1

ROMÂNIA
MINISTERUL AFACERILOR INTERNE
ACADEMIA DE POLIȚIE
„Alexandru Ioan Cuza”

COMITETUL ŞTIINŢIFIC

PREȘEDINTE
Conf. univ. dr. ing. BĂLĂNESCU Liviu

COORDONATORI SECȚIUNI

Secțiunea Științe Militare, Informații și Ordine Publică – Conf. univ. dr. IGNAT Dragoș-Andrei
Conf. univ. dr. MOLDOVAN Viorica Ștefania / Lect. univ. dr. GOLOP Vasile Cătălin;
Secțiunea Drept:
Subsecțiunea Drept Privat - Conf. univ. dr. DUMITRESCU Aida;
Subsecțiunea Drept Public – Conf. univ. dr. MĂGUREANU Alexandru /
Lect. univ. dr. NEGRUȚ Gina;
Secțiunea Managementul Situațiilor de Urgență – Conf. univ. dr. ing. ANGHEL Ion /
Conf. univ. dr. ing. ȘERBAN Manuel
Secțiunea Afaceri Interne - Conf. univ. dr. ANDRUȘ Cătălin / Conf. univ. dr. VELIȘCU Viorel;
Secțiunea Științe Comportamentale și Socio - Umaniste și Limbi Străine
- Lect. univ. dr. BAKHAYA Irina Mihaela / Lect. univ. dr. GÂTEJ Emil Răzvan;

MEMBRI

Prof. univ. dr. habil. DUVAC Constantin, Prof. univ. dr. RADION Cojocaru,
Prof. univ. dr. LOZNEANU Verginel, Prof. univ. dr. PARASCHIV Carmen Silvia,
Prof. univ. dr. VASILE Sergiu, Prof. univ. dr. ȚONEA Bogdan, Prof. univ. dr. POHOAȚĂ Nicu,
Conf. univ. dr. ANDRUȘ Cătălin, Conf. univ. dr. VELIȘCU Viorel, Conf. univ. dr. PEREȘ Gabriel,
Conf. univ. dr. MOLDOVAN Viorica Ștefania, Conf. univ. dr. GROFU Nicolae,
Conf. univ. dr. PILAT Artiom, Conf. univ. dr. ENUȚĂ Cătălin, Conf. univ. dr. DUMITRESCU Aida,
Conf. univ. dr. GHEORGHIU Valeria, Conf. univ. dr. PIELMUȘ Cristina-Georgeta,
Conf. univ. dr. BARBU Ionuț-Andrei, Conf. univ. dr. ing. ANGHEL Ion,
Conf. univ. dr. UNGUREANU David, Conf. univ. dr. ing. ȘERBAN Manuel,
Conf. univ. dr. ing. TROFIN Aurel, Conf. univ. dr. CHERSAN Ileana Maria,
Conf. univ. dr. BACALU Filip–Cristian–Valeriu, Conf. univ. dr. CHELARU Rafael – Dorian,
Conf. univ. dr. CÎRCIUMARU Andreea, Conf. univ. dr. GHIȚESCU Georgiana-Melania,
Conf. univ. dr. MACAROVSCHI Laura, Conf. univ. dr. COJOCARU Mimi–Carmina,
Conf. univ. dr. OZARCHEVICI Constantin, Conf. univ. dr. ILIESCU Ligia,
Lect. univ. dr. ing. PAVEL Dragoș Iulian, Lect. univ. dr. LĂZĂRESCU Sorin, Lect. univ. dr. MIHĂILĂ
Marius, Lect. univ. dr. ing. ILIE Viorel, Lect. univ. dr. DRĂGHICI Constantin Victor,
Lect. univ. dr. DASCĂLU Ștefan, Lect. univ. dr. GOLOP Cătălin, Lect. univ. dr. RUSU Dan Gabriel,
Lect. univ. dr. VIȘAN Mihaela, Lect. univ. dr. MADOTTO Gabriel Roberto,
Lect. univ. dr. MAIEREAN Laura, Lect. univ. dr. DUMITRACHE Ștefania, Lect. univ. dr. VASILE Cătălin,
Lect. univ. dr. CHEȘCĂ Iulia, Lect. univ. dr. ȚIGĂNOAIA Cătălin Adrian,
Lect. univ. dr. DRAGU Laurențiu, Lect. univ. dr. BĂBEANU-MĂCĂRESCU Ana Maria,
Lect. univ. dr. CORNECIU Ligia Maria Cristina, Lect. univ. dr. UNGUREANU Robert,
Lect. univ. dr. DOBRESCU Emilian, Lect. univ. dr. LIGIA Fodor, Lect. univ. dr. ȘTEFAN Cătălin Mugurel.

ROMÂNIA
MINISTERUL AFACERILOR INTERNE
ACADEMIA DE POLIȚIE
„Alexandru Ioan Cuza”

COMITETUL DE ORGANIZARE

PREȘEDINTE
Conf. univ. dr. CONSTANTIN Ciprian

MEMBRI

Conf. univ. dr. MĂGUREANU Alexandru Florin, Conf. univ. dr. PÎRVU Loredana, Lect. univ. dr. VOICESCU Vlad, Lect. univ. dr. NEGRUȚ Gina, Lect. univ. dr. ROTARU Mihaela, Lect. univ. dr. ȚARCĂ Cornel, I.P.P. I CURTEANU Mihai, I.M.P. I MOCIOI Ionel Alin, I.M.P. V NISTOR Gabriel Călin, I.P.P. I dr. BĂDIȚĂ Gabriel, I.P.P. I VLĂDOI Florin – Roberto, I.P.P. I SĂVULESCU Natalia, I.P.P. I GHEORGHE Gabriel, I.P.P. V drd. DUMITRAȘCU Ionuț, I.M. I drd. LICĂ Sorin, I.P. III OROȘANU Andrei, I.P. III AMUZA Leonard, I.P. III ȘOAITĂ Alexandru, BĂRBIERU Răzvan, BECHERU Cosmin, AKTUG Nebahat-Sorana

ROMÂNIA
MINISTERUL AFACERILOR INTERNE
ACADEMIA DE POLIȚIE
„Alexandru Ioan Cuza”

© 2024 Autori
Toate drepturile asupra acestei ediții sunt rezervate autorilor. Orice reproducere integrală sau parțială, prin orice procedeu, a unor pagini din această lucrare, efectuate fără autorizația autorilor este ilicită și constituie o contrafacere. Sunt acceptate reproduceri strict rezervate utilizării sau citării justificate de interes științific, cu specificarea respectivei citări.

© 2024 Authors
All rights reserved. This book is protected by copyright. No part of this book may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, photocopying, recording or otherwise, without written permission from the copyright owner.

Editura SITECH face parte din lista editurilor românești acreditate de CNCSIS și de asemenea face parte din lista editurilor cu prestigiul recunoscut de CNCS, prin CNATDCU, pentru Panelul 4.

Editura SITECH Craiova, România
Calea Unirii, nr. 147, parter
Tel/fax: 0251/414003
E-mail: office@sitech.ro / editurasitech@yahoo.com

Articolele din lucrare sunt indexate în CEEOL – Central and Eastern European Online Library.

ISBN 978-606-11-8771-3

ȘTIINȚE JURIDICE
ȘI
ADMINISTRATIVE

ORDINEA PUBLICĂ ÎN DREPTUL CONCURENȚEI ȘI SANCȚIONAREA COMPORTAMENTELOR ANTICONCURENȚIALE

av. drd. VASILE Marcel
Universitatea „Titu Maiorescu" din Bucureşti

***Rezumat**:*

Această lucrare analizează particularitățile noțiunii de „ordine publică" în domeniul dreptului concurenței și tratează principalele tipuri de comportamente prin care se încalcă această ordine, inclusiv din perspectiva regimului sancționator aplicabil în aceste cazuri.

Practicile anticoncurențiale și abuzul de poziție dominantă constituie „nucleul central" al dreptului concurenței, iar descoperirea, investigarea și sancționarea acestor fapte contribuie decisiv la asigurarea unui mediu concurențial normal. Principalele consecințe ale unor astfel de acțiuni constau în reducerea gradului de incertitudine cu privire la comportamentul concurenților pe o anumită piață și scăderea presiunii concurențiale, ceea ce conduce, de regulă, la creșterea prețurilor și afectarea consumatorilor. Prin urmare, aceste comportamente sunt considerate ilegale și sunt sancționate cu amenzi foarte aspre de către Consiliul Concurenței.

***Abstract**:*

This paper analyzes the particularities of the notion of "public order" in the field of competition law and deals with the main types of behavior through which this order is breached, including the perspective of the sanctioning regime applicable in such cases.

Anti-competitive practices and abuse of a dominant position constitute the "main core" of competition law, and the discovery, investigation and sanctioning of these acts contribute decisively to ensuring a normal competitive environment. The main consequences of such actions consist in the decrease of uncertainty regarding the behavior of competitors in a given market and the lessening of competitive pressure, which usually leads to price increases and affects consumers. As such, these behaviors are considered illegal and are sanctioned with very harsh fines by the Competition Council.

***Keywords**: public order, economic public order, anti-competitive agreements, concerted practices, abuse of a dominant position.*

I. DEFINIȚIA ȘI COMPONENTELE NOȚIUNII DE ORDINE PUBLICĂ

1.1 DEFINIȚIA NOȚIUNII DE ORDINE PUBLICĂ

Foarte multe norme juridice fac trimitere la noțiunea de „ordine publică", fără, însă, ca nici una dintre acestea să conțină o definiție a acestei noțiuni. În absența unei definiții legale, în doctrina au fost formulate numeroase definiții, unele mai elaborate, alte mai succinte, cu precizarea că singura idee unanim acceptată este aceea a prevalenței intereselor generale ale societății asupra celor particulare.

Noțiunea de „ordine publică" reprezintă „acea caracteristică a unor norme juridice imperative constând în rolul de a apăra valorile fundamentale ale unui stat, valori ce sunt considerate a exprima interesul general al societății, într-un anumit moment și context politico-social"[1].

Potrivit unei alte definiții succinte și pe care o apreciem ca fiind suficient de cuprinzătoare, prin „ordine publică" înțelegem „toate dispozițiile imperative ale dreptului public și ale dreptului

[1] Ștefan DEACONU, Marian ENACHE, Ordinea publică în dreptul românesc, p. 112, disponibil la https://www.hamangiu.ro/upload/cuprins_extras/in-honorem-ioan-muraru-extras.pdf

privat prin care se apără instituțiile și valorile de bază ale societății, se asigură dezvoltarea economiei de piață și ocrotirea socială a tuturor persoanelor”[2].

Mai mult, „ordinea publică” este „o noțiune suplă, care este mereu adaptată la trebuințele sociale și economice, prezente și viitoare. Astfel, există numeroase cazuri în care legiuitorul edictează norme juridice, fără să se precizeze expres dacă persoanele fizice și persoanele juridice pot sau nu pot deroga de la ele prin voința lor comună sau individuală; competența de a stabili dacă o asemenea regulă de drept este sau nu de ordine publică aparține judecătorilor. Așa se face că în toate situațiile în care instanța de judecată competentă apreciază că o regulă juridică este importantă pentru o bună viață socială, ea poate recunoaște caracterul său imperativ și declara ca fiind de ordine publică”[3].

Din cele de mai sus observăm că nu doar normele juridice pe care legiuitorul le-a calificat în mod expres ca fiind de ordine publică pot avea acest caracter, ci și acele norme apreciate de către instanța competentă ca fiind importante pentru a proteja interesele generale ale societății și cărora judecătorii le recunosc caracterul imperativ. Așadar, identificarea normelor juridice care sunt de „ordine publică” se poate dovedi un demers foarte dificil și cu un rezultat ce nu ar fi ferit de critici sub aspectul acoperii depline a tuturor normelor care fac parte din această categorie.

1.2 COMPONENTELE NOȚIUNII DE ORDINE PUBLICĂ ȘI DREPTUL CONCURENȚEI

Ordinea publică generală, așa cum această a fost descrisă mai sus, este compusă din ordinea publică clasică și ordinea publică modernă sau economică[4]. La rândul său, ordinea publică economică include: ordinea publică economică de protecție și ordinea publică de direcție[5].

Ordinea publică clasică este formată în foarte mare măsură din norme juridice imperative prohibitive, iar rolul ei „constă, în principal, în apărarea coloanelor de susținere a societății, cum sunt: statul, familia și individul, cu drepturile sale fundamentale”[6].

Din categoria normelor de ordine publică prin care este apărat statul fac parte, spre exemplu, normele referitoare la organizarea statului, apărare și ordine publică sau cele referitoare la organizarea justiției.

Protecția familiei se realizează prin „legile imperative privitoare la statutul familiei și la relațiile dintre membrii familiei”[7], dintre care amintim: normele constituționale potrivit cărora familia are dreptul la ocrotire din partea statului, precum și prevederile din Codul civil în vigoare referitoare la căsătorie, egalitatea între soți sau cele privind egalitatea în drepturi a copiilor[8].

Ordinea publică economică reprezintă „o dimensiune a ordinii publice care are sens doar prin raportare la activitatea profesioniștilor. Într-adevăr, profesioniștii sunt cei care exploatează o întreprindere, adică desfășoară în mod sistematic activități economice”[9].

Ordinea publică de protecție este formată din norme care reglementează dreptul consumului și dreptul muncii și prin care profesioniștilor li sunt limitate anumite libertăți cu scopul ca „partea slabă în contractele pe care profesioniștii le încheie, recte consumatorii sau angajații, să fie protejați de abuzul de putere economică al profesioniștilor”[10].

---

[2] Liviu POP, Ordinea publică clasică și ordinea publică modernă, Universul Juridic Premium nr. 5 din 2023, disponibil pe www.sintact.ro
[3] Ibidem
[4] Liviu POP, op. cit.
[5] Flavius-Antnoiu BAIAS, Eugen CHELARU, Rodica CONSTANTINOVICI, Ioan MACOVEI (coord.), Codul civil. Comentariu pe articole. Ediția 3, Editura C.H. Beck, București, 2021, p. 240
[6] Liviu POP, op. cit.
[7] Liviu POP, op. cit.
[8] Ibidem
[9] Flavius-Antnoius BAIAS, Eugen CHELARU, Rodica CONSTANTINOVICI, Ioan MACOVEI (coord.), op. cit., p. 240-241
[10] Ibidem, p. 241

Prin ordinea publică economică de direcție „se înțeleg toate dispozițiile care prevăd mijloacele administrative, financiare, fiscale sau de altă natură la care statul poate recurge pentru a îndruma, conduce și dirija viața contractuală, în așa fel încât să fie cât mai conformă cu utilitatea economică și socială”[11].

Ordinea publică economică de direcție este reprezentată de dreptul concurenței[12]. Normele de concurență sau normele de direcție au ca obiectiv asigurarea unor condiții corecte pentru manifestarea competiției între întreprinderi pentru câștigarea clientelei.

Dreptul concurenței are importanță fundamentală și este reglementat prin norme interne și unionale de prim rang (primare) – Constituția României și Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene – Tratatul de la Lisabona din 13 decembrie 2007 („TFUE”).

Principiul liberei concurențe este menționat la art. 135 din Constituție, care prevede că:„(1) Economia României este economie de piață, bazată pe libera inițiativă și concurență.”, iar „(2) Statul trebuie să asigure: a) libertatea comerțului, protecția concurenței loiale, crearea cadrului favorabil pentru valorificarea tuturor factorilor de producție.”

Apartenența României la Uniunea Europeană determină aplicarea directă a prevederilor Tratatului de la Lisabona, iar domeniul dreptului concurenței este de competența exclusivă a Uniunii Europene (art. 3 din TFUE). Prin urmare, toate statele membre aplică aceleași norme privind concurența necesare funcționării pieței interne.

În domeniul dreptului concurenței, TFUE și Legea concurenței nr. 21/1996, cu modificările și completările ulterioare („Legea Concurenței”) conțin, printre altele, norme care interzic practicile anticoncurențiale și abuzul de poziție dominantă, la art. 101 și art. 102 din TFUE, respectiv art. 5 și art. 6 din Legea Concurenței. Aceste comportamente sunt considerate ilegale și sunt sancționate cu amenzi foarte aspre de către Consiliul Concurenței, autoritatea din România care este competentă să aplice normele de concurență.

Totodată, atunci când investighează eventuale încălcări ale art. 5 sau art. 6 din Legea Concurenței, Consiliul Concurenței va aplica și art. 101 din TFUE, respectiv art. 102 din TFUE, dacă există posibilitatea afectării comerțului dintre statele membre ale Uniunii Europene[13].

Se asigură astfel cadrul legal pentru ca întreprinderile să funcționeze în condiții de concurență loială, de fair play. Concurența este fundamentală pentru funcționarea economiei de piață și un element-cheie pentru bunăstarea consumatorilor. Concurența stimulează inovația și eficiența, asigură diversificarea și creșterea calității produselor și contribuie la scăderea prețurilor.

II. PRACTICILE ANTICONCURENȚIALE

2.1 CONSIDERAȚII INTRODUCTIVE

Articolul 5 alin. (1) din Legea Concurenței, care transpune în legislația națională prevederile art. 101 alin. (1) din TFUE, prevede că: „sunt interzise orice înțelegeri între întreprinderi, decizii ale asocierilor de întreprinderi și practici concertate, care au ca obiect sau au ca efect împiedicarea, restrângerea ori denaturarea concurenței pe piața românească sau pe o parte a acesteia”.

Comportamentele interzise – înțelegere între întreprinderi concurente, decizii ale asocierilor de întreprinderi sau practici concertate – pot consta în practici care: „a) stabilesc, direct sau indirect, prețuri de cumpărare sau de vânzare sau orice alte condiții de tranzacționare; b) limitează sau controlează producția, comercializarea, dezvoltarea tehnică sau investițiile; c) împart piețele sau sursele de aprovizionare; d) aplică, în raporturile cu partenerii comerciali, condiții inegale la prestații echivalente, creând astfel acestora un dezavantaj concurențial; e) condiționează încheierea contractelor de acceptarea de către parteneri a unor prestații suplimentare care, prin natura lor sau în conformitate cu uzanțele comerciale, nu au legătură cu obiectul acestor contracte”[14].

[11] Liviu POP, op. cit.
[12] Ibidem
[13] A se vedea art. 3 din Legea Concurenței
[14] Art. 5 alin. (2) din Legea Concurenței; a se vedea și art. 101 alin. (2) din TFUE

După cum se poate observa din normele juridice de mai sus, comportamentele anticoncurențiale prevăzute la art. 5 alin. (1) din Legea Concurenței, respectiv art. 101alin. (1) din TFUE, pot restricționa concurenta prin obiect sau prin efect. Distincția între încălcare prin obiect – per se – și încălcarea prin efect este deosebit de importantă în practică, în special sub aspect probatoriu.

Astfel, „prin obiect anticoncurențial este avut în vedere potențialul unei fapte comise de întreprinderi de a afecta concurența, chiar dacă obiectivul urmărit de întreprinderi nu era acela de realizare a unei restricții a concurenței și chiar dacă acordul nu ar fi în interesul întreprinderilor implicate. Practic, încălcările prin obiect implică existența unei prezumții legale absolute de încălcare a art. 5 alin. (1) din Lege/art. 101 alin. (1) TFUE, odată ce există suficiente probe privind o coordonare între concurenți”[15].

Din categoria încălcărilor prin obiect fac parte, de regulă, faptele menționate la art. 7 alin. (4) din Legea Concurenței, precum: (i) fixarea preturilor de vânzare a produselor către terți, (ii) limitarea producției sau a vânzărilor ori (iii) împărțirea pieței sau a clienților.[16]

„Efectul anticoncurențial trebuie să se refere la afectarea reală sau potențială a consumatorilor, iar această afectare trebuie să fie apreciabilă, având în vedere pragurile de minimis”[17] prevăzute de art. 7 alin. (1), (2) și (3) din Legea Concurenței. Așadar, în cazul încălcării prin efect nu există prezumția producerii efectelor anticoncurențiale, autorității de concurență revenindu-i sarcina de a proba nu doar existența încălcării, ci și existența unor efecte anticoncurențiale reale.

Principalele consecințe ale unor astfel de practici anticoncurențiale constau în reducerea gradului de incertitudine cu privire la comportamentul concurenților pe o anumită piață și scăderea presiunii concurențiale, ceea ce conduce, de regulă, la creșterea prețurilor și afectarea consumatorilor. Prin urmare, descoperirea și sancționarea unor astfel de practici comerciale constituie un domeniu major de intervenție din partea dreptului concurenței, având în vedere că investigarea acordurilor anticoncurențiale a reprezentat peste 60% dintre cazurile investigate de Comisia Europeană[18].

2.2 ÎNȚELEGERILE ANTICONCURENȚIALE

După cum s-a reținut în doctrină, „înțelegerile anticoncurențiale sunt acorduri între întreprinderi având ca scop limitarea concurenței între competitorii participanți la înțelegere”[19].

Potrivit Consiliului Concurenței, o înțelegere în sensul art. 5 alin. (1) din Legea Concurenței, „există atunci când părțile, explicit sau implicit, adoptă împreuna un plan care determina linia acțiunilor (sau inacțiunilor) lor pe piață. Înțelegerea poate fi explicită sau poate fi dedusă din comportamentul părților, de vreme ce o anumită conduită poate demonstra existenta înțelegerii. Mai mult, nu este necesar ca participanții să se fi pus de acord anterior asupra unui plan comun detaliat. O înțelegere in sensul art. 5 alin. (1) nu necesita un nivel de certitudine similar celui pe care îl implică punerea in aplicare a unui contract comercial”[20].

Cu titlu de exemplu, prin Decizia nr. 13/2015, Consiliul Concurenței a sancționat 4 rețele de magazine (Metro, Real, Selgros și Mega Image) și 21 de furnizori ai acestora pentru încălcarea art. 5 alin. (1) lit. a) din lege si art. 101 alin. (1) din TFUE „prin încheierea unor înțelegeri verticale având ca obiect denaturarea și împiedicarea concurentei pe piață prin stabilirea prețului de vânzare si/sau revânzare pentru produsele furnizorilor”[21]. În acest caz de încălcare per se a regulilor de concurență,

[15] Valentin MIRCEA, Legislația concurentei – comentarii si explicații, Editura C.H. Beck, București, 2012, p. 33
[16] Ibidem
[17] Ibidem, p. 34
[18] Ioan LAZĂR, Dreptul Uniunii Europene în domeniul concurenței, Editura Universul Juridic, București, 2016, p. 157
[19] Ibidem, p. 21
[20] Decizia Consiliului Concurentei nr. 59/ 18.11.2011, paragraful 20.2, disponibilă la: https://www.consiliulconcurentei.ro/wp-content/uploads/2012/01/decizie_taxi_mm_site.pdf
[21] Decizia Consiliului Concurenței nr. 13/ 14.04.2015, p. 147, disponibilă la: https://www.consiliulconcurentei.ro/wp-content/uploads/2022/04/Decizia-13-din-2015-Site.pdf

înțelegerile s-au realizat prin intermediul mai multor documente încheiate între rețele de magazine și furnizori, respectiv prin contracte și formulare de promoție[22].

2.3 DECIZIILE ASOCIAȚIILOR DE ÎNTREPRINDERI

În vederea aplicării regulilor de concurență, prin asociație de întreprinderi se înțelege „acea asociere de durată, între mai multe persoane fizice, organizate fie ca persoane fizice autorizate, întreprindere individuală sau familială, fie între persoane juridice, care pun în comun contribuția lor materială, cunoștințele sau aportul lor în muncă, pentru realizarea unor activități în interes comun/general”[23].

Potrivit unei clasificări a Consiliului Concurenței există 3 categorii de asociații care trebuie să se conforme normelor de dreptul concurenței: (i) asociații de comerț, denumite și asociații de afaceri sau patronale (formate din întreprinderi cu interese comerciale comune), (ii) asociații profesionale (forme de organizare pentru: avocați, medici, notari, arhitecți, auditori, evaluatori, experți contabili etc.) și (iii) asociații cu rol de autoreglementare în domeniul practicilor publicitare (emit și aplică coduri de bune practici pentru membri săi)[24].

Deciziile asociațiilor de întreprinderi prin care s-ar putea încălca prevederile legislației concurenței pot avea ca obiect, spre exemplu: fixarea prețurilor[25], împărțirea pieței sau a clienților, trucarea licitațiilor sau limitarea producției și/sau vânzărilor.

2.4 PRACTICA CONCERTATĂ

Practica concertată reprezintă o formă de coordonare între întreprinderi „care fără să fi ajuns la etapa încheierii unui acord propriu-zis (prin semnarea unui contract scris sau prin ajungerea la o înțelegere verbală) duc la reducerea, în mod conștient, a presiunilor concurențiale existente pe piață”[26].

În Romania, prin Decizia nr. 63 /20.11.2018, Consiliul Concurenței a sancționat 9 societăți de asigurare pentru încălcarea normelor de concurență pentru o practică concertată care a avut ca obiect majorarea tarifelor RCA, practica fiind realizată prin schimbul unor informații sensibile din punct de vedere comercial referitoare la creșterea tarifelor[27].

III. ABUZUL DE POZITIE DOMINANTA

3.1 POZIȚIA DOMINANTĂ

Potrivit legislației din domeniul concurenței, întreprinderile care au o cota de piață ridicată, au o responsabilitate specială, care îi obligă la prudență în legătură cu conduita pe care o adopta în relația cu clienții și concurenții.

Cea mai des întâlnită definiție în doctrină pentru poziția dominantă are în vedere Decizia Curții Europene de Justiție („CEJ”) în cauza 27/76 United Brands c Comisia, potrivit căreia poziția dominantă reprezintă „o situație de forță economică deținută de întreprindere, de natură să împiedice menținerea unei concurențe efective pe piața relevantă, permițându-i să aibă un comportament care este într-o măsură apreciabilă independent față de concurenții și clienții săi și în cele din urmă față de consumatori”[28].

---

[22] Decizia Consiliului Concurenței nr. 13/ 14.04.2015, p. 4, disponibilă la: https://www.consiliulconcurentei.ro/wpcontent/uploads/2022/04/Decizia-13-din-2015-Site.pdf

[23] Ghid privind conformarea cu regulile de concurență de către asociațiile de întreprinderi emis de Consiliul Concurenței, p. 3, disponibil la: https://www.consiliulconcurentei.ro/wp-content/uploads/2021/02/Ghid-FINAL-ian2021-SITE.pdf#page=9&zoom=100,92,733

[24] Ibidem, p. 5-6

[25] A se vedea Decizia Consiliului Concurenței nr. 76/20.12.2018, disponibilă la: https://www.consiliulconcurentei.ro/wp-content/uploads/2019/11/decizia_76_din_2018.pdf

[26] Valentin MIRCEA, op. cit, p. 32

[27] Decizia Consiliului Concurenței nr. 63/ 20.11.2018, p. 297, disponibilă la: https://www.consiliulconcurentei.ro/wp-content/uploads/2020/01/decizie_63_2018_site_final_v1.pdf

[28] Laura LAZĂR, Abuzul de poziție dominantă: evoluții și perspective în dreptul European și național al concurenței, Editura C.H. Beck, București, 2013, p. 169

Într-o situație de poziție dominantă se poate găsi o singură întreprindere, caz în care avem dea face cu dominanța individuală (de regulă, la niveluri ale cotei de piață de cel puțin 40%) sau mai multe întreprinderi împreună, caz în care avem de-a face cu dominanță colectivă[29].

Poziția dominantă se evaluează în funcție de piața relevantă, noțiune care „are două dimensiuni – obiectul ofertei de produse sau servicii pe piață (piața produsului) și delimitarea geografică a spațiului în care acestea sunt disponibile (piața geografică) și reprezintă, pe scurt, cadrul în care se manifestă puterea de piață a unei întreprinderi"[30].

3.2 Abuzul de poziție dominantă

În cauza C-170/13 Huawei Technologies Co. Ltd v ZTE Corp. and ZTE Deutschland GmbH, prin raportare la jurisprudența sa anterioară, CEJ a reținut că „noțiunea de folosire abuzivă a unei poziții dominante în sensul articolului 102 TFUE este o noțiune obiectivă care vizează comportamentele unei întreprinderi în poziție dominantă care, pe o piață unde gradul de concurență este deja redus tocmai din cauza prezenței întreprinderii respective, au ca efect, prin recurgerea la mijloace diferite de cele care guvernează o concurență normală între produse sau servicii pe baza prestațiilor operatorilor economici, să împiedice menținerea gradului de concurență existent încă pe piață sau dezvoltarea acestei concurențe"[31].

Din cele de mai sus este lesne de înțeles că existența unei poziții dominante nu este sancționabilă, sancționabilă fiind doar o eventuală folosire abuzivă a acestei poziții pentru eliminarea concurenței.

Un eventual abuz de poziție dominantă ar putea consta în: „a) impunerea, direct sau indirect, a prețurilor de vânzare sau de cumpărare sau a altor condiții de tranzacționare inechitabile; b) limitarea producției, comercializării sau dezvoltării tehnice în dezavantajul consumatorilor; c) aplicarea în raporturile cu partenerii comerciali a unor condiții inegale la prestații echivalente, creând astfel acestora un dezavantaj concurențial; d) condiționarea încheierii contractelor de acceptarea de către parteneri a unor prestații suplimentare care, prin natura lor sau în conformitate cu uzanțele comerciale, nu au legătură cu obiectul acestor contracte"[32].

Cu titlu de exemplu, prin Decizia nr. 237/12.12.2006, Consiliul Concurenței a sancționat un abuz de poziție dominanta manifestat prin impunerea de tarife majorate în mod nejustificat de creșterea costurilor[33].

IV. SANCȚIONAREA COMPORTAMENTELOR ANTICONCURENȚIAE

În cazul practicilor anticoncurențiale și abuzului de poziție dominantă pot fi aplicate, în principal, sancțiuni civile și contravenționale.

Potrivit art. 52 alin. (1) din Legea Concurenței, sunt nule de drept orice înțelegeri sau decizii interzise prin art. 5 şi 6 din prezenta lege, precum şi prin art. 101 şi 102 din TFUE, respectiv orice angajamente, convenții ori clauze contractuale raportându-se la o practică anticoncurențială.

Nulitatea este una absolută, motiv pentru care poate fi invocată de orice persoană interesată, pe cale de acțiune sau de excepție și lipsește de efecte juridice acordurile sau clauzele contractuale prin care s-a realizat practica anticoncurențială.

Încălcarea prevederilor art. 5 şi 6 din Legea Concurenței, respectiv a prevederilor art. 101 şi 102 din TFUE constituie contravenție și se sancționează cu amendă cuprinsă între 0,5% și 10% din

[29] A se vedea art. 6 alin. (3) din Legea Concurenței
[30] Valentin MIRCEA, op. cit, p. 51
[31] Cauza C-170/13 Huawei Technologies Co. Ltd v ZTE Corp. and ZTE Deutschland GmbH, paragraful 45, disponibilă la: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:62013CJ0170
[32] Art. 6 alin. (1) din Legea Concurenței; a se vedea și art. 102 din TFUE
[33] Decizia Consiliului Concurenței nr. 237/12.12.2006, p. 87, disponibilă la: https://www.consiliulconcurentei.ro/wp-content/uploads/2006/01/decizii_2006_237.pdf

cifra de afaceri totală mondială realizată de întreprinderea sau asocierea de întreprinderi în anul financiar anterior sancționării, potrivit art. 55 din Legea Concurenței.

Individualizarea sancțiunii contravenționale se face ținând cont de gravitatea și durata faptei, cu respectarea principiului eficacității, proporționalității și al efectului disuasiv al sancțiunii aplicate[34].

Amenzile contravenționale care pot fi aplicate de către Consiliul Concurenței sunt cele mai mari amenzi care pot fi aplicate de către o autoritate publică din România[35]. Severitatea lor derivă din faptul că valoarea amenzii se calculează ca procent din cifra de afaceri a întreprinderii din anul financiar anterior sancționării.

V. CONCLUZII

Prin intermediul normelor de concurență numite, care fac parte din ordinea publică economică de direcție, se asigură condiții corecte pentru manifestarea competiției între întreprinderi pentru câștigarea clientelei.

Încălcarea normelor de concurență prin practici anticoncurențiale sau abuz de poziție au efecte semnificative asupra economiei afectând, în principal, consumatori care vor fi nevoiți să plătească prețuri mai mari pentru produse și servicii. Din acest motiv, aceste comportamente sunt sancționate aspru de către Consiliul Concurenței, amendă cuprinsă între 0,5% și 10% din cifra de afaceri a întreprinderii din anul financiar anterior sancționării.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE:

1. Flavius-Antnoiu BAIAS, Eugen CHELARU, Rodica CONSTANTINOVICI, Ioan MACOVEI (coord.), Codul civil. Comentariu pe articole. Ediția 3, Editura C.H. Beck, București, 2021;
2. Valentin MIRCEA, Legislația concurentei – comentarii si explicații, Editura C.H. Beck, București, 2012;
3. Ioan LAZĂR, Dreptul Uniunii Europene în domeniul concurenței, Editura Universul Juridic, București, 2016;
4. Laura LAZĂR, Abuzul de poziție dominantă: evoluții și perspective în dreptul European și național al concurenței, Editura C.H. Beck, București, 2013;
5. Liviu POP, Ordinea publică clasică și ordinea publică modernă, Universul Juridic Premium nr. 5 din 2023, disponibil pe www.sintac.ro;
6. https://www.hamangiu.ro/upload/cuprins_extras/in-honorem-ioan-muraru-extras.pdf
7. https://www.consiliulconcurentei.ro/wp-content/uploads/2021/02/Ghid-FINAL-ian-2021SITE.pdf#page=9&zoom=100,92,733;
8. https://www.consiliulconcurentei.ro/wp-content/uploads/2012/01/decizie_taxi_mm_site.pdf
9. https://www.consiliulconcurentei.ro/wp-content/uploads/2022/04/Decizia-13-din-2015Site.pdf;
10. https://www.consiliulconcurentei.ro/wp-content/uploads/2019/11/decizia_76_din_2018.pdf
11. https://www.consiliulconcurentei.ro/wpcontent/uploads/2020/01/decizie_63_2018_site_final_v1.pdf;
12. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:62013CJ0170 https://www.consiliulconcurentei.ro/wp-content/uploads/2006/01/decizii_2006_237.pdf

[34] Art. 57 alin. (1) din Legea Concurenței

[35] Valentin MIRCEA, op. cit, p. 202

PARENTAL ALIENATION – DEFINITIONS AND LEGAL CONSEQUENCES OF ITS ESTABLISHMENT

ÎNSTRĂINAREA PĂRINTEASCĂ – DELIMITĂRI ȘI CONSECINȚE JURIDICE ALE CONSTATĂRII ACESTEIA

Av. Dr. Anca - Elena BĂLĂȘOIU
Universitatea Româno - Americană
cabinetdeavocatbalasoiu@yahoo.com

Rezumat: *Introdusă în anul 2024 ca instituție juridică nouă în legislația românească, înstrăinarea părintească reprezintă o necesitate, în contextul creșterii numărului de litigii având ca obiect principal sau accesoriu stabilirea autorității părintești asupra unui minor sau a chiar a unui program de legături personale ale minorului cu părintele nerezident. Punerea în aplicare a dispozițiilor legale în materie reprezintă o provocare pentru instanțele de dreptul familiei, pentru practicieni și pentru justițiabili, date fiind drepturile și valorile pe care leguitorul și-a dorit să le ocrotească prin introducerea acestui concept juridic.*

Abstract: *Introduced in 2024 as a new legal institution in Romanian legislation, parental alienation is a necessity by law, in the context of the increasing number of litigations having as their main or accessory object the establishment of parental authority over a minor or even a program of personal ties of the minor with the non-resident parent. The implementation of the legal provisions in this matter represents a challenge for family law courts, practitioners and litigants, given the rights and values that the legislator wanted to protect by introducing this legal concept.*

Keywords*: parental alienation, family law, child's rights, resident parent, violence agains children.*

1. DEFINIREA CONCEPTULUI DE "ÎNSTRĂINARE PĂRINTEASCĂ"

Înstrăinarea părintească, până de curând denumită "alienare parentală", este definită ca fiind o forma a violenței psihologice prin care unul dintre părinți, în mod intenționat, urmărit sau asumat și apropriat, generează sau acceptă și folosește o situație în care copilul minor ajunge să manifeste reținere sau ostilitate nejustificate sau disproporționate față de celălalt părinte.

Definiția include faptul că înstrăinarea părintească este „o formă de violență psihologică", chestiune care este recunoscuta ca atare în literatura de specialitate și din punct de vedere legislativ.

De asemenea, definiția include modalitățile prin care înstrăinarea părintească se poate produce:

– Întotdeauna comportamentul părintelui responsabil – părintele care înstrăinează – trebuie să fie unul manifestat cu intenție; înstrăinarea din culpă (neintenționată) nu poate fi rezonabil admisă ca instituție juridică, pentru că, dacă ar fi admisă, înstrăinarea părintească s-ar putea aplica, în teorie, în absolut toate situațiile în care relația unuia dintre părinti cu celalalt copil ar fi una distanțată sau nefirească, fără luarea în calcul a niciuni alt criteriu;

– Este dată o calificare specifică intenției pentru a însemna atât scopul "urmarit" și "generat" – adică situatia în care părintele care înstrăinează își stabilește de la început obiectivul de înstrăinare și il pune în aplicare – precum și scopul "asumat și apropriat"' și mai apoi „folosit"- respectiv situația în care părintele care înstrăineaza profită cu bună-știință de o situație pe care inițial nu el a generat-o, dar pe care decide să o exploateze pentru realizarea înstrăinării.

Totodată, definiția include și efectele imediate necesar a fi produse, respectiv se stabilește că minorul trebuie să manifeste "reținere sau ostilitate" față de părintele – victimă a înstrăinării părintești.[1]

[1] Modificări Legislative privind Înstrăinarea părintească - https://www.juridice.ro/735156/modificari-legislative-privind-instrainarea-parinteasca.html

Înstrăinarea părintească apare, mai concret, atunci când un copil minor refuză să aibă o relație cu un părinte din cauza manipulării, cum ar fi transmiterea de informații exagerate sau false, de către celălalt părinte. Situația apare cel mai adesea în timpul unui litigiu având ca obiect divorțul sau stabilirea autorității părintești, dar se poate întâmpla și în familii în care partenerii de viață, respectiv părinții nu s-au separat.[2]

Ulterior separării părinților, înstrăinarea părintească este realizată, de cele mai multe ori, de părintele rezident, cel care locuiește în mod statornic cu minorul, fiind îndreptată împotriva părintelui nerezident, scopul fiind, în opinia noastră, acela al reducerii atașamentului copilului față de părintele – victimă.

2. REGLEMENTĂRI LEGISLATIVE PRIVIND ÎNSTRĂINAREA PĂRINTEASCĂ

Prin modificările aduse de Legea nr. 123/2024 la Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, s-a statuat ca motiv întemeiat de exercitare exclusivă a autorității părintești și înstrăinarea părintească, pe lângă încălcarea gravă sau repetată a autorității părintești a celuilalt părinte sau de oricare altă imposibilitate obiectivă a părinților de a colabora pentru luarea în comun a deciziilor privitoare la copilul minor.

Înstrăinarea părintească poate fi constatată doar de către instanța de tutelă, cu alte cuvinte, de către instanța de judecată de la domiciliul de fapt al minorului. Constatarea înstrăinării părintești poate fi solicitată instanței de judecată pe cale principală sau accesorie, în cadrul oricărui litigiu având ca obiect măsuri privitoare la minor, de către unul dintre părinți, de către procuror sau de către Direcția generală de asistență socială.

Existența unei stări de înstrăinare părintească creează prezumția relativă că exercitarea autorității părintești de către părintele care înstrăinează, precum și stabilirea locuinței copilului la domiciliul acestui părinte nu sunt în interesul superior al copilului.[3]

Într-o asemenea situație, dacă particularitățile cauzei reclamă totuși stabilirea domiciliului minorului la părintele care înstrăinează, instanța de judecată va fi obligată să aibă în vedere următoarele reguli:

„*a) stabilirea în favoarea părintelui înstrăinat a unui program de relații personale cu copilul, care va include, în mod obligatoriu, modalitățile prevăzute de art. 18 alin. (1) lit. c) și g)*;" adică „c) *găzduirea copilului, pe perioadă determinată, de către părintele sau de către altă persoană la care copilul nu locuiește în mod obișnuit, cu sau fără supravegherea modului în care relațiile personale sunt întreținute, în funcție de interesul superior al copilului*; g) *întâlniri ale copilului cu părintele ori cu o altă persoană față de care copilul a dezvoltat legături de atașament într-un loc neutru în raport cu copilul, cu sau fără supravegherea modului în care relațiile personale sunt întreținute, în funcție de interesul superior al copilului*.")

„b) *consilierea psihologică a copilului și a ambilor părinți de către direcția generală de asistență socială și protecția copilului."* .

Observăm astfel că, prin Legea nr. 123/2024, se statuează de leguitor nu doar încadrarea înstrăinării părintești ca o formă de violență împotriva copilului, ci și că aceasta reprezintă un motiv de schimbare a locuinței copilului, de la un părinte la celălalt, dacă situația o impune. Avem aici în vedere dispozițiile art. 18 lit. c din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, cu modificările recente.

Apreciem că dispozițiile mai sus citate trebuie analizate, în raport de fiecare situație de fapt dedusă judecății și față de dispozițiile art. 21 alin. 1 din Legea nr. 272/2004, conform cărora: *" (1) În cazul în care părinții nu se înțeleg cu privire la locuința copilului, instanța de tutelă va stabili locuința acestuia la unul dintre ei, potrivit art. 496 alin. (3) din Codul civil. La evaluarea interesului copilului instanţa poate avea în vedere, în afara elementelor prevăzute la art. 2 alin. (6), şi aspecte precum:*

[2] https://www.psychologytoday.com/intl/basics/parental-alienation

[3] A. Dumitrescu – " Minusurile și plusurile reglementării conceptului de înstrăinare părintească instituit prin Legea nr. 123/2024",https://www.juridice.ro/748438/minusurile-si-plusurile-reglementarii-conceptului-de-instrainare-parinteasca-instituit-prin-legea-nr-123-2024.html.

a) disponibilitatea fiecărui părinte de a-l implica pe celălalt părinte în deciziile legate de copil şi de a respecta drepturile părinteşti ale acestuia din urmă;

b) disponibilitatea fiecăruia dintre părinţi de a permite celuilalt menţinerea relaţiilor personale;

c) situaţia locativă din ultimii 3 ani a fiecărui părinte;

d) istoricul cu privire la violenţa părinţilor asupra copilului sau asupra altor persoane. Acest istoric poate fi probat prin certificate medico-legale, rapoarte de evaluare realizate de către asistentul social sau rapoarte de expertiză psihologică a minorului, ascultarea minorului în camera de consiliu, coroborate cu orice alte mijloace de probă prevăzute de lege;

e) distanţa dintre locuinţa fiecărui părinte şi instituţia care oferă educaţie copilului.”.

Aşadar, leguitorul a stabilit criterii clare de stabilire a domiciliului minorului la unul dintre părinți însă, prin reglementarea instituției înstrăinării părinteşti, se realizează o adăugare a criteriilor care trebuie avute în vedere la această stabilire.

Fără îndoială că dispozițiile art. 21 alineat 1 au fost reglementate în vederea stabilirii unei situații juridice a minorului pe o perioadă îndelungată însă, în practică, s-a observat că aceste criterii sunt utilizate și în motivarea unor cereri de emitere a unor ordonanțe preşedințiale, care cuprind măsuri cu caracter provizoriu, ce impactează asupra copilului.

În același sens, observăm că dispozițiile art. 18 lit. c sunt formulate ca măsuri provizorii în ceea ce privește o eventuală și necesară relocare a minorului de la părintele care înstrăinează, la cel care este victimă a înstrăinării părinteşti, leguitorul utilizând noțiunea de ”găzduire”.

Apreciem important faptul că producerea stării de înstrăinare părintească nu incumbă exclusiv unuia dintre părinți ci aceasta poate fi și rezultatul unor acțiuni întreprinse de membrii familiei extinse a minorului (bunici, unchi, mătuși,etc) sau ai familiei substitutive (prieteni apropiați, afini până la gradul al IV -lea sau asistenți maternali). [4]

Anterior intrării în vigoare a modificărilor legislative care fac obiectul prezentului demers, doctrina și practica de specialitate au oferit multe exemple prin care s-a sesizat necesitatea unei asemenea reglementări, cum ar fi ” *judecătorul care, audiind martorii, ascultând copilul și părinții acestuia află despre copil că acesta respinge un părinte, refuză categoric contactul cu acesta, chiar dacă din cunoștințele sale domeniul psihologiei ar asimila această situație cu alienarea parentală, tot nu o poate retine ca realitate faptică, deoarece alienarea parentală presupune o determinare științifică și poate fi stabilită doar de expertul psiholog, iar în exemplul dat prin asocierea părintelui respins cu respingerea categorică de către copil expertul psiholog va stabili că acestei situații corespunde în mod diferențiat fie alienarea parentală, fie situația de înstrăinare caracterizată și de un comportament abuziv al părintelui asupra și/sau deficiențe parentale severe”*.[5]

Ne raliem opiniei mai sus citate, în sensul că este de dorit ca situația înstrăinării părinteşti să fie stabilită de către instanța de judecată doar după realizarea unei evaluări din partea unui psiholog sau a unei persoane specializate, care poate oferi o opinie documentată, întemeiată cu privire la situația de fapt dedusă judecății.

În același sens, obsevăm că și Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat asupra analizării individualizate a cazurilor de înstrăinare părintească.

Jurisprudența C.E.D.O. insistă asupra necesității unei abordări individualizate în evaluarea programelor de relații personale. Fiecare caz trebuie să fie examinat în contextul său specific, ținând cont de relația părinte-copil, circumstanțele divorțului sau separării și evoluția situației familiale.

Prin interpretarea sa consecventă a dreptului la respectarea vieții de familie, C.E.D.O. furnizează un cadru legal esențial pentru analizarea și soluționarea problemelor legate de programele de relații personale îngrădite de părintele rezident. Aceasta subliniază importanța echilibrului între drepturile părinților și interesul superior al copilului în fața deciziilor legale și administrative care pot afecta relațiile personale post-divorț.[6]

---

[4] Idem 3

[5] Interesul superior al copilului. Expertiza psihologica in caz de separarea/divortul parintilor, M. Pivniceru şi C. Luca, ISBN/ISSN: 978-606-27-0727-9, p. 105.

[6] A. Neagu - Restricțiile asupra relațiilor personale dintre părinte și copil- în lumina Jurisprudenței CEDO, https://ancaneagu.ro/restrictiile-asupra-relatiilor-personale-dintre-parinte-si-copil-in-lumina-jurisprudentei-cedo/

3. FORME ȘI EFECTE ALE ÎNSTRĂINĂRII PĂRINTEȘTI

Înstrăinarea părintească variază în grade de severitate, așa cum se vede în comportamentele și atitudinile atât ale părinților, cât și ale copiilor. Această severitate poate avea o consecință mai mică, spre exemplu atunci când părintele nerezident numește pe celelălalt părinte pe un nume denigratoriu; sau ar putea fi copleșitoare, precum o campanie a părintelui de distrugere conștientă a relației copilului cu celălalt părinte. Majoritatea copiilor sunt capabili să înlăture comentariul neplăcut al unui părinte despre celălalt părinte, realizând că este făcut în frustrare.[7]

Nu același lucru se poate afirma despre o înstrăinare părintească ce presupune acte constante de manipulare a copilului pentru a avea reacții de respingere sau de distanțare, disproporționate față de celelalt părinte.

Un tip de înstrăinare se numește și ”naivă”, prin care în mod mai puțin conștient sau intenționat, unul dintre părinți îl denigrează pe celălalt părinte în fața copilului, spre exemplu când refuză să achiziționeze un bun copilului, afirmând că cererea ar trebui adresată părintelui care are venituri mai mari.

Cei care practică înstrăinarea părintească ”activă”, vor aduce critici constante despre celălalt părinte sau despre părintele – victimă, prin realizarea de construcții argumentative la adresa acestuia, prin reamintirea unor episoade de conflict către copil, a unor experiențe traumatizante și prin proiectarea unor scenarii negative, în care părintele de care se încearcă înstrăinarea are un rol negativ.

Alienatorul ”obsesiv” este cel care se consideră mai presus de lege și de orice hotărâre judecătorească și care crează impresia că se dedică întru totul protejării copilului față de celălalt părinte, nepermițându-i acestuia să opineze despre celălalt părinte în alt mod decât conform propriei păreri. [8]

Astfel, observăm că copilului îi sunt încălcate nu doar dreptul de a relaționa cu unul dintre părinți, dar implicit și multe alte drepturi considerate ca fiind fundamentale, precum: dreptul la opinie, la viață de familie, la stabilitate, la sănătate psihică, respectiv la sănătate. [9]

Relaționarea cu părinții, în sensul respectării Interesului superior al copilului, presupune o relație de spijin moral reciproc din partea fiecăruia din părinți, în vederea consolidării relației copilului cu aceștia. Iar, în cazurile de înstrăinare părintească, observăm că acțiunile părinților se circumscriu unei atitudini contrare stării de respectare a drepturilor mai sus enunțate.

Doctrina de specialitate abundă în realizarea de clasamente și tipologii de alienatori, atât la nivel național, cât și internațional. Cu toate acestea, apreciem că realizarea de studii despre dinamica relației dintre fiecare părinte și copil, cu diferențierea ”rezident - nerezident” fiind încă la început în România.

4. CONCLUZII

Considerăm că, în practică, instanțele se vor confrunta cu un număr ridicat de cereri de constatare a înstrăinării părintești, care vor avea ca scop relocarea minorului de la un părinte la altul, fără ca în mod necesar să fie îndeplinită condiția existenței înstrăinării părintești.

Situațiile de înstrăinare părintească trebuie constatate de un specialist în relațiile cu minorii, pentru a se evita inducerea în eroare a instanțelor de judecată ori îngreunarea soluționării cauzelor de acest tip, prin administrarea unui probatoriu prea complex, care necesită timp de administrare și analizarea, în etapa deliberării asupra soluției instanței.

Astfel, considerăm că instrumentul juridic aflat la dispoziția instanțelor de judecată este unui perfectibil, fiind necesară instituirea unor condiții suplimentare de determinare a existenței înstrăinării părintești.

BIBLIOGRAFIE:

1. A. Dumitrescu – ”Minusurile și plusurile reglementării conceptului de înstrăinare părintească instituit prin Legea nr. 123/2024”, https://www.juridice.ro/748438/minusurile-si-plusurile-reglementarii-conceptului-de-instrainare-parinteasca-instituit-prin-legea-nr-123-2024.html.

[7] D. Darnall, Ph.D - Three Types of Parental Alienators, https://www.familyaccessfightingforchildrensrights.com/uploads/2/6/5/0/26505602/3_types_of_pa_copr._1997_douglas_darnall_ph.pdf

[8] Idem 5

[9] Art. 2

2. Interesul superior al copilului. Expertiza psihologica in caz de separarea/divortul parintilor, M. Pivniceru și C. Luca, ISBN/ISSN: 978-606-27-0727-9;

3. A. Neagu - Restricțiile asupra relațiilor personale dintre părinte și copil- în lumina Jurisprudenței CEDO, https://ancaneagu.ro/restrictiile-asupra-relatiilor-personale-dintre-parinte-si-copil-in-lumina-jurisprudentei-cedo/

4. D. Darnall, Ph.D - Three Types of Parental Alienators, https://www.familyaccessfightingforchildrensrights.com/uploads/2/6/5/0/26505602/3_types_of_pa_copr._1997_douglas_darnall_ph.pdf;

5. Modificări Legislative privind Înstrăinarea părintească - https://www.juridice.ro/735156/modificari-legislative-privind-instrainarea-parinteasca.html

6. https://www.psychologytoday.com/intl/basics/parental-alienation.

ASPECTE TEORETICO-PRACTICE PRIVIND APLICAREA PRINCIPIULUI JURISDICȚIEI UNIVERSALE ÎN CAZUL PINOCHET

DOSPINOIU IOAN-CIPRIAN, doctorand, ULIM
Recenzent: Zaharia Virginia, doctor în drept, conferențiar universitar

Principiul jurisdicției universale este considerat astăzi ca un pilon al dreptului internațional penal. Or, recunoașterea acestuia nu a fost un proces acceptat unanim de experți, dar și mai mult de state. Promovat inițial la nivel internațional în cadrul procesului de la Nurenberg după cel deal Doilea Război Mondial, la finele secolului XX conceptul jurisdicției universale începe treptat a fi promovat și la nivel național. Or, cazul Pinochet este unul special în acest sens, trzând multiple discuții la nivel de experți și poate constitui într-o oarecare măsură un simbol al recunoașterii caracterului imperativ al jurisdicției universale în cazul răspunderii persoanelor ce au comis crime internaționale, inclusiv crime de război, crime contra umanității sau genocid. Adevărul este că cazul Pinochet a influențat mult, chiar dacă indirect poziția statelor în materie de drept penal la nivel național în raport cu răspunderea pentru comiterea unor astfel de fapte ilegale.

Cuvinte-cheie: jurisdicție universală, imunitate, Pinochet, palata lorzilor, crime internaționale.

THEORETICAL-PRACTICAL ASPECTS REGARDING THE APPLICATION OF THE PRINCIPLE OF UNIVERSAL JURISDICTION IN THE PINOCHET CASE

The principle of international jurisdiction is considered today as a pillar of international criminal law. However, its recognition was not a process unanimously accepted by experts, but even more so bay states. Initially promoted at an international level during the Nuremberg trial after the Second World War, at the end of the 20th century the concept of universal jurisdiction gradually began to be promoted of the national level as well. However, the Pinochet case is a special one in this sense, sparking multiple discussions at the expert level and may be to some extent a symbol of the recognition of the imperative nature of universal jurisdiction in the case of the responsibility of persons who have committed international crimes, including war crimes, crimes against of humanity or genocide. The truth is that the Pinochet case greatly, if indirectly, influenced the position of states in criminal law at the national level in relation to responsibility for committing such illegal acts.

Key-words: universal jurisdiction, immunity, Pinochet, the palace of the lords, international crimes.

Introducere

Printre categoriile clasice de infracţiuni, ce antrenează răspunderea penală individuală în timp de conflicte armate internaţionale, sunt două pentru care există competenţa universală pentru a urmări autorii lor, acestea fiind crima de genocid şi crimele contra umanităţii.

Referindu-ne la posibilitatea aplicării jurisdicţiei universale de către state în raport cu unele categorii de persoane ce beneficiază de anumite privilegii şi imunităţi conform dreptului internaţional, menţionăm că în literatura de specialitate nu există o poziţie expresă acceptată în unanimitate. În plus, nici practica judiciară internaţională nu este destul de bogată.

Conform principiului egalităţii suverane a statelor, nici un stat nu este în drept să emită acte, ce ar avea un caracter obligatoriu pentru un alt stat: *par in parem non habet imperium*. Reiese că dreptul internaţional cutumiar din cele mai vechi timpuri recunoştea principiul ce acordă statului imunitatea de jurisdicţie în raport cu alte state. Imunitatea reprezintă o excepţie de la jurisdicţia statului sau limitarea ei. De regulă, statul nu poate exercita jurisdicţia sa în raport cu un alt stat sau a persoanei cu funcţii de răspundere ce reprezintă acest stat, chiar dacă fapta respectivă a fost comisă pe teritoriul statului sau cade sub jurisdicţia lui.[1] Referindu-ne la dreptul penal, constatăm că în cazul

[1] Gamurari V., Barbăneagră A. Crimele de război. Chișinău : Reclama SA, 2008, p. 343.

imunităţii, posesorul nu doar că nu poate fi transmis instanţei judiciare, dar faţă de el nu pot fi aplicate orice alte măsuri, inclusiv – extrădarea predarea.

Concurența de jurisdicții în cazul prezenței imunității de stat

Imunitatea de stat serveşte două obiective. Primul – asigurarea posibilităţii statului de aşi exercita funcţiile în afara oricărui amestec din exterior. Cel deal doilea, poate mai puţin important – ține de garantarea demnității statului, cărui îi poate fi adus prejudiciu în caz că un stat suveran va fi impus să execute dispoziţiile unui alt stat.[2] Evident că obiectivul principal – garantarea unei funcţionări normale a statului – este supusă pericolului într-o măsură mai mare în cazul procedurii *mala fide* din partea instanţelor judiciare.

Cel deal doilea tip de imunitate a persoanelor cu funcţii de răspundere, aşa numita imunitate *ratione peronae*, reprezintă o imunitate absolută, adică nu doar protejează persoana respectivă atunci când ea acţionează din numele statului, ci şi o îndepărtează totalmente de instanţele judiciare ale altor state, indiferent de calitatea în care apare – oficială sau privată. Grupul din care fac parte asemenea persoane, reprezentanţi ai statului, este destul de limitat – şeful de stat, şeful guvernului şi ministrul afacerilor externe, în perioada în care ei se află în străinătate. Ei se bucură de imunitate *ratione personae* doar pentru perioada în care ocupă funcţia dată. Odată cu părăsirea postului ocupat încetează şi imunitatea *ratione personae*, rămânând doar imunitatea *ratione materiae* în raport cu acţiunile comise în timp ce-şi exercitau obligaţiile de serviciu.[3] Deşi nu sunt exprese frontierele utilizării imunităţii *ratione personae* în raport cu acţiunile ce sunt comise în mod privat, cazuri de intentare a unui dosar penal contra unui şef de stat în exerciţiu, practic nu există.

Valorile protejate de imunitatea *ratione personae* prevalează asupra valorilor protejate de imunitatea *ratione materiae***.** Imunitatea *ratione personae* protejează posibilitatea statului de a funcţiona şi nu doar demnitatea sa. Spre deosebire de alţi reprezentanţi ai statului, cum ar fi de exemplu, funcţionarii publici – şeful de stat este dificil de a-l înlocui. Reiese, că acţiunile procesuale, inclusiv arestul, îndreptate contra şefului de stat sau altor persoane cu funcţii înalte, pot submina în mod grav capacitatea statului de a-şi exercita funcţiile în mod corespunzător, printre care evidenţiem funcţia de menţinere a păcii. Anume din aceste considerente, imunitatea *ratione peronae* acordă protecţie absolută de la orice formă de exercitare a jurisdicţiei din partea unui stat străin, în timp ce imunitatea *ratione materiae* include doar acţiunile ce ţin de exercitarea obligaţiilor de serviciu şi nu acordă nici un fel de protecţie în caz de examinare de către instanţa judiciară a unui alt stat a acţiunilor comise în calitate de persoană privată. Din aceleaşi consideraţii imunitatea *ratione personae* încetează, atunci când expiră termenii împuternicirilor persoanei cu funcţie: de fostul şef de stat nu mai depinde funcţionarea normală a statului, în aşa fel, imunitatea *ratione materiae*, ce acoperă doar faptele comise în calitate oficială, este suficientă pentru garantarea demnităţii statului.

La cele spuse putem adăuga, că imunitatea ce protejează statul ca subiect de drept serveşte ambelor obiective menţionate. Ea asigură capacitatea statului să funcţioneze în afara unui amestec din străinătate, dat fiind că alte state nu-şi pot exercita jurisdicţia în aşa mod ca să impună sau chiar să constrângă un alt stat să facă cava şi garantează demnitatea statului, deoarece autorităţile altor state nu au dreptul să pună un stat într-o situaţie dificilă, adoptând o hotărâre cu privire la legalitatea acţiunilor acestuia.

Studiu de caz. Pinochet

Deşi de la bun început imunitatea statului străin era absolută,[4] dreptul internaţional contemporan admite unele excepţii de la imunitatea de stat. Aşa de exemplu, astăzi este pe larg răspândit că imunitatea se aplică doar în cazul *acta iure imperii*, cum ar fi acţiunile statului în cadrul exercitării împuternicirilor guvernamentale. Din contra, atunci când statul participă la schimbul comercial ca subiect privat (*iure gestionis*), el posedă drepturile persoanei juridice private şi respectiv

[2] Idem.

[3] Muxart A. „Immunité de l'ex-chef d'État et compétence universelle: quelques réflexions à propos de l'affaire Pinochet". *Actualité et Droit International*, décembre 1998 [on-line] http://www.ridi.org/adi (accesat la 15.09.2023).

[4] Gamurari V., Barbăneagră A., op. cit., p. 346.

poate fi atras la răspundere civilă de către instanţele judiciare străine în legătură cu obligaţiile ce apar în urma activităţii comerciale.

Referindu-ne la cazul Pinochet, examinat de Palata Lorzilor a Regatului Unit al Marii Britanii şi al Irlandei sw Nord, atenţionăm că poate exista şi o altă excepţie de la regula imunităţii de stat. Încălcarea drepturilor omului, care poate fi echivalată cu infracţiunile cele mai grave, cum ar fi genocidul, crimele contra omenirii şi crimele de război, probabil că poate fi exclusă din categoria faptelor în raport cu care poate fi aplicat principiul imunităţii de stat. Ce ţine de genocid, există cât de cât o claritate, graţie art. IV al Convenţiei cu privire la genocid din 1948. Referindu-ne la argumentele expuse în cadrul procesului Pinochet, constatăm şi altă regulă – Convenţia cu privire la tortură din 1987 anulează majoritatea imunităţilor, atunci când este vorba despre aplicarea torturii. O poziţie analogică o are şi dreptul de Geneva în raport cu crimele de război.

Ce ţine de celelalte infracţiuni grave (crimele contra omenirii, crimele de război comise în timp de conflict armat non-internaţional), suntem de părerea că cazul Pinochet poate fi considerat ca un punct de reper pentru o asemenea analiză. Ea nu doar reflectă practica statelor şi *opinio juris*, ci şi acordă o argumentare binevenită pentru elaborarea unei atitudini faţă de problema imunităţilor în caz de comitere a crimelor conform dreptului internaţional cutumiar.

Este recunoscut că hotărârile adoptate de instanţele naţionale, trebuiesc examinate în calitate de practică de stat şi nu există dubii că reieşind din natura sa ea reprezintă în acelaşi timp şi expresia *opinio juris*.[5] Să încercăm să examinăm decizia celor şapte membri ai Palatei Lorzilor, ce au adoptat hotărârea decisivă şi definitivă în cazul Pinochet, ce se referă la infracţiunile grave. Evident că judecătorii ar fi acordat imunitate şefului de stat în exerciţiu în orice condiţii. Ei au constatat că imunitatea *ratione personae* protejează beneficiarul de urmărirea penală, chiar şi-n raport cu infracţiunile grave, inclusiv torturile în conformitate cu prevederile Convenţiei cu privire la tortură.[6]

În acelaşi timp, cele expuse nu se referă la imunitatea *ratione materiae*, care era unica formă a imunităţii de stat ce putea fi acordată lui Pinochet ca fost şef de stat. Majoritatea judecătorilor erau de părere, că fiind stat parte la Convenţia contra torturii Chili nu avea dreptul să facă referinţă la imunitate *ratione materiae* din considerentele expuse de lordul Wilkinson: „conform Convenţiei crima internaţională ce constă în aplicarea torturii, poate fi comisă doar de persoane ce ocupă o funcţie de răspundere sau ce apar în postură oficială (art. 1 (1)). Aceste persoane, de regulă, se bucură de imunitate. Reiese că urmărirea penală bazată pe învinuirea de tortură nu poate fi aplicată în afara statului Chili, în caz că Chili nu va refuza de la dreptul de a acorda imunitate funcţionarilor săi înalţi. În aşa fel, structura jurisdicţiei universale în raport cu tortura, aplicate de persoane cu funcţii de răspundere, ar fi fost neefectivă şi unul din obiectivele principale a Convenţiei contra torturii – crearea unui sistem, ce ar duce la imposibilitatea exonerării de răspundere a persoanelor ce au aplicat tortura – ar fi rămas neîndeplinită”.[7]

Însă hotărârea emisă în cazul Pinochet ar fi avut importanţă limitată pentru protecţia drepturilor omului, în caz că ea s-ar fi răspândit în exclusivitate cazurilor de tortură, prevăzute de Convenţia nominalizată. În realitate, patru din cei şapte lorzi-judecători au examinat problema imunităţii într-un context mai larg al crimelor grave, ceea ce a fost reflectat în opiniile separate.

Din cele patru opinii separate, o construcţie mai puţin logică a fost expusă de lordul Hope, iar punctul de reper privind analiza imunităţii, în opinia noastră, pur şi simplu duce în eroare. La început dlui aduce citate din prezentarea lordului Slynn, referitor la prima hotărâre a Palatei Lorzilor în cazul Pinochet. Lordul Slynn insistă, că imunitatea *ratione materiae* a şefului de stat este prezentă, cu condiţia că ea nu este anulată de un tratat internaţional. Dlui nu s-a alăturat opiniei conform căreia Convenţia contra torturii anulează imunitatea pentru ex-şefii de stat.[8] Contextul în care este expusă opinia ne permite să constatăm că lordul Hope este de acord cu ea. Însă acest pare a fi straniu, deoarece spre deosebire de lordul Hope, lordul Slynn s-a expus pentru acordarea imunităţii lui Pinochet. În realitate, ajungând la finele argumentării lordului Hope, se clarifică că în pofida citatei ce duce în eroare,

[5] Idem.
[6] Fichet I. et Boyle D. „Le jugement de la Chambre des Lords dans l'affaire Pinochet: un commentaire”. *Actualité et Droit International*, décembre 1998 [on-line] http://www.ridi.org/adi.
[7] http://www.parliament.the-stationery-office.co.uk/pa/ld199899/ldjudgmt/jd990324/pino1.htm (accesat la 16.09.2023).
[8] Idem.

între el şi lordul Slynn nu există unitate referitor la faptul că imunitatea în raport cu infracţiunile grave există, în caz că statul n-a refuzat de la ea în baza unui acord internaţional. Lordul Hope susţinea: „Şeful de stat se bucură de imunitatea *ratione personae* atâta timp cât ocupă acest post, iar în acordarea imunităţii *rationa materiae,* la care el pretindea demisionând, trebuie să i se refuze. Nu doresc să examinez acest caz ca refuz de la imunitate, precum nu sunt de acord cu faptul că Convenţia contra torturii prezumă privarea foştilor şefi de stat de imunitatea *ratione materiae* în raport cu orice caz de aplicare a torturii de către persoanele ce activează în calitate oficială, după cum şi este prevăzut în art. 1. Aceasta ar însemna doar, că obligaţiile recunoscute conform dreptului internaţional cutumiar în cazul unor asemenea infracţiuni grave, la momentul ratificării Convenţiei de către Chili, posedă forţa necesară pentru a respinge argumentele expuse de Chili, bazate pe imunitatea *ratione materiae*, împotriva exercitării de către Marea Britanie a jurisdicţiei în raport cu infracţiunile comise ulterior”.[9]

Nu prezintă dubii faptul, că în opinia lordului Hope, dreptul internaţional cutumiar exclude imunitatea nu doar în caz de tortură, ci şi „a altor infracţiuni internaţionale grave”.

La rândul său, lordul Hutton consideră, că Pinochet nu avea dreptul să pretindă la imunitatea *ratione materiae* în legătură cu învinuirea în aplicarea torturii, deoarece aplicarea torturii nici de cum nu poate fi considerată ca exercitare a funcţiei deţinute.[10] Însă cu mult mai important este că cu excepţia Convenţiei contra torturii toate sursele la care face referinţă lordul Hutton pentru a-şi argumenta poziţia, exclud imunitatea în raport cu orice infracţiune gravă. În plus, lordul Hutton în mod expres echivalează tortura şi celelalte infracţiuni grave: „Odată cu finisarea celui de-al Doilea Război Mondial, comunitatea internaţională a recunoscut unanim faptul că unele infracţiuni sunt într-atât de grave şi au un caracter inuman, că ele pot fi considerate infracţiuni contra dreptului internaţional, comunitatea internaţională fiind obligată să atragă la răspundere persoana ce a comis asemenea infracţiuni. Tortura a fost recunoscută ca una din ele”. De aici reiese că infracţiunile grave în general nu pot fi atribuite la faptele comise în cadrul exercitării împuternicirilor funcţionale şi, deci, imunitatea este exclusă nu doar în cazul torturii, ci şi a tuturor infracţiunilor grave.

O altă argumentare, cea a lordului Millet, este puternic bazată pe Convenţia contra torturii. Însă în opinia dlui, cauza ce nu permite lui Pinochet să pretindă la imunitate, nu constă în faptul că Chili a ratificat Convenţia contra torturii, ci în aceea „că nu a existat a imunitate de la care s-ar fi putut refuza”.[11] Şi-n continuare „este imposibil să presupunem, că dreptul internaţional ar fi prevăzut o infracţiune ce are un caracter *jus cogens* şi în acelaşi timp – imunitate de urmărire pentru asemenea infracţiune – ambele prevederi având aceeaşi natură juridică”. Confirmarea faptului că dlui într-adevăr este părtaş al privării de imunitate în caz de comitere a infracţiunilor internaţionale, ce trebuiesc calificate ca *jus cogens*, din care evident, că fac parte şi infracţiunile grave, o găsim în cuvintele de încheiere: „în viitor cei ce comit fapte inumane contra populaţiei civile, trebuie să fie pregătiţi că vor fi atraşi la răspundere, dacă dorim ca drepturile fundamentale ale omului într-adevăr să fie protejate. În asemenea condiţii funcţia înaltă ocupată nu va putea proteja persoana învinuită”.[12]

Punctul de reper al lordului Phillips constă în aceea că practic nu există exemple de dosare penale, în care ar fi fost acordată imunitatea, şi că precedentul judiciar în domeniul practicii judiciare civile nu trebuie luat în consideraţie, deoarece nu are nici o atribuţie. Dlui ajunge la concluzia „că nici o normă existentă de drept internaţional nu cere acordarea imunităţii *ratione materiae* de la urmărire penală în raport cu o infracţiune internaţională”. Mai mult, dlui îşi exprimă încrederea că imunitatea *ratione materiae* este incompatibilă cu infracţiunile internaţionale, deoarece „infracţiunea internaţională reprezintă un atentat mai serios pentru comunitatea internaţională atunci când este comisă în exercitarea obligaţiilor funcţionale”. Ce ţine de Convenţia contra torturii, dlui este de părerea că este vorba nu despre refuzul de la acordarea imunităţii, ci despre expunerea acelui pretext conform căruia „nu poate fi imunitate *ratione materiae* în raport cu tortura, ce reprezintă infracţiune conform dreptului internaţional”.[13]

[9] Idem.
[10] Idem.
[11] Idem.
[12] Idem.
[13] Idem.

Indiferent de nivelul de convingere a argumentelor aduse de judecători, la determinarea practicii statelor şi în special a *opinio juris*, trebuiesc luate în consideraţie concluziile ce se conţin în cele patru opinii separate. În viziunea Palatei Lorzilor refuzul de a acorda imunitate lui Pinochet trebuie privită ca practica de stat a Marii Britanii, ce confirmă norma internaţională, conform căreia nu se acordă imunitate *ratione materiae* de la urmărire penală în raport cu infracţiunile grave. Altfel spus, această hotărâre ca practică de stat şi *opinio juris* în scopurile determinării dreptului internaţional cutumiar este aplicabilă nu doar cazurilor cu privire la tortură în baza Convenţiei nominalizate, ci se răsfrânge şi asupra tuturor infracţiunilor grave.

În opinia noastră prezintă interes argumentele lordului Phillips în susţinerea refuzului imunităţii de stat lui Pinochet. După cum am avut posibilitatea să constatăm, el face diferenţiere între cazurile penale şi cele civile, ultimele refuzând să le examineze ca neavând atribuţie la caz (dlui *de facto* exclude din practica corespunzătoare de stat şi cazurile ce se referă la infracţiuni doar în baza legislaţiei naţionale, deoarece exemplele sale se referă doar la infracţiunile internaţionale, iar concluziile sale se limitează la ele).

Evident că argumentele lordului Phillips au tangenţă cu problema constituirii noilor prevederi a dreptului internaţional cutumiar. Este vorba în cazul dat despre o unificare a acţiunilor statelor ce va permite să prezentăm o legitimitate unică compusă din diverse cazuri separate ale diferitor state. Statele deseori atenţionează că ele examinează practica sa concretă într-un caz concret în contextul unei obligaţii juridice. Însă asemenea atenţionări sunt de regulă destul de laconice, rareori expunând conţinutul concret şi domeniul de aplicare a obligaţiei date. Aşa de exemplu, în cazul în care autorităţile unui stat refuză să exercite jurisdicţia sa în raport cu o persoană cu funcţie de răspundere a altui stat, aceasta poate reieşi din faptul că această poziţie ţine de legea privind suveranitate de stat. Chiar şi instanţa judiciară în majoritatea cazurilor menţionează motivările sale doar în raport cu specificul cazului examinat, care de cele mai dese ori se va referi la dreptul privat şi nu dă o determinare deplină şi completă a elementelor şi domeniului aplicării imunităţii de stat în general. În aşa fel, o oarecare claritate referitor la imunitatea de stat în contextul prevenirii infracţiunilor grave o putem aştepta doar de la hotărâri de tipul sentinţei în cazul Pinochet.

În rezultat, în faţa unui jurist internaţionalist, care trebuie să evidenţieze normele de drept internaţional cutumiar, apare necesitatea să analizeze un şir de cazuri, în cadrul cărora statele atenţionau că în conformitate cu dreptul internaţional ce recunoaşte imunitatea de stat, statele sunt sau nu sunt obligate să întreprindă anumite acţiuni, de exemplu, să se abţină de la aplicarea jurisdicţiei sale, indiferent de forma acesteia.

Încheiere

Principiul jurisdicției universale a făcut o cale lungă până ce a a fost recunoscut în formula acceptată astăzi, în pofida eforturilor întreprinse de experții în materie de drept internațional penal, în special și de drept internațional umanitar, în general. Or, autoritățile statelor de fiecare dată sau opus unei supremații a dreptului internațional în raport cu suveranitatea națională, astfel, asigurându-și un confort bine gândit prin intwermediul imunității de stat.

Cazul Pimochet a fost primul în acest sens, trezind multiple dezbateri la nivel de experți, dar în special de politicieni, fiind luate în considerație consecințele și efectele aplicării uniforme al conceptului jurisdicției universale. Totuși, sub influența dreptului internațional, jurisdicția universală treptat a devenit parte al dreptului internațional cutumiar, fapt confirmat în mare parte de cazul Pinochet, speță ce a devenit astăzi studiu de caz în cadrul celor mai importante și renumite centre de cercetare și de studii în mateerie de drept penal internațional și național. Statele cu mai puține tradiții în promovarea valorilor democratice, din care fac parte și societățile balcanice, ar trebui să atragă o atenție deosebită procesului de consolidare al conceptului jurisdicției universale, inclusiv prin intermediul promovării ideii în cauză și familiarizării cu efectele acesteia în lumina unei dezvoltări prospere și progresive ale societăților respective.

PARTICULARITĂȚILE OCROTIRII PERSOANEI FIZICE PRIN CONSILIERE JUDICIARĂ ȘI TUTELĂ SPECIALĂ

Lect. univ. dr. Laurențiu Valentin DRAGU[1]
Drd. Denise Cătălina MARTALOG[2]

Abstract: *Legea nr. 140/2022 privind unele măsuri de ocrotire pentru persoanele cu dizabilități intelectuale și psihosociale și modificarea și completarea unor acte normative instituie două măsuri speciale de ocrotire de care beneficiază subiectele individuale de drept în privința cărora este necesară o consiliere sau, după caz, o reprezentare continuă în exercitarea drepturilor și libertăților acestora. Asemenea măsuri, consilierea judiciară respectiv tutela specială sunt impuse de alterarea parțială sau totală a facultăților mintale, iar protecția adecvată a persoanelor fizice aflate în această stare nu poate fi asigurată prin instituirea asistenței pentru încheierea actelor juridice.*

Cuvinte-cheie: *persoana fizică, dizabilități intelectuale și psihosociale, consiliere judiciară, tutelă specială.*

Law no. 140/2022 regarding some protective measures for people with intellectual and psychosocial disabilities and the amendment and completion of some normative acts establishes two special protective measures benefiting individual subject of law in respect of whom counseling or, as the case may be, continuous representation is required in exercising their rights and freedoms. Such measures, legal advice and special guardianship are imposed by the partial or total alteration of the mental faculties, and the adequate protection of natural persons in this state cannot be ensured by the establishment of assistance for the conclusion of legal acts.

Keywords: *individual subject of law, intellectual and psychosocial disabilities, legal advice, special guardianship.*

Anumite categorii de persoane fizice se pot afla în situații speciale care le împiedică să-și exercite drepturile și să-și îndeplinească obligațiile cu privire la persoana sau bunurile lor.

În favoarea unor asemenea persoane se vor institui măsuri speciale de ocrotire, consacrate de legislația civilă. Astfel, categoriile de persoane fizice care necesită ocrotire și mijloacele de drept civil pentru ocrotire sunt:

- Minorii, a căror ocrotire se realizează prin: părinți, tutelă, iar în anumite situații prin curaela specială. Există și alte măsuri de protecție specială pentru minorul lipsit temporar sau definitiv de ocrotirea părinților săi, prevăzute de Legea 272/2004[3] privind protecția și promovarea drepturilor copilului[4].

- Cel care nu se poate îngriji singur de interesele sale, din cauza unei deteriorări a facultăților mintale, temporare sau permanente, parțiale sau totale, a căror ocrotire se realizează prin instituirea consilierii judiciare sau, după caz, a tutelei speciale[5].

- Majorul care din cauza unei dizabilități intelectuale sau psihosociale are nevoie de sprijin pentru a se îngriji de persoana sa, a-și administra patrimoniul și pentru a-și exercita în general

[1] laurentiudragu@yahoo.com- Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza”;
[2] denisemartalog@yahoo.com- Școala Doctorală de Drept - Academia de Studii Economice din București;
[3] Republicată în M.Of. nr. 159/05.03.2014 cu modificările și completările ulterioare.
[4] Pentru amănunte, a se vedea Fl. Baias, E. Chelaru, R. Constantinovici, I. Macovei, *Codul civil. Comentariu pe articole*, Ediția 3 revizuită și adăugită, Ed. C.H. Beck, București, 2021, p. 135- 164; E. Chelaru, *Drept civil. Persoanele*, Ediția 5, Revizuită și adăugită, Editura C.H.Beck, București, 2020, p. 164-178.
[5] Pentru amănunte, a se vedea P. Trușcă, Andrada Mihaela Trușcă, *Drept civil. Persoanele*, Ediția a IV-a revizuită și adăugită, Ed. Universul Juridic, București, 2024, p. 157- 161.

drepturile și libertățile civile, poate fi ocrotită prin numirea unui asistent pentru încheierea actelor juridice[6].

- Persoanele fizice cu capacitate de exercițiu deplină, aflate în situații deosebite, care sunt ocrotite prin intermediul curatelei.

Ca urmare a constatării neconstituționalității prevederilor art. 164 alin. 1 Cod civil ce reglementa punerea sub interdicție judecătorească a alienatului sau debilului mintal, a fost adoptată Legea nr. 140/2022[7], act normativ care a introdus noi măsuri de ocrotire a persoanei fizice, respectiv asistența pentru încheierea actelor juridice civile, consilierea judiciară și tutela specială. Instituirea acestor măsuri a fost determinată de necesitatea luării unor măsuri de ocrotire adecvate pentru persoanele fizice cu dizabilități intelectuale și psihosociale care presupune crearea, în legislația de drept comun, dar și specială a unor instrumente juridice de sprijin și ocrotire adecvate pentru aceste categorii de persoane care să asigure respectarea demnității, a drepturilor și libertăților, dar și a voinței, nevoilor și preferințelor acestora precum și salvgardarea autonomiei lor.

Consilierea judiciară și tutela specială sunt măsuri de ocrotire de drept civil, care se iau de către instanță față de persoana care nu se poate îngriji singură de interesele sale din cauza unei deteriorări a facultăților mintale, temporare sau permanente, parțiale sau totale, constând în trecerea majorului la starea de capacitate de exercițiu restrânsă (în cazul consilierii judiciare) sau în lipsirea de capacitate de exercițiu (în cazul tutelei speciale) și investirea tutelei.

Din definiție rezultă trăsăturile caracteristice[8] ale acestor măsuri:

- Sunt măsuri de ocrotire de drept civil

- Sunt măsuri care se iau de instanța de judecată, numai aceasta având competența de a hotărî instituirea lor

În ceea ce privește consilierea judiciară, măsura poate fi luată dacă sunt îndeplinite următoarele condiții de fond (art. 164 alin. 2 și 3 Cod civil):

- să fie necesară o consiliere continuă a persoanei în exercitarea drepturilor și libertăților ei;

- cauza acestei nevoi să fie deteriorarea parțială a facultăților sale mintale;

- să nu poată fi asigurată o protecție adecvată a persoanei ocrotite prin instituirea asistenței pentru încheierea actelor juridice.

Potrivit art. 1 din Legea 140/2022 privind unele măsuri de ocrotire pentru persoanele cu dizabilități intelectuale și psihosociale și modificarea și completarea unor acte normative, majorul care, din cauza unei dizabilități intelectuale sau psihosociale, are nevoie de sprijin pentru a se îngriji de persoana sa, a-și administra patrimoniul și pentru a-și exercita, în general, drepturile și liberalitățile civile poate solicita notarului public numirea unui asistent. Numirea asistentului nu aduce atingere capacității de exercițiu a majorului. În exercitarea asistenței, persoana desemnată asistent nu încheie în numele majorului acte juridice și nici nu încuviințează actele pe care acesta le încheie singur.

Instituirea tutelei speciale reclamă îndeplinirea următoarelor condiții de fond (art. 164 alin 4 și 5 Cod civil):

- să fie necesară o reprezentare continuă a persoanei în exercitarea drepturilor și libertăților ei;

- cauza acestei necesități să fie deteriorarea totală și după caz, permanentă a facultăților sale mintale;

- să nu poată fi asigurată o protecție adecvată a persoanei ocrotite prin instituirea asistenței pentru încheierea actelor juridice sau a consilierii judiciare.

În privința procedurii de instituire a consilierii judiciare sau a tutelei speciale, art. 936 Cod de procedură civilă, precizează că solicitarea de instituirea a consilierii judiciare sau a tutelei speciale cu privire la o persoană se soluționează de instanța de tutelă în a cărei circumscripție aceasta își are domiciliul. Cererea de instituire a măsurii poate fi făcută (art. 165 Cod civil) de cel care necesită ocrotire, de soțul sau de rudele acestuia, de afini, de persoana care locuiește cu el, precum și de celelalte persoane, organe, instituții sau autorități prevăzute la art. 111 Cod civil, care

[6] *Ibidem,* p. 170-189.
[7] Publicată în M. Of. nr. 500/20.05.2022.
[8] P. Truşcă, Andrada Mihaela Truşcă, *op.cit.*, p. 172-173.

au obligația de a sesiza instanța de tutelă cu privire la existența unui caz în care este necesară instituirea tutelei.

Totodată, cererea va cuprinde, pe lângă elementele prevăzute la art. 194 Cod de procedură civilă (numele, prenumele, domiciliul sau reședința părților ori sediul, în cazul persoanelor juridice; numele, prenumele și calitatea celui care reprezintă partea în proces; obiectul cererii; arătarea motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază cererea; arătarea dovezilor pe care se sprijină fiecare capăt de cerere; semnătura), faptele din care rezultă deteriorarea facultăților sale mintale, precum și dovezile propuse în acest scop (art. 937 alin.1 Cod procedură civilă).

Cererea va cuprinde și date referitoare la situația familială, socială și patrimonială a persoanei, orice alte elemente privind gradul său de autonomie, precum și numele medicului curant al acesteia, în măsura în care ele sunt cunoscute de reclamant (art. 937 alin. 2 Cod procedură civilă). Instanța de tutelă nu este legată de obiectul cererii și poate institui în condițiile legii, o măsură de ocrotire diferită de cea solicitată (art. 937 alin. 3 Cod procedură civilă).

Procedura instituirii măsurii tutelei speciale sau a consilierii judiciare cunoaște două faze: faza necontradictorie și faza contradictorie.

În faza necontradictorie sunt pregătite elementele necesare celei de-a doua faze. Potrivit art. 938 și 939 Cod procedură civilă, această fază cuprinde următoarele acte și fapte procesuale:

- După primirea cererii, președintele instanței va dispune să se comunice celui cu privire la care se solicită instituirea măsurii de ocrotire, copii de pe cerere și de pe înscrisurile anexate. Aceeași comunicare se va face și procurorului, atunci când cererea nu a fost introdusă de acesta.

- Procurorul va face cercetările necesare, va dispune efectuarea unei evaluări medicale și a uneia psihologice, stabilind și termenul în care acestea trebuie realizate. Dacă cel cu privire la care a fost solicitată instituirea măsurii de ocrotire este internat într-o instituție sanitară, va dispune întocmirea unui referat de către aceasta. Cu ocazia efectuării referatului, poate fi solicitat și punctul de vedere al medicului curant al persoanei a cărei ocrotire se cere. De asemenea, procurorul va dispune întocmirea unui raport de anchetă socială de către autoritatea tutelară.

- Evaluarea medicală și cea psihologică se fac numai după exprimarea consimțământului persoanei a cărei ocrotire se cere, dacă starea sa de sănătate o permite.

- Raportul de evaluare medicală și cel de evaluare psihologică cuprind, după caz, referiri la natura și gradul de severitate a acțiunii psihice și la evoluția previzibilă a acesteia, la amploarea nevoilor sale și la celelalte circumstanțe în care se găsește, precum și mențiuni privind necesitatea și oportunitatea instituirii unei măsuri de ocrotire.

- Dacă este cazul, președintele dispune și numirea unui curator în condițiile prevăzute de art. 167 Cod civil.

- La sesizarea medicului care efectuează evaluarea medicală, procurorul va solicita motivat instanței de tutelă ca aceasta să dispună internarea provizorie a celui în cauză, pentru cel mult 20 de zile. Această internare se dispune numai dacă:

a) este necesară observarea mai îndelungată a stării de sănătate a celui a cărui ocrotire se cere;

b) această observare nu se poate face altfel;

c) cel a cărui ocrotire se cere refuză internarea voluntară;

- După primirea rezultatelor cercetării, se va fixa termenul pentru judecarea cererii, dispunându-se citarea părților.

Faza contradictorie îmbracă forma unui proces civil obișnuit, cu următoarele particularități:

- judecarea se face de urgență și cu precădere;

- judecarea se face cu participarea procurorului;

- ascultarea celui a cărei ocrotire este cerută este obligatorie.

Instituirea măsurii consilierii judiciare sau a tutelei speciale produce următoarele efecte[9]:

a) trecerea de la capacitatea de exercițiu deplină la capacitatea de exercițiu restrânsă, în cazul instituirii măsurii consilierii judiciare;

[9] P. Truşcă, Andrada Mihaela Truşcă, *op.cit.*, p. 182-187.

b) lipsirea celui ocrotit de capacitate de exercițiu în cazul instituirii măsurii tutelei profesionale;

c) instituirea tutelei celui ocrotit.

În ceea ce privește trecerea de la starea de capacitate de exercițiu deplină la cea de capacitate restrânsă, aceasta are loc numai dacă măsura consilierii judiciare a fost luată în privința unei persoane majore. Având în vedere că potrivit art. 164 alin. 6 teza a II- a Cod civil, instanța de tutelă poate dispune punerea sub consiliere judiciară înainte cu un an ca persoana să îndeplinească vârsta de 18 ani, măsura producându-și efecte de la această dată, înseamnă că luarea măsurii față de minorul cu capacitate restrânsă, va face ca și după împlinirea vârstei majoratului acesta să aibă capacitate restrânsă de exercițiu.

Referitor la lipsirea de capacitate de exercițiu specifică tutelei speciale, aceasta se manifestă diferit, în funcție de capacitatea pe care o avea persoana la data instituirii măsurii:

- Dacă cel ocrotit prin tutelă specială este un minor cu vârsta între 14 și 18 ani (potrivit art. 164 alin. 6 Teza I cod civil, pot beneficia de tutela specială și minorii cu capacitate de exercițiu restrânsă), se trece de la capacitatea de exercițiu restrânsă la lipsa capacității de exercițiu.

- Dacă persoana care beneficiază de tutela specială avea la data instituirii măsurii capacitate deplină de exercițiu, aceasta devine persoană lipsită de capacitate de exercițiu.

Prin hotărârea prin care a fost luată măsura de ocrotire, instanța de tutelă numește persoana care va exercita funcția de tutore la data rămânerii definitive a hotărârii. Câteva precizări se impun în legătura cu tutela instituită în cazul acestor măsuri de ocrotire.

Potrivit art. 171 alin. 1 și 2 Cod civil, regulile privitoare la tutela minorului care a împlinit vârsta de 14 ani se aplică și în cazul în care beneficiază de consiliere juridică, iar regulile privitoare la tutela minorului care nu a împlinit vârsta de 14 ani se aplică și în cazul celui care beneficiază de tutela specifică. Actele juridice încheiate de persoana care beneficiază de măsura consilierii judiciare sau a tutelei speciale, altele decât cele prevăzute la art. 41 alin. 3 și la art. 43 alin. 3 Cod civil, precum și cele autorizate de instanța de tutelă, sunt anulabile sau prestațiile care decurg din acestea pot fi reduse, chiar fără dovedirea unui prejudiciu și chiar dacă la data încheierii lor aceasta ar fi avut discernământ (art. 172 alin. 1 Cod civil)

Potrivit art. 168 alin. 4 Cod civil, prin hotărârea prin care a fost instituită consilierea judiciară sau tutela specială, instanța stabilește, în funcție de gradul de autonomie al persoanei ocrotite și de nevoile sale specifice, categoriile de acte pentru care este necesară încuviințarea actelor sale sau, după caz, reprezentarea ei. Instanța poate dispune ca măsura de ocrotire să privească chiar și numai o categorie de acte. De asemenea, instanța poate dispune ca măsura de ocrotire să se refere numai la persoana celui ocrotit sau numai la bunurile sale. Tutorele persoanei ocrotite este în drept să ceară înlocuirea sa după 3 ani de la numire. Pentru motive temeinice, tutorele poate cere înlocuirea sa și înainte de împlinirea termenului de 3 ani.

Minorul care, la data instituirii tutelei speciale, se afla sub ocrotirea părinților, rămâne sub această ocrotire până la data când devine major. În cazul în care, la data instituirii tutelei speciale, minorul se afla sub tutelă, instanța de tutelă va hotărî dacă fostul tutore al minorului păstrează sarcina sau dacă trebuie numit un nou tutore. În ambele situații, la data când minorul devine major, instanța de tutelă numește un tutore, în ipoteza în care măsura tutelei speciale subzistă. În acest caz, va fi numit tutore, cu prioritate, părintele, sau după caz, părinții acestuia împreună (art. 176 alin 1, 2 și 3 Cod civil).

Măsura de ocrotire încetează prin moartea celui ocrotit, la expirarea duratei pentru care a fost instituită, în cazul înlocuirii acesteia, precum și la ridicarea ei (art. 177 alin. 1 Cod civil). Dacă au încetat ori s-au modificat cauzele care au determinat luarea măsurii, instanța de tutelă va pronunța ridicarea sau, după caz, înlocuirea acesteia, hotărârea producând efecte de la data când a rămas definitivă (art. 177 alin. 2 și 5 Cod civil).

În ceea ce privește expirarea termenului pentru care a fost instituită măsura de ocrotire, trebuie precizat că:

a) instituirea consilierii judiciare este dispusă pentru o perioadă care nu poate depăși 3 ani (art. 168 alin. 2 Cod civil);

b) instituirea tutelei speciale este dispusă pentru o perioadă care nu poate depăși 5 ani. Cu toate acestea, în cazul în care deteriorarea facultăților mintale ale persoanei ocrotite este permanentă, instanța poate dispune prelungirea măsurii tutelei speciale pentru o durată mai mare, care nu poate să depășească 15 ani (art. 168 alin. 3 Cod civil).

Bibliografie

1. Codul civil român
2. Codul de procedură civilă
3. Legea nr. 140/17.05.2022 privind unele măsuri de ocrotire pentru persoanele cu dizabilități intelectuale și psihosociale și modificarea și completarea unor acte normative
4. Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului
5. **Fl. Baias, E. Chelaru, R. Constantinovici, I. Macovei**, *Codul civil. Comentariu pe articole*, Ediția 3 revizuită și adăugită, Ed. C.H. Beck, București, 2021;
6. **E. Chelaru**, *Drept civil. Persoanele*, Ediția 5, Revizuită și adăugită, Editura C.H.Beck, București, 2020,
7. **P. Trușcă, Andrada Mihaela Trușcă**, *Drept civil. Persoanele*, Ediția a IV-a revizuită și adăugită, Ed. Universul Juridic, București,2024

STUDIU ASUPRA DINAMICII SFEREI DE APLICARE A CONCEPTULUI DE PREJUDICIU

Conf. univ. dr. Aida Diana Dumitrescu
Academiei de Poliție „Alexandru Ioan Cuza" din Bucureşti,
Aleea Privighetorilor nr. 1-3, sector 1

Rezumat: Conceptul de "prejudiciu" străbate ca un fir roșu peren știința dreptului în integralitatea sa, angrenând mecanisme juridice complexe și profilându-se drept o adevărată răscruce de drumuri în care se întâlnesc diverse ramuri de drept, subiecte de drept, tipuri de răspundere juridică etc.. Toate aceste particularități ale prejudiciului, potențate de caracterul său dinamic justifică prezentul demers epistemologic, a cărui noutate rezidă din sinteza doctrinară realizată, dublată de referințe relevante din practica judiciară recentă în domeniu.

Cuvinte cheie: răspundere, prejudiciu, subiecte, strategie.

Abstract:
The concept of "damage" runs like a perennial red thread through the science of law in its entirety, engaging complex legal mechanisms and emerging as a real crossroads where various branches of law, legal subjects, types of legal liability, etc. meet. All these particularities of the injury, enhanced by its dynamic character, justify the present epistemological approach, the novelty of which resides primarily in the doctrinal synthesis achieved, doubled by relevant references from judicial practice.

1. De la responsabilitate la prejudiciu.

Prezentul studiu oferă o analiză a reperelor dinamicii sferei de aplicare a conceptului de prejudiciu însă pentru a ajunge la această "țintă" epistemologică sunt necesare scurte referiri la conceptele de "responsabilitate" și "răspundere", exclusiv în scopul de a fixa traiectul logic al contextului în care trebuie realizată analiza.

"Răspunderea juridică", este un concept vechi și nou deopotrivă, foarte dezbătut în doctrină și practica judiciară, cu o dinamicitate interesantă, în general identificat ca o specie a conceptului de "responsabilitate" și o formă a răspunderii sociale. Acesta este considerentul pentru care am și optat pentru abordarea prejudiciului prin prisma relație "responsabilitate -răspundere".

Multiplele definiții ale "răspunderii juridice" formulate în doctrina internă și internațională au în vedere diverse paradigme ale acestui concept, pornind de la raportarea sa la alte concepte precum acelea de "obligație", "raport juridic", "situație juridică". În aceeași măsură, analize complexe ale răspunderii juridice au în vedere o multitudine de criterii care aplicate, permit identificarea a diverse forme ale răspunderii juridice dintre care dihotomia răspundere juridică în dreptul public și răspundere juridică în dreptul privat[1] este un prim pas în amplul studiu necesar înțelegerii acestui concept.

O altă valență a răspunderii juridice o putem pune în discuție prin prisma identificării unor noi tipuri de răspundere, de o sorginte mixtă, sens în care ipoteza angajării răspunderii etico -juridice este pe deplin justificată și dacă ne am limita discuția la contextul în care impactul științei generează consecințe directe asupra omenirii[2]. În acest sens este de notorietate faptul că efectul dezvoltării tehnologiei are la rândul său o propulsie exponențială în zona răspunderii juridice; de la problemele etico - juridice implicate de prevenirea și repararea daunelor aduse mediului, probleme care reprezintă

[1] Elena Emilia Ștefan, "Privire specială asupra răspunderii în Dreptul administrativ", Editura "Pro Universitaria", București, 2013, pg. 91 și urm.;
[2] Hans Jonas, "Le principe de responsabilite" Cerf, Paris, 1990, p. 174.; Directiva 2004/35/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 aprilie 2004 privind răspunderea pentru mediul înconjurător în legătură cu prevenirea și repararea daunelor aduse mediului (JO L 143, 30.4.2004, p. 56);

o constantă a agendei autorităților, în prezent, se ridică frecvent problema răspunderii în cazul folosirii roboților cu inteligență artificială[3], cu multiple aplicații practice.

Opinând în sensul că, încercările de fixare a unor concepte dinamice precum este conceptul de răspundere juridică sunt acțiuni de forțare nefirească și determină consecințe predictibile în sensul identificării unui număr nerezonabil de excepții de la regula stabilită, consider că acest concept se percepe mai facil decât se definește, permițând fără controverse de fond redutabile soluționarea problemei juridice prin raportare la principiile de drept, unde legiuitorul nu normează expres.

Tradițional, răspunderea civilă (art. 1349-1395 Cod civil) cunoaște două forme principale, respectiv răspunderea delictuală și răspunderea contractuală. Sintetic, dreptul comun în materia răspunderii juridice este răspunderea delictuală și în măsura în care între părți există un contract, neexecutarea obligațiilor asumate la contractare generează angajarea răspunderii contractuale. Doctrina și practica abundă de referințe și analize ale acestei clasificări[4] însă opinez că în mod greșit se ridică problema lipsei de utilitate a clasificării mai sus invocate, având în vedere faptul că, pentru motivarea individualizată a soluțiilor în practica judiciară existența particularităților răspunderii contractuale este relevantă. Mai eficient opinez că s-ar putea pune în discuție o lipsă de utilitate a normării clasificării sau un efect de îngreunare în sensul că motivarea individualizată a hotărârilor judecătorești se poate realiza poate mai flexibil fără unele norme exprese privind răspunderea contractuală în Codul civil.

Conform dispozițiilor art. 1349 Cod civil, persoana cu discernământ care, prin acțiunile sau inacțiunile sale, nu respectă regulile de conduită și aduce atingere drepturilor sau intereselor legitime ale altor persoane, răspunde pentru prejudiciile cauzate și este obligată la repararea lor integrală. Răspundere delictuală are ca elemente prejudiciul, fapta ilicită, raportul de cauzalitate dintre faptă și prejudiciu, respectiv vinovăția[5]. Dispozițiile civile incidente (art. 1349 și urm. Cod civil) normează în sensul că o persoană răspunde civil nu doar pentru prejudiciul determinat de faptă sa ci și pentru prejudiciul determinat de fapta altei persoane, de lucrurile sau de animalele pe care le are în pază, respectiv de ruina edificiului. O particularitate a răspunderii civile delictuale o putem avea în vedere prin prisma reglementării răspunderii pentru prejudiciile cauzate de produsele cu defecte[6].

Pe de altă parte, conform dispozițiilor Cod civil, executarea obligațiilor contractate este obligatorie pentru părțile contractante, neîndeplinirea, fără justificare, a acestei îndatoriri determinând angajarea răspunderii pentru prejudiciul cauzat celeilalte părți și obligarea la repararea acestuia.

Din analiza sintetică și corelată a celor două tipuri de răspundere civilă identificăm prejudiciul ca element esențial care fundamentează răspunderea civilă, fie că discutăm despre o răspundere delictuală sau o răspundere contractuală, concluzie care ne determină să reiterăm importanța conceptului de prejudiciu" în domeniul răspunderii civile, în particular și în domeniul dreptului, în general.

Pe de altă parte, conform prevederilor alin 1 al art. 19 din Codul de procedură penală, 1) " acțiunea civilă exercitată în cadrul procesului penal are ca obiect tragerea la răspunderea civilă delictuală a persoanelor responsabile potrivit legii civile pentru prejudiciul produs prin comiterea faptei care face obiectul acțiunii penale", iar dispozițiile (alin. 5) al aceluiași articol prevăd că "Repararea prejudiciului material și moral se face potrivit dispozițiilor legii civile", astfel că, independent de faptul că prejudiciul apare urmare a săvârșirii unei fapte care intră sub incidența normelor de drept public[7] sau de drept privat, subzistă înțelesul acestui concept și repararea "pagubei " urmează aceleași reguli, reguli de drept civil.

---

[3] Raluca Mihaela Nanu, "Ghid practic privind răspunderea pentru malpraxis a medicilor în cazul folosirii roboților cu inteligență artificială", Editura "Universul Juridic", București, 2024;

[4] Liviu Pop, Ionuț -Florin Popa, Stelian Ioan Vidu, " Drept civil. Obligațiile", Editura Universul Juridic, București, 2020, p. 150 și urm.;

[5] George Marius Mara, " Prejudiciul nepatrimonial cauzat prin eroarea judiciară", Editura "Universul Juridic", București, 2020, pg. 17 și urm.. A se vedea discuția asupra faptului că nu mai subzistă necesitatea dovedirii culpei pentru răspunderea statului pentru prejudiciul generat de erorile judiciare, respectiv discuția asupra opiniei în sensul că, abordarea erorii judiciare ca fapt de ilicit civil nu angrenează automat și transferul caracterului ilicit asupra activității judiciare în ansamblul său;

[6] Legea nr. 240/2004 privind răspunderea producătorilor pentru pagubele generate de produsele cu defecte;

[7] Decizia nr. 1/2004 a ICCJ pentru soluționare recurs în interesul legii, Minuta întâlnirii de practică neunitară la nivel național – judecători și procurori, București, 21-22 noiembrie 2016, respectiv Minuta întâlnirii de practică neunitară la

Avem deci o demonstrație rapidă și motivată a importanței ”conceptului de prejudiciu” în general și a importanței cunoașterii normelor civile în materie, în particular. Pornind de la această concluzie parțială, ne propunem să parcurgem în aceeași manieră un alt demers analitic, pentru a demonstra varietatea particularităților conceptului supus analizei.

2. Conceptului de prejudiciu și particularitățile sale.

Următoarea etapă firească a prezentului studiu este deci aceea de a explica conceptul de prejudiciu de o manieră extensivă care să permită înțelegerea evoluției accepțiunii acestui termen, inclusiv prin indicarea exemplificativă a unor particularități.

Literatura de specialitate abundă în definiții și analize, de cele mai multe ori individualizate, ale conceptului de prejudiciul[8] identificat drept rezultat al atingerilor drepturilor legale, vătămare urmare a săvârșirii unui delict, consecință negativă patrimonială sau morală etc., cu alte cuvinte, o pagubă suferită de o persoană fizică sau juridică care, în funcție de particularități precum domeniul în care se manifestă, persoana care în suferă, persoana care îl determină, etc., este definită în mod diferit. Generic, prejudiciul este o pagubă produsă unui subiect de drept.

Acest concept de prejudiciu suportă însă o multitudine de particularități prin raportare la o multitudine de criterii. Spre exemplu, o particularitate a prejudiciului sub aspectul subiectului care răspunde pentru producerea sa o putem observa în cazul persoanelor juridice de drept public. Regula este aceea că persoanele juridice de drept public sunt obligate pentru faptele licite sau ilicite ale organelor lor, în aceleași condiții ca persoanele juridice de drept privat (art. 221 Cod Civil) însă, în ceea ce privește răspunderea civilă a statului și a unităților administrativ-teritoriale (art. 224 Cod civil) reținem că statul răspunde doar în mod subsidiar pentru obligațiile organelor, autorităților și instituțiilor publice care sunt persoane juridice și niciuna dintre aceste persoane juridice nu răspunde pentru obligațiile statului. Aceeași regulă se aplică și cu privire la unitățile administrativ-teritoriale care răspund doar în mod subsidiar pentru obligațiile organelor, instituțiilor și serviciilor publice din subordinea acestora atunci când acestea au personalitate juridică.

O particularitate a prejudiciului prin raportare la domeniul în care se manifestă poate fi observată în cazul personalului medical[9]. Conform prevederilor art. 653 din legea cadru[10] identificăm răspunderea civilă a personalului medical pentru prejudiciile produse:

- ✓ din eroare, situații care includ în accepțiunea expresă a legiuitorului neglijența, imprudența sau cunoștințe medicale insuficiente în exercitarea profesiunii, prin acte individuale în cadrul procedurilor de prevenție, diagnostic sau tratament;
- ✓ ca urmare a nerespectării reglementărilor legale sub aspectul confidențialității, consimțământul informat și obligativității acordării asistenței medicale.
- ✓ în exercițiul profesiei și atunci când este depășită competența, cu excepția situațiilor considerate urgențe în care nu este disponibil personal medical competent.

3. Corelații între sfera de aplicare și clasificări ale conceptului de prejudiciu.

Clasificările teoretice ale prejudiciului sunt necesare și au notabil merit practic de a permite o motivare complexă a hotărârilor judecătorești pronunțate sub aspectul acestui element esențial al răspunderii juridice.

Fie că discutăm despre prejudiciul cauzat direct asupra persoanei umane sau bunurilor sale (clasificare prin raportare la subiectul asupra căruia se repercutează efectul negativ al faptei ilicite), prejudiciul patrimonial sau nepatrimonial (clasificarea are în vedere natura drepturilor asupra lezate), prejudiciul individual sau colectiv (criteriul de departajare fiind reprezentat de către caracterul

---

nivel național -judecători, Târgu -Mureș, 29-30 septembrie 2016 în ”Codul penal și Codul de procedură penală 2024”,Ediția a III-a, București, 2024, Ediție îngrijită de Andrei Viorel Iugan, pg. 205-206;

[8] Cristina Mihaela Salcă Rotaru, ”Prejudiciul nepatrimonial”, Editura ”Pro Universitaria”, Partea I, ”Aspecte generale”, București, 2023;

[9] Art. 653 alin. 1 lit. a ”personalul medical este medicul, medicul stomatolog, farmacistul, asistentul medical și moașa care acordă servicii medicale;”;

[10] Legea 35/2019 Art. 653, alin. (1), litera A. din titlul XVI, capitolul I modificat de Art. II din);

dreptului lezat), prejudiciul instantaneu sau succesiv (clasificare realizată prin referire la durata producerii prejudiciului), prejudiciul inițial sau subsecvent (clasificare care are în vedere o legătură de cauzalitate dintre prejudiciul inițial și cel survenit în procesul de recuperare a primului), independent deci de criteriul aplicat, observăm în mod constant preocuparea pentru criterii de clasificare nuanțate care facilitează, așa cum am mai afirmat, o practică judecătorească complexă, individualizată și unitară.

Fără dubii, clasificarea prin raportare la criteriul drepturilor lezate, clasificare care atinge natura internă a prejudiciului și permite identificarea prejudiciilor patrimoniale și nepatrimoniale este fundamentală. Se subsumează prejudiciului patrimonial, prejudiciul din zona economică[11]și în acest sens suportă discuții aplicate interesante aspectul răspunderii civile în cazul conducerii și administrării societăților comerciale.[12] Alte particularități ale prejudiciului patrimonial pot fi identificate în domeniul concurenței[13], medical[14], administrativ[15] etc.. Reținem că identificarea prejudiciului patrimonial într-o situație juridică nu exclude *ab initio* posibilitatea identificării și a unui prejudiciu nepatrimonial în aceeași cauză. În ceea ce privește prejudiciile nepatrimoniale[16], evaluarea și repararea acestora comportă la rândul său multiple discuții și particularități fiind important de precizat că, în vederea determinării prejudiciului nepatrimonial este relevantă necesitatea de a găsi un echilibru între modul de determinare *in concreto* și modul de determinare *in abstracto* al prejudiciului. În acest context opinăm că este oportun să invocăm motivarea Înaltei Curți de Casație și Justiție (Decizia nr. 1481/5 martie 2008, Secția civilă și de proprietate intelectuală") în care se afirmă sub aspectul acordării de despăgubiri pentru prejudiciu nepatrimonial că în mod concret evaluarea concretă este a despăgubirii care are menirea să compenseze prejudiciul, iar nu prejudiciul efectiv. Totodată, subliniem impactul deosebit al dezvoltării tehnologiei[17] asupra modului de identificare, evaluare și chiar reparare a prejudiciului.

4. Strategii privind recuperarea prejudiciilor.

Identificăm o clasificare a prejudiciilor prin raportare la subiectul prejudiciat și punem în discuție o categorie a prejudiciilor suferite de persoane de drept public, respectiv o categorie a prejudiciilor suferite de persoane de drept privat; putem merge mai departe identificând o dihotomie a prejudiciului în prejudicii suferite de către stat și prejudicii suferite de către alte subiecte de drept. Prin referire la această ultimă clasificare invocată, observăm că prejudiciile aduse statului pot fi la rândul lor prejudicii patrimoniale sau prejudicii nepatrimoniale.

Conform "Strategiei naționale privind recuperarea creanțelor provenite din infracțiuni pentru perioada 2021-2025", document *"factor catalizator al eforturilor și angajamentului Guvernului României pentru creșterea capacității naționale de răspuns împotriva criminalității"*[18] , inclusiv Raportului anual al A.N.A.BI. pentru anul 2020, " în perioada 2017 – 2020, într-un număr total de 43,757 de hotărâri judecătorești, s-au dispus măsuri privind confiscarea produsului infracțiunii sau

[11] Mălina Tebieș, "Prejudiciul rezultat din comiterea infracțiunilor economice și faptelor de natură fiscală", Editura "Universul Juridic", București, 2022;

[12] Sebastian Bodu, "Răspunderea civilă a administratorilor și managerilor societăților comerciale", Editura "Rosetti International", București, 2022;

[13] Cristina Butacu, "Particularități ale răspunderii civile delictuale în materia dreptului european al concurenței. Studiu de teorie și jurisprudență", Editura "Universul Juridic", București, 2023;

[14] Alina Doina Tănase, "Răspunderea civilă pentru malpraxisul medical", Editura "Universul Juridic", București, 2024

[15] Elena Emilia Ștefan, "Privire specială asupra răspunderii în Dreptul administrativ", Editura "Pro Universitaria", București, 2013;

[16] Cristina Mihaela Salcă Rotaru, "Prejudiciul nepatrimonial", Editura "Pro Universitaria", Partea A II-A, "Evaluarea și repararea prejudiciilor nepatrimoniale", București, 2023;

[17] Raluca Mihaela Nanu, "Ghid practic privind răspunderea pentru malpraxis a medicilor în cazul folosirii roboților cu inteligență artificială", Editura "Universul Juridic", București, 2024;

[18] A se vedea Agenția Națională de Administrare a Bunurilor Indisponibilizate , Ministerul Justiției, Strategia națională privind recuperarea creanțelor provenite din infracțiuni pentru perioada 2021 – 2025 – „Criminalitatea nu este profitabilă!" și Planul de acțiune pentru implementarea acesteia, inițiate de Ministerul Justiției, au fost adoptate de Guvern și publicate în Monitorul Oficial, Partea I nr. 843 bis din data de 03 septembrie 2021. https://anabi.just.ro/despre-noi/strategii-si-planuri-de-actiune.

repararea prejudiciilor în cuantum de peste 1 miliard de euro, din care peste 309 milioane de euro reprezentând confiscare extinsă și confiscare special".

Documentele menționate, inclusiv datele statistice prezentate în cuprinsul lor indică cu claritate un cuantum mare al prejudiciilor cu impact relevant asupra bugetului de stat. Prejudiciile de natură patrimonială generate bugetului de stat au o natură "palpabilă" și permit o identificare mai facilă sub acest aspect, spre deosebire de prejudiciile de natură nepatrimonială (prejudiciile morale, de imagine) care pot însă angrena pierderi de natură patrimonială cu mult superioare (scăderea cotației la bursă; scăderea ratingului de țară etc.) și cu efect pe termen mediu sau chiar lung.

5. Concluzii

Analiza diversității sferei conceptului de prejudiciu nu este doar un exercițiu teoretic complex, ci furnizează elementele, respectiv reperele necesare întreprinderii unor acțiuni concrete sau motivării hotărârilor judecătorești.

Pe de altă parte, documentarea care a precedat studiului prezent ne determină să opinăm că, în contextul în care este confirmată o dimensiune redutabilă a prejudiciilor suferite de bugetul de stat, diversitatea prejudiciilor potențată de impactul major al tehnologiei sporește gradul de dificultate al activităților de identificare, evaluare și recuperare a acestora.

În concluzie, o strategie cu privire la recuperarea prejudiciilor produse statului este un instrument util și necesar care, materializat prin acțiunea concertată a tuturor instituțiilor abilitate poate să își atingă scopul reparator și să genereze un efect benefic pentru bugetul de stat, fără a ne limita în ceea ce privește sfera prejudiciului, ci incluzând în această categorie toate prejudiciile, de orice natură ar fi acestea, posibil a fi aduse statului.

Bibliografie

- Cristina Butacu, "Particularități ale răspunderii civile delictuale în materia dreptului european al concurenței. Studiu de teorie și jurisprudență", Editura "Universul Juridic", București, 2023.
- Sebastian Bodu, "Răspunderea civilă a administratorilor și managerilor societăților comerciale", Editura "Rosetti International", București, 2022;
- Hans Jonas, "Le principe de responsabilite" Cerf, Paris, 1990, p. 174.; Directiva 2004/35/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 aprilie 2004 privind răspunderea pentru mediul înconjurător în legătură cu prevenirea și repararea daunelor aduse mediului (JO L 143, 30.4.2004, p. 56);
- Raluca Mihaela Nanu, "Ghid practic privind răspunderea pentru malpraxis a medicilor în cazul folosirii roboților cu inteligență artificială", Editura "Universul Juridic", București, 2024;
- George Marius Mara, " Prejudiciul nepatrimonial cauzat prin eroarea judiciară", Editura "Universul Juridic", București, 2020, pg. 17 și urm.. A se vedea discuția asupra faptului că nu mai subzistă necesitatea dovedirii culpei pentru răspunderea statului pentru prejudiciul generat de erorile judiciare, respectiv discuția asupra opiniei în sensul că, abordarea erorii judiciare ca fapt de ilicit civil nu angrenează automat și transferul caracterului ilicit asupra activității judiciare în ansamblul său;
- Raluca Mihaela Nanu, "Ghid practic privind răspunderea pentru malpraxis a medicilor în cazul folosirii roboților cu inteligență artificială", Editura "Universul Juridic", București, 2024;
- Liviu Pop, Ionuț -Florin Popa, Stelian Ioan Vidu, " Drept civil. Obligațiile", Editura Universul Juridic, București, 2020, p. 150 și urm.;
- Cristina Mihaela Salcă Rotaru, "Prejudiciul nepatrimonial", Editura "Pro Universitaria", Partea I, "Aspecte generale", București, 2023;
- Elena Emilia Ștefan, "Privire specială asupra răspunderii în Dreptul administrativ", Editura "Pro Universitaria", București, 2013, pg. 91 și urm.;
- Alina Doina Tănase, "Răspunderea civilă pentru malpraxisul medical", Editura "Universul Juridic", București, 2024 ;
- Mălina Tebieș, "Prejudiciul rezultat din comiterea infracțiunilor economice și faptelor de natură fiscală", Editura "Universul Juridic", București, 2022;

- Legea nr. 240/2004 privind răspunderea producătorilor pentru pagubele generate de produsele cu defecte;

- Legea 35/2019 Art. 653, alin. (1), litera A. din titlul XVI, capitolul I modificat de Art. II din);

- Decizia nr. 1/2004 a ICCJ pentru soluționare recurs în interesul legii, Minuta întâlnirii de practică neunitară la nivel național – judecători și procurori, București, 21-22 noiembrie 2016, respectiv Minuta întâlnirii de practică neunitară la nivel național - judecători, Târgu-Mureș, 29-30 septembrie 2016 în ”Codul penal și Codul de procedură penală 2024”, Ediția a III-a, București, 2024, Ediție îngrijită de Andrei Viorel Iugan, pg. 205-206;

- Decizia nr. 1481/5 martie 2008, a I.C.C.J., Secția civilă și de proprietate intelectuală”.

THE ROLE OF DACTYLOSCOPY IN SOLVING JUDICIAL CASES

ROLUL DACTILOSCOPIEI ÎN SOLUŢIONAREA CAUZELOR JUDICIARE

Sinsp. Darius-Iulian FURDEA
Academia de Poliție ,,Alexandru Ioan Cuza", Bucureşti, Aleea Privighetorilor nr. 1A, sector 1
dariusfurdea33@gmail.com

Abstract (en): *Crime is a complex social phenomenon that directly threatens the stability of society, thus requiring the implementation of effective prevention and combat measures. In this context, criminalistics plays a crucial role, and dactyloscopy, as a branch of it, is the discipline that involves the study and use of fingerprint patterns for personal identification.*

Dactyloscopy analyzes the unique patterns of skin on the fingers, palms, or soles, patterns that are formed during fetal life and remain unchanged throughout life. Their uniqueness, permanence, and immutability make fingerprint patterns indispensable tools for identification. This method was discovered and refined since the 19th century by researchers such as Francis Galton and William Herschel. In Romania, the pioneers of this discipline were Dr. Andrei Ionescu and Dr. Nicolae Minovici, who contributed to its application in judicial activities.

Depending on the nature of the crime, fingerprints are often collected during the investigation at the crime scene, a crucial step in which the investigation team searches for, secures, and collects traces left by the perpetrator during the commission of the offense. These are later exploited by those responsible for their analysis.

Technological advancements, such as automated systems like AFIS, have accelerated the identification process, contributing to the efficient resolution of judicial cases and protecting citizens' rights. Dactyloscopy is valued for its contribution to the sole purpose of uncovering the truth and strengthening public trust in the justice system, being indispensable in combating contemporary crime.

Keywords: *dactyloscopy, fingerprints, criminalistics, finding the truth, crime.*

Abstract (ro): *Criminalitatea este un fenomen social complex ce amenință în mod direct stabilitatea societății, prin urmare, impune implementarea unor măsuri eficiente de prevenire și combatere. În acest sens, criminalistica are un rol crucial, iar dactiloscopia, ca ramură a acesteia, este disciplina care presupune studierea și utilizarea desenelor papilare în vederea identificării persoanelor.*

Dactiloscopia analizează desenele papilare unice ale pielii de pe degete, palme sau tălpi, desene care se formează încă din viața intrauterină și rămân fixe pe tot parcursul vieții. Unicitatea, fixitatea și inalterabilitatea, fac ca desenele papilare să fie instrumente indispensabile în identificarea persoanelor, această metodă fiind descoperită şi perfecționată începând cu secolul al XIX-lea de către cercetători precum Francis Galton şi William Herschel. În România, pionierii acestei discipline au fost dr. Andrei Ionescu şi dr. Nicolae Minovici, care au contribuit la aplicarea ei în activitățile judiciare. În funcţie de natura faptei, urmele papilare sunt prelevate adesea odată cu efectuarea activităţii de cercetare la fața locului, o etapă crucială în care membrii echipei de cercetare, caută, fixează şi ridică urme create de către autor odată cu săvârşirea ilicitului, acestea fiind ulterior exploatate de către persoanele responsabile cu atribuţii în acest sens.

Avansul tehnologic, prin sisteme automatizate precum AFIS, a accelerat procesul de identificare, contribuind la soluționarea eficientă a cauzelor judiciare și protejarea drepturilor cetățenilor. Dactiloscopia este apreciată pentru contribuția sa în unicul scop de aflare a adevărului și întărirea încrederii publicului în actul de justiție, fiind indispensabilă în combaterea criminalității contemporane.

Cuvinte-cheie: *dactiloscopie, urme papilare, criminalistica, aflarea adevărului, criminalitate.*

I. INTRODUCERE

Criminalitatea reprezintă un fenomen social amplu, care afectează în mod direct securitatea, stabilitatea şi buna desfăşurare a vieţii în cadrul unei societăţi, aceasta putând fi influenţată de numeroşi factori, incusiv de schimbările economice, sociale şi politice. Astfel, în acest context, analizarea tipologiei infracţiunilor, a cauzelor generatoare şi a măsurilor de prevenire şi combatere devine esenţială pentru înţelegerea acestui fenomen şi pentru identificarea soluţiilor adecvate.

În contextul unei evoluţii constante a criminalităţii, este esenţial ca statul, prin organele sale abilitate, să recurgă la adoptarea unor măsuri eficiente pentru a combate acest fenomen. Creşterea complexităţii şi diversităţii actelor infracţionale sunt facilitate de diverşi factori, astfel se impune o abordare proactivă şi multidimensională din partea autorităţilor, în vederea identificării persoanelor responsabile de săvârşirea unor fapte ilicite în dauna oricărei părţi, urmată de tragerea la răspundere a acestora. Identificarea persoanelor care au comis fapte ilicite devine un proces din ce în ce mai dificil, ce presupune adoptarea şi utilizarea unor tehnologii moderne, colaborarea internaţională şi perfecţionarea continuă a personalului din cadrul structurilor cu atribuţii în domeniul judiciar, însă, la baza acestui proces stă criminalistica, o ştiinţă indispensabilă organelor de poliţie.

Criminalistica reprezintă o ştiinţă care stă la baza activităţilor de cercetare penală, aplicarea acesteia fiind indispensabilă organelor de poliţie. Această ştiinţă este într-o dinamică continuă, fiind descoperite şi îmbunătăţite periodic diferite metode şi mijloace ştiinţifice ce constituie o importanţă deosebită şi un mare ajutor în vederea identificării persoanelor responsabile de săvârşire a unor fapte ilicite.[1] Aplicarea criminalisticii are loc de cele mai multe dăţi ca urmare a activităţii de cercetare la faţa locului, unde adesea sunt identificate urme de diferite feluri, care ulterior sunt ridicate în vederea exploatării şi materializării acestora.

La locul comiterii unei infracțiuni, urmele de mâini sunt printre cele mai des întâlnite, întrucât acestea se formează cu ușurință pe diferite suprafețe sau obiecte cu care mâna autorului a intrat în contact. Din perspectivă criminalistică, urmele de mâini reprezintă modificările produse pe obiecte ca rezultat direct al interacțiunii mâinii făptuitorului în timpul comiterii faptei.

Dactiloscopia este o ramură a ştiinţei criminalistice care se ocupă cu analizarea și clasificarea desenelor papilare, în vederea identificării unor persoane pe baza acestora. Cuvântul „dactiloscopie” își are originea în limba greacă, fiind compus din termenii „daktylas” (deget) și „skopein” (a examina sau a privi). Această disciplină a cunoscut o evoluție considerabilă de-a lungul timpului, fiind dezvoltată ca răspuns la nevoia de a crea o metodă exactă pentru identificarea persoanelor.[2]

II. DACTILOSCOPIA CA RAMURĂ A ŞTIINŢEI CRIMINALISTICE

Dactiloscopia, ca ramură a științei criminalistice, se ocupă cu studiul și utilizarea desenelor papilare (amprentelor) pentru identificarea persoanelor, în special în contextul cercetărilor penale. [3]Această disciplină se bazează pe unicitatea și permanența desenelor papilare, care sunt formate de crestele și șanțurile de pe suprafața pielii degetelor și a tălpilor. Fiecare individ are un tipar propriu, iar aceste desene nu se modifică pe parcursul vieții, ceea ce le face extrem de utile în identificarea autorilor de infracțiuni.

Această ramură a criminalisticii include nu doar identificarea persoanelor prin amprente digitale, dar și analiza și compararea acestora în scopuri judiciare. Dactiloscopia este o metodă științifică de mare precizie, care ajută la stabilirea adevărului în cadrul investigațiilor și joacă un rol esențial în administrarea justiției.

Dactiloscopia a apărut ca o necesitate în contextul dorinței de a găsi o metodă fiabilă și permanentă de identificare a persoanelor. Primele utilizări ale amprentelor digitale datează din antichitate, dar dezvoltarea sa modernă a avut loc în secolul XIX.

La începutul anilor 1800, oamenii de știință și cercetătorii au început să observe unicitatea desenelor papilare de pe degete și tălpi. Cu toate acestea, abia în 1880, un medic englez pe nume William Herschel a început să folosească amprentele digitale pentru a identifica persoanele în mod sistematic, în special în cadrul unor contracte oficiale.

Un alt pas important în dezvoltarea dactiloscopiei a fost realizat de către criminalistul argentinian Juan Vucetich, care a creat un sistem de clasificare a amprentelor digitale în 1891.

Vucetich a reușit să identifice și să rezolve un caz de crimă folosind amprentele digitale ale unei victime și ale unui suspect, confirmând astfel eficiența acestui sistem.

În același timp, în Anglia, Sir Francis Galton și Sir Edward Henry au contribuit semnificativ la studiul și clasificarea amprentelor digitale. Sir Henry a creat un sistem de clasificare a amprentelor, cunoscut ca sistemul Henry, care este folosit și astăzi în multe țări.

Astfel, dactiloscopia a evoluat dintr-o tehnică empirică în cadrul identificării persoanelor într-un sistem științific riguros, folosit astăzi pe scară largă în investigațiile criminale, fiind considerată una dintre cele mai fiabile metode de identificare a indivizilor.

În România, dactiloscopia a fost introdusă la începutul secolului XX, ca parte a modernizării și eficientizării sistemului de justiție și de cercetare penală. Primii pași în utilizarea amprentelor digitale pentru identificarea criminalilor au fost făcuți în 1900, când autoritățile române au început să adopte tehnici noi din domeniul criminalisticii, în special din țări ca Anglia și Argentina.[4]

În 1906, în România a fost înființat primul serviciu de dactiloscopie în cadrul Poliției Capitalei, sub conducerea unui ofițer de poliție, care a fost instruit în folosirea amprentelor digitale. În acest context, amprentele digitale au fost folosite pentru a identifica infractorii și a aduna dovezi în cazurile penale. În 1923, la nivel național, a fost creat un sistem centralizat de înregistrare a amprentelor, cunoscut ca "registrul de dactiloscopie", care permitea identificarea și compararea amprentelor criminalilor. Acest sistem a fost adoptat și în cadrul altor instituții din domeniul poliției și al justiției.

De asemenea, în perioada interbelică, autoritățile române au început să aplice metode mai avansate de identificare a infractorilor, iar utilizarea dactiloscopiei a fost reglementată prin lege. Acest lucru a contribuit la profesionalizarea poliției și la eficientizarea investigațiilor penale, având un impact semnificativ în combaterea criminalității.

Astfel, dactiloscopia a fost un instrument esențial în dezvoltarea și modernizarea activităților criminalistice din România, ajutând la soluționarea multor cazuri de infracțiuni și la identificarea corectă a autorilor acestora.[5]

III. ASPECTE TEORETICE PRIVIND DACTILOSCOPIA ÎN IDENTIFICAREA PERSOANELOR

Amprentele digitale, palmare şi cele plantare reprezintă impresiuni ale reliefului crestelor papilare prezente pe partea interioară a palmelor şi pe tălpile picioarelor omului. Termenul de „amprente” este o denumire generică, însă în practică este utilizat cu două sensuri:

- Urme papilare – sunt imprimări involuntare ale reliefului crestelor papilare pe obiectele din câmpul infracţional (inclusiv obiectele produs sau mijloc al infracţiunii) sau pe corpul uman (persoane vii sau cadavre) şi prezintă interes în scopul identificării acestora (stabilirii sursei de origine). - Impresiuni papilare – sunt imprimări voluntare ale reliefului crestelor papilare pe fişe dactiloscopice tip sau prelevate în format electronic, în scopul înregistrării şi comparării acestora. Pentru efectuarea excluderii, relieful crestelor papilare al persoanelor care au avut acces legitim în perimetrul infracţiunii este prelevat pe coli de hârtie format A4.

Amprentele permit identificarea unei persoane pe baza stabilirii caracteristicilor dactiloscopice coincidente. Potrivit practicii internaţionale, în procesul stabilirii coincidenţei caracteristicilor dactiloscopice se ţine cont de forma, dimensiunea şi plasamentul acestora.[6] Potrivit practicii judiciare din România, pentru stabilirea unei identificări dactiloscopice sunt necesare minim 12 caracteristici coincidente sau între 8 şi 12, cu condiţia ca acestea din urmă să fie caracteristici care au în general o frecvenţă de apariţie redusă în cuprinsul desenului papilar.

Pielea este formată din trei straturi, şi anume: epidermul, care reprezintă partea exterioară a pielii, un înveliş protector al acesteia, dat fiind faptul că este format din celulele sale superioare moarte. Dermul, cel de-al doilea strat, este un ţesut elastic şi fibros, care are în componenţa sa vase arteriale, venoase şi capilare, cât şi anumite terminaţii a multor nervi senzitivi. Hipodermul reprezintă cel de de-al treilea strat al pielii, şi este cel mai profund dintre cele 3 enumerate, acesta făcând legătura între pielea propriu-zisă şi organe.

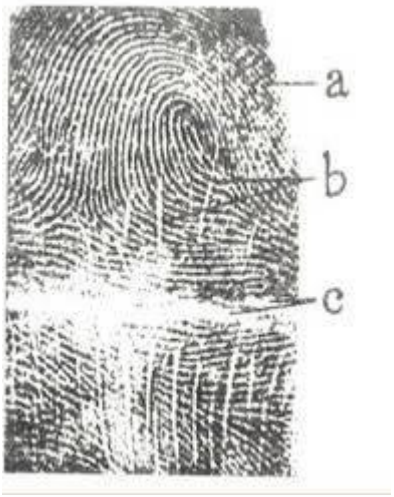

Fig.1 Desen papilar: a). creste papilare, b). linii albe, c). linii ale şanţurilor flexoare.
(Sursa imaginii: https://pdfcoffee.com/qdownload/proprietatile-si-clasificarea-desenelor-papilare-pdffree.html)[7]

Unicitatea desenului papilar constituie baza utilizării acestuia în identificarea persoanelor. Fiecare desen papilar este distinct, incluzând caracteristici unice ale crestelor papilare şi chiar ale porilor, care prezintă elemente specifice ce permit diferențierea unui individ de altul.

Importanța dactiloscopiei în soluţionarea cauzelor judiciare este dată de faptul că desenul papilar are anumite proprietăţi, care face această ramura a criminalisticii ca fiind una crucială în domeniul judiciar.

Unicitatea desenului papilar, este una dintre proprietăţile amintite mai sus. Desenele papilare sunt unice și se diferențiază prin formă și detalii caracteristice, iar variabilitatea acestora face aproape imposibilă existența a două amprente identice. Această concluzie a fost susținută atât prin cercetări amănunțite, cât și prin calcule matematice, care au demonstrat că, pornind de la 4 caracteristici, probabilitatea ca două amprente să fie identice este teoretic de doar 1 la 64 de milioane. În acest context, criminologul francez Edmon Locard a realizat un calcul bazat pe 20 de puncte caracteristice ale celor 10 degete, stabilind că, pentru ca două persoane să aibă amprente identice, ar fi necesare aproximativ 400 de milioane de secole. O altă caracteristică importantă a deseului papilar este reprezentată de fixitatea acestuia. Fixitatea presupune menținerea formei și a detaliilor specifice desenului papilar de la momentul formării acestuia, încă din luna a 6-a de viață intrauterină, și până la moartea persoanei. Modificările care pot apărea sunt limitate la creșterea dimensiunii amprentei, cauzată de dezvoltarea treptată a corpului, însă aceste schimbări nu afectează structura crestelor papilare.

Cea de a treia proprietate esențială a desenului papilar este dată de inalterabilitatea acestuia.

Această caracteristică se datorează faptului că, în mod normal, desenul papilar nu poate fi modificat sau eliminat. Singurele situații în care acesta poate suferi modificări sunt rănile adânci ce afectează stratul dermic și distrug papilele, sau, în situaţii excepţionale, anumite boli de piele, care pot provoca alterarea involuntară a desenului.

Există multiple exemple din practica judiciară care demonstrează că infractorii care au încercat să își altereze desenele papilare prin frecarea acestora de suprafețe dure sau prin utilizarea de substanțe chimice corozive nu au obținut niciun rezultat. Aceste metode nu afectează papilele dermice, iar desenul papilar rămâne intact, dovedind inalterabilitatea sa.[8]

Un exemplu este prezentat de către J. Edgar Hoover, fost director al Biroului Federal de Investigaţii, în perioada 1924 – 1972, care face vorbire despre o încercare spectaculoasă de modificare a desenelor papilare, ale unor gangsteri americani, în perioada 1929 – 1933, încercări întreprinse de medici, însă rămase fără niciun rezultat, Biroul Federal de Investigaţii reuşind identificarea acestora.[9]

Urma papilară, fie că provine de la degete, palmă sau întreaga mână, se formează prin contactul direct al acestora cu o suprafață sau un obiect, însă, modul de formare a acestuia este direct

proporţional cu modalitate în care persoana a atins acea suprafaţă sau obiect. Astfel, la faţa locului pot fi identificate urme statice sau dinamice. Urmele statice sunt cele mai eficiente urme de ridicat în vederea exploatării, întrucât aceste urme reuşesc să redea cu claritatea tiparul papilar şi trăsăturile sale distinctive, acestea fiind opusul urmelor dinamice, urme care adesea nu sunt compatibile în vederea comparării, dat fiind faptul că desenul papilar nu este unul clar, aceasta prezentându-se sub forma unei mânjituri. Totodată, mai pot fi identificate şi alte tipuri de urme papilare, printre care : urmele de suprafaţă sau de adâncime, şi urmele de mâini vizibile sau latente.

VI. CĂUTAREA ŞI DESCOPERIREA URMELOR PAPILARE LA FAŢA LOCULUI

Activitatea de cercetare la faţa locului reprezintă prima şi una dintre cele mai importante activităţi pe care organele de poliţie trebuie să o facă în cazul săvârşirii unor anumite infracţiuni, această activitate având rolul de a colecta, conserva şi analiza probele obţinute, în vederea aflării adevărului.

În cadrul acestei activități de cercetare la faţa locului, pentru a avea rezultatele dorite în vederea identificării autorului şi pentru a-l putea lega pe acesta de fapta pe care a săvârşit-o, este important să găsim şi să ridicăm în vederea exploatării orice urme sau alte mijloace materiale de probă care ar putea facilita aflarea adevărului.

Identificarea urmelor papilare este o misiune dificilă, deoarece sunt de dimensiuni reduse iar uneori acestea reprezintă doar fragmente din întregul unei asltfe de urme.

În procesul de căutare a urmelor digitale, este important ca membrii echipei de cercetare la faţa locului să aibă o atenţie sporită, pentru a preveni lăsarea propriilor amprente sau, din neglijenţă, distrugerea celor aparţinând infractorului. Pentru a ridica urmele, se vor utiliza pensete sau mănuşi, manipulându-se doar zonele care nu riscă să lase urme digitale. În plus, este esenţial să se identifice locurile de acces ale autorului şi traseul parcurs de acesta (iter criminis), pentru a delimita zonele unde urmele pot fi găsite şi pentru a le descoperi într-un mod organizat şi eficient.[10]

În funcţie de specificul locului faptei, trebuie stabilit de la bun început locul prin care autorul a pătruns, şi locul prin care acesta a părăsit locul. Astfel, şeful echipei de cercetare la faţa locului, împreună cu specialistul criminalist, îl vor analiza şi vor proceda la căutarea unor eventuale urme pe care făptuitorul le-ar fi putut lăsa în urma sa, odată cu săvârşirea ilicitului. De exemplu, într-un caz de furt din locuinţă comis prin efracţie, dacă prin natura modului de operare s-a recurs la o efracţie la nivelul uşii de acces în aceasta, sunt şanse mari ca autorul să-şi fi lăsat urmele papilare pe broasca uşii, pe mânerele acesteia sau chiar şi în apropierea acestora.

În condiţii favorabile, urmele papilare pot fi identificate şi pe suprafeţe rigide sau poroase, cum ar fi gulere de îmbrăcăminte, suprafaţa peretelui, sau pe mobilier. La examinarea mobilierului trebuie analizate locurile în care infractorul l-ar fi putut atinge, de exemplu în zona sertarelor, a uşilor, sau chiar şi la nivelul bunurilor rămase fără a fi sustrase.

Există posibilitatea ca infractorul, la locul comiterii faptei să opereze cu mâinile acoperite, respectiv cu mănuşi. Acest lucru îngrunează prelevarea urmelor papilare, însă, există posibilitatea ca în timpul derulării activităţii infracţionale, mănuşa acestuia să se rupă, iar astfel ar exista posibilitatea ca acesta să lase la faţa locului o urmă sau un fragment de urmă papilară care ar putea duce la identificarea acestuia.

Odată identificate, urmele papilare descoperite urmează a fi fixate prin fotografiere, ulterior, tratate cu praf de fum, sau alte substanţe speciale, ţinându-se cont de specificul şi particularităţile materialului pe care îl are obiectul purtător de urmă. Mai apoi, acestea sunt verificate de către un specialist din cadrul structurii criminalistice, pentru a verifica dacă sunt compatibile sau nu în vederea comparării. Dacă aceasta este compatibilă, urmează a fi analizată şi comparată cu alte urme ce sunt prezente în bazele de date, ocazie cu care, în cazul în care autorul nostru a fost amprentat în trecut şi introdus în aceste baze de date, vom primi un răspuns pozitiv, iar autorul va fi identificat.

V. CONCLUZII

De-a lungul timpului, dactiloscopia s-a dovedit ca fiind una dintre cele mai eficiente şi precise metode de identificare utilizate în criminalistică. Urmele papilare sunt unice pentru fiecare

persoană și nu se schimbă pe parcursul vieții, ceea ce le conferă fiabilitate și autenticitate. În procesul de investigare a cauzelor judiciare, rolul acestora este esențial, contribuind semnificativ la aflarea adevărului, protejarea drepturilor cetățenilor și asigurarea soluționări cu celeritate şi eficienţă a cauzelor penale.

Capacitatea de a identifica rapid și precis suspecții sau de a confirma prezența unei persoane la locul faptei este una dintre cele mai mari beneficii ale dactiloscopiei. În același timp, acest proces ajută la eliberarea celor nevinovați, punând o bază solidă pentru a elimina orice suspiciune care ar putea apărea în timpul anchetelor. Procesul de comparare și analiză a amprentelor a devenit mult mai rapid și mai eficient datorită tehnologiilor moderne, cum ar fi sistemele automatizate de identificare a amprentelor (AFIS).

În plus, utilizarea dactiloscopiei în procesele judiciare demonstrează angajamentul sistemului judiciar de a se baza pe dovezi științifice. Acest lucru crește încrederea publicului în sistemul judiciar și asigură un act de justiție echitabil.

În schimb, succesul dactiloscopiei depinde de calitatea tehnologiilor utilizate, şi de expertiza specialiştilor implicaţi, întrucât infracţionalitatea contemporană depăşeşte adesea graniţele naţionale, este esenţial ca această metodă să fie completată de o infrastructură adecvată şi de politicit internaţionare care încurajează cooperare între state.

În cele din urmă, dactiloscopia nu numai că rămâne relevantă pentru soluţionarea cauzelor judiciare, dar și se adaptează la noile probleme de criminalistică. Oamenii vor putea fi siguri că această tehnologie va rămâne un instrument esențial în combaterea criminalității și în protejarea drepturilor fundamentale ale oamenilor, datorită investițiilor în tehnologie inovatoare, a bazelor de date globale și a formării continue a experților. Prin urmare, dactiloscopia își consolidează poziția ca un component esențial al unui sistem de justiție contemporan, just și eficient

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

[1]. **Păşescu, Gheorghe, Constantin, R. Ion** *Secretele amprentelor papilare*. Ed. Naţional, Bucureşti, 1996;

[2]. **Mircea, Ion prof. univ. dr**. *Criminalistica* Ed. Lumina Lex, Bucureşti, 2001;

[3]. **I.R. Constantin şi M. Rădulescu,** *Dactiloscopia,* Ed. M.A.I, Bucureşti, 1975;

[4]. **Cherrill, F.R**. – *The fingerprint system at Scotland Yard*. (Sistemul de amprentare al Scotland Yard-ului) Stationary Office, Londra, 1954;

[5]. **Turlea Ovidiu,** *Criminalistica – Cercetarea urmelor papilare,* Ed. Habana, Arad; [6]

[6]. **Păşescu, Gheorghe, Constantin, R. Ion** *Secretele amprentelor papilare,* Ed. Național, București, 1996

[7]. https://pdfcoffee.com/qdownload/proprietatile-si-clasificarea-desenelor-papilare-pdffree.html)

[8]. **Emilian Stancu,** *Tratat de criminalisticsă,* Ed. Universul Juridic, Bucureşti, 2015;

[9]. **E. Hoover,** *Crime aux Etats Unis*, Ed. Robeyr, Paris, 1940;

[10]. **Lerich,L.** – *La police scientifique*, Poliţia ştiinţifică, Paris, 1949

DISPOZITIVUL ELECTRONIC DE SUPRAVEGHERE, ÎNTRE REGLEMENTARE ȘI IMPLEMENTARE

THE ELECTRONIC SURVEILLANCE DEVICE, BETWEEN REGULATION AND IMPLEMENTATION

Lect. univ. dr. Negruț Gina – Academia de Poliție „A. I. Cuza”

***Rezumat**: Asigurarea tuturor garanțiilor procesuale în materia respectării drepturilor și a libertăților individuale pe parcursul unui proces penal reprezintă un deziderat menit să garanteze libertatea persoanei, astfel încât pe baza probelor administrate la dosarul cauzei penale să se poată realiza tragerea la răspundere penală a celui care se face vinovat de săvârșirea unei fapte prevăzute de legea penală, dar în același timp, în cazul în care se dovedește pe baza probelor, faptul că o persoană este nevinovată, să se dispună față de aceasta, fie o soluție de clasare sau de renunțare la urmărirea penală, în faza de urmărire penală, fie o soluție de achitare sau de încetare a procesului penal în faza de judecată.*

***Cuvinte cheie:** măsuri preventive, arestul la domiciliu, arestarea preventivă, soluții de netrimitere în judecată, condamnarea*

***Abstract:** Ensuring all procedural guarantees in the matter of respecting individual rights and freedoms during a criminal trial is a desire aimed at guaranteeing the freedom of the person, so that on the basis of the evidence administered in the criminal case file, the criminal prosecution of the guilty party can be carried out of the commission of an act provided for by the criminal law, but at the same time, if it is proven on the basis of the evidence, that a person is innocent, to submit to him, either a solution of classifying or renouncing the criminal prosecution, in the criminal investigation phase, either an acquittal solution or termination of the criminal process in the trial phase.*

***Keywords:** preventive measures, house arrest, preventive detention, non-prosecution solutions, sentencing*

1. Considerații generale privind măsurile preventive

În vederea desfășurării normale a procesului penal și a realizării scopului acestuia, au fost instituite dispoziții procesual penale care reglementează dispunerea măsurilor procesuale, care să asigure realizarea scopului imediat al acestuia, respectiv, constatarea la timp și în mod complet a faptelor care constituie infracțiuni în vederea tragerii la răspundere a cesteia.

Constatăm astfel că reacția societății față de cei ce intră în conflict cu legea penală nu este arbitrară, ci amplu reglementată prin dispozițiile legii[1], astfel încât, între săvârșirea infracțiunii și aplicarea unei pedepse autorului ei printr-un proces penal a cărui desfășurare să se realizeze în baza principiilor prevăzute de legiuitor în dispozițiile art. 2-12 CPP.

În acest sens, dispozițiile procesuale penale legitimează prerogativa statului de a pedepsi (jus puniendi), având în același timp rolul de a stabili cadrul în care se poate exercita această prerogativă, acest drept nefiind unul discreționar, acesta putând fi exercitat decât în conținutul și în limitele prevăzute de lege[2].

Pentru realizarea acestor obiective este necesar ca principiile procesului penal să nu se aplice în mod izolat, ci într-o continuă interacțiune și condiționare reciprocă, fiecare principiu în parte, cât și ansamblul acestora, contribuind la aflarea adevărului într-o cauză penală.

[1] Gaston Stefani, Georges Levasseur, Bernard Bouloc, *Procédure pénale*, deuxième édition, Dalloz, Paris, 1984, pg. 1.
[2] A se vedea A. Boroi, *Drept penal. Partea generală*, ed. a 6 -a revăzută și adăugită, Editura C. H. Beck, București, 2024, p. 32; F. Streteanu, D. Nițu, *Drept penal. Partea generală*, vol. I, Ed. Universul Juridic, București, 2014.

În acord cu necesitatea respectării celor mai exigente standarde internaționale în materie procesual penală, respectiv standardele Curții Europene a Drepturilor Omului[3], dispozițiile art. 3 CPP reglementează modalitatea în care se exercită în cursul procesului penal următoarele funcții judiciare: de urmărire penală (prin organele de cercetare penală și procuror), de dispoziție asupra drepturilor și libertăților fundamentale în cursul urmăririi penale (prin judecătorul de drepturi și libertăți), de verificare a legalității trimiterii sau netrimiterii în judecată (prin procedura de cameră preliminară) și de judecată (de către instanțele de judecată).

Această separație a funcțiilor judiciare nu reprezintă materializarea unui concept de separație organică a reprezentanților autorității statului, învestită cu funcția de tragere la răspundere penală a celor care săvârșesc infracțiuni, ci o modalitate practică de a conferi organelor judiciare capacitatea, potrivit competenței acestora, de a dispune prin acte procesuale și procedurale acele măsuri, care deși aduc atingere drepturilor fundamentale prin dispunerea acestora, fiind, fie restrictive de drepturi și libertăți, fie privative de libertate, așa cum este și cazul măsurilor preventive, care se pot dispune pe parcursul procesului penal, asigurând buna desfășurare a acestuia.

În acord cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, s-a urmărit reglementarea explicită a principiului proporționalității oricărei măsuri preventive cu gravitatea acuzației aduse unei persoane, precum și a principiului necesității unei astfel de măsuri pentru realizarea scopului legitim urmărit prin dispunerea sa[4].

Pornind de la dispozițiile art. 5 alin. 1 lit. c) din Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale[5], care consacră dreptul la libertate și la siguranță pentru orice persoană, reiterăm faptul că nimeni nu poate fi arestat sau reținut decât în vederea aducerii sale în fața autorității judiciare competente[6], sau dacă există motive verosimile de a bănui că a săvârșit o infracțiune sau când există motive temeinice de a crede în necesitatea de a-l împiedica să săvârșească o infracțiune sau să fugă după săvârșirea acesteia, situație în care privarea de libertate are un scop precis[7]. De asemenea, tot în cuprinsul Convenției la art. 5 alin. 3) se prevede că ,,Orice persoană arestată sau deținută trebuie adusă de îndată înaintea unui judecător sau a altui magistrat împuternicit prin lege cu exercitarea atribuțiilor judiciare și are dreptul de a fi judecată într-un termen rezonabil sau eliberată în cursul procedurii. Punerea în libertate poate fi subordonată unei garanții care să asigure prezentarea persoanei în cauză la audiere". De altfel, aceste dispoziții se regăsesc și în cuprinsul art. 9 CPP, ca principiu fundamental al procesului penal, potrivit căruia ,,orice măsură privativă sau restrictivă de libertate se dispune în mod excepțional și doar în cazurile și în condițiile prevăzute de lege".

În ceea ce privește dispunerea măsurilor preventive, cerințele dispozițiilor art. 202 CPP impun existența probelor sau a indiciilor temeinice din care rezultă suspiciunea rezonabilă că o persoană a săvârșit o infracțiune și dacă organele judiciare apreciază că împiedicarea sustragerii suspectului ori a inculpatului de la urmărirea penală sau de la judecată ar contribui la asigurarea desfășurării normale a procesului penal și la prevenirea săvârșirii unor alte infracțiuni.

2. Dispunerea măsurii arestului la domiciliu

Această măsură preventivă are caracter de noutate, fiind introdusă prin noul Cod de procedură penală și putând fi dispusă ca o alternativă la măsura arestării preventive. Arestul la domiciliu este o măsură preventivă privativă de libertate[8], care constă în obligația impusă inculpatului, pe o perioadă determinată, de a nu părăsi imobilul în care locuiește, fără permisiunea organului judiciar care a dispus măsura sau în fața căruia se află cauza, și de a se supune unor

[3] Expunere de motive privind Proiectul Codului de procedură penală, document disponibil online în www.just.ro.
[4] A. L. Lorincz, *Drept procesual penal. Partea generală,* vol. I, Editura Universul Juridic, București, 2015, pg. 224.
[5] Document disponibil online în www.mae.ro.
[6] A se vedea cauza Pantea c. România, CEDH, 3 iunie 2003, în C. Bîrsan, *Convenția europeană a drepturilor omului. Cometariu pe articole, vol. I. Drepturi și libertăți*, Editura C.H. Beck, București, 2005, pg. 318; G. Mateuț, *Procedură penală. Partea generală*, Editura Universul Juridic, București, 2019, p. 800.
[7] C. Bîrsan, *op. cit.*, pg. 310.
[8] Dispoziții privind executarea acestei măsuri preventive se află în cuprinsul art. 124-133 din Legea nr. 254/2014 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal.

restricții stabilite de acesta, fiind plasată, ca gravitate, între controlul judiciar (simplu sau pe cauțiune) și arestarea preventivă. Noua reglementare introdusă de legiuitorul român este de inspirație italiană, măsura prevăzută în cuprinsul art. 284 CPP italian constând în obligarea inculpatului de a nu se îndepărta de propria locuință, de o altă locuință privată sau de o instituție publică de îngrijire sau de asistență ori de o locuință familială protejată[9]. În același timp, și art. 142-5 alin. (2) CPP francez reglementează luarea acestei măsuri, prin care cel în cauză este obligat să rămână la domiciliul ori la reședința fixată de judecătorul de instrucție ori de judecătorul de libertăți și detenție și să nu le părăsească decât în condițiile și pentru motivele determinate de magistratul care a dispus măsura[10].

Reglementarea cadrului legislativ al dispunerii măsurilor preventive s-a realizat de către legiuitorul Codului de procedură penală prin dispozițiile art. 202 alin. (4) CPP, fiind reprezentat de următoarele măsuri preventive care se pot dispune, atât pe parcursul urmăririi penale, cât și în faza de judecată, și anume: reținerea, controlul judiciar, controlul judiciar pe cauțiune, arestul la domiciliu și arestarea preventivă.

De altfel, în cursul urmăririi penale, organul de urmărire penală strânge și administrează probe atât în favoarea, cât și în defavoarea suspectului, însă pentru ca infractorul să îmbrace pe parcursul procesului penal diverse, haine juridice"[11], și pentru buna desfășurare a procesului penal se vor putea dispune măsuri preventive atât asupra suspectului, cât și asupra inculpatului.

3. Condiții privind dispunerea măsurii arestului la domiciliu

Deși din cuprinsul art. 218 alin. (1) CPP reiese că pentru dispunerea arestului la domiciliu trebuie îndeplinite condițiile prevăzute la art. 223 CPP, luarea acestei măsuri fiind necesară pentru realizarea scopurilor prevăzute la art. 202 alin. (1), considerăm necesară îndeplinirea cumulativă atât a condițiilor prevăzute la art. 223, cât și a celor prevăzute în cuprinsul art. 202 alin. (1)-(3) CPP.

Considerăm de altfel că, pentru dispunerea măsurii arestului la domiciliu, este necesar să fie îndeplinite următoarelor condiții[12], care reies din coroborarea dispozițiilor art. 202 alin. (1)-(3) cu cele ale art. 218 alin. (1)-(3) CPP, astfel:

a) să existe probe din care să rezulte suspiciunea rezonabilă că o persoană a săvârșit o infracțiune. În acest caz, sintagma „suspiciune rezonabilă" are accepțiunea dată de jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, ea nefiind definită de legislația procesuală penală internă, reprezentând acele informații care să conducă la convingerea că o persoană a săvârșit o infracțiuneși care provin din probele administrate de către organele judiciare;

b) măsura să fie necesară în scopul asigurării bunei desfășurări a procesului penal, al împiedicării sustragerii inculpatului de la urmărirea penală sau de la judecată ori al prevenirii săvârșirii unei noi infracțiuni. Astfel, luarea măsurii arestului la domiciliu are un scop preventiv pe parcursul procesului penal;

c) măsura să fie proporțională cu gravitatea acuzației aduse persoanei față de care este luată și necesară pentru realizarea scopului urmărit prin dispunerea acesteia. Proporționalitatea în acest caz vizează existența unui echilibru just între restrângerea drepturilor inculpatului prin dispunerea măsurii arestului la domiciliu și realizarea interesul statului în asigurarea unei bune desfășurări a procesului penal;

d) să nu existe o cauză care împiedică punerea în mișcare sau exercitarea acțiunii penale. Deși această condiție negativă a fost verificată la momentul punerii în mișcare a acțiunii penale, se impune a fi verificată din nou în cazul în care organul judiciar dispune cu privire la luarea măsurii arestului la domiciliu;

---

[9] Document disponibil online pe site-ul www.normattiva.it.

[10] Document disponibil online pe site-ul www.legifrance.gouv.fr.

[11] A se vedea I. Neagu, M. Damaschin, *Tratat de procedură penală. Partea generală,* ed. a 3-a, Editura Universul Juridic, București, 2020, pg. 190; A. L. Lorincz, *op. cit.*, pg. 70.

[12] I. Neagu, M. Damaschin, *Partea generală*, *op. cit.*, p. 682; Gr. Gr. Theodoru, I. P. Chiș, *Tratat de drept procesual penal*, ed. a 4-a, Editura Hamangiu, București, 2020, p. 531.

e) să nu existe suspiciunea rezonabilă că inculpatul a săvârşit o infracţiune asupra unui membru de familie cu care acesta locuieşte. Constatăm astfel necesitatea îndeplinirii unei alte condiţii negative în legătură cu dispunerea măsurii arestului la domiciliu şi care constă în verificarea pe care trebuie să o facă organele judiciare înainte de luarea ei faţă de inculpate, (de exemplu, despre infracţiunea prevăzută la art. 199 CP privind violenţa în familie sau cea prevăzută de art. 200 CP privind uciderea sau vătămarea nou-născutului săvârşită de către mamă;

f) măsura nu poate fi dispusă faţă de inculpatul care locuieşte cu persoanele prevăzute la art. 221 alin. (2) lit. b) CPP, adică cu persoana vătămată sau cu membrii de familie ai acesteia, cu alţi participanţi la comiterea infracţiunii, cu martorii, cu experţii ori cu alte persoane stabilite de organul judiciar;

g) persoana să nu fie cercetată sau condamnată pentru infracţiunea de evadare. Pentru a dispune asupra măsurii arestului la domiciliu, organul judiciar are obligaţia de a verifica dacă anterior inculpatul a săvârşit infracţiunea prevăzută la art. 285 CP, deşi, în măsura în care pentru infracţiunea de evadare anterior comisă inculpatul a fost reabilitat, au încetat, ca efect al reabilitării, decăderile şi interdicţiile, precum şi incapacităţile care rezultă din condamnarea pentru săvârşirea acestei infracţiuni;

h) inculpatul a fost audiat, în prezenţa avocatului ales sau desemnat din oficiu. De altfel, în cazul în care organul judiciar apreciază că se impune luarea măsurii arestului la domiciliu, inculpatul va fi audiat, audierea făcându-se în prezenţa avocatului ales sau desemnat din oficiu de către organul judiciar;

i) să se constate îndeplinirea condiţiilor prevăzute la art. 223 CPP privind dispunerea măsurii arestului preventiv. Conform art. 223 alin. (1) şi (2) CPP, cazurile în care se poate dispune măsura arestului la domiciliu sunt următoarele:

– inculpatul a fugit ori s-a ascuns, în scopul de a se sustrage de la urmărirea penală sau de la judecată, ori a făcut pregătiri de orice natură pentru astfel de acte;

– inculpatul încearcă să influenţeze un alt participant la comiterea infracţiunii, un martor ori un expert sau să distrugă, să altereze, să ascundă ori să sustragă mijloace materiale de probă sau să determine o altă persoană să aibă un astfel de comportament;

– inculpatul exercită presiuni asupra persoanei vătămate sau încearcă să realizeze o înţelegere frauduloasă cu aceasta;

– există suspiciunea rezonabilă că, după punerea în mişcare a acţiunii penale împotriva sa, inculpatul a săvârşit cu intenţie o nouă infracţiune sau pregăteşte săvârşirea unei noi infracţiuni;

– din probe rezultă suspiciunea rezonabilă că inculpatul a săvârşit o infracţiune intenţionată contra vieţii, o infracţiune prin care s-a cauzat vătămarea corporală sau moartea unei persoane, o infracţiune contra securităţii naţionale prevăzută de Codul penal şi alte legi speciale, o infracţiune de trafic de droguri, o infracţiune la regimul privind substanţele dopante, de efectuare de operaţiuni ilegale cu precursori sau cu alte produse susceptibile de a avea efecte psihoactive, o infracţiune privind nerespectarea regimului armelor, muniţiilor, materialelor nucleare, al materiilor explozive şi al precursorilor de explozivi restricţionaţi, trafic şi exploatarea persoanelor vulnerabile, acte de terorism, spălare a banilor, falsificare de monede, timbre sau de alte valori, şantaj, viol, lipsire de libertate în mod ilegal, evaziune fiscală, ultraj, ultraj judiciar, o infracţiune de corupţie, o infracţiune săvârşită prin sisteme informatice sau mijloace de comunicare electronică sau o altă infracţiune pentru care legea prevede pedeapsa închisorii de 5 ani ori mai mare şi, pe baza evaluării gravităţii faptei, a modului şi a circumstanţelor de comitere a acesteia, a anturajului şi a mediului din care acesta provine, a antecedentelor penale şi a altor împrejurări privitoare la persoana acestuia, se constată că privarea sa de libertate este necesară pentru înlăturarea unei stări de pericol pentru ordinea publică.

4. Procedura dispunerii măsurii arestului la domiciliu

Măsura preventivă a arestului la domiciliu se dispune de către judecătorul de drepturi şi libertăţi, în faza de urmărire penală, în camera preliminară de către judecătorul de cameră preliminară, cât şi de instanţa de judecată în cursul judecăţii.

În cazul în care față de inculpatul care, în aceeași cauză, în cursul urmăririi penale, al procedurii de cameră preliminară sau al judecății s-a mai dispus măsura arestului preventiv sau arestul la domiciliu, se poate dispune măsura arestării preventive numai dacă au intervenit temeiuri noi care fac necesară privarea sa de libertate.

În faza de urmărire penală, competența de a dispune luarea măsurii arestului la domiciliu revine în mod exclusiv judecătorului de drepturi și libertăți.

Sesizarea judecătorului de drepturi și libertăți pentru luarea măsurii arestului la domiciliu se face de către procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală, atunci când apreciază că sunt îndeplinite condițiile prevăzute de art. 218 CPP. Acesta înaintează judecătorului de drepturi și libertăți propunerea motivată împreună cu dosarul cauzei, iar acesta fixează termenul de soluționare a propunerii în camera de consiliu în termen de 24 de ore de la înregistrarea propunerii și dispune citarea inculpatului.

În cazul în care inculpatul se prezintă, judecătorul de drepturi și libertăți îl audiază, asistența juridică a inculpatului și participarea procurorului fiind obligatorii.

Judecătorul de drepturi și libertăți fie va admite, fie va respinge propunerea procurorului, prin încheiere motivată. În cazul în care respinge propunerea, poate dispune, prin aceeași încheiere, luarea uneia dintre măsurile preventive prevăzute la art. 202 alin. (4) lit. b) și c) CPP, adică măsura controlului judiciar sau a controlului judiciar pe cauțiune, dacă sunt întrunite condițiile prevăzute de lege[13].

Competența de a dispune măsura arestului la domiciliu în camera preliminară aparține judecătorului de cameră preliminară în fața căruia se află cauza, la cererea motivată a procurorului sau din oficiu, potrivit art. 220 alin. (1) CPP.

Odată sesizat cu propunerea de luare a măsurii arestului la domiciliu, judecătorul de cameră preliminară va dispune citarea inculpatului, iar în cazul în care acesta se va prezenta, va fi audiat în mod obligatoriu[14]. Judecătorul de cameră preliminară admite sau respinge propunerea procurorului prin încheiere motivată.

Dispunerea arestului la domiciliu în faza de judecată este de competența completului de judecată de la instanța care soluționează cauza în primă instanță sau instanței care soluționează cauza în calea de atac a apelului. În faza de judecată, la fel ca și în camera preliminară, măsura preventivă nu se prelungește, ci se verifică, din oficiu, periodic, la intervale ce nu trebuie să depășească 60 de zile.

5. Durata arestului la domiciliu. Prelungirea sau menținerea măsurii

Măsura preventivă a arestului la domiciliu se poate dispune, în cursul urmăririi penale, pe o perioadă de cel mult 30 de zile, potrivit dispozițiilor art. 222 alin. (1) CPP. Durata arestului la domiciliu poate fi prelungită în cursul urmăririi penale, doar în caz de necesitate, dacă se mențin temeiurile (de fapt și de drept) care au determinat luarea măsurii și dacă au apărut temeiuri noi care să justifice necesitatea prelungirii măsurii.

Durata maximă a măsurii arestului la domiciliu în cursul urmăririi penale este de 180 de zile. Această durată se ia în considerare pentru calculul duratei maxime a măsurii arestării preventive a inculpatului în cursul urmăririi penale, astfel cum prevede art. 222 alin. (10) CPP[15], iar în faza de judecată, la fel ca și în camera preliminară, măsura preventivă nu se prelungește, ci se verifică, din oficiu, periodic, la intervale ce nu trebuie să depășească 60 de zile, fiind menținută dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute de lege.

6. Conținutul măsurii arestului la domiciliu

Potrivit dispozițiilor art. 221 CPP, măsura arestului la domiciliu constă în obligația impusă inculpatului de a nu părăsi imobilul unde locuiește, fără permisiunea organului judiciar competent care a

---

[13] M. Udroiu (coord.), A. Andone Bontaș, G. Bodoroncea, M. Bulancea, V. Constantinescu, D. Grădinaru, C. Jderu, I. Kuglay, C. Meceanu, L. Postelnicu, I. Tocan, A. R. Trandafir, *Codul de procedură penală. Comentariu pe articole*, Editura C. H. Beck, București, 2015, p. 629.

[14] A se vedea D. Atasiei în N. Volonciu, A. S. Uzlău (coord.), R. Moroșanu, V. Văduva, D. Atasiei, C. Ghigheci, C. Voicu, G. Tudor, T. V. Gheorghe, C. M. Chiriță, *Noul Cod de procedură penală comentat*, Editura Hamangiu, București, 2014, p. 486.

[15] Dispozițiile art. 222 alin. (10) CPP au fost modificate prin Legea nr. 116/2016 (M. Of. nr. 418 din 2 iunie 2016).

dispus măsura, pe o perioadă determinată. Alături de interdicția de a părăsi imobilul, inculpatul trebuie să respecte pe durata executării măsurii arestului la domiciliu următoarele obligații:

a) să se prezinte în fața organului de urmărire penală, a judecătorului de drepturi și libertăți, a judecătorului de cameră preliminară sau a instanței de judecată ori de câte ori este chemat;

b) să nu comunice cu persoana vătămată sau membrii de familie ai acesteia, cu alți participanți la comiterea infracțiunii, cu martorii ori experții, precum și cu orice alte persoane stabilite de organul judiciar.

Prin încheierea pronunțată, organul judiciar care a dispus măsura arestului la domiciliu este dator să menționeze și instituția, organul sau autoritatea desemnate cu supravegherea îndeplinirii de către inculpat a obligațiilor stabilite în cadrul arestului la domiciliu. În vederea punerii în executare a acestei măsuri preventive nu se emite mandat de executare[16]. Conform art. 2 alin. (3) din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal[17], temeiul executării îl constituie încheierea judecătorului de drepturi și libertăți, judecătorului de cameră preliminară sau, după caz, a instanței de judecată.

Primind copia după încheierea prin care s-a dispus măsura, organul de supraveghere desemnează reprezentanți care se deplasează, de îndată, la locuința inculpatului, îl legitimează și identifică persoanele care locuiesc în mod obișnuit cu acesta sau care se află în îngrijirea sa, încheie proces-verbal în acest sens, după care comunică judecătorului de drepturi și libertăți, judecătorului de cameră preliminară sau instanței de judecată începerea activităților de supraveghere. După consultarea inculpatului, organul de supraveghere întocmește un program, care cuprinde modul de executare a arestului la domiciliu, obligația de informare în situația părăsirii locuinței în cazuri urgente, precum și, după caz, condițiile de părăsire, deplasare și revenire la locuință, care i se comunică, de îndată, sub semnătură, potrivit dispozițiilor art. 129 alin. (1) și (2) din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal.

Instituția, organul sau autoritatea desemnate de organul judiciar care a dispus arestul la domiciliu verifică periodic respectarea măsurii și a obligațiilor de către inculpat, iar în cazul în care constată încălcări ale acestora, sesizează de îndată procurorul, în cursul urmăririi penale, judecătorul de cameră preliminară, în procedura de cameră preliminară, sau instanța de judecată, în cursul judecății. Pe durata măsurii, inculpatul poate părăsi imobilul în vederea prezentării în fața organelor judiciare, la chemarea acestora.

La cererea scrisă și motivată a inculpatului, judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară sau instanța de judecată, prin încheiere, îi poate permite acestuia părăsirea imobilului pentru prezentarea la locul de muncă, la cursuri de învățământ sau de pregătire profesională ori la alte activități similare sau pentru procurarea mijloacelor esențiale de existență, precum și în alte situații temeinic justificate, pentru o perioadă determinată de timp, dacă acest lucru este necesar pentru realizarea unor drepturi ori interese legitime ale inculpatului, situație în care în încheiere se va menționa în mod expres perioada de timp, locul de muncă, instituția de învățământ, unitatea sanitară sau alt loc în care s-a aprobat deplasarea inculpatului. De asemenea, inculpatul, potrivit dispozițiilor art. 221 alin. (7) CPP, pentru cazuri urgente și motive întemeiate poate părăsi imobilul, fără permisiunea judecătorului de drepturi și libertăți, a judecătorului de camera preliminară sau a instanței de judecată, pe durată de timp strict necesară, informând instituția, organul sau autoritatea desemnată cu supravegherea sa, precum și organul judiciar care a luat măsura arestului la domiciliu ori în fața căruia se află cauza., caz în care organul de supraveghere va verifica realitatea și temeinicia motivelor invocate[18].

---

[16] D. Atasiei, A.S. Uzlău, în N. Volonciu, A.S. Uzlău (coord.), *op. cit.*, p. 573.

[17] M. Of. nr. 514 din 14 august 2013.

[18] A se vedea C. A. Constanța, dec. nr. 4/P/2014 din 11 iunie 2014, citată de A. Barbu, R. F. Geamănu, *Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal. Comentarii și jurisprudență,* Editura Universul juridic, București, 2021, p. 756.

După cum se poate observa, pe parcursul executării măsurii arestului la domiciliu, judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară sau instanța de judecată poate dispune ca inculpatul să poarte permanent un dispozitiv electronic de supraveghere și/sau să respecte una ori mai multe dintre obligațiile prevăzute la art. 215 alin. (2) lit. d)-k) CPP[19].

Astfel, prin dispozițiile Legii nr. 146/2021 privind monitorizarea electronică în cadrul unor proceduri judiciare și execuțional penale[20] și a dispozițiilor H.G. nr. 1025/2022 pentru stabilirea aspectelor tehnice și organizatorice privind funcționarea în sistem-pilot, precum și a celor privind operaționalizarea Sistemului informatic de monitorizare electronică monitorizarea electronică[21], se realizează prin intermediul dispozitivelor de supraveghere electronică, a persoanelor pentru care se impun măsuri legale cu ocazia executării măsurii controlului judiciar sau a controlului judiciar pe cauțiune, a executării măsurii arestului la domiciliu, a aplicării ordinului de protecție provizorie și ordinului de protecție, în situațiile de violență domestică, a aplicării ordinului european de protecție, în cazul în care România este stat emitent, respectiv a supravegherii la distanță a persoanelor condamnate aflate în custodia Administrației Naționale a Penitenciarelor a cărei operaționalizare a început la data de 01.10.2022, mai întâi, într-o primă etapă, în sistem pilot, doar în cazul existenței unui ordin de protecție provizoriu, ordin de protecție sau ordin european de protecție, până cel târziu la data de 31.12.2025[22].

În acest context, având în vedere existența unui număr ridicat al infracțiunilor comise pentru care în cadrul procedurilor judiciare sau execuțional penale se impune a fi respectată desfășurarea activităților de către organele abilitate potrivit competențelor acestora de monitorizare a persoanelor aflate sub control judiciar ori control judiciar pe cauțiune, a celor aflate în arest la domiciliu, cu privire la organul judiciar care a dispus obligația de a purta permanent un dispozitiv electronic de supraveghere[23]. În acest sens, propunem *de lege ferenda* executarea la domiciliu a pedepsei închisorii, în cazul în care pedeapsa pentru care a fost condamnat inculpatul este de cel mult 5 ani, dacă inculpatul nu a mai fost condamnat anterior la pedeapsa închisorii mai mare de 2 ani și dacă în raport cu persoana inculpatului se va avea în vedere conduita acestuia avută anterior săvârșirii infracțiunii, precum și eforturile depuse de acesta pentru repararea prejudiciului produs prin săvârșirea infracțiunii pentru care acesta a fost condamnat. De asemenea, pe durata termenului de supraveghere, condamnatul trebuie să respecte anumite măsuri de supraveghere, și anume: să primească vizitele consilierului de probațiune desemnat cu supravegherea sa; să anunțe, în prealabil, schimbarea domiciliului; să comunice schimbarea locului de muncă; să comunice informații și documente de natură a permite controlul mijloacelor sale de existență; să presteze o muncă neremunerată în folosul comunității pe o perioadă cuprinsă între 60 și 90 zile, în condițiile stabilite de instanță, iar pe parcursul executării pedepsei la domiciliu persoanele condamnate vor fi supravegheate în permanență prin intermediul unei brățări electronice. Acestor dispoziții le pot fi adăugate și condițiile în care condamnatul va putea să părăsească domiciliul, în cazul îndeplinirii obligațiilor care rezultă dintr-un contract de muncă și în cazul în care starea de sănătate o va

---

[19] Obligațiile prevăzute la art. 215 alin. (2) lit. d)-k) CPP sunt: „d) să nu revină în locuința familiei, să nu se apropie de persoana vătămată sau de membrii familiei acesteia, de alți participanți la comiterea infracțiunii, de martori ori experți sau de alte persoane anume desemnate de organul judiciar și să nu comunice cu acestea direct sau indirect, pe nicio cale; e) să nu exercite profesia, meseria sau să nu desfășoare activitatea în exercitarea căreia a săvârșit fapta; f) să comunice periodic informații relevante despre mijloacele sale de existență; g) să se supună unor măsuri de control, îngrijire sau tratament medical, în special în scopul dezintoxicării; h) să nu participe la manifestări sportive sau culturale ori la alte adunări publice; i) să nu conducă vehicule anume stabilite de organul judiciar; j) să nu dețină, să nu folosească și să nu poarte arme; k) să nu emită cecuri”.

[20] M. Of. nr. 515 din 18 mai 2021.

[21] M. Of. nr. 809 din 17 august 2022.

[22] Funcționarea în sistem pilot privind monitorizarea electronică în cazul ordinelor de protecție se realizeze în 3 etape distincte, astfel: prima etapă, în perioada 2022-2023 – la nivelul municipiului București și al județelor Iași, Mureș și Vrancea; a doua etapă, anul 2024 – la nivelul unităților administrativ teritoriale prevăzute în prima etapă, și la nivelul județelor Bacău, Brașov, Caraș-Severin, Călărași, Cluj, Constanța, Covasna, Galați, Giurgiu, Harghita, Ilfov, Mehedinți, Neamț, Prahova, Sibiu, Satu Mare, Sălaj, Teleorman, Vaslui și Vâlcea și a treia etapă, anul 2025 – la nivelul unităților administrativ-teritoriale prevăzute în primele două etape, și la nivelul județelor Alba, Arad, Argeș, Bihor, Bistrița-Năsăud, Botoșani, Brăila, Buzău, Dâmbovița, Dolj, Gorj, Hunedoara, Ialomița, Maramureș, Olt, Suceava, Timiș și Tulcea. A se vedea A. Barbu, R. F. Geamănu, op. cit., p. 750.

[23] Nota de fundamentare la O.U.G. nr. 61/2024 (M. Of. nr. 558 din 14 iunie 2024) pentru modificarea și completarea Legii nr. 146/2021 privind monitorizarea electronică în cadrul unor proceduri judiciare și execuțional penale, document disponibil online în www.gov.ro.

impune, iar în cazul în care acesta nu-și îndeplinește obligațiile, să se dispună anularea executării la domiciliu a pedepsei închisorii, toate acestea reprezentând măsuri eficiente pentru combaterea suprapopulării penitenciarelor, respectându-se totodată și dreptul la demnitate umană prevăzut în legislația internă și internațională.

7. Concluzii

Prin reglementarea principiilor în baza cărora se desfășoară procesul penal, s-a dorit de către legiuitorul Codului de procedură penală, atât o accelerare a procedurii de rezolvare a cauzelor penale deduse judecății, cât și respectarea drepturilor și a libertăților tuturor participanților în cadrul procedurilor penale. În acest sens, aceste dispoziții asigură o recunoaștere unanimă a importanței respectării acestora, ca o garanție a protejării individului împotriva unor hotărâri penale arbitrale, în scopul descoperirii infracțiunilor, identificarea și prinderea infractorilor, strângerea și administrarea probelor și a tragerii la răspundere penală prin aplicarea unei sancțiuni. În acest context, revine obligația organelor judiciare de a rezolva cauzele penale, iar pentru buna desfășurare a procesului penal, să aplice dispozițiile care reglementează atât privarea de libertate, cât și restricționarea unor drepturi și libertăți pe parcursul procesului penal. Totodată, se impune găsirea unor soluții cu aplicabilitate practică în cadrul penitenciarelor, având în vedere supraaglomerarea din mediul penitenciar, cunoscut fiind faptul că România se află pe locul doi, după Cipru în ceea ce privește aglomerarea din penitenciare, sens în care, reglementarea prin dispoziții a posibilității executării unor pedepse de către condamnații care îndeplinesc unele condiții expres și limitativ prevăzute de lege, la domiciliu, fiind supravegheați prin intermediul acestor dispozitive electronice de supraveghere, reprezintă din punctul nostru de vedere o soluție care ar putea pe viitor să rezolve această problemă.

Bibliografie:

1. **A. Barbu, R. F. Geamănu**, *Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal. Comentarii și jurisprudență,* Editura Universul juridic, București, 2021;

2**. C. Bîrsan**, *Convenția europeană a drepturilor omului. Comentariu pe articole, vol. I. Drepturi și libertăți*, Editura C.H. Beck, București, 2005;

3. **A. Boroi**, *Drept penal. Partea generală*, ed. a 6 -a revăzută și adăugită, Editura C. H. Beck, București, 2024;

4**. A. L. Lorincz**, *Drept procesual penal. Partea generală,* vol. I, Editura Universul Juridic, București, 2015;

5. **G. Mateuț**, *Procedură penală. Partea generală*, Editura Universul Juridic, București, 2019;

6**. I. Neagu, M. Damaschin**, *Tratat de procedură penală. Partea generală,* ediția a 3-a, Editura Universul Juridic, București, 2020;

7**. Gaston Stefani, Georges Levasseur, Bernard Bouloc**, *Procédure pénale,* deuxième édition, Dalloz, Paris, 1984;

8. **F. Streteanu, D. Nițu**, *Drept penal. Partea generală*, vol. I, Ed. Universul Juridic, București, 2014;

9. **Gr. Gr. Theodoru, I. P. Chiș**, *Tratat de drept procesual penal*, ed. a 4-a, Editura Hamangiu, București, 2020;

10. **M. Udroiu (coord.), A. Andone Bontaș, G. Bodoroncea, M. Bulancea, V. Constantinescu, D. Grădinaru, C. Jderu, I. Kuglay, C. Meceanu, L. Postelnicu, I. Tocan, A. R. Trandafir**, *Codul de procedură penală. Comentariu pe articole*, Editura C. H. Beck, București, 2015;

11. **N. Volonciu, A. S. Uzlău (coord.), R. Moroșanu, V. Văduva, D. Atasiei, C. Ghigheci, C. Voicu, G. Tudor, T. V. Gheorghe, C. M. Chiriță**, *Noul Cod de procedură penală comentat*, Editura Hamangiu, București, 2014.

www.gov.ro.

www.mae.ro.

www.just.ro.

www.normattiva.it.

www.legifrance.gouv.fr.

RĂSPUNDEREA TRANSPORTATORULUI: DUALITATE DE NATURĂ CONTRACTUALĂ ȘI DELICTUALĂ

CARRIER LIABILITY: CONTRACTUAL AND TORTIOUS DUALITY

Ionuț IORDACHE
Academiei de Poliţie „Alexandru Ioan Cuza" din Bucureşti,
Aleea Privighetorilor nr. 1-3, sector 1.
iordachejohn1992@gmail.com

Abstract (en): This article provides an in-depth analysis of carrier liability, focusing on its dual nature encompassing contractual and tort liability. The study begins with the legal foundations of transport contracts, as regulated by the Romanian Civil Code and specific legislation, exploring the general conditions of carrier liability and the particularities related to the transport of goods and passengers. Special attention is given to the differences between regulations in Romania and other European Union member states, emphasizing practical challenges and the necessity of legislative harmonization within the single European market.

Beyond the normative analysis, the article examines the practical aspects of applying these regulations, including relevant case law examples that highlight the complexity of the interplay between contractual and tort liability. Furthermore, the article discusses the carrier's liability towards third parties under tort law, along with potential exonerations and their limitations.

The article aims to clarify key concepts and provide a coherent perspective on carrier liability, offering both a solid theoretical foundation and practical solutions for interpreting and applying the law.

Keywords: carrier liability, contractual liability, tort liability, transport law, legislative harmonization.

Abstract (ro): Acest articol analizează în detaliu răspunderea transportatorului, abordând dualitatea sa între natura contractuală și delictuală. Studiul pornește de la fundamentele juridice ale contractului de transport, reglementate de Codul civil român și legislațiile speciale, explorând condițiile generale ale răspunderii transportatorului, precum și particularitățile aplicabile în transportul de bunuri și persoane. O atenție deosebită este acordată diferențelor dintre reglementările din România și cele din alte state membre ale Uniunii Europene, punând în lumină provocările practice și necesitatea armonizării legislative în cadrul pieței unice europene.

Pe lângă analiza normativă, articolul investighează și aspectele practice ale aplicării acestor reglementări, incluzând exemple relevante din jurisprudență care subliniază complexitatea interacțiunii dintre răspunderea contractuală și cea delictuală. De asemenea, este discutată răspunderea transportatorului pentru terți în contextul răspunderii delictuale, precum și exonerările posibile și limitele acestora.

Articolul își propune să clarifice conceptele cheie și să ofere o perspectivă coerentă asupra răspunderii transportatorului, oferind atât o bază teoretică solidă, cât și soluții practice pentru interpretarea și aplicarea legislației.

Cuvinte-cheie: răspunderea transportatorului, răspundere contractuală, răspundere delictuală, dreptul transporturilor, armonizare legislativă.

I. INTRODUCERE

Motivația alegerii temei

Alegerea temei „*Răspunderea transportatorului: dualitate de natură contractuală și delictuală*" derivă din necesitatea de a clarifica și detalia raporturile juridice complexe generate de activitatea de transport, un domeniu esențial pentru economia globală. Transportatorul, ca

profesionist, are o importanță aparte în asigurarea mobilității mărfurilor și persoanelor, însă răspunderea sa este frecvent contestată sau greșit interpretată din cauza suprapunerii dintre regimul juridic contractual și cel delictual. Această temă devine și mai relevantă în contextul în care legislația europeană încearcă să armonizeze normele naționale, iar jurisprudența contribuie la conturarea unor soluții practice, dar adesea divergente.

În prezent, transporturile reprezintă unul dintre pilonii centrali ai economiei europene și globale, iar responsabilitățile care derivă din activitatea de transport au devenit tot mai diversificate și mai stricte. Creșterea volumului de mărfuri transportate, dezvoltarea comerțului electronic și exigențele suplimentare impuse de reglementările europene, cum ar fi siguranța și sustenabilitatea, accentuează necesitatea unor clarificări juridice. Totodată, complexitatea reglementărilor naționale și internaționale, alături de natura multiplă a răspunderii transportatorului, impun o analiză interdisciplinară pentru a oferi o înțelegere completă a acestei problematici.

Literatura juridică de specialitate oferă o bază solidă pentru înțelegerea teoretică a răspunderii transportatorului, însă majoritatea lucrărilor se concentrează fie pe natura contractuală, fie pe cea delictuală, fără a explora pe deplin interacțiunea dintre acestea.

Cercetarea se va fundamenta pe următoarele ipoteze:

1. Răspunderea transportatorului are o natură dual, combinând elemente de natură contractuală și delictuală, ceea ce creează dificultăți de aplicare în practică.

2. În jurisprudența națională și internațională există soluții divergente privind delimitarea răspunderii transportatorului, ceea ce indică necesitatea unor clarificări legislative suplimentare.

3. Armonizarea normelor la nivel european poate contribui la crearea unui regim juridic uniform, reducând incertitudinile interpretative.

Transportul constituie un element important al economiei globale, fiind perceput ca un adevărat sistem circulator al societății contemporane, indispensabil pentru buna funcționare a acesteia.[1] Activitatea de transport presupune deplasarea de persoane sau bunuri, realizată prin utilizarea unui mijloc de transport adecvat, pe o cale prestabilită. Această activitate are un rol determinant în dinamica comerțului internațional, în facilitarea schimburilor economice și în mobilitatea indivizilor, fiind indispensabilă pentru dezvoltarea economică și socială.

Din punct de vedere juridic, transportul poate fi analizat prin prisma a patru elemente fundamentale: deplasarea efectivă în spațiu, obiectul deplasării (persoane sau bunuri), utilizarea unui vehicul adecvat și realizarea deplasării pe o infrastructură corespunzătoare. Această structură complexă face ca dreptul transporturilor să devină o subramură distinctă a dreptului comercial, reglementând o serie de raporturi juridice pentru buna desfășurare a activităților de transport.

Din perspectiva normativă, dreptul transporturilor își găsește reglementarea de bază în Codul civil, care stabilește cadrul general al contractului de transport și regimul juridic al obligațiilor născute din această activitate. În plus, natura profesionistă a transportatorului, așa cum este definită de Codul civil, determină aplicabilitatea regulilor generale privind profesioniștii în acest domeniu.

Pe lângă Codul civil, există o serie de acte normative speciale care detaliază și particularizează regimul juridic aplicabil diferitelor tipuri de transport. Dintre acestea, se remarcă:

- *OG nr. 19/1997 privind transporturile*, care oferă cadrul general al acestei activități;
- *OG nr. 27/2011 privind transporturile rutiere,* care reglementează detaliat transportul terestru;
- *OG nr. 7/2005 privind transportul feroviar*, precum și alte acte normative precum *HG nr. 626/1998* pentru organizarea și funcționarea Autorității Feroviare Române – AFER;
- *OG nr. 42/1997* pentru transportul maritim și fluvial, și *OG nr. 29/1997* pentru transportul aerian, completată și modificată ulterior prin reglementări specifice.

Aceste norme speciale sunt esențiale pentru înțelegerea naturii complexe și interdisciplinare a dreptului transporturilor, subliniind atât componenta contractuală, cât și implicațiile delictuale ale răspunderii transportatorului.

[1] Gheorghe Filip, *Dreptul transporturilor*, Ediția revăzută și adăugită, Casa de editură și presă ”Șansa” S.R.L, București 1996, p. 5.

În contextul actual al globalizării și al creșterii interdependenței economice, legislația privind transporturile nu numai că trebuie să acopere aspectele clasice ale contractului de transport, dar și să se adapteze la noile provocări, precum digitalizarea documentelor de transport, creșterea exigențelor privind siguranța și sustenabilitatea, și armonizarea normelor naționale cu cele europene.

Regulamentele și directivele Uniunii Europene au o însemnătate aparte în acest proces, urmărind standardizarea procedurilor și crearea unui cadru comun pentru toate statele membre. În special, Convenția referitoare la contractul pentru transportul internațional de mărfuri pe șosele (CMR) și alte instrumente internaționale reprezintă repere fundamentale pentru asigurarea unei practici uniforme la nivel internațional.

II. FUNDAMENTE JURIDICE ALE CONTRACTULUI DE TRANSPORT

Contractul de transport, reglementat de art. 1955 din Codul civil, reprezintă un acord juridic prin care o parte, numită transportator, se obligă să transporte, cu titlu principal, o persoană sau un bun dintr-un loc în altul, în schimbul unui preț pe care pasagerul, expeditorul sau destinatarul se angajează să îl plătească la timpul și locul convenite.[2] Această definiție evidențiază specificul acestui contract, care presupune o interacțiune complexă între obligațiile asumate de transportator și drepturile contraprestative ale beneficiarului.

Din punct de vedere juridic, contractul de transport este caracterizat printr-o serie de trăsături definitorii: este un contract sinalagmatic, oneros și, de regulă, un contract de adeziune. Aceste particularități derivă din faptul că transportatorul, în calitatea sa de profesionist, impune majoritatea clauzelor contractuale, iar cealaltă parte are o libertate redusă în negocierea termenilor. Totuși, acest cadru standardizat are ca principal scop protejarea intereselor tuturor părților implicate și asigurarea unei executări eficiente a obligațiilor asumate.[3]

Raporturile juridice generate de contractul de transport implică *două categorii principale* de participanți: transportatorul și clientul, care poate fi expeditorul, pasagerul sau destinatarul. Transportatorul este profesionistul care desfășoară activitatea de transport în mod uzual, utilizând mijloace proprii sau închiriate, în nume propriu.[4] În această calitate, el este obligat să dețină licența de transport necesară, conform normelor legale aplicabile, cum ar fi OG nr. 27/2011 pentru transporturile rutiere.

Expeditorul, de regulă proprietarul mărfurilor, are obligația de a preda bunurile în condițiile convenite prin contract și de a achita costul transportului. În cazul transportului de persoane, pasagerul este cocontractantul transportatorului, având obligația de a plăti prețul convenit și de a respecta regulile stabilite pentru siguranța transportului. Destinatarul, deși nu este parte inițială a contractului, dobândește drepturi și obligații în momentul preluării bunurilor, ceea ce reprezintă o derogare semnificativă de la principiul relativității efectelor contractului din dreptul comun.[5]

Validitatea contractului de transport este condiționată de respectarea unor cerințe de fond și de formă. În ceea ce privește *condițiile de fond,* acestea includ capacitatea juridică deplină a părților, consimțământul neviciat, un obiect licit și determinat sau determinabil, precum și o cauză licită și morală. Transportatorul, în calitatea sa de profesionist, trebuie să dețină capacitatea de exercițiu deplină pentru a încheia valabil contractul. Consimțământul exprimat de părți trebuie să fie serios, liber și informat, iar obiectul transportului – fie persoane, fie bunuri – trebuie să respecte cerințele legale și să fie determinat sau determinabil. Cauza contractului trebuie, de asemenea, să fie conformă cu normele legale și cu bunele moravuri. În ceea ce privește *condițiile de formă,* legea nu impune ca acest contract să fie încheiat în formă scrisă, însă în practică, el este de regulă formalizat prin documente specifice, precum scrisoarea de trăsură, conosamentul, tichetul sau legitimația de

[2] Art. 1955 Codul civil reglementează contractul de transport ca fiind acordul prin care transportatorul se obligă să transporte persoane sau bunuri în schimbul unui preț, definind obligațiile părților și cadrul general de aplicare.
[3] Conform OG nr. 27/2011, art. 3 alin. 1, transportatorul este definit ca un profesionist care își desfășoară activitatea în mod organizat, cu respectarea normelor naționale și internaționale aplicabile transporturilor rutiere.
[4] Cristina Stanciu, *Dreptul transporturilor. Contracte de transport de bunuri*, Ed. Universul juridic, 2015, p. 78.
[5] Art. 1977, Cod civil.

călătorie.[6] Aceste documente, denumite generic „*documente de transport*," servesc nu doar ca mijloc de probă, ci și ca instrumente esențiale în derularea operațiunilor comerciale.

Efectele contractului de transport constau în drepturile și obligațiile reciproce ale părților implicate.[7] Transportatorul are obligația de a asigura un mijloc de transport adecvat, de a prelua bunurile sau persoanele și de a executa transportul în condițiile convenite. Pe parcursul transportului, acesta trebuie să respecte instrucțiunile expeditorului, să protejeze bunurile și să asigure livrarea lor în termenul stabilit. La destinație, transportatorul are responsabilitatea de a identifica destinatarul, de a aviza sosirea bunurilor și de a le livra conform contractului. De cealaltă parte, expeditorul are obligația de a preda bunurile în condiții corespunzătoare și de a furniza documentația necesară, iar destinatarul, la rândul său, trebuie să preia bunurile și să achite eventualele costuri restante. În cazul transportului de persoane, pasagerul are dreptul la siguranță pe durata transportului și obligația de a respecta regulile impuse de transportator.

III. FELURILE RĂSPUNDERII JURIDICE ÎN MATERIA TRANSPORTURILOR

Încheierea unui contract implică asumarea de către părți a unor obligații precise, iar neexecutarea acestora sau executarea lor necorespunzătoare atrage angajarea răspunderii juridice a părții vinovate. Aceasta este obligată să repare prejudiciul cauzat și să restabilească situația anterioară a cocontractantului. În domeniul transporturilor, cadrul general aplicabil răspunderii este stabilit prin dispozițiile Codului civil, în special art. 1349 și următoarele. Aceste norme generale sunt completate de reglementări speciale pentru fiecare tip de transport – rutier, feroviar, maritim, aerian – care instituie condiții specifice de angajare a răspunderii transportatorului, aplicabile cu prioritate datorită caracterului lor derogatoriu.[8]

Răspunderea juridică reprezintă, în esență, o sancțiune a normei juridice, având ca scop corectarea consecințelor încălcării unui drept subiectiv sau a unui interes legitim.[9] Aceasta se manifestă printr-un dublu caracter: sancționatoriu și reparatoriu. Caracterul sancționator urmărește tragerea la răspundere a persoanei care a comis o faptă ilicită, iar caracterul reparatoriu implică restabilirea echilibrului patrimonial prin repararea prejudiciului cauzat și restituirea drepturilor persoanei lezate.

În cazul contractului de transport, încălcarea obligațiilor asumate angajează răspunderea civilă contractuală a părților.[10] Aceasta intervine, de exemplu, atunci când transportatorul nu își respectă obligația de a transporta bunurile sau persoanele la destinație în condițiile stabilite prin contract. Pe de altă parte, în situația încălcării unor obligații legale sau a unor drepturi ale terților – fie în perioada precontractuală, fie în cea postcontractuală – răspunderea poate fi angajată pe temei delictual. Acest tip de răspundere se aplică atunci când autorul faptei prejudiciabile a încălcat normele generale de conduită prevăzute de lege.

În cadrul dreptului transporturilor, răspunderea transportatorului prezintă anumite particularități. Obligațiile acestuia sunt, prin natura lor, profesionale și decurg din activitatea specifică unei întreprinderi. Astfel, chiar dacă unele fapte se încadrează în domeniul răspunderii delictuale, acestea sunt strâns legate de activitatea economică desfășurată de transportator.

Răspunderea transportatorului poate fi angajată în două direcții principale: față de cocontractant și față de terți. Răspunderea contractuală intervine în relația cu cocontractantul, fie acesta călător, expeditor sau destinatar, atunci când transportatorul încalcă obligațiile stipulate în contract. Spre exemplu, întârzierea livrării mărfurilor sau deteriorarea acestora pe durata transportului poate genera obligația de despăgubire a expeditorului sau destinatarului. Pe de altă parte, răspunderea delictuală apare în raport cu terții care nu sunt parte în contract, dar care suferă

[6] Art 1956, Cod civil.

[7] Art. 1959 Codul civil definește obligațiile transportatorului în cadrul contractului de transport, incluzând preluarea bunurilor sau persoanelor, executarea transportului în condițiile convenite și livrarea la destinație.

[8] Florin FăinișI, Victor Alexandru FăinișI, *Dreptul transporturilor*, Editura Pro Universitaria, București, 2017, p. 96.

[9] Conform art. 1349 din Codul civil, orice persoană are obligația să respecte regulile de conduită stabilite prin lege, iar încălcarea acestora atrage răspunderea civilă, având ca scop repararea prejudiciilor cauzate.

[10] Gabriel Boroi, *Instituții de drept civil*, Ed. Hamangiu, București, 2012, p. 512.

un prejudiciu cauzat de activitatea transportatorului. Exemple comune includ coliziunea cu alte vehicule, eșuarea unei nave sau vătămarea unor pietoni.

Particularitățile răspunderii transportatorului sunt accentuate de interdependența dintre obligațiile sale profesionale și regimul juridic aplicabil, care combină aspectele contractuale cu cele delictuale.[11] Această dualitate reflectă complexitatea răspunderii juridice în domeniul transporturilor și necesitatea unor reglementări clare care să asigure echitatea între părți și protecția intereselor legitime ale terților.

1. Răspunderea contractuală a transportatorului

Răspunderea contractuală a transportatorului constă în obligația acestuia de a repara prejudiciul rezultat din neexecutarea, executarea necorespunzătoare sau întârzierea în executarea obligațiilor asumate prin contract. Acest tip de răspundere este unul special, fiind angajat exclusiv în cadrul unui raport juridic contractual valabil încheiat între părți. Deși regimul juridic aplicabil este distinct, el se completează, în subsidiar, cu normele dreptului comun în materie de răspundere civilă delictuală.

Pentru a putea angaja răspunderea contractuală a transportatorului, este necesar ca între părți să existe un contract valabil încheiat, care să îndeplinească toate condițiile de fond și formă prevăzute de lege. Totodată, trebuie să existe un raport direct între păgubit și transportator, fie în relația transportator-călător, transportator-expeditor, fie transportator-destinatar. Prejudiciul trebuie să rezulte dintr-o neexecutare totală sau parțială a obligațiilor contractuale sau dintr-o executare necorespunzătoare, iar între fapta transportatorului și prejudiciu trebuie să existe o legătură de cauzalitate.

Conform dispozițiilor art. 1959 din Codul civil, transportatorul nu poate exclude sau limita răspunderea sa decât în cazurile expres prevăzute de lege. Astfel, transportatorul răspunde pentru prejudiciile cauzate prin întârzierea livrării la destinație, cu excepția cazurilor fortuite sau de forță majoră. De asemenea, acesta răspunde pentru integritatea bunurilor transportate atât sub aspect cantitativ, cât și calitativ, din momentul preluării acestora pentru transport și până la eliberarea lor la destinație. Pierderea totală sau parțială a bunurilor, avarierea lor, depășirea termenului de livrare și alte cazuri de neexecutare a obligațiilor contractuale atrag răspunderea transportatorului.

Condițiile generale ale răspunderii contractuale sunt aplicabile și în cazul răspunderii transportatorului.[12] Acestea includ: existența unei fapte ilicite cauzatoare de prejudicii, vinovăția autorului, prejudiciul efectiv suferit de creditor și legătura de cauzalitate dintre fapta ilicită și prejudiciu. Fapta ilicită a transportatorului poate rezulta dintr-o acțiune sau dintr-o omisiune, cum ar fi omisiunea de a verifica starea tehnică a vehiculului. Natura ilicită a faptei se determină prin raportare la nerespectarea dispozițiilor legale, a obligațiilor contractuale sau a drepturilor subiective și intereselor legitime ale cocontractantului.[13]

Vinovăția transportatorului este prezumată în cadrul răspunderii contractuale, iar forma sa poate varia de la intenție (dol) la neglijență sau imprudență. În general, culpa transportatorului derivă din neglijență, cum ar fi lipsa diligenței necesare în protejarea bunurilor transportate sau în respectarea termenelor convenite. Totuși, culpa gravă sau intenția de a prejudicia cocontractantul pot atrage răspunderi suplimentare, inclusiv de natură penală.

Prejudiciul reprezintă rezultatul negativ al faptei ilicite a transportatorului și poate fi material sau moral. În dreptul transporturilor, prejudiciul material este cel mai frecvent întâlnit și poate consta în pierderea, avarierea sau deprecierea bunurilor transportate. Pentru a putea fi reparat, prejudiciul trebuie să fie cert, personal și previzibil în momentul încheierii contractului. În anumite situații, poate fi reparat și prejudiciul imprevizibil, dacă acesta a fost declarat anticipat de către părți sau este prevăzut de lege. În transportul de bunuri, răspunderea transportatorului este limitată la paguba efectivă, fără a include beneficiile nerealizate, cu excepția cazurilor de culpă gravă sau intenție.

---

[11] Stănescu, Andreea-Teodora, *Dreptul transporturilor. Contracte specifice activității de transport*, ediția a 6-a, Editura Hamangiu, București, 2018, p. 145.

[12] Petică Roman Cătălina, *Dreptul transporturilor. Contractele de transport*, Editura Universul Juridic, București, 2016, p. 121.

[13] Florin FăinișI, Victor Alexandru FăinișI, op.cit., p.97.

Legătura de cauzalitate este importantă pentru a angaja răspunderea transportatorului. Aceasta trebuie să fie directă, între fapta ilicită a transportatorului și prejudiciul suferit de cocontractant. Codul civil prevede situații în care transportatorul poate răspunde și pentru fapta altuia, cum ar fi fapta prepușilor săi sau, în cazul transportului combinat, pentru faptele altor transportatori implicați în procesul de livrare.

Exonerarea de răspundere a transportatorului intervine în cazurile în care acesta poate dovedi existența unor cauze străine și neimputabile, cum ar fi forța majoră, cazul fortuit, fapta victimei sau a unui terț.[14] Totodată, există excepții reglementate de lege, precum pierderea naturală a greutății bunurilor transportate, deteriorările inerente transportului de animale vii sau ambalajele defectuoase care nu puteau fi observate la preluarea bunurilor.[15]

2. Reglementările din alte state membre UE privind raspunderea transportatorului

În alte state membre UE, regimul juridic al răspunderii transportatorului este, în general, aliniat cu normele europene, dar prezintă diferențe notabile în aplicare. Aceste diferențe derivă din tradițiile juridice naționale și din nivelul de integrare a reglementărilor internaționale în legislația internă.

De exemplu, în Germania, răspunderea transportatorului este reglementată de Codul Comercial German (Handelsgesetzbuch - HGB), care prevede un regim detaliat pentru transporturile de mărfuri.[16] Similar legislației române, transportatorul german răspunde pentru pierderea, deteriorarea sau întârzierea livrării, însă normele germane impun un nivel mai ridicat de diligență și oferă reguli clare pentru calcularea despăgubirilor. În plus, legislația germană integrează direct prevederile Convenției CMR (pentru transporturile internaționale rutiere), ceea ce reduce discrepanțele între normele naționale și cele internaționale.[17]

Un alt exemplu este Franța, unde Codul Comercial și Codul Civil reglementează răspunderea transportatorului.[18] În Franța, transportatorul are obligația de a compensa beneficiarul pentru orice prejudiciu cauzat prin neexecutarea obligațiilor asumate, cu excepția cazurilor de forță majoră. Totuși, jurisprudența franceză a dezvoltat criterii stricte pentru aplicarea exonerărilor, ceea ce face mai dificilă invocarea forței majore de către transportatori.

În Regatul Unit, care aplică un sistem de drept comun (common law), răspunderea transportatorului este reglementată de acte legislative precum Carriage of Goods by Road Act 1965, care implementează Convenția CMR.[19] Totuși, diferența majoră constă în abordarea contractualistă, care permite includerea mai frecventă a clauzelor de limitare a răspunderii în contracte, în condițiile în care acestea respectă principiul echității și nu contravin legislației naționale sau internaționale.

În încercarea de a armoniza regimul juridic al transporturilor în statele membre UE, legislația europeană are o importanță aparte. Reglementări precum *Regulamentul (CE) nr. 261/2004* privind drepturile pasagerilor în transportul aerian sau *Regulamentul (CE) nr. 1371/2007* privind drepturile și obligațiile pasagerilor în transportul feroviar stabilesc standarde minime aplicabile în toate statele membre.

Cu toate acestea, implementarea acestor reglementări variază semnificativ între state. De exemplu, în transportul feroviar, Regatul Unit interpretează mai restrictiv prevederile legate de compensațiile acordate pasagerilor pentru întârzieri, în timp ce Germania și Franța oferă o aplicare mai favorabilă pasagerilor. Aceste discrepanțe generează probleme practice, în special în cazul transporturilor transfrontaliere.

În cazul transportului rutier de mărfuri, *Convenția CMR* își aduce un aport ridicat în armonizarea normelor aplicabile transporturilor internaționale. Totuși, diferențele în interpretare pot fi observate chiar și în cadrul statelor membre UE. În România, de exemplu, aplicarea Convenției

[14] Art. 1991, Codul civil român.
[15] Gheorghe Piperea, *Dreptul transporturilor*, editura C.H. Beck, 2013, București, p 54.
[16] *Commercial Code (Handelsgesetzbuch – HGB),* disponibil online la https://www.gesetze-im-internet.de/englisch_hgb/index.html.
[17] *Introduction to the German Commercial Code: HGB,* disponibil online la https://commerciallawyer.de/introduction-to-the-german-commercial-code-hgb/.
[18] *Reglementarea contractului de transport – noul Cod civil român și acte normative speciale,* disponibil online la https://revista.universuljuridic.ro/reglementarea-contractului-de-transport-noul-cod-civil-roman-si-acte-normative-speciale/.
[19] *Carriage of Goods by Road Act 1965,* disponibil online la https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1965/37.

CMR este strâns legată de normele din Codul civil, ceea ce poate duce la conflicte între prevederile naționale și cele internaționale.[20]

Un exemplu concret de diferență legislativă poate fi observat în cazul pierderii totale sau parțiale a mărfurilor. În România, transportatorul răspunde pentru valoarea reală a bunurilor pierdute, conform art. 1985 din Codul civil. În Germania, pe de altă parte, despăgubirea este calculată în funcție de valoarea declarată a mărfurilor, dar există un plafon maxim al răspunderii, stabilit prin legislație sau prin contract. În Franța, plafonarea despăgubirilor este permisă doar dacă este prevăzută în mod expres de lege sau convenită contractual în mod clar.

Aceste diferențe pot crea dificultăți pentru operatorii care desfășoară activități în mai multe state membre, obligându-i să-și ajusteze practicile în funcție de legislația locală. De asemenea, pentru beneficiari, aceste variații pot genera incertitudini privind recuperarea prejudiciilor în caz de neexecutare a contractului.

IV. PARTICULARITĂȚILE RĂSPUNDERII TRANSPORTATORULUI

1. Particularități ale răspunderii transportatorului în transportul de bunuri

Răspunderea transportatorului în cazul transportului de bunuri este reglementată în mod specific prin dispozițiile Codului civil, care instituie obligația acestuia de a răspunde pentru pierderea totală sau parțială a bunurilor, alterarea sau deteriorarea lor pe durata transportului, precum și pentru întârzierea livrării la destinație.[21] Potrivit normelor legale, transportatorul nu poate limita sau exclude răspunderea sa decât în cazurile prevăzute expres de lege.[22] Astfel, excepții precum cazul fortuit sau forța majoră reprezintă singurele situații în care transportatorul poate invoca exonerarea de răspundere.[23]

Răspunderea transportatorului se întinde din momentul preluării bunurilor, materializat prin aplicarea ștampilei pe documentul de transport, și până la eliberarea acestora la destinație. În cazul depășirii termenului de livrare cu mai mult de 30 de zile de la data stabilită sau atunci când apar deficiențe cantitative ori lipsuri constatate la cântărire, culpa transportatorului este prezumată. Aceste prevederi reflectă o protecție sporită acordată beneficiarului transportului, impunând transportatorului un standard ridicat de diligență și profesionalism.

2. Particularități ale răspunderii transportatorului în transportul de persoane și bagaje

În cazul transportului de persoane, răspunderea transportatorului este reglementată de art. 2004 din Codul civil, care stipulează că transportatorul este răspunzător pentru prejudiciile cauzate de moartea, vătămarea integrității corporale sau a sănătății călătorului, precum și pentru daunele directe și imediate rezultate din neexecutarea transportului, întârzierea executării sau executarea acestuia în alte condiții decât cele stabilite. Cu toate acestea, transportatorul poate fi exonerat de răspundere dacă dovedește că prejudiciul a fost cauzat intenționat sau din culpă gravă de către călător sau de un terț. De asemenea, transportatorul nu răspunde pentru starea de sănătate a călătorului, aceasta fiind o circumstanță care depășește sfera controlului său.

În ceea ce privește bagajele, transportatorul este răspunzător pentru pierderea, deteriorarea sau alterarea acestora în limita valorii declarate de călător.[24] În lipsa unei declarații, răspunderea sa este determinată în funcție de natura, conținutul sau alte elemente specifice ale bagajelor. Această răspundere este reglementată pentru a oferi o protecție echitabilă călătorilor și pentru a stimula transportatorii să adopte măsuri de prevenire a pierderilor și deteriorărilor.

3. Răspunderea civilă delictuală a transportatorului

Pe lângă răspunderea contractuală, care rezultă din neexecutarea obligațiilor asumate prin contract, transportatorul poate fi ținut și la răspundere civilă delictuală în situațiile în care faptele sale

[20] Art. 1985, Cod civil.
[21] Art. 1984, Cod civil.
[22] Art. 1959, Cod civil.
[23] Art. 1991, Cod civil.
[24] Stănescu, Andreea-Teodora, op.cit., p.127.

cauzează prejudicii unor terți, străini de contractul de transport. Această răspundere intervine independent de executarea contractului, fiind reglementată de art. 1357 și următoarele din Codul civil.

Exemple comune de răspundere delictuală includ situațiile în care vehiculul transportatorului intră în coliziune cu alte vehicule sau prejudiciază terți prin accidente, cum ar fi prăbușirea unui avion peste un imobil sau vătămarea unui pieton. În astfel de cazuri, transportatorul este obligat să repare prejudiciul cauzat, iar răspunderea sa este determinată pe baza principiilor generale ale dreptului civil.

Transportatorul poate fi exonerat de răspundere delictuală în anumite circumstanțe limitate. Legitima apărare, de exemplu, poate constitui un temei de exonerare dacă reacția transportatorului a fost proporțională cu agresiunea, iar prejudiciul a fost cauzat exclusiv agresorului. În schimb, starea de necesitate nu exonerează transportatorul de răspundere, obligându-l să repare prejudiciul cauzat, chiar dacă fapta sa a fost săvârșită pentru a evita un pericol iminent.

În plus, transportatorul poate răspunde și pentru fapta altora, conform principiului răspunderii comitentului pentru faptele prepușilor săi, prevăzut de art. 1373 din Codul civil. De exemplu, dacă un angajat al transportatorului comite o faptă prejudiciabilă în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu, transportatorul va răspunde solidar pentru prejudiciul cauzat terților.

V. CONCLUZII

Analiza răspunderii transportatorului a evidențiat complexitatea și importanța regimului juridic aplicabil acestuia, atât din perspectiva obligațiilor asumate prin contract, cât și a răspunderii delictuale. Dualitatea răspunderii transportatorului – contractuală și delictuală – reprezintă o caracteristică fundamentală a dreptului transporturilor, fiind indispensabilă pentru protejarea intereselor părților implicate și pentru asigurarea unei echități în raporturile juridice generate de activitatea de transport.

Articolul subliniază că, în România, legislația națională oferă un cadru juridic solid prin intermediul Codului civil și al actelor normative speciale. Totuși, integrarea normelor europene și internaționale, cum ar fi Convenția CMR sau regulamentele UE, este esențială pentru a asigura o aplicare uniformă și coerentă în contextul transporturilor transfrontaliere.

Un aspect important identificat este răspunderea distinctă a transportatorului în cazul transportului de bunuri și persoane, fiecare având particularități specifice. În transportul de bunuri, regimul răspunderii pune accent pe protecția bunurilor transportate și pe respectarea termenelor de livrare, în timp ce transportul de persoane vizează în principal protecția integrității corporale și a sănătății pasagerilor. De asemenea, răspunderea delictuală a transportatorului, care intervine în raporturile cu terții, consolidează principiile echității și responsabilității în dreptul transporturilor.

În concluzie, articolul reafirmă importanța unei reglementări clare și a unei aplicări riguroase a normelor privind răspunderea transportatorului.

Referințe bibliografice

[1] **Gheorghe Filip**, *Dreptul transporturilor*, Ediția revăzută și adăugită, Casa de editură și presă ”Șansa” S.R.L, București 1996**.**

[2] **Boroi, Gabriel,** *Instituții de drept civil*, Ed. Hamangiu, București, 2012.

[3] **Petică Roman, Cătălina,** *Dreptul transporturilor. Contractele de transport,* Editura Universul Juridic, București, 2016.

[4] **Piperea, Gheorghe,** *Dreptul transporturilor*, Ed. C.H. Beck, București, 2013.

[5] **Stanciu, Cristina,** *Dreptul transporturilor. Contracte de transport de bunuri*, Ed. Universul Juridic, București, 2015.

[6] **Stănescu, Andreea-Teodora,** *Dreptul transporturilor. Contracte specifice activității de transport*, ediția a 6-a, Editura Hamangiu, București, 2018.

[7] **Codul Civil român.**

[8] **OG nr. 27/2011** privind transporturile rutiere.

[9] ***Commercial Code (Handelsgesetzbuch – HGB),*** disponibil online la https://www.gesetze-im-internet.de/englisch_hgb/index.html.

[10] ***Introduction to the German Commercial Code:*** *HGB,* disponibil online la https://commerciallawyer.de/introduction-to-the-german-commercial-code-hgb/**.**

[11] ***Reglementarea contractului de transport –*** *noul Cod civil român și acte normative speciale*, disponibil online la https://revista.universuljuridic.ro/reglementarea-contractului-de-transport-noul-cod-civil-roman-si-acte-normative-speciale/.

[12] ***Carriage of Goods by Road Act 1965,*** disponibil online la https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1965/37.

INTERPRINDEREA: ANALIZĂ ȘI ROL ÎN DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚILOR COMERCIALE CONTEMPORANE/

ENTERPRISE: ANALYSIS AND ROLE IN THE CONDUCT OF CONTEMPORARY COMMERCIAL ACTIVITIES

Adina IORDACHE
Academiei de Poliție „Alexandru Ioan Cuza" din București,
Aleea Privighetorilor nr. 1-3, sector 1.
adinaa.iordache@gmail.com

Abstract (en): The article "Enterprise: Analysis and Role in the Conduct of Contemporary Commercial Activities" examines the evolution of the concept of enterprise within Romanian commercial law, highlighting the transition from the old Commercial Code to the integrated and unified approach of the new Civil Code. The study explores the fundamental changes introduced by this new legislative framework, emphasizing how the enterprise has been redefined and integrated into the broader context of private law. The essential characteristics of the contemporary enterprise are discussed, including the systematic and permanent organization of economic activities, the assumption of risk by the entrepreneur, and the different purposes of the activity, whether economic (profit-oriented) or civil (nonprofit).

The article examines the relationship between the enterprise and the legal status of the professional, analyzing how modern legislation establishes correlations between the notions of entrepreneur, merchant, and professional. The differences between commercial enterprises and liberal professions are presented, highlighting their distinct nature and purposes, as well as the associated legal implications.

The impact of legislative changes on commercial acts and deeds is analyzed, emphasizing the relevance of the enterprise in the conduct of current commercial and economic activities. The study provides concrete examples and practical interpretations illustrating how the enterprise contributes to the modern economy, while also addressing the associated legal challenges.

Through this approach, the article offers a comprehensive understanding of the role of the enterprise in contemporary commercial law, serving as a valuable resource in the field.

Keywords: Enterprise, Commercial law, Economic activities, Professionals, Civil Code

Abstract (ro): Articolul „Întreprinderea: Analiză și Rol în Desfășurarea Activităților Comerciale Contemporane" analizează evoluția conceptului de întreprindere în cadrul dreptului comercial românesc, evidențiind tranziția de la vechiul Cod comercial la abordarea integrată și unitară a noului Cod civil. Studiul explorează schimbările fundamentale aduse de acest nou cadru legislativ, subliniind modul în care întreprinderea a fost redefinită și integrată în ansamblul dreptului privat. Sunt discutate caracteristicile esențiale ale întreprinderii contemporane, cum ar fi organizarea sistematică și permanentă a activităților economice, asumarea riscului de către întreprinzător și scopurile diferite ale activității, fie economice (profit), fie civile (nonprofit).

Articolul examinează relația dintre întreprindere și statutul juridic al profesionistului, analizând modul în care legislația modernă stabilește corelații între noțiunile de întreprinzător, comerciant și profesionist. Diferențele dintre întreprinderile comerciale și cele liberale sunt prezentate, evidențiind natura și scopurile distincte ale acestora, precum și implicațiile juridice asociate.

Impactul modificărilor legislative asupra actelor și faptelor comerciale este analizat, subliniindu-se relevanța întreprinderii în desfășurarea activităților comerciale și economice actuale. Studiul oferă exemple concrete și interpretări practice care ilustrează modul în care întreprinderea contribuie la economia modernă, dar și provocările juridice asociate.

Prin această abordare, articolul oferă o înțelegere aprofundată a rolului întreprinderii în dreptul comercial contemporan, constituind o resursă utilă în domeniu.

Cuvinte-cheie: Întreprindere, Drept comercial, Activități economice, Profesioniști, Cod civil.

I. INTRODUCERE

Tema „*Întreprinderea: Reglementări și Rol în Contextul Dreptului Comercial Contemporan*" își propune să exploreze o componentă fundamentală a economiei moderne, ale cărei implicații juridice sunt esențiale atât la nivel național, cât și european. Alegerea acestei teme este motivată de transformările semnificative aduse de tranziția de la Codul comercial la Codul civil în reglementarea noțiunii de întreprindere, precum și de necesitatea alinierii acesteia la reglementările Uniunii Europene. Într-un mediu economic din ce în ce mai globalizat, întreprinderea devine nu doar un element central al dreptului comercial, ci și un instrument de adaptare al piețelor naționale la cerințele pieței unice europene.

Contextul actual al cercetării subliniază complexitatea reglementărilor aplicabile întreprinderilor, în special în ceea ce privește diferențierea dintre întreprinderile economice și cele civile, integrarea standardelor europene și impactul transformărilor legislative asupra activităților comerciale. În acest sens, studii recente evidențiază o tendință de uniformizare a regimului juridic aplicabil întreprinderilor în statele membre UE, dar și provocările pe care întreprinderile naționale le întâmpină în procesul de adaptare. Literatura juridică de specialitate, precum lucrările dedicate dreptului comercial clasic și modern, articolele despre reglementările europene și studiile comparative între diverse sisteme legislative, oferă repere importante pentru analiza de față.

Stadiul cercetării în acest domeniu arată o îmbinare între perspectiva doctrinară, concentrată pe redefinirea conceptului de întreprindere, și analiza practică, care abordează dificultățile de aplicare a reglementărilor în contextul actual. În România, acest subiect este în continuă dezvoltare, iar literatura de specialitate se concentrează pe noile dispoziții ale Codului civil și pe armonizarea cu directivele europene. Totuși, există încă lacune în ceea ce privește abordarea integrată a acestor reglementări, în special în privința implicațiilor lor practice pentru profesioniști și întreprinderi.

Ipotezele de lucru în cadrul cercetării pornesc de la premisa că noțiunea de întreprindere, așa cum este reglementată de Codul civil, reprezintă o evoluție semnificativă față de reglementările anterioare și se aliniază în mare măsură cerințelor europene. Cu toate acestea, se va analiza în ce măsură această integrare este suficient de clară și eficientă pentru a răspunde provocărilor economice și juridice actuale. De asemenea, se va urmări dacă diferențierea dintre întreprinderile economice și cele civile, precum și aplicabilitatea regimului juridic unitar, contribuie la consolidarea rolului întreprinderii în dreptul comercial modern.

Astfel, articolul își propune să examineze reglementările naționale și europene aplicabile întreprinderii, să analizeze impactul acestora asupra activităților economice și să ofere o perspectivă integrată asupra rolului întreprinderii în dreptul comercial contemporan.

Metoda de Cercetare

În cadrul acestui articol, metoda de cercetare utilizată a fost concepută pentru a analiza în profunzime reglementările privind întreprinderea, atât din perspectiva legislației naționale, cât și a celei europene. Cercetarea are un caracter analitic, comparativ și doctrinar, concentrându-se pe identificarea schimbărilor legislative și pe impactul acestora asupra conceptului de întreprindere.

Metoda analitică a fost utilizată pentru a deconstrui conceptul de întreprindere, pornind de la textele legislative din Codul civil și legislația conexă. În această etapă, au fost examinate:

- Dispozițiile relevante din Codul civil (art. 3, art. 446 și alte articole aplicabile întreprinderii).
- Normele europene, precum Directiva (UE) 2017/1132 privind societățile comerciale și alte reglementări privind piața unică.
- Actele normative naționale de transpunere, inclusiv Legea nr. 71/2011 și Legea nr. 31/1990.

Această abordare a permis identificarea punctelor forte și a limitărilor din reglementările actuale, dar și delimitarea clară a conceptelor de întreprindere economică și civilă.

Literatura juridică a fost un punct de sprijin în clarificarea conceptelor și în interpretarea normelor. Au fost utilizate lucrări de referință în dreptul comercial, comentarii ale legislației naționale și europene, precum și studii publicate în reviste de specialitate. Această etapă a contribuit la înțelegerea doctrinară a conceptului de întreprindere și la integrarea perspectivei teoretice în cadrul cercetării.

Ipotezele de lucru au fost testate prin raportare la textele legislative, doctrină și jurisprudență. Principala ipoteză, conform căreia reglementarea unitară a întreprinderii prin Codul civil reprezintă o evoluție semnificativă față de Codul comercial și este conformă cerințelor europene, a fost analizată prin prisma dispozițiilor relevante și a efectelor lor practice.

Prin utilizarea acestei combinații de metode analitice, comparative și doctrinare, cercetarea își propune să ofere o perspectivă comprehensivă asupra reglementării întreprinderii. Integrarea perspectivei teoretice cu cea practică asigură o contribuție semnificativă la studiul dreptului comercial, în special în ceea ce privește provocările și oportunitățile întâlnite de întreprinderile românești în contextul legislației europene.

II. NOȚIUNEA CONCEPTULUI DE ÎNTREPRINDERE ÎN DREPTUL COMERCIAL

Dreptul comercial este un domeniu juridic esențial, format din ansamblul normelor care reglementează raporturile juridice ce iau naștere din activitățile economice, cum sunt producția, comerțul și prestarea de servicii.[1] Aceste norme oferă un cadru juridic clar, care susține desfășurarea activităților economice într-un mod organizat și predictibil. În cadrul sistemului subiectiv, dreptul comercial reglementează relațiile juridice dintre profesioniștii implicați în activitățile comerciale, precum și interacțiunea acestora cu alte subiecte de drept.

Vechiul Cod comercial, care a avut o influență semnificativă asupra reglementării juridice în România, a consacrat autonomia dreptului comercial pe baza faptelor de comerț obiective.[2] Articolul 3 al Codului definea o listă de 20 de acte, fapte juridice și operațiuni economice care erau considerate fapte de comerț datorită naturii lor economice și pentru protejarea ordinii publice. Printre acestea, întreprinderea era inclusă ca o categorie distinctă. Cu toate acestea, Codul nu oferea o definiție explicită a întreprinderii, lăsând doctrina să umple acest vid legislativ. În viziunea clasică, întreprinderea era înțeleasă ca o entitate economică organizată, coordonată de un întreprinzător care combină capitalul, forța de muncă și resursele naturale pentru a produce bunuri sau servicii. O astfel de abordare sublinia rolul întreprinderii ca un mecanism al activității economice, fără însă a o considera un subiect de drept.

Trecerea la Cod civil actual a reprezentat un moment cu o semnificație aparte pentru dreptul comercial, marcând o schimbare profundă în modul de reglementare a întreprinderii și a raporturilor juridice aferente.[3] Acesta a înlocuit vechiul sistem bazat pe autonomia dreptului comercial cu un sistem unitar de reglementare a raporturilor patrimoniale și nepatrimoniale. Articolul 3 al Codului civil extinde aplicabilitatea normelor sale asupra relațiilor dintre profesioniști și dintre aceștia și alte subiecte de drept. Această schimbare reflectă un efort de integrare a dreptului comercial în ansamblul dreptului privat, eliminând granițele rigide dintre cele două domenii.

În cadrul noii reglementări, întreprinderea a fost redefinită ca o activitate organizată, desfășurată sistematic de una sau mai multe persoane, având ca obiect producerea, administrarea sau transferul de bunuri, precum și prestarea de servicii, indiferent dacă scopul activității este lucrativ sau nelucrativ. Acest cadru permite o flexibilitate mai mare în abordarea întreprinderii, recunoscând diversitatea formelor în care aceasta poate funcționa, de la întreprinderi comerciale, care urmăresc obținerea unui profit, la întreprinderi civile sau nonprofit, care vizează alte obiective.

Un aspect important al acestei noi viziuni este relația dintre întreprindere și profesionist. Codul civil consacră faptul că orice persoană care desfășoară o întreprindere dobândește statutul juridic de profesionist, incluzând comercianții, întreprinzătorii și operatorii economici. Această

[1] Gheorghe Piperea, *Drept comercial român, Teoria generală, întreprinderea și insolvența*, Ed. C.H. Beck, București, 2020, p. 52.
[2] Stanciu D. Cărpenaru, *Drept comercial român*, Ed. Universul Juridic, București, 2009, p. 65.
[3] Gheorghe Piperea, op.cit., p. 35.

reglementare subliniază centralitatea întreprinderii în cadrul activităților economice și juridice, conferindu-i un rol de instrument principal prin care se desfășoară raporturile juridice comerciale.[4]

De asemenea, noile reglementări pun accent pe unitatea dreptului privat, ceea ce reduce barierele dintre regimul juridic aplicabil actelor comerciale și cel aplicabil actelor civile. Această abordare unificată facilitează o interpretare mai clară și mai aplicabilă a normelor juridice, adaptată realităților economice moderne. Astfel, întreprinderea nu mai este doar un mecanism economic, ci devine un element central în dreptul privat, capabil să conecteze diverse ramuri juridice și să susțină activitățile economice complexe ale prezentului.

III. DEFINIȚII ȘI CARACTERISTICI ALE ÎNTREPRINDERII CONTEMPORANE

Continuând analiza asupra întreprinderii în dreptul comercial, se remarcă o schimbare de paradigmă în reglementarea acesteia. Dacă în vechiul Cod comercial întreprinderea era încadrată ca o categorie distinctă de fapte de comerț obiective, în Cod civil actual noțiunea este extinsă și generalizată, aplicându-se tuturor activităților cu caracter profesional. Această schimbare reflectă o abordare integrativă și mai flexibilă a conceptului.

Conform articolului 3 din Codul civil, întreprinderea se caracterizează prin patru trăsături esențiale: desfășurarea sistematică și organizată a unei activități, asumarea riscului de către persoana sau persoanele implicate, producerea, administrarea sau înstrăinarea de bunuri ori prestarea de servicii și scopul variabil, care poate fi lucrativ (profit) sau nelucrativ (nonprofit). Această definiție evidențiază diversitatea formelor de întreprindere, de la întreprinderi economice (comerciale) la întreprinderi civile.

În plus, O.U.G. nr. 44/2008 detaliază întreprinderea economică drept o activitate organizată, desfășurată permanent și sistematic, care implică utilizarea resurselor financiare, logistice și umane pe riscul întreprinzătorului.[5] Această reglementare subliniază rolul esențial al întreprinderii în organizarea activităților economice moderne.

Doctrina juridică contemporană arată că desfășurarea unei întreprinderi economice presupune încheierea de acte juridice și săvârșirea de fapte juridice care sunt convențional denumite acte comerciale. Potrivit dispozițiilor din Legea nr. 71/2011, aceste „*acte de comerț*" sunt acum subsumate termenului de „*activități de producție, comerț sau prestări servicii*," reflectând o terminologie mai cuprinzătoare și modernă.[6]

Actele juridice comerciale sunt definite ca fiind acele operațiuni prin care se realizează activități economice, precum producerea și circulația mărfurilor, executarea de lucrări și prestarea de servicii. Aceste acte sunt specifice profesioniștilor, denumiți comercianți, care dețin și exploatează întreprinderi. Scopul lor primordial este obținerea unui profit, consolidând astfel rolul central al întreprinderii economice în dreptul comercial.

Acest context legislativ unificat oferă un cadru stabil și adaptabil pentru desfășurarea activităților economice, integrând întreprinderea ca un element-cheie al raporturilor juridice comerciale și economice moderne.

În Cod civil actual, regimul juridic al actelor comerciale este unificat cu cel al actelor civile, marcând o schimbare importantă față de vechea reglementare.[7] Cu toate acestea, există o diferență esențială: actele comerciale pot fi realizate doar de titularii întreprinderilor economice (comerciale), excluzând alte subiecte de drept civil sau întreprinderi non-economice. Această clarificare întărește rolul întreprinderii economice ca un pilon central al activităților comerciale.

Codul civil introduce unele dispoziții derogatorii[8] care subliniază particularitățile raporturilor juridice comerciale. Spre exemplu, articolul 1.297 reglementează situația în care un

---

[4] Gabriel Boroi, *Codul civil. Comentariu pe articole. Art. 1-2664*, Ed. Hamangiu, București, 2012, p. 42.

[5] Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 44/2008 privind desfășurarea activităților economice de către persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și întreprinderile familiale, publicată în *Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr. 328 din 25 aprilie 2008, cu modificările și completările ulterioare.

[6] Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Codului civil, publicată în *Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr. 409 din 10 iunie 2011.

[7] Gheorghe Piperea, op. cit., p.72.

[8] *Codul civil al României*, republicat în *Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr. 505 din 15 iulie 2011, art. 1.297, art. 1.446 și art. 1.523 alin. (2) lit. d).

reprezentant contractează în numele unei întreprinderi, permițând ca drepturile terțului să fie exercitate împotriva adevăratului titular al întreprinderii, dacă acesta este identificat ulterior. De asemenea, articole precum 1.446 și 1.523 alin. (2) lit. d) introduc specificități privind solidaritatea debitorilor și întârzierea plății obligațiilor, aplicabile în cadrul activităților desfășurate de întreprinderi.

Conform noii reglementări, întreprinderea nu mai este tratată ca o simplă faptă de comerț, ci ca o formă juridică prin care se desfășoară activități economice sau civile cu caracter profesional. Exemple concrete includ întreprinderile agricole destinate satisfacerii nevoilor personale sau activitățile desfășurate în profesiile liberale, cum ar fi avocatura sau medicina.

Profesiile liberale, deși se desfășoară în cadrul unor întreprinderi, nu sunt orientate către profit în sensul economic clasic. Diferențele dintre acestea și întreprinderile comerciale rezidă atât în scop, cât și în natura activităților. Profesiile liberale vizează prestarea unor servicii sociale specializate, în timp ce întreprinderile comerciale urmăresc generarea de profit prin producerea și distribuirea de bunuri sau servicii. Acest cadru unificat oferă flexibilitate, dar și claritate în definirea și aplicarea reglementărilor pentru toate formele de întreprindere.

Activitățile desfășurate în cadrul întreprinderilor liberale diferă fundamental de cele specifice întreprinderilor comerciale, în principal prin lipsa caracterului economic tradițional și a scopului lucrativ. Întreprinderile liberale nu urmăresc obținerea de profit, ci se concentrează pe furnizarea de servicii cu un puternic caracter social. Beneficiarii acestor servicii plătesc o remunerație, dar aceasta reprezintă doar prețul muncii prestate, neavând natura juridică a profitului economic. Spre exemplu, un avocat, un notar sau un medic oferă expertiză profesională în schimbul unui onorariu, fără ca activitatea lor să fie orientată către speculație sau generarea unui câștig financiar.

Un alt aspect distinctiv este regimul juridic al întreprinderilor liberale. Spre deosebire de întreprinderile comerciale, acestea nu necesită înregistrare în registrul comerțului și sunt strâns legate de calificările și competențele profesionale ale întreprinzătorului.[9] De exemplu, o întreprindere liberală în domeniul avocaturii sau medicinei poate fi înființată doar de persoane calificate în domeniul respectiv, conform legislației specifice. Pe de altă parte, întreprinderile comerciale, cum ar fi cele din construcții, nu impun o astfel de specializare.

În ceea ce privește reglementarea juridică, vechiul Cod comercial definea comerciantul prin prisma faptelor de comerț și a activităților comerciale permanente, în timp ce noul Cod civil introduce o abordare unitară, centrată pe conceptele de profesionist și întreprindere. Conform articolului 3 din Codul civil, profesionistul este orice persoană care exploatează o întreprindere, iar această exploatare implică o activitate organizată și sistematică, indiferent de scopul acesteia – lucrativ sau nonprofit.

Această tranziție subliniază schimbarea de paradigmă: de la autonomia dreptului comercial, bazată pe categorii stricte precum comerciant și fapte de comerț, la o viziune integrată a dreptului privat, care recunoaște întreprinderea ca element central în desfășurarea activităților economice și profesionale. Noul cadru juridic asigură o mai mare flexibilitate și coerență, adaptându-se complexității relațiilor economice moderne.

Vechiul Cod comercial includea o listă exhaustivă de 20 de acte și operațiuni economice care erau considerate fapte de comerț, conferind statutul de comerciant celor care desfășurau astfel de activități cu caracter profesional. Odată dobândit acest statut, se prezuma că toate actele juridice realizate de comerciant aveau natură comercială, consolidând autonomia dreptului comercial.

În schimb, noul Cod civil introduce o abordare unitară a reglementărilor privind raporturile juridice patrimoniale, diferențiind însă între profesioniști și neprofesioniști. Potrivit articolului 3 din Codul civil, noțiunea de profesionist este strâns legată de conceptul de întreprindere. Spre deosebire de vechiul Cod comercial, care trata întreprinderea ca o categorie a faptelor de comerț obiective, Codul civil generalizează această noțiune, aplicând-o tuturor activităților economice sau profesionale organizate.[10]

---

[9] Codul Civil Român, art. 3 alin. (1) și art. 25, precum și Legea nr. 51/1995 privind organizarea și exercitarea profesiei de avocat.

[10] St.D. Carpenaru, *Tratat de drept comercial roman*, Ed. Universul Juridic, București, 2009, pp. 16-18.

În această nouă paradigmă, întreprinderea devine forma juridică prin care se desfășoară orice activitate profesională. Caracterul profesional al întreprinderii este definit de obiectul activității – producerea, administrarea sau transferul de bunuri și servicii – și de scopul său, care poate fi lucrativ (economic) sau nelucrativ (civil). Astfel, întreprinderile economice urmăresc obținerea de profit, în timp ce întreprinderile civile vizează alte obiective, cum ar fi satisfacerea nevoilor sociale sau personale.

Conform articolului 8 din Legea nr. 71/2011, noțiunea de profesionist include comercianții, întreprinzătorii, operatorii economici și alte persoane autorizate să desfășoare activități economice sau profesionale.[11] În acest context, comerciantul este o subcategorie a profesionistului, fiind acea persoană fizică sau juridică ce exploatează o întreprindere economică.

Această distincție clarifică regimul juridic aplicabil întreprinderilor și reafirmă rolul central al întreprinderii în dreptul comercial modern. În timp ce vechiul Cod comercial punea accent pe separarea dreptului comercial de cel civil, Codul civil actual promovează un sistem unitar, care înglobează și armonizează noțiunile de comerciant, profesionist și întreprindere, oferind o bază juridică mai flexibilă și adaptată nevoilor economice contemporane.

IV. INTEGRAREA ÎNTREPRINDERII IN CONTEXT EUROPEAN

Evoluția conceptului de întreprindere în dreptul comercial românesc nu poate fi pe deplin înțeleasă fără a analiza influența legislației Uniunii Europene (UE). Ca parte a unui spațiu economic comun, România a adoptat un cadru legislativ care armonizează reglementările interne cu cele europene, asigurând astfel conformitatea întreprinderilor naționale cu cerințele pieței unice. Acest proces a avut un impact profund asupra modului în care întreprinderile sunt organizate, reglementate și funcționează.

Un exemplu al acestei influențe este Directiva (UE) 2017/1132 privind societățile comerciale, care stabilește reguli detaliate pentru constituirea, funcționarea și reorganizarea societăților.[12] Transpunerea acesteia în legislația națională, prin amendamente aduse Legii nr. 31/1990, a adus schimbări importante, cum ar fi creșterea transparenței financiare și simplificarea procedurilor administrative. De asemenea, normele europene au permis întreprinderilor românești să participe la fuziuni și divizări transnaționale, consolidându-le prezența pe piața europeană. Spre exemplu, o societate românească poate fuziona mai ușor cu o societate dintr-un alt stat membru, beneficiind de proceduri simplificate care respectă standardele comunitare.

Integrarea în piața unică europeană a impus întreprinderilor din România să se adapteze la standardele și cerințele acesteia. Piața unică, fundamentată pe libertatea de circulație a bunurilor, serviciilor, capitalurilor și persoanelor, a creat oportunități semnificative pentru întreprinderile românești. Totuși, aceasta a impus și un proces continuu de adaptare la reglementările europene privind protecția consumatorilor, calitatea produselor și concurența. Un exemplu este implementarea Directivei 2011/83/UE privind drepturile consumatorilor, care a obligat întreprinderile să adopte practici mai transparente, să ofere garanții extinse și să respecte drepturile consumatorilor în toate statele membre.[13]

De asemenea, Directiva 2006/123/CE privind serviciile în cadrul pieței interne a contribuit la facilitarea activităților întreprinderilor românești pe piețele externe.[14] Companiile din domenii

[11] Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Codului civil, publicată în Monitorul Oficial nr. 409/2011, art. 8. Legea clarifică noțiunea de profesionist și delimitează subcategoriile acestuia, adaptând reglementările dreptului comercial la cadrul general al Codului civil.

[12] Directiva (UE) 2017/1132 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 iunie 2017 privind anumite aspecte ale dreptului societăților comerciale, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L 169, 30 iunie 2017. Disponibilă la https://eur-lex.europa.eu.

[13] Directiva 2011/83/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2011 privind drepturile consumatorilor, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L 304, 22 noiembrie 2011. Disponibilă la https://eur-lex.europa.eu.

[14] Directiva 2006/123/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 decembrie 2006 privind serviciile în cadrul pieței interne, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L 376, 27 decembrie 2006. Disponibilă la https://eur-lex.europa.eu.

precum transporturi, construcții sau servicii IT au beneficiat de eliminarea unor bariere administrative, ceea ce le-a permis extinderea activităților și consolidarea relațiilor comerciale în alte state membre. Spre exemplu, o firmă românească de transport poate opera în Franța sau Germania fără a fi supusă unor cerințe suplimentare, ceea ce a stimulat creșterea volumului de afaceri transfrontaliere.

Un alt element important al integrării europene este uniformizarea definiției și regimului juridic al întreprinderii. Deși cadrul european încearcă să creeze un concept unitar, există diferențe subtile între statele membre, reflectând particularitățile economice și juridice locale. În România, întreprinderea economică este reglementată ca o activitate organizată și sistematică, conform Codului civil, cu scopuri economice sau civile. În alte state membre, noțiunea poate include specificații suplimentare privind activitățile digitale sau întreprinderile sociale. Aceste variații subliniază necesitatea unei adaptări continue la realitățile locale și europene.

V. CONCLUZII

Articolul de față a evidențiat evoluția conceptului de întreprindere în dreptul comercial românesc, pornind de la trecerea de la Codul comercial la Codul civil și influențele legislative europene. Analiza a subliniat rolul central al întreprinderii în reglementarea activităților economice și contribuția acesteia la consolidarea economiei moderne.

Unul dintre principalele rezultate ale cercetării este evidențierea schimbării fundamentale a regimului juridic al întreprinderii prin Codul civil, care a integrat acest concept într-un cadru legislativ unitar aplicabil atât activităților civile, cât și celor comerciale. Diferențierea între întreprinderile economice și cele civile a fost clarificată, contribuind la o aplicare uniformă a normelor juridice.

În context european, armonizarea reglementărilor naționale cu cele europene a consolidat statutul întreprinderii, facilitând participarea acesteia la piața unică. Directiva (UE) 2017/1132 și alte reglementări conexe au oferit întreprinderilor românești oportunitatea de a opera transfrontalier, sprijinind astfel competitivitatea acestora.

Recomandări și soluții propuse

1. **Simplificarea reglementărilor administrative** – Deși cadrul legislativ unitar este bine structurat, simplificarea proceselor administrative, cum ar fi înregistrarea întreprinderilor și obținerea avizelor, poate încuraja inițiativa economică.
2. **Consolidarea sprijinului pentru întreprinderile civile și liberale** – Acestea joacă un rol important în asigurarea diversității economice, iar măsuri suplimentare, cum ar fi facilități fiscale sau acces la programe de finanțare europeană, pot crește sustenabilitatea lor.
3. **Propuneri de lege ferenda** – Se recomandă revizuirea unor articole din Codul civil pentru a detalia mai bine regimul juridic al întreprinderilor nonprofit și relația acestora cu alte subiecte de drept, reducând astfel interpretările ambigue.

Considerăm că regimul juridic actual al întreprinderii, deși coerent, poate beneficia de o mai bună adaptare la realitățile economice contemporane, în special în ceea ce privește digitalizarea și economia verde. Integrarea întreprinderilor în aceste sectoare necesită reglementări mai clare și stimulente financiare mai accesibile. De asemenea, subliniem necesitatea unei cooperări mai strânse între autoritățile naționale și Uniunea Europeană în implementarea programelor de sprijin pentru întreprinderi.

În concluzie, reglementarea întreprinderii este un domeniu dinamic și complex, care necesită o adaptare constantă la noile realități economice și sociale. Prin implementarea propunerilor de lege ferenda și îmbunătățirea cadrului legislativ, întreprinderea poate continua să fie un motor al dezvoltării economice și juridice. Această cercetare oferă astfel un punct de plecare pentru alte studii care să exploreze mai profund relația dintre reglementările naționale și cele europene, precum și impactul acestora asupra economiei globale.

Referințe bibliografice

[1] **Gheorghe Piperea** *Drept comercial român. Teoria generală, întreprinderea și insolvența*, Ed. C.H. Beck, București, 2020.

[2]**Stanciu D. Cărpenaru,** *Drept comercial român*, Ed. Universul Juridic, București, 2009.

[3]**Gabriel Boroi,** *Codul civil. Comentariu pe articole. Art. 1-2664,* Ed. Hamangiu, București, 2012.

[4]**Stanciu D. Cărpenaru,** *Tratat de drept comercial român*, Ed. Universul Juridic, București, 2009.

[5]**Legea nr. 71/2011** pentru punerea în aplicare a Codului civil, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 409 din 10 iunie 2011.

[6]**Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 44/2008** privind desfășurarea activităților economice de către persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și întreprinderile familiale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 328 din 25 aprilie 2008, cu modificările și completările ulterioare.

[7] **Codul civil al României,** republicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 505 din 15 iulie

[8]**Legea nr. 51/1995** privind organizarea și exercitarea profesiei de avocat.

[9]**Directiva (UE) 2017/1132** a Parlamentului European și a Consiliului din 14 iunie 2017 privind anumite aspecte ale dreptului societăților comerciale, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L 169, 30 iunie 2017. Disponibilă la: https://eur-lex.europa.eu.

[10]**Directiva 2011/83/UE** a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2011 privind drepturile consumatorilor, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L 304, 22 noiembrie 2011. Disponibilă la: https://eur-lex.europa.eu.

[11]**Directiva 2006/123/CE** a Parlamentului European și a Consiliului din 12 decembrie 2006 privind serviciile în cadrul pieței interne, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L 376, 27 decembrie 2006. Disponibilă la: https://eur-lex.europa.eu.

ALEGEREA RAȚIONALĂ, TEORIA OPORTUNITĂȚII ȘI PREVENIREA SITUAȚIONALĂ A CRIMINALITĂȚII

RATIONAL CHOICE, OPPORTUNITY THEORY, DAILY ROUTINE AND SITUATIONAL CRIME PREVENTION

Alexandru Florin MĂGUREANU
Academia de Poliție "Alexandru Ioan Cuza"
magureanu_alexandru_1982@yahoo.com

Abstract (en): Rational choice refers to the possibility that the criminal act is the result of a rational internal debate, even in situations where such a thing seems less likely (eg the hypothesis of a spontaneous conflict). Opportunity theory mainly analyzes the context, the environment in which a crime is committed, unlike other theories that analyze the way or factors that lead a person to commit a criminal act. The concept behind the theory is that only a few criminals are determined to commit a crime regardless of the costs, and for most, the removal of opportunities can cause them to give up. The main advantage of the theory is represented by the possibility of taking measures to reduce the opportunities to commit crimes. Even if in some situations the efficiency of such measures is debatable or difficult to quantify, in other situations the efficiency is obvious and the costs are relatively low, certainly lower than the cost of crime.
Keywords: rational choice, environmental criminology, situational prevention, crime, daily routine

Abstract (ro): Alegerea rațională se referă la posibilitatea ca actul criminal să fie rezultatul unei dezbateri interne raționale, chiar și în situațiile în care un astfel de lucru pare mai puțin probabil (spre ex. ipoteza unui conflict spontan). Teoria oportunității analizează în principal contextul, mediul în care se comite o infracțiune, spre deosebire de alte teorii care analizează modul sau factorii care conduc o persoană la comiterea unei fapte penale. Conceptul care stă la baza teoriei este acela că doar puțini infractori sunt hotărâți să comită o faptă indiferent de costuri, iar pe cei mai mulți eliminarea unor oportunități îi poate determina să renunțe. Principalul avantaj al teoriei este reprezentat de posibilitatea de a lua măsuri pentru reducerea oportunităților de săvârșire a criminalității. Chiar dacă în unele situații eficiența unor astfel de măsuri este discutabilă sau greu de cuantificat, în alte situații eficiența este evidentă și costurile sunt relativ reduse, cu siguranță mai mici decât costul criminalității.

Cuvinte-cheie: alegerea rațională, criminologie de mediu, prevenire situațională, crimă, rutină zilnică

I. INTRODUCERE

Există o multitudine de teorii privind cauzalitatea criminalității, fenomenul fiind analizat din perspectivă sociologică, psihologică sau criminologică. Unele dintre teorii analizează cauzalitatea cu privire la criminal, iar altele la tipuri specifice sau chiar la criminalitate în general. Abordările sunt foarte diferite, criminalul fiind privit de la o ființă rațională, care are aptitudinea de a înțelege, prevede și urmări un scop clar definit, până la teorii conform cărora criminalul este un fel de automaton lipsit de voință proprie, care comite faptele constrâns de diferiți factori (fie sociali, fie biologici). Unele dintre teoriile mai recente încearcă și o abordare integrată, însă o astfel de încercare este, credem, lipsită de orice șansă de succes, fiind imposibil să oferi explicații complete pentru un fenomen atât de complex printr-o singură teorie.

Din Antichitate până în Evul Mediu târziu s-a considerat că fenomenele criminale sunt determinate de forțe oculte, externe omului. Giambattista della Porta, Iosef Gall (fondatorul „frenologiei criminale") și Gaspard Lavater au teoretizat existența unei legături între

comportamentul uman și caracteristicile craniului. Unele dintre ideile acestora au contribuit la dezvoltarea școlii pozitiviste italiene de mai târziu.

O caracteristică a teoriilor recente este de a reconcilia influențele de mediu cu cele biologice. Practic nicio teorie genetică sau care ține de psihologia evoluționistă nu neagă influența mediului. Între cele două „tabere" (influențe genetice versus mediu) a încetat să mai existe un război, fiind vorba, în teoriile recente, despre o încercare de reconciliere a modului în care aceste două aspecte se influențează reciproc și a modului în care cele două influențează criminalitatea (drept dovadă evoluția recentă a criminologiei „biosociale").

Cu toate că nicio teorie privind cauzalitatea nu reușește singură să explice în mod complet fenomenul criminal, o analiză a celor mai relevante astfel de teorii poate, cu siguranță, să ofere o mai bună înțelegere. Nicio teorie emisă până în prezent nu a fost complet inutilă, măcar pentru exercițiul argumentat al combaterii lor. Multe dintre teoriile privind cauzalitatea criminalității au avut însă consecințe dezastruoase, fie pentru că erau profund incorecte, fie pentru că au fost interpretate în moduri absurde, fie, în sfârșit pentru că au evoluat în practici monstruoase, cum ar fi de exemplu cele eugenice.

Mult mai recent, teoriile alegerii raționale și a oportunității se axează nu atât pe personalitatea criminală cât pe oportunitatea comiterii actului criminal și pe costul comiterii unui astfel de act (atât pentru făptuitor cât și pentru victimă și societate). Ambele teorii pleacă de la premisa unui infractor care are libertate de acțiune și voință, care este rațional și care poate pune în balanță avantajele și dezavantajele comiterii unei crime.

II. ALEGEREA RAȚIONALĂ

La baza teoriei se află ideea că făptuitorul ia alegeri raționale, printr-o punere în balanță a costurilor sau riscurilor cu beneficiile acțiunilor lor. Teoria a fost inițiată de Gary Becker (laureat al premiului Nobel pentru științe economice) și dezvoltată ulterior de alți autori, precum Ronald Clarke, care analizează teoria predominant din perspectiva utilității sale pentru prevenirea situațională. Becker realizează o analiză a crimei și pedepsei din perspectivă economică[1]. În opinia lui Becker, obediența față de normele de drept nu se întâmplă de la sine, fiind nevoie să se cheltuie resurse publice și private, atât pentru a preveni infracțiunile cât și pentru a-i prinde pe infractori. Fiind o teorie economică, își propune să calculeze matematic costul net al crimei pentru societate ca fiind diferența dintre răul produs și câștig. La baza teoriei stă ideea că o crimă este o alegere, expresia unei puneri în balanță a câștigurilor și a riscurilor; *o persoană comite o infracțiune dacă utilitatea depășește utilitatea pe care ar putea-o obține folosindu-și timpul și alte resurse la alte activități*[2]. O persoană ar deveni deci criminal –conform teoriei analizate- nu pentru că motivațiile sale ar diferi față de ale altor persoane, ci pentru că, în cazul ei, relația dintre beneficii și costuri diferă. Becker consideră că toate teoriile privind criminalitatea au un element comun, reprezentat de faptul că (atunci când celelalte variabile sunt constante) o creștere a probabilității de condamnare a unei persoane determină o scădere a numărului infracțiunilor pe care le comite[3].

Unele aspecte ale teoriei inițiale, predominant economice au fost criticate[4]: erau luate în considerare doar recompensele materiale ale crimei; economiștii nu făceau diferențieri între o mare varietate de comportamente criminale; modelul criminal realizat de economiști de multe ori avea nevoie de date care în realitate erau indisponibile sau care puteau fi folosite numai prin folosirea unor presupuneri nerealiste; că modelul economiștilor nu reflecta unele caracteristici ale crimelor cum ar fi oportunismul și natura nechibzuită a multor crime (cum arăta Becker). Se considera totodată că se poate calcula costul social total al pedepsei adunând costul pentru condamnat cu costul celorlalți[5]. Un astfel de calcul nu este posibil, în opinia noastră, în științele penale. Urmările

[1] Gary S. Becker, *The economic approach to human behaviour*, Ed. The University of Chicago Press, 1976, pp. 39-85
[2] G.S. Becker, *op. cit.*, p. 46
[3] G.S. Becker, *op. cit.*, p. 46
[4] Ronald V. Clarke, *Situational crime prevention în Crime and Justice*, Vol. 19, Ed. The University of Chicago Press, 1995, p. 98
[5] G.S. Becker, *op. cit.*, p. 50

unei infracțiuni nu pot fi reprezentate doar de costuri materiale. Totuși, un calcul al costurilor este util, iar teama de pedeapsă trebuie să contrabalanseze eventualele câștiguri din comiterea de infracțiuni. Modelele ulterioare au luat în considerare diferențele existente între crime, dar și conceptul de crimă ca un comportament intenționat, îndeplinit pentru a satisface împlinirea unor nevoi comune cum ar fi banii, statusul, nevoi sexuale, o emoție și că împlinirea acestor nevoi presupune luarea (uneori la nivel rudimentar) unor decizii și alegeri, constrânse de limitări de timp și de abilități sau de disponibilitatea unor informații relevante[6].

În dezvoltările ulterioare ale teoriei s-a arătat că „raționalitatea" comportamentului criminalului ar avea sensul unui comportament intenționat, ales de către făptuitor în scopul obținerii unui beneficiu găsindu-și aplicarea chiar și în situațiile în care făptuitorii[7]:

- iau în calcul numai unele riscuri și beneficii într-o perioadă dată;
- acordă timp și efort limitat unei decizii, mai ales atunci când sunt sub influența drogurilor, alcoolului sau a unor emoții puternice;
- sunt influențați de recompense fără a lua în calcul toate costurile;
- care iau în considerare șansa să fie prinși dar nu se gândesc neapărat că vor primi o pedeapsă;
- cei care reacționează aproape instantaneu la o insultă sau o provocare.

La baza teoriei ar sta deci doar elementul de punere în balanță al costurilor față de beneficii prin calculul pe care îl face criminalul, nefiind necesară o pregătire îndelungată a faptei; alegerea poate fi „rațională" chiar dacă are loc sub influența unui impuls de moment. Mai mult chiar, nu este exclus ca alegerea să poată fi considerată rațională și dacă are o motivație patologică. Raționalitatea nu apare de altfel nici în viața „noncriminală" ca o constantă, nici în alegerile de viață obișnuite. Se pune accentul pe cauzele proxime (situații determinate de anumite evenimente) și cauzele îndepărtate (elemente profunde de cauzalitate, cum ar fi discriminarea, sărăcia etc.) ale criminalității[8]. Un alt element important al teoriei este reprezentat de ideea că, axându-se pe luarea deciziei criminale, trebuie să fie ajustată pentru diferite categorii de crime (și chiar în cadrul aceleiași categorii). Fără a-și propune mari reforme sociale (așa cum o face criminologia sociologică), teoria își propune mai degrabă reducerea criminalității prin metode țintite pe diferite tipuri de criminalitate, luând în considerare specificul acestora și încercând să ofere politici eficiente de control al criminalității.

Într-un studiu[9] realizat pe autorii infracțiunilor contra patrimoniului se arată că majoritatea infractorilor fac tot ce pot pentru a-și mări șansele de a comite faptele, chiar dacă nu sunt toți foarte inteligenți sau chiar dacă se află sub influența anumitor substanțe, aceștia folosesc o raționalitate limitată (chiar dacă aceasta nu poate să fie comparată, spre exemplu, cu raționalitatea folosită de un inginer în desfășurarea activității sale). Cel mai frecvent această „raționalitate" se concretizează prin folosirea unei logici și a unei metode. Cu cât un infractor este mai rațional, cu atât trecerea la act este mai influențată de cunoașterea unor elemente, de expertiză, de informații, de cunoașterea țintei, a momentului când comiterea faptei este mai lipsită de riscuri ș.a.m.d. Într-un alt studiu cu privire la autorii infracțiunilor de tâlhărie[10] se arată că aceștia atacă de regulă persoane necunoscute și, ca un aparent paradox, cu cât tâlharul este mai experimentat cu atât plănuiește mai puțin modul de comitere al faptei și este mai puțin îngrijorat că va fi prins. Din 113 persoane condamnate pentru tâlhărie, mai puțin de 60% au declarat că banii ar fi scopul principal (banii fiind văzuți de majoritatea lor nu ca un scop în sine, ci ca mijlocul pentru a-și cumpăra droguri, haine, o mașină, pentru a pleca din oraș etc.), jumătate au afirmat că nu au planificat faptele în niciun fel și peste 60% au afirmat că înainte de a comite fapta nu s-au gândit deloc că vor fi prinși, iar mai puțin de 15% au plănuit în detaliu[11]. O mică parte dintre autori au comis fapta pentru senzația, emoția pe

[6] R.V. Clarke, *Situational...op. cit.*, p. 98
[7] Ronald. V. Clarke în Derek B. Cornish, R.V. Clarke (editori), *The reasoning criminal*,Ed. Routledge, 2017, p. X
[8] R.V. Clarke, *The reasoning…op. cit.*, p. XI
[9] Dermot Walsh, *Victim selection procedures among economic criminals: The rational choice perspective* în D. B. Cornish, R.V. Clarke, *op. cit.*, p. 50
[10] Floyd Feeney, *Robbers as decision-makers* în D. B. Cornish, R.V. Clarke, *op. cit.*, p. 53
[11] *Ibidem*, p. 55

care le-a trezit-o au declarat: „*mi-a făcut plăcere să privesc feţele oamenilor când se sperie. L-am tâlhărit pentru că mi-a dat un răspuns enervant*”[12].

Teoria alegerii raționale oferă un mijloc de a articula legătura dintre două mari variabile – situație și făptuitor și deschide calea unor noi cercetări în domeniul luării de decizii de către infractor[13]. Prin această teorie nu pot fi explicate toate faptele și comportamentele. De altfel teoria nici nu își propune acest lucru. Determinarea făptuitorului în a comite crima poate duce la căutarea de posibilități până la reușită, mai ales în cazul existenței unor factori cum ar fi fanatismul religios, factori ideologici, crime motivate de ură etc. Aplicabilitatea teoriei este limitată mai ales în cazul infracțiunilor „mesaj”. În aceste situații însă și mecanismul trecerii la act este unul diferit. Oportunitatea s-ar limita doar la impactul faptei și a șanselor de a o comite, iar nu și cu privire la încercarea de a scăpa nepedepsit. Unul dintre principalele elemente de noutate este reprezentat însă de punerea accentului pe tipuri de crime și pe variabilele situaționale, iar nu pe făptuitori.

III. TEORIA OPORTUNITĂȚII ȘI A RUTINEI COTIDIENE

Spre deosebire de teoria alegerii raționale, teoria oportunității analizează, în principal, contextul, mediul în care este comisă o crimă. Analiza mediului în care se comit infracțiunile s-a afirmat aproape ca o știință criminologică auxiliară, așa numita „criminologie de mediu”, ce își propune să analizeze modalitatea în care mediul urban influențează criminalitatea, inclusiv cu privire la metodele de construcție, la arhitectura clădirilor sau peisagistică, locul de muncă al victimei și expunerea la anumiți factori de risc (spre exemplu, dacă o persoană este expusă la locul de muncă sau la activitățile desfășurate în timpul liber la alte persoane care consumă alcool, aceasta va însemna o creștere a posibilității de victimizare), mijloacele de transport etc. Elaborată inițial de reprezentanți ai școlii de la Chicago, teoria își propune să situeze criminalitatea și criminalii geografic, pentru a dezvolta o strategie de prevenire eficientă prin[14]: îmbunătățirea parcurilor și a centrelor de petrecere a timpului liber, utilizare rațională a spațiilor vacante, lansarea de campanii de prevenire cu cetățenii prin prezentarea riscurilor ridicate de victimizare; îmbunătățirea iluminatului stradal, utilizarea rațională a efectivelor de poliție etc. Ca o completare a teoriei a fost dezvoltată ideea de cercuri concentrice ale criminalității, cercurile unde criminalitatea este cea mai concentrată regăsindu-se în spațiile caracterizate prin[15]: densitate mare a populației, habitat deteriorat, număr ridicat de șomeri și de persoane asistate social, eterogenitate rasială și etnică, mobilier urban deteriorat. Deși teoria pune accent pe mediu, nu ia în considerare doar elementele geografice, ci și pe cele sociale, cum ar fi expunerea adolescenților la grupări infracționale. Rezidența într-o comunitate poate fi, prin ea însăși, un indicator al unui status inferior și un handicap în obținerea unei slujbe sau în avansarea în carieră, existând mai puține oportunități pentru educație și contacte pentru a facilita dezvoltarea în afaceri sau într-o profesie[16].

În teoria oportunității, crima este privită mai degrabă ca având un caracter exploatator. Evenimentul criminal este văzut ca un rezultat al convergenței în timp și spațiu al unor oameni și obiecte, „*presupune o ordine rațională în sensul că o putem studia sistematic, ca mișcarea electronilor sau ca reacția prețului la ofertă și la cerere*”[17]. Modelele de activitate de rutină oferă alegeri indivizilor, inclusiv criminalilor și pregătesc scena unor evenimente subsecvente determinând succesul făptuitorului în săvârșirea crimei sau a potențialei victime în a evita victimizarea; prin urmare, schimbările în viața de zi cu zi a comunității modifică numărul oportunităților criminale în societate și prin urmare modifică ratele criminalității[18]. Actul criminal

[12] *Ibidem*, p. 58
[13] R.V. Clarke,*Situational.... op. cit.*, p. 138
[14] José Gariépy, Samir Rizkalla, Criminologie Generale, Modulo Éditeur, Québec, 1987, p. 97
[15] *Ibidem*, p. 98
[16] Clifford R. Shaw, Henry D. McKay, *Juvenile delinquency and urban areas*, Ed. University of Chicago Press, 1972, p. 318
[17] Marcus Felson, *Linking criminal choices, routine activities, informal control and criminal* outcomes în D. B. Cornish, R.V. Clarke, *op. cit.*, p. 120
[18] *Ibidem*, pp. 120-121

are, conform teoriei, trei elemente: *un potențial făptuitor, o victimă potrivită și absența unui gardian capabil împotriva crimei*[19].

Conceptul care stă la baza teoriei este acela că doar puțini infractori sunt hotărâți să comită o faptă indiferent de costuri, iar pe cei mai mulți eliminarea unor oportunități îi poate determina să renunțe.

S-a arătat[20] că modelul structural al oportunității criminale are trei componente: țintele (mașini, magazine, aparate automate de vânzare etc.), victime (femei singure, persoane în stare de ebrietate etc.) și „facilitatori ai crimelor" (arme, alcool etc.). Mediul fizic, modul de viață și rutina zilnică sunt la rândul lor influențate de alți factori socioeconomici mai largi, cum ar fi factorii demografici, urbanizarea, industrializarea etc. Oportunitatea crimei nu poate fi redusă –arată Clarke- la mediul fizic și la activitățile de rutină zilnică ale populației, fiind reprezentată de interacțiunea complexă dintre potențialii făptuitori și victime, ținte și facilitatori ai crimei ce determină scara și natura oportunităților pentru crimă[21]. Conform teoriei oportunității, este posibil ca toate tipurile de criminalitate să fie afectate de evenimente situaționale[22]: diferența între o lovire, o vătămare sau un omor ar putea să fie reprezentată de existența unei arme la locul faptei; actul de sinucidere ar putea să fie determinat de găsirea unei metode acceptabile etc. Considerăm totuși că principiile oportunității au o aplicabilitate limitată în cazul anumitor infracțiuni, cum ar fi actele de terorism, crimele motivate de ură sau faptele îndelung premeditate. Oportunitatea comiterii s-ar putea reduce în aceste situații doar la momentul comiterii și la mijloacele folosite.

Statisticile din multe țări și din mai multe perioade de timp arată că în zonele urbane sunt rate mai mari ale criminalității. Există o rată mai mare a criminalității urbane, cu toate că există și posibilitatea ca în zonele rurale să fie raportate mai puține infracțiuni (lucru care este valabil însă și pentru faptele din zona urbană). Raportul dintre faptele săvârșite în mediul urban față de cel rural variază în funcție de natura infracțiunilor, regiune și timp[23]. În mediul urban există un număr mai mare de oportunități criminale, care determină o migrație a criminalității în aceste centre.

O comunitate restrânsă unde oamenii se cunosc între ei face să fie mai rar întâlnite anumite tipuri de criminalitate (spre ex. cea îndreptată împotriva patrimoniului) față de cele dintr-un spațiu urban.

Principalul avantaj al teoriei este reprezentat de posibilitatea de a lua măsuri pentru reducerea oportunităților de săvârșire a criminalității (la care ne vom referi mai pe larg la secțiunea dedicată prevenirii situaționale). Chiar dacă în unele situații eficiența unor astfel de măsuri este discutabilă sau greu de cuantificat, în alte situații eficiența este evidentă și costurile sunt relativ reduse (cu siguranță mai mici decât costul criminalității). Punctul de vedere luat în considerare este cel al analistului crimei, iar nu al făptuitorului, explicând atât elementele care asigură „succesul" sau eșecul atât al făptuitorului cât și ale victimei[24].

IV. PREVENIREA SITUAȚIONALĂ A CRIMINALITĂȚII

Principalul avantaj al dezvoltării celor două teorii este reprezentat atât de posibilitatea gândirii unor politici penale mai coerente și mai eficiente cât și de dezvoltarea prevenirii situaționale. Prevenirea situațională constă în a cunoaște cum, unde și când trebuie să fie implementată o măsură specifică, pentru a modifica o situație specifică, astfel încât să fie prevenită o crimă[25]. Această modalitate de prevenire, cu toate că nu poate fi considerată un „remediu universal" la criminalitate, poate reprezenta o cale eficientă și cu costuri reduse împotriva anumitor tipuri de criminalitate. Analiza și implementarea măsurilor[26] prezentate în continuare se afirmă treptat ca o știință auxiliară de sine stătătoare: criminologie de „mediu".

---

[19] *Ibidem*, p. 121
[20] R. V. Clarke, *Situational... op. cit.*, p. 102
[21] R. V. Clarke, *Situational...op. cit.*, p. 103
[22] R. V. Clarke, *Situational...op. cit.*, p. 105
[23] Edwin Sutherland, Donald R. Cressey, *Criminology*, J.B. Lippincott Company, SUA, 1978, p.182
[24] Marcus Felson, *Linking...op. cit.*, p. 121
[25] Freda Adler, Gerhard O.W. Mueller, William S. Laufer, *Criminology*, Ed. McGraw-Hill Education, New York, 2018, p. 203
[26] A se vedea R.V. Clarke, *Situational op. cit.*, pp. 110-122 – autorul indicat realizează o împărțire succintă, dar logică a măsurilor de prevenire situațională (din care preluăm selectiv).

1. Ținte mai dificile –cea mai simplă cale de a reduce oportunitățile criminale este aceea de a pune „*bariere fizice prin folosirea de lacăte, seifuri, panouri*”[27] etc.;

2. Măsuri de control al accesului în birouri, fabrici, apartamente etc., pentru a limita, în special, actele de vandalism și de furt;

3. Mijloace de înlăturare a potențialilor făptuitori – în special prin controlul maselor de oameni (prin mesaje publice de atenționare sau chiar bariere fizice). Aceste mijloace își pot dovedi eficiența în special în cadrul unor manifestații publice și/sau evenimente sportive etc.;

4. Controlul „facilitatorilor” criminalității –presupune măsuri foarte variate, care se pot adresa inclusiv forțelor de ordine (de ex. folosirea de dispozitive neletale) cât și potențialilor infractori: halbe de bere din sticlă întărită (mai puțin pretabile în a fi folosite ca arme)[28]; „*servirea și consumul băuturilor alcoolice pe timpul desfășurării adunărilor publice, grevelor, manifestărilor sportive...*”[29]; sisteme care nu permit șoferilor care au consumat alcool să pornească autoturismele; eliminarea bancnotelor de 500 de euro pentru a îngreuna săvârșirea anumitor infracțiuni etc.;

5. Scanarea pentru obiecte periculoase sau interzise – la aeroport, muzee, evenimente sportive etc.;

6. Supravegherea formală – este asigurată de poliție, personal de pază etc. al căror scop principal este de a descuraja potențialii făptuitori;

7. Supravegherea „naturală”[30] – presupune înlăturarea unor obstacole pentru a putea capitaliza supravegherea pe care o fac trecătorii (spre exemplu toaletarea vegetației astfel încât să se asigure o mai bună vizibilitate, lumină stradală, lumină aprinsă pe timpul nopții în magazine, bănci etc.);

8. Înlăturarea țintelor – prevenirea se poate realiza, de exemplu, prin încurajarea pacienților unui spital să nu aibă asupra lor sume mari de bani sau bunuri de valoare;

9. Identificarea proprietății –folosirea de marcaje care permit o identificare facilă a bunurilor (spre exemplu înregistrarea vehiculelor);

10. Înlăturarea stimulentelor – unele studii[31] au arătat că simpla prezență a unei arme poate să inducă o stare agresivă la unii oameni, ceea ce ar însemna că un control mai bun al armelor ar duce și la o reducere a violenței.

Măsuri ca cele enumerate mai sus, chiar dacă pot înregistra uneori rate ridicate de succes, au rolul de a ameliora, mai degrabă decât de a vindeca problema, iar în unele situații luarea unor astfel de măsuri este însoțită de dificultăți în implementare (atât din punctul de vedere al costurilor cât și al unor probleme etice)[32], pot să nu funcționeze sau să ofere un rezultat diferit de cel așteptat.

O problemă legată de acest tip de prevenire este posibilitatea deplasării criminalității în altă direcție. Altfel spus, posibilitatea ca folosirea acestui tip specific de prevenție pe un segment de criminalitate să nu reducă criminalitatea la nivel global, ci doar să o mute înspre alte domenii. Ronald Clarke (părintele prevenirii situaționale) și alți autori[33] consideră că această problemă este în majoritate falsă și că prevenirea situațională poate să reducă criminalitatea globală. Spre exemplu, un studiu[34] arată că obligativitatea motocicliștilor de a purta căști a dus și la scăderea numărului de furturi de motociclete. Tinerii care ar fi fost tentați să fure o motocicletă renunțau de multe ori, întrucât nu aveau cască, iar conducerea unei motociclete fără cască ar fi trezit suspiciuni. În același timp, scăderea procentului de furturi de astfel de autovehicule nu a deplasat criminalitatea în altă direcție, adică nu a dus la creșterea numărului de furturi al altor vehicule.

În esență, prevenirea situațională implică trei principii clare de acțiune față de acțiunile posibilului făptuitor: eforturile sale să fie mai mari pentru a comite fapta; să fie mult mai riscant; să

---

[27] R.V. Clarke, *Situational op. cit.*, pp. 110

[28] Jonathan Shepherd, Mark Brickley, *Alchohol-related Hand Injuries: An Unnecessary Social and Economic Cost.*" Journal of the Royal College of Surgeons 75:69., 1992, indicați de R.V. Clarke, *op. cit.*, pp. 112

[29] Legea nr. 61 din 27 septembrie 1991 pentru sancționarea faptelor de încălcare a unor norme de conviețuire socială, a ordinii și liniștii publice, art. 2, alin. (20)

[30] R.V. Clarke, *Situational...op. cit.*, pp. 115

[31] Berkowitz, LePage 1967 indicați în R.V. Clarke, *op. cit.*, p. 117

[32] R.V. Clarke, *Situational...op. cit.*, p.120

[33] Marcus Felson, Mary Eckert, *Crime and everyday life*, Ed. Sage 2016, p. 132

[34] P. Mayhew, Clarke & Eliot, 1989 indicați în M. Felson, M. Eckert, *op. cit.*, pp. 132-133

îi aducă mai puține satisfacții, mai puține recompense. Metoda de prevenire poate presupune organizarea unui cartier sau a unei zone, pentru a crea un „perimetru apărat" în care să fie stimulată identificarea cetățenilor cu zona în care trăiesc și astfel să devină mai responsabili.

Într-un studiu[35] s-a arătat că, pentru a îmbunătăți securitatea unui magazin, ar fi indicat să fie mereu cel puțin doi vânzători, să fie afișate semne cu „numerar limitat", ca iluminatul exterior să fie mai puternic și să fie limitate căile de evacuare și potențialele ascunzișuri pentru tâlhari.

V. CONCLUZII

Atât teoria alegerii raționale cât și cea a oportunității și a rutinei cotidiene se bazează pe o abordare pragmatică a criminalității, iar finalitatea lor ar putea fi reprezentată, în opinia noastră, de o mai bună prevenire situațională. Cele două teorii nu își propun să analizeze personalitatea criminală, să stabilească trăsături comune pentru diferite tipuri de infractori sau să aducă schimbări profunde în politici penale. Ceea ce își propun este o reducere a criminalității prin scăderea oportunității de a comite crime și prin reducerea acelor elemente situaționale care ar putea conduce spre crimă. Se pune mai degrabă accent pe tipuri de crime și pe variabilele situaționale, decât pe tipuri de infractori. Tocmai datorită acestor legături, cele două teorii ar trebui să fie analizate doar împreună. De fapt, credem că se poate vorbi deja despre o subramură a criminologiei, o criminologie a mediului, unde toate aceste elemente specifice pot fi analizate în detaliu. Chiar o scădere a criminalității de câteva procente poate avea un impact semnificativ, mai ales că majoritatea măsurilor propuse în prevenirea situațională au efecte imediate și costuri reduse, cu siguranță mai reduse decât costul criminalității.

Referințe bibliografice

[1] **Ronald. V. Clarke în Derek B. Cornish**(editori), *The reasoning criminal,* Ed. Routledge, 2017

[2]**Gary S. Becker,** *The economic approach to human behaviour,* Ed. The University of Chicago Press, 1976

[3]**Ronald V. Clarke,** *Situational crime prevention în Crime and Justice,* Vol. 19, Ed. The University of Chicago Press, 1995

[4]**José Gariépy, Samir Rizkalla,** *Criminologie Generale,* Modulo Éditeur, Québec, 1987

[5]**Clifford R. Shaw, Henry D. McKay,** *Juvenile delinquency and urban areas,* Ed. University of Chicago Press, 1972

[6]**Edwin Sutherland, Donald R. Cressey,** *Criminology,* J.B. Lippincott Company, SUA, 1978

[7]**Freda Adler, Gerhard O.W. Mueller, William S. Laufer,** ***Criminology,*** Ed. McGraw-Hill Education, New York, 2018

[8]**Marcus Felson, Mary Eckert,** *Crime and everyday life*, Ed. Sage 2016

[35] Tallahassee Convenience Store Study indicat în Freda Adler, Gerhard O. W. Mueller, William S. Laufer, *op. cit.* p. 207

ASPECTE COMPARATIVE PRIVIND CADRUL JURIDIC AL PEDEPSELOR PREVĂZUTE ÎN CODUL PENAL ŞI SANCŢIUNILE PREVĂZUTE ÎN CUPRINSUL O.U.G. NR. 195/2002 PRIVIND CIRCULAŢIA PE DRUMURILE PUBLICE[1]

COMPARATIVE ASPECTS REGARDING THE LEGAL FRAMEWORK OF THE PENALTIES PROVIDED IN THE CRIMINAL CODE AND THE SANCTIONS PROVIDED IN THE CONTENTS OF THE O.U.G. NO. 195/2002 REGARDING TRAFFIC ON PUBLIC ROADS

Drd. Matei Maria Bianca
Universitatea Titu Maiorescu, Bucureşti
Prof.univ.dr. Boroi Alexandru
Universitatea Titu Maiorescu, Bucureşti

Rezumat: Orice încălcare a legii prin săvârşirea unei fapte ilicite dă naştere unui conflict între voinţa legii şi voinţa destinatarului care a avut o conduită contrară normei de incriminare, conflict care creează un raport juridic de drept în cadrul căruia statul îşi exercită dreptul de a trage la răspundere pe cel care a încălcat legea, iar acesta din urmă are obligaţia să suporte consecinţele nerespectării legii. Faţă de încălcarea acestor norme se impune ca statul să răspundă prin restabilirea ordinii de drept, care trebuie să se materializeze prin tragerea la răspundere penală, contravenţională, civilă, disciplinară. În acest context, asigurarea tuturor garanţiilor procesuale în materia respectării drepturilor şi a libertăţilor individuale pe parcursul unui proces reprezintă un deziderat menit să garanteze libertatea persoanei, astfel încât pe baza probelor administrate să se poată realiza tragerea la răspundere a celui care se face vinovat.

Cuvinte cheie: sancţiuni penale, pedepse principale, pedepse accesorii, sancţiuni contravenţionale, sancţiuni principale, sancţiuni complementare

Abstract: Any violation of the law by committing an illegal act gives rise to a conflict between the will of the law and the will of the recipient who has behaved contrary to the norm of incrimination, a conflict that creates a juridical relationship of law within which the state exercises its right to hold accountable the the one who violated the law, and the latter has the obligation to bear the consequences of not complying with the law. In relation to the violation of these rules, the state must respond by restoring the legal order, which must materialize by bringing criminal, contraventional, civil, disciplinary liability. In this context, the provision of all procedural guarantees in respect of individual rights and liberties during a trial represents a desire aimed at guaranteeing the freedom of the person, so that on the basis of the administered evidence, the guilty party can be brought to justice.

Keywords: criminal sanctions, main punishments, accessory punishments, contraventional sanctions, main sanctions, complementary sanctions

1. Consideraţii generale privind sancţiunile de drept penal şi contravenţional

Potrivit dispoziţiilor art. 15 CP infracţiunea este fapta prevăzută de legea penală săvârşită cu vinovăţie, nejustificată şi imputabilă persoanei care a săvârşit-o, infracţiunea fiind singurul temei al răspunderii penale.

Constatăm astfel faptul că în procesul de definire a unei infracţiuni, legiuitorul Codului penal, nu numai că a conturat o categorie fundamentală a dreptului penal, ci şi o regulă de drept[2],

[1] M. Of. nr. 670 din 3 august 2006 (republicată).

care deosebește sfera ilicitului penal, delimitând, în baza unui temei legal, sfera faptelor penale de celelalte fapte ce prezintă pericol social, dar care fac obiectul reglementării altor categorii de norme juridice cum ar fi cele administrative, disciplinare sau contravenționale[3].

Constatăm faptul că în actuala definiţie a infracţiunii, legiuitorul a renunţat la pericolul social, ca trăsătură esenţială, şi ca atare a eliminat instituţia „faptei care nu prezintă pericolul social al unei infracţiuni" prevăzute la art. 18[1] C.pen. din 1969, căruia i se substituie cu privire la faptele lipsite de gravitatea care să justifice o pedeapsă concretă, două noi instituţii, şi anume renunţarea la aplicarea pedepsei (art. 80 C.pen.), precum şi renunţarea la urmărirea penală[4] (art. 318 C.proc.pen.).

Din definiţia infracţiunii se pot contura trăsăturile esenţiale ale acesteia, și anume: tipicitatea (prevederea în legea penală), antijuridicitatea (fapta să nu fie justificată, să fie ilicită) şi imputabilitatea (fapta să fie imputabilă).

De altfel, prin săvârşirea unei infracţiuni ia naştere unui conflict între voinţa legii, cuprinsă în dispoziţiile normelor juridice de drept penal, şi voinţa destinatarului care a avut o conduită contrară normei de incriminare, conflict care creează un *raport juridic de drept substantial* în cadrul căruia statul îşi exercită dreptul de a trage la răspundere pe cel care a încălcat legea, iar acesta din urmă are obligaţia să suporte consecinţele nerespectării legii penale[5].

Faţă de încălcarea normelor de drept penal se impune ca statul să răspundă prin restabilirea ordinii de drept, care trebuie să se materializeze prin *tragerea la răspundere penală* şi, subsecvent, prin *aplicarea unei sancţiuni* persoanei care a săvârşit infracţiunea.

Fiind reglementate de lege, activităţile desfăşurate pe tot parcursul procesului penal de către organele judiciare au un suport legal, iar descoperirea infracţiunilor, urmărirea penală şi judecarea celor care au săvârşit infracţiuni va fi urmată de punerea în executare a hotărârilor penale rămase definitive, fapt care se realizează doar în condiţiile şi în formele prevăzute de lege[6]. Astfel, activitatea de tragere la răspundere penală prin aplicarea unei sancţiuni se va realiza de către organele specializate ale statului, un rol important avându-l autorităţile judecătoreşti, cărora le va reveni dreptul de a soluţiona conflictul apărut între stat şi infractor printr-o hotărâre judecătorească rămasă definitivă, care va da dreptul statului, prin organele judiciare să pună în executare acea hotărâre rămasă definitivă și totodată va constitui o cauză de împiedicare a exercitării acțiunii penale[7].

Pe de altă parte, potrivit dispozițiilor art. 1 din O. G. nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor[8] „constituie contravenție fapta săvârșită cu vinovăție, stabilită și sancționată prin lege, ordonanța, prin hotărâre a Guvernului sau, după caz, prin hotărâre a consiliului local al comunei, orașului, municipiului sau al sectorului municipiului București, a consiliului județean ori a Consiliului General al Municipiului București". Definirea contravenției prin intermediul acestei dispoziții care constituie *cadrul juridic general* în materie, prezintă importanță atât pentru stabilirea de către organele în drept, a faptelor care se circumscriu acestei categorii de fapte ilicite, cât și pentru activitatea practică care constă în constatarea și sancționarea acestora[9]. De asemenea, din definiția contravenției se desprind ca și trăsături esențiale, tipicitatea, antijuridicitatea, precum și imputabilitatea[10].

---

[2] A se vedea A. Boroi, *Drept penal. Partea generală*, ed. a 6-a, Editura C. H. Beck, București, 2024, p. 156.

[3] A se vedea M. Zolyneak, M. Michinici, *Drept penal, vol. II*, Editura Fundaţiei „Chemarea" Iaşi, 1993, p. 142, citată de A. Boroi, *op. cit.*, p. 156.

[4] A. Boroi, *op. cit.*, p 157.

[5] A. Boroi, G. Negruț, *Drept procesual penal, ed. a 3-a revizuită și actualizată*, Bucureşti, 2022, p. 1.

[6] A. Crișu, *Drept procesual penal. Partea generală*, ed. a 6-a, Ed. Hamangiu, Bucureşti, 2022, p. 3; G. Negruț, „*Individualization of penalties under the new criminal code*", articol publicat în volumul Conferinţei internaționale cu titlul „Educaţie şi creativitate pentru o societate bazată pe cunoaştere" la Universitatea Titu Maiorescu, Bucureşti, 22-23 noiembrie 2012, p. 198.

[7] Gh. Mateuț, *Procedură penală. Partea specială*, Editura Universul Juridic, București, 2024, p. 98; G. Negruț, „*Unele aspecte privind punerea în mișcare a acțiunii penale*", articol publicat în volumul Conferinței internaționale, ed. a VIII-a „Challanges and Strategies in Public Safety and Order", Academia de Poliția „A. I. Cuza", București, 2019, p. 101.

[8] M. Of. nr. 410 din 25 iulie 2001.

[9] C. Drăghici, C. V. Drăghici, A. Iacob, R. Corcheș, *Drept contravențional*, Editura Tritonic, București, 2003, p. 31; O. Podariu, A. C. Loghin, *Drept contravențional*, Editura Hamangiu, București, 2024, p. 3.

[10] O. Podariu, A. C. Loghin, op. cit., p. 39.

În ceea ce privește sancțiunile aplicate în cazul constatării săvârșirii unei contravenții, acestea sunt prevăzute în dispozițiile art. 5 din O. G. nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravenției, ca *sancțiuni principale* reprezentate de avertisment, amendă contravențională, obligarea contravenientului la prestarea unei activități în folosul comunității, dar și sub forma unor *sancțiuni contravenționale complementare* constând în confiscarea, suspendarea sau anularea avizului, autorizației de exercitarea aunei activități, închiderea unității, blocarea contului bancar, suspendarea activității agentului economic, retragerea licenței sau a avizului pentru anumite operațiuni ori pentru activități de comerț exterior, temporar sau definitive, desființarea lucrărilor și aducerea terenului în starea inițială.

2. Propuneri *de lege ferenda* în materia sancțiunilor complementare prevăzute în dispozițiile O.U.G. nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice (republicată)[11], prin raportare la dispozițiile care reglementează cuantumul pedepselor aplicabile persoanelor fizice și juridice potrivit dispozițiilor Legii 286/2009 privin Codul penal[12]

Pornind de la dispozițiile O. G. nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, care constituie *cadrul juridic general* de definire, incriminare și sancționare prin tragerea la răspundere contravențională în cazul încălcării unor dispoziții prevăzute în legi, ordonanțe, hotărâri ale Guvernului sau, după caz, hotărâri ale consiliului local al comunei, orașului, municipiului sau al sectorului municipiului București, ale consiliului județean ori a Consiliului General al Municipiului București, ne propunem prin prezentul demers să analizăm cadrul juridic al incriminării și sancționării contravențiilor prin dispozițiile O. U. G. nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, ca și *dispoziții speciale* care reglementează circulația pe drumurile publice a vehiculelor, pietonilor și a celorlalte categorii de participanți la traffic.

Astfel, potrivit dispozițiilor art. 49 din O. U. G. nr. 195/2002, limita maximă de viteză în localități este de 50 km/h, iar pe anumite sectoare de drum din interiorul localităților, administratorul drumului poate stabili, pentru autovehiculele din categoriile A și B, și limite de viteză superioare, dar nu mai mult de 80 km/h, iar potrivit alin. (4) al aceluiași articol, limitele maxime de viteză în afara localităților sunt: pe autostrăzi - 130 km/h; pe drumurile expres - 120 km/h; pe drumurile naționale europene (E) - 100 km/h; pe celelalte categorii de drumuri - 90 km/h.

De asemenea, menționăm faptul că în cuprinsul dispozițiilor art. 50 alin. (1) lit. c) din O. U. G. nr. 195/2002 este prevăzută viteza maximă admisă în afara localităților pentru categoria de autovehicule A1, B1 și C1, aceasta fiind de 90 km/h pe autostrăzi, 85 km/h pe drumuri expres, 80 km/h pe drumurile naționale europene (E) și 70 km/h pentru celelalte categorii de drumuri. În cazul în care se constată depășirea acestor limite de viteză maxim admise și sunt întrunite elementele constitutive ale unei contravenții, se va putea dispune avertismentul ori amenda ca sancțiune principală și, după caz, una dintre sancțiunile contravenționale complementare prevăzute în cuprinsul art. 96 alin. (2) din O. U. G. nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice.

Sancțiunile contravenționale complementare au ca scop înlăturarea unei stări de pericol și preîntâmpinarea săvârșirii altor fapte interzise de lege și se aplică prin același proces-verbal prin care se aplică și sancțiunea principală a amenzii sau avertismentul. Sancțiunile contravenționale complementare care se pot dispune sunt: aplicarea punctelor de penalizare; suspendarea exercitării dreptului de a conduce, pe timp limitat; confiscarea bunurilor destinate săvârșirii contravențiilor prevăzute în prezenta ordonanță de urgență ori folosite în acest scop; radierea din oficiu a înmatriculării sau înregistrării vehiculului, putând fi dispusă și una dintre următoarele măsuri tehnico-administrative: reținerea permisului de conducere și/sau a certificatului de înmatriculare ori de înregistrare sau, după caz, a dovezii înlocuitoare a acestora; retragerea permisului de conducere, a certificatului de înmatriculare sau înregistrare ori a plăcuțelor cu numărul de înmatriculare sau de înregistrare; anularea permisului de conducere eliberat de autoritățile române; ridicarea vehiculelor staționate neregulamentar; interdicția de a conduce autovehicule pe teritoriul României pentru titularii permiselor de conducere eliberate de o autoritate străină; relocarea vehiculelor staționate regulamentar; imobilizarea vehiculului.

---

[11] M. Of. nr. 670 din 3 august 2006.
[12] M. Of. nr. 510 din 24 iulie 2009.

Potrivit dispozițiilor art. 98 alin. (4) din O. U. G. Nr. 195/2002, în funcție de gravitatea faptelor și de pericolul social pe care acestea îl prezintă, clasele de sancțiuni care se vor putea dispune sunt următoarele: clasa I - 2 sau 3 puncte-amendă; clasa a II-a - 4 sau 5 puncte-amendă; clasa a III-a - de la 6 la 8 puncte-amendă; clasa a IV-a - de la 9 la 20 puncte-amendă; clasa a V-a - de la 21 la 100 puncte-amendă, iar contravențiile prevăzute în clasa a V-a de sancțiuni se aplică persoanelor juridice.

În situația în care ne referim strict la sancțiunile complementare care pot fi dispuse de către organele de constatare a săvârșirii unei contravenții cu ocazia depășirii vitezei legale de rulare pe drumurile publice, în interpretarea textului legal prevăzut de dispozițiile art. 102 alin. (3) lit e) din O. U. G. nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, „Constituie contravenție și se sancționează cu amenda prevăzută în clasa a IV-a de sancțiuni și cu aplicarea sancțiunii complementare a suspendării exercitării dreptului de a conduce pentru *o perioadă de 90 de zile,* săvârșirea de către conducătorul de autovehicul, tractor agricol sau forestier ori tramvai a următoarelor fapte: depășirea cu mai mult de 50 km/h a vitezei maxime admise pe sectorul de drum respectiv și pentru categoria din care face parte autovehiculul condus, constatată, potrivit legii, cu mijloace tehnice omologate și verificate metrologic".

De asemenea, potrivit dispozițiilor art. 102 alin. (4) lit. a) din O. U. G. nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, „constituie contravenție și se sancționează cu amenda prevăzută în clasa a IV-a de sancțiuni și cu aplicarea sancțiunii complementare a suspendării exercitării dreptului de a conduce pentru *o perioadă de 120 de zile,* săvârșirea de către conducătorul de autovehicul ori de tractor agricol sau forestier, depășirea cu mai mult de 70 km/h a vitezei maxime admise pe sectorul de drum respectiv și pentru categoria din care face parte autovehiculul condus, constatată, potrivit legii, cu mijloace tehnice omologate și verificate metrologic".

Constatăm astfel faptul că dispunerea sancțiunii complementare a suspendării exercitării dreptului de a conduce un autoturism se poate realiza fie pe o durată de 90 de zile, fie pe o durată de 120 de zile, neexistând astfel posibilitatea dispunerii unei sancțiuni complementare care să cuprindă o limită a duratei suspendării exercitării dreptului de a conduce un autoturism, care să fie prevăzută cu limită minimă și limită maximă, propunând astfel, *de lege ferenda*, modificarea acestor dispoziții în sensul adaptării acestora în funcție de gravitatea faptei săvârșite prin prevederea de limite, în sensul existenței unei durate minime și maxime în care posesorului permisului auto să îi fie suspendat dreptul de a exercita conducerea autoturismului pe drumurile publice, în funcție de unele criterii expres și limitative prevăzute în dispozițiile prezentei ordonanțe, criterii dintre care am propune să fie enumerate în vederea individualizării acestor limite următoarele: deținerea permisului de conducere de cel puțin 10 ani, timp în care contravenientul nu a săvârșit nicio contravenție, nefiind sancționat cu nicio sancțiune contravențională principală sau complementară, de asemenea, în situația în care conducătorul autoturismului nu a săvârșit nicio infracțiune privitoare la circulația pe drumurile publice, nefiind dispusă nicio sancțiune cu o pedeapsă privativă de libertate sau cu amendă penală.

Înaintăm această propunere *de lege ferenda*, având în vedere faptul că în condițiile în care sub aspectul săvârșirii unei infracțiuni, faptă prevăzută de legea penală, săvârșită cu vinovăție, nejustificată și imputabilă persoanei care a săvârșit-o, potrivit dispozițiilor art. 15 CP și care prezintă o gravitate mai mare decât a unei contravenții, sancțiunile de drept penal care pot fi dispuse *unei persoane fizice* și care constau în pedepse principale, potrivit dispozițiilor art. 53 CP (detențiunea pe viață, închisoarea 15 zile - 30 de ani, amenda), pedepse complementare prevăzute de dispozițiile art. 66 CP și care constau în interzicerea exercitării unor drepturi pe o perioadă de la unu la 5 ani și pedepse accesorii, care constau în interzicerea exercitării drepturilor prevăzute la art. 66 alin. (1) lit. a)-b) și d)-o) CP de la momentul rămânerii definitive a hotărârii de condamnare și până când pedeapsa principală privativă de libertate a fost executată sau considerată ca executată, iar în cazul *unei persoane juridice,* constatăm faptul că atât în materie de pedepse principale aplicabile persoanei juridice (amenda), stabilirea cuantumului acesteia este stabilit în funcție de gravitatea faptei săvârșite printr-o sumă corespunzătoare unei zile amendă, cuprinsă între anumite limite prevăzute de legiuitor, și de asemenea, în materia pedepselor complementare aplicabile persoanei juridice, legiuitorul a dispus ca aplicarea acestora să se facă între anumite limite minime și maxime[13].

[13] A se vedea A. Boroi, *op. cit*., p. 183; G. Negruț, A. Stancu, „*Legal person – active topic of corruption infractions*", Agora International Journal of Sciences, p. 111; V. Voicescu, „*Răspunderea penală a persoanei juridice în contextul legislațiilor penale europene*", publicat în volumul Sesiunii științifice „Noua legislație penală – o nouă etapă în

De altfel, şi în materie penală, o faptă prevăzută de legea penală se poate comite în prezenţa unor anumite stări, situaţii sau împrejurări exterioare conţinutului legal al infracţiunii, privitoare fie la persoana infractorului, fie la fapta comisă, de natură a atenua sau a agrava pedeapsa, împrejurări care sunt avute în vedere de legiuitor, operaţiune prin care pedeapsa este adaptată în raport cu gravitatea faptei, determinată de ansamblul împrejurărilor şi datelor ce caracterizează conţinutul său în raport cu persoana infractorului, cu starea de recidivă, precum şi adecvarea pedepsei în timpul executării sale, în funcţie de modul în care cel condamnat reacţionează faţă de condiţiile de deţinere în procesul de individualizare a pedepsei[14].

3. Concluzii

Individualizarea legală reprezintă opera legiuitorului, ce are la bază principiul legalităţii pedepsei şi constă în crearea unui regim de sancţionare, care să corespundă necesităţilor de prevenire şi combatere a infracţionalităţii. În același timp este necesar ca și în materia sancțiunilor contravenționale să existe o preocupare a legiuitorului pentru individualizarea sancțiunilor, nu numai în planul creării cadrului legal de sancțiuni, ci şi a posibilității adaptării limitelor acestora prin dispoziţii speciale, care să stabilească cauzele şi circumstanţele de agravare şi atenuare a sancțiunilor, adică a acelor situaţii sau împrejurări legate de faptă şi de persoana contravenientului și care agravează sau atenuează sensibil sancțiunea dispusă, astfel încât în procesul de individualizare, sancțiunea complementară a suspendării exercitării dreptului de a conduce un autoturism să se poată dispune între anumite limite, minimă și maximă în funcție de anumite criterii stabilite de legiuitor.

Bibliografie:

- A. Boroi, *Drept penal. Partea generală*, ed. a 6-a, Editura C. H. Beck, București, 2024;
- A. Boroi, G. Negruț, *Drept procesual penal*, ed. a 3-a revizuită și actualizată, Editura Hamangiu, Bucureşti, 2022;
- A. Crişu, *Drept procesual penal. Partea generală*, ed. a 6-a, Editura Hamangiu, Bucureşti, 2022;
- C. Drăghici, C. V. Drăghici, A. Iacob, R. Corcheș, *Drept contravențional*, Editura Tritonic, București, 2003;
- Gh. Mateuț, *Procedură penală. Partea specială*, Editura Universul Juridic, București, 2024;
- G. Negruț, „*Individualization of penalties under the new criminal code”*, articol publicat în volumul Conferinţei internaționale cu titlul „Educaţie şi creativitate pentru o societate bazată pe cunoaştere” la Universitatea Titu Maiorescu, Bucureşti, 22-23 noiembrie 2012;
- G. Negruț, „*Unele aspecte privind punerea în mișcare a acțiunii penale*”, articol publicat în volumul Conferinței internaționale, ed. a VIII-a „Challanges and Strategies in Public Safety and Order”, Academia de Poliție „A. I. Cuza”, București, 2019;
- G. Negruț, A. Stancu, *„Legal person – active topic of corruption infractions*”, Agora International Journal of Sciences;
- G. Negruț, *„Recidiva din perspectiv Noului Cod Penal*”, Revista Pro Patria Lex, vol. X, nr. 1 (20)/2012;
- O. Podariu, A. C. Loghin*, Drept contravențional*, Editura Hamangiu, București, 2024;
- V. Voicescu, *„Răspunderea penală a persoanei juridice în contextul legislațiilor penale europene*”, publicat în volumul Sesiunii științifice „Noua legislație penală – o nouă etapă în consolidarea statului de drept român”, organizată de Asociația Română de Științe Penale și Facultatea de Drept a Universității A. I. Cuza” Iași, 2011;
- M. Zolyneak, M. Michinici, *Drept penal, vol. II*, Editura Fundaţiei „Chemarea” Iaşi, 1993.

---

consolidarea statului de drept român”, organizată de Asociația Română de Științe Penale și Facultatea de Drept a Universității A. I. Cuza” Iași, 2011, p. 107.

[14] A se vedea A. Boroi, *op. cit.*, p. 277; G. Negruț, „*Recidiva din perspectiv Noului Cod Penal*”, Revista Pro Patria Lex, vol. X, nr. 1 (20)/2012, p. 134.

ASPECTE COMPARATIVE PRIVIND CADRUL JURIDIC AL PEDEPSELOR PREVĂZUTE ÎN CODUL PENAL ȘI SANCȚIUNILE PREVĂZUTE ÎN CUPRINSUL O.U.G. NR. 195/2002 PRIVIND CIRCULAȚIA PE DRUMURILE PUBLICE[1]

COMPARATIVE ASPECTS REGARDING THE LEGAL FRAMEWORK OF THE PENALTIES PROVIDED IN THE CRIMINAL CODE AND THE SANCTIONS PROVIDED IN THE CONTENTS OF THE O.U.G. NO. 195/2002 REGARDING TRAFFIC ON PUBLIC ROADS

Doctorand Mocanu (Matei) Maria Bianca
Universitatea Titu Maiorescu, București

***Rezumat**: Orice încălcare a legii prin săvârşirea unei fapte ilicite dă naştere unui conflict între voința legii și voința destinatarului care a avut o conduită contrară normei de incriminare, conflict care creează un raport juridic de drept în cadrul căruia statul își exercită dreptul de a trage la răspundere pe cel care a încălcat legea, iar acesta din urmă are obligația să suporte consecințele nerespectării legii. Față de încălcarea acestor norme se impune ca statul să răspundă prin restabilirea ordinii de drept, care trebuie să se materializeze prin tragerea la răspundere penală, contravențională, civilă, disciplinară. În acest context, asigurarea tuturor garanțiilor procesuale în materia respectării drepturilor și a libertăților individuale pe parcursul unui proces reprezintă un deziderat menit să garanteze libertatea persoanei, astfel încât pe baza probelor administrate să se poată realiza tragerea la răspundere a celui care se face vinovat.*

***Cuvinte cheie:** sancțiuni penale, pedepse principale, pedepse accesorii, sancțiuni contravenționale, sancțiuni principale, sancțiuni complementare*

***Abstract:** Any violation of the law by committing an illegal act gives rise to a conflict between the will of the law and the will of the recipient who has behaved contrary to the norm of incrimination, a conflict that creates a juridical relationship of law within which the state exercises its right to hold accountable the one who violated the law, and the latter has the obligation to bear the consequences of not complying with the law. In relation to the violation of these rules, the state must respond by restoring the legal order, which must materialize by bringing criminal, contraventional, civil, disciplinary liability. In this context, the provision of all procedural guarantees in respect of individual rights and liberties during a trial represents a desire aimed at guaranteeing the freedom of the person, so that on the basis of the administered evidence, the guilty party can be brought to justice.*

***Keywords:** criminal sanctions, main punishments, accessory punishments, contraventional sanctions, main sanctions, complementary sanctions*

1. Considerații generale privind sancțiunile de drept penal și contravențional

Potrivit dispozițiilor art. 15 CP infracțiunea este fapta prevăzută de legea penală săvârșită cu vinovăție, nejustificată și imputabilă persoanei care a săvârșit-o, infracțiunea fiind singurul temei al răspunderii penale.

Constatăm astfel faptul că în procesul de definire a unei infracțiuni, legiuitorul Codului penal, nu numai că a conturat o categorie fundamentală a dreptului penal, ci și o regulă de drept[2], care deosebește sfera ilicitului penal, delimitând, în baza unui temei legal, sfera faptelor penale de

[1] M. Of. nr. 670 din 3 august 2006 (republicată).
[2] A se vedea A. Boroi, *Drept penal. Partea generală*, ed. a 6-a, Editura C. H. Beck, București, 2024, p. 156.

celelalte fapte ce prezintă pericol social, dar care fac obiectul reglementării altor categorii de norme juridice cum ar fi cele administrative, disciplinare sau contravenționale[3].

Constatăm faptul că în actuala definiție a infracțiunii, legiuitorul a renunțat la pericolul social, ca trăsătură esențială, și ca atare a eliminat instituția „faptei care nu prezintă pericolul social al unei infracțiuni" prevăzute la art. 18[1] C.pen. din 1969, căruia i se substituie cu privire la faptele lipsite de gravitatea care să justifice o pedeapsă concretă, două noi instituții, și anume renunțarea la aplicarea pedepsei (art. 80 C.pen.), precum și renunțarea la urmărirea penală[4] (art. 318 C.proc.pen.).

Din definiția infracțiunii se pot contura trăsăturile esențiale ale acesteia, și anume: tipicitatea (prevederea în legea penală), antijuridicitatea (fapta să nu fie justificată, să fie ilicită) și imputabilitatea (fapta să fie imputabilă).

De altfel, prin săvârșirea unei infracțiuni ia naștere unui conflict între voința legii, cuprinsă în dispozițiile normelor juridice de drept penal, și voința destinatarului care a avut o conduită contrară normei de incriminare, conflict care creează un *raport juridic de drept substanțial* în cadrul căruia statul își exercită dreptul de a trage la răspundere pe cel care a încălcat legea, iar acesta din urmă are obligația să suporte consecințele nerespectării legii penale[5].

Față de încălcarea normelor de drept penal se impune ca statul să răspundă prin restabilirea ordinii de drept, care trebuie să se materializeze prin *tragerea la răspundere penală* și, subsecvent, prin *aplicarea unei sancțiuni* persoanei care a săvârșit infracțiunea.

Fiind reglementate de lege, activitățile desfășurate pe tot parcursul procesului penal de către organele judiciare au un suport legal, iar descoperirea infracțiunilor, urmărirea penală și judecarea celor care au săvârșit infracțiuni va fi urmată de punerea în executare a hotărârilor penale rămase definitive, fapt care se realizează doar în condițiile și în formele prevăzute de lege[6]. Astfel, activitatea de tragere la răspundere penală prin aplicarea unei sancțiuni se va realiza de către organele specializate ale statului, un rol important avându-l autoritățile judecătorești, cărora le va reveni dreptul de a soluționa conflictul apărut între stat și infractor printr-o hotărâre judecătorească rămasă definitivă, care va da dreptul statului, prin organele judiciare să pună în executare acea hotărâre rămasă definitivă și totodată va constitui o cauză de împiedicare a exercitării acțiunii penale[7].

Pe de altă parte, dispozițiile art. 1 din O. G. nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor[8] definesc contravenția ca fiind o faptă săvârșită cu vinovăție, stabilită și sancționată prin lege, ordonanță, prin hotărâre a Guvernului. De asemenea, tot o faptă care constituie contravenție poate fi reglementată prin dispoziții cuprinse într-o hotărâre a consiliului local al unei comunei, a unui oraș sau a municipiului sau sectorului municipiului București, precum și prin hotărâre a consiliului județean sau printr-o hotărâre a Consiliului General al Municipiului București.

Definirea contravenției prin intermediul acestei dispoziții care constituie *cadrul juridic general* în materie, prezintă importanță atât pentru stabilirea de către organele în drept, a faptelor care se circumscriu acestei categorii de fapte ilicite, cât și pentru activitatea practică care constă în constatarea și sancționarea acestora[9]. De asemenea, din definiția contravenției se desprind ca și trăsături esențiale, tipicitatea, antijuridicitatea, precum și imputabilitatea[10].

---

[3] A se vedea M. Zolyneak, M. Michinici, *Drept penal, vol. II*, Editura Fundației „Chemarea" Iași, 1993, p. 142, citată de A. Boroi, *op. cit.*, p. 156.

[4] A. Boroi, *op. cit*., p 157.

[5] **A. Boroi, G. Negruț**, *Drept procesual penal, ed. a 3-a revizuită și actualizată*, București, 2022, p. 1.

[6] **A. Crișu,** *Drept procesual penal. Partea generală*, ed. a 6-a, Ed. Hamangiu, București, 2022, p. 3; G. Negruț, „*Individualization of penalties under the new criminal code*", articol publicat în volumul Conferinței internaționale cu titlul „Educație și creativitate pentru o societate bazată pe cunoaștere" la Universitatea Titu Maiorescu, București, 22-23 noiembrie 2012, p. 198.

[7] **Gh. Mateuț**, *Procedură penală. Partea specială*, Editura Universul Juridic, București, 2024, p. 98; G. Negruț, „*Unele aspecte privind punerea în mișcare a acțiunii penale*", articol publicat în volumul Conferinței internaționale, ed. a VIII-a „Challanges and Strategies in Public Safety and Order", Academia de Poliția „A. I. Cuza", București, 2019, p. 101.

[8] M. Of. nr. 410 din 25 iulie 2001.

[9] **C. Drăghici, C. V. Drăghici, A. Iacob, R. Corcheș**, *Drept contravențional*, Editura Tritonic, București, 2003, p. 31; **O. Podariu, A. C. Loghin**, *Drept contravențional*, Editura Hamangiu, București, 2024, p. 3.

[10] **O. Podariu, A. C. Loghin**, op. cit., p. 39.

În ceea ce privește sancțiunile aplicate în cazul constatării săvârșirii unei contravenții, acestea sunt prevăzute în dispozițiile art. 5 din O. G. nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravenției, ca *sancțiuni principale* reprezentate de avertisment, amendă contravențională, obligarea contravenientului la prestarea unei activități în folosul comunității. De asemenea, dispozițiile prezentei ordonanțe menționează și *sancțiunile contravenționale complementare.*

Astfel, în cazul săvârșirii unei contravenții se mai poate dispune confiscarea, suspendarea sau anularea avizului sau a unei autorizații privind exercitarea unei activități. De asemenea, se poate dispune închiderea unității unde s-a constatat săvârșirea contravenției, blocarea contului bancar al unei unități sau suspendarea activității agentului economic, la care se mai poate adăuga retragerea licenței sau a avizului pentru anumite desfășurarea unor operațiuni sau a activităților de comerț exterior. În funcție de fapta săvârșită se mai poate dispune și desființarea lucrărilor și aducerea terenului în starea inițială.

2. Propuneri *de lege ferenda* în materia sancțiunilor complementare prevăzute în dispozițiile O.U.G. nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice (republicată)[11], prin raportare la dispozițiile care reglementează cuantumul pedepselor aplicabile persoanelor fizice și juridice potrivit dispozițiilor Legii 286/2009 privind Codul penal[12]

Pornind de la dispozițiile O. G. nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, care constituie *cadrul juridic general* de definire, incriminare și sancționare prin tragerea la răspundere contravențională și aplicarea unor sancțiuni contravenționale principale sau complementare, ne propunem prin prezentul demers să analizăm cadrul juridic al incriminării și sancționării contravențiilor prin dispozițiile O. U. G. nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, ca și *dispoziții speciale* care reglementează circulația pe drumurile publice a vehiculelor, pietonilor și a celorlalți participanți la trafic.

De altfel prevederile art. 49 din O. U. G. nr. 195/2002, stabilesc valoarea de 50 km/h ca limită maximă de viteză cu care se poate circula în interiorul localităților, în timp ce legiuitorul a stabilit ca pe anumite sectoare de drum, tot în interiorul localităților, ca viteza de circulație pentru autovehiculele din categoriile A și B să poată atinge și valori suplimentare, dar nu mai mult de 80 km/h, în condițiile în care au fost prevăzute și limitele maxim admise ale vitezei de rulare pe partea carosabilă, pe autostrăzi, de maxim 130 km/h. De asemenea, pe drumurile exprese, limita maximă a vitezei admise este de 120 km/h și pe drumurile naționale europene (E), viteza de circulație maximă admisă este prevăzută în limita a 100 km/h. Pentru celelalte categorii de drumuri, a fost stabilită de către legiuitor pentru conducătorii de autovehicule categoriile A și B o viteză maximă admisă de 90 km/h.

De asemenea, în dispozițiile art. 50 alin. (1) lit. c) din O. U. G. nr. 195/2002 este stipulată de către legiuitor valoarea maximă admisă pentru conducătorii autoturismelor din categoria A 1, B 1 și C 1 care circulă pe autostrăzi și care este de 90 km/h, de asemenea pentru aceeași categorie de autovehicule, dar care circulă pe drumurile exprese și care are valoarea de 85 km/h, în timp ce pentru drumurile naționale europene valoarea maximă admisă este de 80 km/h și de 70 km/h pentru viteza maximă admisă la rularea autovehiculelor pe celelalte categorii de drumuri naționale.

După cum se poate observa, au fost stabilite de către legiuitor valorile maxime admise la circulația pe drumurile naționale, iar în cazul depășirii acestor valori și constatarea depășirii acestora cu ajutorul dispozitivelor specifice se va putea dispune ca și sancțiune avertismentul sau amenda ca și sancțiune principală, dar în același timp se va putea dispune și o sancțiune contravențională complementară dintre cele prevăzute de legiuitor în cuprinsul art. 96 alin. (2) din O. U. G. nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice.

În același timp, ținând cont de gravitatea faptelor săvârșite de către conducătorii autoturismelor, precum și de pericolul pe care aceste depășiri îl reprezintă, au fost stabilite și clasele de sancțiuni care se vor putea dispune de către organele competente și care se încadrează astfel: clasa I și sancțiune cu 2 sau 3 puncte-amendă, apoi, în funcție de gravitate, clasa a II-a, care se

[11] M. Of. nr. 670 din 3 august 2006.
[12] M. Of. nr. 510 din 24 iulie 2009.

sancționează cu 4 sau 5 puncte de amendă, clasa a III-a care poate reprezenta o sancțiune de 6–8 puncte-amendă și clasa a IV-a și a V-a care se încadrează la 9 până la 20 de puncte-amendă, respectiv, 20-100 puncte-amendă, cu mențiunea că pentru persoanele juridice se poate dispune sancțiunea a V-a care este reprezentată de 21-100 puncte-amendă.

Dispunerea sancțiunilor contravenționale complementare se va face atunci când este necesar să fie înlăturată o stare de pericol pentru valorile sociale ocrotite, motiv pentru care legiuitorul a dorit atât înlăturarea stării de pericol, cât și preîntâmpinarea săvârșirii altor fapte interzise de lege.

Aplicarea acestor sancțiuni, ca și procedură în cazul constatării săvârșirii unei contravenții se va face prin constatarea săvârșirii faptei, consemnarea acesteia într-un proces-verbal de constatare a contravenției, prin care se aplică și sancțiunea principală a amenzii sau avertismentul.

Constatăm astfel că sancțiunile contravenționale complementare care se vor putea dispune de către organele competente, în funcție de gravitatea faptei, sunt: aplicarea punctelor de penalizare; suspendarea exercitării dreptului de a conduce, pe timp limitat; confiscarea bunurilor destinate săvârșirii contravențiilor.

De asemenea se va putea dispune: radierea din oficiu a înmatriculării sau înregistrării vehiculului, dar și o măsură tehnico-administrativă. Din categoria acestor măsuri, menționăm: ,,reținerea permisului de conducere și/sau a certificatului de înmatriculare ori de înregistrare, reținerea dovezii înlocuitoare a acestora. De asemenea, se va putea dispune retragerea permisului de conducere, a certificatului de înmatriculare sau a certificatului de înregistrare sau reținerea plăcuțelor cu numărul de înmatriculare a autovehiculului. La acestea, se mai adaugă ca sancțiune contravențională complementară: anularea permisului de conducere eliberat de autoritățile române sau ridicarea vehiculelor staționate neregulamentar pe drumurile publice sau interdicția de a conduce autovehicule pe teritoriul României pentru titularii permiselor de conducere eliberate de o autoritate străină, precum și imobilizarea vehiculelor staționate neregulamentar.

În situația în care ne referim strict la sancțiunile complementare care pot fi dispuse de către organele de constatare a săvârșirii unei contravenții cu ocazia depășirii vitezei legale de rulare pe drumurile publice, în interpretarea textului legal prevăzut de dispozițiile art. 102 alin. (3) lit e) din O. U. G. nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, în cazul în care se constată de către organele competente depășirea de către conducătorul de autovehicul, cu mai mult de 50 km/h a vitezei maxime admise pe un sector de drum, dintre cele menționate mai sus, depășire constatată cu ajutorul mijloacelor tehnice omologate și verificate metrologic, se va putea dispune de către organele competente, o amendă prevăzută în clasa a IV-a de sancțiuni, ca sancțiune principală, dar și o sancțiune complementară reprezentată de suspendarea exercitării dreptului de a conduce autovehiculul pentru *o perioadă de 90 de zile.*

De asemenea, și în cazul în care conducătorul unui vehicul, potrivit dispozițiilor art. 102 alin. (4) lit. a) din O. U. G. nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, depășește viteza maximă admisă pe drumurile publice cu mai mult de 70 km/h viteza maximă admisă pe sectorul de drum mai-sus menționat, depășire constatată cu ajutorul mijloacelor tehnice omologate și verificate metrologic, se va putea dispune față de acesta o sancțiune principală cu amenda, prevăzută în clasa a IV-a de sancțiuni și o sancțiune complementară reprezentată de suspendarea exercitării dreptului de a conduce pentru *o perioadă de 120 de zile.*

Constatăm astfel faptul că dispunerea sancțiunii complementare a suspendării exercitării dreptului de a conduce un autoturism se poate realiza fie pe o durată de 90 de zile, fie pe o durată de 120 de zile, neexistând astfel posibilitatea dispunerii unei sancțiuni complementare care să cuprindă o limită a duratei suspendării exercitării dreptului de a conduce un autoturism, care să fie prevăzută cu limită minimă și limită maximă, propunând astfel, *de lege ferenda*, modificarea acestor dispoziții în sensul adaptării acestora în funcție de gravitatea faptei săvârșite prin prevederea de limite, în sensul existenței unei durate minime și maxime în care posesorului permisului auto să îi fie suspendat dreptul de a exercita conducerea autoturismului pe drumurile publice, în funcție de unele criterii expres și limitative prevăzute în dispozițiile prezentei ordonanțe, criterii dintre care am propune să fie enumerate în vederea individualizării acestor limite următoarele: deținerea

permisului de conducere de cel puțin 10 ani, timp în care contravenientul nu a săvârșit nicio contravenție, nefiind sancționat cu nicio sancțiune contravențională principală sau complementară, de asemenea, în situația în care conducătorul autoturismului nu a săvârșit nicio infracțiune privitoare la circulația pe drumurile publice, nefiind dispusă nicio sancțiune cu o pedeapsă privativă de libertate sau cu amendă penală.

Înaintăm această propunere *de lege ferenda*, având în vedere faptul că în condițiile în care sub aspectul săvârșirii unei infracțiuni, faptă prevăzută de legea penală, săvârșită cu vinovăție, nejustificată și imputabilă persoanei care a săvârșit-o, potrivit dispozițiilor art. 15 CP și care prezintă o gravitate mai mare decât a unei contravenții, sancțiunile de drept penal care pot fi dispuse *unei persoane fizice* și care constau în pedepse principale, potrivit dispozițiilor art. 53 CP (detențiunea pe viață, închisoarea 15 zile - 30 de ani, amenda), pedepse complementare prevăzute de dispozițiile art. 66 CP și care constau în interzicerea exercitării unor drepturi pe o perioadă de la unu la 5 ani și pedepse accesorii, care constau în interzicerea exercitării drepturilor prevăzute la art. 66 alin. (1) lit. a)-b) și d)-o) CP de la momentul rămânerii definitive a hotărârii de condamnare și până când pedeapsa principală privativă de libertate a fost executată sau considerată ca executată, iar în cazul *unei persoane juridice*, constatăm faptul că atât în materie de pedepse principale aplicabile persoanei juridice (amenda), stabilirea cuantumului acesteia este stabilit în funcție de gravitatea faptei săvârșite printr-o sumă corespunzătoare unei zile amendă, cuprinsă între anumite limite prevăzute de legiuitor, și de asemenea, în materia pedepselor complementare aplicabile persoanei juridice, legiuitorul a dispus ca aplicarea acestora să se facă între anumite limite minime și maxime[13].

De altfel, și în materie penală, o faptă prevăzută de legea penală se poate comite în prezența unor anumite stări, situații sau împrejurări exterioare conținutului legal al infracțiunii, privitoare fie la persoana infractorului, fie la fapta comisă, de natură a atenua sau a agrava pedeapsa, împrejurări care sunt avute în vedere de legiuitor, operațiune prin care pedeapsa este adaptată în raport cu gravitatea faptei, determinată de ansamblul împrejurărilor și datelor ce caracterizează conținutul său în raport cu persoana infractorului, cu starea de recidivă, precum și adecvarea pedepsei în timpul executării sale, în funcție de modul în care cel condamnat reacționează față de condițiile de deținere în procesul de individualizare a pedepsei[14].

3. Concluzii

Individualizarea legală reprezintă opera legiuitorului, ce are la bază principiul legalității pedepsei și constă în crearea unui regim de sancționare, care să corespundă necesităților de prevenire și combatere a infracționalității. În același timp este necesar ca și în materia sancțiunilor contravenționale să existe o preocupare a legiuitorului pentru individualizarea sancțiunilor, nu numai în planul creării cadrului legal de sancțiuni, ci și a posibilității adaptării limitelor acestora prin dispoziții speciale, care să stabilească cauzele și circumstanțele de agravare și atenuare a sancțiunilor, adică a acelor situații sau împrejurări legate de faptă și de persoana contravenientului și care agravează sau atenuează sensibil sancțiunea dispusă, astfel încât în procesul de individualizare, sancțiunea complementară a suspendării exercitării dreptului de a conduce un autoturism să se poată dispune între anumite limite, minimă și maximă în funcție de anumite criterii stabilite de legiuitor.

Bibliografie:

1. **A. Boroi**, *Drept penal. Partea generală*, ed. a 6-a, Editura C. H. Beck, București, 2024;

2. **Boroi, G. Negruț**, *Drept procesual penal*, ed. a 3-a revizuită și actualizată, Editura Hamangiu, București, 2022

[13] A se vedea **A. Boroi,** *op. cit*., p. 183; **G. Negruț, A. Stancu**, „*Legal person – active topic of corruption infractions*”, Agora International Journal of Sciences, p. 111; **V. Voicescu**, „*Răspunderea penală a persoanei juridice în contextul legislațiilor penale europene*”, publicat în volumul Sesiunii științifice „Noua legislație penală – o nouă etapă în consolidarea statului de drept român”, organizată de Asociația Română de Științe Penale și Facultatea de Drept a Universității A. I. Cuza” Iași, 2011, p. 107.

[14] A se vedea **A. Boroi,** *op. cit*., p. 277; G. Negruț, „*Recidiva din perspectiv Noului Cod Penal*”, Revista Pro Patria Lex, vol. X, nr. 1 (20)/2012, p. 134.

3. **A.Crișu,** *Drept procesual penal. Partea generală*, ed. a 6-a, Editura Hamangiu, București, 2022;

4. **C. Drăghici, C. V. Drăghici, A. Iacob, R. Corcheș**, *Drept contravențional*, Editura Tritonic, București, 2003;

5. **Gh. Mateuț**, *Procedură penală. Partea specială*, Editura Universul Juridic, București, 2024;

6. **G. Negruț,** „*Individualization of penalties under the new criminal code"*, articol publicat în volumul Conferinței internaționale cu titlul „Educație și creativitate pentru o societate bazată pe cunoaștere" la Universitatea Titu Maiorescu, București, 22-23 noiembrie 2012;

7. **G. Negruț**, „*Unele aspecte privind punerea în mișcare a acțiunii penale*", articol publicat în volumul Conferinței internaționale, ed. a VIII-a „Challanges and Strategies in Public Safety and Order", Academia de Poliție „A. I. Cuza", București, 2019

8. **G. Negruț, A. Stancu,** „*Legal person – active topic of corruption infractions*", Agora International Journal of Sciences;

9. **G. Negruț**, „*Recidiva din perspectiv Noului Cod Penal*", Revista Pro Patria Lex, vol. X, nr. 1 (20)/2012;

10. **O. Podariu, A. C. Loghin**, *Drept contravențional*, Editura Hamangiu, București, 2024;

11. **V. Voicescu**, „*Răspunderea penală a persoanei juridice în contextul legislațiilor penale europene*", publicat în volumul Sesiunii științifice „Noua legislație penală – o nouă etapă în consolidarea statului de drept român", organizată de Asociația Română de Științe Penale și Facultatea de Drept a Universității A. I. Cuza" Iași, 2011;

12.**M. Zolyneak, M. Michinici,** *Drept penal, vol. II*, Editura Fundației „Chemarea" Iași, 1993.

TERMENUL REZONABIL APLICABIL SOLUȚIONĂRII DE CĂTRE CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A EXCEPȚIILOR DE NECONSTITUȚIONALITATE RIDICATE ÎN FAȚA INSTANȚELOR DE JUDECATĂ

Lect. univ. dr. ORDEAN CONSTANTIN
Academia de Poliție ,,Alexandru Ioan Cuza"

Abstract (ro): Soluționarea litigiilor într-un termen optim și previzibil este de natură a garanta dreptul la un proces echitabil, drept ce constituie temelia încrederii cetățenilor într-o justiție funcțională. Curtea Constituțională, în calitate de autoritate ce veghează la respectarea Constituției, rol realizat prin atributul exclusiv de a sancționa actele normative contrare spiritului legii fundamentale, trebuie să dea dovadă de o diligență tipică oricărei instanțe de judecată având în vedere că efectele hotărârilor sale nu se limitează doar la parteslitigantes ci se producergaomnes.

Abstract (en): The resolution of disputes within an optimal and predictable time frame is likely to guarantee the right to a fair trial, a right that constitutes the foundation of citizens trust in a functional judicial system. The Constitutional Court, as an authority that monitors compliance with the Constitution, a role achieved through the exclusive attribute of sanctioning normative acts contrary to the spirit of the fundamental law, must demonstrate a diligence typical of any court of law, given that the effects of its decisions are not limited to only the partes litigantes but occur erga omnes.

Keywords: Free access to justice, speed, reasonable term, optimal term, foreseeable term, exception of unconstitutionality.

Termenul rezonabil în accepțiunea Curții Europene a Drepturilor Omului și transpunerea sa în legislația națională

Durata rezonabilă a unei proceduri judiciare face parte din garanțiile esențiale ale unui proces echitabil, aspect reglementat expres de paragraful 1 art.6 al Convenției Europene a Drepturilor Omului. Curtea, în evaluarea caracterului rezonabil al unei proceduri judiciare are în vedere: complexitatea cauzei, comportamentul părților, al autorităților și miza procedurii pentru partea interesată[1]. ***Aprecierea duratei procedurii se face raportat la întregul proces, chiar dacă evaluarea ei se face pe grade de jurisdicție.*** Întinderea procedurii pe o durată îndelungată nu face decât să crească starea de incertitudine a persoanei direct interesate.

Termenul în care justiția este înfăptuită este esențial pentru garantarea eficacității sale, fiind de natură a asigura, printre altele[2], încrederea oamenilor în puterea judecătorească.

Fie că vorbim de *art.21 alin.3* din Constituția României ce consacra ***accesul liber la justiție***[3], *art.10*[4] *din Legea nr.304/2004* privind Organizarea Judecătorească *coroborat cu art.99 alin.1 lit.h*[5] *din Legea nr.303/2004* privind Statutul Judecătorilor și Procurorilor, *art.13*[6] *din Codului Deontologic al Judecătorilor și Procurorilor* aprobat prin Hotărârea nr.328/2005 a CSM și cu atât mai mult *art.6 alin.1*[7] din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și *art.47 alin.2*[8]din Carta

[1] Aspect menționat de către Curte și în cauza Codarcea c. României din 2 iunie 2009
[2] Este vorba despre respectarea principiului legalității, al egalității, al dreptului la apărare, ș.a.m.d;
[3] Părțile au dreptul la un proces echitabil și la soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil;
[4] Toate persoanele au dreptul la un proces echitabil și la soluționarea cauzelor într-un *termen rezonabil*, de către o instanță imparțială și independentă, constituită potrivit legii;
[5] Nerespectarea în mod repetat și din motive imputabile a dispozițiilor legale privitoare la *soluționarea cu celeritate*a cauzelor ori întârzierea repetată în efectuarea lucrărilor, din motive imputabile;
[6] Judecătorii și procurorii sunt datori să depună diligența necesară în vederea îndeplinirii lucrărilor repartizate, cu respectarea termenelor legale, iar în cazul în care legea nu prevede, înăuntrul unor termene rezonabile;
[7] Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și *într-un termen rezonabil* a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege (…);

Drepturilor Fundamentale ale UE, atât legiuitorul roman cât și cel comunitar au omis (sau nu) să stabilească, de o manieră matematică, *ce înseamnă termen rezonabil?*

Termenul rezonabil, guvernat de *atributul celerității*[9], nu trebuie să conducă la falsa impresie cum că toate cererile trebuie soluționate într-o manieră *de urgență*[10]. Celeritatea de care trebuie să dea dovadă judecătorul constituie mai mult decât o îndatorire; ea este ***o obligație*** - de a evita ca procesul să treneze pe rolul instanței, judecătorul urmărind respectarea termenelor (legale și a celor judecătorești). Practic, completul de judecată investit cu soluționarea cauzei *este dator să dispună de toate măsurile permise de lege și să asigure desfășurarea cu celeritate a judecății*, cu atât mai mult cu cât art.238 alin.1 C. Proc. Civ[11] îl constrânge în acest sens, responsabilizându-l în calitatea sa de factor decizional[12].

Prin hotărârea *Abramiuc contra României*, Curtea a dat satisfacție justițiabilului național care până la acel moment se vedea pus în situația, cu adevărat frustrantă, de a-și vedea încălcat dreptul la soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil, fără a avea posibilitatea de a sesiza, o autoritate, încălcarea dreptului său în fața instanțelor naționale.

Din perspectiva legislației comunitare și implicit a Convenției[13], prin dreptul la un proces echitabil se subînțelege, ***în primul rând,*** accesul liber la justiție, ***secundum*** – examinarea cauzei de către un tribunal independent, imparțial, stabilit prin lege, ***tertius –*** examinarea cauzei în mod echitabil, public și într-un termen rezonabil, ***quartus –*** publicitatea pronunțării hotărârilor judecătorești.

Conform art.6 alin.1 teza I C. Proc. Civ. *orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în termen optim și previzibil, de către o instanță independentă, imparțială și stabilită de lege. Termen optim* fiind de natură a da expresie unei perioade eficiente în realizarea actului de justiție, părțile având posibilitatea estimării evoluției și întinderii fazelor procesuale.

Includerea în dispozițiile de procedură civilă a noțiunii de termen *optim și previzibil* și nu a unui termen *rezonabil* în condițiile art.21 din Constituție, art.6 din Convenție s-a realizat, în opinia părinților Codului de Procedură Civilă[14], printr-o raportare la concluziile Consiliului Europei care, prin Comisia Europeană pentru Eficacitatea Justiției, a stabilit că termenul rezonabil este ***baza limită care separă încălcarea Convenției de neîncălcarea acesteia și care nu poate fi considerat ca un rezultat suficient dacă este atins, stabilind ca obiectiv pentru sistemul juridic judecarea fiecărei cauze într-un termen optim și previzibil.***

Situația procedurală de la Curtea Constituțională

Aprecierea termenului rezonabil are ca punct de plecare momentul în care se înregistrează cererea/petiția la prima instanță[15] și continuă în căile de atac, ordinare sau extraordinare (*așadar*

---

[8] Orice persoană are dreptul la un proces echitabil, public şi într-un *termen rezonabil*, în faţa unei instanţe judecătoreşti independente şi imparţiale, constituită în prealabil prin lege (…).

[9] După unii autori, *principiul continuității* procesului civil, poate fi dedus (in facto) din efectele principiului celerității procedurii jurisdicționale pornind de la ideea că primul constă în soluționarea întregului proces într-o singură ședință de judecată de către același complet, indiferent de faza procesuală, având însă ca efect o judecare rapidă a litigiilor civile- *Deleanu I.* citat în *Leș Ioan, Ghiță Daniel, Lozneanu Verginel și alții - Tratat de Drept Procesual Civil vol.1-op.citată;*

[10] În cadrul acestei proceduri, judecătorul trebuie să aplice normele derogatorii legale care reglementează o atare situație, fiind vorba și de o celeritate sporită în raport de procedurile de drept comun. Este cazul procedurilor speciale menționate în Cartea VI din Codul de Procedura Civilă, respectiv: procedura divorțului, ordonanța președințială, punerea sub interdicție judecătorească, procedura declarării morții, partajul judiciar, etc;

[11] La primul termen de judecată la care părțile sunt legal citate, judecătorul, după ascultarea părților, va estima durata necesară pentru cercetarea procesului, ținând cont de împrejurările cauzei, astfel încât procesul să fie soluționat într-un termen optim și previzibil;

[12] A nu se face confuzie cu judecătorul-arbitru sau judecătorul-spectator, elemente specifice regimului anterior anului 1989, ci rolul activ transformă pe judecător în antrenor/director, judecătorul care nu poate lăsa desfășurarea procesului civil la capriciile părților – *Ciobanu Viorel Mihai, Briciu Traian Cornel, Dinu Claudiu Constantin – Drept Procesual Civil, ed. Național București 2018, op. cit;*

[13] Evident că aprecierea caracterului rezonabilă al termenului trebuie făcută prin raportare la fiecare caz în parte, luând în considerare durata procedurii, natura pretențiilor, complexitatea procesului, poziția/atitudinea autorităților competente și al părților, încărcătura de cauze la nivelul fiecărei instanțe, existența completelor/completurilor specializate, exercitarea căilor de atac.

[14] *Ciobanu Viorel Mihai, Briciu Traian Cornel, Dinu Claudiu Constantin - Drept Procesual Civil ediția a-II-a, Ed. Național București 2018;*

[15] Acea cerere constituie actul de sesizare al instanței civile;

chiar în caz de sesizare a Curții Constituționale cu o excepție de neconstituționalitate), momentul final fiind marcat de rămânerea definitivă a sentinței (Poiss contra Austriei - debutul, în cazul în care există obligativitatea parcurgerii unei proceduri prealabile, îl constituie momentul depunerii cererii în procedura prealabilă, iar finalul îl constituie executarea concretă a hotărârii). *Aceeași hotărâre Poiss contra Austriei* precizează că în aprecierea caracterului rezonabil ***se va ține cont de timpul cât dosarul se află în fața Curții Constituționale pentru soluționarea excepției de neconstituționalitate***[16]**.**

Dat fiind faptul că doar pe calea formulării și susținerii excepției de neconstituționalitate, persoana interesată are la îndemână singurul mijloc procedural[17] prin care se asigură o analiză a conformității dispozițiilor legale la care aceasta face referire cu Constituția, atribuțiile instanței în fața căreia s-a ridicat respectiva excepție sunt limitate exclusiv la efectuarea unei analize asupra îndeplinirii condițiilor de admisibilitate prevăzute de art. 29 din Legea nr. 47/1992, republicată, în funcție de care sesizează sau nu Curtea.

În privința procedurii desfășurate în fața Curții Constituționale, chiar dacă aceasta nu este privită ca o instanță de drept comun, aspectele tranșate prin deciziile Curții le sunt aplicabile (de regulă) acestora.

Articolele 29, 30, 31 din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, ce reglementează procedura soluționării excepțiilor de neconstituționalitate ridicate în fața instanțelor judecătorești, ***nu*** fac referire la un termen (chiar rezonabil/optim și previzibil) în care Curtea **trebuie** să soluționeze excepția de neconstituționalitate. Legiuitorul s-a limitat doar la prezentarea etapelor ce trebuie urmate în cadrul acestei proceduri, respectiv:

- Comunicarea către Camerele Parlamentului, Guvern, Avocatul Poporului a încheierii prin care a fost sesizată Curtea, pentru formularea unui punct de vedere
- Solicitarea de către judecătorul-raportor a dosarului instanței sau a unui înscris, în copie certificată, atunci când se apreciază ca fiind necesar
- Termenul de depunere a raportului în interiorul a 90 de zile de la data înregistrării sesizării- art.47 alin.6 din Regulamentul Curții
- Stabilirea termenului de judecată la o dată ulterioară depunerii raportului, ș.a.m.d.

Având în vedere că soluționarea excepția de neconstituționalitate constituie o garanție constituțională a cetățeanului, pentru apărarea drepturilor și libertăților sale fundamentale, cu ocazia soluționării unui litigiu, ***lipsa unui termen optim și previzibil*** (în accepțiunea Codului de Procedură Civilă) sau a unuia ***rezonabil*** (în accepțiunea Curții) constituie o atingere gravă adusă accesului liber la justiție, în condițiile în care fiecare cetățean urmărește și dorește o soluționare a litigiului, cât mai rapidă, eventual în cursul vieții sale.

Necesitatea instituirii unui termen rezonabil de soluționare a excepțiilor de neconstituționalitate, ori posibilitatea interpretării *in extenso* a *existenței unui astfel de* termen prin raportare la norma de drept procesual, ca normă de drept comun, este cu atât mai stringentă în condițiile în care decizia prin care Curtea Constituțională soluționează excepția de neconstituționalitate ***este obligatorie și produce efecte erga omnes și nu numai inter partes litigantes*** (cu toate că este pronunțată în cadrul unui litigiu care există în fața justiției între anumite părți determinate).

Reținând dispoziția din art.3 alin. (2) din Legea nr.47/1992 potrivit căruia Curtea Constituțională este singura în drept să hotărască asupra competenței sale, faptul că legiuitorul nu s-a referit expres (în cuprinsul dispozițiilor procedurale) și la judecătorul de la nivelul Curții, nu se poate concluziona excluderea lui cât timp, fiind învestit cu soluționarea unui litigiu, el are, în acest sens, rolul ce revine oricărui alt judecător, în general[18].

---

[16] Mai ales când procedura desfășurată la nivelul acesteia influențează în mod decisiv soluția pronunțată pe fondul cauzei;

[17] Invocarea unei astfel de excepții nu conferă instanței de judecată facultatea de a purcede la o analiză a conformității prevederii atacate cu Constituția și nici cu soluționarea de către instanță a unui aspect de contencios constituțional; instanța de judecată nu se poate pronunța asupra temeiniciei excepției, ci numai asupra admisibilității acesteia.

[18] Concluzie la care se ajunge prin interpretarea celor reținute de însăși Curtea Constituțională prin Decizia nr. 64 din 2 iunie 1994, respectiv Decizia Plenului nr. II din 15 februarie 1995.

Mai mult decât atât, pornind de la faptul că excepția de neconstituționalitate poate fi invocată exclusiv în cadrul unui proces în curs, și utilizată doar în scopul și cu finalitatea prevăzute de lege, respectiv pentru verificarea constituționalității unei dispoziții legale care are legătură cu soluționarea cauzei (verificare care ține în loc soluționarea cauzei cu care fusese sesizată instanța de judecată), *lipsa unor mențiuni privitoare la termenul de soluționare a acesteia de către Curtea Constituțională, chiar imposibilitatea aplicării prin analogie a dispozițiilor ce reglementează activitatea judecătorească* ***este în măsură să compromită buna desfășurare a actului de justiție prin slăbirea încrederii cetățeanului în Justiție în măsura în care orice tergiversare poate fi interpretată ca o compromitere a*** *dreptul la un proces echitabil, liberul acces la justiție.*

În concluzie, aprecierea și aplicarea unui ***termen rezonabil*** în soluționarea aspectelor ridicate pe calea excepției de neconstituționalitate comportă o importanță de necontestat având în vedere că efectele hotărârilor Curții se produc în virtutea dispozițiilor din Constituție și a legii; practic forța lor juridică neputând fi contestată sau confirmată de nimeni, întrucât sunt emise în exercitarea unei atribuții constituționale, exclusive ale Curții.

Bibliografie

Bratu Rodica - *Dreptul la un proces echitabil. Judecarea cauzei într-un termen rezonabil - art.6 CEDO.*, revista Pro Lege

Catargiu (Șoldea) Ioana - *Conceptele Europene Autonome „Termen Rezonabil”* - teză doctorat, 2023

Ciobanu Viorel Mihai, Briciu Traian Cornel, Dinu Claudiu Constantin - *Drept Procesual Civil*, ediția a-II-a, Ed. Național București 2018

Doldur Constantin – *Efectele Deciziilor Curții Constituționale și Statul de Drept - www.ccr.ro*

Istratescu Anelis-Vanina – *Termenul rezonabil din noul Cod de procedură civilă - exigență a procesului echitabil garantat de art.6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului*, Universul Juridic 9.08.2016

Leș Ioan, Ghiță Daniel, Lozneanu Verginel și alții - *Tratat de Drept Procesual Civil* vol. 1, ed. Universul Juridic București 2022

Terzea Viorel - *Codul de procedură civilă adnotat cu doctrină și jurisprudență*, vol. I, ed. Universul Juridic București 2024

Hotărârea Abramiuc contra României

Hotărârea Codarcea contra României

Hotărârea Poiss contra Austriei

Constituția României

Legea 303/2004

Legea 304/2004

Legea 47/1992

Codul de Procedură Civilă

www.scj.ro

MIJLOACELE DE PROBĂ ÎN PROCEDURA SPECIALĂ A ORDONANȚEI DE PLATĂ

Asist. univ. dr. Alexandru Cristian Roșu,
Universitatea Română-Americană
e-mail: rosu.alexandru.cristian@profesor.rau.ro

ABSTRACT (EN): *The payment order, regulated by the Code of Civil Procedure in art. 1014-1025, is seen by practitioners and litigants as the most convenient procedure to follow for the recovery of claims consisting of sums of money, in the short term and which has low costs compared to other procedures that would have the same purpose.*

KEYWORDS: *PAYMENT ORDER, CLAIMS, COSTS AND BENEFITS, LEGAL PROCEDURE, DEBT, MONEY RECOVERY*

ABSTRACT (RO): Ordonanța de plată reglementată de Codul de procedură civilă in art. 1014-1025 , este văzută de practicieni și justițiabili ca fiind cea mai convenabilă procedură de urmat pentru recuperarea creanțelor constând în sume de bani, în termen scurt si care are costuri reduse fată de alte proceduri care ar avea aceeași finalitate.

CUVINTE CHEIE: ORDONAȚĂ DE PLATĂ, COSTURI ȘI BENEFICII, PROCEDURA LEGALĂ, RECUPERAREA CREANȚELOR

I. Procedura specială reglementată de Codul de Procedură Civilă

Reglementarea acestei proceduri speciale într-un cadru unitar, prin adoptarea Codului de procedura civilă, a fost de bun augur întrucât a transpus la nivel legislativ ceea ce practica judiciară, literatura de specialitate si doctrina au remarcat ca fiind deficiențe sau aspecte supuse interpretării în raport de prevederile Ordonanței Guvernului 5/2001[1] privind procedura somației de plată sau a Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 119/2007[2] privind măsurile pentru combaterea întârzierii executării obligațiilor de plată rezultate din contracte între profesioniști.

Urmărirea procedurii ordonanței de plată are ca scop obținerea facilă și rapidă a unui titlu executoriu, determinându-l pe debitor să nu întârzie executarea obligațiilor de plată stabilite printr-un înscris[3] si se aplică creanțelor certe, lichide și exigibile ce rezultă dintr-un contracte civile încheiate între persoane fizice, între profesioniști, între profesioniști si o persoană fizică sau multe, ori chiar încuiate de aceștia cu o autoritate contractantă, cu excluderea creanțelor înscrise la masa credală în cadrul procedurii insolvenței[4].

Utilizarea procedurii speciale reglementă în art. 1014 si următoarele din Codul de procedură civilă se aplică doar litigiilor ce se nasc între părți cu domiciliul/reședința obișnuită, sediul în România, iar dacă litigiul este unul transfrontalier și una din părți are domiciliul, sediul/reședința obișnuită în Uniunea Europeană se va urma procedura stabilită de Regulamentul (CE) nr. 1896/2006 al Parlamentului european si al Consiliului din 12 decembrie 2006 de instituire a procedurii somației de plată europene.

Obiectul creanței în situația în care se alege această modalitate de recuperare a sumelor de bani datorate de debitor și nu procedura de drept comun[5]o constituie întotdeauna o sumă de bani a

[1] Publicată în Monitorul Oficial, partea I, nr. 422 din 30 iulie 2001.
[2] Publicată în Monitorul Oficial, partea I, nr. 738 din 31 octombrie 2007.
[3] Creanța poate fi stabilită în temeiul unui contract ori determinată potrivit unui statut, regulament sau a altui înscris însușit de părți prin semnătură sau alt mod admis de lege
[4] Pentru detalii legate de recuperarea unei creanțe în cadrul procedurii insolventei a se vedea Legea nr. 85/2014
[5] Acțiunea in pretenții bazată pe dispozitiile art. 194 Cod procedura Civila si 1350 Cod Civil

cărei existență este certă lichidă și exigibilă, Codul explicând aceste caractere pe care creanța trebuie să le îndeplinească în art. 663, articol ce este cuprins în Secțiunea 1 a Executării silite. Astfel creanța este certă ” *când existența ei neîndoielnică rezultă din însuşi titlul executoriu”, este lichidă ”atunci când obiectul ei este determinat sau când titlul executoriu conține elementele care permit stabilirea lui*”, este exigibilă ” *dacă obligația debitorului este ajunsă la scadență sau acesta este decăzut din beneficiul termenului de plată*.”

O primă analiză a jurisprudenței din România în problema dovedirii creanței în cadrul procedurii se impune în raport de procedura prealabilă ce trebuie urmată înainte de a ne adresa instanței de judecată[6]. Legea condiționează introducerea unei acțiuni ce are ca obiect emiterea unei ordonanțe de plată de trimiterea unei somații către debitor prin care i se solicită să achite debitul restant în termen de 15 zile de la primirea acesteia. Somația va fi întotdeauna comunicată prin executor judecătoresc sau prin scrisoare recomandată cu conținut declarat si confirmare de primire, se referă doar la comunicarea faptului că există un debit pe care debitorul trebuie să îl achite creditorului, iar creditorul nu trebuie să se atașeze dovada creanței, ci doar ”îi pune în vedere” că trebui să execute o obligație bănească față de acesta[7]. În lipsa comunicării somației devin incidente dispozitiile art. 193 alin 2 din codul de procedură civilă, iar cererea creditorului va fi respinsă ca inadmisibilă dacă debitorul prin întâmpinare invocă excepția prematurității.[8]

Caracterul cert al creanței rezultă si din necontestarea acesteia, scopul trimiterii somației fiind acela de a-l determina pe debitor să plătească de bunăvoie, înainte ca litigiul să ajungă pe rolul unei instanțe de judecată, iar instanța să constate cu ușurință că debitul există, că nu a fost contestat de părți, pentru judecător neexistând riscul pronunțării unui titlu executoriu care ulterior să fie contestat. Cu toate acestea, legiuitorul român nu a transpus în mod exigent ceea ce s-a dorit la nivelul Uniunii Europene prin Directiva 2011/7/CE, si anume recuperarea creanțelor necontestate printr-un mecanism similar la nivelul Uniunii Europene, lăsând la latitudinea judecătorul național să aprecieze dacă o creanță certă necontestată sau contestată poate face obiectul procedurii.[9] Este adevărat că în România, în raport de dispozitiile Legii societăților comerciale nr. 31/1990, foarte multe societăți nu își desfășoară activitatea la sediul social, multe din ele doar la punctul de lucru, ori citarea si comunicarea unor acte de procedură se face la sediu, unde este posibil ca nicio persoană care are legătura cu societatea să aibă cunoștință de îndeplinirea unor proceduri legale, în termen util, fată de acestea. Date fiind aceste realități, practica judiciară a dezvoltat mai multe prezumții, unele legate de necontestarea creanței odată cu primirea somației creditorului si altele legate de neformularea unei apărări în cadrul întâmpinării[10] , în termenul stabilit de instanță pentru depunerea acestui act de procedură, apreciind că în asemenea situații creanța nu a fost contestată[11]. Trebuie sa precizăm că vechea legislație, anterioară celei stabilite de prezentul cod, stabilea o prezumție relativă că nedepunerea întâmpinării în termenul stabilit de lege constituie o recunoaștere

---

[6] Sub marginala ”instanța competentă”, în condițiile art. 1016 Cod procedură civilă, ”Dacă debitorul nu plătește în termenul prevăzut la art. 1.015 alin. (1), creditorul poate introduce cererea privind ordonanța de plată la instanța competentă pentru judecarea fondului cauzei în primă instanță”. În concret, dacă valoarea obiectul acțiunii este de până în 200.000 de lei inclusiv, cererea va fi introdusă la judecătorie, iar dacă acțiunea are un obiect a cărei valoare este peste 200.000 de lei, atunci va fi competent Tribunalul în soluționarea pricinii.

[7] A se vedea art. 1015 din Codul de procedură civilă

[8] Potrivit art. 193 alineat 2 din Codul de procedură civilă, instanța nu poate invoca din oficiu excepția inadmisibilității acțiunii față de lipsa procedurii prealabile, iar în situația în care pârâtul nu formulează întâmpinare, instanța va proceda la judecarea cererii având ca obiect emiterea ordonanței de plată.

[9] Directiva 2011/7/UE a Parlamentului European şi a Consiliului din 16 februarie 2011 privind combaterea întârzierii în efectuarea plăților în tranzacțiile comerciale, in paragraful 35 menționează că ” Se impune garantarea finalizării în termen scurt a procedurilor de recuperare a creanțelor necontestate legate de efectuarea cu întârziere a plăților în tranzacțiile comerciale, inclusiv prin intermediul unei proceduri de urgență și indiferent de suma datorată.”

[10] Pentru explicații legate de nedepunerea întâmpinării a se vedea V. M. Ciobanu, G. Boroi, Drept procesual civil, ediția a 3-a, Editura All Beck, București, 2005, p. 212-213.

[11] Potrivit art. 1021 din Codul de procedură civilă, „Dacă debitorul contestă creanța, instanța verifică dacă contestația este întemeiată, în baza înscrisurilor aflate la dosar și a explicațiilor și lămuririlor părților”. Au fost instanțe de judecată care au apreciat că necontestarea creanței echivalează cu recunoașterea pretențiilor si ca numai în situația contestării, judecătorul are obligația de a verifica temeinicia creanței pe baza probelor aflate la dosarul cauzei.

a pretenţiilor creditorului.[12] Unii autori contestă această interpretare apreciind ca nedepunerea întâmpinării nu este de natură să creeze instanţei o asemenea concluzie care se întemeiază pe o prezumţie simplă de recunoaştere, aceasta trebuind apreciată în raport de ”circumstanţele/ împrejurările cauzei”, astfel răsturnându-se prezumţia de recunoaştere.[13]

În ceea ce priveşte probele pe care creditorul le are la îndemână pentru dovedirea creanţei în cadrul procedurii, raportat la dispozitiile articolului 1017 alin. 2 din Codul de procedura civilă si ale articolului 1020 din acelaşi cod, doar înscrisurile sunt mijloace de probă legale, pertinente si utile soluţionării cauzei, alături de declaraţiile si explicaţiile pe care părţile le oferă judecătorului sau care sunt cerute de judecător în virtutea principiului rolului activ al acestuia în aflarea adevărului în cauză. Totuşi, din interpretarea articolului 1014, alineat 1, din Codul de procedura civilă, creanţa certă lichidă şi exigibilă nu trebuie întotdeauna să reiasă dintr-un contrat civil constatat printr-un înscris, ci poate fi determinată şi potrivit unui statut, regulament sau a altui înscris, însuşit de părţi prin semnătură ori în alt mod admis de lege. În atare situaţie, dacă dovada creanţei certe, lichide si exigibile se va face prin raportare la statut, regulament sau alt înscris, judecătorul are obligaţia de a verifica dacă, în situaţia contestării debitului, debitorul şi-a însuşit debitul ori actul în virtutea căruia a fost determinată creanţa, prin semnare. Dacă debitorul nu şi-a însuşit actul în temeiul căruia a fost calculat debitul atunci ordonanţa va fi respinsă. O situaţie concretă o constituie cazul debitului recunoscut prin semnarea facturii de către debitor, caz în care ordonanţa a va fi admisa, înscrisul contribuind la stabilirea cuantumului creanţei. În situaţia în care factura fiscală este singurul înscris depus în susţinerea contractului existent între părţi, factură ce nu a fost semnată de debitor, apreciem că instanţa de judecată trebuie să respingă cererea privind emiterea unei ordonanţe de plată, creditorul având în acest caz deschisă calea unei acţiuni în pretenţii întemeiată pe dreptul comun.

În situaţia în care debitorul formulează apărări, chiar şi direct în faţa instanţei de judecată, nu prin întâmpinare, de natură a determina necesitatea administrării unor mijloace de probă altele decât înscrisuri pentru dovedirea creanţei, cererea pentru emiterea ordonanţei de plată va fi respinsă. Astfel, dacă factura fiscala nu este semnată sau stampilată, chiar dacă mai există alte înscrisuri care emană de la creditoare, cum ar fi fişa debitorului, raportul GPS de monitorizare a unui autovehicul care să ateste traseul urmat de autoturism de la creditor la debitor, constituie un motiv suficient de respingere a ordonanţei, creditorul neputându-se prevala de dispozitiile art. 319 din Codul Fiscal care stabilesc că semnătura si ştampilarea facturilor nu constituie elemente obligatorii.

Dacă se opun debitorului facturi care sunt semnate de acesta însă debitorul contestă semnătura de pe acestea[14], în procedura ordonanţei de plată, verificarea de scripte este inadmisibilă, instanţa de judecată trebuie sa califice o eventuală cerere privind identificarea autorului falsului sau a comparării de scrisuri cu o apărare de fond prin care nu se recunoaşte debitul, iar în raport de întregul material probator instanţa urmează de aprecieze dacă se impune necesitatea administrării si a altor mijloace de probă, caz în care cererea va fi respinsă. În situaţia în care creditorul prezintă facturi fiscale care au fost semnate de primire de debitor, dar marfa ar fi fost înapoiată vânzătorului întrucât nu corespundea unor cerinţe avute în vedere de părţi la data achiziţiei, era expirată, etc, din nou se impune respingerea cererii de emitere a ordonanţei de plată. Pentru lămurirea situaţiei comerciale în acest ultim caz s-ar impune administrarea probei cu interogatoriul părţii adverse, eventual proba testimonială cu martori (dacă aceasta este admisibilă sau nu în procedura pe dreptul comun), ori astfel de probe nu pot fi administrate decât în procedura întemeiată pe dreptul comun,

[12] A se vedea art.7 din OUG 119/2007, Ordonanţă abrogată în prezent

[13] Mihaela Tăbârcă- Drept Procesual Civil, Editura Universul Juridic, Bucureşti, 2013-pagina 786

[14] Potrivit art. 301 din Codul de procedură civilă, ” Acela căruia i se opune un înscris sub semnătură privată este dator fie să recunoască, fie să conteste scrierea ori semnătura. Contestarea scrierii sau semnăturii poate fi făcută, la primul termen după depunerea înscrisului, sub sancţiunea decăderii.” Conform art. 302 din Codul de procedura civilă, când una dintre persoanele menţionate la art. 301 contestă scrierea sau semnătura ori declară că nu le cunoaşte, instanţa va proceda la verificarea înscrisului prin:

1. compararea scrierii şi semnăturii de pe înscris cu scrierea şi semnătura din alte înscrisuri necontestate;
2. expertiză;
3. orice alte mijloace de probă admise de lege.

fiindcă se pun la îndoială chestiuni ce țin de titlului în temeiul căruia care se solicită acoperirea prejudiciului, ori se pune la îndoială consimțământul care a fost viciat în cazul în care se contestă semnătura de primire.

Un aspect ce trebuie avut în vedere cu ocazia introducerii unei astfel de proceduri, este de a analiza posibilitatea instanței sau a debitorului de a contesta debitul în situația în care acesta se fundamentează pe o clauză abuzivă.

La nivel de doctrină este cunoscută cauza Salvat Editores SA v Jose M. Sânchez Alcon Prades C-241/98 prin care Curtea Europeană de Justiție a stabilit că i se recunoaşte judecătorului național posibilitatea invocării din oficiu a unor motive de nulitate absolută și astfel interesul de apărare a ordinii publice să fie protejat prin declararea ca nule a unor clauze abuzive. Potrivit hotărârii, invocarea nulității din oficiu, ”se încadrează pe deplin în contextul general al protecției speciale pe care directiva tinde să o recunoască interesul colectivității, care, făcând parte din ordinea publică economică, depășește interesele specifice ale unor părți. Există, cu alte cuvinte un interes public ca aceste clauze prejudiciabile pentru consumator să nu-şi producă efectele”.[15]

II. Concluzii

Se poate constata că inclusiv în această procedură judecătorul poate invoca din oficiu nulitatea unor clauze care să aibă legătură cu debitul pretins de creditor, iar în situația în care se impune va aprecia asupra cuantumului creanței care se încadrează în limitele legale și care a fost dovedit de creditor, judecătorul nefăcând o analiză pur-formală, ci una de verificare efectivă a sumei pretinse de reclamant. [16]

BIBLIOGRAFIE

1. Monitorul Oficial, partea I, nr. 422 din 30 iulie 2001
2. Monitorul Oficial, partea I, nr. 738 din 31 octombrie 2007
3. Codul de procedură civilă
4. Directiva 2011/7/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 februarie 2011 privind combaterea întârzierii în efectuarea plăților în tranzacțiile comerciale
5. M. Ciobanu, G. Boroi, Drept procesual civil, ediția a 3-a, Editura All Beck, București, 2005
6. Mihaela Tăbârcă - Drept Procesual Civil, Editura Universul Juridic București, 2013 – pag. 786.

[15] https://www.legal-land.ro/clauze-abuzive-nulitate-vs-inopozabilitate/

[16] A se vedea în acest sens Considerentele Deciziei 686/2013 pronunțată în dosarul 3730/3/2011disponibilă la adresa https://legeaz.net/spete-civil-iccj-2013/decizia-686-2013

UNELE ASPECTE LEGATE DE INFRACȚIUNEA DE UCIDERE DIN CULPĂ

Țigănoaia Adrian-Cătălin
Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza”

Rezumat:

Prezentul articol își propune să analizeze în ce măsură pedepsele prevăzute de normele de incriminare ale uciderii din culpă, din dispozițiile art. 192 C. pen., sunt apte să asigure în mod eficient protecția vieții, ca valoare socială ocrotită pe cale penală. Sunt abordate, rând pe rând, aspecte legate de minimele si maximele speciale prevăzute de normele de incriminare pentru săvârșirea infracțiunii de ucidere din culpă, în variantele pe care aceasta le cunoaște. Abordarea se face în corelație cu dispozițiile relative la protecția vieții din actualul Cod penal.

Abstract:

The present article aims to analyze to what degree the punishments provided by the criminalization rules of manslaughter, from the provisions of art. 192 of the Criminal Code, are able to efficiently protect life, as a social value protected through criminal law. Are addressed, one by one, aspects related to special minimums and maximums provided by criminalization rules for committing the crime of manslaughter, in the variants it knows. The approaach is made in corelation with the provisions related to the protection of life from the actual Criminal Code.

Keywords: life, criminal protection, manslaughter, punishment, efficency.

Dincolo de faptul că viața individului uman reprezintă însăși baza existenței acestuia și a societății în ansamblul său, în cadrul valorilor sociale ocrotite pe calea legii penale viața persoanei reprezintă singura astfel de valoare care odată lezată (suprimată)nu poate fi restaurată în nicio situație. Nici infractorul, nici statul și nici societatea nu pot aduce înapoi viața luată. De aici se naște nevoia de a evalua constant modul în care legiuitorul protejează această valoare socială. Există trei forme de vinovăție în dreptul penal și, dată fiind importanța vieții umane ca valoare socială, constituie obiect al protecției penale viața persoanei a cărei suprimare este născută din manifestarea oricăreia dintre aceste forme.

În acest context, ne vom îndrepta atenția către protecția oferită de legea penală în raport cu viața persoanei a cărei lezare este născută din culpa infractorului, în condițiile art. 192 C. pen.[1]

Deși evidentă prevalența vieții asupra celorlalte valori sociale dintr-un simplu examen teoretic, din păcate nimic nu dovedește mai bine nevoia de lege penală decât urâtul realității vieții sociale, uneori extrem de cruntă.

Nicio pedeapsă cu închisoarea nu poate repara răul produs prin pierderea unei persoane, după cum nici măcar detențiunea pe viață nu poate repara uciderea unei persoane prin săvârșirea unei infracțiuni de omor calificat. Se cunoaște de la Seneca faptul că nu despre repararea răului produs este vorba atunci când se aplică o pedeapsă, ci despre prevenirea repetării lui. După cum prevede Legea nr. 254/2013privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal[2], la art. 3 (1) „Scopul executării pedepselor și a măsurilor educative privative de libertate este prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni. ”Faptul că pedeapsa nu repară răul produs prin infracțiune nu înseamnă însă că aceasta, cu gravitatea sa, nu trebuie să constituie indicatorul justei sale retribuții penale. În absența caracterului pedepsei de

[1] Legea nr. 286/2009 privind Codul penal, publicată în Monitorul Oficial al României, partea I, nr. 510 din 24 iulie 2009, cu modificările și completările ulterioare, accesibilă la adresa: https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/109855, ultima accesare la data de 27.11.2024.

[2] Publicată în Monitorul Oficial al României, partea I, nr. 514 din 14 august 2013, cu modificările și completările ulterioare, accesibilă la adresa: https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/150699, accesată la data de 15.11.2024.

justă retribuție pentru fapta comisă ideea de justiție penală este compromisă, iar, în aceste condiții, scopul pedepsei rămâne o simpla declarație normativă de bune intenții și nimic mai mult. Justa retribuție pentru infracțiune, care trebuie să caracterizeze atât pedeapsa prevăzută de legea penală cât și pedeapsa aplicată în concret de instanța de judecată, nu înseamnă o pedeapsă contraechivalentă a răului produs prin săvârșirea infracțiunii, căci viața victimei și libertatea de care este lipsit infractorul prin pedeapsă sunt chestiuni de natură diferită imposibil de convertit dintr-una în cealaltă. Așa fiind, justa retribuție nu înseamnă în sens matematic egalul răului produs prin infracțiune, ci **contraechivalentul nevoii de retribuție**, care să ofere sentimentul că justiția a fost înfăptuită. În același timp, răul produs prin infracțiune trebuie să fie și indicatorul după care se apreciază **contraechivalentul nevoii de îndreptarea infractorului**. Așadar, pedeapsa trebuie să exprime cumulat contraechivalentul nevoii de retribuție și contraechivalentul nevoii de îndreptare. Astfel, justa retribuție și nevoia de îndreptare aduc cu sine ideea duratei pedepsei, din insuficiența căreia se naște atât insuficiența constrângerii, cât și a reeducării ca mijloace de realizarea funcțiilor și scopului pedepsei[3]. În contextul discuției despre durata pedepsei, nu este suficient să avem în vedere doar limitele de pedeapsă fixate de norma de incriminare, căci nu trebuie să omitem existența mijloacelor de individualizare judiciară a executării pedepsei pe care aceste limite le permit. Ca să nu mai amintim de faptul, apt în sine să genereze o întreagă discuție despre limitele beneficiilor judiciare ce se acordă inculpaților, că aceste limite pot fi reduse cu o treime ca efect al încheierii unui acord de recunoaștere a vinovăției, potrivit dispoziției art. 480 alin. 4 C. proc. pen.[4] sau ca efect al judecății în cazul recunoașterii învinuirii, potrivit dispoziției art. 396 alin. 10 C. proc. pen. Nu putem omite aceste aspecte pentru că politica penală a statului nu se face doar pe calea incriminării și nici doar pe calea legii penale substanțiale, iar în aceste condiții eficiența politicii penale trebuie evaluată sistematic.

Deci, pentru a afla dacă viața ca valoare socială este suficient protejată pe calea incriminării uciderii din culpă, se cuvine să examinăm pedepsele pe care legea penală le prevede pentru această faptă. Începem această examinare cu pedeapsa prevăzută pentru varianta de bază a infracțiunii, respectiv cea din art. 192 alin.1 C. pen., și anume închisoarea de la 1 la 5 ani. Am fi vrut să fie ceva mai provocatoare examinarea, dar atunci când minimul pedepsei prevăzute de legea penală pentru infracțiunea de ucidere din culpă, chiar dacă în varianta sa de bază, adică pentru o faptă a cărei victimă decedează, este de 1 an închisoare nu sunt prea multe de examinat. Considerăm insuficientă această limită pentru infracțiunea de ucidere din culpă și observăm că ea este relevantă și pentru maximul special al pedepsei, respectiv acela de 5 ani. Aceasta deoarece, într-un cadru mai larg, observăm că există o relație specială între minimul special și maximul special al pedepsei cu închisoarea prevăzută de legea penală pentru o infracțiune, o relație care este adesea evidențiată în întreg cuprinsul Codului penal. Când stabilește pedepse, legiuitorul pare să acționeze șablonistic. Este bine să ai standarde, dar nu șabloane. Există niște intervale de timp fixe, și care astfel par prestabilite, care se repetă în mod conștiincios în cuprinsul Codului penal după legități cunoscute doar de legiuitor după care acesta prevede pedepsele pentru diferite infracțiuni. Ne referim la următoarele limite speciale ale pedepsei cu închisoarea: 1 la 5 ani, 2 la 7 ani, 3 la 10 ani, 5 la 12 ani, 7 la 15 ani. Există bineînțeles și abateri atât de la periodicitatea cât și de la intervalele semnalate. Nu se poate susține că nu există un proces de evaluare a gradului de pericol social al infracțiunii atunci când se stabilesc și prevăd în lege pedepsele pentru aceasta, însă nu pare a fi acea evaluare care ar trebui să existe. Existența unor astfel de intervale sugerează existența unui proces răsturnat de stabilire a pedepselor prevăzute de lege pentru o infracțiune, un proces în care limitele par stabilite general și *aprioric*, urmând doar ca fapta descrisă în incriminare să fie circumscrisă unui anume interval de pedeapsă. Or, nu infracțiunea merge după pedeapsă, ci pedeapsa după infracțiune.

---

[3] Potrivit dispoziției art. 52 (1) din Codul penal din 1968, publicat în B. Of., Partea I, nr. 79-79 bis din 21 iunie 1968, republicat, cu modificările și completările ulterioare, accesibil la adresa: https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/38070, ultima accesare la data de 18.11.2024.

[4] Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, publicată în Monitorul Oficial al României, partea I, nr.486 din 15 iulie 2010, cu modificările și completările ulterioare, accesibilă la adresa: https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/282214, ultima accesare la data de 27.11.2024.

Revenind la intervalul pedepsei cu închisoarea de la 1 la 5 ani prevăzut pentru varianta de bază a infracțiunii de ucidere din culpă, luăm în calcul și posibilitatea ca ocurența acestei variante de ucidere din culpă în viața socială să fie limitată, însă chiar și așa acest aspect nu ar trebui să influențeze pedeapsa prevăzută de lege, având în vedere valoarea socială protejată prin incriminarea uciderii din culpă.

Se impune să facem și comparație a pedepsei în analiză cu alte pedepse prevăzute de legea penală pentru fapte cu privire la care putem identifica un numitor comun. De aceea ne vom raporta la infracțiunea de omor, prevăzută de dispoziția art. 188 alin. 1 C. pen. și care se pedepsește cu pedeapsa principală a închisorii de la 10 la 20 de ani. Dacă ne raportăm strict normativ la faptele de la art. 188 alin. 1 C. pen. și art. 192 alin. 1 C. pen., observăm că diferența este dată de forma de vinovăție. Așa fiind, considerăm rezonabilă așteptarea noastră ca limitele de pedeapsă în cazul acestor infracțiuni, urmând standardul consecvenței în evaluarea pericolului infracțiunii, să se situeze în parametrii unor diferențe proporționale. În schimb, observăm că în timp ce maximul special este de 4 ori mai mic, minimul special este de 10 ori mai mic, ceea ce întărește ideea existenței procesului șablonistic descris anterior, iar nu pe aceea a evaluării concrete a faptei și a pericolului său în momentul stabilirii și prevederii pedepsei pentru aceasta în legea penală.

Apoi ar mai fi de observat că legiuitorul prevede aceeași pedeapsă, a închisorii de la 1 la 5 ani, și pentru uciderea din culpă de la art. 192 alin. 1 C. pen., dar și pentru uciderea la cererea victimei și pentru uciderea copilului nou-născut săvârșită de către mamă. Cu alte cuvinte, legiuitorul prevede aceeași pedeapsă și pentru fapta din culpă și pentru aceea intenționată care cauzează moartea unei persoane. Suntem de opinia că nu poți sancționa la fel și fapta intenționată și pe cea din culpă care produce același rezultat, moartea unei persoane. Sigur că există elemente de circumstanțiere specifice faptelor intenționate, pe care legiuitorul le-a luat în calcul la atenuarea pedepselor pe care le-a prevăzut în legea penală, circumstanțieri care lipsesc din conținutul faptei din culpă, însă elementele de circumstanțiere normativă ale unei fapte intenționate nu îi pot coborî pericolul social până la nivelul la care îl egalizează cu cel al culpei, pentru că atunci se dizolvă orice diferențiere între fapta intenționată și cea din culpă. În timp ce vinovăția este de esența infracțiunii, elementele circumstanțiale de atenuare doar îi întregesc conținutul. Ajungem astfel la egalizarea esenței faptei cu circumstanțele în care aceasta trebuie să fie comisă. Se înțelege că de vreme ce considerăm insuficientă pedeapsa pentru infracțiunea de ucidere din culpă, în varianta sa de bază, reglarea dezechilibrului creat prin prevederea aceleiași pedepse și pentru infracțiunile de ucidere la cerere victimei ori uciderea copilului nou-născut săvârșită de către mamă se va face prin mărirea pedepselor pentru infracțiunile intenționate. Această relație de egalizare între infracțiunea din culpă și cea intenționată este încă un argument pe care ne bazăm când afirmăm că legiuitorul ar trebui să se preocupe mai mult de protecția vieții persoanei pe calea legii penale.

Apoi, nu este vorba doar despre insuficiența pedepsei prevăzute de lege pentru comiterea infracțiunii de ucidere din culpă, în varianta sa de bază. Pedeapsa în analiză este relevantă și pentru pedepsele variantelor agravate, respectiv cele de la alin. 2 și 3 ale art. 192 C. pen. Fiind varianta de bază a infracțiunii, aceasta reprezintă punctul de plecare pentru variantele agravate nu doar sub aspectul conținutului, ci și sub aspectul pedepselor prevăzute de lege. Pedeapsa prevăzută de lege pentru o variantă agravată sau atenuată mărește sau micșorează pedeapsa prevăzută de legea penală pentru varianta de bază pe măsura variației de conținut. De aceea, varianta de bază a unei fapte este foarte importantă pentru orice proces de evaluare ulterioară pe calea incriminării unei variante agravate sau atenuate a acesteia.

Din cele de mai sus, rezultă implicit că nu considerăm suficiente nici pedepsele prevăzute pentru infracțiunea de ucidere din culpă în variantele sale agravate de la art. 192 alin. 2 și 3 C. pen.

Cu privire la varianta agravată a infracțiunii de ucidere din culpă, prevăzută la art. 192 alin. 2 C. pen. cu pedeapsa închisorii de la 2 la 7 ani, deși normele prevăd reținerea concursului de infracțiuni în cazul în care încălcarea dispozițiilor legale ori a măsurilor de prevedere pentru exercițiul unei profesii sau meserii ori pentru efectuarea unei anumite activități constituie prin ea însăși o infracțiune, concursul de infracțiuni nu rezolvă problema reclamată, deoarece pedeapsa care se aplică pentru infracțiunea reținută în concurs cu uciderea din culpă reflectă gravitatea acesteia și

în niciun caz pe a aceleia de ucidere din culpă, ca să nu mai vorbim că, presupunând că pedeapsa aplicată pentru această infracțiune este cea mai mică, din ea se aplică doar o treime. Colateral discuției putem observa și că incidența unei astfel de soluții de încadrare juridică, care pare limitată în concret la domeniul circulației rutiere, este limitată de numărul relativ mic al incriminărilor faptelor de încălcare a dispozițiilor legale ori a măsurilor de prevedere.

Dacă ne raportăm la minimul pedepsei pentru varianta agravată de la alin. 2 a infracțiunii de ucidere din culpă, observăm că legiuitorul majorează această limită față de cea de la varianta de bază cu un an, ajungându-se astfel la limita de doi ani. Culpa infractorului în cazul acestei variante este mai gravă, căci se grefează pe încălcarea unor dispoziții legale sau a măsurilor de prevedere pentru exercițiul unei profesii sau meserii ori pentru efectuarea unei anumite activități. Chiar dacă rezultatul (decesul victimei) se produce din culpă, încălcarea dispozițiilor legale sau a măsurilor de prevedere este una voită, aceste dispoziții sau măsuri fiind nesocotite. Iar asta adaugă pericol substanțial. Poate că ideea de a dubla pedeapsa față de varianta de bază pare rațională, însă atunci când îl dublezi pe unu...iar nu rămâne mare lucru de spus.

În fine, în cazul infracțiunii de ucidere din culpă săvârșită în cea mai gravă variantă a sa, și anume atunci când are pluralitate de victime, se prevede majorarea limitelor de pedeapsă cu jumătate. Astfel, cea mai mare pedeapsă prevăzută de norma de incriminare pentru infracțiunea de ucidere din culpă este aceea a închisorii de la 3 la 10 ani și 6 luni.

Raportându-ne la minimul special al pedepsei prevăzute pentru cea mai gravă variantă de ucidere din culpă, respectiv cel de 3 ani, pericolul social al acesteia trebuie analizat prin prisma problemei pluralității de victime, redate în norma de incriminare prin sintagma „a două sau a mai multor persoane". Și este lesne de înțeles că sporirea minimului special față de varianta precedentă se face pentru aceea că de data aceasta victimele sunt două, iar nu una. Iarăși, nu avem nicio surpriză, ba chiar uimește consecvența legiuitorului care ridică minimul special cu un an de închisoare, pentru că ne-a spus de la început că la minimul aprecierii sale viața suprimată din culpă a unei persoane se pedepsește cu închisoarea de un an.

Abordând în continuare problema insuficienței pedepsei prevăzute pentru infracțiunea de ucidere din culpă, nu se poate să nu punem în discuție maximul special al pedepsei pentru infracțiunea de ucidere din culpă în cea mai gravă variantă a sa. Aici trebuie analizată sintagma „moartea (...) mai multor persoane." Aceasta este sintagma care determină agravarea maximului special al celei mai grave variante. Și problema este dată de caracterul nelimitat numeric al acestei sintagme. Mai multe persoane poate să însemne oricâte. Deși sintagma nu cuprinde limite, maximul special se majorează în limite foarte strânse, cu doar...trei ani și 6 luni. Noi înțelegem că legea penală este doar un instrument de asigurare a binelui social și că are limite uneori serioase ale eficienței. Dar atunci când maximul special se majorează în situația analizată cu doar 3 ani și 6 luni, ajungându-se la o pedeapsă de 10 ani și 6 luni, nu se valorifică eficiența legii penale la maximul potențialului său. Nu este același lucru cu situația omorului calificat săvârșit asupra a două sau mai multor persoane, pentru că acolo pedeapsa prevăzută de legea penală este și detențiunea pe viață, și deci se dă instanței posibilitatea de a valorifica la maxim potențialul legii penale. Sigur că nu cerem pedeapsa cu detențiunea pe viață pentru ucidere din culpă, ci doar semnalăm existența unor limite foarte strânse în care legea penală nu are cum să își manifeste eficiența maximă. Analiza aceasta nu rămâne în planul teoriei. Reamintim că, din păcate, în urma incendiului de la clubul Colectiv și-au pierdut viața 64sau chiar 65 de persoane[5]. Alte cuvinte sunt de prisos!

Noi analizăm în prezentul articol problema insuficienței în sine, ca durată, a pedepsei prevăzute de normele de incriminare ale uciderii din culpă. Dincolo de eficiența pedepsei apreciată după durata sa, sunt aspecte multiple de care depinde crucial eficiența realizării funcțiilor și scopului unei pedepse. Aceste aspecte multiple țin de regimul concret de executare a pedepsei. Nu fac obiectul prezentului articol, dar le-am amintit aici pentru a sublinia că știm că durata, în sine, nu reeducă, însă este punctul important de plecare pe această cale.

[5]https://www.agerpres.ro/flux-documentare/2024/10/30/documentar-noua-ani-de-la-tragicul-eveniment-din-clubul-colectiv-30-octombrie--1378832; ultima accesare la data de 27.11.2024.

În contextul ineficienței pedepsei cu închisoarea despre care vorbim, trebuie abordată și problema regimului său de executare. Observăm că minimele speciale ale pedepsei pentru variantele agravate ale uciderii din culpă, permit suspendarea executării pedepsei sub supraveghere. Fără să mai fie nevoie de vreun acord de recunoaștere a vinovăției sau de procedura judecății în cazul recunoașterii învinuirii. Dacă aceste limite ar fi fost mai ridicate, poate că nu ar fi fost niciodată nevoie de ceea ce se cunoaște îndeobște ca Legea Anastasia. În concret, prin Legea nr. 213/2023pentru completarea art. 91 din Legea nr. 286/2009 privind Codul penal[6] a fost introdusă la alin. 3^1 următoarea dispoziție „Nu se poate dispune suspendarea executării pedepsei sub supraveghere în cazul infracțiunilor prevăzute la art. 192 alin. (2) și (3), dacă acestea au fost săvârșite în condițiile art. 335 sau 336.” Legea Anastasia este reacția firească la un dezechilibru produs în actul de justiție penală ce se conformează mesajului legiuitorului.

Concluzie și propunere *de lege ferenda*:

Fără o protecție eficientă nicio valoare nu poate conta pe măsura importanței sale și, nesesizându-i-se importanța, viața ajunge să fie privită și potrivită în rândurile de mai jos ale unei ierarhii care îi datorează existența. Deși definitorie pentru existența infracțiunii, nu simpla vinovăție se pedepsește în dreptul penal, ci răul care se naște din și pe care îl modulează această vinovăție. Ori răul pe care aceasta îl produce nu poate fi stabilit decât în corelație cu valoarea socială periclitată sau lezată, și deci, în cazul de față, cu viața persoanei.

Din cele ce preced ar fi multe de discutat despre politica penală a statului, despre protecția valorilor sociale prin mijloace de drept penal. Ne limităm însă la tema centrală a articolului și, *de lege ferenda*, propunem o revizuire în sensul majorării pedepselor prevăzute de lege pentru infracțiunea de ucidere din culpă.

Bibliografie:

Acte normative:

1. Legea nr. 286/2009 privind Codul penal, cu modificările și completările ulterioare;
2. Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, cu modificările și completările ulterioare;
3. Codul penal din 1968, cu modificările și completările ulterioare (actualmente abrogat);
4. Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, cu modificările și completările ulterioare;
5. Legea nr. 213/2023 pentru completarea art. 91 din Legea nr. 286/2009 privind Codul penal.

Surse electronice:

1. https://legislatie.just.ro;
2. https://www.agerpres.ro/flux-documentare/2024/10/30/documentar-noua-ani-de-la-tragicul-eveniment-din-clubul-colectiv-30-octombrie--1378832.

[6]Publicată în Monitorul Oficial al României, partea I, nr. 629 din 10 iulie 2023, accesibilă la adresa: https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/271991, accesată la data de 21.11.2024.

ȘTIINȚE COMPORTAMENTALE
ȘI
SOCIO-UMANISTE
ȘI
LIMBI STRĂINE

ASPECTE PSIHOLOGICE ESENȚIALE ÎN PROCESUL DE RADICALIZARE

ESSENTIAL PSYCHOLOGICAL ASPECTS IN THE PROCESS OF RADICALIZATION

Lector univ. dr Irina Mihaela BAKHAYA
Academia de Poliție "Alexandru Ioan Cuza"

Abstract

This paper investigates the role of behavioral analysis in law enforcement, focusing on its psychological underpinnings and applications for effective social law enforcement and crime prevention, including issues such as human trafficking. By leveraging foundational principles of psychology, such as social cognition, motivation, and behavioral conditioning, we illustrate how a deeper understanding of human behavior—particularly traits associated with the dark triad of personality (narcissism, Machiavellianism, and psychopathy)—can enhance policing strategies and foster community trust. The analysis encompasses various psychological models and their relevance to real-world policing practices, demonstrating how these insights can inform proactive measures against crime. Furthermore, we discuss the implications of applying psychological theories to address complex social issues, advocating for a holistic approach that prioritizes prevention and intervention. Ultimately, this paper posits that integrating behavioral analysis into law enforcement not only improves operational effectiveness but also contributes to a more equitable and just society.

Key Words: Psychological aspects, radicalization, terrorism, prevention, ideologies.

Rezumat

Această lucrare analizează rolul analizei comportamentale în aplicarea legii, punând accent pe fundamentele psihologice și aplicațiile sale în prevenirea eficientă a criminalității, inclusiv în probleme precum traficul de persoane. Prin valorificarea principiilor fundamentale ale psihologiei, cum ar fi cogniția socială, motivația și condiționarea comportamentală, se relevă o înțelegere mai profundă a comportamentului uman—în special a trăsăturilor asociate cu triada întunecată a personalității (narcisism, machiavellianism și psihopatie)—poate îmbunătăți strategiile de poliție și poate întări încrederea în comunitate. Analiza din rândurile acestei lucrări include diverse modele psihologice și relevanța acestora pentru practicile de poliție în contextul real, demonstrând cum aceste perspective pot susține măsuri proactive împotriva criminalității. De asemenea, discutăm despre implicațiile aplicării teoriilor psihologice în abordarea problemelor sociale complexe, pledând pentru o abordare holistică care prioritizează prevenția și intervenția. În concluzie, această lucrare susține că integrarea analizei comportamentale în activitatea de aplicare a legii nu doar că sporește eficiența operațională, ci contribuie și la construirea unei societăți mai echitabile și juste.

Cuvinte cheie: aspecte psihologice, radicalizare, terorism, prevenție, ideologii.

Introducere

În contextul societății contemporane, provocările legate de radicalizare au devenit o preocupare majoră pentru autorități și nu numai, generând astfel necesitatea de a explora cu atenție aspectele psihologice esențiale implicate în acest proces complex. Studiile au arătat că radicalizarea nu este rezultatul unei singure cauze, ci, dimpotrivă, reprezintă un fenomen multidimensional care implică interacțiuni subtile între factori individuali, sociali și culturali, incluzând influențele mediului familial, educațional și comunitar.

De aceea, este vital să ne întrebăm ce anume contribuie la aceste interacțiuni și cum putem interveni eficient pentru a le reduce efectele negative. Înțelegerea acestor dinamici nu doar că este crucială pentru dezvoltarea unor strategii de prevenire eficiente, dar și pentru evaluarea impactului

acestor strategii în timp, având în vedere că nevoile comunităților vulnerabile pot evolua. De asemenea, acest demers cere o colaborare strânsă între psihologi, sociologi și forțele de ordine, având ca obiectiv nu doar intervenția în cazuri concrete, ci și implementarea unor măsuri preventive bine fundamentate, bazate pe cercetări riguroase în domeniul psihologiei sociale și criminalistice, precum și pe analiza datelor din studii longitudinale și evaluări contextuale. Astfel, examinarea acestor aspecte devine o direcție esențială în construirea unor politici eficiente de prevenire a radicalizării, care să integreze atât campanii educaționale, cât și programe de integrare socială, destinat să consolideze coeziunea între diferitele grupuri sociale. Este imperativ ca abordările să fie flexibile și adaptate la specificul cultural al fiecărei comunități, aceasta aducându-ne la întrebarea esențială: cum putem minimiza riscurile și promova un dialog intercomunitar constructiv, având în vedere diversitatea și complexitatea acestor interacțiuni?

Definiția Radicalizării

Radicalizarea este un fenomen complex, influențat de o multitudine de factori psihologici și sociali, care poate duce indivizi aparent obișnuiți pe calea extremismului. Această transformare psihologică se desfășoară adesea printr-un proces gradual în care convingerile, valorile și comportamentele indivizilor sunt repoziționate în conformitate cu ideologii radicale, ce promit soluții simple la problemele complexe cu care se confruntă societatea. Procesul de radicalizare este adesea facilitat de factori externi, precum influențe sociale sau mediatice, care pot crea un sentiment de apartenență și justificare pentru acțiuni extreme. Din perspectiva strategiilor de prevenire, este esențial să înțelegem aceste mecanisme de radicalizare pentru a dezvolta măsuri eficiente de contracarare a fenomenului.

De exemplu, analiza realizată de (Fischbacher-Smith et al., 2016) sugerează că strategiile de tip CONTEST, în special subprogramul PREVENT, se confruntă cu provocări semnificative, deoarece nu iau în considerare în mod adecvat natura holistică a radicalizării, care implică interacțiuni complexe între individ și mediul său. În plus, modelul din (Volintiru et al., 2010) ilustrează cum factorii contextuali, cum ar fi statutul socioeconomic, experiențele de discriminare și traumele personale, interacționează cu motivațiile individuale, evidențiind necesitatea unor intervenții personalizate. Aceste intervenții ar trebui să fie bazate pe o înțelegere profundă a dinamicii radicalizării, pentru a sprijini eficiența poliției și a forțelor de aplicare a legii în lupta împotriva extremismului. Astfel, definirea radicalizării devine un pas crucial în articularea strategiilor preventive care vizează nu doar rădăcinile acestei probleme, ci și soluțiile care pot preveni evoluția sa. În esență, o abordare proactivă și informată este fundamentul esențial pentru a contracara efectele periculoase ale radicalizării în societatea contemporană.

Importanța Aspectelor Psihologice

Procesul radicalizării este adesea profund influențat de factori psihologici care contribuie la adoptarea unor ideologii extremiste. Acești factori, precum experiențele traumatizante, sentimentul de alienare și nevoia de apartenență, sunt esențiali în conturarea unei identități vulnerabile și în căutarea unei comunități de susținere. Totuși, este important să ne întrebăm cum aceste experiențe sunt internalizate de indivizi și cum variabilele individuale, cum ar fi starea de sănătate mintală și condițiile socio-economice, influențează procesul de radicalizare. Un exemplu relevant este analiza deradicalizării care subliniază importanța sprijinului psihologic în abordarea acestor indivizi; astfel, programele de reabilitare care integrează aspecte psihologice permit celor considerați extremiști să repună în discuție nu doar credințele lor, ci și valorile fundamentale ale societății în care trăiesc, facilitând reintegrarea în comunitate și ajutându-i să-și regândească perspectivele de viață (Athif et al., 2023). Este esențial de menționat că intervențiile psihologice nu doar că ajută la combaterea ideologiilor extremiste, dar contribuie și la îmbunătățirea stării mentale generale a acestor indivizi. Aceste intervenții le oferă instrumentele necesare pentru a face față provocărilor cotidiene, cum ar fi gestionarea emoțiilor sau dezvoltarea unor abilități sociale sănătoase, dar este crucial să ne întrebăm cum pot fi aceste intervenții adaptate nevoilor specifice ale fiecărui individ. În contextul activităților de prevenire, poliția și agențiile de aplicare a legii ar trebui să recunoască că o înțelegere profundă a

acestor dimensiuni psihologice, inclusiv motivațiile și fricile fundamentale ale indivizilor, este esențială pentru dezvoltarea unor strategii eficiente care să abordeze nu doar aspectele comportamentale, ci și cele emoționale.

Numai printr-o abordare holistică, care include educația și activitățile de suport psihologic, se pot reduce riscurile radicalizării, evitându-se, astfel, măsurile coercitive greu de implementat, care pot duce la o escaladare a conflictului (Alexandra Aragão et al., 2024). De asemenea, este important ca societatea în ansamblu să promoveze un climat de acceptare și înțelegere, astfel încât persoanele vulnerabile să nu simtă că sunt excluse, ci să aibă oportunitatea de a se integra într-un mediu sănătos, favorizând coeziunea socială și prevenind impulsurile radicale. Această colaborare între diferitele sectoare ale societății este crucială pentru construirea unui viitor mai sigur și mai echitabil pentru toți, iar reflecția critică asupra modului în care gestionăm aceste procese va contribui, fără îndoială, la îmbunătățirea strategiilor existente în combaterea radicalizării.

În procesul complex al radicalizării, relevanța pentru combaterea crimei organizate devine evidentă prin necesitatea imperativă de a implementa intervenții bazate pe dovezi. Studiile recente nu doar că subliniază o schimbare a accentului în eforturile de prevenire a terorismului, ci și conturează un peisaj în care identificarea și sprijinirea indivizilor vulnerabili la radicalizare devin priorități, în special în societățile occidentale, unde acest fenomen a căpătat proporții îngrijorătoare. Totuși, deși se recunoaște importanța intervențiilor bazate pe dovezi în procesele de politici publice, așa cum este menționat în (Beckman et al., 2019), se observă și o lacună semnificativă în cunoștințele despre eficiența acestor intervenții în domeniul prevenirii violenței extreme. Această lipsă de informații nu este doar o constatare, ci și un semnal de alarmă cu privire la necesitatea urgentă de cercetări suplimentare, menite să aprofundeze înțelegerea mecanismelor care conduc la radicalizare și să furnizeze date concrete care să fundamentaleze măsurile adoptate. Analiza din (Jacob et al., 2020) evidențiază această necesitate, subliniind că evaluarea eficacității comparativă a intervențiilor propuse este esențială pentru optimizarea utilizării resurselor investite în programele de prevenție. O abordare orientată spre rezultate relevante din perspectiva prevenirii radicalizării nu doar că poate îmbunătăți semnificativ munca polițienească, ci oferă și ofițerilor de poliție instrumente și metode eficiente pentru a face față provocărilor complexe ale criminalității motivate ideologic. Prin urmare, o colaborare strânsă între organismele de aplicare a legii și cercetătorii din domeniu este esențială, contribuind astfel substanțial la dezvoltarea unor strategii cu impact real și întărind angajamentul comunității față de combaterea crimelor legate de extremism, totodată promovând un climat de siguranță publică care să sprijine transparența și încrederea în instituțiile statului.

Factori psihologici care contribuie la fenomenul de radicalizare

Mecanismele psihologice care contribuie la radicalizare sunt adesea interconectate cu identitatea socială și cu percepțiile grupale ale indivizilor, ceea ce ridică întrebări importante cu privire la modul în care aceste elemente interacționează. De exemplu, nevoia profundă de apartenență și de validare din partea unui grup poate alimenta angajamentul față de ideologii extremiste, indicând o vulnerabilitate umană care merită o analiză detaliată. Aceasta se datorează faptului că indivizii caută recunoaștere și un scop clar într-un context social fragil, unde valorile tradiționale sunt adesea puse la îndoială. Studiile sugerate de cercetarea cardinală subliniază influența considerabilă a neuronilor sociali în procesul de radicalizare, ceea ce implică o necesitate de a investiga în continuare cum funcțiile cerebrale asociate cu procesele sociale, cum ar fi empatia și interacțiunea, pot influența formarea credințelor radicale și a comportamentului de tip extremist (Suleiman et al., 2023). De asemenea, un alt factor psihologic esențial este percepția inegalității și a nedreptății resimțite, care poate conduce la justificarea acțiunilor extreme. Aceasta ridică întrebarea dacă se poate evita aceeași direcție prin abordarea acestor percepții în societate. Manifestarea acestor trăiri poate duce la acțiuni precum protestele violente sau alte forme de activism radicalizat, în special în contexte de degringoladă socială și ambientală, unde indivizii se simt exilați sau marginalizați (Alexandra Aragão et al., 2024). În plus, frica de viitor și lipsa de opțiuni percepute pot agrega aceste tendințe, evidențiind necesitatea de a înțelege complexitatea acestor emoții. Astfel, direcția spre idei radicale poate fi văzută ca un ultim refugiu, sugerând la rândul său oportunități de intervenție. Înțelegerea acestor

aspecte psihologice, care sunt o parte integrantă a dinamicilor sociale, este crucială pentru elaborarea unor strategii eficiente de prevenire a radicalizării în rândul tinerilor. Aceasta ar putea informa nu doar intervențiile poliției și ale forțelor de ordine, ci și pe cele ale societății civile în ansamblu. O abordare holistică, care examinează atât cauzele profunde, cât și contextul social mai larg, poate contribui la crearea unor comunități mai reziliente.

Dinamica socială și influența grupului

Impactul mediului social asupra individului este esențial în procesul de radicalizare, fiind influențat de interacțiunile cu grupuri specifice, dar este important să ne întrebăm cum aceste interacțiuni contribuie la modelarea percepțiilor și comportamentelor. Această dinamică socială este adesea caracterizată printr-un dialog complex între identitatea personală și constrângerile impuse de grup, ceea ce ridică întrebări critice despre natura acestor constrângeri și despre mecanismele prin care ele sunt acceptate. Așa cum se menționează în cercetările recente, stările de invalidare a credințelor anterioare pot duce la o căutare intensă de validare, acest proces fiind nu doar o reacție emoțională, ci și o adaptare rațională la astfel de experiențe (Alford et al., 2019). Acest fenomen este amplificat de nevoia individului de a se integra și de a găsi un loc al său în cadrul grupului, ceea ce generează o vulnerabilitate sporită la influențele externe, dar trebuie să ne întrebăm în ce măsură această vulnerabilitate este axată pe valori constructive sau pe presiuni negative. Totodată, investigațiile arată că grupurile sociale joacă un rol crucial în consolidarea acestor noi convingeri, adesea prin interacțiuni care întăresc percepțiile negative despre alte grupuri (Huq et al., 2010). Din această interacțiune rezultă o formă de presiune socială, care poate transforma valorile și comportamentele individului pentru a se alinia mai bine cu normele și așteptările grupului respectiv, ceea ce ne provoacă să ne întrebăm cum putem contracara aceste efecte prin educație și prin promovarea gândirii critice. Prin urmare, intervențiile destinate să contracareze radicalizarea trebuie să se concentreze nu doar pe individ, ci și pe mediul social și grupurile de referință, promovând valori de coeziune și acceptare în detrimentul atitudinilor de separare și ură. Este crucial ca aceste strategii să abordeze în mod direct dinamica grupurilor și să ofere alternative pozitive pentru a contracara influențele negative, facilitând astfel un proces de reintegrare socială sănătoasă, nu doar prin eliminarea radicalizării, ci și prin dezvoltarea unei perspective critice asupra normelor sociale dominate.

În cadrul procesului de radicalizare, influența rețelelor sociale și a presiunii grupului devin aspecte fundamentale de analizat, având un impact semnificativ asupra tinerilor vulnerabili care caută adesea conexiuni și acceptare. Aceste platforme facilitează interacțiuni ce pot intensifica sentimentul de apartenență la o comunitate extremă, care își promovează valorile printr-un discurs adesea violent și polarizant. Este crucial să ne întrebăm cum aceste interacțiuni contribuie la formarea percepțiilor tinerilor despre lume și despre ceilalți, mai ales în condițiile în care tinerii sunt expuși constant la un flux informațional ce poate distorsiona realitatea. Cele mai populare rețele sociale nu doar că oferă o platformă de comunicare, dar creează și un sentiment de urgență, presionând tinerii să adopte rapid opinii și comportamente, pentru a nu fi excluși din cercurile lor sociale. În cadrul acestei dinamici, tinerii pot fi expuși unor ideologii radicale care le afectează judecata și comportamentul, inițiind astfel un proces de transformare a valorilor lor fundamentale. Conform (Hudson et al., 2017), un studiu asupra atacurilor teroriste comise de indivizi scoate în evidență modul în care radicalizarea are adesea la bază o căutare a validării personale și a acceptării din partea grupului, generând astfel un ciclu vicios în care indivizii se simt privați de suportul social tradițional pe care familia și comunitatea ar trebui să îl ofere. Această căutare a apartenenței poate duce la compromiterea valorilor personale, deoarece tinerii devin din ce în ce mai dispuși să accepte concepții și acțiuni radicale, doar pentru a se integra în grupuri care le oferă un sentiment parsimonios de simpatie și înțelegere. De asemenea, este important să analizăm și ce rol joacă sentimentul de izolare socială în acest proces, precum și cum ar putea intervențiile comunității să schimbe această dinamică păguboasă. Tinerii care se simt marginalizați sau neînțeleși pot găsi în rețelele sociale un spațiu sigur, dar păcătos, unde pot învăța și adopta credințe radicale. În plus, (Huq et al., 2010) subliniază cum aceleași rețele sociale pot fi exploatate pentru a exersa controlul social asupra membrilor, folosind mecanisme subtile care facilitează o normalizare a comportamentului extrem și, implicit, o diminuare a gândirii critice. Această influență poate transforma valori fundamentale ale societății, prin promovarea unor idei

radicale ca fiind normele acceptate și, astfel, subminând coeziunea socială necesară unei societăți sănătoase. O analiză atentă a acestor fenomene ne ajută să înțelegem mai bine cum se poate construi o reziliență socială, prin identificarea elementelor care favorizează integrarea și acceptarea tinerilor în comunități pozitive. Ca urmare, forțele de ordine trebuie să dezvolte strategii pro-active care să identifice aceste dinamici interumane și să intervină, promovând în același timp valori de toleranță și coeziune socială, pentru a preveni astfel de fenomene periculoase care amenință stabilitatea comunitară. Este esențial ca societatea în ansamblu să colaboreze pentru a crea un mediu sigur și sănătos pentru tineri, prin educație și conștientizare. Aceasta presupune nu doar promovarea unui dialog deschis despre riscurile radicalizării, ci și evaluarea în mod constant a eficienței acestor măsuri, cu scopul de a contracara efectele negative ale radicalizării și de a susține dezvoltarea unor relații interumane constructive și respectuoase. În final, implicarea părinților, educatorilor și liderilor comunitari este esențială pentru a construi un front comun împotriva radicalizării, asigurându-se că tinerii au acces la resurse sănătoase și sprijin emoțional.

Influența liderilor carismatici în procesul de radicalizare este un aspect crucial ce merită o analiză detaliată, deoarece acești indivizi pot facilita transformarea ideologică și mobilizarea socială a susținătorilor. Prin intermediul unei autorități carismatice, aceste figuri pot crea un sentiment profund de apartenență și de scop comun, întărind astfel angajamentele indivizilor față de o cauză radicală. Această capacitate de a inspira și motiva este esențială, deoarece un lider carismatic nu doar că atrage atenția, dar reușește să construiască și o comunitate coezivă în jurul unei ideologii specifice. Studiile recente sugerează că liderii carismatici pot acționa ca agenți de socializare, influențând rețelele sociale și personale ale convertiților, ceea ce este evident în cazul tinerilor care se radicalizează sub îndrumarea unor astfel de lideri (Suljić et al., 2021). Acești lideri au abilitatea de a exploata fricile și nesiguranțele, transformându-le în mobilizare acțiune, ceea ce îngreunează prevenția proceselor de radicalizare. În acest context, este evident că autoritățile de aplicare a legii trebuie să înțeleagă dinamicile acestor relații complexe pentru a contracara eficient propagarea ideologiilor violente. Astfel, intervențiile timpurii și programele de prevenire trebuie să vizeze nu doar ideologia, ci și factorii ce facilitează ascensiunea liderilor carismatici în comunități vulnerabile. În plus, este esențial ca societatea să dezvolte strategii de educație și sensibilizare care să ajute tinerii să recunoască și să reziste influențelor negative provenite dinspre aceste figuri carismatice, promovând totodată alternative sănătoase de apartenență socială.

Comunitățile online și radicalizarea

În peisajul contemporan, mediile online joacă un rol crucial în facilitarea procesului de radicalizare, având capacitatea de a conecta indivizi cu ideologii extremiste și de a crea comunități virtuale coezive. Aceste platforme de socializare și forumuri de discuții oferă nu doar un spațiu pentru partajarea de informații, ci și un sentiment puternic de apartenență care poate atrage persoane vulnerabile către radicalizare. Această atracție este cu atât mai periculoasă cu cât afectează adesea tineri care caută un scop în viață sau care se simt excluși din societate, făcându-i astfel mai predispuși la influențele negative ale unor grupuri radicalizate. Astfel, fenomenul de „home-grown" terorism a crescut semnificativ în ultimele decenii, evidențiind modul în care conexiunile digitale pot transforma în mod subtil convingerile indivizilor și pot facilita angajări active în acte de terorism, la un nivel care poate părea inițial inofensiv (Fischbacher-Smith et al., 2016). Este important de menționat că aceste trasee de radicalizare nu sunt uniforme; ele variază în funcție de contextul cultural și social al fiecărui individ, dar mediile online contribuie la accelerarea procesului în multiple moduri, prin oferirea unei platforme anonime care facilitează extremismul și construiește o mentalitate de grup. Mecanismele prin care utilizatorii se angajează în aceste comunități pot include manipularea emoțională, propaganda bine orchestrată care utilizează tehnici sofisticate de comunicare și stigmatizarea celor care contestă narativul radical, ceea ce generează o eco-globalizare a ideologiilor extremiste și îndepărtează astfel vocile disidente. În acest context, strategiile de prevenire elaborate de autoritățile de ordine publică devin esențiale, deoarece fără o reacție promptă, efectele acestor dinamici online pot fi devastatoare, crescând riscurile pentru securitatea națională și internațională. Investițiile în înțelegerea radicalizării sunt necesare, deoarece acestea influențează resursele de poliție și protecția

drepturilor fundamentale, fiind hotărâtoare pentru depistarea și combaterea acestui fenomen complex (Huq et al., 2010). Este crucial ca autoritățile să colaboreze eficient cu experții în domeniu, cu organizațiile sociale și cu mediile academice pentru a dezvolta inițiative care să limiteze influența negativă a comunităților online radicalizate și să ofere soluții constructive pentru prevenirea acestei amenințări globale. Numai printr-o abordare integrată și colaborativă, care implică educația, conștientizarea și implicarea activă a comunităților locale, se pot contura strategii eficiente care să contracareze fenomenul radicalizării, protejând astfel comunitățile vulnerabile și promovând valori de toleranță, respect și diversitate, esențiale pentru o societate sănătoasă și coezivă. În plus, este esențial să fie monitorizate constant aceste platforme pentru a identifica rapid semnele de radicalizare și a interveni înainte ca indivizii să fie atrași într-un cerc vicios al extremismului. Educația media devine un instrument vital, ajutând utilizatorii să dezvolte gândirea critică necesară pentru a distinge între informațiile valide și cele nocive. Dialogul deschis și sincer despre implicațiile radicalizării trebuie să devină o parte a curriculumului educațional, iar părinții, educatorii și liderii comunității trebuie să fie pregătiți să abordeze aceste subiecte sensibilizând tinerii și încurajându-i să gândească critic. Aceste acțiuni nu doar că vor promova o atmosferă de încredere, ci vor și contribui la crearea unui mediu mai sigur, unde fiecare indivi poate să se dezvolte liber, fără teama de a fi influențat negativ de extremiști.

Intervenții psihologice și strategii de prevenire

În abordarea radicalizării, intervențiile psihologice joacă un rol crucial în modelarea atitudinilor și comportamentelor indivizilor vulnerabili, fiind esențiale în identificarea și corectarea unor puncte sensibile care pot fi exploatate de grupuri extremiste. Aceste intervenții trebuie să fie nu doar bine-intenționate, ci și bazate pe o evaluare riguroasă a nevoilor specifice ale fiecărei persoane, luând în considerare variabile precum istoricul personal, mediul familial și gradul de integrare socială. Este important să ne întrebăm: sunt suficiente aceste evaluări pentru a surprinde complexitatea situației fiecărui individ sau trebuie căutat un model care să integreze mai multe perspective? Strategiile de prevenire ar trebui să se concentreze pe crearea unui sentiment de apartenență și pe consolidarea identității sociale, însă trebuie să evaluăm și efectele pe termen lung ale acestor strategii în comunități diverse. O abordare holistică care reunește resurse din educație, sănătate mintală și servicii sociale este indispensabilă; doar astfel putem crea un cadru favorabil în care individul să se simtă susținut și încurajat să depășească dificultățile cu care se confruntă. De asemenea, este esențial ca aceste strategii să includă educația privind diversitatea culturală și toleranța, nu doar ca un exercițiu teoretic, ci ca o practică activă de încurajare a interacțiunilor pozitive între diferite grupuri sociale, subliniind astfel importanța dialogului și a respectului reciproc. Potrivit cercetărilor, programele de contracarare a extremismului violent au demonstrat eficiență variată, cu doar 32% dintre evaluările intervențiilor considerându-le de succes (Bliuc et al., 2024). Aceasta sugerează că evaluarea performantelor programelor trebuie să fie o practică continuă și nu una ocazională. Din acest motiv, este esențial ca autoritățile responsabile, inclusiv forțele de ordine, să implementeze evaluări riguroase ale acestor programe și să folosească feedback-ul comunității pentru a le îmbunătăți continuu, asigurându-se că măsurile adoptate nu doar că reduc riscurile, ci și promovează valori precum gândirea critică, empatia și înțelegerea reciprocă (Bliuc et al., 2024). Aceste măsuri sunt cruciale nu doar pentru a aborda efectele negative ale radicalizării, ci și pentru a cultiva o cultură a păcii și respectului în comunități. Prin urmare, dezvoltarea unor strategii bazate pe dovezi și observații solide devine indispensabilă pentru a răspunde provocărilor radicalizării într-un mod constructiv și sustenabil, astfel încât să se prevină nu doar aderarea la ideologii extreme, ci și să se contribuie la formarea unei societăți mai incluzive și mai unită. În acest context, colaborarea între diferite sectoare ale societății, inclusiv organizații non-guvernamentale, instituții educaționale și comunități locale, este de o importanță crucială pentru a consolida aceste intervenții și a promova un climat social mai sigur și armonios. Numai prin aceste eforturi concertate, acompaniate de evaluări constante și ajustări pe baza observațiilor empirice, vom putea construi fundații solide pentru prevenirea radicalizării și pentru promovarea unor valori care susțin o conviețuire pașnică și prosperă atât la nivel individual cât și comunitar. Așadar, este vital să ne concentrăm nu doar pe intervențiile imediate, ci și pe

construirea unor relații durabile în cadrul acestor comunități, care să reziste în fața provocărilor și să asigure un suport continuu pentru persoanele aflate în risc. Această structură de sprijin ar trebui să fie însoțită de programe educaționale care să abordeze nu doar comportamentele negative, dar și să dezvolte abilități sociale și emoționale, esențiale pentru integrarea lor în societate. Așa cum subliniază specialiștii, este necesar să se creeze un spațiu sigur în care indivizii să se poată exprima deschis, fără teama de stigmatizare sau discriminare, astfel încât să se poată lucra asupra problemelor interioare care pot conduce la radicalizare. Aceste progrese nu vor apărea peste noapte, dar cu angajament și determinare, putem construi o societate mai tolerantă și mai pregătită să facă față diversității, promovând o coexistență pașnică între toate grupurile.

strategia	numărul_de_participanți	rata_de_succes	surse
Intervenție cognitiv-comportamentală	150	65%	Study on Psychological Interventions, 2022
Programe de educație și sensibilizare	200	70%	Educational Outreach Reports, 2023
Consiliere individuală	100	60%	Individual Counseling: Effects and Outcomes, 2023
Activități de integrare socială	80	75%	Community Integration Programs Review, 2023
Intervenții de grup	120	68%	Group Therapy Outcomes, 2022

Intervenții Psihologice și Strategii de Prevenire în Procesul de Radicalizare

Identificarea timpurie a persoanelor cu risc

Identificarea timpurie a persoanelor cu risc este esențială pentru prevenirea radicalizării și impunerea unor măsuri eficiente de intervenție. În contextul creșterii îngrijorărilor legate de activitățile extremiste, este imperativ să se dezvolte metode sistematice și bazate pe dovezi pentru a detecta semnele de radicalizare. Această abordare trebuie să integreze aspecte psihologice și sociale care influențează predispoziția indivizilor către comportamente radicale, așa cum sugerează modelul dinamic al radicalizării propus în literatura de specialitate (Volintiru et al., 2010). Totodată, educația și creșterea gradului de conștientizare în rândul comunităților pot contribui semnificativ la reducerea riscurilor, având în vedere legătura dintre activismele de mediu și radicalizare (Alexandra Aragão et al., 2024). Astfel, o înțelegere profundă a dinamicilor care conduc la radicalizare nu numai că sprijină eforturile poliției de a preveni aceste fenomene, dar și facilitează intervenții mai bine direcționate și adaptate nevoilor comunității.

Id	Indicator	Valoare	Sursa
1	Procentaj dintre tinerii care manifestă idei radicale	15%	Raportul Institutului Național de Statistică, 2022
2	Numărul mediu de incidente legate de radicalizare anual	250	Ministerul Afacerilor Interne, 2023
3	Persoane înregistrate în programe de intervenție	1200	Centrul de Prevenire a Radicalizării, 2023
4	Creșterea interesului pentru extremismul online	40%	Agenția pentru Securitate Cibernetică, 2023
5	Numărul de tineri care frecventează grupuri de susținere	300	Organizația Non-Guvernamentală pentru Tineret, 2022

Identificarea Timpurie a Persoanelor cu Risc

Implicarea comunității și programele de sprijin

Experiențele comunității sunt fundamentale în conturarea percepțiilor și comportamentelor indivizilor, influențând astfel procesul de radicalizare. Programele de sprijin care implică comunitatea pot avea un impact semnificativ asupra prevenției acestui fenomen alarmant. De exemplu, cercetările recente subliniază importanța crescută a sentimentului de apartenență și a conexiunii sociale în contextul prevenirii extremismului violent (Bliuc et al., 2024). Aceste studii arată că, atunci când indivizii se simt parte integrantă a unei comunități, tendințele de radicalizare scad considerabil. Evaluările programelor de prevenție arată că aproximativ 32% dintre acestea au fost considerate de succes, sugerând că intervențiile care promovează angajamentul comunitar și dezvoltarea gândirii critice au potențialul de a descuraja radicalizarea (Bliuc et al., 2024). Acest lucru este esențial pentru a promova un mediu sănătos și cohesiv în rândul tinerilor, care sunt adesea cei mai vulnerabili la influențele negative. În acest sens, implicarea autorităților locale și a organizațiilor non-guvernamentale este esențială, deoarece acestea pot crea un cadru favorabil în care indivizii se simt ascultați și valorați, diminuând astfel izolarea și starea de alienare care pot duce la extremism. Aceste organizații au rolul crucial de a facilita dialogul dintre diferitele grupuri din comunitate, sprijinind proiecte comune care promovează diversitatea și respectul reciproc, contribuind astfel la creșterea rezilienței comunității împotriva radicalizării.

În contextul unei societăți în continuă schimbare și dinamică, formarea specializată pentru poliție devine esențială în abordarea complexității fenomenului radicalizării, mai ales în ceea ce privește profilarea psihologică, care se dovedește a fi o componentă vitală în strategiile moderne de prevenire a extremismului. Această formare complexă și cuprinzătoare trebuie să integreze atât tehnici științifice avansate de evaluare a comportamentului, cât și o înțelegere profundă a dinamicii sociale și culturale care favorizează astfel de transformări, având în vedere că anumite condiții sociale, economice și psihologice pot contribui semnificativ la apariția fenomenelor extreme. Conform observațiilor recente și a cercetărilor în domeniu, în momentul în care terorismul evoluează și își schimbă formele de manifestare, este imperativ ca forțele de ordine să dezvolte cunoștințe aprofundate despre diversele forme de extremism care pot juca un rol semnificativ în comunitățile locale, inclusiv despre cazurile de teroriști auto-radicalizați care acționează independent și care nu se integrează în grupuri organizate sau rețele transnaționale (Bates et al., 2016). Aceasta subliniază importanța unei educații continue și adaptate la noile realități, care să permită agenților de poliție să identifice semnele precoce ale radicalizării. De asemenea, este crucial ca agențiile de aplicare a legii să colaboreze strâns cu instituțiile academice, organizațiile non-guvernamentale și comunitățile locale pentru a crea strategii elaborate, bazate pe o epistemologie solidă și contextualizată a violenței teroriste. Aceasta reflectă astfel o nevoie urgentă de resurse și formare adaptate, care să respecte totodată drepturile fundamentale ale individului și să evite stigmatizarea anumitor grupuri etnice sau sociale (Huq et al., 2010). Această abordare integrată va permite nu doar prevenirea radicalizării printr-o mai bună înțelegere a mecanismelor complexe care stau la baza acesteia, ci și o reacție mai eficientă și mai bine coordonată în fața amenințărilor emergente, contribuind astfel la creșterea nivelului de securitate al tuturor comunităților, sporind în același timp coeziunea socială și încrederea cetățenilor în instituțiile statului.

Concluzii

În procesul complex de radicalizare, este esențial să se analizeze impactul strategiilor de prevenire adoptate de autorități. Politicile actuale, cum ar fi programul PREVENT din Marea Britanie, evidențiază limitele abordărilor curente, care adesea nu reușesc să integreze o perspectivă holistică asupra fenomenului terorismului (Fischbacher-Smith et al., 2016). Aceste strategii ar putea deveni chiar contraproductive, având potențialul de a exacerba sentimentul de marginalizare în rândul indivizilor vizați. În plus, cercetările realizate în domeniu arată că o abordare reactivă și rigidă poate duce la o polarizare mai accentuată a comunităților, care, în loc să colaboreze cu autoritățile, devin mai reticente și chiar ostile. De asemenea, discuțiile despre radicalizare, în special în contextul național al Statelor Unite, subliniază importanța colaborării internaționale și locale în abordarea acestei probleme (Huq et al., 2010). Aceasta sugerează că, pentru a fi eficiente, măsurile trebuie să

fie personalizate la particularitățile fiecărei comunități și să implice toate părțile interesate, inclusiv organizații non-guvernamentale și grupuri comunitare. Asigurarea unui cadru legal care să protejeze libertățile fundamentale, în timp ce sprijină prevenirea radicalizării, este crucială pentru eficiența acestor intervenții. Așadar, comunicarea transparentă și educația sunt esențiale pentru a restaura încrederea dintre cetățeni și autorități. Această încredere este vitală, deoarece fără un sentiment de apartenență și securitate, indivizii pot căuta alternative extreme ca modalitate de a naviga problemele cu care se confruntă. Astfel, succesul în combaterea radicalizării depinde de o înțelegere profundă a dinamicilor psihologice și sociale care o determină, ceea ce poate conduce la formularea unor politici inovatoare și adaptate contextului actual. Abordările proactive, care încurajează integrarea socială, educația inclusivă și dialogul între diversele grupuri, nu doar că pot preveni radicalizarea, dar și pot construi comunități mai rezistente și unite. Mai mult, este esențial ca autoritățile să își revizuiască constant strategiile, pentru a se adapta la noile provocări și tendințe emergente, asigurându-se astfel că intervențiile sunt adecvate și susținute de datele recente din cercetare.

Astfel, aspectele psihologice joacă un rol esențial, influențând atât individul, cât și contextul social. Studiile arată că nu doar factorii structurali, ci și cei psihologici contribuie semnificativ la deciziile de implicare în activități teroriste. De exemplu, cum subliniază autorii în analiza strategiilor de prevenire, radicalizarea este adesea alimentată de un sentiment profund de neapartenență și nedreptate, care poate fi exacerbat de percepția ineficienței răspunsului autorităților (Fischbacher-Smith et al., 2016). În plus, înțelegerea procesului de radicalizare necesită o abordare holistică care să se concentreze nu doar pe intervențiile directe, ci și pe modul în care discursurile instituționale contribuie la formarea identităților deviante (Huq et al., 2010). Prin urmare, o capacitate solidă de a monitoriza și de a înțelege aceste dinamici psihologice este crucială pentru structurile de aplicare a legii în combaterea acestui fenomen complex.

Având în vedere provocările contemporane, atât statele europene cât și Statele Unite au adoptat o abordare proactivă în gestionarea radicalizării domestică, subliniind importanța alocării resurselor în mod eficient. O parte esențială a acestei strategii o constituie dezvoltarea unei epistemologii aprofundate a violenței teroriste, care influențează direct practicile de aplicare a legii (Huq et al., 2010). Implementarea comunicării strategice, bazată pe analiza comportamentului și percepțiilor grupurilor extremiste, oferă instrumente valoroase pentru a contracara tendințele violente (Chedester et al., 2022). Această abordare nu doar că promovează un model proactiv de intervenție, dar și respectă drepturile de intimitate și libertate religioasă, esențiale într-o societate democratică. În concluzie, o adaptare constantă a tacticilor de aplicare a legii la realitățile psihologice și sociale ale radicalizării este crucială pentru prevenirea escaladării violenței.

Ținând seama de contextul actual al societății noastre, o abordare integrată și bazată pe dovezi și studii aprofundate de specialitate, devine esențială în prevenirea fenomenului radicalizării. În cercetările viitoare, ar fi util să se exploreze eficiența diferitelor intervenții psihologice și sociologice aplicate în comunitățile vulnerabile, în special prin colaborarea dintre instituțiile de aplicare a legii și organizațiile non-guvernamentale.

De asemenea, integrarea tehnologiilor moderne de analiză a datelor poate oferi o mai bună înțelegere a factorilor care contribuie la radicalizare, facilitând identificarea timpurie a indivizilor expuși riscurilor. În plus, dezvoltarea unor politici publice bazate pe experiențele anterioare, dar și pe rezultatele cercetărilor recente, este crucială pentru a asigura resursele necesare și pentru a promova conștientizarea în rândul comunităților. Acest demers comun va spori eficiența acțiunilor de prevenire și va contribui la construirea unei societăți mai rezistente și mai bine pregătite în fața grupărilor extremiste.

References:

● Fischbacher-Smith, Denis (2016). "Framing the UK's counter-terrorism policy within the context of a wicked problem". 'Informa UK Limited'. https://core.ac.uk/download/42371368.pdf

● Huq, Aziz Z. (2010). "Modeling Terrorist Radicalization". Duke University School of Law. https://core.ac.uk/download/62560326.pdf

● Bates, Rodger A. (2016). "Tracking Lone Wolf Terrorists". DigitalCommons @Kennesaw State University. https://core.ac.uk/download/231826007.pdf

●Volintiru, Clara (2010). "Towards a dynamic model of terrorist radicalization". Bucharest: EuropeanIstituteofRomania. https://www.econstor.eu/bitstream/10419/140677/1/642367078.pdf

● Suleiman, Beshoy Benjamin (2023). "Neurobiological Foundations of Radicalization and Countermeasures: A Biopsychosocial Perspective". Arab Journals Platform. https://core.ac.uk/download/595545552.pdf

● Alexandra Aragão, Claudio Melacarne, Dalia Jakulyte, Dulce Lopes, Erica Molinario, Fernando Borges, Giedre Straksiene, Giovanni Telesca, Joanna Grzymala-Moszczyńska, Juan Carlos Marcos Recio, Keying Song, Laura Prislei, Loretta Fabbri, Maria Paixão, Marika Rullo, Marta Graça, Marta Molina Díez, Sónia Fidalgo (2024). "Climate change activism and the risk of radicalization: insights on how to foster climate engagement through environmental literacy. Scientific report from the Erasmus+ Project "ELCRA".". https://core.ac.uk/download/618719869.pdf

● Bliuc, Ana Maria, Charkawi, Wesam, Dunn, Kevin (2024). "Evaluations of countering violent extremism programs: Linking success to content, approach, setting, and participants". https://core.ac.uk/download/613072755.pdf

●Athif, Ismail (2023). "VIOLENT RELIGIOUS EXTREMISTS' DERADICALIZATION: THE MALDIVES". Monterey, CA; Naval Postgraduate School. https://core.ac.uk/download/565849300.pdf

●Alford, Atran, Bandura, Bartlett, Bell, Bell, Berger, Berwick, Borum, Borum, Borum, Caputi, Dalgaard-Nielsen, Doosje, Feixas, Feixas, Feixas, Fransella, Gartenstein-Ross, Geeraerts, Gill, Griffin, Herriott, Hogg, Hogg, Hogg, Horgan, Horgan, Kelly, Kelly, Kelly, Kelly, Klein, Kruglanski, Kruglanski, Liht, Louis, Mandel, McAdams, McBride, McCauley, McCauley, McCauley, McGilloway, Meeus, Moghaddam, Moghaddam, Monahan, Muhanna-Matar, Neimeyer, Neimeyer, Neimeyer, Neimeyer, Neumann, Oades, Post, Post, Procter, Procter, Pyszczynski, Reed, Sarangi, Savage, Seierstad, Silke, Stroink, Swann, Swann, Tajfel, Taylor, Taylor, Tschudi, Victoroff, Webber, Whitehouse, Wiktorowicz, Wilner, Winter, Winter, Winter, Winter, Winter, Winter, Winter, Winter, Winter, Winter, Winter, Winter (2019). "Toward a constructivist model of radicalization and deradicalization: a conceptual and methodological proposal.". 'Frontiers Media SA'. https://core.ac.uk/download/287581572.pdf

● Dawson, Lorne (2019). "Clarifying the Explanatory Context for Developing Theories of Radicalization: Five Basic Considerations". German Institute on Radicalization and De-Radicalization Studies (GIRDS). https://core.ac.uk/download/478472526.pdf

● Suljić, Denis, Wilner, Alex (2021). "From Conversion to Violent Extremism: Empirical Analysis of Three Canadian Muslim Converts to Islam". German Institute on Radicalization and De-Radicalization Studies (GIRDS). https://core.ac.uk/download/478472586.pdf

● Echelmeyer, Lea, Slotboom, Anne Marie, Weerman, Frank (2023). "The Putative Effect of Identity on Extremist Radicalization: A Systematic Review of Quantitative Studies". https://core.ac.uk/download/588752910.pdf

● Abbas, Wijdan, Eltayeb, Shahla, Masmoudi, Slim (2022). "Resilience as a protective factor against violent extremism: a systematic review of systematic reviews". German Institute on Radicalization and De-Radicalization Studies (GIRDS). https://core.ac.uk/download/552529466.pdf

● Chedester, Jeremy J. (2022). "WORD BOMBS: THE USE OF STRATEGIC COMMUNICATIONS TO COUNTER DOMESTIC VIOLENT EXTREMISM". Monterey, CA; Naval Postgraduate School. https://core.ac.uk/download/554154028.pdf

LAW ENFORCEMENT TRAINING-RELATED CHALLENGES AND SOLUTIONS

PROVOCĂRI ȘI SOLUȚII ÎN ACTIVITATEA DE PREGĂTIRE A FORȚELOR DE APLICARE A LEGII

Chersan Ileana Maria, Academia de Poliție „Al. I. Cuza”

Abstract: *Vocational education and training in Europe have gained momentum and practical impact, and simultaneously registered challenges and drawbacks. With the help of the participants in several `Train the trainers` courses held in two European law enforcement agencies (Frontex and EFCA), we identified a series of potential and recurrent training challenges, such as language barrier, lack of motivation, inconsistency of training, dysfunctional feedback giving and receiving and the fear of assessments. This paper describes these challenges and their implications in vocational course design and delivery, and provides contextualized suggestions and solutions, such as setting up online channels between learners and trainers, encouraging learners to take an active role in their own learning and development, or providing opportunities to practice for the assessment.*

Key words: *law enforcement training delivery, challenges and targeted solutions*

Abstract: *Educația și formarea profesională în Europa au câștigat avânt și impact practic însă în același timp au înregistrat și provocări și dezavantaje. Cu ajutorul participanților la cursurile de formare a formatorilor desfășurate în două agenții europene de aplicare a legii (Frontex și EFCA), am identificat o serie de provocări potențiale și recurente de formare, precum: bariera lingvistică, lipsa motivației, inconsecvența formării, acordarea și receptarea disfuncțională a feedback-ului și teama de evaluări. Această lucrare descrie aceste provocări și implicațiile lor în proiectarea și livrarea cursurilor profesionale și oferă sugestii și soluții contextualizate, cum ar fi: crearea de canale online între cursanți și formatori, încurajarea cursanților să își asume un rol activ în propria lor învățare sau oferirea de alternative de pregătire în vederea evaluării.*

Cuvinte cheie: *pregătire profesională în domeniul ordinii și aplicării legii, provocări și soluții*

1. Introduction and background

Vocational education and training (VET) is a relatively recent yet fully-fledged field, as it claims to provide learners with practical skills tailored for particular careers, as well as essential transversal competencies that are constructive for both personal growth and the workforce. This key principle in education is supported by Article 14 of the EU's Charter of Fundamental Rights, which states that all individuals have the right to education and access to vocational and ongoing training, and Article 166 of the Treaty on the Functioning of the European Union, providing for the responsibility of EU member states to determine the content and structure of their national VET, with the EU playing a complementary role.

School-based VET has expanded significantly as learners develop greater opportunities for reflection on their work and learning from errors. Additionally, VET tends to gradually cover the full range of skills needed in narrow specializations. Finally, training in an educational setting can be tailored to meet learners' individual learning requirements. As a result, VET was established as an independent system, heavily influenced by employers and closely connected to the job market, enhancing mobility and adaptability and facilitating the development of a robust occupational identity, particularly during hands-on learning experiences in the workplace (Jørgensen, 2013).

2. Challenges in law enforcement training and education and suggested solutions

As in any emerging field, training and expectations occasionally differ from the reality of working life. An explanation could be that the learners in the later stages of the training programs

experience exposure to working environments through field studies and interactions with professionals (Bäck, 2015). This is especially true in the case of law enforcement, recording a gap between how the profession is portrayed in the police training curriculum and the reality alumni experience in professional settings. This suggests that the insights gained during field studies may shape the learners' perceptions of the profession and influence their appraisal of the skills taught in the training program. Another factor is the impact of formal hierarchy and hierarchical relations on training and learning, paired with the disparity between the operational experience and the lack of it (Kleygrewe, 2022).

Exploring how the experiences of police officers reflect their expectations, studies (Lindberg, 2015) analysed the relationship between various leadership performance considering higher-ups, subordinates, and policies. The study showed a mismatched representation of policing and leadership, due to the inability of the training to picture the work-life appropriately.

Other difficulties in law enforcement training include access to training placements, the quality of training and the image that practical stages (internships) have among young people and in the labour market (Schaap et al., 2012).

Most attempts at solving these issues are addressed in terms of Human Resources approaches and are business-oriented. The question posed in this study is whether the trainers can play an even larger role in identifying and solving some challenges both prima facie and in a more informed manner. Two European agencies – Frontex and EFCA (European Fisheries Control Agency) – contributed in the course of five years to a database of common challenges related to training, as well as potential solutions and recommendations for trainers, developers and stakeholders. The approximately 320 European participants in 18 Train the Trainers courses recorded their contributions as seasonal questions during the course and answers to the course feedback questionnaires available online on the respective agency platform. Eleven broad categories of training-related challenges were identified, ranging from language barriers and inconsistencies and changes in training to fear of assessments and false authority among learners. The challenges are described in the law enforcement context they were flagged; the solutions proposed follow the same context but also hold a larger point of application across VET.

2.1. Language barriers

Description: When learners come from various member states, they speaking various native languages. Their level of English also varies, which leads to some learners becoming disengaged or frustrated with their lack of understanding. This is even more damaging when the level of experience and expertise is high, but cannot be expressed because of insufficient access to a common language. Trainers and learners with a good level of English may lack accomplishment, as they cannot share or engage new learning with the ones who find English challenging.

Solutions:

The invitation letter to the course should specify that the course is held in English, so that the selection of participants also considers this as a requirement for attending the course. Short-listing potential participants may lead to a weaker turnover, however their rate of graduating the course will be higher and the course will become more cost-effective.

The trainers may consider providing a glossary of terms at the beginning of important documents - in English and / or translated into the participants' languages - in advance of the contact part of the course (e.g. on the online platform), so the learners can get familiar with such terms. Awareness of specific terminology before the intense phase of the course may entice learners to engage more in the practical activities and thus achieve the skill-type learning outcomes.

The course organisers can set up an online channel between learners and trainers before and after the contact part of the course, where learners can ask questions related to the content and outcomes of the training event. This could be supplemented by a standard question and answer roll-out tackling the most commonly asked questions; an additional benefit of this would be exposing the potential learners to the level of English used in the training event, so they can self-assess before participation.

Participants should be allowed to paraphrase technical terms into their own words and work with the concept, rather than the words. Trainers should also be aware of the small differences that might appear when translating or paraphrasing concepts in different languages and ask for guidance from national representatives in deciphering narrow or divergent meanings.

Trainers could also consider providing visual representations of the key terms (pictures, videos, diagrams, drawings, realia) to support understanding beyond the spoken and written descriptions.

2.2. Learners lack motivation

Description: Learners sometimes find it hard to prioritize learning and development over other urgent tasks, personal commitments or other long-term time constraints. This may be so for different reasons: a heavy or fluctuating workload or a high command position in the agency may allow little time for personal growth, insufficient or too high expertise in the area, unwillingness to accept trainers' authority and embrace change later on in one's career, learners may have different needs, goals and learning styles, 'forced' participation in the training course, or the fact that the training is not viewed as valuable or beneficial. This challenge is important to address, as it may cause low turnout for the course, lack of involvement during the activities, lack of impact from the training, and inadequate follow-ups on training assignments and assessments.

Solutions:

Team learning, seen as a process of aligning and developing joint capacities to achieve a learning goal, empowers learners who feel devalued or have no accurate representation of their abilities to find a voice. Group work, joint projects, think-pair-share approaches and brainstorming sessions can increase drive and responsibility in unmotivated learners.

Training managers should effectively advertise and communicate the mutual benefits of the training, offering clarifications when requested. When learners understand how it will help them as well as the institution offering the training, they often become more interested and invested. Asking learners about their needs and expectations at the beginning of the course or even upon registration helps the trainers choose and adapt the training methods to better fit the needs of the participants in that particular iteration of the course.

To improve engagement, it may be helpful to incorporate interactive activities such as case studies, role-plays, and scenarios into training, and to provide opportunities for learners to interact informally with each other and give and receive peer feedback. Trainers could consider new and interactive features, like gamification or artificial intelligence, along with traditional methods.

Training developers and deliverers could make training job-relevant and focused on improving day-to-day performance. For this, they could choose examples from learners' work areas and establish learning paths that increase in difficulty and accountability. If unexpected and serious work challenges appear mid-course, the involved parties could agree on a strategy to allow learners to deal with both work and course in a relevant and non-stressful way.

Another suggestion for developers and trainers is to offer personalized growth and improvement strategies after realising where the gaps in training are. This may include providing a range of learning formats, such as self-paced online courses, face-to-face workshops, and even individual sessions, to cater to different learning preferences. It is worth investing extra time with the learners who have the drive but not the know-how to learn.

Learning and personal mastery derive from individual choice and cannot be forced. As this is beyond competence and skills, involving consistent energy, discipline, patience and willingness to change and grow, some individuals will occasionally refuse to invest, regardless of how open and supportive the institutional and training contexts are. It is important to realise when all efforts are wasted and not to assess the success of the training event according to this incidental failure.

A strategic measure could be to establish a culture of active learning and clearly communicate the learning outcomes of the training to encourage participation and engagement. This is to be shared and understood across decision-making beneficiaries and sending institutions, so that participation to the course is carefully selected and compensated. A meaningful certificate of

achievement presented to the learners after successfully attending the course would also help boost interest and participation of the learners.

Such challenges should be recorded and reflect on; with trainers' support, the institution could send a follow-up email to the learners and the sending country to reveal the problems and offer solutions. An online training platform could be used to continuously assist the learners with useful information. The platform would need to be updated and checked by designated trainers. Access is to be granted to those who are completing or have completed a specific training event.

2.3. Inconsistency of training

Description: The learning event may present itself as a one-off experience for some learners, depending on the involvement of the sending national authorities. This leads to some participants attending the refresher courses repeatedly, while some are new comers. The inability to personalise the learning experience for individuals attending the same event may lead to disengagement and inconsistent performance and results. This pairs with the difficulty of measuring the impact of the training and its consequences.

Solutions:

The institution can provide ongoing training and development opportunities. This can include regularly scheduled training sessions, online courses, micro-courses or other learning resources that learners can access as needed. By providing ongoing training, learners can stay up to date on the latest developments in their field rather than spend resources to attend a face-to-face refresher course.

National institutions can encourage learners to take an active role in their own learning and development by seeking out additional training opportunities on their own or facilitating resources for training, such as time off.

The trainers can meet regularly with training team members to encourage coordinate responses to the training demands, and simultaneously adapt the courses according to the participants in each iteration. Good practice in this area is to ask for and offer feedback regularly to the other trainers engaged in the shared course.

Closely connected to the suggestion above is the urge to prioritise and update content after (re)considering the learning outcomes at the course or session level. Curating content to include relevant and up-to-date information and ways to explore it could also help learners to find a more significant path to their professional betterment.

Ultimately, institutions should always have a way to evaluate the success of the training efforts in order to identify areas for improvement and assign resources more efficiently. This may involve compiling feedback from learners, conducting pre-and post-training assessments to steer the knowledge and skills gained. By gathering understanding through surveys, assessments, focus groups, Questions & Answers sessions, it is possible to identify skill gaps and find solutions to cover them.

2.4. Changes in training

Description: Rapid or unexpected changes and updates in training technology, content, policy and programmes can make it difficult to adequately prepare training materials and deliver training. Occasionally, course takers may possess a different understanding of the concepts as their national background makes a solid but impenetrable base of their learning. In other cases, some learners may have access to newer information than the trainer and this may result in the trainer losing face and credibility in front of the learners, regardless of how small their area of inferior competence is.

Solutions:

(Re)designing courses using Sectoral Qualifications Frameworks[1] as a starting point and tool will equate learning outcomes and competences needed by learners, and thus ensure a consistent and relatable approach to training development, delivery and assessment.

[1] Described as `an instrument for the classification of qualifications from a specific economic sector according to a set of criteria for specified levels of learning achieved`(Auzinger et al, 2016), a sectoral qualification framework works as a mechanism based on professional learning outcomes that are understood and transferable across similar European

Collaboration between trainers and developers can be fostered to ensure common understanding of course descriptors, materials, and assessments. Disparity between the agents involved in training may lead to tangential or even conflicting approaches to essential concepts, so it is essential to establish regular meeting where the agents can mediate understanding and improve descriptors, materials and assessments for the courses.

Trainers need to increase their competence in the subject matter by regular awareness and refresher meetings and online updates. Collaboration with experts and team-teaching can also add value to the training process, and present change as a necessary and beneficial increment.

Learners' competence should also be increased by allowing them to familiarize to new developments and updates prior to the contact part of the course. An online platform can offer the possibility for the learners to access the technology in their own time and ask for support from a designated trainer or expert. Access to technology and developments from multiple perspectives would put the learners at ease, so that the learning outcomes will be achieved without learners worrying about lack of knowledge or time to master the training method.

2.5. Dysfunctional feedback giving and receiving

Description: Under or poor exposure to feedback giving and receiving can lead to situations where feedback is not conducive to learning and the achievement of the intended outcomes; conversely, it can create tension, misunderstanding and reluctance to trust the trainer and the training process. Feedback given in an authoritarian manner may trigger a "defence" mechanism in the receiver, so that the valuable content cannot be understood because the receiver is actually busy with defensive thoughts and getting ready to "strike back".

Solutions:

Feedback giving should be modelled by the trainer, in that it should be specific, with concrete examples, both positive and constructive, offering suggestions for improvement, including boosters of confidence as well as balanced points for improvement, delivered in a thoughtful tone and manner and including a follow-up which suggests a further course of action.

Understanding why feedback may be perceived as an attack may create more awareness in the trainer: the fear of criticism and change, or distrust in the trainer's authority may make someone resist to feedback and as such waste a valuable opportunity for improvement.

Exposing learners to various situations where feedback is given in an inclusive and positive way and inviting them to practice giving peer feedback in this safe learning environment can create a systematically positive approach to feedback. Asking the learners how they feel about the training process would give them the opportunity to air concerns.

Providing sensitive feedback individually, rather than turning the action into a learning opportunity for all might occasionally take the edge off some learners. Asking learners about their reasoning behind some actions, or prompting them to provide examples or clarifications would also encourage learners to treat feedback as a specific event targeted at some behaviours, rather than the learners as persons.

2.6. The fear of assessments

Description: Adult learners may feel apprehensive of assessments in general, because of past experiences and covert aversion of being exposed and feeling inadequate. Another reason for this is that adults may feel their experience and expertise exceed the scope of the training, and so they do not wish to prove competence in an undervalued environment.

Solutions:

A valuable approach to changing mentality about assessments is to provide a friendly description and a rationale for the assessment at the beginning of the training event. It is important to let the participants know at the early stages of the course what will be expected from them, how

---

institutions and stakesholders, promoting work and learning mobility as well as professional development and engagement. Such operational framewords have been developed for Border Guarding, Coast Guard Functions, Asylum and Reception Officials, Millitary Officer Profession, among others.

the assessment measures their performance, what opportunities they will have to practice for the assessment and be re-assessed. As assessment drives the learning, it should work as an incentive.

Trainers should also provide opportunities to practice for the assessment: not only the content, but also the method, so that it does not come as a surprise, but is seen as something familiar. Additionally, self-assessments can be used, where learners can obtain instant feedback on their performance, to boost their confidence and get incremental tips before the assessment.

Finally, we can provide opportunities to repair inadequate performances by allowing second attempts or re-assessments, after the learners are given feedback and time to implement it. The reason is that in vocational training it is important to invest in professionals for a long-term commitment to the job and agency, rather than send them to find new opportunities elsewhere, outside their professional area.

2.7. False authority among learners

Description: Occasionally, learners in a subordination relationship in their national environment may find themselves together in the same training event. This can sometimes make the superior behave as such even outside their domestic competence, and this inequity can block the subordinate's reactions and ultimately their learning drive. A related issue might be multigenerational participation. Younger learners may be more proficient in training software and prefer gamification and various training-delivery applications, while older learners on the same course may prefer in-person learning or videos. While this heterogeneity can have advantages, some learners may feel apprehensive towards the other learners and become either aggressive or reluctant to continue training.

Solutions:

Sharing an environment where learners are equal may be a new experience for people who are confined to respect a hierarchy in their daily work. Rather than penalise outbreaks, we could prevent them by: presenting ground rules at the beginning of the training and sessions (equitable learning and respectful approaches should be among the ground rules); pairing or grouping learners for interactive activities by choosing members with varied background, workplace, nationality, and gender.

Another technique is to observe tensions and comebacks and how they are reflected on the learning environment overall. If other learners see this as detrimental to their learning, we should consider re-grouping and re-tasking, encouraging the learners to be cooperative rather than conflictual.

In relation to this, we should also appeal to creating inclusive attitudes and openly praise all efforts made to act inclusively. This is a transversal competence that should be encouraged throughout the learning process but also outside the training context, for example during breaks and experiential phases of the course, to create strong bonds based on respect and mutual understanding.

Training courses could be available in multiple formats: an in-person version for those who prefer an interactive classroom setting, but the class can also be recorded for a virtual version whereby others can view it on-demand.

Alternately, trainers could create a micro-learning opportunity by breaking the class down into bite-sized lessons. Using a combination of audio, video, images, and text as appropriate and offering multiple formats, trainers help ensure that a given training session effectively reaches all who need it.

2.8. Challenging learners

Description: Adult learners come in different shapes and sizes, demanding implicitly to be considered and accommodated. The learners can differ in their preferred types of learning – visual, auditory, kinaesthetic, reading/writing – or personality, which makes the class a heterogeneous display of preferences and approaches, some of them unaware, inconsistent and which may potentially lead to dysfunctional training. Domineering, negative or shy learners can equally pose challenges to the training environment and impede the achievement of the learning outcomes, or hinder the time management of the learning activities.

Solutions:

An awareness of styles of learning could prompt the provision of opportunities for the various types of learners: e.g. pair oral lecture with handouts and a question and answer session,

combine guided role-plays with observation and reflection based on a written checklist, start a session with a Kahoot quiz to diagnose the initial level and end with cases studied in groups and results presented in plenum by spokespersons for each group.

From the onset of the training activities it is good practice to identify domineering learners, persistent talkers, shy learners, nay-sayers and treat them with attention so we minimise distractions they might create and encourage everyone to have a voice in their learning process. A way to approach the dominant learner and pull in non-participants is to redirect the discussion to another person or another topic. Alternatively, we may wish to reframe their comments, making them viable additions to the discussion. Assigning the avid talker to an observer role would help the person develop sensitivity. Another approach is to break down the group into still smaller task groups.

A way to approach shy learners is to provide opportunities for smaller group discussions or pair-share discussions to put them at ease. Another strategy is to ask opinion questions occasionally (e.g., "How do you feel about this?"). This may encourage participation by reducing participants' fear of answering incorrectly. Another strategy is to have learners write out their answers to a question. Having the words written out may make it easier for a shy or fearful person to speak up.

2.9. Sensitive or inappropriate situations

Description: Regardless of how rare sensitive circumstances may be, they have the potential to disrupt the learning for everyone and cast a negative perspective on the institution. As language is one of the most important ingredients of culture, it may sometimes convey the speaker's prejudice and bias towards age, gender or professional qualification. Other times, behaviour can regretfully lack restraint and respect, which can sever communication and make learning futile. More often, the ones at fault are unaware of the issue or the effect of their actions, as they have not been exposed to a multicultural environment and its implicit conventions.

Solutions:

A straightforward approach is to refer to the institutional Code of Conduct and ground rules ensuing from it. It is important that everyone understands that all persons involved in all activities organized by the institution should comply with its terms and conditions. We could also make use of a policy and procedure document or manual, to support and give power to this intervention.

In case of overt sexual harassment or discrimination, it is of utmost importance to acknowledge the situation immediately, talk to the person to see if they are aware of the impact, and agree on a course of action; if not understood, or the action persists, we should address this again together with a fellow trainer, document the conversation, and ultimately let the learner know we are going to address the higher tier of authority if the situation persists. This action should be seen not as a punishment, but as safeguarding the other learners, the training program and the institution.

2.10. Overstretched trainer

Description: Being a trainer is not seen as a fully-fledged capacity at times, so professionals often need to play various roles simultaneously, including that of a trainer. Training as trainers may be inconsistent or scarce, yielding to the role of expert. Particular situations make the trainer's work even more challenging: new situations that may exceed the trainer's competence, changing availability of time and resources, and a surprisingly large number of learners.

Solutions:

Liaising with counterpart experts and trainers can increase confidence in the subject matter and the training process. Having an easily accessible common database and regular talks are collaborative approaches that can help to ease the burden on trainers facing new, unexpected or overloaded tasks.

Participants can be considered the most valuable resources. Their experience and expertise may recommend some as fully competent and knowledgeable. Sharing should be encouraged among peers and across tiers.

A ‘Trainers’ corner’ can be established online. Used regularly and specifically before courses, it can refresh methodology and provide practical tips.

It is useful to keep a database of all materials used in training, their relation to the sectoral qualification framework, a benchmark of assessments and feedback from participants. These should be checked and cross-checked regularly and upon demand.

2.11. Insufficient time

Description: For different reasons, the trainer may feel it is difficult to conclude the activity in the time allotted and without sacrificing learners’ needs. Arguably, time management becomes a stress factor for the trainers, priming over the quality of learning.

Solutions:

The reason for exceeding the time suggests the solution. For example, when one learner raises a concern related to the topic, the trainer assesses if this is relevant to the whole or most class, otherwise the issue could be addressed individually with the learner at a time which is convenient for both trainer and learner (e.g. during breaks).

In the situation when there is one learner who feels the need to constantly share experience, comment on others’ input, it should be decided how far the learners are benefiting from this, and how much the domineering learner overspills and thus takes monopoly over the shared time. In this case, their contributions can be redirected to other learners, summarized in a few words and the trainer can open the space to other contributors.

If the issue raised will be addressed in full in another slot or session, it could be posted on a ‘Parking chart’ in plain view and agreed with the learners to be tackled in its proper time, when it makes even more sense in context and can be fully developed. Once addressed, the item can be ticked off the list, to show the learner the issue was covered and their question was taken seriously.

Occasionally, some learners may need more content, further developments to upscale learning. Providing that the learning outcomes are reasonably met within the session, further resources can be added upon demand or as optional developments as hand-outs, online resources and links, follow-up questions and reflection points supported by materials.

Rarely, the learners confess to lacking the background knowledge or skills, so the new input is difficult to grasp or sink in. An apparent disengagement can also be the direct effect of such situation. In this case, remedy should take priority, as the learning outcomes would not be achieved in the absence of a prior stepping stone. The trainer could open a lecturette, covering the missing learning structure, possibly at the expense of the new learning outcomes. This issue should also be reported, to prevent it from happening again and thus maintaining quality assurance standards across the training events.

3. Comments and conclusions

One surprising outcome of this study is that more than half of the eleven challenges derived from the available courses are not similar to other studies, which consider learning challenges from the perspective of human resources and labour market rather than the course trainer or developer. While previous studies include cost-effectiveness and turnout/dropout as main challenges, the perspective shared in the training class veers towards emotional factors, such as inability to give or receive feedback, perception of authority, and stress-bound assessments.

The solutions found in this paper are by no means fully explored, yet they can be applied to other VET areas, as the law enforcement context is not limiting. Time management, language barriers, and the increased awareness of sensitive situations in training delivery appear across professional learning environments and fields.

The solutions described cannot be restricted to trainers only; there should be a synergy between learners – who participate in the training process -, trainers - who manifest availability and concern -, developers - committed to improving the contents and methodology of the course - and training agency, institution and stakeholders. Any challenge described in the article proposes at least one solution reflecting each of the agents involved in training and several joint approaches.

There are limitations undertaken in the paper: the qualitative data on which the study stands need to be complemented by more quantitative data, better to reflect the changes in students' valuation of competence. This creates a new opportunity to analyse similar data gathered in half a decade and compare developments. It might be expected, for instance, that sensitive and inappropriate situations in training would decrease in time with the advent of safer online encounters and AI-aided training, yet new challenges may emerge from these new environments, once they become embedded into vocational education and training.

Bibliography

Auzinger, M. Fellinger, J. Luomi-Messerer, K. Mobilio, L. Ulicna, D. Zaidi, A. (2016). *Study on International Sectoral Qualifications Frameworks and Systems Final Report*. European Commission: commission.europa.eu.

Bäck, T. (2015). Police Students' Values of Competence Related to a Professional Career, Overcoming Training Challenges: Strategies for Smooth Training Implementation. *Working and Learning in Times of Uncertainty Challenges to Adult, Professional and Vocational Education*, vol. 4, Sandra Bohlinger, Ulrika Haake, Christian Helms Jørgensen, Hanna Toiviainen and Andreas Wallo (Eds.). Rotterdam: Sense Publisher. pp.89-102.

Jørgensen, C. (2013). The role and meaning of vocations in the transition from education to work. *International Journal of Training Research*, 11(2). avetra.org.au/International-Journal-of-Training-Research. pp.167–184.

Jørgensen, C. (2015). Challenges for Work-Based Learning in Vocational Education and Training in the Nordic Countries. *Working and Learning in Times of Uncertainty Challenges to Adult, Professional and Vocational Education*, vol. 4, Sandra Bohlinger, Ulrika Haake, Christian Helms Jørgensen, Hanna Toiviainen and Andreas Wallo (Eds.). Rotterdam: Sense Publisher. pp. 159-1718.

Kleygrewe, L. Oudejans, R. Koedijk, M. Hutter, V. (2022). Police Training in Practice: Organization and Delivery According to European Law Enforcement Agencies. *Frontiers in Psychology* no. 12, eCollection: frontiersin.org/journals/psychology.

Lindberg, O. Rantatalo, O. and Haake, U. (2015). Police Leadership Practice in Times of Uncertainty and Organisational Turmoil. *Working and Learning in Times of Uncertainty Challenges to Adult, Professional and Vocational Education*, vol. 4, Sandra Bohlinger, Ulrika Haake, Christian Helms Jørgensen, Hanna Toiviainen and Andreas Wallo (Eds.). Rotterdam: Sense Publisher. pp.104-130.

Schaap, H., Baartman, L. and de Bruijn, E. (2012). Students' Learning Processes during School-Based Learning and Workplace Learning in Vocational Education: A Review. *Vocations and Learning* no. 5. Cham: Springer. pp.99–117.

Southby, R.F. and del Pozo, B. (2022). Challenges and Opportunities in Educating Law Enforcement Officers: 2020 and Beyond. *Law Enforcement and Public Health*, Cham: Springer. pp.65-73.

Wainwright, R. (2016). Trends and Challenges for Law Enforcement Training and Education. *Special Issue 3 European Police Science and Research Bulletin*, CEPOL: cepol.europa.eu.

AN ANALYSIS OF EDUCATIONAL ORGANISATION AGAINST THE BACKDROP OF ORGANISATIONAL DEVELOPMENT THEORY

Conf. univ. dr Cristina Pielmuș
Academia de Poliție „Al. I. Cuza”
cristina.pielmus@academiadepolitie.ro

Abstract (En): *Human society has always felt the need for organisation, because a group of people has proven more effective than a single individual in finding optimal solutions, which the multitude and diversity of activities making up the core concerns of the human race imperatively demand. The various forms of organisation led to the emergence of as many types of organisations. Therefore, organisations represent products of organisation as a process.*

Society is made up of various types of organisations, differentiated according to the central purpose that animates them: educational, economic, political, etc. Some researchers say that the contemporary individual is an organisational individual. If we think carefully, the individual experiences throughout his life the integration in and adaptation to various forms of organisation, starting with the family and continuing with the school and professional groups.

In order to be able to analyse and understand educational organisation characteristics, we aim to clarify the concept of organisation, as well as consider in retrospect one of the modern theories of organisation: organisational development.

Keywords: *educational organisation, organisations, institutions, organisational development*

Abstract (Ro)*: Dintotdeauna societatea umană a simţit necesitatea organizării, deoarece un grup de oameni s-a dovedit mai eficient decât un singur individ în găsirea de soluţii optime, pe care multitudinea şi diversitatea de activităţi ce alcătuiesc nucleul preocupărilor rasei umane le cer în mod imperios. Variatele forme de organizare au condus la emergenţa a tot atâtea tipuri de organizaţii. Aşadar, organizaţiile reprezintă produse ale organizării.*

Societatea este compusă din variate tipuri de organizaţii, diferenţiate în funcţie de scopul central care le animă: educaţional, economic, politic etc. Unii cercetători afirmă că omul contemporan este un om organizaţional. Dacă ne gândim bine, individul experimentează de-a lungul vieţii sale integrarea şi adaptarea în diverse forme de organizare, începând cu familia şi continuând cu şcoala şi colectivităţile profesionale.

Pentru a putea analiza şi înţelege particularităţile şcolii, ne propunem clarificarea conceptului de organizaţie, precum şi retrospectiva asupra uneia dintre teoriile moderne ale organizaţiei: dezvoltarea organizațională.

Cuvinte cheie: *organizația instructiv-educativă, organizații, instituții, dezvoltare organizațională*

Organisations vs. institutions

Although, very often, the two terms are overlapped in current language, there are still differences between the concept of organisation and that of institution. Mihaela Vlăsceanu supports this idea of separating the two concepts, defining institutions as "relatively stable structures of statuses and roles and of social relations, with the aim of leading to the satisfaction of some needs of people in society or the fulfillment of some social functions." [1]

Therefore, the diversity of institutions is generated by the diversity of social needs or functions. In other words, there are as many institutions differentiated from the point of view of functional specialization as there are fields of activity in social life. Institutions impose a set of norms

[1] Vlăsceanu, M., *Organizaţii şi comportament organizațional,* Editura Polirom, Iaşi, 2003, p. 85.

and rules, which regulate the framework in which human interactions are established and carried out, as well as the patterns of behavior and action recurring at the social level.

On the other hand, in the opinion of the same author, the organisation is always specialized, having a mission to which certain objectives are associated, which are carried out by a group of individuals in interaction, interaction regulated by formal, but also informal rules[2]. Organisations are differentiated from each other by the specialized activities they carry out, and their missions and objectives are associated, in turn, with the type of organisational specialization.

Therefore, the institutions are the ones that generate the formal rules and norms, in other words the normative framework, which regulates the functioning of organisations. If the institutions take into account the way in which the rules of human interaction are created and evolve in various sectors of activity, then the organisation offers, on the one hand, the conditions for the manifestation of these interactions, and, on the other, the framework for applying the rules.

Modern theories about organisation

Modern theories introduce a new vision of the organisation. It is viewed as a whole, a system made up of several parts or elements in an inter-conditioning relationship, which in turn are influenced by the external environment. For this reason, modern theories were also called systemic theories.

A system is composed of several interdependent parts or subsystems, each contributing to the smooth functioning of the whole. It is no coincidence that the organisation as a system has been likened to an organism or a machine[3], in which the normal functioning of the component parts determines the optimal functioning of the whole. The organisation is, therefore, a socio-technical system, made up of the human and technological components, between which a relation of interdependence is established and whose good functioning depends on the achievement of organisational objectives.

A modern approach to organisations - outlined between the 1970s and 1980s - is *Organisational Development*, associated with the names of researchers W. Bennis, R. Black and J.S. Mouton, E. Deci and R.M. Hodgetts.

The concept of *organisational development* - also known under the acronym O.D. - represents a planned and continuous way of changing the organisation. Being closely related to the knowledge of human behavior, organisational development is focused on interpersonal and group processes, taking into account the fact that a change affects the members of the organisation, for this reason their considerable participation in the change process is essential[4].

Organisational development focuses on people and their problems in interaction with the problems of the organisation. Not by chance, this orientation appeared against the background of psycho-social theories regarding the organisation - the theory of human relations and the theory of human resources - which shifted the interest from the *economic man* (consecrated by the theories of scientific management) to the *social man*, from the organisation to the human dimension of the organisation.

In the organisational development theory, the organisation is considered a system that can be optimized through planned change interventions, but the field of knowledge circumscribed by the concept of O.D. is quite broad, including the interest for different aspects of the organisation such as:

- changes aimed at the size of the organisation in order to increase its efficiency;
- creation of organisations that are more flexible and easily adaptable to changes;
- conflict resolution;
- intervention at the level of human component of the organisation in order to increase the members' achievements;
- improving communication between the members of the organisation and their and interaction skills;
- leadership development;

---

[2] *Ibidem*, pp. 88-89.

[3] McNamara, C., *Brief Overview of Contemporary Theories in Management*, Retrieved on December, 6, 2008, from http://managementhelp.org/mgmnt/cntmpory.htm

[4] Stanciu, Ş., Ionescu, M.A., *Cultură şi comportament organizaţional,* Editura Comunicare.ro, Bucureşti, 2005, pp. 106-108.

- strengthening or improving the organisational culture in order to adapt to internal or external changes;
- improving the work climate to increase the professional satisfaction of the members of the organisation, etc.

Therefore, organisational development implies a planned and designed change, directed through change and development projects, which take into account either the global dimension of the organisation or its partial aspects. In the process of organisational development, the organisation learns, acquires new values, beliefs or attitudes in order to adapt to new internal, social or even global requirements or challenges.

A recent approach to organisations is mentioned by Carter McNamara: ***The Chaos Theory***[5]. According to this theory, just as today's events tend to be chaotic and random, so are they perceived at the organisational level. However, over the decades, managers have acted based on the belief that organisational events can always be controlled. This new theory, or science - in the opinion of some - states that events can rarely be controlled. Like systems theorists, most chaos theorists refer to biological systems in arguing the theory. They suggest that systems become increasingly complex, and as this happens they become increasingly volatile (or prone to catastrophic events), so that they must consume more energy to maintain their complexity. As they consume more energy, systems require more structure to maintain their stability. This route continues until the system splits or it collapses altogether. This route is considered by some to be the route that life, organisations and even the entire world follow.

Although the theory of chaos is based on some plausible premises – the world and current life are rather governed by the principle of randomness - we believe that maintaining some control mechanisms is not impossible, and the management of organisational problems can be achieved through a fair assessment of the situation, which might lead to finding viable solutions. All this can prevent the organisation from drifting away, which the chaos theory pessimistically anticipates.

Educational Organisation from the perspective of Organisational Development Theory

The model of organisational development views effective organisations as the reflection of their members' consensus and engagement. When consensus is missing, then failure occurs. From this perspective, if in educational organisations there are conservative cultural elements that still persist, which cultivate "routine" as a behavioral practice, and also human and structural factors resistant to innovation or novelty, then definitely the organisation will not progress. If there are no creative impulses, which derive from a motivating and collaborative organisational environment, then the chances for the organisation to initiate a change are minimal, if not zero.

The engine of organisational change is represented by people, who are shaped by their own cultural load formed over time by social, institutional, familial, educational or environmental factors. In the interaction with the organisational environment, the individual makes use of the entire inventory of cultural and behavioral elements that are in a dynamic evolution, because as members of the organisation we permanently acquire, modify or improve the features that form our psycho-socio-cultural profile.

Therefore, organisational change, whose premises are embedded in people, is a process of development through the adaptation to novelty. In an educational organisation that favours the involvement, participation and creativity of its members, the perspectives of change will be felt as necessary. The creation of a new vision of the educational organisation in accordance with global changes and technological innovations, but also with the newly assimilated cultural elements, could be the starting point in the development of educational organisation as an organisation. Otherwise, when educational organisation is characterized by elements of resistance to change, obstinately maintaining elements of conservatism both in mentality and in the organisational structure, then the process of organisational development will not only encounter difficulties in the implementation phase, but will also have minimal chances of success.

Organisational development is based on the process of change. Michel Croizier and Edhard Friedberg speak of a paradigm of *change as a form of development*, seen as a consequence of change

[5] McNamara, C., *Brief Overview of Contemporary Theories in Management*, Retrieved on December, 6, 2008, from http://managementhelp.org/mgmnt/cntmpory.htm

as a learning process[6]. Organisations that want to develop must necessarily be flexible in operating the changes imposed by a continuous learning process to which they are subjected. Therefore, the need for change appears through an organisational learning process that takes place over time. In this sense, Gary Johns[7] states that "change involves a sequence of organisational events or a psychological process that takes place over time".

Organisational change is a process that follows certain stages. Kurt Lewin's model[8], which highlights these stages of organisational change, was the starting point for further elaborations. According to this model, the process of organisational change goes through three stages: *unfreezing*, *changing*, *refreezing*, or, in other words, the stages of planning, action and results. In the first stage, the members of the organisation feel the need for change due to an unsatisfactory state of affairs of the organisation generated by either a crisis or a dilemma. The second stage of the actual change occurs when the situation is diagnosed and a change plan or strategy is implemented, which involves the development of both the organisation and its members. Finally, the last stage occurs when the behaviors, structures or strategies created in the previous stages are consolidated and adopted.

Not very different from Lewin's model, because the content of the stages overlap, is the four-stage model of organisational development proposed by Terry Newell[9]. The stages that must be completed are: *entry* in which contact is made between the agents of change and the members of the organisation; *diagnosis* involves the collection of information about the organisation, its analysis and the elaboration of the change strategy; *planned intervention* aims to implement the various solutions necessary to achieve change or solve the organisation's problems, which can take the form of training courses for the teaching staff or consultation with specialists; *withdrawal* is the final stage in which the change has been adopted, and the organisation enters the phase induced by the implemented intervention strategy.

Therefore, the central concept on which the theory of organisational development is based is change. Through change the development of the organisation is generated, which is perceived - from the point of view of educational organisation analysis - as an educational strategy[10]. Obviously, organisational development should not be understood as a unitary strategy that can be implemented at the level of all educational organisations. On the contrary, this change strategy must be adapted and individualized depending on the particularities of the context existing in each educational organisation, on the nature of the problems they face and which require solving. Moreover, the members of the educational organisation, teachers and students, should not be ignored in the process of implementing the organisational development strategy, but should be treated as an integral part of it and consulted in order to introduce the change, because it affects them directly.

Most of the times, the educational organisation requires the initiation of an organisational development approach aimed at the development and improvement of the teaching staff, at bettering their organisational behavior, but also the educational organisation climate and, implicitly, increasing the performance and professional satisfaction of all members of the educational organisation. As we showed previously, only an organisational learning process that induces the awareness of all participants in the educational organisation's life of its real problems will enable the adoption of a change strategy and, subsequently, the evolution of the educational organisation.

Taking into account all previously analysed aspects, we can say that the educational organisation has all the features of an organisation, but this is an organisation with a certain distinctiveness given its educational orientation.

Conclusions

The analytical approach undertaken in the previous pages revealed some important traits of the educational institution, viewed from the perspective of organisational theory, these features being valid both in the pre-university and university education systems.

---

[6] *Op. cit.,* p. 102.
[7] Johns, G., *Comportamentul organizațional,* Editura Economică, București, 1998.
[8] Lewin, K., *Field Theory in Social Science*, Harper, New York, 1951.
[9] Newell, T., Organisation development in schools, in V. Houghton, R. McHugh & C. Morgan, *Management in education. The management of organisations and individuals,* The Open University Press, London, 1975, p. 385.
[10] Păun, E., *Şcoala abordare socio-pedeagogică,* Editura Polirom, Iaşi, 1999, pp. 38-46.

Therefore, the comparative analysis of the educational organisation with other types of organisations leads to the identification of characteristics that constitute viable arguments that allow its inclusion among organisations. Thus, the educational organisation is characterized by:

- the existence of a large number of members (pupils/students, teaching staff, managers/directors, etc.) interacting with each other in order to achieve common objectives;
- the existence of clearly defined organisational goals (educational, organisational, etc.), to which all members adhere and according to which they satisfy their personal professional objectives;
- the existence of an organisational structure divided into statuses and roles, which precisely defines the place and responsibility of each member in the educational organisation;
- the existence of functional aspects (culture, climate and management) with an essential role in the life of the educational organisation;
- the quality of being a "learning organisation" - an organisation that is in a perpetual learning process aimed at ensuring its adaptability to the changes in the external environment, as well as an organisation that produces learning through the mission that it assumes as an education-centred organisation.

However, the educational organisation is distinguishable from other types of organisations precisely by its specific, education-oriented activity. Moreover, through the values it promotes, through the objectives it proposes, as well as through the particular nature of its activity, the educational organisation is an entity that acquires its own identity in the vast universe of organisations.

References

[1] Johns, G., *Comportamentul organizațional*, Editura Economică, Bucureşti, 1998.

[2] Lewin, K., *Field Theory in Social Science*, Harper, New York, 1951.

[3] McNamara, C., *Brief Overview of Contemporary Theories in Management*, Retrieved on December, 6, 2008, from http://managementhelp.org/mgmnt/cntmpory.htm

[4] Newell, T., Organisation development in schools, in V. Houghton, R. McHugh & C. Morgan, *Management in education. The management of organisations and individuals*, The Open University Press, London, 1975.

[5] Păun, E., *Şcoala abordare socio-pedeagogică,* Editura Polirom, Iaşi, 1999.

[6] Stanciu, Ş., Ionescu, M.A., *Cultură şi comportament organizaţional,* Editura Comunicare.ro, Bucureşti, 2005.

[7] Vlăsceanu, M., *Organizaţii şi comportament organizațional*, Editura Polirom, Iaşi, 2003.

ANALIZA COMPORTAMENTALĂ ÎN APLICAREA LEGII: ÎMBUNĂTĂȚIREA PREVENȚIEI CRIMINALITĂȚII PRIN PERSPECTIVE PSIHOLOGICE

BEHAVIORAL ANALYSIS IN LAW ENFORCEMENT: ENHANCING CRIME PREVENTION THROUGH PSYCHOLOGICAL INSIGHTS

Lect. univ. dr Emil-Răzvan GÂTEJ
Academia de Poliție „Al. I. Cuza”
emil.gatej@academiadepolitie.ro

Lect. univ. dr Irina-Mihaela BAKHAYA
Academia de Poliție „Al. I. Cuza”
irina.bakhaya@academiadepolitie.ro

Abstract

Această lucrare analizează rolul analizei comportamentale în aplicarea legii, punând accent pe fundamentele psihologice și aplicațiile sale în prevenirea eficientă a criminalității, inclusiv în probleme precum traficul de persoane. Prin valorificarea principiilor fundamentale ale psihologiei, cum ar fi cogniția socială, motivația și condiționarea comportamentală, se relevă o înțelegere mai profundă a comportamentului uman—în special a trăsăturilor asociate cu triada întunecată a personalității (narcisism, machiavellianism și psihopatie)—poate îmbunătăți strategiile de poliție și poate întări încrederea în comunitate. Analiza din rândurile acestei lucrări include diverse modele psihologice și relevanța acestora pentru practicile de poliție în contextul real, demonstrând cum aceste perspective pot susține măsuri proactive împotriva criminalității. De asemenea, discutăm despre implicațiile aplicării teoriilor psihologice în abordarea problemelor sociale complexe, pledând pentru o abordare holistică care prioritizează prevenția și intervenția. În concluzie, această lucrare susține că integrarea analizei comportamentale în activitatea de aplicare a legii nu doar că sporește eficiența operațională, ci contribuie și la construirea unei societăți mai echitabile și juste.

Cuvinte cheie: *Analiza comportamentală, prevenirea criminalității, perspective psihologice*

Abstract

This paper investigates the role of behavioral analysis in law enforcement, focusing on its psychological underpinnings and applications for effective social law enforcement and crime prevention, including issues such as human trafficking. By leveraging foundational principles of psychology, such as social cognition, motivation, and behavioral conditioning, we illustrate how a deeper understanding of human behavior—particularly traits associated with the dark triad of personality (narcissism, Machiavellianism, and psychopathy)—can enhance policing strategies and foster community trust. The analysis encompasses various psychological models and their relevance to real-world policing practices, demonstrating how these insights can inform proactive measures against crime. Furthermore, we discuss the implications of applying psychological theories to address complex social issues, advocating for a holistic approach that prioritizes prevention and intervention. Ultimately, this paper posits that integrating behavioral analysis into law enforcement not only improves operational effectiveness but also contributes to a more equitable and just society.

Key-words: *Behavioral Analysis, Crime Prevention, Psychological Insights*

Introducere

În contextul actual al siguranței publice, abordarea criminalității necesită o integrare complexă a strategiilor tradiționale de aplicare a legii cu perspectivele psihologice moderne. Studiile din domeniul

psihologiei comportamentale oferă o lumină nouă asupra mecanismelor ce stau la baza acțiunilor infracționale, evidențiind rolurile factorilor psihologici, sociali și de mediu. Această abordare multidimensională este crucială, deoarece înțelegerea nu doar a actului infracțional în sine, ci și a motivațiilor, contextului social și influențelor de mediu care îl determină poate îmbunătăți semnificativ strategia de prevenire. Este esențial ca agențiile de aplicare a legii să adopte aceste perspective pentru a dezvolta intervenții preventive mai eficiente. În plus, integrarea cunoștințelor psihologice în practica de aplicare a legii poate conduce la o mai bună formare a personalului, care astfel va fi capabil să gestioneze situații complexe și să intervină adecvat în diverse scenarii. Totodată, propunerea unei sinteze între datele empirice și prin metodele psihologice poate conduce la formularea unor modele predictive relevante, menite să anticipeze comportamentele infracționale. Această sinteză nu se limitează doar la predicție, ci facilitează și dezvoltarea unor strategii de intervenție bazate pe dovezi. Introducerea acestor strategii în practica de zi cu zi a poliției nu doar că optimizează resursele disponibile, ci și contribuie la creșterea încrederii comunității în autoritățile de ordine publică, consolidând, astfel, o colaborare benefică între cetățeni și instituții. Colaborarea nu doar că îmbunătățește răspunsul la criminalitate, dar ajută și la construirea unui mediu comunitar mai sigur și mai rezilient.

Analiza comportamentală în aplicarea legii are un rol esențial de a identifica tipare și tendințe ce pot indica comportamente infracționale, însă este important să ne întrebăm și despre eficiența și acuratețea acestor identificări. Această metodă complexă permite nu doar o înțelegere aprofundată a dinamicii infracționale, ci și elaborarea unor strategii mai eficiente pentru combaterea criminalității în diverse contexte, promovând totodată o evaluare critică a rezultatelor obținute. Prin intermediul unor tehnici psihologice avansate, ofițerii de poliție pot evalua riscurile potențiale legate de indivizi sau grupuri, facilitând intervenții targetate care să răspundă în mod adecvat nevoilor de securitate publică. De exemplu, un studiu din Indiana demonstrează că implementarea legislației privind confiscarea armelor poate reduce semnificativ riscul de sinucidere și violență, având în vedere că populațiile vizate sunt adesea mai susceptibile la aceste comportamente extreme (Alanis-Hirsch et al., 2019). Cu toate acestea, este esențial să ne întrebăm de ce aceste populații sunt mai vulnerabile și să ne asigurăm că intervențiile propuse sunt cu adevărat eficiente în a aborda cauzele profunde ale acestei susceptibilități. Această abordare nu numai că optimizează utilizarea resurselor disponibile, dar îmbunătățește, de asemenea, colaborarea eficientă între autoritățile legale și comunitățile afectate, crescând astfel eficiența acțiunilor de prevenire și răspuns la infracționalitate. Este esențial ca datele să fie colectate și analizate sistematic, creând astfel o bază solidă pentru formularea de strategii bazate pe dovezi, care să reflecte în mod echitabil realitățile variate ale societății. De asemenea, este crucial să se asigure includerea vocilor comunităților marginalizate în formularea politicilor, deoarece acest lucru garantează o reprezentare echitabilă și relevantă a tuturor grupurilor sociale, în special a celor vulnerabile, care adesea se confruntă cu o marginalizare amplificată. Prin integrarea acestor perspective, se pot dezvolta programe de prevenire care nu doar că vizează reducerea criminalității, dar și promovarea unei coexistențe armonioase în societate, creând un mediu propice dezvoltării sociale. Această capacitate de a influența și modela interacțiunile sociale aduce un plus de valoare metodelor tradiționale de aplicare a legii, transmițând un mesaj clar despre importanța prevenirii violenței și a criminalității prin intervenții proactive și concertate. În concluzie, analiza comportamentală în aplicarea legii se dovedește a fi un instrument vital în construirea unui mediu de securitate mai robust, care nu doar că protejează cetățenii, dar și sprijină dezvoltarea unor relații mai constructive între forțele de ordine și comunitate, facilitând astfel un climat de încredere reciprocă și colaborare. Această abordare holistică promovează nu numai securitatea, ci și coeziunea socială, esențială pentru dezvoltarea unei societăți echitabile și prospere, fiind imperativ să fim conștienți de implicațiile acțiunilor noastre și să ne asigurăm că acestea răspund nevoilor reale ale comunității.

În contextul complexității crimei, factorii psihologici joacă un rol esențial în dezvoltarea strategiilor de prevenire, însă este important să analizăm în profunzime cum aceștia se interconectează cu variabilele sociale și economice. Este evident că profilarea psihologică a infractorilor poate oferi perspective valoroase asupra motivațiilor și comportamentului acestora, contribuind la o mai bună înțelegere a mentalității infractorilor, dar este necesar să ne întrebăm cât de generalizabile sunt aceste profile și în ce măsură ele pot să reflecte diversitatea umană. De exemplu, cercetările arată că mulți

infractori sexuali posedă trăsături de personalitate antisocială sau schizoide, aspecte care subliniază nu doar necesitatea unei abordări multidisciplinare în înțelegerea fenomenului criminal (Jiahui et al., 2024), ci și relevanța de a analiza cazurile individuale cu un grad de scepticism. Acest lucru subliniază nu doar diversitatea tipurilor de infracțiuni, dar și complexitatea psihologică a celor care le comit, ceea ce face apel la utilizarea unor metode variate de intervenție și prevenire, adaptate specificului fiecărui caz. În plus, este crucial să recunoaștem specificitatea victimei, care adesea este aleasă aleatoriu, iar violența extremă este utilizată ca un mijloc de exprimare a puterii (Jiahui et al., 2024), ceea ce ne obligă să ne întrebăm despre rolul învățării sociale în perpetuarea acestor comportamente. Această dinamică brutală reflectă disfuncționalitățile sociale mai largi și deficiențele sistemului judiciar, așa cum au evidențiat organizațiile AAPI și AMEMSA, care subliniază excluderea anumitor grupuri din inițiativele filantropice și sociale esențiale. De asemenea, aceste observații sugerează că există factori socio-economici care favorizează apariția violențelor sau a infracțiunilor, inclusiv lipsa accesului la educație sau servicii de sănătate mintală adecvate, care sunt adesea elemente fundamentale în prevenirea comportamentului infracțional. Astfel, implementarea unor perspective psihologice în cadrul agențiilor de aplicare a legii nu doar că ar putea îmbunătăți interpretarea comportamentului criminal, dar ar și sprijini prevenirea eficientă a acestuia în rândul populației vulnerabile, printr-o înțelegere nuanțată a nevoilor acestora. În acest context, este imperativ ca autoritățile să colaboreze îndeaproape cu specialiști în psihologie, sociologie și criminologie pentru a elabora politici și programe de prevenire care să abordeze nu numai individul infractor, ci și factorii sociali și economici care contribuie la acest fenomen, asigurând astfel un răspuns integral și adaptat nevoilor comunității. Această abordare interdisciplinară nu doar că îmbunătățește implementarea strategiilor de prevenire, dar poate genera un impact semnificativ în construirea unor medii sociale mai sigure și mai sănătoase pentru toți cetățenii.

I. Rolul analizei comportamentale în prevenirea criminalității

Analiza comportamentală joacă un rol esențial în îmbunătățirea strategiilor de prevenire a criminalității prin identificarea și anticiparea riscurilor potențiale, astfel contribuind la o abordare proactivă în combaterea fenomenului infracțional. Prin examinarea motivațiilor individuale, a factorilor psihologici și a contextelor sociale, această metodă permite autorităților să intervină eficient înainte ca actele de violență sau delict să se materializeze, reducând astfel impactul negativ asupra comunității. De exemplu, studiile recente susțin că aplicarea legilor care permit confiscarea armelor de la indivizi considerați o amenințare pentru sine sau pentru ceilalți poate avea efecte semnificative asupra reducerii suicidului și a violenței armate (Alanis-Hirsch et al., 2019). În plus, analiza comportamentală poate contribui la formularea unor scenarii preventive care să vizeze nu doar indivizii, ci și comunitățile per ansamblu, permițând o abordare multidimensională a problemei. Este important de subliniat că analiza comportamentală nu se limitează doar la identificarea riscurilor, ci se extinde și către crearea unor intervenții personalizate care pot să îmbunătățească situația, de asemenea, promovând acțiuni preventive adaptate la nevoile specifice ale fiecărei comunități. În acest context, o înțelegere profundă a dinamismului social și a comportamentului uman devine vitală în formularea unor politici de prevenire mai eficiente, care să țină cont de particularitățile fiecărei comunități. De asemenea, există o necesitate acută de a direcționa resursele către comunitățile de tineret defavorizate, precum cele din rândurile băieților și bărbaților AAPI și AMEMSA, unde analiza comportamentală poate descoperi și aborda dinamici socio-culturale specifice (Robert Chlala et al., 2013). Această focalizare asupra comunităților vulnerabile este esențială pentru a preveni escaladarea violenței și a criminalității, deoarece, adesea, aceste grupuri sunt cele mai afectate de fenomenele infracționale. Este esențial ca strategii de educație și conștientizare să fie integrate în aceste intervenții, pentru a dezvolta abilități de rezolvare a conflictelor și de gestionare a emoțiilor în rândul tinerilor. Astfel, integrarea acestor perspective psihologice în strategiile de aplicare a legii se dovedește crucială pentru crearea unui mediu mai sigur și mai stabil, mai ales în comunitățile vulnerabile, unde nevoia de intervenție timpurie este cu atât mai mare. Prin urmare, analiza comportamentală devine nu doar un instrument, ci un pilon fundamental al securității publice, având potențialul de a transforma abordările tradiționale și de a sprijini construirea unui viitor mai sigur pentru toți membrii societății. Această integrare a analizei comportamentale în structuri de prevenire

și intervenție detaliază nu doar strategiile proactive, ci și importanța educației și resurselor comunității în scăderea criminalității.

Comportamentul criminal este adesea rezultatul interacțiunii complexe dintre factori individuali, sociali și culturali, ceea ce ne invită să ne întrebăm cât de profunde sunt aceste influențe și cum putem distinge între diferitele cauze ale acestuia. Analizând crimele sexuale din China, cercetarea evidențiază profilurile autorilor, care sunt, în majoritatea cazurilor, bărbați cu traume emoționale și predispoziții către tulburări de personalitate antisocială sau schizoide (Jiahui et al., 2024). Această observație ne determină să ne întrebăm ce alte elemente ar putea contribui la formarea acestor profiluri și cum anume traumele emoționale pot interacționa cu mediul înconjurător pentru a determina comportamentele infracționale. În acest context, se sugerează că înțelegerea comportamentului criminal trebuie să integreze perspective psihologice, care pot explica cum aceste trăsături de caracter influențează alegerile morale ale indivizilor și motivele lor profunde de acțiune. Este esențial să recunoaștem, totuși, că nu toate persoanele care prezintă astfel de trăsături devin infractori, ceea ce subliniază că interacțiunea cu mediul social, educația și circumstanțele de viață pot juca un rol determinant în manifestarea comportamentului criminal. Această variabilitate sugerează că, în plus față de trăsăturile individuale mai puțin favorabile, factorii de protecție, precum suportul emoțional din partea familiei sau comunității, pot contrabalansa anumite predispoziții dăunătoare, întrebarea rămânând dacă aceste intervenții pot fi sistematice și eficiente. Legea și aplicarea acesteia sunt doar un aspect al soluționării problemei; înțelegerea profundă a motivațiilor criminogene poate sprijini intervențiile preventive și reabilitarea infractorilor (Pfeffer et al., 2018). Astfel, adoptarea unei abordări multidisciplinare, care implică nu doar psihologi, ci și sociologi, educatori și asistenți sociali, poate îmbunătăți nu doar identificarea, ci și prevenirea comportamentului criminal prin strategii adaptate nevoilor individuale ale celor implicați. Este crucial să ne întrebăm cum pot aceste strategii să fie implementate în practică, având în vedere diversitatea situațiilor întâlnite și complexitatea realităților sociale. Această colaborare interprofesională va facilita o mai bună înțelegere a fenomenului criminal în ansamblu, înglobând nuanțele și specificitățile fiecărei situații, ceea ce ne poate ajuta să elaborăm soluții specifice problemelor întâlnite. În plus, această abordare integrativă va permite dezvoltarea unor politici mai eficiente de prevenire și educare a comunității, contribuind astfel la un mediu social mai sigur și mai sănătos, în care riscurile de comportament infracțional sunt reduse semnificativ. De asemenea, este important să ne preocupăm de crearea unei conștientizări sporite a problemelor sociale care facilitează actele de violență și criminalitate, deoarece acest lucru poate conduce la o mobilizare mai eficientă a resurselor comunității în vederea abordării acestora. Implicarea activă a comunității nu doar că îmbunătățește capacitatea de reacție la problemele de ordine publică, dar poate și să încurajeze un dialog deschis între autorități și cetățeni, facilitând astfel identificarea de soluții comune. Este crucial să ne întrebăm cum resursele comunității pot fi mobilizate în acest scop, investigând totodată și cum pot fi depășite eventualele obstacole care împiedică implicarea cetățenilor în procesul de prevenire a criminalității. Numai printr-o abordare holistică, care consideră toți acești factori, putem spera la o ameliorare reală a situației criminogene și la crearea unui cadru sigur pentru toți membrii societății.

Investigațiile criminale au evoluat semnificativ, integrând tehnici avansate de profilare comportamentală pentru a îmbunătăți eficiența identificării și arestării infractorilor. Această metodă, care se bazează pe analiza comportamentului și a motivelor infractorilor, oferă anchetatorilor instrumentele necesare pentru a crea profiluri detaliate ale suspecților, facilitând astfel progresul investigativ. Este esențial ca profesioniștii din domeniul juridic să recunoască impactul pe care mass-media și informațiile fictive îl au asupra percepției profilării. De exemplu, studiile au arătat că expunerea crescută la drame criminale poate diminua precizia profilării, o constatare susținută de Kocsis, Hayes și Irwin (2002), care sugerează că biasul generat de aceste reprezentații poate conduce la concluzii eronate în investigații. Acest aspect devine cu atât mai important în contextul în care opinia publică formează așteptări în legătură cu metodele de investigare, contribuind astfel la crearea unei percepții distorsionate asupra posibilităților reale ale tehnicii de profilare. În plus, cercetările recente indică faptul că evaluarea caracteristicilor psihologice ale angajaților, cum ar fi tendințele de a comite fraude în cadrul organizațiilor, poate fi extrem de benefică pentru prevenirea criminalității. Analiza atentă a acestor date poate îmbunătăți considerabil strategiile de prevenție și intervenție, contribuind astfel la o mai bună securitate și încredere în procesele de justiție penală. De asemenea,

integrarea profilării comportamentale în strategii de intervenție poate oferi o abordare mai holistică în combaterea criminalității, având în vedere nu doar comportamentele infractorilor, ci și factorii de risc care pot influența aceste comportamente în societate. Aceasta poate include, de exemplu, analiza contextelor sociale, economice și psihologice care pot determina o persoană să comită infracțiuni. Prin urmare, abordarea profilării comportamentale devine esențială nu doar pentru soluționarea cazurilor individuale, ci și pentru dezvoltarea unei înțelegeri mai profunde a dinamicilor criminalității în ansamblu și a modului în care sistemul de justiție poate reacționa adecvat la aceste provocări complexe (Bolton et al., 2019)(Mostert et al., 2018). De asemenea, este important de menționat că aplicarea profilării comportamentale nu se limitează numai la cazurile criminale tradiționale, ci se extinde și asupra altor domenii, cum ar fi analiza comportamentului infracțional în mediul online, unde infractorii pot adopta identități false pentru a-și desfășura activitățile ilicite. Această diversitate a aplicabilității procesului de profilare ne îndeamnă să reconsiderăm metodele tradiționale de investigație și să ne adaptăm la noile forme de criminalitate modernă, care necesită o răspuns prompt și informat. Colaborarea între agențiile de aplicare a legii, experți în psihologie și specialiști în tehnologie devine crucială pentru a dezvolta profiluri precise și relevante care să țină cont de multiplele fațete ale comportamentului uman, asigurându-se astfel o intervenție eficientă și sustenabilă în lupta împotriva criminalității.

II. Tehnici psihologice pentru îmbunătățirea strategiilor de aplicare a legii

Prin implementarea unor tehnici psihologice avansate, agențiile de aplicare a legii au oportunitatea de a îmbunătăți substanțial nu doar eficiența operațiunilor lor, ci și calitatea interacțiunilor cu comunitatea. O abordare centrată pe psihologia comportamentală le permite ofițerilor să analizeze nu doar motivațiile criminale, ci și factorii de risc asociați cu comportamentele violente, ceea ce poate conduce la dezvoltarea unor strategii de intervenție mai personalizate și mai eficiente. Este esențial să ne întrebăm cum pot aceste tehnici să optimizeze modul în care ofițerii răspund la incidente, deoarece, prin furnizarea de instrumente care le permit o analiză profundă a situațiilor, acestea contribuie și la crearea unui climat de încredere în rândul comunității, esențial pentru o cooperare eficientă între poliție și cetățeni. De exemplu, formarea în tehnici de de-escaladare nu doar că reduce semnificativ tensiunile în situații critice, dar, conform studiilor, contribuie la o atmosferă mai sigură pentru toți cei implicați (Barbara Fedders et al., 2013). Aceasta demonstrează că strategiile dezvoltate nu se limitează la intervențiile imediate; ele se extind și asupra relațiilor de lungă durată construite între forțele de ordine și comunitate, promovând un sentiment de apartenență și responsabilitate comună. În plus, integrarea unui program de asistență psihologică pentru ofițerii de poliție este vitală, deoarece se poate traduce prin scăderea stresului profesional și o mai bună gestionare a situațiilor de criză, îmbunătățind astfel imaginea instituției în rândul comunității (Maggie Skrypek et al., 2010). Conform unui studiu recent, o înțelegere profundă a factorilor emoționali și motivaționali care influențează comportamentele violente, cum ar fi traumele din copilărie și tulburările psihologice, contribuie la elaborarea unor strategii judiciare mai etice și eficiente pentru identificarea și prevenirea criminalității (Elvira Čekić, 2024). Aceste observații sugerează că abordarea nu se limitează doar la intervențiile în situații de urgență, ci joacă un rol crucial în prevenirea conflictelor prin dezvoltarea unor relații mai solide între poliție și comunitate. Formarea continuă și supravegherea psihologică a agenților au un impact semnificativ asupra capacității acestora de a gestiona cu succes interacțiuni complexe. Astfel, printr-o abordare holistică ce include strategii psihologice, calitatea și eficiența aplicării legii pot fi semnificativ îmbunătățite, generând un impact pozitiv pe termen lung și contribuind la creșterea siguranței publice, dar și la încurajarea unei culturi de respect și colaborare între diferitele straturi ale societății. Este important să ne întrebăm ce elemente specifice ale acestor strategii sunt cele mai eficiente și în ce fel se pot adapta la diverse contexte comunități, pentru a maximiza eficacitatea aplicării legii. Pe de altă parte, este crucial ca ofițerii de poliție să primească instruire nu doar în instrumentele tehnice, ci și în abilități interumane care să le permită să empatizeze cu cetățenii. O astfel de abordare ar putea include, de exemplu, cursuri despre diversitate culturală sau despre managementul conflictelor, care pot îmbunătăți considerabil interacțiunile cu membri ai comunității din medii diferite. De asemenea, evaluările periodice ale performanțelor ofițerilor în contextul psihologic ar putea ajuta la implementarea de mecanisme de feedback constructiv, având ca rezultat o îmbunătățire constantă a strategiilor de

aplicare a legii. În concluzie, utilizarea tehnicilor psihologice nu doar că optimizează procesele interne ale agenților de aplicare a legii, ci și construiește o legătură mai puternică și mai încrezătoare între poliție și comunitate, ceea ce este esențial pentru o societate sănătoasă și cooperantă.

În contextul creșterii stresului ocupațional resimțit de ofițerii de poliție, este esențial să se dezvolte metode eficiente de formare care să abordeze nu doar aspectele tehnice, ci și cele psihologice, având în vedere natura complexă a misiunilor desfășurate, care includ o varietate de situații dificile. Tehnicile cognitive comportamentale oferă un cadru promițător pentru gestionarea emoțiilor și îmbunătățirea reacțiilor în fața stresului, având potențialul de a reduce efectele negative asupra sănătății mentale și fizice ale ofițerilor ce pot apărea ca urmare a expunerii repetate la situații dificile. Este vital să evaluăm în mod critic eficiența acestor tehnici în contextul specific al activității polițienești, având în vedere variabilitatea răspunsurilor individuale la stres și impactul diferitelor căi de intervenție, ceea ce sugerează că nu toate metodele sunt la fel de eficace pentru fiecare ofițer. Aceste metode nu doar că sprijină intervenția imediată în cazul incidentelor critice, cum ar fi violențele sau sinuciderile, dar contribuie și la crearea unui mediu de lucru sănătos pe termen lung, favorizând o calitate mai bună a vieții profesionale și personale a ofițerilor, ceea ce este fundamental pentru bunăstarea lor generală (Miller et al., 2015). Implementarea acestor tehnici îmbunătățește nu doar gestionarea stresului, ci și abilitatea ofițerilor de a lua decizii rapide și eficiente, în condiții de presiune, permițându-le să reacționeze în mod adecvat la diversele provocări întâlnite în activitatea zilnică. Este crucial să analizăm rezultatele acestor intervenții și să ne întrebăm cum pot fi acestea adaptate pentru a răspunde nevoilor specifice ale fiecărui ofițer, recunoscând că un model unitar poate să nu fie suficient. În plus, integrarea abordărilor bazate pe dovezi în procesele de instruire poate duce la creșterea încrederii ofițerilor în abilitățile lor, consolidând astfel eficiența acțiunilor de prevenire a criminalității, cât și a celor de intervenție, ceea ce este crucial pentru menținerea ordinii publice (Barbara Fedders et al., 2013). Această sinergie între instrumente psihologice și formarea profesională este crucială pentru asigurarea unei poliții competente și reziliente, capabile să răspundă provocărilor contemporane cu profesionalism și empatie, dându-le ofițerilor resursele necesare pentru a face față, nu doar job-ului, ci și efectelor sale emoționale. O astfel de abordare integrativă, care îmbină teoria și practica, poate influența semnificativ nu doar atitudinea ofițerilor față de munca lor, ci și modul în care comunitățile percep forțele de poliție, contribuind la o relație mai încrezătoare între poliție și cetățeni. Este esențial ca aceste relații să fie bazate pe transparență și comunicare deschisă, pentru a întări încrederea reciprocă, și să ne întrebăm, în mod critic, cum putem continua să îmbunătățim aceste interacțiuni în beneficiul comunității și al ofițerilor. În plus, formarea continuă a ofițerilor este un aspect relevant, având în vedere că ocuparea unui astfel de rol provocator necesită nu doar abilități tehnice, ci și un suport psihologic constant. Instituțiile de aplicare a legii trebuie să implementeze programe de formare care să valorifice atât aspectele practice, cât și cele psihologice ale muncii, promovând un climat de învățare continuă. Aceste inițiative pot include sesiuni de instruire în grup, unde ofițerii pot împărtăși experiențe și strategii de gestionare a stresului, contribuind astfel la crearea unui sentiment de solidaritate și sprijin între colegi. Nu în ultimul rând, există o nevoie urgentă de a integra feedback-ul din partea ofițerilor în dezvoltarea acestor programe de formare, asigurându-ne că răspund nevoilor reale și provocărilor întâmpinate pe teren. Această participare activă ar putea să conducă la o mai bună adaptare a metodologiilor de instruire, încurajându-i pe ofițeri să devină nu doar beneficiari ai formării, ci și agenți activi în procesul de învățare și dezvoltare profesională.

Importanța evaluării psihologice în domeniul aplicării legii devine tot mai evidentă, în special în contextul complex al gestionării amenințărilor pentru siguranța publică, unde varietatea și gravitatea situațiilor întâlnite necesită o înțelegere profundă a comportamentelor umane. Studiile relevante subliniază că abordările tradiționale în evaluarea riscurilor nu sunt suficiente pentru a anticipa comportamentele violente sau delictuale, ceea ce indică nu doar un deficit în metodele actuale, ci și o oportunitate de a inova în modalitățile de evaluare. De exemplu, analiza interacțiunilor cu indivizi sub influența substanțelor sau cu cei care suferă de boli mintale arată că forța utilizată de ofițeri nu variază semnificativ în funcție de aceste condiții, ceea ce poate sugera o aplicare uniformă, dar insuficient adaptată a tehnicilor de intervenție ((Moore et al., 2016)). Acest aspect subliniază o nevoie urgentă de intervenții psihologice mai bine structurate, care să permită ofițerilor să înțeleagă nu doar comportamentele observabile, ci și factorii psihologici subiacenți care motivează astfel de acțiuni,

având în vedere că fiecare individ are un background psihologic unic ce influențează modul în care reacționează în diverse situații. În acest context, colaborarea cu supraviețuitorii traficului uman, care pot oferi perspective valoroase asupra dinamicilor psihologice implicate, evidențiază nu doar necesitatea de a integra metodele psihologice în evaluările de risc, ci și potențialul acestor colaborări de a îmbunătăți aprecierea riscurilor într-un mod mai nuanțat, sporit eficiența strategiilor de prevenire a criminalității ((Bentch et al., 2022)). Această integrare nu numai că îmbunătățește răspunsul ofițerilor față de amenințări, dar contribuie și la dezvoltarea unor abordări mai empatici și raționale în interacțiunile cu indivizii care prezintă risc. Astfel, implementarea evaluărilor psihologice devine crucială pentru îmbunătățirea capacităților ofițerilor de a identifica și a răspunde adecvat amenințărilor, asigurând în același timp o protecție mai bună a comunității și o abordare mai umană în gestionarea situațiilor critice. Prin adoptarea acestor evaluări, autoritățile nu doar că pot formula strategii proactive care să răspundă problemelor actuale, dar își pot construi și un cadru de prevenire a emergenței unor conflicte sau violențe în viitor, ceea ce va conduce, pe termen lung, la o comunitate mai sigură și mai unită. Acest demers contribuie semnificativ la consolidarea încrederii între forțele de ordine și cetățeni, element esențial pentru menținerea unui climat social sănătos și stabil, și implică o reflecție continuă asupra eficienței și eticii intervențiilor desfășurate.

III. Implicarea comunității și insight-uri comportamentale

Implicarea comunității este esențială pentru îmbunătățirea strategiilor de prevenire a criminalității, deoarece favorizează colaborarea între cetățeni și autorități, facilitând un dialog deschis și constructiv. Această colaborare nu este doar o simplă interacțiune, ci un proces complex care necesită evaluarea constantă a nevoilor comunității și adaptarea strategiilor în funcție de feedback-ul obținut. Printr-o înțelegere profundă a dinamicilor comunității, se pot dezvolta inițiative cu adevărat eficiente, care contribuie la crearea unor medii mai sigure și armonioase. Insights comportamentale derivate din experiențele supraviețuitorilor, cum ar fi cele obținute prin metodologii de bază, pot oferi o perspectivă valoroasă asupra condițiilor care facilitează infracționalitatea și asupra nevoilor specifice ale comunității. De exemplu, când acești supraviețuitori devin "informați" și "susținători", ei ajută la îmbunătățirea sistemelor care vizează combaterea traficului uman, sporind eficiența abordărilor implementate. Este important de subliniat că autoritățile trebuie să facă un efort conștient de a integra acest feedback și să utilizeze metodele bazate pe date pentru a crea politici echitabile și eficiente (Barbara Fedders et al., 2013)(Bentch et al., 2022). Acest proces nu doar că întărește legăturile sociale, dar și promovează o cultură de responsabilitate colectivă, în care fiecare membru al comunității se simte investit în siguranța și bunăstarea generală. Prin implicarea activă a cetățenilor, se poate ajunge la o abordare holistă în prevenirea criminalității, contribuind la o societate mai bine adaptată nevoilor sale diverse. De asemenea, eradicarea criminalității nu poate fi realizată fără implicarea tuturor actorilor sociali, inclusiv organizații non-guvernamentale, grupuri comunitare și lideri locali. Aceste entități nu doar că mobilizează resurse, dar au și responsabilitatea de a evalua impactul campaniilor de conștientizare, asigurându-se că educația populației despre pericolele criminalității este relevantă și eficientă. Astfel, implicarea comunității se transformă într-un instrument vital în analiza comportamentală aplicată în contextul prevenirii criminalității, având potențialul de a genera schimbări fundamentale și durabile, prin sprijinirea inițiativelor locale și amplificarea vocilor celor afectați, transformându-i din victime în lideri ai schimbării. Aceasta necesită nu doar angajament, ci și o evaluare critică a efectelor intervențiilor implementate, astfel încât să se asigure continuitatea progresului și adaptarea rapidă la nevoile emergente ale comunității.

Construirea încrederii prin poliția națională și înțelegerea psihologică

O componentă esențială în promovarea securității comunității o reprezintă stabilirea unei relații de încredere între poliție și cetățeni, aspect ce se dovedește a fi influențat semnificativ de interacțiunile directe dintre aceste două entități. Studiile sugerează că poliția națională, prin intermediul strategiilor de abordare empatică, poate reduce suspiciunea și poate spori sentimentul de siguranță în rândul populației. Astfel, prin activități de prevenire și mediere, se creează oportunități de interacțiune care desfășoară nu doar rolul de informare, ci și pe cel de construire a legăturilor interumane, având un impact direct asupra coeziunii sociale. Importanța acestor interacțiuni nu trebuie subestimată, deoarece fiecare dialog construit contribuie la demontarea stereotipurilor și la dezvoltarea unei culturi a respectului reciproc. Conform cercetărilor, lipsa unei înțelegeri corecte a rolului poliției

poate duce la percepții distorsionate, favorizând practici de supraveghere agresivă, precum cele evidențiate în studiul efectuat asupra tacticilor de profilare. Prin urmare, este fundamental ca poliția să fie percepută nu doar ca o autoritate, ci și ca un partener de încredere al comunității. Așadar, o reformă în acest sens trebuie să îmbine aspectele psihologice cu cele sociale pentru a construi o comunitate mai sigură și mai bine integrată, în care cetățenii se simt implicați și susținuți în colaborarea cu forțele de ordine, în vederea creării unui mediu mai sigur pentru toți. De asemenea, este esențial ca poliția să își adapteze mesajele și metodele de comunicare pentru a răspunde nevoilor diverse ale comunității, facilitând astfel o relație de colaborare bazată pe încredere reciprocă și respect.

Analizarea comportamentului comunității este esențială pentru dezvoltarea programelor eficiente de prevenire a criminalității. Prin colectarea și examinarea sistematică a datelor comportamentale, organizațiile comunitare pot identifica nu doar tendințele actuale de infracționalitate, ci și factorii de risc specifici care afectează diverse grupuri demografice. De exemplu, în cazul tinerilor de origine asiatică și din alte minorități etnice, studiile au arătat că disparitățile semnificative în accesul la resurse și servicii de sănătate mintală contribuie la problemele de comportament și la recidivă, generând astfel un cerc vicios al delincvenței (Services and Advocacy for Asian Youth Consortium, 2004). Această informație subliniază necesitatea de a adapta în mod corespunzător strategiile de intervenție și de a colabora cu organizații locale relevante pentru a răspunde nevoilor specifice ale acestor grupuri vulnerabile. De asemenea, abordările centrate pe comunitate pot sprijini integrarea tinerilor prin programe preventive inovatoare, bazate pe o analiză detaliată a datelor (Robert Chlala et al., 2013), contribuind astfel la reducerea infracționalității și îmbunătățirea relațiilor interumane dintre cetățeni. Este crucial ca datele comportamentale să fie utilizate nu doar pentru a dezvolta intervenții individuale, dar și pentru a crea un cadru general și coerent care să abordeze problemele fundamentale ale comunității în ansamblu. Astfel, o colaborare sustenabilă între diverse entități, inclusiv instituții publice, organizații non-guvernamentale și comunitatea în sine, poate genera un impact pozitiv semnificativ asupra condițiilor sociale și poate reduce simțitor riscul de criminalitate, printr-o mobilizare a resurselor și expertizei disponibile (Walp et al., 2024). În plus, evaluarea continuă a acestor programe și analiza feedback-ului din partea comunității vor permite ajustarea strategiilor în funcție de eficiența lor, asigurând astfel o adaptare constantă la nevoile emergente și provocările cu care se confruntă comunitatea, promovând un mediu mai sigur și mai sănătos pentru toți cetățenii.

IV. Concluzii

Investigarea comportamentală în domeniul aplicării legii necesită o integrare profundă a perspectivei psihologice pentru a îmbunătăți prevenirea criminalității. În lumina studiilor recente, cum ar fi analiza comportamentului preservice educatorilor cu privire la instruirea obligatorie în privința indicatorilor de pre-violență (Walp et al., 2024), se conturează o nevoie acută de formare adaptată nevoilor actuale ale societății. Acest tip de pregătire nu doar că îmbunătățește conștientizarea situațională, ci denotă și o schimbare de mentalitate spre o abordare preventivă, punând accent pe importanța intervenției timpurii în comportamentele riscante. În mod similar, evaluările programelor de prevenire a extremismului violent subliniază importanța unei înțelegeri profunde a dinamicii sociale și a relațiilor comunității (Bliuc et al., 2024). Această înțelegere nu doar că facilitează intervențiile bine direcționate, dar contribuie și la construcția unei legături mai strânse între forțele de ordine și comunitate, având ca rezultat o colaborare mai eficientă în gestionarea situațiilor critice. Prin urmare, este esențial ca practicile de aplicare a legii să se bazeze pe cercetări care să identifice nu numai deficiențele curente, dar și soluții inovatoare ce promovează incluziunea și coeziunea socială. Aceste abordări pot contribui semnificativ la reducerea criminalității și la creșterea încrederii în instituțiile de aplicare a legii, creând astfel un mediu mai sigur și mai propice dezvoltării sociale. De asemenea, este crucial să se dezvolte programe care să integreze comunitatea în procesele de decizie și rezolvare a problemelor, asigurând astfel un schimb eficient de informații și resurse. Pe scurt, integrarea principiilor psihologice în formarea și practica agenților de aplicare a legii nu este doar benefică, ci esențială în contextul actual, unde eficiența în prevenirea criminalității depinde adesea de capacitatea de a anticipa și răspunde la nevoile comunității. Aceasta nu este doar o responsabilitate instituțională, ci și una socială, care trebuie să fie susținută de toate părțile implicate pentru a construi o societate mai dreaptă și mai sigură.

Rezumatul constatărilor cheie și implicațiile pentru aplicarea legii

În contextul analizei comportamentale în aplicarea legii, constatările obținute prin cercetare evidențiază o lacună majoră în fundamentarea politicilor de prevenire a criminalității, în special pentru comunitățile AAPI și AMEMSA. Aceste grupuri, adesea subreprezentate în analiza inițiativelor filantropice, nu beneficiază de intervenții adecvate care să răspundă nevoilor lor specifice (Robert Chlala et al., 2013). Examinarea datelor colectate de către organizațiile comunitare sugerează că factorii culturali și contextuali influențează semnificativ comportamentele juvenile, ceea ce solicită o abordare adaptată pentru a îmbunătăți strategiile de prevenire și intervenție în cadrul forțelor de ordine (Services and Advocacy for Asian Youth Consortium, 2004). Implicațiile acestor constatări indică necesitatea unor programe de formare pentru ofițerii de poliție, care să integreze perspective psihologice și culturale, astfel contribuind la o mai bună înțelegere și răspuns la dinamicile comunității, esențial pentru reducerea criminalității și creșterea încrederii publicului în sistemul de justiție.

Direcții viitoare pentru cercetare și practică în analiza comportamentală

În contextul dezvoltării continue a analizei comportamentale în cadrul agențiilor de aplicare a legii, este esențial să subliniem necesitatea cercetării interdisciplinare, care devine din ce în ce mai relevantă pe măsură ce ne confruntăm cu provocări sociale complexe. Colaborarea între psihologi, criminologi și specialiști în domeniul măsurilor de securitate va îmbunătăți înțelegerea mecanismelor psihologice care stau la baza comportamentului infracțional, permițând astfel elaborarea unor strategii mai eficiente de intervenție. De asemenea, integrarea tehnologiilor emergente, precum inteligența artificială și analiza datelor mari, poate oferi perspective noi asupra modelării comportamentului delincvent și poate facilita predictibilitatea recidivei, ajutând agențiile să aloce resursele într-un mod mai strategic. Un alt aspect crucial îl reprezintă dezvoltarea și implementarea unor programe de formare continuă care să includă nu doar teoriile fundamentale ale analizei comportamentale, ci și studii de caz din practică, care să reflecte realitățile de zi cu zi din domeniul aplicării legii. Aceste inițiative nu doar că vor îmbunătăți competențele agenților de poliție, dar vor și promova o cultură organizațională bazată pe intervenții bazate pe dovezi, esențială pentru reducerea criminalității în societatea contemporană. În plus, consolidarea legăturilor cu comunitățile locale și implicarea cetățenilor în procesul de prevenire a criminalității pot să îmbunătățească și mai mult rezultatele acestor eforturi, contribuind astfel la o abordare holistică și integrată în combaterea infracționalității.

References

- (2004). "Moving Beyond Exclusion: Focusing on the Needs of Asian/Pacific Islander Youth in San Francisco". Services and Advocacy for Asian Youth Consortium. https://core.ac.uk/download/71341912.pdf

- (2004). "Moving Beyond Exclusion: Focusing on the Needs of Asian/Pacific Islander Youth in San Francisco". Services and Advocacy for Asian Youth Consortium. https://core.ac.uk/download/71341912.pdf

- Alanis-Hirsch, Kelly, Belden, Charles M., Easter, Michele M., Frisman, Linda K., Lin, Hsiu-Ju, Norko, Michael A., Parker, George F., Robertson, Allison G., Swanson, Jeffrey W., Swartz, Marvin S. (2019). "Criminal Justice and Suicide Outcomes with Indiana's Risk-Based Gun Seizure Law". 'American Academy of Psychiatry and the Law'. https://core.ac.uk/download/322846892.pdf

- Alanis-Hirsch, Kelly, Belden, Charles M., Easter, Michele M., Frisman, Linda K., Lin, Hsiu-Ju, Norko, Michael A., Parker, George F., Robertson, Allison G., Swanson, Jeffrey W., Swartz, Marvin S. (2019). "Criminal Justice and Suicide Outcomes with Indiana's Risk-Based Gun Seizure Law". 'American Academy of Psychiatry and the Law'. https://core.ac.uk/download/322846892.pdf

- Barbara Fedders, Jason Langberg, Jennifer Story (2013). "School Safety in North Carolina: Realities, Recommendations & Resources". Legal Aid of North Carolina. https://core.ac.uk/download/71361884.pdf

- Barbara Fedders, Jason Langberg, Jennifer Story (2013). "School Safety in North Carolina: Realities, Recommendations & Resources". Legal Aid of North Carolina. https://core.ac.uk/download/71361884.pdf

● Barbara Fedders, Jason Langberg, Jennifer Story (2013). "School Safety in North Carolina: Realities, Recommendations & Resources". Legal Aid of North Carolina. https://core.ac.uk/download/ 71361884.pdf

● Barbara Fedders, Jason Langberg, Jennifer Story (2013). "School Safety in North Carolina: Realities, Recommendations & Resources". Legal Aid of North Carolina. https://core.ac.uk/download/71361884.pdf

● Bentch, Christina S., Crews, Gordon A. (2022). "Grassroots Approach of Embracing Survivors to Inform the Fight Against Human Trafficking". ScholarWorks @ UTRGV. https://core.ac.uk/download/539649484.pdf

● Bentch, Christina S., Crews, Gordon A. (2022). "Grassroots Approach of Embracing Survivors to Inform the Fight Against Human Trafficking". ScholarWorks @ UTRGV. https://core.ac.uk/download/539649484.pdf

● Bliuc, Ana Maria, Charkawi, Wesam, Dunn, Kevin (2024). "Evaluations of countering violent extremism programs: Linking success to content, approach, setting, and participants". https://core.ac.uk/download/613072755.pdf

● Bolton, Asha (2019). "Media Effects and Criminal Profiling: How Fiction Influences Perception and Profile Accuracy". NSUWorks. https://core.ac.uk/download/215373404.pdf

● D\u27, Anca Alfred, R. (2013). "Understanding the Nature and Effects of Police-Citizen Encounters in Social Context: The Road Less Traveled". VCU Scholars Compass. https://core.ac.uk/download/84404195.pdf

● Elvira Čekić (2024). "Psychological Profile of Serial Killers: Analysis of Personality Traits, Motivation and Emotional Dynamics". https://www.semanticscholar.org/paper/b224ba547d60b0b2e3d97fa089b5c5d5b31ce6e3

● Jiahui, Xinyue (2024). "Efforts to Prevent Crime Triggers in Sexual Murder Cases in China Through Public Education, Victim Protection, Perpetrator Rehabilitation, and Law Enforcement". Fakultas Syariah INSURI Ponorogo. https://core.ac.uk/download/618251341.pdf

● Jiahui, Xinyue (2024). "Efforts to Prevent Crime Triggers in Sexual Murder Cases in China Through Public Education, Victim Protection, Perpetrator Rehabilitation, and Law Enforcement". Fakultas Syariah INSURI Ponorogo. https://core.ac.uk/download/618251341.pdf

● Maggie Skrypek, Monica Idzelis (2010). "Intimate Partner Violence in Omaha". Women's Fund of Greater Omaha. https://core.ac.uk/download/75784806.pdf

● Miller, Cari (2015). "Alaska State Trooper Critical Incident Response Team and Peer Support Program Development". https://core.ac.uk/download/162578487.pdf

● Moore, Chelsea (2016). "Police Use of Force with the Mentally ill". Digital Commons @ George Fox University. https://digitalcommons.georgefox.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1213&context=psyd

● Mostert, Deanne (2018). "Profiling of white-collar crime perpetrators in the short-term insurance industry in South Africa". https://core.ac.uk/download/160476333.pdf

● Pfeffer, Rebecca (2018). "Reframing Human Trafficking: From a Criminal Justice Problem to a Social Justice Issue". DigitalCommons@TMC. https://core.ac.uk/download/212897168.pdf

● Robert Chlala, Sarita Ahuja (2013). "Widening the Lens on Boys and Men of Color". AAPIP. https://core.ac.uk/download/87085566.pdf

● Robert Chlala, Sarita Ahuja (2013). "Widening the Lens on Boys and Men of Color". AAPIP. https://core.ac.uk/download/87085566.pdf

● Robert Chlala, Sarita Ahuja (2013). "Widening the Lens on Boys and Men of Color". AAPIP. https://core.ac.uk/download/87085566.pdf

● Robert Chlala, Sarita Ahuja (2013). "Widening the Lens on Boys and Men of Color". AAPIP. https://core.ac.uk/download/87085566.pdf

● Robert Chlala, Sarita Ahuja (2013). "Widening the Lens on Boys and Men of Color". AAPIP. https://core.ac.uk/download/87085566.pdf

● Walp, Aaron Glenn (2024). "A Qualitative Study Exploring Preservice Educators\u27 Mindsets Regarding Training In Identifying Pre-Violence Indicator Patterns". Scholars Crossing. https://core.ac.uk/download/621476000.pdf

IMPACTUL ALGORITMILOR REȚELELOR SOCIALE ÎN POLARIZAREA OPINIEI PUBLICE

CÎRJĂ IULIAN-COSMIN (Autor)
Academia de Poliție "A. I. Cuza" București, Aleea Privighetorilor nr. 1
cosmin.iulian1337@gmail.com

Conf. univ. dr. VELIȘCU VIOREL (Coordonator)
Academia de Poliție "A. I. Cuza" București, Aleea Privighetorilor nr. 1
veliscuvio@yahoo.com

Abstract (en): The rapid rise of social media platforms has had a profound impact on public discourse, with algorithms playing a pivotal role in shaping users' interactions and the information they are exposed to. This paper explores the effect of social media algorithms on the polarization of public opinion, particularly in democratic societies. Through a qualitative and quantitative analysis, it examines how algorithmic mechanisms amplify ideological divides, creating echo chambers that reinforce existing biases. The research aims to identify key factors contributing to this polarization and evaluate the broader societal implications. The study also investigates the ethical responsibility of social media platforms and proposes potential measures to mitigate the negative effects of algorithm-driven content dissemination. Ultimately, this paper emphasizes the need for informed policy-making and regulation to address the challenges posed by algorithmic manipulation in social media spaces.

Keywords: social media algorithms, public opinion polarization, echo chambers, algorithmic manipulation, media regulation.

Abstract (ro): Ascensiunea rapidă a platformelor de social media a avut un impact semnificativ asupra discursului public, algoritmii jucând un rol esențial în modelarea interacțiunilor utilizatorilor și a informațiilor la care aceștia au acces. Lucrarea de față explorează efectul algoritmilor rețelelor sociale asupra polarizării opiniei publice, în special în societățile democratice. Printr-o analiză calitativă și cantitativă, se examinează cum mecanismele algoritmice amplifică diviziunile ideologice, creând camere de ecou care întăresc prejudecățile existente. Cercetarea își propune să identifice factorii cheie care contribuie la această polarizare și să evalueze implicațiile mai largi ale acesteia asupra societății. Studiul investighează, de asemenea, responsabilitatea etică a platformelor de social media și propune măsuri pentru a atenua efectele negative ale difuzării de conținut bazate pe algoritmi. În final, lucrarea subliniază necesitatea unei reglementări și politici informate pentru a aborda provocările impuse de manipularea algoritmică în mediul rețelelor sociale.

Cuvinte-cheie: algoritmi social media, polarizarea opiniei publice, camere de ecou, manipulare algoritmică, reglementare media.

I. INTRODUCERE

În era digitală, rețelele sociale au devenit unul dintre principalele medii prin care informația este diseminată și opiniile sunt formate. Algoritmii care stau la baza acestor platforme joacă un rol esențial în modul în care utilizatorii interacționează cu conținutul, având ca scop principal personalizarea experienței fiecărui individ. Acest proces, deși aparent benefic, poate avea efecte secundare semnificative asupra dinamicii sociale, în special în contextul polarizării opiniilor publice. Alegerea acestei teme este motivată de nevoia tot mai mare de a înțelege modul în care tehnologiile digitale influențează coeziunea socială și dialogul public.

Contextul actual este marcat de o polarizare tot mai accentuată a societății, evidențiată de conflicte ideologice, sociale și politice care sunt adesea amplificate pe platformele online. Aceste platforme, prin intermediul algoritmilor lor, tind să creeze ceea ce Eli Pariser numește *filter bubbles*—bule informaționale în care utilizatorii sunt expuși preponderent la informații care le

confirmă punctele de vedere existente. În același timp, Cass Sunstein subliniază rolul camerelor de ecou (*echo chambers*) în amplificarea discursurilor extreme, izolând indivizii în grupuri ideologice și reducând diversitatea opiniilor la care sunt expuși. Aceste concepte teoretice reprezintă un fundament esențial pentru înțelegerea mecanismelor algoritmice din spatele polarizării.

Pe lângă cercetările teoretice, realitatea cotidiană oferă multiple exemple ale impactului negativ al algoritmilor asupra opiniei publice. Evenimente precum Brexit sau alegerile prezidențiale din Statele Unite din 2016 au demonstrat modul în care algoritmii pot amplifica tensiunile sociale și pot facilita propagarea dezinformării. În acest context, este imperios necesar să înțelegem nu doar mecanismele care conduc la aceste efecte, ci și să identificăm măsuri care să atenueze fragmentarea socială cauzată de utilizarea algoritmilor în rețelele sociale.

Această lucrare pornește de la ipoteza conform căreia algoritmii rețelelor sociale joacă un rol decisiv în polarizarea opiniilor publice, amplificând conflictele și reducând spațiul pentru dialogul constructiv. Se urmărește investigarea a trei direcții principale: modul în care algoritmii prioritizează conținutul polarizant, efectele psihosociale ale expunerii prelungite la bule informaționale și impactul asupra dinamicii democratice. Prin această abordare, lucrarea își propune să aducă o contribuție semnificativă la dezbaterea privind efectele sociale ale tehnologiilor digitale și să ofere soluții practice pentru diminuarea impactului negativ al acestora.

Mai mult, studiul va aborda și inițiativele care încearcă să reglementeze transparența algoritmilor și să combată dezinformarea. Totodată, se va discuta despre importanța educației digitale și a dezvoltării gândirii critice pentru utilizatorii rețelelor sociale, ca măsuri complementare pentru reducerea polarizării. Astfel, această lucrare va contribui la înțelegerea unei teme de actualitate și va explora soluții pentru a proteja coeziunea socială într-o epocă profund influențată de tehnologie.

II. DEFINIREA ALGORITMILOR ȘI FUNCȚIONAREA LOR ÎN REȚELELE SOCIALE

Algoritmii reprezintă un set de instrucțiuni sau reguli matematice, implementate sub forma codului software, care permit calculatoarelor să ia decizii și să rezolve probleme în mod automatizat. În contextul rețelelor sociale, algoritmii sunt folosiți pentru a analiza datele utilizatorilor și a personaliza conținutul afișat, având ca principal obiectiv îmbunătățirea experienței utilizatorilor și creșterea angajamentului acestora.

Deși rolul acestor algoritmi este adesea asociat cu îmbunătățirea interacțiunii pe platforme precum Facebook, Twitter sau TikTok, efectele lor asupra utilizatorilor și asupra societății sunt mai complexe. În esență, algoritmii analizează istoricul de navigare, interacțiunile, preferințele și rețelele sociale ale utilizatorilor pentru a prezice ce tip de conținut ar putea să îi intereseze cel mai mult. "Scopul unui algoritm este de a filtra conținutul irelevant sau conținutul care nu este de înaltă calitate. Acest lucru pune conținutul tău în pericol de a fi îngropat sau ascuns din feed-uri dacă nu se încadrează în criteriile stabilite".[1]

SUBCAPITOLUL 2.1: Personalizarea conținutului: cum funcționează algoritmii?

În termeni practici, algoritmii rețelelor sociale folosesc modele de învățare automată (*machine learning*) pentru a analiza volume mari de date generate de utilizatori. De exemplu, algoritmul de recomandare al YouTube monitorizează istoricul videoclipurilor vizionate, timpul petrecut pe platformă și interacțiunile utilizatorilor (like-uri, comentarii, abonări) pentru a recomanda conținut similar. La fel, Facebook prioritizează în fluxul de știri postările și reclamele care generează cel mai mare potențial de interacțiune, pe baza analizei activităților anterioare ale utilizatorului.

Pe de altă parte, TikTok se remarcă prin algoritmul său extrem de eficient, care combină preferințele utilizatorilor cu analiza videoclipurilor vizionate pentru a livra un flux personalizat în timp real. Acest model inovator a dus la o creștere exponențială a angajamentului utilizatorilor, dar a atras și critici pentru tendința de a încuraja consumul excesiv de conținut extrem sau controversat.

Această abordare axată pe maximizarea implicării utilizatorilor determină adesea algoritmii să prioritizeze conținutul care stârnește emoții puternice, precum furia, entuziasmul sau frica, deoarece

[1] https://digitalmarketinginstitute.com/blog/how-do-social-media-algorithms-work, accesat în data 23.11.2024, ora 17:23

astfel de emoții duc la creșterea interacțiunilor. Deși acest mecanism poate părea inofensiv, el are consecințe negative semnificative asupra modului în care utilizatorii percep realitatea.

SUBCAPITOLUL 2.2: Bulele informaționale și camerele de ecou: efectele negative ale algoritmilor

Un efect major al personalizării algoritmice este crearea bulelor informaționale (*filter bubbles*), un concept popularizat de Eli Pariser. Bulele informaționale apar atunci când utilizatorii sunt expuși preponderent la informații și perspective care le confirmă opiniile existente, eliminând din fluxul de știri punctele de vedere opuse. "Platformele de socializare prioritizează subiectele în tendință, deoarece acestea generează angajament din partea utilizatorilor. Drept urmare, algoritmii au ca scop afișarea unui volum mai mare de astfel de conținut utilizatorilor pentru a-i menține pe aceștia derulând prin feed-urile lor."[2] De exemplu, un utilizator care interacționează frecvent cu postări pro-climă va primi din ce în ce mai multe informații despre schimbările climatice, în timp ce articolele care contestă aceste idei sunt eliminate sau marginalizate.

Acest proces, deși pare logic din perspectiva algoritmului, creează un spațiu digital limitat, în care utilizatorii sunt izolați de opiniile divergente. În loc să fie expuși la o diversitate de perspective, indivizii ajung să consume un flux informațional unilateral, ceea ce contribuie la consolidarea convingerilor existente și, în cele din urmă, la radicalizare.

Un fenomen similar este cel al camerelor de ecou (*echo chambers*), unde utilizatorii interacționează aproape exclusiv cu persoane sau grupuri care împărtășesc aceleași puncte de vedere. Algoritmii joacă un rol crucial în amplificarea acestor comunități, sugerând grupuri, pagini sau postări care corespund intereselor utilizatorilor. Această amplificare duce la crearea unor micro-comunități online foarte bine definite, dar polarizate, în care dialogul constructiv devine aproape imposibil.

Un exemplu concret poate fi observat în cazul dezbaterilor politice. Pe platforme precum Twitter, utilizatorii care susțin un anumit partid sau ideologie tind să formeze rețele separate, unde predomină mesaje și opinii care întăresc poziția grupului. Conținutul generat de grupurile opuse este adesea ignorat sau respins vehement, contribuind la adâncirea diviziunilor sociale.

SUBCAPITOLUL 2.3: Impactul asupra utilizatorilor și al societății

Consecințele acestui proces sunt multiple. La nivel individual, utilizatorii pot dezvolta o percepție distorsionată a realității, bazată pe informații incomplete sau unilaterale. De exemplu, în timpul pandemiei de COVID-19, bulele informaționale au contribuit la propagarea teoriilor conspirației și a dezinformării, ducând la refuzul vaccinării sau la neîncrederea în autorități.

La nivel societal, polarizarea generată de algoritmi afectează coeziunea socială, reducând capacitatea grupurilor cu opinii diferite de a coopera și de a găsi soluții comune. În contexte politice, acest fenomen poate duce la creșterea tensiunilor sociale și la fragmentarea electoratului, ceea ce afectează stabilitatea democratică.

Deși algoritmii rețelelor sociale sunt proiectați pentru a îmbunătăți experiența utilizatorilor, efectele lor asupra comportamentului și asupra dinamicii sociale nu pot fi ignorate. Prin crearea bulelor informaționale și a camerelor de ecou, aceștia contribuie la polarizarea opiniilor și la amplificarea diviziunilor existente. În acest context, este esențial să fie luate măsuri pentru a înțelege mai bine modul în care funcționează algoritmii și pentru a reduce impactul negativ al acestora asupra coeziunii sociale. Aceasta nu reprezintă doar o provocare tehnologică, ci și una socială și politică, având în vedere că rețelele sociale joacă un rol tot mai important în viața de zi cu zi a oamenilor.

III. POLARIZAREA OPINIEI PUBLICE: UN FENOMEN AMELIORAT DE ALGORITMI

Polarizarea opiniilor publice reprezintă procesul prin care societatea este împărțită în grupuri distincte și adesea opuse, bazate pe ideologii, convingeri sau opinii. Aceasta nu doar că slăbește coeziunea socială, ci și limitează capacitatea de dialog și cooperare între grupurile cu viziuni diferite. Fenomenul este exacerbat de rețelele sociale, unde algoritmii joacă un rol decisiv în crearea de bule informaționale și camere de ecou care reduc expunerea la perspective alternative.

[2] https://www.socialpilot.co/blog/social-media-algorithm, accesat în data 24.11.2024, ora 12:35

Algoritmii platformelor de social media sunt concepuți să maximizeze timpul petrecut de utilizatori pe platformă și să stimuleze interacțiunile. Pentru a realiza acest lucru, ei prioritizează conținutul care atrage atenția utilizatorilor, de multe ori accentuând postările care generează emoții puternice, cum ar fi furia, entuziasmul sau frica. Această prioritate acordată conținutului polarizant duce la:

- Consolidarea opiniilor deja existente prin repetarea și întărirea punctelor de vedere similare.
- Reducerea diversității informațiilor, prin ascunderea conținutului contradictoriu sau prin minimizarea vizibilității acestuia.
- Fragmentarea utilizatorilor în grupuri distincte, care consumă informații din surse diferite și care interacționează aproape exclusiv în interiorul propriilor „bule informaționale."

Acest proces este susținut de fenomenul psihologic numit *confirmation bias*, prin care oamenii caută, interpretează și rețin informațiile care le confirmă convingerile existente, ignorând dovezile contrare.

SUBCAPITOLUL 3.1: Studiu de Caz: Protestele #Rezist în România (2017-2019)

Un exemplu relevant din România, care ilustrează impactul algoritmilor asupra polarizării opiniei publice, este reprezentat de protestele #Rezist, declanșate în perioada 2017-2019 împotriva modificărilor legislative în domeniul justiției. Protestele au evidențiat modul în care rețelele sociale pot amplifica tensiunile sociale și pot crea diviziuni profunde între diverse grupuri din societate.

"Mișcarea *#Rezist* din România a început pe 31 ianuarie 2017, la București, ca urmare a unei măsuri legislative adoptate de guvern, care a susținut emiterea unei ordonanțe de urgență (OUG 13) ce extindea puterile guvernului, dezincriminând anumite acte de corupție. După ce vestea a ajuns în mass-media, a urmat o reacție imediată din partea cetățenilor din București, care s-au adunat a doua zi în fața Guvernului, în Piața Victoriei. Mișcarea a crescut rapid de la 60.000 de protestatari la 150.000 în doar două zile, obținând sprijin extern din partea politicienilor europeni, a vedetelor muzicale și a comunităților de români din afacerea țării, din Marea Britanie, Franța și Belgia. În acest timp au apărut mai multe articole care detaliază climatul politic din România."[3]

Bulele informaționale. Utilizatorii care susțineau protestele erau expuși în mod predominant la conținut care critica guvernul și susținea necesitatea unei justiții independente. Postările cu mesaje pro-reformă juridică sau care susțineau poziția guvernului erau adesea ignorate sau blocate. Acest lucru a consolidat convingerile susținătorilor mișcării #Rezist și a dus la crearea unui climat online favorabil doar unui punct de vedere.

Camerele de ecou. Grupurile de Facebook și paginile dedicate protestelor, cum ar fi „Corupția Ucide," au devenit platforme pentru schimbul de mesaje și organizarea manifestațiilor. Algoritmii au amplificat vizibilitatea acestor grupuri, sugerându-le utilizatorilor interesați de subiect. În același timp, utilizatorii cu perspective opuse s-au grupat în alte comunități online, cum ar fi cele care susțineau măsurile guvernului, creând două lumi digitale complet separate.

Propagarea dezinformării. În timpul protestelor, au circulat pe rețelele sociale informații false sau exagerate, care au contribuit la creșterea tensiunilor. De exemplu, imagini și videoclipuri scoase din context au fost folosite pentru a întări pozițiile ambelor tabere, iar algoritmii au amplificat distribuirea acestor materiale prin intermediul partajărilor și al reacțiilor.

Consecințele polarizării:

- **Diviziuni sociale profunde:** Protestele au scos la suprafață o fragmentare clară a societății românești, împărțită între cei care susțineau guvernul și cei care cereau reforme. Această polarizare a fost alimentată și amplificată de algoritmi, care au favorizat expunerea utilizatorilor la mesaje congruente cu propriile opinii.
- **Scăderea dialogului constructiv:** Algoritmii au contribuit la întărirea percepției că cealaltă tabără este complet greșită, ceea ce a făcut aproape imposibil un dialog între cele două grupuri. Lipsa interacțiunilor între taberele opuse a adâncit neînțelegerile și a perpetuat diviziunile.
- **Mobilizare și radicalizare:** Algoritmii au facilitat mobilizarea rapidă a susținătorilor protestelor, dar au amplificat și discursurile extreme, atât din partea celor care susțineau mișcarea, cât și din partea oponenților.

[3] https://archive.discoversociety.org/2017/04/05/the-democratic-faces-of-romanias-caring-resistance-against-corruption/, accesat în data 24.11.2024, ora 19:40

Fenomenul *confirmation bias* a fost omniprezent în timpul protestelor. Utilizatorii căutau în mod activ postări, articole și videoclipuri care să le confirme convingerile, ignorând sau respingând informațiile contrare. Algoritmii rețelelor sociale, care prioritizează conținutul relevant pentru interesele fiecărui utilizator, au amplificat acest proces.

De exemplu, un utilizator care interacționa frecvent cu postări despre corupția guvernamentală era expus aproape exclusiv la conținut anti-guvernamental. Acest lucru a creat o realitate subiectivă, în care toate informațiile disponibile păreau să confirme convingerile utilizatorului. Similar, utilizatorii din cealaltă tabără erau expuși doar la mesaje care justificau măsurile legislative ale guvernului, consolidând percepția lor că protestatarii erau în eroare.

Concluzii. Cazul protestelor #Rezist din România ilustrează modul în care algoritmii pot contribui la polarizarea opiniilor publice, prin crearea de bule informaționale, amplificarea camerelor de ecou și întărirea fenomenului *confirmation bias*. În timp ce algoritmii au facilitat mobilizarea rapidă și au oferit vizibilitate mișcării de protest, aceștia au contribuit și la adâncirea diviziunilor sociale, făcând dialogul constructiv între taberele opuse tot mai dificil.

Pentru a combate aceste efecte, este esențială dezvoltarea unei educații digitale care să promoveze gândirea critică și diversitatea informațională, precum și reglementarea transparenței algoritmilor. Numai astfel se poate preveni amplificarea polarizării și se poate încuraja un dialog autentic și constructiv în spațiul public.

IV. EFECTELE PSIHOSOCIALE ȘI COMPORTAMENTALE ASUPRA UTILIZATORILOR

Algoritmii platformelor de socializare influențează profund modul în care utilizatorii percep realitatea, oferindu-le conținut personalizat bazat pe comportamentul lor anterior. Acest proces determină utilizatorii să consume informații care confirmă opiniile lor preexistente, eliminând sau minimalizând expunerea la perspective alternative. "Algoritmul nu acordă atenție videoclipurilor, ci urmărește spectatorii. Așadar, în loc să încerci să creezi videoclipuri care să mulțumească algoritmul, concentrează-te pe realizarea de videoclipuri care să îi facă pe spectatori fericiți."[4]

Prin crearea de *bule informaționale* și *camere de ecou*, algoritmii selectează conținut care generează cele mai mari șanse de interacțiune – like-uri, comentarii sau distribuiri. De exemplu:

- Utilizatorii care accesează frecvent știri despre conspirații primesc mai multe recomandări din aceeași categorie, consolidând credințele eronate.
- Persoanele interesate de opinii polarizante politice sunt expuse la conținut care exacerbează emoțiile, cum ar fi furia sau frica.

Această abordare distorsionează realitatea utilizatorului, oferindu-i impresia falsă că opiniile majoritare din rețea sunt reprezentative pentru întreaga societate. Rezultatul este o percepție unilaterală a evenimentelor și o erodare a capacității utilizatorilor de a evalua critic informațiile primite.

Un efect semnificativ al utilizării algoritmilor este izolarea socială. Utilizatorii tind să interacționeze doar cu persoane care împărtășesc opinii similare, ceea ce duce la evitarea dialogului cu indivizi sau grupuri care au puncte de vedere diferite. Această izolare are mai multe consecințe:

- **Lipsa diversității de opinii:** Utilizatorii devin din ce în ce mai puțin dispuși să asculte sau să înțeleagă alte perspective, ceea ce limitează schimbul de idei și construirea unor soluții comune.
- **Demonizarea celorlalți:** Lipsa interacțiunilor între grupuri opuse favorizează percepția celorlalți ca fiind complet greșiți sau chiar ostili, reducând empatia și dialogul.
- **Exacerbarea tensiunilor sociale:** În loc să încurajeze o comunicare deschisă, algoritmii întăresc segregarea utilizatorilor în grupuri cu interese comune, accentuând polarizarea.

Un exemplu concret poate fi observat în cazul dezbaterilor publice legate de vaccinare. Algoritmii au creat spații digitale separate pentru susținătorii vaccinurilor și cei împotriva acestora, reducând semnificativ posibilitatea unei discuții constructive.

[4] https://www.sprinklr.com/blog/social-media-algorithms/, accesat în data 25.11.2024, ora 23:11

Unul dintre cele mai îngrijorătoare efecte ale algoritmilor este radicalizarea utilizatorilor. Prin selectarea și promovarea conținutului care generează emoții intense, algoritmii încurajează utilizatorii să adopte poziții tot mai extreme. Acest proces are loc treptat și include:

- **Normalizarea opiniilor extreme:** Utilizatorii expuși frecvent la conținut radical ajung să perceapă aceste idei ca fiind legitime sau chiar dominante în comunitatea lor.
- **Crearea unei identități de grup:** Grupurile extremiste își întăresc coeziunea prin distribuirea de conținut polarizant, marcând clar granițele dintre „noi" și „ei."
- **Reducerea toleranței față de alte perspective:** Într-un mediu în care radicalismul este recompensat cu vizibilitate și interacțiuni, utilizatorii devin mai intoleranți față de punctele de vedere opuse.

Un exemplu relevant poate fi observat în modul în care rețelele sociale au amplificat discursurile radicale în timpul campaniei pentru referendumul privind redefinirea familiei în România (2018). Algoritmii au permis distribuirea masivă a unor mesaje polarizante, ceea ce a dus la creșterea tensiunilor dintre susținătorii și oponenții referendumului.

Efectele psihosociale și comportamentale ale polarizării provocate de algoritmi sunt diverse și profund dăunătoare:

- **Stresul emoțional:** Expunerea frecventă la conținut polarizant generează anxietate, frustrare și, în unele cazuri, chiar depresie.
- **Epuizarea informațională:** Utilizatorii devin copleșiți de volumul mare de informații, ceea ce reduce capacitatea lor de a evalua critic conținutul consumat.
- **Fragmentarea comunității:** Grupurile sociale devin tot mai divizate, reducând posibilitatea colaborării și creării unui consens.
- **Risc crescut de violență:** Radicalizarea extremelor poate duce la escaladarea tensiunilor în viața reală, crescând riscul de conflicte violente.

Pentru a reduce impactul psihosocial negativ al algoritmilor, sunt necesare măsuri proactive, precum:

- **Transparența algoritmică:** Platformele sociale ar trebui să explice modul în care funcționează algoritmii lor și criteriile utilizate pentru selectarea conținutului.
- **Promovarea diversității informaționale:** Algoritmii ar trebui să fie modificați pentru a încuraja expunerea la perspective diferite.
- **Educația digitală:** Utilizatorii trebuie învățați să identifice conținutul polarizant și să dezvolte o gândire critică față de informațiile consumate online.
- **Reglementări legislative:** Este necesar un cadru legal care să impună platformelor sociale responsabilitatea de a limita distribuirea conținutului radical și polarizant

V. CONCLUZII

Este Protestele #Rezist din România au relevat impactul semnificativ al algoritmilor rețelelor sociale asupra polarizării opiniei publice, demonstrând cum aceștia contribuie la formarea unor bule informaționale în care utilizatorii sunt expuși doar la conținut care le întărește convingerile deja existente. Astfel, rețelele sociale devin platforme unde dialogul constructiv și diversitatea opiniilor sunt diminuate, iar polarizarea socială se accentuează, adâncind diviziunile dintre grupuri cu opinii politice și sociale opuse. Algoritmii favorizează segmentele de audiență care sunt deja de acord cu mesajele distribuite, iar acest lucru contribuie la o reducere semnificativă a capacității de a înțelege perspectivele celorlalți, favorizând în schimb confruntarea ideologică.

În fața acestui fenomen, soluțiile nu sunt simple, dar sunt esențiale. O primă măsură ar fi promovarea transparenței algoritmilor utilizați de platformele sociale, astfel încât utilizatorii să înțeleagă cum sunt selectate informațiile pe care le consumă. Reglementările mai stricte privind utilizarea datelor personale și personalizarea excesivă a conținutului ar putea limita impactul bulelor informaționale și al manipulațiilor ideologice. De asemenea, educația media și digitală ar trebui să devină o prioritate, pentru a ajuta utilizatorii să navigheze mai eficient în lumea digitală și să dezvolte gândirea critică necesară pentru a analiza informațiile cu care interacționează.

Mai mult, ar trebui să se exploreze metode de diversificare a algoritmilor astfel încât aceștia să nu promoveze doar conținutul cu care utilizatorii sunt deja de acord, ci să îi expună și la puncte de vedere opuse într-un mod echilibrat, promovând astfel un dialog mai echitabil. Un alt pas important ar fi încurajarea platformelor sociale să aplice un cod de etică mai strict în privința amplificării conținutului extrem sau polarizant, în scopul de a reduce efectele negative asupra coeziunii sociale.

În timp ce algoritmii din rețelele sociale au un impact puternic asupra polarizării opiniei publice, soluțiile pot veni dintr-o combinație de reglementări mai riguroase, educație digitală și modificări ale algoritmilor pentru a stimula o diversitate de opinii și un dialog constructiv. Aceste măsuri ar putea ajuta la restabilirea unui echilibru și la reducerea efectelor negative ale polarizării sociale, fără a restricționa, însă, libertatea de exprimare.

Referințe bibliografice

[1]https://digitalmarketinginstitute.com/blog/how-do-social-media-algorithms-work

[2]https://www.socialpilot.co/blog/social-media-algorithm

[3]https://www.sprinklr.com/blog/social-media-algorithms/

[4]*Romanian Rezist Protest. How Facebook Helps Fight Political Corruption*, Pătruț M., Stoica V., Revista de Cercetare și Intervenție Sociala, vol. 66/2019, Universitatea A. I. Cuza Iași

[5]https://gandeste.org/analize-si-opinii/restart-romania-sau-cine-si-cum-a-creat-miscarea-rezist/119971/

[6]https://archive.discoversociety.org/2017/04/05/the-democratic-faces-of-romanias-caring-resistance-against-corruption/

STUDIU PRIVIND MODUL DE REACŢIE LA ATACURI IMPUSE ÎN VEDEREA PREGĂTIRII PSIHO-FIZICE LA CURSANŢII AFLAŢI LA CURSUL DE INIŢIERE ÎN CARIERĂ

subcomisar de poliție dr. Doru D. GALAN – APAIC-ISOP
Univ. "Valahia" – Târgoviște
conf. univ. dr. Doru GALAN – Univ. „Valahia" - Târgoviște

*Corresponding author: dorruu@yahoo.com

Pregătirea psiho fizică a poliţiştilor reprezintă o necesitate și o preocupare constantă a acestora, atât din punct de vedere personal, cât și din punct de vedere instituțional. Capacitarea lor cu un bagaj tehnico-psiho-motric specific este esenţială în îndeplinirea misiunilor specifice, solicitând o preocupare sporită mai ales la debutul în carieră.

În acest sens, specialiștii domeniului pregătirii tehnico-psiho-motrice au un rol esențial, identificând și capacitând subiecții cu cele mai adecvate noțiuni corespunzătoare sferei noastre de interes.

Și în acest articol ne propunem să identificăm și să argumentăm necesitatea unei pregătiri cât mai complexe în domeniul nostru.

Cuvinte cheie: *pregătire psiho-fizică, arte marţiale, misiuni specifice*

STUDY ON THE REACTION TO FORCED ATTACKS WITHIN THE PSYCHO-PHYSICAL TRAINING OF STUDENTS AT THE CAREER INITIATION COURSE

Deputy Commissioner of Police *dr. Doru D. GALAN – APAIC-ISOP*
Univ. "Valahia" – Târgoviște
Conf. univ. dr. Doru GALAN
Univ. "Valahia" - Târgoviște

Abstract

Psycho-physical training of police officers represents a necessity and a constant concern of them, both from a personal and institutional point of view. Enriching them with specific technical-psycho-motor knowledge is essential for their future ability to accomplish specific missions and requires increased concern, especially at the beginning of their career.

Therefore, specialists in the field of technical-psycho-motor training play an essential role, identifying and empowering subjects with the most appropriate notions corresponding to our sphere of interest.

This article aims to identify and demonstrate the need for complex training in our field.

Keywords: psycho-physical training, martial arts, specific missions

Introducere

În condiţiile actuale când rata infracţionalităţi este într-o creştere alarmantă, iar deficitul de personal se adânceşte, pregătirea psiho-fizică a poliţiştilor devine o necesitate. Cu siguranţă pregătirea corespunzătoare din punct de vedere fizic-tehnic aduce un plus de încredere la nivel psihic participanților la misiunile specifice.

Nu de puţine ori oamenii legii ajung în situaţia în care trebuie să imobilizeze un agresor, de cele mai multe ori cei care stăpânesc tehnici şi procedee specifice efectuează misiunile cu succes, în siguranţă

atât pentru ei, cât şi pentru agresor. Stăpânirea unor procedee specifice cât mai aproape de automatism oferă poliţiştilor posibilitatea de a se concentra şi către alţi factori perturbatori, iar capacitarea lor cu tehnici specifice oferă siguranţă, încredere şi o eficienţă crescută în activităţile profesionale.

Mai mulţi specialişti precizează că „în luptă, datorită naturii transversale a ciocnirii (în picioare, grappling sau sol), succesul este determinat de pregătirea tehnico-tactică cuprinzătoare, eficacitatea tehnicilor executate și greșelile făcute de adversar*”* (Adam, M.; Sterkowicz-Przybycień, K., Ouergui, I.; Delleli, S.; Bouassida, A.; Bouhlel, E.; Chaabene, H.; Ardigò, LP; Franchini, E.(2021)) pot influența modul de acțiune și finalitatea unei intervenți. Potrivit lui Bocioacă L (2014) ”factorul care decide victoria într-un duel egal între rivali cu profil motric și tehnic similar este tactica de luptă”. Aspect care ne întărește convingerea conform căreia, cunoașterea elementelor tehnico-tactice conduce la siguranţă şi eficenţă sporită în munca poliţenească, iar o analiză din punct de vedere a modului în care un polițist aflat la început de carieră selectează și caută să răspundă la niște atacuri prestabilite, poate oglindi modul în care percepe abordarea spețelor.

Fără îndoială tendinţele actuale în care se solicită ca intervenţia să fie realizată fără a utiliza forţa la capacitate maxima și siguranța agresorului este aproape egală cu siguranța polițistului, conduc la un înalt nivel de presiune pe polițist, care trebuie să gestioneze situaţii din teren conform unor proceduri specifice, să răspundă cu deprinderi motrice specializate care să respecte cadrul legal și să asigure o intervenție cât mai „curată”.

În acord cu Peter R. Jensen (2014) care afirmă că „indiferent de progresul tehnologic de multe ori lupta corp la corp este invitabilă, inclusiv în situații mai delicate; de exemplu, un studiu realizat recent a constatat că militarii americani care au desfășurat misiuni în teatrele de operații din Irak și Afganistan (între anii 2004 și 2008) au raportat (în proporție de 19%) faptul că au utilizat cel puțin o dată un procedeu tehnic de luptă corp la corp, într-o varietate de circumstanțe și contexte (în timpul deplasării prizonierilor, controlului mulțimii sau accesului în bază a persoanelor pe la punctul de control etc.).”

George-F. Băiţan(2021) precizează că „militarii și personalul ce asigură ordinea și siguranța publică trebuie să fie pregătiți să utilizeze diferite niveluri de forță, având în vedere faptul că intensitatea unui conflict se poate schimba doar în câteva momente, capacitatea polițistului de a se gândi la următoarea sa mișcare, fiind conștient de condițiile sau de modificările ambientale apărute și luând în considerare procedeul pe care ar putea să-l folosească împotriva adversarului său” sunt elemente ce se dezvoltă încă din faza de inițiere și formare din punctual nostru de vedere.

În urma unei analize privind metodele de imobilizare care conduc suspectul în poziția de încătușare fără a utiliza în mod direct tehnica de lovire sau elementele din dotare am propus o serie de tehnici coercitive, care să respectă articolul 34 din Metodologiei de aplicare a principalelor măsuri polițienești: „forța fizică și procedeele de luptă corp la corp pentru autoapărare și imobilizare se folosesc de către polițist, dacă este necesar şi posibil, pentru înfrângerea atacurilor violente de mica anvergură, îndreptate impotriva sa ori a altora, precum şi pentru imobilizarea persoanelor suspecte care se opun executării unor măsuri poliţeneşti sau desfăşoară acţiuni agresive, prin care tulburară ordinea şi liniştea publică.”

Astfel că instructorii de specialitate au un rol cheie în transmiterea și formarea bagajului motric, necesitatea creări unui set minim de reacții și procedee specifice în acord cu cadrul legal reprezintă un obiectiv operational esențial pentru viitoarea meserie.

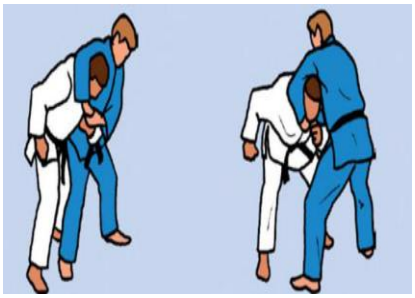
Și din acest motiv au fost selectate tehnicile de proiectare și tehnici de forțare a articulaților. Încă susținem afirmația conform căreia importanța tehnicilor articulare în contextual oricărei lupte este covârșitoare, iar scopul final rămâne același; transformarea în cel mai scut timp a adversarului într-un învins.

Aflaţi în prima etapă a învăţării a deprinderilor şi priceperilor motrice specifice, au fost alese atacuri prestabilite, inspirate din sistemul competiţional de ju- jitsu IJJF, fiind selectate câte 3 atacuri comune şi uzuale din următoarele grupe, reprezentate şi în tabelul nr 1:

- grupa prizelor cuprinde (A) :
- A1- prize de antebraţ, cu o mână/sau două mîini, executată la alegerea atacatorului
- A2-priză de umăr/rever se poate executa simultan cu lovitură circular

- A3- priză cu ambele mâini la nivelul gâtului din faţă sau lateral
- grupa strangulărilor şi încenturărilor cuprinde (B):
- B1-încenturare peste sau pe sub braţe;
- B2-strangulare cu antebraţul din spate;
- B3- priză de gât cu braţul din lateral cu faţă sau spate;
- grupa atacurilor cu tehnică de lovire cu braţele şi picioarele:
- C1- lovitură direct de pumn la nivelul pieptului sau abdomen;
- C2 lovitură circular de pumn la nivelul capului;
- C 3 lovitură frontal/ circulară de picior.

Tabelul numărul 1: Atacurile impuse în vederea învăţării procedeelor de autoapărare

PRIZE	ÎNCENTURĂRI ŞI STRANGULĂRI	TEHNICĂ DE LOVIRE
		
		
		

Pentru atacurile mai sus menţionate au fost predate ca variante de autoapărare următoarele procedee tehnice:

- *Ude/ mune gatame* -„forţarea braţului prin apasare” extensia braţului, un procedeu simplu, care face apel la utilizarea forţei agresorului prin plasarea în exteriorul atacului şi crearea oportunităţii aplicării unei palete foarte largi de imobilizari sau transport forţat, în funcţie de reacţiile oponentului.

- *Hizi makikomi*- „forţarea cotului prin înfăşurare” în funcţie de speţă, se execută o lovitură de distragere şi se introduce braţul stâng sub braţul drept al atacatorului, simultan cu executarea unei pivotări circulare oblic-înapoi şi cu amplificarea dezechilibrului adversarului – prin tragere şi apăsare - cu ambele palme sau antebraţul pe cotul şi/sau tricepsul acestuia. Finalul tehnicii trebuie să-l găsească pe apărător bine echilibrat, în poziţie fermă de lupta - *fudo-dachi*, cu braţul agresorului perfect întins sau răsucit (în funcţie de reacţia acestuia), controlând brațul opnentului prin înfășurare cu propriul braț.

- *Kata-ude-gatame* – forțarea brațului pe umăr, un procedeu de imobilizare și/sau transport forțat, realizat prin ocolirea eficientă a atacului, preluarea energiei și plasarea unui punct de sprijin la nivelul cotului oponentului în vederea efectuării unui control ferm.

- *Waki-gatame* – forțarea brațului sub axilă, tehnică cu un mecanism de execuție ceva mai complex, care face apel la controlarea brațului oponentului sub axila proprie, prin adoptarea unei poziții ferme și efectuarea unui control articular la nivelul cotului și – ideal, simultan la nivelul articulației mâinii.

- *Ude-nobashi* – forțarea articulației pumnului, tehnică subtilă prin care se poate imobiliza oponentul foarte eficient, creându-se oportunități de transport forțat sau diverse alte modalități de acționare tactică.

- *Yubi-dori* – forțarea degetelor, aparent dezarmant de simplă, tehnica implică sesizarea și utilizarea spontană a momentului de neatenție al oponentului, realizat fie prin intermediul acțiunilor false, fie ca urmare a manifestărilor necontrolate ale acestuia.

- *Kote-gatame* – torsionarea mâini în prelungire, una dintre cele mai eficiente tehnici articulare de imobilizare, care presupune totuși un plasament și un mecanism de execuție complex, dezvoltat în urma unui număr destul de mare de repetări. Acționarea asupra articulației mâini simultan cu loviturile de distragere pot aduce un agresor în imposibilitate de ripostă foarte rapid.

- *Mochi-mawari* – răsucirea brațului la spate presupune învăluirea atacului/acțiunilor oponentului, plasarea în spatele acestuia și efectuarea înfășurării brațului pentru a manifesta un control eficient, îndreptat fie spre o tehnică de transport forțat, fie spre imobilizare cu extensie spre încătușare.

- *Kanuki-gatame* – zăvorul brațului, tehnică articulară cu acționare asupra cotului ce poate fi executată din fața sau din spatele oponentului, pe interiorul atacului sau pe exterior, prin efectuarea unei chei simple și extrem de eficiente. Tehnica implică un anumit procent de îndemânare, rezultat în urma unui antrenament asiduu.

- *Kote-mawashi* – forțarea brațului în -Z-, un procedeu care presupune acționarea asupra articulației mâinii și cotului pentru a conduce oponentul la sol, prin dispunerea brațului acestuia, oarecum, sub forma unui ”Z stilat”.

Nage-waza – tehnica de proiectare, recomandă tehnici simple, accesibile unui spectru larg de spețe operative care să nu-l expună foarte mult pe executant în lupta de la semidistanță, precum: *O-soto-gari* – marea secerare exterioară; *O-uchi-gari / Ko-uchi-gari* – marea / mica secerare interioară; *Ko-soto-gari* – mica secerare exterioară etc,, dar și procedee de la distanță mică, precum: *Seoi-nage* – aruncarea peste umăr; *Koshi-guruma* – roata peste șold etc., procedee cu un mecanism de execuție simplu și eficient, adaptate la situații operative variate.

Modul în care cursantul alege procedeul de apărare diferă de la nivelul de înțelegere a tehnicii până la forța de atac a potențialului agresor, fiind condiționată de nivelul de antrenament, situația operativă și – probabil, cel mai important aspect - nivelul stării psihice a polițistului!

Pentru a evidenția cât mai autentic modul tehnic al execuției, cursanții au fost apreciați asupra evoluției cu note de la 1 la 10. ”Atacatorul” a selectat bilete cu câte un atac din fiecare grupă din cele 9 atacuri însușite. Cele 3 atacuri a fost excutate pe rând cu o amplitudine între de 50-70%, iar polițistul a avut misiunea unei reacții cât mai naturale, respectând cerințele psiho-tactico-legale, respectiv: atitudine, poziționare tactică, eschivă, dezechilibru, lovitură de distragere, control, imobilizare.

Analizarea și contabilizarea modului de răspuns la atacuri / autoapărare a cursanților ne-a oferit informații prețioase pentru activitatea didactică prezentă și viitoare atât în ceea ce privește adaptarea bagajului tehnic, cât și al metodelor de lucru asupra sistemului psiho-fizic.

Metodologie

Studiul a avut ca principal scop identificarea modului de gândire și reacție a polițiștilor la o selecție de atacuri impuse cu scopul de a evidenția preferințele tehnice ale subiecților, modul de acționare din punct de vedere psiho-fizico-tehnic la conținutului didactic abordat.

Obiectivele studiului s-au referit la evidențierea preferințelor cursanților asupra conținutului tehnic evidențiat într-un mediu controlat, sub presiune moderată asupra speței operative, având în vedere ”agresorul” semi-activ, analizându-se modul de manifestare a reacților, aspecte esențiale pentru activitățile didactice viitoare.

Din punctul de vedere al specialistului, sarcinile principale au avut în vedere atât respectarea prevederilor legale, cât și capacitarea cursanților cu noțiuni cât mai eficiente pentru activitățile viitoare, dar și elaborarea unei evaluări corespunzătoare, pentru a îmbunătăți conținutul activităților didactice cu noile serii de cursanți.

În ceea ce privește sistemul metodelor de cercetare, acestea au urmat cerințele evidențiate în literatura de specialitate, respectiv: metoda studiului bibliografic, metoda observației, metoda adaptării cerințelor teoretice la aplicațiile practice (metoda progresului gradat, metoda pașilor mici etc.), în final, metoda statistico-matematică și metoda grafică necesare evidențierii rezultatelor.

Studiul a vizat 54 de subiecți aflati la cursul de inițiere în carieră seria 04.09 -22.12.2023 în cadrul APAIC-ISOP. Aceștia au participat la ședințele de instruire din cadrul competenței nr 3 „*Aplică tehnici și tactici de autoaparare în intervenția polițenească*" cu un număr toal de 102 ore, din care pentru învățare au fost repartizate 36 de ore, pentru repetare 28 de ore și consolidare 22 de ore, cu planificarea activităților didactice pe teme și conținut cnform tabelului nr. 2.

Tabelul numărul 2: Numărul de ore și repartizarea lor pe teme și buget orar.

Grupa tehnică	Tehnica de lovire-*atemi waza*	Tehnica de proiectare-*nage waza*	Tehnica articulară-*kansetsu-waza*	Degajări din priză-*dori waza*	Apărări impotriva obiectelor contondente	Utilizarea mijloacelor din dotare
Teme în care au fost abordate	Tema 2-12	Tema13 -14	Tema 15-17	Tema18-20	Tema 21-23	Tema 24
Număr de ore	42 ore	8 ore	10 ore	12 ore	12 ore	4 ore

Aplicarea evaluarii și analiza rezultatelor studiului.

După cele aproximativ 4 luni de pregătire specifică, evaluarea finală a competențelor specifice a avut ca scop evidențierea unor reacții de răspuns la atacuri variate evidențiate mai sus, cu eficacitate maximă, control și atitudine pozitivă, făcând apel la conținutul didactic abordat.

În tabelul nr. 3 sunt prezentate pe verticală atacurile impuse, pe orizontală - posibilitățile de apărare, iar în coloanele tabelului se specifică numărul de subiecți care au aplicat una din tehnicile predate. În cazul coloanei „ALTELE" se face referire la alt fel de tehnici cum ar fi: *Hadaka Jime* - strangularea cu antebrațul, *Morote gari* - doborârea cu ambele brațe a picioarelor, tehnici de sacrificiu, tehnică de lovire etc., tehnici complementare pe care le-am considerat oportune de a fi abordate pe parcursul cursului.

Tabelul nr.3: Reacțiile de răspuns al subiecților folosind procedeele predate la atacurile impuse

	UDE MUNE GATAME	HIZI MAKI KOMI	KATA UDE GATAME	YUBI-DORI	KOTE-GATAME/ kote mawashi	MOCHI-MAWARI	GOSHI NAGE WAZA	ASHI-NAGE WAZA	ALTELE
A1	6	5	0	0	0	0	0	1	2
A2	7	2	0	2	9	2	0	0	2
A3	3	1	0	2	7	2	1	0	1
B1	0	4	0	0	0	0	3	4	2
B2	3	7	0	0	0	6	1	0	3
B3	5	6	1	0	0	7	0	0	2
C1	7	3	0	0	0	1	0	1	1
C2	2	6	0	0	0	2	3	8	4
C3	0	0	0	0	0	3	3	8	2

Din analiza rezultatelor putem evidenția următorul top al preferințelor tehnice ca răspuns la atacurile impuse:

- *atacurile cu prize, subecții răspunzând cu următoarele tehnici:*

1. *Kote-gatame- kote mwashi -16 răspunsuri/execuți;*
2. *Ude gatame-mune gatame -16 răspunsuri;*
3. *Hizi maki-komi-8 răspunsuri;*
4. *Alte tehnici 15 răspunsuri.*

- La atacurile cu încenturare, strangulare sau cravșă cele mai utilizate apărări au fost:

1. *Hizi makikomi 17 răspunsuri;*
2. *Mochi mawari 13 răspunsuri;*
3. *Ude gatame-mune gatame -8 răspunsuri*
4. *Alte tehnici 16 răspunsuri.*

- *În cazul atacurilor* cu tehnică de lovire cu braţele şi picioarele cele mai frecvente apărări au fost:

1. *Ashi- nage-waza 17 răspunsuri;*
2. *Ude gatame-mune gatame -9 răspunsuri;*
3. *Hizi makikomi 9 răspunsuri;*
4. *Alte tehnici 19 răspunsuri.*

Analiza reacțiilor de apărare utilizată indiferent de atac, din punct de vedere tehni, ne conduce spre următoarele preferințe tehnice:

1. *Hizi makikomi - 34 răspunsuri;*
2. *Ude gatame-mune gatame -33 răspunsuri;*
3. *Mochi mawari - 23 răspunsuri;*
4. *Ashi-nage-waza - 22 răspunsuri;*
5. *Kote-gatame- kote mwashi - 16 răspunsuri*
6. *Ghoshi-nage- waza- 10 răspunsuri*
7. *Alte tehnici - 19 răspunsuri*

În concluzie putem aprecia că există o proporție aproape egală în preferințele tehnice, cu o tendință mai mare spre răspunsul atacurilor cu prize, unde reacția de apărării a reprezentat-o tehnicile articulare cum ar fi *hizi makikomi, ude gatame* și *mochi mawari*, în timp ce, în cazul atacurilor cu tehnică de lovire de cele mai multe ori s-a răspuns cu tehnică de proiectare.

Trebuie precizat că nu toate demonstrațile tehnice au avut un control total existând si situații de pierdere a controlului sau blocaje pe parcursul execuției apărării.

În urma studiului putem preciza că bagajul tehnic însușit de fiecare subiect - cel putin 3 procedee tehnice executate cu eficacitate de peste 80%, constituie o garanție a executării cu rezultate bune și foarte bune a situațiilor operative viitoare.

Considerăm că însușirea noilor deprinderi și priceperi motrice aduc un important impact asupra pregătirii psiho-fizice ale personalului implicat în activitate profesională. Reiterăm necesitatea pregătiri continue ca factor de menținere a indicilor de performanță și eficiență.

Bibliografie

- Adam, M.; Sterkowicz-Przybycień, K. Eficiența acțiunilor tactice și tehnice ale echipelor naționale ale Japoniei și Rusiei la Campionatele Mondiale de Judo (2013, 2014 și 2015). Biomed. Zumzet. Kinet. 2018 , 10 , 45–52. [Google Scholar] [CrossRef]
- Băiţan G. F. Lupta corp la corp cu sau fără armamentul Portabil din dotare – elemente fundamentale pentru instruirea militarului modern, Buletinul Universității Naționale de Apărare "Carol I", 130. 2021
- Bocioacă, L. Factori de optimizare tehnică și tactică în judo. Procedia Soc. Comportament. Sci. 2014 , 117 , 389–394. [Google Scholar] [CrossRef]

- Galan, D. Ju-Jitsu: Kansetsu-waza. Editura Risoprint, Cluj-Napoca, 2006, 9
- Galan. D., Galan, D,D., (2019), Teoria şi metodica pregătirii psiho-fizice şi autoapărării în cadrul M.A.I., Editura Risoprint, Cluj-Napoca
- Ouergui, I.; Delleli, S.; Bouassida, A.; Bouhlel, E.; Chaabene, H.; Ardigò, LP; Franchini, E. Analiza tehnico-tactică a jocurilor mici de luptă la kickboxeri masculini: Efecte ale numărului variat de adversari și mărimii zonei. BMC Sports Sci. Med. Reabilitare. 2021, 13, 158. [Google Scholar] [CrossRef] [PubMed]
- Peter R. Jensen, Hand-to-Hand Combat and the Use of Combatives Skills: An Analysis of United States Army Post-Combat Surveys from 2004-2008, Center for Enhanced Performance, United States Military Academy, 2014, p. 85.
- Predoiu A. Metodologia cercetării ştiinţifice: Aplicaţii practice şi elemente de statistică neparametrică. Editura Discobolul, Bucureşti. 2020, 16
- Dispoziția inspectorului general al Inspectoratului General al Poliției Române nr. 41/17.05.2024 pentru aprobareea Metodologiei de aplicare a principalelor măsuri polițienești, cu anexă.
- Regulament competițional JJIF

COMUNICAREA EFICIENTĂ CU MASS-MEDIA ÎN SISTEMUL DE ORDINE PUBLICĂ ȘI SIGURANȚĂ NAȚIONALĂ

EFFECTIVE COMMUNICATION WITH THE MEDIA IN THE PUBLIC ORDER AND SAFETY SYSTEM

Bădiță Nicoleta Mariana
Inspectoratul Teritorial al Poliției de Frontieră Giurgiu
nicoletabadita11@gmail.com
Coman Alisa Florentina
Consiliul Local al Comunei Onești
Alisa_coman@yahoo.com

Rezumat

Comunicarea eficientă între instituțiile de ordine și siguranță publică și mass-media este crucială în România pentru menținerea încrederii publicului și asigurarea transparenței în activități. Articolul analizează rolul și importanța acestei comunicări, evidențiind transparența și accesul la informație, cooperarea și dialogul, formarea jurnaliștilor și gestionarea crizelor de comunicare ca elemente-cheie pentru consolidarea relațiilor și îmbunătățirea percepției publicului. Respectarea legislației, colaborarea continuă și gestionarea eficientă a crizelor sunt esențiale în promovarea unei comunicări strategice și transparente pentru o societate mai sigură și mai informată.

Cuvinte cheie: comunicare eficientă, transparență, cooperare, formare jurnaliști, gestionare criză

Abstract

Effective communication between law enforcement and public safety institutions and the media is crucial in Romania for maintaining public trust and ensuring transparency in activities. This scientific article analyses the role and importance of this communication, highlighting transparency and access to information, cooperation and dialogue, training of journalists and management of communication crises as key elements for strengthening relationships and improving public perception. Legal compliance, continuous collaboration and effective crisis management are essential in promoting strategic and transparent communication for a safer and more informed society.

Keywords: effective communication, transparency, cooperation, journalist training, crisis management

1. INTRODUCERE

Într-o societate modernă, relația dintre instituțiile de *ordine publică și siguranță publică* și *mass-media* este crucială pentru menținerea încrederii publicului și pentru asigurarea transparenței în activitățile acestor instituții. Comunicarea eficientă cu mass-media poate influența în mod semnificativ modul în care sunt percepute instituțiile de ordine și siguranță publică în ochii cetățenilor. În acest articol, ne propunem să analizăm rolul și importanța comunicării eficiente cu mass-media în cadrul sistemului de ordine și siguranță publică din România.

Comunicarea eficientă și transparentă cu mass-media permite instituțiilor de ordine publică și siguranță națională să își îndeplinească mai bine rolul de a informa și a proteja cetățenii. În România, mediul media este divers și dinamic, iar instituțiile de ordine și siguranță publică trebuie să fie adaptabile și să răspundă rapid schimbărilor din peisajul mediatic pentru a-și menține relevanța și credibilitatea.

Mass-media deține puterea de a forma opinii și de a influența percepțiile publicului. Prin intermediul știrilor, reportajelor și analizelor, mass-media furnizează informații despre evenimentele

legate de siguranța publică, influențând modul în care cetățenii percep activitățile instituțiilor de ordine și siguranță publică. Astfel, este crucial ca instituțiile să aibă o relație de colaborare cu mass-media pentru a asigura o prezentare corectă și echilibrată a informațiilor către public.

2. ELEMENTE ALE UNEI COMUNICĂRII EFICIENTE CU MASS-MEDIA

2.1.TRANSPARENȚA ȘI ACCESUL LA INFORMAȚIE

Autoritățile responsabile cu aplicarea legii trebuie să ofere mass-mediei acces la informații relevante și să fie transparente în comunicarea acestora către public. O abordare deschisă și transparentă contribuie la creșterea încrederii publicului în instituții.

În cadrul sistemului de ordine și siguranță publică din România, transparența și accesul la informație sunt fundamentale pentru asigurarea unei comunicări eficiente cu mass-media și pentru menținerea încrederii publicului. *Legea nr. 544 din 2001 privind liberul acces la informațiile de interes public* reglementează dreptul cetățenilor de a accesa informații de interes public și obligațiile instituțiilor publice de a furniza aceste informații.

Prin intermediul acestei legi, instituțiile de ordine și siguranță publică sunt obligate să ofere acces la informații relevante și de interes public, inclusiv mass-media. Astfel, transparența în activitățile acestor instituții este promovată, iar cetățenii și mass-media au posibilitatea de a obține informații despre activitățile, deciziile și cheltuielile acestora.

O aplicare corectă și eficientă a Legii nr. 544/2001 este esențială pentru asigurarea transparenței și responsabilității în cadrul instituțiilor de ordine și siguranță publică. Această lege încurajează instituțiile să adopte practici de comunicare deschisă și să ofere informații într-un mod transparent și responsabil.

În practică, comunicarea cu mass-media în conformitate cu prevederile Legii nr. 544/2001 implică furnizarea rapidă și completă a informațiilor solicitate de către jurnaliști și cetățeni. De asemenea, instituțiile de ordine trebuie să fie transparente în privința procedurilor și politicilor lor, respectând drepturile și libertățile fundamentale ale cetățenilor.

Prin urmare, respectarea și aplicarea *Legii nr. 544/2001* reprezintă un pilon important în promovarea comunicării eficiente cu mass-media în cadrul sistemului de ordine și siguranță publică din România. Aceasta asigură un echilibru între transparență, responsabilitate și respectarea drepturilor cetățenilor, contribuind la consolidarea încrederii în instituțiile de ordine și siguranță publică.

Legea 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică este un pilon fundamental în promovarea accesului la informații și transparenței în sistemul de ordine și siguranță publică din România. Această lege conferă cetățenilor și mass-mediei dreptul de a accesa informații de interes public, inclusiv cele referitoare la activitățile instituțiilor de ordine și siguranță publică.[1] Prin intermediul Legii 52/2003, instituțiile de ordine sunt obligate să furnizeze informații relevante și actualizate, consolidând astfel relația lor cu mass-media și asigurând transparența în activitățile lor. Această lege constituie un cadru legal esențial pentru promovarea unei comunicări deschise și transparente între instituțiile de ordine și mass-media, contribuind la consolidarea încrederii publicului în autorități și la promovarea unei guvernări responsabile. Prin respectarea și aplicarea prevederilor Legii 52/2003, se poate întări legătura dintre instituțiile de ordine și mass-media, facilitând astfel o mai bună înțelegere și colaborare reciprocă.

Legea 52/2003 reprezintă, de asemenea, un instrument crucial în promovarea responsabilității și transparenței în procesul decizional al autorităților publice, inclusiv în ceea ce privește comunicarea cu mass-media în domeniul ordinii și siguranței publice.

Prin urmare, respectarea și aplicarea Legii nr. 52/2003 constituie un alt aspect esențial în asigurarea transparenței și responsabilității în cadrul instituțiilor de ordine și siguranță publică, consolidând astfel legătura lor cu mass-media și promovând o guvernare deschisă și responsabilă.

[1] Art. 2 din LEGE nr. 544 din 12 octombrie 2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, Publicat în Monitorul OficiaL nr. 663 din 23 octombrie 2001

2.2. COOPERAREA ȘI DIALOGUL CONSTANT

Comunicarea constantă și colaborarea între instituțiile de ordine și mass-media sunt esențiale pentru o înțelegere comună a evenimentelor și a contextului acestora. Dialogul deschis și continuu poate preveni neînțelegerile și poate construi relații solide de încredere.

Cooperarea și dialogul constant între instituțiile de ordine și mass-media reprezintă aspecte fundamentale în asigurarea unei comunicări eficiente și responsabile în domeniul siguranței publice. Într-o societate democratică, unde transparența și accesul la informații sunt considerate drepturi fundamentale, colaborarea strânsă între aceste entități devine imperativă. Comunicarea constantă facilitează schimbul de informații relevante și actualizări cu privire la activitățile și incidentele legate de ordinea și siguranța publică. Prin intermediul unui dialog deschis și continuu, instituțiile de ordine și mass-media pot identifica și soluționa potențialele neînțelegeri sau discrepanțe în interpretarea evenimentelor, consolidând astfel încrederea reciprocă și întărind legăturile de colaborare.

Putem afirma, că această abordare permite și o mai bună înțelegere a contextului în care se desfășoară activitățile instituțiilor de ordine, contribuind la promovarea unei perspective echilibrate și obiective în rândul publicului și al mass-mediei.

Prin promovarea unui dialog constant și deschis, instituțiile de ordine și mass-media pot construi relații solide de încredere, esențiale pentru asigurarea unei comunicări eficiente și a unei abordări colaborative în gestionarea evenimentelor și a situațiilor de criză. Prin intermediul unui dialog continuu, se poate promova o mai bună înțelegere reciprocă a rolurilor și responsabilităților fiecărei părți, facilitând astfel cooperarea în vederea furnizării de informații exacte și relevante către public.

Apreciem că dialogul constant poate servi drept platformă pentru identificarea și discutarea aspectelor sensibile sau controversate, facilitând abordarea acestora într-un mod constructiv și responsabil. Astfel, cooperarea și dialogul constant reprezintă piloni esențiali în asigurarea unei comunicări eficiente și transparente între instituțiile de ordine și mass-media, contribuind la consolidarea încrederii publicului în autorități și la promovarea unei societăți mai informate și mai sigure.

2.3. FORMAREA ȘI INFORMAREA CORECTĂ A JURNALIȘTILOR

Formarea și informarea corectă a jurnaliștilor reprezintă un aspect crucial în asigurarea unei comunicări eficiente și responsabile între instituțiile de ordine și mass-media. Instituțiile de ordine ar trebui să ofere suport și instruire adecvată jurnaliștilor pentru a îmbunătăți nivelul lor de expertiză în domeniul siguranței publice și pentru a asigura acuratețea și obiectivitatea informațiilor transmise către public. Prin intermediul unei colaborări strânse și a unui schimb constant de informații și expertiză, jurnaliștii pot dobândi o înțelegere mai profundă a proceselor și procedurilor din cadrul instituțiilor de ordine, ceea ce poate conduce la o prezentare mai echilibrată și mai precisă a evenimentelor legate de siguranța publică. Această abordare poate contribui la consolidarea încrederii publicului în instituțiile de ordine și la promovarea unei comunicări mai transparente și mai responsabile în întreaga societate.

Pe lângă furnizarea de suport și instruire, instituțiile de ordine ar trebui să faciliteze și accesul jurnaliștilor la resurse și surse de informații relevante, în conformitate cu prevederile legale și procedurile interne. O colaborare strânsă și transparentă între instituțiile de ordine și mass-media poate promova o mai bună comunicare și înțelegere reciprocă, contribuind la consolidarea relațiilor de încredere și la promovarea unei abordări colaborative în domeniul siguranței publice.

2.4. GESTIONAREA CRIZELOR DE COMUNICARE

În situații de criză, este crucial ca instituțiile de ordine să gestioneze comunicarea cu mass-media în mod eficient și responsabil. Comunicarea rapidă, clară și precisă poate preveni diseminarea informațiilor false și poate minimiza impactul negativ al unei situații de criză.

În situații de criză, instituțiile de ordine trebuie să fie pregătite să răspundă rapid și eficient cerințelor mass-mediei, asigurându-se că informațiile furnizate sunt corecte și actualizate în timp util.

O comunicare clară și precisă poate ajuta la evitarea confuziei și la menținerea încrederii publicului în instituțiile de ordine și autoritățile publice. În acest sens, stabilirea unor protocoale și proceduri clare pentru gestionarea comunicării în timpul unei crize poate fi esențială pentru asigurarea unei abordări colective și coerente. Totodată, transparența în comunicare și implicarea mass-mediei în procesul de informare pot contribui la promovarea unei percepții echilibrate și obiective a situației de criză. Prin colaborarea strânsă și coordonată între instituțiile de ordine și mass-media, se poate minimiza impactul negativ al unei situații de criză asupra comunității și se poate facilita procesul de recuperare și reconstrucție după încheierea acesteia.

În plus, instituțiile de ordine ar trebui să fie transparente în privința măsurilor luate și a informațiilor disponibile, respectând în același timp sensibilitatea anumitor aspecte în conformitate cu normele și reglementările în vigoare. Prin comunicarea deschisă și responsabilă cu mass-media, instituțiile de ordine pot consolida încrederea publicului și pot promova o abordare unitară și eficientă în gestionarea situațiilor de criză, contribuind astfel la menținerea stabilității și securității în societate.

3. STUDIU DE CAZ: EXPERIENȚA ROMÂNIEI

În România, comunicarea între instituțiile de ordine și mass-media a cunoscut evoluții semnificative în ultimele decenii. Totuși, mai există provocări legate de transparență, accesul la informații și gestionarea corectă a relațiilor cu mass-media în situații de criză. Este important ca instituțiile să fie flexibile și să adopte practici de comunicare moderne pentru a răspunde nevoilor și așteptărilor publicului din mediul media actual.

Comunicarea eficientă cu mass-media în cadrul sistemului de ordine și siguranță publică este esențială pentru menținerea încrederii publicului și pentru asigurarea unei colaborări constructive între aceste două entități. Pentru a îmbunătăți comunicarea, instituțiile de ordine ar trebui să adopte o abordare proactivă și să investească în dezvoltarea relațiilor cu mass-media, transparența și formarea adecvată a personalului. Prin colaborare și dialog deschis, instituțiile pot consolida relațiile cu mass-media și pot îmbunătăți percepția publicului asupra rolului și a activităților lor.

În ultimele decenii, România a experimentat transformări semnificative în mediul său media și în modul în care instituțiile de ordine și siguranță publică interacționează cu acesta. Totuși, există încă provocări persistente în ceea ce privește gestionarea corectă a relațiilor cu mass-media, mai ales în situații de criză. În aceste momente critice, necesitatea unei comunicări eficiente și transparente devine și mai evidentă, iar capacitatea instituțiilor de ordine de a răspunde rapid și corespunzător cerințelor media poate avea un impact semnificativ asupra gestionării situației de criză și asupra percepției publicului.

Pentru a face față acestor provocări, instituțiile de ordine ar trebui să se angajeze într-o colaborare continuă cu mass-media, bazată pe principii de transparență, responsabilitate și respect reciproc. Aceasta poate implica dezvoltarea unor protocoale clare și a unor linii directoare pentru comunicare în situații de urgență, pregătirea adecvată a personalului pentru a face față cerințelor media și promovarea unei culturi organizaționale care să susțină comunicarea deschisă și transparentă.

De asemenea, este crucial ca instituțiile de ordine să recunoască importanța formării adecvate a personalului în domeniul comunicării și relațiilor publice. Aceasta ar trebui să includă atât dezvoltarea abilităților practice în comunicare și gestionarea relațiilor media, cât și o înțelegere profundă a mediului media și a rolului acestuia în societatea contemporană.

Analizând raportul Comisiei Europene din anul 2022 cu privire la statul de drept, România apare în zona de risc ridicat în ceea ce privește pluralismul și libertatea mass-mediei, iar o mai bună consolidarea a funcționării independente a mass-mediei, respectiv o mai bună strategiei de comunicare a instituțiilor publice, ar putea fi soluția pentru ieșirea din această zonă de risc.[2]

Comunicarea eficientă cu mass-media reprezintă un aspect esențial al activității instituțiilor de ordine și siguranță publică într-o societate democratică. Prin adoptarea unei abordări proactivă și orientate spre colaborare, instituțiile pot consolida relațiile cu mass-media și pot promova o înțelegere mai bună a rolului și a activităților lor în rândul publicului larg.

[2] Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor, Raportul din 2022 privind statul de drept, Luxembourg, 13 iunie 2022

În contextul actual, în care mediul media și cerințele de comunicare evoluează rapid, instituțiile de ordine din România trebuie să fie proactive în adoptarea practicilor moderne de comunicare și relaționare cu mass-media. Acestea ar trebui să investească în tehnologii și instrumente care să faciliteze schimbul rapid și eficient de informații, precum și în dezvoltarea de capacități pentru gestionarea eficientă a presei în situații de criză.

Mai mult, o atenție deosebită ar trebui acordată și dimensiunii etice și morale a comunicării cu mass-media în cadrul sistemului de ordine și siguranță publică. Respectarea principiilor de integritate și responsabilitate în relația cu presa este esențială pentru menținerea încrederii publicului și pentru promovarea unei culturi organizaționale bazate pe transparență și responsabilitate.

4. CONCLUZII

Prin urmare, este importanta o abordare strategică și bine gestionată în comunicarea cu mass-media în cadrul sistemului de ordine și siguranță publică din România. Prin adoptarea unei astfel de abordări, instituțiile pot consolida relațiile cu mass-media, pot îmbunătăți percepția publicului asupra activităților lor și pot contribui la promovarea unei societăți mai informate și mai sigure.

În plus, implementarea unei strategii de comunicare coerente și bine gestionate poate contribui la reducerea riscului de dezinformare și manipulare în rândul publicului și poate spori nivelul de reziliență al societății în fața amenințărilor și provocărilor de securitate. Astfel, investiția în comunicare cu mass-media nu este doar o necesitate, ci și o investiție în stabilitatea și securitatea societății în ansamblu.

Concluzionăm că este importantă comunicarea eficientă cu mass-media, însă acesta nu este doar un aspect tehnic, ci și o componentă fundamentală a misiunii instituțiilor de ordine și siguranță publică de a servi și proteja comunitatea. Prin intermediul unei comunicări deschise și transparente, aceste instituții pot consolida legăturile cu cetățenii și pot promova o cultură a responsabilității și a încrederii reciproce.

Referințe bibliografice

- Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor, Raportul din 2022 privind statul de drept, Luxembourg, 13 iunie 2022;
- Cristescu A, *Comunicarea instituțiilor de ordine și siguranță publică cu mass-media: strategii și practici*, Editura Polirom, 2021;
- Gheorghiu R, *Rolul mass-mediei în promovarea transparenței în cadrul instituțiilor de ordine și siguranță publică*, Revista Română de Comunicare și Relații Publice, 2019;
- Legea nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică, publicat în Monitorul Oficial nr. 749 din 3 decembrie 2013;
- Legea nr.544 din 2001 privind liberul acces la informații de interes public, publicat în Monitorul Oficial nr. 663 din 23 octombrie 2001.

THE CONSEQUENCES OF DIFFERENT TYPES OF THINKING OF A GROUP ON ORGANIZATIONAL BEHAVIOR

URMĂRILE DIFERITELOR TIPOLOGII DE GÂNDIRE ALE UNUI GRUP ASUPRA COMPORTAMENTULUI ORGANIZAȚIONAL

Autor George-Cosmin MITU
mitu.george99@gmail.com

Coautor Alice-Florina BODEA
bodeaalice@yahoo.com

Abstract (en) : *We can define groupthink as the tendency of a group of people to arrive at extremist or unrealistic ideas. People in cohesive groups engage in groupthink when they neglect to explore alternative viewpoints because they are forced to reach consensus, which usually leads to more unfavorable judgments. Groupthink refers to the tendency of a group of people to come to absurd or unrealistic conclusions. People in cohesive groups engage in groupthink when they neglect to explore alternative viewpoints because they are forced to reach consensus, which usually leads to more unfavorable judgments.*

For example, group members may ignore or dismiss material with which they disagree with the conclusion that has been made and may be very disagreeable to those who disagree with that conclusion.

Keywords: *understanding, collective organization, group science, teamwork, leadership*

Abstract (ro): *Putem defini gândirea de grup precum tendința unui grup de oameni de a ajunge la idei extremiste, fie nerealiste. Oamenii din grupuri coezive se angajează în gândirea de grup atunci când neglijează să exploreze puncte de vedere alternative, deoarece sunt forțați să ajungă la un consens, ceea ce de obicei duce la judecăți mai nefavorabile. Gândirea de grup se referă la tendința unui grup de oameni de a ajunge la concluzii absurde sau nerealiste. Oamenii din grupuri coezive se angajează în gândirea de grup atunci când neglijează să exploreze puncte de vedere alternative, deoarece sunt forțați să ajungă la un consens, ceea ce de obicei duce la judecăți mai nefavorabile.*

De exemplu, membrii grupului pot ignora sau respinge materialul cu care nu sunt de acord cu concluzia care a fost luată și pot fi foarte antipatici față de cei care nu sunt de acord cu această concluzie.

Cuvinte cheie: *înțelegere, organizare colectivă, știință de grup, lucru în echipă, leadership.*

I. INTRODUCERE

Scopul gândirii de grup este de a ajunge la un acord colectiv prin scăderea conflictelor. Eliminarea disensiunii este mai importantă decât atingerea unui consens adevărat sau obținerea de rezultate reale într-un grup de gândire. Gândirea de grup apare frecvent atunci când mentalitățile unei organizații se înrădăcinează. În astfel de situații, este necesar să se facă eforturi mari pentru a se elibera de gândirea de grup.

1.1 Descriere relevantă pentru domeniu

Din punct de vedere psihosociologic, un grup este un grup de oameni care au legături integrative de tip funcțional, comunicativ, afectiv și normativ. Membrii grupului comunică, desfășoară activități împreună, au obiective comune și dezvoltă relații pe parcursul timpului. Societatea umană este în mod natural organizată în grupuri.

II. ANALIZA FENOMENULUI DE GÂNDIRE

2.1. Analiza principală

Scopul studiului este de a îmbunătăți cunoștințele despre fenomenul de gândire de grup, de a identifica efectele acestuia și de a analiza un grup colectiv.

Studiul fenomenului de gândire de grup, cunoscut și sub numele de grupthink, se concentrează pe modul în care dorința membrilor de a ajunge rapid la un consens poate afecta deciziile luate într-un grup, adesea în detrimentul unei evaluări obiective și critice a opțiunilor disponibile.

2.2. Scopul cercetării

Stabilirea gradului acestui fenomen în rândul unui grup colectiv.

Obiectivele studiului ar putea include următoarele

Definiția și înțelegerea conceptului de gândire de grup: identificarea semnelor și simptomelor care indică faptul că gândirea de grup afectează un grup, cum ar fi rezistența la presiune, lipsa dezbaterii deschise, auto-cenzura și falsa unanimitate.[1]

În general, acest tip de studiu ar putea ajuta la crearea de strategii mai bune de prevenire a gândirii de grup, cum ar fi crearea unui loc de muncă care încurajează dezbaterea constructivă, diversitatea opiniilor și asumarea responsabilității fiecărui individ în luarea deciziilor.

2.3. Probleme întâmpinate în desfășurarea analizei aferente

În timpul unui studiu privind fenomenul de gândire de grup, pot apărea o serie de probleme și dificultăți.

Măsurarea efectelor gândirii de grup privind evaluarea impactului gândirii de grup asupra deciziilor poate fi dificil de cuantificat și poate fi subiectivă. Negativitatea poate persista pe termen lung și poate fi greu de distins de alte elemente care influențează luarea deciziilor.[2]

Am pus câteva întrebări membrilor grupului țintă, astfel:

Întrebări:

1. Este fenomenul de gândire de grup un factor care afectează negativ capacitatea unui grup de oameni de a lua decizii?
2. Gândirea de grup poate fi identificată prin semne evidente, cum ar fi autocenzura sau lipsa diversității de opinii?
3. Este mai comună gândirea de grup în structurile ierarhice rigide?
4. Există metode utile care pot reduce influența gândirii de grup asupra luării deciziilor de către un grup de oameni?

III. IPOSTAZE DE STUDIU

Gândirea colectivă este un mod de gândire al oamenilor care sunt implicați într-un proiect care lucrează împreună pentru a ajunge la un consens unanim, fără a lua în considerare în mod realist opțiuni alternative.

3.1. SCOPUL STUDIULUI

Studiul a fost realizat pe un grup colectiv. Scopul studiului a fost de a examina modul în care oamenii din acest grup gândesc atunci când sunt supuși unui test și sunt obligați să ajungă la un consens.

3.2. ANALIZA REZULTATELOR

1. Este fenomenul de gândire de grup un factor care afectează negativ capacitatea unui grup de oameni de a lua decizii?

[1] https://www.researchgate.net/publication/329175206_Grupurile_si_comportamentul_grupurilor_munca_in_echipa_Fundamente_teoretice

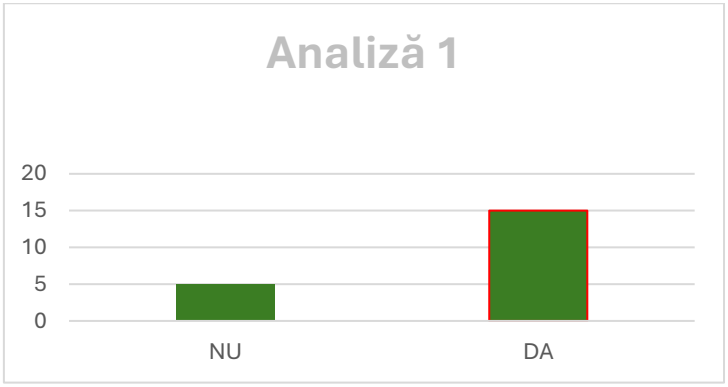

Fig.1 Grafic privind fenomenul de gândire al unui grup asupra capacității decizionale

Graficul de mai sus arată că fenomenul de gândire de grup poate avea un impact negativ asupra procesului de decizie al unui grup de oameni, deoarece poate duce la decizii mai puțin bune, deoarece membrii grupului pun mai mult accent pe conformitate și armonie decât pe analiza critică a opțiunilor sau a informațiilor pe care le au.[3]

2. Gândirea de grup poate fi identificată prin semne evidente, cum ar fi autocenzura sau lipsa diversității de opinii?

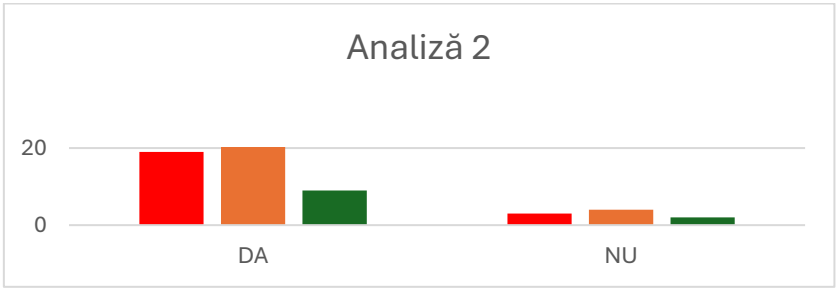

Fig.2 Grafic privind identificarea gândirii de grup prin semne evidente

Semne evidente ale gândirii de grup includ autocenzura (atunci când membrii se abțin să-și exprime opiniile diferite) și lipsa diversității de opinii (atunci când majoritatea oamenilor ajung la un consens fără a discuta în detaliu). Unele alte semne includ impresia falsă că toată lumea este de acord sau presiunea de a-și împărtăși opiniile pentru a păstra unitatea grupului.

3. Este mai comună gândirea de grup în structurile ierarhice rigide?

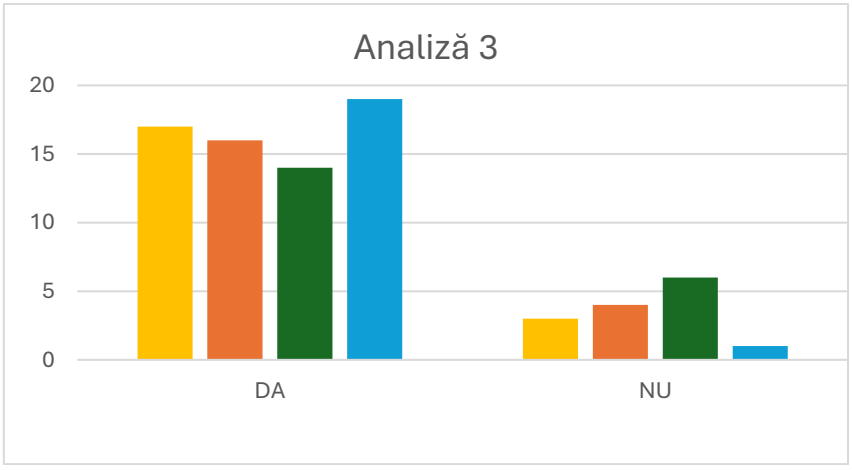

Fig.3 Grafic privind gândirea de grup în structurile ierarhice rigide

[3] https://ro.yestherapyhelps.com/group-psychology-definition-functions-and-main-authors-12143

În structuri ierarhice stricte, gândirea de grup este mai răspândită, deoarece membrii pot simți presiunea de a urma părerea liderului sau de a evita conflictele. Autoritatea puternică și așteptările ierarhice pot împiedica oamenii să spună lucruri diferite. Acest lucru duce la conformism și la o scădere a discuțiilor critice.

4. Există metode utile care pot reduce influența gândirii de grup asupra luării deciziilor de către un grup de oameni?

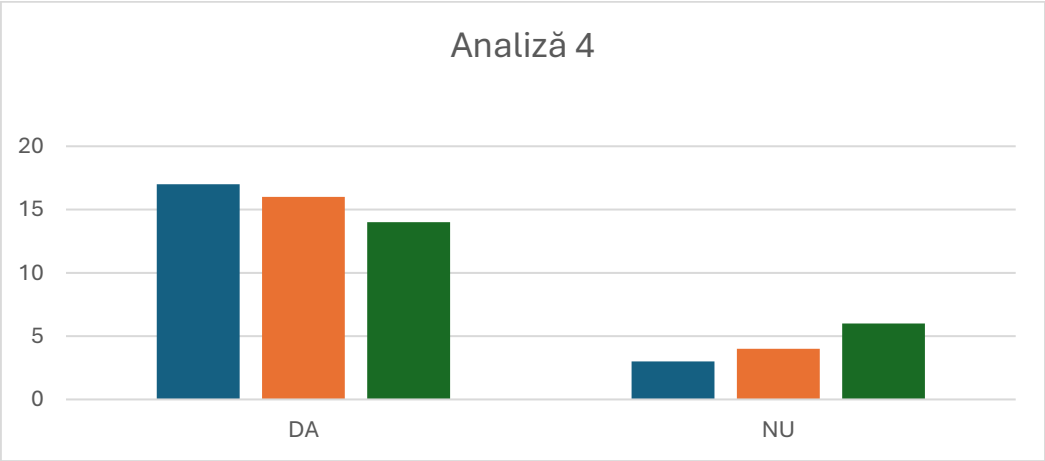

Fig.4 Grafic privind metodele utile care pot reduce influența gândirii de grup

Există o serie de tehnici utile care pot reduce impactul gândirii de grup asupra procesului de luare a deciziilor într-un grup și exemplăm prin crearea unui mediu în care membrii sunt încurajați să pună întrebări și să împărtășească puncte de vedere divergente.[4]

IV. CONCLUZII FINALE

Urmările diferitelor tipologii de gândire asupra comportamentului organizațional pot fi esențiale pentru înțelegerea și îmbunătățirea dinamicii unei echipe sau organizații. Tipologiile de gândire se referă la diversele moduri în care membrii unui grup sau organizație abordează și rezolvă problemele, iau decizii și interacționează între ei. Aceste tipologii de gândire pot influența semnificativ comportamentele și performanțele organizaționale, fie prin îmbunătățirea coeziunii și a eficienței, fie prin provocarea unor conflicte sau disfuncționalități.

Se poate vedea că membrii grupului care au idei diferite de cele ale majorității nu sunt excluși; exprimarea propriilor idei este binevenită și uneori chiar necesară. Acest tip de comportament în cadrul unui grup este foarte benefic pentru toți membrii grupului, deoarece încurajează libertatea de exprimare și ajută grupul să analizeze și să rezolve problemele dintr-o varietate de puncte de vedere.

V. BIBLIOGRAFIE

https://ahaslides.com/ro/blog/what-is-organizational-behavior/
https://www.researchgate.net/publication/329175206_Grupurile_si_comportamentul_grupurilor_munca_in_echipa_Fundamente_teoretice
https://ro.yestherapyhelps.com/group-psychology-definition-functions-and-main-authors-12143
https://www.mindmaster.ro/Blog/Post/7293/Tiparele-de-gandire-si-comunicarea
https://www.researchgate.net/publication/323388052_PSIHOLOGIA_PERSONALITATII_Note_de_curs

[4] https://www.researchgate.net/publication/323388052_PSIHOLOGIA_PERSONALITATII_Note_de_curs

STUDIU PRIVIND CALIREA PSIHO-FIZICA A PERSONALULUI DEBUTANT IN CADRUL ACTIUNILOR OPERATIVE SPECIFICE M.A.I.

Conf. univ. dr. Doru GALAN – Univ. "Valahia" - Târgoviște
subcomisar de poliție dr. Doru D. GALAN – APAIC-ISOP
Univ. "Valahia" – Târgoviște
comisar șef de poliție dr. Adriana Samson- A.N.A
Facultatea de psihologie și Științele Educației, Universitatea Spiru Haret, București
Adresa de corespondență: dorugalan_budo@yahoo.com

Abstract

Evoluția societății noastre, cu influențele pozitive tuturor domeniilor sociale, dar și în antiteză a activităților negative / infracționale – manifestate sub toate formele, solicită personalului MAI amplificarea și diversificare pregătirii specifice pentru îndeplinirea la cote superioare a misiunilor încredințate.

În acest sens, pregătirea psiho-fizică reprezintă un aspect esențial în contracararea modalităților negative de acționare a indivizilor certați cu ordinea și liniștea publică, solicitând atât calități psiho-motrice de înalt nivel, cât și necesitatea unui psihic puternic, stabil și adaptativ la acțiunile spontane antisociale. În prezenta lucrare vom căuta să evidențiem câteva metode specifice artelor marțiale care să aibă un impact puternic în cadrul situațiilor menționate.

Cuvinte cheie: *metode de influențare psiho-fizică, arte marțiale, călire psiho-fizică*

STUDY ON THE PSYCHO-PHYSICAL STRENGTHENING OF DEBUTANT PERSONNEL WITHIN THE SPECIFIC OPERATIVE ACTIONS OF THE MINISTRY OF INTERNAL AFFAIRS

Conf. univ. dr. Doru GALAN – Univ. "Valahia" - Târgoviște
Deputy Commissioner of Police *dr. Doru D. GALAN – APAIC-ISOP*
Univ. "Valahia" – Târgoviște
Chief Commissioner of Police *dr. Adriana Samson- A.N.A.*
Facultatea de psihologie și Științele Educației,Universistatea Spriru Haret, București
Adresa de corespondență: dorugalan_budo@yahoo.com

Abstract

The evolution of our society, with the positive influence of all social fields, but also the the negative influence of criminal activities - present in all forms, requires the staff of the Ministry of Internal Affairs to amplify and diversify the specific training in order to fulfill the entrusted missions at higher levels.

Consequently, psycho-physical training is an essential aspect in counteracting individuals acting against the law, requiring both high-level psycho-motor qualities, as well as the need for a strong, stable and adaptable psyche to spontaneous antisocial actions. In this paper we will seek to highlight some specific methods of martial arts that may have a strong impact in the mentioned situations.

Keywords: *methods of psycho-physical influence, martial arts, psycho-physical strengthening*

1. Generalități despre "călire"; călirea psiho-fizică

Modificările naturale constante, manifestate de-a lungul timpului, ale temperaturii mediului ambiant, umidității, mișcării curenților de aer sau ale variației razelor solare, au impus

adaptarea tuturor organismelor la aceste condiții, ca și principală condiție de supraviețuire în cadrul evoluției umane. Deși traiul modern ne-a obișnuit se desfășoare într-un mod confortabil – de la temperatura constantă / plăcută în locuințele noastre, indiferent de anotimp, la mijloacele de locomoție sau îmbrăcămintea adecvată în funcție de condițiile atmosferice și arealul în care ne deplasăm, omul a devenit din ce în ce mai vulnerabil, probabil și din cauza sugestiilor pesimiste emise pe calea media, sau a autosugestiilor generatoare de stres.

Foarte puțini dintre semenii noștri, care au înțeles necesitatea întoarcerii omului cât mai aproape de origini, atât din punctul de vedere al alimentației, al condițiilor de locuit și de deplasare, dar mai ales a ancorării constante în fenomenul dătător de viață, respectiv mișcarea, stârnesc controverse atunci când sunt catalogați ca fiind ”ciudați”, întrucât nu răcesc niciodată, trec ușor peste temperaturile caniculare de vară sau cele mai reci, de iarnă, abordează viața cu optimism, nu sunt ușor impresionabili sau agitați etc.

Howe (2011) menționează că „antrenamentul fizic, tehnic și tactic sunt componente esențiale pentru sportivi și forțele speciale personal, inclusiv ofițeri de poliție. Cu toate acestea, pentru a excela în roluri de elită, este vital să se dezvolte abilități cognitive și emoționale. Aceste abilități le împuternicesc indivizilor să performeze eficient sub presiune, să gestioneze anxietatea și depășiți teama de rănire”, acesta poate fi privită ca metodă ideală de călire.

Spunem despre acești semeni că sunt *călițI,* fără a da mare importanță profunzimii termenului.

Dar, ce este *călirea[fizică]?*

Conform părerii majorității specialiștilor *călirea reprezintă modificărilor fiziologice generate de totalitatea factorilor naturali (aer, apă, lumina soarelui) care ameliorează calitățile psiho-fizice ale individului, sporindu-i puterea de apărare împotriva mediilor ostile, în paralel cu creșterea imunității generale.*

Călirea comportă două direcții de acționare (I., Ceban, 2017, p. 284):

1. *Măsurile de călire* – cu referire la acțiunile îndreptate spre ameliorarea rezistenței corpului la factorii de mediu (temperatură, umiditate, curenți de aer, acțiuni solare etc);

2. *Nivelul călirii* – adică nivelul de reacție al organismului la acțiunile factorilor de mediu.

Principala funcție asupra căreia acționează măsurile de călire este *funcția de termoreglare* care, deși corpul este conceput să funcționeze la o temperatură constantă, o serie de mecanisme biofizice îl poate influența, perturbând buna funcționare a acestei funcții. Evident, ne referim la schimbul de căldură dintre corp și mediu (apă, aer etc), sau alte corpuri solide cu care corpul vine în contact (zăpadă, gheață etc), dar și la sistemul evaporării apei din corp prin transpirație sau la diferitele nivele de radiație manifestate între corp și diverse corpuri.

Plecând de la sublinierile de mai sus, ne vom îndrepta atenția spre călirea psiho-fizică, care are similitudini cu călirea fizică, dacă avem în vedere:

- *Gradiația* - adică utilizarea graduală a factorilor de mediu în acțiunea de călire a organismului. La fel se întâmplă și în antrenamentul psiho-fizic: metodele și mijloacele unei pregătiri eficiente trebuie utilizate treptat, conform principiilor didactice și ale principiilor clasei, ale învățării (învățarea să se facă *de la ușor la greu, de la simplu la complex, de la cunoscut la necunoscut*) etc;

- *Continuitatea* – cu referire la faptul că o călire eficientă începe în copilărie, și este continuată în toate etapele vieții. Abordarea sporadică, în trepte sau cu alternarea perioadelor de pregătire psiho-fizică, are ca principal efect reducerea drastică a eficacității, întrucât este binecunoscut faptul că, apariția automatismelor în manifestarea diferitelor deprinderi și priceperi motrice specifice se produc în urma unui efort / antrenament constant și îndelungat;

- *Variația intensității* – combinarea factorilor de mediu cu diferite metode care favorizează călirea organismului, reprezintă unul din aspectele esențiale în acest sens. O activitate monotonă, constantă sau discontinuă, are ca efect principal reducerea eficacității procesului de călire, favorizând chiar apariția stărilor de disconfort și a diverselor afecțiuni. Similar, în cadrul pregătirii psiho-fizice, principiul alternării eforturilor și a metodelor de lucru favorizează o evoluție constantă și durabilă în acest proces (al călirii psiho-fizice);

- *Variația mijloacelor de călire* –îmbinând armonios și științific factorii de mediu (apa, aerul, soarele, condițiile meteorologice etc), cu diferite metode de pregătire psiho-fizică – plecând

de la gimnastica de dimineață, la înot, schi, jocuri sportive etc., în condiții naturale – ideal! – sau beneficiind de baze de antrenament moderne, fenomenul *călirii* eficiente și durabile a organismului este asigurat. În ceea ce privește pregătirea psiho-fizică, multidiversitatea și multilateralitatea sunt principii esențiale cu efecte benefice garantate;

- *Individualizarea mijloacelor de călire* este asemănătoare cu *principiul tratării diferențiate* din educație fizică și antrenament sportiv. Dacă factorii de mediu vor fi utilizați diferențiat, în funcție de vârstă (copii, adulți, persoane vârsnice), în funcție de situația individului (femei însărcinate, persoane cu diferite afecțiuni etc), sau de mijloacele avute la dispoziție, și în cadrul pregătirii psiho-fizice, este necesar ca metodele de antrenament să fie adaptate la personalitatea individului, la posibilitățile psiho-motrice sau în funcție de finalitatea pregătirii.

2. Nivelul actual al temei reflectat în literatura de specialitate

Evoluția societății românești din ultimii 30 de ani a fost spectaculoasă, autoritățile din România trebuind să facă față unei creșteri a infracționalității la care nici nu se putea gândi înainte de 1989. Diversificare și disiparea laturii infracționale în domenii și sfere sociale dintre cele mai diverse, a suscitat o preocupare constantă a personalului M.A.I. de a-și crește, diversifica și adapta metodele de combaterea acestui flagel, adoptând și adaptând norme și metode de intervenție dintre cele mai diverse, inclusiv prin întărirea protocoalelor de colaborare cu organisme similare din alte țări europene sau occidentale.

Dar, indiferent de modul cum au fost implementate aceste metode de acționare, factorul primordial l-a constituit și îl constituie ***lucrătorul M.A.I.*** Iată de ce considerăm că, și noi cei care activăm în domeniul Educației fizice, sportului și antrenamentului special cu specificitate tactico – psiho-fizică, trebuie să ne aducem aportul nostru în ameliorarea calităților psiho-fizice atât a noilor debutanți în sistem, cât și a celor mai vechi care prin prisma experienței operative asimilate până în prezent, pot constitui repere pentru debutanți, atât prin puterea exemplului personal, cât și prin disponibilitatea de adaptare la specificul noilor provocări sociale.

3. Problematica abordată

În vederea călirii psiho-fizice a personalului debutant în cadrul M.A.I., se utilizează metode variate, provenind atât din prevederile programelor de pregătire aprobate de forurile competente, cât și din sfera educației fizice specifice, antrenamentului sportiv și artelor marțiale.

- Metodele specifice educației fizice folosite în cadrul pregătirii psiho-fizice a personalului debutant în cadrul M.A.I. sunt variate și absolut necesare, astfel, plecând de la gimnastica de bază care este primul pas al pregătirii organismului pentru efort și influențării calităților psiho-motrice, continuând cu exercițiile variate corespondente probelor din atletism (*școala alergării*, școala săriturilor și continuând *parcurgerea traseelor aplicative*), conținutul pregătirii trebuie să fie adaptat la posibilitățile personalului și mai apoi la specificul viitoarelor misiuni care vor fi abordate.

Indiscutabil, după cum subliniam mai sus, *parcurgerea traseelor utilitar-aplicative* constituie o metodă esențială în pregătirea specifică. Prin concepție și finalitate, traseele utilitar-aplicative solicită atât nivelul calităților motrice și a aptitudinilor coordinative, cât și formarea unor deprinderi și priceperi motrice posibil de întâlnit în cadrul misiunilor viitoare. În 2007 am elaborat un parcurs utilitar-aplicativ alcătuit din 17 aparate (D., Galan, 2007, p.343), utilizat cu rezultate foarte bune în pregătirea studenților din cadrul Academiei de Poliție ”Al. I. Cuza”, iar în 2010 am editat o altă lucrare utilizată de asemenea cu mult succes în pregătirea psiho-fizică a pompierilor (D., Galan, D., D. Galan, I-C., Dobre, 2010, p.117). Toate aceste activități, coroborate cu editarea altor lucrări în 2013, 2014, 2016, 2019 și 2020, denotă preocuparea noastră constantă pentru pregătirea psiho-fizică a personalului M.A.I.

- Deși atunci când spunem antrenament sportiv ne referim la pregătirea pentru competiția sportivă, specificitatea pregătirii cadrelor M.A.I. recomandă selecția și adaptarea metodelor din acest domeniu vast pentru ameliorarea calităților psiho-fizice. Selectarea diferitelor metode de pregătire din jocurile sportive – care urmăresc să influențeze atât pregătirea psiho-fizică, cât și capacitățile de combat / victorie, calitățile moral-volitive sau capacitățile coordinative, sunt tot

atâtea oportunități prin care personalul debutant în sistemul nostru își poate consolida un sistem fizic și psihic puternic, stabil din punct de vedere emoțional, care să abordeze cu seninătate viitoarele acțiuni încredințate.

Foto nr.1: Exercițiul nr. 1

• Artele marțiale, izvor de cultură, înțelepciune și metodologie de pregătire psiho-fizică, constituie una din cele mai importante modalități utilizate și recomandate în sfera noastră de activitate. Conținutul tehnic vast și variat, coroborat cu metodele de concentrare și respirație, recomandă cu brio sfera artelor marțiale în cadrul pregătirii specifice a personalului debutant. Selectarea și adaptarea la misiunile specifice a celor mai adecvate tehnici și procedee, se realizează conform graficului numărul 1:Conținutul tehnic specific artelor marțiale utilizat în pregătirea personalului debutant MAI.

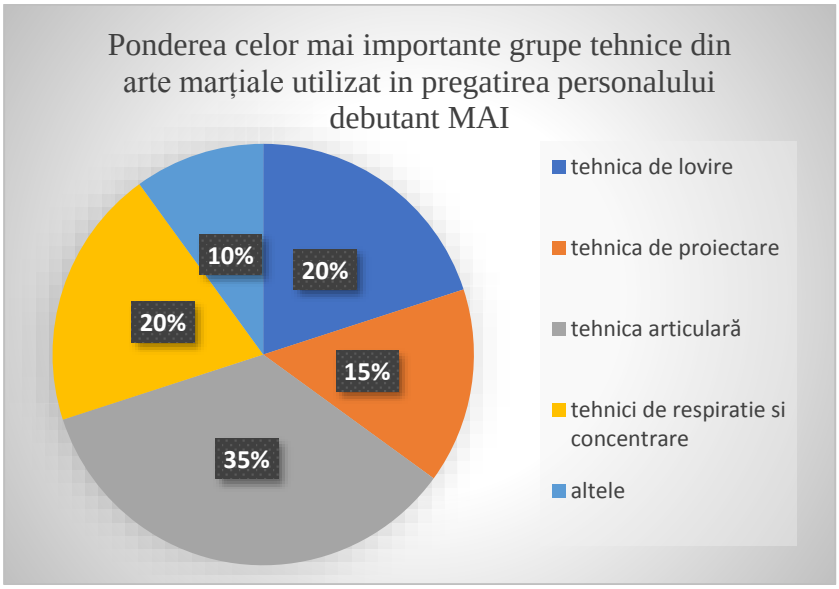
După cum se poate observa din graficul alăturat, consolidarea și automatizarea elementelor tehnice este condiționată de folosirea tehnicilor de respirație și concentrare, elemente definitorii pentru consolidarea unui psihic puternic, stabil și adaptabil la situații imprevizibile.

Pentru a realiza cerințele de mai sus, este necesară adoptarea unui program de pregătire adecvat care să pornească de la influențarea multilaterală a calităților motrice și a aptitudinilor coordinative, cu accent pe ameliorarea mobilității articulare și a supleții ligamentare. Referitor la acest aspect, vom exemplifica câteva exerciții accesibile oricărui nivel de pregătire fizică, exerciții care, în paralel cu obiectivele de mai sus, influențează subtil și sistemul psiho-fizic, după cum vom exemplifica în continuare.

Exercițiul nr. 2 (foto nr. 2/4)

Graficul nr.1: Conținutul tehnic specific artelor marțiale utilizat in pregătirea personalului debutant MAI.

Exercițiul nr. 1 (Foto nr.1)

Din stând așezat pe suprafața de sprijin cu picioarele întinse și apropiate, se vor trage energic degetele spre înapoi – prin presarea călcâielor spre înainte, apoi la timpul doi se va apleca trunchiul spre înainte cu intenția de a atinge genuchii și prinderea cu mâinile a ambelor tălpi simultan, fără a flexa picioarele. Se va menține poziția 7-15 secunde, apoi se vor relaxa picioarele prin scuturare și executarea unei respirații profunde, abdominale; se vor executa 3-5 serii, cu intercalarea exercițiilor descrise mai jos.

Foto nr. 6: Exercițiul nr. 4

Notă: În general, peste 90% dintre debutanți nu reușesc execuția descrisă mai sus – flexând picioarele. Se recomandă, aplecări succesive până la limita posibilităților personale, apoi menținere, și/sau folosirea unui cordon/centură care să treacă peste tălpi, în timp ce executantul trage cu mâinile de ambele capete, executând tensionări progresive. După efectuarea relaxării prin exerciții ușoare de stretching, se va trece la următorul exercițiu. După 5-7 antrenamente executate sârguincios și cu concentrare maximă, intervine progresiv mobilitatea articulară și ligamentară. Exercițiul are influență pozitivă asupra suplеții și elasticității musculare, simultan cu influențarea psihicului care trebuie *să mențină trează voința – Zanshin,* și concentrarea atenției pe etapele de execuție ale exercițiului.

Aproximativ aceeași idee, numai că executantul se află în stând depărtat, și va executa aplecări și menținеri în aplecat – ”cu pieptul spre/pe genunchi”, câte 10 secunde/timpi, apoi spre stânga, și spre dreapta, cu revenire pe mijloc; se vor executa 3-5 serii, cu intercalarea exercițiilor. La aplecare spre piciorul stâng, respectiv piciorul drept, se va realiza – NU încerca – prinderea labei piciorului, sau măcar a gleznei – după posibilități, idem spre piciorul drept, iar la aplecarea spre înainte – cu tendința de a atinge suprafața de sprijin cu pieptul, mâinile apucă gleznele – ideal! – tălpile, stânga-dreapta. Prin solicitarea mobilității articulare și suplеții ligamentare, dar mai ales a zonei lombare, se ameliorează mobilitatea simultan cu sistemul psihic prin cultivarea voinței de ”a reuși”, dar și prin stimularea nervilor spinali.

Exercițiul nr. 3 (foto nr. 5)

Din stând pe suprafața de sprijin, cu tălpile lipite una de cealaltă, se va apuca cu ambele mâini de labele picioarelor și se vor executa pendulări ale genunchilor sus-jos, cu intenția de a atinge suprafața de sprijin. Dacă după 3-5 antrenamente se constată o mobilitate satisfăcătoare, din aceiași poziție, se vor apuca simultan ambele glezne cu mâinile și se vor executa apăsări simultane cu coatele pe genunchi. Efectele exercițiului sunt complexe și benefice articulațiilor coxo-femurale și ligamentelor aferente. Totuși, având în vedere efectul (destul de) solicitant, exercițiul solicită voința și capacitatea de autodepășire, implicit sistemul psihic atât prin numărul de repetări (10-15), dar și prin numărul seriilor (3-5x).

Exercițiul nr. 4 (foto nr. 6)

Această poziție are efecte deosebite în întărirea trenului inferior, având influențe deosebite asupra musculaturii și ligamentelor, influențând benefic sistemul psihic prin ignorarea senzației de disconfort resimțită la nivelul coapselor, genunchiului și spatelui. Totuși, abordată perseverentă, are rezultate foarte bune asupra consolidării suplеții și a concentrării atenției.

Modul de execuție este simplu: Din stând în *seiza*[1] se vor executa extensii pe spate, până când se ajunge cu spatele pe saltea și brațele întinse pe lângă corp. Se menține această poziție în funcție de posibilități, însă, pentru o eficacitate adecvată, nu mai puțin de 20-30 secunde. Se poate exersa în serii de 3-5X, intercalându-se cu celelalte exerciții.

Foto nr. 5: Exercițiul nr. 3

4. Fortificarea spiritului și cultivarea calmului

Nu de puține ori, persoanele adulte ale generației noastre încercăm o senzație de îngrijorare vizavi de atitudinea neglijentă și delăsătoarea asupra problemelor vieții manifestată de tânăra

[1]Poziție protocolară în arte marțiale japoneze, unde se stă așezat cu fesele sprijinindu-se pe călcâie.

generație. Evoluția fantastică a informaticii din ultimii zeci de ani, i-a transformat pe tinerii noștri în ”viteji pe calculator”, dar ezitanți și debusolați în diferite activități cotidiene / sociale.

În cadrul jocurilor strategice de care abundă inteligența artificială, tânăra generație ajunge la ”nivele” amețitoare, iar în cadrul unei intervenții operative se blochează și/sau clachează. Experiența noastră operativă a întâlnit de foarte multe ori aceste aspecte!

În aceste condiții, exemplificăm câteva exerciții de întărirea a spiritului și cultivare a calmului, ca și elemente definitorii în realizarea corespunzătoare a sarcinilor profesionale.

Exercițiul nr. 1

Este un exercițiu uzual în Aikido și Aiki-jutsu: Subiectul A are atenția concentrată spre înainte; B caută să-l oprească prin așezarea brațului spre înainte (ca o barieră de tren). Dacă atenția lui A este focalizată spre înainte, acțiunea lui B va fi anihilată (prin dezechilibru), cu ușurință.

Exercițiul nr. 2

A, așezat în *seiza,* își concentrează atenția spre posesia ”unui corp greu”, imaginându-și că ”a prins rădăcini” pe / sub suprafața de sprijin. B își sprijină ambele mâini pe umăr și împinge constant pentru a-l doborâ pe A; A rămâne nemișcat, atât timp cât își concentrează atenția *pe un punct*[2].

Exercițiul nr. 3

A este întins pe suprafața de sprijin, cu brațele pe lângă corp. B îl prinde cu ambele mâini de sub cap, iar C de la nivelul călcâielor. La semnal B și C îl ridică pe A. Dacă A este concentrat pe *un punct,* va fi ridicat rămânând drept ”ca o scândură” (orizontală). Când A își va pierde concentrarea, se va prăbuși pe suprafața de sprijin.

Exercițiul nr. 4

A este în stând, cu picioarele depărtate la lățimea umerilor, ținând *un punct.*

B vine în spatele lui A, își sprijină palmele pe partea occipitală a capului, angrenându-l pe A în cădere liberă spre înapoi. Dacă A ține *un punct* în mod constant, va rămâne drept și rigid, ca și cum ar fi sprijinit pe o scândură. Același exercițiu poate fi executat prin sprijinirea palmelor pe osul frontal a lui A, care va fi angrenat într-o cădere spre înainte până la 30-40cm de saltea, apoi va fi readus în poziția inițială, cu menținerea posturii pe toată perioada desfășurării exercițiului.

5. Concluzii

Așa cum spațiul este nemărginit, omul ca și creație a Universului este plin de mistere care, deși sunt studiate de sute de ani, încă nu au fot elucidate în totalitate.

Pornind de la primele forme de mișcare rudimentară, îndreptată spre supraviețuire, continuând cu dezvoltarea și perfecționarea deprinderilor și priceperilor motrice, sistemul psiho-fizic uman a căutat să fie mereu îmbunătățit și adaptat atât condițiilor de mediu, cât și acțiunilor variate ale societății în care a evoluat. Pentru îndeplinirea acestui ideal, s-a recurs la metode variate, unele fanteziste – fără vreun suport științific palpabil, altele, cu influență deosebită în formarea unitară a sistemului psiho-fizic de sine stătător, precum cele din lumea artelor marțiale.

Din multitudinea metodelor îndreptate spre sfera noastră de interes, pentru călirea psiho-fizică a personalului debutant angrenat în activități operative din cadrul M.A.I., vom, sintetiza:

- Selectarea și adaptarea celor mai adecvate mijloace componente ale educației fizice, concretizate în exerciții speciale și specifice activităților viitoare;

- Antrenamentul sportiv, chiar dacă se referă – preponderent – la pregătire competițională pentru varii discipline, are un bagaj de cunoștințe impresionant din care să se selecteze diverse metode de pregătire pentru activitățile operative. Plecând de la exerciții din *Școala alergărilor, Antrenamentul mental,* la gimnastică, jocuri sportive sau sporturi de luptă, totul concură la realizarea unei căliri psiho-fizice adecvate pentru domeniul nostru de competență;

[2] *A ține un punct* - a te concentra pe abdomenul inferior / ”casa Ki-ului” (2cm ”sub buric”), detașându-te de tot ce te înconjoară.

- Lumea artelor marțiale a fascinat dintotdeauna! Indiferent de arealul de proveniență, artele marțiale sunt un univers inepuizabil de inspirație, atât în ceea ce privește latura tehnică și aplicativă, cât și cea ținând de filozofie, principii de abordare sau metode de lucru. Exercițiile menite să întărească concentrarea pe un obiectiv, exercițiile de vizualizare și/sau de respirație etc., au constituit și constituie, mijloace nesecate de inspirație și progres integrativ al omului în domenii și situații de viață cotidiene sau speciale.

În concluzie, călirea psiho-fizică a personalului M.A.I. care va activa în latura operativă, trebuie să se realizeze prin utilizarea celor mai adecvate metode și mijloace selectate din discipline sportive sau marțiale dintre cele mai diverse, care să ducă la canalizarea energiei psiho-fizice la cote superioare, absolut necesare îndeplinirii corespunzătoare a viitoarelor sarcini.

6. Bibliografie

- D. Deliu, (2002), *Cursuri teoretico-metodice de arte marţiale,*Editura Studenţească;
- D., Galan., D., D., Galan., T., Stanciu., (2020), *Curs formare instructori educație fizică – ISOP 2019-2020, volumul I și II,* Editura Risoprint, Cluj-Napoca,
- Coord. D., Galan., (2005), *Curs formare instructori arte marţiale – ISOP 2014,*Editura Risoprint;
- D., Galan., D., D., Galan., I-C., Dobre, (2010), *Manual de educaţie fizică pentru pompieri,* Editura Risoprint;
- D., Galan, (2007), *Actul reflex în Ju-jitsu,* Teza de doctorat, Editura Risoprint;
- Ion CEBAN, lector universitar Universitatea de Stat „Alecu Russo" din Bălți, Moldova https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/284-290.pdf
- K., Tohei., (1975), *Aikido in daily life*, Tokyo, Rikugei Publishing House
- Howe, P. R. (2011). Leadership and training for the fight: Using special operations principles to succeed in law.Skyhorse Publishing Retrieved from: https://www.pdfdrive.com/ leadership-and-training-for-the-fightusing-special-operations-principles-to-succeed-in-law-enforcement-business-and-war-e158787049.html
- C.C.P.C. / M.T.S., *Ghid de psihologia sportului pentru antrenori și sportivi* (SdP 413-418 / 1999), București

RESPECTAREA DEMNITĂȚII UMANE DE CĂTRE LUCRĂTORII DE POLIȚIE ÎN RAPORT CU SCHIMBĂRILE SOCIO-CULTURALE

RESPECTING HUMAN DIGNITY BY LAW ENFORCEMENT IN RELATION TO SOCIO-CULTURAL CHANGES

Alexandra DATCU
Academia de poliție "Alexandru Ioan Cuza București"
alexandradatcu37@yahoo.com

Mihaela VIȘAN
Academia de poliție "Alexandru Ioan Cuza București"
oanamiha13@yahoo.com

Abstract (en):

This paper aims to present the evolution of police activity with the social, political and cultural changes in Romania since the fall of the communist regime and the establishment of the democratic regime in Romanian society until today. An essential role in the process of transformation of the police system from an authoritarian to a democratic state was played by Romania's integration into the European Union. Romania's accession to the EU has represented both a reform in the institutional framework of the Romanian Police and a change in the mentalities, attitudes and behavior of police workers.

At the same time, the development of the concept of "fundamental rights and freedoms" was a pillar of the modernization and democratization of police officers' mentalities in their relations with citizens, their training in this area being essential.

Keywords: police activity, social change, fall of communist regime, fundamental rights and freedoms, democratization.

Abstract (ro):

Aceasta lucrare dorește să prezinte evoluția activității organelor de poliție odată cu schimbările sociale, politice și culturale survenite în România, de la căderea regimului comunist și instaurarea regimului democratic in societatea românească până în prezent. Un rol esențial în procesul de transformare al sistemului polițienesc dintr-un stat autoritar în sistemul polițienesc al unui stat democratic l-a avut integrarea României în Uniunea Europeană. Aderarea acesteia la spațiul comunitar a reprezentat atât o reformă în cadrul instituțional al Poliției Române, cât și o modificare de mentalități, atitudini și conduite ale lucrătorilor de poliție.

Totodată, dezvoltarea conceptului de "drepturi și libertăți fundamentale" a fost un pilon al modernizării si democratizării mentalităților polițiștilor în relația cu cetățenii, pregătirea acestora în acest domeniu fiind esențială.

Cuvinte cheie: organe de poliție, schimbări sociale, căderea regimului comunist, drepturile si libertățile fundamentale, democratizare.

I. INTRODUCERE

Conduita lucrătorilor de poliție în relația cu cetățenii reprezintă, întru totul, reflexia aspectelor politice, sociale și culturale ale unui stat. Având în vedere evoluția si schimbările societății românești, respectiv trecerea de la un regim autoritar la democrație, imaginea Poliției Române a evoluat și s-a adaptat realităților societății.

În perioada regimului comunist, polițiștii erau văzuți ca un instrument al sistemului dictatorial, în sens de autoritate și control, privit cu teamă de către populație. Odată cu instaurarea

democrației, relațiile dintre organele de aplicare a legii si cetățeni s-au modificat drastic, au întâmpinat atât provocări, cât și noi perspective. Procesul de îmbunătățire a prezentat mai multe etape, precum reformele din anii '90, îmbunătățirea relațiilor și modernizarea, provocările din perioada post-UE, progrese în educația și formarea polițiștilor, noi perspective etc.

Odată cu dezvoltarea legislației privind drepturile omului, s-a acordat o atenție sporită conceptului de demnitate umană, noul portret al polițistului având ca și caracteristici fundamentale respectul, integritatea și profesionalismul, spiritul autoritar tip dictatorial transformându-se mai degrabă în acordarea unui tratament egal tuturor cetățenilor.

II. PERIOADA ANILOR ’90 ÎN CONTEXTUL REFORMELOR POLITICE

Rămășițele regimului comunist au fost greu de înlăturat, schimbarea structurii organizatorice, cât și a mentalităților lucrătorilor de poliție au reprezentat o adevărată provocare la începutul anilor `90.

„Trecerea de la Miliție la Poliție s-a făcut cu mare greutate. Noi putem socoti, fără teama de a greși, că mentalitatea milițianului se prelungește până în anii 2000. Vorbim de numeroase abuzuri, vorbim de modul de a privi societatea în slujba căreia, de fapt, te afli...” afirmă comisar șef de poliție Florin Șinca.[1]

Prin Decretul-Lege din 27 decembrie 1989 se reînființează Poliția Română, reușind să se producă nu numai o schimbare de la denumirea specifică sistemului comunist de ”miliție”, cât și o schimbare structurală a instituției de apărare a ordinii publice.

Chiar dacă așa-zisa Miliție s-a transformat în instituția Poliției, mentalitățile lucrătorilor au stagnat in stigmatele sistemului căzut in ”89. Perioada ce va avea să vină a fost una plină de provocări, primul eveniment major fiind Mineriada din primul an de după Revoluție. Poliția a fost implicată în reprimarea violentă a protestelor, folosind metode brutale pentru a dispersa mulțimile. Aceasta includea bătăi, arestări abuzive și utilizarea forței fizice, uneori în colaborare cu minerii, care au fost descriși ca fiind trimiși pentru a restabili ordinea cu orice preț.

Fig.1 - Imagine surprinsă în timpul mineriadelor

Atitudinea polițiștilor implicați activ în acest eveniment a fost descrisă de numeroase persoane ca fiind una violentă, mulți dintre aceștia fiind trași la răspundere pentru abordarea ostilă. Totodată, au existat multe victime ale abuzurilor lucrătorilor de poliție, mulți dintre cei arestați susținând ca au fost torturați în timpul detenției. Acțiunile poliției au fost aspru criticate atât la nivel național, cât și la nivel internațional, având loc o încălcare flagrantă a drepturilor și libertăților fundamentale susținute într-o societate democratică.

[1] https://www.digi24.ro/fara-categorie/1990-drumul-de-la-militian-la-politist-s-au-schimbat-uniformele-s-au-vopsit-masinile-dar-oamenii-au-ramas-aceiasi-386816

„Răspunsul străinătății a fost prompt. Cele mai importante guverne ale lumii erau la curent cu evenimentele din București. Aproape toate semnalele primite s-au referit în termeni categorici la reacția nepotrivită a Guvernului român. La modul nejudicios în care au gestionat această criză socială și politică. Aminteam anterior despre tratamentul complet diferit acordat unor evenimente la fel de grave, la reacțiile Occidentului care la acea vreme păreau în contradicție cu ceea ce simțea cea mai mare parte a populație"[2]

III. ANII 2000 - MODERNIZAREA POLIȚIEI ROMÂNE ÎN CONTEXTUL DORINȚEI DE ADERARE A ROMANIEI LA UNIUNEA EUROPEANĂ

O altă etapă importantă în transformarea Poliției a reprezentat-o demilitarizarea acesteia, un pas esențial în procesul de modernizare și democratizare a României. Poliția Română până la acest moment a avut un statut similar cu cel al armatei, organizarea și modul de acțiune al acesteia fiind o exprimare a regimului autoritar. Polițiștii în regimul comunist erau văzuți ca o forță de represiune, de așa-zisă menținere a ordinii publice, având atribuții care se extindeau până la supravegherea cetățenilor, suprimându-le numeroase drepturi și libertăți fundamentale.

Fig. 2. Polițiști în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu

Demilitarizarea s-a produs în anul 2002 și a avut ca o prima etapă adoptarea Legii 360/2002 privind Statutul Polițistului. Prin această lege poliția a fost separată de structurile militare ale Ministerului Apărării Naționale și a fost reorganizată sub autoritatea Ministerului de Interne. De asemenea, polițiștii au primit statutul de funcționari publici civili, înlocuind statutul de militari. Totodată, poliția a devenit o instituție civilă, cu rolul principal de a asigura ordinea publică și protecția cetățenilor, fără a mai avea atribuții de represiune politică.

Toate aceste schimbări au influențat în mod pozitiv relația polițist-cetățean, Poliția Română reușind să se apropie de standardele internaționale. Specializarea anumitor structuri a reușit să aibă în prim-plan drepturile și libertățile cetățenilor și scopuri majore precum combaterea corupției.

IV.ADAPTAREA POLIȚIEI ROMÂNE LA PROCESUL DE ADERARE A ROMÂNIEI LA UNIUNE EUROPEANĂ

Aderarea României la Uniunea Europeană a impus tuturor instituțiilor publice modificări atât la nivel structural, cât și din punct de vedere legislativ. Respectarea acquis-ului comunitar a devenit o prioritate, Ministerul Afacerilor Interne fiind nevoit să se adapteze noilor realități politice și sociale**.** Prin urmare, comunicarea și colaborarea cu instituțiile europene precum Europol (pentru

[2] A treia mineriadă- intrarea Poliției în mulțime-jurnalist Valentin Fulger (https://gddhd.ro/din-comunitate/a-treia-mineriada-intarea-in-forta-a-politiei-in-multime-oprirea-transmisiunii-tvr-panica-generala-la-nivel-national/)

combaterea criminalității transfrontaliere), Frontex (pentru protecția frontierelor externe ale UE) și Eurojust (pentru asistență în chestiuni de justiție penală transfrontalieră) a devenit o necesitate. De asemenea, s-a pus un mare accent pe adoptarea și modificarea legislației interne pentru a garanta conformitatea cu legislația europeană, inclusiv reglementările privind poliția, securitatea publică, drepturile omului și protecția datelor.

Respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului de către lucrătorii de poliție a reprezentat un obiectiv esențial în contextul modificărilor sociale, conformarea la standardele internaționale fiind mai dificilă din cauza istoriei politice. Astfel, odată cu aderarea României la Uniunea Europeana s-a susținut foarte mult procesul de educare si formare al lucrătorilor de poliție pe teme privind demnitatea umană. Cursurile de perfecționare au avut și au și în prezent o importanța majoră privind desfășurarea activității polițienești, având în vedere specificul acestei meserii raportat la relaționarea cu cetățenii.

Drepturile politice sunt prevăzute în diferite acte internaționale precum: Convenția ONU împotriva torturii și tratamentelor crude, inumane sau degradante, Pactul internațional ONU privind drepturile civile și politice (1966),Regulile minime standard pentru tratamentul deținuților (1977), Ansamblul de principii ONU pentru protecția persoanelor aflate în orice formă de detenție, Convenția Națiunilor Unite privind Drepturile Copilului, Declarația ONU privind eliminarea tuturor formelor de discriminare împotriva femeilor, Convenția Europeană a Drepturilor Omului (1950), Convenția Europeană pentru prevenirea torturii, Convenția-Cadru pentru protecția minorităților naționale (1955). Normele prevăzute în tot acest cumul legislativ au fost transpuse și în cadrul legislativ național, fiind proiectate texte pentru a proteja diferite drepturi la nivel intern.

Cunoașterea tuturor acestor informații, formarea unei baze solide legislative este o prioritate in cariera de polițist, întrucât cunoașterea, apărarea și combaterea fenomenului de nerespectare a drepturilor omului reprezintă pilonii de lucru in activitatea de menținere a ordinii publice.

Opinia publică asupra poliției este direct proporțională cu atitudinea poliției față de cetățeni, respectarea demnității umane fiind esențială. Astfel, populația capătă încredere în organele sistemului judiciar, anchetele penale și munca administrativă de menținere a ordinii publice fiind ușurate. Libertatea și securitatea sunt două valori pe care se bazează societățile democratice.

Conform Codului de Etică și Deontologie al polițistului ”*În societatea românească, guvernată de principiile statului de drept, principalele atribuții ale poliției sunt: apărarea drepturilor și libertăților persoanei, a proprietății private și publice, prevenirea, descoperirea și combaterea actelor și faptelor infracționale, asigurarea ordinii și siguranței publice. Prin îndeplinirea acestora se promovează încrederea reciprocă, respectul și dezvoltarea democratică a societății.(2) Activitatea poliției constituie serviciu public specializat care se realizează în interesul persoanei și comunității, precum și în sprijinul instituțiilor statului, în conformitate cu legislația internă și internațională aplicabilă în domeniu*.”[3]

V. RESPECTAREA DREPTURILOR OMULUI DE CĂTRE FORȚELE DE ORDINE ÎN PERIOADA PANDEMICĂ

Pandemia COVID-19 nu numai că a creat nemulțumire și haos în rândul societății civile, infectând milioane de persoane și ucigând câteva sute de mii de oameni în întreaga lume , dar a afectat și încrederea pe care poliția o câștigase în fața cetățenilor, deoarece situațiile de urgență precum pandemiile pot avea un impact semnificativ asupra relațiilor dintre poliție și comunitate și asupra încrederii publicului în poliție. În timp ce un răspuns eficient și de succes al poliției la dezastre și evenimente de urgență poate pune oamenii în afara pericolului și poate asigura siguranța și bunăstarea publică, un răspuns deficitar al poliției poate submina încrederea publică și încrederea în poliție.

Într-o lume în care egalitatea, legalitatea, nediscriminarea sau libertatea sunt valori fundamentale ale fiecărui individ, aplicarea legii, care prin însăși conținutul său este menită să le protejeze, pare a fi o misiune destul de simplă și ușor de realizat. Aplicarea legii pe bază de egalitate,

[3] Codul de Etica și Deontologie al Polițistului din 25 august 2005, articolul 3, alin(1), art. 3, alin (2).

imparțialitate și nediscriminare este o piatra de temelie a unei societăți democratice. Dar ce se întâmplă atunci când, din cauza unui eveniment imprevizibil, precum COVID-19, aceste drepturi esențiale într-un stat de drept sunt încălcate, iar poliția, din garant al egalității și libertății cetățenilor, devine un „dușman" al acestora și al drepturilor lor?

Fig.3-Proteste în București din timpul pandemiei

În primul rând, în aceste situații nefericite, întreaga lume se schimbă, populația reacționează, lucrurile și dorințele se schimbă, atât din perspectiva forțelor de ordine, care bineînțeles, respectă legea și aplică noile măsuri luate, cât și din perspectiva cetățenilor, ale căror opinii devin diferite: „Poliția trebuie să nu mai folosească pandemia ca pretext pentru abuzuri.", „Corupția poliției devine și ea o pandemie.", sau, „Ei doar își fac treaba!". Astfel, noile măsuri luate în timpul pandemiei, au creat nemulțumiri în rândul anumitor categorii de cetățeni, care au cerut să nu le fie încălcate drepturile omului, în special libertatea. Toate aceste nemulțumiri ale cetățenilor s-au materializat în așa-numitele proteste, care nu au avut loc doar în România, ci au avut loc la nivel mondial. În întreaga lume au avut loc proteste și demonstrații împotriva răspunsurilor la pandemia COVID-19.

În ciuda acestor critici, un studiu a arătat că „eforturile poliției de a ajunge la cetățeni în timpul pandemiei COVID-19 au contribuit la câștigarea încrederii acestora" și „cetățenii s-au simțit mai în siguranță datorită creșterii vizibile a prezenței poliției pe străzi și au considerat că, în general, poliția a făcut o treabă bună în timpul pandemiei COVID-19. Studiul a remarcat, de asemenea, că 70% dintre cetățeni, care au interacționat mai mult cu poliția în timpul pandemiei decât înainte, au fost predispuși să recunoască că se simt mult mai în siguranță". [4]

În activitatea pe care o desfășoară, polițistul trebuie să fie cât mai aproape de cetățeni, să le câștige încrederea, astfel încât să îi determine să aplice legea și măsurile adoptate pentru a-și proteja propria viață. Trebuie să existe o relație polițist-cetățean bazată pe colaborare și cooperare. Dar pentru ca acest lucru să se întâmple, primul pas este ca polițistul să fie un exemplu pentru ei.

VI. PROVOCĂRILE SOCIO-CULTURALE DIN PREZENT

În prezent, Poliția Română se confruntă cu numeroase probleme socio-culturale care influențează în mod direct conduita și modul de lucru al lucrătorilor de poliție.

Lupta împotriva criminalității organizate a devenit una acerbă, libertatea de mișcare a spațiului european fiind folosită de către numeroși infractori ca un ajutor în comiterea numeroaselor acte penale. De la traficul de droguri și persoane până la infracțiunile economice și corupție, tehnologia a fost un element semnificativ care a ajutat la dezvoltarea noilor infracțiuni, cât și la modul de prevenire a comiterii acestora pentru lucrătorii de poliție.

[4] https://www.thehindu.com/news/cities/bangalore/pandemic-has-made-citizens-feel-more-positive-about-the-police-study/article33926480.ece

Tehnologia a transformat masiv conceptul de infracțiune, lupta împotriva criminalității fiind mutată în mare parte in spațiul cibernetic. Situații precum fraudarea sistemelor de plăți online, furtul de date personale, atacurile asupra băncilor sau instituțiilor financiare au impus lucrătorilor de poliție o nouă abordare, formare continuă și adaptare noilor evenimente

Totodată, un alt impact al tehnologiei a fost și asupra fenomenului de bullying, atacurile de acest gen din spațiul online putând fi de cele mai multe ori, mai agresive, afectând în mod profund psihicul victimelor.

Tehnologia a influențat si extinderea terorismului, internetul oferind un teren fertil pentru recrutarea și radicalizarea indivizilor în grupuri teroriste sau extremiste. Aceste grupuri pot utiliza platformele de socializare, forumurile online și alte canale pentru a răspândi ideologii violente și pentru a recruta noi membri.

Având in vedere toate aceste schimbări, Poliția Română a trebuit să se adapteze noilor situații, având ca si prerogative fundamentale principiile de bază, precum responsabilitatea față de cetățeni, integralitatea, profesionalismul și respectarea drepturilor fundamentale. Toate aceste noțiuni au fost reglate în funcție de așa-zisul ”spațiul de lucru”, fie el în realitatea de zi cu zi, fie in spațiul online.

Dezvoltarea conceptului de ”liberă exprimare”, prevăzut de Declarația Universală a Drepturilor Omului (articolul 19) și Convenția Europeană a Drepturilor Omului (articolul 10) este un subiect care a venit cu numeroase responsabilități pentru organele de aplicare a legii, acestea fiind obligate la respectarea și garantarea dreptului fundamental, dar totodată, manifestarea acestuia în limitele legii și a ordinii sociale.

VII. CONCLUZII

Poliția Română a suferit numeroase transformări pe parcursul ultimilor 35 de ani, fiind nevoie ca la fiecare schimbare socială sa se adapteze noilor politici, noilor reglementări, mentalități și atitudini.

Având în vedere specificul muncii, mereu in slujba cetățenilor, adoptarea unei atitudini deschise, respectuoase, transparente, bazată pe respectarea drepturilor și libertăților fundamentale este o necesitate pentru polițistul prezentului.

Evoluția conduitei polițiștilor raportată la noțiunea de ”demnitate umană” trebuie frecvent supusă analizei pentru a identifica deficiențele trecutului și totodată aprecia plusurile prezentului.

Respectarea, promovarea și garantarea demnității umane de către lucrătorii de poliție implică o serie de acțiuni, de la inițierea, formarea și instruirea permanentă a polițiștilor până la combaterea directă a fenomenelor de abuz și discriminare. Organele de aplicare a legii trebuie să împlinească imaginea de liant intre stat și cetățeni, de apărător a ordinii și liniștii publice, de siguranță și securitate a mediului înconjurător.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. https://www.digi24.ro/fara-categorie/1990-drumul-de-la-militian-la-politist-s-au-schimbat-uniformele-s-au-vopsit-masinile-dar-oamenii-au-ramas-aceiasi-386816

2. A treia mineriadă- intrarea Poliției în mulțime-jurnalist Valentin Fulger (https://gddhd.ro/din-comunitate/a-treia-mineriada-intarea-in-forta-a-politiei-in-multime-oprirea-transmisiunii-tvr-panica-generala-la-nivel-national/)

3. Codul de Etica și Deontologie al Polițistului din 25 august 2005

4. https://www.thehindu.com/news/cities/bangalore/pandemic-has-made-citizens-feel-more-positive-about-the-police-study/article33926480.ece

AFACERI INTERNE

ANALIZA INVESTIȚIILOR CONSILIULUI DE COOPERARE AL GOLFULUI (GCC) ÎN INFRASTRUCTURA ROMÂNIEI DIN PERSPECTIVA SECURITĂȚII NAȚIONALE ȘI REGIONALE

ANALYSIS OF GULF COOPERATION COUNCIL (GCC) INVESTMENTS IN ROMANIAN INFRASTRUCTURE FROM A NATIONAL AND REGIONAL SECURITY PERSPECTIVE

Drd. OANCEA Tudor
Consilier parlamentar, Comisia pentru politică externă din Senatul României
Doctorand Științe Politice – Relații Internaționale, SNSPA

Conf. univ. dr. ANDRUȘ Cătălin
Colegiul Național de Afaceri Interne - Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza”, București,
Aleea Privighetorilor nr. 1A, sector 1

Abstract (en): *This paper, titled “Analysis of Gulf Cooperation Council (GCC) Investments in Romanian Infrastructure from a National and Regional Security Perspective”, explores the intersection of foreign direct investment (FDI) and security considerations, focusing on the growing role of GCC countries in Romania’s infrastructure development. This study aims to contribute to a nuanced understanding of the dual role of foreign investments as both economic drivers and geopolitical tools, shedding light on the complex interplay between economics and security in a globalized world.*

Keywords*: economic diplomacy, foreign direct investment, Gulf Cooperation Council, national security, Romanian infrastructure.*

Abstract (ro): *Această lucrare, intitulată „**Analiza investițiilor Consiliului de Cooperare al Golfului (GCC) în infrastructura României din perspectiva securității naționale și regionale”**, explorează intersecția dintre investițiile străine directe (ISD) și considerentele de securitate, concentrându-se pe rolul tot mai important al țărilor GCC în dezvoltarea infrastructurii din România. Acest studiu își propune să contribuie la o înțelegere nuanțată a dublei funcții a investițiilor străine, atât ca motoare economice, cât și ca instrumente geopolitice, evidențiind interacțiunea complexă dintre economie și securitate într-o lume globalizată.*

Cuvinte-cheie: *diplomație economică, investiții străine directe, Consiliul de Cooperare al Golfului, securitate națională, infrastructură românească.*

I. INTRODUCERE

Creșterea interconexiunilor dintre diplomația economică și securitatea națională constituie o trăsătură fundamentală a dinamicii relațiilor internaționale din secolul XXI. Această realitate este ilustrată de modul în care investițiile străine directe (ISD), mai ales cele realizate de țările Consiliului de Cooperare al Golfului (GCC), sunt utilizate nu doar pentru a stimula economia, ci și pentru a susține interesele geopolitice și strategice ale investitorilor.

Țările GCC, în special Qatar, Arabia Saudită și Emiratele Arabe Unite, și-au demonstrat capacitatea de a utiliza resursele economice ca instrumente de soft power. Prin intermediul instituțiilor precum Autoritatea pentru Investiții din Qatar (QIA) și Autoritatea de Investiții din Abu Dhabi (ADIA), aceste state au influențat semnificativ proiectele de infrastructură la nivel mondial, utilizând investițiile pentru a consolida relațiile diplomatice și influența geopolitică.

România, ca stat membru al Uniunii Europene (UE) și al Organizației Tratatului Atlanticului de Nord (NATO), are o poziție strategică la intersecția dintre Europa și Orientul Mijlociu, care o face atractivă pentru investitorii din GCC. Totuși, această atracție implică și riscuri,

având în vedere că investițiile în infrastructură pot avea implicații directe asupra securității naționale și regionale.

Având în vedere complexitatea temei abordate, studiul de față tratează într-o manieră succintă și structurată aceste problematici, creând potențialul unei dezvoltări complexe pe multiple paliere. Lucrarea analizează cum poate România să maximizeze beneficiile economice ale investițiilor GCC, minimizând în același timp riscurile potențiale. Este esențial ca acest echilibru să fie păstrat într-un cadru de reglementare robust, care să protejeze interesele naționale ale țării și să mențină angajamentele sale față de partenerii europeni și transatlantici.

Contextualizarea investițiilor GCC în România

Țările GCC, compuse din Arabia Saudită, Emiratele Arabe Unite, Qatar, Kuweit, Oman și Bahrain, au devenit actori cheie în economia globală, datorită fondurilor lor suverane considerabile și a eforturilor de diversificare economică. Aceste state au investit masiv în infrastructură la nivel mondial, utilizând investițiile ca instrumente de soft power pentru a-și extinde influența geopolitică (Almezaini & Rickli, 2017).

În cazul României, investițiile GCC au fost concentrate în sectoare strategice precum energia regenerabilă, transporturile și telecomunicațiile. Între 2015 și 2023, companiile din Qatar și UAE au finanțat proiecte majore de energie solară și eoliană, contribuind la modernizarea infrastructurii energetice a României și la atingerea obiectivelor europene de tranziție ecologică (Masdar, 2020).

În ciuda beneficiilor economice evidente, astfel de investiții generează și preocupări legate de securitate. Infrastructura critică este percepută tot mai mult ca un activ strategic, iar controlul străin asupra unor sectoare precum rețelele de energie sau telecomunicații poate implica riscuri care depășesc domeniul strict economic. Pentru România, ca membru NATO și UE, aceste preocupări sunt amplificate de angajamentele sale față de securitatea colectivă și de proximitatea geografică față de regiuni instabile, precum zona Mării Negre.

Interacțiunea dintre diplomația economică și securitate

Diplomația economică reprezintă utilizarea strategică a instrumentelor economice pentru atingerea obiectivelor de politică externă. În cazul GCC, investițiile externe, în special cele realizate prin intermediul fondurilor suverane, sunt o extensie a diplomației tradiționale, utilizate pentru a consolida legăturile internaționale și pentru a promova interesele geopolitice (Nye, 2004).

Infrastructura critică, cum ar fi rețelele de transport și energia, a devenit o componentă centrală a securității naționale. Controlul asupra acestor active strategice poate influența capacitatea unui stat de a-și proteja interesele naționale, iar investițiile străine trebuie evaluate cu atenție pentru a evita vulnerabilitățile care pot apărea din aceste relații (Schwanitz, 2016).

Această dublă abordare, bazată pe diplomația economică și securitatea națională, constituie fundamentul acestui studiu, oferind un cadru de evaluare a investițiilor GCC în infrastructura românească.

II. STRATEGIILE DE INVESTIȚII ALE CONSILIULUI DE COOPERARE AL GOLFULUI (GCC) ÎN INFRASTRUCTURA GLOBALĂ

2.1. Privire generală asupra fondurilor suverane ale GCC (SWFs)

Țările Consiliului de Cooperare al Golfului (GCC)—care includ Arabia Saudită, Emiratele Arabe Unite (UAE), Qatar, Bahrain, Oman și Kuweit—găzduiesc unele dintre cele mai mari și mai influente fonduri suverane din lume. Aceste fonduri joacă un rol critic în eforturile de diversificare economică ale regiunii, contribuind la reducerea dependenței de veniturile din petrol prin investiții strategice pe piețele globale.

Principalii actori și obiectivele lor

1. Autoritatea pentru Investiții din Qatar (QIA):

• Înființată în 2005, QIA administrează active ce depășesc 450 de miliarde de dolari, cu investiții în imobiliare, tehnologie și infrastructură.

• Misiunea sa este să asigure sustenabilitatea financiară pe termen lung pentru Qatar, valorificând veniturile din hidrocarburi (Desjardins, 2021).

2. Autoritatea de Investiții din Abu Dhabi (ADIA):

• Unul dintre cele mai mari fonduri suverane la nivel global, ADIA deține active de aproximativ 790 de miliarde de dolari.

• ADIA se concentrează pe proiecte de infrastructură, venituri fixe și capital privat, punând accent pe randamente stabile, pe termen lung (Masdar, 2020).

3. Fondul Public de Investiții (PIF) al Arabiei Saudite:

• PIF este forța motrice din spatele Vision 2030, cu active estimate la 776 de miliarde de dolari.

• Investește activ în energie regenerabilă, tehnologie și infrastructură pentru a poziționa Arabia Saudită ca un hub economic global (Coates Ulrichsen, 2018).

4. Autoritatea pentru Investiții din Kuweit (KIA):

• Fiind cel mai vechi fond suveran, înființat în 1953, KIA administrează active de peste 700 de miliarde de dolari.

• Investițiile KIA vizează infrastructura energetică, transporturile și serviciile financiare. (Kuwait Investment Authority, website)

Obiectivele strategice ale fondurilor suverane din GCC

Fondurile suverane din GCC urmăresc multiple obiective, inclusiv:

• Diversificare economică: Tranziția de la veniturile bazate pe petrol la surse diversificate de venit.

• Influență globală: Construirea de parteneriate strategice și extinderea influenței geopolitice prin interdependență economică.

• Randamente stabile: Asigurarea unor venituri sustenabile pentru generațiile viitoare.

2.2. Investițiile GCC în infrastructura europeană

Europa a devenit o destinație preferată pentru fondurile suverane din GCC datorită stabilității economice și reglementărilor clare. Deși țările din Europa de Vest atrag în mod tradițional cele mai mari investiții, Europa Centrală și de Est, inclusiv România, oferă mai multe avantaje:

• Costuri mai reduse de intrare comparativ cu Europa de Vest.

• Piețe emergente cu un potențial ridicat de creștere.

• Locații strategice, în special pentru infrastructura energetică și logistică (Sargent & Meissner, 2021).

Studii de caz:

1. Investiții în sectorul energetic:

• Masdar (UAE) investește activ în proiecte de energie regenerabilă în Europa, inclusiv ferme solare și eoliene în Marea Britanie, Spania și Balcani.

• ACWA Power (Arabia Saudită) a semnat acorduri pentru dezvoltarea de instalații de hidrogen verde în UE, aliniindu-se obiectivelor europene de tranziție ecologică.

2. Transport și logistică:

• Qatar a investit în porturi europene, inclusiv o participație semnificativă în Portul Hamburg din Germania.

• DP World (UAE) administrează mai multe porturi cheie din Europa, îmbunătățind conectivitatea comercială.

3. Imobiliare și dezvoltare urbană:

• Fondurile suverane GCC au achiziționat active imobiliare emblematice, cum ar fi Harrods și Canary Wharf din Londra (QIA) și proprietăți de lux din Paris (ADIA).

• Dincolo de prestigiul lor, aceste investiții asigură stabilitate financiară pe termen lung și legături geopolitice.

Implicații strategice pentru investitorii din GCC

• Pârghie geopolitică: Investițiile creează interdependențe, acordând țărilor GCC influență în discuțiile de politică europeană.

• Alinierea la tranziția energetică: Investițiile în proiectele de energie regenerabilă din Europa aliniază statele GCC la obiectivele globale de sustenabilitate, îmbunătățindu-le reputația internațională.

• Avantajul diversificării: Extinderea dincolo de piețele tradiționale din Europa de Vest către CEE diversifică riscurile și oferă un potențial mai mare de creștere.

Strategiile de investiții ale GCC reflectă un dublu obiectiv: diversificare economică și influență geopolitică. Concentrarea pe investiții în infrastructură la nivel global—și în special în Europa—ilustrează alinierea strategică dintre aspirațiile economice și obiectivele de politică externă pe termen lung.

III. INVESTIȚIILE GCC ÎN INFRASTRUCTURA DIN ROMÂNIA

3.1. Domenii cheie de investiții

Țările Consiliului de Cooperare al Golfului (GCC) și-au arătat interesul crescând pentru infrastructura din România, valorificând resursele lor financiare semnificative pentru a explora sectoare aliniate strategiilor lor de diversificare economică.

Investițiile GCC în România s-au concentrat în special pe:

• Energie regenerabilă: Proiectele includ parcuri solare și eoliene, dezvoltate în parteneriat cu firme din UAE și Qatar, aliniindu-se Pactului Verde European.

• Transporturi și logistică: Portul Constanța, datorită poziției sale strategice, este o destinație atractivă pentru capitalul GCC.

• Imobiliare: Proiectele de dezvoltare urbană din România atrag interesul GCC datorită expertizei lor în acest domeniu (Younis, 2015).

Investiții în sectorul energetic

Poziția strategică a României în Europa, cu acces la Marea Neagră și apropierea de rutele cheie de tranzit energetic, o face un jucător important în peisajul energetic al continentului. Statele GCC au vizat acest sector pentru investiții, motivate de propria lor expertiză în piețele energetice și de impulsul global către energie regenerabilă.

1. Proiecte de energie regenerabilă:

• Țările GCC, în special UAE și Qatar, au investit în proiecte de energie regenerabilă din România, inclusiv ferme solare și parcuri eoliene.

• Aceste investiții se aliniază Pactului Verde European și eforturilor GCC de a se poziționa ca lideri în tranziția energetică globală.

2. Infrastructură pentru petrol și gaze:

• Deși accentul s-a mutat spre regenerabile, companiile din GCC și-au exprimat interesul pentru gazoductele și terminalele de Gaz Natural Lichefiat (LNG) din România, considerându-le critice pentru securitatea energetică regională.

Transporturi și logistică

Infrastructura din Europa Centrală și de Est, inclusiv rețeaua de transporturi a României, a atras atenția GCC datorită potențialului său de a îmbunătăți comerțul și conectivitatea.

• Dezvoltarea drumurilor și căilor ferate: Investitorii GCC au exprimat interes pentru modernizarea sistemelor de transport din România, facilitând comerțul între Europa și Asia.

• Dezvoltarea porturilor: Portul Constanța de pe Marea Neagră oferă acces strategic la rutele maritime internaționale, făcându-l o țintă potențială pentru investițiile GCC.

Imobiliare și dezvoltare urbană

Sectorul imobiliar rămâne un domeniu semnificativ pentru investițiile GCC la nivel global, iar România nu face excepție.

• Dezvoltări de lux: Investitori din UAE și Qatar au intrat pe piețele rezidențiale și comerciale de lux din România.

• Infrastructură urbană: Proiectele care vizează modernizarea orașelor din România se aliniază cu expertiza statelor GCC în dezvoltarea urbană, dobândită prin megaproiecte precum Masdar City din UAE.

3.2. Oportunități și provocări economice

Investițiile GCC aduc beneficii economice semnificative, inclusiv modernizarea infrastructurii și crearea de locuri de muncă. Totuși, acestea pot genera dependență economică, iar controlul străin asupra infrastructurii critice ridică riscuri de securitate națională (Roberts, 2017).

Oportunități economice

1. Modernizarea infrastructurii:

• Investițiile GCC oferă capital pentru modernizarea infrastructurii învechite din România, îmbunătățind sistemele de transport și energie.

• Aceste dezvoltări pot poziționa România ca un hub regional pentru comerț și distribuție energetică.

2. Crearea de locuri de muncă și creștere economică:

• Investițiile în sectoare precum energia regenerabilă și transporturile contribuie la crearea de locuri de muncă și stimulează economiile locale.

• România poate beneficia de expertiza statelor GCC în proiecte de infrastructură la scară largă.

3. Îmbunătățirea relațiilor bilaterale:

• Legăturile economice stimulează relațiile diplomatice mai strânse între România și țările GCC, creând oportunități de colaborare în alte domenii, cum ar fi educația și cultura.

Provocări și riscuri

1. Dependența de capitalul străin:

•O dependență excesivă de investițiile GCC ar putea crea vulnerabilități în economia României, mai ales în cazul unor schimbări economice sau politice în regiunea Golfului.

2. Alinierea cu interesele naționale:

• Asigurarea faptului că investițiile GCC sunt aliniate obiectivelor strategice pe termen lung ale României necesită o supraveghere reglementară robustă.

• Proiectele trebuie monitorizate pentru a evita ca infrastructura critică să ajungă sub control străin, ceea ce ar putea prezenta riscuri de securitate națională.

3. Diferențe culturale și politice:

• Modelele diferite de guvernanță și așteptările culturale dintre România și țările GCC ar putea complica negocierile și implementarea proiectelor.

Implicații strategice

Afluxul de investiții GCC în România reflectă o tendință mai amplă a statelor din Golf de a-și diversifica portofoliile economice și de a-și extinde influența geopolitică. Pentru România, aceste investiții reprezintă o oportunitate de a moderniza infrastructura cheie și de a-și consolida rolul regional în Europa de Sud-Est.

Cu toate acestea, echilibrarea beneficiilor economice cu preocupările legate de securitatea națională și suveranitate va fi esențială. Factorii de decizie politică trebuie să se asigure că acordurile de investiții protejează interesele strategice ale României, promovând în același timp un parteneriat reciproc avantajos cu Consiliul de Cooperare al Golfului.

IV. DIMENSIUNILE DE SECURITATE ALE INVESTIȚIILOR GCC ÎN INFRASTRUCTURA ROMÂNEASCĂ

4.1. Implicații asupra securității naționale

Controlul GCC asupra infrastructurii critice, deși avantajoase din punct de vedere economic, poate influența deciziile strategice ale României, expunând țara riscurilor de coerciție economică și vulnerabilităților cibernetice (Coates Ulrichsen, 2018).

Controlul infrastructurii strategice

Investițiile în infrastructura critică, cum ar fi hub-urile de transport, rețelele energetice și porturile, pot oferi investitorilor o influență semnificativă.

• Transporturi și logistică: Proprietatea sau controlul operațional al infrastructurii, precum Portul Constanța, de către entități din GCC, poate ridica îngrijorări cu privire la supravegherea străină în sectoare critice pentru economia și logistica de apărare a României.

• Infrastructură energetică: Dacă țările GCC obțin participații semnificative în proiectele energetice ale României, aceasta ar putea crea vulnerabilități în deciziile de politică energetică și în gestionarea resurselor strategice.

Dependența de capitalul străin

Deși investițiile străine sunt vitale pentru dezvoltarea economică, o dependență excesivă de capitalul GCC ar putea submina independența economică a României.

• Riscuri de coerciție economică: Statele GCC ar putea folosi investițiile lor pentru a influența politicile interne sau externe ale României, în special în domenii de importanță geopolitică.

• Dependență energetică: Creșterea controlului GCC asupra proiectelor energetice ar putea reduce flexibilitatea României în negocierea cu alți parteneri internaționali.

Supravegherea reglementară și măsuri de atenuare

România trebuie să implementeze cadre de reglementare stricte pentru a aborda preocupările legate de securitate, în timp ce încurajează investițiile.

• Mecanisme de verificare a investițiilor străine: Uniunea Europeană a îndemnat statele membre să adopte mecanisme robuste de evaluare a investițiilor străine directe (ISD). România poate consolida aceste măsuri pentru a evalua critic investițiile GCC.

• Clauze de securitate națională: Asigurarea includerii unor prevederi care protejează sectoarele critice în acordurile de investiții poate garanta suveranitatea României.

4.2. Implicații asupra securității regionale

Investițiile GCC au potențialul de a reduce dependența UE de energia rusească, dar înlocuirea acesteia cu o dependență de țările Golfului trebuie gestionată cu atenție (Momani, 2017).

Dincolo de granițele naționale, investițiile GCC în România au implicații mai largi pentru securitatea regională, în special în contextul coeziunii Uniunii Europene (UE), al geopoliticii energetice și al priorităților strategice ale NATO.

Geopolitica energetică și dependența europeană

România joacă un rol esențial în securitatea energetică europeană, ca hub de tranzit și producător, ceea ce face ca investițiile GCC în acest sector să fie semnificative la nivel regional.

• Diversificarea furnizorilor: Investițiile GCC în infrastructura energetică a României ar putea reduce dependența UE de energia rusească, aliniindu-se cu obiectivele de diversificare ale UE.

• Vulnerabilități potențiale: Totuși, înlocuirea unei dependențe cu alta ar putea prezenta riscuri dacă țările GCC prioritizează propriile agende geopolitice în detrimentul stabilității UE.

Alinierea cu cadrele de securitate NATO

Ca membru NATO, România trebuie să se asigure că investițiile GCC nu intră în conflict cu prioritățile de securitate ale alianței.

• Logistica de apărare: Implicarea străină în infrastructura de transport și logistică ar putea afecta capacitatea României de a-și îndeplini angajamentele NATO, în special în scenarii de criză.

• Securitatea informațiilor: Țările GCC, în special cele cu economii puternic controlate de stat, ar putea expune infrastructura românească la vulnerabilități cibernetice, fie în mod involuntar, fie deliberat.

Echilibrarea intereselor UE și GCC

Poziția dublă a României, ca membru UE și partener strategic al țărilor GCC, necesită un echilibru atent al intereselor.

• Ghiduri de investiții ale UE: România trebuie să alinieze investițiile GCC cu reglementările UE privind ISD, asigurând conformitatea cu obiectivele de securitate comune.

• Neutralitatea geopolitică: Menținerea neutralității în tensiunile legate de GCC, cum ar fi cele care implică Arabia Saudită, Qatar și UAE, este crucială pentru a evita repercusiuni regionale.

4.3. Oportunități pentru consolidarea cooperării în domeniul securității

În ciuda riscurilor, investițiile GCC oferă oportunități de a întări cooperarea bilaterală și multilaterală în domeniul securității.

Dezvoltarea colaborativă a infrastructurii

Proiectele comune de infrastructură, cu măsuri de protecție încorporate, pot crește încrederea reciprocă, abordând în același timp preocupările legate de securitate.

• Infrastructură inteligentă: Parteneriatul cu țările GCC pentru dezvoltarea infrastructurii avansate tehnologic poate aduce beneficii ambelor părți, asigurând totodată securitatea cibernetică și operațională.

Stabilitate regională prin legături economice

Legături economice mai puternice cu țările GCC pot contribui indirect la stabilitatea regională. Prin promovarea interdependenței, România și GCC pot crea stimulente economice pentru a evita conflictele regionale care perturbă comerțul și investițiile.

Levier diplomatic în forumurile multilaterale

Relațiile consolidate ale României cu țările GCC pot îmbunătăți poziția sa diplomatică în forumuri multilaterale, precum UE, NATO și Națiunile Unite.

• Diplomație energetică: România poate acționa ca o punte între GCC și UE, facilitând dialogul pe teme de securitate energetică și diversificare.

• Inițiative de pace: Valorificând relațiile cu țările GCC, România poate susține soluții pașnice pentru conflictele din Orientul Mijlociu care afectează securitatea europeană.

V. CONCLUZII

Investițiile GCC în infrastructura României reprezintă o combinație de oportunități și riscuri. Pentru a valorifica aceste oportunități fără a compromite securitatea națională, România trebuie să implementeze un cadru de reglementare solid, menținând transparența și promovând parteneriate reciproc avantajoase (Council of the European Union, 2019).

Poziția strategică a României, calitatea sa de membru NATO și UE, precum și legăturile în creștere cu statele GCC o plasează într-un punct de cotitură important în conturarea viitorului diplomației economice regionale și globale. Prin promovarea transparenței, colaborării și consolidării cadrului de reglementare, România poate transforma investițiile GCC în instrumente de creștere și stabilitate, protejându-și în același timp interesele naționale și regionale de securitate.

Acest studiu reafirmă importanța înțelegerii și gestionării investițiilor străine nu doar ca mecanisme economice, ci și ca modalități de influență geopolitică. În contextul evoluției continue a peisajului global, abordarea României față de investițiile Consiliului de Cooperare al Golfului va constitui un studiu de caz esențial în echilibrarea diplomației economice cu prioritățile de securitate strategică.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE:

[1] Abu Dhabi Investment Authority (2020). *Annual Review 2020*. Abu Dhabi Investment Authority.

[2] Almezaini, K. S., & Rickli, J.-M. (Eds.). (2017). *The Small Gulf States: Foreign and Security Policies before and after the Arab Spring*. Routledge.

[3] Coates Ulrichsen, K. (2014). *The Gulf States in International Political Economy*. Palgrave Macmillan.

[4] Coates Ulrichsen, K. (2018). *Qatar and the Gulf Crisis*. Hurst & Company.

[5] Council of the European Union. (2019). *Foreign Direct Investment Screening Regulation: Safeguarding Europe's Security and Public Order*.

[6] Davidson, C. M. (2010). *The Persian Gulf and Pacific Asia: From Indifference to Interdependence*. Hurst & Company.

[7] Desjardins, J. (2021, June 21). *The World's Largest Sovereign Wealth Funds*. Visual Capitalist.

[8] International Labour Organization. (2022). *ILO and Qatar: Partnership for Change*.

[9] International Labour Organization. Retrieved from https://www.ilo.org'

[10] Kerr, S., & England, A. (2018, July 18). *How Qatar Survived the Saudi-Led Siege*. *Financial Times*.

[11] Kuwait Investment Authority. (n.d.). *About KIA.*

[12] Luciani, G. (Ed.). (2012). *Resources Blessed: Diversification and the Gulf Development Model*. Gerlach Press.

[13] Masdar. (2020). *Sustainability report 2020: Transforming energy for a sustainable future.* Abu Dhabi Future Energy Company.

[14] Momani, B. (2017). *Shifting Geo-Economic Power of the Gulf: Oil, Finance, and Institutions*. Routledge.

[15] Nye, J. S. (2004). *Soft Power: The Means to Success in World Politics*. PublicAffairs.

[16] Partrick, N. (2013). *Saudi Arabian Foreign Policy: Conflict and Cooperation*. I.B. Tauris.

[17] Roberts, D. B. (2017). *Qatar: Securing the Global Ambitions of a City-State*. Hurst & Company.

[18] Sargent, J., & Meissner, M. (2021). *Foreign Direct Investment Screening Mechanisms in the EU: Current Policies and New Directions*. European Parliament Research Service.

[19] Schwanitz, W. G. (2016). *Middle East, Sovereign Wealth Funds, and Global Power*. Routledge.

[20] United Nations Conference on Trade and Development. (2022). *World Investment Report 2022: International Tax Reforms and Sustainable Investment*. UNCTAD.

[21] World Bank. (2021). *Foreign Direct Investment and Development in Europe: Opportunities and Challenges for Growth*. World Bank Publications.

[22] Younis, M. (2015). *The Politics of Foreign Aid in the Gulf: The UAE, Qatar, and Saudi Arabia*. Bloomsbury.

[23] Zehfuss, M. (2012). *Constructivism in International Relations: The Politics of Reality*. Cambridge University Press.

INSTRUMENTE LA NIVELUL UNIUNII EUROPENE ȘI NATO PENTRU CONTRACARAREA AMENINȚĂRILOR HIBRIDE

INSTRUMENTS AT EU AND NATO LEVEL FOR COUNTERING HYBRID THREATS

Conf. univ. dr. ANDRUȘ Cătălin
Directorul Colegiului Național de Afaceri Interne,
Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza”, București, Aleea Privighetorilor nr. 1A, sector 1

Dr. IVAN Lucian
Cadru didactic asociat al Colegiului Național de Afaceri Interne
Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza”, București, Aleea Privighetorilor nr. 1A, sector 1

Abstract(en): *Hybrid threats are becoming increasingly persistent at the international level, which requires active measures to effectively counter them. Hybrid threats are the favourite illegal mechanism of the Russian Federation, which tries by all means to destabilise the constitutional order in the EU and NATO member states. The main hybrid actions frequently carried out by the Russian Federation consist of disinformation activities, denigration of European, NATO and Member States' institutions, and subversive cyber activities. In this context, the European Union and the North Atlantic Treaty Organisation have taken steps to establish cooperative mechanisms and initiatives that have proven effective in detecting hybrid threats, particularly those generated by the Moscow authorities. At the EU level, the Pan-European Hybrid Threat Network (EU-HYBNET) has been established, hosted by the European Centre of Excellence for Combating Hybrid Threats (Hybrid CoE).*

Keywords: *hybrid threats, disinformation, influence, denigration, mechanisms, tools, cooperation.*

Abstract(ro): *Amenințările hibride devin din ce în ce mai persistente la nivel internațional, aspect ce necesită măsuri active pentru contracararea eficientă a acestora. Amenințările hibride constituie mecanismul ilicit favorit al Federației Ruse, care încearcă prin orice mijloace să destabilizeze ordinea constituțională în statele membre ale UE și NATO. Acțiunile principale de natură hibridă derulate frecvent de Federația Rusă constau în desfășurarea de activități de dezinformare, denigrarea instituțiilor europene, ale NATO și ale statelor membre, precum și activități cibernetice subversive. În context, la nivelul Uniunii Europene și a Organizației Tratatului Atlanticului de Nord au fost dispuse măsuri pentru constituirea de mecanisme și inițiative colaborative care s-au dovedit eficiente în decelarea amenințărilor hibride, în special de cele generate de autoritățile de la Moscova. Astfel, la nivelul UE a fost realizată Rețeaua pan-europeană pentru combaterea amenințărilor hibride (EU-HYBNET), inițiativă găzduită de Centrul European de Excelență pentru Combaterea Amenințărilor Hibride (Hybrid CoE).*

Cuvinte-cheie: *amenințări hibride, dezinformare, influențare, denigrare, mecanisme, instrumente, cooperare.*

I. Introducere

Amenințările hibride, în special cele generate de acțiunile Federației Ruse, sunt din ce în ce mai persistente la adresa statelor membre ale Uniunii Europene și NATO, precum și la adresa statelor în care autoritățile de la Moscova au interese hegemonice, prin prisma influenței exercitate în perioada Războiului Rece (ex. Republica Moldova, Georgia).

Surse diplomatice au comentat faptul că acțiunile Federației Ruse au fost foarte vizibile în Republica Moldova, în perioada alegerilor prezidențiale și a referendumului privind parcursul

european al acestui stat independent. Cu toate acestea, președintele pro-european și reformator, Maia Sandu, a reușit să recâștige Președinția Republicii Moldova, iar referendumul organizat de autoritățile de la Chișinău au reconfirmat parcursul european al acestui stat. Cu toate acestea este de așteptat ca acțiunile de natură hibridă exercitate direct sau prin interpuși de Federația Rusă să continue pe teritoriul Republicii Moldova, scopul acestora fiind, în principal, de a denigra în fața populației moldovene instituțiile UE și mecanismele de apărare dezvoltate de NATO și UE.

Pe parcursul campaniei electorale din Republica Moldova influența rusă s-a materializat în statul vecin prin propagandă politică pentru formațiunile ideologice cu ideologie pro-rusă, campanii susținute de dezinformare și propagarea știrilor false (”fake news”) cu privire la activitățile desfășurate de partidele politice pro-europene. Acest proces a fost favorizat de nivelul scăzut al culturii civice și politice a cetățenilor moldoveni, precum și de democrația neconsolidată din acest stat și de nivelul ridicat al corupției în administrația publică locală și centrală.

În context, resursele ideologice și informaționale ale Federației Ruse vor continua să exercite influență în Republica Moldova, în pofida măsurilor dispuse de autoritățile de la Chișinău pentru diminuarea riscurilor induse de amenințările hibride, în special în combaterea dezinformării și lansării de știri false, cu scopul de a realiza divizarea societății pe temele de interes strategic, precum înregistrarea de progrese pentru aderarea Republicii Moldova la UE și apărarea națională în contextul geopolitic agitat din proximitate, generat, în principal, de conflictul militar declanșat de autoritățile de la Moscova în Ucraina.

Totodată, Federația Rusă va acționa hibrid pentru a influența opinia publică din statele membre UE și NATO, cu scopul de a eroda, în mod constant, încrederea populației cu privire la deciziile luate la nivelul celor două entități și de a denigra importanța acestora la nivelul statelor membre. În context, autoritățile de la Moscova vor continua să lanseze campanii de dezinformare și propagare de știri false care au ca principal scop modificarea eșicherului politic din statele membre ale UE și NATO, prin încurajarea curentelor de extremă dreapta și a celor suveraniste extremiste care contestă apartenența la valorile democratice euro-atlantice.

În context, la nivelul UE și NATO au fost dispuse măsuri pentru realizarea de mecanisme eficiente pentru contracararea eficientă a acțiunilor hibride ostile inițiate de Federația Rusă, atât în mod direct, cât și prin interpuși.

II. Acțiuni la nivelul NATO pentru contracararea eficientă a amenințărilor hibride

Termenul de război hibrid este încă problematic din cauza ambiguității inerente în utilizarea sa. În context, analistul Tarik Somaz identifică cinci utilizări conexe, dar distincte, ale termenului de război hibrid:

1) utilizarea fuziunii sinergice a armelor convenționale, tacticilor neregulate, terorismului și activităților criminale în același spațiu de luptă;

2) utilizarea combinată a forțelor regulate și neregulate sub o conducere unificată;

3) utilizarea diferitelor mijloace militare și nonmilitare pentru a amenința un inamic;

4) activități sub prag care implică orice combinație de mijloace violente și nonviolente;

5) o modalitate de a atinge obiective politice prin utilizarea activităților subversive nonviolente. (Solmaz, 2022)

După anexarea Peninsulei Crimeea de către Federația Rusă în anul 2014, opinia publică și forțele politice din statele membre ale NATO au început să acorde o atenție mult mai mare amenințărilor hibride. De fapt, acțiunea derulată de forțe armate care nu au fost revendicate oficial de Rusia a condus la ocuparea rapidă a Peninsulei Crimeea, aspect care a luat prin surprindere societatea occidentală care nu a fost pregătită pentru a gestiona eficient această situație. Dacă s-ar fi analizat corect Doctrina Gherasimov, concepută de șeful Statului Major al Armatei Federației Ruse, statele occidentale trebuiau să prevadă faptul că acțiunile de natură hibridă se regăsesc pe agenda autorităților de la Moscova.

În context, o comunitate internațională uimită și lipsită de reacție a privit cum unități militare oficial neafiliate Federației Ruse, în cooperare cu actorii locali, inclusiv reprezentanți ai autorităților locale, au cucerit Peninsula Crimeea fără pierderi umane și materiale semnificative. În

cazul Peninsulei Crimeea, Federația Rusă a exploatat diviziunile sociopolitice din regiune și a lansat o campanie de dezinformare pe mai multe canale atât în interiorul, cât și în afara Ucrainei. Astfel, autoritățile de la Moscova au reușit să își disimuleze obiectivele de natură strategică și să nege cu fermitate responsabilitatea până la finalizarea invaziei din Peninsula Crimeea.

Incursiunea rusă în Donbas survenită după anul 2014 a confirmat această estompare a granițelor dintre pace și război într-o zonă gri care a constituit un mediu operațional propice pentru lansarea de campanii concertate de dezinformare și pentru atacuri cibernetice. Din acel moment, aceste instrumente asimetrice, ambigue, greu de atribuit și care pot avea un impact asupra întregii societăți, au fost observate atât de NATO, cât și de Uniunea Europeană.

Federația Rusă a prezumat faptul că invadarea Ucrainei în anul 2022 va urma același scenariu din anul 2014, în sensul în care statele membre ale NATO și UE vor asista pasiv la cucerirea de teritorii în Ucraina. Însă, Ucraina din anul 2022 a fost diferită, în mod substanțial, de Ucraina din anul 2014, în sensul în care a fost mult mai bine pregătită să facă față unei invazii militare de amploare a Federației Ruse. Acest aspect nu ar fi fost posibil dacă statele occidentale, în special cele membre ale NATO, nu ar fi reușit să pregătească și să doteze corespunzător forțele armate ucrainene pentru a face față unui conflict militar de amploare. De asemenea, autoritățile ucrainene au primit sprijin direct de la statele occidentale, în principal Statele Unite ale Americii, pentru a face față atât unui conflict militar clasic, cât mai ales unor amenințări de natură hibridă din partea Federației Ruse.

Din anul 2016, NATO a consolidat relațiile cu Finlanda și Suedia care dețin experiență relevantă în combaterea amenințărilor hibride, precum și cu Ucraina și Georgia care sunt familiarizate cu activitățile subversive derulate de Federația Rusă direct sau prin interpuși. În ceea ce privește activitățile hibride derulate de China, NATO a consolidat relațiile cu anumite state din zona Indo-Pacifică.

Totodată, NATO și-a coordonat acțiunile de combatere a amenințărilor de natură hibridă cu Uniunea Europeană. Declarația comună semnată între cele două organizații la Varșovia, cu ocazia Summitului NATO din 2016, a identificat șapte domenii de cooperare, inclusiv lupta împotriva amenințărilor hibride sau securitatea și apărarea cibernetică. Din acel moment, cele două organizații au colaborat pentru a îmbunătăți aspecte precum cunoașterea situației, comunicarea strategică, răspunsul la crize, reziliența și securitatea cibernetică. Deși disparitatea în ceea ce privește membrii, culturile organizaționale și instrumentele disponibile face dificilă o cooperare mai strânsă, atât la nivel bilateral, cât și prin intermediul Centrului european de excelență pentru contracararea amenințărilor hibride, NATO și UE au înregistrat progrese semnificative în materie de detectare, atribuire, reacție și reziliență în acest domeniu.

În perioada dintre Summitul NATO din Țara Galilor (2014) și Summitul NATO din Polonia (2016), NATO a pus bazele teoretice și practice pentru contracararea eficientă a amenințărilor hibride. Astfel, pe baza studiilor realizate la nivelul NATO privind războiul hibrid, începând cu perioada 2014-2016, organizația a realizat progrese semnificative în combaterea acestei amenințări persistente. Acțiunile NATO în acest domeniu s-au concentrat pe consolidarea capacităților de detectare și avertizare timpurie (”early warning”), schimbul de informații cu valoare operativă între statele membre, colaborarea cu alți actori relevanți, consolidarea apărării cibernetice, sprijinul pentru reziliență națională și adaptarea continuă a măsurilor de descurajare a amenințărilor de natură hibridă.

În timp ce invazia Ucrainei de către Federației Ruse a demonstrat că principala responsabilitate a NATO este reprezentată de descurajarea și apărarea statelor membre împotriva amenințărilor de natură convențională („clasică”) sau a celor de natură nucleară, un accent important a fost acordat protecției și creșterii rezilienței statelor membre împotriva amenințărilor hibride. După cum arată abordarea globală și lipsa capacităților specifice în scopuri civile, NATO este o organizație politico-militară cu un instrumentar mult mai limitat decât UE. Cu toate acestea, capacitatea sa de a asigura descurajarea și un răspuns credibil în întregul spectru de amenințări ridicate o transformă într-o bună completare a UE care poate desfășura o gamă mai largă de instrumente civile.

În ultima perioadă, NATO a reușit să se adapteze rapid la schimbările survenite la nivel internațional, inclusiv în ceea ce privește amenințările de natură hibridă și la atacurile cibernetice

care au proliferat în ultima perioadă. Această capacitate extraordinară de adaptare la mediul actual geopolitic demonstrează nivelul de reziliență atins de NATO și de interesul deosebit demonstrat de statele membre de a realiza noi instrumente performante de cooperare dedicate contracarării amenințărilor hibride.

Amenințările hibride au fost menționate în declarația finală a Summitului de la Londra (2019), în timp ce Summitul de la Madrid desfășurat în iunie 2022 a fost „monopolizat" de invazia Federației Ruse în Ucraina și de amenințarea rusă persistentă la adresa stabilității euro-atlantice. Una dintre principalele priorități de la nivelul NATO este reprezentată de pregătirea, descurajarea și apărarea împotriva utilizării coercitive a instrumentelor politice, economice, energetice sau informaționale de către actori statali, precum Federația Rusă sau China, sau de către actori nestatali și proxies, care ar putea determina activarea articolului 5 din Tratatul de la Washington. (Piella, 2022)

În viitor, răspunsul NATO la războiul hibrid rusesc ar trebui să implice mai multe măsuri strategice. În primul rând, trebuie să integreze mai bine serviciile naționale de informații în cadrul NATO pentru a se asigura că informațiile acestora sunt partajate eficient și că serviciile statelor membre cooperează pentru a proteja interesele NATO și ale statelor membre. Serviciile interne de informații vor fi adesea primele care vor detecta dezinformarea și propagarea de știri false, sprijinul pentru organizațiile extremiste și alte activități legate de Federația Rusă.

De asemenea, NATO trebuie să se pregătească pentru operațiuni militare și pentru combaterea sabotajului și a terorismului într-un mediu care promovează dezinformarea. Este probabil ca Federația Rusă să utilizeze o varietate de mijloace și metode pentru a semăna confuzie și teamă în rândul populației din statele membre ale NATO. Acestea pot include lansarea de campanii de propagare a știrilor false pentru a crea confuzie în rândul forțelor armate și pentru a discredita liderii statelor membre ale NATO, sau dezinformare după un atac terorist pentru a crea teamă și a submina încrederea în conducerea civilă și militară. Acest lucru va complica procesul decizional și poate genera suspiciuni publice cu privire la operațiunile militare și măsurile de ordine și securitate publică.

Totodată este vitală consolidarea rezilienței în cadrul NATO. Unele state, precum Finlanda, au investit resurse importante pentru a se asigura că societatea este pregătită pentru atacuri cibernetice care duc la întreruperi de electricitate, atacuri cu rachete, sabotaje și alte amenințări care acoperă spectrul conflictelor militare sau non-militare. De exemplu, Finlanda dispune de 50.500 de adăposturi răspândite în întreaga țară și de planuri extinse pentru contracararea dezinformării și propagării de știri false. Cu toate acestea, alți membri NATO sunt mai puțin pregătiți pentru războiul hibrid, iar capacitatea și dorința lor de a lupta ar putea avea de suferit din această cauză.

În cele din urmă, NATO trebuie să își îmbunătățească opțiunile pentru diplomația coercitivă. În prezent, utilizarea sabotajului, a dezinformării și a sprijinului acordat de Federația Rusă extremiștilor violenți se confruntă cu o reacție limitată din partea statelor membre ale NATO. În context, Alianța Nord-Atlantică trebuie să dezvolte o serie de opțiuni pentru a exercita presiuni asupra Federației Ruse, folosind puterea sa colectivă pentru a-și consolida influența globală. (Byman, 2024) În acest sens, un rol important revine SUA care poate determina Federația Rusă să renunțe la asemenea practici, în special prin exercitarea de presiuni la nivel politico-diplomatic.

III. Acțiuni și mecanisme la nivelul UE pentru contracararea eficientă a amenințărilor hibride

Deși contracararea amenințărilor hibride este în primul rând o responsabilitate națională, UE facilitează cooperarea dintre statele membre, elaborează soluții de politică și încurajează schimbul de bune practici. Cadrul politic al UE privind contracararea amenințărilor hibride conține două documente majore: Cadrul comun din 2016 privind contracararea amenințărilor hibride și Comunicarea comună din 2018 privind creșterea rezilienței și consolidarea capacităților pentru a face față amenințărilor hibride.

Politica UE de combatere a amenințărilor hibride se bazează pe patru direcții de acțiune:

- *Conștientizarea situației* - asigurarea faptului că statele membre au o înțelegere comună a provocărilor care afectează UE, ca bază pentru luarea de măsuri specifice;

- *Reziliența* - o mai bună pregătire a UE și a partenerilor săi pentru a preveni, a rezista și a se recupera în urma atacurilor hibride, inclusiv prin misiuni PSAC;

- Răspuns - utilizarea întregii game de instrumente UE pentru a răspunde atacurilor hibride, de la măsuri diplomatice și restrictive, la misiuni PSAC și mecanisme de răspuns la crize;

- *Cooperare* - colaborarea cu partenerii și organizațiile internaționale, precum și cu societățile civile, pentru a îmbunătăți răspunsurile și rezistența la amenințările hibride.

Așa cum s-a convenit în cadrul Busolei strategice pentru securitate și apărare, în anul 2022 a fost creat un set de instrumente ale UE destinate contracarării eficiente a amenințărilor hibride. Acesta cuprinde măsuri preventive, de cooperare, de consolidare a stabilității, restrictive și de sprijin. Scopul setului de instrumente este de a ajuta la:

- identificarea campaniilor hibride complexe;

- coordonarea răspunsurilor adaptate și trans-sectoriale la aceste tipuri de amenințări asimetrice.

Acționând ca un cadru general, acesta reunește alte mecanisme și instrumente de răspuns relevante, cum ar fi setul de instrumente privind diplomația cibernetică și setul de instrumente privind manipularea și interferența informațiilor străine (FIMI). Acesta îmbunătățește eficacitatea și coerența diferitelor acțiuni și, prin urmare, aduce valoare adăugată capacităților UE de a răspunde eficient amenințărilor hibride.

Un aspect foarte important în combaterea amenințărilor hibride îl constituie cooperarea UE-NATO. În acest context, menționăm faptul că 20 din cele 74 de propuneri comune de cooperare sunt legate de contracararea amenințărilor hibride (ex. consolidarea rezilienței, cunoașterea situației și contracararea dezinformării). Totodată, un accent important este pus pe dialogul structurat între UE și NATO privind creșterea rezilienței pe problematica contracarării amenințărilor hibride.

Un alt aspect esențial îl constituie realizarea de anchete care contribuie la identificarea lacunelor și vulnerabilităților existente la nivelul statelor partenere, acestea având rolul de a fundamenta elaborarea de recomandări și la măsuri de sprijin luate pe baza acestora. Un exemplu îl constituie studiul privind riscurile hibride realizat împreună cu autoritățile Republicii Moldova care a fost utilizat ca bază pentru lansarea Misiunii de parteneriat a UE, desfășurată pentru a sprijini Republica Moldova în combaterea eficientă a amenințărilor hibride.

Proiectul EU-HYBNET (Empowering a Pan-European Network to Counter Hybrid Threats) este finanțat de programul de cercetare și inovare Orizont 2020 al Uniunii Europene. Proiectul vizează consolidarea rețelelor europene existente de combatere a amenințărilor hibride și asigurarea sustenabilității pe termen lung. Acest lucru va fi realizat prin definirea cerințelor comune ale practicienilor europeni și ale altor actori relevanți în domeniul amenințărilor hibride. În cele din urmă, acest lucru poate acoperi lacunele în materie de cunoștințe, poate răspunde nevoilor de performanță și poate spori capacitățile sau eforturile de cercetare, inovare și formare în ceea ce privește amenințările hibride.

EU-HYBNET va monitoriza evoluțiile activităților de cercetare și inovare aplicate amenințărilor hibride, pentru a indica prioritățile în materie de adoptare și industrializare a inovării și pentru a stabili prioritățile în materie de standardizare, în vederea realizării unei rețele paneuropene care să combată eficient amenințările hibride. EU-HYBNET va crea condiții pentru interacțiuni sporite cu practicienii, industria și mediul academic, pentru un dialog semnificativ și pentru creșterea numărului de membri ai rețelei.

Principalele obiective ale proiectului sunt:

- consolidarea rețelei existente de combatere a amenințărilor hibride și asigurarea sustenabilității pe termen lung a acesteia;

- să definească cerințe comune care pot acoperi lacunele în materie de cunoștințe, să răspundă nevoilor de performanță și să consolideze capacitățile activităților de cercetare, inovare și formare privind amenințările hibride;

- să monitorizeze evoluțiile activităților de cercetare și inovare aplicate amenințărilor hibride;

- indicarea priorităților pentru adoptarea și industrializarea inovațiilor și stabilirea priorităților pentru standardizare în vederea împuternicirii rețelei paneuropene de a combate eficient amenințările hibride;

- stabilirea condițiilor pentru o mai bună interacțiune cu practicienii, industria și mediul academic, pentru un dialog semnificativ și pentru creșterea numărului de membri ai rețelei;

- promovarea consolidării capacităților și a schimbului de cunoștințe privind contracararea amenințărilor hibride;

- crearea unei baze pentru stabilirea unor sinergii eficiente cu rețelele europene, naționale și subnaționale existente de practicieni și alți actori care luptă împotriva amenințărilor hibride.

La data de 21 mai 2024, Consiliul Afaceri Generale (CAG) al UE a decis să înființeze echipele UE de reacție rapidă hibridă (HRRT). Aceste echipe de experți vor constitui un nou instrument al UE care va permite un răspuns eficient la amenințările emergente. În context, Grupul operativ UE-NATO privind reziliența infrastructurilor critice, înființat în anul 2023, se va concentra pe patru domenii-cheie: transport, energie, spațiu și infrastructură digitală.

Într-un mediu de securitate în curs de deteriorare, în care dezinformarea prin propagarea de știri false, atacurile cibernetice și migrația instrumentalizată sunt un fenomen cotidian, echipele UE de reacție rapidă la amenințările hibride vor contribui la pregătirea autorităților din statele membre ale UE împotriva amenințărilor hibride și la combaterea acestora. Acestea vor oferi asistență adaptată statelor membre, misiunilor și operațiunilor din cadrul politicii de securitate și apărare comune și țărilor partenere. Echipele vor fi compuse din experți din statele membre și instituțiile UE care vor merge în misiuni pe termen scurt în țările care solicită asistență.

Înființarea HRRT, anunțată în Compasul Strategic, a fost una dintre prioritățile autorităților UE în ceea ce privește problema combaterii amenințărilor hibride în cadrul UE. Înființarea HRRT va lărgi sfera opțiunilor disponibile ale răspunsului UE la atacurile hibride. De asemenea, HRRT va constitui un semnal politic de solidaritate între statele membre ale UE în fața unui nou tip de provocări de natură asimetrică. (MFA Poland, 2024)

O altă inițiativă care este dedicată sprijinirii UE și NATO în contracararea amenințărilor hibride este Hybrid CoE, organizație internațională autonomă, bazată pe o rețea care promovează o abordare comprehensivă la nivelul întregii administrații și al întregii societăți pentru contracararea amenințărilor hibride.

Participarea la activitățile centrului este deschisă tuturor statelor membre UE și NATO, iar numărul statelor participante a crescut până la 36 de state în prezent.

Misiunea Hybrid CoE este de a consolida securitatea statelor și organizațiilor sale participante prin furnizarea de expertiză și formare pentru contracararea amenințărilor hibride.

Viziunea Centrului este o lume în care societățile noastre deschise și democratice funcționează fără interferențe externe ostile. Centrul autonom este unic în sensul că este singurul actor în care atât UE, cât și NATO lucrează și desfășoară exerciții împreună, cu activități care acoperă o gamă largă de domenii, de la civil la militar și de la influențarea ostilă la războiul hibrid.

Sarcina principală a Centrului este de a consolida capacitățile statelor participante de a preveni și contracara eficient amenințările hibride. Acest lucru se realizează prin schimbul de bune practici, furnizarea de recomandări, precum și testarea de noi idei și abordări. De asemenea, Centrul consolidează capacitățile operaționale ale statelor participante prin formarea practicienilor și organizarea de exerciții practice.

Hybrid CoE nu numai că elaborează noi concepte strategice, ci contribuie și la punerea lor în aplicare. Excelența este atinsă prin intermediul rețelelor interguvernamentale și transsectoriale ale centrului, care cuprind peste 1.800 de practicieni și experți care lucrează în diferite domenii în statele participante, în UE și NATO, în sectorul privat și în mediul academic.

Hybrid CoE conduce discuțiile privind amenințările hibride prin editarea unei game largi de publicații și colaborarea cu diverși parteneri din domeniu. Activitatea centrului este planificată și coordonată de Secretariatul Hybrid CoE, situat în Helsinki, Finlanda.

IV. Concluzii

Combaterea eficientă a amenințărilor hibride generate, în principal, de acțiunile inițiate de Federația Rusă necesită o cooperare intensă între organizațiile internaționale relevante, precum NATO și UE, precum și la nivel bilateral. De asemenea, pentru a eficientiza lupta împotriva campaniilor de dezinformare și de lansare de știri false este necesar ca la nivelul statelor membre ale UE și NATO să se constituie și dezvolte structuri dedicate care să fie capabile să identifice

vectorii care promovează astfel de știri și care să dispună măsuri active de contracarare a efectelor provocate de aceste știri false la nivelul societății, în special prin consolidarea capacităților de comunicare strategică (STRATCOM).

Un alt aspect foarte important pentru combaterea eficientă a amenințărilor hibride generate de autoritățile de la Moscova este reprezentat de investițiile care trebuie realizate în dezvoltarea de noi tehnologii informatice, precum inteligența artificială pentru detectarea din timp a știrilor false și posibilitatea blocării surselor de informații false (ex. website-uri, bloguri, pagini de rețele de socializare). În context este necesară o mai bună cooperare cu companiile deținătoare de pagini de socializare pentru a înțelege că propagarea de știri false prin intermediul acestora va conduce în final la afectarea imaginii acestora și la decredibilizarea companiilor.

Totodată, pentru contracararea atacurilor cibernetice lansate de Rusia sau China este necesar să se consolideze cooperarea între toate autoritățile responsabile din statele membre ale UE și NATO pentru împărtășirea bunelor practici și a expertizei existente. În context este necesar să se consolideze cooperarea cu mediul de afaceri, precum și cu mediul academic, cu scopul de a detecta noile metode subversive care au ca scop obținerea de date nedestinate publicității sau de date comerciale de interes strategic.

În concluzie cooperarea este cuvântul cheie în contracararea amenințărilor hibride, fiind necesar să se acționeze sinergic pentru a avea un avantaj strategic în fața riscurilor generate de actori statali și non-statali care au ca scop destabilizarea sistemelor democratice și erodarea încrederii populației în autoritățile din statele euro-atlantice.

Referințe bibliografice:

[1] Byman, D., ”NATO and Countering Hybrid Warfare”, Center for Strategic and International Studies (CSIS), 12.07.2024 (https://www.csis.org/analysis/nato-and-countering-hybrid-warfare);

[2] Ministry of Foreign Affairs of Republic of Poland,”New EU tool to counter hybrid threats”, 21.05.2024, https://www.gov.pl/web/diplomacy/new-eu-tool-to-counter-hybrid-threats

[3] OTAN-Allied Command Transformation. *Multiple Futures Project. Navigating Towards 2030*. Norfolk: OTAN, 2009, p. 55.

[4] OTAN. «Assured Security, Dynamic Engagement. Analysis and Recommendations of the Group of Experts on a New Strategic Concept for NATO» (17 May 2010a) (online) https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/pdf_2010_05/20100517_100517_expertsreport.pdf

[5] OTAN. «BI-SC Input to a New Capstone Project for The Military Contribution to Countering Hybrid Threats» (25 August 2010b) (online) https://www.act.nato.int/images/stories/events/2010/20100826_bi-sc_cht.pdf

[6] OTAN. «Wales Summit Declaration» (5 September 2014) (online) https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_112964.htm

[7] OTAN. «Jens Stoltenberg Keynote speech at the opening of the NATO Transformation Seminar» (25 March 2015) (online) https://www.nato.int/cps/en/natohq/opinions_118435.htm

[8] OTAN. «Warsaw Summit Communiqué» (9 July 2016) (online) https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_133169.htm

[9] Piella, G.C., Olavide, P., ” NATO’s strategies for responding to hybrid conflicts”, septembrie 2022 (online) www.cidob.org/en/publications/natos-strategies-responding-hybrid-conflicts

[10] Solmaz, T., “‘Hybrid Warfare:’ One Term, Many Meanings,” Small Wars Journal, February 25, 2022;

[11] https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/documents/2024/2024-countering-Hybrid-Threats.pdf;

[12] https://euhybnet.eu/about/#objectives;

[13] https://www.hybridcoe.fi/who-what-and-how/.

SPAȚIUL CYBER, AMENINȚĂRI HIBRIDE ȘI DEZINFORMAREA – PROVOCĂRI PENTRU CADRUL DE REGLEMENTARE ȘI DE RĂSPUNS

CYBERSPACE, HYBRID THREATS, AND DISINFORMATION – CHALLENGES FOR THE REGULATORY AND RESPONSE FRAMEWORK

Gl.bg.(rz.) dipl. dr. Mihai - Liviu DĂNILĂ
liviu.danila@cmu-edu.eu
Centrul de Excelență al UMC pentru Securitatea Cyber Maritimă, Constanța
https://www.cysec.center/about/

Abstract (en): *The system of governance promoted by democratic states is based on the full application of international law, including international humanitarian law and international human rights law in cyberspace, complemented by norms of responsible state conduct in cyberspace, which constitute an acquis of state conduct in cyberspace and maintain the open and free flow of information. The hybrid threat sphere is an emerging notion in international war and conflict studies, referring to the use of unconventional methods as part of a multi-domain war-fighting approach to disrupt and disable the actions of an adversary without engaging in open hostilities. Disinformation is false or misleading information that is deliberately created, presented, and disseminated for gain or to deliberately mislead the public and that may cause public harm.*

Keywords: *artificial intelligence, challenges, conflict, cyber, cyberspace, digital, disinformation, fight, flow, governance, hybrid, law, policies, public communication, Foreign Information Manipulation and Interference - FIMI, regulations, threats, war*

Abstract (ro): *Sistemul de guvernanță promovat de statele democratice se fundamentează pe aplicarea deplină a dreptului internațional, inclusiv a dreptului internațional umanitar și a legislației internaționale privind drepturile omului în spațiul cyber, completat de norme de conduită responsabilă a statelor în spațiul cyber, care constituie un aquis al conduitei statale în domeniu și mențin caracterul deschis și liber al fluxului informațional. Sfera amenințării hibride este o noțiune emergentă în studiile internaționale privind războaiele și conflictele, cu referire la utilizarea metodelor neconvenționale ca parte a unei abordări de luptă multi-domeniu, pentru a perturba și dezactiva acțiunile unui adversar, fără a se angaja în ostilități deschise. Dezinformarea reprezintă o serie de informații false sau înșelătoare, create, prezentate și diseminate pentru a obține un câștig sau pentru a induce publicul în eroare, în mod deliberat și care pot provoca prejudicii publice.*

Cuvinte-cheie: *Inteligență artificială, provocări, conflict, cibernetic, spațiu cibernetic, digital, dezinformare, luptă, flux, guvernanță, hibrid, lege, politici, comunicare publică, manipularea și interferența informațiilor externe (FIMI), reglementări, amenințări, război.*

I. INTRODUCERE

Sistemul de guvernanță promovat de statele democratice (și nu numai) se fundamentează pe aplicarea deplină a dreptului internațional, inclusiv a dreptului internațional umanitar și a legislației internaționale privind drepturile omului, mai ales în spațiul cyber, completat de norme de conduită responsabilă a statelor în spațiul cyber, agreate prin consens în cadrul Organizației Națiunilor Unite, care constituie un aquis al conduitei statale în domeniu și mențin caracterul deschis și liber al fluxului informațional în acest spațiu. Calea de rezolvare și de reglementare a problemei se poate gestiona de palierul ONU - principalul cadru de negocieri al problematicii.

II. Contextul de evoluție în spațiul cyber și palierul ONU de reglementare

Începând cu anul 2004, prin rezoluții ale Adunării Generale (AG) a Organizației Națiunilor Unite - ONU, au fost convocate șase Grupuri de Experți Guvernamentali (Groups of Governmental Experts - GGEs, un format promovat de SUA) care au evaluat emergența sistemelor de tehnologie a informațiilor și de comunicații - ITCs, în contextul păcii și securității internaționale, precum și două mecanisme de negociere, cu participarea tuturor statelor membre ale ONU (Open-Ended Working Groups - OEWG).

În acest cadru, România (RO) a participat la lucrările celui de-al șaselea GGE, în perioada 2019 - 2021 cu o delegație condusă de un expert național.

În ianuarie 2020, în ciuda opoziției statelor like-minded, Federația Rusă a promovat în plenul AG ONU rezoluția nr. 74/247 privind înființarea unui grup de lucru ad-hoc (Ad-Hoc Working Group - AHWG), însărcinat cu negocierea unei noi convenții internaționale privind criminalitatea cyber.

În noiembrie 2022, plenul Comisiei AG ONU pentru Dezarmare și Securitate Internațională a adoptat rezoluția nr. 77/37, propusă de Franța (și, formal, de Republica Arabă Egipt, susținută de linia aliată) privind înființarea unui **Program de Acțiune ONU** (PoA cyber) privind conduita statală în utilizarea tehnologiilor de informații și telecomunicație, în contextul securității internaționale. Rezoluția se referă la înființarea unui organism permanent care să își înceapă lucrările după finalizarea mandatului OEWG, în anul 2025. Mecanismul PoA ar avea un caracter permanent; ar fi deschis participării tuturor statelor membre ale ONU; ar lua decizii prin consens și hotărârile sale ar avea caracterul unor obligații politice voluntare, fundamentate pe deplina aplicare a dreptului internațional în spațiul cyber.

În guvernanța spațiului cyber, există și o serie de particularități. Spre exemplificare, există și se manifestă caracterul revizionist al abordării Rusia (RU) - China (CN) față de actualul sistem de relații internaționale, identificat în procesele de negocieri internaționale pe tema guvernanței spațiului cyber. Se constată promovarea, de către cele două state, a unui acord internațional specific utilizării tehnologiilor de informații și telecomunicații de către state.

Un astfel de acord ar îndeplini o serie de condiții: (1) supunerea capabilităților cibernetice ale statelor unor mecanisme de control al armamentelor; (2) ilustrarea insuficienței dreptului internațional în a reglementa conduita statală în acest spațiu; (3) legitimarea, prin tratat, a practicilor represive proprii - inclusiv, în mod special, acele practici care vizează controlul informației în propriile frontiere; (4) formalizarea implicită a fragmentării spațiului cibernetic global.

Prin contrast, pentru statele membre ale Uniunii Europene (UE), Alianței Nord Atlantice (NATO) și cele cu viziuni similare din afara spațiului euro-atlantic, extensia arealului de relații internaționale în spațiul cyber, aduce cu sine extensia ordinii internaționale bazate pe reguli, așa cum ea este aplicabilă oricărui domeniu al interacțiunii statale.

Ca și aspecte ale comunicării publice, eforturile de negociere a parametrilor conduitei responsabile a statelor în spațiul cyber nu pot produce rezultate decât dacă se fundamentează pe absența oricăror distincții dintre obligațiile juridice aplicabile statelor în interiorul și în afara spațiului cyber.

Totodată, aceste formate (în special AHWG) nu pot activa în direcția diminuării semnificației unor instrumente juridice deja existente pe subiect (Convenția de la Budapesta privind criminalitatea cyber). RO promovează respectarea deplină a normelor de conduită responsabilă a statelor în spațiul cyber agreate de către ONU, specifice utilizării tehnologiilor de informații și telecomunicații, în contextul securității internaționale.

Prin prisma unor poziții exprimate la nivel politico - diplomatic, România susține activ un model democratic de guvernanță a spațiului cyber, nu operează în baza unei distincții între obligațiile aplicabile conduitei statale în interiorul și în afara acestui spațiu, iar formula permanentă de guvernanță a spațiului cyber promovată de RO este Programul de Acțiune ONU privind utilizarea tehnologiilor de informații și telecomunicații în contextul securității internaționale.

RO consideră că PoA cyber reprezintă un mecanism de dialog și acțiune fundamentat pe deplina aplicare a dreptului internațional în spațiul cyber, bazat pe incluziune și orientat către

consolidarea capacităților statelor membre ale ONU de a utiliza tehnologiile de informații și telecomunicații în vederea menținerii păcii și securității internaționale.

III. Amenințările hibride: concept, noțiuni, politici, reglementare și perspective de combatere

Amenințările hibride reprezintă combinații de metode convenționale și neconvenționale utilizate de actori statali și non-statali, în scop malign, pentru atingerea unor obiective strategice. Amenințările hibride includ, neexhaustiv, acțiuni de dezinformare, interferența în procesele electorale, atacuri cyber, utilizarea presiunii de natură economică, financiară, energetică etc.

Având în vedere impactul masiv pe care activitățile hibride îl pot avea asupra statelor și societăților transatlantice, precum UE și NATO, și-au consolidat abordarea în privința acestor amenințări, atât din perspectiva combaterii acestora, cât și a creșterii rezilienței populației și a statelor.

Războiul hibrid este o noțiune emergentă în studiile internaționale privind războaiele și conflictele și se referă la utilizarea metodelor neconvenționale, cum ar fi războiul cyber, ca parte a unei abordări de luptă multi-domeniu, pentru a perturba și dezactiva acțiunile unui adversar fără a se angaja în ostilități deschise. Deși conceptul este destul de nou și este recunoscut în literatura militară abia din anul 2007, efectele și rezultatele sale sunt adesea pe prima pagină a mass media.

Acțiunile RU, atât în adâncimea teritoriului ocupat în Ucraina (UA), cât și în Pen. Crimeea, interferența în alegerile din Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord (UK), SUA, Georgia și Rep. Moldova (R.Md) și efectele asupra serviciilor de știri din rețelele sociale sunt toate exemple ale acestei noi forme de amenințări / război.

Din perspectiva problematicii sale, amenințările hibride au dobândit, pe fondul instabilității actuale a mediului internațional, o amploare și complexitate fără precedent. În mod specific, s-a manifestat atenția asupra utilizării, în contextul războiului de agresiune al RU împotriva UA, a unui set de instrumente din ce în ce mai diverse și sofisticate menite să influențeze opinia publică și deciziile autorităților din statele membre UE și NATO, precum și din țările partenere. Ca exemplificare putem aprecia multitudinea de forme pe care amenințările de tip hibrid le îmbracă la adresa statului și societății românești: manipulare, dezinformare, presiuni diplomatice, provocări de securitate, atacuri cyber etc.; componenta războiului hibrid a fost plasată în contextul crizelor multiple și al războiului dus de RU în UA, în special din perspectiva impactului agresiunii de tip hibrid asupra R.Md, dar și asupra statelor din regiunea Mării Negre și Balcanilor de Vest.

Privind evoluția ca un scurt istoric, noțiunea de război hibrid a apărut după sfârșitul Războiului Rece, apreciindu-se ca acesta constă în:

- strategii care îmbină tacticile de război convenționale cu războiul cyber și activitățile/ operațiunile informaționale bazate pe cyberspațiu, utilizează canale de comunicare în masă pentru a distribui propagandă și implică adesea un adversar fluid, nestatornic;
- o schimbare considerabilă, în sensul că războaiele hibride nu mai sunt neapărat conduse de țări, ci de actori non-statali deopotrivă, cum ar fi grupuri de activiști și organizații teroriste, printre altele, care sunt mai greu de găsit și mai greu de oprit atunci când operează în această zonă gri juridică.

Unul dintre cele mai izbitoare exemple de război hibrid în acțiune au fost activitățile RU în Pen. Crimeea și în regiunea Donbas din UA. În acest sens, Secretarul General al NATO a descris acțiunile RU ca : „folosind soldați delegați, forțe speciale nemarcate, intimidare și propagandă, toate acestea pentru a crea o ceață densă de confuzie, pentru a ascunde adevăratul său scop în UA și pentru a încerca să nege”.

Amenințările hibride pot fi întâlnite preponderent și în campaniile electorale, iar amenințările la adresa alegerilor pot fi clasificate în trei domenii:

- amenințări la adresa desfășurării alegerilor,
- amenințări la adresa încrederii în desfășurarea alegerilor,
- amenințări la adresa voinței și capacității de a vota.

Pot fi identificate și câteva tipuri de atacuri:

- atacuri asupra oficialilor electorali,
- atacuri asupra infrastructurii electorale,
- atacuri asupra rezultatelor alegerilor,

- atacuri cyber,

- activități de influență a informațiilor.

Abordând la nivel de perspective, combaterea amenințărilor hibride și, îndeosebi, creșterea rezilienței reprezintă arii substanțiale de interacțiune între UE și NATO. Cel mai recent, stabilirea unui Dialog structurat UE - NATO pentru reziliență (2022) și lansarea, la 16.03.2023, a unui task-force UE-NATO privind reziliența infrastructurii critice, reflectă interesul față de cooperarea în aceste domenii. La nivelul UE, au fost inițiate o serie de politici și măsuri de creștere a rezilienței și dezvoltare a capabilităților de abordare a amenințărilor hibride în domenii specifice. În cadrul NATO, aliații au insistat pe importanța creșterii rezilienței la toate amenințările, inclusiv amenințări hibride (summit-ul de la Varșovia, 2016).

În domeniul politici și reglementări, UE a recurs la:

- adoptarea Cadrului comun privind contracararea amenințărilor hibride - răspunsul UE (2016);

- crearea EU Hybrid Fusion Cell în 2016;

- înființarea Centrului de excelență pentru combaterea amenințărilor hibride, la Helsinki;

- înființarea, în cadrul Consiliului, a unui grup de lucru orizontal dedicat întăririi rezilienței și combaterii amenințărilor hibride;

- adoptarea unui Regulament al UE privind cadrul de examinare a investițiilor străine directe (2019), care, implementat în legislația națională a SM, permite examinarea investițiilor străine directe de natură să afecteze securitatea sau ordinea publică;

- înființarea, în cadrul Parlamentului European (PE), a unei Comisii Speciale privind interferența străină în procesele democratice în UE, inclusiv dezinformarea/INGE (2020).

- Busola Strategică aprobată în martie 2022 dedică măsuri specifice domeniului hibrid, în baza cărora au fost adoptate elemente cheie ale Instrumentarului UE pentru Campanii Hibride, respectiv: (1) Cadrul pentru un răspuns coordonat la campaniile hibride (21.06.2022) și (2) Liniile de orientare pentru implementarea cadrului coordonat de răspuns în fața campaniilor hibride (13.12.2022).

Recent, la nivelul UE, se preconizează a se crea instrumente în combaterea amenințărilor hibride pentru: Detectare, Prevenire, Pregătire, Reziliență, Răspuns, identificare competențe partajate cu multe alte grupuri de lucru, dar cu rol central de coordonare și conectare a punctelor. Se consideră că responsabilitatea principală pentru combaterea amenințărilor hibride revine statelor membre, și poate fi abordată mai eficient printr-un răspuns coordonat la nivelul UE prin protecția proceselor democratice și a rezilienței, având în vedere schimbarea peisajului de securitate.

În plan politico - diplomatic, România a identificat posibile căi de acțiune, susține și participă activ la eforturile europene și transatlantice privind contracararea amenințărilor hibride, inclusiv prin demersuri specifice, între care:

- înființarea, la București, a Centrului Euro-Atlantic pentru Reziliență (E-ARC);

- alăturarea la echipa Centrului European de Excelență privind Combaterea Amenințărilor Hibride de la Helsinki (2018);

- adoptarea, în legislația națională, a prevederilor Regulamentului UE privind cadrul de examinare a investițiilor străine directe (2022);

- lansarea unui program (începând cu iunie 2021) organizat de MAE, în parteneriat cu ȘNSPA, având ca scop consolidarea rezilienței, la nivel național, în fața dezinformării și a amenințărilor hibride - proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă, cofinanțat de Uniunea Europeană.

- O cale de diminuare a presiunii generate de atacurile hibride, cu deosebire în contextul războiului din UA, o reprezintă aprofundarea relației UE/NATO cu partenerii, în special cei din vecinătatea estică, și sprijinul crescut pentru consolidarea capacităților acestora.

- Din această perspectivă, s-a organizat, în parteneriat cu Colegiul European pentru Securitate și Apărare și cu finanțare din partea Comisiei Europene (DG NEAR), seminarul regional cu tema „#Conexiuni sigure UE și Parteneriatul Estic - regiunea Mării Negre - Asia Centrală: protejarea infrastructurii de conectare și îmbunătățirea securității cyberspace” (2023).

În acest context, se pot enumera și câteva linii de comunicare publică, astfel:

- Amenințările hibride reprezintă provocări din ce în ce mai semnificative pentru mediul de securitate regional și global;

- Este esențial ca statele să lucreze împreună pentru a aborda această provocare complexă și care evoluează rapid, o dată cu evoluțiile în domeniile cyber, tehnologic și al tehnicilor de comunicare;

- RO susține întărirea puterii normative a UE pentru dezvoltarea de norme internaționale în domenii-cheie, care să fie instrumentalizate pentru combaterea amenințărilor hibride (*dezinformare, instrumente cyber și economice, intimidare militară etc.*), urmărind să influențeze comportamentul hibrid al adversarilor și să descurajeze comportamentele ostile;

- RO sprijină întărirea posturii de reziliență și descurajare a UE și cooperarea cu partenerii *like-minded*, cum este NATO, prin dialog politic, schimburi de informații și analize, coerența comunicării strategice, cu scopul de a facilita răspunsuri comune la amenințările hibride;

- În domeniul hibrid și al creșterii rezilienței la acest tip de amenințări, se susține consolidarea abordării în ceea ce privește relația UE / NATO cu partenerii, în special cei din vecinătate;

- Atât statele membre, cât și partenerii sunt vizați de aceleași tactici hibride și pot fi afectați de atacurile hibride asupra statelor vecine;

- Conflictul din Ucraina a evidențiat utilizarea tot mai consistentă a amenințărilor hibride ca instrument de stat, subliniind astfel necesitatea unui răspuns cuprinzător și coordonat din partea comunității internaționale.

IV. Dezinformare și manipulare: concept și perspective de combatere

Dezinformarea reprezintă o serie de informații în mod verificabil false sau înșelătoare, care sunt create, prezentate și diseminate pentru a obține un câștig economic sau pentru a induce publicul în eroare în mod deliberat și care pot provoca prejudicii publice. În ultimii ani, dar mai ales în contextul agresiunii militare a RU împotriva UA, dezinformarea, alături de amenințările hibride și atacurile cyber, au fost tot mai prezente, constituind atacuri flagrante asupra democrației. A devenit imperativă adaptarea rapidă la contextul dominat de crize multiple, prin consolidarea rezilienței la nivel național, regional și global.

Manipularea, în scop de inducere în eroare, implică un set de tehnici coordonate și sofisticate menite să destabilizeze adversarul, fără o confruntare directă sau o invazie convențională (fie și militară). Această strategie utilizează diverse metode de influență și atac indirect, comparabile cu structura și tacticile unei armate, dar adaptate la un cadru non-convențional și multisectorial.

Propaganda joacă un rol central în războiul hibrid, are funcția de a pregăti terenul, de a slăbi rezistența morală și de a destabiliza opinia publică, iar, în cazul recent de agresiune, la nivelul RU, se acționează prin mass-media controlată de stat și prin rețelele sociale, lansând atacuri constante împotriva informației obiective și a adevărului, astfel că propaganda rusă poate să încurajeze teme și narațiuni care creează neîncredere în guvernele locale, întărind mesajele anti-occidentale și anti-democratice.

Propaganda este concepută pentru a crea o imagine falsă, dar captivantă, despre realitate, facilitând dezorientarea și polarizarea publicului. Folosind dezinformarea, propaganda îndeplinește o misiune psihologică de erodare a coeziunii sociale și a legitimității guvernelor vizate, ceea ce slăbește capacitatea statelor-țintă de a riposta eficient. De altfel, una din definițiile propagandei este aceea de a sluji post-adevărului, întrucât ea nu informează obiectiv asupra unor realități, ci, dimpotrivă, își propune elaborarea unei imagini dinainte gândite de autorii ei, dincolo sau chiar împotriva realităților obiective.

Din acest punct de vedere, propaganda rusească este, pe departe, cea mai vizibilă armă a dezinformării și reinterpretării realității în favoarea RU, a multor evenimente din plan internațional dar, culmea, și a realităților din spațiul intern. Criza economică, pierderile de vieți omenești, blocajele financiare, izolarea în plan internațional, toate sunt re-povestite de propaganda rusă propriilor cetățeni ca fapte mărețe de arme și jertfă neprețuită a liderilor pentru „mama Rusie".

La nivelul cel mai înalt al propagandei din statul rus, Președintele Putin explica agresiunea asupra UA în termeni de „binefacere", anume că nu este un război sau o agresiune, ci o „denazificare" și „operațiune specială" prin care se apăra comunitatea rusească din estul Ucrainei, supusă, chipurile, unei agresiuni interne de către Ucraina. La o abordare de tip studiu de caz, pe linia dezinformării, propagandei și manipulării, în acest conflict RU-UA s-au putut identifica acțiuni de tipul:

- Știri false sau narațiuni fabricate (fake news) care demonizează inamicii Rusiei și prezintă Rusia ca pe un apărător al drepturilor omului sau al valorilor tradiționale.

- Manipularea imaginilor și videoclipurilor pentru a crea impresia că evenimentele se desfășoară într-o manieră favorabilă intereselor Rusiei.

- Campanii de discreditare a liderilor politici sau a grupurilor care se opun Rusiei, acuzându-i de corupție, trădare sau alte fapte negative.

- Crearea de confuzie și diviziune;

- Manipularea rețelelor sociale și a Internetului;

- Promovarea unui narativ alternativ;

- Utilizarea canalelor media controlate;

- Exploatarea crizelor internaționale.

La nivelul UE, există un pachet de măsuri pentru combaterea și/sau diminuarea dezinformării, referindu-ne la următoarele:

- Au fost adoptate o serie de documente programatice și au fost dezvoltate instrumente și cadre specifice în vederea combaterii acțiunilor de manipulare a informațiilor și ingerințele străine, inclusiv a dezinformării:

- Planul de acțiune împotriva dezinformării a fost adoptat în 2018;

- Înființarea Grupurilor operative pentru comunicare strategică privind Europa de Est, Balcanii de Vest și Sud pentru regiunea MENA;

- Lansarea platformei EU vs. Disinfo;

- Lansarea Sistemului de Alertă Rapidă (RAS);

- Codul de bune practici privind dezinformarea, dedicat platformelor online foarte mari;

- Legislația privind serviciile digitale (DSA), intrată în vigoare în noiembrie 2022.

RO a fost și va rămâne puternic implicată în eforturile conjugate întreprinse la nivelul UE, NATO, ONU, precum și în formate bilaterale, pentru contracararea și creșterea rezilienței în fața dezinformării. Dat fiind gradul ridicat de complexitate și perfecționare a tehnicilor de dezinformare, este necesară cooperarea pe toate palierele cu parteneri like-minded, în scopul identificării și implementării celor mai eficiente măsuri de combatere a acestui fenomen.

RO susține o abordare a eforturilor de combatere a dezinformării cu respectarea deplină a drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor, în special a libertății de exprimare, a principiilor democratice și a libertății presei.

Strategia Națională de Apărare a Țării 2020-2024 numește dezinformarea drept factor care sporește complexitatea riscurilor și amenințărilor de securitate, cu efecte nocive și destabilizatoare, generând noi provocări de securitate. SNAȚ prevede necesitatea elaborării unei Strategii Naționale de Comunicare Strategică și Combatere a Dezinformării - SNCSCD. RO va susține în continuare eforturile europene, euro-atlantice și cele întreprinse de alte organizații internaționale din care face parte, pentru:

- combaterea dezinformării,

- contracararea răspândirii știrilor false,

- consolidarea rezilienței pe toate palierele,

- promovarea comunicării strategice și a gândirii critice atât la nivel instituțional, cât și în rândul cetățenilor.

În prezent, pe lângă acest flagel al inducerii în eroare, avem de-a face și cu manipularea și interferența informațiilor străine (FIMI), care se descrie drept un model de comportament, în mare parte non-ilegal, care amenință sau are potențialul de a avea un impact negativ asupra valorilor, procedurilor și proceselor politice. O astfel de activitate are un caracter manipulativ, desfășurată în mod intenționat și coordonat, de către actori statali sau non-statali, inclusiv împuterniciții acestora în interiorul și în afara propriului teritoriu.

Planul de acțiune pentru democrația europeană (2020) și Busola Strategică (2022) prevăd elaborarea unui instrumentar pentru combaterea FIMI (*Foreign Information Manipulation and Interference*), un prim pas în acest sens fiind adoptarea Concluziilor Consiliului privind FIMI – 2022

Instrumentele de combatere a FIMI pot fi grupate în patru dimensiuni:

- Conștientizarea situației: o înțelegere aprofundată a amenințării este o condiție prealabilă cheie, pentru a informa care răspunsuri și care răspuns sunt cele mai adecvate.

- Consolidarea rezilienței: exemplele includ comunicările strategice, cooperarea în cadrul Sistemului de alertă rapidă al UE sau eforturile de informare și de sensibilizare, care sunt în desfășurare permanentă.

- Perturbare și reglementare: eforturile de a spori încrederea, transparența și siguranța în mediul informațional, cum ar fi Legea privind serviciile digitale, sunt instrumente permanente care modelează mediul în care sunt luate răspunsurile la FIMI.

- Măsuri legate de acțiunea externă și răspunsurile diplomatice: această dimensiune deschide instrumente în domeniul politicii externe și de securitate, cum ar fi cooperarea internațională, mecanismul de răspuns rapid al G7 sau sancțiunile aplicate instituțiilor controlate de Kremlin, precum „Russia Today" și „Sputnik".

O scurtă exemplificare de înțelegere a manipulării și interferenței ar putea fi implicarea unor siloviki / oligarhi, obedienți Kremlinului.

În lexiconul politic rus, un silovik este o persoană care lucrează pentru orice organizație de stat care este autorizată să folosească forța împotriva cetățenilor sau a altor persoane. În cadrul amenințării hibride / a războiului hibrid, aceștia sunt sursele principale de finanțare pentru diversele operațiuni menite să destabilizeze alte state, având acces la resurse financiare considerabile, pe care le pot investi în proiecte media, influențarea politică, lobby și infrastructuri critice.

Acești oligarhi sunt folosiți pentru a cumpăra influență în țările-țintă, fie prin investiții în mass-media și alte sectoare sensibile, fie prin finanțarea partidelor politice și organizațiilor care sprijină interesele RU. Așa cum artileria grea este utilizată pentru a face breșe în defensiva inamicului, resursele financiare ale oligarhilor permit Moscovei să spargă rezistența economică și politică a statelor vizate.

Caracteristicile oligarhiei pro-rusești în războiul hibrid:

- Susținerea regimurilor favorabile Rusiei: ei pot susține regimuri politice care sunt apropiate de interesele Kremlinului, fie prin investiții economice, fie prin influențarea politicii interne. De exemplu, în țări precum UA, R.Md sau Georgia, există figuri politice și economice care sunt susținute de RU pentru a asigura stabilitatea regimurilor pro-ruse;

- Manipularea economiilor locale: pot controla sectoare strategice ale economiei locale (resurse naturale, energie, infrastructură etc.) și pot utiliza aceste resurse pentru a crea dependență economică față de RU. De exemplu, prin monopoluri pe energie, ei pot influența deciziile politice și economice din țările în care activează.

- Dezinformarea și manipularea opiniei publice: un alt aspect al războiului hibrid este utilizarea mass-media și a platformelor online pentru a răspândi mesaje pro-ruse și pentru a crea diviziuni interne în rândul populațiilor din statele țintă. Oligarhii pro-ruși sunt adesea implicați în finanțarea unor canale media care susțin idei și politicieni;

- Sprijinirea mișcărilor separatiste și extremiste: în cadrul unui conflict hibrid, ei pot finanța sau susține grupuri separatiste sau paramilitare, în scopul de a destabiliza regimurile locale și de a slăbi autoritatea centrală, grupuri care pot promova agendele politice favorabile RU, precum în cazul Donbas sau Transnistria, Găgăuzia, Osetia etc.;

- Interferența în procesele politice: oligarhii pot influența alegeri și procese politice interne prin coruperea politicienilor și prin manipularea deciziilor politice în favoarea RU, acțiuni ce pot include finanțarea unor campanii politice, recrutarea de politicieni favorabili / obedienți sau chiar sprijinirea unor tentative de lovituri de stat.

V. CONCLUZII

Complexitatea războiului hibrid și modul în care acesta depășește frontierele tradiționale ale conflictului militar, demonstrează că este un instrument integrat de putere și influență, care poate submina state, fără un singur foc de armă.

Se evidențiază faptul că acest tip de război este o formă sofisticată de conflict asimetric, adaptată condițiilor geopolitice și tehnologice moderne.

Având o natura sistematică și coerentă, războiul hibrid poate fi proiectat pentru a dezorganiza și domina adversarii, fără a declanșa o confruntare directă / cinetică.

În acest tip de conflict, fiecare componentă acționează în armonie, creând un sistem de „arme” non-convenționale care acoperă toate aspectele vulnerabile ale unui stat.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE:

[1] ONU, Rezoluțiile nr. 74 / 247 și 77 / 37;

[2] Strategia Națională de Apărare a Țării, 2020 - 2024;

[3] Buletin legislativ al UE, „Regulament privind cadrul de examinare a investițiilor străine directe”, 2019;

[4] Andrew Korybko, „Hybrid wars: the indirect adaptive approach to regime change”, Moscova, 2015;

[5] Referințe, „2nd EEAS Report on Foreign Information Manipulation and Interference Threats, A Framework for Networked Defence”, ianuarie 2024;

[6] Sebastian Bay, „Countering hybrid threats to elections: From updating legislation to establishing collaboration networks”, March 2024, Hybrid CoE Research Report

[7] Sauli Niinistö, Raport: „Safer Together, Strengthening Europe’s Civilian and Military Preparedness and Readiness”, COM UE, noiembrie 2024;

[8] SEAE, „Operation False Façade: Insights from a FIMI, Information Laundering Scheme”, TECHNICAL REPORT ON FIMI THREATS / April 2024;

[9] Silviu Nate, open acces, „Ukraine’s Journey to Recovery, Reform and Post-War Reconstruction, A Blueprint for Security, Resilience and Development”, Springer, 2024;

[10] Ref. WK 13656/2024, Secretariatul General al CONS UE, Brussels, 29 October 2024.

[11] https://www.mae.ro;

[12] https://geopoliticalfutures.com;

[13] https://worldview.stratfor.com.

ALINIEREA CONCEPTELOR NAȚIONALE PRIVIND INȘTIINȚAREA, ALARMAREA ȘI AVERTIZAREA ÎN SITUAȚII DE PROTECȚIE CIVILĂ LA STANDARDELE INTERNAȚIONALE ÎN DOMENIU

ALIGNMENT OF NATIONAL CONCEPTS ON NOTIFICATION, ALERT AND WARNING IN CIVIL PROTECTION SITUATIONS TO THE RELEVANT INTERNATIONAL STANDARDS

Col (r) dr. Claudiu BRATU
Cadru didactic asociat, Colegiul Național de Afaceri Interne, Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza", București, Aleea Privighetorilor nr. 1A, sector 1

Conf.univ.dr. Viorel VELIȘCU
Director adjunct , Colegiul Național de Afaceri Interne, Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza", București, Aleea Privighetorilor nr. 1A, sector 1

Abstract(en): *It is important to highlight that EU or, as the case may be, NATO early warning tools complement national public warning systems, working closely with Member States to protect citizens against disasters.*

In international practice, the dimensioning of the notification, warning-alarm system is managed, in most situations, by the national and local authorities with responsibilities.

Unfortunately, there are decision-makers who do not know about the existence of this concept of an integrated notification-warning-alarm system and, more sadly, they also have responsibility in the communities.

I believe that such an article is meant to make us more aware of the need for such a system that can contribute to personal security as citizens first and then as decision makers upon whom the security of our fellow citizens and even our extended families depends .

Keywords: *Civil protection; public civil protection situation; Unique Integrated Warning and Alarm System*

Abstract(ro): *Este important să scot în evidență faptul că instrumentele UE sau, după caz, ale NATO de alertă timpurie completează sistemele naționale de avertizare publică, colaborând îndeaproape cu statele membre pentru a proteja cetățenii împotriva dezastrelor.*

În practica internațională, dimensionarea sistemului de înștiințare, avertizare-alarmare este gestionat, în cele mai multe situații de către autoritățile naționale și locale cu responsabilități.

Din păcate există persoane de decizie care nu știu de existenta acestui concept de sistem integrat de înștiințare-avertizare-alarmare și, mai trist, au și responsabilitate în comunități.

Consider că un astfel de articol are menirea de a ne face mai conștienți de nevoia unui astfel de sistem care să poată contribui, mai întâi, la securitatea personală ca cetățeni și apoi ca persoane de decizie de care depinde securitatea concetățenilor noștri și chiar a familiilor noaste extinse.

Cuvinte-cheie: *protecție civilă; situație de protecție civilă publică; sistem integrat unic de avertizare și alarmare*

I. INTRODUCERE

Cadrul normativ național evidențiază prin legea privind protecția civilă[1] că teritoriul național poate fi afectat de situații deosebite, denumite situații de protecție civilă, care prin

[1] Legea 481/2004 cu modificările și completările ulterioare privind protecția civilă

amploare și intensitate pot determina efecte asupra populației prin posibile răniri și decese. Totodată efectele se pot concretiza inclusiv prin distrugeri și poluări ale factorilor de mediu. Este important de precizat că nu numai populația poate fi surprinsă, în anumite momente și context de producerea unor situații de protecție civilă ci și structurile militare și civile cu responsabilități în asigurarea răspunsului.

Din perspectivă națională Legea 481/2004 privind protecția civilă, cu modificările și completările ulterioare, evidențiază faptul că situația de protecție civilă este determinată de dezastre/ situații de urgență de amploare și intensitate deosebită sau, după caz, conflicte militare care impun măsuri acțiuni complexe și integrate organizatoric pentru asigurarea răspunsului necesar pentru salvarea vieții și reducerea efectelor asupra infrastructurii, bunurilor materiale în ansamblu , precum și, reducerea impactului asupra mediului.

Din perspectiva dezastrelor care pot afecta teritoriul național pot fi evidențiate situații determinate de inundații/viituri, ruperea unor baraje/ cedarea unor halde de steril sau chiar accidente majore care implică substanțe CBRN cu efecte deosebite pentru populația dispusă în aval de acestea/zona de risc și cu implicații grave pe timp mediu și lung asupra factorilor de mediu.

În contextul actual pot fi luate în considerare și situații care pot fi determinate de unele situații neconvenționale cum ar fi atacul direct sau indirect cu mijloace de tipul rachetelor sau a altor categorii de vectori.

Pentru a avea o imagine mai clară a timpilor deosebit de mici pe care vectorii de transport il au pentru a atinge un obiectiv/ o țintă și pe cale de consecință și timpul deosebite de scurt pentru a putea alarma populația, este de evidențiat faptul că tehnologiile actuale permit ca, de exemplu, o rachetă să poată atinge un obiectiv de pe teritoriul național în 5-35 minute, în funcție de locul lansării.

Mai nou, conflictul militar din proximitatea României[2] dar și cel din Orientul Mijlociu[3] supun atenției existența mijloacelor cum ar fi dronele cu încărcături explozive.

Aceste categorii de mijloace pot determina o anumită instabilitate regională cu predilecție în zona de interes a României ca urmare a faptului că se încalcă spațiul aerian la țării noastre fără a avea certitudinea că aceste mijloace pot sau nu atinge intenționat sau nu localități sau obiective de pe teritoriul național.

Fără doar și poate este cunoscut faptul că răspunsul autorităților naționale se desfășoară potrivit cadrului normativ stabilit de o serie de acte normative importante cu ar fi OUG 21/2004 cu modificările și completările ulterioare privind Sistemul național de Management al Situațiilor de Urgență, HGR 557/2016 privind managementul tipurilor de risc, concepțiilor naționale și planurilor elaborate în acest scop.

Cu toate acestea aș dori să evidențiez faptul că o bună și eficientă reacție a componentelor SNMSU necesită un sistem de detectare cât mai timpurie a diferitelor situații de protecție civilă care să confere populației un timp suficient pentru a se proteja.

Un astfel de sistem necesită **două componente esențiale:**

- o componentă de identificare a probabilității/iminenței producerii situațiilor de protecție civilă.

Fără a detalia aspecte care vizează fluxurile informaționale și nivelele decizionale, evidențiez faptul că din perspectiva, identificării iminenței producerii unei situații de protecție civilă putem nominaliza ministerele/agențiile guvernamentale cu responsabilități în caz de dezastre (ex Ministerul Mediului) și Ministerul Apărării Naționale pentru acțiuni care vizează apărarea teritoriului național;

- o componentă de avertizare care va asigura inclusiv înștiințarea, avertizarea, pre-alarmarea și alarmarea, după caz, a autorităților și a populației.

În conformitate cu **HGR 557/2016 privind managementul tipurilor de risc, funcția de sprijin:** înștiințare, avertizare și alarmare *reprezintă totalitatea activităților de monitorizare a pericolelor și riscurilor specifice, de informare, înștiințare și alarmare a autorităților publice centrale și/sau locale, precum și a populației, privind posibilitatea producerii unor situații de urgență.*

[2] războiul declanșat de Rusia în februarie 2022

[3] situația militară din zona Israelului, începând cu luna noiembrie 2023

II. ROLUL SISTEMELOR ALERTĂ TIMPURIE ŞI INFORMARE

Riscurile determinate de producerea unor evenimente deosebite (de protecţie civilă) din perspectiva situaţiilor determinate de urgenţele civile dar şi cele determinate de situaţii asociate conflictului militar au determinat elaborarea unor concepte privind alerta timpurie şi de informare[4]

Este cunoscut că în situaţii deosebite informaţiile privind posibilitatea, probabilitatea şi modul de manifestare a unor evenimente viitoare ajută serviciile de urgenţă de la nivelul statelor sau, după caz, cele din profil teritorial să reacţioneze cât mai eficient.

Planificarea, organizarea şi dotarea structurilor de răspuns în situaţii deosebite pot fi mai judicios întrebuinţate în situaţiile în care monitorizarea şi avertizarea timpurie sunt eficiente. O monitorizare şi avertizare timpuri eficientă poate asigura reducerea unor daune potenţiale şi chiar pot preveni amploarea şi impactul evenimentelor chiar prin transformarea unui potenţial eveniment la scară mare în unul la nivel mult diminuat.

Putem aprecia că sistemele de alertă timpurie şi de informare care sunt organizate la nivelul UE -pentru situaţii care vizează dezastrelor sau la nivelul NATO- pentru situaţiile care vizează problematica conflictului armat şi /sau asociat acestuia permit statelor membre să dispună de datele şi informaţiile esenţiale pentru organizarea şi planificarea intervenţiei mai eficient şi mai rezilient.

Sistemele de alertă timpurie atât la nivelul UE şi cât cel al NATO reprezintă o componentă esenţială de protejare a cetăţenilor din statele posibil a fi afectate şi se constituie în unul din instrumentele pe care statele prin structurile naţionale de răspuns pot reduce consecinţele situaţiilor excepţionale, care din perspectivă ţării noastre sunt denumite situaţii de protecţie civilă.

Din perspectiva autorităţilor şi populaţiei, premergător producerii unor evenimente deosebite (situaţii de protecţie civilă) alertarea populaţiei şi a serviciilor de urgenţă este o prioritate.

Eficienţa alertării depinde de rapiditatea cu care informaţia ajunge de la sistemele de avertizare timpurie (internaţionale sau naţionale) la autorităţile cu responsabilităţi în alarmare/ alertare şi apoi la cetăţean.

La nivel internaţional, se consideră, că acest avertisment trebuie să fie livrat populaţiei şi autorităţilor cât mai rapid posibil în scopul de a salva vieţi, a proteja bunurile materiale şi mediul înconjurător.

Alertele la dezastre transmise la nivelul UE prin ERCC dar şi cele privind situaţii de natură militară/similar furnizate de NATO prin mecanisme specifice anticipează mai bine riscurile prin evaluări timpurii cuprinzătoare a evenimentului, asigură mai mult timp pentru a pregăti resursele necesare şi pentru a avertiza persoanele aflate în pericol.

Este important să scot în evidenţă faptul că instrumentele UE sau, după caz, ale NATO de alertă timpurie ***completează sistemele naţionale de avertizare publică****, colaborând îndeaproape cu statele membre pentru a proteja cetăţenii împotriva dezastrelor. Aceasta contribuie la instituirea şi dezvoltarea sistemelor naţionale de avertizare publică.*

Dimensionarea sistemului de înştiinţare, avertizare-alarmare este gestionat, în cele mai multe situaţii de către autorităţile naţionale şi locale cu responsabilităţi în domeniul protecţiei civile.

Avantajele generale oferite de sistemele de înştiinţare, avertizare-alarmare sunt[5]:

- Disponibilitate şi siguranţă operaţională foarte ridicate, chiar şi în timpul penelor de curent de lungă durată;
- Acoperire vastă şi putere acustică;
- Alertarea este întotdeauna garantată, chiar şi în timpul nopţii, când telefoanele sunt adesea oprite;
- Rezistente la crize şi rezistente în comparaţie cu canalele alternative de alertă;
- Operare eficientă, sigură şi întreţinere ieftină din punct de vedere al costurilor.

Din perspectiva dimensionării sistemului de înştiinţare, avertizarea, pre-alarmare şi alarmare, după caz, a autorităţilor şi a populaţiei trebuie precizat ca aceasta este un atribut naţional ce derivă din libertatea statelor de a organiza sistemul naţional al protecţiei civile.

---

[4] Sistemele de alertă timpurie şi de informare ale UE ajută Centrul de Coordonare a Răspunsului la Situaţii de Urgenţă (ERCC) să monitorizeze situaţia mondială. Acestea includ pericole/tipuri de risc precum cutremure, tsunami, incendii şi cicloane tropicale.

[5] Col (r) dr.Claudiu BRATU Înştiinţarea, alarmarea şi avertizarea. Concepte operaţionale- ISBN-13: ISBN 978-620-6-80082-8, GlobeEdit (2024), pag 50

III. ÎNȘTIINȚAREA, ALARMAREA ȘI AVERTIZAREA. CONCEPTE OPERAȚIONALE

Legislația națională reglementează următoarele concepte care sunt utilizate în ansamblul mecanismelor preventive și de răspuns în situații de protecție civilă :

- **Avertizarea**[6] -presupune aducerea la cunoștința populației a categoriilor de date și informații privind situațiile de protecție civilă care se pot produse la nivel național, regional, județean sau local. În baza unor informații comunicate de către structurile abilitate, responsabilitatea transmiterii informațiilor către populație revine autorităților administrației publice centrale și locale;

- **Pre-alarmarea**[7]- se realizează de către IGSU sau, după caz, ISU. Presupune transmiterea de către autoritățile competente către autoritățile centrale și locale a "mesajelor/ semnalelor/ informațiilor despre probabilitatea producerii unor dezastre sau a atacurilor din aer[8]".

- **Alarmarea populației**[9] – se materializează prin transmiterea către populație a mesajelor privind iminența producerii situațiilor de protecție civilă[10].

Potrivit cadrului normativ național sunt identificate următoarele situații de protecție civilă care impun înștiințarea, avertizarea, prealarmarea și alarmarea, după cum urmează:

- Iminenta producerii sau producerea unor dezastre;
- Pericolul atacului din aer;
- Utilizarea mijloacelor CBRN

***Înștiințarea este responsabilitatea IGSU/ISU** competent teritorial. Se realizează pe baza datelor furnizate de :*

- MApN/ Statul Major al Apărării/Statul Major la Forțelor Aeriene – pentru date privind situația aeriană;
- structuri abilitate cu monitorizarea situațiilor de urgență/ Structurile care monitorizează sursele de risc, potrivit competențelor (ex Ministerul Mediului);
- operatori sursă de risc- pentru tipurile de risc care se pot produce (ex Acc chimic; acc radiologic)
- Sistemul Național Unic pentru Apeluri de Urgenta - SNUAU-112;
- populația (pentru situații punctuale nenotificate pe alte căi și care vizează localități /zone din proximitatea localității).

Avertizarea populației este realizată de către autoritățile administrației publice centrale și locale în cazul iminenței sau, după caz producerii unor dezastre. Avertizările au la bază înștiințările transmise de către structurile abilitate.

Pre-alarmarea se asigură de către IGSU/ISU competent teritorial, astfel:

- *se pre-alarmează* **Autoritățile administrației publice centrale/locale** - despre **p**robabilitatea producerii unor **dezastre,** potrivit datelor transmise de către structurile care monitorizează sursele de risc

- *se pre-alarmează* **autoritățile administrației publice centrale/locale** - despre **probabilitatea producerii atacurilor din aer,** potrivit informațiilor primite de la MApN/Statul Major al Apărării

Alarmarea populației[11] se realizează de către autoritățile administrației publice centrale/locale. Alarmarea de realizează pe baza înștiințării transmise de structurile abilitate pentru următoarele situații:

- Iminenta producerii sau producerea unor dezastre;
- Atacul din aer, inclusiv utilizarea mijloacelor CBRN.

Elementele esențiale a unui sistem de avertizare sunt sirena și centrala de înștiințare și alarmare.

---

[6] Art 4- Legea 481/2004 privind protecția civilă

[7] Art 5 -Legea 481/2004 privind protecția civilă.

[8] Pre-alarmarea se realizează de Inspectoratul General și de serviciile de urgență profesioniste, după caz, pe baza informațiilor primite de la Statul Major al Apărării și de la structurile specializate din cadrul categoriilor de forțe armate, pe baza planurilor de cooperare întocmite în acest sens, precum și de la structurile care monitorizează sursele de risc.

[9] Art 6 -Legea 481/2004 privind protecția civilă (art 41/Legea 481/2004 privind protecția civilă)

[10] se realizează de către autoritățile administrației publice centrale ori locale, după caz, prin mijloacele de alarmare

[11] Pentru alarmarea populației se utilizează mijloacele de alarmare prevăzute în OMAI 1259, art.26 și cuprinde printre altele: sirene electrice si/sau electronice actionate centralizat sau local, centrale de alarmare, statii de radioficare si radioamplificare

În țara noastră există mai multe tipuri de sirene de alarmare publică (electrice și electronice) furnizate de mai mulți producători naționali si din străinătate. Aceste sirene asigură o audibilitate de până la 60% din teritoriul național.

Putem concluziona că sirenele existente au o varietate a producătorilor ridicată ceea ce în mod sigur generează probleme în ceea ce privește centralizarea acestora și acționarea centralizată de la nivel local și parțial județean.

În ceea ce privește centralizarea sirenelor existente, în mod cert putem afirma că mai este foarte mult de făcut în această direcție iar dezideratul de a avea un Sistem Unic Integrat de Avertizare și Alarmare 100% centralizat nu este asigurat la niciun județ.

În ceea ce privește necesitatea unui sistem Unic Integrat de Avertizare și Alarmare la nivel național care să poată fi acționat de la nivelul Departamentului pentru Situații de Urgență sau, după caz Inspectoratul General pentru Situații de Urgență necesitatea este pe deplin justificată, însă deciziile se lasă așteptate.

Necesitatea alarmării populației prin sirene prin sirene electronice care pot transmite cel puțin 16 tipuri de mesaje *predefinite de câte minimum 60 de secunde fiecare*[12] la care, în mod particularizat să poată fi transmise mesaje complementare și instrucțiuni de compoartare adaptate fiecărei zone de interes prin sistemul RO-ALERT reprezintă în opinia mea o necesitate stringentă care să poată permite alarmarea și alertarea, inclusiv în condiții în care telefonia mobilă nu funcționează sau nu există acoperire.

Analizele efectuate de către producătorii de centrale și sirene de alarmare din țările mai dezvoltate reliefează faptul că în ciuda tehnologiilor moderne, sirenele sunt singura componentă care ajunge în mod sigur la toți cei aflați în zona de pericol atunci când rețeaua electrică, radioul mobil sau internetul nu mai funcționează.

Sistemele de avertizare care folosesc sirenele au următoarele avantaje:

- au reglementare clară privind scopul acestora în ceea ce privește măsura de protecție a populației prin înștiințare, avertizare și alarmare.

- pot fi completate de rețele de telefonie și telefonie mobilă, radio și TV, internet cu corespunzătoare aplicații, e-mail, rețele sociale etc., publice panouri de afișare sau difuzoare;

- avertismentul, denumit și alertă, îi face pe civili conștienți de riscul iminent și ar trebui să-i motiveze să pornească mass-media, cum ar fi radioul etc., pentru a obține mai multe informații;

- rețelele de sirene sunt o modalitate esențială și eficientă de a alerta rapid populația, deoarece rețelele mobile nu funcționează peste tot și nu toată lumea va avea telefonul mobil sau un radio pornit. Sunt situații când telefoanele mobile nu sunt pornite și este imperativ să se utilizeze componente care sunt operaționale independent de rețeaua electrică și de lucru fără a ne baza pe public. De aceea, în ciuda tuturor tehnologiilor care par mai moderne la prima vedere, nimic nu funcționează fără sirene;

- sirenele electronice moderne nu numai că au capacitatea de a alarma, ci pot avertiza/informa și datorită funcției lor de anunțare vocală;

- funcționează pe baterie (temporar), chiar și în cazul unei posibile căderi de curent.

Din analiza informațiilor privind sistemele naționale de înștiințare si avertizare-alarmare dezvoltate de către statele lumii *am concluzionat faptul că acestea sunt dimensionate în funcție de riscurile naturale, tehnologice, militare sau de natură teroristă care pot afecta teritoriul național.*

Dimensionarea sistemului de înștiințare, avertizare-alarmare este gestionat, în cele mai multe situații de către autoritățile naționale și locale cu responsabilități în domeniul protecției civile.

Avantajele generale oferite de sistemele de înștiințare, avertizare-alarmare sunt[13]:

- Disponibilitate și siguranță operațională foarte ridicate, chiar și în timpul penelor de curent de lungă durată;
- Acoperire vastă și putere acustică;

---

[12] *Potrivit OMAI 886/2005 pentru aprobarea Normelor tehnice privind Sistemul național integrat de înștiințare, avertizare si alarmare a populației* Sirenele trebuie să asigure stocarea a minimum 16 mesaje predefinite de câte minimum 60 de secunde fiecare.

[13] Col (r) dr.Claudiu BRATU Înștiințarea, alarmarea și avertizarea. Concepte operaționale- ISBN-13: ISBN 978-620-6-80082-8, GlobeEdit (2024, pag 58-59

• Alertarea este întotdeauna garantată, chiar și în timpul nopții, când telefoanele sunt adesea oprite;

• Rezistente la crize și rezistente în comparație cu canalele alternative de alertă;

• Operare eficientă, sigură și întreținere ieftină din punct de vedere al costurilor.

Pe cale de consecință se poate aprecia că *înștiințarea, avertizarea, pre-alarmarea și alarmarea oportună și sigură, după caz, a autorităților și a populației reprezintă principalele funcții ale sistemului.*

În țara noastră există sisteme de alarmare care sunt compuse, în principal, din[14]:

- **sirene** - echipamente de avertizare și alarmare acustică pentru exterior cu facilitatea de a transmite mesaje vocale. Acestea trebuie să asigure acoperirea acustică a zonelor locuite, conform proiectelor tehnice de alarmare;

- **echipamente de avertizare și alarmare acustică** pentru interiorul clădirilor publice;

- **echipamente de avertizare și alarmare optică** destinate semnalizărilor optice în interiorul clădirilor publice, aglomerări urbane și pe drumurile publice;

- **echipamente individuale de avertizare și alarmare** destinate locuințelor private și/ sau persoanelor fizice (e-mail, pager, telefon);

- **echipamente de avertizare și alarmare** tip broadcast (radiodifuziune, televiziune);

- **Sistemul ROALERT**

IV. CONCEPTE CARE TREBUIE LUATE ÎN CONSIDERARE ÎN DEZVOLTAREA SISTEMULUI NAȚIONAL INTEGRAT DE ÎNȘTIINȚARE, AVERTIZARE ȘI ALARMARE A POPULAȚIEI

*Din perspectiva protecției civile, protecția populației și asigurarea răspunsului integrat reprezintă preocupări majore care impun inclusiv măsuri și acțiuni de **înștiințare, avertizare și alarmare**, care sunt premergătoare altor activități de importanta capitală în conceptul de protecție a populației, după cum urmează: adăpostire, protecție CBRN, evacuare, măsuri și acțiuni care asigură creșterea rezilienței individuale și colective*

Pregătirea teritoriului pentru protecția civilă vizează inclusiv acțiunile de protecție prin *înștiințare, avertizare, alarmare* și adăpostire și de altă natură, se realizează prin măsuri de planificare, proiectare, execuție, exploatare și întreținere a sistemelor și amenajărilor specifice în care trebuie incluse investițiile în programele doare cu echipamente de înștiințare alarmare ca parte a pregătirii teritoriului pentru apărare[15].

Plecând de aspecte operaționale concrete determinate de dinamica situațiilor de protecție civilă rezultă, fără echivoc că pot fi identificate o serie de situații care pot afecta posibilitatea alarmării populației la nivel local. Fără a încerca o dezvoltare prea detaliată aș putea exemplifica:

- imposibilitatea acționării sirenelor în cazul viiturilor rapide la nivelul localităților;

- inexistența timpului pentru transmiterea ordinului de la nivel național/județean către localitate în situații determinate de producerea unor dezastre/situații de urgență cum ar fi ruperi de baraje, accidente CBRN etc;

- inexistența timpului pentru transmiterea ordinului de la nivel național/județean către localitate în situații determinate de atac aerian, acțiuni utilizând drone sau alți vectori cum ar fi rachetele etc

- timpul scurt de la momentul producerii unei informații privind iminența producerii unei situații de protecție civilă notificată la nivel național și timpul de transmiterea a mesajelor către autoritățile județene și locale și apoi alarmarea populației;

---

[14] Sistemul RO-ALERT, destinat avertizării în situații de urgență extreme prin difuzarea de mesaje de tip Cell Broadcast pentru avertizarea și alarmarea populației în situații de urgență, conform prevederilor legale.
Sistemul RO-ALERT este folosit în situații majore în care viața și sănătatea cetățenilor sunt puse în pericol, cum ar fi fenomene meteo extreme, inundații amenințătoare, atac terorist sau alte situații care amenință grav comunitățile. Sistemul de avertizare a populației în situații de urgență RO-ALERT este constituit, în scopul difuzării mesajelor de avertizare a populației în situații de urgență, folosind infrastructurile rețelelor operatorilor de comunicații mobile din România și alte mijloace capabile de a difuza mesaje de avertizare populației (radiodifuziune, televiziune, etc).

[15] Claudiu Bratu- Reziliența și rezistența prin protecție civilă, ISBN 978-620-0-62865-7 GlobeEdit (2021-11-30), pag 158-159

- nerecepționarea mesajelor RO-ALERT ca urmare a lipsei telefoanelor care să recepționeze mesajul, lipsa de semnal telefonic, condiții de ecranare, zgomot puternic sau transmiterea pe timpul nopții;

- neluarea în seamă a mesajului RO-ALERT în contextul în care în multe situații populația îl ignoră pe fondul primirii unor mesaje considerate "nerelevante";

- timpul scurt pentru transmiterea mesajului de prealarmă aeriană care implică responsabilitatea palierului național (DSUIGSU)

Plecând de la cele mai sus prezentate, având în vedere Legea 481/2004 privind protecția civilă consider necesar ca *în caz de iminență a producerii sau producerea atacurilor din aer/terestre, precum și a situațiilor de urgență/dezastre, ISU, respectiv IGSU, să poată realiza acționarea* ***totală sau parțială*** *a echipamentelor de alarmare publică centralizate în sistemul național de înștiințare-alarmare.*

În acest context consider că trebuie să existe o simbioză între nevoia alarmării populației prin sirene și transmiterea de mesaje detaliate prin RO-ALERT

Plecând la cerința esențială O*rdinului MAI 886 din 30 septembrie 2005 pentru aprobarea Normelor tehnice privind Sistemul național integrat de înștiințare, avertizare si alarmare a populației care vizează o structură piramidală a sistemului rezultă:*

a)nevoia de interconectare sirenelor de alarmare pe nivel intermediar sau terminal cu nivelul național;

b)echipamentele dispuse la nivel superior și cele în nod de rețea pot acționa orice echipament de la nivelul inferior. Exemple[16]:

- *Departamentul pentru Situații de Urgență (DSU)* poate acționa din sediul acestuia, una sau mai multe sirene dintr-o unitate administrativ-teritorială (județ, localitate) sau de la un operator economic;

- *Inspectoratul General pentru Situații de Urgență* prin Centrul Operațional Național poate acționa din sediul unității, CNCCI sau, după caz din Punctul de Comandă al IGSU una sau mai multe sirene dintr-o unitate administrativ-teritorială (județ, localitate), de la un operator economic și toate sirenele integrate;

- *Inspectoratele pentru Situații de Urgență* prin Centrul Operațional județean/al mun. București-Ilfov poate acționa de la sediul unității, Centrul Județean de Coordonare și Conducere a Intervenției (CJCCI) sau alte puncte de comandă de rezervă una sau mai multe sirene dintr-o unitate administrativ-teritorială (Mun București, municipiu sau oraș, sector al mun. București, comună sau sat) sau, după caz, de la un operator economic și toate sirenele integrate;

- *Primarul localității* (municipiu, oraș, comună) poate acționa de la sediul primăriei sau, după caz, ale diferitelor puncte de comandă/conducere una sau mai multe sirene din localitate, sectoare ale Mun București sau satele/cartierele aparținătoare sau, după caz, de la un operator economic.

- *Operatorul economic sursă de risc* poate acționa de la sediul societății sau, după caz, din punctele de comandă/conducere una sau mai multe sirene

c) dezvoltarea și integrarea la nivel strategic, tactic și operațional a comunicațiilor prin mijloace radio (rețele radio pe unde scurte, rețele radio VHF, sistemul de comunicații radio digitale în standard TETRA, rețele de telefonie mobilă pentru transmiterea mesajelor/semnalelor de înștiințare-avertizare și alarmare);

d) Dezvoltarea sistemului Sistemul RO-ALERT. Integrarea și modernizarea tuturor componentelor care vizează avertizarea populației cu precădere prin sistemul de avertizare a populației în situații de urgență RO-ALERT.

V. CONCLUZII

Misiunile protecției civile de-a lungul timpului au inclus, printre altele avertizarea, înștiințarea și alarmarea.

Chiar dacă legislația nu le definește în mod clar ca sisteme de importanța strategică sistemul național de înștiințare - alarmare trebuie dezvoltat și dimensionat în funcție de riscurile naturale, tehnologice, militare sau de natură teroristă care pot afecta teritoriul național.

[16] Col (r) dr.Claudiu BRATU Înștiințarea, alarmarea și avertizarea. Concepte operaționale- ISBN-13: ISBN 978-620-6-80082-8, GlobeEdit (2024), pag 198

În fapt, acest sistem de alarmare a populației despre pericolul iminent al producerii dezastrelor sau atacurilor inamice, în caz de conflict militar, compus din sirene electrice, electronice și dinamice de diferite capacități, cofrete cu sau fără automate de semnal și circuite de acționare reprezintă o parte a infrastructurii de protecție civilă[17];

Dimensionarea sistemului de înștiințare alarmare implică o bună cunoaștere a elementelor de geopolitică, a riscurilor și vulnerabilităților la adresa teritoriului național și capacitatea de a înțelege conceptele moderne cu incidență directă sau indirectă în acest domeniu**.**

În mod concret, potrivit legislației în domeniul protecției civile, situațiile care impun înștiințarea, avertizarea, prealarmarea și alarmarea sunt situațiile de protecție civilă, care, în mod concret sunt:

- iminenta producerii sau producerea unor dezastre
- pericolul atacului din aer;
- utilizarea mijloacelor CBRN

Plecând de la concluzia, deloc îmbucurătoare, că în acest moment, la nivel național nu se pot transmite într-un interval de timp scurt (câteva minute) mesaje de la nivel național și chiar județean către autoritățile locale (primărie) și nici nu se poate alarma imediat populația în situații critice cum ar fi evenimentele asociate atacului aerian (inclusiv cu rachete balistice sau drone) ori, după caz, evenimente de tipul dezastrelor care pot afecta mai multe județe (ex evenimente CBRN, căderi de obiecte cosmice sau viituri imediate) rezultă nevoia stringentă de operaționalizare reală a *Sistemul național integrat de înștiințare, avertizare si alarmare a populației așa cum este el definit de OMAI 886/2005 pentru aprobarea Normelor tehnice privind Sistemul național integrat de înștiințare, avertizare si alarmare a populației.*

Pentru operaționalizarea reală a Sistemul integrat de avertizare si alarmare se impune ca structurile abilitate în domeniul protecției civile adică Departamentul pentru Situații de Urgență, Inspectoratul General pentru Situații de Urgență, inspectoratele pentru situații de urgență și autoritățile locale să identifice mecanismele necesare operaționalizării reale a sistemului existent astfel încât acesta să fie pe deplin funcțional și acolo unde se impune să fie dezvoltat inclusiv în aspecte care țin inclusiv de sistemul de transmitere a ordinelor și mesajelor de sus în jos (de la nivel național și până la localitate și operator economic) de raportare efecte evenimente deosebite de jos în sus. Toate acestea pot fi realizate în timpi extrem de mici, de nivelul a 5-10 secunde[18].

Este deosebit de importat a se avea în vedere faptul că Sistemul integrat de avertizare si alarmare trebuie să fie complementar cu Sistemul ROALERT

În susținerea celor mai sus menționate trebuie luat în considerare că sistemele de avertizare în masă sau timpurie devin din ce în ce mai importante din cauza creșterii numărului de dezastre naturale, iar în perioada actuală de existența unor conflicte în zona de interes a României.

Ce este deosebit de important este faptul că în țara noastră există firme private care dezvoltă astfel de sisteme de înștiințare alarmare. Costurile operaționale de integrare a tuturor sistemelor (inclusiv cele existente) este foarte scăzut iar prin realizarea printr-un singur furnizor de sisteme de înștiințare-alarmare se poate asigura realizarea unui sistem unitar, eficient și funcțional.

Plecând de la premisa că dimensionarea sistemului de înștiințare, avertizarea, pre-alarmare și alarmare, după caz, a autorităților și a populației trebuie precizat ca aceasta este un atribut național ce derivă din libertatea statelor de a organiza propriul sistem național al protecției civile, consider că și țara noastră poate furniza un astfel se sistem propriu, nefiind necesar achiziționarea ”la cheie” la preturi ”prohibite” a unui Sistem creat în alte țări și la care să nu avem control total în ceea ce privește dezvoltarea ulterioară. Putem spera, că prin decizii înțelepte, România ajungă la performanța de a deține propriul SISTEM NAȚIONAL UNIC INTEGRAT DE AVERTIZARE ȘI ALARMARE.

---

[17] Col (r) dr.Claudiu BRATU -Managmentul protecției civile din România-Managementul strategic al protecției civile - Volumul 1- ISBN-13: 978-620-0-60548-1, GlobeEdit (2020), pag 159

[18] Col (r) dr.Claudiu BRATU Înștiințarea, alarmarea și avertizarea. Concepte operaționale- ISBN-13: ISBN 978-620-6-80082-8, GlobeEdit (2024), pag 216

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE:

[1]Legea nr. 481/2004 privind protecția civilă completata și modificată cu L 253/2020 de aprobare a OUG 68/2020

[2]Legea 45/1994 legea apărării naționale;

[3]OUG 21/2004 privind Sistemul National de Management al Situațiilor de Urgență modificat prin OUG 1/2014; OUG 89/2014; OUG 68/2020 (probata prin L253/2020)

[4]OUG nr. 72/ 2017.- privind implementarea Sistemului de avertizare a populației în situații de urgență "RO-ALERT"

[5]Strategia Națională de Apărare a Țării pentru perioada 2020-2024 a fost aprobată prin Hotărârea nr. 22 a Ședinței comune a Senatului și Camerei Deputaților din 30 iunie 2020, care a fost publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 574 din 1 iulie 2020.

[6]HGR 557/2016 privind managementul tipurilor de risc;

[7]OMAI 1.259/2006 completat cu OMAI 2 din 2020 pentru aprobarea Normelor privind organizarea si asigurarea activității de înștiințare, avertizare, prealarmare si alarmare in situații de protecție civilă;

[8]OMAI 886/2005 pentru aprobarea Normelor tehnice privind Sistemul național integrat de înștiințare, avertizare si alarmare a populației

[9]Claudiu Bratu - Reziliența și rezistența prin protecție civilă, ISBN 978-620-0-62865-7 GlobeEdit (2021)

[10] Col (r) dr.Claudiu BRATU Managmentul protecției civile din România-Managementul strategic al protecției civile - Volumul 1- ISBN-13: 978-620-0-60548-1, GlobeEdit (2020)

[11] Col (r) dr.Claudiu BRATU Înștiințarea, alarmarea și avertizarea. Concepte operaționale- ISBN-13: ISBN 978-620-6-80082-8, GlobeEdit (2024);

[12] *Viorel VELIŞCU*, *Drept internaţional public*,ediţia a II-a, Editura Sitech, Craiova, 2012

[13] *Nicoleta DIACONU, Cătălin ANDRUŞ, Viorel VELIŞCU*, *Fundamentele juridice ale dreptului Uniunii Europene*, Editura Universul Juridic (Cod CNCSIS 103), Bucureşti, 2008;

[14] *Viorel VELIŞCU, Modalităţi juridice de protecţie a unor categorii de persoane în cazul diferendelor sau conflictelor internaţionale*

[15] *Viorel VELIŞCU, „Tratatele internaţionale - cadrul juridic de colaborare a statelor în asigurarea păcii şi securităţii internaţionale*", în Revista Română de Drept Comunitar, nr. 6, Bucureşti 2009

[16] *Viorel VELIŞCU, Ştefan ŢARCĂ„P*rejudiciul ecologic provocat de impactul globalizării*", în Revista Pro Patria Lex, nr. 1/ 2013, Ed. Universul juridic, Bucureşti, 2013*

ORDINEA PUBLICĂ ȘI SIGURANȚĂ NAȚIONALĂ ÎN RAPORT CU DREPTURILE OMULUI

PUBLIC ORDER AND NATIONAL SECURITY IN RELATION TO HUMAN RIGHTS

BEJAN Adelina-Lorena
Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza”, București, Aleea Privighetorilor nr. 1A, sector 1

Conf. univ. dr. VELIȘCU Viorel
Colegiul Național de Afaceri Interne, Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza”, București, Aleea Privighetorilor nr. 1A, sector 1

Abstract(en): *Public order refers to the set of regulations and measures that are intended to ensure the proper functioning of society and the safety of citizens. This includes preventing and punishing conduct that may affect national security, public health, public morality, and the general welfare of the community. Public policy may include regulations relating to freedom of speech, public assembly, protection of economic order and others.*

Human rights and public order are two interrelated but often seemingly opposing concepts. Essentially, human rights refer to the fundamental freedoms and protections that are guaranteed to every person, while public order is a concept that refers to the maintenance of stability, security and well-being in a society. The balance between these two aspects can be complex and sometimes contested.

Human rights are those fundamental and inalienable rights that benefit any person, regardless of nationality, ethnicity, gender, religion or any other status. These rights are enshrined in international documents such as the Universal Declaration of Human Rights (UDHR), the European Convention on Human Rights (ECHR), and in the national constitutions of the countries.

Keywords: *public order, national security, human rights,citizens, national constitutions*

Abstract(ro): *Ordinea publică se referă la ansamblul reglementărilor și măsurilor care sunt menite să asigure buna funcționare a societății și siguranța cetățenilor. Aceasta include prevenirea și sancționarea comportamentelor care pot afecta siguranța națională, sănătatea publică, moralitatea publică și bunăstarea generală a comunității. Ordinea publică poate include reglementări referitoare la libertatea de exprimare, întruniri publice, protecția ordinii economice și altele.*

Drepturile omului și ordinea publică sunt două concepte interconectate, dar adesea în aparență în opoziție. În esență, drepturile omului se referă la libertățile și protecțiile fundamentale care sunt garantate fiecărei persoane, în timp ce ordinea publică este un concept care se referă la menținerea stabilității, securității și bunăstării într-o societate. Echilibrul între aceste două aspecte poate fi complex și, uneori, contestat.

Drepturile omului sunt acele drepturi fundamentale și inalienabile de care beneficiază orice persoană, indiferent de naționalitate, etnie, sex, religie sau orice alt statut. Aceste drepturi sunt consacrate în documente internaționale precum Declarația Universală a Drepturilor Omului (DUDH), Convenția Europeană a Drepturilor Omului (CEDO), și în constituțiile naționale ale țărilor.

Cuvinte-cheie: *ordine publică, securitate națională, drepturile omului, cetățeni, constituții naționale.*

I. INTRODUCERE

Alegerea temei „Ordinea Publică și Siguranța Națională în raport cu Drepturile Omului” este motivată de mai multe aspecte principale care evidențiază atât relevanța sa în contextul actual, cât și complexitatea subiectului. Această temă se află în zona de intersecție a două domenii cheie pentru orice stat democratic: protecția securității naționale și respectarea drepturilor fundamentale ale omului.

Această temă are o importanță majoră deoarece amenințările la adresa securității naționale sunt din ce în ce mai multiple și complexe, iar protecția drepturilor fundamentale ale omului constituie un pilon al democrației, este crucial ca măsurile de siguranță să fie atent reglementate și controlate pentru a preveni abuzurile.

De cele mai multe ori conceptele de „ordine publică" și „securitate publică" (în literatura de specialitate din România este utilizat termenul „siguranță publică") sunt folosite împreună fiind strâns interconectate și interdependente. Esența acestei relații – ambele sunt menite să stabilească o ordine socială adecvată care să satisfacă nevoile cetățenilor și ale societății, iar încălcarea normelor va atrage răspunderea subiecților, cât și intervenția statutului.

Ordinea și siguranța publică, ca și concept, este utilizat practic în completarea noțiunilor generice de "ordine publică" și de "siguranță publică". În acest context, este de menționat că unii autori consideră "siguranța publică", ca fiind un bun al dreptului, iar "ordinea publică", ca fiind un bun "sui generis", care constituie o categorie intermediară, între drept și morală, un bun a cărui violare poate avea totuși repercusiuni și mai grave, decât acelea ale unui principiu pur etic. În consecință, în considerarea celor exprimate, apreciem că „ordinea și siguranța publică" constituie cel mai important complex de „bunuri publice", pe care statul, cu autoritatea sa administrativă, trebuie să le protejeze prin activitatea instituțiilor de ordine și siguranță publică, pentru a consolidarea durabilă a statului de drept. Ca urmare, statul, ca forma cea mai înaltă de organizare a societății, pentru a-și îndeplini menirea sa, de asigurare a protecției persoanelor, de armonizare a nevoilor individuale și colective în societate, de asigurare a conviețuirii sociale, "trebuie să fie călăuzit de politica ordinii și autorității" [5, p. 116].

Din punctul de vedere al dreptului constituțional, ordinea publică reprezintă ansamblul regulilor care asigură siguranța societății și a căror încălcare nu antrenează decât ilegalitatea parțială a unui act sau a unui fapt juridic [6, p. 85].

Noțiunea de ordine publică a fost statuată cu mult timp în urmă încă de Declarația Franceză a drepturilor omului și cetățeanului din 1789 care cu referință la libertatea conștiinței și convingerilor prevedea că „nimeni nu urma să fie persecutat pentru convingerile sale, nici chiar pentru cele religioase, dacă prin exprimarea lor nu se încălca ordinea publică prevăzută de lege" (art. 10) [7].

Ulterior definind poliția „Code de delites et des peines" din 1795 determina că aceasta „este instituită pentru a menține ordinea publică, libertatea, proprietatea și siguranța individuală" [8, p. 14]

Drepturile omului sunt acele drepturi care sunt specifice ființei umane, considerate ca având natură universală (se aplică peste tot) și egalitară (sunt aceleași pentru toți).

Aceste drepturi pot exista ca drepturi naturale sau ca drepturi legale, atât în legislația națională, cât și în cea internațională. Doctrina drepturilor omului în practica internațională, în cadrul dreptului internațional, instituțiile globale și regionale, în politicile de state și în activitățile organizațiilor non-guvernamentale a fost o piatră de temelie a politicilor publice din întreaga lume.

Multe dintre ideile de bază care au dus la o luptă intensă pentru obținerea acestor drepturi s-au dezvoltat în urma celui de Al Doilea Război Mondial și a atrocităților Holocaustului, ducând la adoptarea Declarației Universale a Drepturilor Omului de la Paris de către Adunarea Generală a Națiunilor Unite în 1948.

Lumea antică nu avea conceptul de drepturi universale ale omului. Societățile antice au avut sisteme elaborate de taxe, concepții de justiție, de politică etc., care au căutat să realizeze demnitatea umană, bunăstarea, dar separat de drepturile omului.

„Toate ființele umane se nasc libere și egale în demnitate și în drepturi. Ele sunt înzestrate cu rațiune și conștiința și trebuie să se comporte unele față de altele în spiritul fraternității"

II. ASIGURAREA ORDINII PUBLICE ÎN MOD DEMOCRATIC

Ghidul OSCE pentru asigurarea ordinii publice în mod democratic7 evidențiază un număr de principii fundamentale care ar trebui să stea la baza tuturor formelor de asigurare a ordinii și care oferă cadrul fundamental pentru abordarea asigurării ordinii publice la întruniri și manifestații:

Urmărirea obiectivelor asigurării ordinii publice în mod democratic: Poliția este cea mai vizibilă manifestare a autorității guvernului, sarcinile sale principale fiind menținerea legii și ordinii, protejarea și respectarea drepturilor și libertăților fundamentale, prevenirea și combaterea infracționalității și asigurarea asistenței și serviciilor pentru public.

Asigurarea supremației legii: Poliția trebuie să opereze în conformitate cu legile naționale și cu standardele internaționale de aplicare a legilor acceptate de Statele participante OSCE și să demonstreze că este dedicată supremației legii și statului de drept în practică.

Etica poliției și drepturile omului: Pentru a câștiga încrederea societății, poliția trebuie să adere la un cod de conduită profesională și să dea dovadă de profesionalism și integritate. Apărarea și protejarea vieții trebuie să fie prioritatea numărul unu a poliției.

Răspunderea și transparența poliției: Asigurarea ordinii publice în mod democratic necesită ca poliția să fie, și să se considere pe sine ca fiind, răspunzătoare în fața cetățenilor, a reprezentanților acestora, a statului și legii. Activitățile poliției, inclusiv comportamentul polițiștilor individuali, strategiile operațiunilor de poliție, procedurile de numire în funcție și gestionarea bugetului, trebuie să fie transparente pentru a putea fi cercetate de către o varietate de instituții de control.

De asemenea, o trăsătură centrală a asigurării ordinii publice în mod democratic este conștientizarea faptului că este nevoie de consimțământul cetățenilor. Cerințele preliminare pentru dobândirea sprijinului publicului sunt: transparența operațiunilor de poliție și cultivarea comunicării și înțelegerii reciproce cu publicul, pe care poliția îl servește și protejează.

Principiile asigurării ordinii publice la întruniri și manifestații

După următoarele patru principii cheie – cunoaștere, facilitare, comunicare și diferențiere – trebuie să se ghideze organizațiile de poliție atunci când abordează provocările iar aceste principii trebuie să stea la baza abordării de către poliție a oricărei întruniri.8 Aceste patru principii trebuie utilizate și aplicate de către comandanții de poliție în toate etapele planificării, pregătirii, implementării și debriefing-urilor operațiunii, pentru a asigura faptul că întrunirile decurg în mod pașnic. La aceste principii trebuie de asemenea să recurgă forțele de ordine la toate nivelurile în activitatea de asigurare a ordinii publice la întruniri.

O cerință preliminară este cunoașterea diferitelor grupuri care fac parte dintr-o întrunire. Este important ca poliția să fie conștientă de normele, valorile, intențiile și obiectivele acestora, să cunoască percepția acelor grupuri privind ceea ce e bine și corect, stereotipurile și așteptările cu privire la alte grupuri, trecutul lor (inclusiv întrunirile organizate anterior) și alte elemente care au o semnificație specială, simbolică.

Astfel de cunoștințe permit poliției să înțeleagă interesele și obiectivele grupurilor, permițându-i să le faciliteze acestora obiectivele legitime. Aceste cunoștințe de asemenea permit poliției să înțeleagă ce tipuri de acțiuni ale poliției pot fi percepute ca fiind ofensatoare sau provocatoare de către un grup, putând astfel duce la conflict.

Culegerea de informații de către poliție înaintea unei operațiuni trebuie să pună accentul pe aprofundarea și sporirea cunoașterii grupurilor care se presupune că vor participa la o întrunire precum și cunoașterea motivațiilor lor, împreună cu informațiile despre indivizii care pot fi considerați ca fiind o sursă de risc (muncă ce ține de serviciul operativ).

III. INSTRUMENTE FUNDAMENTALE DE PROTECȚIE A DREPTURILOR OMULUI

Protecția drepturilor omului este crucială pentru formarea unor societăți axate pe respectul demnității și libertății individului. În această perspectivă, diverse norme juridice au fost implementate pentru a asigura protecția acestor drepturi fundamentale în context global, regional și național. Printre cele mai relevante documente se regăsesc Convenția Europeană a Drepturilor Omului (CEDO), Declarația Universală a Drepturilor Omului (UDHR) și Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene

Convenția Europeană a Drepturilor Omului a jucat un rol important în dezvoltarea și conștientizarea drepturilor omului în Europa. Dezvoltarea unui sistem regional de protecție a drepturilor omului care funcționează în întreaga Europă poate fi văzută ca un răspuns direct la preocupările duble. În primul rând, după cel de-al Doilea Război Mondial, convenția, bazată pe inspirația Declarației Universale a Drepturilor Omului, poate fi văzută ca parte a unui răspuns mai larg din partea puterilor aliate în realizarea unei agende pentru drepturile omului pentru a preveni cele mai grave. încălcările drepturilor omului care au avut loc în timpul celui de-al Doilea Război Mondial să nu se repete.[9]

În al doilea rând, convenția a fost un răspuns la creșterea stalinismului în Europa Centrală și de Est și a fost concepută pentru a proteja statele membre ale Consiliului Europei de subversia comunistă. Acest lucru explică, în parte, referințele constante la valori și principii care sunt

„necesare într-o societate democratică” de-a lungul convenției, în ciuda faptului că astfel de principii nu sunt în niciun fel definite în cadrul convenției în sine.[9] În consecință, convenția a fost concepută în principal, la momentul creării ei, ca o măsură „anti-totalitară” pentru a ajuta la stabilizarea social-democrațiilor din Europa de Vest, mai degrabă decât ca o reacție specifică la moștenirea nazismului și a Holocaustului. Această abordare a fost o continuare a credințelor atlantiste din cel de-al Doilea Război Mondial și de la începutul Războiului Rece, care a cerut apărarea democrației împotriva tuturor formelor de autoritarism.[10]

Declarația Universală a Drepturilor Omului este un document internațional adoptat de Adunarea Generală a Națiunilor Unite care consacră drepturile și libertățile tuturor ființelor umane. Întocmit de un comitet ONU prezidat de Eleanor Roosevelt, a fost acceptat de Adunarea Generală ca Rezoluție 217 în timpul celei de-a treia sesiuni, la 10 decembrie 1948, la Palais de Chaillot din Paris, Franța.[1] Din cei 58 de membri ai Națiunilor Unite la acea vreme, 48 au votat pentru, niciunul împotrivă, opt s-au abținut și doi nu au votat.[2]

Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene a fost proclamată de către Comisia Europeană, Parlamentul European și Consiliul Uniunii Europene la data de 7 decembrie 2000, în cadrul Consiliului European de la Nisa. Includerea drepturilor fundamentale ale cetățenilor Uniunii în Tratatul de la Lisabona presupune faptul că instituțiile Uniunii și statele membre sunt obligate din punct de vedere juridic, atunci când pun în aplicare dreptul UE, să respecte aceste drepturi.

Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare carta) protejează drepturile fundamentale de care se bucură cetățenii în Uniunea Europeană (UE). Aceasta este un instrument modern și cuprinzător al legislației UE, care protejează și promovează drepturile și libertățile oamenilor, având în vedere schimbările din societate, progresul social și evoluțiile științifice și tehnologice.

IV. CONCLUZII

Carta reafirmă - cu respectarea competențelor și sarcinilor UE și a principiului subsidiarității - drepturile stabilite pe baza tradițiilor constituționale și a obligațiilor internaționale comune ale statelor membre ale UE, care includ Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, din Cartele sociale adoptate de UE și de către Consiliul Europei, precum și din jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene și a Curții Europene a Drepturilor Omului. Conferind drepturilor fundamentale mai multă claritate și vizibilitate, carta instaurează securitate juridică în interiorul UE. Carta conține un preambul și 54 de articole, grupate în șapte capitol.

În concluzie, relația dintre ordinea publică și drepturile omului este fundamentală pentru asigurarea unei societăți stabile și echilibrate. Ordinea publică asigură siguranța colectivă, menținând pacea socială și protejând cetățenii de infracțiuni sau nesiguranță.

Respectarea drepturilor omului în procesul de menținere a ordinii publice consolidează încrederea cetățenilor în autorități, contribuind astfel la un climat social stabil și cooperant.

Așadar, o asemenea legătură este fundamentală pentru dezvoltarea unei societăți democratice, în care securitatea este garantată fără a compromite demnitatea și libertățile fundamentale ale indivizilor.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE:

[1]Ianuș Erhan, Fundamentele constituționale ale domeniului ordinii și securității publice (https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/164-174_11.pdf)

[2]https://www.universuljuridic.ro/drepturile-omului-in-uniunea-europeana/#f1

[3]Ghidul drepturilor omului pentru asigurarea ordinii publice la întruniri (https://www.osce.org/files/f/documents/6/0/439178.pdf)

[4]https://en.wikipedia.org/wiki/European_Convention_on_Human_Rights

[5]https://en.wikipedia.org/wiki/Universal_Declaration_of_Human_Rights

[6]https://ro.wikipedia.org/wiki/Carta_Drepturilor_Fundamentale_a_Uniunii_Europene

[7]https://eur-lex.europa.eu/RO/legal-content/summary/charter-of-fundamental-rights-of-the-european-union.html

IMPACTUL ALGORITMILOR REȚELELOR SOCIALE ÎN POLARIZAREA OPINIEI PUBLICE

THE IMPACT OF SOCIAL NETWORK ALGORITHMS IN POLARIZING PUBLIC OPINION

CÎRJĂ Iulian-Cosmin
Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza”, București, Aleea Privighetorilor nr. 1A, sector 1

Conf. univ. dr. VELIȘCU Viorel
Colegiul Național de Afaceri Interne, Academia de Poliţie „Alexandru Ioan Cuza”, Bucureşti, Aleea Privighetorilor nr. 1A, sector 1

Abstract(en): *The rapid rise of social media platforms has had a profound impact on public discourse, with algorithms playing a pivotal role in shaping users' interactions and the information they are exposed to. This paper explores the effect of social media algorithms on the polarization of public opinion, particularly in democratic societies. Through a qualitative and quantitative analysis, it examines how algorithmic mechanisms amplify ideological divides, creating echo chambers that reinforce existing biases. The research aims to identify key factors contributing to this polarization and evaluate the broader societal implications. The study also investigates the ethical responsibility of social media platforms and proposes potential measures to mitigate the negative effects of algorithm-driven content dissemination. Ultimately, this paper emphasizes the need for informed policy-making and regulation to address the challenges posed by algorithmic manipulation in social media spaces.*

Keywords: *social media algorithms, public opinion polarization, echo chambers, algorithmic manipulation, media regulation.*

Abstract(ro): *Ascensiunea rapidă a platformelor de social media a avut un impact semnificativ asupra discursului public, algoritmii jucând un rol esențial în modelarea interacțiunilor utilizatorilor și a informațiilor la care aceștia au acces. Lucrarea de față explorează efectul algoritmilor rețelelor sociale asupra polarizării opiniei publice, în special în societățile democratice. Printr-o analiză calitativă și cantitativă, se examinează cum mecanismele algoritmice amplifică diviziunile ideologice, creând camere de ecou care întăresc prejudecățile existente. Cercetarea își propune să identifice factorii cheie care contribuie la această polarizare și să evalueze implicațiile mai largi ale acesteia asupra societății. Studiul investighează, de asemenea, responsabilitatea etică a platformelor de social media și propune măsuri pentru a atenua efectele negative ale difuzării de conținut bazate pe algoritmi. În final, lucrarea subliniază necesitatea unei reglementări și politici informate pentru a aborda provocările impuse de manipularea algoritmică în mediul rețelelor sociale.*

Cuvinte-cheie: *algoritmi social media, polarizarea opiniei publice, camere de ecou, manipulare algoritmică, reglementare media.*

I. INTRODUCERE

În era digitală, rețelele sociale au devenit unul dintre principalele medii prin care informația este diseminată și opiniile sunt formate. Algoritmii care stau la baza acestor platforme joacă un rol esențial în modul în care utilizatorii interacționează cu conținutul, având ca scop principal personalizarea experienței fiecărui individ. Acest proces, deși aparent benefic, poate avea efecte secundare semnificative asupra dinamicii sociale, în special în contextul polarizării opiniilor publice. Alegerea acestei teme este motivată de nevoia tot mai mare de a înțelege modul în care tehnologiile digitale influențează coeziunea socială și dialogul public.

Contextul actual este marcat de o polarizare tot mai accentuată a societății, evidențiată de conflicte ideologice, sociale și politice care sunt adesea amplificate pe platformele online. Aceste platforme, prin intermediul algoritmilor lor, tind să creeze ceea ce Eli Pariser numește *filter bubbles*—bule informaționale în care utilizatorii sunt expuși preponderent la informații care le confirmă punctele de vedere existente. În același timp, Cass Sunstein subliniază rolul camerelor de ecou (*echo chambers*) în amplificarea discursurilor extreme, izolând indivizii în grupuri ideologice și reducând diversitatea opiniilor la care sunt expuși. Aceste concepte teoretice reprezintă un fundament esențial pentru înțelegerea mecanismelor algoritmice din spatele polarizării.

Pe lângă cercetările teoretice, realitatea cotidiană oferă multiple exemple ale impactului negativ al algoritmilor asupra opiniei publice. Evenimente precum Brexit sau alegerile prezidențiale din Statele Unite din 2016 au demonstrat modul în care algoritmii pot amplifica tensiunile sociale și pot facilita propagarea dezinformării. În acest context, este imperios necesar să înțelegem nu doar mecanismele care conduc la aceste efecte, ci și să identificăm măsuri care să atenueze fragmentarea socială cauzată de utilizarea algoritmilor în rețelele sociale.

Această lucrare pornește de la ipoteza conform căreia algoritmii rețelelor sociale joacă un rol decisiv în polarizarea opiniilor publice, amplificând conflictele și reducând spațiul pentru dialogul constructiv. Se urmărește investigarea a trei direcții principale: modul în care algoritmii prioritizează conținutul polarizant, efectele psihosociale ale expunerii prelungite la bule informaționale și impactul asupra dinamicii democratice. Prin această abordare, lucrarea își propune să aducă o contribuție semnificativă la dezbaterea privind efectele sociale ale tehnologiilor digitale și să ofere soluții practice pentru diminuarea impactului negativ al acestora.

Mai mult, studiul va aborda și inițiativele care încearcă să reglementeze transparența algoritmilor și să combată dezinformarea. Totodată, se va discuta despre importanța educației digitale și a dezvoltării gândirii critice pentru utilizatorii rețelelor sociale, ca măsuri complementare pentru reducerea polarizării. Astfel, această lucrare va contribui la înțelegerea unei teme de actualitate și va explora soluții pentru a proteja coeziunea socială într-o epocă profund influențată de tehnologie.

II. DEFINIREA ALGORITMILOR ȘI FUNCȚIONAREA LOR ÎN REȚELELE SOCIALE

Algoritmii reprezintă un set de instrucțiuni sau reguli matematice, implementate sub forma codului software, care permit calculatoarelor să ia decizii și să rezolve probleme în mod automatizat. În contextul rețelelor sociale, algoritmii sunt folosiți pentru a analiza datele utilizatorilor și a personaliza conținutul afișat, având ca principal obiectiv îmbunătățirea experienței utilizatorilor și creșterea angajamentului acestora.

Deși rolul acestor algoritmi este adesea asociat cu îmbunătățirea interacțiunii pe platforme precum Facebook, Twitter sau TikTok, efectele lor asupra utilizatorilor și asupra societății sunt mai complexe. În esență, algoritmii analizează istoricul de navigare, interacțiunile, preferințele și rețelele sociale ale utilizatorilor pentru a prezice ce tip de conținut ar putea să îi intereseze cel mai mult. "Scopul unui algoritm este de a filtra conținutul irelevant sau conținutul care nu este de înaltă calitate. Acest lucru pune conținutul tău în pericol de a fi îngropat sau ascuns din feed-uri dacă nu se încadrează în criteriile stabilite".[1]

2.1. Personalizarea conținutului: cum funcționează algoritmii?

În termeni practici, algoritmii rețelelor sociale folosesc modele de învățare automată (*machine learning*) pentru a analiza volume mari de date generate de utilizatori. De exemplu, algoritmul de recomandare al YouTube monitorizează istoricul videoclipurilor vizionate, timpul petrecut pe platformă și interacțiunile utilizatorilor (like-uri, comentarii, abonări) pentru a recomanda conținut similar. La fel, Facebook prioritizează în fluxul de știri postările și reclamele care generează cel mai mare potențial de interacțiune, pe baza analizei activităților anterioare ale utilizatorului.

Pe de altă parte, TikTok se remarcă prin algoritmul său extrem de eficient, care combină preferințele utilizatorilor cu analiza videoclipurilor vizionate pentru a livra un flux personalizat în

[1] https://digitalmarketinginstitute.com/blog/how-do-social-media-algorithms-work, accesat în data 23.11.2024, ora 17:23

timp real. Acest model inovator a dus la o creștere exponențială a angajamentului utilizatorilor, dar a atras și critici pentru tendința de a încuraja consumul excesiv de conținut extrem sau controversat.

Această abordare axată pe maximizarea implicării utilizatorilor determină adesea algoritmii să prioritizeze conținutul care stârnește emoții puternice, precum furia, entuziasmul sau frica, deoarece astfel de emoții duc la creșterea interacțiunilor. Deși acest mecanism poate părea inofensiv, el are consecințe negative semnificative asupra modului în care utilizatorii percep realitatea.

2.2: Bulele informaționale și camerele de ecou: efectele negative ale algoritmilor

Un efect major al personalizării algoritmice este crearea bulelor informaționale (*filter bubbles*), un concept popularizat de Eli Pariser. Bulele informaționale apar atunci când utilizatorii sunt expuși preponderent la informații și perspective care le confirmă opiniile existente, eliminând din fluxul de știri punctele de vedere opuse. "Platformele de socializare prioritizează subiectele în tendință, deoarece acestea generează angajament din partea utilizatorilor. Drept urmare, algoritmii au ca scop afișarea unui volum mai mare de astfel de conținut utilizatorilor pentru a-i menține pe aceștia derulând prin feed-urile lor."[2] De exemplu, un utilizator care interacționează frecvent cu postări pro-climă va primi din ce în ce mai multe informații despre schimbările climatice, în timp ce articolele care contestă aceste idei sunt eliminate sau marginalizate.

Acest proces, deși pare logic din perspectiva algoritmului, creează un spațiu digital limitat, în care utilizatorii sunt izolați de opiniile divergente. În loc să fie expuși la o diversitate de perspective, indivizii ajung să consume un flux informațional unilateral, ceea ce contribuie la consolidarea convingerilor existente și, în cele din urmă, la radicalizare.

Un fenomen similar este cel al camerelor de ecou (*echo chambers*), unde utilizatorii interacționează aproape exclusiv cu persoane sau grupuri care împărtășesc aceleași puncte de vedere. Algoritmii joacă un rol crucial în amplificarea acestor comunități, sugerând grupuri, pagini sau postări care corespund intereselor utilizatorilor. Această amplificare duce la crearea unor micro-comunități online foarte bine definite, dar polarizate, în care dialogul constructiv devine aproape imposibil.

Un exemplu concret poate fi observat în cazul dezbaterilor politice. Pe platforme precum Twitter, utilizatorii care susțin un anumit partid sau ideologie tind să formeze rețele separate, unde predomină mesaje și opinii care întăresc poziția grupului. Conținutul generat de grupurile opuse este adesea ignorat sau respins vehement, contribuind la adâncirea diviziunilor sociale.

2.3: Impactul asupra utilizatorilor și al societății

Consecințele acestui proces sunt multiple. La nivel individual, utilizatorii pot dezvolta o percepție distorsionată a realității, bazată pe informații incomplete sau unilaterale. De exemplu, în timpul pandemiei de COVID-19, bulele informaționale au contribuit la propagarea teoriilor conspirației și a dezinformării, ducând la refuzul vaccinării sau la neîncrederea în autorități.

La nivel societal, polarizarea generată de algoritmi afectează coeziunea socială, reducând capacitatea grupurilor cu opinii diferite de a coopera și de a găsi soluții comune. În contexte politice, acest fenomen poate duce la creșterea tensiunilor sociale și la fragmentarea electoratului, ceea ce afectează stabilitatea democratică.

Deși algoritmii rețelelor sociale sunt proiectați pentru a îmbunătăți experiența utilizatorilor, efectele lor asupra comportamentului și asupra dinamicii sociale nu pot fi ignorate. Prin crearea bulelor informaționale și a camerelor de ecou, aceștia contribuie la polarizarea opiniilor și la amplificarea diviziunilor existente. În acest context, este esențial să fie luate măsuri pentru a înțelege mai bine modul în care funcționează algoritmii și pentru a reduce impactul negativ al acestora asupra coeziunii sociale. Aceasta nu reprezintă doar o provocare tehnologică, ci și una socială și politică, având în vedere că rețelele sociale joacă un rol tot mai important în viața de zi cu zi a oamenilor.

III. POLARIZAREA OPINIEI PUBLICE: UN FENOMEN AMELIORAT DE ALGORITMI

Polarizarea opiniilor publice reprezintă procesul prin care societatea este împărțită în grupuri distincte și adesea opuse, bazate pe ideologii, convingeri sau opinii. Aceasta nu doar că

[2] https://www.socialpilot.co/blog/social-media-algorithm, accesat în data 24.11.2024, ora 12:35

slăbește coeziunea socială, ci și limitează capacitatea de dialog și cooperare între grupurile cu viziuni diferite. Fenomenul este exacerbat de rețelele sociale, unde algoritmii joacă un rol decisiv în crearea de bule informaționale și camere de ecou care reduc expunerea la perspective alternative.

Algoritmii platformelor de social media sunt concepuți să maximizeze timpul petrecut de utilizatori pe platformă și să stimuleze interacțiunile. Pentru a realiza acest lucru, ei prioritizează conținutul care atrage atenția utilizatorilor, de multe ori accentuând postările care generează emoții puternice, cum ar fi furia, entuziasmul sau frica. Această prioritate acordată conținutului polarizant duce la:

- Consolidarea opiniilor deja existente prin repetarea și întărirea punctelor de vedere similare.
- Reducerea diversității informațiilor, prin ascunderea conținutului contradictoriu sau prin minimizarea vizibilității acestuia.
- Fragmentarea utilizatorilor în grupuri distincte, care consumă informații din surse diferite și care interacționează aproape exclusiv în interiorul propriilor „bule informaționale."

Acest proces este susținut de fenomenul psihologic numit *confirmation bias*, prin care oamenii caută, interpretează și reține informațiile care le confirmă convingerile existente, ignorând dovezile contrare.

3.1: Studiu de caz: Protestele #Rezist în România (2017-2019)

Un exemplu relevant din România, care ilustrează impactul algoritmilor asupra polarizării opiniei publice, este reprezentat de protestele #Rezist, declanșate în perioada 2017-2019 împotriva modificărilor legislative în domeniul justiției. Protestele au evidențiat modul în care rețelele sociale pot amplifica tensiunile sociale și pot crea diviziuni profunde între diverse grupuri din societate.

"Mișcarea *#Rezist* din România a început pe 31 ianuarie 2017, la București, ca urmare a unei măsuri legislative adoptate de guvern, care a susținut emiterea unei ordonanțe de urgență (OUG 13) ce extindea puterile guvernului, dezincriminând anumite acte de corupție. După ce vestea a ajuns în mass-media, a urmat o reacție imediată din partea cetățenilor din București, care s-au adunat a doua zi în fața Guvernului, în Piața Victoriei. Mișcarea a crescut rapid de la 60.000 de protestatari la 150.000 în doar două zile, obținând sprijin extern din partea politicienilor europeni, a vedetelor muzicale și a comunităților de români din afacerea țării, din Marea Britanie, Franța și Belgia. În acest timp au apărut mai multe articole care detaliază climatul politic din România."[3]

Bulele informaționale. Utilizatorii care susțineau protestele erau expuși în mod predominant la conținut care critica guvernul și susținea necesitatea unei justiții independente. Postările cu mesaje pro-reformă juridică sau care susțineau poziția guvernului erau adesea ignorate sau blocate. Acest lucru a consolidat convingerile susținătorilor mișcării #Rezist și a dus la crearea unui climat online favorabil doar unui punct de vedere.

Camerele de ecou. Grupurile de Facebook și paginile dedicate protestelor, cum ar fi „Corupția Ucide," au devenit platforme pentru schimbul de mesaje și organizarea manifestațiilor. Algoritmii au amplificat vizibilitatea acestor grupuri, sugerându-le utilizatorilor interesați de subiect. În același timp, utilizatorii cu perspective opuse s-au grupat în alte comunități online, cum ar fi cele care susțineau măsurile guvernului, creând două lumi digitale complet separate.

Propagarea dezinformării. În timpul protestelor, au circulat pe rețelele sociale informații false sau exagerate, care au contribuit la creșterea tensiunilor. De exemplu, imagini și videoclipuri scoase din context au fost folosite pentru a întări pozițiile ambelor tabere, iar algoritmii au amplificat distribuirea acestor materiale prin intermediul partajărilor și al reacțiilor.

Consecințele polarizării:

- **Diviziuni sociale profunde:** Protestele au scos la suprafață o fragmentare clară a societății românești, împărțită între cei care susțineau guvernul și cei care cereau reforme. Această polarizare a fost alimentată și amplificată de algoritmi, care au favorizat expunerea utilizatorilor la mesaje congruente cu propriile opinii.
- **Scăderea dialogului constructiv:** Algoritmii au contribuit la întărirea percepției că cealaltă tabără este complet greșită, ceea ce a făcut aproape imposibil un dialog între cele două grupuri. Lipsa interacțiunilor între taberele opuse a adâncit neînțelegerile și a perpetuat diviziunile.

[3] https://archive.discoversociety.org/2017/04/05/the-democratic-faces-of-romanias-caring-resistance-against-corruption/, accesat în data 24.11.2024, ora 19:40

- **Mobilizare și radicalizare:** Algoritmii au facilitat mobilizarea rapidă a susținătorilor protestelor, dar au amplificat și discursurile extreme, atât din partea celor care susțineau mișcarea, cât și din partea oponenților.

Fenomenul *confirmation bias* a fost omniprezent în timpul protestelor. Utilizatorii căutau în mod activ postări, articole și videoclipuri care să le confirme convingerile, ignorând sau respingând informațiile contrare. Algoritmii rețelelor sociale, care prioritizează conținutul relevant pentru interesele fiecărui utilizator, au amplificat acest proces.

De exemplu, un utilizator care interacționa frecvent cu postări despre corupția guvernamentală era expus aproape exclusiv la conținut anti-guvernamental. Acest lucru a creat o realitate subiectivă, în care toate informațiile disponibile păreau să confirme convingerile utilizatorului. Similar, utilizatorii din cealaltă tabără erau expuși doar la mesaje care justificau măsurile legislative ale guvernului, consolidând percepția lor că protestatarii erau în eroare.

Concluzii. Cazul protestelor #Rezist din România ilustrează modul în care algoritmii pot contribui la polarizarea opiniilor publice, prin crearea de bule informaționale, amplificarea camerelor de ecou și întărirea fenomenului *confirmation bias*. În timp ce algoritmii au facilitat mobilizarea rapidă și au oferit vizibilitate mișcării de protest, aceștia au contribuit și la adâncirea diviziunilor sociale, făcând dialogul constructiv între taberele opuse tot mai dificil.

Pentru a combate aceste efecte, este esențială dezvoltarea unei educații digitale care să promoveze gândirea critică și diversitatea informațională, precum și reglementarea transparenței algoritmilor. Numai astfel se poate preveni amplificarea polarizării și se poate încuraja un dialog autentic și constructiv în spațiul public.

IV. EFECTELE PSIHOSOCIALE ȘI COMPORTAMENTALE ASUPRA UTILIZATORILOR

Algoritmii platformelor de socializare influențează profund modul în care utilizatorii percep realitatea, oferindu-le conținut personalizat bazat pe comportamentul lor anterior. Acest proces determină utilizatorii să consume informații care confirmă opiniile lor preexistente, eliminând sau minimalizând expunerea la perspective alternative. "Algoritmul nu acordă atenție videoclipurilor, ci urmărește spectatorii. Așadar, în loc să încerci să creezi videoclipuri care să mulțumească algoritmul, concentrează-te pe realizarea de videoclipuri care să îi facă pe spectatori fericiți."[4]

Prin crearea de *bule informaționale* și *camere de ecou*, algoritmii selectează conținut care generează cele mai mari șanse de interacțiune – like-uri, comentarii sau distribuiri. De exemplu:

- Utilizatorii care accesează frecvent știri despre conspirații primesc mai multe recomandări din aceeași categorie, consolidând credințele eronate.
- Persoanele interesate de opinii polarizante politice sunt expuse la conținut care exacerbează emoțiile, cum ar fi furia sau frica.

Această abordare distorsionează realitatea utilizatorului, oferindu-i impresia falsă că opiniile majoritare din rețea sunt reprezentative pentru întreaga societate. Rezultatul este o percepție unilaterală a evenimentelor și o erodare a capacității utilizatorilor de a evalua critic informațiile primite.

Un efect semnificativ al utilizării algoritmilor este izolarea socială. Utilizatorii tind să interacționeze doar cu persoane care împărtășesc opinii similare, ceea ce duce la evitarea dialogului cu indivizi sau grupuri care au puncte de vedere diferite. Această izolare are mai multe consecințe:

- **Lipsa diversității de opinii:** Utilizatorii devin din ce în ce mai puțin dispuși să asculte sau să înțeleagă alte perspective, ceea ce limitează schimbul de idei și construirea unor soluții comune.
- **Demonizarea celorlalți:** Lipsa interacțiunilor între grupuri opuse favorizează percepția celorlalți ca fiind complet greșiți sau chiar ostili, reducând empatia și dialogul.
- **Exacerbarea tensiunilor sociale:** În loc să încurajeze o comunicare deschisă, algoritmii întăresc segregarea utilizatorilor în grupuri cu interese comune, accentuând polarizarea.

Un exemplu concret poate fi observat în cazul dezbaterilor publice legate de vaccinare. Algoritmii au creat spații digitale separate pentru susținătorii vaccinurilor și cei împotriva acestora, reducând semnificativ posibilitatea unei discuții constructive.

[4] https://www.sprinklr.com/blog/social-media-algorithms/, accesat în data 25.11.2024, ora 23:11

Unul dintre cele mai îngrijorătoare efecte ale algoritmilor este radicalizarea utilizatorilor. Prin selectarea și promovarea conținutului care generează emoții intense, algoritmii încurajează utilizatorii să adopte poziții tot mai extreme. Acest proces are loc treptat și include:

- **Normalizarea opiniilor extreme:** Utilizatorii expuși frecvent la conținut radical ajung să perceapă aceste idei ca fiind legitime sau chiar dominante în comunitatea lor.
- **Crearea unei identități de grup:** Grupurile extremiste își întăresc coeziunea prin distribuirea de conținut polarizant, marcând clar granițele dintre „noi" și „ei."
- **Reducerea toleranței față de alte perspective:** Într-un mediu în care radicalismul este recompensat cu vizibilitate și interacțiuni, utilizatorii devin mai intoleranți față de punctele de vedere opuse.

Un exemplu relevant poate fi observat în modul în care rețelele sociale au amplificat discursurile radicale în timpul campaniei pentru referendumul privind redefinirea familiei în România (2018). Algoritmii au permis distribuirea masivă a unor mesaje polarizante, ceea ce a dus la creșterea tensiunilor dintre susținătorii și oponenții referendumului.

Efectele psihosociale și comportamentale ale polarizării provocate de algoritmi sunt diverse și profund dăunătoare:

- **Stresul emoțional:** Expunerea frecventă la conținut polarizant generează anxietate, frustrare și, în unele cazuri, chiar depresie.
- **Epuizarea informațională:** Utilizatorii devin copleșiți de volumul mare de informații, ceea ce reduce capacitatea lor de a evalua critic conținutul consumat.
- **Fragmentarea comunității:** Grupurile sociale devin tot mai divizate, reducând posibilitatea colaborării și creării unui consens.
- **Risc crescut de violență:** Radicalizarea extremelor poate duce la escaladarea tensiunilor în viața reală, crescând riscul de conflicte violente.

Pentru a reduce impactul psihosocial negativ al algoritmilor, sunt necesare măsuri proactive, precum:

- **Transparența algoritmică:** Platformele sociale ar trebui să explice modul în care funcționează algoritmii lor și criteriile utilizate pentru selectarea conținutului.
- **Promovarea diversității informaționale:** Algoritmii ar trebui să fie modificați pentru a încuraja expunerea la perspective diferite.
- **Educația digitală:** Utilizatorii trebuie învățați să identifice conținutul polarizant și să dezvolte o gândire critică față de informațiile consumate online.
- **Reglementări legislative:** Este necesar un cadru legal care să impună platformelor sociale responsabilitatea de a limita distribuirea conținutului radical și polarizant

V. CONCLUZII

Protestele #Rezist din România au relevat impactul semnificativ al algoritmilor rețelelor sociale asupra polarizării opiniei publice, demonstrând cum aceștia contribuie la formarea unor bule informaționale în care utilizatorii sunt expuși doar la conținut care le întărește convingerile deja existente. Astfel, rețelele sociale devin platforme unde dialogul constructiv și diversitatea opiniilor sunt diminuate, iar polarizarea socială se accentuează, adâncind diviziunile dintre grupuri cu opinii politice și sociale opuse. Algoritmii favorizează segmentele de audiență care sunt deja de acord cu mesajele distribuite, iar acest lucru contribuie la o reducere semnificativă a capacității de a înțelege perspectivele celorlalți, favorizând în schimb confruntarea ideologică.

În fața acestui fenomen, soluțiile nu sunt simple, dar sunt esențiale. O primă măsură ar fi promovarea transparenței algoritmilor utilizati de platformele sociale, astfel încât utilizatorii să înțeleagă cum sunt selectate informațiile pe care le consumă. Reglementările mai stricte privind utilizarea datelor personale și personalizarea excesivă a conținutului ar putea limita impactul bulelor informaționale și al manipulațiilor ideologice. De asemenea, educația media și digitală ar trebui să devină o prioritate, pentru a ajuta utilizatorii să navigheze mai eficient în lumea digitală și să dezvolte gândirea critică necesară pentru a analiza informațiile cu care interacționează.

Mai mult, ar trebui să se exploreze metode de diversificare a algoritmilor astfel încât aceștia să nu promoveze doar conținutul cu care utilizatorii sunt deja de acord, ci să îi expună și la puncte de vedere opuse într-un mod echilibrat, promovând astfel un dialog mai echitabil. Un alt pas important ar fi încurajarea platformelor sociale să aplice un cod de etică mai strict în privința amplificării conținutului extrem sau polarizant, în scopul de a reduce efectele negative asupra coeziunii sociale.

În timp ce algoritmii din rețelele sociale au un impact puternic asupra polarizării opiniei publice, soluțiile pot veni dintr-o combinație de reglementări mai riguroase, educație digitală și modificări ale algoritmilor pentru a stimula o diversitate de opinii și un dialog constructiv. Aceste măsuri ar putea ajuta la restabilirea unui echilibru și la reducerea efectelor negative ale polarizării sociale, fără a restricționa, însă, libertatea de exprimare.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

[1] https://digitalmarketinginstitute.com/blog/how-do-social-media-algorithms-work

[2] https://www.socialpilot.co/blog/social-media-algorithm

[3] https://www.sprinklr.com/blog/social-media-algorithms/

[4] *Romanian Rezist Protest. How Facebook Helps Fight Political Corruption*, Pătruț M., Stoica V., Revista de Cercetare și Intervenție Sociala, vol. 66/2019, Universitatea A. I. Cuza Iași

[5] https://gandeste.org/analize-si-opinii/restart-romania-sau-cine-si-cum-a-creat-miscarea-rezist/119971/

[6] https://archive.discoversociety.org/2017/04/05/the-democratic-faces-of-romanias-caring-resistance-against-corruption/

PROTECȚIA JURIDICĂ A DREPTURILOR OMULUI PRIVIND PERSOANELE PRIVATE DE LIBERTATE DIN CADRUL CENTRELOR DE REȚINERE ȘI ARESTARE PREVENTIVĂ ORGANIZATE LA NIVELUL UNITĂȚILOR DE POLIȚIE

LEGAL PROTECTION OF THE HUMAN RIGHTS OF PERSONS DEPRIVED OF THEIR LIBERTY IN POLICE CUSTODY AND PRE-TRIAL DETENTION FACILITIES

DUBLEA Adrian
Academia de Poliţie „Alexandru Ioan Cuza”, Bucureşti, Aleea Privighetorilor nr. 1A, sector 1

Conf. univ. dr. VELIȘCU Viorel
Colegiul Național de Afaceri Interne, Academia de Poliţie „Alexandru Ioan Cuza”, Bucureşti, Aleea Privighetorilor nr. 1A, sector 1

Abstract(en): *The legal protection of human rights is an area of interest for the legal world, regulated by a vast normative and institutional framework. The topic covers the category of persons deprived of their liberty in remand and pre-trial detention facilities organized within police establishments. The international legal framework should be emphasized by highlighting the treaties, documents and institutions of reference, with applicability at national level. Detention conditions in police-organized detention facilities, the problems and challenges faced by the system, require special attention in order to avoid abuses and subjecting people to inhuman or degrading treatment or practices. It is only just that fundamental rights such as the right to life, to physical and mental integrity, to defense or to adequate treatment should always be respected, regardless of a person's legal status or gender, ethnicity, race or social category.*

Keywords: *rights, freedom, police, protection, law*

Abstract(ro): *Protecția juridică a drepturilor omului prezintă un domeniu de interes pentru lumea juridică, fiind reglementat de un vast cadru normativ și institutional. Tema vizează categoria persoanelor private de libertate din cadrul centrelor de reținere și arestare preventivă organizate la unităților de poliție. Sunt de subliniat cadrul legal international prin reliefarea tratatelor, documentelor și instituțiilor de referință, cu aplicabilite și la nivel national. Condițiile de detenție din centrele organizate la nivelul poliției, problemele și provocările cu care se confruntă sistemul necesită o analiză deosebită în scopul evitării abuzurilor și supunerii persoanelor la tratamente sau practici inumane ori degradante. Este just ca drepturile fundamentale precum dreptul la viată, la integritate fizică și psihică, la apărare sau la un tramament adecvat, să fie respectate întotdeauna, indiferent de statutul juridic al persoanei sau de sexul, etnia, rasa ori categoria socială.*

Cuvinte-cheie: *drepturi, libertate, poliție, protecție, lege*

I. INTRODUCERE

Reținerea și arestarea preventivă reprezintă măsuri procesuale ce privesc constrângerea libertății unei persoane, pentru o perioadă limitată de timp, fiind determinate de condițiile și împrejurările în care se realizează obiectul procesului penal. Persoanele supuse acestor măsuri constituie o categorie vulnerabilă în ceea ce privește respectarea drepturilor fundamentale ale omului, fiind expuse în mod direct în a le fi încălcate drepturi precum dreptul la demnitate, la integritate fizică și psihică, la asistență juridică și la un proces echitabil. În acest context, protecția juridică a drepturilor omului este o problemă de interes, iar supravegherea sporită asupra condițiilor de detenție, precum și a aplicării corecte a legislației naționale și internaționale constituie o

necesitate în vederea evitării abuzurilor. Prezentul articol științific își propune să analizeze cadrul legal și reglementările care se aplică domeniului protecției juridice a drepturilor omului privind persoanele private de libertate din cadrul centrelor de reținere și arestare preventive organizate la nivelul unităților de poliție, tema fiind abordată atât asupra legislației naționale, internaționale, cât și asupra efectelor aplicării cadrului normativ în realitatea persoanelor supuse acestor măsuri.

II. CADRUL LEGAL INTERNAȚIONAL AL PROTECȚIEI JURIDICE A DREPTURILOR OMULUI

Ca o definiție[1], conceptul de drepturi și libertăți fundamentale, desemnează categoria drepturilor omului, esențiale pentru existența fizică și integritatea psihică a indivizilor, pentru dezvoltarea materială și intelectuală a acestora, precum și pentru asigurarea participării lor active la exercitarea puterii publice, garantate de constituție. Așadar, ele intră în categoria drepturilor subiective ale cetățenilor, esențiale pentru libertatea și demnitatea acestora în dezvoltarea personalității umane, stabilite și garantate prin Constituții și legi cu valoare constituțională.

De asemenea, dintr-o altă perspectivă, drepturile omului sunt considerate ca fiind acele prerogative conferite de dreptul intern și recunoscute de dreptul international fiecărui individ, în raporturile sale cu colectivitatea și cu statul ce dau expresie unor valori sociale fundamenetale și care au drept scop satisfacerea unor nevoi umane esențiale și a unor aspirații legitime, în contextul economico-social, politic, cultural și istoric ale unei anumite societăți.[2]

În ceea ce privește noțiunea de protecție juridică a drepturilor omului, în literatura de specialitate[3], se menționează că aceasta cuprinde ansamblul reglementărilor interne și internaționale având ca obiect protecția drepturilor omului în timp de pace și în timp de conflict armat.

Materia drepturilor omului reprezintă, cu certitudine, un domeniu de interes pentru lumea juridică, dar și pentru societatea civilă, având în vedere contextul politic, economic, social actual, dar și cu proiecție către viitor. Din punct de vedere internațional, reglementarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului se regăsește la nivelul tratatelor, convențiilor, declarațiilor, pactelor sau instituțiilor care au drept scop promovarea și protejarea acestora.

Un prim document de referință, cu toate că nu are caracter juridic obligatoriu, considerat drept pilon, un ideal de atins asupra dezvoltării dreptului internațional al drepturilor omului, este Declarația Universală a Drepturilor Omului, adoptatată de Adunarea Generală a Națiunilor Unite pe 10 decembrie 1948. Acest prim document internațional consacră drepturile și libertățile fundamentale, care trebuie garantate oamenilor, indiferent de rasă, sex, naționalitate, religie sau oricare alt statut, în cuprinsul celor 30 de articole fiind enunțate drepturi civile, politice, economice, sociale sau culturale. Dintre acestea, prezintă o mare însemnătate cum ar fi acelea că *toate ființele umane se nasc libere și egale în demnitate și drepturi, fiecare om se poate prevala de drepturile și libertățile fundamentale, fără niciun fel de deosebire de rasă, culoare, sex, limbă sau religie, oricare ființă umane are dreptul la viață, la libertate și la securitatea persoanei sale, nimeni nu va putea fi ținut în sclavie, nici în servitute, toți oamenii sunt egali în fața legii, nimeni nu poate fi supus la torturi sau tratamente inumane, nicio persoană nu poate fi arestată, deținută sau exilată în mod arbitrar.* Totodată, Declarația Universală a Drepturilor Omului prevede faptul că, într-o societate democratică, fiecare om are și îndatoriri față de colectivitate și că, în exercitarea drepturilor și libertăților sale, acesta este supus numai îngrădirilor stabilite prin lege, în vederea satisfacerii cerințelor morale, ordinii publice și bunăstării generale. Fiind considerat în doctrină ca actul care a marcat momentul nașterii dreptului modern al drepturilor omului, a avut un rol deosebit în a influența evoluția deciziilor internaționale pentru crearea de reguli și obligații juridice noi.

---

[1] **Anca Florina Moroșteș**, *Protecția națională și internațională a drepturilor omului*, Ediția a II-a, Universul Juridic, București, 2024, p. 23.

[2] **Victor Duculescu**, *Protecția juridică a drepturilor omului. Mjiloace interne și internaționale*, Editura Lumina Lex, București, 1998, p. 26.

[3] **Nicolae Purdă**, **Nicoleta Diaconu**, *Protecția juridică a drepturilor omului*, Ediția a III-a, Universul Juridic, București, 2016, p. 58.

Referitor la Pactele internaționale cu privire la drepturile omului, cu aplicabilitate asupra temei supuse analizei, Adunarea Generală a ONU a adoptat la 10 decembrie 1984 *Convenția împotriva torturii și a altor pedepse sau tratamente cu cruzime, inumane sau degradante.* Cu această ocazie, au fost interzise tortura și alte forme de tratamente inumane sau degradante, iar statele semnatare trebuie să ia măsuri pentru a preveni aceste practici, prin adoptarea de măsuri legislative, administrative sau judiciare. De asemenea, Convenția prevede dreptul victimelor de a se adresa organelor competente ale statului pentru obținerea de reparații și despăgubiri adecvate. Drept mecanism ce presupune garantarea acestui drept, s-a prevăzut înființarea Comitetului împotriva torturii.

Ca instituție de referință pentru protecția juridică a drepturilor omului este de menționat Comitetul European pentru Prevenirea Torturii și a Tratamentelor sau Pedepselor Inumane sau Degradante[4], înființat prin "Convenția europeană pentru prevenirea torturii și a tratamentelor sau pedepselor inumane ori degradante", în vigoare din anul 1989. Această instituție drept scop evaluarea situației persoanelor care sunt supuse unor măsuri private de libertate, prin organizarea de controale asupra locurilor unde acestea se află, precum penitenciare, centre de reeducare, inclusiv centrele de reținere și arestare preventivă de la nivelul poliției ori astfel de locuri de detenție. În urma verificărilor efectuate, Comitetul trimite către locul supus controlului un raport în care se menționează constatările, precum și eventuale recomandări. Important este faptul că instituția nu are drept scop condamnarea abuzurilor, ci primordială este cooperarea cu autoritățile și instituțiile statului pentru protejarea drepturilor persoanelor private de libertate, fiind astfel un instrument preventiv.

De însemnătate pentru domeniul protecției juridice al drepturilor omului este și Convenția Europeană a Drepturilor Omului (CEDO)[5], elaborată de Consiliul Europei și intrată în vigoare în anul 1953. Drept mecanism important este înființarea de către Convenție a Curții Europene a Drepturilor Omului, cunoscută și drept Curtea de la Strasbourg, cu rol în a judeca plângere în materia drepturilor persoanelor, asigurând astfel respectarea prevederilor Convenției și protejarea personanelor împotriva încălcărilor drepturilor sale.

La nivelul european drept etalon în privința protecției juridice a drepturilor este și Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene[6], proclamată la 7 decembrie 2000, care reunește în cuprinsul său drepturi politice, civile, economice și sociale ale cetățenilor europeni, aspecte regăsite inclusiv în capitolele sale intitulate demnitatea, libertățile, egalitatea, solidaritatea, cetățenia sau justiția.

III. CADRUL LEGAL NAȚIONAL AL PROTECȚIEI JURIDICE A DREPTURILOR OMULUI. DREPTURILE PERSOANELOR PRIVATE DE LIBERTATE

La nivel național, protecția juridică a drepturilor omului din cadrul centrelor de reținere și arestare preventivă organizate la nivelul secțiilor de poliție, este reglementată prin intermediul cadrului legislativ, dar și instituțional, care au drept scop garantarea drepturilor fundamentale ale persoanelor supuse măsurilor preventive privative de libertate. În acest sens, sunt de interes normele legislației naționale, dar și tratatele internaționale la care România este parte, asumându-și astfel o serie de obligații.

În România, ca în orice stat democratic, actul fundamental care garantează asigurarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului este reprezentat de Constituția României. De referință pentru studiul prezentului articol este Capitolul II, intitulat Drepturile și libertățile fundamentale. Astfel, articolul 22 din Constituția României[7] prevede garantarea oricărei persoane a drepului la viață, precum și la integritate fizică și psihică, interzicând orice fel de pedeapsă sau tratament inuman ori degradant, precum și toate formele de manifestare care ar putea fi considerate drept tortură. De asemenea, articolul 23 asigură dreptul individului la libertate individuală și siguranță, stabilind inviolabilitatea acestora. În acest context, orice persoană are dreptul de a fi reținut sau arestat numai în cazurile prevăzute de lege, cu mențiunea că orice măsură trebuie să fie însoțită de motivarea corectă și legală din partea autorităților. Totodată, sunt reglementate aspecte

[4] https://www.coe.int/ro/web/cpt/about-the-cpt
[5] https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/convention_ron
[6] https://ro.wikipedia.org/wiki/Carta_Drepturilor_Fundamentale_a_Uniunii_Europene
[7] Publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 767 din 31 Octombrie 2003.

precum durata maximă în ceea ce privește măsura reținerii sau a arestului preventiv, aducerea la cunoștință a motivelor acestor măsuri, punerea în libertate, dreptul de a formula căile de atac prevăzute de lege, dreptul la apărare sau prezumția principiului de nevinovăție până la rămânerea definitivă a unei hotărâri de condamnare.

În ceea ce privește aspectele procedurale legate de reținerea sau arestarea preventivă acestea sunt reglementate de Codul de Procedură Penală.[8]

Referitor la executarea măsurilor preventive în Centrele de reținere și arestare preventivă organizate la nivelul centrelor de poliție, acestea pot fi definite[9] drept locurile unde se execută, în principal, măsurile privative de libertate dispuse în cursul urmăririi penale și în cursul procedurii de cameră preliminară, până la verificarea legalității și temeiniciei măsurii arestării preventive de către judecătorul de cameră preliminară. Centrele sunt înființate, potrivit Legii de executare, prin Ordin al ministrului afacerilor interne, iar organizarea și funcționarea lor este în subordinea Ministerului Afacerilor Interne.

Actele normative la nivel național care prezintă interes pentru studiul prezentului articol sunt reprezentate de Legea nr. 254 din 19 Iulie 2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, publicat în Monitorul Oficial nr. 514 din 14 august 2013, Regulamentul de aplicare a acesteia, emis în 10 martie 2016, aprobat prin Hotărârea nr. 157, publicat în Monitorul Oficial nr. 271 din 11 aprilie 2016 și Regulamentul din 9 februarie 2018 privind organizarea și funcționarea centrelor de reținere și arestare preventivă, precum și măsurile necesare pentru siguranța acestora, aprobat prin Ordinul nr. 14 din 9 februarie 2018, publicat în Monitorul Oficial nr. 212 din 8 martie 2018.

Totalitatea actelor legislative enunțate asigură buna desfășurare a procesului penal, cu respectarea drepturilor și libertăților fundamentale, executarea măsurilor preventive privative de libertate organizându-se în funcție de categorie, vârstă, sex, nevoile persoanelor, în condiții care să asigure respectarea demnității umane, interzicerea torturii sau a tratamentelor umane ori degradante, precum și a discriminării. Examinând exercitarea drepturilor persoanei private de libertate, este de reținut faptul că aceasta nu poate fi îngrădită decât în condițiile prevăzute de Constituția României și de lege.

Ca o enumerare succintă a drepturilor persoanelor reținute și arestate preventiv amintim:

1. Libertatea conștiinței, libertatea opiniilor și libertatea credințelor religioase, care asigură, în mod neîngrădit, dreptul persoanei la asistență religioasă din partea cultelor și asociațiilor religioase, cu condiția recunoașterii de către lege;

2. Dreptul la informații de interes public prin orice mijloace autorizate, precum presă, radio, televiziune, reviste, literatură sau altele;

3. Dreptul la consultarea documentelor cu caracter personal, respectiv a dosarului individual, a fișei medicale sau a rapoartelor de incident, cuprinzând totodată și faptul că acest lucru se poate face și de către apărătorul persoanei sau de o altă persoană, dar în anumite condiții, dar și posibilitatea obținerii de fotocopii a documentelor;

4. Dreptul la asistență juridică, context în care persoanei îi este asigurată, în condiții de confidențialitate, vizita avocatului ales sau din oficiu;

5. Dreptul de petiționare și dreptul la corespondență, concretizat în posibilitatea persoanei private de libertate de a adresa cereri, sesizări către o autoritate, instituție, organizații sau organ judiciar, cu respectarea confidențialității și a informării condițiilor de exercitare a acestui drept;

6. Dreptul la convorbiri telefonice în condițiile legii privitoare la numărul și durata acestora;

7. Dreptul la comunicări on-line, o dată pe lună, cu asigurarea echipamentului informatic necesar;

8. Dreptul la plimbare zilnică, minim o oră, în spații amenajate, cu posibilitatea efectuării de exerciții fizice;

---

[8] Legea nr. 135/2010 privind Noul Cod de Procedură Penală, publicată în Monitorul Oficial nr. 486 din 15 iulie 2010, în vigoare din 1 februarie 2014.

[9] **Nicolae-Cătălin Magdalena,** *Executarea măsurilor preventive privative de libertate. Drept national și elemente de extraneitate,* Editura Universul Juridic, București, 2023, p. 109.

9. Dreptul de a primi vizite și dreptul de a fi informat cu privire la situațiile familiale deosebite, în spațiile special amenajate, cu respectarea programului de vizită;

10. Dreptul la vizită intimă, cu asigurarea intimității și a vieții de familie;

11. Dreptul de a primi bunuri, sume de bani și de a efectua cumpărături, acest drept fiind asigurat lunar, putând primi astfel de lucruri de la membrii de familie, aparținători sau alte persoane, cu respectarea regulilor de igienă și a măsurilor de siguranță, fiind supuse controlului;

12. Dreptul la asistență medicală, putând beneficia în mod gratuit de asistența necesară și de medicamente, fiind asigurate de personalul medical și sanitar;

13. Dreptul la asistență diplomatică asigurat persoanei de altă cetățenie în afară de cea română, acesta putându-se adresa misiunilor diplomatice/consulare din România ale statului al cărui cetățean este, inclusiv dreptul de a fi vizitat de reprezentanți, cu respectarea confidențialității;

14. Dreptul la încheierea căsătoriei, asigurat în contextual drepturilor privitoare la viața de familie;

15. Dreptul de a vota, cu excepția situației în care persoanei private de libertate i-a fost interzisă exercitarea acestui drept;

16. Dreptul la odihnă și repaus săptămânal, respectiv a minimum 7 ore de somn, două zile consecutive de repaus pe săptămână și a sărbătorilor legale;

17. Dreptul la muncă neremunerată, putând desfășura activități în sensul distribuirii hranei, întreținerii stării de igienă, a instalațiilor, mijloacelor auto, în interesul și necesitatea centrului;

18. Dreptul la hrană, ținută personală, cazarmament și condiții minime de cazare, cu respectarea varietății hranei, din punct de vedere calitativ și cantitativ, respectiv a vârstei, stării de sănătate și religiei persoanei.

IV. CONDIȚIILE DE DETENȚIE ÎN CENTRELE DE REȚINERE ȘI ARESTARE PREVENTIVĂ. PROBLEME ȘI PROVOCĂRI. MECANISME DE MONITORIZARE ȘI PROTECȚIE

În ciuda faptului că, autoritățile române au inițiat poiecte de modernizare a centrelor de reținere și arestare preventive organizate la nivelul unităților de poliție în scopul îmbunătățirii condițiilor și conformării la standardele Uniunii Europene, recomandărilor internaționale în domeniul drepturilor omului, implementarea acestora este adesea îngreunată de lipsa de fonduri, alocarea resursei umane, de infrastructura existentă, iar îmbunătățirile se desfășoară într-un ritm lent, context în care, în practică, există încă multe deficiențe care necesită remediere. Problemele și provocările generate de supraaglomerare, condiții precare de igienă, servicii medicale și educaționale, tratamentele aplicate persoanelor aflate în detenție sunt în continuare o preocupare majoră pentru autorități și organizațiile pentru drepturile omului.

Sunt de notorietate numeroasele critici și semnalări ale persoanelor supuse unor astfel de măsuri referitoare la supraaglomerare, lipsa resurselor necesare, lipsa de igienă sau violarea drepturilor fundamentale. Astfel, spațiile de cazare trebuie să respecte condiții minime sanitare sau de igienă pentru a asigura drepturile persoanei, ținându-se seama de suprafața prevăzută, numărul de persoane dintr-o încăpere, volumul de aer, volumul și sursele de iluminat, sursa de încălzire sau de ventilație. Totodată, acestea trebuie să asigure condițiile necesare și pentru dormit, servirea corespunzătoare a mesei sau păstrarea bunurilor și obiectelor personale. Lipsa acestor condiții duce inclusiv la un grad mai mare de stres și disconfort psihic și fizic pentru persoanele reținute.

Centrele de reținere și arestare preventivă organizate la nivelul unităților de Poliție sunt de obicei depășite din punct de vedere numeric, fiind dotate cu facilități la un nivel scăzut, dar acestea variază în funcție de locație și capacitate. De cele mai multe ori infrastructura este învechită, iar condițiile de igienă și confort sunt insuficiente pentru asigurarea unui tratament corespunzător persoanelor supuse unor măsuri preventive privative de libertate. Problema supraaglomerării centrelor afectează demnitatea, intimitatea persoanelor și poate constitui un motiv pertinent în ceea ce privește încălcarea drepturilor acestora. Condițiile referitoare la igienă și la alimentație variază, iar în unele centre sunt adesea raportate numeroase cazuri de alimentație inadecvată, care poate afecta sănătatea persoanelor.

În scopul prevenirii încălcării drepturilor persoanelor supuse măsurilor reținerii și arestului preventive, în sarcina autorităților au fost instituie o serie de obligații pentru a asigura conformitatea cu standardele europene. În acest context, art. 12 din Ordinul nr. 14/2018 al ministrului Ministerului Afacerilor Interne impune obligativitatea ca orice camera de deținere să respecte demnitatea umană și să întrunească standardele minime sanitare și de igienă, ținându-se cont de volumul de aer, suprața de locuit ori sursele de încălzire și ventilație. Astfel, camerele trebuie să dispună de o sursa de lumină naturală, instalații de lumină artificială, dotări igienico-sanitare, instalații de încălzire, spații de depozitare. Referitor la normele de igienă, acestea presupun accesul la apă, libertatea ca fiecare persoană să își satisfacă nevoile fiziologice, precum și respectarea condițiilor referitoare la dotările grupurilor sanitare. De asemenea, trebuie asigurate facilități cu privire la dreptul la hrană sau la ținută personală. Pe lângă acestea, prezintă interes și nevoia de educație și dezvoltare psihologică a persoanei, asigurând în acest context desfășurarea activităților recreative.

În ciuda celor prezentare anterior, problemele și provocările întâlnite asupra drepturilor omului în centrele de reținere și arestare preventive constau adesea în practicile abuzive și nerespectarea normelor legale. Acestea includ forța excesivă a forței atunci când situația nu o impune a fi necesară, lipsa sistemului eficient de supraveghere a condițiilor, dar și abuzuri psihice sau psihice. De asemenea, sunt intâlnite situații de natură a genera discriminare pe criterii de etnie, statut social, sex, ori asupra persoanelor din grupuri vulnerabile, precum cele din categoria minorităților, persoanelor cu dizabilități, femeilor sau minorilor.

Controlul asupra probelor și provocărilor întâlnire în realitatea practică este asigurat prin intermediul mecanismelor de monitorizare și protecție a drepturilor. Un rol esențial în acest sens îl are instituția Avocatul Poporului care urmărește apărarea drepturilor și libertăților persoanelor, dar și identificarea și combaterea fenomenelor ce pot constitui încălcari sau abuzuri, în contextul respectării principiului legalității, îmbunătățirii activității organelor și autorităților statului și respectării intereselor legitime. Important pentru această instituție este caracterul independent față de instituțiile statului, dar și faptul că acesta își poate exercita atribuțiile din oficiu, precum și la cererea oricărei persoane care se consideră lezată în drepturile sale. De asemenea, o contribuție semnificativă în ceea ce privește respectarea drepturilor persoanelor private preventiv de libertate o au organizațiile non-guvernamentale (ONG-uri), întrucât acestea contribuie la conștientizarea în rândul persoanelor asupra drepturilor sale, acordarea de asistență sau sesizarea organelor competente, formularea de plângeri, cereri a persoanelor care reclamă nedreptăți sau abuzuri. În România, un organizație care desfășoară astfel de activități este Asociația pentru apărarea drepturilor omului în România – Comitetul Helsinki (A.P.A.D.O.R. – C.H.)

În cadrul Poliției Române structura care asigură respectarea prevederilor legale, a recomandărilor internaționale, dar care și realizează activitatea de evaluare, verificare, îndrumare, coordonare și control a condițiilor de organizare și funcționare a centrelor de reținere și arestarea preventivă organizate la nivelul Direcției Generale de Poliție a Municipiului București și a inspectoratelor județene de poliție este reprezentată de Serviciul Coordonare Centre și Arestare Preventivă din subordinea inspectorului general al Poliției Române.[10]. Pe lângă atribuțiile de coordonare, sprijinire, îndrumare și control a activităților din centre, aceasta elaborează regulamente, metodologii, precum și proceduri de lucru potrivit domeniilor de competență în contextual aplicării unitare la nivelul Poliției Române. De asemenea, menține activitatea de monitorizare și verificare asupra modului de respectare a drepturilor persoanelor supuse măsurilor preventive privative de libertate, în concordanță cu recomandările Comitetului European pentru Prevenirea Torturii și a Tratamentelor Inumane sau Degradante. Totodată, mențin legătura în sensul cooperării cu ONG-urile, cu aplicabilitatea protocoalelor încheiate între acestea și Poliția Română în domeniul respectării drepturilor omului, precum și cu alte instituții sau autorități precum Ministerului Justiției, Ministerul Public sau Administrația Națională a Penitenciarelor pentru dezvoltarea proiectelor sau completări legislative.

[10] https://www.politiaromana.ro/ro/politia-romana/unitati-centrale/serviciul-coordonare-centre-de-retinere-si-arestare-preventiva.

V. CONCLUZII

Având în vedere cele expuse prin prezentul articol, putem conchide asupra faptului că protecția juridică a drepturilor omului, cu aplicare asupra persoanelor supuse măsurilor preventive privative de libertate la nivelul centrelor de poliție, este o obligație a statului român, în contextul democrației, context în care se impune garantarea drepturilor atât prin legislație, cât și prin aplicabilitate practică la nivel concret. Indiferent de statutul juridic al unei persoanei, drepturile sale fundamentale, precum dreptul la viață, la integritate fizică și psihică, la apărare sau la un tramament uman, trebuie respectate întotdeauna. În caz contrar, nerespectarea și încălcarea acestora duce la încălcarea principiilor fundamentale într-un stat de drept, iar în același timp la pierderea încrederii în instituțiile statului. Cu toate că România a înregistrat progrese în ceea ce privește adaptarea legislației naționale la standardele internaționale, încă întâmpinăm dificultăți și provocări, fapt pentru care se impune reforma sistemului și a condițiilor pentru a asigura o protecție adecvată a drepturilor persoanelor. Așadar, provocările sistemului constând în problema supraaglomerării, infrastructura precară, tratamenele inumane sau degradante, încă reprezintă o problemă, ce necesită o abordare atentă printr-o serie de măsuri legislative, financiare și administrative pentru a asigura un un cadru care să respecte întru totul demnitatea și drepturile fundamentale ale persoanelor. Aceste aspecte pot fi asigurate printr-un cadru legislativ clar, proceduri de monitorizare eficiente, resurse alocate corespunzător, dar și formarea continuă a personalului pentru prevenirea abuzurilor.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE:

[1] Anca Florina Moroșteș, *Protecția națională și internațională a drepturilor omului*, Ediția a II-a, Universul Juridic, București, 2024;

[2] Constituția României, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 767 din 31 Octombrie 2003;

[3] Legea nr. 135/2010 privind Noul Cod de Procedură Penală, publicată în Monitorul Oficial nr. 486 din 15 iulie 2010, în vigoare din 1 februarie 2014;

[4] Nicolae Purdă, Nicoleta Diaconu, *Protecția juridică a drepturilor omului*, Ediția a III-a, Universul Juridic, București, 2016;

[5] Nicolae-Cătălin Magdalena, *Executarea măsurilor preventive privative de libertate. Drept national și elemente de extraneitate,* Editura Universul Juridic, București, 2023;

[6] Victor Duculescu, *Protecția juridică a drepturilor omului. Mjiloace interne și internaționale*, Editura Lumina Lex, București, 1998;

[7] https://www.coe.int/ro/web/cpt/about-the-cpt;

[8] https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/convention_ron;

[9] https://www.politiaromana.ro/ro/politia-romana/unitati-centrale/serviciul-coordonare-centre-de-retinere-si-arestare-preventiva;

[10] https://ro.wikipedia.org/wiki/Carta_Drepturilor_Fundamentale_a_Uniunii_Europene.

MODALITĂȚILE DE SESIZARE A PARCHETULUI EUROPEAN ÎN ROMÂNIA: ANALIZĂ PROCEDURALĂ ȘI CADRU INSTUȚIONAL

HOW TO REFER CASES TO THE EUROPEAN PUBLIC PROSECUTOR IN ROMANIA: PROCEDURAL ANALYSIS AND INSTITUTIONAL FRAMEWORK

Conf. univ. dr. Viorel VELIȘCU
Colegiul Național de Afaceri Interne,
Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza”, București, Aleea Privighetorilor nr. 1A, sector 1

Dr. George-Gabriel NISTORESCU
Direcția Națională Anticorupție

Abstract(en):*The European Public Prosecutor's Office (EPPO) is an independent and at the same time fundamental body within the European Union, with the role of protecting the Union's financial interests by investigating crimes such as fraud, corruption and money laundering that affect the European budget. The concept of creating a European Public Prosecutor's Office was first advocated in 2007, being closely linked to the idea of Europe having its own Public Prosecutor General, and this idea was reinforced by the financial crisis of 2008-2010, as the weaknesses of national systems in the fight against economic crime and the defense of EU funds were identified at that time. The rise of cross-border crime also highlighted the need for a European institution with unified powers in the field of prosecution. In this context, the EPPO has evolved as a supranational entity with the task of ensuring uniform justice throughout Europe. In Romania, the EPPO plays an important role in guaranteeing transparency and fairness in the use of EU funds, which is an essential aid to the rule of law. Therefore, the European Public Prosecutor's Office plays an important role in European integration, providing a solid legal framework and vigilance in compliance with the law.*

Keywords: *investigation, cross-border crime, European funds, justice, European integration*

Abstract(ro):
Parchetul European (EPPO) constituie un organism independent și totodată fundamental în cadrul Uniunii Europene, cu rolul de a proteja interesele financiare ale Uniunii prin investigarea infracțiunilor ca frauda, corupția și spălarea de bani care afectează bugetul european. Conceptul de creare a unui Parchet European a fost susținută pentru prima data în anul 2007, fiind strâns legată de ideea ca Europa să aibă propriul procuror general și această idee a fost întărită de criza financiară din 2008-2010, deoarece în acea perioadă au fost identificate slăbiciunile sistemelor naționale în lupta împotriva criminalității economice și în apărarea fondurilor U.E. De asemenea, ascensiunea criminalității transfrontaliere a evidențiat necesitatea unei instituții europene cu atribuții unificate în domeniul urmăririi penale. În acest context, EPPO a evoluat ca o entitate supranațională, având sarcina de a asigura o justiție uniformă în întreaga Europă. În România, EPPO joacă un rol important în garantarea transparenței și a corectitudinii modurilor în utilizate fondurile europene, aspect ce reprezentă un ajutor esențial pentru statul de drept. Prin urmare, Parchetul European are un rol important în integrarea europeană, oferind un cadru juridic solid și o vigilență în respectarea legii.

Cuvinte-cheie*: investigație, criminalitate transfrontalieră, fonduri europene, justiție, integrare europeană*

I. ISTORICUL PARCHETULUI EUROPEAN

Parchetul European (EPPO) a fost înființat pentru a proteja mai eficient bugetul Uniunii Europene de fraude și infracțiuni economice. Nevoia de a combate frauda în fondurile europene a

determinat crearea unui mecanism unitar care să înlocuiască sistemele naționale disparate, asigurând astfel o coordonare mai eficientă a investigațiilor transfrontaliere.

Crearea și dezvoltarea Parchetului European (EPPO) reprezintă un proces gradual și complex, care a evoluat de-a lungul decadelor, printr-o serie de inițiative și documente fundamentale, cum ar fi Corpus Juris, Cartea Verde a Comisiei Europene și reglementările stabilite prin Tratatul de la Lisabona. Aceste etape au consolidat cadrul necesar pentru protejarea intereselor financiare ale Uniunii Europene, în fața fraudelor și altor infracțiuni care afectează bugetul european.[1]

În cadrul unei întâlniri a președinților Asociațiilor de Drept Penal European, desfășurată la Universitatea din Urbino (Italia) în anul 1995, a fost lansată ideea creării unui spațiu juridic european dedicat protejării intereselor financiare ale Comunităților Europene. Un grup de experți, coordonat de profesorul emerit Mireille Delmas-Marty, a fost desemnat să elaboreze principii directoare referitoare la protecția acestor interese financiare prin intermediul dreptului penal, având ca obiectiv unificarea într-un cadru juridic european comun.[2]

În 1997, ideea creării Parchetului European a fost preluată de un grup de experți care au elaborat raportul Corpus Juris: „Introducerea dispozițiilor penale pentru protejarea intereselor financiare ale Uniunii Europene". Acesta a păstrat distincția clasică între dreptul penal substanțial și procedura penală, având 17 articole care abordau aspecte legate de dreptul penal material, iar articolele 18-35 se refereau la principiile și regulile de procedură penală, inclusiv propunerea de a înființa un procuror public european. Corpus Juris era gândit să fie aplicat pe întreg teritoriul Uniunii Europene, însă prevedea o clauză de subsidiaritate, care permitea aplicarea legislației naționale atunci când existau lacune în reglementările sale. Accentul principal era pus pe faza preprocesuală, procesul propriu-zis fiind în continuare lăsat în seama instanțelor naționale, dar cu implicarea procurorului european pentru a asigura continuitatea procedurilor și un tratament echitabil al inculpaților, indiferent de diferențele dintre sistemele juridice ale statelor membre.[3]

Această idee a fost preluată de Corpus Juris 2000 (cunoscută și ca „Propunerea de la Florența") a reprezentat o continuare a proiectului din 1997, având scopul de a analiza fezabilitatea implementării Corpus Juris în raport cu legislațiile statelor membre. Această versiune revizuită a păstrat structura inițială, constând din 35 de articole.[4]

În decembrie 2001, Comisia Europeană a publicat Cartea Verde privind protecția intereselor financiare ale Comunității prin drept penal și crearea unui Procuror European. Acesta a fost un pas important în procesul care a condus la înființarea viitorului Parchet European (EPPO). Cartea Verde a căutat soluții practice pentru implementarea proiectului ambițios și inovator al Procurorului Public European. Comisia a subliniat că autorii Corpus Juris propuseseră un nivel ridicat de armonizare a dreptului penal material, dar a evidențiat că o astfel de armonizare trebuie să fie proporțională cu obiectivul specific al protecției penale a intereselor financiare ale Comunității. Dezbaterea a fost limitată la cerințele minime necesare pentru ca Procurorul European să poată funcționa eficient.[5]

Corpus Juris și, în special, dezvoltarea ulterioară a EPPO au fost subiecte relevante și de actualitate pentru mulți ani, fiind discutate frecvent în Parlamentul European, în parlamentele naționale ale statelor membre, de oficiali guvernamentali și de mediul academic. De asemenea,

---

[1] Francesco De Angelis. *The European Public Prosecutor's Office (EPPO) – Past, Present, and Future*, ianuarie 2020, disponibil pe http://dx.doi.org/10.30709/eucrim-2019-025, accesat la 12 noiembrie 2024.

[2] Opinia avocatului general Ćapeta prezentată la 22 iunie 2023(1), Cazul C-281/22, G.K., B.O.D. GmbH, S.L. parte intervenientă: Procurorul European Delegat din Austria (Cerere de decizie preliminară adresată de Oberlandesgericht Wien (Curtea Regională Superioară, Viena, Austria) disponibil pe https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf;jsessionid=6B438BBAB61F4AD064A58A4DC5E79743?text=&docid=274882&pageIndex=0&doclang=EN&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=23900617, accesat la 10 noiembrie 2024.

[3] Francesco De Angelis. *The European Public Prosecutor's Office (EPPO) – Past, Present, and Future*, ianuarie 2020, disponibil pe http://dx.doi.org/10.30709/eucrim-2019-025, accesat la 12 noiembrie 2024.

[4] M. Delmas-Marty și Prof. J. A. E. Vervaele (eds.), *Implementarea Corpus Juris în statele membre. Prevederi penale pentru protecție veniturilor europene*, 2000.

[5] Francesco De Angelis. *The European Public Prosecutor's Office (EPPO) – Past, Present, and Future*, ianuarie 2020, disponibil pe http://dx.doi.org/10.30709/eucrim-2019-025, accesat la 12 noiembrie 2024.

proiectul a generat un interes semnificativ în rândul cercetătorilor din America Latină și China, servind ca model pentru revizuirea codurilor penale din țările Europei Centrale și de Est înainte de aderarea acestora la Uniunea Europeană.[6]

Tratatul de la Lisabona a oferit baza juridică mult așteptată pentru înființarea Parchetului European (EPPO). Conform articolului 86 din Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene (introdus prin Tratatul de la Lisabona), Consiliul – printr-o decizie unanimă și cu aprobarea Parlamentului European – poate înființa Parchetul European „pornind de la Eurojust". De asemenea, este permis ca un grup de cel puțin nouă state membre să inițieze o decizie a Consiliului și să creeze EPPO prin cooperare consolidată. În anii care au urmat intrării în vigoare a Tratatului de la Lisabona, Comisia a desfășurat activități pregătitoare, printre care ateliere de lucru cu experți, consultări cu părțile interesate și comisionarea unor studii științifice suplimentare.

Conceptul de înființare a unui Parchet European a fost susținut în anul 2007 de Franco Frattini[7], fostul comisar pentru justiție, libertate și securitate din cadrul Comisiei Europene, care preciza că *„este convins că Europa va avea propriul său procuror general, în viitor",* idee care subliniază importanța unui organism cu rolul de a combate frauda la nivel european.[8]

Criza financiară care a avut loc în perioada 2008-2010, a scos în evidență unele vulnerabilități cu care se confrunta economia europeană și a generat necesitatea de adoptare a unor mecanisme eficiente pentru protejarea intereselor financiare ale Uniunii Europene, mai exact ideea de înființare a unui Parchet European.

În iulie 2013, Comisia Europeană a prezentat o propunere de regulament care urmărea să stabilească Parchetul European (EPPO) și să definească competențele și procedurile acestuia. EPPO a fost conceput ca o instituție independentă a Uniunii Europene, cu atribuții de coordonare, supraveghere și conducere a investigațiilor penale, precum și de urmărire penală a suspecților în instanțele naționale, conform unei politici comune de urmărire penală. În ceea ce privește definirea infracțiunilor care afectează interesele financiare ale Uniunii Europene, propunerea EPPO face referire la soluțiile prevăzute în propunerea de directivă PIF.[9]

Din acest moment înființarea Parchetului European a intrat în linie dreaptă. Astfel, în octombrie 2017, Consiliul a adoptat Regulamentul „de punere în aplicare a cooperării consolidate pentru înființarea Parchetului European". Acest regulament a stabilit mandatul EPPO și a fost publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene pe 31 octombrie 2017. Această dată este semnificativă din cauza prevederii din articolul 120: EPPO va prelua sarcinile de investigare și urmărire penală conferite de acest regulament la o dată care va fi stabilită de Comisie, la propunerea Procurorului-șef European, odată ce EPPO este organizat. Decizia Comisiei va fi publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, iar data stabilită de Comisie nu poate fi mai devreme de 3 ani de la intrarea în vigoare a regulamentului.[10]

În 2019 procuror-șef european, Laura Kövesi, este numită de Consiliu pe 14 octombrie 2019. Numirea sa este confirmată de Parlamentul European la câteva zile după aceea. Un an mai târziu, Consiliul numește 22 de procurori europeni, câte unul pentru fiecare dintre statele membre participante, pe 27 iulie 2020. Procurorii europeni și Procurorul-șef european depun jurământul solemn în fața Curții de Justiție a Uniunii Europene pe 28 septembrie 2020.[11]

---

[6] Ibidem.

[7] Franco Frattini a ocupat funcția de comisar european pentru justiție, libertate și securitate în 2004-2008,https://www.gandul.ro/international/a-murit-franco-frattini-fost-vicepresedinte-al-comisiei-europene-19898063.

[8] Renata Goldirova, *Brussels eyes single European public prosecutor*, Brussels,August 1, 2007, https://euobserver.com/9/24556, accesat la data de 24 noiembrie.2024.

[9] Comisia Europeană, *Propunere de Regulament al Consiliului de instituire a Parchetului European*, 17.07.2013, disponibil pe https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52013PC0534, accesat la 12 noiembrie 2024.

[10] Regulamentul (UE) 2017/1939 al Consiliului din 12 octombrie 2017 de punere în aplicare a unei forme de cooperare consolidată în ceea ce privește instituirea Parchetului European (EPPO), disponibil pe https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A32017R1939, accesat la 10 noiembrie 2024.

[11] Consiliul Uniunii Europene, *Parchetul European – EPPO: Consiliul o confirmă pe Laura Codruța Kövesi drept prima procuroare-șefă europeană*, comunicat presă 14 octombrie 2019, disponibil pe https://www.consilium.europa.eu/ro/press/press-releases/2019/10/14/eu-public-prosecutor-s-office-eppo-laura-codruta-koevesi-to-become-the-first-european-chief-prosecutor/, accesat la 10 noiembrie 2024.

Parchetul European începe să își desfășoare activitatea pe 1 iunie 2021, după ce Comisia Europeană confirmă oficial data de început pe 26 mai 2021. În primele sale șapte luni de activitate, EPPO deschide 576 de investigații, estimându-se că daunele aduse bugetului UE sunt de 5,4 miliarde de euro.[12]

În 2022 EPPO publică primul său raport anual, care acoperă primele șapte luni de activitate. La sfârșitul anului, cei 114 procurori europeni delegați ai EPPO aveau 1117 investigații active, cu daune estimate de 14,1 miliarde de euro aduse bugetului UE și au emis ordine de înghețare a fondurilor în valoare de 359,1 milioane de euro.[13]

Al doilea raport anual, care acoperă primul an complet de activitate al EPPO. În luna iulie, conform regulamentului EPPO, un sfert dintre procurorii europeni – respectiv opt – își încheie mandatele, iar noi procurori europeni, numiți de Consiliu, își încep mandatele. De asemenea, EPPO primește primii săi doi stagiari.[14]

EPPO reprezintă o realizare importantă pentru Uniunea Europeană, contribuind semnificativ la consolidarea statului de drept și la protejarea resurselor financiare ale UE. Continuarea implementării acestuia va întări cooperarea între statele membre, asigurând tratament echitabil și justiție în cazurile de fraudă transfrontalieră, fiind un exemplu de succes în contextul sistemelor juridice internaționale.

II. MODUL DE ORGANIZARE ȘI FUNCȚIONARE A PARCHETULUI EUROPEAN

Parchetul European a fost înființat în urma adoptării Regulamentului (UE) 2017/1939 al Consiliului din 12 octombrie 2017, fiind un parchet independent atât de statele membre, cât și de instituții sau organizații europene, cu competență la nivelul a 22 de state membre[15], alcătuit pe un nivel central, la Luxemburg și un nivel descentralizat, care este alcătuit din procurorii europeni delegați la nivelul fiecărei țări participante.[16]

Parchetul European (EPPO) este un organism independent de urmărire penală al Uniunii Europene, având responsabilitatea de a investiga, urmări penal și aduce în fața instanței infracțiuni care afectează interesele financiare ale UE. Aceste infracțiuni includ diverse tipuri de fraude, fraude de TVA cu prejudicii ce depășesc 10 milioane de euro, spălare de bani, corupție și altele similare.[17]

EPPO desfășoară investigații, inițiază acțiuni penale și îndeplinește atribuțiile de procuror în instanțele competente din statele membre participante, până la soluționarea definitivă a cazului. Până la operaționalizarea EPPO, aceste infracțiuni puteau fi investigate și urmărite penal doar de autoritățile naționale, ale căror competențe se opreau la granițele statelor respective. Organizații precum Eurojust, OLAF sau Europol nu dețineau prerogativele necesare pentru a realiza investigații penale și acțiuni de urmărire penală.[18]

Mandatul parchetului european este reglementat prin Regulamentul Consiliului (UE) 2017/1939, care a intrat în vigoare la 20 noiembrie 2017. Acesta instituie cooperarea consolidată pentru înființarea Parchetului European (denumit în continuare „Regulamentul EPPO”), stabilește cadrul de funcționare al acestei instituții. Directiva (UE) 2017/1371 a Parlamentului European și a Consiliului din 5 iulie 2017, referitoare la combaterea fraudei care afectează interesele financiare ale Uniunii prin mijloace de drept penal (cunoscută ca „Directiva PIF”), definește infracțiunile ce

[12] Parchetul European, Raport anual, 2021, disponibil pe https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2023-08/_EPPO-Annual-Report-2021-RO.pdf, accesat la 9 noiembrie 2024.

[13] Parchetul European, Raport anual, 2022, disponibil pe https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2023-09/EPPO_Annual_Report_2022_Romanian.pdf, accesat la 10 noiembrie 2024.

[14] Parchetul European, Raport anual, 2023, disponibil pe https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2024-06/EPPO%20Annual%20Report%202023%20PDF_RO.pdf, accesat la 11 noiembrie 2024.

[15] Cele 22 de state membre care participă la EPPO sunt: Austria, Belgia, Bulgaria, Croația, Cipru, Republica Cehă, Estonia, Finlanda, Franța, Germania, Grecia, Italia, Letonia, Lituania, Luxemburg, Malta, Țările de Jos, Portugalia, România, Slovenia, Slovacia, Spania.

[16] Regulamentul (UE) 2017/1939 al Consiliului din 12 octombrie 2017 de punere în aplicare a unei forme de cooperare consolidată în ceea ce privește instituirea Parchetului European (EPPO), disponibil pe https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A32017R1939, accesat la data de 16 noiembrie 2024.

[17] https://www.eppo.europa.eu/en/about/mission-and-tasks

[18] Ibidem

sunt considerate a aduce prejudicii bugetului UE. Astfel, competența materială a EPPO este reglementată de articolul 22 din Regulamentul EPPO, care face trimitere la infracțiunile stabilite de dreptul UE, așa cum sunt prevăzute în Directiva PIF.

Un aspect de noutate pe care îl introduce art. 10 din Regulamentul 2017/1936, îl reprezintă cele 15 camere permanente, care sunt alcătuite din câte 3 procurori europeni, care decid închiderea unui caz, trimiterea în judecată sau trimiterea cauzei la autoritățile naționale competente (echivalentul unei declinări de competență, conform art. 50 din Codul de procedură penală). De menționat faptul că în momentul în care se înregistrează un dosar penal, acesta este repartizat în mod aleatoriu unei camere permanente, din care nu poate face parte procurorul european din statul membru în care se desfășoară investigația.

Regulamentul EPPO stabilește cadrul general de funcționare al Parchetului European, însă activitatea sa este ghidată și rafinată printr-o serie de instrumente juridice suplimentare. Acestea asigură coerența și eficiența în procesul decizional intern al instituției. Cele mai importante dintre acestea includ:[19]

1. Regulile interne de procedură ale Parchetului European – acestea stabilesc detaliat modul de organizare și funcționare a EPPO și au fost actualizate periodic pentru a răspunde noilor provocări și nevoi operaționale.

2. Decizia privind Camerele Permanente – acest document reglementează structura și funcționarea Camerelor Permanente ale EPPO, care joacă un rol central în coordonarea și supravegherea cazurilor.

3. Decizia referitoare la atribuțiile și procedurile Camerelor Permanente – oferă un cadru

detaliat pentru modul în care Camerele Permanente își exercită atribuțiile, inclusiv pentru luarea deciziilor în dosarele alocate.

4. Ghiduri operaționale, aceste documente acoperă diverse aspecte ale activității EPPO, cum ar fi:

- Ghidurile privind investigațiile, oferă orientări clare pentru desfășurarea investigațiilor în conformitate cu standardele EPPO;
- Politica de evocare și de trimitere a cazurilor, stabilește criterii și proceduri pentru preluarea sau redirecționarea cazurilor către alte autorități competente;
- Ghidurile pentru proceduri simplificate, definesc modalități eficiente de soluționare a cazurilor mai puțin complexe;
- Ghidurile privind delegarea competențelor Camerelor Permanente, clarifică responsabilitățile și atribuțiile transferate în funcție de specificul fiecărui caz;
- Ghidurile Colegiului privind aplicarea articolului 31 din Regulamentul EPPO, detaliază modul în care acest articol este implementat în practică pentru a asigura uniformitatea aplicării legii în toate statele participante.

Aceste instrumente juridice suplimentare joacă un rol esențial în asigurarea unei abordări unitare și transparente, facilitând coordonarea eficientă între statele membre participante și maximizând impactul activității EPPO asupra combaterii infracțiunilor care afectează interesele financiare ale Uniunii Europene.

Conform art. 23 din Regulamentul 2017/1939, EPPO exercită trei tipuri de competență, respectiv: materială, teritorială și personală. În ceea ce privește competența materială, aceasta se referă la infracțiunile prevăzute de Directiva PIF 2017/1371[20], infracțiuni ce sunt transpuse în legislația națională prin Legea nr. 78/2000.[21]

Trebuie precizat faptul că în afară de cele trei competențe enumerate anterior, EPPO exercită și o competență temporară, în sensul că este competent, conform art. 120 din Regulamentul

[19] Parlamentul European, *Understanding the European Public Prosecutor's Office (EPPO)*, decembrie 2023, disponibil pe https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2023/757558/EPRS_BRI(2023)757558_EN.pdf, accesat la 12 noiembrie 2024.

[20] Directiva nr. 1371/2017 privind combaterea fraudelor îndreptate împotriva intereselor financiare ale Uniunii prin mijloace de drept penal.

[21] Legea nr. 78 din 8 mai 2000, pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, publicată în Monitorul Oficial nr. 219 din 18 mai 2000.

2017/1939, să cerceteze infracțiunile săvârșite ulterior datei intrării în vigoare a acestui regulament, respectiv după data de 20 noiembrie 2017.

Parchetul European funcționează pe baza unui sistem organizatoric format din două niveluri interconectate: nivelul central și nivelul național (descentralizat). Acest model permite o coordonare eficientă între activitatea europeană și specificul juridic al fiecărui stat membru participant după cum urmează:[22]

a. Nivelul central

Nivelul central al EPPO, situat în Luxemburg, reunește principalele structuri de conducere și coordonare care asigură funcționarea eficientă a instituției la nivel european. Acesta este compus din:

- Procurorul-șef european care are rolul de a conduce și supraveghea activitatea EPPO, având responsabilitatea de a coordona investigațiile și urmărirea penală. Acesta reprezintă instituția în relația cu alte organizații și instituții europene, precum și în raport cu statele membre.

- Cei 22 de procurori europeni care reprezintă câte un stat membru participant, contribuind la coordonarea și supravegherea cazurilor care implică țările lor. Dintre aceștia, doi îndeplinesc funcția de Adjuncți ai Procurorului-șef european, oferind suport direct în gestionarea activităților strategice și operaționale. În prezent, aceste funcții sunt ocupate de reprezentanții Germaniei și Cehiei.

- Directorul Administrativ care gestionează aspectele operaționale și logistice ale instituției, incluzând resursele financiare, resursele umane și infrastructura. Acesta asigură funcționarea eficientă a EPPO și sprijină activitatea procurorilor europeni.

- Colegiul EPPO care este format din procurorul-șef și cei 22 de procurori europeni, reprezentând structura de decizie a EPPO. Acesta elaborează strategii generale, coordonează prioritățile instituției și ia decizii privind gestionarea cazurilor la nivel european.

- Echipe de sprijin specializate care susțin activitatea nivelului central în diverse domenii, inclusiv asistență administrativă, suport tehnic, coordonare operațională și consultanță juridică. Acești specialiști contribuie la desfășurarea eficientă a investigațiilor, gestionarea resurselor și aplicarea uniformă a reglementărilor.

b. La nivel național

La acest nivel, EPPO își desfășoară activitatea în cadrul fiecărui stat membru participant, prin intermediul:

- Procurorilor europeni delegați, care activează la nivel local și sunt responsabili pentru desfășurarea investigațiilor și a urmăririi penale conform legislației naționale. Aceștia beneficiază de sprijinul și coordonarea nivelului central pentru a asigura o abordare uniformă a cazurilor transfrontaliere.

- Colaborării cu autoritățile naționale, care oferă asistență în desfășurarea investigațiilor și în implementarea măsurilor necesare.

Această structură dual permite EPPO să combine o viziune centralizată, unificatoare, cu o aplicare eficientă a legislației locale. Prin acest model, instituția poate proteja interesele financiare ale Uniunii Europene și poate răspunde în mod adaptat provocărilor specifice fiecărui stat membru participant.

În ceea ce privește conducerea Parchetului European, s-a acordat o atenție sporită asigurării competenței și independenței acestuia prin stabilirea unei proceduri clare de numire. Procurorul-șef european este ales de Parlamentul European și Consiliu, de comun acord, pentru un mandat de șapte ani, fără posibilitatea de reînnoire. Persoana aleasă trebuie să fie un membru activ al unui Minister Public sau al unui organism judiciar dintr-un stat membru, având o experiență profesională relevantă pentru a asigura standarde înalte de competență.[23]

Procedura de selecție începe cu un apel public pentru candidaturi, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene. Un comitet de selecție, bazându-se pe criterii precise, întocmește o listă restrânsă cu candidați calificați, care este apoi prezentată Parlamentului și Consiliului. Panelul de selecție este alcătuit din 12 membri distinși, printre care se numără foști judecători ai Curții de Justiție a Uniunii Europene, ai Curții de Conturi, membri ai curților supreme naționale, procurori de

[22] Ibidem

[23] Jean-Claude Marin, *Parchetul European* în ”Revista Pro Lege”, 2017, disponibil pe http://revistaprolege.ro/parchetul-european/, accesat la 16 noiembrie 2024.

nivel înalt și avocați recunoscuți pentru expertiza lor. Parlamentul European propune un membru, iar Consiliul numește ceilalți 11 membri.[24]

Procurorul-șef european poate fi demis de Curtea de Justiție a Uniunii Europene dacă nu își poate îndeplini atribuțiile sau dacă săvârșește abateri grave. Adjuncții Procurorului-șef sunt aleși de Colegiul EPPO dintre procurorii europeni, pentru un mandat de trei ani, cu posibilitatea de reînnoire, dar fără a depăși durata mandatului Procurorului-șef.[25]

Cei 22 de procurori europeni, câte unul din fiecare stat membru, sunt numiți de Consiliu, pe baza unei liste de trei candidați propusă de fiecare stat membru. După evaluarea comitetului de selecție, Consiliul ia decizia finală. Candidații trebuie să fie membri activi ai unui Minister Public sau ai unui sistem judiciar, să îndeplinească cerințele de independență și competență, pentru a putea ocupa funcții de conducere în aceste instituții.[26]

La nivel național, există și procurori europeni delegați în fiecare stat membru, numărul acestora fiind stabilit de fiecare țară, dar trebuie să fie cel puțin doi. Acești procurori vor desfășura simultan activități ca procurori naționali și europeni, dar trebuie să acționeze în totală independență față de autoritățile naționale de urmărire penală în cadrul Parchetului European.[27]

Parchetul European (EPPO) poate fi sesizat prin mai multe modalități așa cum sunt ele reglementate de către Regulamentul (UE) 2017/1939:

1) Sesizarea de către autoritățile naționale

Parchetul European poate fi sesizat direct de autoritățile naționale de urmărire penală sau de alte autorități competente din statele membre. De exemplu, instituțiile naționale de aplicare a legii sau agențiile care investighează fraude și infracțiuni financiare pot transmite cazuri relevante către EPPO. Aceste sesizări sunt de obicei legate de infracțiuni ce afectează bugetul UE, cum ar fi frauda în domeniul TVA, spălarea de bani sau corupția.

2) Sesizarea din partea Eurojust, Europol sau OLAF

Agențiile europene care se ocupă de combaterea criminalității transnaționale și protejarea intereselor financiare ale Uniunii, cum ar fi Eurojust, Europol și Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF), pot de asemenea sesiza Parchetul European. Aceste agenții pot adresa cazuri relevante Parchetului European atunci când suspectează fapte care implică fraude sau alte infracțiuni grave ce au impact asupra bugetului UE.

3) Sesizarea din partea publicului

Cetățenii europeni au la dispoziție un instrument pentru a raporta infracțiuni către Parchetul European. Aceasta poate fi realizată printr-un formular online disponibil pe site-ul oficial al EPPO. Publicul poate semnala acte de fraudă, corupție sau alte infracțiuni care afectează interesele financiare ale Uniunii Europene. Sesizările primite de la cetățeni sunt examinate de EPPO pentru a stabili dacă există dovezi suficiente pentru a deschide o investigație.

4) Sesizarea din partea instanțelor judiciare

Instanțele naționale pot, de asemenea, să sesizeze Parchetul European atunci când identifică fapte penale care intră sub competența acestuia. De exemplu, în cadrul unei anchete naționale, o instanță poate constata că o infracțiune ar putea afecta bugetul Uniunii Europene și poate solicita implicarea Parchetului European pentru continuarea procedurilor legale.

5) Investigarea proprie a Parchetului European

De asemenea, Parchetul European are dreptul de a iniția anchete pe cont propriu. EPPO poate identifica posibile infracțiuni prin diverse surse de informare, inclusiv prin analiza datelor și a documentelor transmise de alte agenții sau autorități. În cazul în care Parchetul European descoperă indicii de fraude sau alte fapte penale care afectează interesele financiare ale UE, acesta poate demara propria anchetă, chiar și fără o sesizare prealabilă din partea unui terț.

În general, EPPO investighează infracțiuni care implică fonduri europene, cum ar fi frauda în domeniul fondurilor de coeziune, fondurilor agricole sau alte programe financiare ale Uniunii

[24] Ibidem
[25] Ibidem
[26] Ibidem
[27] Ibidem

Europene. Sesizările sunt primite și evaluate de către procurorii europeni, iar dacă există suficiente dovezi, EPPO poate deschide o anchetă oficială, urmând să aplice legea și să aducă infractorii în fața instanței competente.

În situația în care EPPO este organ prim sesizat, decide dacă deschide sau nu o investigație, iar în situația în care datele despre comiterea unei infracțiuni sunt adus la cunoștință de către o unitate de parchet națională, decide dacă își exercită sau nu dreptul de evocare a cauzei, conform art. 27 din Regulamentul 2017/1939.

Regulamentul aduce în discuție un concept nou, anume dreptul de a evoca cauzele, dacă în dreptul național, competența unui parchet înseamnă atât dreptul, cât și obligația de a ancheta infracțiunile ce intră în competența sa, în în cazul Parchetului European, dreptul de evocare a unei cauze nu implică și obligația de a evoca respectiva cauză. Motivul este acela că atunci când Parchetul European este informat pentru a exercita dreptul de evocare, cauza respectivă este deja sub investigația unui parchet național.

Principiul fundamental avut în vedere este că EPPO va examina toate cazurile în care investigarea penală la nivelul unui parchet supranațional poate aduce un beneficiu suplimentar anchetei, precum cazurile cu elemente transfrontaliere, cazurile implicate funcționari europeni sau alți agenți UE, și cazurile cu prejudicii în valoare de peste 100.000 de euro. Prin urmare, nu vor fi investigate toate cauzele care cad sub incidența competenței EPPO. De exemplu, în situațiile în care infracțiunile au cauzat daune de până la 100.000 de euro, acestea vor fi aduse în discuție doar în anumite circumstanțe conform orientărilor emise de Colegiul EPPO - Decizia Colegiului EPPO nr. 29/2021). Prin urmare, nu vor fi aduse în discuție toate cauzele care implică infracțiuni de competența EPPO.

În România există 4 birouri operative, anume: Biroul Central din București, Biroul Teritorial din Iași, Biroul Teritorial din Cluj și Biroul Teritorial din Timișoara. Aceste birouri au competență pe întreg teritoriul național, dar sunt organizate operațional în cele patru regiuni ale țării.

În momentul actual, există 20 procurori europeni delegați: 11 procurori care își desfășoară activitatea în București, 3 procurori în Iași, 3 procurori în Timișoara și 3 procurori europeni delegați în Cluj. Pentru a ajuta activitatea de urmărire penală desfășurată de Parchetului European, în baza Legii nr. 6/2021[28] s-a format o structură de sprijin formată din polițiști, specialiști și grefieri, dar toate autoritățile naționale au obligația să acorde sprijin EPPO în investigațiile pe care le efectuează.

III. CONCLUZII

Parchetul European este o instituție europeană care deține un rol deosebit de important pentru consolidarea justiției, deoarece este o instituție europeană care asigură o justiție eficientă în combaterea fraudelor care afectează interesele Uniunii Europene, astfel fiind cel mai eficient instrument de cooperare judiciară.

Colaborarea dintre instituțiile naționale și Parchetul European este una esențială, întrucât o bună colaborare înseamnă angajamentul României pentru protejarea valorilor europene. De asemenea, lupta pentru protejarea bugetului Uniunii în utilizarea corectă a fondurilor, contribuie la responsabilizarea și creșterea încrederii cetățenilor în instituțiile europene.

Cetățenii sunt un factor determinant în sprijinirea activității Parchetului European, deoarece aceștia contribuie direct la identificarea și tragerea la răspundere penală a persoanelor care fraudează bugetul Uniunii. Informarea despre modalitățile de sesizare a unor astfel de fraude contribuie la prevenirea și combaterea acestui fenomen. Este esențial ca cetățenii să fie bine informați despre competențele Parchetului European și mai ales despre modurile de sesizare ale acestei instituții, astfel se descurajează fenomenul infracțional.

Înființarea Parchetului European marchează progresul în cercetarea infracțiunilor comise în mai multe țări, deoarece procurorii europeni delegați au capacitatea de a acționa la nivel național sau în oricare alt stat participant, prin intermediul procurorilor delegați asistenți, crescând astfel

[28] Legea nr. 6 din 18 februarie 2021privind stabilirea unor măsuri pentru punerea în aplicare a Regulamentului (UE) 2017/1.939 al Consiliului din 12 octombrie 2017 de punere în aplicare a unei forme de cooperare consolidată în ceea ce privește instituirea Parchetului European (EPPO), publicată în Monitorul Oficial nr. 167 din 18 februarie 2021.

eficiența anchetelor, EPPO fiind singura instituție capabilă să desfășoare o anchetă penală eficientă în toate cele 22 de state participante.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE:

Legislație

[1]Regulamentul (UE) 2017/1939 al Consiliului din 12 octombrie 2017 de punere în aplicare a unei forme de cooperare consolidată în ceea ce privește instituirea Parchetului European (EPPO).

[2]Directiva nr. 1371/2017 privind combaterea fraudelor îndreptate împotriva intereselor financiare ale Uniunii prin mijloace de drept penal.

[3]Legea nr. 78 din 8 mai 2000, pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, publicată în Monitorul Oficial nr. 219 din 18 mai 2000.

[4]Legea nr. 6 din 18 februarie 2021privind stabilirea unor măsuri pentru punerea în aplicare a Regulamentului (UE) 2017/1.939 al Consiliului din 12 octombrie 2017 de punere în aplicare a unei forme de cooperare consolidată în ceea ce privește instituirea Parchetului European (EPPO), publicată în Monitorul Oficial nr. 167 din 18 februarie 2021.

Articole, studii, rapoarte

[5]Comisia Europeană, *Propunere de Regulament al Consiliului de instituire a Parchetului European*, 17.07.2013.

[6]Consiliul Uniunii Europene, *Parchetul European – EPPO: Consiliul o confirmă pe Laura Codruța Kövesi drept prima procuroare-șefă europeană*, 14.10.2019.

[7]Francesco De Angelis, *The European Public Prosecutor's Office (EPPO) – Past, Present, and Future*, ianuarie 2020.

[8]Jean-Claude Marin, *Parchetul European* în Revista Pro Lege, 2017.

[9]M. Delmas-Marty şi Prof. J.A.E. Vervaele (eds.), *Implementarea Corpus Juris în statele membre. Prevederi penale pentru protecţie veniturilor europene*, 2000.

[10] Parchetul European, Raport anual, 2022.

[11] Parchetul European, Raport anual, 2023.

[12] Parlamentul European, *Understanding the European Public Prosecutor's Office (EPPO)* decembrie 2023.

[13] Renata Goldirova, *Brussels eyes single European public prosecutor*, Brussels,August 1, 2007.

Surse Internet

[14] http://dx.doi.org.

[15] http://revistaprolege.ro.

[16] https://curia.europa.eu.

[17] https://euobserver.com.

[18] https://eur-lex.europa.eu.

[19] https://www.consilium.europa.eu.

[20] https://www.eppo.europa.eu.

PREVENIREA ȘI COMBATEREA CRIMINALITĂȚII MARITIME - COMPONENTĂ ESENȚIALĂ A STRATEGIEI DE SECURITATE MARITIMĂ A UNIUNII EUROPENE

PREVENTING AND COMBATING MARITIME CRIME - A KEY COMPONENT OF THE EU MARITIME SECURITY STRATEGY

Lect.univ.dr. Cornel Petru ȚARCĂ
Colegiul Național de Afaceri Interne, Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza”, București, Aleea Privighetorilor nr. 1A, sector 1

Abstract(en): *As a result of growing challenges in the maritime environment, including specific criminality, challenges affecting member countries' economies and regional and international stability, the European Union has developed a Maritime Security Strategy, updated in 2023, which aims to ensure freedom of navigation and the protection of marine resources, including the prevention and combating of crime at sea. Maritime crime includes a variety of offenses, from piracy, smuggling, drug trafficking, human trafficking to illegal fishing and water pollution. These activities not only threaten marine ecosystems but also have significant economic effects on coastal countries and the blue economy. EU cooperation in maritime security is thus not just a defensive act, but an important strategy for maintaining an efficient and sustainable maritime economy and sustainable development in the maritime environment.*

Keywords: *maritime crime, European Union Maritime Security Strategy, blue economy, crime prevention, Maritime Law Enforcement cooperation*

Abstract(ro): *Ca urmare a unor amenințări din ce în ce mai mari în mediul maritim, inclusiv criminalitatea specifică, care afectează economiile țărilor membre și stabilitatea regională și internațională, Uniunea Europeană a pus la punct o Strategie de Securitate Maritimă, actualizată în 2023, care urmărește să asigure libertatea navigației și protecția resurselor marine și care se ocupă inclusiv cu prevenirea și combaterea criminalității pe mare. Criminalitatea maritimă include o varietate de infracțiuni, de la piraterie, contrabandă, trafic de droguri, trafic de persoane până la pescuitul ilegal și poluarea apei. Aceste activități nu amenință doar ecosistemele marine, ci au și efecte economice semnificative asupra țărilor de coastă. Astfel, cooperarea UE în domeniul securității maritime nu este doar un act defensiv, ci o strategie importantă pentru menținerea unei economii maritime eficiente și sustenabile, precum și pentru o dezvoltare durabilă în mediul maritim.*

Cuvinte-cheie: *criminalitate maritimă, Strategia de securitate maritimă a Uniunii Europene, economia albastră, prevenirea criminalității, cooperarea în domeniul aplicării legislației maritime*

I. INTRODUCERE ÎN PROBLEMATICA CRIMINALITĂȚII MARITIME

1.1. Scurte considerații despre infracțiunile maritime

Conform DEX, unul dintre sensurile noțiunii de *criminalitate* este acela de totalitate a infracțiunilor săvârșite pe un anumit teritoriu într-o anumită perioadă.

Infracțiunile maritime se referă la un spectru larg de activități ilegale care au loc pe mare sau în legătură cu marea. În prezent, căile de transport folosite preponderent în comerțul mondial sunt cele maritime. Globalizarea acestor schimburi comerciale pe cale maritimă a dus la implicații economice, de mediu și de securitate semnificative determinate de infracțiunile maritime, necesitând o abordare coordonată din partea tuturor organismelor/entităților/agențiilor de aplicare a legii competente în domeniu.

Tipuri de infracțiuni maritime

1. *Pirateria maritimă și jaful armat pe mare* rămân unele dintre cele mai grave infracțiuni maritime, în special în regiuni precum Golful Guineii (în largul coastelor Africii de Vest), Golful

Aden (în largul coatelor Somaliei) și Strâmtoarea Malacca. În ultimii ani, ca urmare, printre altele, și a eforturilor Uniunii Europene prin desfășurarea Misiunii EUNAVFOR – Mission Atalanta[1], s-a constatat o scădere notabilă a numărului de acte de piraterie în Golful Aden și o creștere semnificativă a numărului unor astfel de acte în Golful Guineea, mai ales în largul coastelor Nigeriei.

De asemenea, în ultimii ani s-a constatat și o transformare calitativă din punct de vedere tactic a actelor de piraterie. Astfel, dacă în anii 1990-2010 grupurile armate atacau navele pentru a deturna încărcătura sau pentru a le confisca în vederea folosirii pentru operațiuni ilicite, în prezent există tendința de ataca navele pentru a răpi membri de echipaj și a cere răscumpărări substanțiale, adesea plătite în criptomonedă (bitcoin) sau bani cash.

Grupările criminale implicate în asemenea acte de piraterie maritime sunt foarte bine organizate pe atribuții și niveluri de acces la informații relevante, beneficiază de protecție la nivel înalt în lumea politică și au o tendință spre profesionalizare (unii finanțează, alții oferă date și informații cu privire la navele țintă, alții recrutează și dotează cu logistica necesară membrii echipajelor de *pirați,* iar alții, adesea aflați la capătul celălalt al lumii, se ocupă de negocierea sumelor cerute drept răscumpărare).

Adesea, în plasa autorităților, care intervin prin intermediul marinei militare și/sau al agențiilor de aplicare a legii competente(garda de coastă, poliție sau jandarmerie maritime etc) cad doar făptuitorii mărunți, cei care au atacat efectiv o navă și care nici măcar nu cunosc detalii despre conducătorii din umbră ai rețelei. Adevărata provocare în această situație tipică constă în capacitatea statelor afectate de a coopera pe plan regional și internațional, inclusiv prin intermediul organizațiilor internaționale relevante (INTERPOL, IMO, IBM, ASEAN, EUROPOL etc).

2. *Traficul de droguri / arme, migrația ilegală și contrabanda:* Mările și oceanele, datorită suprafețelor mari și dificultății de a fi patrulate oferă rute mult mai sigure decât pe uscat pentru traficul de droguri, arme și ființe umane, precum și pentru contrabanda cu diverse bunuri /mărfuri / medicamente, adesea contrafăcute. Rețelele de trafic de persoane exploatează rutele maritime pentru a transporta oameni, adesea în condiții periculoase, ceea ce face ca acest fenomen să reprezinte și o preocupare umanitară. Exemplul cel mai elocvent este cel al migranților proveniți din Africa, care, pe Marea Mediterană, încearcă să ajungă în Europa.

3. *Pescuitul ilegal, nedeclarat și nereglementat* (IUUF – Illegal, undeclared and unregulated fishing) subminează ecosistemele marine, epuizează stocurile de pește și amenință mijloacele de trai ale pescarilor locali legitimi.

4. *Infracțiunile împotriva mediului*, precum aruncarea în mare a deșeurilor și deversările de petrol au efecte grave și pe termen lung asupra mediului și asupra resurselor marine.

5. *Terorismul maritim* implică utilizarea mărilor pentru a pregăti sau desfășura activități teroriste, inclusiv atacuri asupra porturilor, navelor sau instalațiilor offshore. Sume de bani rezultate din activități ilegale desfășurate în mediul maritim (de pildă, piraterie maritimă) pot fi folosite de grupările teroriste pentru a se finanța și pentru a pregăti și derula acte teroriste pe uscat.

Toate aceste infracțiuni prezintă riscuri semnificative pentru comerțul mondial și securitatea globală.

1.2. Rolul agențiilor de aplicare a legii

Infracțiunile maritime au o natura complexă și deseori transnațională, astfel că agențiile de aplicare a legii trebuie să coopereze și să își coordoneze acțiunile pentru prevenirea și combaterea acestor infracțiuni, cooperarea desfășurându-se atât la nivel local, național, cât și regional/ internațional.

1. *Supraveghere și patrulare:* Supravegherea și patrularea constantă a apelor teritoriale și a celorlalte zone maritime sunt esențiale pentru detectarea timpurie și descurajarea infracțiunilor maritime. Marina militară și agențiile de aplicare a legii utilizează tehnologii avansate precum monitorizarea prin satelit, sistemele radar și vehiculele aeriene fără pilot (UAV) pentru a-și spori capacitățile de supraveghere.

2. *Operațiuni de interceptare și punere sub sechestru:* Agențiile de aplicare a legii desfășoară operațiuni de interceptare a navelor implicate în activități ilegale. Aceste operațiuni

[1] https://eunavfor.eu/

implică adesea utilizarea marinei militare, a gărzii de coastă și/sau a unităților specializate de poliție sau jandarmerie maritimă.

3. *Schimbul de informații și colaborarea:* Schimbul eficient de informații și colaborarea între diferite țări și agenții sunt vitale în abordarea naturii transnaționale a infracțiunilor maritime. Organisme internaționale precum Organizația Maritimă Internațională (OMI) și INTERPOL, EUROPOL facilitează schimbul de informații și de bune practici.

4. *Cadrul juridic:* Capacitatea de urmărire penală a infracțiunilor maritime este o componentă esențiale a procesului de punere în aplicare a legislației în domeniu. Țările trebuie să își armonizeze legislațiile maritime și să se asigure că acestea respectă convențiile internaționale.

5. *Consolidarea capacităților și formarea profesională:* Consolidarea capacității agenților de aplicare a legii prin programe de formare, workshop-uri și exerciții comune este esențială pentru sporirea eficacității acestora. Aceste inițiative contribuie la dotarea personalului cu competențele și cunoștințele necesare pentru a face față infracțiunilor maritime.

1.3. Impactul criminalității maritime asupra securității economice, ecologice și sociale.

Criminalitatea maritimă reprezintă o amenințare complexă și extinsă care afectează diverse aspecte ale securității globale, cu consecințe semnificative asupra economiei, ecologiei și societății în ansamblu.Ea creează un climat de nesiguranță care dăunează atât comercianților, cât și statelor, fiind necesară o colaborare a comunității internaționale[2] pentru prevenirea și combaterea lor. La aceasta se adaugă, în ultima perioadă, și conflictele latente sau în desfășurare din diverse regiuni ale globului (Orientul Mijlociu, Ucraina, Marea Chinei de Sud).

1.3.1. Impactul economic al unor asemenea realități se manifestă pe multiple planuri**.**

Astfel, pot să apară *costuri financiare și pierderi economice*. Criminalitatea maritimă are un impact direct asupra economiei globale prin pierderile financiare cauzate de atacurile piraților și furturile de la bordul navelor comerciale, precum și din cauza costurilor suplimentare datorate « lungirii» rutelor de navigație pentru ocolirea zonelor periculoase. Companiile de transport maritim și cele de asigurări sunt nevoite să suporte costuri suplimentare.

De asemenea, *comerțul global* poate fi afectat. Atacurile și activitățile ilegale de pe mare pot duce la întreruperi ale comerțului internațional. Blocarea rutelor maritime strategice, precum Strâmtoarea Malacca, Strâmtoarea Hurmuz sau Canalul Suez poate cauza întârzieri și creșterea costurilor de transport, afectând lanțurile de aprovizionare globale.

Pierderea unor venituri ale statelor cu deschidere la mare/ocean se poate manifesta și ea. Statele maritime se confruntă cu pierderi semnificative de venituri din taxe și impozite din cauza activităților de contrabandă și pescuit ilegal, pierderi care vor reduce capacitatea guvernelor de a investi în infrastructură și servicii publice esențiale.

1.3.2. Impactul ecologic se poate manifesta în diverse forme.

Degradarea ecosistemelor marine. Pescuitul ilegal și nereglementat contribuie la degradarea ecosistemelor marine prin exploatarea excesivă a resurselor piscicole. Aceasta afectează biodiversitatea și echilibrul ecologic, având consecințe pe termen lung pentru sănătatea mărilor / oceanelor.

Poluarea și distrugerea habitatelor. Activitățile de contrabandă, inclusiv transportul ilegal de deșeuri și substanțe periculoase, duc la poluarea apelor marine. Deversările ilegale și accidentele maritime pot distruge habitate fragile, afectând speciile marine și calitatea apei.

Schimbările climatice. Criminalitatea maritimă contribuie indirect la schimbările climatice prin intensificarea activităților ilegale care degradează mediul marin. De exemplu, tăierea pădurilor de mangrove pentru construirea de facilități ilegale afectează capacitatea acestor ecosisteme de a captura dioxidul de carbon.

[2] Gheorghe Marin "Securitatea Maritimă la Marea Neagră – o necesitate obiectivă", în Revista de Științe Militare, nr.1/2019, București, p.49

1.3.3. Impactul social

Traficul de persoane și exploatarea: Criminalitatea maritimă include și traficul de persoane, care are consecințe devastatoare asupra securității sociale. Victimele traficului sunt adesea supuse la abuzuri, exploatare și condiții inumane, afectând drepturile fundamentale ale omului și demnitatea umană.

Comunitățile de pescari: Pescuitul ilegal afectează direct comunitățile de pescari, care depind de resursele marine pentru supraviețuirea lor economică și culturală. Epuizarea stocurilor de pește și competiția neloială duc la sărăcie și migrație forțată.

Insecuritatea alimentară: Criminalitatea maritimă poate avea un impact semnificativ asupra securității alimentare prin perturbarea lanțurilor de aprovizionare cu produse marine. Pescuitul ilegal și nereglementat reduce disponibilitatea resurselor piscicole, afectând astfel accesul la alimente pentru comunități.

II. CÂTEVA CONSIDERAȚII DESPRE PRINCIPALELE REGLEMENTĂRI PREVĂZUTE ÎN CONVENȚIA NAȚIUNILOR UNITE ASUPRA DREPTULUI MĂRII (UNCLOS, MONTEGO BAY, 1982)

UNCLOS este un tratat internațional semnat în 1982 la Montego Bay, Jamaica, care stabilește cadrul legal pentru utilizarea oceanelor și mărilor lumii, reglementând multiple aspecte legate de jurisdicția maritimă, utilizarea resurselor și protecția mediului marin. România a ratificat această convenție prin Legea nr. 110 din 1996.

Principalele aspecte reglementate de UNCLOS:

a)Delimitarea zonelor maritime. Astfel, avem *ape teritoriale* (de până la 12 mile marine de la linia de bază), *zona contiguă* (care se extinde până la 24 de mile marine de la linia de bază, unde statele pot exercita controlul pentru prevenirea și sancționarea încălcărilor legilor vamale, fiscale, de imigrație și sanitare), *Zona Economică Exclusivă -ZEE* (de până la 200 de mile marine de la linia de bază, în care fiecare stat are dreptul de a exploata resursele naturale), apele internaționale (dincolo de cele 200 de mile marine anterior menționate).

b)Libertatea navigației. Convenția stabilește dreptul tuturor statelor la libertatea navigației și tranzitului prin mările teritoriale și apele internaționale.

c)Protecția mediului marin. Prevede obligațiile statelor de a proteja și conserva mediul marin, inclusiv prevenirea și controlul poluării.

d) Cercetarea științifică. Este reglementată desfășurarea cercetării științifice marine în beneficiul umanității și conform principiilor de conservare.

e) Soluționarea disputelor. Sunt stabilite mecanisme pentru soluționarea pașnică a disputelor maritime între state, inclusiv prin intermediul *Tribunalului Internațional pentru Dreptul Mării*, cu sediul la Hamburg, Germania.

f) *Pirateria maritimă și alte infracțiuni maritime.*

UNCLOS, în art. 101, stabilește că pirateria constă în oricare dintre următoarele acte*: (a) orice acte ilegale de violență sau de detenție, sau orice acte de deposedare, comise în scopuri private de către echipajul sau pasagerii unei nave private sau ai unei aeronave private, și îndreptate (i) în largul mării, împotriva unei alte nave sau aeronave, sau împotriva persoanelor sau bunurilor aflate la bordul unei astfel de nave sau aeronave; (ii) împotriva unei nave, aeronave, persoane sau bunuri aflate într-un loc aflat în afara jurisdicției oricărui stat; (b) orice act de participare voluntară la exploatarea unei nave sau a unei aeronave cu cunoașterea faptelor care fac din aceasta o navă sau o aeronavă pirat.*

În temeiul articolului 101, numai actele comise în scopuri private sunt considerate acte de piraterie.

g) Jurisdicția și aplicarea legii - statele sunt autorizate să aplice legea în cazul actelor de piraterie, chiar dacă acestea au loc în afara apelor teritoriale, oferind un cadru legal pentru intervenții internaționale.

h) Cooperarea Internațională - UNCLOS încurajează cooperarea între state pentru combaterea pirateriei și a altor infracțiuni maritime, inclusiv schimbul de informații și desfășurarea de operațiuni comune.

UNCLOS este un instrument juridic esențial care oferă un cadru comprehensiv pentru gestionarea și protejarea resurselor maritime, precum și pentru combaterea infracțiunilor care amenință securitatea economică, ecologică și socială la nivel global.

III. STRATEGIA DE SECURITATE MARITIMĂ A UNIUNII EUROPENE (EUMSS – EUROPEAN UNION MARITIME SECURITY STRATEGY, 2023) – OBIECTIVE ȘI PRIORITĂȚI

Mările și oceanele sunt vitale pentru securitatea și prosperitatea comunităților umane. Peste 80% din comerțul mondial este transportat pe rute maritime și până la 99% din fluxul global de date este transmis prin cabluri submarine.

Statele membre ale Uniunii Europene au împreună cea mai mare zonă economică exclusivă (ZEE) combinată din lume, iar regiunile maritime reprezintă 50% din populația și PIB-ul Uniunii. În acest context, securitatea maritimă este are o importanță majoră, fiind din ce în ce mai afectată în ultima perioadă de o serie de provocări care derivă din activități ilicite, rivalități geopolitice, concurența pentru resurse naturale și alte pericole, cum ar fi conflictele armate, atacurile cibernetice și amenințările hibride.

Uniunea Europeană trebuie, în aceste împrejurări, să își reafirme angajamentul față de ordinea maritimă bazată pe norme și să își consolideze rolul de actor global în domeniul securității maritime. Astfel, Uniunea Europeană este unul dintre principalii contribuitori la securitatea maritimă globală prin: operațiuni militare și prezență navală, finanțarea unor proiecte de consolidarea capacităților și sprijinirea arhitecturilor regionale de securitate maritimă în Golful Guineea și în Oceanul Indian, precum și prin cooperarea cu partenerii internaționali, incluzând aici ONU, NATO, organizații regionale, precum și un număr tot mai mare de țări terțe.

Conceptul de *securitate maritimă* a apărut în Statele Unite ale Americii, care, în 2004, și-au lansat *Politica Națională de Securitate Maritimă*. Ulterior, în 2011, NATO a inclus securitatea maritimă drept unul dintre obiectivele *Strategiei Maritime a Alianței*, iar în 2014 Marea Britanie, Uniunea Europeană și Uniunea Africană au elaborat propriile strategii de securitate maritimă[3].

În octombrie 2023, Uniunea Europeană a adoptat strategia revizuită de securitate maritimă (*EUMSS – European Union Maritime Security Strategy*), precum și planul de acțiune aferent acesteia. În conformitate cu *Busola strategică pentru securitate și apărare* din 2022, *Strategia de Securitate Maritimă* are ca scop consolidarea autonomiei și capacității Uniunii Europene de a răspunde amenințărilor din domeniul maritim, de a-și proteja interesele pe mare și de a-și proteja cetățenii, valorile și economia.

Această strategie stabilește principii directoare pentru a coordona și armoniza diferitele instrumente și politici în domeniul securității maritime ale Uniunii Europene. Din 2014 și până în prezent s-au înregistrat progrese semnificative în ceea ce privește răspunsul la provocările legate de securitatea maritimă în bazinele maritime europene și nu numai. Aceasta a consolidat coordonarea dintre autoritățile civile și militare ale Uniunii Europene și ale statelor membre, în special în ceea ce privește schimbul de informații maritime, care a consolidat credibilitatea Uniunii Europene ca actor internațional în domeniul securității maritime și relațiile cu partenerii externi în acest domeniu.

Schimbările drastice din mediul strategic, precum și criza climatică și degradarea mediului au făcut din mări un domeniu din ce în ce mai disputat. Uniunea Europeană a promovat și a susținut în mod activ multilateralismul și ordinea maritimă bazată pe norme.

Noua *Strategie de Securitate Maritimă a Uniunii Europene (2023)* are șase obiective strategice[4]:

1. Intensificarea activităților pe mare, care se va realiza prin: organizarea de exerciții navale anuale la nivelul Uniunii Europene pentru a spori gradul de pregătire și pentru a promova interoperabilitatea; aprofundarea cooperării între gărzile de coastă; dezvoltarea în continuare a prezențelor maritime coordonate ca instrument de îmbunătățire a coordonării resurselor navale și aeriene ale statelor membre în zonele maritime de interes. De asemenea, ținând seama de

[3] Gheorghe Marin - idem, p.52

[4] https://www.eeas.europa.eu/eeas/maritime-security_en?page_lang=en

interconexiunea dintre securitatea maritimă și stabilitatea globală, Uniunea Europeană trebuie să își mențină și să își dezvolte misiunile de securitate maritimă, având în vedere perspectivele climatice și sociale[5].

2.Cooperarea cu partenerii, prin: aprofundarea cooperării cu NATO; intensificarea cooperării cu alți parteneri internaționali relevanți, în special din Asia, Africa și Pacific, în vederea menținerii ordinii bazate pe reguli, având în centrul său Convenția ONU privind Dreptul Mării (UNCLOS,Montego Bay, 1982).

3.Conștientizarea realităților din domeniul maritim, prin: consolidarea supravegherii maritime; schimb de informații maritime prin intermediul unor canale dedicate și securizate.

4.Gestionarea riscurilor și amenințărilor, prin: desfășurarea periodică de exerciții reale la care să participe parteneri civili și militari pentru a îmbunătăți capacitățile de reacție la riscuri și amenințări; monitorizarea și protejarea infrastructurii maritime critice (porturile, instalațiile offshore de energie regenerabilă, platformele petroliere și de gaze offshore, precum și cablurile și conductele submarine).

5.Consolidarea capacităților, prin: dezvoltarea unor standarde comune pentru tehnologiile de apărare în domeniul maritim; intensificarea activității privind proiectele de colaborare, cum ar fi corveta europeană de patrulare (o nouă clasă de navă de război); îmbunătățirea capacităților antisubmarin.

6.Educație și formare profesională, prin: dezvoltarea competențelor, în special cu privire la amenințările cibernetice și hibride, și desfășurarea de programe de formare deschise partenerilor externi.

Strategia de Securitate Maritimă a Uniunii Europene va contribui la o implicare mai coerentă în conflictele și crizele externe pentru a spori securitatea cetățenilor săi și pentru a consolida coordonarea între toți actorii relevanți la nivel național, regional și european.

IV. NECESITATEA ADOPTĂRII UNEI STRATEGII DE SECURITATE MARITIMĂ A ROMÂNIEI

4.1. Scurte considerații despre riscurile și amenințările din zona Mării Negre

În prezent, România nu are o strategie de securitate maritimă distinctă, deși importanța acesteia este evidentă, dată fiind situația geografică a țării, cu acces direct la Marea Neagră, poziție care influențează în mod semnificativ situația sa geopolitică și interesele pe mare.

Într-o lume care se schimbă mereu, cu tensiuni crescute în zona Mării Negre, o abordare integrată a securității maritime ca parte a securității naționale a României ar fi necesară pentru a face față provocărilor emergente, cum ar fi militarizarea regiunii, activitățile ilegale de transport, problemele de migrație ilegală și degradarea mediului înconjurător, problemele legate de monitorizarea și combaterea activităților ilicite din porturile maritime, la care, în contextul războiului din Ucraina, se pot adăuga amenințările teroriste și riscurile de natură militară (inclusiv prezența minelor care pot pune în pericol libera circulație a navelor).

4.2. Cooperarea dintre Forțele Navale Române, IGPFR - Garda de Coastă și alte instituții competente în domeniul prevenirii și combaterii criminalității maritime

Privitor la instituțiile naționale cu rol în ceea ce privește asigurarea securității maritime a României, acestea sunt: Inspectoratul General al Poliției de Frontieră (prin Garda de Coastă), Autoritatea Navală Română și Forțele Navale Române.

Dintre acestea, Inspectoratul General al Poliției de Frontieră este instituția care desfășoară activități pentru constatarea faptelor penale comise în marea teritorială și în apele aflate sub jurisdicția statului român, efectuând cercetări în legătură cu acestea prin organele de cercetare penală ale politiei judiciare, conform legii.

Este de subliniat că rolul instituțiilor menționate nu este clar menționat în toate situațiile, existând cazuri în care zonele de responsabilitate ale acestora se suprapun. Acest lucru poate determina o lipsă de coerență a activităților desfășurate de instituțiile statului pentru contracararea provocărilor specifice mediului maritim[6].

[5] Daniel-Cornel Tănăsescu "Strategia Uniunii Europene în domeniul securității maritime – analiză privind mediul comun privind schimbul de informații", 2019, p.157

[6] Gheorghe Marin - ibidem, p.56

Astfel, cu titlu exemplificativ, dacă în cazul infracțiunilor săvârșite în marea teritorială (in interiorul celor 12 mile marine de la linia de bază) lucrurile sunt mult mai clare atât cu privire la jurisdicție cât și cu privire la instituția competentă să intervină, în cazul unor infracțiuni comise în Zona Economică Exclusivă (cuprinsă între 24 și 200 de mile marine) sau în apele internaționale (dincolo de cele 200 de mile marine) lucrurile se complică. În acest caz, Forțele Navale sunt cele care au mijloacele să intervină la bordul unor nave suspecte de activități ilegale, însă, de regulă, militarii nu sunt specializați în activități de cercetare la fața locului, specifice Poliției Judiciare și Poliției Criminalistice.

În asemenea condiții, cu toată bună credința și dorința de intervenție, se poate ușor ajunge la situația în care locul faptei este contaminat și probele distruse total sau parțial, urmărirea penală și trimiterea în judecată a suspecților devenind astfel o sarcină dificilă sau chiar imposibilă. Intervenția Forțelor Navale la bordul unei nave pentru a pune capăt unor infracțiuni ar trebui să fie prima etapă a unui complex de activități care să aibă ca urmare derularea unui proces penal în urma căruia, după administrarea probelor, cei vinovați să fie condamnați penal.

Un asemenea deziderat poate fi înfăptuit printr-o bună cooperare în timp real între instituțiile relevante, precum și prin schimbul de bune practici / crearea de capacități utile și benefice pentru toată lumea (de exemplu, pregătirea de bază în domeniul cercetării la fața locului a militarilor din echipele de intervenție ale Forțelor Navale, astfel încât aceștia să conserve în mod eficient, până la sosirea criminaliștilor, mijloacele de probă / câmpul infracțional).

V. CONCLUZII

Infracțiunile maritime reprezintă amenințări semnificative la adresa securității naționale și internaționale, a stabilității economice și a durabilității mediului. În ciuda progreselor înregistrate, agențiile de aplicare a legii se confruntă cu numeroase provocări în combaterea infracțiunilor maritime. Printre acestea se numără: nevoia de adaptare a cadrului legislativ la realitatea complexă din mediul maritim, resursele limitate, zonele vaste de patrulat, complexitatea jurisdicțională și tacticile în continuă evoluție ale rețelelor criminale.

Abordarea acestor provocări necesită utilizarea tehnologiilor de ultimă oră, în contextul adaptării continue a tacticilor și strategiilor utilizate de agențiile de aplicare a legii, precum și o bună cooperare inter-instituțională pe plan național, în contextul nevoii de adoptare a unei strategii de securitate maritimă distinctă. De asemenea, cooperarea României cu organizațiile internaționale relevante, precum și integrarea sa în structuri precum NATO sau Uniunea Europeană, sunt esențiale pentru consolidarea securității maritime.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE:

[1] Legea nr.110 din 10 octombrie 1996 privind ratificarea Convenției Națiunilor Unite asupra dreptului mării, încheiată la Montego Bay (Jamaica) la 10 decembrie 1982, și aderarea la Acordul referitor la aplicarea părții a XI-a a Convenției Națiunilor Unite asupra dreptului mării, încheiat la New York la 28 iulie 1994

[2] Strategia Națională de Apărare a Țării, 2020-2024

[3] Strategia Națională de Management Integrat al Frontierei de Stat a României, 2023-2027

[4] O.U.G. nr. 104 din 27 iunie 2001 privind organizarea și funcționarea Poliției de Frontieră Române

[5] O.U.G. nr. 105 din 27 iunie 2001 privind frontiera de stat a României

[6] H.G. nr. 445 din 9 mai 2002 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a O.U.G. nr. 105/2001 privind frontiera de stat a României

[7] European Council, Council of the European Union "Maritime Security: Council Approves Revised EU Strategy and Action Plan", European Council, 2023

[8] "Maritime Security Strategy: Ensuring Free, Safe and Open Seas", European External Action Service, 2024

[9] Daniel-Cornel Tănăsescu "Strategia Uniunii Europene în domeniul securității maritime – analiză privind mediul comun privind schimbul de informații", 2019

[10] Gheorghe Marin "Securitatea Maritimă la Marea Neagră – o necesitate obiectivă", în Revista de Științe Militare, nr.1/2019, București

[11] Gheorghe Marin ș.a., "Terorismul maritim - mit și realitate", Editura C TEA, București, 2010

[12] Aurel Popa, Constantin Ciorobea, Cornel Rogozan, Ioan Crăciun, Ion Ustura, Sorin Learschi - "Reziliența maritimă a României în era amenințărilor hibride și importanța unei Strategii de Securitate Maritimă", Forumul Securității Maritime, 2023

[13] Georgiana Purcel - "Considerații privind securitatea maritimă" , Academica Brâncuși, 2016

[14] https://www.eeas.europa.eu/eeas/maritime-security_en?page_lang=en

[15] https://www.itlos.org/en/

[16] https://eunavfor.eu/

PERMISELE DE ȘEDERE PENTRU LUCRĂTORII ÎNALT CALIFICAȚI ȘI NOMAZII DIGITALI: STUDIU DE CAZ ÎN ROMÂNIA, UNIUNEA EUROPEANĂ ȘI STATELE UNITE ALE AMERICII

RESIDENCE PERMITS FOR HIGHLY SKILLED WORKERS AND DIGITAL NOMADS: A CASE STUDY IN ROMANIA, THE EUROPEAN UNION, AND THE UNITED STATES OF AMERICA

BAROIAN Andreea
Inspectoratul General pentru Imigrări- Serviciul Imigrări Prahova
Mun. Ploiești, Strada Vasile Lupu, nr. 60-62.
andreea_baroian@yahoo.com

prof. univ. dr. VASILE Sergiu Adrian
Academia de poliție ,,A. I." Cuza București, Aleea Privighetorilor 1-3 sector 1 București
sergiu_vasile2003@yahoo.com

Abstract(en): *This study examines the regulations and policies surrounding residence permits for highly skilled workers and digital nomads, focusing on Romania, the European Union, and the United States. The paper analyzes the factors contributing to the attraction and retention of these workforce categories in various countries, as well as the challenges in adapting legislation to meet the demands of a globalised workforce. By comparing different legislative frameworks and benefits, this study provides a comprehensive view of the opportunities and berriers for international labor mobility.*

Keywords*: Residence permits, Highly skilled workers, Digital nomads, Labor mobility, Immigration policy, European Union, Romania, Workforce globalization, Talen attraction, United States.*

Abstract(ro): *Acest studiu explorează reglementările și politicile privind permisele de ședere pentru lucrătorii înalt calificați și nomazii digitali cu accent pe România, Uniunea Europeană și Statele Unite ale Americii. Lucrarea analizează factorii care contribuie la atragerea și reținerea acestor categorii de lucrători în diferite țări, precum și provocările legate de adaptarea legislației la nevoile forței de muncă globalizate. Prin comparația diferitelor cadre legislative și a beneficiilor oferite studiul oferă o perspectivă amplă asupra oportunităților și obstacolelor pentru mobilitatea internațională a muncii.*

Cuvinte cheie*: Permise de ședere, Lucrători înalt calificați, Nomazi digitali, Mobilitatea forței de muncă, Politica de imigrație, Uniunea Europeană, România, Globalizarea forței de muncă, Atragerea de talente, Statele Unite.*

1. INTRODUCERE

Globalizarea care a influențat economiile și societățile din întreaga lume se referă la creșterea interdependenței și integrării a economiilor, a societăților și a națiunilor facilitând schimbul transfrontalier de mărfuri, servicii, capital și informații la o scară fără precedent, care a dus la o piață globală mai integrată.

Mobilitatea forței de muncă le permite companiilor și economiilor naționale să se adapteze cumva la fluctuațiile economice și la schimbările care se petrec în industrie. Nomazii digitali și lucrătorii înalt calificați pot migra între piețele de creștere, astfel contribuind la o dezvoltare și stimulare către inovație. Având în vedere faptul că unele regiuni au o ofertă de forță de muncă limitată în anumite domenii, iar mobilitatea permite completarea acestor nevoi.

De exemplu, dacă o regiune are deficit de ingineri, aceștia pot fi atrași din alte țări sau regiuni, ceea ce contribuie la o stabilizare a pieței de muncă locale. Nomazii digitali, care lucrează de obicei la distanță, beneficiază de flexibilitatea în alegerea locului de muncă, având libertatea de a

locui în zone care le oferă un cost de trai mai mic, dar o calitate mai bună a vieții sau oportunități de călătorie.

Politicile de migrație pentru lucrătorii cu înaltă calificare și nomazii digitali sunt deosebit de importante pentru România, cu o economie emergentă și o piață a muncii în curs de digitalizare. Atragerea de talente din străinătate poate stimula inovarea și creșterea economică.

Costul scăzut al unor servicii și infrastructura bine dezvoltată din România fac țara mai atractivă pentru nomazii digitali din întreaga lume. În plus, atragerea de lucrători cu înaltă calificare poate sprijini sectoare cheie precum IT, cercetarea și asistența medicală. Uniunea Europeană se confruntă cu o concurență acerbă pentru a atrage profesioniști calificați de la nivel mondial.

Îmbunătățirea regimului de imigrație pentru lucrătorii cu înaltă calificare și nomazii digitali va contribui la creșterea competitivității economice a blocului comunitar. Armonizarea legislației între statele membre ar putea face din UE un magnet global pentru talente, în special în contextul globalizării și al digitalizării economiei. Statele Unite ale Americii au fost mult timp un centru global pentru personalul înalt calificat, însă restricțiile privind imigrația devin din ce în ce mai accentuate.

Studiul urmărește o analiză comparativă a sistemelor de permise de ședere pentru lucrătorii înalt calificați și nomazi digitali în 3 contexte diferite, România, Uniunea Europeană și SUA, având ca principale obiective realizarea unei analize profunde a sistemului de permise de ședere, identificarea reglementărilor și politicilor de imigrare.

Dorim să identificăm care sunt reglementările legale și cerințele administrative pentru obținerea permiselor de ședere pentru lucrătorii cu înaltă calificare și nomazii digitali în România, UE și SUA. Care sunt diferențele dintre sistemele de imigrare pentru lucrătorii cu înaltă calificare și nomazii digitali? Care sunt cerințele privind venitul minim și calificarea profesională pentru fiecare tip de permis de ședere? Care este impactul lucrătorilor cu înaltă calificare și al nomazilor digitale asupra pieței muncii și economiei din România, UE și SUA? Care ar fi cele mai bune măsuri luate de România, UE și SUA pentru a face migrația mai atractivă pentru acești lucrători?

II. REGIMUL PERMISELOR DE ȘEDERE PENTRU LUCRĂTORII ÎNALT CALIFICAȚI ȘI NOMAZII DIGITALI

Conform Ordonanței Guvernului 25 din 26 august 2014 lucrătorul înalt calificat reprezintă ”străinul încadrat în muncă pe teritoriul României pe un loc de muncă înalt calificat, cu contract individual de muncă pe durată nedeterminată sau pe durată determinată de cel puțin șase luni, încheiat cu un angajator în baza avizului de angajare.” [1]

Legea nr. 22/2022 pentru modificarea si completarea Ordonanţei de Urgenţă nr.194 din 12 decembrie 2002[2] privind regimul străinilor în România, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, constituie cadrul prin care sunt reglementate intrarea, şederea şi ieşirea străinilor pe teritoriul României sau de pe teritoriul României, drepturile şi obligaţiile acestora, precum şi măsuri specifice de control al imigraţiei, în conformitate cu obligaţiile asumate de România prin documentele internaţionale la care este parte.

Conform ordonanței menționate, prin expresia “nomad digital” se înțelege străinul care este angajat cu un contract de muncă la o companie înregistrată în afara României şi care prestează servicii prin utilizarea tehnologiei informaţiei şi comunicaţiilor sau care deține o companie înregistrată în afara României, în cadrul căreia prestează servicii prin utilizarea tehnologiei informaţiei şi comunicaţiilor şi poate desfăşura activitatea de angajat sau activitatea din cadrul companiei, de la distanţă, prin folosirea tehnologiei informaţiei şi comunicaţiilor.

Scopul acestui articol este de a analiza și compara abordările României Uniunii Europene și a Statelor Unite în ceea ce privește permisele de ședere pentru aceste categorii de lucrători. În plus, se va analiza impactul acestor reglementări asupra integrării și valorificarea acestora pe piața muncii locale.

[1] OG 25 26/08/2014 - Portal Legislativ- privind încadrarea în muncă și detașarea străinilor pe teritoriul României și pentru modificarea și completarea unor acte normative privind regimul străinilor în România

[2] LEGE 22 14/01/2022 - Portal Legislativ - pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 194/2002 privind regimul străinilor în România.

III. PERMISELE DE ȘEDERE PENTRU LUCRĂTORII ÎNALT CALIFICAȚI ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ

3.1. CONTEXTUL LEGISLATIV UROPEAN

Directiva (UE) 2021/1883 – condițiile de intrare și de ședere a resortisanților din țările din afara UE pentru ocuparea unor locuri de muncă înalt calificate, reglementează condițiile de intrare, ședere și drepturile resortisanților din țările terțe cu înaltă calificare, precum și ale familiilor acestora, care doresc să rămână într-un stat membru al Uniunii Europene pentru mai mult de 3 luni.

De asemenea, se aplică și celor care lucrează într-un alt stat membru decât cel care le-a acordat inițial o „carte albastră" a UE. Directiva vizează atragerea și integrarea lucrătorilor înalt calificați din afaceri internaționale, iar statutul lor de rezidenți se bazează pe un contract de muncă valid, care trebuie să îndeplinească anumite cerințe salariale și de calificare. Totodată, statele membre pot stabili condiții suplimentare și pot solicita documente relevante pentru validarea cererilor.

3.2. CRITERII ȘI PROCEDURI

În ceea ce privește procedura de solicitare a cărții albastre, aceasta presupune îndeplinirea unor condiții specifice, inclusiv un salariu minim, un contract de muncă valabil și documente care dovedesc calificările profesionale.

De asemenea, se permite transferul lucrătorilor înalt calificați între statele membre, sub rezerva respectării anumitor cerințe. Statele membre au dreptul de a respinge cererile dacă nu sunt îndeplinite condițiile sau dacă există motive de ordine publică sau siguranță. Totodată, persoanele care beneficiază de acest statut au dreptul de a aduce membrii familiilor lor și de a beneficia de un tratament egal în ceea ce privește condițiile de muncă și accesul la servicii.[3]

Cartea albastră a UE se emite de autoritățile competente ale statului membru respectiv, respectând modelul uniform stabilit de legislația europeană (Regulamentul (CE) nr. 1030/2002). Pe acest permis poate fi menționată informația referitoare la condițiile de muncă sau alte aspecte relevante, cum ar fi statutul de protecție internațională al titularului.

De asemenea, cartea conferă dreptul de intrare, reintrare și ședere pe teritoriul statului membru care a emis-o, iar posesorii beneficiază de aceleași drepturi ca cetățenii UE în ceea ce privește condițiile de muncă, educație, formare profesională și accesul la servicii sociale, printre altele. Statele membre pot adăuga mențiuni suplimentare pe cartea albastră, în funcție de situația individuală a titularului, cum ar fi statutul de protecție internațională sau ocupațiile care nu sunt reglementate în Anexa I a directivei.[4]

3.3. PROVOCĂRI ȘI OPORTUNITĂȚI

Uniunea Europeană se confruntă tot mai mult cu o competiție intensificată din partea altor destinații în încercarea de a atrage talente din întreaga lume. Pentru a atrage și a reține lucrători cu înaltă calificare, în special în sectoarele cu deficit de personal specializat, UE a revizuit în octombrie 2021 Directiva privind cartea albastră. Noile reglementări armonizează condițiile de intrare și ședere pentru lucrătorii înalt calificați din afaceri externe Uniunii Europene și îmbunătățesc atractivitatea cărții albastre. În paralel, statele membre pot păstra sistemele naționale destinate lucrătorilor calificați, pe lângă sistemul cărții albastre a UE. Totuși, noile reglementări includ măsuri care garantează că deținătorii cărților albastre și familiile acestora nu vor fi defavorizați față de cei cu permise naționale de ședere. [5]

Aleš Hojs, ministrul sloven al internelor consideră că pentru a susține creșterea economică și a valorifica pe deplin tranziția noastră verde și digitală, este esențial să atragem cele mai bune talente. Cartea albastră va întări poziția Uniunii Europene ca principală destinație globală pentru lucrătorii înalt calificați, datorită flexibilității, mobilității și oportunităților de reunificare a familiei pe care le oferă.[6]

---

[3] Cartea albastră a UE – intrarea și șederea lucrătorilor înalt calificați (începând cu 2023) | EUR-Lex

[4] Directivă - 2021/1883 - EN - EUR-Lex Directiva (UE) 2021/1883 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 octombrie 2021 privind condițiile de intrare și de ședere a resortisanților țărilor terțe pentru ocuparea unor locuri de muncă înalt calificate și de abrogare a Directivei 2009/50/CE a Consiliului

[5] Cartea albastră a UE: atragerea de talente - Consilium

[6] Migrația legală: Consiliul adoptă Directiva privind cartea albastră pentru a atrage lucrători cu înaltă calificare - Consilium

Aplicarea sistemului Blue Card al Uniunii Europene nu este uniformă în toate statele membre, iar unele dintre ele nu respectă complet principiile și standardele stabilite de directiva UE. De exemplu, după Brexit, Marea Britanie nu mai aplică sistemul Blue Card, având propriile reglementări pentru lucrătorii înalt calificați, iar Irlanda și Danemarca au ales să nu participe la program, optând pentru sisteme naționale de imigrație pentru lucrători calificați.

În unele state membre, procesul de obținere a cărții albastre este complicat de birocrația excesivă și de cerințele impuse, care pot limita numărul de aplicații acceptate. Acestea includ proceduri administrative complicate, costuri mari și cerințe salariale stricte, care pot descuraja candidații. De asemenea, lipsa unor informații clare și accesibile privind procedura de aplicare poate crea bariere suplimentare.

În Germania, deși este un lider în implementarea Blue Card, cerințele salariale ridicate și procesul de aplicare destul de lent pot constitui obstacole pentru unele persoane. Franța se confruntă cu critici legate de complexitatea procedurilor și cerințele stricte privind calificările profesionale, ceea ce poate face accesul mai dificil pentru anumiți lucrători.

În general, obstacolele principale în implementarea uniformă a sistemului Blue Card sunt diferențele dintre politicile naționale, deschiderea pieței muncii față de migranți și complexitatea procedurilor administrative. Aceste aspecte pot face mai greu accesul lucrătorilor calificați pe piața europeană.

IV. PERMISELE DE ȘEDERE PENTRU NOMAZII DIGITALI ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ ȘI ROMÂNIA

4.1 REGIMURI DE PERMISE PENTRU NOMAZII DIGITALI

Regimul permiselor de ședere pentru nomazii digitali în Uniunea Europeană (UE) a fost creat pentru a răspunde cerințelor tot mai mari ale profesioniștilor care lucrează de la distanță. Aceste permise permit persoanelor să locuiască temporar în diverse țări din UE, oferindu-le oportunitatea de a descoperi cultura locală și de a colabora cu profesioniști din întreaga lume, fără a fi limitați de un loc de muncă fix. În contextul globalizării și al expansiunii economiei digitale, inițiativele luate de state membre precum Estonia și Portugalia contribuie la atragerea de talente internaționale și la stimularea inovării. Aceste măsuri nu doar că sprijină diversificarea pieței muncii, dar și susțin dezvoltarea economică a țărilor gazdă, făcând din UE o destinație atractivă pentru nomazii digitali.

În prezent Uniunea Europeană nu are o directivă specifică pentru reglementarea nomazilor digitali deși are reglementări comune în domeniul vizelor și al permiselor de ședere nu există încă o directivă UE unică care să reglementeze statutul legal al nomazilor digital în toate statele membre. În ultima perioadă mai multe state ale Uniunii Europene au introdus legi și programe naționale care permit șederea și lucru pentru nomazii digitali cum ar fi vizele pentru freelanceri și lucrători independenți aceste inițiative sunt reglementate la nivel național iar fiecare țară își stabilește propriile proceduri.

Printre țările care au reglementat legislația nomazilor digitali se numără: Estonia, Portugalia, Germania, Spania, Malta etc. Conform raportului Global Citizen Solutions Europa devine o destinație de top în special după pandemie cu țări precum Spania, Olanda, Estonia, care oferă infrastructură robustă politici favorabile de vize și căi către cetățenii raportul subliniază accentul pus pe Europa pe atragerea lucrătorilor cu înaltă de calificare prin programe cuprinzătoare pentru nomazii digitali.[7]

Spre exemplu, Estonia a fost una dintre primele țări din Uniunea Europeană care a introdus un program destinat nomazilor digitali începând cu 2020, Estonia a lansat viza "**nomad digital**" care permite cetățenilor din afaceri să locuiască și să lucreze în Estonia pe o perioadă de 12 luni cu posibilitatea de prelungire. Acest program este destinat celor care lucrează independent sau pentru angajatori din afaceri din Estonia.[8]

În Spania, viza destinată străinilor care doresc să desfășoare activități profesionale de la distanță pentru companii situate în afaceri din Spania permite utilizarea exclusivă a tehnologiilor informatice, telematice sau de telecomunicații. Străinii care sunt angajați pot lucra doar pentru companii care nu sunt înregistrate în Spania. În schimb, cei care lucrează pe cont propriu (ca

[7] Raportul Global Digital Nomad - Global Intelligence Unit
[8] Digital nomad visa | Visit Estonia

freelanceri) pot colabora și cu companii din Spania, dar activitatea lor pentru aceste companii nu trebuie să depășească 20% din totalul muncii prestate. Pentru a aplica pentru această viză, solicitantul trebuie să dețină o diplomă de licență sau postuniversitară de la instituții educaționale recunoscute, cum ar fi universități de prestigiu, școli de afaceri sau centre de formare profesională, sau să poată demonstra cel puțin trei ani de experiență profesională.[9]

4.2 SPECIFICITATEA REGIMULUI ROMÂNESC

Nomazii digitali care doresc să călătorească și să locuiască în România, în timp ce continuă să obțină venituri din activități desfășurate pentru o companie înregistrată în afaceri din afaceri sau din activități desfășurate printr-o companie înregistrată în afaceri non-UE, trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

1. **Mijloacele de întreținere**: Trebuie să demonstreze că dispun de venituri obținute din activitățile desfășurate, în valoare de cel puțin de trei ori salariul mediu brut lunar din România pentru fiecare dintre ultimele 6 luni anterioare depunerii cererii de viză, precum și pentru întreaga perioadă de valabilitate a vizei.
2. **Activitatea la distanță**: Trebuie să demonstreze că activitățile din care obțin venituri sunt desfășurate de la distanță, folosind tehnologii informatice și de telecomunicații.[10]

La acordarea sau prelungirea dreptului de ședere temporară, nomazii digitali trebuie să facă dovada realizării unui venit de cel puțin trei ori câștigul salarial mediu brut, lunar, pentru perioada pentru care se solicită prelungirea dreptului de ședere. Prima prelungire a dreptului de ședere temporară pentru această categorie de străini se acordă pentru o perioadă de 6 luni. Prelungirile ulterioare ale dreptului de ședere temporară se pot acorda dacă străinul îndeplinește în continuare condițiile privind cuantumul venitului realizat, prezentând în acest sens o adeverință de venit eliberată de organul fiscal competent.În permisul de ședere temporară acordat nomadului digital se înscrie mențiunea «nomad digital».

4.3 PROVOCĂRI ȘI STRATEGII DE ATRAGERE A NOMAZILOR DIGITALI

Printre provocările întâmpinate de România se numără lipsa de promovare a acestui regim la nivel internațional și concurența altor destinații mai bine cu noscute de asemenea reglementările naționale sunt în continuă schimbare iar integritatea infrastructurii digitale poate constitui un factor limitativ pentru nomazii digitali.

V. PERMISELE DE ȘEDERE PENTRU LUCRĂTORII ÎNALT CALIFICAȚI ÎN STATELE UNITE ALE AMERICII

În Statele Unite viza H-1B este principalul instrument de atragere a lucrătorilor înalt calificați aceasta permite angajaților americani se angajeze lucrători străini în domenii care necesită studii superioare sau echivalente procesul de aplicare este complex și implică o loterie fiind reglementat printr-un număr limitat de vize anual disponibile. Dezavantajul vizei H-1B este că numărul de vize eliberate pe an este de obicei limitat ca cantitate. Prin urmare, este recomandabil să verificați mai întâi dacă ar putea fi luată în considerare o altă viză. Nu există limită pentru numărul de persoane care doresc să lucreze pentru universități sau pentru instituții de cercetare nonprofit sau legate de guvern.[11]

A doua loterie H-1B pentru anul fiscal 2025 a fost organizată ca răspuns la cererea mare de vize H-1B, o categorie de vize extrem de dorită. Deși în fiecare an sunt disponibile doar 85.000 de vize, dintre care 20.000 sunt rezervate celor cu diplomă de masterat de la o instituție din SUA, cererea depășește adesea numărul de vize disponibile. Astfel, pentru a atinge plafonul anual de vize, a fost necesar să se organizeze o a doua loterie după selecția inițială din martie. Această loterie suplimentară a permis selectarea unui număr suficient de cereri pentru a atinge limita impusă de numărul de vize. Dacă înregistrarea a fost aleasă, acest lucru înseamnă că sunteți un pas mai aproape de a obține viza

[9] Servicios consulares
[10] VIII. Viza română de lungă ședere (simbol D) - 2024 | Ministry of Foreign Affairs
[11]Viza H-1B pentru SUA | Viză de angajare pentru lucrători cu înaltă calificare

H-1B. Totuși, având în vedere numărul mare de cereri, concurența rămâne extrem de strânsă, ceea ce face crucial să fiți bine pregătiți și informați despre proces.

În etapele următoare, cei selectați trebuie să se concentreze pe completarea petițiilor de viză. Este important ca toate documentele necesare să fie corect și complet depuse, iar termenul limită să fie respectat, deoarece întârzierea poate duce la dificultăți sau chiar la refuzul vizei. Solicitanții trebuie să rămână organizați și să colaboreze îndeaproape cu avocații sau consultanții în imigrare pentru a răspunde prompt la orice cerere suplimentară de informații.

Pentru cei care nu au fost selectați în acest an, este important să rămână pozitivi și să își planifice viitorul. Poate fi un moment bun pentru a căuta noi oportunități, pentru a îmbunătăți abilitățile sau pentru a aplica pentru alte tipuri de vize care ar putea fi mai potrivite. De asemenea, pot lua în considerare strategii mai eficiente pentru următoarea rundă de selecție.[12]

VI. CONCLUZII ȘI PERSPECTIVE COMPARATE

Studiul realizat pe tema permiselor de ședere pentru lucrătorii înalt calificați și nomazii digitali a evidențiat diferențele semnificative în abordările și politicile implementate în România, Uniunea Europeană și Statele Unite ale Americii. Fiecare regiune adoptă un cadru legislativ specific care reflectă nevoile economice și sociale ale pieței muncii și strategiile de atragere a talentelor internaționale.

România: Deși România face pași importanți în atragerea lucrătorilor calificați, cadrul legislativ este încă într-o fază incipientă comparativ cu alte state membre ale UE sau cu Statele Unite. Politicile existente sunt axate pe atragerea unui număr limitat de lucrători calificați prin vize de muncă specifice, însă există o nevoie urgentă de flexibilitate sporită și de facilitarea procesului de integrare pentru a deveni o destinație atractivă pentru nomazii digitali și profesioniștii înalt calificați.

Uniunea Europeană: Politicile UE au fost mai uniformizate în ultimii ani, cu măsuri precum Directiva Blue Card care vizează atragerea de talente din afaceri și tehnologie. Totuși, există discrepanțe între statele membre în ceea ce privește aplicarea acestor reglementări, iar unele țări mai puțin atractive din punct de vedere economic au dificultăți în a concura cu piețe mai dezvoltate. În acest context, noile inițiative de sprijinire a nomazilor digitali, cum ar fi vizele specifice pentru telemuncă, au fost introduse pentru a răspunde cerințelor actuale de mobilitate și flexibilitate.

Statele Unite ale Americii: SUA au un cadru legislativ foarte bine definit pentru lucrătorii înalt calificați, în special prin vizele H-1B, care permit atragerea de talente din domenii strategice precum IT, inginerie și cercetare. În plus, Statele Unite sunt lideri în domeniul permiselor pentru nomazii digitali, fiind considerate o destinație preferată pentru profesioniștii din tehnologie și alte industrii inovative. Totuși, procesul birocratic este destul de complex, iar accesul la vize este adesea limitat de cerințele de competitivitate ridicată. Ca și perspective comparative regăsim următoarele:

Flexibilitate și mobilitate: Un aspect esențial în comparația între cele trei regiuni este nivelul de flexibilitate și mobilitate pe care permisele de ședere le permit. În timp ce SUA și unele state membre ale UE (precum Estonia, Portugalia și Țările de Jos) au creat vize și permise de ședere special concepute pentru nomazii digitali, România și alte state membre ale UE încă se află într-un proces de adaptare la această tendință globală. De asemenea, în UE există un cadru mai extins de mobilitate pentru lucrătorii calificați prin programul Blue Card, ceea ce poate crea oportunități suplimentare pentru cei care doresc să lucreze în diferite state membre.

Reglementări și birocrație: În ceea ce privește reglementările și birocrația, Statele Unite sunt adesea criticate pentru complexitatea procesului de obținere a vizelor și permiselor de ședere, iar politica de imigrație este adesea influențată de schimbările politice interne. Comparativ, UE tinde să ofere un cadru mai previzibil și uniform, dar cu un grad mai ridicat de variabilitate între statele membre. România, deși beneficiază de reglementări europene, rămâne într-o fază de implementare a unor politici mai prietenoase față de nomazii digitali și lucrătorii înalt calificați.

Infrastructura și atractivitatea pieței muncii: SUA și unele state europene (în special țările nordice și vest-europene) au o infrastructură bine dezvoltată și piețe ale muncii dinamice, care atrag lucrători calificați din întreaga lume. România, în schimb, are o piață a muncii emergentă, dar cu un potențial

[12] SUA finalizează a doua loterie de vize H-1B pentru anul fiscal 2025

semnificativ de dezvoltare, în special în sectoare precum IT-ul și tehnologia, care poate atrage nomazi digitali și talente externe, dacă se îmbunătățesc condițiile legislative și stimulentele economice.

În perspective viitoare, este esențial ca România și Uniunea Europeană să-și consolideze politicile pentru a atrage mai eficient lucrători calificați și nomazi digitali. Crearea unui cadru legislativ mai flexibil și simplificarea proceselor administrative vor juca un rol crucial în atragerea și menținerea talentelor. De asemenea, dezvoltarea infrastructurii digitale și a serviciilor de suport pentru lucrătorii *remote* vor sprijini migrarea acestora către regiunile mai puțin dezvoltate economic, dar cu un potențial ridicat de inovare. Pe de altă parte, Statele Unite vor trebui să se adapteze la schimbările din economia globală, prin facilitarea accesului și scăderea birocrației în procesele de imigrație. În ansamblu, regiunile studiate vor trebui să colaboreze pentru a crea un mediu favorabil mobilității muncii și pentru a sprijini dezvoltarea unui ecosistem global de talente care să susțină creșterea economică și inovația pe termen lung.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE:

[1] Cartea albastră a UE – intrarea și ședederea lucrătorilor înalt calificați (începând cu 2023) | EUR-Lex https://eur-lex.europa.eu/RO/legal-content/summary/eu-blue-card-entry-and-residence-of-highly-qualified-workers-from-2023.html

[2] Directivă - 2021/1883 - EN - EUR-Lex Directiva (UE) 2021/1883 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 octombrie 2021 privind condițiile de intrare și de ședere a resortisanților țărilor terțe pentru ocuparea unor locuri de muncă înalt calificate și de abrogare a Directivei 2009/50/CE a Consiliului https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A32021L1883

[3] Cartea albastră a UE: atragerea de talente - Consilium https://www.europarl.europa.eu/topics/ro/article/20210902STO11113/cartea-albastra-ue-reguli-noi-pentru-lucratori-inalt-calificati

[4] Migrația legală: Consiliul adoptă Directiva privind cartea albastră pentru a atrage lucrători cu înaltă calificare – Consilium https://www.consilium.europa.eu/ro/press/press-releases/2021/10/07/legal-migration-council-adopts-blue-card-directive-to-attract-highly-qualified-workers/

[5] Raportul Global Digital Nomad - Global Intelligence Unit https://www.globalcitizensolutions.com/intelligence-unit/reports/global-digital-nomad-report/global-digital-nomad-full-report/

[6] Digital nomad visa | Visit Estonia https://visitestonia.com/en/digital-nomad-visa

[7] Servici consulares https://www.exteriores.gob.es/es/ServiciosAlCiudadano/Paginas/Servicios-consulares.aspx

[8] VIII. Viza română de lungă ședere (simbol D) - 2024 | Ministry of Foreign Affairs https://www.mae.ro/node/1495

[9] Viza H-1B pentru SUA | Viză de angajare pentru lucrători cu înaltă calificare https://ro.usembassy.gov/ro/visas-ro/immigrant-visas-ro/viza-de-lucru/

[10] SUA finalizează a doua loterie de vize H-1B pentru anul fiscal 2025 https://ro.usembassy.gov/ro/programul-diversity-visa-dv-2026/

[11] OG 25 26/08/2014 - Portal Legislativ- privind încadrarea în muncă și detașarea străinilor pe teritoriul României și pentru modificarea și completarea unor acte normative privind regimul străinilor în România https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/160962

[12] LEGE 22 14/01/2022 - Portal Legislativ - pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 194/2002 privind regimul străinilor în România.

CRIMINALITATEA INFORMATICĂ

CYBERCRIME

Ramona NEGREANU
IPJ Prahova - Municipiul Ploieşti, strada Vasile Lupu, numărul 1A, judeţul Prahova

***Abstract(en)**: Cybercrime is constant, innovative and diverse field, growing fast, being a problem without borders. This consists of criminal acts committed through communication networks. The types of devices connected to the internet are constantly evolving, resulting in an exponential increase in the number of users, which also increases the risk of victimization. The article describes credit card counterfeiting from the early 1990s to the present and the materials used to meke them.*

***Keywords**: cybercrime, credit card, card reader, fraud, holograms, skimmimg.*

***Abstract(ro)**: Criminalitatea informatică este un domeniu constant inovator, divers şi în creştere rapidă, fiind o problemă fără graniţe. Aceasta constă în acte criminale comise prin intermediul reţelelor de comunicaţii. Tipurile de dispozitive conectate la internet sunt în continuă dezvoltare, rezultând o creştere exponenţială a numărului de utilizatori, ceea ce implică şi o creştere a riscului de victimizare. Articolul prezintă contrafacerea cărţilor de credit de la începutul anilor '90 şi până în prezent, prezentând totodată şi materialele folosite în confecţionarea lor.*

***Cuvinte cheie**: criminalitate informatică, card de credit, cititor de card, fraudă, holograme, activitate ilegală de a stoca date ale unui card bancar.*

I. INTRODUCERE

Infractorii cibernetici consideră că internetul este foarte ademenitor. Cu tehnici inteligente şi oferte atractive, ei caută să obţină bani sau detalii financiare valoroase de la victime vulnerabile. Nu se mai limitează la "scrisorile nigeriene", iar frauda online a evoluat semnificativ. Strategiile folosite de aceşti infractori digitali devin din ce în ce mai sofisticate şi mai greu de identificat.[1]

De la preluarea ilegală a autorităţii managerului unei companii până la crearea unor relaţii de dragoste false, autorii infracţiunilor vor face tot posibilul pentru a-şi asigura obiectivele - bani şi/sau informaţii personale.

Cel mai mare pericol al acestor infracţiuni este caracterul lor transfrontalier. Indiferent de motivaţia făptuitorului, accesul neautorizat este periculos deoarece poate provoca erori, disfuncţionalităţi, blocaje sau chiar opriri anormale ale sistemului informatic. Din cauza neglijenţei sau a nivelului insuficient, securitatea şi/sau datele pot fi compromise, iar intruziunea poate fi folosită apoi pentru a comite fraude financiare sau pentru a modifica anumite date de înregistrare.[2]

Potrivit Raportului EUROPOL-Internet Organised Crime Threat Assessment (IOCTA) 2018, tacticile de inginerie socială evoluează şi au devenit principalul motor al criminalităţii online, phishing-ul fiind cea mai comună metodă. Infractorii folosesc aceste strategii pentru a-şi îndeplini diverse obiective, inclusiv piratarea conturilor şi iniţierea de plăţi neautorizate folosind identităţile victimelor. De asemenea, amintim şi de skimming, ce constă în copierea informaţiilor de pe banda magnetică a unui card de plată autentic, urmată de copierea aceleiaşi informaţii fie pe un card contrafăcut, fie pe un card valid furat. În prezent, este cea mai comună metodă de piratare.

Pe lângă acestea, mai enumerăm câteva tipuri de fraude, şi anume: crypto scam, flubot, smishing (este asemănător phishing-ului, doar că este realizat prin intermediul unui SMS), vishing, metoda moştenitor peste noapte, iar enumerările pot continua).

---

[1] Argus, Revistă editată de poliţia prahoveană, nr. 104 Noiembrie 2018, anul IX, tipar SEMNE TEHNO
Criminalistica, Revistă de informare, documentare şi opinii, nr. 5/ Septembrie 2004, anul VI, editura S.C. LUCEAFĂRUL S.A.
[2] Dorinel Oancea, *Criminalitatea informatică,* Bucureşti, p. 2 https://old.mpublic.ro/jurisprudenta/publicatii/criminalitatea_informatica.pdf

Daniel E. Greer Jr spunea că "Lumea digitală nu este lumea fizică", aceasta fiind cheia întregii problematici.[3]

II. SITUAȚIA INFRACȚIONALITĂȚII ÎN AMERICA DE NORD

Frauda care implică carduri de plată datează probabil de la începutul cardurilor în sine. Cu toate acestea, abia în 1990 forțele de ordine au început să considere o astfel de fraudă mai mult decât o infracțiune banală. Domeniul infracțiunilor legate de cardurile de plată a escaladat semnificativ, atât în ceea ce privește gravitatea prejudiciului cauzat, cât și în gradul de sofisticare a organizațiilor criminale implicate în producția de carduri contrafăcute. Utilizarea acestor carduri false oferă beneficii mai mari în comparație cu replicarea celor autentice, cardurile contrafăcute rămân nedetectabile până când sunt activate, spre deosebire de cardurile furate, care declanșează alarme imediat ce se constată absența lor.[4]

În 1992-1993, Canada a cunoscut o creștere bruscă și dramatică a pierderilor din cauza contrafacerii cardurilor de plată. Fenomenul avea să cuprindă încet comunitățile chineze din Ontario și Quebec înainte de a se infiltra rapid în districtele comerciale Toronto și Montreal.

Înregistrarea informațiilor pe pistă magnetică și gravarea numerelor furate care corespund unor conturi reale - acestea au fost operațiunile de la Vancouver, Toronto sau Montreal. Materialele erau achiziționate de la distribuitori autorizați sau erau cumpărate ocazional. În ceea ce privește numerele de conturi, acestea fie erau furate inițial în cadrul comunității asiatice, fie recuperate din hârtia de carbon a facturilor aruncate în coșurile de gunoi ale comercianților. Cardurile de plată false au fost expediate din Hong Kong în America de Nord în colete care au fost trimise prin poștă sau trimise de companii de curierat. Deși numeroase colete suspecte au fost interceptate de serviciile vamale, multe au ajuns la destinație fără probleme.

Vancouver a fost locul unde soseau coletele din Hong Kong și a fost locația cea mai potrivită pentru următoarea etapă – codarea pistei magnetice si ambosarea. Apoi, în funcție de valoarea tranzacțiilor la care aceste carduri le permiteau dreptul, ele erau fie vândute intermediarilor responsabili cu punerea lor în circulație, fie folosite de o grupare a organizației criminale în cauză. În ambele cazuri, după ce au fost folosite între una și opt zile pentru achiziționarea de bunuri de valoare, au fost fie personalizate cu alte date bancare, fie distruse. [5]

Inițial, frauda cu aceste carduri contrafăcute a fost ușor de comis: era o formă de infracțiune puțin cunoscută, iar intermediarii erau destul de mobili, trecând rapid dintr-un oraș în altul și de la un cartier comercial la altul. Validarea tranzacției printr-un terminal electronic de plată efectuat printr-un apel către o centrală de autorizare a fost criteriul principal prin care comerciantul putea considera că un card este valabil. Uneori intermediarii apelau la serviciile unui comerciant sau a unui angajat complice, ori organizația criminală înființa o societate fictivă (care deținea un terminal de plată valabil) și sustrăgeau sume importante de la instituțiile financiare emitente în scurt timp înainte de a încheia operațiunile.

Fenomenul de amploare din America de Nord în anul 1998 a fost cel care a dus la cooperarea organizațiilor criminale din Asia, Europa de Est și Nigeria. Acestea au început să identifice membri pentru acțiunile de recrutare - indivizi, membri ai organizațiilor criminale provenind din Europa de Est și Nigeria. Unele dintre aceste persoane aveau interese financiare în stațiile de service și restaurante: dețin complici care le oferă informații referitoare la cărțile de plată, informații care au fost copiate pentru a permite o reutilizare frauduloasă.

III. ROLUL CRIMINALITĂȚII ORGANIZATE

Prin *acces* înțelegem intrarea într-un sistem informatic și implică contactul făptuitorului cu tehnologia de calcul prin intermediul dispozitivelor sistemului sau al diferitelor componente[6].

---

[3] Daniel E. Greer Jr., *The Physics of Digital Law: Searching for Counterintuitive Analogies*, în Cybercrime. Digital Cops and Laws in a Networked Enviroment

[4] Criminalistica, Revistă de informare, documentare și opinii, nr. 5/ Septembrie 2004, anul VI, editura S.C. LUCEAFĂRUL S.A.

[5] Argus, Revistă editată de poliția prahoveană, nr. 104 Noiembrie 2018, anul IX, tipar SEMNE TEHNO Criminalistica, Revistă de informare, documentare și opinii, nr. 5/ Septembrie 2004, anul VI, editura S.C. LUCEAFĂRUL S.A.

[6] Florin Encescu, *Teza de doctorat- Criminalitatea informatică*, București, 2010 https://www.univnt.ro/wp-content/uploads/doctorat/rezumate_doctorat/Encescu_Florin.pdf

Capacitatea organizațiilor de origini diferite de a coopera între ele și de a se deplasa oriunde după bunul plac plasează crima organizată într-un punct avantajos față de serviciile represive.

Utilizarea investigatorilor sub acoperire și a persoanelor care ajută la documentarea activităților infracționale (denumite diferit în actele normative speciale) este o altă metodă de investigare și studiere a infracțiunilor relativ nouă în legislația românească.

Se are în vedere faptul că poate afecta unele drepturi, în special în viața privată, și faptul că autorizează săvârșirea de acțiuni ilicite, care sunt considerate infracțiuni de lege, motivele și condițiile pentru utilizarea acestei metode sunt prevăzute de lege.[7]

Ca și în cazul banilor falși, se deschide o anchetă privind un card de plată contrafăcut. În general, este rezultatul utilizării cardului pentru a efectua o tranzacție. Investigatorul trebuie să meargă înapoi pentru a găsi originea cardului. Fabricarea de carduri autentice presupune implementarea a numeroase metode utilizate pentru fabricarea monedei autentice și a numeroase alte produse de înaltă tehnologie. Respectarea specificațiilor și a regulilor stricte de fabricație garantează că aspectul cardului și elementele de securitate încorporate în acesta vor fi întotdeauna același.

Trebuie menționat faptul că la data de 23 noiembrie 2001 a fost adoptată Convenția Consiliului Europei privind criminalitatea informatică, fiind primul tratat internațional care făcea referire la infracțiunile comise prin internet și alte rețele, la cele care încalcă drepturile de autor, fraudele online, încălcarea securității rețelei, dar și a pornografiei infantile.

În competența Direcției Naționale Anticorupție intră și infracțiunile prevăzute de Legea 365/2002 privind comerțul electronic, dacă sunt săvârșite de persoane ce fac parte din grupuri infracționale.

Totodată, în Noul Cod Penal este prevăzut la articolul 361, aliniatul 1, faptul că accesul, fără drept, la un sistem informatic este pedepsit cu amendă sau închisoare.

Studiu de caz:

În luna ianuarie 2016, un bărbat a fost depistat de către organele judiciare folosind un A.T.M. al unei bănci, având asupra sa 32 de carduri bancare, dintre care 14 carduri neinscripționate (blank) și 18 carduri falsificate și contrafăcute. Din verificări a reieșit că bărbatul în vârstă de 34 de ani, ar fi folosit în mod fraudulos cardurile bancare, în repetate rânduri, întrucât pe ele erau înscrise mai multe coduri PIN. Ulterior, în urma verificărilor efectuate, s-a stabilit ca acesta deținea un atelier de contrafacere a cardurilor bancare, fiind depistate 370 de carduri blank, mai multe echipamente destinate contrafacerii cardurilor bancare (dispozitiv de copier și scriere a benzii magnetice, calculatoare, imprimantă, laminator). Pe numele acestuia a fost întocmit dosar penal sub aspectul săvârșirii infracțiunilor de efectuare de operațiuni financiare în mod fraudulos, prin utilizarea unui instrument de plată electronică, inclusiv a datelor de identificare care permit utilizarea acestuia și accesul, fără drept, la un sistem informatic, în scopul obținerii de date informatice prin încălcarea măsurilor de securitate.

IV. CONTRAFACEREA ÎN PREZENT A CARDURILOR BANCARE

Falsificatorul poate începe să opereze cu o investiție de aproximativ 10.000 de dolari, pe care o recuperează în 24 de ore folosind una sau două carduri false pentru a face un număr mare de achiziții într-un timp scurt. Materialul folosit astăzi într-un atelier clandestin tipic include computere portabile, scanere, imprimante și software de grafică. Consumabilele necesare, cum ar fi cărțile virgine și benzile metalizate, sunt disponibile comercial, iar atelierul poate fi instalat discret într-un apartament sau cameră de hotel.

În acest caz, o persoană poate deține carduri virgine și imprimante care permit imprimarea față-verso a cardului, o altă persoană poate înregistra pe un CD-ROM reproduceri ale imaginilor care apar pe fața și spatele cardurilor autentice. O dată tipărite, cardurile primesc hologramă și zona de semnătură. În această etapă, ele sunt pregătite pentru ambosare și pentru codificarea pistei magnetice. În procesul de fabricație ilicită, aceste două operațiuni se numesc „personalizare”. Datele înregistrate pe pista magnetică a cardurilor autentice pot fi piratate printr-o procedură numită „skimming” – intermediarii din rândurile falsificatorilor furnizează cititoare de carduri către comercianții complici.

[7] Dorinel Oancea, *Criminalitatea informatică,* București, p. 2

Cititoarele sunt apoi încredințate cuiva care dispune de materialul necesar înregistrării datelor pe urmele magnetice. Odată ce codarea este finalizată, cărțile trec la imprimare în relief.

În trecut, falsificatorii cumpărau folii PVC pentru a face carduri. Acum doar navighează pe internet pentru puțin timp și găsesc sute de adrese ale site-urilor la dispoziția acestora; marea majoritate oferă carduri virgine, decupate în formatul de 8,57 x 5,40 cm, echipate cu o pistă puternic sau slab magnetizată — la prețul de aproximativ 15 USD cutie de 100 de unități.

Elementele grafice de pe fața și spatele cardurilor de plată pot fi imprimate de unul dintre numeroasele tipuri de aparate destinate tipăririi unor cantități mici de carduri, cele mai utilizate fiind imprimantele cu transfer de căldură clasificate în imprimante cu transfer de cerneală și imprimante de sublimare. Pe spatele cardurilor, caracteristicile de securitate reactive la ultraviolete, găsite pe cardurile actualizate, sunt, de asemenea, contrafăcute pe scară largă. Majoritatea copiilor sunt realizate cu o bandă a cărei cerneală, invizibilă cu ochiul liber, poate fi observată doar sub lumină UV.

Hologramele care apar pe cardurile de plată actuale au constituit întotdeauna un element de securitate foarte expresiv pentru specialistul în analiza documentelor. Reproducerile timbrate la cald ale porumbelului Visa și ale globurilor MasterCard sunt încă descoperite la nivelul cardurilor bancare. Matrița folosită pentru imprimarea acestor holograme false arată o imagine în relief. Hologramele sunt mai întâi fabricate prin ștanțarea la cald a unei folii metalice, apoi sunt aplicate, prin același proces, pe cardul de plastic. Imaginile produse în acest fel sunt imitații de proastă calitate care pot fi observate trecând cu degetul arătător peste imagine.

V. CONCLUZII

Organizațiile criminale au demonstrat o capacitate remarcabilă de a pune pe front comun informații, tehnologie și resurse în zonele lor de operare. În general, frauda cu cardul de credit și alte infracțiuni cu "guler alb" sunt de obicei denumite ca non-violente sau chiar non-letale.

Falsificarea de carduri, monede și documente dăunează multor sectoare defavorizate din societate. Aici, experții criminaliști joacă un rol esențial în asistența investigațiilor, iar schimbul rapid de informații între echipele tehnice și de investigație și între laboratoarele criminalistice, stimulează definirea și implementarea bunelor practici și reprezintă cea mai bună șansă de succes în lupta împotriva crimei organizate.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE:

[1]Argus, Revistă editată de poliția prahoveană, nr. 104 Noiembrie 2018, anul IX, tipar SEMNE TEHNO

[2]Criminalistica, Revistă de informare, documentare și opinii, nr. 5/ Septembrie 2004, anul VI, editura S.C. LUCEAFĂRUL S.A.

[3]Dorinel Oancea, *Criminalitatea informatică,* București, p. 2 https://old.mpublic.ro/ jurisprudenta/publicatii/criminalitatea_informatica.pdf

[4]Daniel E. Greer Jr., *The Physics of Digital Law: Searching for Counterintuitive Analogies*, în Cybercrime. Digital Cops and Laws in a Networked Enviroment

[5]Criminalistica, Revistă de informare, documentare și opinii, nr. 5/ Septembrie 2004, anul VI, editura S.C. LUCEAFĂRUL S.A

[6]Florin Encescu, *Teza de doctorat- Criminalitatea informatică*, București, 2010 https://www.univnt.ro/wp-content/uploads/doctorat/rezumate_doctorat/Encescu_Florin.pdf

MANAGEMENTUL SITUAȚIILOR DE URGENȚĂ

MODELING AND SIMULATION OF THE EVACUATION PROCEDURE FROM AN EVENT HALL BUILDING IN THE EVENT OF AN EMERGENCY SITUATION

MODELAREA ȘI SIMULAREA PROCEDURII DE EVACUARE DINTR-O CONSTRUCȚIE CU DESTINAȚIA SALOANE DE EVENIMENTE ÎN CAZUL PRODUCERII UNEI SITUAȚII DE URGENȚĂ

[1]Slt.Ing. Alexandru-Marius GRUIANU, [2]Lt.Drd.Ing. Emanuil-Petru OVADIUC,
[2]Lect.Univ.Col.Dr.Ing. Dragoș-Iulian PAVEL

[1]Inspectoratul pentru Situații de Urgență "Dealul Spirii" București-Ilfov
Calea 13 Septembrie 135, București, RO
gruianualexandru2@gmail.com
[2]Academia de Poliție "Alexandru Ioan Cuza" – Facultatea de Pompieri
Șoseaua Morarilor nr. 3, Sector 2, București, RO
academicovadiuc@gmail.com;

Abstract:

The article presents the modeling and simulation of evacuation from event venue constructions in the event of an emergency situation. Using the Pathfinder software by Thunderhead Engineering, two scenarios were analyzed for evacuating occupants from a large event hall and from a small event hall with space designated for employees. The simulations included establishing evacuation routes, creating user profiles, and modeling user behaviors in emergency situations, as well as interpreting the obtained data. By applying this program, critical areas were identified and evacuation procedures were optimized, thereby contributing to increased safety for event attendees. The importance of complementing simulations with preparation and planning measures for effective emergency management is emphasized.

Keywords: *modeling, simulation, evacuation, event venues, emergency situations.*

Rezumat:

Articolul prezintă modelarea și simularea evacuării din construcțiile destinate sălilor de evenimente în cazul producerii unei situații de urgență. Utilizând programul Pathfinder al Thunderhead Engineering, au fost analizate două scenarii pentru evacuarea ocupanților dintr-un salon mare de evenimente și dintr-un salon mic de evenimente cu spațiu destinat angajaților. Simulările au inclus stabilirea căilor de evacuare, crearea profilurilor utilizatorilor și a comportamentelor acestora în situații de urgență, precum și interpretarea datelor obținute. Prin aplicarea acestui program, s-au identificat zone critice și s-au optimizat procedurile de evacuare, contribuind astfel la creșterea siguranței participanților la evenimente. Este subliniată importanța complementării simulărilor cu măsuri de pregătire și planificare pentru o gestionare eficientă a situațiilor de urgență.

Cuvinte-cheie: *modelare, simulare, evacuare, săli de evenimente, situații de urgență.*

I. PREZENTAREA GENERALĂ

Simularea evacuării saloanelor de evenimente în cazul producerii unei situații de urgență s-a realizat în programul de simulare a evacuării Pathfinder, produs al Thunderhead Engineering.

Au fost analizate două posibile cazuri pentru salonul mare de evenimente și respectiv salonul mic de evenimente + spațiu destinat pentru angajați. Acestea nefiind legate printr-o construcție portantă între ele analiza s-a făcut, separat pentru evacuarea ocupanților. În ambele cazuri au fost plasate persoane pe holul care face legătura între cele două săli.

Primul caz ilustrează situația în care are loc o situație de urgență în salonul mare de evenimente, având o suprafață de 740,3 mp, și un număr de maxim 428 de ocupanți, la care se adaugă un anumit număr de personal angajat.

Cel de-al doilea caz ilustrează situația în care are loc o situație de urgență în salonul mic de evenimente. În acest caz a fost analizată și evacuarea personalului angajat prin spațiul destinat pentru aceștia. Suprafața celui de-al doilea salon de evenimente este de 144,53 mp, și are un număr de maxim 80 de ocupanți.

Pentru primul caz, evacuarea din salonul mare de evenimente se realizează prin 2 uși duble cu lățimea de 1,8 m, fiecare dând direct în exteriorul construcției. În plus, salonul mai are 2 uși duble cu lățimea de 1,8 m care dau în lobby, iar din acesta ieșirea în afara construcției se face prin două uși duble de 2,2 m lățime.

În cel de-al doilea caz evacuare din salonul mic de evenimente în exteriorul construcției se realizează printr-o ușă dublă cu lățimea de 2,2 m și o ușă simplă cu lățimea de 1,2 m. Ieșirea pentru personalul angajat se realizează printr-o ușă dublă cu lățimea de 1,8 m, care dă direct în exterior.

Spațiile tehnice au uși care dau direct în exterior și nu se află persoane în acestea pe timpul producerii situației de urgență. Înălțimea liberă a căilor de evacuare este de minim 2,10 m.

S-a stabilit că ambele saloane de evenimente sunt săli aglomerate tip S2, conform [1], astfel se determină fluxurile de evacuare aferente acestora.

Pentru salonul mare de evenimente se asigură 7 fluxuri în vederea evacuării, iar pentru salonul mic de evenimente 2 fluxuri pentru cea mică.

Pentru parterul construcției, lungimea maximă a căii de evacuare este de 21 m, evacuarea fiind realizată în două direcții diferite.

Marcarea căilor de evacuare se face prin corpurile instalației de iluminat de securitate pentru evacuare.

Fig. 1 - Marcarea pe plan a căilor de evacuare pentru cele două saloane de evenimente

Geometria construcție a fost realizată în programul AutoCAD 3D Design, produs al Autodesk, conform planului de arhitectură și importată pe platforma Pathfinder.

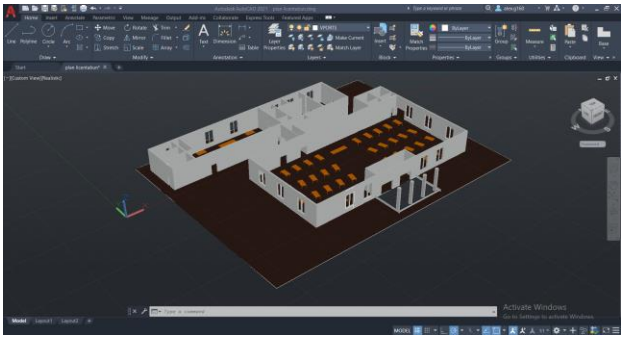

Fig. 2 - Model 3D Autocad pentru construcție

După importarea modelului în aplicația Pathfinder s-au analizat cele două cazuri studiate. Au fost definite suprafețele de deplasare ale utilizatorilor, ce delimitează încăperile prin care se efectuează evacuarea, după care au fost amplasați uniform utilizatorii pe întreaga suprafață definită.

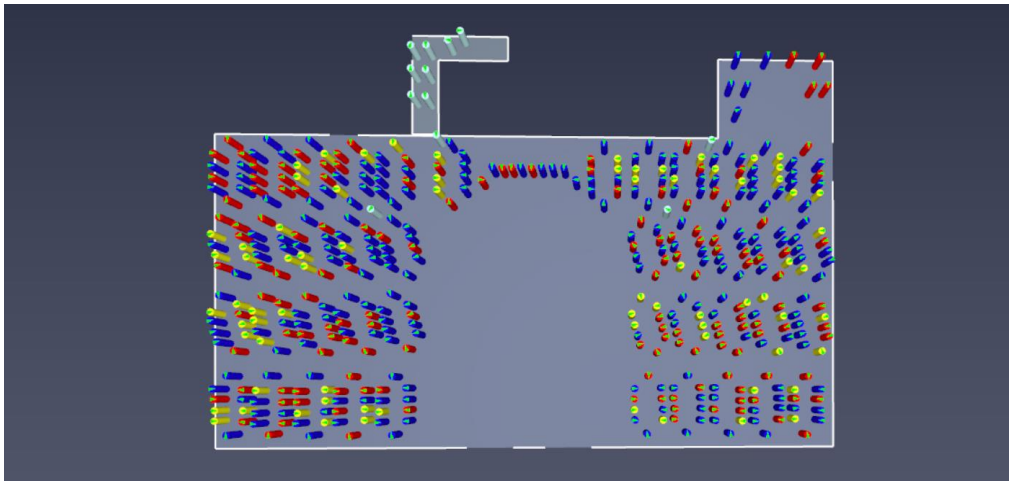

Fig. 3 - Suprafața de evacuare pentru primul caz (Salonul mare de eveimente)

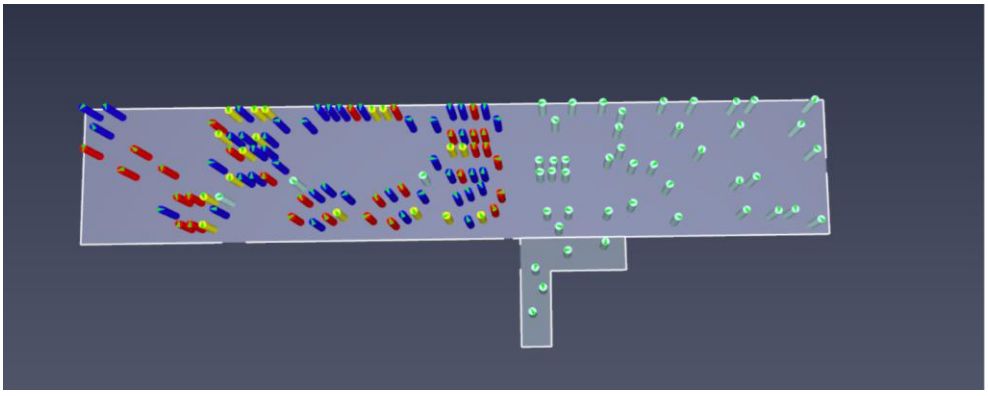

Fig. 4 - Suprafața de evacuare pentru cel de-al doilea caz (Salonul mic de evenimente + Spațiul destinat pentru activitatea angajaților)

După determinarea suprafețelor de evacuare, s-au stabilit profilele utilizatorilor, prin urmare se identifică următoarele profile:

- ✓ femei, identificate prin culoarea roșie;
- ✓ bărbați, identificați prin culoarea albastră;
- ✓ copii, identificați prin culoarea galbenă;
- ✓ personal angajat, identificați prin culoarea albă.

Viteza de deplasare (stabilită conform „Planning for Foot Traffic Flow in Buildings - V.M. Predtechenskii , A.I. Milinskii”) și prioritatea la evacuare sunt:

- femei: viteza de deplasare 1,77 m/s;
- bărbați: viteza de deplasare 1,89 m/s;
- copii: viteza de deplasare 1,61 m/s;
- personal angajat: viteza de deplasare 1,9 m/s.

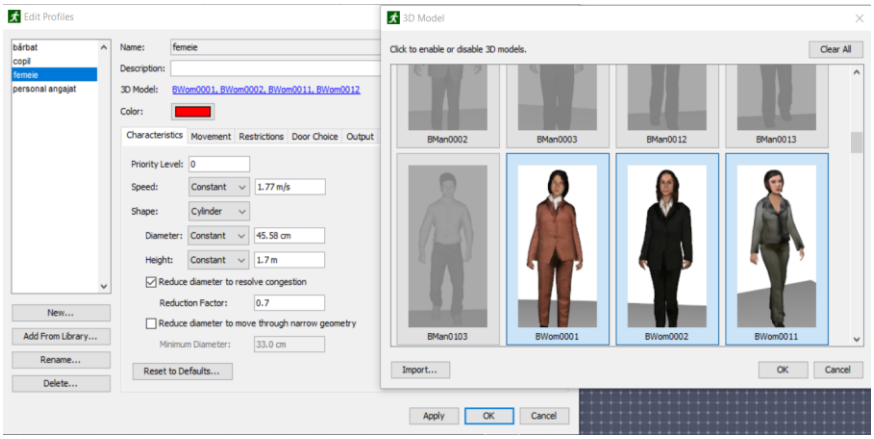

Fig. 5 - Crearea profilului „femei”

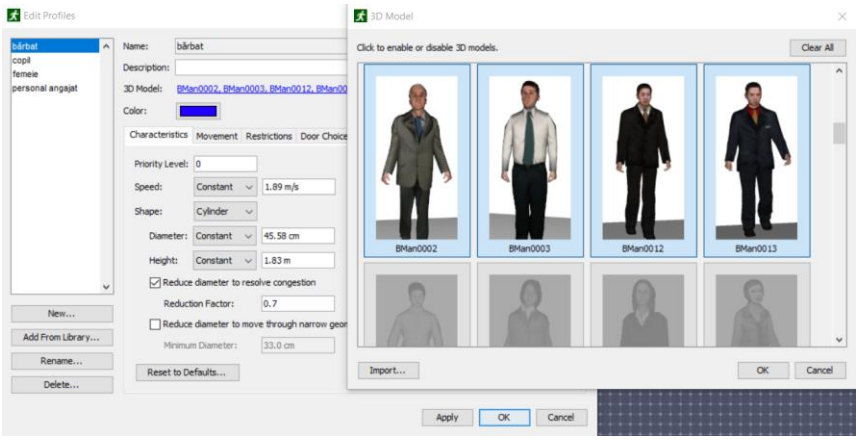

Fig. 6 - Crearea profilului „bărbați”

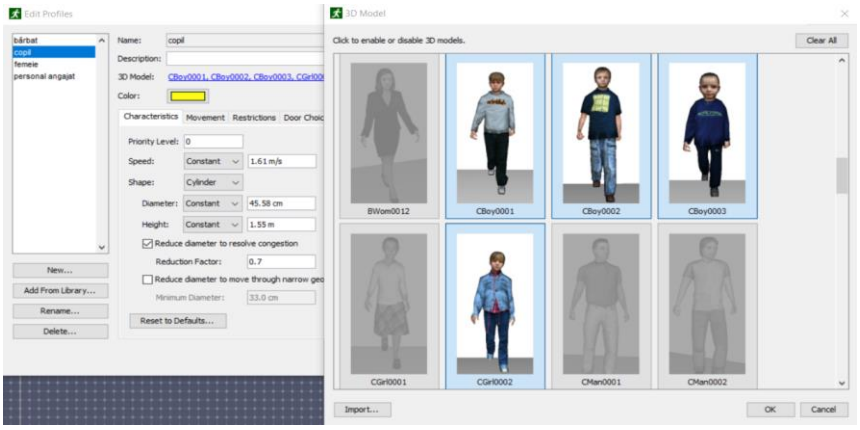

Fig. 7 - Crearea profilului „copii”

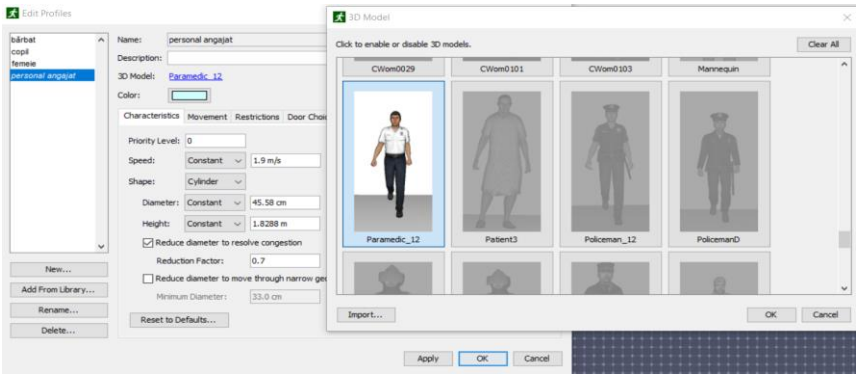

Fig. 8 - Crearea profilului „personal angajat”

Următorul pas a fost crearea comportamentelor (Behaviors). Pentru fiecare ieşire a fost creat un punct de trecere. Au fost create puncte de trecere pentru fiecar caz în parte, fiind atribuite utilizatorilor în funcţie de poziţia acestora în saloanele de evenimente. Suprafeţele de deplasare fiind definite, după amplasarea punctelor de trecere, utilizatorii se vor evacua pe itinerariul cel mai scurt.

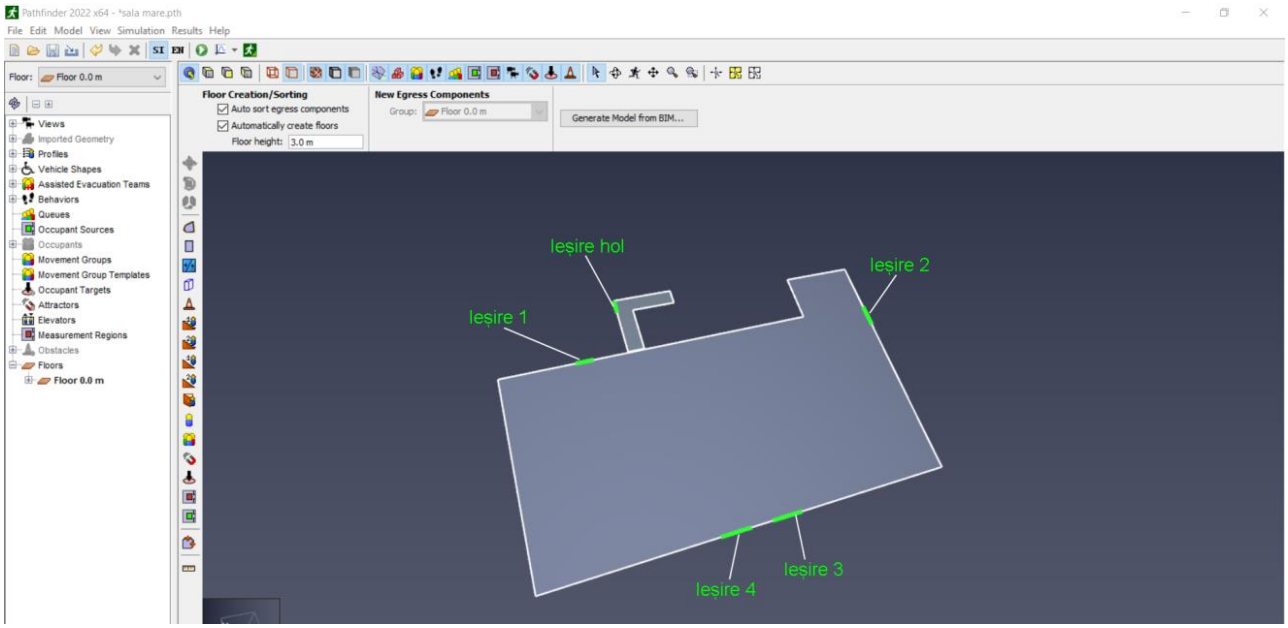

Fig. 9 - Localizarea ieşirilor pentru salonul mare de evenimente

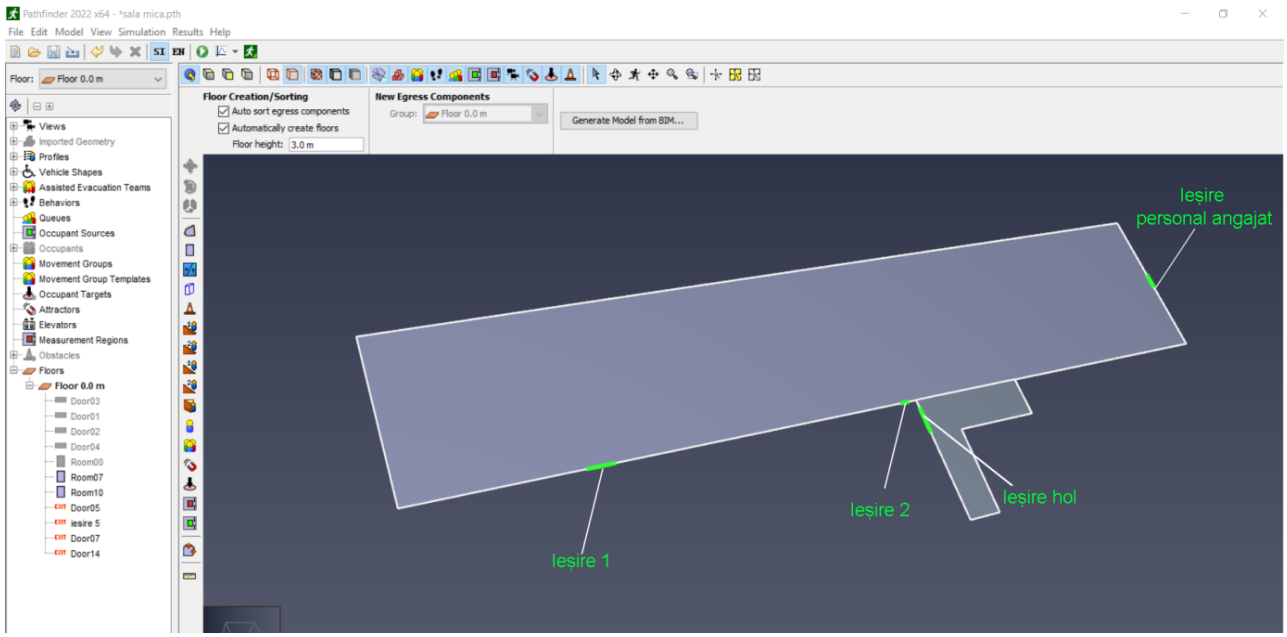

Fig. 10 - Localizarea ieşirilor pentru salonul mic de evenimente şi spaţiul destinat pentru angajaţi

II. SIMULAREA PROCEDURII DE EVACUARE A PERSOANELOR LA PRODUCEREA SITUAŢIEI DE URGENŢĂ

În momentul producerii unei situaţii de urgenţă se va anunţa începerea procedurii de evacuare. Fiecare utilizator are instinctul de a se evacua pe cea mai apropiată cale de evacuare. Procedura va fi coordonată de către personalul angajat, având ca scop evitarea apariţiei stării de panică în rândul participanţilor evenimentului şi direcţionarea lor către cele mai apropiate ieşiri din saloanele de evenimente.

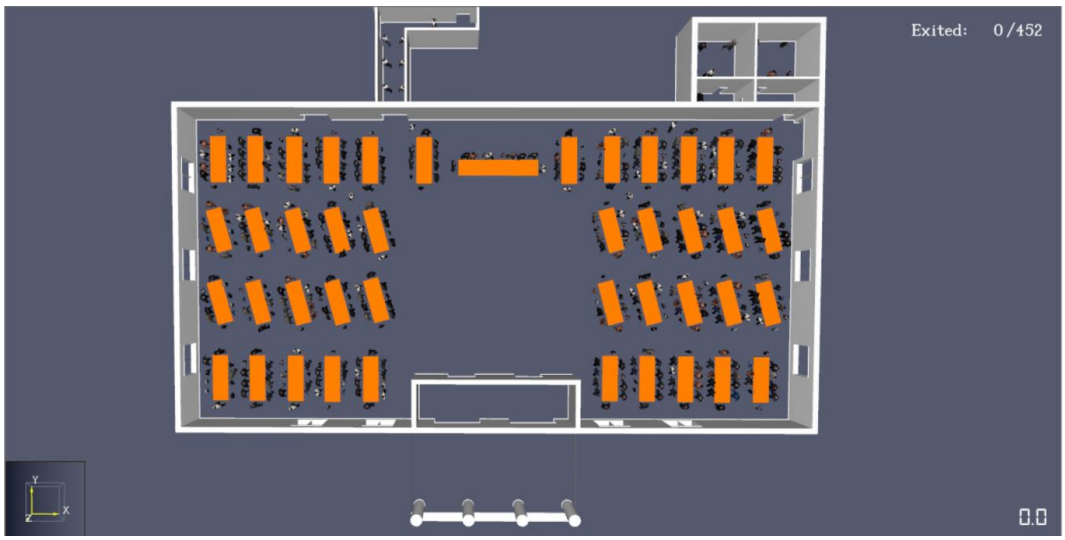

Fig. 11 - Momentul inițial (Cazul 1- salonul mare de evenimente)

Fig. 12 - Momentul inițial (Cazul 2- salonul mic de evenimente)

În simulare este prezentată evacuarea utilizatorilor de la locurile acestora până la ieșirea în exteriorul imobilului unde nu mai există niciun risc și deplasarea personalului angajat către locurile stabilite.

Fig. 13 - Deplasarea personalului angajat la locurile stabilite (Cazul 1)

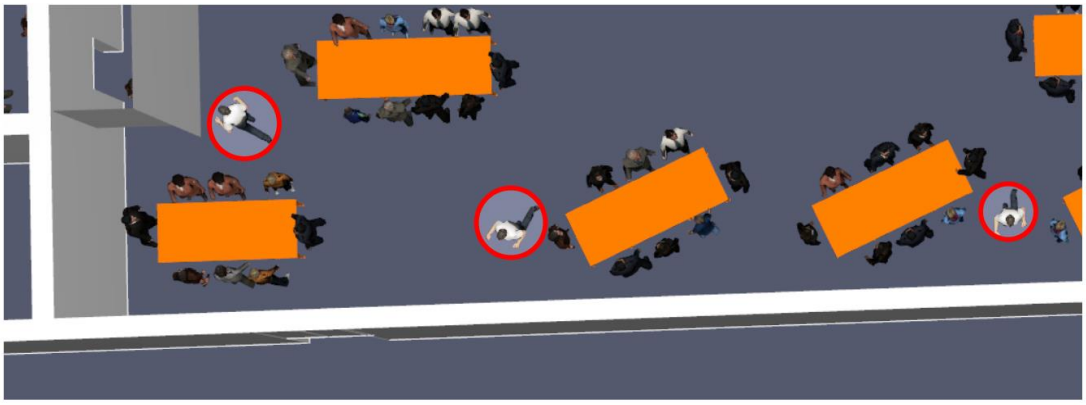

Fig. 14 - Deplasarea personalului angajat la locurile stabilite (Cazul 2)

Fig. 15 - Începerea evacuării (Cazul 1)

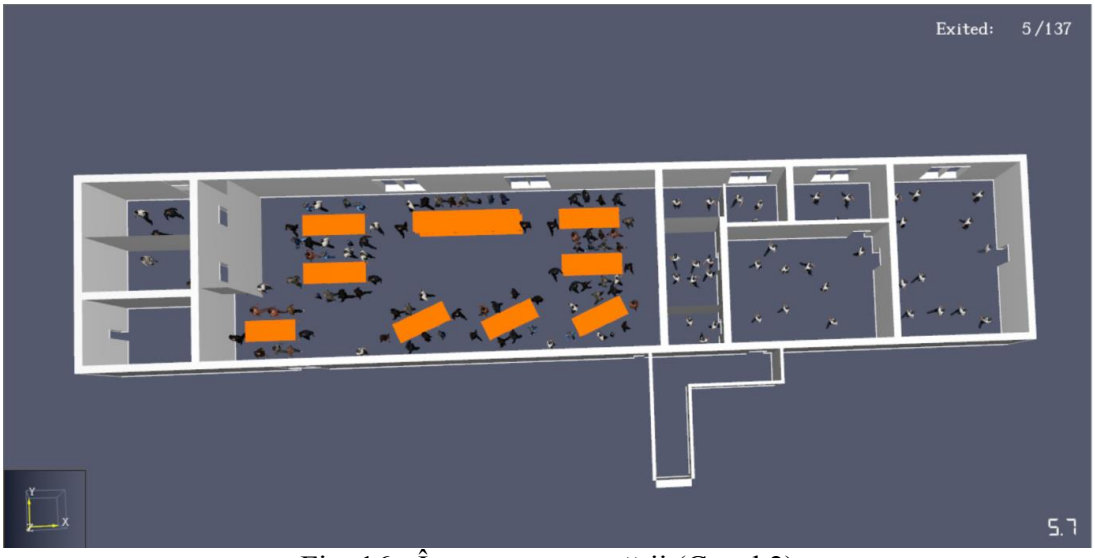

Fig. 16 - Începerea evacuării (Cazul 2)

III. INTERPRETAREA DATELOR OBȚINUTE

Software-ul de simulare a evacuării Pathfinder oferă o varietate de parametri care pot fi examinați în timpul sau după finalizarea simulării. Unii dintre cei mai importanți vor fi prezentați în continuare.

Primul și cel mai important parametru care poate fi examinat este numărul de persoane care au fost evacuate în timpul perioadei de vârf a simulării.

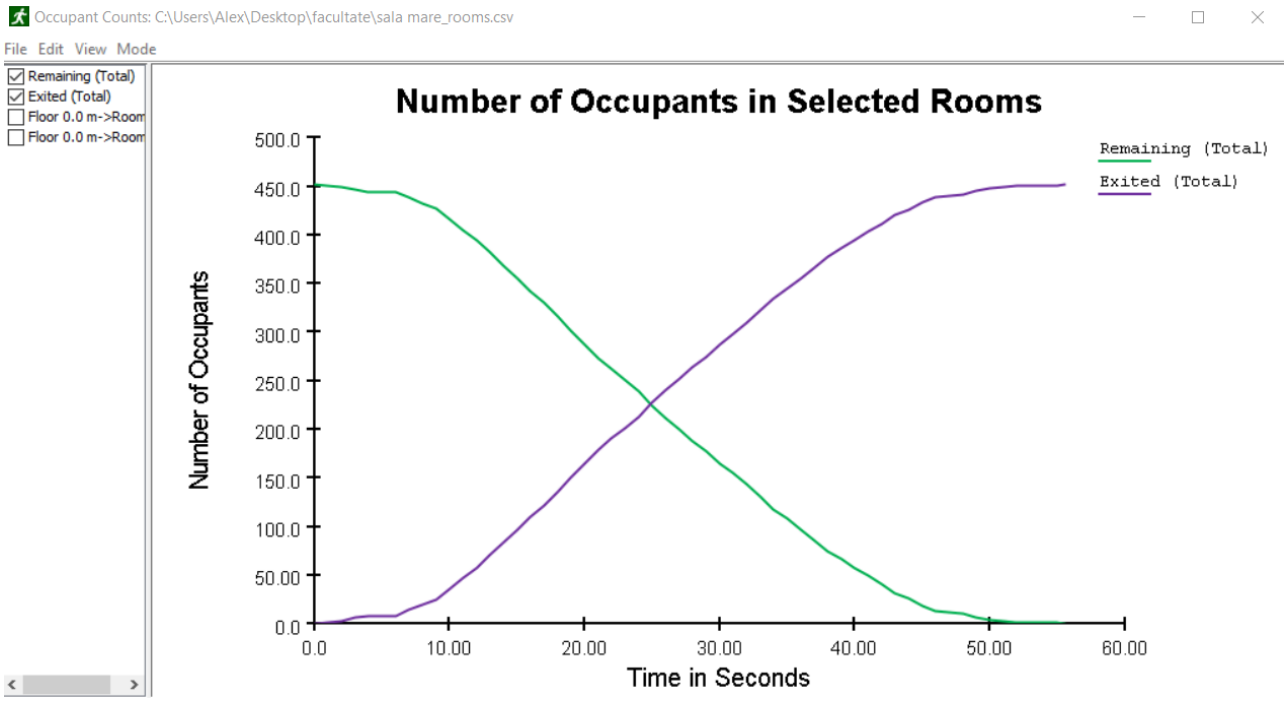

Fig. 17 - Grafic evacuare ocupanți (Cazul 1)

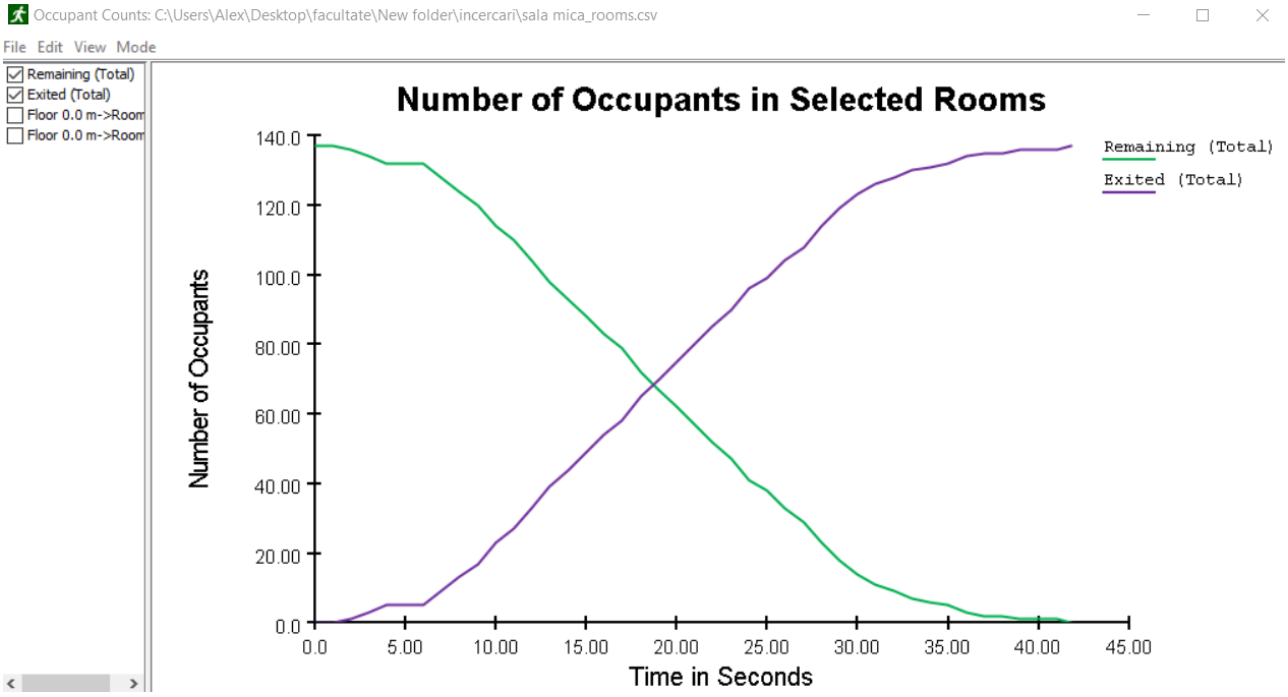

Fig. 18 - Grafic evacuare ocupanți (Cazul 2)

Se observă că timpul de evacuare este mai lung în primul caz datorită numărului mult mai mare de ocupanți și poziționării pieselor de mobilier specializate ale evenimentului deși dispune de un număr mai ridicat de căi de evacuare.

Timpul de evacuare pentru primul caz este de 55,5 secunde, iar pentru al doilea este de 41,8 secunde.

Distanțele pe care primii și ultimii utilizatori trebuie să le parcurgă pentru a se evacua sunt, de asemenea, un factor important în determinarea timpului necesar evacuării (34,1 m pentru cazul 1 și 28 m pentru cazul 2).

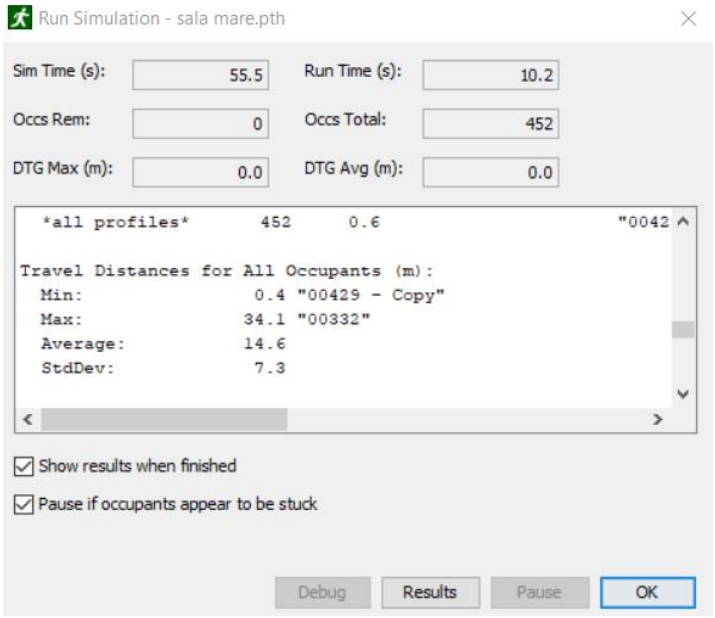

Fig. 19 - Distanța și timpul de evacuare (Cazul 1)

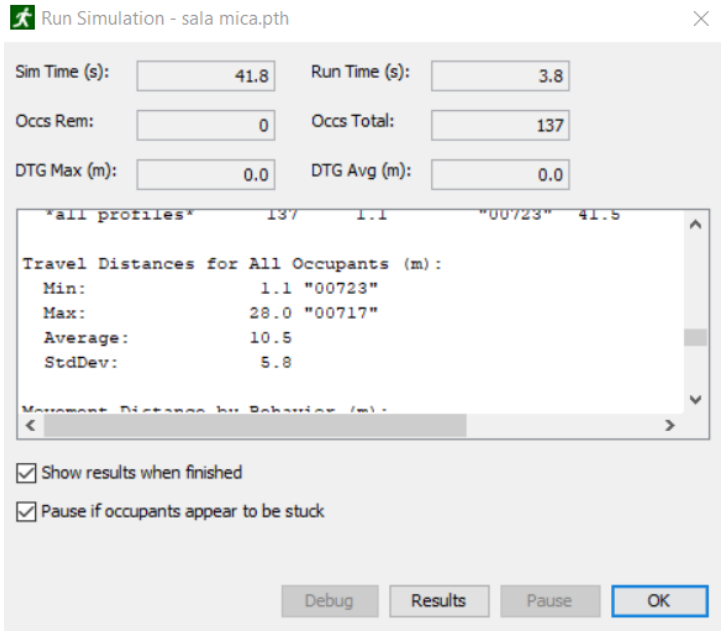

Fig. 20 - Distanța și timpul de evacuare (Cazul 2)

Un alt parametru care poate fi urmărit este fluxul de persoane pe secundă care trec printr-o ușă. În cele două figuri de mai jos sunt prezentate graficele de evacuare prin ușile care reprezintă trecerea către exteriorul imobilului.

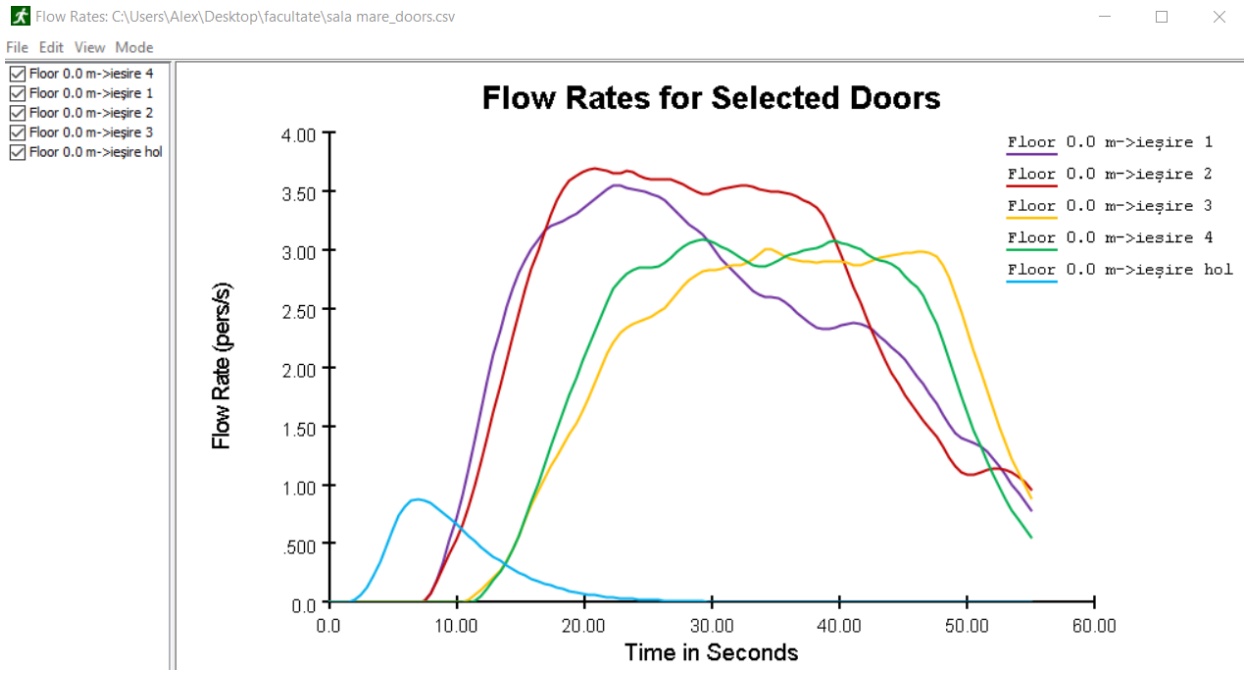

Fig. 21 - Fluxul de evacuare prin uși care fac legătura cu exteriorul (Cazul 1)

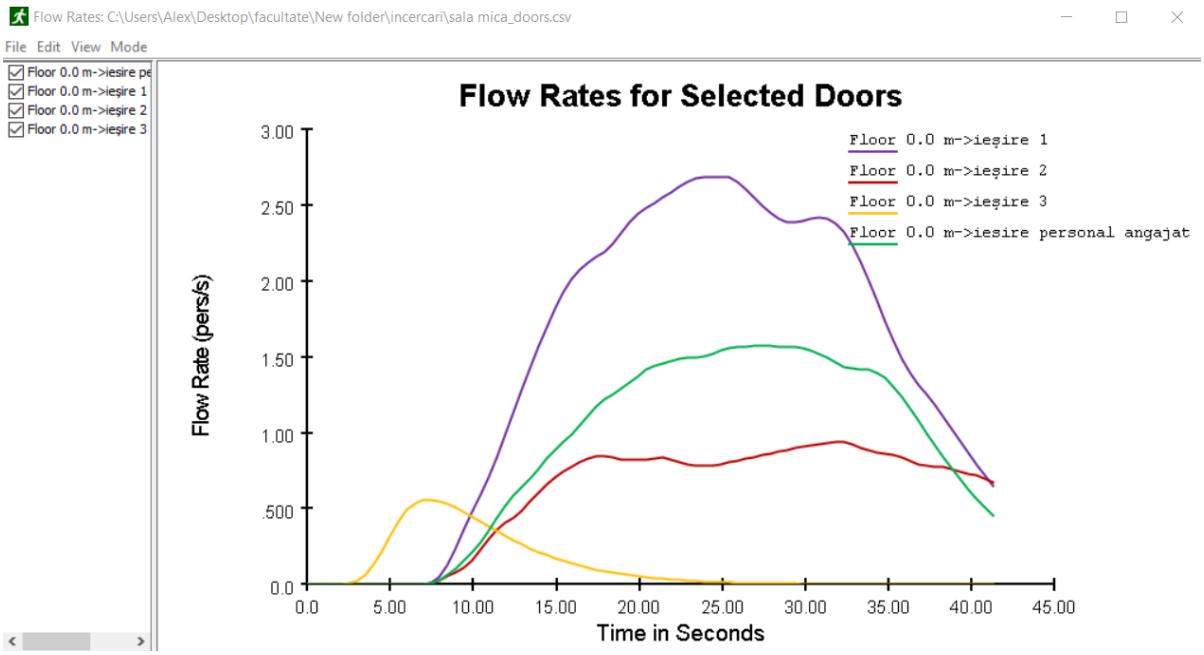

Fig. 22 -Fluxul de evacuare prin uși care fac legătura cu exteriorul (Cazul 2)

Densitatea pe metru pătrat a ocupanților este un al parametru care poate fi urmărit în orice moment al simulării.

Fig. 23 - Densitatea pe metru pătrat a ocupanților la momentul inițial (Cazul 1)

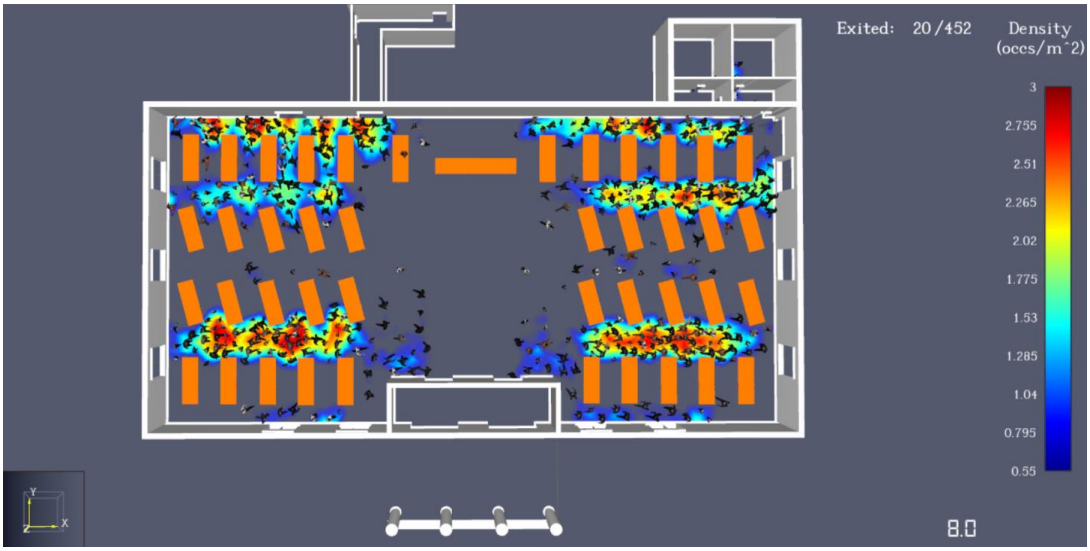

Fig. 24 - Densitatea pe metru pătrat a ocupanților la secunda 8 (Cazul 1)

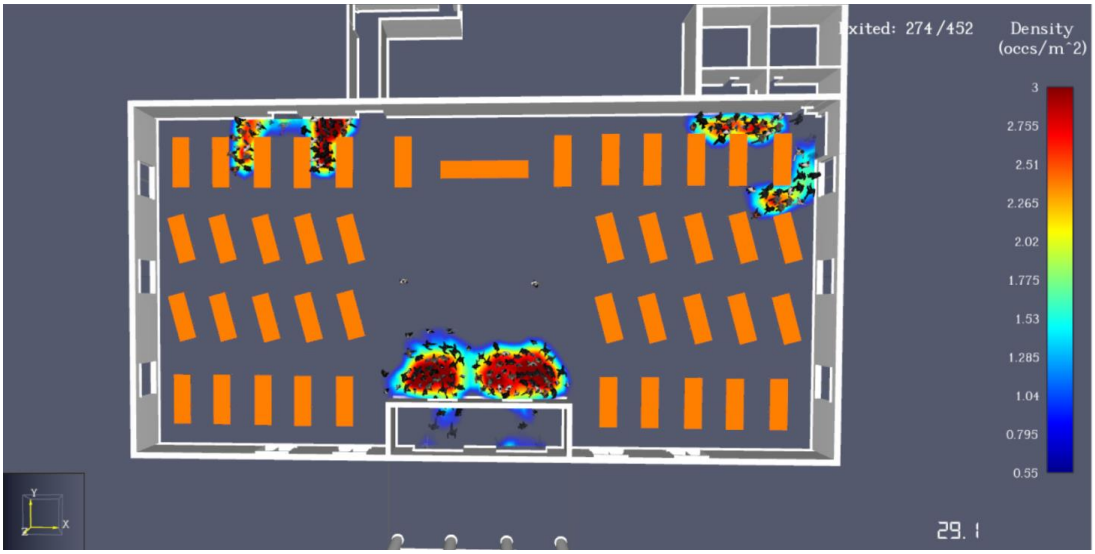

Fig. 25 - Densitatea pe metru pătrat a ocupanților la secunda 29,1 (Cazul 1)

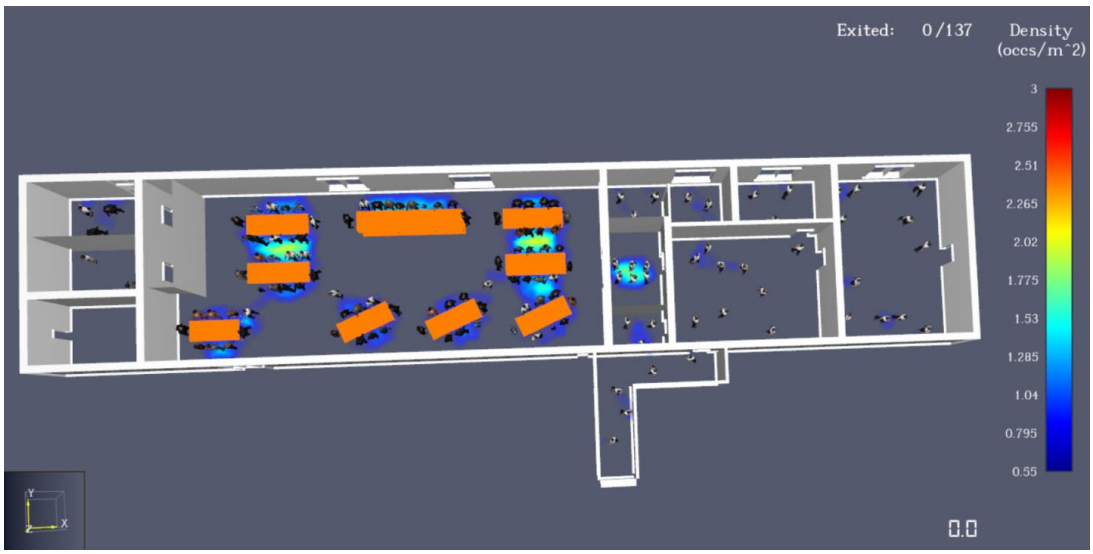

Fig. 26 - Densitatea pe metru pătrat a ocupanților la momentul inițial (Cazul 2)

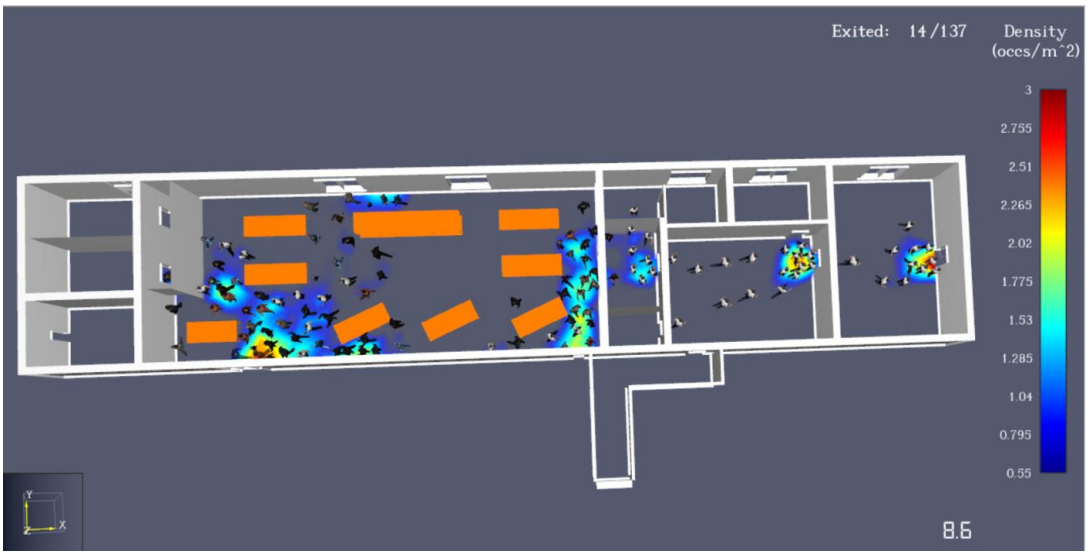

Fig. 27 - Densitatea pe metru pătrat a ocupanților la secunda 8,6 (Cazul 2)

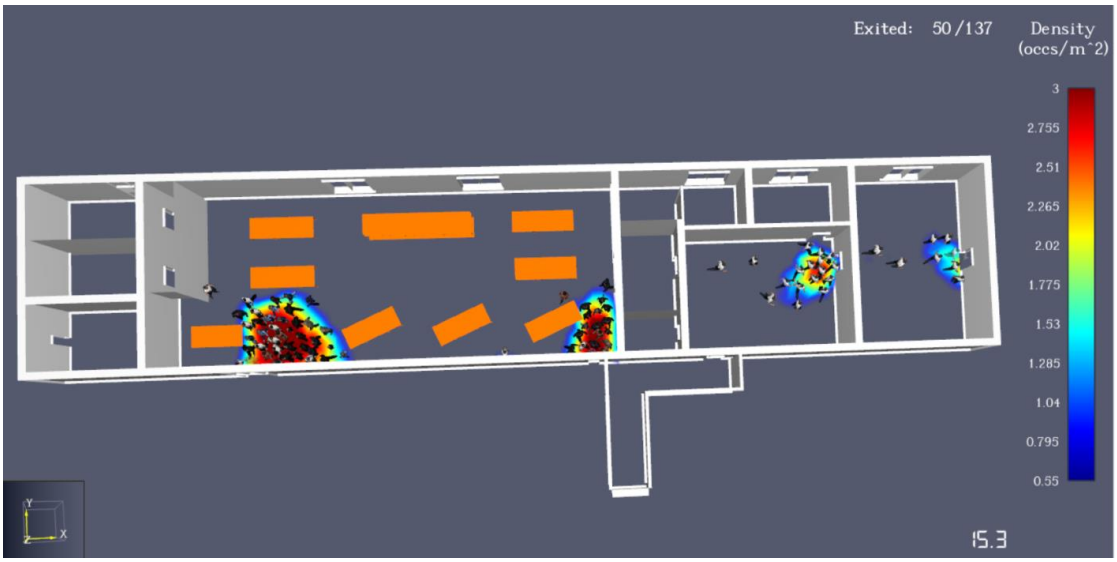

Fig. 28 - Densitatea pe metru pătrat a ocupanților la secunda 15,3 (Cazul 2)

Se observă faptul că densitatea pe metru pătrat a ocupanților crește direct proporțional cu apropierea acestora de un gol (uși) de la timpul inițial t = 0 s până la timpul t = 29,1 s pentru cazul 1, respectiv t = 0 s până la timpul t = 15,3 s pentru cazul 2.

Ultimul parametru analizat pentru cele două cazuri este viteza instantanee de deplasare a utilizatorilor.

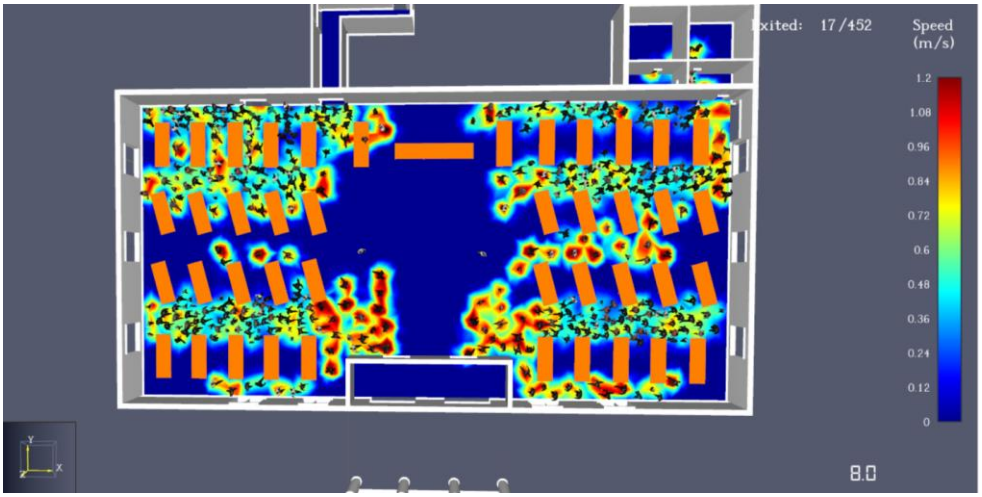

Fig. 29 - Viteza de evacuare a ocupanților (Cazul 1)

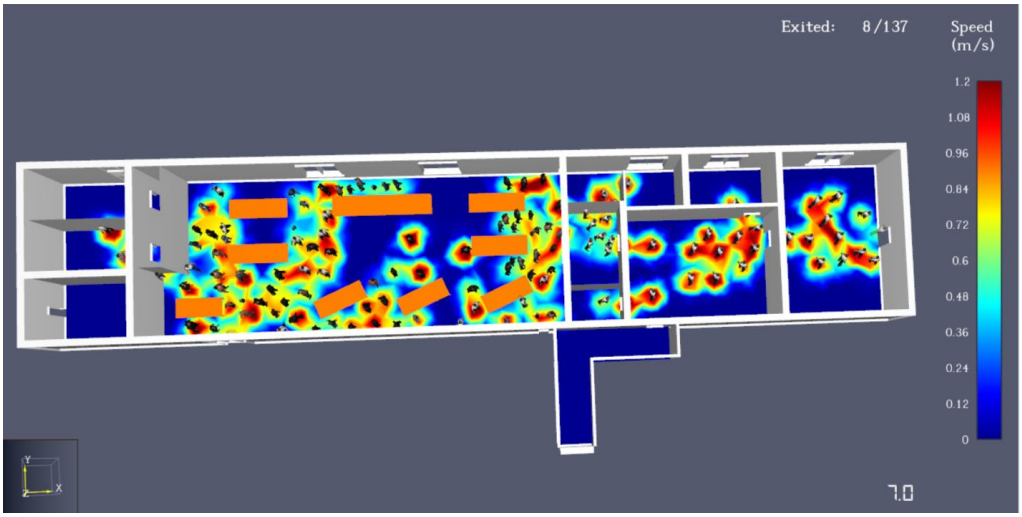

Fig. 30 - Viteza de evacuare a ocupanților (Cazul 2)

IV. CONCLUZII

În concluzie, utilizarea programului Pathfinder pentru modelarea și simularea evacuării în construcțiile destinate sălilor de evenimente demonstrează o importanță deosebită în asigurarea siguranței și bunăstării participanților în situații de urgență. Acest instrument oferă posibilitatea de a anticipa și gestiona eficient evacuarea în cazul unor evenimente neprevăzute, permițând identificarea și corectarea potențialelor probleme într-un mod sistematic și controlat. Prin analiza detaliată a parametrilor relevanți și interpretarea rezultatelor obținute, programul Pathfinder devine un instrument valoros în elaborarea strategiilor de evacuare și în optimizarea planurilor de securitate. În același timp, recunoașterea limitărilor acestor simulări subliniază importanța complementării lor cu măsuri suplimentare de pregătire și planificare, garantând astfel o gestionare eficientă a situațiilor de urgență și creând un mediu sigur pentru toți participanții la evenimente.

Referințe bibliografice

[1] P118/1 din 1999-Normativ privind siguranța la incendiu a construcțiilor;
[2] Legea nr. 10/1995 privind calitatea în construcții, cu modificările și completările ulterioare;
[3] Legea nr. 307 din 12 iulie 2006, privind apărarea împotriva incendiilor;
[4] Ordinul nr. 1435 din 18 septembrie 2006, pentru aprobarea Normelor metodologice de avizare și autorizare privind securitatea la incendiu și protecția civilă;
[5] P118/2-2013 Normativ privind securitatea la incendiu a construcțiilor, Instalații de Stingere;

RESCEU – UN INSTRUMENT UTIL AL MECANISMULUI DE PROTECȚIE CIVILĂ AL UNIUNII EUROPENE

RESCEU – A USEFUL TOOL OF THE EUROPEAN UNION CIVIL PROTECTION MECHANISM

Col. Instr.Mil.Pr I. Ing.Ionel-Alin MOCIOI
Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza", Facultatea de Pompieri
Șoseaua Morarilor nr. 3, sector 2, 022451 București
alin.mocioi@gmail.com

Rezumat:

Comisia Uniunii Europene a modernizat Mecanismul de Protecție Civilă al Uniunii Europene în anul 2019, creând un nou instrument - RescEU - pentru a proteja în continuare cetățenii de dezastre și pentru a gestiona riscurile emergente.

RescEU a fost înființată ca rezervă de capacități europene, finanțată integral de UE.

Acest instrument include o flotă de avioane și elicoptere de stingere a incendiilor, un avion de evacuare medicală și un stoc de articole medicale și spitale de campanie care pot răspunde la urgențe de sănătate.

Rezerva RescEU include, de asemenea, adăposturi, bunuri de transport și logistică și articole de aprovizionare cu energie. Rezervele sunt, de asemenea, dezvoltate pentru a răspunde riscurilor chimice, biologice, radiologice și nucleare (CBRN).

RescEU este un strat suplimentar de protecție a cetățenilor în Europa, integrat în Mecanismul de Protecție Civilă al UE, care consolidează pregătirea europeană pentru dezastre.

Cuvinte-cheie: *mecanism de protecție civilă, dezastre, managementul riscului de dezastre, protecție.*

Abstract:

The European Commission upgraded the EU Civil Protection Mechanism (EUCPM) in 2019, creating a new tool - rescEU - to further protect citizens from disasters and manage emerging risks.

RescEU was established as a reserve of European capacities, fully funded by the EU. It includes a fleet of firefighting planes and helicopters, a medical evacuation plane, and a stockpile of medical items and field hospitals that can respond to health emergencies.

The rescEU reserve also includes shelters, transport and logistics assets and energy supply items.

Reserves are also being developed to respond to chemical, biological, radiological, and nuclear (CBRN) risks.

RescEU is an extra layer of citizen protection in Europe, integrated into the EU Civil Protection Mechanism, which strengthens European preparedness for disasters.

Keywords: *civil protection mechanism, disasters, disasters risk management, protection.*

I. INTRODUCERE

Mecanismul de Protecție Civilă al Uniunii Europene (European Union Civil Protection Mechanism - EUCPM), este un sistem creat de Uniunea Europeană ca ajutor pentru statele membre și alte țări, la nivel mondial, în cazul gestionării unui dezastru natural sau a unui dezastru antropic, printr-o asistență rapidă și coordonată. Acesta este utilizat pentru a realiza și a îmbunătăți pregătirea, răspunsul și cooperarea între țările membre.

Obiectivele principale ale acestui mecanism sunt, după cum urmează:

1. Coordonare și solidaritate: oferă o platformă pentru țările care solicită ajutor și cele care oferă ajutor în caz de urgență.

2. Răspuns rapid și hotărât: Asigură resurse suplimentare și expertiză în timpul dezastrelor majore.

3. Pregătire și prevenire: Sprijină măsuri preventive pentru reducerea riscurilor asociate dezastrelor.

RescEU este o componentă suplimentară a mecanismului, introdusă în 2019, care consolidează capacitatea UE de a răspunde dezastrelor severe. Această componentă include:

- Avioane și elicoptere pentru stingerea incendiilor.
- Echipamente medicale de urgență (inclusiv paturi de terapie intensivă și ventilatoare).
- Capacități pentru dezastre chimice, biologice, radiologice și nucleare.

II. MECANISMUL DE PROTECȚIE CIVILĂ AL UNIUNII EUROPENE

Mecanismul Uniunii Europene de Protecție Civilă / EUCPM – asigură mobilizarea asistenței de urgență în caz dezastrelor majore în interiorul UE și în afara acesteia.

Responsabilitatea inițială de a înlătura efectele dezastrului, imediat după apariția lui, revine Agenției Locale de Management al Situațiilor de Urgență - LEMA (Local Emergency Management Agency) din țara afectată de dezastru, în cazul României, Inspectoratul General pentru Situații de Urgență.

Numai atunci când răspunsul național este depășit de situație, țara afectată poate beneficia de asistență de protecție civilă (CP) din partea UE – coordonat de Comisia Europeană.

Prin punerea în comun și partajarea capabilităților de Protecție Civilă ale statelor participante, EUCPM asigură coordonarea și protecția mai eficientă a cetățenilor, a mediului, valorilor materiale și culturale și a Proprietății.

Orice țară din lume poate solicita asistența EUCPM, cu excepția zonelor de conflict armat.

EUCPM a fost creat în 2001, prin *Decizia Consiliului 2001/792/CE, Euratom din 23.10.2001 de instituire a unui mecanism comunitar de favorizare a unei cooperări consolidate în cadrul intervențiilor de urgență care țin de protecția civilă*. Mecanismul a devenit operațional din 2002 ca parte a DGE (Directorate General of Environment) / Directoratul General de Mediu.

Principala lui misiune era cooperarea între autoritățile de protecție civilă europene – furnizare de asistență de protecție civilă în UE și în afara UE.

În 1992 s-a înființat Biroul de Ajutor Umanitar al Uniunii Europene - ECHO (European Union Humanitarian Aid Office), ca instrument responsabil pentru finanțarea proiectelor de ajutor umanitar la nivel mondial, împreună cu 200 de parteneri pentru implementare – Crucea Roșie, ONU, ONG-uri diverse etc.

În anul 2010, ajutorul umanitar și protecția civilă europeană se unesc sub coordonarea ECHO – Direcția-Generală de Ajutor Umanitar și Protecție Civilă (păstrând abrevierea ECHO). Numele acesteia a fost schimbat din nou în 2016 – DG ECHO – Direcția-Generală pentru Protecția Civilă Europeană și Operațiuni de Ajutor Umanitar / Directorate-General for European Civil Protection and Humanitarian Aid Operations.

În anul 2013, se modifică legislația cu privire la EUCPM[1], astfel că Centrul de Monitorizare și Informare - Monitoring and information Centre (MIC), inițial creat, este înlocuit de Centrul de Coordonare a Răspunsului pentru Situații de Urgență – ERCC - Emergency Response and Coordination Centre, instrument care oferă mai multe capacități și capabilități pentru a acoperi necesitățile în creștere ale Mecanismului și ale răspunsului la nivel internațional al UE (ONU).

EERC se implementează sub forma unui ansamblu de capacități angajate în prealabil, puse în comun pe bază voluntară de către statele membre, experți special instruiți, un Sistem Comun de Comunicare și Informare în Situații de Urgență (CECIS), gestionat de Comisie și puncte de contact în statele membre.

EERC trebuie să asigure un cadru pentru colectarea informațiilor validate privind situația, pentru transmiterea acestor informații către statele membre, precum și pentru difuzarea lecțiilor învățate în urma intervențiilor

[1] *DECIZIA NR. 1313/2013/UE A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI din 17 decembrie 2013 privind un mecanism de protecție civilă al Uniunii*

La 10 mai 2021, Consiliul Uniunii Europene a adoptat un Regulament de consolidare a mecanismului de protecție civilă al UE[2] - EERC – European Emergency Response Capacity / Capacitatea Europeană de Răspuns în Situații de Urgență devine ECPP – European Civil Protection Pool Capacitatea Europeană de Protecție Civilă

În 2019 și 2021 apar **RescEU** și ESI – Emergency Support Instrument / Instrumentul de suport la urgențe.

EUCPM furnizează experți și module. În primii ani de la înființare, EUCPM a răspuns la dezastre cu echipe de experți în teren pentru misiuni de evaluare și coordonare pentru a sprijini țările afectate. Ulterior, experții au fost activați și pentru misiuni de prevenire și pregătire pentru consiliere și sprijin în acțiuni de prevenire și pregătire.

Modulele de răspuns au fost mult îmbunătățite de la apariția lor, fiind implementate Standarde și a fost stabilit un Program de formare și antrenament. În prezent, Modulele trebuie să treacă printr-un proces de certificare pentru a putea fi incluse în EERC (Capacitatea de răspuns).

EUCPM include cele 27 de State Membre (MS) ale UE, Islanda, Muntenegru, Norvegia, Serbia, Turcia și Macedonia de Nord. Un total de 33 de State Participante – contribuie cu expertiză și capabilități, participare la formare și exerciții), trimitere de experți, module și asistență în teren.

III. RescEU

Conflictul de pe continentul european, condițiile meteorologice extreme și amenințările emergente, precum COVID-19, au copleșit capacitatea statelor membre de a se ajuta reciproc, mai ales atunci când mai multe țări se confruntă simultan cu același tip de criză.

În astfel de cazuri, când statele membre solicită un impuls pentru a oferi un răspuns puternic la crize, UE oferă un nivel suplimentar de protecție. Prin rezerva rescEU, UE asigură un răspuns mai rapid și mai cuprinzător.

Resc EU a apărut ca o necesitate a unui răspuns mai puternic al UE în perioade de criză[3].

Ca un activ suplimentar pentru mecanism, UE a stabilit o Rezervă europeană de capacități suplimentare („rezerva RescEU").

În prezent se dezvoltă capacități de evacuare medicală.

În timpul COVID-19, UE a distribuit zeci de mii de măști de protecție, mănuși medicale și 30 de ventilatoare, provenind de la centre strategice de distribuție RescEU găzduite în prezent de 9 state membre ale UE către țările care au nevoie.

Când apare o urgență, orice țară poate solicita asistență prin Mecanismul de protecție civilă al UE. Odată activată, UE canalizează asistență din partea statelor membre ale UE și a 10 state participante prin Centrul de coordonare a răspunsului la urgențe.

Figură 1 – Ajutoare medicale furnizate prin intermediul RescEU în perioada pandemiei de COVID 19[4]

[2] *Regulamentul nr. 836/2021 de modificare a Deciziei nr. 1313/2013/UE privind un mecanism de protecție civilă al Uniunii*

[3] *DECIZIA (UE) 2019/420 A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI din 13 martie 2019 de modificare a Deciziei nr. 1313/2013/UE privind un mecanism de protecție civilă al Uniunii*

Pentru a asigura un răspuns mai bun la provocările viitoare, o nouă legislație privind protecția civilă a UE - în vigoare din mai 2021 - conferă UE capacități suplimentare de a răspunde noilor riscuri din Europa și din lume și stimulează rezerva RescEU.

În 2019, UE a consolidat componentele sale de gestionare a riscurilor de dezastre prin modernizarea mecanismului de protecție civilă al UE.

Ultimul element introdus - RescEU - are ca obiectiv îmbunătățirea, atât a protecției cetățenilor împotriva dezastrelor, cât și a gestionării riscurilor emergente.

În martie 2022, o capacitate de salvare „MedEvac" pentru pacienții cu boli foarte infecțioase a devenit operațională și a fost, de asemenea, utilizată în contextul războiului cu Ucraina.

Figură 2 - Depozit care găzduiește stoc de material de protecție împotriva COVID-19[5]

Mai recent, UE a acordat fonduri unui consorțiu format din 7 membri și 1 stat participant la Mecanismul UE de protecție civilă pentru a dezvolta echipa medicală de urgență a RescEU (RescEU EMT).

RescEU EMT, în prezent în curs de dezvoltare, își propune să devină cel mai mare spital de campanie la nivel global, oferind un răspuns medical modular, foarte specializat, la dezastre.

Accesul la un adăpost de urgență îi ajută pe oameni să aibă un loc sigur și securizat în care să locuiască după un dezastru sau o urgență. Astfel, RescEU a creat rezerve de unități de adăpost de urgență de înaltă calitate, cum ar fi structuri prefabricate ușoare, containere cu pachete plate și corturi de urgență.

Această rezervă de adăpost va fi găzduită de 6 state membre și participante și va fi stocată strategic pe tot continentul pentru o posibilă desfășurare într-o serie de setări și scenarii diferite.

Caracteristici cheie ale RescEU

1. Scop:

RescEU se concentrează pe răspunsul la dezastre naturale, cum ar fi incendii forestiere, inundații, cutremure și pandemii. De asemenea, RescEu abordează crizele provocate de om, cum ar fi amenințările chimice, biologice, radiologice și nucleare (CBRN).

2. Resurse:

În plus, RescEU stabilește o nouă rezervă europeană de resurse („rezerva RescEU") care include:

- flotă de avioane și elicoptere de stingere a incendiilor;
- avioane de evacuare medicală;
- un depozit de echipamente medicale și spitale de campanie care pot răspunde la situații de urgență sanitară, și incidente chimice, biologice, radiologice și nucleare (de exemplu, pentru pandemii).

[4] https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/what/civil-protection/resceu_ro
[5] https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/what/civil-protection/resceu_ro

Aceste resurse sunt deținute și întreținute de UE sau de statele membre, dar sunt desfășurate după cum este necesar în toată Europa.

3. Activare:

Când are loc un dezastru, o țară poate solicita asistență prin intermediul UCPM. Dacă capacitățile naționale și europene existente sunt insuficiente, resursele RescEU sunt desfășurate.

4. Finanțare:

Comisia Europeană finanțează integral dezvoltarea, costurile operaționale și desfășurarea resurselor RescEU.

5. Coordonare:

Resc EU este gestionat de Centrul de coordonare a răspunsului la urgențe (ERCC), un centru care monitorizează și coordonează răspunsurile la dezastre la nivelul UE 24/7.

Exemple de RescEU în acțiune:

- Desfășurarea aeronavelor de stingere a incendiilor în timpul incendiilor de mari dimensiuni din sudul Europei.
- Furnizarea de echipamente medicale și vaccinuri în perioada pandemiei de COVID-19.
- Asistență în timpul inundațiilor din Europa Centrală cu echipe și echipamente specializate de salvare.

IV. CONCLUZII

De când a fost creat în 2001, EUCPM a parcurs mai multe etape: Ajutorul umanitar și Protecția civilă s-au unit sub aceeași „umbrelă” – DG ECHO, îmbunătățindu-se Standardele, extinzându-se capacitățile de răspuns și implementându-se noi instrumente de răspuns.

EUCPM poate fi văzut ca un organism viu – care se modifică permanent pentru a îndeplini cerințele, în creștere, a celor afectați de situații de urgență, dezastre și crize.

Cele două Decizii (1313/2013 și 762/2014) reprezintă baza modernului EUCPM, componentelor și structura acestuia. Comparând cu deciziile abrogate dezvoltarea EUCPM devine clară. Regulamentul Consiliului (UE) 2016/369 acoperă lacunele existente anterior cu privire la situațiile de urgență și deschide posibilitatea de a se acorda asistență umanitară inclusiv în interiorul UE.

RescEU sporește solidaritatea și pregătirea, asigurându-se că Europa este mai bine echipată pentru a proteja viețile, proprietățile și mediul în timp de criză.

RescEU este considerat ca un „strat suplimentar de protecție” a cetățenilor în Europa.

Bibliografie

[1]Decizia Consiliului 2001/792/CE, Euratom din 23.10.2001 de instituire a unui mecanism comunitar de favorizare a unei cooperări consolidate în cadrul intervențiilor de urgență care țin de protecția civilă.

[2]https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/what/civil-protection/eu-civil-protection-mechanism_ro

[3]Decizia nr. 1313/2013/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 17 decembrie 2013 privind un mecanism de protecție civilă al Uniunii.

[4]Regulamentul nr. 836/2021 de modificare a Deciziei nr. 1313/2013/UE privind un mecanism de protecție civilă al Uniunii.

[5]https://ec.europa.eu/echo/what/civil-protection/resceu_en

[6]DECIZIA (UE) 2019/420 A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI din 13 martie 2019 de modificare a Deciziei nr. 1313/2013/UE privind un mecanism de protecție civilă al Uniunii.

THERMOTECHNICAL ANALYSIS OF PCMS USED IN VENTILATED FACADES

ANALIZA TERMOTEHNICĂ A PCM -URILOR UTILIZATE ÎN FAȚADELE VENTILATE

[1]Lt.Ing.Drd. Emanuil-Petru OVADIUC, [2]Conf.Dr.Ing. Răzvan CALOTĂ,
[1]Col.Conf.Dr.Ing. Manuel ȘERBAN
[1]Academia de Poliție "Alexandru Ioan Cuza" – Facultatea de Pompieri
Şoseaua Morarilor nr. 3, Sector 2, Bucureşti, RO
academicovadiuc@gmail.com, manuel.serban@gmail.com

[2]Universitatea Tehnică de Construcții București
Bulevardul Lacul Tei 124, București 020396
razvan.calota@utcb.ro.

Abstract: *Building facades have shifted from traditional materials, such as brick and stone, to modern layered systems that integrate various materials to improve energy performance. Ventilated facades are a notable example of innovation, consisting of a layered system with a protective outer layer, a ventilated air zone and a thermally insulated inner layer. These facades contribute significantly to improving the thermal efficiency of the building and reducing energy consumption.*

Phase-change materials are used to optimize ventilated facades by storing and releasing heat energy during phase transitions. PCMs are organic or inorganic and even eutectic with specific advantages and disadvantages in each case. Further research will focus on developing fire-resistant PCN materials, improving long-term performance and analysing costs to increase the durability and efficiency of these materials in modern construction.

Keywords: *Ventilated facades, Phase change materials (PCMs), Thermal performance, Thermotechnical analysis, Construction innovations*

Rezumat: *Fațadele clădirilor au evoluat de la materiale tradiționale, cum ar fi cărămida și piatra, la sisteme moderne stratificate care integrează diverse materiale pentru a îmbunătăți performanța energetică. Fațadele ventilate sunt un exemplu notabil de inovație, constând într-un sistem stratificat cu un strat exterior protector, o zonă de aer ventilată și un strat interior izolat termic. Aceste fațade contribuie semnificativ la îmbunătățirea eficienței termice a clădirii și la reducerea consumului de energie.*

Materialele cu schimbare de fază sunt utilizate pentru a optimiza fațadele ventilate prin stocarea și eliberarea energiei termice în timpul tranzițiilor de fază. PCM-urile pot fi organice sau anorganice, și chiar eutectice, fiecare având avantaje și dezavantaje specifice. Cercetările viitoare se vor concentra pe dezvoltarea materialelor PCM rezistente la foc, îmbunătățirea performanței pe termen lung și analiza costurilor pentru a crește durabilitatea și eficiența acestor materiale în construcțiile moderne.

Cuvinte-cheie: *Fațade ventilate, Materiale cu schimbare de fază, Performanță termică, Analiză termotehnică, Inovații în construcții.*

I. INTRODUCERE

Fațadele clădirilor s-au dezvoltat foarte mult de la forme monolitice, construite cu materiale, atât cărămizi, piatră sau lut, cu o masă mare de absorbție a căldurii, până la forme moderne stratificate compuse dintr-o varietate de materiale. Fațadele de astăzi sunt mult mai complexe decât peretele convențional și necesită reglementări foarte precise pentru a asigura o performanță energetică optimă [1].

Un tip modern de fațadă este fațada ventilată, definită ca un sistem cu diferite straturi: stratul exterior care funcționează ca protecție, o zonă de aer ventilat și un strat interior care

îndeplinește funcția de izolare termică. Fluxul de aer curge natural din cauza variațiilor de temperatură și presiune și are rolul de a îmbunătăți performanța termică a clădirii și de a o proteja de condițiile meteorologice dure [1]

Fațadele ventilate sunt cunoscute pentru capacitatea lor de a crește eficiența energetică în condiții de căldură. Aceste tipuri de structuri permit transferul căldurii prin convecție către exterior; Astfel, provocarea termică exercitată asupra clădirii, precum și nevoia de răcire sunt reduse. În medii cu radiații solare și temperaturi ridicate, acestea pot reduce consumul de energie cu până la 50% [2-4]

In condiții de frig, performantele fatadelor ventilate sunt mai mici decat ale sistemelor compacte, cu toate acestea, straturile de aer și acoperirile exterioare cresc rezistența termică a sistemului de perete. În condiții de frig și umezeală, se recomandă utilizarea unui sistem de etanșare cu două niveluri ca barieră secundară împotriva ploii și pentru a crește durabilitatea sistemului [1]

În arhitectura contemporană, fațadele ventilate sunt o soluție inovatoare oferită unei serii de avantaje funcționale și estetice. În proiectarea clădirilor, aceste sisteme sunt integrate pentru a îmbunătăți performanța termică, pentru a oferi protecție structurilor împotriva condițiilor meteorologice nefavorabile și pentru a le amplifica rolul estetic în fațadă.

Avantajele utilizării fațadelor ventilate sunt prezentate în Figura 1. Aceasta evidențiază principalele beneficii, precum izolația termică, care reprezintă 35% din totalul avantajelor, urmată de izolația fonică și protecția împotriva umidității, fiecare cu o pondere de 20%. De asemenea, durabilitatea și întreținerea redusă constituie 15%, iar designul estetic reprezintă 10%.

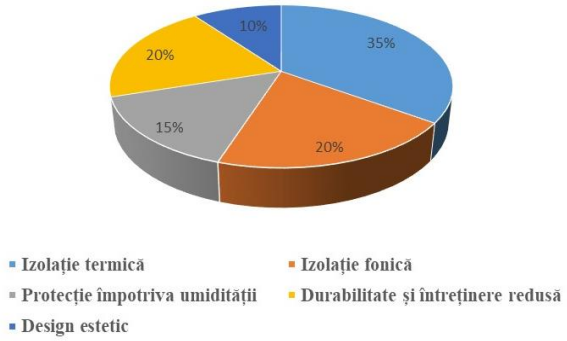

Fig. 1 Avantajele utilizării fațadelor ventilate

Există o varietate de fațade ventilate, fiecare cu propriile caracteristici, în funcție de materialele folosite și de rezultatele dorite. Tabelul 1 de mai jos prezintă cele mai importante categorii de fațade ventilate, precum si materialele folosite in acestea, caracteristicile specifice fiecaruia dintre ele, precum si avantajele oricarui tip de fatada ventilata.

Tabelul 1: Tipuri de fațade ventilate

Tipul fațadei ventilate	Materiale utilizate	Caracteristici	Avantaje
Fațade ventilate cu panouri rigide [5]	Aluminiu, ceramică, sticlă, piatră naturală	Panouri rigide, durabile, protecție eficientă împotriva intemperiilor	Durabilitate ridicată, protecție sporită, aspect estetic atractiv
Fațade ventilate cu panouri versatile [6]	Lemn, compozite, metale ușoare	Panouri adaptabile, disponibile într-o varietate de finisaje și stiluri de design	Flexibilitate în design, versatilitate, adaptabilitate la diferite stiluri arhitecturale
Fațade ventilate cu colectoare solare [7]	Celule fotovoltaice, colectoare termice integrate	Integrarea sistemelor solare în straturile de fațadă, generarea de energie sau încălzirea apei/aerului	Eficiență energetică ridicată, contribuție la durabilitate, generare de energie regenerabilă

II. MATERIALE CU SCHIMBARE DE FAZĂ (PCM)

PCM-urile sunt din ce în ce mai frecvente în diverse industrii datorită capacității lor de a stoca și elibera energie termică în timpul schimbărilor de fază, oferind soluții inovatoare pentru gestionarea energiei. Aceste materiale sunt utilizate pe scară largă în sistemele de stocare a energiei termice latente (LTES), managementul termic (TM), precum și în domenii precum construcții, aerospațial, textile și altele. Au fost descoperite și dezvoltate peste 500 de tipuri de PCM-uri, fiecare cu caracteristici specifice și utilizări diferite, în funcție de compoziția chimică, temperatura de funcționare, precum și capacitatea de stocare a energiei [13].

În domeniul construcțiilor, PCM-urile sunt recunoscute pentru eficiența lor în reducerea consumului de energie pentru încălzirea și răcirea clădirilor [14-15]. Prin absorbția și eliberarea căldurii latente în timpul tranzițiilor de fază (topire și solidificare), aceste materiale ajută la stabilizarea temperaturii și la îmbunătățirea confortului termic. PCM-urile îmbunătățesc proprietățile termice ale structurilor, cum ar fi masa termică, capacitatea termică specifică și inerția termică, ceea ce le permite să stocheze și să elibereze cantități semnificative de energie termică, optimizând astfel performanța energetică a sistemelor în care sunt integrate.

Marea majoritate a PCM-urilor utilizate în construcții sunt definite de schimbarea fazei dintre starea lichidă și cea solidă, precum și invers. Materialele PCM care suferă astfel de tranziții între starea lichidă și cea solidă și sunt împărțite în trei grupe principale: organice, anorganice și eutectice [16-18]. Ulterior, aceste categorii sunt împărțite în funcție de componentele chimice care alcătuiesc PCM, așa cum se arată în Figura 2 de mai jos.

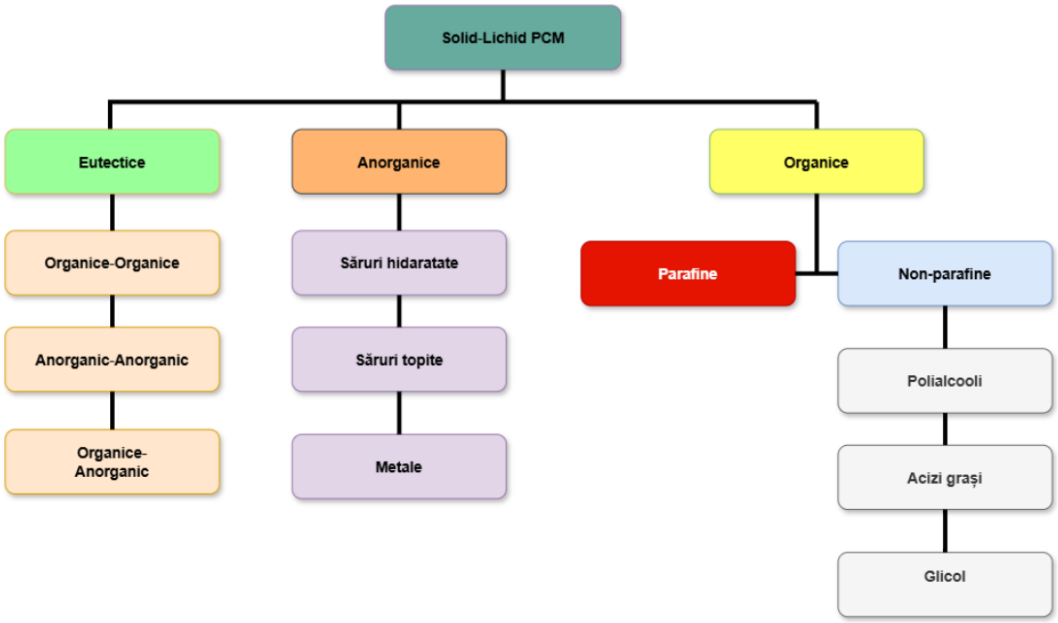

Fig. 2 PCM solid – lichid

PCM-urile utilizate în fațadele ventilate sunt de obicei parafinele, materiale eutectice și săruri hidratate, fiecare dintre acestea având anumite avantaje și dezavantaje legate de cost, Securitate la incendiu și compatibilitate cu mediul.

Parafinele sunt hidrocarburi cu masa moleculară ridicată, cu o consistență ceroasă la temperatura camerei și sunt frecvent utilizate ca materiale de schimb de fază (PCM) datorită capacității lor de a stoca și elibera căldură latentă. Acestea sunt alcătuite din hidrocarburi cu lanț liniar, fiind împărțite în două subgrupuri principale: n-parafine cu lanț par și izo-parafine cu lanț impar. Cu atât sunt mai transparente cu cât punctul de topire al parafinelor este strâns legat de numărul de atomi de carbon din structura lor. Astfel, parafinele cu lanțuri care conțin între 12 și 40 de atomi de carbon au puncte de topire cuprinse între 6 și 80 de grade Celsius, făcându-le versatile pentru diverse aplicații termice [20].

Căldura latentă a parafinelor este direct proporțională cu masa lor, iar în timpul tranziției de fază solid-lichid nu are loc separarea fazelor, menținând stabilitatea materialului. Cu toate acestea, parafinele mențin o valoare mai mică a presiunii și o conductivitate termică scăzută, ceea ce ar putea fi considerat un avantaj în anumite aplicații, deoarece minimizează riscul de deformare sau deteriorare a structurilor în care vor fi încorporate PCM-urile [21]. Aceste proprietăți le fac ideale pentru utilizarea în sistemele de stocare a energiei termice și în managementul termic al clădirilor.

În construcții, parafinele sunt recunoscute pentru eficiența lor în reducerea consumului de energie necesar pentru încălzirea și răcirea spațiilor interioare, contribuind semnificativ la optimizarea performanței energetice a clădirilor [22]. Cu toate acestea, o problemă semnificativă asociată cu utilizarea parafinelor ca PCM este inflamabilitatea acestora, care limitează aplicabilitatea lor pe scară largă în anumite sectoare și impune măsuri de siguranță suplimentare pentru a preveni riscul de incendiu [23]

III. METODE DE ANALIZĂ TERMOTEHNICĂ A PCM-URILOR ÎN FAȚADE VENTILATE

III.1 Experimental method

Pentru a evalua eficiența materialelor cu schimbare de fază (PCM) în fațadele ventilate, sunt necesare diverse metode experimentale care să permită analiza comportamentului lor în diferite condiții. Aceste metode oferă informații esențiale despre capacitatea PCM-urilor de a stoca și elibera căldură, stabilitatea lor termică și impactul asupra performanței energetice a clădirilor. Metodele experimentale utilizate în cercetarea PCM-urilor sunt prezentate în tabelul 2 de mai jos, împreună cu descrierea și obiectivele fiecărei tehnici:

Tabelul 2: Metode experimentale

Metoda experimentală	**Descriere**	**Obiective și beneficii**
Calorimetrie diferențială de scanare (DSC)	Tehnică de analiză termică care măsoară capacitatea latentă de stocare a căldurii și identifică punctele de schimbare de fază ale PCM-urilor.	Determinarea capacității latente de stocare a căldurii Identificarea punctelor de schimbare de fază Evaluarea stabilității termice
Testarea în camere climatice	Utilizarea camerelor special concepute pentru a simula diverse condiții de mediu, cum ar fi ciclurile de încălzire și răcire, pentru a evalua performanța PCM-urilor în condiții simulate.	Evaluarea performanței energetice Simularea condițiilor climatice Analiza eficacității în reducerea temperaturilor extreme
Monitorizarea fațadelor reale	Instalarea și observarea PCM-urilor în fațadele ventilate ale clădirilor reale sau instalațiilor demonstrative, în vederea analizării comportamentului acestora în condiții climatice reale.	Observarea comportamentului în condiții realeImpactul asupra consumului de energieEvaluarea confortului termic

III.2 Metode numerice și modelare

Pentru a analiza performanța și comportamentul materialelor cu schimbare de fază (PCM) în fațadele ventilate, metodele numerice și de modelare oferă o abordare complexă și detaliată. Aceste tehnici permit simularea transferului de căldură, a circulației aerului și a altor procese dinamice care au loc în fațadele ventilate, ajutând la optimizarea proiectării și la evaluarea performanței PCM-urilor. Tabelul 3 de mai jos prezintă principalele metode numerice și de modelare utilizate, descrierea, obiectivele și beneficiile acestora, precum și exemple de software utilizate în aceste analize:

Tabelul 3: Metode numerice și modelare

Metoda numerică și de modelare	**Descriere**	**Obiective și beneficii**	**Exemplu de software**
Modelare termică 1D și 2D	Utilizarea modelării termice unidimensionale (1D) și bidimensionale (2D) pentru a simula transferul de căldură în fațadele ventilate cu PCM-uri.	- Simularea transferului de căldură prin straturile de fațadă - Evaluarea eficienței PCM-urilor în diferite condiții - Analiza distribuției temperaturii	- TRNSYS (Răspunsul termic al sistemelor clădirilor) -EnergyPlus- WALLSYS
Modelare CFD (Dinamica Fluidelor Computaționale)	Utilizarea simulărilor CFD pentru a analiza fluxul de aer și transferul de căldură în fațadele ventilate, inclusiv interacțiunea PCM-urilor cu aerul.	- Analiza detaliată a circulației aerului - Studiul transferului de căldură între PCM-uri și aerul de fațadă - Optimizarea proiectării pentru performanța termică	- ANSYS Fluent -OpenFOAM - COMSOL -Multifizică
Simulări dinamice ale clădirilor	Implementarea simulărilor dinamice pentru evaluarea comportamentului termic al clădirilor cu PCM-uri integrate pe o perioadă extinsă.	- Evaluarea performanței pe termen lung a PCM-urilor- Analiza efectelor sezoniere și climatice asupra eficienței PCM-urilor- Predicția consumului de energie și a confortului termic	- EnergyPlus - IDA ICE- DesignBuilder
Simulări ale comportamentului la foc	Utilizarea simulărilor pentru a analiza comportamentul fațadelor ventilate în condiții de incendiu, inclusiv efectele PCM-urilor asupra propagării focului.	- Evaluarea rezistenței fațadelor ventilate la foc - Studiul efectelor PCM asupra răspunsului la incendiu - Identificarea riscurilor și a soluțiilor de protecție împotriva incendiilor	- PyroSim- FDS (simulator de dinamică a focului)

IV. PERFORMANȚA TERMICĂ A PCM-URILOR ÎN FAȚADE VENTILATE: O ANALIZĂ COMPARATIVĂ

Analizând rezultatele obținute din PCM-urile de testare termică integrate în fațadele ventilate, apar beneficiile semnificative ale PCM-urilor pentru îmbunătățirea confortului termic și a eficienței energetice. Elementele maxime asigură temperatura interioară, sincronizarea transferului de căldură și reducerea consumului de energie pentru aer condiționat. Tabelul 4 de mai jos sintetizează aspectele analizate, descrierea acestora și rezultatele obținute din utilizarea PCM în fațadele ventilate:

Tabelul 4: Analiză comparativă

Aspect analizat	**Descriere**	**Rezultate și beneficii**
Reglarea temperaturii interioare	PCM-urile sunt integrate în fațadele ventilate pentru a reduce fluctuațiile de temperatură interioară, îmbunătățind eficiența energetică.	Reducerea fluctuațiilor de temperatură - Îmbunătățirea confortului termic - Reducerea cerințelor de răcire și încălzire

Acumularea de căldură	Proprietățile PCM-urilor ajută la, menținerea temperatura interioară stabilă pentru perioade mai lungi.	- Menținerea unei temperaturi interioare stabile - Întârzierea încălzirii sau răcirii excesive a interiorului- Reducerea efectelor termice extreme
Impactul asupra consumului de energie	Studiile compară consumul de energie pentru aerul condiționat în clădiri cu și fără PCM integrat în fațadele ventilate.	- Reducerea semnificativă a consumului de energie pentru aer condiționat - Eficiență energetică îmbunătățită - Economii de costuri în exploatarea clădirii

V. PROVOCĂRI ȘI PERSPECTIVE DE VIITOR

PCM-urile aduc îmbunătățiri semnificative performanței termice în fațadele ventilate, însă există și provocări importante în utilizarea lor, care pot afecta eficiența și viabilitatea implementării lor în clădirile moderne.

Principalele provocări includ integrarea complexă în fațadele ventilate, deoarece PCM-urile necesită un proces de proiectare atent, compatibilitatea cu alte materiale de construcție și o funcționare eficientă în sistemul fațadei. Aspecte precum transferul de căldură, fluxul de aer și prevenirea condensului complică această integrare. O altă provocare majoră este legată de cost și disponibilitate; PCM-urile sunt, în general, mai scumpe decât materialele tradiționale, iar instalarea și producția lor implică tehnologii avansate. Costurile ridicate pot restricționa utilizarea lor pe scară largă, mai ales în proiectele cu bugete reduse. În plus, stabilitatea pe termen lung ridică probleme; schimbările multile de fază pot cauza degradarea proprietăților PCM-urilor, ceea ce afectează eficiența termică. Instabilitatea, provocată de ciclurile de topire și solidificare, poate reduce capacitatea lor de stocare a energiei.

Pentru a depăși aceste provocări, sunt necesare direcții clare de cercetare. O soluție propusă este dezvoltarea PCM-urilor rezistente la foc. Cercetările se concentrează pe identificarea de combinații de PCM-uri și aditivi care îmbunătățesc siguranța la incendii fără a compromite performanța termică. Aceste soluții sporesc siguranța fațadelor și conformitatea cu standardele stricte de siguranță. De asemenea, studii de performanță pe termen lung sunt esențiale pentru evaluarea durabilității și eficienței PCM-urilor integrate în fațadele ventilate, în diverse condiții de mediu.

Aceste date vor fi importante pentru validarea modelelor de performanță și ajustarea strategiilor de întreținere și optimizare. O altă direcție de cercetare o reprezintă analiza detaliată a costurilor și beneficiilor PCM-urilor în comparație cu materialele tradiționale, evaluând costurile inițiale, cerințele de întreținere și economiile de energie pe termen lung. Această analiză va clarifica viabilitatea economică a PCM-urilor, sprijinind deciziile de investiție în proiecte durabile.

VI. CONCLUZII

Introducerea PCM -urilor în fațadele ventilate reprezintă o inovație semnificativă în domeniul construcțiilor, contribuind la îmbunătățirea performanței energetice și la creșterea confortului termic al clădirilor. PCM-urile absorb și eliberează căldură în timpul etapelor de schimbare de fază, asigurând astfel reglarea temperaturii interioare și consumul redus de energie pentru încălzire și răcire. În acest context, analiza termotehnică a PCM-urilor semnalează beneficiile considerabile legate de stabilitatea termică, întârzierea transferului de căldură și impactul pozitiv asupra confortului termic.

Pe de altă parte, atunci când au fost aplicate fațadelor ventilate, au fost anunțate apariția unor probleme de siguranță legate în special de comportamentul la foc și stabilitatea pe termen lung. Inflamabilitatea anumitor tipuri de PCM și potențiala degradare a proprietăților lor în urma ciclurilor repetate de topire și solidificare necesită măsuri de siguranță suplimentare și o proiectare atentă. Astfel, cercetările viitoare se concentrează pe dezvoltarea PCM-urilor rezistente la foc și pe îmbunătățirea durabilității acestora pentru a asigura un echilibru optim între sustenabilitate și siguranța la incendiu.

Analizele detaliate ale costurilor, performanța termică și simulările comportamentale în diferite condiții climatice sunt esențiale pentru validarea utilizării PCM-urilor în fațadele ventilate. Direcțiile de cercetare în domeniul rezistenței la foc și al performanței pe termen lung vor juca un rol important în integrarea acestor materiale în construcții durabile și sigure, asigurând o soluție echilibrată între inovație, eficiență energetică și siguranță.

Referințe bibliografice

[1] C. Romila, "GENERAL PRINCIPLES FOR THE DESIGN AND CONSTRUCTION OF VENTILATED FAÇADES".

[2] F. Patania, A. Gagliano, F. Nocera, A. Ferlito, and A. Galesi, "Thermofluid-dynamic analysis of ventilated facades," Energy Build., vol. 42, no. 7, pp. 1148–1155, Jul. 2010, doi: 10.1016/j.enbuild.2010.02.006.

[3] M. Ciampi, F. Leccese, and G. Tuoni, "Ventilated facades energy performance in summer cooling of buildings," Sol. Energy, vol. 75, no. 6, pp. 491–502, Dec. 2003, doi: 10.1016/j.solener.2003.09.010.

[4] "Low Energy Cooling for Sustainable Buildings | Wiley," Wiley.com. Accessed: Sep. 06, 2024. [Online]. Available: https://www.wiley.com/en-us/Low+Energy+Cooling+for+Sustainable+Buildings-p-9780470697443

[5] "Ventilated façade with fiber cement boards - Science." Accessed: Sep. 06, 2024. [Online]. Available: https://science.materialybudowlane.info.pl/1461-2

[6] J. Ivanovic-Sekularac, N. Šekularac, and J. C. Tovarovic, "Wood as element of façade cladding in modern architecture," vol. 7, pp. 1304–1310, Jan. 2012.

[7] C. Croitoru, F. Bode, R. Calotă, C. Berville, and M. Georgescu, "Harnessing Nanomaterials for Enhanced Energy Efficiency in Transpired Solar Collectors: A Review of Their Integration in Phase-Change Materials," Energies, vol. 17, no. 5, Art. no. 5, Jan. 2024, doi: 10.3390/en17051239.

[8] A. Espinosa-Fernández, V. IRIBARREN, and F. Echarri, "Energy efficiency of ventilated faÇades: Residential buildings, Alicante, Spain," presented at the WIT Transactions on the Built Environment, May 2017, pp. 41–52. doi: 10.2495/STR170041.

[9] V. Olshevskyi, E. Statsenko, T. Koriakovtseva, D. Nemova, and A. Ostrovaia, "Moisture Transfer in Ventilated Facade Structures," MATEC Web Conf., vol. 53, p. 01010, Jan. 2016, doi: 10.1051/matecconf/20165301010.

[10] Y. Peng et al., "Experimental assessment of thermal and acoustics interactions on occupant comfort in mixed-mode buildings," Build. Environ., vol. 238, p. 110342, Jun. 2023, doi: 10.1016/j.buildenv.2023.110342.

[11] X. Zhang, H. Zhang, Y. Wang, and X. Shi, "Adaptive Façades: Review of Designs, Performance Evaluation, and Control Systems," Buildings, vol. 12, p. 2112, Dec. 2022, doi: 10.3390/buildings12122112.

[12] "Durability of building fabric components and ventilation systems in passive houses | Energy Efficiency." Accessed: Sep. 06, 2024. [Online]. Available: https://link.springer.com/article/10.1007/s12053-019-09781-3

[13] S. Mondal, "Phase change materials for smart textiles – An overview," Appl. Therm. Eng., vol. 28, pp. 1536–1550, Aug. 2008, doi: 10.1016/j.applthermaleng.2007.08.009.

[14] A. Nandy, Y. Houl, W. Zhao, and N. A. D'Souza, "Thermal heat transfer and energy modeling through incorporation of phase change materials (PCMs) into polyurethane foam," Renew. Sustain. Energy Rev., vol. 182, p. 113410, Aug. 2023, doi: 10.1016/j.rser.2023.113410.

[15] "Designs | Free Full-Text | A Review of Recent Improvements, Developments, and Effects of Using Phase-Change Materials in Buildings to Store Thermal Energy." Accessed: Sep. 06, 2024. [Online]. Available: https://www.mdpi.com/2411-9660/7/4/90

[16] A. Mourid, M. Alami, and F. Kuznik, "Experimental investigation on thermal behavior and reduction of energy consumption in a real scale building by using phase change materials on its envelope," Sustain. Cities Soc., vol. 41, May 2018, doi: 10.1016/j.scs.2018.04.031.

[17] L. Dash and P. Anna Mahanwar, “A REVIEW ON ORGANIC PHASE CHANGE MATERIALS AND THEIR APPLICATIONS,” Int. J. Eng. Appl. Sci. Technol., vol. 5, no. 9, Jan. 2021, doi: 10.33564/IJEAST.2021.v05i09.045.

[18] S. E. Kalnæs and B. P. Jelle, “Phase change materials and products for building applications: A state-of-the-art review and future research opportunities,” Energy Build., vol. 94, pp. 150–176, May 2015, doi: 10.1016/j.enbuild.2015.02.023.

[19] B. Jelle and S. E. Kalnæs, “Phase Change Materials for Application in Energy-Efficient Buildings,” in Cost-Effective Energy Efficient Building Retrofitting: Materials, Technologies, Optimization and Case Studies, 2017, pp. 57–118. doi: 10.1016/B978-0-08-101128-7.00003-4.

[20] N. Nader, “Application of Phase-Change Materials in Buildings,” Am. J. Energy Eng., vol. 3, p. 46, May 2015, doi: 10.11648/j.ajee.20150303.13.

[21] “Thermal energy performance of paraffin-based composite.” Accessed: Sep. 06, 2024. [Online]. Available: https://thermtest.com/papers/thermal-energy-storage-performance-of-paraffin-based-composite-phase-change-materials-filled-with-hexagonal-boron-nitride-nanosheets

[22] A. Sharma, “Experimental and numerical investigations on external and internal fire spread in high-rise buildings,” 2021.

[23] E.-P. Ovadiuc, R. Calotă, I. Năstase, and F. Bode, “Integration of Phase-Change Materials in Ventilated Façades: A Review Regarding Fire Safety and Future Challenges,” Fire, vol. 7, no. 7, Art. no. 7, Jul. 2024, doi: 10.3390/fire7070244.

STREAMLINING THE CALCULATION OF PIPE DIAMETERS FOR SPRINKLER EXTINGUISHING SYSTEMS BY USING EPANET SOFTWARE

EFICIENTIZAREA CALCULULUI DIAMETRELOR CONDUCTELOR PENTRU INSTALAȚIILE DE STINGERE CU SPRINKLERE PRIN UTILIZAREA SOFTULUI EPANET

Lt.Ing.Drd. Emanuil-Petru OVADIUC, Col.Conf.Univ. Dr.Ing Manuel ȘERBAN,
Lt.Ing. Irinel-Ionuț GĂMAN
[1]*Academia de Poliție "Alexandru Ioan Cuza" – Facultatea de Pompieri*
Şoseaua Morarilor nr. 3, Sector 2, Bucureşti, RO
academicovadiuc@gmail.com, manuel.serban@gmail.com, gaman.irinel@yahoo.com

Abstract:

This article highlights the importance of using EPANET software in the modeling and sizing of water distribution systems, with particular emphasis on the integration of sprinkler heads into the pressurized water network. EPANET is an important tool that allows the simulation and analysis of hydraulic behavior in complex piping systems, being a key tool in the design and optimization of water distribution systems. The paper details the calculation of the equivalent coefficient for sprinklers, the drawing of the isometric scheme in AutoCAD and its import into EPANET through EPACAD. Property allocation involves controlling a number of factors including pipe lengths, diameters and node rating. This is an essential step to getting the correct flow rate at the farthest nozzle. Simulations suggest that successive adjustment of parameters such as pipe diameters produce the desired flow rate. The conclusion of the article highlights the importance of using automatic simulations in the design of fire safety systems.

Keywords: *Epanet, Epacad, optimization, sprinkler, fire, load losses, diameter.*

Rezumat:

Acest articol scoate în evidență importanța utilizării EPANET în modelarea și dimensionarea sistemelor de distribuție a apei, cu accent pe utilizarea capetelor de sprinklere în rețeaua de apă sub presiune. EPANET este un instrument important care permite simularea și analiza comportamentului hidraulic în sisteme complexe de conducte, fiind un instrument cheie în proiectarea și optimizarea sistemelor de distribuție a apei. Lucrarea detaliază calculul coeficientului echivalent pentru sprinklere, realizarea schemei izometrice în AutoCAD și importul acesteia în EPANET prin EPACAD. Alocarea proprietății implică controlul unui număr de factori care includ lungimea conductelor, diametrele și evaluarea nodurilor. Acesta este un pas esențial către obținerea debitului corect la cea mai îndepărtată duză. Simulările sugerează că reglarea succesivă a parametrilor, cum ar fi diametrele conductelor, produc debitul dorit. Concluzia articolului scoate în evidență importanța utilizării simulărilor automate în proiectarea sistemelor de securitate la incendiu.

Cuvinte-cheie: *Epanet, Epacad, optimizare, sprinkler, incendiu, pierderi de sarcină, diametru.*

I. INTRODUCERE

EPANET este un software de referință la nivel global pentru modelarea și analiza sistemelor de distribuție a apei. Dezvoltat inițial pentru a înțelege mișcarea apei și a gestiona calitatea acesteia în rețele complexe de distribuție, EPANET este folosit pe scară largă de ingineri și consultanți în diverse aplicații. Programul este utilizat în proiectarea și dimensionarea noilor

infrastructuri de apă, modernizarea celor existente și optimizarea funcționării rezervoarelor și pompelor. De asemenea, acesta joacă un rol important în reducerea consumului de energie, investigarea problemelor de calitate a apei și pregătirea pentru situații de urgență.

Cu ajutorul EPANET, utilizatorii pot efectua simulări pe termen lung și pot evalua comportamentul hidraulic și de calitate al apei în rețele de conducte cu presiune. Asemenea rețele sunt alcătuite din conducte, noduri (joncțiuni), pompe, valve, rezervoare de stocare și bazine de acumulare. Programul oferă posibilitatea de a urmări fluxul de apă prin fiecare conductă, de a monitoriza presiunea la fiecare nod și de a verifica nivelul apei în rezervoare, facilitând astfel luarea deciziilor optime pentru operarea și întreținerea sistemelor de distribuție a apei [1].

II. CALCULUL DE DIMENSIONARE A CONDUCTELOR

II.1 Determinarea coeficientului echivalent („emitter coefficient”)

Coeficientul echivalent („emitter coefficient") este un parametru folosit în EPANET, care poate fi atribuit unui nod (joncțiune sau orificiu). Deoarece programul nu recunoaște direct dispozitive speciale de tip sprinkler, acestea sunt modelate ca orificii simple prin care curge apa, fiind caracterizate de coeficientul echivalent similar modului în care factorul nominal K definește caracteristicile unui cap de sprinkler.

Pentru a determina coeficientul echivalent, se creează o rețea simplificată formată dintr-un rezervor, o conductă de legătură și un nod. Pierderile liniare de presiune în conductă sunt minimizate prin atribuirea unor valori extreme: o lungime foarte mică (1 m), un diametru foarte mare (10.000 mm) și o rugozitate extrem de redusă (0,000001). Rezervorului i se atribuie o valoare estimată de 10 mH_2O. Acești pași sunt ilustrați în Figura 1.

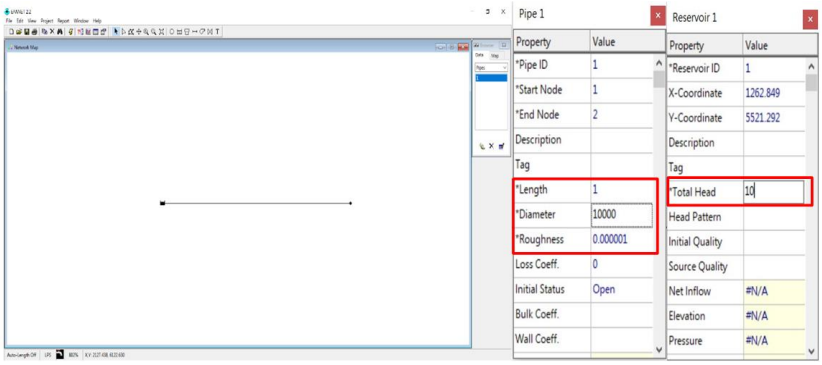

Figura 1 Atribuirea proprietăților pentru rețeaua elementară

Coeficientul echivalent se determină prin încercări și este corect ales atunci când, după rularea testului, debitul nodului este egal cu debitul de apă evacuat prin orificiul ultimului cap sprinkler calculat anterior $qis = 1{,}33\ l/s$.

În urma încercărilor, pentru coeficientul echivalent s-a obținut valoarea de 0,42 (Figura 2).

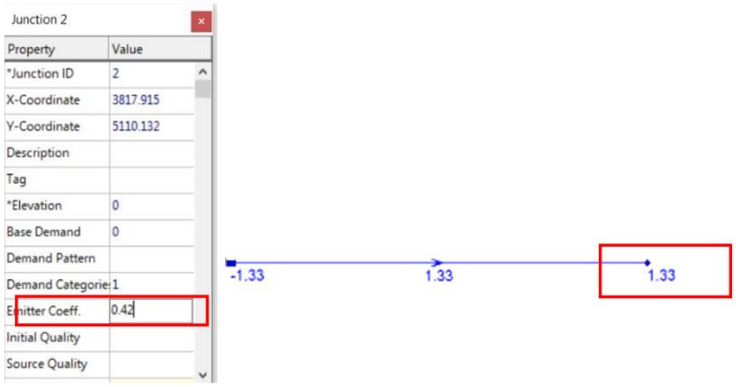

Figura 2. Încercări pentru coeficientul echivalent

II.2 Realizarea schemei izometrice a ariei de declanșare simultană

Schema izometrică a ariei de declanșare simultană se realizează în programul AutoCAD și se utilizează linii simple a căror intersecție va fi citită de către programul EPANET ca fiind un nod. Practic, sprinklerele vor fi marcate prin puncte de discontinuitate, care nu sunt vizibile în programul AutoCAD. Punctele de discontinuitate sunt marcate în prima schemă a Figurii 3 prin cerculețele de culoare roșie, iar în cea de-a doua schemă a aceleiași figuri se observă schema izometrică a ariei de declanșare simultană care va fi utilizată prin intermediul unui fișier salvat cu extensia „dxf”.

Figura 3 : Realizarea schemei izometrice pentru aria de declanșare simultană

Fișierul cu extensia „dxf” este importat într-un alt program numit EPACAD, care permite, prin intermediul extensiei „inp”, importarea schemei izometrice în programul EPANET, după cumse poate observa în Figura 4.

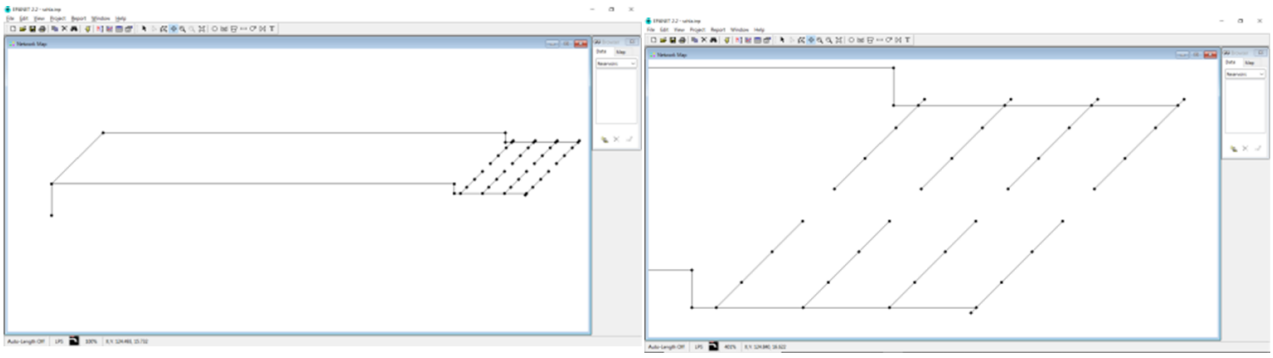

Figura 4 Importarea schemei izometrice în programul EPANET

II.3 Atribuirea proprietăților în programul EPANET

Inițial, se amplasează rezervorul de apă și conducta de legătură la rețeaua de noduri (Figura 5). Programul preia automat unitățile de lungime utilizate în programul AutoCAD, însă este necesară modificarea valorii lungimilor segmentelor amplasate la 45° în schema izometrică, întrucât acestea se realizează la scara 1:2. Acest lucru se realizează din fereastra proprietăților conductelor pe care dorim să le modificăm.

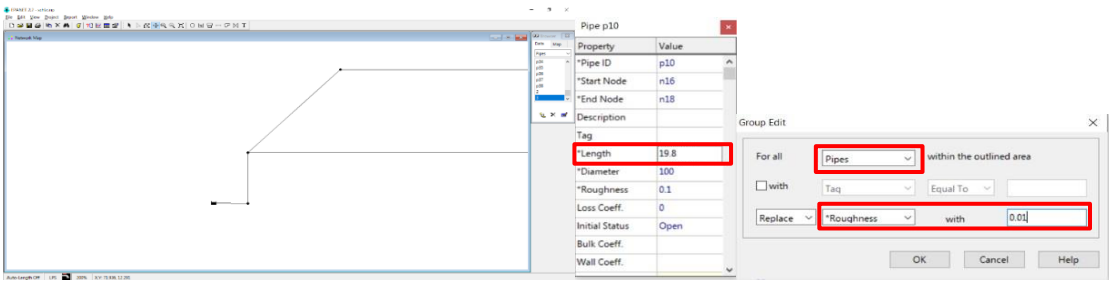

Figura 5 Amplasarea rezervorului, modificarea lungimilor segmentelor la 45° și atribuirea rugozității

Pasul următor este reprezentat de atribuirea de diametre conductelor din componența rețelei. Li se vor da valori inițiale pe care ulterior se va reveni pentru o dimensionare corespunzătoare. Ramificațiilor care conțin sprinklere li se va atribui diametrul DN50, conductelor secundare DN80 și conductelor principale DN100. Modul de realizare este prin selectarea regiunii asupra cărora se realizează modificările și atribuirea valorii dorite. Atribuirea diametrelor pentru ramificații este redată în Figura 6, iar în Figura 7 se prezintă acțiunea similară referitoare la conductele secundare și principale.

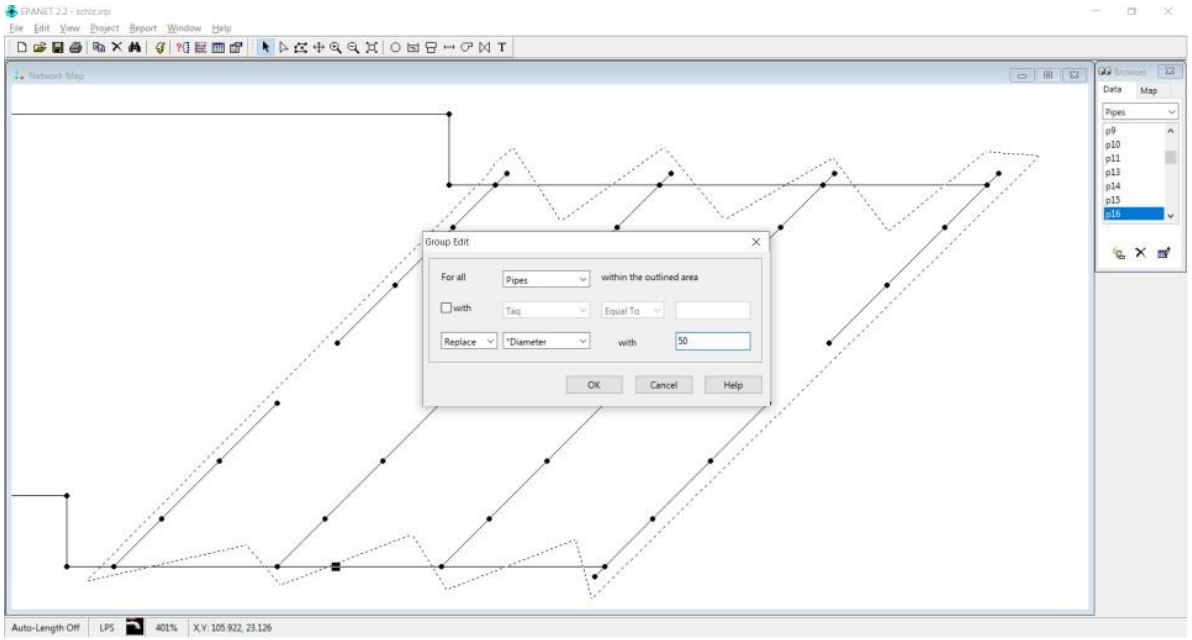

Figura 6 Selectarea regiunii care conține ramificațiile și atribuirea de valori diametrului

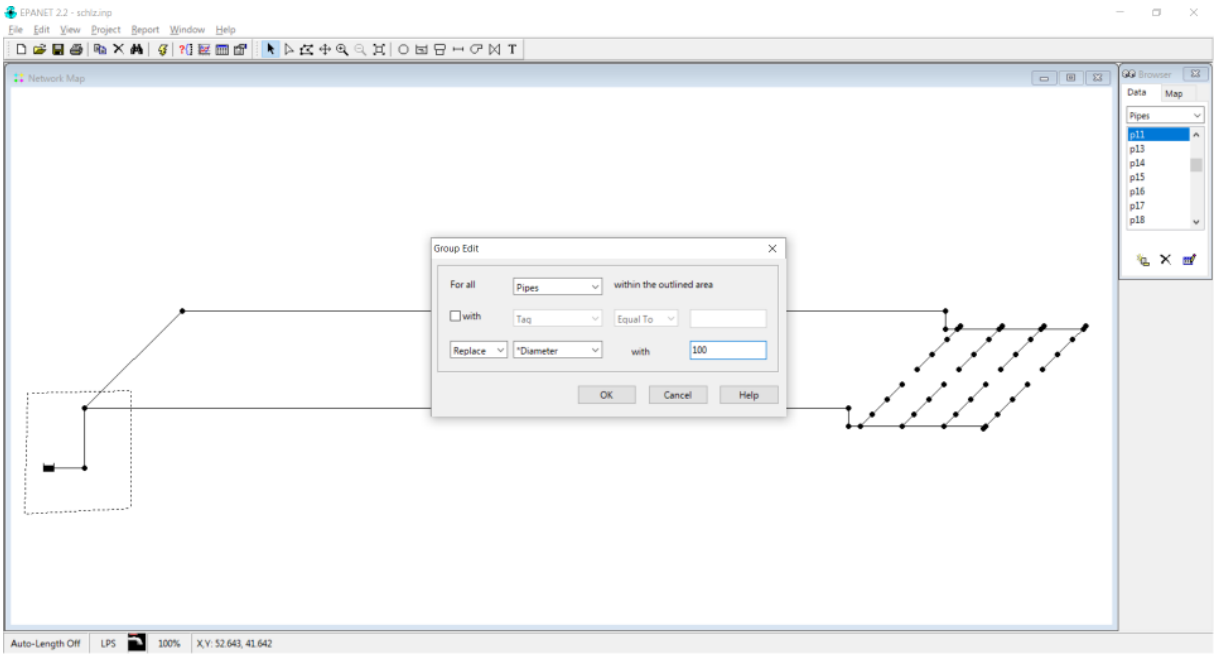

Figura 7 Selectarea regiunii care conține conductele secundare, respectiv principale și atribuirea de diametre pentru fiecare situație în parte

Următorul pas constă în atribuirea de valori pentru înălțimea de amplasare a nodurilor (elevation), conform Figurii 8. Pentru aceasta, se va considera distanța de la deflectorul capului sprinkler până la cota ±0.00 m, calculată la anterior: 2,55 m.

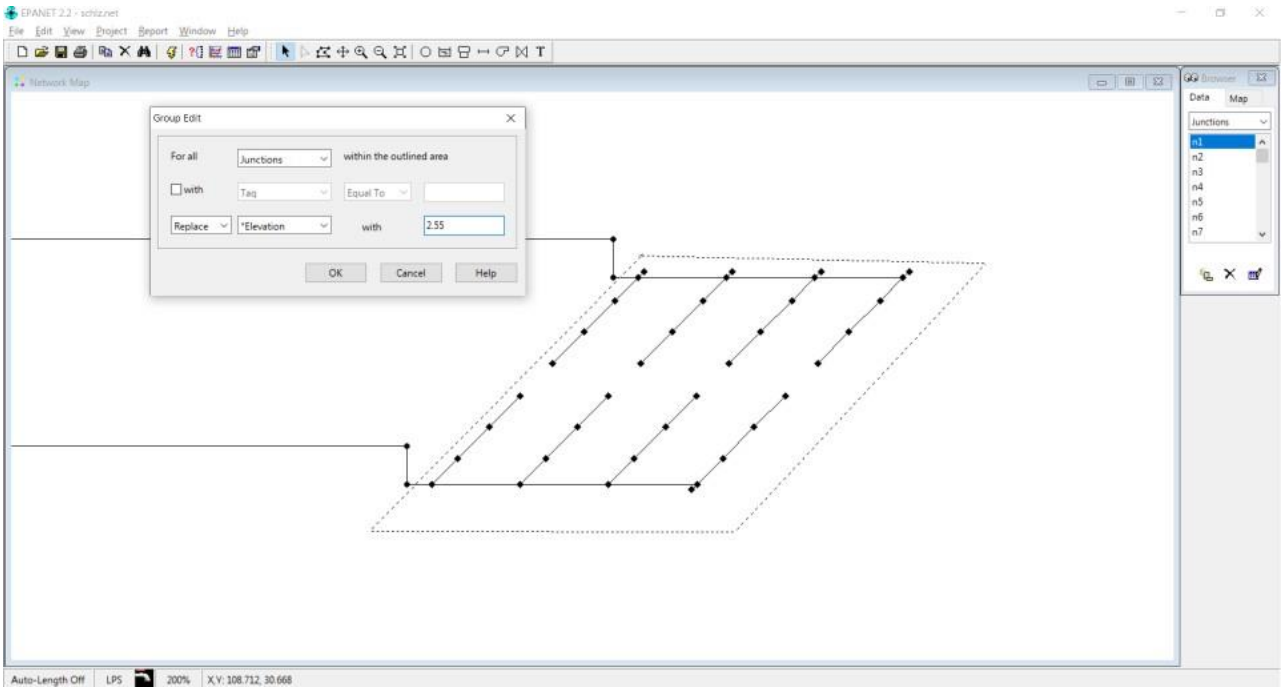

Figura 8 Atribuirea de valori pentru înălțimea de amplasare a nodurilor

Totodată, pentru aceste noduri reprezentând sprinklerele din aria de declanșare simultană s-a atribuit valoarea coeficientului echivalent, determinată în etapa inițială a dimensionării, după cum poate fi observat în Figura 9. Ulterior, s-a revenit asupra nodurilor reprezentând schimbări de direcție și s-a șters această valoare, întrucât acestea nu trebuie să fie citite de către program ca orificii.

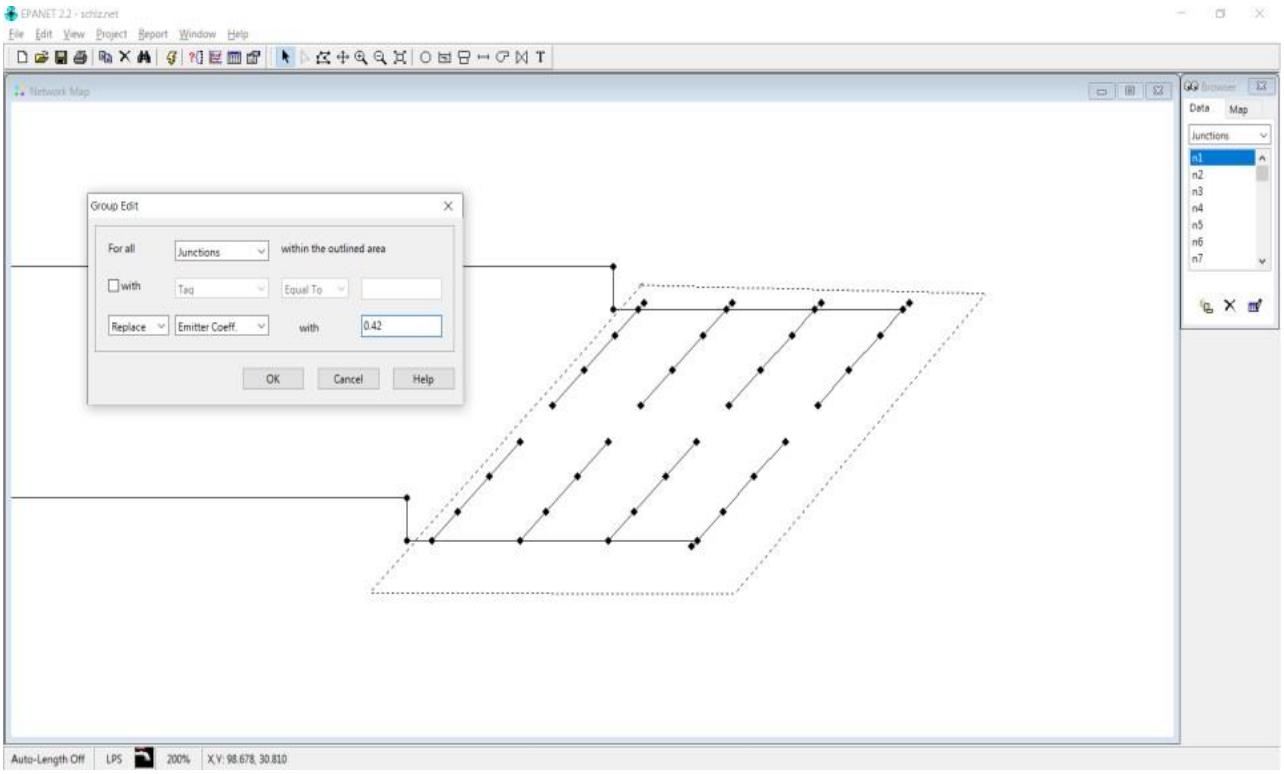

Figura 9 Atribuirea valorii coeficientului echivalent

În final, înainte de a rula testul, se atribuie pentru rezervorul de apă o valoare de 20 mH_2O, estimată prin însumarea presiunii de 1 bar stabilită pentru ultimul cap sprinkler cu o pierdere de presiune tot de 1 bar pe rețeaua de distribuție (Figura 10).

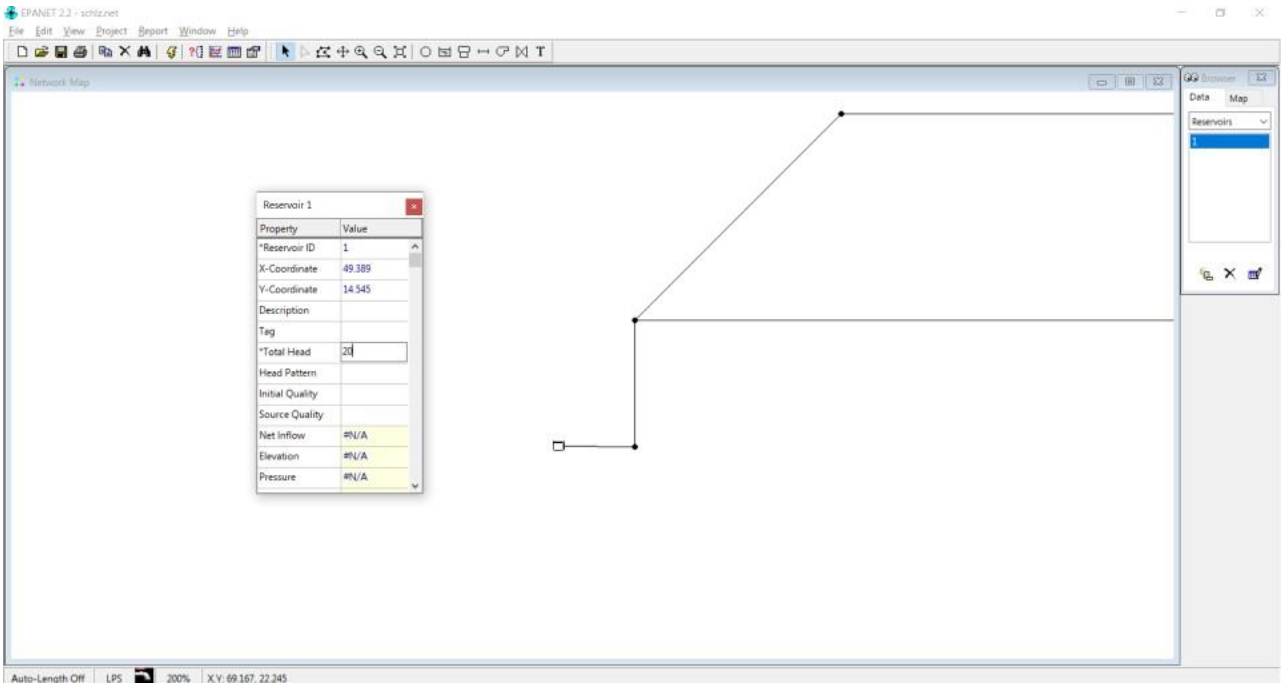

Figura 10 Atribuirea valorii de 20 mH2O pentru rezervorul de apă

II.4 Rularea testului în vederea obținerii debitului necesar la cel mai îndepărtat cap sprinkler

Se rulează testul și se obțin valorile redate în Figura 11. Pentru a obține valoarea de 1,33 l/s rezultată din calcul, în loc de 1,54 l/s care este afișată în urma primei rulări, se vor micșora diametrele conductelor conform Figurii 12 și Figurii 14.

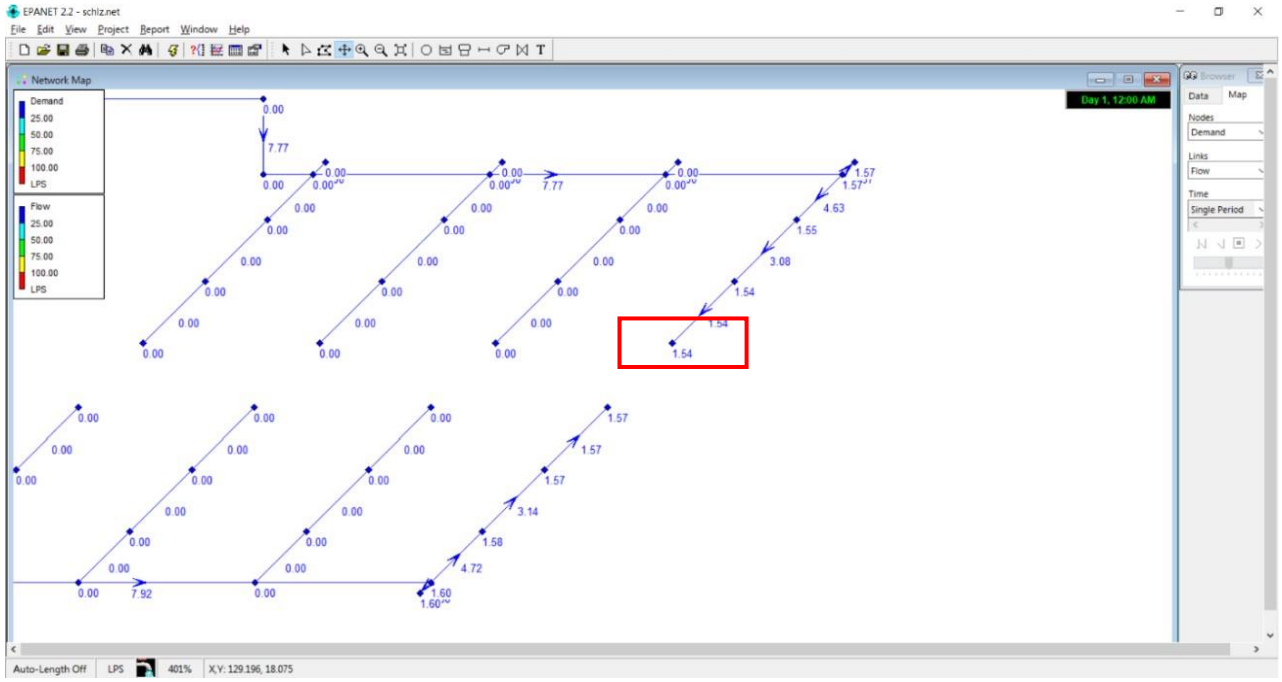

Figura 11 Obținerea unui debit de 1,54 l/s în urma primei rulări a testului

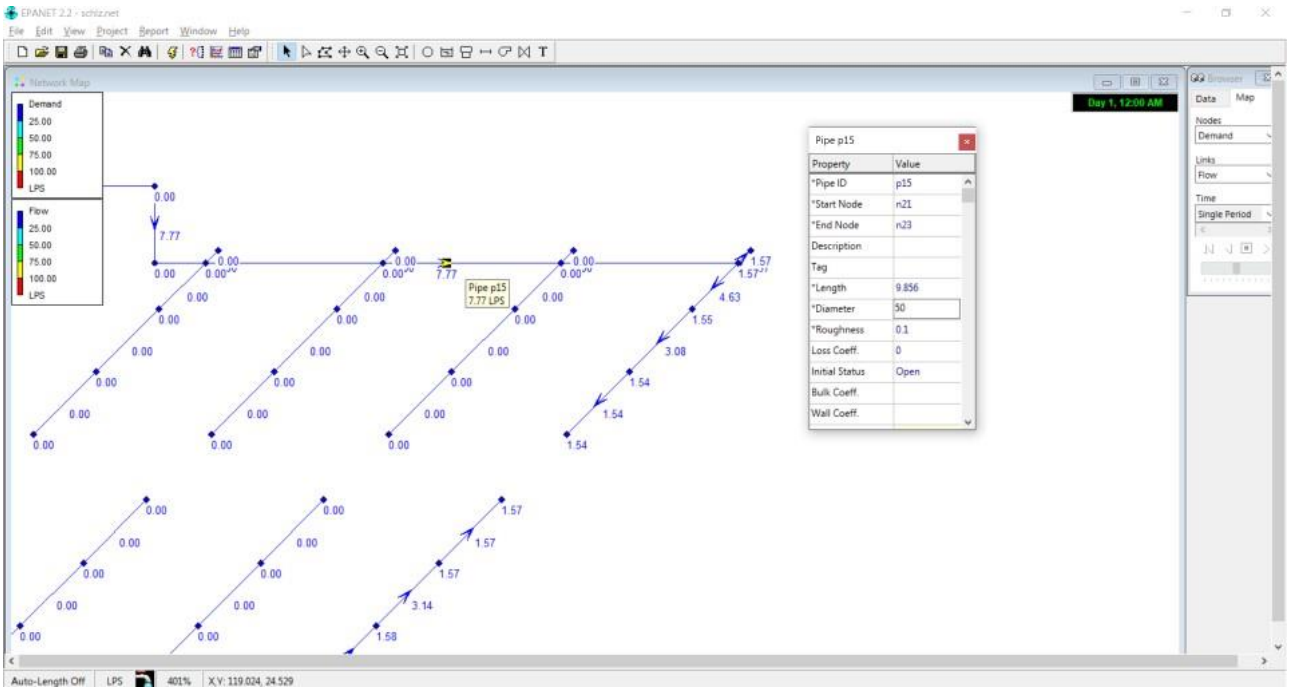

Figura 12. Modificarea diametrului conductei secundare de la DN80 la DN50

În urma modificări diametrului conductei secundare de la valoarea DN80 la valoarea DN50, se obține o valoarea a debitului pentru cel mai îndepărtat sprinkler de 1,40 l/s (Figura 13), astfel încât s-a redus și diametrul ultimei porțiuni de ramificație de la valoarea DN50 la valoarea DN25 (Figura 14).

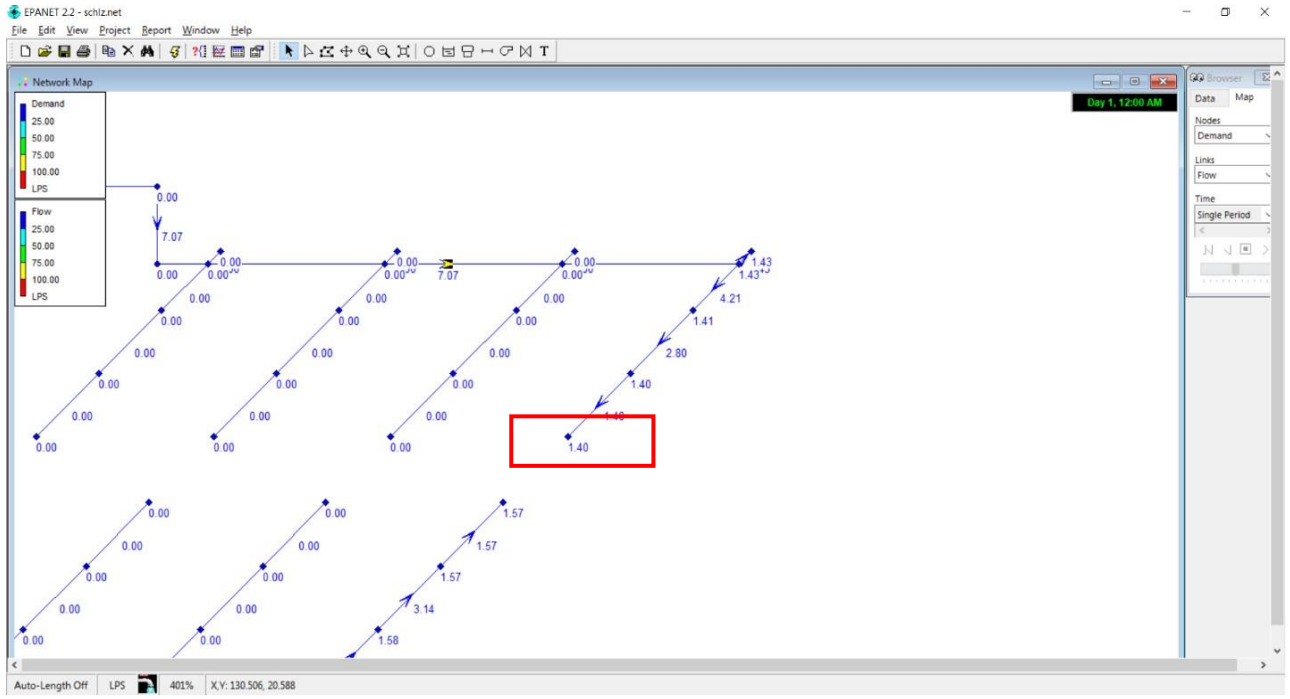

Figura 13. Obținerea unui debit de 1,40 l/s în urma modificării dimetrului conductei secundare de la DN80 la DN50

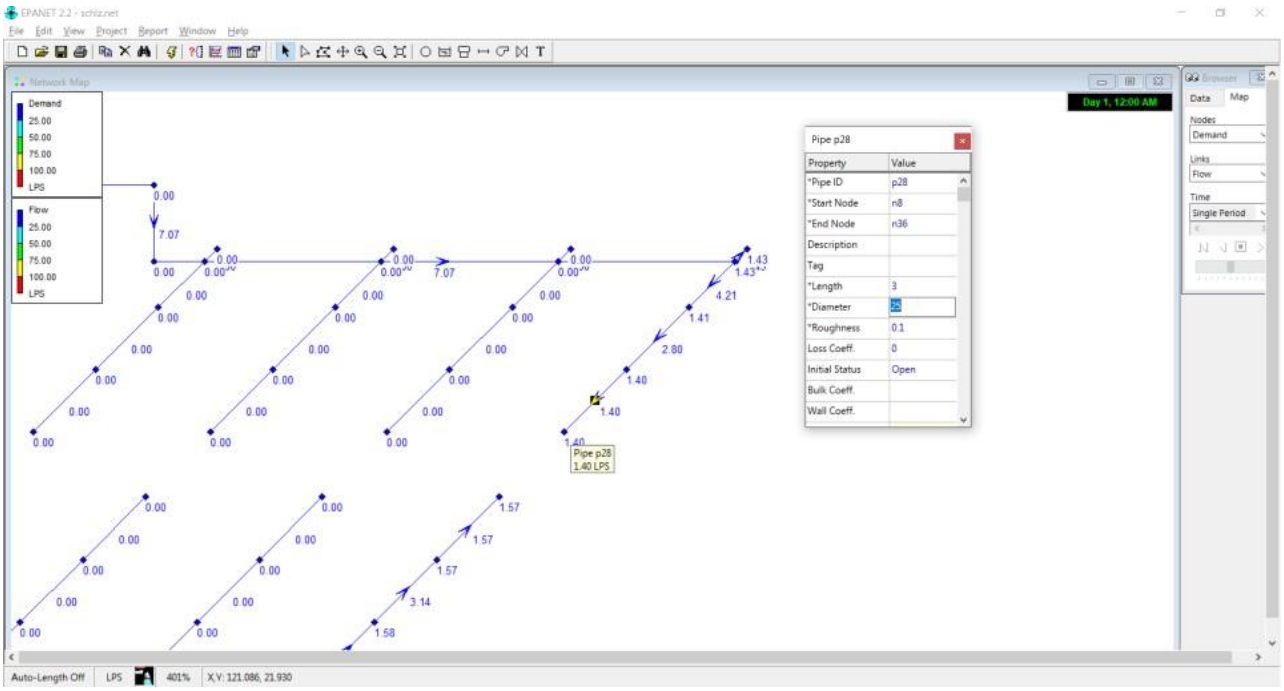

Figura 14. Reducerea diametrului ultimei porțiuni de ramificație de la DN50 la DN25

Astfel, s-a obținut o valoare foarte apropiată de cea dorită de 1,33 l/s (Figura 15).

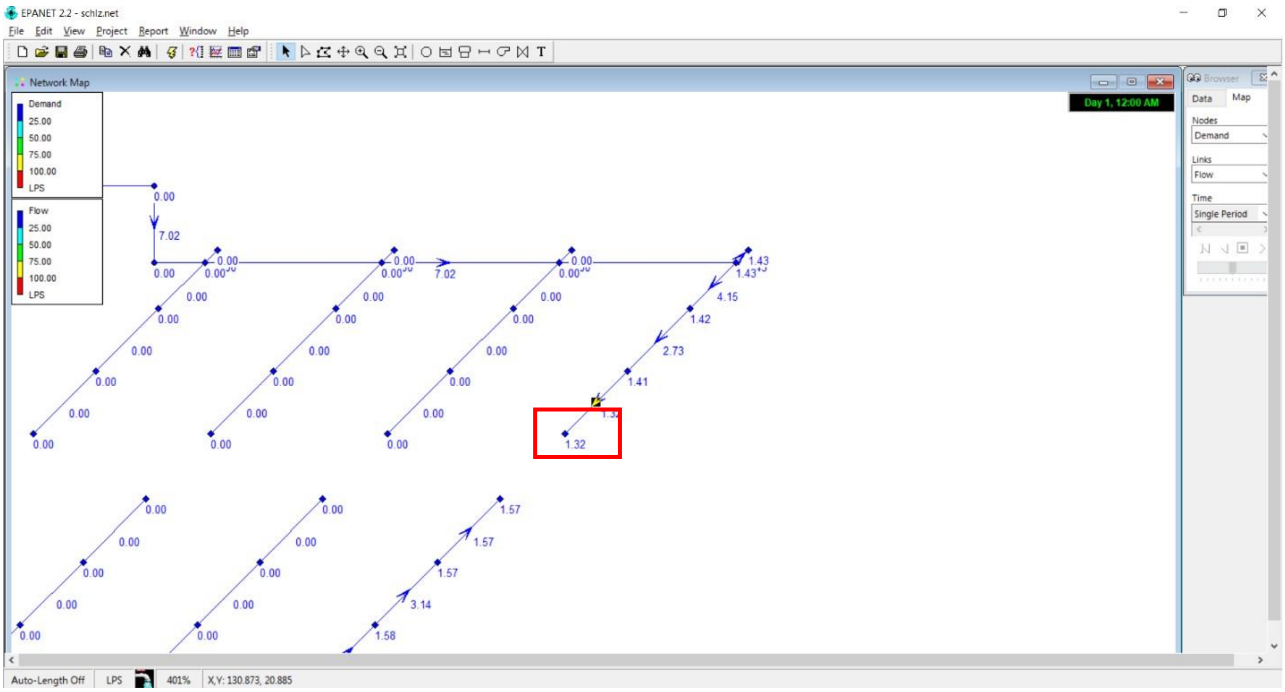

Figura 15. Obținerea unei valori a debitului foarte apropiată de cea dorită de 1,33 l/s

În acest fel, s-a realizat dimensionarea rețelei de alimentare a ariei de declanșare simultană prin adaptarea diametrelor, astfel încât debitul de apă refulat prin oficiul ultimului cap sprinkler să corespundă cu debitul specific calculat la anterior, formula: $q_{is} = 1{,}33\ l/s$.

III. CONCLUZII

Lucrarea de față dorește să scoată în evidență și alte metode mai eficiente, pentru modelarea și optimizarea rețelelor de distribuție a apei în sisteme de protecție împotriva incendiilor, cu accent pe integrarea și dimensionarea corectă a sprinklerelor. Rezultatele obținute demonstrează

că prin ajustarea parametrilor rețelei, precum diametrele conductelor și coeficienții echivalenți ai sprinklerelor, se poate atinge un debit optim la punctul cel mai defavorizat al rețelei.

Utilizarea simulărilor automate oferă o metodă eficientă și precisă de a răspunde cerințelor hidraulice complexe, asigurând conformitatea cu standardele de securitate și performanță [2-4]. Astfel, integrarea EPANET și EPACAD în procesul de proiectare constituie o abordare precisă și aplicabilă în domeniul de securitate la incendiu, contribuind semnificativ la creșterea randamentului sistemelor de stingere cu sprinklere și la minimizarea riscurilor de avarie.

Referințe bibliografice

[1]. https://www.epa.gov/water-research/epanet

[2]. Morley, M. S., & Tricarico, C. (2008). Pressure Driven Demand Extension for EPANET (EPANETpdd). Report No. 2008/02, University of Exeter, Centre for Water Systems. DOI: 10.13140/2.1.2094.9760.

[3]. Guidolin, M., Burovskiy, P., Kapelan, Z., & Savic, D. (2012). CWSNET: An Object-Oriented Toolkit for Water Distribution System Simulations. Journal Name, 41203(425), 2. DOI: 10.1061/41203(425)2.

[4]. Burkhardt, J. B., & Woo, H. (2020). Framework for Modeling Lead in Premise Plumbing Systems Using EPANET. Journal of Water Resources Planning and Management, 146(12), 10.1061/(ASCE)WR.1943-5452.0001304. DOI: 10.1061/(ASCE)WR.1943-5452.00.

CASE STUDY ON THE EXPLOSION AT CREVEDIA

STUDIU DE CAZ PRIVIND EXPLOZIA DE LA CREVEDIA

[1]Lt.drd.ing. Emanuil-Petru OVADIUC, [1]Col.conf.univ.dr.ing. Manuel ŞERBAN
[1]Lt.ing. Costel-Daniel-Raul STANCU
[1]Academia de Poliţie "Alexandru Ioan Cuza" – Facultatea de Pompieri
Şoseaua Morarilor nr. 3, Sector 2, Bucureşti, RO
academicovadiuc@gmail.com, stancu.raul.daniel@gmail.com, manuel.serban@gmail.com

Rezumat:

Articolul oferă o analiză a exploziilor din 26 august 2023 de la staţia de GPL din Crevedia, evidenţiind gravitatea situaţiei şi riscurile semnificative la care au fost expuşi pompierii şi populaţia locală. Intervenţia a fost marcată de pericole majore, inclusiv riscuri chimice şi de explozie, care au necesitat măsuri urgente de securitate. Utilizarea programului ALOHA a permis simularea accidentelor implicând substanţe periculoase, ceea ce a facilitat o evaluare precisă a riscurilor potenţiale. Prin introducerea parametrilor precum proprietăţile substanţelor, condiţiile meteorologice şi topografice, s-au obţinut date realiste despre dispersia substanţelor toxice şi impactul acestora asupra populaţiei şi mediului. Aceste simulări au fost esenţiale pentru identificarea zonelor cu risc ridicat, stabilirea rutelor optime de evacuare şi determinarea resurselor şi echipamentelor necesare pentru intervenţie. Concluzia subliniază că utilizarea simulărilor ALOHA pentru accidente CBRN aduce beneficii semnificative în gestionarea riscurilor, planificarea intervenţiilor şi optimizarea măsurilor de protecţie. Aceste metode contribuie la îmbunătăţirea capacităţii de răspuns în situaţii de urgenţă şi protejarea vieţilor umane, bunurilor şi mediului înconjurător.

Cuvinte-cheie: *explozii, Crevedia, simulare, Aloha, risuri*

Abstract:

The article provides an analysis of the explosions that occurred on August 26, 2023, at the LPG station in Crevedia, highlighting the severity of the situation and the significant risks faced by firefighters and the local population. The intervention was marked by major dangers, including chemical and explosion hazards, requiring urgent safety measures. The use of the ALOHA program enabled the simulation of accidents involving hazardous substances, facilitating an accurate assessment of potential risks. By inputting parameters such as substance properties, weather conditions, and topography, realistic data on the dispersion of toxic substances and their impact on the population and the environment were obtained. These simulations were essential for identifying high-risk areas, establishing optimal evacuation routes, and determining the resources and equipment needed for intervention. The conclusion emphasizes that using ALOHA simulations for CBRN incidents brings significant benefits in risk management, intervention planning, and optimizing protective measures. These methods help improve emergency response capabilities and protect human lives, property, and the environment.

Keywords: *explosions, Crevedia, simulation, Aloha, risk*

I. INTRODUCERE

I.1 Legislaţie

În acest capitol se vor reproduce efectele negative ale exploziilor ce au avut loc la data de 26 august 2023, în localitatea Crevedia, judeţul Dâmboviţa, România. Totodată, se va examina necesitatea stabilirii măsurilor de protecţie împotriva incendiilor şi se vor lua în considerare recomandările experţilor în domeniu, prin utilizarea software-urilor, mediului şi a personalului din cadrul serviciilor de urgenţă profesioniste.

Prin intermediul simulărilor Aloha, Cameo și Marplot se vor identifica acțiuni pentru asigurarea securității populației, computerizat se pot analiza consecințele negative ale unui accident chimic fără a necesita replicarea sa fizică. Această metodă oferă flexibilitate în adaptarea la diferite scenarii și poate fi repetată de mai multe ori. În plus, sesiunile de lucru pot fi salvate, revizuite și folosite ulterior, în funcție de necesități.

I.2 Exploziile de la Crevedia

Exploziile de la stația de GPL din Crevedia din data de 26 august 2023 au reprezentat un eveniment tragic pentru societatea românească, cu consecințe devastatoare asupra mediului înconjurător și a comunității locale. Acest capitol se concentrează pe analiza acestor explozii dintr-o perspectivă științifică, examinând cauzele posibile, efectele și impactul acestora asupra mediului și comunității.

I.2.1 Contextul Evenimentului

Stația de GPL din Crevedia era o instalație utilizată pentru depozitarea și distribuția gazelor petroliere lichefiate (GPL), o substanță inflamabilă și extrem de volatilă. La data de 26 august 2023, în clădire erau cazați 4 angajați, cetățeni nepalezi. În incinta obiectivului se aflau inițial 2 cisterne, urmând să mai ajungă o autocisternă la fața locului. Persoanele, din motive necunoscute încă, au decis să transvazeze substanța transportată de a treia cisternă, însă în jurul orei 18:00, în condiții neelucidate, sub cisterna cu gaz a apărut o sursă de foc. La scurt timp a avut loc o primă explozie puternică, urmată un incendiu masiv și eliberând substanțe toxice și periculoase în mediul înconjurător. În interval de circa o oră au ajuns la fața locului diferite echipaje de intervenție. Urmează o a doua explozie, mult mai puternică decât prima deflagrație, în urma căreia sunt răniți mai mulți pompieri militari, în ciuda echipamentelor de protecție cu care erau echipați. Până la finalul intervenției, a explodat și a treia cisternă cu GPL. În jurul orei 02:00, incendiul de la Crevedia a fost lichidat către echipajele profesioniste pentru situații de urgență.

Figura I. 1: Explozia de la Crevedia[1]

I.2.2 Cauzele probabile ale exploziilor

Există mai mulți factori care ar putea fi considerați cauze probabile ale exploziilor de la stația de GPL din Crevedia, printre care se numără:

- **Defecțiuni tehnice sau echipamente deteriorate:** Este posibil ca echipamentele utilizate în procesul de depozitare și distribuție a GPL-ului să fi suferit defecțiuni tehnice sau să fi fost uzate, ceea ce ar fi putut declanșa exploziile.
- **Eroare umană sau neglijență:** Neglijența în respectarea procedurilor de siguranță sau erorile umane în manipularea GPL-ului ar fi putut contribui la producerea exploziilor.
- **Incendii spontane sau scăpări de gaz:** O scăpare de gaz sau un incendiu spontan în interiorul stației ar fi putut crea condițiile necesare pentru declanșarea exploziilor.

[1]https://www.hotnews.ro/stiri-esential-26488782-video-primele-imagini-locul-exploziilor-crevedia-cum-vede-locul-din-drona.htm

Figura I. 2: Cisternă pentru transport GPL[2]

I.2.3 Efectele și impactul

Exploziile de la stația de GPL din Crevedia au avut efecte devastatoare asupra mediului și comunității locale, cele mai importante fiind următoarele:

- **Poluarea mediului**: Substanțele chimice și fumul rezultate în urma exploziilor au poluat aerul, solul și apa din zonă, reprezentând o amenințare gravă pentru sănătatea publică și mediul înconjurător.
- **Pierderi umane și materiale**: Numeroase vieți au fost pierdute, iar clădirile și structurile din apropierea stației de GPL au fost distruse sau grav afectate de explozii.
- **Impactul psihologic**: Comunitatea locală și forțele de intervenție a fost profund afectată emoțional și psihologic de aceste evenimente tragice, generând anxietate și frică printre locuitori.

Figura I. 3: Pagube materiale în urma exploziilor[3]

II. SIMULAREA COMPUTERIZATĂ A EFECTELOR NEGATIVE ALE EVENIMENTULUI

II.1 Date despre substanța periculuasă – butan

În situația accidentului analizat, substanța periculoasă în cauză este butanul, deoarece gazul petrolier lichefiat reprezintă un amestec compus în principal din două substanțe: butan și propan, în proporții variabile în funcție de scopul utilizării amestecului. Din cauza avarierii autocisternei, există trei scenarii posibile de manifestare a incidentului:

- se produce o emisie bruscă de butan în atmosferă, ceea ce poate avea consecințe asupra sănătății populației și a mediului înconjurător
- substanța se scurge din rezervor și este expusă la un foc, declanșând un incendiu
- apare o explozie BLEVE (Boiling Liquid Expanding Vapor Explosion).

[2] https://autoline.ro/-/vanzare/camioane-cisterne-pentru-transporturi-GPL/DAF/CF-85-410--23010616415590205200
[3]https://www.libertatea.ro/stiri/imagini-din-drona-cu-urmarile-exploziei-din-crevedia-4645495

II.2 Proprietăți toxicologice și eco-toxicologice

Butanul, un compus organic din clasa alcanilor, cunoscut și ca hidrocarbură saturată aciclică, este format dintr-o catenă compusă din patru atomi de carbon conectați prin legături simple. Acest compus poate fi obținut din surse variate, printre care gazele de sondă, gazul de cracare sau petrolul. Mai exact, butanul poate fi generat prin reacția de adiție a hidrogenului la butenă.

La condiții normale de temperatură și presiune, butanul există sub formă de gaz (consultă tabelul III.1).

Butanul este inclus în categoria gazelor petroliere lichefiate (GPL), împreună cu propanul, propilena, butadiena, butilena, izobutilena și amestecurile acestora. În contrast cu benzina și cărbunele, arderea butanului se realizează mai curat.

Butanul normal poate fi folosit pentru a fi amestecat cu benzină, ca gaz de combustibil, solvent pentru extragerea parfumurilor, fie separat, fie împreună cu propanul, și ca materie primă pentru producerea de etilenă și butadienă, două componente esențiale în fabricarea cauciucului sintetic. În amestecurile cu benzină, n-butanul este principalul component folosit pentru a ajusta presiunea de vapori Reid (RVP). Pentru a satisface cerințele motoarelor în timpul sezonului rece, rafinăriile cresc RVP-ul prin adăugarea unei cantități mai mari de butan în amestec. Atunci când este combinat cu propan și alte hidrocarburi, acest amestec poate fi vândut sub denumirea de gaz petrolier lichefiat (GPL). În plus, butanul este utilizat ca și componentă a benzinei, ca materie primă pentru producerea de petrochimice de bază prin cracarea prin abur, ca gaz de alimentare pentru brichetele de țigări și ca propulsor în spray-uri aerosoli, precum deodorantele.

Tabelul II. 1: Proprietăți butan[4]

Număr ONU	1011
Formulă chimică	C4H10
Stare de agregare (20 °C, 101,3 kPa)	Gaz
Miros	Asemănător benzinei sau gazului natural
Culoare	Incolor
Punct de topire	-138,3°C
Punct de fierbere	-0,5 °C
Presiune vapori (15 °C)	2 bar
Densitate relativă, gaz (aer=1)	2,1
Densitate relativă, lichid (apă=1)	0,6

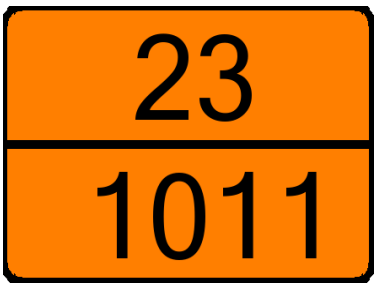

Figura II. 4: Placă de semnalizare portocalie butan

II.3 Pericole asociate

Butanul este un gaz cu o mare inflamabilitate (conform figurii II. 4). Se aprinde ușor la contactul cu căldura, scânteile sau flăcările, formând amestecuri explozive cu aerul. Sub forma lichefiată, acesta poate provoca degerături la nivelul pielii.

Inhalarea butanului poate cauza leziuni permanente la nivelul creierului prin asfixie. În plus, butanul are și efecte cardiotoxice, putând să declanșeze fibrilația ventriculară și stopul cardiac. Cel mai obișnuit simptom în urma inhalării butanului este amețeala.

[4] https://cameochemicals.noaa.gov/chemical/5668

Deoarece vaporii de butan sunt mai grei decât aerul, aceştia se vor acumula pe sol şi în canalizare, coborând la niveluri inferioare. În condiţii de vreme liniştită, orice acumulare de vapori va necesita un anumit timp pentru a se dispersa. Acest lucru înseamnă că un amestec inflamabil poate fi aprins la o anumită distanţă de locul de scurgere, iar flacăra se va deplasa înapoi spre punctul respectiv.

Încălzirea cisternelor care conţin butan lichefiat poate conduce la declanşarea unei explozii de tip BLEVE (Boiling Liquid Expanding Vapor Explosion), în absenţa unei răciri corespunzătoare. Acest fenomen apare atunci când un recipient ce conţine un lichid inflamabil (conform figurii II. 5) este supus încălzirii de către un incendiu extern. În aceste condiţii, temperatura conţinutului vasului creşte peste punctul de fierbere, determinând o creştere a presiunii în interiorul recipientului. Ruperea vasului poate provoca proiecţii ale bucăţilor şi pieselor la distanţe semnificative.

Dacă lichidele sunt supraîncălzite şi apoi scapă şi sunt aprinse, ele pot forma o minge mare de foc, cu efecte suplimentare de presiune. Această situaţie face dificil de anticipat când şi dacă va surveni o explozie de tip BLEVE. Astfel de explozii pot apărea în orice moment, inclusiv la câteva ore după producerea incidentului.

Figura II. 5: Clasa de pericol 3

III. Simulările efectuate cu Aloha

III.1 Efectele dispersiei toxice

Informaţiile şi valorile introduse în programul Aloha, pentru simularea efectelor negative în cazul unei dispersii toxice de butan, sunt următoarele:

SITE DATA:
Location: CREVEDIA, ROMANIA
Building Air Exchanges Per Hour: 0.58 (sheltered single storied)
Time: August 26, 2024 1800 hours ST (user specified)

CHEMICAL DATA:
Chemical Name: BUTANE
CAS Number: 106-97-8
Molecular Weight: 58.12 g/mol
AEGL-1 (60 min): 5500 ppm
AEGL-2 (60 min): 17000 ppm
AEGL-3 (60 min): 53000 ppm
LEL: 16000 ppm
UEL: 84000 ppm
Ambient Boiling Point: -0.8° C
Vapor Pressure at Ambient Temperature: greater than 1 atm
Ambient Saturation Concentration: 1,000,000 ppm or 100.0%

ATMOSPHERIC DATA: (MANUAL INPUT OF DATA)
Wind: 3 meters/second from SE at 3 meters
Ground Roughness: urban or forest

Cloud Cover: 0 tenths
Air Temperature: 34° C
Stability Class: D
No Inversion Height
Relative Humidity: 38%
SOURCE STRENGTH:
Leak from hole in horizontal cylindrical tank
Flammable chemical escaping from tank (not burning)
Tank Diameter: 2.34 meters
Tank Length: 7 meters
Tank Volume: 30 cubic meters
Tank contains liquid
Internal Temperature: 34° C
Chemical Mass in Tank: 16.8 tons
Tank is 90% full
Circular Opening Diameter: 7 centimeters
Opening is 0.47 meters from tank bottom
Release Duration: 13 minutes
Max Average Sustained Release Rate: 2,230 kilograms/min averaged over a minute or more)
Total Amount Released: 15,037 kilograms
Note: The chemical escaped as a mixture of gas and aerosol (two phase flow).

În urma simulării efectuate de program, au fost obținute următoarele date pentru dispersia toxică a butanului:

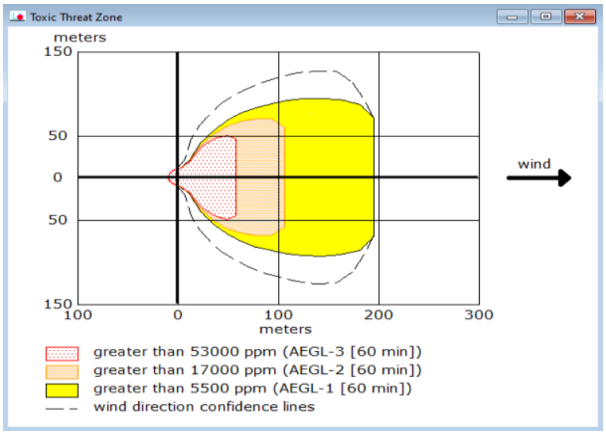

Figura III. 6: Graficul dispersiei toxice de butan

THREAT ZONE:
Model Run: Heavy Gas
Red : 58 meters --- (53000 ppm = AEGL-3 [60 min])
Orange: 107 meters --- (17000 ppm = AEGL-2 [60 min])
Yellow: 195 meters --- (5500 ppm = AEGL-1 [60 min])

Se observă că în urma scurgerii butanului din cisternă, s-a format un nor toxic de vapori care poate ajunge până la o distanță maximă de aproximativ 195 de metri în direcția vântului (zona colorată în galben). În această zonă, substanța eliberată și evaporată poate sau nu produce efecte nocive asupra sănătății umane, în funcție de durata expunerii. Aria în care concentrația de butan depășește 17000 de particule pe milion (ppm) este delimitată de zona colorată în portocaliu și are o lungime maximă de 107 de metri în direcția vântului. În această zonă, efectele toxice ale butanului pot fi mai severe în cazul unei expuneri îndelungate. Zona cea mai periculoasă este de culoare roșie, având lungimea maximă de 58 de metri. În aceasta zonă există riscul de deces, deoarece concentrația de butan depășește 53000 ppm.

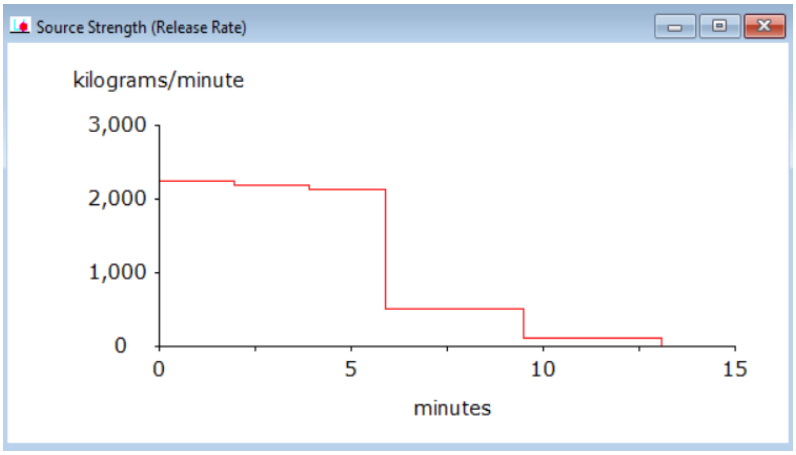
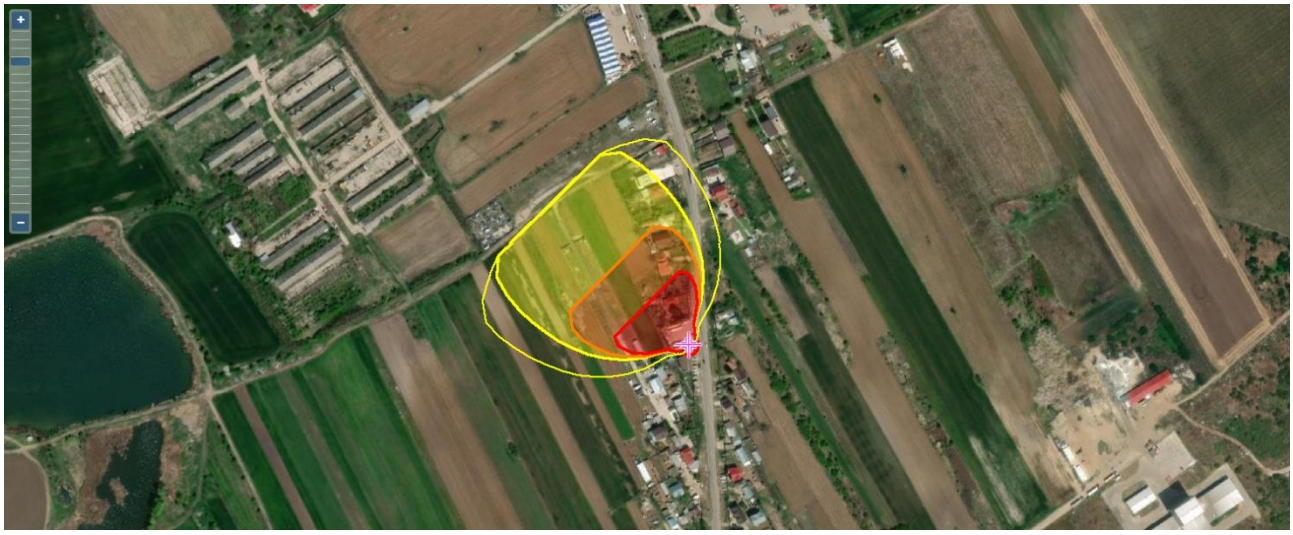

Figura III. 7: Rata de evaporare în cazul dispersiei toxice de butan

Viteza de eliberare a butanului atinge un maxim de aproximativ 2230 de kilograme pe minut, iar cisterna se golește complet în mai puțin de 15 minute, până când valoarea atinge 0.

Figura III. 8: Zona periculoase în cazul dispersiei toxice de butan

Se observă că în acest scenariu, în zona roșie se regăsește stația de încărcare și depozitare cu GPL, mai multe case ale locuitorilor din Crevedia și terenuri agricole. Principalul pericol este pentru persoanele aflate în zona roșie și portocalie, care trebuie evacuate pentru evitarea intoxicării cu gazul toxic.

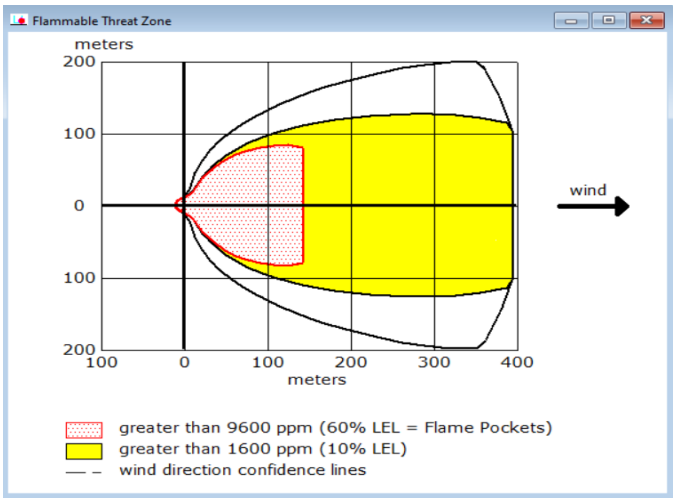

Figura III. 9: Graficul zonei inflamabile

THREAT ZONE:
Threat Modeled: Flammable Area of Vapor Cloud
Model Run: Heavy Gas
Red : 144 meters --- (9600 ppm = 60% LEL = Flame Pockets)
Yellow: 396 meters --- (1600 ppm = 10% LEL)

În zona roșie, care se întinde pe o suprafață de 144 de metri, pot apărea așa numitele „flame pockets”, zone din atmosferă unde concentrația de gaz este destul de mare pentru a permite izbucnirea unui incendiu în prezența sursei de căldură.

Figura III. 10: Zona de inflamabilitate în cazul dispersiei toxice de butan

Se poate observa că, in mare măsură, zona unde este posibil să apară buzunarele de flăcări corespunde cu zonele anterioare colorate în roșu și portocaliu.

III.2 Efectele incendiului

Informațiile și valorile introduse în programul Aloha, pentru simularea efectelor negative în cazul unui incendiu de butan, sunt următoarele:

SITE DATA:
Location: CREVEDIA, ROMANIA
Building Air Exchanges Per Hour: 0.58 (sheltered single storied)
Time: August 26, 2024 1800 hours ST (user specified)

CHEMICAL DATA:
Chemical Name: BUTANE
CAS Number: 106-97-8
Molecular Weight: 58.12 g/mol
AEGL-1 (60 min): 5500 ppm
AEGL-2 (60 min): 17000 ppm
AEGL-3 (60 min): 53000 ppm
LEL: 16000 ppm
UEL: 84000 ppm
Ambient Boiling Point: -0.8° C
Vapor Pressure at Ambient Temperature: greater than 1 atm
Ambient Saturation Concentration: 1,000,000 ppm or 100.0%

ATMOSPHERIC DATA: (MANUAL INPUT OF DATA)
Wind: 3 meters/second from SE at 3 meters
Ground Roughness: urban or forest
Cloud Cover: 0 tenths
Air Temperature: 34° C
Stability Class: D
No Inversion Height
Relative Humidity: 38%

SOURCE STRENGTH:
Leak from hole in horizontal cylindrical tank
Flammable chemical is burning as it escapes from tank
Tank Diameter: 2.34 meters
Tank Length: 7 meters
Tank Volume: 30 cubic meters
Tank contains liquid
Internal Temperature: 34° C
Chemical Mass in Tank: 16.8 tons
Tank is 90% full
Circular Opening Diameter: 7 centimeters
Opening is 0.47 meters from tank bottom
Max Flame Length: 41 meters
Burn Duration: 13 minutes
Max Burn Rate: 2,250 kilograms/min
Total Amount Burned: 15,037 kilograms
Note: The chemical escaped from the tank and burned as a jet fire.

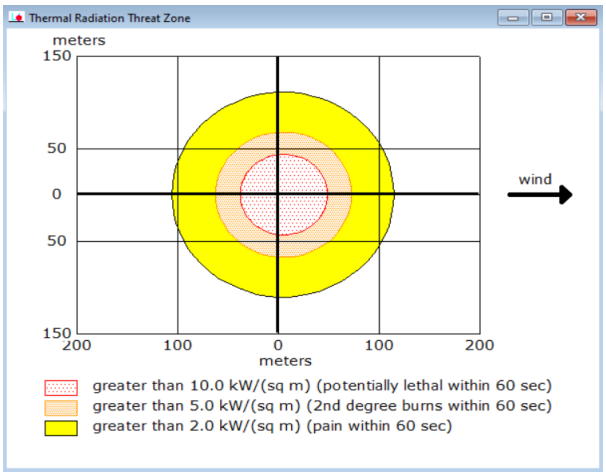

Figura III. 11: Graficul radiației termică în cazul incendiului de butan

THREAT ZONE:
Threat Modeled: Thermal radiation from jet fire
Red: 49 meters --- (10.0 kW/(sq m) = potentially lethal within 60 sec)
Orange: 73 meters --- (5.0 kW/(sq m) = 2nd degree burns within 60 sec)
Yellow: 115 meters --- (2.0 kW/(sq m) = pain within 60 sec)

În cazul unui posibil incendiu cu scurgeri în circumstanțele date, radiația termică va determina decesul în decurs de 60 de secunde a persoanelor aflate la o distanță de aproximativ 49 de metri în direcția vântului. În intervalul de aproximativ 73 de metri de la locul scurgerii expunerea la foc va produce arsuri de gradul al doilea în mai puțin de un minut. La o distanță de până la 115 metri de la locul incendiului, există riscul de arsuri mai ușoare.

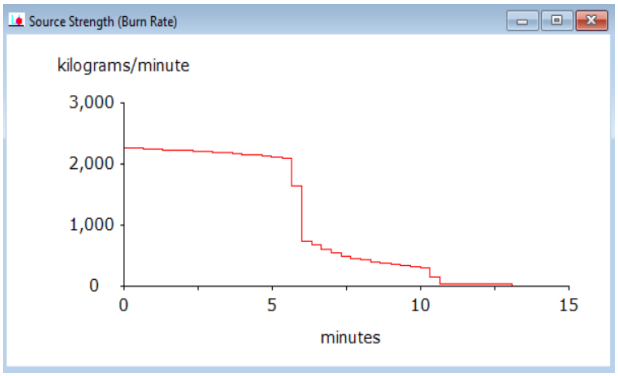

Figura III. 12: Rata de evaporare în cazul incendiului de butan

Cantitatea de butan eliberată începe de la un maxim de 2250 kg/min în momentul izbucnirii incendiului și, în decurs de aproximativ 6 minute, scade treptat până la o valoare de aproximativ 900 kg/min, după care scade rapid la 0.

Figura III. 13: Zonele de radiație termică în cazul incendiului de butan

Un eventual incendiu, în condițiile date, ar afecta întreaga stație de GPL, mai multe locuințe și diferite întreprinderi private. În plus, terenurile agricole din jurul incendiului ar fi și ele afectate. Toate aceste obiective, odată incendiate, prezintă pericol de propagare și la alte construcții și terenuri care nu se află în zonele reprezentate pe hartă.

III.3 Efectele exploziei - BLEVE

Informațiile furnizate în software-ul ALOHA, pentru a efectua simularea scenariului, sunt după cum urmează:

SITE DATA:
Location: CREVEDIA, ROMANIA
Building Air Exchanges Per Hour: 0.58 (sheltered single storied)
Time: August 26, 2024 1800 hours ST (user specified)

CHEMICAL DATA:
Chemical Name: BUTANE
CAS Number: 106-97-8
Molecular Weight: 58.12 g/mol
AEGL-1 (60 min): 5500 ppm
AEGL-2 (60 min): 17000 ppm

AEGL-3 (60 min): 53000 ppm
LEL: 16000 ppm
UEL: 84000 ppm
Ambient Boiling Point: -0.8° C
Vapor Pressure at Ambient Temperature: greater than 1 atm
Ambient Saturation Concentration: 1,000,000 ppm or 100.0%

ATMOSPHERIC DATA: (MANUAL INPUT OF DATA)
Wind: 3 meters/second from SE at 3 meters
Ground Roughness: urban or forest
Cloud Cover: 0 tenths
Air Temperature: 34° C
Stability Class: D
No Inversion Height
Relative Humidity: 38%

SOURCE STRENGTH:
BLEVE of flammable liquid in horizontal cylindrical tank
Tank Diameter: 2.34 meters
Tank Length: 7 meters
Tank Volume: 30 cubic meters
Tank contains liquid
Internal Storage Temperature: 34° C
Chemical Mass in Tank: 16.8 tons
Tank is 90% full
Percentage of Tank Mass in Fireball: 100%
Fireball Diameter: 144 meters
Burn Duration: 10 seconds

THREAT ZONE:
Threat Modeled: Thermal radiation from fireball
Red : 320 meters --- (10.0 kW/(sq m) = potentially lethal within 60 sec)
Orange: 452 meters --- (5.0 kW/(sq m) = 2nd degree burns within 60 sec)
Yellow: 704 meters --- (2.0 kW/(sq m) = pain within 60 sec)

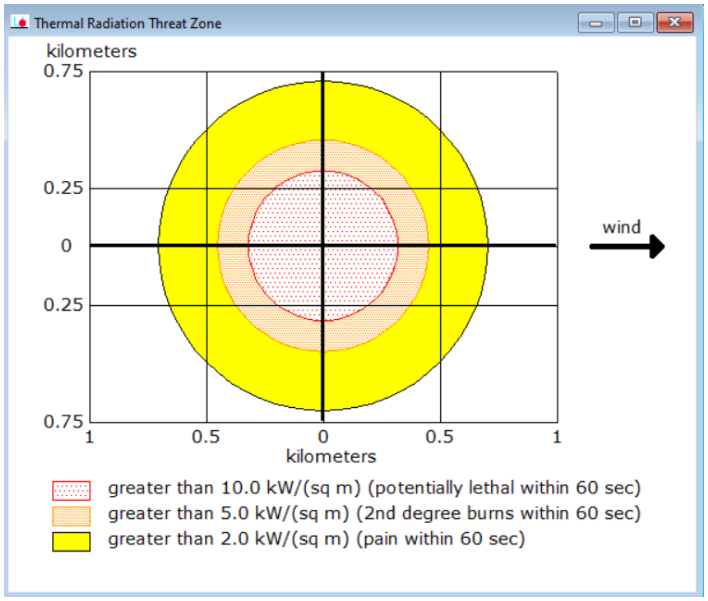

Figura III. 14: Graficul zonelor de radiație termică în cazul exploziei BLEVE

În situația unei explozii BLEVE, persoanele aflate la o distanță de aproximativ 320 de metri în jurul cisternei se confruntă cu riscul de a-și pierde viața într-un interval de timp mai mic de un minut din cauza radiației termice, care depășește 10 kW/m^2. Cei aflați la o distanță mai mare, de aproximativ 452 de metri, pot suferi arsuri de gradul al doilea dacă sunt expuși timp de un minut la radiații cu o valoare mai mare de 5 kW/m^2. Zona în care pot apărea efecte dăunătoare asupra sănătății se extinde pe o rază de 704 de metri în jurul cisternei, unde radiația termică poate depăși 2 kW/m^2.

Figura III. 15: Zona galbenă afectată de explozia BLEVE

În spațiul colorat cu galben se regăsesc o multitudine de case de locuit, magazine, întreprinderi, restaurante, o grădiniță, depozite, șosele, câmpuri agricole și un lac piscicol, mai exact Balta Crevedia, care are legătură cu lacul Buftea

Figura III. 16: Zona portocalie afectată de explozia BLEVE

În zona galbenă se regăsesc, de asemenea, case de locuit, magazine, întreprinderi, depozite, un atelier de dezmembrări auto, o fermă, șosele și câmpuri agricole.

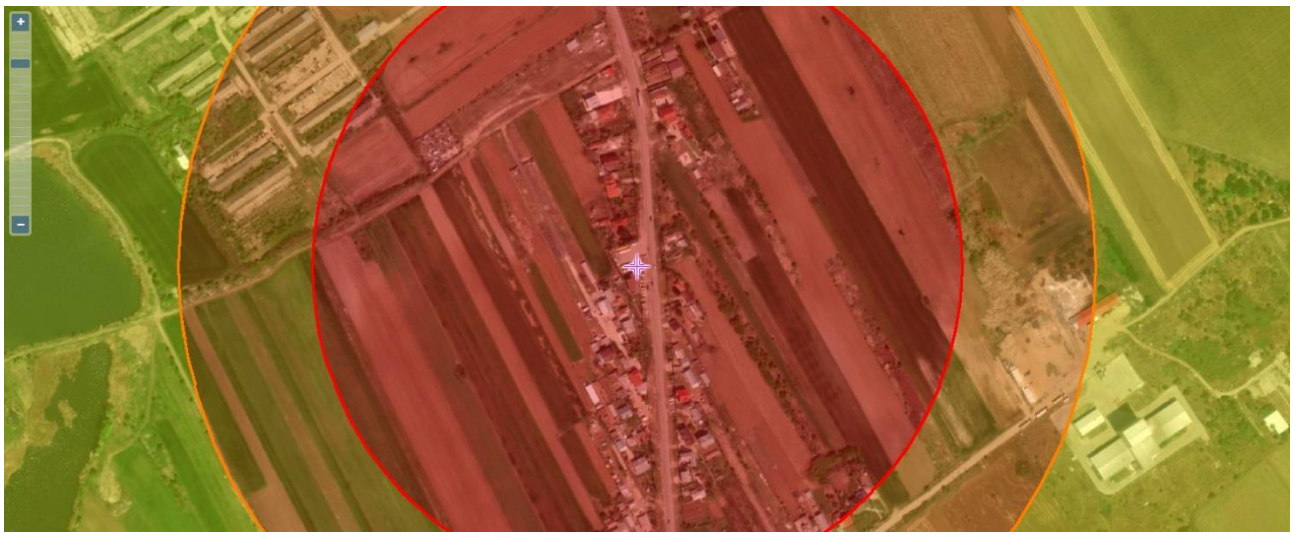

Figura III. 17: Zona galbenă afectată de explozia BLEVE

Zona roșie, care este și cea mai periculoasă atât pentru persoanelor surprinse de aceasta, cât și din punct de vedere al pagubelor materiale și al pericolului de propagare a incendiilor rezultate în urma exploziei, cuprinde stația de depozitare și alimentare cu GPL, case de locuit, magazine, terenuri agricole și drumuri publice, precum și liziere de copaci. Din cauza densității mari de case în această zonă, efectele negative urmate de explozie sunt semnificative, iar intervenția în această zonă este extrem de dificilă.

IV. CONCLUZII

În urma transpunerii efectelor negative ale diferitelor tipuri de accidente pe hărțile din satelit, cu ajutorul programelor utilizate, este evidentă dificultatea și gradul ridicat de periculozitate la care au fost expuși pompierii și populația la intervenția de la Crevedia din data de 26 august 2023.

Utilizarea programului ALOHA pentru simularea accidentelor în care sunt implicate substanțe periculoase facilitează identificarea și evaluarea potențialelor riscuri asociate. Prin introducerea diferitelor parametri, precum caracteristicile substanțelor, condițiile meteorologice și topografice, se pot obține rezultate realiste privind dispersia substanțelor periculoase și impactul potențial asupra populației și mediului înconjurător.

Aceste simulări permit autorităților și echipelor de intervenție să anticipeze și să planifice acțiunile necesare în cazul unui accident CBRN. Prin modelarea diverselor scenarii, se pot identifica zonele cu risc ridicat, se pot stabili rutele de evacuare și se pot determina necesarul de resurse și echipamente pentru intervenție.

În concluzie, utilizarea programului ALOHA pentru simularea accidentelor CBRN aduce beneficii semnificative în evaluarea și gestionarea riscurilor, planificarea intervenției, optimizarea măsurilor de protecție și pregătirea personalului. Aceste simulări contribuie la consolidarea capacității de răspuns în fața situațiilor de urgență și la protejarea vieților umane, a bunurilor și a mediului înconjurător.

Referințe bibliografice

[1]https://www.hotnews.ro/stiri-esential-26488782-video-primele-imagini-locul-exploziilor-crevedia-cum-vede-locul-din-drona.htm

[2]https://autoline.ro/-/vanzare/camioane-cisterne-pentru-transporturi-GPL/DAF/CF-85-410--23010616415590205200

[3]https://www.libertatea.ro/stiri/imagini-din-drona-cu-urmarile-exploziei-din-crevedia-4645495

[4]https://cameochemicals.noaa.gov/chemical/5668

EVALUATION OF RADIOACTIVE CONTAMINATION IN SUCEAVA CITY: CBRN MEASUREMENTS AND ANALYSIS OF SOIL SAMPLES

EVALUAREA CONTAMINĂRII RADIOACTIVE ÎN JUDEȚUL SUCEAVA: MĂSURĂTORI CBRN ȘI ANALIZA PROBELOR DE SOL

[1]Lt.drd.ing. Emanuil-Petru OVADIUC, [2]Col.Ilie ȘVEDUNEAC,
[1]Lt.ing. Costel-Daniel-Raul STANCU
[1]Academia de Poliţie "Alexandru Ioan Cuza" – Facultatea de Pompieri
Şoseaua Morarilor nr. 3, Sector 2, Bucureşti, RO
academicovadiuc@gmail.com, stancu.raul.daniel@gmail.com
[2]Inspectoratul pentru Situaţii de Urgenţă "Bucovina" al judeţului Suceava
Str. Universităţii nr.14, Municipiul Suceava, RO
ilie.sveduneac@gmail.com

Rezumat: *Radiațiile beta reprezintă o formă de radiație ionizantă generată de decăderea radioactivă a izotopilor instabili, având capacitatea de a interacționa cu materia și de a provoca efecte biologice semnificative. Acest studiu a fost realizat în județul Suceava, o regiune cu activități economice variate și potențial de contaminare, având ca scop evaluarea nivelurilor de radiații beta în diferite locații. Metodologia utilizată a inclus măsurători directe și analize ale probelor de sol, colectate la adâncimi variate pentru a evalua distribuția radiațiilor. Utilizând contoare Geiger-Müller și sonde de radiație calibrate, s-au obținut date esențiale referitoare la expunerea populației. Rezultatele au fost comparate cu limitele de siguranță stabilite de organizații internaționale, evidențiind riscurile potențiale asupra sănătății publice. Studiul subliniază importanța monitorizării continue a radiațiilor în județul Suceava și sugerează extinderea cercetărilor în alte zone. Această cercetare contribuie la o mai bună înțelegere a impactului radiațiilor beta asupra mediului și sănătății populației, având rol în sprijinirea deciziilor de sănătate publică.*

Cuvinte-cheie: *Radiații beta, Contaminare radioactivă, Monitorizare ambientală, Echipamente de protecție, Analiza datelor*

Abstract: *Beta radiation is a form of ionizing radiation generated by the radioactive decay of unstable isotopes, with the ability to interact with matter and cause significant biological effects. This study was conducted in Suceava County, a region with diverse economic activities and potential for contamination, aiming to assess the levels of beta radiation in various locations. The methodology employed included direct measurements and analyses of soil samples, collected at varying depths to evaluate the distribution of radiation. Using calibrated Geiger-Müller counters and radiation probes, essential data regarding population exposure was obtained. The results were compared with safety limits established by international organizations, highlighting potential risks to public health. The study emphasizes the importance of continuous monitoring of radiation in Suceava County and suggests expanding research to other areas. This research contributes to a better understanding of the impact of beta radiation on the environment and public health, playing a role in supporting public health decisions.*

Keywords: *Beta Radiation, Radioactive Contamination, Environmental Monitoring, Protective Equipment, Data Analysi*

I. INTRODUCERE

I. 1 Legislație

Documentul care stabilește un set unitar de activități și măsuri în caz de evenimente/incidente în care sunt implicate materiale radioactive este *ISU 11 - Instrucțiuni privind intervenția echipajelor CBRNe* din 2018, cu modificările și completările ulterioare, la nivel național [1].

Guidelines on Soil and Vegetation Sampling for Radiological Monitoring reprezintă o referință importantă pentru prelevarea de mostre de sol și de vegetație în monitorizarea radiologică. Acest document este adoptat de organizații internaționale precum Agenția Internațională pentru Energie Atomică (IAEA), Organizația Mondială a Sănătății (OMS) și alte instituții implicate în protecția mediului față de radiații, la nivel global [2].

Radiațiile beta sunt un tip de radiație ionizantă generată de decăderea radioactivă a anumitor izotopi, având capacitatea de a interacționa cu materia și de a provoca efecte biologice semnificative. Aceste radiații pot proveni din surse naturale, cum ar fi elementele radioactive întâlnite în sol și roci, dar și din activități industriale sau medicale. Monitorizarea nivelurilor de radiații beta este crucială, având în vedere riscurile asociate expunerii prelungite, care pot include efecte adverse asupra sănătății, cum ar fi cancerul sau afecțiuni ale sistemului imunitar.

În ultimii ani, preocupările legate de poluarea radioactivă și impactul acesteia asupra sănătății publice au crescut semnificativ [3,4]. În acest context, județul Suceava, cu peisajul său diversificat și activitățile economice variate, inclusiv agricultură și industrie, se prezintă ca un cadru relevant pentru studierea radiațiilor beta. Regiunea a fost supusă unor influențe istorice, iar anumite zone pot avea un risc crescut de contaminare.

Această cercetare are ca scop evaluarea nivelurilor de radiații beta în diverse locații din județul Suceava, utilizând echipamente moderne de măsurare și o metodologie riguroasă. Ne propunem să identificăm sursele posibile de radiații beta și să analizăm impactul acestora asupra sănătății populației locale. Prin realizarea acestei studii, dorim să contribuim la o mai bună înțelegere a nivelurilor de expunere ale locuitorilor din Suceava.

I.2 Zonele de cercetare a nivelului de radiații

Măsurătorile au avut loc cinci zone, astfel:

Proba I - Zona Mirăuți
Coordonate: N 47°36.1363', E 26°16.30187'

Proba II - Zona CET
Coordonate: N 47°38'20.05539", E 26°15'4.0361"

Proba III – Zona Salcea
Coordonate: N 47°40'4.72696", E 26°20'40.60225"

Proba IV - Zona Mirăuților
Coordonate: N 47°38'16.8287", E 26°15'10.0273"

Proba V - Zona Areni - Ițcani
Coordonate: N 47°38'16.8526", E 26°15'16.8398"

I.3 Echipamentele utilizate

1. **Detector Geiger-Müller**:

- **Funcție**: Acesta măsoară radiațiile ionizante (beta și gamma) din mediu. Este un instrument portabil, folosit frecvent în evaluările de mediu și în domeniul protecției radiologice.
- **Display**: Ecranul afișează nivelurile de radiație măsurate, unitățile de măsură (de obicei microsievert pe oră sau counts per minute), precum și alte informații utile, cum ar fi data, ora și coordonatele GPS ale locației măsurătorii.

2. **Mânere ergonomice**:

- Proiectate pentru a oferi o prindere confortabilă și sigură, facilitând utilizarea ușoară a dispozitivului în teren.

3. **Software integrat**:

- Unele detectoare moderne vin echipate cu software care permite stocarea, analiza și raportarea datelor direct din teren, îmbunătățind eficiența procesului de evaluare.

4. **Protecție personală**:

- Utilizarea mănușilor de protecție, cum se observă în imagine, este importantă pentru a minimiza riscurile de contaminare.

Acest echipament este esențial pentru asigurarea unei evaluări precise a radiației în sol, contribuind astfel la protecția mediului și a sănătății publice.

Laptopul: folosit pentru a analiza datele colectate de detector și pentru a genera rapoarte. Interfața vizibilă pe ecranul laptopului indică software-ul utilizat pentru procesarea informațiilor.

Proba de sol: recipientul transparent conține proba de sol adusă pentru analiză. Este important ca probă să fie manipulată cu grijă pentru a evita contaminarea.

I.4. Procesul de analiză

Analiza probelor de sol implică mai mulți pași:

1. Prelevarea probelor: probele de sol sunt colectate din diverse locații pentru a evalua distribuția radiației în zona de interes.

2. Măsurarea radiației: proba este introdusă în detector, care înregistrează impulsurile beta și gamma emise. Aceste date sunt esențiale pentru calcularea activității radioactive.

3. Analiza datelor: datele obținute sunt procesate cu ajutorul software-ului de pe laptop, care oferă informații despre nivelurile de radiație și comparativ cu standardele de siguranță.

II. DESFĂȘURAREA CERCETĂRII

II.1 Măsurători inițiale ale radiațiilor

Pentru a evalua potențialele riscuri de contaminare radioactivă, echipa de intervenție a efectuat măsurători preliminare ale radiațiilor în diverse locații din municipiul Suceava. Activitatea a fost desfășurată de personal specializat echipat corespunzător, purtând combinezoane de protecție portocalii și utilizând echipamente portabile de măsurare a radiațiilor.

În figura nr.1, se observă diferite etape ale procesului de măsurare: de la poziționarea instrumentelor pe sol la citirea și interpretarea valorilor obținute. Aceste activități au fost realizate cu sprijinul unor vehicule de intervenție specializate, cum este autospeciala CBRN, care a oferit suport logistic și protecție suplimentară pentru echipă.

Scopul acestei activități a fost de a obține un profil radiologic preliminar al zonelor investigate, ca prim pas într-o evaluare mai amplă a nivelurilor de radiație. Datele colectate vor contribui la identificarea și izolarea potențialelor surse de contaminare, fiind esențiale pentru planificarea intervențiilor ulterioare și protejarea populației.

Fig.1 Măsurători inițiale ale radiațiilor cu echipamente portabile

II.2 Colectarea probelor

Colectarea probelor de sol a fost realizată de echipa CBRN a Inspectoratului pentru Situații de Urgență „Bucovina" din județul Suceava, în conformitate cu standardele internaționale pentru cercetarea contaminării. Locațiile de prelevare au fost selectate pe baza observațiilor preliminare și a potențialului de expunere.

Pentru a evalua variabilitatea radiațiilor beta în funcție de adâncimea solului, fiecare probă a fost colectată la adâncimi de 5, 10 și 20 de centimetri. Procesul de prelevare a fost riguros, fiind controlat și documentat cu atenție pentru a asigura acuratețea și relevanța datelor. Acest lucru a permis o analiză detaliată a nivelurilor de contaminare pe straturi de sol, oferind informații necesare pentru evaluarea siguranței mediului din zonă.

Etapele prelevării probelor au fost:

✓ Stabilirea locațiilor de prelevare: au fost alese locații strategice pe baza coordonatelor GPS, iar zona a fost verificată pentru a preveni contaminarea accidentală.

✓ Pregătirea echipamentului: echipa a folosit echipament de protecție complet (costume, mănuși, măști) și unelte sterile pentru a asigura integritatea probelor.

✓ Colectarea probelor de sol: solul a fost prelevat de la adâncimi stabilite, în cantități standardizate, și plasat în recipiente sigilate și etichetate imediat.

✓ Documentarea probelor: fiecare probă a fost etichetată cu coordonatele GPS, data, ora, adâncimea și numele operatorului responsabil.

✓ Stocarea și transportul probelor: probele au fost puse în loc special și transportate în siguranță la laboratorul mobil pentru analiză.

Fig. 2 Colectarea probelor de sol

III. Analiza probelor de sol

Ulterior, cele cinci probe (figura nr.3) au fost testate în cadrul laboratorului mobil din dotarea autospecialei CBRN.

Fig. 3 Probele de sol rezultate

Echipamentele utilizate pentru testarea probelor de sol au fost cele din figura nr.4, astfel:

- Laptopul având softul specializat: utilizat pentru a analiza datele colectate de detector și pentru a genera rapoarte. Interfața vizibilă pe ecranul laptopului indică software-ul utilizat pentru procesarea informațiilor.
- Detectorul de radiații: Dispozitivul din dreapta este destinat măsurării emisiilor radioactive din proba de sol. Acesta obține date precise despre nivelurile de radiații.
- Proba de sol: Borcanul conține proba de sol pentru analiză. Este important ca probă să fie manipulată cu grijă pentru a evita contaminarea.

Fig. 4 Analiza probelor de sol

Guidelines on Soil and Vegetation Sampling for Radiological Monitoring definește coeficienți și valori de referință care trebuie respectate în procesul de colectare și analiză a probelor de sol și vegetație. Acești coeficienți sunt utilizați pentru a interpreta rezultatele măsurătorilor și pentru a evalua dacă nivelurile de radiație detectate se încadrează în limitele de siguranță stabilite de standardele internaționale.

Probele rezultate din zonele de cercetare din județul Suceava sunt sub valoarea coeficientului stabilit în documentul *Guidelines on Soil and Vegetation Sampling for Radiological Monitoring*, ceea ce indică faptul că nivelurile de radiație măsurate sunt mai mici decât limitele sau valorile de referință recomandate.

IV. CONCLUZII

Studiul realizat în județul Suceava a subliniat importanța respectării procedurilor standardizate în cercetarea zonelor cu potențial de contaminare radioactivă.

Prezentul articol detaliază metodologia utilizată pentru evaluarea radiațiilor beta în sol și aer, evidențiind instrumentele și tehnicile de măsurare aplicate. Prin colectarea probelor de sol la diferite adâncimi și utilizarea contoarelor Geiger-Müller pentru măsurarea radiațiilor beta, s-au obținut date esențiale care oferă o imagine de ansamblu asupra nivelurilor de expunere. Aceasta nu doar că ajută la identificarea eventualelor surse de contaminare, dar și la înțelegerea modului în care radiațiile beta pot influența ecosistemul local.

Rezultatele obținute din analizele de laborator au fost comparate cu limitele de siguranță stabilite de organizații internaționale, oferind o bază solidă pentru evaluarea riscurilor asupra sănătății publice.

În concluzie, acest studiu evidențiază necesitatea continuării monitorizării radiațiilor în județul Suceava, și importanța extinderii cercetărilor către alte zone. O abordare sistematică și riguroasă în monitorizarea mediului este esențială pentru asigurarea unui mediu sănătos și sigur pentru comunitățile locale. Prin conștientizarea riscurilor și implementarea unor măsuri proactive, putem contribui la protejarea sănătății publice și la minimizarea impactului radiațiilor asupra vieții de zi cu zi.

Referințe bibliografice

[1] Instrucțiuni privind intervenția echipajelor CBRNe - ISU 11, Inspectoratul General pentru Situații de Urgență

[2] Guidelines on Soi land Vegetation Sampling for Radiological Monitoring**,** Tehnical reports series no. 486

[3] Parry, S., & Johnson, C. (2024). Chemical, biological, radiological and nuclear major incidents. Medicine, Pharmacology, and Surgery, Advance online publication. https://doi.org/10.1016/j.mpsur.2024.03.015

[4] Calder, A., & Bland, S. (2015). Chemical, biological, radiological and nuclear considerations in a major incident. Medicine, Pharmacology, and Surgery, Advance online publication. https://doi.org/10.1016/j.mpsur.2015.07.006

VERIFICATION OF LOGIC GATES FUNCTIONALITY AND EXPERIMENTAL ANALYSIS OF ELEMENTARY SEQUENTIAL AUTOMATA IMPLEMENTED WITH INTEGRATED CIRCUITS

VERIFICAREA FUNCȚIONĂRII PORȚILOR LOGICE ȘI ANALIZA EXPERIMENTALĂ A AUTOMATELOR SECVENȚIALE ELEMENTARE IMPLEMENTATE CU CIRCUITE INTEGRATE

[1]Lt.Drd.Ing. Emanuil-Petru OVADIUC, [1]Lect.Univ.Dr.Ing. Vasile-Eusebiu TOADER,
[1]Lt.Ing. Irinel-Ionuț GĂMAN
1Academia de Poliţie "Alexandru Ioan Cuza" – Facultatea de Pompieri
Şoseaua Morarilor nr. 3, Sector 2, Bucureşti, RO
academicovadiuc@gmail.com, gaman.irinel.ionut@gmail.com

Abstract:

This article focuses on the experimental verification of integrated logic gates' functionality and the implementation of elementary sequential automata using these logic gates. Practical experiments were conducted to assess and validate theoretical aspects related to the operation of logic gates and the construction of sequential automata. Additionally, an experimental analysis of the evolution of sequential automata over time, in the context of the implemented circuits, was performed. The objectives aim to contribute practically and experimentally to the field of logical systems and sequential automata, providing valuable insights into the performance, reliability, and dynamics of the implemented systems, with the potential to enhance the practical understanding and application of theoretical concepts in this domain.

Keywords: *Logic Gates, Sequential Automata, Integrated Circuits, Experimental Verification, Logic Gate Simulator.*

Rezumat:

Acest articol se concentrează pe verificarea experimentală a funcționalității porților logice integrate și implementarea de automate secvențiale elementare utilizând aceste porți logice. Experimente practice au fost desfășurate pentru a evalua și valida aspectele teoretice legate de funcționarea porților logice și construcția automatelor secvențiale. De asemenea, s-a efectuat o analiză experimentală a evoluției automatelor secvențiale în timp, în contextul circuitelor implementate. Obiectivele vizează contribuții practice și experimentale în domeniul sistemelor logice și al automatelor secvențiale, oferind informații valoroase privind performanța, fiabilitatea și dinamica sistemelor implementate, cu potențialul de a îmbunătăți înțelegerea și aplicarea practică a conceptelor teoretice în acest domeniu.

Cuvinte-cheie: *Porți Logice, Automate Secvențiale, Circuite integrate, Verificare Experimentală, Logic Gate Simulator.*

I. SCOPUL LUCRĂRII

Scopul acestei părți a lucrării este dublu: în primul rând, să realizeze o verificare experimentală a funcționării porților logice integrate și, în al doilea rând, să implementeze automate secvențiale elementare folosind aceste porți logice. Prin desfășurarea unor experimente practice, se urmărește evaluarea și validarea teoreticelor legate de funcționarea porților logice și de construcția automatelor secvențiale.

Un alt obiectiv important al acestei părți a lucrării este efectuarea unei analize experimentale a evoluției automatei secvențiale în timp, în contextul implementărilor realizate.

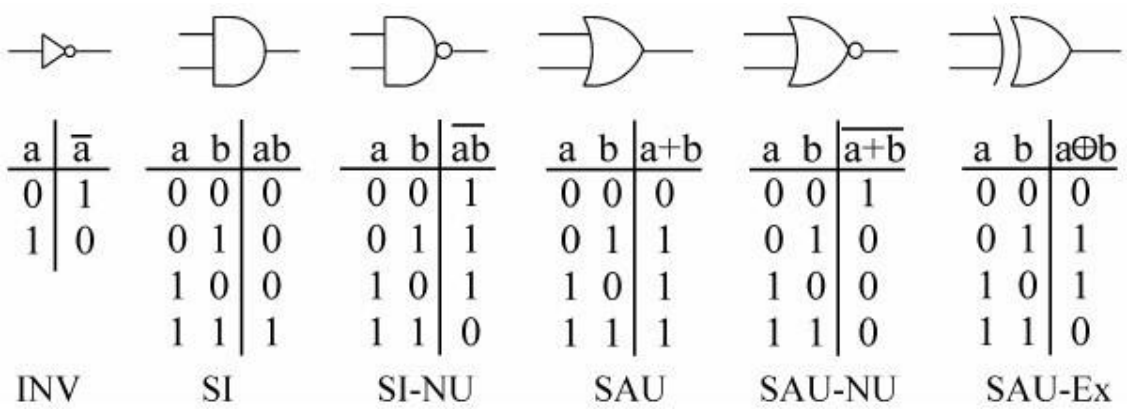
Analiza presupune monitorizarea comportamentului automatelor secvențiale pe măsură ce evoluează în timp și în condițiile specifice ale implementărilor cu porți logice integrate.

Prin atingerea acestor obiective, lucrarea își propune să aducă contribuții practice și experimentale în domeniul sistemelor logice și automatelor secvențiale. Rezultatele obținute vor oferi informații valoroase cu privire la performanța, dinamica și fiabilitatea sistemelor implementate, cu potențialul de a îmbunătăți înțelegerea și aplicarea practică a conceptelor teoretice în acest domeniu.

II. DESFĂȘURAREA LUCRĂRI

II.1 Softul logic gate simulator

Pentru realizarea lucrării s-a utilizat programul Logic Gate Simulator pentru a realiza o verificare experimentală a funcționării porților logice integrate. Experimentele au vizat testarea funcțiilor de bază ale porților logice, precum ȘI, SAU, și NU, pentru a confirma corespunderea rezultatelor cu teoria logică

a	$\bar{a}$
0	1
1	0

INV

a	b	ab
0	0	0
0	1	0
1	0	0
1	1	1

SI

a	b	$\overline{ab}$
0	0	1
0	1	1
1	0	1
1	1	0

SI-NU

a	b	a+b
0	0	0
0	1	1
1	0	1
1	1	1

SAU

a	b	$\overline{a+b}$
0	0	1
0	1	0
1	0	0
1	1	0

SAU-NU

a	b	a⊕b
0	0	0
0	1	1
1	0	1
1	1	0

SAU-Ex

Fig.1 – Verificarea experimentală a funcţionării porţilor logice folosind programul Logic Gate Simulator

II.2. Implementarea slc prin schemă electronică cu circuite în logica ȘI-SAU-NU

Acest SLC a fost implementat cu ajutorul unei scheme electronice cu circuite integrate în logica ȘI-SAU-NU. Definirea logică a funcțiilor secvențiale, stabilirea conexiunilor necesare între porți de logica.

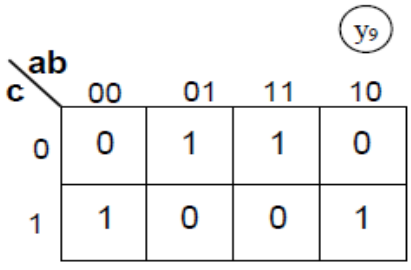

Fig.2 – Implementare SLC prin schemă electronică cu circuite integrate în logica ȘI-SAU-NU

II.3. Implementarea slc prin schemă electronică cu circuite în logica NAND

Continuând procesul de implementare, m-am focalizat pe logica NAND, extinzând astfel posibilitățile sistemelor logice combinatoriale. Apoi am configurat conexiunile adecvate între porțile logice, asigurând funcționarea corespunzătoare.

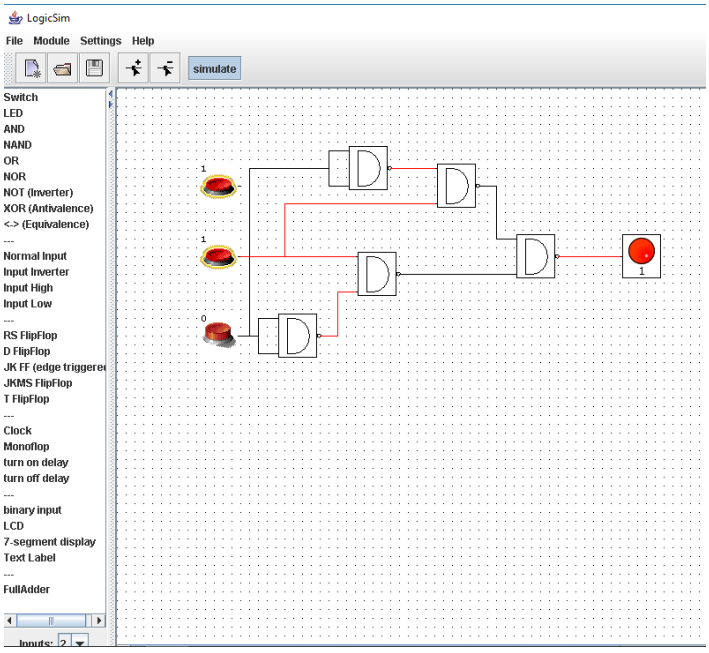

Fig.3 – Implementare SLC prin schemă electronică cu circuite integrate în logica NAND

II.4. Automatul cu prioritate la oprire

În această secțiune, am prezentat detaliile de implementare a unui automat cu prioritate la oprire, bazat pe scheme logice NAND. At this system, the target is to have an efficient method of managing the stopping process to whom priority will be given for such critical aspects of safety. A detailed analysis of the logical states and how the automat evolves depending on the given inputs gives an overview about the efficiency in maintaining a safe and controlled industrial environment.

Exemplu din viața reală:

Într-o unitate de producție chimică în care se lucrează cu substanțe periculoase, un automat cu prioritate la oprire devine vital pentru gestionarea situațiilor de urgență. De exemplu, în cazul detectării unei anomalii care ar compromite fie securitatea angajaților, fie integritatea echipamentelor, acest sistem poate interveni imediat și opri respectivul proces înainte ca situația să ajungă critică.

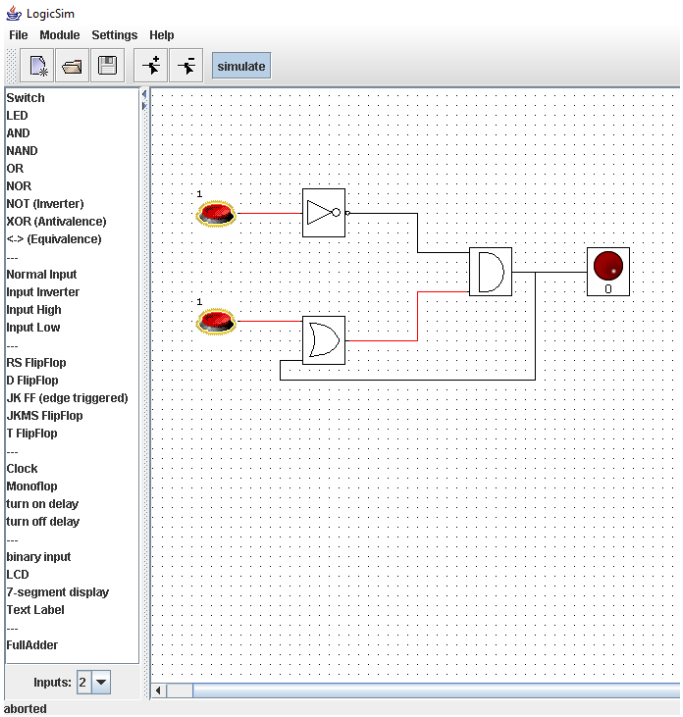

Fig.4 – Automatul cu prioritate la OPRIRE

II.5. Automatul cu prioritate la pornire

În acest capitol s-a pus accent pe detalii de implementare a unui automat cu prioritate la pornire folosind scheme logice NAND. Acest automat are ca obiectiv o gestionare eficientă a procesului de pornire, în funcție de prioritățile definite. Prin analiza detaliată a stărilor și a răspunsurilor la comenzile într-o situație dată, se poate observa eficiența acestui sistem în ceea ce privește o gestionare optimă a priorităților în mediu industrial.

Exemplu din viața reală:

Într-o fabrică de prelucrare a metalelor, în care diverse mașini și stații de lucru trebuie să fie activate simultan pentru o producție eficientă, automatul cu prioritate la pornire joacă un rol esențial. De exemplu, o stație de prelucrare cu comandă numerică, care execută operații critice, ar putea avea prioritate la pornire în comparație cu alte echipamente și asigura un început rapid și sigur al producției.

O analiză atentă a modului în care funcționează acest automat în mediu industrial evidențiază eficacitatea sa în optimizarea fluxurilor de lucru.

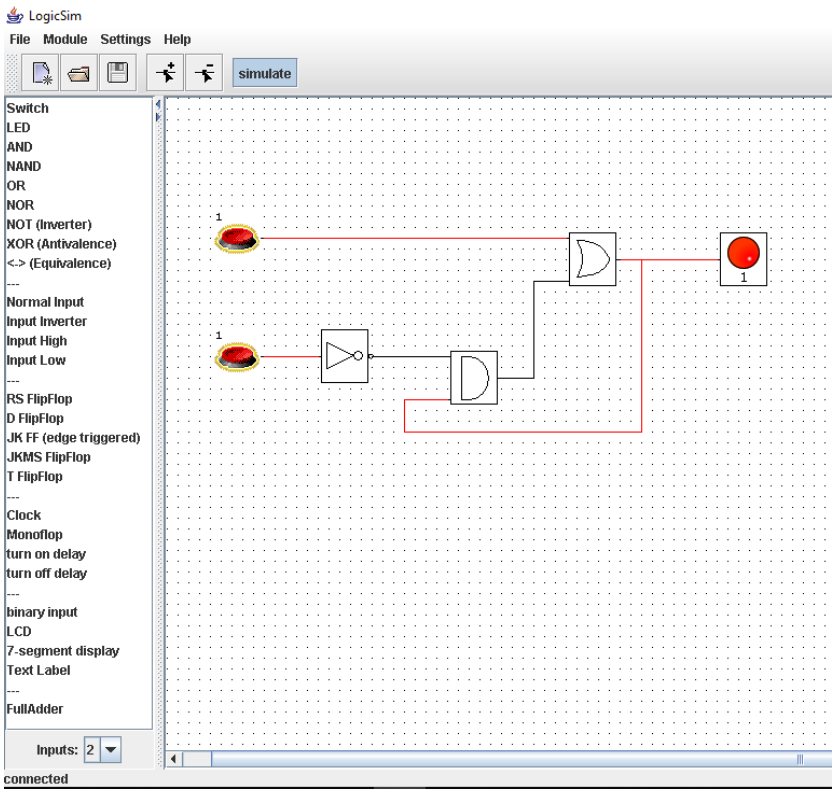

Fig.5 – Automatul cu prioritate la PORNIRE

II.6. Automatul cu basculare

În cea de a doua parte, ofer o perspectivă detaliată asupra implementării automatului cu basculare, component esențial în gestionarea proceselor industriale. Se face o analiză atentă a modului în care acesta reacționează la diferite comenzi, inclusiv în situații critice ale procesului, discutând aspectele cheie ale eficienței sale în mediul industrial.

Modul de răspuns la comenzi complexe

Am studiat cu atenție modul în care automatul cu basculare reacționează la comenzi diverse, dar mai cu seamă în cele în care butoanele de pornire și oprire sunt acționate simultan. Această analiză detaliată dezvăluie nivelul de fiabilitate și adaptabilitate al dispozitivului în fața situațiilor critice.

Exemplu din viața reală:

A ilustra utilitatea acestui automat într-un context real, să ne gândim la o fabrică de prelucrare a metalelor. Aici, unde sincronizarea mai multor mașini și stații de lucru este esențială în

vederea producerii eficiente, automatul cu basculare acționat mănunchi de sârmă a avut un rol semnificativ. Situația în care butoanele de pornire și oprire sunt apăsate simultan poate apărea în timpul schimbărilor de producție sau a intervențiilor de mentenanță, iar modul în care acesta gestionează astfel de situații este crucial pentru prevenirea incidentelor și menținerea operativității.

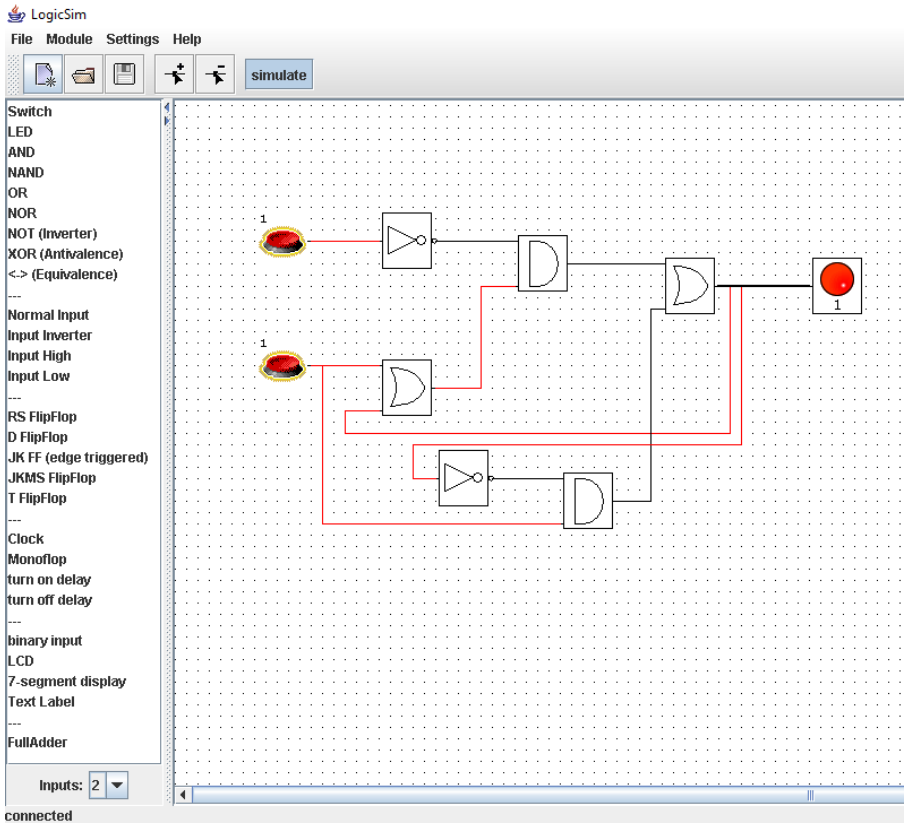

Fig.6 – Automatul cu BASCULARE

III. CONCLUZII

Calculatoarele folosite în proiectarea instalațiilor de automatizări sunt un instrument foarte important pentru ingineri. Aici, eficacitatea metodei este dovedită prin oferirea multiplilor variante de simulare pentru o instalție de automatizare, care apoi poate fi implementată ulterior în dispozitive precum relee sau contactoare. Această abordare contribuie semnificativ la gestionarea riscurilor, creșterea securității și îmbunătățirea eficienței sistemelor de automatizare.

Referințe bibliografice

[1] Brown, S., & Vranesic, Z. (2013). "Fundamentals of Digital Logic with VHDL Design." McGraw-Hill Education.

[2] Floyd, T. L. (2006). "Digital Fundamentals." Pearson.

[3] Mano, M. M., & Ciletti, M. D. (2017). "Digital Design." Pearson.

[4] Roth, C. H. (2019). "Digital Systems Design Using VHDL." Cengage Learning.

[5] Tocci, R. J., Widmer, N. S., & Moss, G. L. (2017). "Digital Systems: Principles and Applications" Pearson.

STUDIUL COMPORTAMENTULUI TERMIC AL CARTONULUI ŞI AL UNOR PRODUSE DE CARTON

STUDY OF THE THERMAL BEHAVIOR OF CARDBOARD AND SOME CARDBOARD PRODUCTS

Preda Dana-Maria, Anghel Ion
Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza", Facultatea de Pompieri,
Şos. Morarilor, Nr. 3, Sector 2, Bucureşti, 022451, România

Rezumat

Utilizarea hârtiei și cartonului drept materiale de ambalare și papetărie se datorează disponibilității, costului redus și posibilității de reciclare a acestora. Din punct de vedere chimic, hârtia și cartonul sunt materiale lignocelulozice, iar proprietățile termice ale acestora sunt dependente de compoziția chimică care poate să difere în funcție de procesul de fabricație. Astfel, am urmărit în ce măsură prezența unor aditivi și/sau proporția celor trei componente principale (celuloză, hemiceluloză și lignină) din carton și produse de carton disponibile pe piață (hârtie de la IKEA, carton mat alb și carton mat colorat) influențează proprietățile termice. Probele au fost analizate prin calorimetrie cu combustie la microscală (MCC). Testele MCC au evidențiat îmbunătățiri ale proprietăților termice în cazul cartonului mat alb datorită conținutului de TiO_2 care manifestă un efect sinergetic. Eliberarea totală de căldură, THR a scăzut de la 11,07 (kJ/g) pentru hârtia de la IKEA la cu 8,01 (kJ/g) pentru cartonul mat alb.

Abstract

The use of paper and cardboard as packaging and stationery materials is due to their availability, low cost, and recyclability. From a chemical point of view, paper and cardboard are lignocellulosic materials, and their thermal properties are dependent on the chemical composition, which may differ depending on the manufacturing process. Thus, we investigated to what extent the presence of additives and/or the proportion of the three main components (cellulose, hemicellulose and lignin) in cardboard and cardboard products available on the market (IKEA paper, white matte cardboard and colored matte cardboard) influences the thermal properties. The samples were analyzed by microscale combustion calorimetry (MCC). MCC tests revealed improvements in thermal properties in the case of white matte cardboard due to the TiO_2 content which exhibits a synergistic effect. The total heat release, THR, decreased from 11.07 (kJ/g) for IKEA paper to 8.01 (kJ/g) for white matte cardboard.

***Keywords**: cardboard, paper, MCC, heat release rate, degradation*

1. Introducere

Cartonul este un material care se obține prin delignificarea lemnului de esență moale (de obicei pin) printr-un proces numit *kraft pulping* în care conținutul de lignină este redus cu 80-90% cu lignină reziduală modificată chimic. Deși cartonul este un material lignocelulozic, compoziția sa (prevăzută în tabelul 1) este diferită față de cea a hârtiei datorită procesului de fabricație [1]. După etapa de îndepărtare a ligninei urmează etapa de adăugare a unor substanțe de umplutură ($CaCO_3$, $Al_2Si_2O_5(OH)_4$ - caolin, $CaSO_4 \cdot 2H_2O$ - gips, $BaSO_4$, TiO_2 etc.) care neutralizează aciditatea hârtiei și/sau îmbunătățesc absorbția cernelii, luminozitatea, opacitatea, netezimea, rigiditatea etc. [2-4]. Calitatea, proprietățile chimice și mecanice precum stabilitatea și degradarea hârtiei și a cartonului depind de natura și caracteristicile substanțelor componente și de interacțiunile acestora [5]. Hârtia și cartonul pot conține, de asemenea, pigmenți anorganici sau organici. Prin urmare, degradarea termică și oxidarea cartonului sunt diferite în comparație cu cele ale hârtiei [6-9]. Scopul lucrării de față este

de a investiga gradul de inflamabilitate a unor probe de carton și hârtie prin efectuarea de teste de calorimetrie cu combustie la micro-scală (MCC).

Tabelul 1. Comparație între compoziția cartonului, hârtiei și lemnului

Material	Celuloză (%)	Hemiceluloză (%)	Lignină (%)	Altele (%)	HHV[a] (kJ/kg)	Referință
Carton	59,7	13,8	14,2	12,3	-14,48	[10, 11]
Hârtie de birou	64,7	13,0	0,93	21,4	-13,82	[11, 12]
Hârtie de ziar	48,3	18,1	22,1	11,5	-15,87	
a HHV (*higher heating value*) – Putere calorifică sau căldură de ardere.						

2. Partea experimentală

2.1. Materiale

Au fost testate 4 probe comercializate, notate astfel: 1. Carton clasic, 2. Hârtie IKEA, 3. Carton mat alb și 4. Carton mat colorat. Probele au fost pregătite prin tăierea unor bucăți mici de carton și hârtie care cuprind toată secțiunea transversală. S-au cântărit între 14-15 mg din fiecare probă.

2.2. Aparatură

Materialele au fost testate la un calorimetru de combustie la microscală (*microscale combustion calorimeter*, MCC sau FAA MICRO CALORIMETER) de la FTT (Fire Testing Technology) în condiții controlate care presupun o creștere gradată a temperaturii în pirolizator cu o viteză de încălzire de 1,5^{0}C/s până la 750^{0}C în atmosferă de N_2 la un debit de 80 cm^3/min și o temperatură constantă în combustor de 900^{0}C în atmosferă de N_2 (80%) și O_2 (20%) la un debit de 20 cm^3/min (debitul total a fost de 100 cm^3/min). În urma testelor MCC, s-au colectat/calculat următorii parametrii importanți cu privire la comportarea la foc a probelor menționate anterior: capacitatea de eliberare a căldurii, HRC (*heat release capacity*), căldura totală eliberată, THR (*total heat release*), viteza maximă de eliberare a căldurii, PHRR (*peak heat release rate*), temperatura la care se înregistrează PHRR, T_{PHRR} și timpul la care se înregistrează PHRR, t_{PHRR}. Produșii de ardere precum H_2O, CO_2 și eventual gazele acide sunt îndepărtate din fluxul gazos folosind Drierite care nu sunt altceva decât particule de $CoCl_2$ procurate de la Fluka (Steelze, Germania). Înainte și după testarea MCC, masele inițială și finală ale probelor plasate în cupe de ceramică au fost măsurate la o balanță micro-analitică Kern, model ABP 100-5DM, având o precizie de ± 0,01 mg și un interval de cântărire de la 1 la 52 mg. Astfel am putut calcula foarte ușor, randamentul de formare a reziduului carbonizat, Y_c (*Char Yield*) și viteza de descompunere (*Decomposition Rate*).

3. Rezultate și discuții

Conform metodei standard de testare ASTM D7309-11 [13], HRR se definește ca fiind viteza cu care căldura de ardere este eliberată pe unitatea de masă inițială a probei în timpul descompunerii termice controlate. Concentrația de O_2 și debitul gazelor de ardere se utilizează la determinarea consumului de O_2 necesar procesului de ardere, iar viteza de eliberare a căldurii, HRR (W/g) se determină din aceste măsurători [13-15]. În principiu, viteza maximă de eliberare a căldurii (pHRR) și temperatura de piroliză (T_{PHRR}) sunt unii din cei mai importanți indicatori ai performanței la foc. Cantitatea maximă de căldură eliberată raportată la unitatea de masă și gradele de temperatură, adică HRC (J/g*K) este o proprietate a materialului care pare a fi un bun indicator al inflamabilității acestuia [16, 17].

Cele mai relevante date înregistrate și calculate în timpul/urma testelor MCC ale probelor de carton clasic și produse de hârtie și carton sunt centralizate în tabelul 2. În figuriile 1 și 2 sunt reprezentate grafic curbele HRR ale probelor în funcție de temperatură respectiv timp (se consideră ca probă de referință cartonul clasic).

Tabelul 2. Datele obținute și calculate în urma analizei MCC a probelor de carton și hârtie.

Denumire probă	Masă probă (mg)	Masă reziduu (mg)	Char Yield (wt%)	Decomposition rate (%)	THR (kJ/g)	HRC (J/(g*K))	PHRR 1 (W/g)	T_{PHRR} 1 (°C)	Timp 1 (s)	Timp 1 (min)	PHRR 2 (W/g)	T_{PHRR} 2 (°C)	Timp 2 (s)	Timp 2 (min)
Carton clasic	14,00	3,03	21,64	78,36	9,80	129,71	-	-	-		175,80	378,7	184,0	3,07
Hârtie IKEA	15,02	2,34	15,58	84,42	11,07	196,49	-	-	-		239,89	376,0	179,5	2,99
Carton mat alb	14,99	3,74	24,94	75,06	8,01	106,98	59,75	299,3	65,0	1,08	140,15	362,5	107,0	1,78
Carton mat colorat	15,10	4,11	27,23	72,77	8,43	134,22	-	-	-		171,95	367,3	139,5	2,33

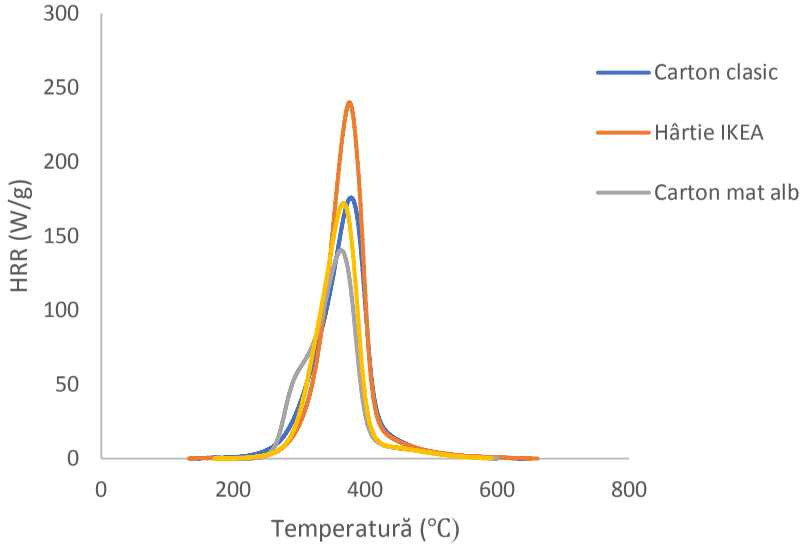

Figura 1. Curbele HRR ale probelor de carton și hârtie în funcție de temperatură.

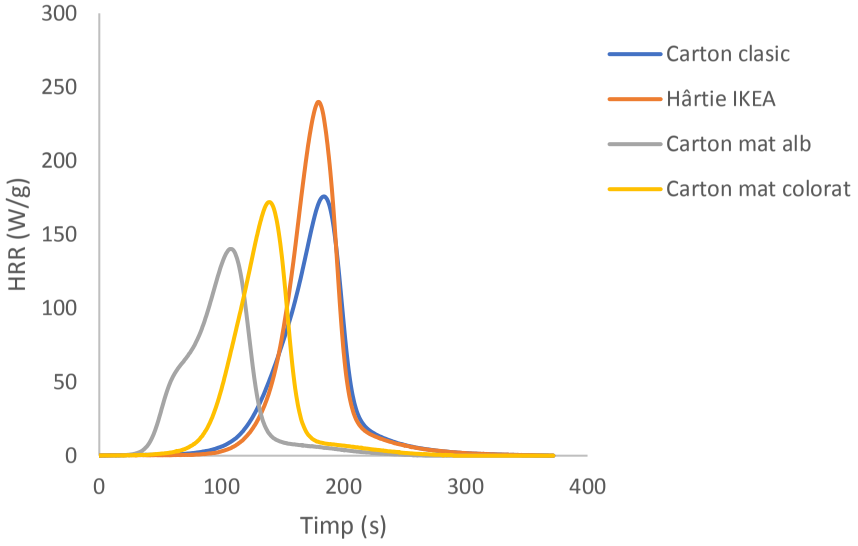

Figura 2. Curbele HRR ale probelor de carton și hârtie în funcție de timp.

După cum se poate observa în figuriile 1 și 2, forma curbelor care reprezintă o distribuție Gaussiană a valorilor măsurate în funcție de temperatură respectiv timp este similară la toate probele, exceptând proba de carton mat alb care are pe în plus un pic nu foarte bine evidențiat. De asemenea, se poate observa că distribuția Gaussiană nu este perfect simetrică, apelându-se la o fitare asimetrică a datelor. Temperatura la care se înregistrează PHRR este aproximativ aceeași pentru toate probele în jurul valorii de 371,11℃ cu o abatere standard de 7,5. În schimb, timpul la care se înregistrează PHRR nu este aproximativ același cu excepția probelor de carton clasic și hârtie IKEA care au cel mai lung timp de apariție a picurilor la aproximativ 3,03 min cu o abatere standard nesemnificativă de 0,05. Cel mai scurt timp de apariție a PHRR-ului se observă la proba de carton mat alb la 1,08 min, adică la scurt timp după începerea procesului. Pentru proba de hârtie IKEA s-a înregistrat cel mai mare PHRR de 239,89 W/g, urmată de probele de carton clasic și carton mat colorat între care nu există diferență a PHRR-ului (175,80 W/g și respectiv 171,95 W/g), iar proba de carton mat alb are cele mai mici valori ale PHRR-ului de 59,75 W/g pentru primul pic și 140,15 W/g pentru cel de-al doilea pic.

Aria curbei/picului HRR este proporțională cu cantitatea de căldură totală eliberată (THR) în timpul descompunerii termice a probei și poate fi un indicator al cantității totale de combustibil generat [18, 19]. Ierarhia probelor se păstrează oarecum și în cazul THR-ului astfel proba de hârtie comercializată de la IKEA are cea mai mare valoarea a THR-ului de 11,07 (kJ/g), urmată de proba de carton clasic cu un THR de 9,80 (kJ/g) și proba de carton mat colorat cu un THR de 8,43 (kJ/g), iar proba de carton mat alb are cea mai mică valoare a THR-ului de 8,01 (kJ/g).

De asemenea, valori scăzute ale HRC-ului indică o inflamabilitate scăzută în testul MCC și un pericol de incendiu scăzut la scară reală [19]. Se observă o scădere ușoară a HRC-ului pentru toate probele față de HRC-ul probei de hârtie IKEA de la 196,49 (J/(g*K)) la 106,98 (J/(g*K)) pentru proba de carton mat alb. Probele de carton clasic și carton mat colorat au valori asemănătoare ale HRC-ului 129,71 (J/(g*K)) și respectiv 134,22 (J/(g*K)) ceea ce sugerează că adăugarea colorantului nu contribuie în acest caz la îmbunătățirea rezistenței la foc a materialului, ci are doar un rol estetic/decorativ. Din acest punct de vedere, proba de carton mat alb prezintă o îmbunătățire datorită prezenței diverșilor compuși adăugați (aditivi) în procesul de fabricație cum ar fi de exemplu TiO_2, $CaCO_3$ sau caolin. Celuloza conține la suprafață grupări hidroxil, -OH care favorizează aderența TiO_2 pe fibre prin formarea de punți celuloză-O-Ti [20]. $CaCO_3$ începe să se descompună în CaO și CO_2 la 800℃, ceea ce înseamnă că la 500℃, $CaCO_3$ poate fi considerat stabil [21].

Formarea reziduului carbonizat are un efect semnificativ asupra descompunerii. În mod clar, dacă materialul rămâne în faza solidă sub formă de reziduu carbonizat, descompunerea materialului este încetinită. Aceasta are ca rezultat o scădere a vitezei de eliberare a căldurii, HRR. Debutul descompunerii chimice este indicat de o creștere a HRR, care continuă până la atingerea vitezei maxime de eliberare a căldurii, PHRR. În acest moment, se atinge și temperatura de piroliză. După epuizarea substanțelor volatile, arderea în flăcări se finalizează, iar HRR revine la o linie de bază constantă [18]. În urma testelor, s-a constatat că probele de carton și hârtie expuse la foc în MCC au lăsat reziduuri în proporții diferite, majoritatea sub formă de foiță casantă, ușor îndoită la colțuri. Deoarece procentul de reziduu carbonizat reprezintă o indicație a cantității de combustibil nears dintr-un material (de cele mai multe ori tratat cu substanțe care au diverse roluri) este de așteptat ca acel material cu procent mai mare de reziduu carbonizat să producă o cantitate de căldură mai redusă în timpul arderii [22]. Probele prezintă o creștere a *char yield* de la 15,58% pentru hârtie procurată de la IKEA până la 24,94% și 27,23% pentru cartonul mat alb și respectiv cartonul mat colorat.

În literatură, s-a găsit o lucrare care tratează testarea MCC a cartonului ondulat [23]. Condițiile în care s-au efectuat testele în discuție sunt net diferite față de cele aplicate în testele prezentate și comentate anterior (tabelul 3). Realizarea testelor în alte condiții a presupus piroliza în atmosferă inertă de N_2 și combustia în atmosferă de O_2 (18,5%) [23] comparativ cu atmosfera de aer sintetic alcătuit din N_2:O_2, 80:20, v/v pentru piroliză și atmosferă de O_2 (20%) duce, evident, la rezultate foarte diferite și care nu pot fi luate ca referință în scopul analizei testelor discutate mai sus.

Tabelul 3. Studiu comparativ al datelor din literatură [23] cu datele obținute în această lucrare

Creuzet	m (mg)	D_{N2} (mL/min)		D_{O2} (mL/min)		Conc.$_{O2}$ (%)	Viteza de încălzire	HRR (W/g)	T_{HRR}(°C)	THR (kJ/kg sau kJ/g)
Pt-Rh capace cu două orificii	4,5-5,5	Pirolizator	80	Pirolizator		18,5	20°C/min sau 0,33°C/s	85 57 37	338,8 417,2 443,9	-16.200 sau -16,2
		Combustor		Combustor	20					
Ceramică	14	Pirolizator	N_2:O_2, 80:20, v/v			20	1,5°C/s	175,80	378,7	9,80
		Combustor		Combustor	20					

Totuși, primul vârf care are și cea mai mare arie corespunde pirolizei hemicelulozei și celulozei care este responsabilă pentru cea mai mare viteză de eliberare a căldurii, PHRR (tabelul 3). Căldura de ardere efectivă pentru oxidarea termică a cartonului este de -16.200 kJ/kg. În plus, căldura de ardere eficientă a cartonului a fost măsurată utilizând și calorimetrul cu con și este egală cu 13.500 ± 1.900 kJ/kg. Valoarea măsurată folosind calorimetrul cu con este mai mică decât cea de la MCC datorită faptului că în MCC are loc o combustie mai completă [22, 23].

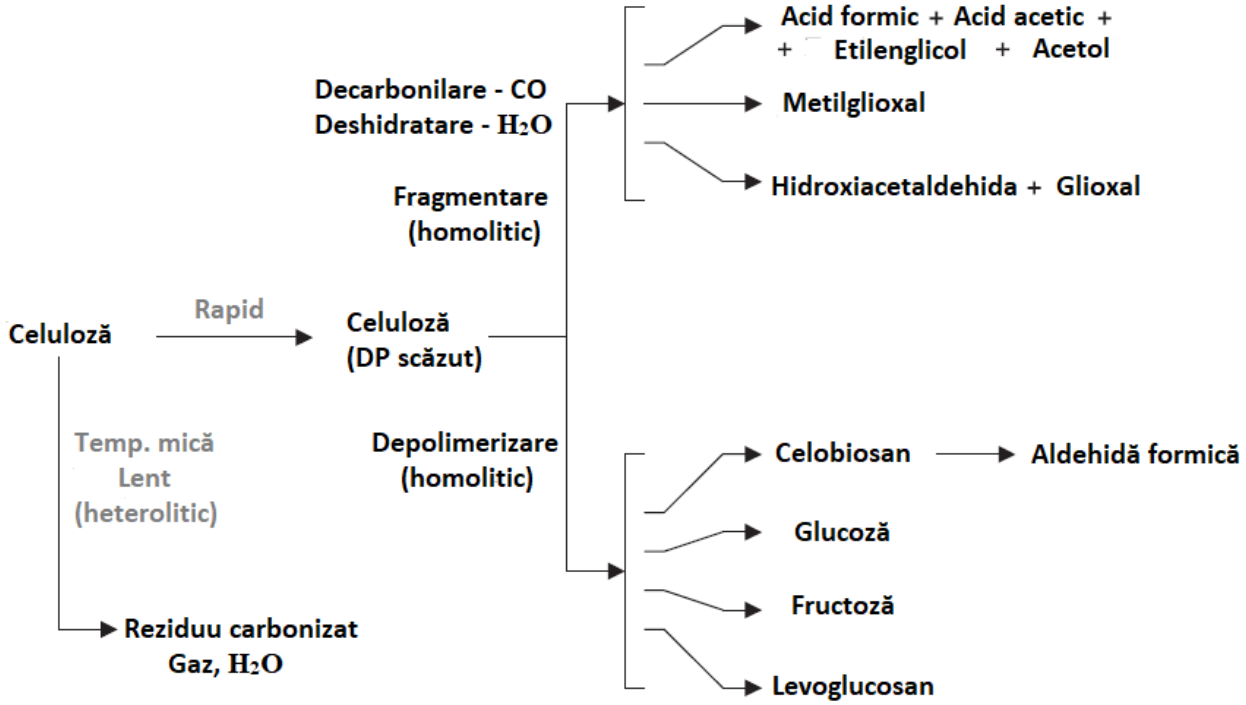

Figura 3. Mecanismul pirolizei celulozei propus de Piskorz și colab. [24]

După Piskorz și colab. [24], etapa inițială de piroliză a celulozei ia în considerare formarea competitivă a reziduului carbonizat (cu CO_2 și vapori), care este favorizată de temperaturile scăzute, și reducerea rapidă a gradului de polimerizare asociată cu formarea celulozei active. Succesiv, se stabilește o competiție suplimentară între două căi. Prima cale constă în fragmentarea inelului (decarbonilare, deshidratare) cu formarea hidroxiacetaldehidei (și a altor produși precum acidul formic - HCOOH, acid acetic - CH_3COOH, glioxal - OCHCHO, metilglioxal – $CH_3C(O)CHO$ etc.), care este favorizată de temperaturile ridicate și catalizată de compuși metalici. Procesul la temperatură scăzută, favorizat de absența impurităților în substrat, constă în depolimerizarea prin transglicozilare cu formare de levoglucosan, celobiosan (și alte zaharuri, precum glucoza, fructoza) cu randamente ridicate. Posibila descompunere a celobiosanului este principala cale de producere a formaldehidei [24].

4. Concluzii

Randamentele de formare a reziduului carbonizat au crescut în comparație cu proba de hârtie de la IKEA cu aproximativ 43,07%, 37,43% și respectiv 29,49% pentru probele de carton mat colorat, carton mat alb și respectiv carton clasic din cauza influenței substanțelor de umplutură adăugate. TiO_2 reduce cel mai mult viteza de eliberare a căldurii prin scăderea conținutului de combustibil datorită legăturilor puternice pe care le formează cu grupările hidroxil reziduale de pe suprafața celulozei din cartonul mat alb.

Referințe bibliografice

1. Weinstock, I. A., Atalla, R. H., Reiner, R. S., Moen, M. A., Hammel, K. E., Houtman, C. J., Hill, C. L., Harrup, M. K., A new environmentally benign technology for transforming wood pulp into paper. Engineering polyoxometalates as catalysts for multiple processes. J. Mol. Catal. A Chem., 116 (1–2) 1997, 59–84. http://dx.doi.org/10.1016/S1381-1169(96)00074-X

2. Foner, H. A., Adan, N., The Characterization of Papers by X-Ray Diffraction (XRD): Measurement of Cellulose Crystallinity and Determination of Mineral Composition. J. Forensic Sci. Soc., 23, 1983, 313-321. https://doi.org/10.1016/S0015-7368(83)72269-3

3. Kogel, J.E., Trivedi, N.C., Barker, J.M., Krukowski, S.T., Industrial minerals & rocks: commodities, markets, and uses. 7th ed. Littleton: SME; 2006.

4. Shen, J., Song, Z., Qian, X., Ni,Y., A review on use of fillers in cellulosic paper for functional applications. Ind. Eng. Chem. Res., 50(2) 2011, 661–666. https://doi.org/10.1021/ie1021078

5. Area, M.C., Cheradame, H., Paper aging and degradation: recent findings and research methods. BioResources, 6(4) 2011, 5307–5337. DOI: 10.15376/biores.6.4.5307-5337

6. Gupta, A. K., Muller, P., Pyrolysis of Paper and Cardboard in Inert and Oxidative Environments. J Propul. Power, 15 (2) 1999, 187–194. http://dx.doi.org/10.2514/2.5441

7. Di Blasi, C., Modeling chemical and physical processes of wood and biomass pyrolysis. Prog. Energy Combust. Sci., 34 (1) 2008, 47–90. http://dx.doi.org/10.1016/j.pecs.2006.12.001

8. Sørum, L., Grønli, M. G., Hustad, J. E., Pyrolysis characteristics and kinetics of municipal solid wastes. Fuel, 80, 2001, 1217–1227. http://dx.doi.org/10.1016/S0016-2361(00)00218-0

9. David, C., Salvador, S., Dirion, J. L., Quintard, M., Determination of a reaction scheme for cardboard thermal degradation using thermal gravimetric analysis. J. Anal. Appl. Pyrolysis, 67(2) 2003, 307–323. http://dx.doi.org/10.1016/S0165-2370(02)00070-0

10. Yáñez, R., Alonso, J.L., Parajó, J.C., Production of hemicellulosic sugars and glucose from residual corrugated cardboard. Process Biochem., 39 (11) 2004, 1543–1551. http://dx.doi.org/10.1016/S0032-9592(03)00283-8

11. Grammelis, P., Basinas, P., Malliopoulou, A., Sakellaropoulos, G., Pyrolysis kinetics and combustion characteristics of waste recovered fuels. Fuel, 88 (1) 2009, 195–205. http://dx.doi.org/10.1016/j.fuel.2008.02.002

12. Chen, Y., Knappe, D. R. U., Barlaz, M.A., Effect of cellulose/hemicellulose and lignin on the bioavailability of toluene sorbed to waste paper. Environ. Sci. Technol., 38 (13) 2004, 3731–3736. http://dx.doi.org/10.1021/es035286x

13. ASTM D7309-11, Standard test method for determining flammability characteristics of plastics and other solid materials using microscale combustion calorimetry, 2011;

14. Lyon, R. E., Walters, R. N., Stoliarov, S. I., Safronava, N., Principles and practice of microscale combustion calorimetry. Federal Aviation Administration: Atlantic City International Airport, NJ, USA, 2013;

15. Huggett, C., Estimation of Rate of Heat Release by Means of Oxygen Consumption Measurements. Fire and materials, 4 (2) 1980, 61-65. https://doi.org/10.1002/fam.810040202

16. Witkowski, A., Stec, A. A., Hull, T. R., Thermal decomposition of polymeric materials. SFPE handbook of fire protection engineering, ed. Springer, New York, NY, 2016, 167–254. DOI 10.1007/978-1-4939-2565-0_7

17. Schartel, B., Pawlowski, K.H., Lyon, R.E., Pyrolysis combustion flow calorimeter: A tool to assess flame retarded PC/ABS materials. Thermochim. Acta, 462 (2007), 1–14. doi:10.1016/j.tca.2007.05.021

18. Lowden, L.A., Hull, T.R., Flammability behaviour of wood and a review of the methods for its reduction. Fire Sci. Rev., 2 (4) 2013, 1-19. http://www.firesciencereviews.com/content/2/1/4

19. Lyon, R.E., Speitel, L., Walters, R.N., Crowley, S., Fire-resistant elastomers. Fire Mater., (27) 2003 195–208. DOI: 10.1002/fam.828

20. Daoud, W.A., Xin, J.H., Nucleation and growth of anatase crystallites on cotton fabrics at low temperatures. J. Am. Ceram. Soc., 87 (5), 2004, 953–955. https://doi.org/10.1111/j.1551-2916.2004.00953.x.

21. Lysikov, A.I., Salanov, A.N., Okunev, A.G., Change of CO_2 carrying capacity of CaO in isothermal recarbonation−decomposition cycles. Ind. Eng. Chem. Res., 46(13) 2007, 4633–4638. https://doi.org/10.1021/ie0702328

22. Cogen, J.M., Lin, T.S., Lyon, R.E., Correlations between pyrolysis combustion flow calorimetry and conventional flammability tests with halogen-free flame retardant polyolefin compounds. Fire Mater., 2009 (33) 33-50.

23. Agarwal, G., Liu, G., Lattimer, B., Pyrolysis and Oxidation of Cardboard, Fire Safety Science-Proceedings of The Eleventh International Symposium, 11, 2014, 124-137. DOI: 10.3801/IAFSS.FSS.11-124

24. Piskorz, J., Radlein, D., Scott, D.S., Czernik, S., Liquid products from the fast pyrolysis of wood and cellulose. In: Bridgwater, A.V., Kuester, J.L., editors. Research in thermochemical biomass conversion. London, New York: Elsevier Applied Science, 1988, 557–71.

EVALUAREA RISCURILOR ÎN CAZUL UTILIZĂRII HIDROGENULUI CA SURSĂ DE ENERGIE ÎN TRANSPORT

RISK ASSESSMENT IN THE CASE OF USING HYDROGEN AS AN ENERGY SOURCE IN TRANSPORT

Conf. univ. dr. ing. col. TROFIN Aurel
Academia de Poliţie "Alexandru Ioan Cuza" – Facultatea de Pompieri
Şoseaua Morarilor nr. 3, Sector 2, Bucureşti, RO

Rezumat:

Politicile internaționale, europene și naționale pentru decarbonizare sunt orientate pentru reducerea emisiilor de dioxid de carbon prin utilizarea unor surse de energie cu emisii reduse de carbon, eliberând în atmosferă o cantitate mai mică de gaze cu efect de seră. Hidrogenul este soluția viitorului pentru a înlocui combustibilii fosili în anumite procese industriale care implică emisii ridicate de dioxid de carbon și în prezent este o provocare pentru fiecare țară să dezvolte sisteme de extragere a hidrogenului și capacități de stocare, dar și să identifice soluții pentru modernizarea unor unități existente de producere a hidrogenului.

Pompierii trebuie să cunoască noile tendințe tehnologice și riscurile care apar odată cu acestea, să fie pregătiți pentru a răspunde operativ în toate situațiile de urgență și să utilizeze eficient aplicațiile software existente pentru a simula scenarii cât mai apropiate de situațiile reale.

Astfel, în baza simulărilor realizate cu softurile Cameo, Aloha și Marplot, în funcție de situațiile previzionate, se vor stabili măsuri pentru protecția populației, mediului înconjurător și nu în ultimul rând a personalului profesionist pentru situații de urgență.

Cuvinte cheie*: hidrogen, decarbonizare, simulare, pompieri, risc.*

Abstract:

International, European, and national decarbonization policies aim to reduce carbon dioxide emissions by using energy sources with low carbon emissions, thereby releasing fewer greenhouse gases into the atmosphere. Hydrogen is the solution of the future to replace fossil fuels in certain industrial processes that involve high carbon dioxide emissions and currently it is a challenge for each country to develop hydrogen extraction systems and storage capacities, but also to identify solutions for the modernization of some existing hydrogen production units.

Firefighters must be aware of new technological trends and the risks that arise with them, be prepared to respond promptly to all emergency situations, and effectively use existing software applications to simulate scenarios as close as possible to real situations.

Thus, based on simulations made with Cameo, Aloha, and Marplot software, measures will be established to protect the population, the environment, and, last but not least, professional emergency response staff, depending on the anticipated scenarios.

Keywords: *hydrogen, decarbonization, simulation, firefighters, risk*

I. INTRODUCERE

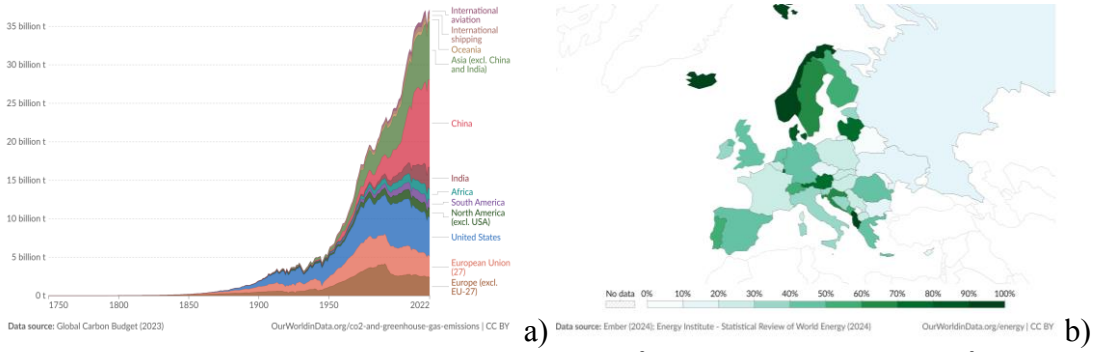
Decarbonizarea este o politică a Uniunii Europene[1] de reducere a emisiilor de dioxid de carbon prin utilizarea unor surse de energie cu emisii reduse de carbon, eliberând în atmosferă o cantitate mai mică de gaze cu efect de seră. CO_2 și alte gaze cu efect de seră, precum metanul și protoxidul de azot, sunt emise în atmosferă atunci când sunt arși combustibilii fosili pentru producerea

[1] Directiva (UE) 2018/2001 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2018 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile

materialelor pentru construcții, cum ar fi oțelul, cimentul și materialele plastice, dar și pentru cultivarea alimentelor.

Directiva pentru decarbonizare (UE) 2018/2001 a fost transpusă în legislația națională prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 108 din 30 iunie 2022 privind decarbonizarea sectorului energetic, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 659 din 1 iulie 2022, iar pentru reducerea acestor emisii, trebuie implementate tehnologii noi pentru transformarea sistemelelor energetice, industriilor și sistemelor de cultivare a alimentelor.

În figura de mai jos sunt prezentate emisiile de dioxid de carbon (CO2) rezultate din arderea combustibililor fosili și direct din procesele industriale, cum ar fi producția de ciment și oțel, dar nu sunt incluse emisiile legate de modificarea utilizării terenurilor. Aviația internațională și transporturile sunt incluse ca entități separate, deoarece nu sunt incluse în emisiile niciunei țări.

a) b)

Figura nr. 1 – Emisiile anuale de CO_2 (a)[2] Energia regenerabilă (b)[3]

Hidrogenul este o prioritate pentru realizarea Pactului verde european „Green Deal" și pentru tranziția Europei către o energie verde, iar politicile Uniunii Europene previzionează că energia electrică din surse regenerabile va decarboniza o mare parte din consumul de energie al tuturor țărilor din UE până în anul 2050.

În ultimii ani, hidrogenul este promovat ca o soluție minune pentru decarbonizarea economiei (încălzire, industrie și transporturi), fiind prezentat ca înlocuitorul perfect pentru gazele fosile, dar prezintă anumite dezavantaje, în special este nevoie de o mare cantitate de energie regenerabilă pentru a produce hidrogen verde.

Hidrogenul din surse regenerabile are o putere calorifică inferioară de 120 MJ/kg, comparativ cu hidrocarbura sintetică sau amestecul de hidrocarburi sintetice produs din biomasă, destinat pentru a fi folosit la înlocuirea combustibilului pentru avioane (combustibil pentru avioane Fischer-Tropsch) care are numai 44 MJ/kg[4].

Hidrogenul poate înlocui combustibilii fosili în anumite procese industriale (de exemplu industria oțelului sau industria chimică) care implică emisii ridicate de dioxid de carbon, pe termen lung are ca efect reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și va consolida în viitor retehnologizarea și competitivitatea la nivel mondial pentru aceste industrii poluante.

În 2020 Comisia Europeană a publicat Strategia pentru hidrogen[5] prin care s-a planificat dezvoltarea până în 2024 a 6 GW de electrolizoare pentru producerea a 1 milion de tone de hidrogen, iar până în 2030 strategia prevede instalarea a 40 GW de electrolizoare pentru a produce 10 milioane de tone de hidrogen verde. Electrolizoarele vor fi amplasate în prima fază în apropierea surselor industriale de consum, iar în a doua fază a implementării strategiei, hidrogenul va fi utilizat în transport și stocarea energiei electrice verzi. Totodată, se impune modernizarea centrelor actuale de

[2] https://ourworldindata.org/co2-and-greenhouse-gas-emissions
[3] Hannah Ritchie, Max Roser and Pablo Rosado (2020) - "Renewable Energy" Published online at OurWorldinData.org. Retrieved from: 'https://ourworldindata.org/renewable-energy' [Online Resource]
[4] Directiva (UE) 2018/2001 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2018 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile
[5] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020DC0301

producere a hidrogenului din combustibil fosil, prin dotarea acestora cu sisteme de captare a emisiilor de carbon și astfel va rezulta hidrogen albastru.

La nivel internațional există mai multe sisteme de extragere a hidrogenului din care rezultă mai multe categorii de H_2 după emisii, astfel: prin gazificarea cărbunelui (negru sau maro), prin reformarea gazului cu abur (gri), din gaze cu captură de carbon (albastru), nuclear (roz/mov), prin piroliza metanului (turcoaz) sau din surse regenerabile (verde).

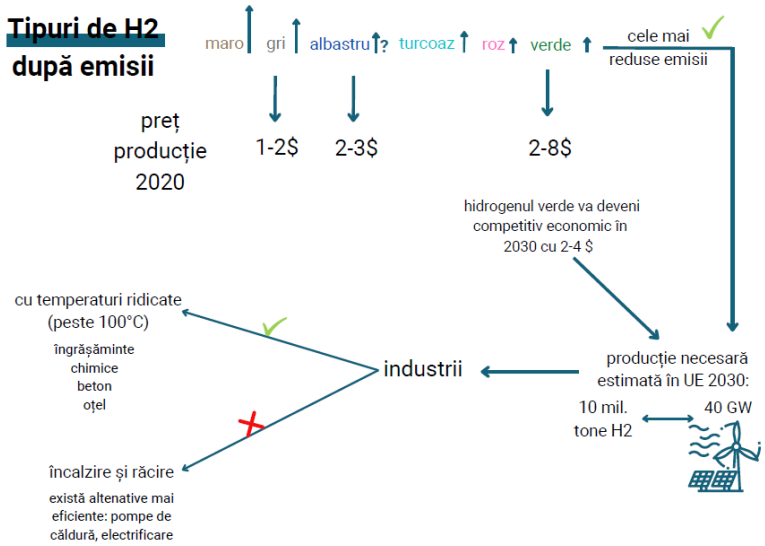
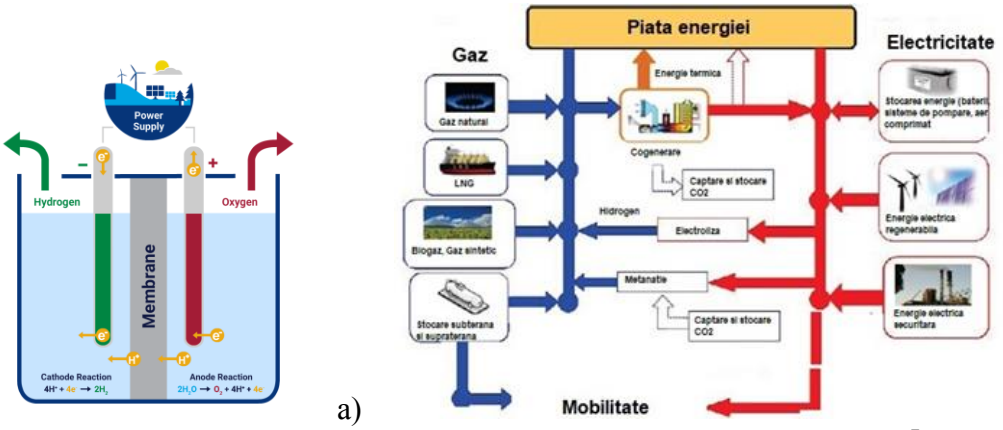

Figura nr. 2 – Tipuri de H_2 după emisii și costurile de producție[6]

Soluția cea mai eficientă pentru a produce „hidrogen verde" este cea utilizând energia eoliană și energia solară prin electroliză și astfel, moleculele de apă sunt împărțite în atomi de hidrogen și oxigen.

a) b)

Figura nr. 3 – Procesul de electroliză prin surse regenerabile (a)[7];
Implementarea unui sistem energetic pe bază de hidrogen (b)[8]

Prin Strategia națională de cercetare, inovare și specializare inteligentă 2022-2027 au fost stabilite ca obiective dezvoltarea de tehnologii eficiente pentru producere a hidrogenului din surse abundente, regenerabile și identificarea metodelor și tehnologiilor inovative de reducere a amprentei de carbon în sistemele de producere a energiei.

Delgaz Grid a realizat primul proiect, denumit 20HyGrid, care are ca obiectiv testarea în perioada noiembrie 2022 – octombrie 2024, a încălzirii sustenabile a locuinţelor, pe baza amestecului de hidrogen (20%) şi gaze naturale (80%).[9]

[6] https://cdn.wwf.ro/uploads/2023/01/26162703/WWF-Romania-si-Bankwatch_Analiza-Hidrogen.pdf
[7] https://www.woodmac.com/news/editorial/the-future-for-green-hydrogen/
[8] https://asociatiaenergiainteligenta.ro/hidrogenul-in-mod-gresit-este-considerat-doar-un-simplu-combustibil/
[9] https://asociatiaenergiainteligenta.ro/se-poate-utiliza-hidrogenul-in-sistemele-actuale-de-gaze-naturale/

Proprietățile hidrogenului

Hidrogenul este cel mai răspândit element chimic din univers, deoarece se găsește sub formă de plasmă în compoziția tuturor stelelor, unde prin reacții de fuziune cu heliul dau energia acestora, iar pe Terra este al treilea ca răspândire, după oxigen și siliciu.

Hidrogenul este cel mai ușor gaz, fiind un gaz incolor, inodor și insipid, are o densitate de aproximativ 0,08988 g/L la 0°C și 1 atmosferă de presiune și se găsește în compoziția unui număr mare de substanțe anorganice, cum ar fi: apa, acizii, bazele și sărurile acide și în aproape toate substanțele organice[10].

Hidrogenul are un punct de topire extrem de scăzut de -259,16°C și un punct de fierbere de -252,87°C. Aceste proprietăți îl fac dificil de stocat și manipulat, dar îl fac ideal pentru aplicații precum transportul energiei în pile de combustie[11].

Tabelul nr. 1 Proprietățile fizice și chimice de bază ale hidrogenului comprimat[12]

Nr. crt.	Proprietăţile fizice și chimice de bază ale hidrogenului comprimat	Caracteristici, valori
1.	Formulă chimică	H
2.	Punct de topire	-259,2 °C
3.	Punct de fierbere	-253 °C
4.	Temperatură critică	-240,0 °C
5.	Temperatură de autoaprindere	585 °C
6.	Greutatea atomică	1,00794
7.	Densitate (gaz)	0,090 g/L
8.	Densitate (lichid)	0.070 g/L
9.	Solubilitate în apă	1,62 mg/L
10.	Potenţial de ionizare	13,598 eV
11.	Limită de inflamabilitate – superioară (%)	75 %(V)
12.	Limită de inflamabilitate – inferioară (%)	4 %(V)
13.	Putere calorifică inferioară	120 MJ/kg

Hidrogenul gazos este extrem de inflamabil, la presiune atmosferică se aprinde în aer la concentrații volumetrice cuprinse între 4 % și 75 %, temperatura de autoaprindere este de 560 C, fiind necesară o energie de aprindere de 0,017 mJ, comparativ cu 0,25 mJ pentru hidrocarburi.

Variația entalpiei în urma arderii (puterea calorifică, căldura de ardere) este de −286 kJ/mol[13]:

$$2H_2(g) + O_2(g) \rightarrow 2H_2O(l) + 572\ kJ\ (286\ kJ/mol) \quad (1)$$

Flacăra hidrogenului în aer are o culoare albă strălucitoare sau albastră deschisă atunci când este arsă într-o reacție completă cu oxigenul, datorită temperaturii ridicate și a energiei eliberate în timpul reacției de ardere. De obicei, flacăra hidrogenului poate părea aproape invizibilă sau transparentă în lumina naturală, deoarece radiază în spectrul ultraviolet și albastru, iar lumina vizibilă emisă este relativ slabă comparativ cu alte flăcări[14].

Soluții tehnice pentru utilizarea hidrogenului în transporturi

Voith Group a revoluționat fabricarea de butelii din materiale compozite pentru stocarea hidrogenului la presiune ridicată și a realizat butelii care pot fi încărcate la presiuni de maxim 700

[10] Hydrogen: Its Technology and Role in the Energy Transition" – E. R. Fisher, 2016
[11] Properties of Hydrogen and Its Uses – A. S. Chien, Energy Reports, 2021
[12] https://www.linde-gas.ro/en/images/Hidrogen%20comprimat_tcm53-549854.pdf
[13] https://ro.wikipedia.org/wiki/Putere_calorific%C4%83
[14] Idem 10

bar. Carbon4Tank este un rezervor de H_2 de înaltă presiune de tip IV, are un volum de 350 litri și este fabricat prin tehnologia de înfășurare a filamentului TowPreg.[15]

Materialele compozite, cum ar fi polimerii armați cu fibră de carbon (CFRP), combină două sau mai multe materiale cu proprietăți diferite, fibră de carbon și un liant de rășină, pentru a crea un nou material ușor și foarte robust, potrivit pentru aplicații de înaltă performanță.

Fibrele de carbon continue sunt impregnate într-o baie de rășină, motiv pentru care acest proces este numit și „înfășurare umedă". Apoi fibrele impregnate TowPreg sunt înfășurate imediat într-o mașină de bobinat și se formează butelia, iar modelul de înfășurare poate fi optimizat pentru caracteristicile de presiune ale buteliei.

Înfășurarea TowPreg este o nouă metodă inovativă de producere a rolelor compozite cu standarde de calitate și de siguranță mai ridicate, diferența constând în înfășurarea filamentului, fibrele nu sunt expuse la o baie de rășină, sunt pre-impregnate, ceea ce duce la un consum mai mic de rășină și la o optimizare a buteliei, având ca obiectiv principal creșterea presiunii de încărcare.

Astfel, sistemul Composites 4.0 realizat din TowPreg de înaltă tehnologie, combină tehnologia, inginerie, știința materialelor și procesele de producție.

a)

b)

Figura nr. 4 - Butelie de hidrogen realizată prin tehnologia TowPreg (a); Sistemul de stocare Voith Plug & Drive H_2 pentru vehicule grele (b)[16]

Tabelul nr. 2 - Sisteme de stocare Voith Plug & Drive H_2

Caracteristici	H_2 Core	H_2 cu rezervor mare opțional	H2 cu rezervor mic opțional
Capacitate	56.8 kg	14.2 kg	5.7 kg
Presiunea	700 bar	700 bar	700 bar
Standarde	ADR[1], HGV-2	R134, HGV-2	HGV-2
Timp de încărcare	10 minutes	-	-

a)

b)

c)

Figura nr. 5 - Modul de bază H_2 Core - 56,8 kg (a); Modul H_2 Core + două rezervoare laterale - 76,7 kg (b); Modul H2 dublu Core - 113,6 kg (c)

Sistemul de stocare Voith H_2 propus pentru vehicule grele este un sistem de tip IV, cu o autonomie de până la 1000 km, dispune de rezervoare certificate ECR134 conform standardelor auto, are implementate supape și regulatoare de presiune certificate EC79/R134 și legături complete cu toate funcțiile de urgență[17][18].

[15] https://voith.com/corp-en/hydrogen-storage/h2-storage-tank.html
[16] https://voith.com/corp-en/hydrogen-storage/h2-storage-tank.html
[17] https://voith.com/corp-en/hydrogen-storage/hydrogen-storage-system.html
[18] I.A. Hassana - Hydrogen Storage Technologies for stationary and mobile applications: review, analysis and perspectives, https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1364032121005980

II. SIMULAREA UNUI ACCIDENT CHIMIC

Simulările realizate cu aplicațiile Aloha și Marplot au ca obiectiv crearea unei imagini de ansamblu asupra posibilităților de evaluare și monitorizare a riscului în cazul unui accident chimic, precum și a măsurilor de securitate necesare prevenirii unui accident ce implică substanțe periculoase. Prin noua tehnică de calcul disponibilă, odată cu avansarea tehnologiei și a programelor de simulare a accidentelor, au fost dezvoltate metode de cercetare a efectelor substanțelor chimice, a evaluării unei explozii, a unui incendiu sau a contaminării în zona accidentului chimic, radiația termică sau cantitatea și concentrația substanței răspândite în zona accidentului, precum și direcția și limitele zonei de acțiune a norului toxic cu concentrația letală.

Identificarea riscului este o problemă dificilă, din cauza diversităţii şi multitudinii evenimentelor potenţiale, iar simularea asistată de calculator este o unealtă care poate furniza date importante cu privire la modul de manifestare al unui accident chimic, luând în calcul scenariile posibile și prezintă avantajul că simulările pot fi repetate la nesfârșit.

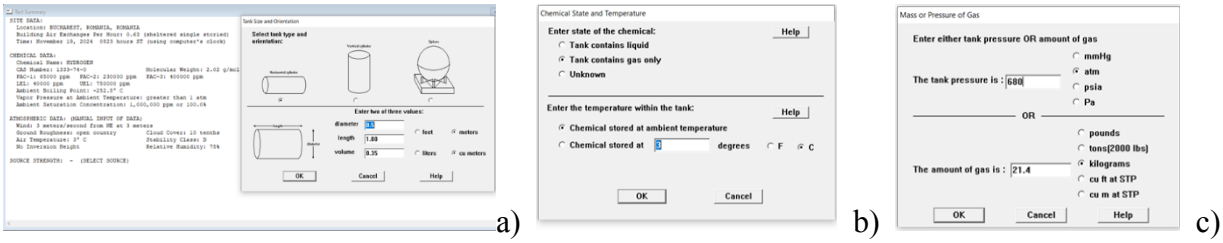
Prin utilizarea aplicației Aloha se vor realiza simulări pentru rezervorul cu hidrogen identificat pe mijloacele de transport, astfel se vor realiza următoarele tipuri de evenimente: simularea norului de vapori în cazul unei scurgeri, simularea unui incendiu în cazul unei scurgeri de gaz și explozia vaporilor sub presiune. În urma simulării vor rezulta zonele de risc determinate în funcție de substanța chmică, tipul rezervorului, tipul evenimentului, zona în care se produce evenimentul și condițiile meteo și apoi exportând simularea în aplicația Marplot se vor vizualiza pe harta Google zonele afectate, acestea fiind necesare pompierilor pentru asigurarea securității zonei de intervenție.

Etapele simulării

- *Date setate pentru site*:
- Locație: Șoseaua Morarilor, nr. 3, Sector 2, București, Romania, zonă urbană
- Ora: 12 noiembrie 2024, 12.59 (s-a folosit ceasul computerului)
- Viteza vântului: 3 metri/secundă dinspre NE la 3 metri (10,8 km/h)
- Schimbări de aer între clădiri pe oră: 0,72; fără înălțime de inversare
- Acoperirea cu nori: 100%
- Temperatura aerului: 3°C
- Clasa de stabilitate: D
- Umiditate relativă: 99%

- *Date privind substanța chimică*:
- Denumire chimică: Hidrogen
- Număr CAS: 1333-74-0
- Număr ONU: 1049
- Greutate moleculară: 2,02 g/mol
- PAC-1: 65000 ppm PAC-2: 230000 ppm PAC-3: 400000 ppm (PAC - Protective Area Criteria for Chemicals - Criteriile zonei de protecție pentru substanțe chimice)
- LEL: 40000 ppm UEL: 750000 ppm (LEL - Lower Explosive Limit - limita inferioară de explozie, UEL - Upper Explosive Limit - limita superioară de explozie)
- Punct de fierbere ambiental: -252,8°C
- Temperatură de autoaprindere: 560 °C
- Presiunea vaporilor la temperatura ambientală: mai mare de 1 atm
- Concentrația de saturație ambientală: 1.000.000 ppm sau 100,0%

- *Date privind rezervorul*:
- diametru rezervor: 0,5 metri
- lungime rezervor: 1,80 metri
- volumul rezervorului: 0,35 m^3
- rezervorul conține doar gaz, temperatura internă: 3°C
- masa de hidrogen în rezervor: 21,4 kilograme
- presiunea de încărcare a rezervorului: 680 atmosfere

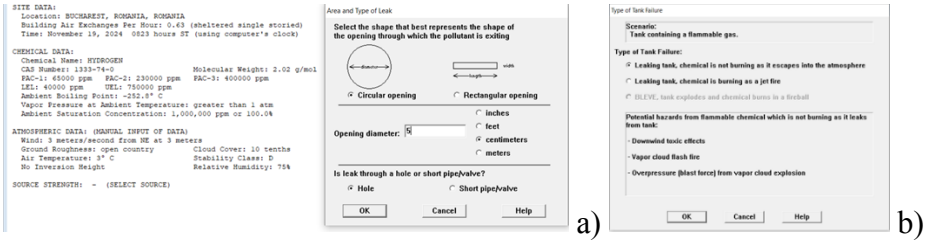

a) b) c)

Figura nr. 6 – Alegerea tipului de rezervor – rezervor cilindric orizontal (a), hidrogen gaz (b), presiunea hidrogenului în butelie (c)

• *Alegerea orificiului prin care se scurge hidogenul și modelul scurgerii din rezervor*

După cum se observă în figura de mai jos, s-a admis ipoteza apariției unei rupturi în corpul rezervorului, un orificiu circular cu diametrul de 5 cm, datorită unui defect de fabricație și ieșirea gazului în atmosferă, dar fără a arde. Autorul *Hao Li*, în articolul *Safety of hydrogen storage and transportation: An overview on mechanisms, techniques, and challenges*, scoate în evidență faptul că hidrogenul aflat sub presiune la ieșirea din rezervor, fără surse de aprindere, poate să ardă spontan și să inițieze o explozie[19].

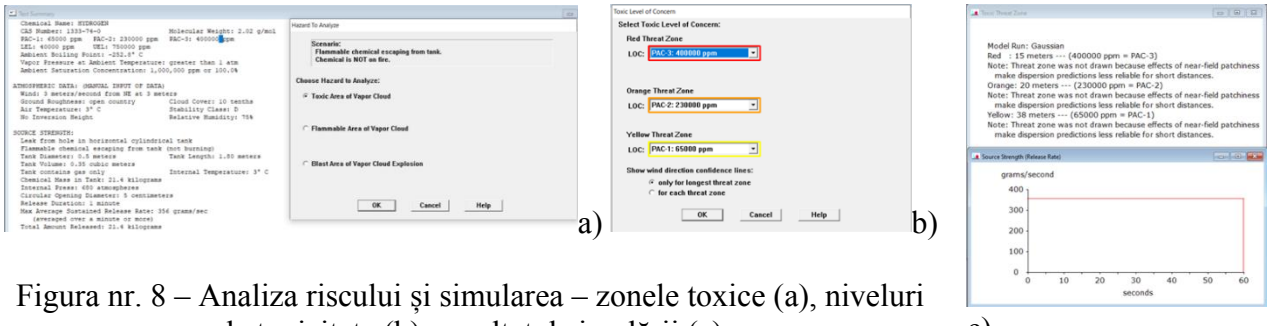
a) b)

Figura nr. 7 – Stabilirea orificiului (a) și tipul defecțiunii rezervorului (b)

Rezultatul simulării rezervorului ales și a condițiilor stabilite scoate în evidență faptul că durata de eliberare a întregii cantități de gaz, de 21,4 kilograme, este de numai 1 minut, iar rata medie de eliberare susținută maximă este de 356 grame/sec (în medie peste un minut sau mai mult).

• ***Simularea numărul 1 – Modelul zonelor toxice cu hidrogen***

Condițiile de simulare sunt următoarele: scurgerea hidrogenului prin orificiul rezervorului cilindric orizontal (diametrul deschiderii circulare de 5 centimetri), iar produsul chimic inflamabil care scapă din rezervor nu arde.

a) b) c)

Figura nr. 8 – Analiza riscului și simularea – zonele toxice (a), niveluri de toxicitate (b), rezultatul simulării (c)

Se poate observa în prima simulare (modelul Gaussian) că rata medie eliberată în atmosferă este de 356 grame/secundă, având o concentrație în zona roșie de 400.000 ppm (părți pe milion) până la o distanță de 15 metri, 230.000 ppm în zona portocalie până la distanța de 20 de metri și 65.000

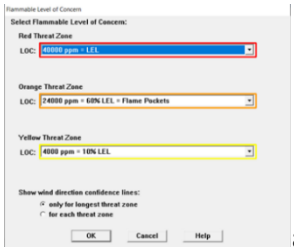
[19] Hao Li, Xuewen Cao, Yang Liu, Yanbo Shao, Zilong Nan, Lin Teng, Wenshan Peng, Jiang Bian - Safety of hydrogen storage and transportation: An overview on mechanisms, techniques, and challenges - Energy Reports Volume 8, November 2022, Pages 6258-6269

ppm până la distanța de 38 metri, pentru zona galbenă. Pentru aceste zone este nevoie de energia minimă de aprindere de 0,017 mJ pentru a se iniția explozia. Zonele de amenințare nu au fost trasate de softul Aloha, deoarece pentru distanțe mici predicțiile de dispersie sunt mai puțin fiabile.

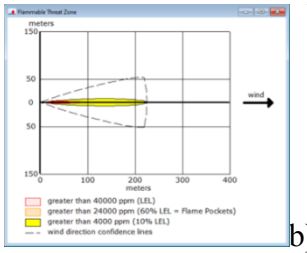
• ***Simularea numărul 2 – Modelul scurgerii hidrogenului din rezervor și arderea acestuia sub formă de jet de foc***

Pentru a doua simulare au fost menținute aceleași condiții de simulare, scurgerea hidrogenului prin orificiul rezervorului cilindric orizontal (diametrul deschiderii circulare de 5 centimetri), iar produsul chimic inflamabil care scapă din rezervor arde sub formă de jet de foc.

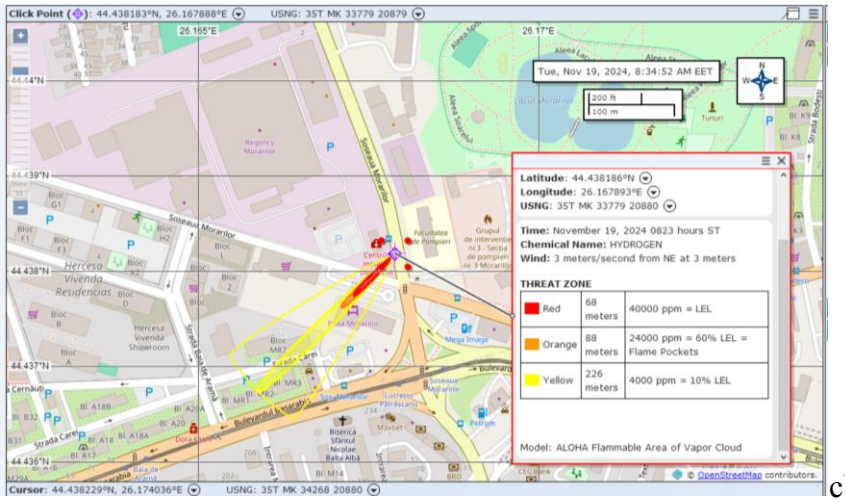
Se pot observa zonele de pericol pentru această simulare, după modelul Gaussian în figura nr. 9, pentru care concentrația în zona roșie este de 40.000 ppm (părți pe milion) (LEL) până la o distanță de 68 metri, 24.000 ppm (60% LEL) în zona portocalie până la distanța de 88 de metri, pot apărea buzunare de flacări și 4.000 ppm (10% LEL) până la distanța de 226 metri, pentru zona galbenă.

a)

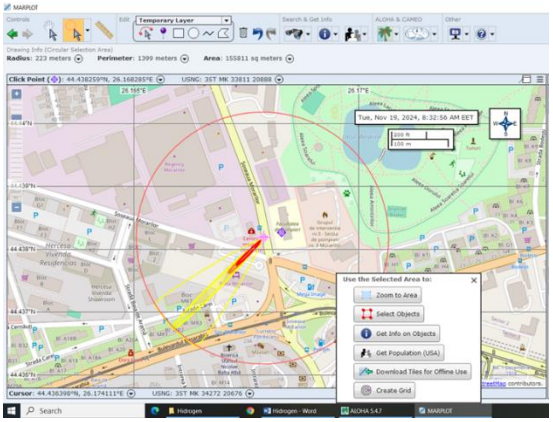
b)

c)

Figura nr. 9 – Simularea jetului de foc – nivelurile concentrațiilor de H_2 (a), zonele de pericol simulate (b), zonele de pericol marcate pe hartă în Marplot (c)

Având în vedere faptul că jetul de hidrogen se scurge dintr-un rezervor care are presiunea de 680 bari, diamerul orificiului fiind de 5 cm , iar viteza vântului fiind de numai 3 m/s (10,8 km/h), se consideră că toată zona marcată pe harta din figura nr. 10 este vulnerabilă, deoarece jetul de foc poate fi orintat în orice direcție, în funcție de locul producerii spărturii.

a)

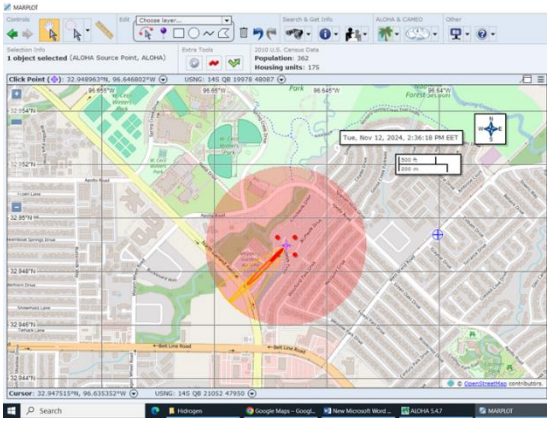

b)

Figura nr. 10 – Zona de pericol în cazul producerii unui accident – în România (a), în SUA (b)

Pentru un scenariu asemănător simulat în Statele Unite ale Americii, aplicația Marplot evaluează numărul clădirilor și al persoanelor din zona de pericol și astfel serviciile de urgență au la dispoziție o unealtă utilă pentru a identifica și a monitoriza numărul victimelor atunci când se evacuează zona respectivă, datorită apariției unui accident din această categorie.

- ***Simularea numărul 3 - zona de explozie a norului de vapori***

Pentru a treia simulare au fost menținute aceleași condiții de simulare ca la celelalte două simulări anterioare, și pentru zona de explozie a norului de vapori de hidrogen pot apărea două situații: norul poate fi aprins de o scânteie de flacără sau de o detonație.

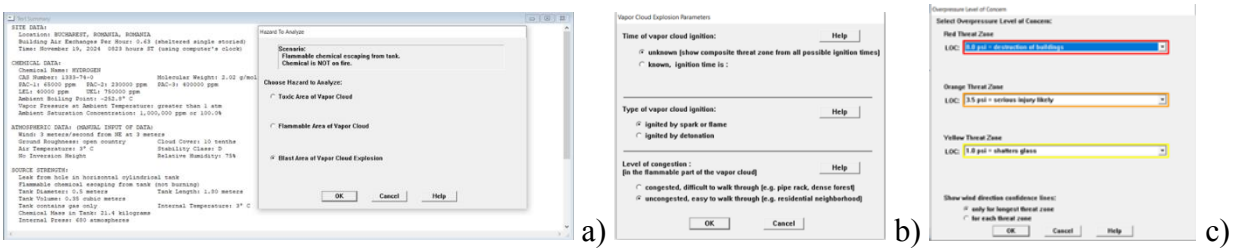

a) b) c)

Figura nr. 11 – Simularea unei explozii (b), modul de aprindere a norului de vapori de H_2 (b), zonele de presiune rezultate prin simulate (c)

Scenariul 3.1 – Norul de vapori de hidrogen poate fi aprins de o scânteie de flacără

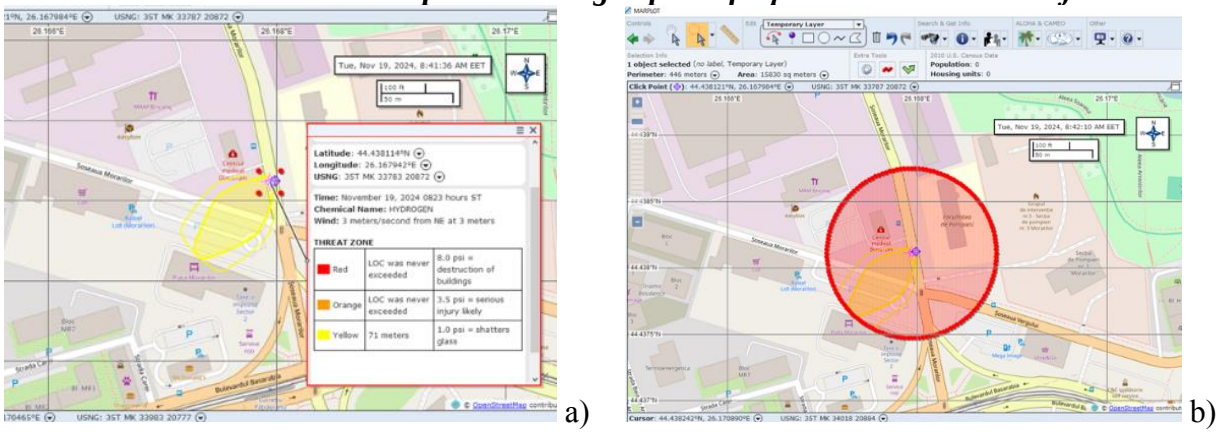

a) b)

Figura nr. 12 – Marcarea zonelor de pericol în Marplot (a), evaluarea zonei probabile de pericol (b)

Se poate observa în figura nr. 12 că zona roșie și zona portocalie sunt suprapuse și se identifică în zona rezervorului, iar zona galbenă se întinde până la 71 metri și pe direcția suflului exploziei se pot sparge ferestrele locuințelor.

Scenariul 3.2 – Norul de vapori de hidrogen poate fi aprins prin detonare

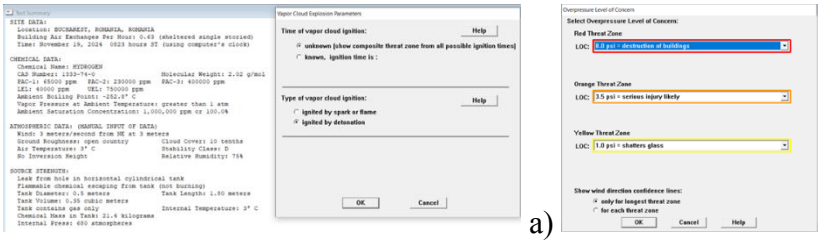

a) b)

Figura nr. 13 – Simularea unei explozii - modul de aprindere a norului de vapori de H_2 (a), zonele de presiune rezultate prin simulate (c)

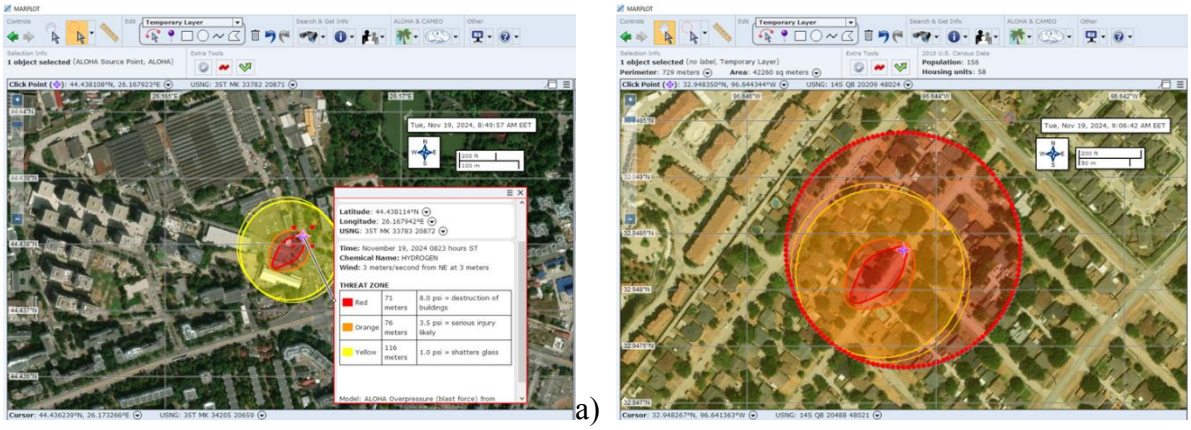

Figura nr. 14 – Marcarea zonelor de pericol în Marplot (a), evaluarea zonei probabile de pericol (b)

Se poate observa în figura nr. 14 că zona roșie se poate manifesta pe o distanță de 71 metri și pot apărea distrugeri ale clădirilor, în zona portocalie, până la 76 metri, persoanele surprinse pot suferi vătămări grave cu o probabilitate ridicată, iar în zona galbenă, până la 116 metri pe direcția suflului exploziei se pot sparge ferestrele locuințelor.

III. CONCLUZII

Utilizarea rezervoarelor cu hidrogen încărcate la 700 bari prezintă o serie de riscuri semnificative legate de siguranța operațională și de posibilitatea apariției unor accidente sau evenimente periculoase. Aceste riscuri sunt determinate de natura hidrogenului ca fiind un gaz extrem de inflamabil și ușor de aprins, precum și de presiunea ridicată la care este stocat.

Încărcarea repetată în condiții extreme de presiune, 700 bari, poate duce la uzura materialelor rezervorului, astfel crește riscul de fisurare sau de apariție a unor defecte de integritate structurală.

În cazul unui defect structural sau al unui impact extern, în urma unui accident rutier, presiunea foarte ridicată a hidrogenului poate duce la fisurarea sau spargerea rezervorului, iar acest lucru poate cauza o eliberare bruscă de gaz care în prezența unei surse de aprindere de minim 0,017 mJ prezintă un potențial foarte mare de explozie.

În cazul unei scurgeri majore sau a unui accident, hidrogenul se va extinde rapid și poate răci mediul înconjurător datorită efectului Joule-Thomson (scăderea temperaturii unui gaz la scăderea adiabatică a presiunii prin traversarea unui orificiu îngust), iar acest lucru poate cauza înghețarea materialelor sau a echipamentelor din apropiere și poate duce la răniri în rândul personalului de intervenție sau la distrugeri ale echipamentelor.

Hidrogenul poate scăpa prin orice fisură mică, deoarece moleculele de hidrogen sunt foarte mici și pot difuza prin materiale care nu sunt complet etanșe și având în vedere faptul că hidrogenul este un gaz incolor, inodor și insipid, este dificilă detectarea cu ochiul liber a unei scăpări de gaz, iar aceste scăpări pot duce la acumularea unui amestec exploziv, cu limite între 4 – 75%.

Flacăra hidrogenului este extrem de fierbinte, cu o temperatură de ardere de aproximativ 2000°C sau mai mult, iar în condițiile unui mediu luminos puternic, flacăra este aproape invizibilă, poate fi foarte greu de observat, fiind un pericol semnificativ în cazul unei scurgeri de hidrogen sau la declanșarea unui incendiu.

Pentru a preveni apariția unor evenimente nedorite se recomandă ca utilizatorul și/sau transportatorul să își însușească informațiile cuprinse în fișa cu datele de securitate specifice substanței periculoase, profesioniștii pentru situații de urgență să cunoască aplicațiile Aloha și Marplot pentru a simula diferite scenarii care ar putea avea loc în raionul de intervenție, iar prin utilizarea aplicației Cameo să cunoască și să aplice procedurile de intervenție corect și operativ.

Bibliografie

[1]. Hao Li, Xuewen Cao, Yang Liu, Yanbo Shao, Zilong Nan, Lin Teng, Wenshan Peng, Jiang Bian - Safety of hydrogen storage and transportation: An overview on mechanisms, techniques, and challenges - Energy Reports Volume 8, November 2022, Pages 6258-6269

[2]. Hydrogen: Its Technology and Role in the Energy Transition – E. R. Fisher, 2016

[3]. Properties of Hydrogen and Its Uses – A. S. Chien, Energy Reports, 2021

[4]. I.A. Hassana - Hydrogen Storage Technologies for stationary and mobile applications: review, analysis and perspectives, https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1364032121005980

[5]. Hannah Ritchie, Max Roser and Pablo Rosado (2020) - "Renewable Energy" Published online at OurWorldinData.org. Retrieved from: https://ourworldindata.org/renewable-energy

[6]. https://cdn.wwf.ro/uploads/2023/01/26162703/WWF-Romania-si-Bankwatch_Analiza-Hidrogen.pdf

[7]. Directiva (UE) 2018/2001 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2018 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile

[8]. https://www.epa.gov/cameo/aloha-software

[9]. https://asociatiaenergiainteligenta.ro/hidrogenul-in-mod-gresit-este-considerat-doar-un-simplu-combustibil/

[10]. https://ourworldindata.org/co2-and-greenhouse-gas-emissions

[11]. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020DC0301

[12]. https://www.linde-gas.ro/en/images/Hidrogen%20comprimat_tcm53-549854.pdf

[13]. https://ro.wikipedia.org/wiki/Putere_calorific%C4%83

[14]. https://voith.com/corp-en/hydrogen-storage/

[15]. https://www.woodmac.com/news/editorial/the-future-for-green-hydrogen/

ȘTIINȚE MILITARE,
INFORMAȚII ȘI ORDINE PUBLICĂ

ROLUL COMBINAT AL TEHNICILOR DE INTERVIEVARE ȘI AL POLIGRAFULUI ÎN TRANSFORMAREA DECLARAȚIILOR ÎN CONFESIUNI AUTENTICE

THE COMBINED ROLE OF INTERVIEW TECHNIQUES AND THE POLYGRAPH IN TRANSFORMING DECLARATIONS INTO AUTHENTIC CONFESSIONS

Andrei LUNGU
doctorand, master în drept, master în psihologie, poligrafolog
Academia ,,Ștefan cel Mare" a MAI din Republica Moldova
e-mail: andrei.lungu@mai.gov.md
Victor DANILESCU
Șef adjunct al Direcției urmărire penala al IGP
e-mail: victor.danilescu@igp.gov.md

Abstract(ro): *Acest articol prezintă rezultatele unei cercetări desfășurate în Penitenciarul 9 de tip închis din Republica Moldova, care a evaluat eficiența combinată a tehnicilor de intervievare și a poligrafului în transformarea declarațiilor nesincere în confesiuni autentice. Studiul a implicat doi deținuți recidiviști cu un istoric infracțional semnificativ și a utilizat tehnici precum P.E.A.C.E., tehnica Reid și testarea poligraf. Rezultatele au arătat că aplicarea etapizată și coordonată a acestor metode a condus la modificarea declarațiilor inițiale și la obținerea unor informații ascunse, demonstrând eficiența abordării integrate în facilitarea sincerității subiecților. Cercetarea subliniază importanța combinării tehnicilor psihocriminalistice cu poligraful în investigarea infracțiunilor, oferind o perspectivă practică asupra modului în care aceste instrumente pot fi utilizate pentru a obține confesiuni autentice în mediul penitenciar.*

Abstract(en): *This article presents the results of research conducted in Closed-Type Penitentiary 9, evaluating the combined effectiveness of interview techniques and the polygraph in transforming insincere declarations into authentic confessions. The study involved two recidivist inmates with significant criminal histories and utilized techniques such as P.E.A.C.E., the Reid Technique, and polygraph testing. The results showed that the staged and coordinated application of these methods led to modifications of the initial declarations and the unveiling of hidden information, demonstrating the efficiency of the integrated approach in facilitating the sincerity of subjects. The research underscores the importance of combining psychocriminalistic techniques with the polygraph in criminal investigations, offering practical insights into how these tools can be used to obtain authentic confessions in the penitentiary environment.*

Keywords*: Interview techniques, Polygraph, Authentic confessions, Transformation of declarations, Psychocriminalistic techniques, P.E.A.C.E., Reid Technique, Subject sincerity, Criminal investigation, Penitentiary environment.*

INTRODUCERE

Obținerea declarațiilor sincere și autentice de la persoanele implicate în activități infracționale reprezintă o provocare majoră în domeniul investigațiilor penale. Disimularea informațiilor, minciuna deliberată și omiterea aspectelor relevante constituie obstacole frecvente care pot compromite eficacitatea procesului de investigare și, implicit, actul de justiție. În acest context, dezvoltarea și aplicarea unor tehnici avansate de intervievare, alături de utilizarea poligrafului, devin instrumente fundamentale pentru facilitarea sincerității și obținerea confesiunilor autentice.

Tehnicile de intervievare precum P.E.A.C.E.[1] și tehnica Reid[2] au fost elaborate pentru a optimiza interacțiunea dintre intervievatori și subiecți, promovând strategii care încurajează cooperarea și reduc

[1] Sergiu Nestor și Andrei Lungu, „Aspecte criminalistice ale aplicării tehnicii P.E.A.C.E. la audierea persoanelor," în Revista Științifico-practică „Legea și Viața", nr. ianuarie-februarie (2022): 110-115. ISSN 1810-309X.

[2] Iurie Odagiu și Andrei Lungu, „Aspecte criminalistice ale aplicării tehnicii Reid la audierea persoanelor," în Anale Științifice ale Academiei „Ștefan cel Mare" a Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova. Științe juridice, nr. 14 (Chișinău, 2021): 99-109. ISBN 978-9975-135-44-3.

probabilitatea furnizării de informații false sau inexacte. Metoda P.E.A.C.E. (Preparation and Planning, Engage and Explain, Account, Closure, Evaluate) se caracterizează printr-o abordare etică și neconfruntativă, menită să creeze un mediu propice comunicării deschise. În contrast, tehnica Reid se concentrează pe identificarea indiciilor comportamentale asociate cu deceptivitatea, prin observarea atentă a reacțiilor subiectului și aplicarea unor tactici specifice de intervievare.

În completarea acestor tehnici, poligraful devine un instrument valoros de influență psihologică, menit să ofere date suplimentare relevante pentru analiza veridicității declarațiilor. Astfel, combinația acestor metode oferă o abordare integrată, optimizată pentru obținerea unor informații ascunse și confesiuni autentice în investigațiile penale.

Scopul acestui studiu este de a evalua eficiența combinată a tehnicilor de intervievare (P.E.A.C.E. și Reid) și a poligrafului în transformarea declarațiilor nesincere în confesiuni autentice în cadrul investigării penale. Studiul își propune să examineze modul în care aceste tehnici, aplicate coordonat și etapizat, influențează nivelul de sinceritate al subiecților, contribuind la obținerea unor informații ascunse și relevante pentru procesul de investigare.

Prin această cercetare, urmărim să identificăm potențialul acestor metode de a spori acuratețea declarațiilor și de a facilita dezvăluirea de noi informații, oferind astfel o bază empirică pentru îmbunătățirea tehnicilor de investigație aplicate în mediul penitenciar și în alte contexte investigative.

Metode și materiale aplicate. Realizarea acestei cercetări s-a bazat pe metode din teoria juridică și psihocriminalistică, incluzând metoda logică, pentru a structura și clarifica argumentele, și analiza comparativă, utilizată pentru a evalua eficiența tehnicilor P.E.A.C.E. și Reid în facilitarea sincerității declarațiilor. De asemenea, s-a aplicat analiza sistemică, pentru a îmbina literatura de specialitate cu datele empirice obținute, și analiza deductivă, pentru a interpreta modul în care aceste tehnici pot transforma declarațiile nesincere în confesiuni autentice. Contextul istoric al evoluției tehnicilor de intervievare și al utilizării poligrafului a fost integrat prin metoda istorică, oferind o perspectivă de ansamblu asupra importanței acestor instrumente în investigarea penală.

Rezultate obținute și discuții

Rezultatele etapei de ascultare pasivă.

Etapa de ascultare pasivă, inspirată din tehnica P.E.A.C.E.[3], a fost utilizată în această cercetare pentru a permite subiecților să-și exprime liber declarațiile, fără întreruperi sau intervenții din partea intervievatorilor.

La momentul de început s-a observat o tendință de închidere din partea persoanei intervievate, trădată printr-o serie de mesaje nonverbale care indicau o stare de rezervă. Discursul inițial al subiectului a fost bine structurat și coerent, ceea ce a sugerat intervievatorilor că subiectul pregătise această declarație anterior, fiind un text posibil repetat și livrat în mod similar în diverse ocazii anterioare.

În această etapă, s-a urmărit stabilirea unui contact psihologic favorabil, destinat să faciliteze o comunicare de calitate între intervievator și subiect. Această conexiune inițială avea rolul de a diminua rezistența subiectului și de a crea un cadru în care acesta să perceapă interviul ca pe un dialog deschis, lipsit de presiuni sau intervenții forțate.

Totodată, un obiectiv specific al acestei faze a constat în observarea și preluarea reacțiilor comportamentale ale persoanei intervievate, în absența unei nevoi sau motivații evidente de a disimula. Această observație neîntreruptă a permis intervievatorilor să înregistreze detalii subtile ale limbajului nonverbal, cum ar fi microexpresiile, schimbările în ritmul respirației, contactul vizual și variațiile de ton, oferind astfel o imagine autentică asupra comportamentului de bază al subiectului în contextul unei declarații considerate „neutre.” Această analiză comportamentală de referință a fost menită să ofere un punct de comparație valoros pentru etapele ulterioare, în care presiunea întrebărilor ar putea genera modificări semnificative în modul de reacție al subiectului.

[3] Tehnica P.E.A.C.E. este o metodă de intervievare dezvoltată în Marea Britanie, recunoscută pentru abordarea sa etică și non-confruntativă, menită să încurajeze declarațiile voluntare ale subiecților. Utilizată în investigarea penală, tehnica promovează un cadru de comunicare deschis și structurat, focalizându-se pe obținerea informațiilor relevante printr-o ascultare activă și minimizarea presiunii asupra persoanei intervievate.

Mobilierul din încăpere a fost dispus strategic, urmărindu-se crearea unui mediu care să inducă o stare suplimentară de confort persoanei intervievate. Această organizare spațială a fost gândită astfel încât subiectul să se simtă în largul său, lipsit de constrângeri fizice care ar putea genera o tensiune suplimentară.

De asemenea, distanța între intervievator și persoana intervievată a fost atent stabilită, menținând o proximitate care să sugereze deschidere și accesibilitate, evitând totodată orice senzație de intimidare. Această dispunere a fost destinată să susțină o atmosferă de comunicare prietenoasă și informală, reducând barierele psihologice și facilitând un dialog în care subiectul să perceapă interviul ca pe o conversație echilibrată, mai degrabă decât ca pe o situație formală de interogare.

Cadența și viteza expunerii au fost analizate cu atenție, reprezentând indicatori semnificativi ai confortului și naturaleței subiectului în timpul declarației. Variațiile în ritmul discursului, alături de eventualele fluctuații în intensitatea vocii, au furnizat indicii valoroase asupra nivelului de control și spontaneitate manifestat de persoana intervievată.

În paralel, reactivitatea la răspuns a fost monitorizată pentru a observa dacă subiectul manifestă ezitări, accelerări bruște sau schimbări în tonul vocii, toate aceste elemente fiind indicative ale stării emoționale și ale disponibilității de a comunica deschis. Aceste observații, deși aparent subtile, au oferit intervievatorilor repere concrete asupra gradului de implicare autentică a subiectului și au contribuit la fundamentarea unei baze comportamentale de comparație pentru etapele ulterioare ale interviului.

Pe durata celor 7-8 minute de expunere neîntreruptă, subiectul a avut libertatea de a-și organiza gândurile și de a relata evenimentele într-un ritm propriu, ceea ce a permis observarea unor elemente comportamentale care, altfel, ar fi fost influențate de intervențiile intervievatorului. În acest interval, subiectul și-a structurat declarația fără presiune, iar această continuitate a oferit un flux autentic al discursului, sugerând nivelul său de confort și gradul de pregătire.

În cadrul acestei etape, intervievatul a fost totuși întrebat dacă consideră că și-a înțeles greșelile și dacă a mai desfășurat și alte activități infracționale care nu au fost documentate de organele de aplicare a legii. Răspunsurile au venit prompt, intervievatul afirmând că a conștientizat *„greșelile vieții”*[4] și negând categoric orice alte activități de natură infracțională, susținând că nu a săvârșit fapte ilegale nedocumentate. Această reacție rapidă și aparent sigură a fost observată cu atenție, oferind intervievatorilor indicii asupra controlului exercitat de subiect asupra declarațiilor sale și potențialei pregătiri prealabile a acestui răspuns.

Etapa de întrebări structurate.

La etapa următoare, s-a aplicat procedeul de tactică criminalistică cunoscut sub denumirea de *audierea sistematică*[5]. În cadrul acestui procedeu, prin intermediul întrebărilor structurate, intervievatul a fost solicitat să clarifice, într-o manieră detaliată și organizată, modul în care a conceput și pregătit infracțiunea. Întrebările au fost orientate spre obținerea unei descrieri complete a elementelor esențiale, precum identificarea persoanelor participante și specificarea rolului fiecărei persoane implicate, mijloacele utilizate, secvențele de acțiune și coordonarea acestora.

Persoana intervievată a fost așezată pe un scaun, fără a avea în față vreun element protector, astfel încât să fie complet „*descoperită*” din punct de vedere vizual. Din perspectivă psihologică, absența unui obiect în fața sa – cum ar fi o masă sau alt element de barieră – accentuează sentimentul de expunere, generând o stare de vulnerabilitate și disconfort[6]. Această poziționare a fost intenționată, întrucât cercetările sugerează că subiecții expuși într-un astfel de mod tind să manifeste o deschidere mai redusă la disimulare, fiind mai predispuși la comportamente autentice și mai puțin confortabili în a susține răspunsuri nesincere.

S-a menținut o distanță formală de peste 1,2 metri, poziționare care a conferit intervievatorului o postură dominantă și autoritară. Această distanță, specifică interacțiunilor de tip

[4] Notă: La trei luni după interviul realizat în cadrul acestui studiu, subiectul a fost eliberat din detenție. Ulterior, acesta a comis un nou act infracțional, sustrăgând o geantă de la o femeie în plină stradă. Identificat rapid de autorități, a fost reținut și se află din nou în detenție.

[5] Tudor Osoianu, Iurie Odagiu, Dinu Ostavciuc, și Constantin Rusnac. Tactica acțiunilor de urmărire penală. Chișinău: Editura Cartea Militară, 2020, p. 184.

[6] Stan B. Walters. Principles of Kinesic Interview and Interrogation. Boca Raton: CRC Press, 2003, pp. 121-123.

formal, a fost utilizată intenționat pentru a induce o schimbare subtilă în dinamica puterii dintre intervievator și subiect. Imediat după ajustarea poziției, s-a observat o retragere vizibilă a subiectului, manifestată printr-o atitudine de închidere și o reducere semnificativă a cooperării. Această reacție a evidențiat sensibilitatea subiectului la schimbările din mediul proxemic și impactul direct al distanței asupra comportamentului său nonverbal și verbal.

Constatăm, în acest context, că ajustarea distanțelor între intervievator și subiect poate avea un caracter manipulator și reprezintă un instrument strategic care poate influența starea psihologică a persoanei intervievate. Prin gestionarea intenționată a proximității, se pot induce senzații de confort sau disconfort, facilitând astfel obținerea unui anumit tip de reacție. Acest efect va fi resimțit cu o intensitate și mai mare în etapa următoare, când se va aplica tehnica de intervievare dezvoltată de John Reid[7], cunoscută pentru capacitatea sa de a exercita presiune asupra subiectului și de a exploata răspunsurile sale emoționale și comportamentale în timpul interogatoriului.

Timpul de răspuns la întrebările relevante a fost observat a fi considerabil mai mare, sugerând că acestea provocau disconfort și necesitau o elaborare atentă din partea subiectului. Acest timp suplimentar de răspuns indică o posibilă ezitare și un proces de reflexie care arată că persoana simțea nevoia să-și construiască răspunsurile cu precauție.

La întrebările legate direct de faptele comise, subiectul a început să manifeste un comportament simulat, pretinzând că nu a auzit bine întrebarea sau că nu a înțeles-o corect. De asemenea, s-a remarcat o tendință frecventă de a repeta integral întrebarea formulată, o tehnică evidentă de câștigare a timpului, permițându-i astfel să își formuleze un răspuns aparent coerent, dar gândit cu atenție. Aceste reacții au fost interpretate ca posibile semne de disimulare, menite să ofere subiectului un scut temporar în fața unor întrebări care atingeau aspecte sensibile ale activităților sale infracționale.

La întrebările referitoare la alte infracțiuni comise, care nu au fost încă documentate de organele polițienești, răspunsul subiectului a fost formulat într-o manieră aparent afirmativă, repetând expresia „*cu siguranță... cu siguranță...”*. Totuși, spre deosebire de răspunsul ferm și neechivoc oferit în prima parte a interviului, unde subiectul a susținut categoric că a înțeles „greșelile vieții” și că nu a mai comis alte infracțiuni, această afirmație părea lipsită de convingere. Ezitarea subtilă, acompaniată de tonul fluctuant și inflexiunile vocale inconstante, nu au reușit să transmită aceeași siguranță și determinare, sugerând o tensiune interioară și o posibilă rezervă în răspuns. Această discrepanță între cele două momente ale interviului **subliniază** o variabilitate în comportament și poate ridica suspiciuni cu privire la sinceritatea completă a subiectului.

Rezultatele etapei cu aplicarea unor elemente din Tehnica Reid.

Următoarea etapă a interviului a implicat integrarea mai multor elemente din tehnica Reid, începând cu o schimbare strategică a amplasării subiectului în cameră. Intervievatul a fost așezat pe un scaun plasat într-un colț al încăperii, cu ieșirea poziționată vizavi de locul său, astfel încât perspectiva asupra ușii era clară, dar accesul părea simbolic blocat de prezența intervievatorului. Această configurare spațială a fost concepută să inducă, la un nivel inconștient, sentimentul că orice „ieșire” din situația de interogare este condiționată de o confruntare directă cu intervievatorul, perceput astfel ca un obstacol inevitabil.

Prin această amplasare, s-a urmărit transmiterea unui mesaj nonverbal de autoritate și control din partea intervievatorului, amplificând percepția subiectului asupra propriei captivități psihologice. Această tehnică subtilă, specifică metodei Reid, a fost destinată să intensifice disconfortul subiectului și să reducă sentimentul acestuia de evadare mentală, generând un cadru favorabil unei eventuale confesiuni prin accentuarea vulnerabilității și izolării percepute.

Apelând la regula manipulării distanțelor, intervievatorul a pătruns în zona de intimitate psihologică a subiectului, apropiindu-se la o distanță mai mică de 45 cm, pentru a spori presiunea

[7] John E. Reid a fost un polițist și psiholog american, recunoscut pentru dezvoltarea unei tehnici unice de interogare, cunoscută drept „tehnica Reid.” Această metodă, introdusă în anii 1940, s-a remarcat printr-o abordare sistematică care combină observarea comportamentului nonverbal cu un set de întrebări strategice, concepute pentru a induce presiune psihologică asupra subiectului și a detecta semne de deceptivitate.
Reid a colaborat cu avocatul Fred E. Inbau pentru a dezvolta și populariza această tehnică, publicând împreună cartea Criminal Interrogation and Confessions, care a devenit un standard în domeniul interogatoriilor.

psihologică. Această reducere deliberată a distanței, menită să invadeze spațiul personal al intervievatului, a urmărit inducerea unei stări accentuate de disconfort și diminuarea controlului subiectului asupra propriilor reacții.

În același timp, s-a apelat la o intensificare a para-verbalului, formulând întrebările într-un ton ridicat, cu accente acuzatoare, sugerând reproș sau suspiciune. Această combinație de proximitate și variații de intonație a fost utilizată strategic pentru a destabiliza emoțional subiectul, încurajând astfel un răspuns mai sincer sub presiunea unei confruntări percepute ca inevitabile.

Unul dintre elementele centrale aplicate în această etapă a fost formularea unor întrebări relevante, fără a oferi efectiv posibilitatea subiectului de a răspunde complet. Orice încercare de răspuns din partea intervievatului era în mod constant „contracarată" printr-o nouă întrebare, astfel încât acesta nu avea ocazia de a furniza explicații justificative pentru acțiunile sale. Această strategie de intervievare, desfășurată pe parcursul a aproximativ 10 minute, a generat o intensificare treptată a tensiunii interne, atingând un nivel maxim și amplificând disconfortul psihologic resimțit de subiect.

În momentul în care tensiunea internă a subiectului a atins un nivel ridicat, intervievatorul a decis să permită acestuia să se exprime liber. S-a **observat** că expunerea era marcată de un puternic ton emoțional, cu o viteză de exprimare semnificativ crescută și gesticulare amplă, ceea ce indica o lipsă de control asupra mesajului transmis. Această declarație s-a dovedit a fi substanțial diferită de cele anterioare, întrucât subiectul nu părea să controleze fiecare cuvânt rostit, fiind prins într-un flux de justificații spontane, prin care încerca să convingă intervievatorul de veridicitatea sa.

Această exaltare emoțională și reducerea autocontrolului au condus la o expunere detaliată a modului de operare (*modus operandi)*, evidențiind aspecte specifice ale acțiunilor sale. Dată fiind intensitatea reacțiilor emoționale și scăderea filtrului intern, putem presupune că această declarație, mult mai liberă și lipsită de precauții, reflectă o versiune mult mai autentică a evenimentelor descrise, nefiltrată și neprelucrată de către subiect.

Intervievatorul, în acest punct, s-a retras la o distanță confortabilă pentru ambii participanți (între 45 și 120 cm), adoptând o poziție care permitea observarea și memorarea detaliilor expuse de subiect.

Rezultatele aplicării poligrafului.

Următorul pas în cadrul cercetării noastre a fost cuplarea intervievatului la senzorii poligrafului Lafayette LX4000.

Având camera de luat vederi în față, i-am solicitat intervievatului o confirmare a faptului că participă voluntar la acest experiment și că nu este supus niciunei forme de constrângere. Totodată, acesta și-a exprimat acordul de a fi testat cu poligraful. I-am oferit o prezentare generală a aparatului și a specificului întrebărilor pe care urma să le audă, menționând că, în mare parte, acestea vor reflecta întrebările formulate anterior. **Considerăm că** este important ca persoana testată să fie informată în linii generale despre scopul cercetării și procedurile utilizate, însă fără a avea acces detaliat la întrebările specifice ce vor fi adresate, pentru a evita pregătirea unor răspunsuri premeditate.

Un aspect deosebit de relevant în această etapă a fost reacția subiectului, care a manifestat o stare de stres profund la simpla vedere a poligrafului. Această reacție subliniază nu doar funcția sa ca instrument de măsurare a reacțiilor psihofiziologice, ci și rolul său de factor psihologic ce amplifică disconfortul și anxietatea persoanei testate. Poligraful, prin prezența sa impunătoare și tehnologia asociată, devine un element de influență psihologică considerabilă, creând premisele unui climat în care subiectul percepe situația drept imposibil de controlat, iar orice încercare de disimulare devine incertă.

În acest context, **este de reținut** că o etapă pre-test bine structurată poate genera un impact psihologic atât de puternic încât, statistic, 20-25% dintre cei care urmează să fie supuși testării cu poligraful optează să nu continue procedura, alegând în schimb să ofere mărturisiri voluntare asupra faptelor comise. Această tendință evidențiază nu doar funcționalitatea poligrafului ca instrument de investigare, ci și eficiența unui proces de pregătire psihologică corect structurat, care creează condițiile optime pentru ca subiectul să recunoască aspecte nedeclarate, fără a mai parcurge etapele propriu-zise de testare.

În timpul procedurii de cuplare a senzorilor, s-a impus intervenția examinatorului poligraf, care a considerat necesar să adopte o abordare calmantă pentru a reduce nivelul de anxietate manifestat de subiect. Această intervenție a avut ca scop restabilirea unei stări de echilibru psihologic,

pentru a asigura condițiile optime de testare și a minimiza factorii de stres care ar putea influența negativ reacțiile fiziologice înregistrate ulterior. Examinatorul a utilizat tehnici de comunicare liniștitoare, menite să asigure subiectului un mediu mai puțin amenințător și să îl încurajeze să accepte procedura, facilitând astfel condițiile pentru o evaluare cât mai obiectivă a reacțiilor acestuia.

Au urmat câteva seturi de întrebări conform metodologiei aprobate, structurate astfel încât să includă atât întrebări relevante, cât și întrebări neutre. Această abordare a fost concepută pentru a calibra reacțiile psihofiziologice ale subiectului și pentru a distinge răspunsurile generate de stresul specific întrebărilor cheie de cele produse de întrebările de control. Structura întrebărilor a urmărit să ofere o bază de comparație obiectivă, permițând examinatorului să identifice eventualele discrepanțe comportamentale și să interpreteze cu acuratețe reacțiile înregistrate de poligraf.

La întrebarea dacă au mai fost comise și alte acțiuni infracționale nedocumentate de organele polițienești, subiectul testării a ales să nu ofere un răspuns. Această întrebare a fost întâmpinată cu tăcere, o reacție care sugerează un posibil conflict interior al subiectului. Putem presupune că, fiind conectat la poligraf, subiectul a preferat să evite o minciună directă, dar, în același timp, s-a abținut de la o recunoaștere veridică, alegând în mod conștient să nu răspundă.

Concomitent cu această reacție de tăcere, diagramele poligrafului au fost mai mult decât grăitoare. Pe toate canalele de monitorizare – respirație, răspuns electrodermal și ritm cardiac – s-au înregistrat reacții fiziologice semnificative și foarte informative. Aceste răspunsuri au indicat o activare intensă la nivel psihofiziologic, sugerând că întrebarea adresată a atins un punct sensibil, care a generat un disconfort intern pronunțat. Răspunsurile fiziologice marcate, captate simultan pe toate canalele, subliniază atât intensitatea reacției emoționale, cât și posibila relevanță a acesteia în raport cu comportamentul simulat.

Rezultatele etapei post-test și analiza mărturisirilor obținute.

În teorie, etapa finală a unei testări poligraf este destinată clarificării unor aspecte care ar fi putut rămâne neclare pe parcursul testării, fie că este vorba de întrebări confuze, detalii nelămurite sau răspunsuri interpretabile. Totuși, în practică, această fază post-test este adesea recunoscută de examinatorii experimentați ca fiind momentul în care au loc adevărate confesiuni din partea persoanelor testate.

Pe parcursul testării, mulți subiecți ajung la concluzia că încercările lor de disimulare au fost fără succes și că poligraful, alături de expertiza examinatorului, le-au detectat incongruențele în răspunsuri. Conștientizarea acestui fapt poate conduce la o renunțare treptată la strategia de evitare sau disimulare inițial adoptată. În aproximativ 30% din cazurile similare, indivizii testați ajung la o stare de acceptare și sunt pregătiți să facă mărturisiri complete, fie pentru a-și ușura povara psihologică, fie pentru că simt că nu mai au opțiuni viabile de a menține o poveste falsă.

Constatăm deci, că această deschidere vine, de obicei, ca o ultimă încercare de a colabora sau de a clarifica ceea ce nu a fost dezvăluit până în acel moment.

Am ajustat din nou configurația mobilierului, așezând subiectul într-un fotoliu extrem de confortabil, în timp ce intervievatorul s-a așezat în fața lui pe un scaun simplu, sugerând astfel că persoana „centrală" în această discuție este subiectul. Prin această poziționare, s-a transmis subtil mesajul că intervievatul deține controlul sau că este „în prim-plan," ceea ce a facilitat o atmosferă de colaborare.

Distanța dintre cei doi a fost ajustată la aproximativ un metru, menținând o proximitate care să permită interacțiunea fără a invada spațiul personal. Conversația a fost purtată într-un ton prietenos, intervievatorul exprimând empatie și asigurând un contact psihologic pozitiv, menit să încurajeze deschiderea și să creeze o atmosferă în care subiectul să se simtă încurajat să comunice liber.

La un moment dat, intervievatorul i-a adus la cunoștință subiectului că, în timpul testării, la întrebarea referitoare la alte posibile infracțiuni comise, acesta a păstrat tăcerea, însă poligraful a înregistrat reacții fiziologice semnificative. Intervievatorul i-a sugerat că ar fi necesară o clarificare a acestui răspuns tăcut, pentru a înțelege contextul reacțiilor observate.

În urma acestei observații, subiectul a răspuns fără echivoc, recunoscând că, într-adevăr, au existat și alte acțiuni infracționale pe care le-a comis și care nu au fost documentate de organele de aplicare a legii. Când intervievatul a început să ofere detalii despre faptele comise și nedeclarate, intervievatorul a ales să întrerupă declarația, considerând că scopul propus fusese deja atins.

Această întrerupere a fost efectuată într-un mod controlat, pentru a evita obținerea de informații suplimentare care depășeau obiectivul inițial al testării. Prin această acțiune, intervievatorul a demonstrat că intenția nu era de a obține mărturisiri extinse, ci de a valida reacțiile subiectului și de a testa gradul de sinceritate în condiții de presiune psihologică, limitând astfel discuția la scopul planificat al interviului.

CONCLUZII

Prezentul studiu a evidențiat impactul remarcabil al unei abordări integrate, combinând tehnici avansate de intervievare cu utilizarea poligrafului, în facilitarea obținerii unor declarații veridice de la indivizi cu un istoric infracțional notabil și cu experiență considerabilă în interacțiunile cu sistemul de aplicare a legii. Aplicarea etapizată și metodică a tehnicilor P.E.A.C.E., Reid, alături de procedurile poligraf, a generat un efect cumulativ care a amplificat presiunea psihologică și a favorizat deschiderea emoțională a subiecților, conducând, astfel, la obținerea unor mărturisiri autentice într-un interval de timp relativ scurt.

Observăm că aceste confesiuni s-au referit la aspecte deosebit de sensibile și riscante pentru subiecți – persoane cu o pregătire considerabilă în disimulare și în gestionarea interogatoriilor clasice. Faptul că mărturisirile au fost obținute de la indivizi care, prin experiența lor, au dezvoltat strategii complexe de evitare și rezistență la întrebările autorităților indică eficiența superioară a tehnicilor utilizate în generarea sincerității.

Rezultatele acestui studiu sugerează că aceste tehnici, atunci când sunt aplicate cu competență și discernământ de către specialiști, devin instrumente de mare valoare în domeniul investigațiilor penale. Printr-o aplicare riguroasă și o înțelegere profundă a metodologiilor psihocriminalistice, intervievatorii pot depăși barierele disimulării, obținând informații esențiale și valoroase în elucidarea unor cazuri complexe. Acest studiu **subliniază**, astfel, potențialul acestor metode ca instrumente fundamentale pentru abordări investigative avansate, capabile să asigure rezultate consistente și să contribuie substanțial la realizarea actului de justiție.

BIBLIOGRAFIE:

1. Asch, S.E., Social Psychology, Oxford University Press, 1987, ISBN 0198521723.
2. Buș, Ioan, Psihologia Judiciară, curs, 2016.
3. DePaulo, B.M., Kashy, D.A., "Everyday Lies in Close and Casual Relationships," Journal of Personality and Social Psychology, 1998.
4. Ekman, P., Micro Expression Training Tool (METT), San Francisco: University of California, 2002.
5. Ekman, P., & Friesen, W.V., Unmasking the Face: A Guide to Recognizing Emotions from Facial Expressions, Malor Books, 2003.
6. Fry, O., "Lie, Three Methods of Detecting," Prime-Eurosign, St. Petersburg, 2006.
7. Gheorghiță, M., Tratat de metodică criminalistică, Chișinău, CEP USM, 2015.
8. Inbau, F.E., Reid, J.E., Buckley, J.P., & Jayne, B.C., Criminal Interrogation and Confessions, 5th Edition, Jones & Bartlett Learning, 2013.
9. Masip, J., Garrido, E., Herrero, C., Anales de Psicologia, Vol. 20, Nr. 1, p. 26, 2004.
10. Stancu, Emilian, Tratat de Criminalistică, ed. a V-a, Ed. Universul Juridic, București, 2010, p. 28.
11. Vrij, A., Detecting Lies and Deceit: Pitfalls and Opportunities, 2nd Edition, Wiley, 2008.
12. Zuckerman, M., DePaulo, B.M., & Rosenthal, R., "Verbal and Nonverbal Communication of Deception," Advances in Experimental Social Psychology, vol. 14, 1981.
13. Ожегов, С.И., Толковый словарь, М.: АСТ, Астрель, 2007.
14. Чуфаровский, Ю.В., Юридическая психология, Москва: Право и Закон, 1997.

POLICE TACTICS IN FORCED STOPPING OF MOTOR VEHICLES

Marin Grigorov, PhD.
Academy of Ministry of Interior
Republic of Bulgaria

ABSTRACT: *The activity of forcibly stopping offenders with motor vehicles is among the highly risky situations that police officers may find themselves in during the performance of their duties. Coordination, control over the speed of actions, decisiveness of tactics are among the factors of critical importance for the execution of such type of tasks. Success in them is the result of long-term and targeted training, subordinated to one goal – to achieve confidence and determination in police officers regarding their capabilities.*

Keywords: *special police tactics, motor vehicles, forced stopping*

INTRODUCTION

During their daily activities, most police officers find themselves in situations where it is necessary to forcibly stop vehicles. This can happen to both officers from specialized tactical units and regular patrol officers. Given that any vehicle can cause significant damage if the driver does not obey, the safety of police officers in such situations can only be guaranteed by strictly established and coordinated tactical actions.

In Republic of Bulgaria, the procedures for detaining persons in moving vehicles include the following alternative options:

- Giving a light-sound signal and orders
- Using of traffic jam
- Using of vehicle arresting systems
- Road blocking with a vehicle or other equipment
- Forced blocking with moving police cars

1. FORCED BLOCKING WITH CARS ON THE MOVE

Tactical actions to forcibly block a car in motion are characterized by the highest degree of risk, both for police officers and offenders, as well as for third parties.

When undertaking a blocking of a vehicle in motion, it is necessary to take into account the following:

- the type of vehicle and its overall dimensions compared with the police cars;
- specific features of the vehicle – location of the driver, transparency of the windows, load, armor, roll bars/steps, etc.;
- visibility to the passenger zone and trunk;
- information about the persons in the vehicle - number, weapons, mental and physical condition, gender, age, etc.;
- route and direction of movement of the vehicle;
- features of the environment.

The blocking of vehicles is carried out with at least two police cars. The tactical actions needs to be carried out smoothly and gradually in order to control the risk.

The blocking is carried out in order to stop the vehicle and make it impossible for its subsequent maneuvering or departure. The best option is to block the vehicle with one police car in front and one police car in the back. In the presence of a third police car and if the situation allows it, the vehicle can be additionally blocked from the side doors, if possible from the driver's side.

Blocking can be carried out in parallel movement of vehicles and police cars or in their oncoming traffic. For the implementation of the second option, the speed of the vehicle must be low!

2. TACTICAL ACTIONS WHEN DETAINING PERSONS IN A MOTOR VEHICLE

Tactical actions include the correct approach and taking positions of the police officers to secure the vehicle in order to ensure control over it – visual and firearm (if necessary). Tactical actions must be consistent with the principles of special tactics.

2.1. FEATURES OF TACTICS:

- tactical actions must be carried out slowly, surely and systematically, with the exception of hostage crisis situations;
- police officers should not pass between police cars and the blocked vehicle;
- the movement to the vehicle should be carried out, if possible, from its rear part to the front;
- the driver's rear-view mirrors must be avoided;
- the "triangle rule" must be followed and police officers must not be in line with the blocked vehicle;
- when blocking at night, the headlights of police cars may obstruct the visibility of the driver of the blocked vehicle;
- the drivers of the police cars are the last to get off after the blocked vehicle is stopped and the driver is unable to drive off suddenly;
- in the event of a person's escape during tactical actions, the same shall not be chased, unless the number of police officers and the surrounding circumstances allow for his rapid, safe and timely catching up and detention.

2.2. FEATURES OF THE USE OF FORCE:

- when performing control techniques, the police officer seeks to deprive the offender of the opportunity to perform actions by restricting the movement of one or more joints of the musculoskeletal system;
- forced removal from the vehicle techniques most be applied by the police officers by a control technique on the wrist, elbow, shoulder, head control or a combined technique in which two or more joints are affected at the same time;
- spinal techniques are prohibited, as well as all types of twisting and pressure on the vertebrae;
- for the most effective implementation of control and removal techniques, in the case of more than one police officer in relation to the offender, the different upper or lower limbs must be controlled at the same time, without interfering with each other;
- in case of offenders who have resisted or are highly likely to show resistance, the offender must be handcuffed facing the ground, and police officers must be on high alert;
- when handcuffing two or more persons consecutively, in order to achieve higher security, a minimum of two police officers must be involved, and the detainees are placed on their knees or facing the ground, whereby one officer handcuff the offenders and the other(s) ensure his safety;
- after the handcuffs are placed, the police officer checks for weapons and the presence of dangerous and prohibited items;
- detained persons in handcuffs must be under constant control by police officers.

2.3. FEATURES OF THE USE OF WEAPONS:

- when aiming a weapon at a vehicle, it is necessary to know that the windshield deflects projectile hits;
- relatively reliable ballistic protection for police officers is provided by the front of the car and the wheels;
- smoothbore weapons and slug ammunition can be used to stop the movement of vehicles in order to penetrate the engine block or puncture the tires;
- the use of a weapon against a vehicle with an electric motor may cause the battery to ignite.

3. TACTICS OF POLICE OFFICERS

3.1. PROCEDURE FOR A TEAM OF TWO POLICE OFFICERS

In case of artificial creation of a traffic jam or unprovoked blocking of the vehicle, the attack can be carried out by at least two police officers (No. 1 – police officer and No. 2 – driving police officer) in the following way:

- the police car blocks the vehicle tightly from behind, if possible moved parallel to part of the roadway dividing line, providing a safe area for the police officers to work;

- after the stopping of the police car, No. 1 gets out and takes a position next to the rear of the offender's vehicle on the driver's side, controls and transmits information about the person/persons in the vehicle (Figure 1);

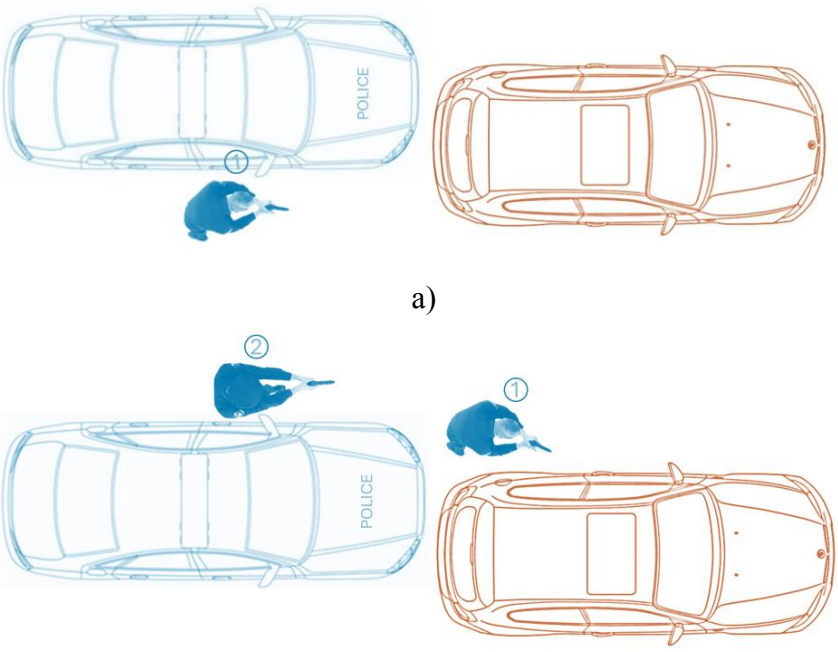

Figure 1

- from the same position No. 1 gives orders to the driver of the motor vehicle to remove the window of his door, turn off the engine, apply the parking brake, remove the key and place it on the dashboard; show both hands through the window and open the door from the outside;

- after the engine is turned off and the person's hands are under visual control No. 1 is joined by No. 2 in order to distribute the responsibilities in case of detention – acting and covering;

- the offender is ordered to lift his clothes with one hand in the belt area, turn, and then move with his back to the police officers;

- given the short distance, the best option is to handcuff the offender in the area of the rear passenger door, thus ensuring relative protection from unchecked areas (Figure 2);

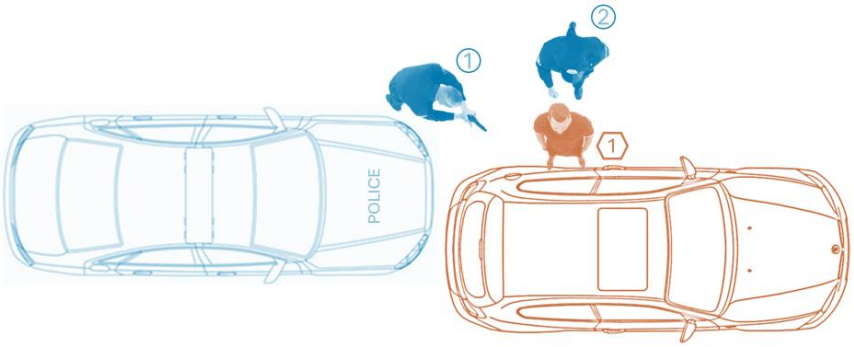

Figure 2

- in case of disobedience to verbal commands, police officers switch to the use of force and less-lethal weapons – baton, spray, "TASER", etc.;

- entering the blocked vehicle is not recommended except in strictly defined cases;

- after handcuffing the driver of the vehicle, the procedure for removing the passengers, if any, follows the same rules;

- after the insurance of all persons from the vehicle, the inspection of the cabin and trunk must be carried out.

3.2. PROCEDURE FOR A TEAM OF FOUR POLICE OFFICERS

If there is more than one police car behind the blocked vehicle, the police are distributed on both sides of it in order to better visual and firearm control. The distribution of police officers should be as follows:

- the second police car needs to stop at a sufficient distance from the first one in order to maneuver and possibly subsequently block the vehicle (Figure 3);

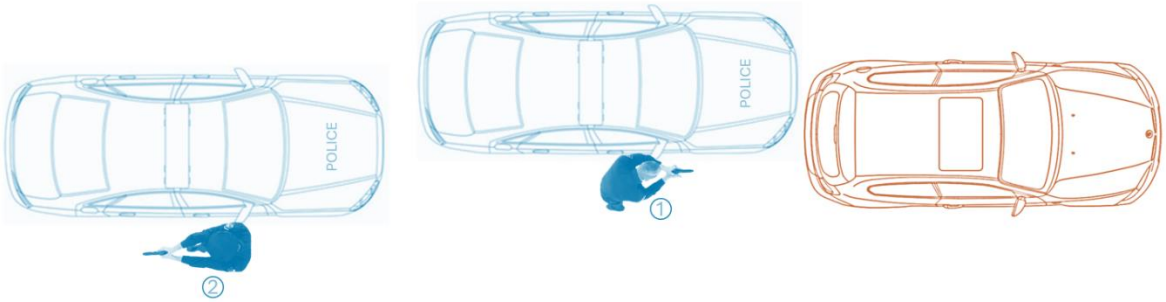

Figure 3

- two police officers secure the rear of the blocked vehicle on both sides (Figure 4);

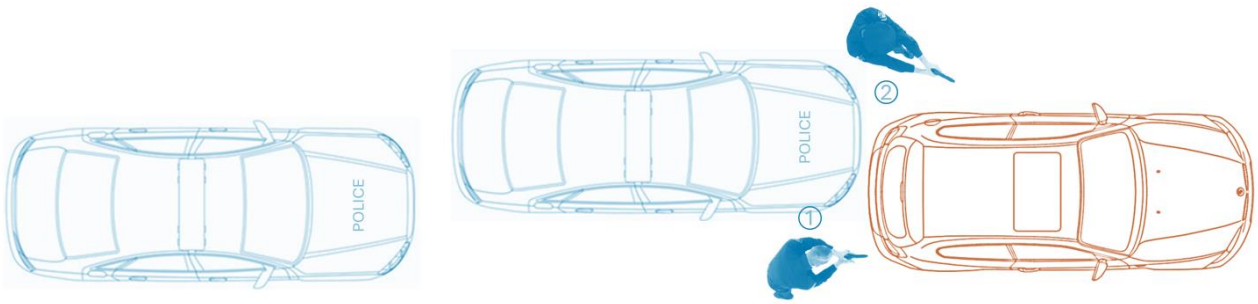
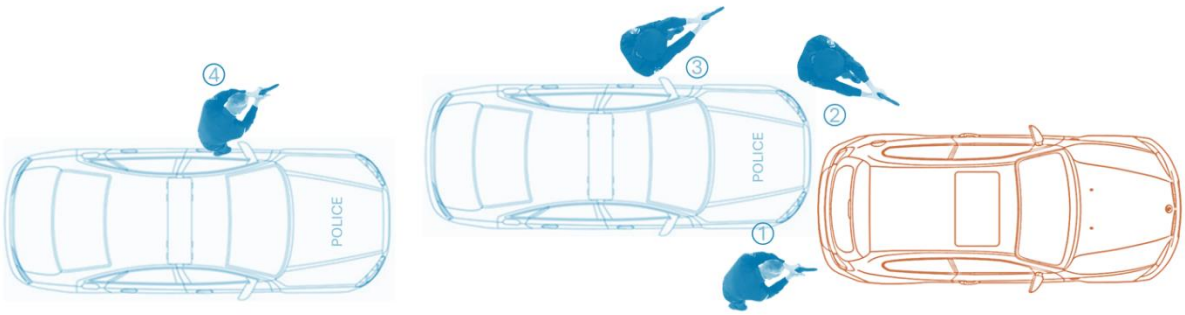

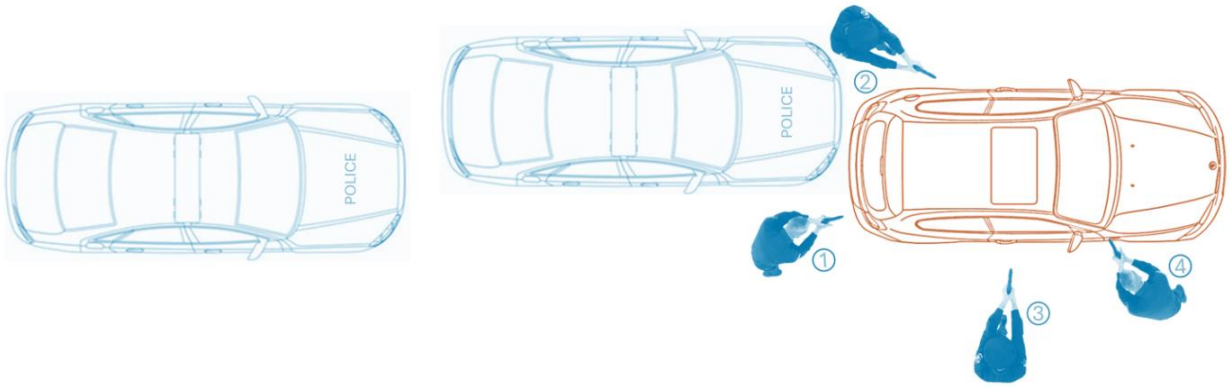
Figure 4

- one police officer takes control of the driver on the opposite side of the front of the vehicle in order to achieve a higher degree of self-protection (

Figure 5);

a)

b)

Figure 5

- from the same position, the police offices gives orders to the driver of the motor vehicle to remove the window of his door, turn off the engine, take out the key and place it on the dashboard; show both hands through the window or put them on his face;

- after taking control of the vehicle and the persons in it, they shall proceed to their removal by orders;

- for the safety of police officers, it is recommended that the driver and persons be removed from the vehicle from the side of the sidewalk, dividing strip, banquet, etc. (Figure 6);

- the person is ordered to lift his clothes with one hand in the belt area, turn, and then move with his back to the police officers;

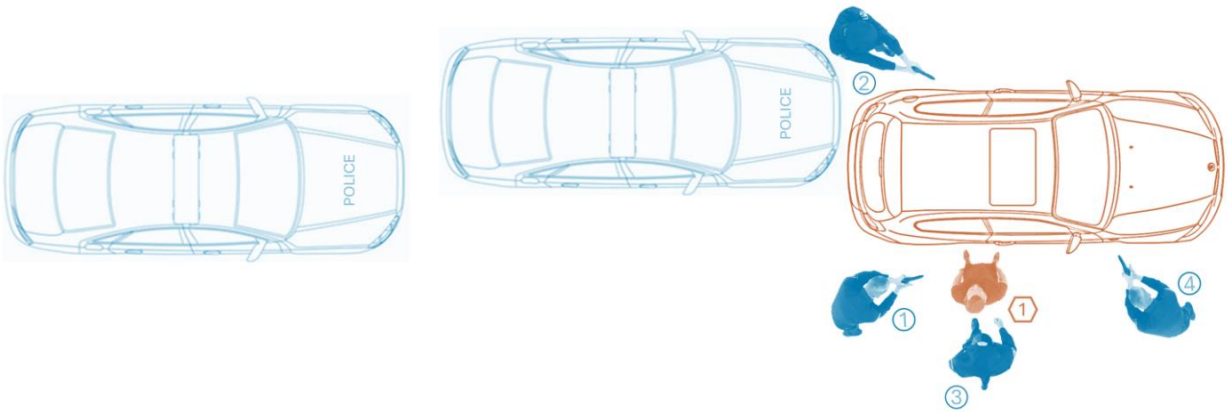

Figure 6

- in case of disobedience to verbal commands, employees switch to the use of force and less-lethal weapons – baton, spray, "TASER", etc.;

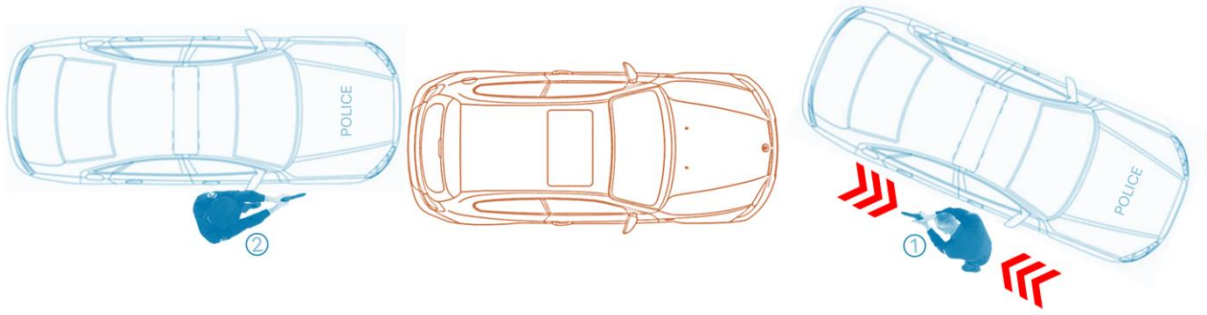
- entering the blocked vehicle is not recommended except in strictly defined cases;

- after handcuffing the driver of the vehicle, the procedure for removing the passengers, if any, follows the same rules;

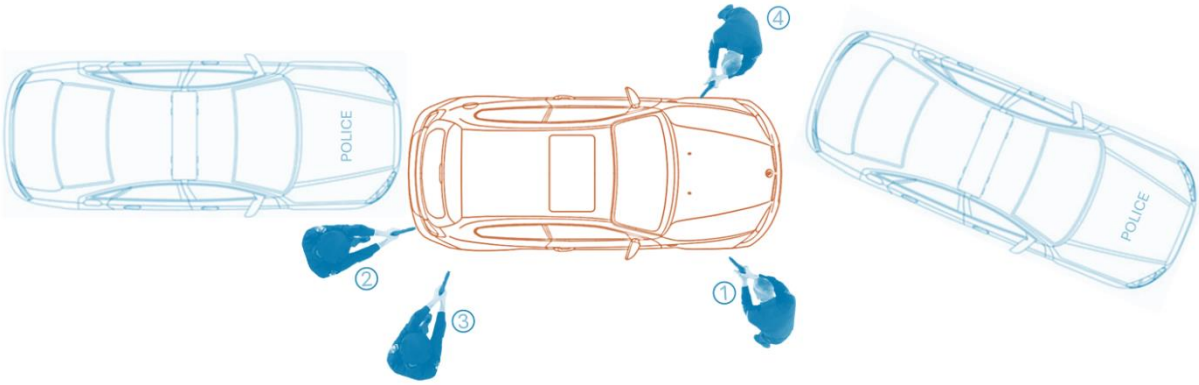
- after the provision of all persons from the vehicle, the trunk must be checked.

When a vehicle is blocked in front and behind, regardless of the direction of travel, the optimal distribution of a team of four police officers is according to the above described way, in compliance with the tactical rules and no matter which police officer comes out of which car:

- two officers secure the rear or the front of the blocked vehicle on both sides;

a)

b)

Figure 7

- one police officer takes control of the driver in the front of the vehicle (IMPORTANT: the police officer must be aware of the high degree of risk in this position!) (Figure 7);

- from the same position, the police officer gives orders to the driver of the motor vehicle to remove the window of his door, turn off the engine, take out the key and place it on the dashboard; show both hands through the window or put them on his face;

- after taking control of the vehicle and the persons in it, they shall proceed to their removal by orders;

- for the safety of police officers, it is recommended that the driver and persons be removed from the stopped vehicle from the side of the sidewalk, dividing strip, banquet, etc.;

- the person is ordered to lift his clothes with one hand in the belt area, turn, and then move with his back to the police officers (Figure 8);

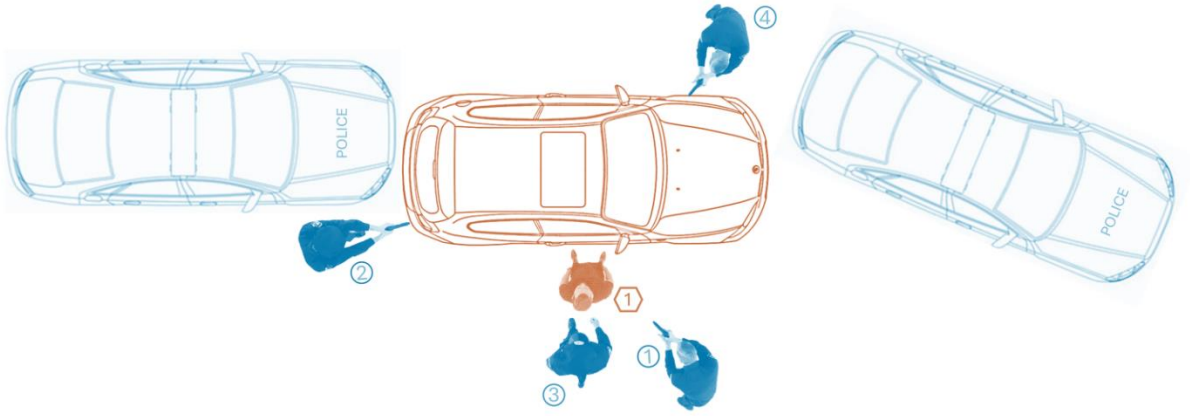

Figure 8

- in case of disobedience to verbal commands, employees switch to the use of force and less-lethal weapons – baton, spray, "TASER", etc;

- entering the blocked vehicle is not recommended except in strictly defined cases;

- after handcuffing the driver of the vehicle, the procedure for removing the passengers, if any, follows the same rules;

- after the provision of all persons from the vehicle, the trunk must be checked.

In the event of an accident after the vehicle has been blocked during the orders, as well as the use of force and less-lethal weapons, it is necessary to take into account the condition of the driver – whether he is conscious, is he in contact, whether he has visible disabilities, etc.

Police officers can provide first aid to an injured person or persons after ensuring their own personal safety.

4. CONCLUSION

The proposed options are not exhaustive and other tactical options are possible. It is of particular importance that tactical procedures must be highly secure for police officers, checked in a real situation and trained regularly. This is a guarantee of success in performing tasks for forced stopping of moving vehicles.

RESPECTAREA DREPTURILOR PERSOANEI REȚINUTE CARE ESTE BĂNUITĂ DE COMITEREA INFRACȚIUNII POTRIVIT LEGISLAȚIEI REPUBLICII MOLDOVA

OSOIANU Tudor
doctor în drept, profesor universitar
OSTAVCIUC Dinu
doctor habilitat în drept, conferențiar universitar

REZUMAT

Articolul analizează cadrul juridic național și internațional care protejează drepturile fundamentale ale persoanei reținute, precum libertatea individuală și siguranța acesteia. Autorii subliniază că măsura reținerii trebuie să fie strict justificată, aplicată conform legii și în conformitate cu principiile proporționalității și necesității, astfel încât să prevină abuzurile și să respecte angajamentele internaționale ale Republicii Moldova.

Cercetarea evidențiază drepturi esențiale, precum informarea persoanei reținute, accesul la un avocat și garantarea unei proceduri echitabile, făcând referire la standardele impuse de CEDO. Sunt identificate deficiențe legislative și sunt propuse soluții pentru a consolida protecția drepturilor fundamentale, accentuând importanța respectării demnității umane și a evitării detenției arbitrare.

Analiza efectuată subliniază necesitatea unui echilibru între eficiența procesului penal și garantarea drepturilor persoanei, pentru a menține încrederea în sistemul judiciar și a respecta principiile statului de drept.

Cuvinte cheie: reținere, drepturi fundamentale, libertate individuală, proporționalitate, legislație penală, detenție arbitrară, standarde internaționale, CtEDO.

ABSTRACT

The article analyzes the national and international legal framework that protects the fundamental rights of detained individuals, such as personal liberty and security. The authors emphasize that detention measures must be strictly justified, applied in accordance with the law, and aligned with the principles of proportionality and necessity to prevent abuse and uphold Moldova's international commitments.

The research highlights essential rights, such as the detainee's right to be informed, access to a lawyer, and the guarantee of a fair procedure, referencing the standards established by the European Court of Human Rights (ECHR). Legislative deficiencies are identified, and solutions are proposed to strengthen the protection of fundamental rights, emphasizing the importance of respecting human dignity and preventing arbitrary detention.

The analysis underscores the necessity of balancing the efficiency of criminal proceedings with safeguarding individual rights to maintain public confidence in the judiciary and adhere to the principles of the rule of law.

Keywords: detention, fundamental rights, personal liberty, proportionality, criminal law, arbitrary detention, international standards, ECHR.

Introducere. Protecția drepturilor fundamentale ale persoanei reprezintă un principiu esențial în contextul statului de drept, iar aplicarea corectă a măsurilor de reținere constituie una dintre cele mai sensibile dimensiuni ale procesului penal. În Republica Moldova, reglementările privind reținerea persoanelor bănuite de comiterea unor infracțiuni trebuie să fie armonizate cu standardele internaționale, inclusiv cele stabilite de Convenția Europeană a Drepturilor Omului (CEDO). În acest context, respectarea drepturilor persoanei reținute, precum libertatea individuală, siguranța și accesul la o apărare efectivă, devine o prioritate pentru asigurarea unui proces echitabil.

Articolul de față analizează atât cadrul normativ național, cât și exigențele internaționale aplicabile măsurii de reținere, evidențiind importanța principiilor proporționalității și necesității în aplicarea acestei măsuri. Studiul aduce în prim-plan lacunele legislative existente și impactul acestora asupra protecției drepturilor fundamentale, subliniind necesitatea unor reforme care să elimine riscurile de abuz și să asigure respectarea demnității umane.

Totodată, cercetarea face referire la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, oferind exemple relevante care conturează standardele aplicabile în cazul reținerii și accentuează obligația autorităților naționale de a garanta echilibrul între eficiența actului de justiție și protecția drepturilor persoanei. Această analiză este relevantă nu doar pentru identificarea deficiențelor legislative, ci și pentru propunerea unor soluții care să consolideze încrederea cetățenilor în sistemul de justiție.

Metode și materiale utilizate. Pentru elaborarea acestui articol, au fost utilizate diverse resurse, incluzând materiale teoretice, normative și empirice. Cercetarea a fost realizată prin aplicarea unui set variat de metode științifice specifice teoriei și doctrinei procesual-penale, precum metoda logică, analiza comparativă și abordarea sistemică. Aceste instrumente metodologice au permis o investigare detaliată și fundamentată a temei abordate.

Scopul cercetării. Studiul urmărește să analizeze și să evalueze cadrul legislativ național și doctrina de specialitate cu privire la aplicarea reținerii în cadrul procedurilor penale.

Rezultate obținute și discuții. Inviolabilitatea persoanei este o garanție legală a securității personale și a libertății fiecărui individ. Aceasta se exprimă prin a-i oferi persoanei o oportunitate reală de a dispune de sine, de așa determina locul de ședere la propria discreție, de a nu fi sub pază și supraveghere constantă.

De asemenea, inviolabilitatea persoanei constă în prevenirea, suprimarea și pedepsirea faptei de încălcare a integrității sale fizice, psihice și a libertății individuale. În cadrul procesului penal, restrângerea dreptului persoanei la integritate personală se efectuează pentru a crea condițiile necesare pentru desfășurarea urmăririi penale și impunerea unei pedepse juste celor vinovați.

„Consacrarea libertății persoanei, ca drept fundamental, impune garantarea acesteia, printr-o reglementare strictă a cazurilor și condițiilor în care i se poate aduce atingere acestui drept fundamental.”[1]

„Prin libertate individuală este necesar a se înțelege libertatea fizică a persoanei, dreptul său de a se putea comporta și mișca liber, de a nu fi ținută în sclavie sau în orice altă servitute, de a nu fi reținută, arestată sau deținută decât în cazurile și după formele expres prevăzute de Constituție și legi.”[2]

Acest aspect a fost reținut și de Curtea Constituțională, care a menționat că, „*Prin garantarea „dreptului la libertate”, articolul 5 § 1 din Convenție are în vedere libertatea fizică a persoanei (*Creangă v. România *[MC], 23 februarie 2012, § 84)*.[3]

„Prin siguranța persoanei se înțelege ansamblul garanțiilor care protejează persoana în situațiile în care autoritățile publice, în aplicarea Constituției și a legilor, iau anumite măsuri care privesc libertatea individuală, garanții care asigură ca aceste măsuri să nu fie ilegale.”[4] „Siguranță ar putea avea sensul că nimeni nu trebuie să se teamă că ar face obiectul unor atingeri arbitrare ale libertății sale.”[5]

Libertatea individuală este una dintre valorile fundamentale protejate de Convenția europeană a drepturilor omului, impunând din cauza importanței sale, un control riguros din partea CtEDO cu privire la oricare măsură care ar pute aduce atingere acestei valori.

În cauza CtEDO, Bozano c. Franței, Curtea europeană a reținut că, „*Principala problemă care trebuie stabilită este dacă detenția în litigiu a fost „legală”, inclusiv dacă a fost în conformitate cu „o procedură prevăzută de lege”. Convenția se referă aici în mod esențial la dreptul național și stabilește necesitatea aplicării regulilor acesteia, dar cere și ca orice măsură*

[1] Griga Ioan, Drept procesual penal, Partea generală, Teorie, jurisprudență și aplicații practice, Editura Oscar Print, București, 2004, p. 57.
[2] Muraru Ioan, Drept constituțional și instituții politice, Editura Pro Arcadia, București, 1993, p. 248.
[3] Hotărârea CC nr. 15 din 28.05.2020 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 191 alin. (2) din Codul de procedură penală (liberarea provizorie sub control judiciar [2]) (pct. 47).
[4] Muraru Ioan, Drept constituțional și instituții politice, Editura Pro Arcadia, București, 1993, p. 249.
[5] Mateuț Gheorghiță, Procedura penală. Partea generală, Editura Universul Juridic, București, 2019, p. 85.

care privează individul de libertate să fie compatibilă cu scopul articolului 5 (art. 5), şi anume de a proteja individul împotriva arbitrariului (a se vedea, ca autoritate cea mai recentă, hotărârea Ashingdane din 28 mai 1985, Seria A nr. 93, p. 21, § 44). Ceea ce este în joc aici nu este doar „dreptul la libertate", ci şi „dreptul la securitatea persoanei"."[6]

„O persoană este privată de libertate prin dispunerea măsurii reținerii, conducerii administrative la sediul poliției, prin executarea mandatului de aducere prin constrângere, prin dispunerea arestării preventive, arestului la domiciliu, arestării provizorii în vederea extrădării sau a emiterii mandatului european de arestare, a dispunerii măsurii de siguranță a internării medicale provizorii etc.; tot astfel, în temeiul unei hotărâri judecătorești definitive, există o privare de libertate în cazul executării pedepsei principale a închisorii sau a deținerii pe viață ori a măsurii educative a internării într-un centru educativ sau într-un centru de detenție."[7]

Dreptul persoanei la libertate și siguranță este reglementat în mai multe acte internaționale. Potrivit art. 3 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, „*Orice fiinţă umană are dreptul la viaţă, la libertate şi la securitatea persoanei sale*." Iar în conformitate cu prevederile art. 9 al aceluiași act internațional, „*Nimeni nu trebuie să fie arestat, deţinut sau exilat în mod arbitrar*."

Inviolabilitatea persoanei este proclamată şi în *Pactul Internaţional cu privire la drepturile civile şi politice,* adoptat la 16 decembrie 1966 la New-York. *Orice individ are dreptul la libertate şi securitatea persoanei sale. Nimeni nu poate fi arestat sau deţinut în mod arbitrar. Nimeni nu poate fi privat de libertatea sa decât pentru motive legale şi în conformitate cu procedura prevăzută de lege* (art. 9 alin. (1)). Acest drept fundamental este ocrotit în mod special şi de alte documente internaţionale.[8]

În conformitate cu art. 5 parag. 1 CEDO, „*Orice persoană are dreptul la libertate şi la siguranţă. Nimeni nu poate fi lipsit de libertatea sa cu excepţia cazurilor expres stipulate în lege*", şi anume:

a) dacă este deţinut legal în baza unei condamnări pronunţate de către un Tribunal competent;

b) dacă a făcut obiectul unei arestări sau deţineri legale pentru nesupunere la o hotărâre pronunţată conform legii de către un Tribunal ori in vederea garantării executării unei obligaţii prevăzute de lege;

c) în condiţiile în care a fost arestat sau deţinut, în vederea conducerii sale în faţa unei autorităţi judiciare competente, atunci când există motive temeinice din care rezultă necesitatea de a-l împiedica să săvârşească o infracţiune sau să fugă după săvârşirea acesteia;

d) atunci când este vorba de detenţia legală a unui minor, hotărâtă pentru educaţia sa sub supraveghere sau în scopul aducerii sale în faţa unei autorităţi competente;

e) când se poate vorbi despre detenţia legală a unei persoane susceptibile de a transmite o boală contagioasă, a unui alienat, alcoolic, toxicoman sau vagabond;

f) când se poate vorbi despre arestarea sau detenţia legală a unei persoane, pentru a o împiedica să pătrundă pe teritoriul unui stat sau împotriva căreia se desfăşoară o procedură de expulzare ori de extrădare.

„*(...) în general, articolul 5 § 1 din Convenţia Europeană conţine o listă exhaustivă a motivelor permise pentru privarea de libertate, prevăzute la literele (a)-(f), iar nicio privare de libertate nu va fi legală decât dacă se va încadra în unul din aceste motive (*e.g. *a se vedea* M. v. Germania, *17 decembrie 2009, § 86;* Creangă v. România *[MC], 23 februarie 2012, § 120;* Del Río Prada v. Spania *[MC], 21 octombrie 2013, § 125)*.[9]

În cauza CtEDO, Guzzardi c. Italiei[10], Curtea a reamintit că, „*în determinarea „dreptului la libertate", paragraful 1 al articolului 5 (art. 5-1) are în vedere libertatea fizică a persoanei;*

[6] Hotărârea CtEDO, Bozano c. Franței, din 18.12.1986 (§ 54). Disponibilă: https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-57448 [accesată: 02.10.2022].

[7] Udroiu Mihail, Sinteze de Procedură penală, Partea generală, Ediția 2, Volumul I, Editura C.H. Beck, București, 2021, p. 62.

[8] Actul final al Conferinţei pentru Securitate şi Cooperare din Europa (Helsinki, 1975; Documentul final al Reuniunii de la Viena al reprezentanţilor Statelor participante la Conferinţa pentru Securitate şi Cooperare în Europa (1989) ş. a.

[9] HCC nr. 27 din 30.10.2018 privind controlul constituționalității unor dispoziții din articolul 185 din Codul de procedură penală (arestarea preventivă în cazul în care persoana nu și-a recunoscut vina în privința comiterii faptei imputate) (pct. 91).

[10] Hotărârea CtEDO Guzzardi c. Italiei, din 06.11.1980 (§ 92). Disponibilă: https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-57498.

scopul său este să se asigure că nimeni nu ar trebui să fie lipsit de această libertate în mod arbitrar. (...). Pentru a stabili dacă cineva a fost „privat de libertate" în sensul articolului 5 (art. 5), punctul de plecare trebuie să fie situația sa concretă și trebuie să se țină seama de o întreagă gamă de criterii precum tipul, durata, efectele și modalitatea de punere în aplicare a măsurii în cauză (a se vedea hotărârea Engel și alții din 8 iunie 1976, seria A nr. 22, p. 24, alin. 58-59)."

În cauza CtEDO, Creangă c. României[11], Curtea a constatat: „*(...), în cauzele examinate de Comisie, scopul prezenței persoanelor la secțiile de poliție sau faptul că părțile în cauză nu au solicitat să poată pleca au fost considerate factori decisivi. Astfel, copiii care au petrecut două ore la o secție de poliție pentru a fi audiați fără a fi închiși nu au fost constatați că au fost privați de libertate (a se vedea X c. Germania, nr. 8819/79, Decizia Comisiei din 19 martie 1981); nici reclamantul care a fost dus la o secție de poliție din motive umanitare, dar care a fost liber să se plimbe în incintă și nu a cerut să plece (a se vedea Guenat c. Elveția (dec.), nr. 24722/94, Comisia decizia din 10 aprilie 1995).*."

Libertatea persoanei face parte din drepturile fundamentale ale omului. Libertatea individuală este consacrată pe larg în numeroase dispoziţii pe care Constituţia le cuprinde în art. 25. Astfel, Constituția recunoaște ca legală restrângerea inviolabilității persoanei în cazurile prevăzute de lege. Din textul constituțional desprindem următoarele:

1) Libertatea individuală și siguranța persoanei sunt inviolabile;

2) Percheziţia, reţinerea sau arestarea unei persoane se admit numai în cazurile şi cu procedura reglementată de lege;

3) Menținerea persoanei reținute nu trebuie să depășească 72 de ore;

4) Arestarea persoanei nu trebuie să depășească 30 zile, iar în total – 12 luni;

5) Arestarea și prelungirea arestului se face doar în baza unui mandat judecătoresc și poate fi contestată cu recurs în instanța ierarhic superioară;

6) Persoanei supuse reținerii sau arestului trebuie să i se aducă imediat la cunoștință temeiurile și motivele aplicării acestor măsuri de constrângere;

7) Învinuirea persoanei se aduce la cunoștință în cel mai scurt termen;

8) Motivele reținerii sau arestării se aduc la cunoștința persoanei supuse acestor măsuri numai în prezența unui avocat, ales de persoană sau numit din oficiu;

9) Persoana reținută sau arestată se eliberează imediat în cazurile în care motivele măsurilor aplicate au dispărut.

„Pentru ca o privare de libertate să fie conformă principiului legalității și pentru a exclude aplicarea abuzivă a acestei măsuri de constrângere contrar prevederilor Convenției, statele au obligația pozitivă de a stabili în legislația internă norme privind condițiile și temeiurile aplicării arestului, dar și alte garanții persoanelor care sunt supuse acestor măsuri care limitează dreptul la libertate. În acest context, dreptul de a nu fi arestat și deținut în lipsa cazurilor și a condițiilor prevăzute de legislația națională în mod clar și precis reprezintă o garanție juridică contra ingerințelor arbitrare ale statului în libertatea individuală, iar una din obligațiile statelor implică și exercitarea unui anumit control al respectării dreptului național într-un caz concret."[12]

„Pe lângă principiul legalității, Articolul 5 § 1 din Convenție consacră protecția persoanei contra arbitrariului. În cazul în care caracterul ilegal al unei privări de libertate presupune lipsa conformității acesteia cu legislația internă, atunci noțiunea de „arbitrar" se extinde dincolo de lipsa de conformitate cu dreptul național, astfel încât o privare de libertate poate fi legală în temeiul dreptului intern, fiind în același timp arbitrară și, prin urmare, contrară Convenției (Creangă v. România [MC], nr. 29226/03, § 84, 23 februarie 2012)."[13]

Recunoscând semnificația socială în lupta împotriva infracționalității, precum și în lumina

[11] Hotărârea CtEDO Creangă c. României, din 23.02.2012 (§ 93). Disponibilă: https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-109226.

[12] Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Agent Guvernamental, *Studiu privind respectarea Articolului 5 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale de către Republica Moldova*, Chișinău, 2018, p. 2. Disponibil: https://www.justice.gov.md/public/files/agent_guvernamental/A5_MDA.pdf [accesat: 15.08.2022].

[13] Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Agent Guvernamental, *Studiu privind respectarea Articolului 5 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale de către Republica Moldova*, Chișinău, 2018, p. 2. Disponibil: https://www.justice.gov.md/public/files/agent_guvernamental/A5_MDA.pdf [accesată: 15.08.2022].

constituționalității, legea procesuală penală vine să garanteze inviolabilitatea persoanei, reglementând în mod concret temeiurile și motivele restrângerii acesteia.

Pentru a proteja persoanele de acuzare sau condamnare ilegală, precum și orice altă restrângere nerezonabilă a drepturilor și libertăților lor, inviolabilitatea persoanei a fost proclamată drept principiu fundamental al procesului penal.

Principiul inviolabilității persoanei, înscris în art. 11 CPP, stabilește condițiile generale privind libertatea și siguranța persoanei, după cum urmează:

1) Nici o persoană nu poate fi reținută sub bănuiala comiterii unei infracțiuni sau arestată fără condițiile și temeiurile legale indicate în CPP;

2) Nimeni nu poate fi privat de libertate, arestat, internat forțat într-o instituție medicală sau trimisă într-o instituție educațională specială decât numai în baza unui mandat sau unei hotărâri judecătorești. Deciziile respective ale instanței de judecată trebuie să fie temeinice și motivate;

3) Persoana nu poate fi reținută mai mult de 72 de ore până la emiterea de către instanța de judecată a unui mandat de arest;

4) Acțiunile procesuale care aduc atingere inviolabilității persoanei (de exemplu, percheziția, examinarea corporală) pot fi efectuate fără consimțământul persoanei sau al reprezentantului ei legal numai în condițiile și temeiurile prevăzute în CPP;

5) Persoana privată de libertate (reținută sau arestată) trebuie să fie ținută în condiții care să excludă amenințarea vieții și sănătății sale, implicit cele care ar putea afecta capacitatea persoanei respective de a lua decizii și să-și expună poziția;

6) Orice persoană deținută ilegal, ținută în privare de libertate mai mult decât perioada prevăzută de CPP sau privată de libertate în orice alt mod, precum și plasată ilegal într-o instituție medicală sau trimisă ilegal într-o instituție educațională specială, trebuie să fie eliberată imediat de instanța de judecată, procuror sau de organul de urmărire penală, implicit și de alți reprezentanți ai organelor în care este deținută această persoană (de exemplu, angajații izolatoarelor de detenție provizorie).

Totodată, persoanele private de libertate, în temeiul art. 11 CPP, li se asigură garanții specifice. Acestor persoane li se aduc imediat la cunoștință:

1) Drepturile și motivele reținerii sau arestului;

2) Circumstanțele faptei, pentru care au fost reținute sau arestate;

3) Încadrarea juridică a faptei infracționale de care este bănuită sau învinuită;

Aspectele indicate *supra* se aduc la cunoștința persoanei în limba pe care aceasta o înțelege, în prezența unui apărător ales sau a unui avocat care acordă asistență juridică garantată de stat. Aceste garanții sunt reglementate implicit pentru ca persoana să poată contesta legalitatea deținerii sale.

În cauza CtEDO, X c. Regatului Unit[14], Curtea a reținut că, „*(...) necesitatea ca reclamantul să fie informat cu privire la motivele reținerii sale decurgea, în orice caz, din paragraful 4 al articolului 5 (art. 5-4): oricine avea dreptul (...) a iniția proceduri pentru a se decide rapid legalitatea detenției sale și nu poate face uz efectiv de acest drept decât dacă este informat prompt și adecvat despre faptele și încadrarea juridică pe care se bazează autoritățile pentru a-l priva de libertate (...)*."

În cauza Fox, Campbell și Hartley c. Regatului Unit[15], Curtea a menționat că, „*(...) oricărei persoane arestate i se va aduce la cunoștință, într-un limbaj simplu, accesibil, să poată să înțeleagă motivele de drept și de fapt ale arestării sale, astfel încât să poată, dacă consideră necesar, să se adreseze unei instanțe pentru a contesta legalitatea acesteia (...). Deși această informație trebuie transmisă „prompt (în cei mai scurți termeni)" (...), nu este necesar să fie transmisă persoanei în întregime de către ofițerul care îl arestează chiar în momentul arestării. Dacă conținutul și promptitudinea informațiilor transmise au fost suficiente, trebuie evaluat în fiecare caz în funcție de particularitățile sale*."

[14] Hotărârea CtEDO, X c. Regatului Unit, din 05.11.1981 (§ 66). Disponibilă: https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-57602 [accesată: 14.10.2022].

[15] Hotărârea CtEDO, Fox, Campbell și Hartley c. Regatului Unit, din 30.08.1990 (§ 40). Disponibilă: https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-57721 [accesată: 14.10.2022].

Totodată, potrivit art. 11 alin. (9) CPP, „*În timpul desfăşurării procesului penal, nimeni nu poate fi maltratat fizic sau psihic şi sânt interzise orice acţiuni şi metode care creează pericol pentru viaţa şi sănătatea omului, chiar şi cu acordul acestuia, precum şi pentru mediul înconjurător. Persoana reţinută, arestată preventiv nu poate fi supusă violenţei, ameninţărilor sau unor metode care ar afecta capacitatea ei de a lua decizii şi de a-şi exprima opiniile*."

Astfel, principiul inviolabilității persoanei stabilește limitele restrângerii libertății bănuitului și învinuitului în cursul procesului penal. Restricțiile sunt permise pentru o perioadă strict definită, după care o persoană trebuie eliberată. Cea mai importantă garanție a inviolabilității persoanei în procesul penal este prevederea dreptului de a restrânge libertatea doar instanței de judecată. Doar reținerea pe termen scurt a unui bănuit, legea nu impune o hotărâre judecătorească. Acest principiu asigură, de asemenea, condiții adecvate pentru menținerea unei persoane în locurile de detenție. Nerespectarea acestui principiu contrazice Constituției și actelor juridice internaționale în domeniul drepturilor și libertăților omului.

De asemenea CPP reglementează în detalii ordinea procesuală de reţinere a persoanei, termenul reţinerii, aplicarea arestului preventiv etc., fiind garanţie a limitării libertăţii individuale în procesul penal numai în condiţiile legii. Aplicarea arestului preventiv, după cum am menţionat anterior, este exclusiv de competenţa instanţei de judecată, care determină oportunitatea acestei măsuri în baza verificării multilaterale a materialelor dosarului penal.

Instanţa judecătorească sau organul de urmărire penală sunt obligate să elibereze imediat orice persoană deţinută nelegitim.

Pentru a înţelege conceptul juridic (constituţional) de libertate individuală, trebuie să se pornească de la constatarea faptului că libertatea individuală, (ca şi toate libertăţile umane), nu este, nu poate şi nu trebuie să fie absolută. Aceasta înseamnă că libertatea individuală urmează a se realiza în coordonatele impuse de ordinea constituţională sau, mai pe larg de ordinea de drept, implicit cea procesuală penală.

„Încălcarea ordinii de drept îndreptăţeşte autorităţile publice la intervenţie şi opresiune, ceea ce implică, dacă este cazul, în funcţie de gravitatea încălcărilor, unele măsuri care privesc direct libertatea persoanei, cum ar fi spre exemplu, efectuarea percheziţiilor, reţinerea, arestarea, etc."[16]

În continuare ne vor referi la normele procesual-penale ce reglementează în concret privarea de libertate a persoanei, pe care le vom analiza prin prisma corespunderii acestora standardelor internaționale și a normelor constituționale.

În conformitate cu prevederile art. 165 alin. (1) CPP, „*Constituie reţinere privarea persoanei de libertate, pe o perioadă scurtă de timp, dar nu mai mult de 72 de ore*." Această normă procesuală corespunde rigorilor constituționale. Cât privește jurisprudența CtEDO, aceasta nu stabilește un anumit termen concret pentru reținere. Totodată, în cauzele moldovenești examinate de Curtea europeană cu privire la art. 5 CEDO, denotă că Curtea nu s-a expus termenului de reținere. Stabilirea acestui termen rămâne la discreția statelor. În multe legislaţii reţinerea este prevăzută diferit. De exemplu, în România reținerea nu poate depăși 24 de ore. „Reglementarea franceză fixează termenul iniţial de reţinere la 24 de ore cu admiterea prelungirii ei simplă cu încă 24 de ore şi cu existenţa pentru cazuri speciale a unor prelungiri mai extinse, cum ar fi domeniul infracţiunilor contra statului, unde prelungirea poate merge până la 6 zile în condiţii normale şi la 12 zile dacă s-a decretat starea de urgenţă."[17]

Totuși, Curtea europeană ne vorbește despre reținere ca privare de libertate pe o durată foarte scurtă. De exemplu, în cauza CtEDO, Foka c. Turciei[18], Curtea „*(...) nu exclude ca articolul 5 § 1 să se aplice privării de libertate pentru o durată foarte scurtă (a se vedea X c. Germaniei, nr. 8819/79, Decizia Comisiei din 19 martie 1981, Decizii și Rapoarte (DR) 24, p. 158, 161) (...)*." De asemenea, în cauza respectivă CtEDO reține că, „*(...) jurisprudența organelor Convenției arată că această dispoziție a fost considerată neaplicabilă în cazurile în care ședereа reclamanților într-o*

[16] Creangă Ion. Libertatea individuală şi siguranţa persoanei – cele mai expresive drepturi ale omului. În: Avocatul Poporului, nr. 1–3, 2001, p. 16.
[17] Volonciu Nicolae, Tratat de procedură penală, Partea generală, Volumul I, Editura Paidea, Bucureşti, 1996, p. 413.
[18] Hotărârea CtEDO, Foka c. Turciei, din 24.06.2008 (§ 75). Disponibilă: https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-87175.

secție de poliție a durat doar câteva ore și nu a depășit timpul strict necesar îndeplinirii anumitor formalități (a se vedea, de exemplu, Guenat împotriva Elveției, nr. 24722/94, Decizia Comisiei din 10 aprilie 1995, Decizii și Rapoarte (DR) 81, pp. 130, 134 și X împotriva Germaniei)."

De asemenea, termenul de reținere de până la 72 ore, trebuie calculat din momentul reținerii persoanei *de facto* și nu cel *de iure*.

„Reținerea *de facto* – este o acțiune procesual penală întreprinsă de un angajat al Poliției, care constă în privarea fizică de libertate a persoanei bănuite sau învinuite de săvârșirea unei infracțiuni, până la întocmirea procesului-verbal de reținere, perioadă ce nu poate depăși 3 ore. Persoanele în privința cărora a fost pronunțată o sentință definitivă de condamnare cu închisoare sau în privința cărora a fost emis mandat de arestare pot fi reținute *de facto*. Reținerea *de drept* – este o acțiune procesual penală realizată de către organul de urmărire penală care se manifestă prin întocmirea procesului-verbal de reținere."[19]

CPP stabilește cercul de persoane în privința cărora se poate aplica reținerea. Astfel, în conformitate cu prevederile art. 165 alin. (2) CPP, „*Pot fi supuse reținerii:*

1) persoanele bănuite de săvârșirea unei infracţiuni pentru care legea prevede pedeapsa cu închisoare pe un termen mai mare de un an în cazul în care există o bănuială rezonabilă că persoana a săvârşit această infracţiune;

2) învinuitul, inculpatul care încalcă condiţiile măsurilor preventive neprivative de libertate, luate în privinţa lui, precum şi ordonanţa de protecţie în cazul violenţei în familie, dacă infracţiunea se pedepseşte cu închisoare;

3) condamnaţii în privința cărora au fost adoptate hotărâri de anulare a condamnării cu suspendarea condiţionată a executării pedepsei sau de anulare a liberării condiţionate de pedeapsă înainte de termen;

4) persoanele în privința cărora a fost anulată hotărârea de achitare și a fost adoptată hotărârea de condamnare la închisoare, precum și persoanele care se eschivează de la executarea hotărârii de condamnare cu închisoarea;

5) persoanele care săvârșesc o infracțiune de audiență;

6) persoanele pentru a fi puse sub învinuire, în cazul în care locul de aflare a persoanei nu este cunoscut sau dacă ea nu s-a prezentat fără motive întemeiate și nu a informat organul care a citat-o despre imposibilitatea prezentării sale;

7) persoanele supuse extrădării."

Lista persoanelor menționate este una exhaustivă. Totodată, legea procesuală penală stabilește actele procesuale în baza cărora poate avea loc reținerea, și anume: procesul-verbal, ordonanța și hotărârea instanței de judecată. Actele respective și cazurile de întocmire a acestora sunt reglementate în art. 165 alin. (3) CPP.

Din analiza art. 165 alin. (2) CPP desprindem că această normă procesuală penală stabilește, pe lângă persoanele în privința cărora poate fi aplicată reținerea, și condiții concrete privind aplicarea acestei măsuri procesuale de constrângere.

Prima condiție, stabilită la art. 165 alin. (2) pct. 1) CPP și la art. 166 alin. (1) CPP, este că infracțiunea pentru care persoana este bănuită trebuie să aibă o pedeapsă penală cu închisoare mai mare de un an de zile. Dacă persoana este bănuită de comiterea unei infracțiuni pentru care legea penală stabilește pedeapsa până la un an de închisoare, amendă, muncă neremunerată în folosul comunității sau alte categorii de pedepse principale, această persoană nu poate fi reținută în condițiile legii procesuale penale.

A doua condiție, stabilită de aceleași norme, este existența unei bănuieli rezonabile că persoana a comis infracțiunea. Potrivit art. 6 pct. 4/3) CPP, „*bănuială rezonabilă – suspiciune care rezultă din existenţa unor fapte și/sau informaţii care ar convinge un observator obiectiv că s-a comis ori se pregătește comiterea unei infracţiuni imputabile unei anumite ori anumitor persoane și că nu există alte fapte și/sau informații care înlătură caracterul penal al faptei ori dovedesc*

[19] Pct. 1) Capitolul V, Anexa nr. 1 la Ordinul șefului Inspectoratului General al Poliției nr. 129 din 27.04.2020, *Cu privire la aprobarea Procedurilor Standard de Operare privind reținerea, escortarea, transportarea și plasarea persoanei reținute în Izolatorul de detenție preventivă al Poliției*.

neimplicarea persoanei.” Totodată, jurisprudența Curții europene, în mai multe cauze, indică asupra bănuielii rezonabile, care se aseamănă cu noțiunea din dreptul nostru intern.

De exemplu, în cauza CtEDO, Stepuleac c. Moldovei[20], „*Curtea reiterează că „rezonabilitatea bănuielii” pe care trebuie să se bazeze o reţinere sau o arestare constituie o parte esenţială a protecţiei împotriva arestării şi detenţiei arbitrare, care este prevăzută în articolul 5 § 1 (c) al Convenţiei. A avea o „bănuială rezonabilă” presupune existenţa faptelor sau a informaţiilor care ar convinge un observator obiectiv că persoana în cauză ar fi putut săvârşi infracţiunea. Ceea ce poate fi considerat ca fiind „rezonabil” va depinde, totuşi, de toate circumstanţele. Deşi circumstanţele speciale pot afecta limita până la care autorităţile pot divulga informaţii, chiar şi „exigenţele instrumentării unei infracţiuni de terorism nu pot justifica extinderea noţiunii de „rezonabilitate” până la punctul în care esenţa protecţiei asigurate de articolul 5 § 1 este prejudiciată (...)*.” Aceleași aspecte s-au reținut și în cauza Leva c. Moldovei.[21]

La modul practic, atunci când organele judiciare urmează să stabilească „bănuiala rezonabilă”, acestea trebuie să ia în calcul un complex de informații și probe. De exemplu, organul de urmărire penală sesizat de organele de constatare trebuie să analizeze conținutul sesizării în raport cu actele de constatare (audierea victimei, martorilor, constatările tehnico-științifice sau medico-legale etc.).

Uneori este suficientă doar plângerea victimei atunci când din conținutul acesteia reiese bănuiala rezonabilă și circumstanțele cauzei (de exemplu, victima declară faptul infracțiunii și autorul acesteia). Cu alte cuvinte, trebuie să existe probe sau informații suficiente și concrete cu privire la faptă, în primul rând, și la presupusul făptuitor, în al doilea rând. Totodată, organul de urmărire penală trebuie să constate inexistența circumstanțelor care exclud urmărirea penală sau care înlătură caracterul penal al faptei.

Pentru începerea urmăririi penale nu este necesară identitatea făptuitorului, însă atunci când se decide aplicarea reținerii, identitatea sa este obligatorie, cu excepția cazului când persoana este reținută pentru un termen ce nu poate depăși 6 ore, pentru a fi stabilită identitatea sa (art. 166 alin. (5/1) CPP).

În susținerea deziderateloor invocate vine și jurisprudența Curții de la Strasbourg. De exemplu, în cauza Ignatenco c. Moldovei, „*Curtea observă că reclamantul a fost arestat în baza „informaţiei operative”, (...).Curtea de asemenea observă că această „informaţie operative”a fost confirmată de plângerea cu caracter penal al lui S.F.,care ar fi suficientă pentru a justifica arestarea reclamantului în baza legislaţiei naţionale*.” Cu alte cuvinte, au existat informații operative, care după conținut, coroborau cu conținutul plângerii depuse de către victimă.

În cauza CtEDO, Labita c. Italiei[22], Curtea a menționat că, „*În timp ce un suspect poate fi reținut în mod valabil la începutul procedurii pe baza declarațiilor peteților, astfel de declarații devin neapărat mai puțin relevante odată cu trecerea timpului, mai ales în cazul în care nu sunt descoperite alte probe în cursul anchetei*.” Analiza cauzei respective denotă că, persoana suspectă poate fi reținută și în baza unor informații sau declarații ale informatorilor. Cu toate acestea, informațiile respective nu vor avea putere, dacă nu vor fi coroborate și susținute prin alte probe.

În unele cazuri specifice (de exemplu, cele cu caracter terorist), Curtea a luat în calcul doar informațiile operative, adică informațiile obținute de la informatori. În cauza CtEDO, O' Hora c. Regatului Unit[23], Curtea a reținut că, „*(...) Informaţiile proveneau de la patru informatori care s-au dovedit de încredere în trecut şi au furnizat informaţii care au condus la confiscări de explozibili sau arme de foc şi la urmărirea penală. Niciunul dintre informatori nu avea antecedente penale. Informaţiile furnizate de aceşti patru informatori au fost consecvente, prin aceea că toţi au dat aceleaşi nume ca fiind implicaţi şi independenţi, în sensul că niciunul nu cunoştea existenţa celorlalţi*

[20] Hotărârea CtEDO, Stepuleac c. Moldovei, din 06.11.2007 (§ 68). Disponibilă: https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-112790 [accesată: 13.04.2022].

[21] Hotărârea CtEDO, Leva c. Moldovei, din 15.12.2009 (§ 50). Disponibilă: https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-144486 [accesată: 21.05.2022].

[22] Hotărârea CtEDO, Labita c. Italiei, din 06.04.2000 (§ 159). Disponibilă: https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-58559 [accesată: 06.10.2022].

[23] Hotărârea CtEDO, O' Hora c. Regatului Unit, din 16.10.2001 (§ 10, 21, 32, 40). Disponibilă: https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-59721 [accesată: 06.10.2022].

și fiecare a oferit informațiile la întâlniri separate cu polițiștii." Analiza cauzei respective denotă că, chiar și în cazuri complicate, cum sunt cele cu caracter terorist, Curtea europeană a susținut poziția Guvernului privind aplicarea reținerii a patru bănuiți doar în baza informațiilor operative. Numai că, Curtea corect a reținut și a analizat conținutul acestor informații și coroborarea lor cu alte informații operative parvenite de la alți informatori, care după conținut erau aceiași. În plus, informatorii nu se cunoșteau întrei ei și nici nu știau despre existența informațiilor date de alții. Astfel, atât organele judiciare interne, cât și Curtea au luat în calcul toate aceste circumstanțe și că ele nu puteau fi fabricate sau informațiile nu puteau fi greșite, parvenind din surse diferite cu același conținut.

De reținut că, pentru aplicarea măsurii de constrângere – reținerea, trebuie să existe temeiuri și motive, nu doar bănuiala rezonabilă cu privire la comiterea infracțiunii. Astfel, legea procesuală penală, prin prisma art. 166, stabilește în concret temeiurile aplicării reținerii, și anume:[24]

1) dacă aceasta a fost prinsă în flagrant delict, adică infracţiunea a fost descoperită în momentul săvârşirii ei sau infracţiunea al cărei făptuitor, imediat după săvârşire, este urmărit de victimă, de martori oculari sau de alte persoane ori este surprins aproape de locul comiterii infracţiunii cu arme, instrumente sau orice alte obiecte care ar da temei de a-l presupune participant la infracţiune (art. 513 CPP). Acest temei se va proba prin diferite acțiuni procesuale, cum ar fi: cercetarea la fața locului, declarațiile victimei sau a martorilor, ridicare de obiecte etc.;

2) dacă martorul ocular, inclusiv victima, indică direct că anume această persoană a săvârşit infracţiunea. Acest temei este probat prin declarațiile victimei și/sau a martorului, care va indica direct asupra persoanei care a comis infracțiunea, adică va declara identitatea făptuitorului sau semnele lui particulare după care poate fi recunoscut. În acest ultim caz, organul de urmărire penală, pe lângă audiere, va efectua și prezentarea spre recunoaștere (se va aplica acest temei pentru reținere doar în cazul în care martorul și/sau victima va recunoaște făptuitorul).

În cauza Stepuleac c. Moldovei[25], Curtea a reținut că, „*Şi mai alarmant este faptul că, din declaraţiile celor două pretinse victime rezultă că una din plângeri a fost fabricată şi că organul de urmărire penală nu a verificat împreună cu una din victime dacă ea, într-adevăr, a făcut plângerea respectivă, în timp ce plângerea celeilalte victime a fost rezultatul influenţei directe a ofiţerului de urmărire penală O., aceeaşi persoană care a înregistrat prima plângere împotriva reclamantului (...; a se vedea, de asemenea, Sultan Öner and Others v. Turkey, nr. 73792/01, §§ 121-123, 17 octombrie 2006). Acest lucru face ca ambele plângeri să fie irelevante pentru a determina existenţa unei bănuieli rezonabile că reclamantul a săvârşit o infracţiune, deşi nici un alt motiv pentru reţinerea sa nu a fost invocat (...)*."

În cauza CtEDO, Leva c. Moldovei[26], Curtea a reținut că, „*Curtea notează că în temeiul articolului 166 din Codul de procedură penală, o persoană bănuită de comiterea unei infracţiuni poate fi reţinută doar în anumite circumstanţe, în special dacă există temeiuri pentru reţinere. Unul dintre temeiurile reţinerii este „dacă martorul ocular, inclusiv victima, indică direct că anume această persoană a săvârşit infracţiunea" (...). Ofiţerul care a efectuat reţinerea s-a bazat exclusiv pe acest temei în procesul-verbal al reţinerii reclamantului (...). Totuşi, după cum a stabilit ulterior judecătorul de instrucţie în şedinţa din 8 noiembrie 2004, asemenea declaraţii ale martorilor oculari nu se conţineau în dosar (...)*."

3) dacă pe corpul sau pe hainele persoanei, la domiciliul ei ori în unitatea ei de transport sânt descoperite urme evidente ale infracţiunii. Temeiul respectiv se va aplica în cazul în care urmele infracțiunii vor fi depistate în urma cercetării la fața locului, percheziției corporale sau a domiciliului, ridicărilor de obiecte și documente, examinării corporale sau examinării obiectelor depistate și ridicate, constatărilor tehnico-științifice sau medico-legale, expertizelor, audieri;

4) dacă la locul săvârşirii infracţiunii sânt descoperite urmele lăsate de către această persoană. Respectivul temei se va proba prin cercetarea la fața locului, constatarea tehnico-științifică sau medico-legală, expertiză, audieri, prezentare spre recunoaștere a obiectelor și documentelor;

[24] Art. 166 alin. (1) pct. 1)-5) Cod procedură penală a Republicii Moldova.
[25] Hotărârea CtEDO, Stepuleac c. Moldovei, din 06.11.2007 (§ 77).
[26] Hotărârea CtEDO, Leva c. Moldovei, din 15.12.2009 (§ 52).

5) dacă aceasta a încercat să se ascundă ori nu i s-a putut constata identitatea. Temeiul dat va fi probat prin audieri, inclusiv a lucrătorilor organelor de drept (de exemplu, a ofițerilor de investigații), percheziții, ridicări de documente și înscrisuri, prezentare spre recunoaștere, informații de la autoritățile publice locale sau cele furnizate de Agenția Servicii Publice.

În cauza CtEDO, Becciev c. Moldovei[27], Curtea a reținut că, „*Pericolul ca un acuzat să se eschiveze nu poate fi evaluat numai în baza severităţii sentinţei pe care o riscă. El trebuie evaluat cu referire la un număr de alţi factori relevanţi care pot fie să confirme existenţa unui pericol de eschivare, fie să facă ca acesta să pară atât de nesemnificativ, încât el să nu poată justifica detenţia în cursul procedurii (Yağcı and Sargın v. Turkey). Riscul de eschivare trebuie să fie evaluat în contextul factorilor care au legătură cu caracterul persoanei, valorile sale morale, locuinţa sa, ocupaţia sa, bunurile sale, legăturile familiale şi cu toate tipurile de legături cu statul în care el este urmărit. Riscul aplicării unei sancţiuni severe şi temeinicia probelor pot fi relevante, dar nu sunt, prin sine, decisive, iar posibilitatea obţinerii garanţiilor ar putea fi folosită pentru a compensa orice risc (Neumeister v. Austria, hotărâre din 27 iunie 1968, Seria A nr. 8, § 10*)".

6) Va împiedica aflarea adevărului. În cazul respectiv organul de urmărire penală și procurorul trebuie să dețină suficiente informații cu privire la acest temei, inclusiv din declarațiile victimei sau a părții vătămate, a martorilor, a riscului că va ascunde probele sau le va nimici etc.

În cauza CtEDO, Becciev c. Moldovei[28], Curtea a reținut că, „*Pericolul ca persoana acuzată să influenţeze buna desfăşurare a procedurilor nu poate fi invocatin abstracto, ci trebuie să fie susţinut prin probe bazate pe fapte (Trzaska v. Poland, nr. 25792/94, § 65, 11 iulie 2000)*."

„Nu poate fi invocat drept motiv pentru arestare refuzul persoanei să divulge acuzării numele martorilor sau locul aflării probelor care puteau dovedi nevinovăţia sa. Acest lucru nu numai că nu poate constitui un temei pentru arestarea unei persoane, dar reprezintă şi o încălcare a dreptului unui acuzat de a păstra tăcerea, garantat de articolul 6 CEDO (hot. Turcan şi Turcan c. Moldovei, 23 octombrie 2007, § 51)."[29]

În cauza CtEDO, Cebotari c. Moldovei[30], „*(...) Curtea subliniază în această privinţă că,înlipsaunei bănuieli rezonabile,reţinerea sau arestarea unei persoane nu trebuie impuse niciodată cu scopul de a o determina să-şi recunoască vina sau să dea declaraţii împotriva altor persoane sau pentru a obţine fapte sau informaţii,care ar putea constituidrept bazăpentru bănuiala rezonabilă împotriva acesteia*."

„Invocarea riscului de împiedicare a bunei desfăşurări a justiţiei poate avea loc doar în faza iniţială a procedurilor (hot. Jarzynski c. Poloniei, 4 octombrie 2005, § 43), deoarece martorii pot fi audiaţi, iar probele materiale relevante pot fi ridicate. Judecătorii vor verifica de fiecare dacă când pentru arestare se invocă acest argument, din ce motiv probele nu au fost acumulate până la depunerea demersului şi cât de convingătoare sunt aceste motive."[31]

7) Va săvârși alte infracțiuni. Organul de urmărire penală și procurorul vor ține cont de prezența antecedentelor penale și alte informații ce derivă din declarații, măsuri speciale de investigații și altele. „În mod firesc, unul din factori este activitatea criminală anterioară a persoanei acuzate. Învinuirea acestuia de săvârșirea numeroaselor infracțiuni într-o perioadă scurtă reprezintă un factor care înclină balanța spre riscul de recidivă."[32]

---

[27] Hotărârea CtEDO, Becciev c. Moldovei, din 04.10.2005 (§ 58). Disponibilă: https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-112622 [accesată: 14.07.2022].

[28] Hotărârea CtEDO, Becciev c. Moldovei, din 04.10.2005 (§ 59).

[29] Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr. 01 din 15.04.2015 despre aplicarea de către instanţele judecătoreşti a unor prevederi ale legislaţiei de procedură penală privind arestarea preventivă şi arestarea la domiciliu (pct. 9).

[30] Hotărârea CtEDO, Cebotari c. Moldovei, din 13.11.2007 (§ 48). Disponibilă: https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-112794 [accesată: 14.07.2022].

[31] Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr. 01 din 15.04.2015 despre aplicarea de către instanţele judecătoreşti a unor prevederi ale legislaţiei de procedură penală privind arestarea preventivă şi arestarea la domiciliu (pct. 9).

[32] Dolea Igor, Ghid privind alternativele la arestarea preventive, elaborat cu suportul financiar al proiectului Consiliului Europei „Consolidarea sistemului de justiție penală bazat pe respectarea drepturilor omului în Republica Moldova", care face parte din Planul de Acțiuni al Consiliului Europei pentru Republica Moldova 2021-2024, Institutul de

În conformitate cu prevederile art. 166 alin. (6) CPP, „*Termenul prevăzut la alin. (5) curge din momentul de privare a persoanei de libertate. În termenul respectiv se include timpul de efectuare a acțiunilor procesuale imediat următoare momentului de privare a persoanei de libertate până la întocmirea procesului-verbal de reținere, în situația în care persoana era efectiv constrânsă în libertatea sa de mișcare pe parcursul efectuării acestor măsuri*." De exemplu, în situația în care organul de urmărire penală efectuează percheziție la persoana în privința căreia sunt date că a comis infracțiunea și există bunurile sustrase, termenul de percheziție trebuie inclus în termenul de reținere, deoarece persoanei i s-a limitat dreptul de a părăsi locuința sau de a se mișca liber. În momentul în care percheziția a durat 5 ore, iar după aceasta persoana a fost escortată la sediul organului de urmărire penală și a fost reținută de drept (întocmirea procesului-verbal de reținere), considerăm că aceasta este o încălcare a inviolabilității persoanei și a art. 5 CEDO. Or, procesul-verbal respectiv trebuie întocmit în 3 ore de la privarea de libertate *de facto*.

Conform art. 166 alin. (7) CPP, „*Persoana reţinută în condiţiile prezentului articol trebuie să fie adusă cât mai curând posibil, din momentul de reţinere, în faţa judecătorului de instrucţie pentru a fi examinată chestiunea arestării sau, după caz, a eliberării acesteia*." Această normă procesuală corespunde rigorilor art. 5 § 3 CEDO.

În cauza CtEDO, Labita c. Italiei[33], Curtea „*reiterează că lista excepţiilor de la dreptul la libertate garantată de articolul 5 § 1 este una exhaustivă şi doar o interpretare restrânsă a acestor excepţii este conformă cu scopul acestei dispoziţii, şi anume de a asigura că nimeni nu este în mod arbitrar privat de libertate (a se vedea, printre alte autorităţi, Hotărârea Giulia Manzoni împotriva Italiei din 1 iulie 1997, Rapoartele 1997-IV, p. 1191, § 25, şi Hotărârea Quinn împotriva Franţei din 22 martie 1995, seria A nr. 311, p. 17-18, § 42)*."

Conform prevederilor art. 166 alin. (7) CPP, „*Procurorul, până la expirarea termenului prevăzut la art. 308 alin. (12), va emite o ordonanţă de eliberare a persoanei reţinute fie, după caz, va înainta judecătorului de instrucţie demersul de arestare*." Eliberarea persoanei reținute are loc în cazurile prevăzute la art. 174 alin. (1) CPP, și anume:

„*1) nu s-au confirmat motivele verosimile de a bănui că persoana reţinută a săvârşit infracţiunea;*

2) lipsesc temeiuri de a priva în continuare persoana de libertate;

3) organul de urmărire penală a constatat la reţinerea persoanei o încălcare esenţială a legii;

4) a expirat termenul reţinerii;

5) instanţa nu a autorizat arestarea preventivă a persoanei."

În cauza CtEDO, Cristina Boicenco c. Moldovei[34], Curtea „*reiterează faptul că detenţia ilegală a unei persoane reprezintă o negare totală a garanţiilor fundamentale prevăzute de articolul 5 al Convenţiei şi o violare extrem de gravă a acestei prevederi. Neînregistrarea unor date, cum ar fi data şi ora arestului, locul detenţiei, numele persoanei deţinute şi motivele detenţiei, precum şi identitatea persoanei oficiale responsabile reprezintă o încălcare a cerinţelor privind legalitatea detenţiei şi a însuşi scopului articolului 5 al Convenţiei (Kurt c. Turquie, hotărârea din 25 mai 1998, § 125, şi Çakıcı c. Turquie [GC], nr. 23657/94, §§ 104 şi 105, CEDH 1999-IV)*."

O primă garanție reglementată în legislația internă este cea prevăzută la art. 167 alin. (2) CPP, adică „Motivele reţinerii imediat se aduc la cunoştinţă persoanei reţinute numai în prezenţa unui apărător ales sau a unui avocat de serviciu care acordă asistenţă juridică de urgenţă." Această normă corespunde art. 5 § 2 CEDO.

În cauza CtEDO, Khlaifia și alții c. Italiei[35], Curtea a reținut că, „*Alineatul 2 al articolului 5 prevede o garanţie elementară: orice persoană care a fost arestată trebuie să ştie de ce este privată de libertate. Această prevedere face parte integrantă din schema de protecţie oferită de articolul 5: oricărei persoane care a fost arestată trebuie să i se informeze, într-un limbaj simplu,*

Reforme Penale, p. 29.

[33] Hotărârea CtEDO, Labita c. Italiei, din 06.04.2000 (§ 170).

[34] Hotărârea CtEDO, Cristina Boicenco c. Moldovei, din 27.11.2011 (§ 43). Disponibilă: https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-124080 [accesată: 16.09.2022].

[35] Hotărârea CtEDO, Khlaifia și alții c. Italiei, din 15.12.2016 (§ 115). Disponibilă: https://hudoc.echr.coe.int/fre?i=001-170054 [accesată: 17.09.2022].

accesibil pe care îl poate înțelege, motivele esențiale de drept și de fapt ale privării sale de libertate, astfel încât să se poată adresa unei instanțe pentru a contesta legalitatea acesteia în conformitate cu paragraful 4 (...)."

Persoana reținută trebuie informată despre motivele privării sale de libertate imediat, adică în cei mai scurți termeni posibili. În cauza Fox, Campbell și Hartley c. Regatului Unit[36], Curtea a menționat că, *„(...) această informație trebuie transmisă „prompt" (în cei mai scurți termeni)*."

Există situații când persoana reținută, din diferite motive obiective (de exemplu, dezvoltare mintală, fie are capacitatea de exercițiu limitată etc.), nu înțelege motivele reținerii sau drepturile sale. În astfel de situații, organele judiciare trebuie să informeze despre acestea avocații sau reprezentanții legali, fie alte persoane.

În cauza CtEDO, Z.H. c. Ungariei[37], Curtea europeană a constatat că, „*(...) în cazul în care condiția unei persoane cu dezabilități intelectuale nu este luată în considerare în mod corespunzător în acest proces, nu se poate spune că i s-au furnizat informațiile necesare care să îi permită să facă uz efectiv și inteligent de dreptul asigurat de Articolul 5 § 4 pentru a contesta legalitatea detenției, cu excepția cazului în care un avocat sau o altă persoană autorizată a fost informată în locul său (X. c. Regatul Unit, nr. 6998/75, raportul Comisiei din 16 iulie 1980, § 111, Seria B nr. 41)*."

Art. 167 CPP acordă și alte garanții pentru persoanele reținute, și anume[38]:

- *Organul de urmărire penală este obligat să asigure condiţii pentru întrevederea confidenţială între persoana reţinută şi apărătorul său până la prima audiere*. Prevederea respectivă garantează dreptul efectiv la apărare;

- *În cazul reţinerii minorului, persoana care efectuează urmărirea penală este obligată să comunice imediat aceasta procurorului şi părinţilor minorului sau persoanelor care îi înlocuiesc*. Această prevedere acordă garanții suplimentare minorului privat de libertate, întrucât părinții să cunoască despre circumstanțele faptei, locul aflării minorului și alte circumstanțe, implicit pentru a se implica cât mai urgent în proces în calitate de reprezentant legal pentru ai apăra interesele minorului;

- *Persoana reţinută va fi audiată în conformitate cu prevederile art. 103 şi 104, dacă acceptă să fie audiată*. În cauza CtEDO, Samoilă și Cionca c. României[39], Curtea a reținut că, „*Pentru persoanele deținute în condițiile prevăzute la articolul 5 § 1 c), este necesară o audiere (Kampanis împotriva Greciei, hotărârea din 13 iulie 1995, Seria A nr. 318-B, p. 45, § 47) .*";

- *Persoana care efectuează reţinerea este în drept să supună persoana reţinută percheziţiei corporale în condiţiile art. 130 CPP*. La momentul reținerii percheziția respectivă nu se autorizează. La fel nu se autorizează nici percheziția persoanelor aflate în domiciliu unde se efectuează percheziția acestuia. În celelalte cazuri, cu excepția dacă persoana dă acordul, nesilit de nimeni, percheziția corporală se va autoriza;

- *Dacă la reţinere se stabileşte prezenţa unor vătămări sau leziuni corporale ale persoanei reţinute, persoana care efectuează urmărirea penală neîntârziat îl va informa pe procuror, care va dispune imediat efectuarea unei constatări medico-legale sau, după caz, a unei expertize medico-legale pentru a constata originea şi caracterul vătămărilor sau leziunilor*. Această prevedere acordă garanții în privința neadmiterii torturii, ceea ce derivă din conținutul art. 11 alin. (9) CPP.

După reținerea persoanei, se va decide dacă este cazul aplicării măsurilor procesuale de constrângere privative de libertate sau eliberarea persoanei reținute. În cazul în care se decide aplicarea arestului, procurorul, având temeiurile indicate în art. 176 CPP, va emite o ordonanță în ordinea art. 177 CPP, iar apoi va înainta judecătorului de instrucție un demers motivat (art. 308 CPP).

„Deşi sub aspect procesual reţinerea se deosebeşte de arestarea preventivă, conform jurisprudenţei CtEDO, reprezintă lipsire de libertate atât reţinerea penală (a se vedea hot. Străisteanu şi alţii c. Moldovei, 7 aprilie 2009, §§85-88, sau Lazoroski c. Macedoniei, 8 octombrie

[36] Hotărârea CtEDO, Fox, Campbell și Hartley c. Regatului Unit, din 30.08.1990 (§ 40). Disponibilă: https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-57721 [accesată: 14.10.2022].
[37] Hotărârea CtEDO, Z.H. c. Ungariei, din 08.11.2012 (§ 41). Disponibilă: https://hudoc.echr.coe.int/fre?i=001-114276 [accesată: 14.10.2022].
[38] Art. 167 alin. (2/1)-(6) CPP.
[39] Hotărârea CtEDO, Samoilă și Cionca c. României, din 04.03.2008 (§ 68). Disponibilă: https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-85326 [accesată: 14.10.2022].

2009, §44), cât şi arestarea preventivă sau arestarea la domiciliu (a se vedea hot. Mancini c. Italiei, nr. 44955/98, §17; sau Nikolova c. Bulgariei (nr. 2), nr. 40896/98, §§60 şi 74, 30 septembrie 2004). Astfel, garanţiile instituite contra unei privări ilegale de libertate se atribuie în egală măsură ambelor acţiuni de constrângere procesuală."[40]

Cât privește conținutul și procedura examinării demersului privind aplicarea arestului preventiv ne-am expus anterior[41], de aceea nu ne vor referi aici. În cauza CtEDO, Brogan şi alţii c. Regatului Unit[42], Curtea a reținut că, „*(...) dacă o „arestare" sau „detenție" poate fi considerată drept „legală" trebuie stabilit nu numai în lumina legislației interne, ci și a textului Convenției, a principiilor generale cuprinse în aceasta și a scopului restricțiilor permise de articolul 5 alin. 1 (art. 5-1) (a se vedea în special hotărârea Weeks, Seria A nr. 114, p. 28, alin. 57). În virtutea paragrafului 4 al articolului 5 (art. 5-4), persoanele arestate sau reținute au dreptul la o revizuire care să țină cont de condițiile procedurale și de fond esențiale pentru „legalitatea", în sensul Convenției, a privării de libertate*."

„*Generalizând jurisprudența Curții Europene în materie, în Hotărârea nr. 3 din 23 februarie 2016 Curtea Constituțională a stabilit că sunt motive pentru privarea de libertate a celui bănuit de comiterea unei infracţiuni riscurile: 1) sustragerii lui de la judecată; 2) afectării înfăptuirii justiţiei; 3) comiterii altor infracţiuni; 4) producerii de dezordini publice. Aceste motive nu trebuie cumulate, fiind suficientă existența unui singur motiv pentru aplicarea arestului preventiv. Riscurile trebuie demonstrate prin probe bazate pe fapte (§§ 73, 93, 94)*."[43]

Analiza normelor procesuale interne denotă că acestea corespund în mare parte nu doar actelor internaționale, dar și prevederilor Directivei 2013/48/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 octombrie 2013 privind dreptul de a avea acces la un avocat în cadrul procedurilor penale și al procedurilor privind mandatul european de arestare, precum și dreptul ca o persoană terță să fie informată în urma privării de libertate și dreptul de a comunica cu persoane terțe și cu autorități consulare în timpul privării de libertate. Cu referire la prevederile art. 166 alin. (1) pct. 3) CPP, considerăm că textul său conține o tautologie juridică, din care motiv propunem excluderea textului „*ori în unitatea ei de transport*", deoarece este indicat domiciliul persoanei. Iar potrivit art. 6 pct. 11) CPP, precum și a jurisprudenței Curții Constituționale și a CtEDO, unitatea de transport (automobilul) se consideră domiciliu.

Totodată, art. 166 alin. (3) CPP stabilește și alte temeiuri rezonabile, care presupun că bănuitul:

1) Se va sustrage de la urmărirea penală. Temeiul în cauză trebuie probat. De multe ori organul de urmărire penală sau procurorul indică formal acest temei, adică iluzoriu. Legea impune motivarea actelor procesuale (de exemplu, art. 308 alin. (6) CPP, stabilește că, „*Procurorul este obligat să motiveze bănuiala rezonabilă și temeiurile de aplicare a arestării preventive. Omiterea unei asemenea obligații constituie temei de respingere a demersului*"), inclusiv prin probarea temeiurilor, iar în caz contrar legea prevede și sancțiuni procesuale. Drept argument de motivare a acestui temei va servi datele sau documentele, care demonstrează că persoana se va sustrage de la urmărirea penală (de exemplu, procurarea biletelor de avion, rezervarea hotelelor peste hotare, prezența imobilelor sau afacerii etc.). Totodată, severitatea sancțiunii poate justifica aplicarea acestui temei.[44]

Regula de bază stabilită de normele procesuale penale este că reținerea se aplică doar în cazul în care este pornită urmărirea penală (art. 55 alin. (4), art. 165, art. 166, art. 274 alin. (1), art. 279 ale CPP). Există o singură excepție de la regula generală, prevăzută la art. 166 alin. (4) CPP,

---

[40] Osoianu Tudor, Vidaicu Mihaela, Reținerea persoanei de către poliție. Concluziile unei cercetări, Editura Cartier Juridic, Chișinău, 2015, p. 30.

[41] Osoianu Tudor, Ostavciuc Dinu, Controlul judiciar al urmăririi penale, Editura Cartea Militară, Chișinău, 2021, p. 108-119.

[42] Hotărârea CtEDO, Brogan și alții c. Regatului Unit, din 29.11.1988 (§ 65). Disponibil: https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-57450 [accesat: 15.09.2022].

[43] Hotărârea Curții Constituționale a Republicii Moldova nr.15 din 28. 05.2020 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 191 alin. (2) din Codul de procedură penală (liberarea provizorie sub control judiciar [2]) (pct. 50).

[44] Alte argumente sunt indicate și explicate în pct. 8) din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr. 01 din 15.04.2015 despre aplicarea de către instanțele judecătorești a unor prevederi ale legislației de procedură penală privind arestarea preventivă și arestarea la domiciliu.

care constă în faptul că, reținerea poate fi aplicată până la înregistrarea infracțiunii. Această regulă se aplică doar în privința persoanei mature (care a atins în momentul comiterii faptei infracționale vârsta de 18 ani). Această normă de excepție reglementează că înregistrarea acestei infracțiuni, de care este bănuită persoana matură, trebuie să aibă loc imediat, dar nu mai târziu de 3 ore de la momentul când persoana matură este adusă la organul de urmărire penală. În caz contrar, persoana matură se va elibera, cu excepția când persoana a fost reținută de comandanții de nave și aeronave în calitatea lor de organe de constatare (transmiterea persoanei reținute are loc atunci când nava a ancorat sau aeronava a aterizat).

Analiza art. 166 alin. (4) CPP denotă că reținerea persoanei mature are loc în cazurile de delict flagrant. Totuși, după noi, norma respectivă urmează a fi modificată și completată, astfel încât să fie exclus cuvântul „*mature*". Prin urmare, atunci când o persoană va comite o faptă infracțională și va fi prinsă în flagrant delict, având temeiurile legale de reținere, organele judiciare competente să poată aplica această măsură de constrângere și în privința minorului, care va fi subiect al infracțiunii date. Or, actuala normă lipsește organul de urmărire penală și procurorul de a reține minorii până la înregistrarea infracțiunii (în flagrant delict), chiar dacă aceștia au comis infracțiuni grave, deosebit de grave sau excepțional de grave (de exemplu, un omor). În plus, fiind comisă o infracțiune în flagrant delict, organul de urmărire penală este obligat să efectueze acțiuni procesuale în vederea administrării probelor, inclusiv percheziție corporală, audiere și altele (inclusiv și cele cu participarea minorului).

Termenul de reținere a minorului – subiect al infracțiunii (14-18 ani, în dependență de gravitatea faptei comise) nu poate depăși 24 de ore din momentul privării lui de libertate (reținerea *de facto*).

Un aspect important este că, atunci când au decăzut temeiurile reținerii persoanei, aceasta trebuie eliberată imediat, fără a se aștepta curgerea limitei maxime pentru această măsură de constrângere. De exemplu, persoana fiind prinsă în flagrant delict este reținută de organul de urmărire penală, având mai multe temeiuri, inclusiv plângerea și declarațiile victimei. Peste 36 de ore de la reținere victima își retrage plângerea în temeiul art. 275 pct. 6), 276 CPP. Persoana trebuie eliberată imediat fără a aștepta curgerea termenului de 72 de ore. Un alt exemplu, este atunci când după reținere se constată că nu există elementele componenței de infracțiune, fie există o decizie definitivă cu privire la fapta pentru care persoana este reținută etc. Anume din aceste situații legea procesuală penală a stabilit că, „*Perioada de reținere nu trebuie să fie mai mare decât strictul necesar pentru deținerea acesteia*." (art. 166 alin. (5) CPP).

Pot apărea probleme atunci când decăderea temeiurilor au loc în afara orelor de muncă, fie există o ordonanță a procurorului de eliberare a persoanei reținute, care trebuie pusă în aplicare imediat, dar persoana se află în detenție, unde este un anumit regim de muncă, iar deciziile nu le poate lua un simplu lucrător. Apare întrebarea: cum procedăm în aceste cazuri? Răspuns am găsit în jurisprudența CtEDO.

Art. 166 alin. (7) CPP stabilește că procurorul poate elibera persoana până la expirarea termenului prevăzut la art. 308 alin. (12) CPP. Propunem modificarea și completarea normei respective, deoarece nu este clar despre care norme se are în vedere. Or, art. 308 CPP conține doar 10 aliniate. De asemenea, considerăm că legislatorul poate a avut în vedere art. 308 alin. (3) CPP, adică termenul de depunere a demersului cu privire la aplicarea arestului preventiv. Cu toate acestea, se impune imperativ modificarea și completarea textului „art. 308 alin. (12)".

Este de reținut că, persoana nu poate fi reținută repetat pentru aceleași temeiuri (art. 174 alin. (2) CPP). Propunem modificarea și completarea acestei norme procesuale, deoarece, după noi, aceasta poate fi interpretată ambiguu. Or, persoana eliberată poate fi reținută pentru aceleași temeiuri (menționate la art. 166 CPP), însă pentru bănuiala rezonabilă de comitere a altei infracțiunii, alta decât cea pentru care a fost reținută și ulterior eliberată. Astfel, intervenția legislativă în art. 174 alin. (2) CPP se impune, întrucât să reglementeze nu doar aceleași temeiuri, dar și pentru aceiași faptă.

Art. 167 CPP reglementează procedura reținerii persoanei. După noi, legislația procesuală penală acordă suficiente garanții pentru persoanele reținute. Totuși, suntem de părerea că persoanei

reținute nu trebuie doar să-i fie înmânată copia informației cu privire la drepturile sale, ci în mod obligatoriu persoanei reținute trebuie să i se explice în mod concret, într-o limbă accesibilă și înțeleasă aceste drepturi. De aceea, propunem modificarea și completarea art. 167 alin. (1) CPP, astfel încât după textul „*totodată ei i se înmânează în scris informaţia despre drepturile prevăzute la art. 64*", să se introducă textul „*și i se explică aceste drepturi într-o limbă accesibilă și înțeleasă*".

În practică se întâlnesc cazuri când organul de urmărire penală nu indică în procesul-verbal temeiurile reținerii, limitându-se doar la faptul că persoana este bănuită de infracțiunea pentru care este reținută. Acest fapt este unul neadmisibil, or în caz contrar procesul-verbal poate fi anulat, iar reținerea se va considera ilegală.

În mod obligatoriu, procesul-verbal privind reținerea persoanei trebuie să cuprindă toate datele indicate în art. 167 alin. (1) CPP, implicit locul, anul, luna, ziua şi ora reţinerii (de facto), data, ora, anul și locul întocmirii procesului-verbal etc.

Potrivit jurisprudenței CtEDO, reținerea ca formă de privare de libertate începe atunci când persoana este efectiv somată să cedeze libertatea sa de mișcare și nu se rezumă la noțiunea clasică de arest ori detenție. Astfel, scopul protecției, prevăzută în art. 5 CEDO, depășește simpla privare de libertate în sensul clasic al cuvântului și nu acoperă exclusiv privarea fizică de libertate prin detenție (Creangă c. României, Hot. 15. 06. 2010, §. 92[45]; Engel și alții c. Olandei, Hot. 08. 07. 1976; §.58[46]).

Despre fiecare caz de reţinere a unei persoane bănuite de săvârşirea unei infracţiuni organul de urmărire penală, în termen de până la 3 ore de la momentul privării ei de libertate, întocmeşte un proces-verbal de reţinere, în care sunt indicate temeiurile, motivele, locul, anul, luna, ziua şi ora reţinerii, fapta săvârşită de persoana respectivă, rezultatele percheziţiei corporale a persoanei reţinute, precum şi data şi ora întocmirii procesului-verbal.

Procesul-verbal este adus la cunoştinţă persoanei reţinute, totodată i se înmânează, în scris, informaţie privind drepturile prevăzute în art. 64 CPP, inclusiv dreptul de a tăcea, de a nu mărturisi împotriva sa, de a da explicaţii care se includ în procesul-verbal, de a beneficia de asistenţa unui apărător şi de a face declaraţii în prezenţa acestuia, fapt care se menţionează în procesul-verbal. Procesul-verbal de reţinere este semnat de persoana care l-a întocmit şi de persoana reţinută. Până la 6 ore de la întocmirea procesului-verbal, persoana care l-a întocmit prezintă procurorului o comunicare în scris privitor la reţinere. Motivele reţinerii imediat sunt aduse la cunoştinţă persoanei reţinute, numai în prezenţa unui apărător ales sau numit din oficiu.

„Procesul-verbal de reţinere a bănuitului, învinuitului perfectat în modul stabilit este un important document procesual, care reprezintă nu numai temei juridic pentru plasarea reţinutului şi deţinerea lui în izolatorul de detenţie preventivă, ci şi ca probă pe cauza cercetată"[47].

Suntem de acord cu această constatare, deoarece în procesul-verbal de reținere sunt indicate mai multe circumstanțe de fapt, care au importanță pentru soluționarea dosarului penal, de ex. locul și timpul reținerii, descrierea ţinutei vestimentare, rezultatele percheziţiei corporale a persoanei reţinute etc.[48]. De asemenea, procesul verbal de reținere poate constitui dovada informării reținutului despre drepturile sale și asigurării acestora[49].

În mod obligatoriu în procesul-verbal se indică temeiurile, motivele, locul, anul, luna, ziua şi ora reţinerii, starea fizică a persoanei reţinute, plângerile referitoare la starea sănătății sale, în ce este îmbrăcată (descrierea ţinutei vestimentare), explicaţii, obiecţii, cereri ale persoanei reţinute, cererea de a avea acces la un examen medical, inclusiv pe cont propriu, fapta săvârşită de persoana respectivă, rezultatele percheziţiei corporale a persoanei reţinute, precum şi data şi ora întocmirii procesului-verbal.

În procesul-verbal urmează să se indice concret ora reţinerii *de facto* şi cea a întocmirii procesului-verbal, imediat se va înmâna în copie persoanei reţinute, despre care fapt se va face

[45] Disponibilă: http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-109226 (accesat: 28.06.2021)
[46] Disponibilă: http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-57479 (accesat: 28.06.2021)
[47] Valeriu Batîr. Reținerea bănuitului, învinuitului. În: Buletinul Informativ al Procuraturii Republicii Moldova. nr.9. p.9, disponibilă: http://www.procuratura.md/file/buletin9.pdf (accesat: 22. 03. 2021)
[48] Art.167 alin. (1) CPP.
[49] Art.167 alin. (1) CPP.

menţiune în procesul-verbal de reţinere, atestată de asemenea prin semnăturile participanţilor. De asemenea, procesul-verbal de reţinere, va conţine, pe lângă celelalte atribute, informaţii cu privire la aplicarea în procesul reţinerii a forţei fizice, a mijloacelor speciale sau a armei de foc, caracterul şi localizarea leziunilor corporale cauzate reţinutului în procesul reţinerii, cererile şi obiecţiile formulate de către persoana reţinută odată cu aducerea la cunoştinţă a procesului-verbal de reţinere.

În Hotărârea Ipati c. Moldovei din 05.02.2013[50], CtEDO a menţionat că reclamantul, Gheorghe Ipati, la 22 septembrie 2006 a fost arestat sub suspiciunea de jaf şi a fost dus la Comisariatul de poliţie sectorul Centru din Chişinău. El a fost sănătos şi nu au avut nici o leziune. Potrivit reclamantului, el a fost bătut în drum spre poliţie pentru a-l determina să „mărturisească" o crimă pe care nu a comis-o.

Lipsirea ilegală de libertate, neglijarea vădită a procedurii de reținere și a drepturilor bănuitului reținut sunt constatate în decizii definitive și irevocabile ale instanțelor naționale, dat fiind faptul că în procesul verbal de reținere sunt consemnate informații denaturate[51].

Procesele-verbale de reţinere trebuie să conțină informații complete privind temeiurile reţinerii persoanelor suspecte de comiterea infracţiunii[52]. Nu este corect a indica în procesul verbal de reținere doar dispoziţiile articolelor CPP, fără a confirma, în mod obligatoriu, prin date faptice probate corespunzător că persoana ar putea să se ascundă de la organul de urmărire penală sau instanţă, să împiedice stabilirea adevărului în procesul penal ori să săvârşească alte infracţiuni.

În cauza Leva c. Moldovei (Hot. CtEDO 15.12.2009, §.52-55). Reclamantul a fost reţinut pe motiv că un martor îl arată pe el, deşi astfel de declaraţii nu existau în dosar. În acest caz CtEDO nu a tolerat argumentele Guvernului, care a motivat neindicarea numelui martorilor, deoarece în procesul-verbal de reţinere nu era loc suficient pentru atare informaţie[53].

CtEDO a reiterat în cauza Cristina Boicenco c. Moldovei[54] (Hot. 27.09.2011, §. 43) faptul că detenţia ilegală a unei persoane reprezintă o negare totală a garanţiilor fundamentale prevăzute de articolul 5 CEDO şi o violare extrem de gravă a acestei prevederi. „*Neînregistrarea unor date, cum ar fi data şi ora reţinerii, locul detenţiei, numele persoanei deţinute şi motivele detenţiei, precum şi identitatea persoanei oficiale responsabile reprezintă o încălcare a cerinţelor privind legalitatea detenţiei şi a însuşi scopului art. 5 CEDO* (*Kurt c. Turciei,* hot. din 25.05. 1998, §. 125, şi *Çakıcı c. Turciei*, hot. nr. 23657/94, §.§. 104 şi 105, CEDH 1999-IV)".

CtEDO evidenţiază, în special, că reținerea nerecunoscută a unei persoane este o negare completă a garanțiilor prevăzute în baza art. 5 din Convenție și o încălcare extrem de gravă a acestei dispoziții. După asumarea controlului asupra unei persoane, autoritățile au obligația de a oferi informații cu privire la locul aflării acesteia (Hot. CtEDO El-Masri c. fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei [MC], din 13. 12. 2012, §. 233).[55]

În cauza D. c. Moldovei (Hotărârea CtEDO 08.12.2020, §. 70, 71)[56] Guvernul a admis că nu a fost găsită vreo mențiune cu privire la detenția reclamantei în niciunul dintre dosarele oficiale de arestare. Cu toate acestea, după cum a fost stabilit în paragraful supra, instanțele naționale au confirmat, în cele din urmă, că reclamanta fusese reținută și adusă la comisariatul de poliție Buiucani în noaptea de 7 spre 8 aprilie 2009. Este clar că reclamanta a fost reținută timp de câteva ore (aproximativ 4 ore, conform §. 8-12) de către agenții Statului și apoi eliberată, fără ca reținerea să fi fost înregistrată. Astfel, ea a fost supusă unei detenții nerecunoscute, fiind încălcat în mod clar art. 5 din Convenție.

Înregistrarea video a reținerii, despre care se face mențiune în procesul-verbal și care se anexează la procesul-verbal ar putea să fortifice probatoriul și ar putea să constituie un mijloc de

[50] Disponibilă: http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-127833 (accesat: 19.11.2019)
[51] A se vedea DCP CSJ din 25.06.2014, dos. nr. 1ra-1092/14, disponibilă: http://jurisprudenta.csj.md/search_col_penal.php?id=2660 (accesat: 29.05.2021)
[52] Prevăzute în art.166 alin. (1) şi (2) CPP.
[53] Disponibilăă: http://justice.md/file/CEDO_judgments/moldova/leva%20%28ro%29.pdf (accesat: 29.06.2021). A se vedea şi: Hotărârea CtEDO Anguelova c. Bulgariei din 13.06.2002, §. 154, disponibilă: https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-60505
[54] Disponibilă: http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-124080 (accesat: 29.05.2021)
[55] Disponibilă: http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-115621 (accesat: 29. 05. 2021)
[56] Disponibilă: http://agent.gov.md/wp-content/uploads/2021/03/d.-v.-mda-rom.pdf (accesat: 29. 05. 2021)

garanție că polițiștii antrenați în reținerea fizică au acționat în condițiile legii, însă nu trebuie agreat mediatizarea acestor înregistrări[57].

Legea procesual-penală acordă dreptul de a reține persoana bănuită nu numai organelor de urmărire penală dar şi oricărui cetăţean de rând. Potrivit art. 168 CPP oricine este în drept să prindă şi să aducă forţat la poliţie sau la o altă autoritate publică, persoana prinsă asupra faptului săvârşirii unei infracţiuni sau care a încercat a se ascunde ori a fugi imediat după săvârşirea infracţiunii.

Persoana prinsă în aceste condiţii poate fi legată în cazul în care opune rezistenţă reţinerii. Dacă sunt temeiuri de a presupune că persoana prinsă are asupra sa armă ori alte obiecte periculoase sau obiecte care prezintă interes pentru cauza penală, persoana care a prins-o poate lua forţat obiectele respective, pentru a le transmite organului de urmărire penală. Persoana prinsă şi adusă în faţa organului de urmărire penală este reţinută conform prevederilor art.166 CPP sau, după caz, eliberată.

Legea procesual-penală în art. 173 CPP prevede obligaţia persoanei care a întocmit procesul-verbal de reţinere, imediat, dar nu mai târziu de 6 ore, să ofere posibilitate persoanei reţinute, a anunţa una dintre rudele apropiate sau o altă persoană, la propunerea reţinutului, despre locul deţinerii. În cazul în care persoana reţinută este cetăţean al unui alt stat, despre reţinere este informată, în termenul menţionat, ambasada sau consulatul acestui stat, dacă persoana reţinută o cere. Dacă persoana reţinută este militar, în termen de cel mult 6 ore, este informată unitatea militară, în care ea îşi îndeplineşte serviciul militar, sau centrul militar unde este la evidenţă. În cazuri excepţionale, dacă aceasta o cere caracterul deosebit al cauzei, cu consimţământul judecătorului de instrucţie, înştiinţarea privind reţinerea poate fi efectuată în termen care nu va depăşi 72 de ore de la reţinere, cu excepţia cazului în care persoana reţinută este minoră. În cazul în care, în urma reţinerii persoanei, rămân fără supraveghere minori sau alte persoane pe care le are la întreţinere ori bunurile acesteia, organul de urmărire penală este obligat să ia măsurile prevăzute în art. 189 CPP.

Concluzii. Analiza normelor procesuale interne denotă că acestea corespund în mare parte nu doar actelor internaționale, dar și prevederilor Directivei 2013/48/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 octombrie 2013 privind dreptul de a avea acces la un avocat în cadrul procedurilor penale și al procedurilor privind mandatul european de arestare, precum și dreptul ca o persoană terță să fie informată în urma privării de libertate și dreptul de a comunica cu persoane terțe și cu autorități consulare în timpul privării de libertate.

În pofida acestui fapt, problemele apar din cauza interpretărilor diferite ale legii de către autoritățile competente, ceea ce poate duce la abuzuri, nerespectarea drepturilor fundamentale ale persoanelor reținute sau la discrepanțe în aplicarea reținerii în diverse cazuri. Este imperativ ca autoritățile să asigure o aplicare consecventă și transparentă a legislației, pentru a preveni încălcarea drepturilor individului și pentru a menține încrederea publicului în sistemul de justiție.

Nu există o explicație plauzibilă de ce conform prevederilor art. 166 alin. (4) CPP în cazurile de *delict flagrant* nu pot fi reţinuţi minorii până la înregistrarea infracţiunii, chiar dacă

[57] *„…98. CtEDO observă că părţile sunt de acord în ceea ce priveşte faptul că înregistrarea arestării reclamantului, precum şi divulgarea imaginilor cu acesta, au fost făcute de direcţia informare a Ministerului de Interne. Având în vedere toate circumstanţele speţei, CtEDO consideră că înregistrarea şi divulgarea acestor imagini au fost efectuate fără acordul reclamantului. Astfel, apreciază că absenţa unei opoziţii exprese din partea acestuia din urmă nu poate să afecteze concluzia CtEDO. În opinia sa, în speţă era vorba despre o ingerinţă în exercitarea de către reclamant a dreptului său la imagine, drept care face parte integrantă din noţiunea de viaţă privată (a se vedea, de exemplu, Von Hannover c. Germaniei, nr. 59320/00, pct.50, CEDO 2004-VI). 99. În temeiul art. 8 § 2 CEDO convenţie, pentru a fi justificată, o astfel de ingerinţă trebuie să fie în primul rând „prevăzută de lege”. Pe baza informaţiilor de care dispune, CtEDO apreciază că acest aspect nu era reglementat de o „lege” care să îndeplinească criteriile stabilite prin jurisprudenţa sa, ci că era vorba mai degrabă despre o practică a organelor Ministerului de Interne, specifică operaţiunilor care prezentau un interes deosebit pentru public şi mass-media. Hot. Slavov şi alţii c. Bulgariei (nr. 58500/10, pct. 37, 10.10. 2015) oferă un alt exemplu al acestei practici. De asemenea, CtEDO observă că C. proc. pen. bulgar prevede posibilitatea efectuării unor înregistrări video în cadrul procesului penal, atunci când este vorba despre strângerea probelor, de exemplu în cadrul cercetării la faţa locului al unei percheziţii sau al unui interogatoriu (supra, pct. 54). Or, în speţă, nu au fost înregistrate video şi divulgate actele de urmărire penală efectuate în locaţia unde a fost arestat reclamantul, ci însăşi arestarea persoanei în cauză. Prin urmare, nu s-a demonstrat în faţa CtEDO faptul că ingerinţa în cauză era prevăzută de lege. 100. Această constatare îi este suficientă curţii pentru a stabili că, în speţă, a fost încălcat art. 8 din Convenţie în ceea ce priveşte mediatizarea arestării reclamantului”.* (Hotărârea CtEDO Popovi c. Bulgariei din 09.06.2016, disponibilă: http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-178813 (accesat: 27.06.2021)

aceştia sunt bănuiţi că au comis infracţiuni grave, deosebit de grave sau excepţional de grave (de exemplu, un omor).

Prevederile articolului 174 alin. (2) CPP privind reţinerea repetată a persoanei nu sunt suficient de clare, nefiind precizată interdicţia reţinerii aceleaşi persoană a doua oară pentru aceiaşi faptă.

BIBLIOGRAFIE

1. Actul final al Conferinţei pentru Securitate şi Cooperare din Europa (Helsinki, 1975; Documentul final al Reuniunii de la Viena al reprezentanţilor Statelor participante la Conferinţa pentru Securitate şi Cooperare în Europa (1989);
2. Cod procedură penală al Republicii Moldova;
3. Creangă Ion. Libertatea individuală şi siguranţa persoanei – cele mai expresive drepturi ale omului. În: Avocatul Poporului, nr. 1–3, 2001;
4. Decizia Colegiului Penal al Curții Supreme de Justiție din 25.06.2014, dos. nr. 1ra-1092/14. Disponibilă: http://jurisprudenta.csj.md/search_col_penal. php?id=2660 (accesat: 29.05.2021);
5. Dolea Igor, Ghid privind alternativele la arestarea preventive, elaborat cu suportul financiar al proiectului Consiliului Europei „Consolidarea sistemului de justiție penală bazat pe respectarea drepturilor omului în Republica Moldova”, care face parte din Planul de Acțiuni al Consiliului Europei pentru Republica Moldova 2021-2024, Institutul de Reforme Penale;
6. Griga Ioan, Drept procesual penal, Partea generală, Teorie, jurisprudență și aplicații practice, Editura Oscar Print, București, 2004;
7. Hotărârea Curții Constituționale a Republicii Moldova nr. 15 din 28.05.2020 privind excepţia de neconstituţionalitate a articolului 191 alin. (2) din Codul de procedură penală (liberarea provizorie sub control judiciar [2]);
8. Hotărârea CtEDO Anguelova c. Bulgariei din 13.06.2002. Disponibilă: https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-60505 [accesată: 14.07.2024];
9. Hotărârea CtEDO Creangă c. României, din 23.02.2012. Disponibilă: https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-109226 [accesată: 15.09.2024].
10. Hotărârea CtEDO, Becciev c. Moldovei, din 04.10.2005. Disponibilă: https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-112622 [accesată: 14.07.2022];
11. Hotărârea CtEDO, Bozano c. Franței, din 18.12.1986 (§ 54). Disponibilă: https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-57448 [accesată: 02.10.2024];
12. Hotărârea CtEDO, Brogan și alții c. Regatului Unit, din 29.11.1988. Disponibil: https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-57450 [accesat: 15.09.2024];
13. Hotărârea CtEDO, Cebotari c. Moldovei, din 13.11.2007. Disponibilă: https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-112794 [accesată: 14.07.2024];
14. Hotărârea CtEDO, Creangă c. României, din 23.02.2012. Disponibilă: http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-109226 [accesat: 28.10.2024];
15. Hotărârea CtEDO, Cristina Boicenco c. Moldovei, din 27.11.2011. Disponibilă: https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-124080 [accesată: 16.09.2024];
16. Hotărârea CtEDO, Engel și alții c. Olandei, din 08.06.1976. Disponibilă: http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-57479 [accesat: 28.06.2024];
17. Hotărârea CtEDO, Foka c. Turciei, din 24.06.2008 (§ 75). Disponibilă: https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-87175 [accesată: 11.09.2024];
18. Hotărârea CtEDO, Fox, Campbell și Hartley c. Regatului Unit, din 30.08.1990. Disponibilă: https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-57721 [accesată: 14.10.2024];
19. Hotărârea CtEDO, Guzzardi c. Italiei, din 06.11.1980. Disponibilă: https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-57498 [accesată: 18.06.2024];
20. Hotărârea CtEDO, Ipati c. Republicii Moldova. Disponibilă: http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-127833 [accesată: 19.11.2014];
21. Hotărârea CtEDO, Khlaifia și alții c. Italiei, din 15.12.2016. Disponibilă: https://hudoc.echr.coe.int/fre?i=001-170054 [accesată: 17.09.2024];

22. Hotărârea CtEDO, Labita c. Italiei, din 06.04.2000. Disponibilă: https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-58559 [accesată: 06.10.2024];
23. Hotărârea CtEDO, Leva c. Moldovei, din 15.12.2009. Disponibilă: https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-144486 [accesată: 21.05.2024];
24. Hotărârea CtEDO, O' Hora c. Regatului Unit, din 16.10.2001. Disponibilă: https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-59721 [accesată: 06.10.2024];
25. Hotărârea CtEDO, Popovi c. Bulgariei, din 09.06.2016. Disponibilă: http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-178813 [accesat: 27.06.2024];
26. Hotărârea CtEDO, Samoilă și Cionca c. României, din 04.03.2008. Disponibilă: https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-85326 [accesată: 14.10.2024];
27. Hotărârea CtEDO, Stepuleac c. Moldovei, din 06.11.2007. Disponibilă: https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-112790 [accesată: 13.04.2024];
28. Hotărârea CtEDO, X c. Regatului Unit, din 05.11.1981. Disponibilă: https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-57602 [accesată: 14.10.2024];
29. Hotărârea CtEDO, Z.H. c. Ungariei, din 08.11.2012. Disponibilă: https://hudoc.echr.coe.int/fre?i=001-114276 [accesată: 14.10.2024];
30. Hotărârea Curții Constituționale a Republicii Moldova nr. 15 din 28.05.2020 privind excepţia de neconstituţionalitate a articolului 191 alin. (2) din Codul de procedură penală (liberarea provizorie sub control judiciar [2]);
31. Hotărârea Curții Constituționale a Republicii Moldova nr. 27 din 30.10.2018 privind controlul constituționalității unor dispoziții din articolul 185 din Codul de procedură penală (arestarea preventivă în cazul în care persoana nu și-a recunoscut vina în privința comiterii faptei imputate);
32. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr. 01 din 15.04.2015 despre aplicarea de către instanţele judecătoreşti a unor prevederi ale legislaţiei de procedură penală privind arestarea preventivă şi arestarea la domiciliu;
33. Mateuț Gheorghiță, Procedura penală. Partea generală, Editura Universul Juridic, București, 2019;
34. Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Agent Guvernamental, *Studiu privind respectarea Articolului 5 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale de către Republica Moldova*, Chișinău, 2018, p. 2. Disponibil: https://www.justice.gov.md/public/files/agent_guvernamental/A5_MDA.pdf [accesat: 15.08.2024];
35. Muraru Ioan, Drept constituțional și instituții politice, Editura Pro Arcadia, București, 1993;
36. Ordinul șefului Inspectoratului General al Poliției nr. 129 din 27.04.2020, *Cu privire la aprobarea Procedurilor Standard de Operare privind reținerea, escortarea, transportarea și plasarea persoanei reținute în Izolatorul de detenție preventivă al Poliției*;
37. Osoianu Tudor, Ostavciuc Dinu, Controlul judiciar al urmăririi penale, Editura Cartea Militară, Chișinău, 2021;
38. Osoianu Tudor, Vidaicu Mihaela, Reținerea persoanei de către poliție. Concluziile unei cercetări, Editura Cartier Juridic, Chișinău, 2015;
39. Udroiu Mihail, Sinteze de Procedură penală, Partea generală, Ediția 2, Volumul I, Editura C.H. Beck, București, 2021;
40. Valeriu Batîr. Reținerea bănuitului, învinuitului. În: Buletinul Informativ al Procuraturii Republicii Moldova. nr. 9. Disponibilă: http://www.procuratura.md/file/buletin9.pdf [accesat: 22.03.2024];
41. Volonciu Nicolae, Tratat de procedură penală, Partea generală, Volumul I, Editura Paidea, București, 1996.

PROBLEMATICA RECUNOAȘTERII PERSOANEI ÎN CALITATE DE BĂNUIT: ASPECTE TEORETICO - PRACTICE

THE PROBLEM OF RECOGNITION OF A SUSPECTED PERSON: THEORETICAL - PRACTICAL ASPECTS

Artiom Pilat,
Doctor în drept, lector universitar al catedrei "Procedură penală, Criminalistica și securitatea informațională" a Academiei „Ștefan cel Mare" a MAI al Republica Moldova
e-mail: artiom.pilat@mai.gov.md

Abstract(ro):*În urma cercetării a mai multor Decizii a CSJ precum și a practicii Curții Constituționale, au fost identificate mai multe probleme ce țin de procedura de recunoaștere în calitate de bănuit precum și momentul din care curge acest termen.*

Cele mai multe semne de întrebare, cu privire la recunoașterea persoanei în calitate de bănuit precum și calcularea termenului legal al acestei calități au fost constatate anume în cazul aplicării a unor măsuri preventive: Ridicarea provizorie a permisului de conducere a mijlocului de transport (art. 182 CPP) precum și la înlăturarea de la conducere a mijlocului de transport (art. 182[1] CPP).

La aplicarea acestor măsuri preventive, care au drept scop de a înlătura de la conducerea mijlocului de transport a șoferilor periculoși, asigurând astfel siguranța altor participanți la trafic, persoana înlăturată de la conducere mijlocului de transport obține calitatea de bănuit? Cu privire la acest aspect, nu există o opinie comună, însă legiuitorul autohton reglementează expres astfel de situație, subiectul care îl vom aborda în prezentul articol științific.

Cuvinte cheie*: bănuit, termenul, ridicarea provizorie a permisului de conducere, înlăturarea de la conducere a mijlocului de transport, măsura preventivă, acțiune procedurală.*

Abstract(en): *Following the research of several Decisions of the SCJ as well as the practice of the Constitutional Court, several problems were identified related to the procedure of recognition as a suspect as well as the moment from which this term runs.*

The most question marks, regarding the recognition of the person as a suspect as well as the calculation of the legal term of this quality, were found specifically in the case of the application of some preventive measures: Provisional suspension of the driver's license of the means of transport (art. 182 CPP) as well as the removal from driving the means of transport (art. 1821 CPP).

When applying these preventive measures, which aim to remove dangerous drivers from driving the means of transport, thus ensuring the safety of other traffic participants, does the person removed from driving the means of transport become a suspect? Regarding this aspect, there is no common opinion, but the local legislator expressly regulates such a situation, the subject we will address in this scientific article.

Keywords*: suspect, the term, provisional lifting of the driver's license, removal from driving the means of transport, preventive measure, procedural action.*

INTRODUCERE:

Desfăşurarea procesului penal impune prezenţa anumitor persoane, cu anumite calităţi procesuale chemate sau care intervin din propria iniţiativă în acest cadru procesual[1].

Codul de procedură penală a RM a intrat în vigoare în anul 2003, însă după publicarea acestuia în Monitorul Oficial, acesta a suferit zeci de modificări în scopul perfecţionării legislaţiei

[1] Anastasiu C. Drept procesual penal. Partea Generală. Ediţia 2. Bucureşti: 2007. p. 7.

procesual penale. Meţionăm faptul, că codul de procedură penală actual nu este acel care a intrat în vigoare în 2003, datorit modificărilor care au avut loc. În pofida modificărilor care au avut loc din anul 2003 şi până în prezent recunoaştem că legislaţia procesual penală nu este perfectă şi are multe neajunsuri care ulterior urmează a fi lichidate.

Cele menţionate mai sus se referă şi la Titlul III „Părţile şi alte persoane participante la procesul penal".

În Titlul III a CPP al RM sunt prevăzuţi toţi participanţi la procesul penal care sunt clasificaţi în patru grupe: partea acuzării, partea apărării, reprezentanţi şi succesori în procesul penal şi alte persoane participante la procesul penal.

Un loc aparte între subiecţii procesului penal revine instanţei de judecată în calitatea sa de exponent al puterii judiciare, abilitată cu funcţia de înfăptuirea justiţiei.

Din defeniaţia procesului penal prevăzută de art. 1 CPP al RM rezultă că procesul penal reprezintă activitatea organelor de urmărire penală şi a instanţelor judecătoreşti cu participarea părţilor în proces şi a altor persoane, desfăşurată în conformitate cu prevederile prezentului cod.

Din prevederile defeniţiei procesului penal rezultă faptul în procesul penal participă organul de urmărire penală, instanţele judecătoreşti, părţile în proces precum şi alte persoane.

Însă nu susţinem părerea legiuitorul la clasificare participanţilor în proces la partea acuzării sau partea apărării. De exemplu ofiţerul de urmărire penală este inclus în partea acuzării, dar el de fapt acumulează probele atât în favoarea bănuitului cât şi în defavoarea acestuia. Reprezentant legal a părţii vătămate

Categoria de subiecţi ai procesului penal este diferită de cea pe care o cunoaşte dreptul penal[2].

Noţiunia de subiect prevăzută art. 21 înglobează în sine persoana fizică sau juridică pasibile de răspunde penală. În drept procesual penal în categoria de subiecţi intră organele şi persoanele care desfăşoară activitatea în vederea realizării procesului penal, care în fine soluţionează conflictul care a luat naştere în urma săvârşirii faptei infracţiuonale.

Scopul

Scopul prezentei lucrări constă în identificarea lacunelor legislative cu privire la recunoașterea persoanei în calitate de bănuit, prin prisma practicii Curții Supreme de Justiție, Curții Constituționale precum și a Curții Europene a Drepturilor.

Prin cercetarea realizată propunem uniformizarea practicii organelor de urmărire penală referitoare la recunoașterea persoanei în calitate de bănuit, precum și clarificarea tuturor neclarităților în cazul aplicării de către organele de constatare a prevederilor art. 182 și 182[1] a Codului de procedură penală.

Metode și materiale aplicate

În vederea realizării unei cercetări obiective și multilaterale cu privire la procedura de recunoașterea persoanei în calitate de bănuit, în prezenta lucrare științifică au fost aplicate un șir de metode de cercetare: metoda logică, metoda sistemică metoda empirică (în procesul elaborării lucrării de către autor a fost examinată practica CtEDO, a Curții Constituționale, Colegiului Penal al CSJ, și au fost consultate dosare penale).

Rezultate obținute și discuții.

Statul are obligația pozitivă de a efectua o investigație completă și imparțială a circumstanțelor unei cauze, iar aceasta se poate realiza doar dacă sunt îndeplinite în mod cumulativ mai multe condiții stipulate în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului. Această obligație este îndeplinită prin activitatea organelor de urmărire penală, în special a procurorului, și a instanțelor de judecată. De asemenea, este important să subliniem că și alte persoane implicate în procesul penal, care contribuie la buna desfășurare a acestuia, nu trebuie ignorate.

În timpul urmăririi penale, organul de urmărire penală joacă un rol activ, fiind responsabil de a întreprinde toate acțiunile necesare pentru a examina în mod complet și obiectiv toate circumstanțele cazului, sub toate aspecte importante pentru cercetarea faptei.

[2] Volonciu N. Drept procesual penal. Bucureşti: Ed. Didactică şi psihologică. 1972. p. 75.

Pentru a îndeplini această obligație pozitivă, organul de urmărire penală trebuie să întreprindă o serie de acțiuni menite să contribuie la clarificarea tuturor circumstanțelor relevante pentru soluționarea corectă a cauzei. În virtutea rolului activ pe care îl au, organul de urmărire penală și procurorul, precum și a atribuțiilor acestora, aceștia au dreptul de a audia martori și partea vătămată, de a desfășura acțiuni specifice de urmărire penală, cum ar fi cercetarea locului faptei sau percheziționile, și de a dispune efectuarea expertizelor judiciare.

În sistemul de drept din Republica Moldova, protejarea drepturilor persoanelor suspectate de săvârșirea unor infracțiuni este reglementată de Codul de procedură penală. Acesta impune o serie de garanții pentru a preveni abuzurile din partea organelor de urmărire penală și pentru a asigura un proces echitabil. Aceste reglementări disting trei categorii de persoane care sunt implicate în procedura penală: bănuiți, învinuiți și inculpați, fiecare având drepturi specifice care le permit să se apere eficient.

Constatarea calității de bănuit este realizata în interesul persoanei suspectate de comiterea infracțiunii într-un proces penal pentru apărarea sa, persoana dobândind astfel drepturi suplimentare, reglementate în special de art. 64 CPP (să știe de ce este bănuit; să păstreze dreptul la tăcere; să fie audiat în prezenta apărătorului; să ceară recuzarea persoanei care efectuează urmărirea penală; să ia cunoștință de ordonanța de dispunere a unei expertize; să adreseze expertului întrebări suplimentare sau să recomande un expert independent, să ia cunoștință de raportul de expertiză s.a.). Stabilirea momentului de când persoana este considerată bănuită de comiterea infracțiunii este importantă si pentru respectarea termenului rezonabil al urmăririi penale si al procesului in ansamblu.

”Dreptul unei persoane de a-și pregăti apărarea în mod efectiv se află într-o legătură indisolubilă cu dreptul de a fi informat atât despre faptele imputate, cât și despre încadrarea juridică a acestora”[3]. Astfel recunoașterea persoanei în calitate de bănuit nici într-un caz nu agravează situația acesteia, ci invers, îi oferă garanții suplimentare în vederea pregătirii pentru apărare.

Legislația procesual-penală a Republicii Moldova stabilește procedura de atribuire persoanei a calității de bănuit (art.63 CPP) prin:

1) procesul-verbal de reținere;

2) ordonanța sau încheierea de aplicare a unei măsuri preventive neprivative de libertate;

3) ordonanța de recunoaștere a persoanei în calitate de bănuit.”.

În acest sens menționăm că persoanei i se atribuie statut de bănuit în baza procesului verbal de reținere pe un termen de până la 72 de ore și 24 de ore în privința minorilor.

“Termenul de 72/24 de ore începe să curgă din momentul privării de facto a libertății și nu din momentul încheierii procesului verbal”[4], și se finalizează la expirarea termenului de 72/24 de ore. Termenul se calculează în conformitate cu prevederile art. 233 CPP.

În cazul aplicării măsurii preventive neprivative de libertate, legiuitorul expres în prevederile art. 63 alin. 2 pct. (2) a indicat că termenul începe să curgă din momentul în care i s-a adus la cunoștință ordonanța despre aplicarea măsurii preventive. Termenul se calculează în conformitate cu prevederile art. 233 CPP.

A treia modalitate de atribuire statutului de bănuit reprezintă ordonanța de recunoaștere în calitate de bănuit. Prin ordonanță persoanei i se atribuie statut de bănuit pe un termen de până la 3 luni, sau cu acordul Procurorului General sau adjuncții acestuia până la 6 luni.

(…)..”legea procesual-penală determină strict, că termenul de menținere a calității de bănuit se calculează începând cu data emiterii actelor procedurale, prevăzute în art. 63 alin. (1) pct. 1)-3) Cod de procedură penală, iar în cazul constatării faptului că față de o persoană există anumite bănuieli rezonabile, cu privire la săvârșirea unei infracțiuni și în raport cu aceasta, sunt efectuate anumite acțiuni procedurale, care creează repercusiuni importante asupra situației persoanei, potrivit alin. (11) art. 63 Cod procedură penală, organele de urmărire penală au obligația să recunoască această persoană în calitate de bănuit și să aducă la cunoștință informația despre drepturile prevăzute la art. 64 Cod de procedură penală”[5].

[3] DCC nr. 63 din 11 iunie 2020, § 23

[4] Dolea I. Cod de procedură penală. Comentariu aplicativ. Ed. ”Cartea Juridică”, Chișinău, 2020. P. 2020.

[5] Decizia Plenului Colegiului penal al CSJ Dosarul nr. 4-1ril-2/2019, Din 22 februarie 2019 recursul în interesul legii formulat de preşedintele Uniunii Avocaţilor din Republica Moldova, Emanoil Ploşniţa, privind aplicarea neunitară a prevederilor art. 63 din Codul de procedură penală.

Totodată, această poziție este susţinută de legea procesual penală. Astfel, art. 63 alin. (1^1) CPP, prevede expres că „Ordonanţa de recunoaştere a persoanei în calitate de bănuit şi informaţia despre drepturile prevăzute la art. 64 se aduc la cunoştinţă în decurs de 5 zile din momentul de emitere a ordonanţei […]".

Respectiv, legea indică în concret că, ordonanța se emite până la aducerea acesteia la cunoştinţă persoanei. Ca urmare celor menționate supra, constatăm că în cazul atribuirii persoanei statutului de bănuit în baza ordonanței de recunoaștere în calitate de bănuit, termenul de 3 luni începe să curgă din momentul emiterii ordonanței respective. Termenul se calculează în conformitate cu prevederile art. 231 CPP.

Cele[6] mai multe semne de întrebare trezește procedura de recunoașterea persoanei în calitatea de bănuit în urma aplicării măsurii preventive neprivative de libertate[7], și oare la ridicare permisului de conducere a mijlocului de transport (art. 182 CPP) sau la înlăturarea de la conducerea mijlocului de transport (art. 182^1), persoanei în cazul respectiv i se atribuie statut de bănuit?

Potrivit art. 265 alin. (3), dacă reprezentantul organului de urmărire penală a depistat o infracțiune ori a constatat o bănuială rezonabilă cu privire la o infracțiune comisă, colaboratul organului de constatare întocmește un proces verbal în care consemnează cele constatate și concomitent dispune înregistrarea imediată a autosesizării pentru a începe urmărire penală[8].

În acest sens menționăm că organele de constatare, premergător sesizării organelor de urmărire penală, efectuează acțiuni de constatare doar în scopul depistării indiciilor și confirmării bănuielii rezonabile cu privire la săvârșirea infracțiunii sau a circumstanțelor care exclud urmărirea penală, iar circumstanțele în care s-a comis fapta și alte date cu referire la aceasta constituie obiectul activității procesuale ale organelor de urmărire penală[9].

Alin. (2) al art. 182 îi impune organului de constatare obligația de a ridica permisul de conducere până la pronunțarea încheierii judecătorului de instrucție sau să înlăture persona de la conducere a mijlocului de transport (182^1 CPP), în cazul unei infracțiuni pentru care se prevede pedeapsa privării de dreptul de a conduce mijloace de transport sau anulării acestui drept. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că aceasta prevedere urmărește scopul înlăturării de la conducerea mijloacelor de transport a șoferilor periculoși, asigurând astfel siguranța altor participanți la trafic. Sub acest aspect, Curtea Europeană a reținut că retragerea imediată a permiselor de conducere pentru comiterea unor infracțiuni în domeniul transporturilor reprezintă o măsură de urgență și de precauție[10].

Reieșind din cele menționate supra, constatăm că scopul de bază a măsurilor preventive specificate la art. 182 și 182^1 a CPP este de a înlătura de la conducere mijlocului de transport a șoferilor periculoși, asigurând astfel siguranța altor participanți la trafic. În asemenea situații, la înlăturarea persoanei de la conducerea mijlocului de transport, ar însemna asta realizarea primei acțiuni procedurale în coraport cu ea?

În această ordine de idei, opinăm că este necesar de a face referire la prevederile art. 63 alin. 1^1, unde este expres prevăzut că "Ordonanța de recunoaștere a persoanei în calitate de bănuit și informația despre drepturile prevăzute la art. 64 se aduc la cunoștință în decurs de 5 zile din momentul de emitere a ordonanței, dar nu mai târziu de ziua în care bănuitul s-a prezentat sau a fost adus silit, ori din momentul de începere a primei acțiuni procedurale efectuate în raport cu acesta."

Excepția menționată constă în faptul că, în cazul în care față de o persoană există anumite bănuieli rezonabile cu privire la săvârșirea unei infracțiuni și în raport cu aceasta sunt efectuate anumite acțiuni procedurale, care creează repercusiuni importante asupra situației persoanei, organele de urmărire penală au obligația de a recunoaște această persoană în calitate de bănuit în decurs de 5 zile din momentul de începere a primei acțiuni procedurale, însă termenul de bănuit în conformitate

[6] Decizia cu privier la inadmisibilitate a recursului în anulare declarat de către Valeriu Ganev (art. 2641 alin. (3) Cod penal). Dosarul nr. 1re-85/2023.
[7] Decizia cu privire la inadmisibilitate a recursului în anulare declarat de către Andrei Strașnei (art. 2641 alin. (3) Cod penal). Dosarul nr. 1re-83/2023
[8] Osoianu, Tudor, Ostavciuc, Dinu. Urmărire penală. Curs Universitar. Ed. Cartea Militară. Chișinău, 2021. P. 89.
[9] Osoianu, Tudor, Ostavciuc, Dinu. Urmărire penală. Curs Universitar. Ed. Cartea Militară. Chișinău, 2021. P. 91.
[10] DCC nr. 131 din 19 noiembrie 2020, § 29

cu prevederile art. 63 alin. 1^1, începe să curgă din momentul începerii primii acțiuni procedurale efectuate în raport cu această persoană.

La fel, cu privire la acest subiect s-a expus și Curtea Constituțională, care menționează că că soluția legislativă prevăzută de alin. (1^1) din articolul 63 din cod reprezintă o excepție de la alin. (1) din același articol și corespunde celui de-a doilea element al noțiunii de „acuzație în materie penală" în sensul Convenției, care se manifestă prin existența unor „repercusiuni importante asupra situației (persoanei)". Excepția menționată constă în faptul că, în cazul în care față de o persoană există anumite bănuieli rezonabile cu privire la săvârșirea unei infracțiuni și în raport cu aceasta sunt efectuate anumite acțiuni procedurale, care creează repercusiuni importante asupra situației persoanei, organele de urmărire penală au obligația de a recunoaște această persoană în calitate de bănuit în decurs de 5 zile din momentul de începere a primei acțiuni procedurale, însă termenul de bănuit curge din momentul primei acțiuni realizate în coraport cu persoană.

În acest sens, legislatorul le-a acordat organelor de urmărire penală și instanțelor de judecată competența de a aprecia, în fiecare caz concret, dacă acțiunile procedurale efectuate în cadrul urmăririi penale au produs sau nu repercusiuni importante pentru situația persoanei și dacă, în consecință, persoanei trebuie să-i fie recunoscută calitatea de bănuit în sensul alin. (1^1) al articolului 63 din Cod, având în vedere particularitățile fiecărui caz concret.

Înlăturarea de la conducerea a mijlocului de transport este reglementată la art. 182^1 CPP, astfel fiind inclusă în categoria măsurilor preventive, însă art. 63 alin. 1^1 utilizează expresia "acțiuni procedurale", în cazul respectiv apare întrebarea: Înlăturarea de la conducere a mijlocului de transport constituie o acțiune procedurală? Pentru a răspunde la această întrebare vom face referire la art. 6 pct. 1 CPP care prevede noțiunea termenului de act procedural, astfel act procedural – document prin care se consemnează orice acțiune procesuală prevăzută de prezentul cod, și anume: ordonanță, proces-verbal, rechizitoriu, încheiere, sentință, decizie, hotărâre etc.

Reieșind din definiția expusă supra, deducem că acțiune procesuală se consemnează într-un act procedura ex. proces verbal (PV privind efectuarea percheziției; PV de reținere etc.), astfel acțiunea realizată în coraport cu persoana. La fel și în cazul înlăturării persoanei de la conducere a mijlocului de transport, organul de constatare înlătură persoana în cazul dacă există temeiuri suficiente că aceasta se află în stare de ebrietate inadmisibilă produsă de alcool sau de alte substanțe, astfel fiind realizată prima acțiune procedură în coraport cu persoana, și din acest moment persoana are statut de bănuit, în conformitate cu prevederile art. 63 alin. 1^1.

Deseori, în activitatea organelor de urmărire penală, persoanei i se atribuie statut de bănuit atât prin proces verbal de reținere, cât și după expirarea termenului de 72 de ore se emite ordonanța de recunoașterea persoanei în calitate de bănuit. Însă, nu susținem o astfel de practică, de atribuire statutului de bănuit atât prin proces verbal de reținere și ulterior prin ordonanță de recunoaștere în calitate de bănuit. În acest sens, facem referire la prevederile art. 63 alin. 1 a CPP "... persoana poate fi recunoscută în calitate de bănuit prin unul din următoarele acte procedurale…" Codul de procedură penală prevede expres că persoana poate fi recunoscută în calitate de bănuit doar prin unul din acte procedurale specificate la art. 63 alin. 1.

La fel, art. 63 alin. 3 prevede expres că "La momentul expirării, după caz, a unui termen indicat în alin.(2), organul de urmărire penală este obligat să elibereze bănuitul reţinut ori să revoce, în modul stabilit de lege, măsura preventivă aplicată în privinţa lui, dispunând scoaterea lui de sub urmărire sau punerea lui sub învinuire".

Opinăm că legiuitorul a expus destul de clar că în cazul expirării unui termen menționat la art. 63 alin. 2 persoana urmează a fi luate una din următoarele soluții: persoana să fi scoasă de sub urmărire penală sau să fie pusă sub învinuire.

Cu privire la prelungirea termenului de menținere a statutului de bănuit legiuitorul prevede doar în cazul dacă acest statut a fost atribuit în baza ordonanței de recunoaștere în calitate de bănuit și prelungirea acestuia este posibilă doar cu acordul Procurorului General sau adjuncții acestora, dar în alte situații, la expirarea termenului specificat la art. 63 alin. 2, persoana urmează a fi scoasă de sub urmărire penală sau săi fie înaintată învinuire.

În cazul recunoașterii persoanei în calitate de bănuit în baza ordonanței, recunoașterea persoanei în baza procesului verbal de reținere sau ordonanța de aplicare a unei măsuri preventive neprivative de libertate nu își pierde relevanța, dar modalitatea prin care persoanei îi va fi atribuit statut de bănuit o va decide organul de urmărire penală, în dependență de:

- Circumstanțele cauzei;
- Probele administrate în cauză;
- Personalitatea persoanei etc.

Totodată, pentru a reține persoana pe un termen de până la 72 de ore și ai atribui acesteia statut de bănuit, este necesar prezența a cel puțin unui motiv și temei. Inexistența a cel puțin a unui motiv, ar duce la nașterea obligației organului de urmărire penală de a reține orice persoana în privința căreia există un temeiul de reținere.

Menționăm, că în baza ordonanței persoanei se atribuie statutul de bănuit pe o perioadă de până la 3 luni, oferind timp necesar pentru cercetarea completă și obiectivă a cauzei.

La fel, persoana poate fi recunoscută în calitate de bănuit în baza procesului verbal de reținere numai în cazul săvârșirii infracțiunilor pentru care legea penală prevede o pedeapsă mai mare de un an. Ca urmare, în cazul săvârșirii infracțiunii pentru care Legea penală prevede o pedeapsă de până la un an de închisoare, persoana în asemenea situație poate fi recunoscută în calitate de bănuit în baza ordonanței de recunoaștere în calitate de bănuit sau ordonanța de aplicare a unei măsuri preventive neprivative de libertate.

Ca urmare celor menționate *supra*, **concluzionăm**:

- Termenul de bănuit se calculează din momentul reținerii *de facto* a persoanei; din momentul emiterii ordonanței de recunoaștere în calitate de bănuit; din momentul comunicării ordonanței cu privire la aplicarea unei măsuri preventive neprivative de libertate;
- Persoana poate fi recunoscută în calitate de bănuit doar printr-o modalitate specificată la art. 63 alin. 1 CPP și după expirarea termenului indicat la art. 63 alin. 2, persoana urmează a fi scoasă de sub urmărire penală sau urmează a fi pusă sub învinuire;
- În cazul aplicării măsurilor preventive specificate la prevederile art. 182 și 182[1] a CPP, persoana în privința căreia se aplică, obține statut de bănuit din momentul de începere a primei acțiuni procedurale efectuate în raport cu acesta, și în termen de 5 zile în privința acesteia va fi emisă ordonanța de recunoașterea acesteia în calitate de bănuit, însă termenul de bănuit urmează să curgă din momentul primei acțiuni în coraport cu persoana.

BIBLIOGRAFIE:

1. Anastasiu C. Drept procesual penal. Partea Generală. Ediţia 2. Bucureşti: 2007.
2. DCC nr. 131 din 19 noiembrie 2020, § 29
3. DCC nr. 63 din 11 iunie 2020, § 23
4. Decizia Plenului Colegiului penal al CSJ Dosarul nr. 4-1ril-2/2019, Din 22 februarie 2019 recursul în interesul legii formulat de preşedintele Uniunii Avocaţilor din Republica Moldova, Emanoil Ploşniţa, privind aplicarea neunitară a prevederilor art. 63 din Codul de procedură penală.
5. Dolea I. Cod de procedură penală. Comentariu aplicativ. Ed. ”Cartea Juridică”, Chișinău, 2020. P. 2020.
6. Decizia cu privier la inadmisibilitate a recursului în anulare declarat de către Andrei Strașnei (art. 264[1] alin. (3) Cod penal). Dosarul nr. 1re-83/2023.
7. Decizia cu privier la inadmisibilitate a recursului în anulare declarat de către Valeriu Ganev (art. 264[1] alin. (3) Cod penal). Dosarul nr. 1re-85/2023.
8. Osoianu, Tudor, Ostavciuc, Dinu. Urmărire penală. Curs Universitar. Ed. Cartea Militară. Chișinău, 2021. P. 89.
9. Volonciu N. Drept procesual penal. Bucureşti: Ed. Didactică şi psihologică. 1972. p. 75.

PEISAJUL CRIMEI ORGANIZATE, AMENINȚĂRE GRAVĂ LA ADRESA UNIUNII EUROPENE

THE LANDSCAPE OF ORGANIZED CRIME: A SERIOUS THREAT TO THE EUROPEAN UNION

Lect. univ. dr. Ștefan-Gabriel DASCĂLU
Academia de Poliţie „Alexandru Ioan Cuza”,
Bucureşti, Aleea Privighetorilor nr. 1A, sector 1
Cosmin-Gabriel BECHERU
Academia de Poliţie „Alexandru Ioan Cuza”,
Bucureşti, Aleea Privighetorilor nr. 1A, sector 1

Abstract (ro): *Peisajul crimei organizate din Europa este extrem de complex și adaptabil, fiind influențat de factori economici, sociali și tehnologici. Grupările criminale transnaționale își diversifică metodele și își extind operațiunile în diverse sectoare, inclusiv în mediul digital, unde desfășoară activități de fraudă informatică, spălare de bani și atacuri cibernetice.*

În abordarea acestui subiect, interesează cum operează criminalitatea organizată din peisajul complex, în care rețelele criminale și antreprenorii criminali subminează societățile, se adaptează rapid la schimbările din mediul economic și tehnologic. În acest peisaj complex, rețelele criminale colaborează și se reorganizează pentru a-și maximiza profiturile și a minimiza riscurile asociate activităților ilegale. Antreprenorii criminali dezvoltă structuri de tip corporativ, utilizând tehnologii moderne și metode sofisticate de spălare a banilor pentru a ascunde proveniența ilicită a câștigurilor.

Cuvinte-cheie: *Securitate cibernetică, U.E., criminalitate, legislație, combaterea drogurilor, deepfake (falsificare profundă).*

Abstract (en): *The landscape of organized crime in Europe is extremely complex and adaptable, influenced by economic, social, and technological factors. Transnational criminal groups diversify their methods and expand their operations across various sectors, including the digital realm, where they engage in activities such as cyber fraud, money laundering, and cyberattacks.*

In addressing this topic, the focus is on how organized crime operates within this complex landscape, where criminal networks and criminal entrepreneurs undermine societies, swiftly adapting to changes in the economic and technological environment. Within this intricate setting, criminal networks collaborate and reorganize to maximize profits and minimize the risks associated with illegal activities. Criminal entrepreneurs develop corporate-like structures, utilizing modern technologies and sophisticated money-laundering methods to conceal the illicit origins of their gains.

Keywords: *Cybersecurity, E.U., crime, law, drug enforcement, deepfake.*

Introducere

În ultimii ani, criminalitatea organizată și criminalitatea informatică au devenit potențiale obstacole în calea dezvoltării economice, provocând daune financiare substanțiale Uniunii Europene, cu consecințe grave asupra funcționalității statului de drept. Criminalitatea organizată, împreună cu criminalitatea informatică, reprezintă o amenințare semnificativă la adresa siguranței cetățenilor Uniunii Europene, având totodată un impact negativ direct asupra calității vieții acestora, sub forma excluziunii sociale, inegalității, șomajului și sentimentului de insecuritate. Criminalitatea informatică amplifică aceste probleme prin atacuri cibernetice asupra infrastructurilor critice, furtul de date personale și financiare, precum și prin facilitarea altor activități ilicite în mediul online, accentuând astfel vulnerabilitățile societății moderne.

Rețele criminale

Nucleul unei rețele criminale este adesea structurat similar cu o organizație de afaceri, fiind compus din nivele manageriale și personal operativ. În jurul acestui nucleu se află diverși actori legați de infrastructura criminalității, care oferă servicii de suport. Aceștia pot fi recrutați din rândul brokerilor, falsificatorilor de documente, experților tehnici, consilierilor juridici, spălătorilor de bani etc.

O caracteristică a infractorilor implicați în criminalitate organizată este folosirea violenței, care vizează victimele fără a ține cont de statutul sau implicarea lor. Această amenințare a fost sporită de utilizarea frecventă a armelor de foc sau a explozivilor în spațiul public.

O altă caracteristică a rețelelor criminale este dată de abilitatea lor de a se adapta și valorifica schimbările din mediul în care își desfășoară activitatea.

La nivelul Uniunii Europene, criminalitatea organizată se bazează în mod fundamental pe capacitatea de a spăla cantități mari de profituri criminale, folosind spălători profesioniști și instituind un sistem financiar subteran. Acest sistem asigură că veniturile unei infracțiuni nu pot fi urmărite[1].

Corupția este un alt element caracteristic activităților desfășurate de rețelele criminale. La nivelul societăților, corupția poate varia de la o mită minoră la mită de mare complexitate, având consecințe grave care slăbesc statul de drept, împiedică dezvoltarea economică și subminează instituțiile statului.

Mediul online și comerțul oferă infractorilor acces la expertiză și instrumente sofisticate care permit activități criminale. Utilizarea tehnologiei este o caracteristică esențială a criminalității organizate. Infractorii exploatează comunicațiile criptate pentru a crea rețele între ei. De asemenea, folosesc rețele sociale și serviciul de mesagerie instantanee pentru a ajunge la un public larg, făcând astfel publicitate pentru bunuri ilegale sau răspândind dezinformare.

În activitatea infracțională sunt utilizate structurile juridice de afaceri, dar, în același timp, rețelele criminale își creează propriile structuri juridice de afaceri sau se infiltrează în afaceri la un nivel înalt.

Activitatea criminală

Peste 30% dintre rețelele criminale sunt implicate în comerțul cu droguri, care se referă la activități ilegale de producere, distribuire, vânzare sau achiziționare a substanțelor interzise care au efecte psihoactive sau care sunt clasificate ca droguri în diverse legislații naționale și internaționale. Aceasta include atât droguri de uz recreațional, cât și substanțe care pot fi utilizate în scopuri medicale, dar care sunt distribuite ilegal.

Comerțul ilegal cu droguri are un impact social și poate duce la creșterea criminalității, violenței, corupției și, nu în ultimul rând, consumul de droguri este strâns legat de problemele de sănătate publică, inclusiv dependența, bolile infecțioase și moartea prematură. În egală măsură, comerțul ilegal cu droguri generează profituri uriașe pentru traficanți și organizațiile criminale.

În multe țări, comerțul cu droguri contribuie la destabilizarea regimurilor politice prin coruperea funcționarilor publici și a forțelor de ordine. Comerțul ilegal cu droguri domină criminalitatea gravă și organizată în Europa în ceea ce privește numărul de infractori și rețele criminale implicate. Cantități fără precedent de droguri sunt traficate către Uniunea Europeană din America Latină, generând profituri de mai multe miliarde de euro.

Piețele Uniunii Europene de droguri sunt aprovizionate de criminali sofisticați, rețele care utilizează o varietate de modus operandi, angajându-se în activități de trafic cu drogul, precum și distribuție de nivel mediu și cu amănuntul. Comerțul online cu droguri continuă să crească și are potențial să se amplifice. Producția de droguri are un impact semnificativ asupra mediului în Uniunea Europeană. Fabricarea medicamentelor sintetice produce cantități semnificative de deșeuri periculoase. Cultivarea canabisului în aer liber dăunează semnificativ faunei și florei.

Piața canabisului rămâne de departe cea mai mare piață de droguri din Uniunea Europeană. Rășina de canabis și canabisul din plante rămân cele două produse principale de canabis comercializate în Uniunea Europeană[2]. Cultivarea canabisului din Uniunea Europeană va rămâne

[1] Europol, raport SOCTA, 2021

[2] Cannabis Tech 2019, How smartphone apps are helping the cannabis industry evolution

inovatoare în ceea ce privește creșterea și metodele de monitorizare, aplicând din ce în ce mai mult tehnologia de laborator pentru a extrage și testa canabisul[3].

O serie de indicatori indică o creștere semnificativă a activității de *trafic de cocaină* în Uniunea Europeană în ultimii ani[4]. Piața cocainei a atras un număr tot mai mare de rețele criminale din Uniunea Europeană și din afara Uniunii Europene. Alături de piața nord-americană, se poate crede că piața europeană a cocainei este printre cele mai mari din lume. Rețelele criminale din America Latină continuă să colaboreze cu rețelele criminale din Uniunea Europeană, iar evoluția este atribuită potențialului de creștere a consumului de cocaină[5].

Traficul de cocaină în interiorul europene poate implica de asemenea zboruri comerciale, avioane ușoare și elicoptere, transport feroviar, maritim și servicii poștale și de colete. Încărcăturile de cocaină sunt adesea ascunse în compartimente sofisticate din mașini, camioane și alte vehicule.

Piața cocainei, în plină expansiune, a determinat o creștere a numărului de asasinate împușcături, bombardamente, incendieri, răpiri, torturi și intimidări.

Piața heroinei, în general, este stabilă. Prelucrarea și producția de heroină are loc în Afganistan, Pakistan și India. În Uniunea Europeană au fost descoperite unele laboratoare care procesau morfină în heroină. Acesta este un fenomen în curs de dezvoltare care trebuie monitorizat având în vedere numărul tot mai mare de laboratoare multifuncționale descoperite în Uniunea Europeană, care sunt utilizate în mod flexibil pentru producerea de droguri sintetice, conversia precursorilor și extracția cocainei.

Rutele balcanice sunt principale căi de intrare a heroinei traficate în Europeană. În cea mai mare parte, heroina este traficată de-a lungul acestor rute în camioane ascunse printre încărcăturile legale și acoperite s-au introduse în compartimente ascunse.

Producția, traficul și distribuția de droguri sintetice reprezintă o zonă criminală dinamică, supusă schimbărilor și inovațiilor rapide în ceea ce privește substanțele, metodele de producție și actorii implicați. Spre deosebire de alte substanțe ilegale, drogurile sintetice sunt, în mare parte, produse în Uniunea Europeană și distribuite ulterior atât pe piețele interne, cât și la nivel global. Producția pe scară largă de astfel de droguri, în special în Țările de Jos și Belgia, răspunde cererii tot mai mari, făcând din această industrie o afacere extrem de profitabilă și în continuă dezvoltare.

Unicitatea acestui fenomen în comparație cu alte substanțe, deoarece producția acestor droguri are loc în majoritatea cazurilor în Uniunea Europeană și sunt ulterior distribuite la nivel global și pe piețele europene.

Producția pe scară largă de droguri sintetice, în special cele originare din Țările de Jos și Belgia, este destinată să răspundă cererii de pe piața unei europene și nu numai. Laboratoarele utilizate pentru producerea de droguri sintetice, descoperite în Uniunea Europeană, devin din ce în ce mai profesionale și versatile, oferind o producție în creștere și oferind o mai mare flexibilitate în ceea ce privește substanțele și modul în care sunt produse (amfetamina și MDMA par a fi localizate în Țările de Jos și în mai mică măsură în Belgia).

Criminalitatea de mediu

Criminalitatea de mediu includă o gamă largă de fapte care au un impact negativ asupra mediului înconjurător. Aceste infracțiuni includ o gamă largă de fapte care afectează ecosistemele și resursele naturale și sănătatea umană, fiind reglementate și sancționate de legislațiile naționale și internaționale.

În paralel, criminalitatea de mediu generează efecte devastatoare asupra naturii și comunităților. Traficul ilicit de deșeuri presupune transportul ilegal, prelucrarea, eliminarea, reciclarea sau recuperarea diverselor tipuri de deșeuri, care poluează mediul înconjurător. Cei mai de succes traficanți controlează întregul ciclu de procesare, de la țările sursă și până la țările de destinație. Acest fenomen este strâns legat de alte infracțiuni precum frauda economică, corupția, spălarea banilor, evaziunea fiscală și, în unele cazuri, chiar furtul. De asemenea, o problemă specifică este reprezentată de eliminarea ilegală a deșeurilor generate de producția ilicită de droguri.

[3] OEDT și Europol 2022, Raport Droguri 2022
[4] Europol, Raport Droguri 2022
[5] UNODC, World Report 2022

Criminalitatea împotriva biodiversității amplifică aceste probleme. Distrugerea habitatelor naturale, defrișările ilegale și comerțul ilicit cu specii de faună și floră afectează ecosistemele și diversitatea biologică. Comerțul ilegal cu animale exotice, plante rare și produse derivate reprezintă o amenințare semnificativă pentru biodiversitatea globală. Aceste acțiuni distrug echilibrul ecosistemelor și subminează eforturile de conservare.

Un alt domeniu infracțional important este comerțul ilegal de arme de foc și explozivi, care reprezintă un factor esențial pentru alte activități criminale, cum ar fi traficul de droguri. Disponibilitatea armelor de foc ilegale, fie prin deturnarea acestora din lanțurile legale de aprovizionare, fie din stocuri din afara UE, amplifică amenințările asupra securității Uniunii Europene. Violențele comise cu aceste arme generează un sentiment de nesiguranță și subminează încrederea publicului în autoritățile naționale. În plus, armele de alarmă și semnalizare, care pot fi transformate cu ușurință în arme letale, sunt din ce în ce mai utilizate de infractori, fiind accesibile și ieftine.

Armele de foc sunt fabricate ilicit în Uniunea Europeană folosind ateliere clandestine și armurierii. Armele de foc pot fi asamblate din piese care sunt fabricate folosind tehnologia 3D, achiziționate în țările în care vânzarea lor este permisă și transportate ilegal în Uniunea Europeană.

Armele de foc ilegale și piesele lor au fost comercializate online prin intermediul internetului de suprafață și darkweb-ului și distribuite folosind servicii poștale și de călătorie În comerțul ilegal cu arme de foc în UE sunt implicate diferite tipuri de rețele criminale. Acestea includ rețelele criminale în UE și din afara UE Traficul de arme de foc este adesea o activitate subsidiară traficului de droguri. Drogurile sunt uneori folosite ca monedă pentru a face plăți pentru arme

Aceste fenomene, interconectate prin rețele infracționale sofisticate, subliniază necesitatea unor eforturi coordonate la nivel național și internațional pentru a combate criminalitatea organizată și pentru a proteja securitatea, mediul și biodiversitatea.

Infracțiunile de fraudă sunt săvârșite cu intenția unor pretexte false și înșelătoare, având ca rezultat transferul voluntar, dar ilicite valori, bunuri sau avantaje necuvenite către fraudatori[6]. Schemele de fraudă a investițiilor au ca rezultat daune financiare substanțiale de favoare a persoanelor și companiilor private. Escrocii de investiții au vizat din ce în ce mai mult piața de investiții în criptomonede prin operarea de site-uri web false, care oferă oportunități de investiții false. Escrocii caută din oficiu victime pe platformele de socializare. Reclamele online invită victimele să deschidă portofolii de tranzacționare online și le atrage cu beneficiile inițiale.

Cu toate acestea, escrocii extrag și dispar cu fondurile la scurt timp după. Monedele virtuale inexistente sunt, de asemenea, promovate ca o oportunitate de investiție.

Fraude cu facturi false este o formă de fraudă a achizițiilor care presupune solicitări de plăți bazate pe facturi fictive emise potențialelor victime de către fraudatori. Acest tip de fraudă se bazează pe reclame, pe paginile de web, de vânzare și pe utilizarea facturilor false, umflate sau duplicate.

Frauda privind prestațiile sociale cauzează pierderi semnificative bugetelor statelor membre și îi privează pe cei care au nevoie de ajutor din partea statului Frauda privind beneficiile sociale poate implica fraudă împotriva asigurărilor medicale, a prestațiilor de angajare, a indemnizațiilor de șomaj sau a locațiilor pentru lucrătorii cu venituri mici.

Schemele de fraudă profită de era digitală. Tehnicele de phishing și hacking sunt utilizate pentru a obține informații personale, cum ar fi informații despre contul bagaj și detaliile de conectare bancară de la victime.

Contrabanda cu țigări este caracterizată prin introducerea ilegală pe piața legală a unor țigări de contrabandă, care pot fi originale, în sensul că sunt produse legal în unele țări, cum ar fi Belarus, Bulgaria, Moldova, Rusia, Ucraina, Emiratele Arabe Unite și alte țări, dar sunt introduse ilicit pe piața Uniunii Europene, de asemenea și în multe state membre au fost descoperite instalații de producere ilicită de țigări plasate în afara canalelor legale și introduse pe piață fără a plăti accize și TVA.

Traficul de ființe umane este o activitate de bază a criminalității organizată în Uniunea Europeană și reprezintă o amenințare pentru Statele Uniuni Europene în viitorul apropiat. Cererea

[6] Europol, 2020, Criminali întreprinzători – Lupta Europei împotriva rețelelor globale de criminalitate financiară și economică

susținută de servicii sexuale continuă să conducă la exploatarea sexuală a victimelor. De asemenea, cererea persistentă de muncitori cu salarii mici, angajați în locuri de muncă sezoniere vor asigura oportunitatea de exploatare a muncii.

Traficanții abuzează victimele exploatării sexuale, atât adulții cât și minori, bărbați și femei, în medii clandestine și în medii publice – hoteluri, restaurante, cluburi, saloane de masaj, baruri, etc.

În activitatea infracțională sunt folosite platforme și servicii online pentru a identifica victimele, pentru a orchestra traficul de persoane, pentru exploatare sexuală și pentru a face publicitate victimelor.

Victime ale exploatării sexuale sunt în mare parte femei, atât adulte cât și minore. Traficanții caută să exploateze victimele în contextul unor acorduri de afaceri presupuse voluntare. Ca parte a acestor aranjamente, victimele sunt de acord să se angajeze în prostituție și să predea parte din câștigurile lor în schimbul protecției și sprijinului.

Serviciile sexuale ale victimelor minore exploatate sunt oferite pe site-urile de întâlniri și escorte, unde sunt promovate ca „adulți"

Minorii sunt adesea abuzați în medii clandestine, cum ar fi bordelurile pop-up, dar și în locuri publice, cum ar fi hoteluri, restaurante, cluburi de noapte, descriptic. Violența și drogurile sunt folosite pentru a constrânge victimele[7].

Traficul de ființe umane în scopul exploatării prin muncă implică orice muncă sau serviciu solicitat unei persoane sub amenințarea unei pedepse, fără ca aceasta să-și fi dat consimțământul în mod voluntar.

Victimele sunt, de obicei, exploatate ca muncitori cu calificare redusă, în activități sezoniere și prost plătite, precum transport, construcții, agricultură, silvicultură, prelucrarea alimentelor, livrări, spălătorii auto, menaj și servicii de curățenie.

Exploatarea victimelor traficului de persoane pentru muncă continuă să fie o caracteristică predominantă a peisajului criminalității organizate din Uniunea Europeană și este de așteptat să persiste în viitor[8].

Traficul de carne vie este o crimă odioasă care vizează o parte deosebit de vulnerabilă a societății. Traficanții își abuzează victimele pentru cerșetorie forțată, prelevarea ilegală de organe și țesuturi. Victimele de sex feminin sunt traficate pentru a participa la programe ilegale de maternitate surogat, pentru a-și vinde nou-născuții, pentru a încheia căsătorii simulate și pentru a fi supuse sclaviei domestice.

Contrabanda de imigranți și traficul de persoane sunt infracțiuni interdependente, deși, din punct de vedere juridic, sunt distincte. Contrabanda de imigranți reprezintă o infracțiune împotriva statului, încălcând legile naționale și internaționale privind intrarea, tranzitarea sau șederea ilegală a străinilor[9].

Traficanții vizează imigranții care locuiesc deja ilegal în Uniunea Europeană, obligându-i să lucreze în condiții extrem de exploatatoare și profitând de vulnerabilitatea acestora.

Traficul de persoane este o problemă gravă care s-a intensificat în contextul actual al migrației globale. Creșterea fluxurilor migratorii, cauzată de factori precum conflicte armate, instabilitate politică, sărăcie și schimbări climatice, a condus la creșterea vulnerabilității migranților. Traficanții profită de aceste vulnerabilități, exploatând persoanele prin muncă forțată, exploatare sexuală sau alte forme de abuz. Lipsa rutelor sigure și legale pentru migrație determină mulți indivizi să recurgă la rețele de trafic ilegal, expunându-se astfel riscurilor de a deveni victime ale traficului de persoane. În răspuns, organizațiile internaționale și guvernele lucrează împreună pentru a combate acest fenomen prin întărirea legislației, cooperare transfrontalieră și oferirea de asistență și protecție victimelor.

Criminalitatea cibernetică reprezintă orice activitate infracțională săvârșită cu ajutorul calculatoarelor sau rețelelor de calculatoare, incluzând crearea și răspândirea de malware, piratarea

[7] Europol, 2018, Raport privind situația rețelelor criminale implicate în traficul și exploatarea victimelor minore

[8] Directiva 2011/36/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 05.04.2011 privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane

[9] Directiva 2002/90/CE a Consiliului din 28.11.2002 care definește facilitatea intrării, tranzitului și șederii neautorizate

pentru a fura date personale sau informații sensibile din industrie și atacurile de tip „DDOS” care cauzează daune financiare enorme prin .

În lumea interconectată de astăzi, criminalitatea cibernetică a căpătat forme noi și insidioase. Una dintre cele mai alarmante evoluții este apariția tehnologiei **deepfake**, care permite crearea de imagini și videoclipuri false, dar extrem de realiste. Imaginați-vă impactul pe care îl poate avea un astfel de videoclip în care un lider politic pare să facă declarații scandaloase sau să se angajeze în comportamente compromițătoare, toate fabricate cu intenția de a manipula opinia publică.

În contextul geopolitic actual, unde tensiunile internaționale și luptele pentru influență sunt intense, aceste instrumente devin arme puternice. Alegerile politice sunt un teren fertil pentru astfel de manipulări. În timpul campaniilor electorale, circulația unui deepfake bine realizat poate schimba percepțiile alegătorilor peste noapte, afectând rezultatele scrutinului și, implicit, viitorul unei națiuni.

De exemplu, în ultimii ani, au existat situații în care deepfake-urile au fost folosite pentru a discredita candidați sau pentru a răspândi dezinformări strategice. **Europol**, în raportul său din 2023, a subliniat creșterea alarmantă a utilizării deepfake-urilor în activități criminale și a avertizat asupra potențialului lor de a destabiliza procesele democratice.

Aceste tehnologii nu sunt doar instrumente pentru infractori obișnuiți, ci și pentru actori statali sau organizații cu agende ascunse. Prin exploatarea vulnerabilităților din societate și a încrederii oamenilor în informațiile vizuale, aceștia pot influența opinia publică și pot crea conflicte interne sau internaționale.

În fața acestei amenințări, comunitatea internațională încearcă să reacționeze. **Uniunea Europeană**, de exemplu, lucrează la dezvoltarea unor cadre legislative și tehnologice pentru a combate răspândirea deepfake-urilor și a altor forme de dezinformare. Inițiative precum **Digital Services Act** încearcă să responsabilizeze platformele online în gestionarea și eliminarea conținutului fals.

Cu toate acestea, lupta este una complexă. Pe măsură ce tehnologiile de detectare a deepfake-urilor avansează, la fel se întâmplă și cu metodele de creare a acestora. Este un joc continuu de-a șoarecele și pisica, în care fiecare progres aduce noi provocări.

În cele din urmă, conștientizarea publicului devine esențială. Educația digitală și capacitatea de a gândi critic sunt instrumente cheie în demascarea și diminuarea impactului acestor manipulări. Într-o lume în care ceea ce vedem nu mai poate fi luat de bun, discernământul individual devine prima linie de apărare.

Prevenirea criminalității în Uniunea Europeană este un domeniu esențial al politicilor publice, având la bază măsuri variate, aplicate atât la nivel național, cât și la nivel european. În general, aceste eforturi se concentrează pe coordonarea între statele membre și implicarea activă a instituțiilor europene pentru a asigura o abordare unitară și eficientă.

Uniunea Europeană promovează prevenirea criminalității prin strategii și inițiative comune, având ca obiectiv combaterea diferitelor forme de criminalitate, inclusiv criminalitatea organizată, criminalitatea cibernetică și terorismul.

Strategia Uniunii Europene de Securitate 2020-2025 pune accent pe prevenirea radicalizării, combaterea criminalității organizate transnaționale, a terorismului și consolidarea securității cibernetice. Un aspect fundamental al prevenirii criminalității organizate în Uniunea Europeană este cooperarea între forțele de ordine ale statelor membre, facilitată de Oficiul European de Poliție (Europol) și Oficiul European pentru Cooperarea Judiciară (Eurojust).

Măsurile de prevenție socială a criminalității vizează cauzele fundamentale ale comportamentului infracțional, cum ar fi marginalizarea, sărăcia și lipsa de educație. Uniunea Europeană a adoptat o serie de acte legislative pentru a preveni criminalitatea, cum ar fi directivele pentru protecția victimelor, directivele privind combaterea traficului de persoane și a exploatării sexuale, precum și Convenția de la Prüm, care permite schimbul rapid de informații și date între polițiile naționale pentru a combate criminalitatea transnațională.

Combaterea criminalității organizate și a traficului de droguri reprezintă o prioritate a Uniunii Europene, iar măsurile includ implicarea Agenției Europene pentru Monitorizarea Drogurilor și a Dependenței de Droguri (EMCDDA), care monitorizează consumul de droguri și criminalitatea asociată. De asemenea, agenția sprijină implementarea strategiilor regionale și internaționale,

contribuind la colaborarea cu statele membre ale Uniunii Europene și organizațiile internaționale în domeniul combaterii criminalității.

În inima Europei, într-o uniune de națiuni cu istorii și culturi diverse, provocarea prevenirii și combaterii criminalității a devenit o misiune comună. Uniunea Europeană, conștientă de natura fluidă și transnațională a criminalității moderne, a adoptat o abordare integrată, care depășește granițele și tradițiile individuale. Cooperarea este cheia acestei strategii. Prin întărirea colaborării între statele membre, partajarea informațiilor și armonizarea cadrului legal, UE urmărește să destructureze rețelele criminale care profită de libertățile pe care Uniunea le promovează.

Prevenția începe cu înțelegerea profundă a fenomenelor infracționale. Prin cercetări și analize extensive, se identifică tiparele comportamentale, permițând implementarea unor măsuri proactive. Educația și implicarea comunităților joacă roluri esențiale în descurajarea indivizilor de la calea infracționalității. Programele care vizează tinerii, comunitățile marginalizate și grupurile vulnerabile abordează cauzele profunde, precum sărăcia, lipsa oportunităților și excluziunea socială.

Tehnologia, deși oferă instrumente noi pentru infractori, este și un aliat puternic în lupta împotriva criminalității. Agențiile de aplicare a legii investesc în inovație, dezvoltând capacități avansate de monitorizare, analiză și predicție a activităților infracționale. Inițiativele de securitate cibernetică, investițiile în infrastructura digitală și formarea unor unități specializate sunt componente esențiale în acest câmp de luptă modern.

Mai mult decât atât, UE pune un accent deosebit pe respectarea drepturilor omului și a statului de drept în eforturile sale de combatere a criminalității. Echilibrul între securitate și libertățile personale este delicat, dar esențial pentru menținerea valorilor democratice fundamentale ale Uniunii.

Astfel, lupta împotriva criminalității în Uniunea Europeană este o misiune dinamică și în continuă evoluție. Necesită unitate, adaptabilitate și un angajament neclintit față de justiție. Prin continuarea inovației, consolidarea cooperării și menținerea principiilor democratice, UE își propune să creeze un mediu mai sigur pentru toți cetățenii săi, asigurând că progresul și securitatea merg mână în mână.

În concluzie, prevenirea criminalității în Uniunea Europeană implică o combinație de măsuri legislative, educaționale și de cooperare între statele membre. Strategiile europene sunt orientate nu doar spre combaterea infracționalității, ci și spre prevenirea cauzelor acesteia, prin abordări integrate care vizează securitatea, educația și incluziunea socială.

Bibliografie:

1. **White, R.** (2023). *Environmental Crime and Justice: An Introduction*. Routledge;
2. **Europol**. (2021). *Internet Organised Crime Threat Assessment (IOCTA) 2021*. Europol. (Disponibil la https://www.europol.europa.eu/activities-services/main-reports/internet-organised-crime-threat-assessment-iocta-2021)
3. **Uniunea Europeană**. *Strategia UE de Securitate 2020-2025. (*Disponibil la: https://www.europa.eu);
4. **Agenția Europeană pentru Monitorizarea Drogurilor și a Dependenței de Droguri** (EMCDDA). *Raport european privind drogurile.* (Disponibil la: https://www.emcdda.europa.eu);
5. **Europol**. *Combaterea criminalității organizate în Uniunea Europeană*. (Disponibil la: https://www.europol.europa.eu);
6. **Uniunea Europeană**. *Convenția de la Prüm.* (Disponibil la: https://www.europa.eu)
7. **Council of Europe**. *Directivele europene privind traficul de persoane și protecția victimelor* (Disponibil la: https://www.coe.int).

VIITORUL INSTRUIRII ÎN DOMENIUL ORDINE ȘI SIGURANȚĂ PUBLICĂ - TEHNOLOGII ȘI SOLUȚII INOVATOARE

Prof.univ.dr. Sergiu Adrian VASILE
Academia de Poliție "Alexandru Ioan Cuza"
Facultatea de Poliție, Departamentul de Poliție de Frontieră
Aleea Privighetorilor nr. 1A, Sector 1, București

***Abstract(en)**:*
Acest articol prezintă modul în care tehnologiile de ultimă generație și soluțiile inovatoare transformă instruirea din domeniul Ordine și Siguranță Publică. Pe măsură ce aspectele ce privesc Ordinea și Siguranța Publică devin tot mai complexe, iar amenințările evoluează rapid, metodele tradiționale de pregătire tind să fie redefinite prin utilizarea tehnologiilor avansate. De la simulări VR (Realitate Virtuală) și AR (Realitate Augmentată) până la platforme de învățare automată și analiză a datelor, aceste inovații permit o instruire mai realistă, personalizată și eficientă pentru autoritățile din domeniul Ordine și Siguranță Publică. Articolul examinează impactul acestor soluții asupra capacității de reacție, a pregătirii strategice și a siguranței publice, oferind exemple concrete despre modul în care tehnologiile de vârf sprijină dezvoltarea abilităților, competențelor și deciziilor critice, având în vedere importanța menținerii unui echilibru între inovare, confidențialitate și responsabilitate.

***Keywords**: law enforcement training, innovation, virtual reality, augmented reality, new methodologies.*

Abstract(ro):
This article presents how cutting-edge technologies and innovative solutions are transforming training in the field of Public Order and Safety. As aspects related to public order and safety become increasingly complex and threats evolve rapidly, traditional training methods are being redefined through the use of advanced technologies. From VR (Virtual Reality) and AR (Augmented Reality) simulations to machine learning platforms and data analysis, these innovations enable more realistic, customized, and efficient training for Public Order and Safety authorities. The article examines the impact of these solutions on response capacity, strategic preparedness, and public safety, providing concrete examples of how state-of-the-art technologies support the development of critical skills, competencies, and decision-making, considering the importance of maintaining a balance between innovation, privacy, and responsibility.

***Cuvinte-cheie**: pregătirea forțelor de ordine, inovație, realitate virtuală, realitate augumentată, metodologii noi.*

"The best way to predict the future is to create it."
Alan Kay

INTRODUCERE

Într-o lume aflată într-o continuă transformare, domeniul ordinii și siguranței publice se confruntă cu provocări tot mai complexe. Dezvoltarea urbană, diversificarea amenințărilor și evoluția tehnologică rapidă impun o adaptare constantă a strategiilor de instruire pentru personalul de specialitate din acest domeniu. În acest context, tehnologiile și soluțiile inovatoare devin piloni centrali pentru dezvoltarea competențelor necesare în gestionarea situațiilor de criză și asigurarea unui climat stabil.

Articolul de față explorează perspectivele viitorului în instruirea specialiștilor din domeniul ordinii și siguranței publice, punând accent pe impactul tehnologiei în procesul educațional. De la

simulările virtuale și realitatea augmentată, până la analiza big data și utilizarea inteligenței artificiale, noile metode deschid uși către modalități mai eficiente de pregătire, evaluare și adaptare la trendurile actuale. Printr-o privire atentă asupra tendințelor actuale, scopul nostru este să evidențiem cum soluțiile inovatoare pot transforma formarea profesională într-un catalizator pentru siguranța și stabilitatea societății.

Utilizarea simulatoarelor și a tehnologiei bazate pe scenarii a revoluționat instruirea personalului de specialitate din domeniul aplicării legii, oferind experiențe imersive și realiste care îmbunătățesc pregătirea și abilitățile de luare a deciziilor[1]. Simulatoarele oferă diverse scenarii și medii de instruire, permițând personalului să exerseze într-o varietate largă de situații, într-un cadru controlat, de la urgențe cu nivel ridicat de stres până la întâlniri de rutină. Tehnologia bazată pe scenarii oferă simulări dinamice și interactive, permițând cursanților să participe la exerciții care reflectă provocările din viața reală.

Aceste instrumente avansate facilitează învățarea experiențială în cadrul căreia reprezentanții forțelor de ordine și siguranță publică își pot dezvolta și perfecționa abilitățile prin practică directă, mai degrabă decât prin instrucțiuni teoretice. Prin integrarea acestor tehnologii în programele de instruire, autoritățile de aplicare a legii pot oferi personalului lor experiențe practice în gestionarea unor scenarii complexe, îmbunătățind capacitatea acestora de a reacționa eficient sub presiune. În plus, simulatoarele și tehnologia bazată pe scenarii oferă oportunități valoroase pentru evaluarea performanței, identificarea zonelor ce necesită îmbunătățiri și sporirea eficacității generale a instruirii. Această abordare sprijină nu doar dezvoltarea competențelor tactice și operaționale, ci și încurajează gândirea critică, adaptabilitatea și munca în echipă.

Tehnologiile de realitate virtuală (VR), realitate augmentată (AR), realitate mixtă (MR) și realitate virtuală simulată (SVR) schimbă și îmbunătățesc instruirea pentru aplicarea legii, oferind medii imersive, realiste și flexibile pentru dezvoltarea competențelor[2]. Aceste instrumente le permit cursanților să practice scenarii cu risc ridicat, cum ar fi răspunsurile active ale trăgătorilor, tehnicile de de-escaladare și operațiunile tactice, într-un cadru sigur și controlat. Aceste tehnologii consolidează competențele necesare procesului decizional, timpii de reacție și pregătirea generală pentru situații complexe și periculoase, sporind atât siguranța ofițerilor, cât și protecția comunității.

I. VR, AR, MR ȘI SVR ÎN PREGĂTIREA DE SPECIALITATE

Definirea **VR** *(Virtual Reality / Realitatea Virtuală)*, **AR** *(Augmented Reality / Realitatea Augmentată)*, **MR** *(Mixed Reality / Realitatea Mixtă)* și **SVR** *(Simulated Virtual Reality / Realitate Virtuală Simulată)*:

1. **Realitatea Virtuală (VR)** se referă la un mediu complet digital care înlocuiește lumea reală. Utilizatorii poartă de obicei o cască VR și accesorii suplimentare, cum ar fi controlere sau mănuși haptice, pentru a interacționa cu mediul virtual. În VR, utilizatorii sunt în întregime înconjurați de o lume generată de computer, pe care o pot explora și în care pot interacționa în funcție de diferite scenarii. *Caracteristici cheie*: imersiune completă, mediu generat de computer, interacțiune într-o lume virtuală, necesită echipamente specializate.

2. **Realitatea Augmentată (AR)** suprapune conținut digital în lumea reală, îmbunătățind percepția utilizatorului asupra mediului în care se află. Spre deosebire de VR, care creează un mediu complet virtual, AR permite utilizatorilor să vadă și să interacționeze cu lumea reală în timp ce adaugă elemente virtuale, cum ar fi text, imagini sau modele 3D. *Caracteristici cheie*: Combină elementele digitale cu cele din lumea reală, menține contextul din lumea reală, adesea vizualizat prin dispozitive precum smartphone-uri, tablete sau ochelari AR (de exemplu, Microsoft HoloLens, Google Glass).

3. **Mixed Reality (MR)** combină atât aspecte ale VR, cât și ale AR prin integrarea elementelor din lumea reală și virtuală într-un mod care le permite să interacționeze între ele. În MR,

[1] Andersen, J. P., Pitel, M., Weerasinghe, A., and Papazoglou, K., *Highly realistic scenario-based training simulates the psychophysiology of real-world use of force encounters: implications*, 2016;

[2] Bossert O., Feldmann S.: *Perpetual Evolution—Rethinking the Way Digital Transformations Are Managed.* In: Zimmermann A., Schmidt R., Jain L. (eds) Architecting the Digital Transformation. Intelligent Systems Reference Library, vol. 188. Springer, Cham, 2021;

obiectele virtuale sunt ancorate în lumea reală, iar utilizatorii pot interacționa atât cu obiectele fizice, cât și cu cele digitale în timp real. Depășește simpla suprapunere a conținutului digital și permite experiențe mai interactive și mai dinamice. *Caracteristici cheie*: Interacțiunea în timp real între obiectele fizice și digitale, îmbină lumea reală și virtuală, necesită de obicei dispozitive avansate, cum ar fi căștile MR (de exemplu, Microsoft HoloLens, Magic Leap).

4. **Realitate Virtuală Simulată (SVR)** este un termen care se referă la o formă de bază sau hibridă de experiență VR care simulează un mediu virtual fără imersie totală. Spre deosebire de VR complet imersivă, SVR poate implica interacțiunea cu un mediu virtual prin mijloace non-imersive sau semi-imersive, cum ar fi VR desktop, în care utilizatorii interacționează cu o lume virtuală printr-un ecran standard de computer sau o configurație limitată VR. *Caracteristici cheie*: experiență VR parțială sau neimersivă, interacțiune cu medii virtuale fără imersiune senzorială completă, adesea folosită pentru simulări mai simple sau mai rentabile.

VR, AR, MR și SVR devin instrumente din ce în ce mai populare în formarea în domeniul de ordine și siguranță publică, oferind scenarii captivante și realiste pentru ca ofițerii să practice diverse abilități fără riscurile și limitările antrenamentului în viața reală. Următoarea secțiune prezintă mai multe tipuri de VR utilizate în instruirea autorităților de aplicare a legii, fiecare având un scop specific. Acestea pot fi, în general, clasificate în funcție de configurația lor tehnologică, concentrarea asupra dezvoltarea abilităților practice și nivelul de imersiune.

1.1. DESKTOP-BASED VR - NON-IMERSIVĂ[3]

Aceasta este o formă de bază de VR în care utilizatorul interacționează cu un mediu virtual pe ecranul unui computer folosind o tastatură, un mouse sau un joystick. Este adesea considerat non-imersiv, deoarece utilizatorul nu este complet înconjurat de mediul virtual. Acest tip de VR este utilizat în mod obișnuit pentru exercițiile de luarea deciziilor și formare procedurală, cum ar fi luarea deciziilor tactice, redactarea rapoartelor sau simulările de investigație.

1.2. ROOM-SCALE VR (VR LA NIVELUL UNEI CAMERE) - SEMI-IMERSIV[4]

În VR la nivelul unei camere, utilizatorii poartă o cască VR și se pot deplasa fizic într-un spațiu desemnat, care corespunde mișcării lor în mediul virtual. Acest lucru permite un nivel mai ridicat de interacțiune și imersiune decât VR bazată pe desktop. VR la nivelul unei camere este adesea folosită pentru pregătirea tactică, cum ar fi practicarea tehnicilor de verificare a unei încăperi, gestionarea scenariilor pentru schimburi de focuri sau efectuarea de investigații virtuale la fața locului. Ofițerii se pot mișca în mediul virtual și pot interacționa cu obiecte și oameni, sporind conștientizarea situației și luarea deciziilor sub presiune.

[3] Sursă online: https://www.zreality.com/virtual-reality-training-in-police-training/?lang=en accesată în 21.11.2024
[4] Sursă online: https://vrandpolice.eu/event/chi22-workshop-vr-we-are-training/ accesată în 21.11.2024

1.3. MIXED REALITY (MR)

Realitatea Mixtă[5]

Realitatea Mixtă combină atât elemente de VR, cât și de Realitate Augmentată (AR), îmbinând mediile reale și virtuale, astfel încât obiectele digitale să poată interacționa cu lumea fizică. Acest lucru permite utilizatorilor să vadă atât elementele reale, cât și cele virtuale simultan. Realitatea Mixtă este utilă pentru instruirea scenariilor în care instrumentele sau mediile din lumea reală sunt îmbunătățite de elemente virtuale.

1.4. FULL-IMMERSIVE VR (VR COMPLET IMERSIV)[6]

VR complet imersiv implică utilizarea căștilor VR avansate care introduce complet utilizatorul într-un mediu virtual. Împreună cu controlere manuale, dispozitive de feedback haptic și, uneori, platforme de mișcare, acest tip de VR oferă o experiență complet captivantă. VR-ul complet imersiv este utilizat pentru antrenamente de mare intensitate, bazate pe scenarii. Este util în special pentru situații ce implică o încărcătură emoțională mare, cum ar fi negocierile cu ostatici, tehnicile de de-escaladare a unor conflicte, scenariile de utilizare a forței și răspunsul activ al trăgătorului în diferite situații. Nivelul ridicat de imersiune dezvoltă competențe avansate și condiționarea mentală pentru o varietate foarte mare de scenarii din lumea reală.

1.5. 360 DEGREE VIDEO-BASED VR (VR 360 DE GRADE VIDEO VR)[7]

Acest tip de VR implică utilizarea videoclipurilor filmate în formatul 360 de grade, în care scenariile din lumea reală sunt filmate cu camere speciale și apoi vizionate în VR. Utilizatorii pot privi în jur și pot experimenta mediul din toate unghiurile, dar nu pot interacționa cu mediul, așa cum o pot face în VR complet interactiv. Această metodă este adesea folosită pentru conștientizarea situației și formarea observațională. De exemplu, cursanții pot fi plasați într-un mediu virtual în care trebuie să observe și să evalueze o situație, cum ar fi identificarea potențialelor amenințări sau practicarea strategiilor de de-escaladare bazate pe limbajul corpului și indiciile de mediu.

[5] Sursă online: https://medium.com/echo3d/augmented-and-virtual-reality-ar-vr-and-the-future-of-policing-25cd92a78494 accesat în 22.11.2024

[6] Sursă online: https://www.policetechnews.com/post/virtual-reality-training-preparing-future-law-enforcement-officers-in-ohio accesată în 21.11.2024

[7] Sursă online: https://mixed-news.com/en/us-police-officers-practice-dangerous-operations-in-vr/ accesată în 22.11.2024

1.6. AUGMENTED VIRTUALITY - AV (VIRTUALITATE AUGMENTATĂ)[8]

AV reprezintă o variantă a Realității Mixte în care elementele din lumea reală sunt aduse într-un mediu în principal virtual. În acest scenariu, utilizatorul se află în principal într-o lume virtuală, dar poate vedea și interacționa cu unele obiecte din lumea reală. AV este utilă pentru instruirea ofițerilor în simulări virtuale în care trebuie utilizate instrumente fizice din lumea reală, cum ar fi arme de foc sau alte echipamente. Acest lucru permite un antrenament mai realist, combinând manipularea fizică a obiectelor cu flexibilitatea unui mediu virtual.

1.7. SIMULATOR-BASED VR – SBVR (VR BAZAT PE SIMULATORE)[9]

Sistemele VR bazate pe simulatoare sunt adesea configurații mai mari, specializate, concepute pentru a imita medii specifice, cum ar fi simulatoarele de conducere sau de zbor. Aceste sisteme combină VR cu echipamente de simulare fizică. Aceste simulatoare sunt utilizate pe scară largă pentru crearea de competențe specifice, cum ar fi simulatoare de conducere pentru urmărire sau conducere defensivă în situații de urgență sau simulatoare de utilizare a forței pentru antrenamentul cu arme de foc. Ofițerii pot practica scenarii complexe care necesită atât coordonare mentală, cât și fizică, cum ar fi angajarea în urmărirea vehiculelor sau răspunsul la o amenințare într-un mediu cu risc ridicat.

1.8. TACTICAL HOLOGRAPHIC SIMULATIONS – THS (SIMULĂRI HOLOGRAFICE TACTICE)[10]

Simulările holografice tactice folosesc holograme într-o configurație VR sau Mixed Reality pentru a crea reprezentări realiste ale oamenilor sau obiectelor într-un spațiu 3D. Această tehnologie este adesea asociată cu realitatea mixtă, unde hologramele pot fi suprapuse pe medii reale. Această tehnologie este utilizată pentru instruirea situațională avansată, cum ar fi practicarea interacțiunilor cu suspecții sau trecătorii într-un mediu controlat. THS facilitează antrenamentele ce includ interacțiuni sociale complexe și angajamente tactice cu un nivel de realism pe care metodele tradiționale de antrenament nu ar putea să-l ofere.

---

[8] Sursă online: https://www.unrealengine.com/pt-BR/spotlights/efficient-police-virtual-training-environment-in-vr-by-v-armed accesată în 23.11.2024

[9] Sursă online: https://www.officer.com/training-careers/company/10029278/milo accesată în 21.11.2024

[10] Sursă online: https://www.officer.com/training-careers/training-simulators/product/21252069/inveris-training-solutions-virtual-and-live-fire-weapons-training-systems-srce accesată în 22.11.2024

II. GAMIFICATION IN TRAINING – UN NOU TREND ÎN INSTRUIREA AUTORITĂȚILOR DIN DOMENIUL OSP

Gamification în instruire este un concept în curs de dezvoltare care folosește principiile și tehnicile de proiectare a jocurilor pentru a îmbunătăți formarea, dezvoltarea abilităților și eficiența operațională. Prin integrarea elementelor precum provocări, recompense și scenarii interactive, *gamification* transformă pregătirea tradițională a autorităților din domeniul OSP într-o experiență mai mai captivantă[11].

Această abordare își propune să crească motivația, să consolideze rezultatele învățării și să construiască gândirea critică și abilitățile de luare a deciziilor în medii cu presiune ridicată. Pe măsură ce agențiile de aplicare a legii se adaptează la complexitățile societății moderne, încorporarea jocurilor în formarea și operațiunile zilnice oferă modalități inovatoare de a îmbunătăți performanța, munca în echipă și implicarea comunității[12]. Există două categorii principale incluse în conceptul de *gamification* al formării și educației pentru aplicarea legii:

- *Jocuri non-tehnologice pentru autoritățile de aplicare a legii*
- *Jocuri aplicate bazate pe tehnologie pentru autoritățile de aplicare a legii (Serious Games)*

2.1. JOCURI NON-TEHNOLOGICE PENTRU AUTORITĂȚILE DE APLICARE A LEGII

Gamification cu soluții non-tehnologice este ideea de a adăuga elemente de joc într-un mediu de pregătire, cum ar fi clasamente, sisteme de puncte, diferite niveluri și diferite premii. Intenția din spatele acestui tip de *gamification* este de a face ceva mai atrăgător, permițând utilizatorilor să se distreze și să fie mai motivați.

Gamification cu soluții non-tehnologice în formarea și educația în domeniul OSP se referă la utilizarea elementelor și principiilor de proiectare a jocului pentru a îmbunătăți învățarea, implicarea și performanța în rândul personalului. Această abordare folosește funcțiile întâlnite în mod obișnuit în jocuri, cum ar fi puncte, clasamente, niveluri și recompense, pentru a crea o experiență de mai interactivă și mai motivantă. Scopul este de a face sesiunile de antrenament mai atractive, îmbunătățind în același timp păstrarea abilităților și cunoștințelor importante.

2.2. JOCURI APLICATE BAZATE PE TEHNOLOGIE PENTRU AUTORITĂȚILE DE APLICARE A LEGII (SERIOUS GAMES)

Termenul de *serious games* se referă la jocurile concepute pentru pregătirea profesională, educație și/sau creșterea gradului de conștientizare a unor procese. Aceste scopuri le diferențiază de jocurile dezvoltate pentru divertismentul jucătorilor.

Serious games pot fi folosite într-o varietate de setări care îndeplinesc nevoile și cerințele specifice ale agențiilor de aplicare a legii. Fie că este vorba despre abilitățile practice ale unui polițist de frontieră, pregătirea pentru abilitățile de examinare criminalistică, pregătirea pentru incidente legate de terorism, investigații penale sau provocări în domeniul leadership-ului și managementului - există aproape sigur un joc care poate fi (sau a fost) creat pentru a completa formare actuală sau programa educațională[13].

Principalul beneficiu al *serious games* este flexibilitatea lor extremă: pot fi utilizate într-o clasă, în care participanții realizează scenariul individual, sau cursanții pot experimenta aceeași lume virtuală pentru a învăța împreună. *Serious games* utilizate în pregătirea personalului din domeniul OSP sunt concepute pentru a simula scenarii din lumea reală, pentru a îmbunătăți procesul decizional și pentru a îmbunătăți diferite competențe specifice[14]. Aceste jocuri îmbină de obicei divertismentul

---

[11] Redhead A., Saunders J.: *Gamification and Simulation. In: Akhgar B. (eds) Serious Games for Enhancing Law Enforcement Agencies*. Security Informatics and Law Enforcement. 2019;

[12] Milenković, I., Šošević, U., Simić, D. et al.: *Improving student engagement in a biometric classroom: the contribution of gamification*. Univ Access Inf Soc 18, 2019;

[13] Binsubaih, A., Maddock, S., & Romano, D. (2009). *Serious Games for the Police: Opportunities and Challenges.* Dubai: Dubai Police Academy Research & Studies Center.

[14] Pesare, E., Roselli, T., Corriero, N. et al.: Game-based learning and Gamification to promote engagement and motivation in medical learning contexts. Smart Learn. Environ. 3, 5 (2016)

cu elemente educaționale, permițând audienților să se angajeze în simulări realiste în timp ce învață abilități esențiale. În secțiunea următoare sunt prezentate mai multe tipuri generale de *serious games* utilizate în mod obișnuit în antrenamentele din aria domeniului OSP:

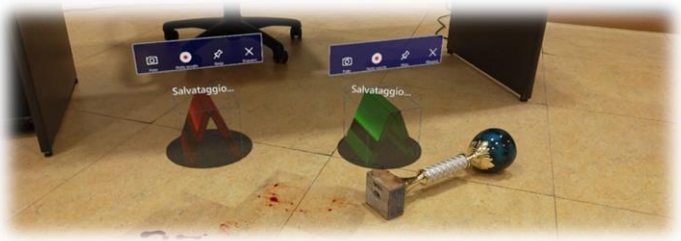

1. ***Jocuri tactice***[15] - Aceste jocuri se concentrează pe îmbunătățirea procesului decizional tactic, a muncii în echipă și a răspunsurilor la situații de mare stres, cum ar fi incidente cu trăgători activi, salvări de ostatici sau operațiuni speciale.

2. ***Jocuri bazate pe simulare***[16] - Aceste jocuri simulează diferite situații concrete, răspunsul în caz de urgență și manipularea vehiculului în diferite condiții sau alte scenarii în funcție de necesitățile de pregătire în domeniul respectiv.

3. ***Jocuri interactive tactice și de negociere***[17] - Aceste jocuri utilizează scenarii create pentru antrenarea autorităților și dezvoltarea competențelor pentru diferite activități specifice . Cursanții sunt plasați în scenarii simulate în care trebuie să evalueze rapid amenințările și să decidă asupra acțiunilor adecvate, cum ar fi folosirea forței neletale sau tactici verbale de detensionare. (Exemplu: VirTra oferă scenarii VR pentru utilizarea forței și antrenamentul de detensionare a unor situații)

4. ***Jocuri de investigație și juridice***[18] - Aceste jocuri se concentrează pe dezvoltarea competențelor de investigare, cum ar fi cercetarea la fața locului, colectarea probelor și interogarea suspectului. Aceste jocuri facilitează gândirea critică și metodică în rezolvarea diferitelor situații.

5. ***Jocuri de etică și integritate*** - Aceste jocuri prezintă dileme și provocări etice, ajutând dezvoltarea de abilități de luare a deciziilor care susțin integritatea și conduita profesională în situații complexe.

6. ***Jocuri pentru consolidarea abordărilor multi-culturale*** - Aceste jocuri sunt concepute pentru a spori conștientizarea importanței abordării multi-culturale a diferitelor activități care se desfășoară în domeniul de ordine și siguranță publică.

7. ***Jocuri de management și comunicare în situații de criză*** - Aceste jocuri se concentrează pe îmbunătățirea abilităților de comunicare, negociere și gestionare a crizelor. Cursanții sunt incluși în scenarii unde au de rezolvat conflicte, trebuie să negocieze sau trebuie să gestioneze situații de criză.

(*Exemplu: A.B.L.E. Training)*.

III. RESURSE MULTIMEDIA – INTEGRAREA CONȚINUTULUI INTERACTIV ÎN SESIUNILE DE PREGĂTIRE PENTRU AUTORITĂȚILE DIN DOMENIUL OSP

Instrumentele și aplicațiile interactive pentru formare și educație se referă la resurse și platforme digitale concepute pentru a implica activ cursanții în procesul de învățare. Aceste

[15] Sursă online: https://www.myabandonware.com/game/police-tactical-training-goa accesată în 23.11.2024
[16] Sursă online: https://www.youtube.com/watch?v=0_SlYQ2VndA accesată în 23.11.2024
[17] Sursă online: https://www.virtra.com/virtras-real-actors-for-police-simulation-training/ accesată în 23.11.2024
[18] Sursă online: https://www.mdpi.com/2076-3417/13/2/1177 accesată în 24.11.2024

instrumente încurajează participarea, colaborarea și oferă o abordare practică prin utilizarea multimedia, a simulărilor, a jocurilor, a comunicării în timp real și a tehnologiilor de învățare adaptivă.

Spre deosebire de metodele tradiționale de învățare pasivă, instrumentele interactive solicită utilizatorilor să interacționeze cu conținutul, să răspundă la stimuli și să aplice cunoștințele în scenarii dinamice. Aceste aplicații includ adesea funcții precum chestionare, simulări, aplicații care permit cursanților să interacționeze direct cu instructorul în timpul orei de curs, forumuri de discuții și spații de lucru colaborative.

Scopul lor principal este de a spori implicarea cursanților, motivarea acestora în procesul educațional, de a îmbunătăți reținerea cunoștințelor și de a dezvolta abilități practice prin experiențe captivante și participative. Caracteristici cheie:

- *Implicare*: încurajează participarea activă în cadrul sesiunilor de pregătire.
- *Imersivitatea*: oferă medii realiste sau simulate pentru învățare experiențială.
- *Feedback imediat*: feedback instantaneu asupra performanței, ajutând cursanții să urmărească progresul și să optimizeze anumite abordări.
- *Colaborare*: sprijină munca în echipă și interacțiunea între cursanți, favorizând comunicarea și rezolvarea problemelor în grup.

Prin integrarea acestor elemente interactive, aceste instrumente fac învățarea mai personalizată, mai eficientă și mai adaptabilă la diferite stiluri și nevoi de învățare. Există multe opinii și abordări în clasificarea instrumentelor și aplicațiilor interactive pentru educație și instruire.

O opțiune o reprezintă clasificarea acestora pe baza funcțiilor de bază, a scopului și a rezultatelor specifice de formare pe care le sprijină, după cum urmează: *platforme de livrare de cursuri; instrumente imersive de pregătire; platforme bazate pe simulări și jocuri educaționale; instrumente de comunicare și de colaborare în timp real; instrumente interactive de creare a conținutului pentru sesiunile de pregătire; aplicații mobile de instruire; instrumente de evaluare și feedback; platforme adaptive de instruire; instrumente de management și distribuție de conținut educațional; instrumente de colaborare și management de proiecte.*

Soluțiile mai sus-menționate pot fi accesate și testate la: https://www.globallearninglandscape.org/

Sursă online: https://www.capturehighered.com/capture-listed-in-three-categories-of-eduventures-2022-tech-landscape/

IV. INTELIGENȚA ARTIFICIALĂ (AI) ȘI CHATBOȚII ÎN EDUCAȘIE ȘI INSTRUIRE – NOI TENDINȚE

4.1. INTELIGENȚA ARTIFICIALĂ (ARTIFICIAL INTELLIGENCE – AI)

Inteligența Artificială în formare și educație se referă la utilizarea algoritmilor de învățare automată, a analizei datelor și a sistemelor automate pentru a îmbunătăți procesul de învățare. Instrumentele bazate pe inteligență artificială pot personaliza experiențele de învățare, pot automatiza sarcinile administrative și pot oferi personalului didactic și cursanților informații bazate pe date. Prin folosirea inteligenței artificiale, programele educaționale pot deveni mai adaptabile, mai eficiente și mai receptive la nevoile individuale.

Beneficiile AI în educație și formare:

- *Personalizare*: adaptează experiențele de învățare la nevoile individuale.
- *Eficiență*: automatizează sarcinile repetitive, permițând cadrelor didactice să se concentreze pe implicarea audiențelor în cadrul sesiunii de pregătire
- *Implicare*: îmbunătățește interactivitatea și motivația prin simulări bazate pe inteligență artificială.
- *Luarea deciziilor bazată pe date*: oferă instructorilor informații în timp real pentru a îmbunătăți strategiile de predare și sprijinul pentru audienți.

Inteligența artificială transformă peisajul formării și educației, făcând învățarea mai adaptabilă, scalabilă și de impact, conducând în cele din urmă la rezultate mai bune ale învățării și la procese educaționale mai eficiente.

Există mai multe aplicații AI care au câștigat recunoaștere pentru eficiența lor în îmbunătățirea formării și educației, cum ar fi (în ordine alfabetică): *Carnegie Learning, Century Tech, Cognii, Coursera, Duolingo, Gradescope, Knewton Querium, Smart Sparrow, Squirrel AI,* și altele.

4.2. CHATBOȚII DIN DOMENIUL EDUCAȚIEI ȘI INSTRUIRII

Aceste aplicații sunt asistenți virtuali bazați pe inteligență artificială care facilitează învățarea, oferă sprijin și îmbunătățesc experiența educațională. Acești *roboți de chat* folosesc procesarea limbajului natural (*Natural Language Processing*) pentru a interacționa cu audiențiii și instructorii, oferind o gamă largă de servicii de la răspunsul la întrebări și ghidarea în cadrul cursurilor până la furnizarea de îndrumare personalizată și asistență administrativă.

În continuare dorim să enumerăm (în ordine alfabetică) chatboții AI și sisteme AI conversaționale care au câștigat popularitate în diferite sectoare, inclusiv educație, servicii pentru clienți și asistență personală: *ChatGPT (OpenAI), Google Bard, IBM Watson Assistant, Jasper Chat, Serviciul Microsoft Azure Bot, Mitsuku (Kuki AI), Pandorabots, Poe by Quora, Xiaoice (Microsoft)* și altele.

Chatboții pot gestiona printr-o programare eficientă o gamă largă de servicii și activități de la nivelul instituțiilor de învățământ de specialitate, precum: oferirea de informații și răspunsuri automate pentru concursurile de admitere sau alte activități administrative, furnizarea de informații în timp real cu privire la cursuri, programarea activităților si detalii metodologice, îndrumarea asistată în cadrul unor activități specifice, precum și multe alte aspecte ce ar automatiza furnizarea de informații și detalii, ceea ce ar degreva resursa umană disponibilă, permițând concentrarea eforturilor pe alte direcții esențiale.

CONCLUZII

"Tell me and I forget. Teach me and I remember. Involve me and I learn." Benjamin Franklin

Integrarea tehnologiilor emergente precum Realitatea Virtuală (VR), Realitatea Augmentată (AR), Inteligența Artificială (AI), conceptul de *Gamification in training* și a chatboților în procesul de pregătire al autorităților din domeniul Ordine și Siguranță Publică oferă oportunități inovatoare pentru îmbunătățirea competențelor și eficienței. Aceste tehnologii permit simulări realiste ale scenariilor complexe, o învățare interactivă și personalizată, precum și o pregătire adaptativă în funcție de nevoile fiecărui participant.

Pe lângă creșterea nivelului de pregătire practică și o acomodare psihologică cu viitoarele provocări, aceste instrumente pot contribui la reducerea costurilor de formare și la sporirea siguranței

în timpul sesiunilor practice. Cu toate acestea, implementarea lor necesită investiții în infrastructură, expertiză tehnologică și un cadru etic bine definit, având în vedere riscurile asociate utilizării datelor și dependenței de tehnologie.

Este evident că aceste trenduri vor schimba radical în viitorul apropiat pregătirea autorităților din domeniul Ordine și Siguranță Publică, oferind soluții inovatoare pentru simularea scenariilor complexe, optimizarea învățării și creșterea rezilienței, toate acestea contribuind la o reacție mai rapidă și mai eficientă în situații critice. Adoptarea acestor soluții în mod strategic poate transforma pregătirea autorităților într-un proces mai eficient, flexibil și orientat spre provocările viitorului, contribuind astfel la o mai bună siguranță și ordine publică.

BIBLIOGRAFIE:

- Andersen, J. P., Pitel, M., Weerasinghe, A., and Papazoglou, K., *Highly realistic scenario-based training simulates the psychophysiology of real-world use of force encounters: implications*, 2016;
- Binsubaih, A., Maddock, S., & Romano, D. (2009). *Serious Games for the Police: Opportunities and Challenges*. Dubai: Dubai Police Academy Research & Studies Center.
- Bossert O., Feldmann S.: *Perpetual Evolution—Rethinking the Way Digital Transformations Are Managed.* In: Zimmermann A., Schmidt R., Jain L. (eds) Architecting the Digital Transformation. Intelligent Systems Reference Library, vol. 188. Springer, Cham, 2021;
- Milenković, I., Šošević, U., Simić, D. et al.: *Improving student engagement in a biometric classroom: the contribution of gamification*. Univ Access Inf Soc 18, 2019;
- Pesare, E., Roselli, T., Corriero, N. et al.: Game-based learning and Gamification to promote engagement and motivation in medical learning contexts. Smart Learn. Environ. 3, 5 (2016)
- Redhead A., Saunders J.: *Gamification and Simulation. In: Akhgar B. (eds) Serious Games for Enhancing Law Enforcement Agencies*. Security Informatics and Law Enforcement. 2019;

- https://medium.com/echo3d/augmented-and-virtual-reality-ar-vr-and-the-future-of-policing-25cd92a78494
- https://mixed-news.com/en/us-police-officers-practice-dangerous-operations-in-vr/
- https://vrandpolice.eu/event/chi22-workshop-vr-we-are-training/
- https://www.mdpi.com/2076-3417/13/2/1177
- https://www.myabandonware.com/game/police-tactical-training-goa
- https://www.officer.com/training-careers/company/10029278/milo
- https://www.officer.com/training-careers/training-simulators/product/21252069/inveris-training-solutions-virtual-and-live-fire-weapons-training-systems-srce
- https://www.policetechnews.com/post/virtual-reality-training-preparing-future-law-enforcement-officers-in-ohio
- https://www.unrealengine.com/pt-BR/spotlights/efficient-police-virtual-training-environment-in-vr-by-v-armed
- https://www.virtra.com/virtras-real-actors-for-police-simulation-training/
- https://www.zreality.com/virtual-reality-training-in-police-training/?lang=en

SECURITATEA STATELOR ÎN CONTEXTUL EXACERBĂRII NOILOR PROVOCĂRI ECONOMICE, POLITICE ȘI MILITARE

Comisar șef de poliție dr. George Ciprian GÎRLEANU
Inspectoratul General al Poliției Române – Direcția de Investigare a Criminalității Economice
garleanu_ciprian@yahoo.com

Abstract(en): *In recent years, with the emergence and proliferation of new crises and threats to humanity, the economies of the world's states have been affected due to the new asymmetric wars waged in the informational, economic, political and military environment by state and non-state actors through their potential to influence socio-economic events.*

All these combined factors have amplified the vulnerabilities of the member states of the European Union, vulnerabilities that have created economic imbalances by affecting emerging markets and especially the economic engine represented by the state of Germany, a highly industrialized state, causing a decrease in the standard of living of citizens by intensifying inflation generated by high prices of energy products. The decrease in the standard of living of citizens through the decrease of their incomes and the deepening of poverty will inevitably lead to social unrest with a multidimensional character that will affect values and social relations by weakening the rule of law.

Therefore , in the context of the new economic, political and military realities, in order to achieve a sustainable and strong economy, the European Union will have to face the risks of shortages of energy supply, identify new supply routes to the detriment of the traditional ones, this being essential for improving industry competitiveness by limiting critical strategic dependencies on third parties.

Keywords*: European Union, security, defence policy, management, crisis*

Abstract(ro): *În ultimii ani, odată cu apariția și proliferarea noilor crize și amenințări la adresa omenirii, economiile statelor lumii au fost afectate datorită noilor războaie asimetrice purtate în mediul informațional, economic, politic și militar de către actorii statali și nestatali prin potențialul acestora de a influența evenimentele socio-economice.*

Toți acești factori combinați au amplificat vulnerabilitățile statelor membre ale Uniunii Europene, vulnerabilități ce au creat dezechilibre economice prin afectarea piețelor emergente și în special a motorului economic reprezentat de Germania, stat puternic industrializat, determinând scăderea nivelului de trai al cetățenilor prin intensificarea inflației generate de prețurile ridicate ale produselor energetice. Scăderea nivelului de trai al cetățenilor prin erodarea veniturilor acestora și adâncirea sărăciei va conduce inevitabil la frământări sociale cu un caracter multidimensional ce va afecta valorile și relațiile sociale prin erodarea statului de drept.

Astfel, în contextul noilor realități economice, politice și militare, pentru realizarea unei economii sustenabile și durabile, Uniunea Europeană va trebui să facă față riscurilor la adresa aprovizionării cu energie, să identifice noi rute de aprovizionare în detrimentul celor tradiționale, acest lucru fiind esențial pentru îmbunătățirea competitivității industriei prin limitarea dependențelor critice strategice față de terți.

Cuvinte-cheie*: Uniunea Europeană, securitate, politica de apărare, management, criză.*

INTRODUCERE

În ultimii ani, securitatea statelor Uniunii Europene, în contextul conflictelor militare, economice și politice, este influențată de noile provocări și crize la adresa omenirii.

Măsurile de limitare și răspândire a virusului SARS-COV-2 adoptate la nivel global, sancțiunile economice impuse Rusiei de către Uniunea Europeană ca răspuns pentru agresiunea militară nejustificată împotriva Ucrainei, conflictul armat între Israel și grupările militante palestiniene conduse de Hamas din Fâșia Gaza, acțiunile militare strategice din Orientul Mijlociu

pentru descurajarea Iranului pe fondul tensiunilor tot mai mari din zonă și nu în ultimul rând războiul hibrid purtat de Rusia, au condus la destabilizarea piețelor economice din țările dezvoltate cât și a piețelor emergente prin schimbarea rutelor tradiționale de aprovizionare energetică.

Astfel a apărut criza forței de muncă calificată, s-au creat blocaje în aprovizionarea materiilor prime, iar inflația, generată de scumpirea produselor energetice, a scăzut nivelul de trai al cetățenilor prin erodarea veniturilor obținute.

Toate aceste crize au condus la adâncirea sărăciei și la creșterea nemulțumirilor economico-sociale și naționale creând premisele ascensiunii partidelor naționaliste și de extremă dreaptă în Europa. Victoriile electorale înregistrate în anul 2022 și 2024, în Europa de partide naționaliste și de extremă dreaptă nu fac decât să confirme ascensiunea acestor mișcări.[1]

Locurile pierdute de S&D, de Verzi și de Renew Europe s-au transferat la partidele populiste, radicale sau conservatoare, care vor constitui trei grupuri politice, față de două în legislatura precedentă. Cel mai mare dintre acestea este Grupul Conservatorilor și Reformiștilor Europeni (ECR) - a reușit să detroneze Renew și să devină al treilea grup ca mărime din Parlamentul European. Din grupul Conservatorilor și Reformiștilor fac parte cele mai multe partide conservatoare de dreapta din Europa și anume: Partidul Lege și Justiție din Polonia, Frații Italiei din Italia, Vox din Spania, Mișcarea Națională din Bulgaria, Noua Alianță Flămândă din Belgia, Partidul Soluția Greacă, Libertate și Solidaritate din Slovacia, Polonia Unită. Din ECR vor face parte și cei șase deputați ai AUR care au intrat în Parlamentul European: Cristian Terheș, Claudiu Târziu, Gheorghe Piperea, Maria Teodorescu, Adrian Axinia și Dimitrie Sturdza.

Grupul Identitate și Democrație avea în legislatura trecută 49 de membri. Nu existau europarlamentari români în acest grup. În 2024, are 58 de eurodeputați.

Este grupul din care fac parte în majoritate eurodeputații din partidele considerate extremiste din Italia (Liga Nordului) și Franța (Adunarea Națională a lui Marine Le Pen).

Alți 40 de noi aleși sunt încă nedeclarați pentru că așteaptă înființarea unui nou grup politic care s-ar putea numi Suveraniștii. Acest grup s-ar putea constitui la inițiativa partidului AFD (Alternativa pentru Germania), catalogat în această țară ca fiind de extremă dreapta.[2]

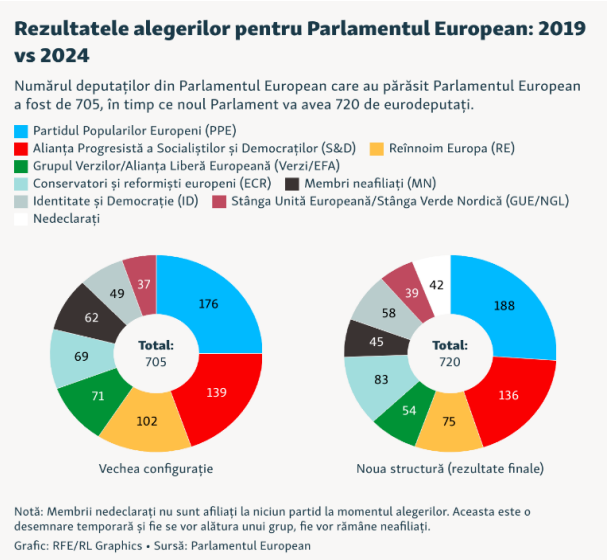

Fig. 1 European Parliament - 2024 European election results

[1] Cf. https://românia.europaliberă.org/a/extrema-dreaptă-europa-românia:
Italia – partidul cu rădăcini neo-fasciste Fratelli d`Italia a câștigat cele mai multe voturi la alegerile din 25 septembrie 2022;
Suedia – partidul de extremă dreaptă ”Democrații Suediei”, cu rădăcini neo-fasciste, s-a clasat pe locul 2 la alegerile din 11 septembrie 2022;
Franța – Ressemblement National (partidul de extremă dreapta condus de Marine Le Pen) a obținut în iunie 2022, 89 de mandate;
Bulgaria – Partidul de extremă dreaptă renașterea a obținut după alegerile anticipate din data de 02 octombrie 2022 10,2% din voturi;
Ungaria – în luna aprilei 2022 premierul Victor Orban a reușit să își sporească majoritatea în Parlament la 53,1%;
Austria – în luna septembrie 2024 extrema-dreaptă FPÖ câștigă alegerile parlamentare în fața conservatorilor;
[2] CF. https://romania.europalibera.org/a/extrema-dreapta-alegeri-europarlamentare/33010469.html

II. PROVOCĂRI ECONOMICE

Crizele economice globale au fost generate de următorii factori combinați: conflicte militare, conflicte economice și politice. Toți acești factori au condus la instabilitate economică prin întreruperea lanțului de aprovizionare cu materii prime, creșterea costului produselor energetice care au avut ca rezultat direct creșterea inflației și afectarea producției industriale care a înregistrat o scădere comparativă cu perioada similară: 1 ianuarie – 30 septembrie 2023 – 1 ianuarie – 30 septembrie 2024.[3]

Războiul comercial și schimbările în lanțurile tradiționale de aprovizionare cu materii prime și produse energetice provocate în special de conflictul militar Ruso-Ucrainean și a sancțiunilor economice impuse Rusiei de către Uniunea Europeană, cât și politicile protecționiste pot afecta securitatea economică a statelor Uniunii Europene.

Soluția UE la criza actuală economico-financiară trebuie să fie una comprehensivă și să ia în calcul toți factorii care intră în ecuația acesteia prin adaptarea la noile realități politice și economice. Pentru a evita crearea unor decalaje mari între oportunitățile pe care fiecare stat membru le oferă cetățenilor săi, UE ar trebui să găsească un răspuns coordonat la nivel comunitar pentru problema protecției sociale și necesitatea armonizării intereselor statelor membre în materie de securitate, prin crearea de plus valoare economico-financiară care să se regăsească în veniturile cetățenilor și astfel să evite erodarea statului de drept prin ascensiunea partidelor naționalist-extremiste.

De asemenea Uniunea Europeană va trebui să se adapteze la noile realități economice generate de schimbarea polului de competitivitate cauzat de avântul economic și tehnologic al Chinei, de exporturile masive de produse finite cât și de indigenizarea producției prin eludarea acquis-ului UE, privind impozitarea și taxarea bunurilor din afara UE.[4]

Europa nu poate rămâne competitivă din punct de vedere economic pe plan mondial cu o energie scumpă și folosită în producția industrială. Astfel se observă o scădere accentuată a avantajului competitiv pe care Uniunea Europeană l-a avut la nivel global, avantaj competitiv tot mai greu de menținut în prezent odată cu afirmarea pe plan mondial a Chinei în industria producătoare de autovehicule, a cipurilor și semiconductorilor, dar și prin implementarea noilor tehnologii.[5]

Conform lui Porter (1990)[6] – The Competitive Advantage of Nations, succesul economic nu poate fi explicat doar prin recurgerea la teoria clasică a dezvoltării economice bazate pe abundența factorilor de producție (munca, natura și capitalul) ci acesta depinde de interacțiunea complexă a unor

---

[3] Cf. INS – în perioada 1 ianuarie -30 septembrie 2024, comparativ cu perioada 1 ianuarie -30 septembrie 2023, producția industrială (serie brută) a scăzut cu 2,2% din cauza declinului înregistrat de cele trei sectoare industriale : producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat (-5,1%), industria prelucrătoare (-1,9%) și industria extractivă (-1%).

[4] Cf. Capital.ro - **Mașinile electrice chineze fabricate în Europa amenință producătorii locali.** Producătorii chinezi de automobile electrice se extind în Europa pentru a evita tarifele vamale care le-ar putea reduce avantajul de preț, în contextul în care constructorii auto tradiționali din regiune se confruntă cu dificultăți.

Constructorii chinezi de mașini electrice își deschid fabrici în Europa pentru a evita tarifele vamale . Constructorii chinezi de mașini electrice își deschid fabrici în Europa pentru a evita tarifele vamale și a concura direct cu producătorii auto europeni care se luptă cu dificultăți financiare. Barcelona va deveni curând locul de producție al modelului electric Omoda E5, fabricat de grupul chinez Chery Automobile Co. În Polonia, Leapmotor, alt producător chinez, asamblează modelul T03, în timp ce BYD Co. plănuiește să construiască o uzină în Ungaria și o posibilă a doua în Turcia. De asemenea, Zeekr, tot din China, analizează opțiunea de a produce în facilitățile europene deținute de Geely. Intrarea acestor constructori chinezi pe piața europeană reprezintă o provocare majoră pentru gigantii auto europeni, care sunt forțați să încheie parteneriate și să-și ajusteze operațiunile, inclusiv prin închiderea unor fabrici, pentru a face față noilor competitori și scăderii vânzărilor globale. Până la sfârșitul anului, Chery, constructorul auto chinez, intenționează să înceapă producția într-o fostă uzină Nissan din apropiere de Barcelona. În plus, compania explorează opțiuni pentru a deschide o a doua unitate de producție în Europa. Charlie Zhang, președintele Chery Europe, a subliniat angajamentul firmei de a avansa cu operațiunile în Europa pe termen scurt, mediu și lung.

[5] La 28 martie 2010, constructorul chinez Geely a cumpărat producătorul auto Volvo deținut de americanii de la Ford. De asemenea compania Geely care deține mărcile Volvo, Proton și Lotus, a devenit acționar majoritar al concernului german Daimler AG (The Mercedes-Benz Group).

[6] Mchael E. Porter is the Bishop William Lawrence University Professor at Harvard Business School. He has served as an adviser to governments and campaigns around the world on the advancement of social policy and economic policy.

factori grupați în ceea ce s-a numit apoi ”Diamantul lui Potter,, (Fig. 2). Multe dintre aceste activități implică interacțiuni cu alte entități -furnizori de materii prime sau subansamble, de servicii specializate, de servicii de cercetare și inovare, unități de învățământ, distribuitori, clienți etc.

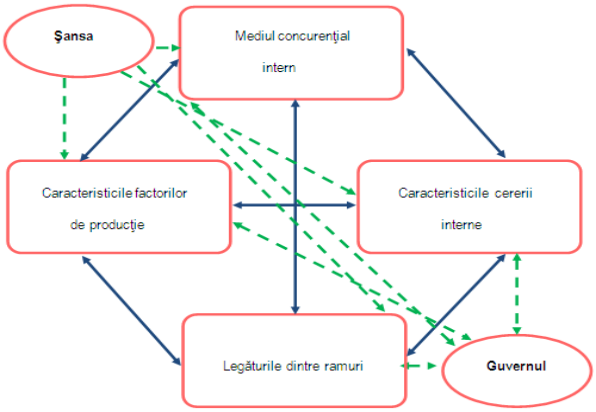

Fig. 2 Diamantul lui Poter

Opinăm faptul că, în conformitate cu noile realități economice, un accent deosebit se pune pe proximitatea tehnologică. Din acest motiv, invadarea piețelor de desfacere de către China va fi greu de combătut, întrucât în prezent China reprezintă un veritabil furnizor de noi tehnologii, noi tehnologii indigenizate în spațiul european pentru a evita plata taxelor vamale prin asocierea cu producătorii europeni, dar mai ales prin folosirea de componente din Uniunea Europeană și astfel, bunurile de consum produse vor fi comercializate ca europene.[7]

III. PROVOCĂRI POLITICE

Ciclurile repetate de alegeri, corupția și nemulțumirile sociale cauzate de deteriorarea nivelului de trai pot duce la destabilizarea statelor Uniunii Europene.

Crizele politice repetate din Franța și Germania au slăbit Europa prin erodarea statului de drept și au creat în același timp instabilitate economică și financiară prin abordarea prudentă a mediului de afaceri investițional. Crizele de pe bătrânul continent pornesc cu siguranță de la axa istorică franco-germană, axă ce reprezintă motorul tradițional al Europei.[8]

Toți acești factori generatori de instabilitate pot conduce în mod direct la exacerbarea terorismului și extremismului în Europa prin amenințarea securității naționale, provocând statele să-și întreacă măsurile de securitate.

Nevoia de securitate va conduce în mod direct la ascensiunea partidelor extremiste prin creșterea sprijinului și încrederii acordate acestora ca o nevoie intrinsecă.

IV. PROVOCĂRI MILITARE

Conflictele economice și teritoriale, cum sunt cele dintre marile puteri, cresc riscul de confruntări armate la nivel mondial prin repoziționarea polilor de influență, cât și prin provocările

[7] Cf. https//m.digi24.ro/stiri/externe/mapamond, dara 20.11.2024, ora accesării 10.14.

[8] Cf. https://www.euractiv.ro/eu-elections-2019, data accesării 20.11.2024, ora 12.00. În Germania guvernul este în derivă după demiterea de către Olaf Scholz a ministrului de finanțe, Cristian Lindner și, prin urmare, a componentei liberale a majorității. Guvernul așa-numitei coaliții ”semafor” – care includea social-democrații cancelarului (SPD), liberal-democrații (FDP) și Verzii – s-a prăbușit când cancelarul Scholz l-a concediat pe Linder, care este și președinte FDP. De cealaltă parte a Rinului, președintele francez Emmanuel Macron a dizolvat Adunarea Națională în iunie și a convocat alegeri generale anticipate, după victoria extremei drepte la alegerile europene. De asemenea recesiunea economică i-a subminat autoritatea Germaniei, însă Scholz a spus că este pregătit să organizeze cât mai curând posibil un vot de încredere, care ar deschide calea pentru alegeri anticipate la începutul anului viitor. Germania, cea mai mare economie a UE, va vota exact în timp ce noul președinte al Statelor Unite s-ar putea pregăti, așa cum a promis, să impună taxe vamale pentru mărfurile care vin din Europa și din restul lumii.

aduse „gardienilor democrației”, odată cu apariția noilor zone de tensiune cum ar fi în China, Balcani sau Orientul Mijlociu.

Din punct de vedere economic, chinezii au făcut un avans uluitor în domeniul noilor tehnologii și al inteligenței artificiale, având șanse reale de a detrona America de pe prima poziție ca lider economic. Tehnic, globalizarea economiilor lumii a creat China așa cum este azi și urmează a se vedea dacă în proiectul de globalizare economică creat de China va fi inclusă și America.

Cu toate acestea, geopolitic și geostrategic, America care a fost protagonista secolului 20, va fi greu de egalat în viitorul apropiat. Ea are în continuare un rol dominant din punct de vedere militar la nivel global, cu toate că dezvoltarea armelor cibernetice și a celor autonome va transforma peisajul securității mondiale.

Cel mai elocvent exemplu în acest sens este operațiunea militară a Rusiei în Ucraina care va fi cunoscută posterității ca și “războiul dronelor” .[9]

Totodată, agresiunea militară a Rusiei împotriva Ucrainei, a scos în evidență provocările cu care se confruntă industria europeană de apărare în fața unei schimbări radicale a situației în materie de securitate în Europa. Țările membre vor trebui să-și consolideze industria de apărare, printr-un angajament comun de creștere și de eficientizare a cheltuielilor pentru apărare cu scopul asigurării unei mai bune protecții a cetățenilor săi, în vederea sporirii capabilității de răspuns și apărare la noile agresiuni militare.

Chiar dacă noile tehnologii avansate joacă un rol esențial în conflictele militare actuale, considerăm faptul că Europa nu trebuie să investească doar în adaptarea tehnicii militare la noile realități. Ea trebuie să investească și în factorul uman, care încă reprezintă cea mai importantă resursă de pe glob, pentru a putea contracara expansiunea BRICS[10] în noua ordine mondială.

BRICS a apărut ca un răspuns la G7[11] și a acordat piețelor economice emergente oportunitatea de a se alinia la piețele economice globale prin exploatarea noilor realități economice și a dezvoltat mecanisme de plată pentru viitoarele tranzacții pe piața produselor energetice, a lanțurilor de aprovizionare cu materii prime, cip-uri și noi tehnologii.

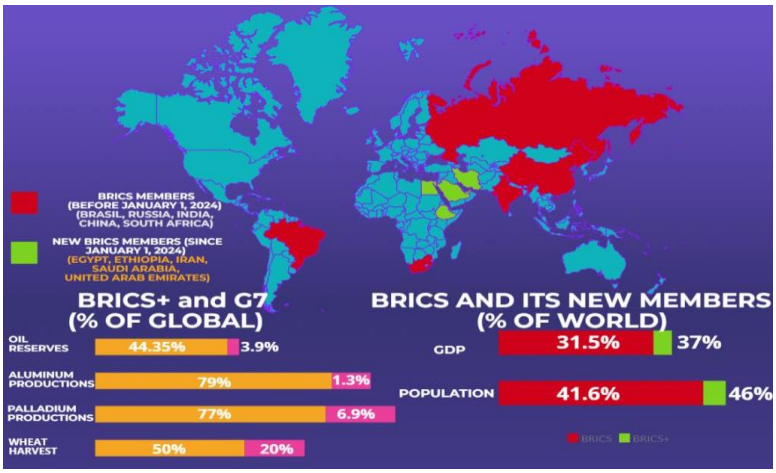

Fig. 3 Repartiția resurselor pe glob. Sursa: World Bank/OECD

Implicarea statelor Uniunii Europene în gestionarea crizelor și conflictelor militare vizează mai întâi protecția statelor sale membre, stabilitatea la frontierele sale și prosperitatea continentului prin ameliorarea condițiilor de viață ale populației vecine. Statele Uniunii Europene dispun de toate

[9] Cf. https//m.digi24.ro/stiri/externe/război data accesării 20.11.2024, ora 13.00. Atacuri reciproce, cu sute de drone, între Kiev și Moscova, în weekend.

[10] BRICS este o organizație internațională politică și economică fondată la data de 16 iunie 2009, din care fac parte Brazilia, Rusia, India, China, Africa de Sud, Egipt, Etiopia, Iran și Emiratele Arabe Unite. Cuprinde 27% din suprafața planetei și 42% din populația globului cu aproximativ 27% din PIB -ul global.

[11] Grupul celor 7 (G7) reprezintă un forum internațional al guvernelor unor state dezvoltate din punct de vedere economic, tehnologic și militar: Canada, Franța, Germania, Italia, Japonia, Regatul Unit al Marii Britanii și al Irlandei de Nord și Statele Unite ale Americii. Acestea cuprind 10% din populația lumii și însumează între 35-40 % din PIB -ul global.

mijloacele militare pentru a-și asigura o dezvoltare durabilă și de a se implica în soluționarea crizelor și conflictelor la nivel global.

Atingerea unor astfel de obiective se poate produce numai prin eforturile concertate și coerente ale statelor sale membre printr-o dezvoltare socială și economică durabilă și prin aplicarea integrată a tuturor strategiilor, inclusiv cele militare, în vederea coordonării eficiente a apărării comune, pentru a putea face față noilor realități geopolitice, militare și economice.

Este imperios ca Europa să continue să reprezinte un pol de securitate militară și economică, un garant al dezvoltării, progresului și democrației.

V. CONCLUZII

Globalizarea are un impact evident nu numai asupra relațiilor internaționale, ci și asupra reglementărilor regionale și mondiale, cu repercusiuni directe asupra cetățenilor lumii.

Provocările interne și externe de securitate cu care se confruntă UE și statele sale membre sunt complexe, amplificate de fenomenul globalizării prin care statele lumii au devenit interconectate din punct de vedere ideologic, uman, economic și militar.

Totuși, statele membre ale Uniuni Europene sunt afectate în mod diferit de efectele globalizării economiei, fie în sens pozitiv fie în sens negativ. Putem observa că statele puternic industrializate, care au reprezentat motorul economic al uniunii Europene în mod tradițional, sunt cele mai afectate de noile realități economice, prin schimbarea rutelor tradiționale de aprovizionare cu produse energetice, fiind și cele mai rigide în identificarea și implementarea de noi soluții pentru a-și putea menține poziția în competitivitatea economică.

Pentru a putea contracara consecințele noilor provocări de securitate, Uniunea Europeană trebuie să acționeze coerent în direcția amplificării efectelor pozitive prin implementarea politicilor de dezvoltare durabilă în plan social și economic, prin combaterea terorismului intern și internațional, controlul migrației, care a luat amploare odată cu creșterea conflictelor militare la nivel global, cât și prin exercitarea unui rol proactiv în soluționarea crizelor și conflictelor militare de pe continentul european și din lume.

Astfel, rolul proactiv al Uniunii Europene va trebui canalizat către cooperare internațională prin colaborarea între state în cadrul organizațiilor internaționale (ONU, NATO) și în investițiile în securitatea cibernetică, apărare și dezvoltarea de strategii economice resiliente.

Concluzionăm faptul că statele Uniunii Europene în prezent sunt interconectate, iar schimbările politice, sociale și economice din statele cu cel mai mare PIB, Germania, Franța, Italia și nu în ultimul rând Spania, se vor reflecta în mod direct și în restul țărilor membre, fiind un efect de domino.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

[1] **Ciprian George GÎRLEANU,** Criminalitatea economico-financiară - Impactul evoluției relațiilor internaționale asupra mediului de securitate: a X-a sesiune anuală de comunicări științifice cu participare internațională: București, 18-19 noiembrie 2010 / Centrul de Studii Strategice de Apărare și Securitate, Editura Universității Naționale De Apărare „Carol I" București, 2010, ISBN : 978-973-663-786-5;

[2] **Ciprian George GÎRLEANU,** Implicațiile criminalității asupra societății în contextul globalizării – Securitate și apărare Europeană în contextul crizei economico-financiare: sesiune de comunicări științifice cu participare internațională, 15-16 aprilie 2010 / Strategie militară, Editura Universității Naționale De Apărare „Carol I" București, 2010, ISBN: 978-973-663-811-4;

[3] **Regulamenul UE 2022/870** al Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2022;

[4] **Mediu on-line**

[5] www. românia.europaliberă. ro;

[6] www. intelligence.sri.ro;

[7] www. gov.ro;

[8] www. capital.ro;

[9] www.libertatea.ro;

[10] www.digi24.ro;

[11] www.consilium.europa.eu;

[12] www. euractiv.ro

CORUPȚIA ȘI TRAFICUL ILEGAL DE DROGURI

CORRUPTION AND ILLEGAL DRUG TRAFFICKING

Lect. univ. dr. Ștefan-Gabriel DASCĂLU
Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza”,
București, Aleea Privighetorilor nr. 1A, sector 1

Abstract (ro): *Peste 38% dintre rețelele criminale sunt implicate în comerțul ilegal cu droguri. Acest tip de criminalitate este dominant în statele Uniunii Europene, generând profituri de miliarde de euro, în general urmare a cantităților de droguri, fără precedent, traficate către Uniunea Europeană din America Latină.*

Comerțul ilegal de droguri alimentează grupările criminale care își folosesc resursele enorme pentru a se infiltra și a submina economia, instituțiile publice și statele U.E. Corupția este o caracteristică a acestor grupuri criminale care erodează statul de drept și slăbește instituțiile statelor. Corupția este o gravă amenințare pentru toate statele U.E. și trebuie abordată în lupta împotriva criminalității organizate.

Cuvinte-cheie: *corupția, crimă organizată, traficul de droguri, criminalitate, poliție.*

Abstract (en): *Over 38% of criminal networks are involved in the illegal drug trade. This type of crime is dominant in European Union countries, generating billions of euros in profits, largely due to the unprecedented quantities of drugs trafficked into the EU from Latin America.*

The illegal drug trade fuels criminal groups that use their immense resources to infiltrate and undermine the economy, public institutions, and EU states. Corruption is a hallmark of these criminal groups, eroding the rule of law and weakening state institutions. Corruption poses a serious threat to all EU states and must be addressed in the fight against organized crime.

Keywords: *corruption, organized crime, drug trafficking, crime, police.*

Introducere

Corupția este o caracteristică a majorității, dacă nu tuturor activităților criminale. Corupția are loc la toate nivelurile societății și poate împiedica dezvoltarea economică a statelor, slăbind totodată instituțiile statelor.

Traficul ilicit de droguri asociat cu corupția este parte componentă a criminalității grave și organizate, o adevărată hidră modernă care perpetuează la nivelul tuturor statelor[1].

Corupția reprezintă o problemă semnificativă în Europa, cu diverse nivele de prevalență și forme. Este un subiect complex care implică multe aspecte, de la instituții guvernamentale până la comportamentele individuale și sistemice. În acest context, studiile privind corupția se concentrează pe evaluarea prevalenței, impactului și măsurilor de combatere a acesteia în diferite state.

În general, corupția este influențată de mai mulți factori interdependenți. Printre aceștia se numără factorii politici, precum instabilitatea politică, lipsa transparenței și controlului eficient al instituțiilor publice, care pot crea un mediu propice pentru apariția corupției. Factorii economici, cum ar fi sărăcia, șomajul și inegalitățile economice, contribuie la vulnerabilitatea oamenilor în fața corupției. La aceștia se adaugă cultura și normele sociale, deoarece în anumite regiuni corupția este percepută ca un comportament acceptabil sau normalizat, îngreunând astfel combaterea ei. De

[1] Hydra, în mitologia greacă, un gigantic monstru asemănător unui șarpe de apă, cu nouă capete, dintre care unul nemuritor. Oricine a încercat să decapiteze Hydra a descoperit că, de îndată ce un cap era tăiat, din rana proaspătă aveau să iasă încă două capete.

asemenea, lipsa unor instituții independente și eficiente în prevenirea și combaterea corupției agravează problema, împiedicând aplicarea unor măsuri eficiente de reducere a fenomenului.

Potrivit indicelui de percepție a corupției realizat anual de Transparency International, acest instrument măsoară percepția asupra corupției în sectorul public din diferite țări. De exemplu, statele nordice, precum Danemarca, Suedia și Finlanda, se numără constant printre cele mai puțin corupte țări. În schimb, țări din sudul și estul Europei, precum Italia, Grecia, România și Bulgaria, tind să înregistreze niveluri mai ridicate ale corupției în sectorul public.

Corupția are efecte profund negative asupra economiei, democrației și statului de drept. În plan economic, corupția distorsionează piețele, reduce eficiența economiilor și conduce la deturnarea sau utilizarea ineficientă a fondurilor publice. În privința democrației, aceasta subminează încrederea cetățenilor în instituțiile publice, ceea ce poate duce la o participare scăzută în alegeri și la o implicare redusă în viața politică. Totodată, corupția slăbește instituțiile judiciare și compromite aplicarea legii, oferind adesea imunitate celor implicați în astfel de acte.

Corupția reprezintă abuzul de putere încredințat în scopuri personale[2] și se poate manifesta sub diverse forme, precum mită, trafic de influență, nepotism sau abuz de autoritate. Fiind un factor care favorizează criminalitatea și terorismul, corupția constituie o amenințare gravă la adresa securității. Deși este larg răspândită, corupția este un fenomen care poate fi combătut prin măsuri concrete, precum întărirea legislației anticorupție, promovarea transparenței în administrația publică și consolidarea instituțiilor responsabile cu prevenirea și combaterea corupției. De asemenea, educația și conștientizarea publicului joacă un rol esențial în schimbarea mentalităților și reducerea toleranței față de corupție. Prin eforturi coordonate, acest fenomen poate fi diminuat, contribuind astfel la construirea unei societăți mai echitabile și mai sigure.

Mecanismul fundamental al corupției a rămas neschimbat de-a lungul timpului. Totuși, metodele utilizate pentru a o implementa evoluează în funcție de progresele tehnologice și de schimbările din societate. De exemplu, criptomonedele sunt tot mai des folosite pentru efectuarea plăților către funcționari corupți, dar și pentru operațiuni de spălare a banilor, datorită anonimității și dificultății de urmărire a acestor tranzacții.

Crima organizată ca beneficiar al corupției

Legătura dintre corupție și crimă organizată reprezintă un subiect complex, în care cele două fenomene se influențează și se întrepătrund, amplificând reciproc impactul negativ asupra societății și statului de drept. Corupția facilitează activitățile rețelelor criminale, în timp ce crima organizată exploatează corupția pentru a-și extinde influența și pentru a evita sancțiunile legale.

Crima organizată utilizează corupția ca instrument principal pentru a-și proteja interesele ilegale, facilitând accesul la informații sensibile, influențând deciziile oficialilor publici și asigurându-și impunitatea în fața legii. Această interdependență subminează statul de drept și încurajează perpetuarea activităților ilicite.

Membrii grupurilor criminale, prin mituirea funcționarilor publici, polițiștilor, politicienilor sau judecătorilor, pot obține impunitate pentru activitățile ilegale, precum traficul de droguri, traficul de persoane și spălarea de bani. Astfel, corupția oferă o umbrelă de protecție pentru organizațiile criminale, facilitând extinderea și succesul acestora. În unele cazuri, corupția poate alimenta chiar înființarea și dezvoltarea acestor organizații. De exemplu, corupția, împiedicând autoritățile, poate crea un mediu favorabil pentru recrutarea și consolidarea grupurilor criminale, care devin apoi o forță semnificativă în acea regiune sau stat. Atunci când oficialii permit sau ignoră activitățile infracționale, grupurile criminale pot căpăta putere și își pot extinde influența.

Un aspect al legăturii dintre corupție și criminalitate organizată este spălarea de bani. Organizațiile criminale folosesc atât instituțiile financiare, cât și autoritățile publice corupte pentru a legitima veniturile obținute din activități ilegale. În acest fel, corupția contribuie la crearea unui sistem opac, care permite reintegrarea banilor proveniți din infracțiuni în economia legală.

[2] Corupția organizată 2021, Ce este corupția, http://www.coruptie.org/eu/coruption/what-is-coruption

Corupția și crima organizată subminează statul de drept și destabilizează instituțiile. Când liderii politici sau funcționarii publici sunt corupți, aceștia facilitează infiltrarea crimei organizate în diverse sectoare ale economiei și societății, slăbind astfel capacitatea autorităților și instituțiilor statului de a combate criminalitatea organizată. Aceasta duce la o pierdere a încrederii publice în sistemul juridic și în capacitatea guvernului de a asigura siguranța cetățenilor.

În unele cazuri, organizațiile criminale pot ajunge să exercite o influență directă asupra procesului politic, sprijinind politicienii sau formațiunile politice corupte care, în schimb, le protejează afacerile ilegale. Astfel, criminalitatea organizată și corupția se contopesc într-un cerc vicios, în care ambele părți beneficiază de pe urma alianțelor. Alianțele lor ilicite slăbesc structurile statului, făcându-l incapabil să le combată eficient.

Crima organizată poate să-și protejeze interesele și să stabilească relații de tip clientelar cu politicienii sau autoritățile locale, ceea ce permite liderilor criminali să rămână imuni la proceduri judiciare sau anchete.

Corupția ca factor favorizant în traficul de droguri

Corupția în instituțiile guvernamentale și în rândul agenților de aplicare a legii poate avea un rol semnificativ în protejarea rețelelor de trafic ilegal de droguri.

Funcționarii corupți pot primi mită pentru a închide ochii la activitățile ilegale, pentru a permite trecerea drogurilor peste granițe sau chiar pentru a informa traficanții despre operațiunile poliției. Astfel, corupția creează un mediu favorabil în care rețelele de trafic ilegal de droguri pot prospera și extinde.

Organizațiile de trafic ilegal de droguri dispun adesea de resurse financiare considerabile. Aceste fonduri sunt utilizate pentru a cumpăra protecție din partea autorităților sau pentru a influența politicieni, judecători, polițiști și alți oficiali prin mită și cadouri. Astfel, banii proveniți din traficul de droguri alimentează rețelele de corupție, consolidând acest cerc vicios.

Corupția poate facilita eliberarea traficanților de droguri chiar și în prezența unor dovezi solide împotriva lor. Atunci când autoritățile sunt corupte și nu acționează eficient împotriva traficului de droguri, grupările de crimă organizată operează fără teama de a fi pedepsite. Această impunitate duce la escaladarea violenței, deoarece aceste grupuri intră frecvent în conflicte armate pentru controlul pieței de droguri.

Corupția permite ca violența să fie tolerată sau chiar încurajată, deoarece liderii din guvern sau din structurile de forță sunt implicați sau beneficiază de pe urma acesteia. Unii lideri sau membri de vârf ai rețelelor de trafic ilegal de droguri pot dobândi influență în politică, atât la nivel local, cât și național, fie prin legături directe, fie prin cumpărarea unor funcții importante. Acești indivizi, adesea cu resurse financiare considerabile, pot submina eforturile de combatere a traficului ilegal de droguri și perpetua corupția sistemică, creând un cerc vicios între corupție și criminalitate.

Legăturile dintre corupție și traficul ilegal de droguri nu reprezintă doar o problemă de criminalitate, ci și una de guvernare și stat de drept. Combaterea eficientă a traficului de droguri necesită abordarea corupției în instituțiile publice și promovarea transparenței, responsabilității și integrității în administrația publică și sistemul judiciar.

Piețele de droguri

Criminalitatea legată de droguri este complexă și globală, necesitând soluții integrate. Acest tip de criminalitate reprezintă o problemă majoră la nivel mondial și include o gamă variată de activități ilegale, precum producția, distribuția, consumul și traficul de substanțe interzise.

Comerțul ilegal cu droguri domină criminalitatea organizată, atât prin numărul mare de infractori implicați, aproximativ 40% din totalul rețelelor criminale[3]. Cantități semnificative de droguri sunt traficate anual către statele Uniunii Europene, transformând acest comerț într-un fenomen omniprezent.

[3] OEDT și Europol, 2019, Raportul UE pe piața drogurilor, 2019, https://www.emcdataeuropa.eu/publication/joint-publication/eu-drug-markets-report-2019/

Utilizarea violenței asociate comerțului cu droguri a escaladat semnificativ în ultimii ani, intensificând impactul negativ asupra comunităților și autorităților.

Comerțul cu cocaină și canabis a generat un număr semnificativ de incidente violente, incluzând crime, incendieri, răpiri, tortură și intimidare. În unele state, concurența dintre furnizorii de droguri s-a intensificat, ceea ce a dus la o creștere a ciocnirilor violente. Corupția este utilizată pentru a submina infrastructura de transport, pentru a facilita trecerea punctelor de frontieră sau pentru a obține acces la porturi și aeroporturi. Rețelele criminale s-au infiltrat adânc în structura de transport din întreaga Uniune Europeană.

Cea mai mare piață de droguri din Europa este cea a canabisului. Traficul de canabis rămâne o sursă semnificativă de venit pentru o gamă largă de rețele criminale. Rășina de canabis și canabisul rămân cele două produse principale comercializate în Europa. Se anticipează că rețelele criminale vor investi în dezvoltări legate de cultivare, iluminat și tehnologia laboratoarelor. Extragerea și testarea canabisului vor duce, probabil, la o diversificare suplimentară a produselor din canabis.

Canabisul se prezintă sub diferite forme: *marihuana* (obținută din frunze și flori uscate); *hașiș* (preparat din rășina de canabis) amestecat cu ceară, rezultând tablete de culori variate, în funcție de zona de proveniență, precum Maroc (kaki), Liban (maro) sau Afganistan (negru); și *uleiul de canabis*, un derivat al hashish-ului[4].

Planta Canabis sativa este sursa principală pentru marihuana și hașiș. Frunzele, florile și ramurile plantei sunt mărunțite pentru a produce marihuana, în timp ce rășina concentrată a plantei este utilizată pentru a obține hașiș. Ambele droguri sunt, de obicei, fumate, având efecte similare: o stare de relaxare, o creștere a ritmului cardiac, percepția încetinită a timpului și o sensibilitate accentuată la sunete, gusturi, atingeri și mirosuri. Aceste efecte variază în funcție de cantitatea consumată și de circumstanțele utilizării. Marihuana și hașișul nu produc dependență psihologică, cu excepția cazurilor de consum zilnic în doze mari.

În România, Legea nr. 143/2000 privind prevenirea și combaterea traficului și consumului ilicit de droguri clasifică canabisul în categoria drogurilor de risc, acesta fiind de departe cea mai utilizată substanță ilegală în Europa. Cultivarea canabisului are loc în toate statele membre ale Uniunii Europene, însă nivelul de sofisticare variază. Albania rămâne o sursă majoră de canabis din plante traficat în Uniunea Europeană, iar Marocul continuă să fie principala sursă de rășină de canabis traficată către statele membre. De asemenea, unele rășini de canabis provin din regiuni precum Afganistan, Liban sau Siria.

Rețelele criminale implicate în traficul de canabis sunt extrem de bine organizate, având o structură ierarhică clară, cu roluri și niveluri bine definite în jurul conducerii[5]. *Piața cocainei* prezintă indicatori de creștere semnificativă a activităților de trafic, iar capturile de cocaină au atins niveluri record. Totodată, puritatea cocainei în comerțul cu amănuntul a ajuns la cel mai înalt nivel înregistrat vreodată în Uniunea Europeană.

Cocaina este o substanță narcotică puternică, obținută din frunzele plantei Erythroxylum coca, care crește în regiunile montane din America de Sud. Este un alcaloid cu efecte stimulante, ce acționează asupra sistemului nervos central. Cocaina se prezintă de obicei sub formă de pudră albă sau cristale și poate fi utilizată atât în scopuri recreative, cât și medicale, deși este mult mai des asociată cu consumul abuziv. Aceasta acționează asupra neurotransmițătorilor din creier, în special asupra dopaminei, inhibând recaptarea acesteia, ceea ce duce la o acumulare excesivă de dopamină în sinapse. Acest proces generează senzații intense de euforie și energie, dar provoacă și creșterea ritmului cardiac și a tensiunii arteriale.

Cocaina poate fi consumată sub diferite forme, cum ar fi prizată, injectată sau fumată. Piața cocainei a atras un număr semnificativ de rețele criminale atât din Uniunea Europeană, cât și din afara acesteia. Mai multe rețele criminale au fost raportate ca fiind implicate în traficul de cocaină mai mult decât în orice altă activitate infracțională. Alături de piața nord-americană, piața europeană a cocainei este considerată una dintre cele mai mari din lume[6].

[4] Ștefan Gabriel Dascălu, Drogurile de risc, Editura Sitech, Craiova, 2012
[5] OEDT și Europol 2021, Raportul UE pe piata drogurilor
[6] Ștefan Gabriel Dascălu, Drogurile de risc, Editura Sitech, Craiova, 2012

Traficul de cocaină reprezintă o activitate criminală centrală pentru multe rețele criminale. O gamă largă de indivizi, grupuri și rețele sunt implicate în această activitate, contribuind la diversificarea metodelor de transport, distribuție și spălare a veniturilor obținute ilegal.

O mare varietate de indivizi, grupuri și rețele contribuie la modelarea unei rețele complexe de furnizare a cocainei în Europa. Expansiunea pieței cocainei a dus la o creștere a numărului de asasinate, incendieri, răpiri, torturi și intimidări asociate comerțului cu cocaină. În paralel, traficul de heroină implică procesarea, transportul și distribuția unui drog de mare risc, derivat din opium, care reprezintă o altă activitate ilegală semnificativă.

Heroina este produsă din macul de opiu, iar principalele surse de opiu la nivel mondial sunt Afganistanul, Pakistanul, Mexicul și Iranul.

Pajiștile de mac sunt cultivate ilegal în aceste regiuni, iar opiumul extras este transformat în heroină. Heroina este un drog extrem de periculos, care provoacă o dependență severă. Consumul său poate duce la supradoze fatale, boli infecțioase și numeroase probleme de sănătate pe termen lung.

În ultimii ani, în Uniunea Europeană au fost descoperite laboratoare multifuncționale, utilizate în mod flexibil pentru producerea drogurilor sintetice, conversia precursorilor și extracția cocainei. Producția, traficul și distribuția de droguri sintetice constituie o zonă criminală extrem de dinamică și în continuă expansiune.

Comerțul cu droguri sintetice în Uniunea Europeană este într-adevăr distinct, având în vedere că producția acestor droguri are loc în mare parte în statele membre. Aceste droguri sunt apoi distribuite la nivel global, ceea ce face ca lanțul de aprovizionare și distribuție să fie diferit față de cel al drogurilor provenite din afara UE.

Rețelele criminale olandeze sunt într-adevăr cunoscute pentru producția de droguri sintetice precum amfetamină, metamfetamină și MDMA. Aceste substanțe sunt produse în laboratoare clandestine și sunt distribuite atât pe plan local, cât și internațional.

Rețelele criminale și infractorii activi în producția de droguri sintetice prezintă un înalt grad de specializare și diviziune a sarcinilor. De exemplu, unele rețele criminale din Polonia sunt specializate în achiziționarea și transportul de precursori și substanțe chimice esențiale către centrele de producție din Țările de Jos și Belgia pentru toate tipurile de droguri sintetice și în Cehia, în special pentru producția de amfetamină. Producătorii de droguri sintetice profită de granițele deschise și controalele minime pentru a arunca deșeurile în țările vecine, în apropierea locurilor de producție a drogurilor.

Combaterea traficului de droguri este un obiectiv important al autorităților guvernamentale și al organizațiilor internaționale, având în vedere impactul semnificativ asupra sănătății publice, economiei și siguranței naționale.

Cooperarea internațională

Cooperarea internațională, care implică colaborarea între state, este esențială în combaterea traficului transfrontalier de droguri. Organizații internaționale precum Interpol și ONU, în special UNODC (Biroul Națiunilor Unite pentru Droguri și Criminalitate), sunt implicate în coordonarea eforturilor de combatere a traficului de droguri.

Acordurile bilaterale și multilaterale între state facilitează schimbul de informații și resurse, esențiale pentru identificarea și urmărirea rețelelor de traficanți de droguri. De asemenea, strategiile de prevenire ar trebui să includă educația publică despre riscurile consumului de droguri și consecințele legale ale implicării în activități legate de droguri.

Alte măsuri pentru combaterea traficului de droguri includ: uniformizarea legislației la nivelul Uniunii Europene, pedepsirea corupției în rândul autorităților care facilitează sau ignoră traficul de droguri, investigații financiare pentru stoparea fluxurilor de bani legate de traficul de droguri, utilizarea tehnologiilor de supraveghere, cum ar fi sateliți, drone, camere de securitate și software avansat pentru monitorizarea activităților legate de droguri, programe speciale de reabilitare pentru consumatorii de droguri, care includ terapii și centre de tratament, și investigații sub acoperire pentru a descoperi liderii rețelelor de traficanți și a distruge infrastructura acestora.

În viziunea Uniunii Europene[7] cooperarea polițienească eficace reprezintă un element esențial care contribuie la transformarea UE într-un spațiu de libertate, securitate și justiție bazat pe

[7] Fișe descriptive despre Uniunea Europeană, Cooperarea polițienească
https://www.europarl.europa.eu/factsheets/ro/sheet/156/cooperarea-politieneasca

respectarea drepturilor fundamentale. Cooperarea transfrontalieră în materie de aplicare a legii – care implică forțele de poliție, vămile și alte servicii de aplicare a legii – este destinată prevenirii, depistării și anchetării infracțiunilor penale din întreaga UE.

Concluzii

În concluzie, combaterea corupției și a traficului ilegal de droguri necesită o abordare multilaterală, care include măsuri legislative, educaționale, economice și internaționale. Este esențial ca eforturile să fie susținute pe termen lung și să implice toate sectoarele societății. De asemenea, o colaborare eficientă între state, prin schimbul de informații și coordonarea resurselor, poate diminua semnificativ impactul acestor fenomene asupra securității globale.

Bibliografie:

1. **Cooperation for Tackling Tax Evasion:** A Global Perspective, OECD, https://www.oecd.org/
2. **Global Forum on Transparency and Exchange of Information for Tax Purposes, OECD**, https://www.oecd.org/
3. Best Practices in Cross-Border Financial Investigations, INTERPOL, https://www.interpol.int/
4. **Tax Crimes and Financial Intelligence Reports, Europol,** https://www.europol.europa.eu/
5. **Annual Report on Global Tax Crime Enforcement,** J5 (Joint Chiefs of Global Tax Enforcement), https://www.irs.gov/
6. **Ștefan Gabriel Dascălu**, Drogurile de risc, Editura Sitech, Craiova, 2012;
7. Corupția organizată 2021, Ce este corupția, http://www.coruptie.org/eu/coruption/what-is-coruption
8. **OEDT și Europol 2021**, Raportul UE pe piața drogurilor.

ROLUL TACTICII POLIȚIENEȘTI ÎN MENȚINEREA ORDINII ȘI SIGURANȚEI PUBLICE

THE ROLE OF POLICE TACTICS IN MAINTAINING PUBLIC ORDER AND SAFETY

Lector universitar doctor Cătălin GOLOP
Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza”-Aleea Privighetorilor, nr.1-3, București
catalin.golop@yahoo.com

Abstract (en): This article examines the role of police tactics in maintaining public order and safety, emphasizing its essential importance in a stable social climate. It explores the fundamental concepts and principles that guide police tactics, including legality, police-citizen liaison, operability, proportionality and flexibility, and discusses the need for collaboration between law enforcement agencies. The article analyzes the specific methods used to prevent and combat anti-social activities and manage conflict situations. The evolution of policing tactics in the modern context is also analyzed, with a focus on the impact of technology and emerging challenges that require continuous adaptation. The conclusions emphasize the need for the continuous development of policing tactics to ensure effectiveness in protecting public order and respecting citizens' rights.

Keywords: police tactics, public order, prevention, anti-social acts, police measures.

Abstract (ro): Acest articol examinează rolul tacticii polițienești în menținerea ordinii și siguranței publice, subliniind importanța sa esențială într-un climat social stabil. Se explorează conceptele și principiile fundamentale care ghidează tacticile polițienești, inclusiv legalitatea, legăturii poliției cu cetățenii, operativitatea, proporționalitatea și flexibilitatea, și se discută necesitatea colaborării între instituțiile de ordine publică. Articolul analizează metodele specifice folosite pentru prevenirea și combaterea activităților antisociale și gestionarea situațiilor de conflict. De asemenea, este analizată evoluția tacticilor polițienești în contextul modern, cu accent pe impactul tehnologiei și pe provocările emergente care necesită o adaptare continuă. Concluziile subliniază necesitatea dezvoltării continue a tacticilor polițienești pentru a asigura eficiența în protejarea ordinii publice și respectarea drepturilor cetățenești.

Cuvinte-cheie: tactică polițienească, ordine publică, prevenire, fapte antisociale, măsuri polițienești.

I. INTRODUCERE

Contextul general al ordinii și siguranței publice

Menținerea ordinii și siguranței publice, într-o societate democratică, reprezintă un fundament al funcționării normale a instituțiilor statului și al prosperității sociale. Ordinea publică, fiind definită prin respectarea normelor legale și sociale, asigură un cadru stabil pentru conviețuirea cetățenilor. Totodată, siguranța publică se axează pe integritate, transparență, protejarea vieții și a proprietății fiecărui cetățean în parte[1].

Instituțiile de ordine publică, aflate în fața unui peisaj social din ce în ce mai dinamic și complex, marcat de globalizare, acces extins la tehnologie și migrație, se confruntă cu situații neobișnuite și provocări fără precedent. Toate acestea fac referire la creșterea criminalității organizate și a actelor de violență din mediul urban, precum și apariția unor noi forme de criminalitate, cum ar fi cea din domeniul informatic. În acest context, tacticile polițienești reprezintă

[1] Ștefan Deaconu, Marian Enache - Ordinea publică în dreptul românesc, Editura Hamangiu, 2019, pag. 106-117

un ansamblu strategic important pentru prevenirea și combaterea eficientă a fenomenului infracțional, ne mai fiind doar un set de metode aplicate mecanic.

Importanța tacticii polițienești în menținerea unui climat social stabil

Un rol esențial în asigurarea unui climat social stabil și pașnic îl reprezintă tactica polițienească, fiind instrumentul prin care instituțiile de ordine publică răspund amenințărilor și stărilor conflictuale care pun în pericol securitatea statului. Ea oferă forțelor de ordine capacitatea de a interveni ferm, rapid și eficient, limitând creșterea violenței și scăzând impactul negativ asupra societății[2].

Principiile fundamentale ale tacticii polițienești – legalitatea, proporționalitatea și eficiența – contribuie la menținerea încrederii populației în instituțiile de ordine publică. Printr-o aplicare corectă și adaptată a tacticii, organele de poliție reușesc să prevină producerea faptelor antisociale, nu doar să le combată, protejând în acest fel valorile fundamentale ale societății. În fața riscurilor complexe trebuie abordată o colaborare interinstituțională și interoperabilitate operațională integrată și coerentă.

Acest articol își propune să exploreze și să evidențieze rolul pe care îl are tactica polițienească în menținerea ordinii și siguranței publice. în contextul unei societăți aflate într-o permanentă transformare, scopul principal este de a evidenția necesitatea dezvoltării continue a tacticilor polițienești.

Obiectivele principale ale acestui articol științific sunt:

- analiza caracteristicilor fundamentale care stau la baza tacticii polițienești și a însemnătății acestora în activitatea profesională;
- identificarea actualelor provocări cu care se confruntă poliția în menținerea unei conviețuiri pașnice;
- având în vedere noile amenințări și realități sociale, propunerea unor direcții modern și de adaptare a tacticilor din domeniul polițienesc.

Articolul urmărește să ofere o înțelegere și cunoaștere aprofundată a importanței tacticii polițienești, prin abordarea acestor aspect, precum și să contribuie la îmbunătățirea strategiilor de lucru din cadrul instituțiilor de ordine publică și siguranță națională.

II. CONCEPTE ȘI DEFINIȚII FUNDAMENTALE ALE TACTICII POLIȚIENEȘTI

Tactica polițienească reprezintă un ansamblu structurat de metode, tehnici și proceduri operaționale utilizate de forțele de ordine publică pentru a preveni, gestiona și soluționa situații de natură infracțională sau conflictuală. Aceasta are la bază o combinație de principii fundamentale, practici standardizate și flexibilitate operațională, care permit o adaptare constantă la contextul specific al intervenției.

1. Definirea conceptului de tactică polițienească

Din punct de vedere operațional, tactica polițienească poate fi definită ca disciplină specifică dreptului polițienesc care abordează interacțiunile operative dintre polițiști și cetățeni în procesul de aplicare a legislației, în conformitate cu atribuțiile legale atribuite structurilor polițienești. Aceasta vizează conceperea și implementarea metodelor, tehnicilor și regulilor de intervenție tactică, adaptate diferitelor situații operative și misiuni specifice ale poliției. Aceasta implică o analiză prealabilă a contextului, o planificare minuțioasă a acțiunilor și implementarea unor măsuri proactive sau reactive, conform unui cadru legal bine definit.

În concret, tactica polițienească nu este doar un instrument tehnic, ci și o manifestare practică a valorilor instituționale, cum ar fi legalitatea, dreptatea și respectarea drepturilor fundamentale ale cetățenilor. Aceste valori determină, pe lângă modul în care se planifică și execută acțiunile structurilor de poliție, și felul în care acestea sunt percepute de societate.

[2] Constantin Ciprian, Tactică polițienească, Editura Sitech, Craiova, 2014, pagina 25

Caracteristicile fundamentale ale tacticii polițienești

Dinamism și adaptabilitate

Tactica polițienească se evidențiază printr-o capacitate de adaptare permanentă la situații diverse, de la intervențiile de amploare mică (ex. gestionarea unor altercații stradale) până la situații complexe (ex. reacția la acțiuni teroriste). Această flexibilitate este fundamentală, având în vedere diversitatea provocărilor din teren, care includ factori socio-culturali, economici, politici și tehnologici.

Planificare strategică și pregătirea tactică

Orice acțiune polițienească eficientă trebuie să fie fundamentată pe o planificare strategică solidă, punând accentual pe identificarea obiectivelor și resurselor necesare. Aplicarea măsurilor polițienești, în schimb, se referă la modul concret de aplicare a acestora, ținând cont de dinamica situației operative și de eventualele riscuri și vulnerabilități neprevăzute.

Interdisciplinaritate și integrare

Tactica polițienească cuprinde elemente din mai multe domenii, precum psihologia (înțelegerea comportamentului uman în situații de stres), criminologia (analiza tipologiilor infracționale) și tehnologia (utilizarea echipamentelor avansate). Această interdisciplinaritate îi conferă un caracter general, permițând o abordare completă a situațiilor de criză.

Legalitate și proporționalitate

Un principiu fundamental al tacticii polițienești este respectarea strictă a legii. Toate măsurile polițienești și intervențiile trebuie să fie proporționale cu gravitatea situației și să urmărească minimizarea impactului negativ asupra cetățenilor neimplicați.

Proactivitate și reacție rapidă

Tactica polițienească eficientă se referă la identificarea din timp a potențialelor amenințări și luarea unor măsuri preventive, dar și capacitatea de a reacționa rapid și coordonat în fața situațiilor imprevizibile.

Importanța definirii corecte a conceptului

Definirea precisă și operaționalizarea conceptului de tactică polițienească au o importanță esențială pentru formarea specializată a personalului din structurile de forță cu atribuții pe linia ordinii publice. Prin înțelegerea aprofundată a conceptului, polițiștii pot dezvolta abilități analitice și operative care să le permită să răspundă în mod adecvat provocărilor neașteptate, consolidând astfel eficiența și profesionalismul instituției polițienești.

În acest context, tactica polițienească nu este doar o sumă de proceduri standardizate, ci un instrument strategic indispensabil pentru menținerea ordinii și liniștii publice în societate.

Rolul tacticii în cadrul instituțiilor de ordine publică

Tactica polițienească stă la baza activităților operative a instituțiilor de ordine publică, fără de care nu s-ar putea îndeplini misiunile specifice de prevenire și combatere a criminalității, menținere a ordinii publice și protecție a cetățenilor. În cadrul acestor instituții, tactica are rol dublu: unul proactiv, centrat pe prevenirea riscurilor, și unul reactiv, care se axează pe soluționarea eficientă și promptă a stărilor de criză.

1. Fundamentarea acțiunilor operaționale

Tactica polițienească oferă cadrul necesar pentru planificarea și executarea misiunilor, asigurând o utilizare optimă a resurselor umane, materiale și tehnologice. Prin intermediul tacticilor de specialitate, structurile de poliție pot identifica vulnerabilitățile în sistemul de siguranță și pot interveni pentru a le anihila înainte ca acestea să se materializeze în fapte antisociale.

2. Eficiența în prevenirea și intervenția directă

Aplicarea corectă a măsurilor și tacticilor polițienești maximizează eficiența acțiunilor de prevenire, cum ar fi patrularea proactivă, monitorizarea zonelor cu risc ridicat și intervențiile punctuale. De asemenea, în cadrul intervențiilor directe, tactica de specialitate oferă soluții adaptate la specificul fiecărei situații, fie că este vorba de controlul mulțimilor, prinderea unor suspecți periculoși sau intervenții în situații de urgență.

3. Specializarea și profesionalizarea personalului

Tactica polițienească este studiată în instituțiile de ordine publică pentru a standardiza pregătirea profesională a personalului, prin consolidarea competențelor necesare în gestionarea

multiplelor tipuri de amenințări. Prin aceasta se contribuie la uniformizarea procedurilor și la creșterea capacității de reacție a polițiștilor, indiferent de complexitatea misiunii.

3. Cooperarea cu alte structuri de ordine publică

În contextul modern, caracterizat de noi provocări și amenințări complexe, cooperarea și interoperabilitatea au devenit indispensabile pentru structurile de ordine publică. Acestea permit o coordonare eficientă a resurselor precum și o desfășurare de acțiuni comune în scopul menținerii ordinii și siguranței publice[3].

- nevoia de coordonare interinstituțională

Structurile de ordine publică, precum poliția, jandarmeria, serviciile de urgență și instituțiile de intelligence, își completează competențele și resursele pentru a aborda în mod integrat riscurile și amenințările la adresa securității statului. Prin elementele de tactică polițienească se realizează această legătură care facilitează coordonarea, oferind un limbaj comun și proceduri standardizate care să fie aplicabile în diversele situații.

- schimbul de informații și sincronizarea operațională

Capacitatea de cooperare și comunicare între structuri presupune schimbul eficient de informații în timp real, ceea ce conduce la luarea unor decizii informate și bine fundamentate. De exemplu, în situații excepționale, cum ar fi atacurile teroriste sau situațiile de urgență, colaborarea interinstituțională asigură o reacție rapidă și unitară, diminuând impactul negativ asupra populației.

- pregătirea comună și simulările tactice

Pentru a îmbunătăți și întări cooperarea, structurile de ordine publică desfășoară activități de pregătire comune, inclusive simulării și exerciții tactice. Aceste activități contribuie la creșterea gradului de încredere reciprocă, perfecționarea tacticilor și înțelegerea clară a rolurilor fiecărei structuri în cadrul misiunilor comune.

- soluționarea situațiilor complexe și iminente

Cooperarea între structuri este vitală în situațiile care implică riscuri transfrontaliere, cum ar fi migrația ilegală sau criminalitatea organizată. Prin tactica polițienească și capacitatea de cooperare dintre structuri, se asigură utilizarea optimă a resurselor pentru a contracara aceste amenințări. Printr-o cooperare eficientă între structurile de ordine publică se asigură un răspuns comun și coordonat în fața noilor provocări. Prin integrarea tehnicilor, tacticilor și procedurilor specifice, instituțiile implicate ating un nivel superior de eficiență operativă, contribuind la întărirea climatului de siguranță publică și la creșterea încrederii cetățenilor în capacitatea autorităților de a le proteja interesele și drepturile.

III. NECESITATEA STUDIERII TACTICII POLIȚIENEȘTI ÎN MENȚINEREA ORDINII PUBLICE

Una dintre prioritățile fundamentale ale instituțiilor de aplicare a legii, în contextul dinamic și complex al societății moderne, o reprezintă menținerea ordinii publice. În acest context, tactica polițienească devine un instrument indispensabil pentru prevenirea, descoperirea și combaterea faptelor antisociale care amenință siguranța cetățenilor și buna funcționare a societății. Studierea teoriei și tacticii polițienești nu este doar un demers teoretic, ci și o necesitate practică, având în vedere provocările tot mai diversificate și imprevizibile la adresa ordinii publice.

Amenințările la adresa ordinii și siguranței publice au devenit din ce în ce mai sofisticate, oscilând de la tulburări ale ordinii sociale, până la manifestări violente în spațiul public, infracționalitate organizată sau atacuri cibernetice. Această multitudine de riscuri impune polițiștilor o adaptare continuă a strategiilor și tehnicilor utilizate. Studierea tacticii polițienești oferă baza pentru cunoașterea, înțelegerea și gestionarea eficientă a acestor provocări[4].

Studierea tacticii polițienești asigură pregătirea personalului de ordine publică în gestionarea tuturor situațiilor, de la menținerea ordinii în viața de zi cu zi, la cea în timpul

[3] Eugen Neata, Mihai Pruteanu, Elemente de tactica polițienească si proceduri operaționale privind intervenția structurilor de ordine si siguranța publica, Editura Hamangiu, 2013, pag. 62

[4] Strategia națională de ordine și siguranță publică 2023 – 2027, pag. 9-18

evenimentelor publice și până la intervențiile în situații de urgență. Tactica devine în acest fel un punct de legătură în cadrul intervențiilor polițienești, garantând aplicarea unor măsuri legale, proporționale și eficiente.

Cunoașterea tacticii polițienești depășește limitele unor simple proceduri operative. Aceasta include înțelegerea principiilor fundamentale, cum ar fi legalitatea, proporționalitatea, operativitatea, conspirativitatea, adaptabilitatea și flexibilitatea. Printr-o pregătire teoretică riguroasă și aplicarea practică a cunoștințelor, polițiștii își dezvoltă abilități esențiale pentru a face față situațiilor neprevăzute și pentru a lua decizii eficiente sub presiune. Tactica polițienească este strâns legată de profesionalismul și credibilitatea forțelor de ordine. O înțelegere aprofundată a tehnicilor și tacticilor polițienești permite personalului să acționeze cu promptitudine, transparență și respect pentru drepturile cetățenilor, consolidând astfel încrederea publicului în instituțiile de aplicare a legii și în aflarea adevărului[5].

Societatea modernă aduce cu sine noi provocări, precum utilizarea tehnologiilor sofisticate de către infractori sau amplificarea tensiunilor sociale. Studierea tacticii polițienești devine esențială, pentru că în acest sens ne determină să adaptăm metodele tradiționale la realitățile curente. Cu titlu de exemplu - integrarea tehnologiilor noi în activitățile operative și utilizarea datelor necesare pentru prevenirea faptelor antisociale sunt aspecte care depind de cunoașterea și aplicarea corectă a tacticii polițienești.

1. Prevenirea și combaterea faptelor antisociale

Prevenirea și combaterea faptelor antisociale reprezintă o componentă esențială a tacticii polițienești, având drept scop principal menținerea ordinii publice și protejarea drepturilor cetățenilor. Aceste activități implică un ansamblu de măsuri proactive și de reacție care vizează atât anticiparea comportamentelor inadecvate, cât și intervenția rapidă pentru a contracararea amenințările la adresa societății. În cadrul acestei componente a tacticii polițienești avem mai multe elemente.

a. dimensiunea preventivă. Unul dintre obiectivele principale ale tacticii polițienești este reducerea riscurilor de producere a faptelor antisociale. Acest proces implică identificarea factorilor care favorizează acest comportament, cum ar fi vulnerabilitățile socio-economice sau culturale, care pot determina o persoană să adopte un comportament infracțional. Prin intensificarea măsurilor polițienești, programe educative în societate și cooperare cu alte instituții, poliția contribuie la diminuarea acestor factori de risc. De asemenea, prin utilizarea tehnologiilor de monitorizare și analiza informațiilor se permite identificarea rapidă a posibilelor amenințări.

b. dimensiunea reactivă, care se referă la intervenția eficientă în cazul comportamentelor antisociale. Combaterea faptelor antisociale implică aplicarea unor măsuri operative adecvate și specifice, menite să restabilească ordinea publică și să limiteze consecințele asupra cetățenilor. Intervențiile tactice trebuie să fie ghidate de principiile legalității, proporționalității și aflării adevărului, evitând amplificarea conflictelor și asigurând respectarea drepturilor fundamentale ale oamenilor (intervenția în cazul conflictelor violente sau gestionarea situațiilor cu pericol imminent).

c. impactul instruirii și al pregătirii tactice. Pregătirea profesională continuă a polițiștilor în domeniul tacticii polițienești este esențială pentru desfășurarea în condiții optime a activităților de prevenire și combatere a faptelor antisociale. Aceasta include instruirea pe linia aplicării măsurilor polițienești și tehnici de intervenție, dar și în domenii precum comunicarea, negocierea și gestionarea conflictelor. Prin formarea continuă, polițiștii își dezvoltă capacitatea de a reacționa rapid și sigur în diferite situații.

Un pilon central al tacticii polițienești îl reprezintă prevenirea și combaterea faptelor antisociale, care este esențial pentru asigurarea unui climat de ordine și siguranță publică. Prin aplicare mai multor măsuri de prevenție și reacție, poliția nu doar că răspunde provocărilor actuale, ci și creează un mediu favorabil dezvoltării unei societăți stabile, sigure și durabile[6].

[5] Constantin Ciprian, Tactică polițienească, Editura Sitech, Craiova, 2014, pagina 136

[6] Legea 218 din 23 aprilie 2002 privind organizarea şi funcţionarea Poliţiei Române , Atribuțiile Poliției Române, art. 26 alin. 1 lit. 2

2. Controlul și gestionarea situațiilor conflictuale

Această componentă constituie un aspect fundamental al tacticii polițienești, fiind esențială pentru menținerea ordinii și liniștii publice. Situațiile conflictuale pot lua forme variate, de la simple altercații între indivizi până la evenimente care amenință stabilitatea socială. Prin urmare, poliția trebuie să dispună de o gamă diversificată de strategii și metode pentru a interveni în mod eficient și sigur, prevenind creșterea violenței și scăzând impactul asupra societății[7].

a. identificarea la timp a sprijinului cetățenesc. Un control eficient al situațiilor conflictuale începe cu identificarea timpurie a potențialelor tensiuni sociale. Această activitate presupune o monitorizare atentă a dinamicilor comunitare și culegerea de informații de la diverse surse sau alte structuri colaboratoare. Prin înțelegerea contextului socio-cultural și economic al comunității, poliția poate anticipa punctele vitale și poate desfășura măsuri de prevenție în zonele respective.

b. comunicarea și negocierea. În gestionarea situațiilor tensionate, comunicarea joacă un rol important. Polițiștii trebuie să fie instruiți în tehnici de negociere și mediere, care pot dezamorsa tensiunile înainte ca acestea să escaladeze. Abordarea bazată pe dialog contribuie la construirea unui climat de încredere și la prevenirea utilizării forței. Este necesar ca mesajele transmise de poliție să fie clare, coerente și să reflecte angajamentul față de legalitate și respectarea drepturilor cetățenești[8].

c. strategii tactice de intervenție. Când conflictul se agravează, utilizarea strategiilor tactice devine necesară pentru a restabili ordinea, prin adaptarea acțiunilor în funcție de situație. Aceste strategii includ organizarea forțelor și aplicarea forței în mod proporțional și justificat. Planificarea detaliată a intervenției, coordonarea între echipele operative și utilizarea mijloacelor specific din dotare sunt esențiale pentru succesul acțiunii[9].

d. gestionarea emoțiilor și comportamentului colectiv. Un alt aspect important în gestionarea conflictelor este înțelegerea comportamentului colectiv și a modului în care emoțiile pot influența dinamica mulțimilor. Polițiștii trebuie să fie capabili să gestioneze situații tensionate fără a alimenta furia sau frustrarea participanților. Acest lucru necesită antrenament psihologic și o abordare empatică, care să reducă tensiunile și să promoveze soluționarea conflictului în mod pașnic.

e. cooperarea interinstituțională. Gestionarea situațiilor conflictuale complexe necesită adesea cooperarea cu alte instituții, precum jandarmeria, pompierii sau serviciile medicale de urgență. Strânsa cooperare între aceste structuri este esențială pentru o coordonare eficientă, iar simulările și exercițiile comune pot îmbunătăți capacitatea de reacție.

f. evaluarea post-eveniment. După intervenția la o situație conflictuală, este esențial să se realizeze o evaluare amănunțită pentru a se analiza eficiența măsurilor întreprinse și pentru a identifica punctele negative. Acest proces permite adaptarea strategiilor și îmbunătățirea pregătirii de specialitate pentru viitoarele situații similare.

Controlul și gestionarea situațiilor conflictuale reprezintă o responsabilitate complexă, care implică pregătire temeinică, profesionalism și o abordare echilibrată. Prin utilizarea eficientă a tehnicilor și tacticilor polițienești, structurile specializate contribuie la protejarea siguranței cetățenilor și la menținerea unui climat de stabilitate în societate.

3. Dezvoltarea abilităților tactice ale personalului polițienesc pentru intervenții eficiente

Pregătirea de specialitate a personalului reprezintă fundamentul principal pentru dezvoltarea competențelor necesare implementării tacticilor polițienești eficiente. Într-un mediu social în continuă schimbare, unde tipologiile infracționale devin tot mai diversificate, pregătirea polițiștilor trebuie să răspundă atât cerințelor actuale, cât și provocărilor neașteptate[10].

a. importanța pregătirii de specialitate în domeniul tacticii polițienești. Tactica polițienească nu este doar o abilitate practică, ci și o componentă teoretică care presupune

[7] Dispoziția I.G.P.R. nr. 41 din 17.05.2024, Cap. IV – Principalele măsuri polițienești

[8] Legea 218 din 23 aprilie 2002 privind organizarea şi funcţionarea Poliţiei Române , Atribuțiile Poliției Române, art. 26 alin. 1 lit. 5

[9] Legea 218 din 23 aprilie 2002 privind organizarea şi funcţionarea Poliţiei Române , Atribuțiile Poliției Române, Drepturi și obligații

[10] Legea 218 din 23 aprilie 2002 privind organizarea şi funcţionarea Poliţiei Române , Drepturi și obligații, art. 49

înțelegerea conceptelor juridice, de specialitate, psihologice și sociale asociate ordinii publice. Pregătirea de specialitate efectuată în cadrul Academiei de poliție și a celorlalte școli de poliție asigură fundamentarea teoretică, oferind viitorilor polițiști cunoștințele necesare pentru a analiza, planifica și executa intervenții tactice în conformitate cu legea și principiile fundamentale ale tacticii polițienești.

b. programe de instruire continuă. În contextul dinamic al amenințărilor la adresa securității publice, instruirea inițială trebuie completată cu programe de formare continuă. Acestea includ cursuri specializate de tactică polițienească, simulări tactice, utilizarea mijloacelor tehnice moderne și workshop-uri interdisciplinare. Scopul acestor programe este de a actualiza cunoștințele personalului și de a le permite să răspundă adecvat noilor tipuri de amenințări.

c. integrarea tehnologiei în cursurile de formare. Pentru ca pregătirea de specialitate să fie mai eficientă, trebuie ca, aceasta, să includă în cadrul programelor de formare continua și utilizarea echipamentelor specifice de ultimă generație. Sistemele de realitate virtuală (VR) sau augmentată (AR) pot simula scenarii tactice de intervenție, permițând polițiștilor să exerseze reacțiile rapide în condiții controlate. De asemenea, utilizarea dronelor, instrumentelor de monitorizare și analiză sunt esențiale pentru pregătirea modernă.

d. dezvoltarea abilităților psihologice și de luare a deciziilor. Pregătirea și formarea personalului trebuie să cuprindă și componente dedicate dezvoltării rezistenței psihice, gestionării stresului și luării deciziilor rapide în condiții de presiune. Situațiile operative complexe necesită o capacitate de adaptare rapidă și o judecată clară, care pot fi dezvoltate prin antrenamente și scenarii simulate[11].

e. importanța eticii profesionale. Un aspect important în pregătirea continua îl constituie respectarea eticii și conduitei profesionale. Polițiștii trebuie să conștientizeze că măsurile polițienești nu pot fi eficiente dacă nu se respectă drepturilor fundamentale ale cetățenilor. Prin urmare, în cadrul programului de instruire este important să se pună accent pe utilizarea proporțională a forței și pe menținerea unei conduite profesionale exemplare[12].

Dezvoltarea abilităților tactice prin programe și cursuri de specialitate reprezintă un proces continuu și esențial pentru dezvoltarea unei forțe de poliție bine pregătite, capabile să abordeze amenințările la adresa ordinii publice. Investiția în programe de instruire nu doar îmbunătățește eficiența structurilor operative, ci și consolidează încrederea cetățenilor în instituțiile de ordine publică.

IV. Concluzii

În analiza prezentată, am subliniat că tactica polițienească reprezintă fundamentul pentru realizarea atribuțiilor instituției polițienești prevăzute de Legea nr. 218/2002 privind organizarea și funcționarea Poliției Române. Aceasta include activități de prevenire și combatere necesare asigurării ordinii publice, prevenirii infracționalității și protecției drepturilor și libertăților cetățenilor. Am evidențiat că adaptabilitatea și flexibilitatea tacticilor sunt esențiale într-un mediu operativ în continuă schimbare, iar cooperarea cu alte instituții de ordine publică asigură eficiența răspunsului instituțional integrat.

De asemenea, am arătat că programele de formare continuă a personalului polițienesc reprezintă pilonul pentru implementarea tacticilor polițienești eficiente, permițând o aplicare corectă a principiilor legalității, proporționalității aflării adevărului și eficienței. Totodată, am evidențiat importanța utilizării echipamentelor și mijloacelor modern din dotare cu ocazia acțiunilor tactice. Rolul tacticii polițienești în menținerea ordinii publice este indispensabil, iar dezvoltarea sa continuă este esențială pentru a răspunde noilor provocări, în domeniul criminalității organizate, atacurilor cibernetice sau alte forme de criminalitate transfrontalieră. Poliția Română, conform prevederilor legale, are obligația să își îndeplinească atribuțiile „*prin mijloace și metode specifice*" (art. 1 din Legea nr. 218/2002), ceea ce necesită o adaptare permanentă a tacticilor la noile amenințări și riscuri.

[11] Aliona Bivol, Dezvoltarea psihocompetențelor la managerii cu statut special, Conferința științifico-practică internațională, 4 decembrie 2020, pag. 133-141

[12] Codul de etică și deontologie al polițistului, art. 9 alin. 2

În plus, pregătirea continuă contribuie la îmbunătățirea încrederii publicului în forțele de ordine, demonstrând capacitatea acestora de a gestiona eficient situațiile iminente. Prin integrarea echipamentelor moderne și a cercetării științifice, tactica polițienească poate fi adaptată pentru a răspunde atât cerințelor operative, cât și celor juridice și etice.

Prin aceste măsuri, tactica polițienească poate deveni un instrument mai bine calibrat pentru realizarea obiectivului principal al Poliției Române, acela de a *„apăra viața, integritatea corporală și libertatea persoanei, proprietatea publică și privată”* (art. 2, Legea nr. 218/2002), contribuind astfel la consolidarea unui climat de siguranță publică și de încredere în autoritățile statului.

Referințe bibliografice

Legislație:

[1] Constituţia României;

[2] Legea 218 din 23.04.2002 privind organizarea şi funcţionarea Poliţiei Române, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 305 din 09.05.2002;

[3] Legea nr. 192/2019 pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul ordinii și siguranței publice, M.O. nr. 868 din 28 octombrie 2019;

[4] Legea nr. 60/1991 (*republicată*) privind organizarea şi desfăşurarea adunărilor publice, cu modificările şi completările ulterioare, M.O. nr. 888 din 29 septembrie 2004;

[5] Legea nr. 61/1991 pentru sancţionarea faptelor de încălcare a unor norme de conviețuire socială, a ordinii şi liniştii publice – cu modificările şi completările ulterioare, M.O. nr. 9 din 24 ianuarie 1997;

[6] Dispoziția IGPR nr. 14 din 27.02.2023 - Concepția privind managementul structurilor de ordine publică din cadrul Poliției Române;

[7] Dispoziția I.G.P.R. nr 41/17.05.2024 privind aprobarea metodologiei de aplicare a principalelor măsuri polițienești;

[8] Dispoziția IGPR nr. 207/2006 pentru punerea în aplicare a Concepţiei unitare privind modul de acţiune al efectivelor de poliţie pentru preluarea şi rezolvarea evenimentelor semnalate prin SNUAU 112;

[9] Codul de etică și deontologie profesională al polițistului 25.08.2005;

[10] Strategia națională de ordine și siguranță publică 2023 – 2027, București, 2023.

Surse internet :

[1] www.mai.gov.ro

[2] www.politiaromana.ro

[3] http://www.igpr.ro/Ordine_publica/index.htm

Autori (cărți, articole științifice):

[1] Aliona Bivol, *Dezvoltarea psihocompetențelor la managerii cu statut special, Conferinţa ştiinţifico-practică internaţională*, 4 decembrie 2020;

[2] Constantin Ciprian, *Tactică polițienească*, Editura Sitech, Craiova, 2014;

[3] Eugen Neata, Mihai Pruteanu, *Elemente de tactica politieneasca si proceduri operationale privind interventia structurilor de ordine si siguranta publică*, Editura Hamangiu, 2013;

[4] Ștefan Deaconu, Marian Enache - *Ordinea publică în dreptul românesc,* Editura Hamangiu, 2019, pag. 106-117.

TRAINING THE YOUNG GENERATION ON THE DESIGNATION, REGISTRATION OF CANDIDATES AND THE STATUS OF THE ELECTORAL COMPETITOR IN THE PRESIDENTIAL ELECTIONS

INSTRUIREA TINEREI GENERAȚII PRIVIND DESEMNAREA, ÎNREGISTRAREA CANDIDAȚILOR ȘI STATUTUL CONCURENTULUI ELECTORAL LA ALEGERILE PREZIDENȚIALE

Igor SOROCEANU,
Formator în domeniul electoral al Instituţiei Publice „Centrul de instruire continuă în domeniul electoral" (CICDE) al Comisiei Electorale Centrale (CEC) a Republicii Moldova,
Email: soroceanuuuigor@gmail.com
ORCID: https://orcid.org/0000-0002-8719-0454

REZUMAT

Înregistrarea candidaților este un pas crucial în procesul electoral, reprezentând formalizarea participării acestora în competiția electorală. Aici, autoritățile electorale joacă un rol central în aplicarea regulilor și criteriilor stabilite de lege pentru a asigura integritatea și corectitudinea procesului. De la depunerea documentelor necesare, până la verificarea eligibilității și obținerea avizelor necesare, acest proces este menit să ofere cetățenilor garanția că toți candidații îndeplinesc cerințele legale și constituționale pentru a participa la scrutin.

Cuvinte-cheie: *transparența alegerilor, concurent electoral, organ electoral, finanțarea campaniei electorale, drepturi și obligații, Președintele Republicii Moldova, etc.*

ABSTRACT

The registration of candidates is a crucial step in the electoral process, representing the formalization of their participation in the electoral competition. Here, electoral authorities play a central role in enforcing the rules and criteria established by law to ensure the integrity and fairness of the process. From submitting the necessary documents, to verifying eligibility and obtaining the necessary approvals, this process is intended to provide citizens with the assurance that all candidates meet the legal and constitutional requirements to participate in the election.

Keywords: *election transparency, electoral competitor, electoral body, electoral campaign financing, rights and obligations, the President of the Republic of Moldova, etc.*

INTRODUCERE

În cadrul oricărui sistem democratic, alegerile prezidențiale reprezintă momente cruciale în exercitarea voinței poporului și în stabilirea direcției politice a unei țări. Desemnarea, înregistrarea și statutul candidaților devin, astfel, aspecte de o importanță fundamentală, conturând peisajul electoral și influențând dinamica competiției politice.

Procesul de desemnare a candidaților începe adesea cu mobilizarea și exprimarea interesului unor indivizi sau grupuri de a accede la funcția prezidențială, fie în cadrul partidelor politice existente, fie ca independenți. Alegerea candidaților poate implica proceduri interne ale partidelor, cum ar fi alegeri primare sau convenții, sau poate fi rezultatul unor inițiative individuale susținute de semnături de susținere colectate din partea cetățenilor.

Statutul concurentului electoral acordă candidaților drepturile și responsabilitățile specifice, precum și o platformă de exprimare și interacțiune cu alegătorii. De la accesul la spațiul media și dezbateri, până la posibilitatea de a-și promova viziunile și programele electorale, acest statut definește poziția și influența candidaților în procesul democratic.

În această lucrare, ne propunem să analizăm și să înțelegem mai profund modul în care desemnarea, înregistrarea și statutul concurentului electoral influențează dinamica alegerilor prezidențiale, evidențiind aspectele esențiale și implicațiile acestora asupra democrației și guvernării.

GRADUL DE INVESTIGARE A PROBLEMEI LA MOMENTUL ACTUAL, SCOPUL CERCETĂRII

La momentul actual, importanța și scopul de elaborare a prezentului demers științific, apare din intenția autorului de a releva în prim-plan unele repere ale procesului de desemnarea, înregistrarea candidaților și statutul concurentului electoral la alegerile prezidențiale. Totodată este şi necesitatea stringentă de efectuare a unei analize ample referitor la esența subiectului cercetării.

MATERIALE UTILIZATE ȘI METODE APLICATE

În procesul elaborării articolului științific ne-am ghidat de mai multe și diverse metode de cercetare științifică care au făcut posibilă investigarea corespunzătoare a subiectului titulativ, dintre care putem enumera: metoda analizei, metoda sintezei, metoda deducției, metoda sistemică, metoda istorică, precum și metoda comparativă.

Baza teoretico-juridică a demersului științific cuprinde materialul definitoriu precum ar fi legislația națională, publicațiile organului electoral ierarhic superior, precum și alte publicații deschise din mediul online – care direct sau indirect, abordează esența și conținutul subiectului supus cercetării.

REZULTATELE OBȚINUTE ÎN BAZA ANALIZELOR ȘTIINȚIFICE EFECTUATE

Desemnarea candidaților pentru alegerile prezidențiale în Republica Moldova implică mai multe etape și criterii de eligibilitate. Dreptul de a desemna candidați la funcția de Președinte al Republicii Moldova îl au partidele politice înregistrate, blocurile electorale constituite și înregistrate, și cetățenii Republicii Moldova care își înaintează propria candidatură. Desemnarea candidaților începe cu 60 de zile și se termină cu 30 de zile înainte de ziua alegerilor [1].

În cazul partidelor politice și al blocurilor electorale, desemnarea candidaților se face prin aprobarea, în cadrul ședințelor organelor abilitate în conformitate cu prevederile statutare sau, după caz, cu acordurile de constituire ale acestora, confirmată prin procese-verbale (extrase din procese-verbale), a hotărârilor/deciziilor privind constituirea grupurilor de inițiativă pentru colectarea semnăturilor în vederea susținerii candidaților desemnați.

Candidații la funcția de Președinte al Republicii Moldova trebuie să îndeplinească anumite criterii stabilite de legislația electorală, și anume: vârsta minimă de 40 de ani; rezidența permanentă pe teritoriul Republicii Moldova pentru nu mai puțin de 10 ani; posedarea limbii de stat și dreptul legal de a alege și de a fi ales [3].

Pe durata perioadei electorale, candidaţii nu pot fi concediaţi ori transferaţi la o altă muncă sau funcţie fără acordul lor, precum şi nu pot fi traşi la răspundere penală, arestaţi, reţinuţi sau supuşi unor sancţiuni administrative fără consimţământul organului electoral care i-a înregistrat, cu excepţia cazurilor de infracţiuni flagrante.

ÎNREGISTRAREA CANDIDAȚILOR

Pentru înregistrarea unui candidat la alegerile prezidențiale, sunt necesare următoarele documente: cererea în formă scrisă de solicitare la înregistrarea în calitate de concurent electoral; hotărârea confirmată prin procesul-verbal sau extrasul acestuia privind desemnarea candidaților; datele biografice ale candidatului; declarația candidatului privind consimțământul lui de a candida pentru funcțiile elective; declarația de avere și interese personale; declarația prin care confirmă că nu este condamnat la închisoare sau că are antecedente penale și că în privința sa nu au fost emise acte de constatare rămase definitive și copia de pe buletinul de identitate a candidatului [4].

Înregistrarea candidaților este gestionată de Comisia Electorală Centrală (CEC). Aceasta este responsabilă pentru verificarea documentelor prezentate pentru înregistrarea candidaților.

Candidații la funcția de Președinte a Republicii Moldova trebuie să depună listele de subscripție între 15000 și 25000 de semnături de alegători din cel puțin jumătate din numărul unităților administrativ-teritoriale de nivelul doi ale Republicii Moldova pentru a fi înscriși în cadrul alegerilor de către Comisia Electorală Centrală [5].

În procesul de examinare și verificare a conformității documentelor prezentate pentru înregistrarea candidaților, funcționarii electorali se vor ghida de principiile legalității și celerității, vor da dovadă de competență profesională și vor trata în mod deschis, imparțial și echitabil.

STATUTUL CONCURENTULUI ELECTORAL LA ALEGERILE PREZIDENȚIALE

Candidații la alegerile prezidențiale în Republica Moldova au dreptul de a participa în campania electorală și de a se adresa alegătorilor. Ei au dreptul la protecție de stat și nu pot fi concediați sau transferați la o altă muncă sau funcție fără acordul lor. De asemenea, ei nu pot fi trași la răspundere penală, arestați, reținuți sau supuși unor sancțiuni administrative fără consimțământul organului electoral care i-a înregistrat, cu excepția cazurilor de infracțiuni flagrante.

Candidații au dreptul la finanțare pentru campaniile lor electorale, conform legii. Ei au, de asemenea, dreptul la acces egal la mass-media. În timpul campaniei electorale, candidații nu pot fi discriminați în ceea ce privește accesul la mass-media.

Candidații sunt supuși unor reguli și restricții specifice în timpul campaniei electorale. De exemplu, acțiunile de campanie electorală de orice tip sunt interzise în unitățile militare, în unitățile de învățământ, în timpul programului de învățământ, în sediile reprezentanțelor diplomatice, precum și în penitenciare. Pentru încălcarea dispozițiilor legislației electorale și audiovizuale, Consiliul Audiovizualului poate aplica sancțiuni prevăzute de legislația în vigoare. Acestea pot include avertismente, privarea de timpii de antenă gratuiți și/sau contra plată pentru o perioadă de la 24 până la 48 de ore, anularea înregistrării și altele [2].

CONCLUZII

Desemnarea, înregistrarea candidaților și statutul concurentului electoral la alegerile prezidențiale reprezintă elemente esențiale ale procesului democratic, contribuind la legitimitatea și transparența alegerilor. Aceste aspecte nu sunt doar formalități administrative, ci reflectă fundamentul unei democrații funcționale.

Prin intermediul procesului de desemnare, partidele politice sau candidații independenți sunt selectați pentru a reprezenta diversele viziuni și interese ale societății. Acest proces trebuie să fie deschis, participativ și echitabil, asigurându-se că cetățenii au o gamă diversă de opțiuni din care să aleagă.

Înregistrarea candidaților este un alt aspect crucial, implicând verificarea eligibilității și a conformității cu cerințele legale. Acest proces asigură că candidații sunt într-adevăr calificați să ocupe funcția de președinte și că respectă regulile și standardele stabilite de legislație.

Statutul concurentului electoral conferă candidaților drepturile și obligațiile necesare pentru a participa la campania electorală și pentru a concura în mod corect și transparent. Acest statut reglementează aspecte precum finanțarea campaniilor, accesul la mass-media și alte aspecte ale procesului electoral.

În final, aceste elemente nu numai că garantează un proces electoral corect și legitim, ci și contribuie la consolidarea încrederii cetățenilor în sistemul democratic. Prin asigurarea unei competiții echitabile și transparente, desemnarea, înregistrarea candidaților și statutul concurentului electoral sunt fundamentale pentru buna funcționare a democrației și pentru respectarea voinței poporului exprimată prin vot.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE:

1. Codul electoral al Republicii Moldova nr.325 din 08.12.2022 // Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.426-427 din 23.12.2022, în vigoare conform ultimelor modificări și ajustări din 25.01.2024 (Legea nr.1 din 18.01.2024);

2. Regulamentul privind particularitățile de desemnare și înregistrare a candidaților la alegerile pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova, aprobat prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr.1205 din 30.08.2023 // Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.383-386/2024, modificat prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr.2703/2024 // Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.361-363/2024;

3. Comisia Electorală Centrală a Republicii Moldova, Cerințe pentru subiecții de drept care intenționează să candideze la funcția de Președinte. Poate fi accesat la următorul link:

https://a.cec.md/ro/print/cerinte-pentru-subiectii-de-drept-care-intentioneaza-sa-candideze-la-functia-de---3150_90121.html, vizualizat la 23.08.2024;

4. Pistrui Maxim, De ce acte ai nevoie pentru a candida la alegerile locale generale? Pe 19 septembrie începe perioada de depunere a documentelor, din 18 septembrie 2023. Poate fi accesat la următorul link: https://diez.md/2023/09/18/de-ce-acte-ai-nevoie-pentru-a-candida-la-alegerile-locale-generale-pe-19-septembrie-incepe-perioada-de-depunere-a-documentelor/, vizualizat la 25.08.2024;

5. Proceduri și criterii de alegere: cine poate ajunge președinte al Republicii Moldova. Poate fi accesat la următorul link: https://noi.md/md/politica/proceduri-si-criterii-de-alegere-cine-poate-ajunge-presedinte-al-republicii-moldova, vizualizat la 02.09.2024.

TRENDURI EMERGENTE ALE TEHNOLOGIEI UTILIZATE ÎN SECURIZAREA FRONTIERELOR EXTERNE ALE UE

EMERGING TECHNOLOGY TRENDS IN SECURING THE EU'S EXTERNAL BORDERS

Iulian ANDON
Inspectoratul Teritorial al Poliției de Frontieră Iași
iulianandon@yahoo.com
Prof.univ.dr. Sergiu Adrian VASILE
Academia de Poliție „Al. I. Cuza", Sector 1, București
sergiu.vasile@academiadepolitie.ro

Abstract (en): *This article aims to analyze and present the innovations and emerging trends in technology that significantly contribute to the modernization and enhancement of the security of the EU's external borders. Technologies such as artificial intelligence, biometric systems, big data analytics, and unmanned aerial vehicles (drones) are increasingly being integrated into border control mechanisms to improve the identification, monitoring, and management of cross-border flows of people, goods, and information. However, alongside the benefits these technologies bring, the article also highlights the significant challenges and risks they pose, including issues related to technology integration, cybersecurity vulnerabilities, risks to personal data protection, dependence on technology, and social and ethical risks.*

Keywords: *smart borders, securing, external borders, artificial intelligence, interoperability.*

Abstract (ro): *Acest articol își propune să analizeze și să prezinte inovațiile și tendințele emergente ale tehnologiei care contribuie semnificativ la modernizarea și îmbunătățirea securității frontierelor externe ale UE. Tehnologii precum inteligența artificială, sistemele biometrice, analiza big data și vehiculele aeriene fără pilot (dronele) sunt tot mai mult integrate în mecanismele de control al frontierelor, pentru a îmbunătăți identificarea, monitorizarea și gestionarea fluxurilor transfrontaliere de persoane, mărfuri și informații. Cu toate acestea, pe lângă beneficiile acestor tehnologii, articolul evidențiază provocările și riscurile semnificative pe care le presupun, incluzând provocările legate de integrarea tehnologiilor, vulnerabilitățile de securitate cibernetică, riscurile privind protecția datelor cu caracter personal, dependența de tehnologie, precum și riscurile sociale și etice.*

Cuvinte-cheie: *frontiere inteligente, securizare, frontiere externe, inteligență artificială, interoperabilitate.*

I. INTRODUCERE

Odată cu intensificarea migrației, creșterea amenințărilor teroriste, precum și avansul rapid al tehnologiilor digitale, securizarea frontierelor externe ale UE a devenit o problemă importantă în cadrul întregii regiuni[1]. Frontierele externe ale UE reprezintă un spațiu de interacțiune complexă, unde fluxurile de persoane, mărfuri și informații trebuie gestionate cu eficiență și precizie.

În acest context, adoptarea și integrarea tehnologiilor emergente joacă un rol esențial în modernizarea activităților de control și în sporirea capacității de reacție la eventualele riscuri, permițând identificarea și gestionarea rapidă a amenințărilor, ceea ce asigură un nivel ridicat de siguranță[2].

[1] https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/migration-and-asylum/pact-migration-and-asylum_en, accesat la data de 07.11.2024;

[2] Regulamentul (UE) 2019/1896 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 noiembrie 2019 privind Poliția de frontieră și garda de coastă la nivel European, art. 3;

Actualitatea temei este dată de necesitatea UE de a aborda provocări legate de migrația ilegală, securitatea națională și amenințările teroriste prin implementarea tehnologiilor avansate care asigură o protecție eficientă a frontierelor externe.

Metoda de cercetare folosită constă în analiza reglementărilor UE, studii privind implementarea acestor tehnologii în statele membre UE, identificarea indicatorilor de impact ai acestor tehnologii și documentarea on-line din surse oficiale de informare pentru creionarea unei viziuni clare asupra acestui trend.

II. TEHNOLOGIILE EMERGENTE ȘI UTILIZAREA LOR ÎN SECURIZAREA FRONTIERELOR EXTERNE ALE UE

II.1 FRONTIERE INTELIGENTE - VIITORUL MANAGEMENTULUI FRONTIERELOR

Frontiere inteligente ("Smart borders") reprezintă un concept care se bazează pe utilizarea tehnologiei pentru a facilita și optimiza procesul de trecere a persoanelor și mărfurilor între state, îmbunătățind astfel gestionarea frontierelor. Acestea integrează mai multe tehnologii inovative pentru a asigura un echilibru între securitate și fluidizarea traficului la frontiere[3].

Conceptul a fost introdus la începutul anilor 2000, în special după atacurile teroriste din 11 septembrie 2001 în SUA. Aceste evenimente au subliniat necesitatea unor măsuri de siguranță mai stricte la frontiere, iar autoritățile din întreaga lume au început să adopte soluții avansate pentru a gestiona și securiza frontierele, asigurând în același timp fluxurile comerciale și de călători eficiente[4].

În UE, pachetul Smart Borders a fost propus inițial de Comisia Europeană în 2013, având drept scop modernizarea controalelor la frontierele externe ale UE. Un punct inițial al acestui concept este sistemul Entry/Exit (EES), care înregistrează datele de intrare și ieșire ale cetățenilor din țări terțe, oferind informații în timp real pentru a combate infracționalitatea transfrontalieră și terorismul. Regulamentul (EU) 2017/2226, publicat în 30 noiembrie 2017, stabilește cadrul legal pentru implementarea acestui sistem, inclusiv utilizarea datelor biometrice (amprente și imagini faciale) pentru identificarea persoanelor la punctele de trecere a frontierei[5].

Obiectivul acestui sistem este de a asigura un echilibru între eficiența tranzitului legal al frontierei și monitorizarea mai strictă a activităților ilegale.

II.2 TRENDURI TEHNOLOGICE UTILIZATE

Securizarea frontierelor externe ale UE se bazează pe integrarea unor tehnologii avansate pentru a gestiona eficient fluxurile de persoane și mărfuri, asigurând totodată protecția împotriva amenințărilor la adresa securității transfrontaliere. Printre tendințele tehnologice esențiale utilizate în acest domeniu se regăsesc:

- *Recunoaștere biometrică* - sisteme de identificare biometrică (amprente, scanări faciale, iris) sunt implementate pentru a autentifica persoanele la punctele de trecere a frontierei. Sistemele precum Sistemul de Informații Schengen (SIS II) și Visa Information System (VIS) integrează date biometrice pentru a preveni utilizarea documentelor false sau falsificate.

Sistemul Entry/Exit (EES), care va fi lansat la nivelul UE, colectează datele biometrice și pe cele referitoare la documentele de călătorie pentru cetățenii non-UE care tranzitează spațiul Schengen, contribuind astfel la monitorizarea fluxurilor migratorii și combaterea criminalității transfrontaliere[6].

- *Sisteme automate de control al frontierei (ABC)* - porțile automate (E-gates) folosesc tehnologii biometrice pentru verificarea rapidă a pașapoartelor. Acestea sunt deja implementate în multe aeroporturi și porturi, facilitând trecerea mai rapidă a cetățenilor UE, precum și a celor din state terțe care îndeplinesc condițiile necesare. Aceste sisteme reduc interacțiunea umană și detectează în timp real eventualele neconformități în documentele de călătorie. De asemenea, sistemul oferă soluții

[3] https://www.globalgovernanceproject.org/smart-borders-for-a-globalised-world/enrique-segura/, accesat la data de 09.11.2024;
[4] https://www.migrationpolicy.org/sites/default/files/publications/bordercontrols-koslowski.pdf, accesat la data de 09.11.2024;
[5] Regulamentul (UE) 2017/2226 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 noiembrie 2017 de instituire a Sistemului de intrare/ieșire (EES);
[6] https://fenechlaw.com/insights/the-eu-entry-exit-system-ees/, accesat la data de 19.11.2024;

pentru a facilita procedurile de control la frontieră pentru cetățenii care tranzitează frontierele UE și, totodată, pentru a moderniza și îmbunătăți gestionarea frontierelor, răspunzând în același timp riscurilor generate de infracționalitatea transfrontalieră[7].

➢ *Sisteme de supraveghere la distanță* - dronele și sateliții sunt esențiali pentru monitorizarea permanentă a frontierelor maritime și terestre, mai ales pentru zonele dificil de monitorizat de la sol. Aceste sisteme sunt folosite pentru a supraveghea în timp real frontierele, oferind polițiștilor de frontieră capacitatea de a monitoriza activitățile la distanță și de a detecta în mod eficient eventualele activități ilegale[8].

De asemenea, dronele au devenit un instrument central pentru agenția Frontex, care gestionează securitatea frontierelor externe ale UE. Aceste aeronave fără pilot pot zbura deasupra zonelor maritime și montane, oferind imagini de înaltă rezoluție și colectează date care pot fi analizate ulterior pentru a evalua amenințările din punct de vedere al eficienței, utilizarea dronelor și sateliților reduce semnificativ costurile și riscurile asociate cu patrularea terestră sau maritimă a frontierelor. Mai mult, tehnologiile de acest tip permit intervenții rapide, deoarece structurile poliției de frontieră primesc în timp real date despre activitățile care au loc la frontieră. Prin combinarea acestor sisteme de supraveghere cu tehnologiile de inteligență artificială și analiza big data, este posibilă identificarea comportamentelor anormale sau suspecte pe baza fluxurilor mari de date obținute de la aceste dispozitive.

➢ *Sisteme integrate de informații* - la frontierele UE, sistemele integrate de informații joacă un rol esențial în monitorizarea, securizarea și gestionarea fluxurilor de persoane și mărfuri. Poliția de frontieră (și alte autorități) care utilizează sistemele în statele membre au acces la sistemele centrale ale UE prin intermediul propriilor sisteme naționale, care sunt dezvoltate special în acest scop. Acestea constau într-o serie de baze de date și platforme interconectate care facilitează schimbul rapid de informații între statele membre și agențiile relevante. Printre cele mai importante sisteme se numără:

Sistemul de Informații Schengen (SIS) - sprijină cooperarea polițienească, judiciară și gestionarea frontierelor prin alerte privind persoane căutate, dispărute sau obiecte furate.

Sistemul de Informații privind Vizele (VIS) - permite gestionarea cererilor de viză și verificarea identității persoanelor prin amprente digitale.

EURODAC este destinat gestionării cererilor de azil prin stocarea amprentelor solicitanților și identificarea celor care au solicitat azil anterior în alte state membre.

ETIAS (Sistemul European de Informații și Autorizare de Călătorie) - verifică, în prealabil, cetățenii din țările scutite de viză pentru a evalua riscurile legate de securitate și sănătate publică.

Sisteme securizate de comunicații, precum TETRA - asigură schimbul rapid de informații (voce si date) între autoritățile de frontieră și coordonarea operațiunilor transfrontaliere[9].

Proiectele de interoperabilitate gestionate de EU-LISA - conectează diverse sisteme pentru a crea un punct unic de acces la informații și a permite identificarea rapidă a persoanelor.

EUROSUR (Sistemul European de Supraveghere a Frontierelor) permite schimbul rapid de informații între statele membre și Frontex pentru a monitoriza și securiza frontierele externe. Acesta combină date din surse multiple, cum ar fi radare, camere de supraveghere, drone și sateliți.

➢ *Inteligență artificială (AI)*

Inteligența artificială este utilizată pentru a analiza volume semnificative de date generate de diverse sisteme de supraveghere, facilitând identificarea tiparelor anormale sau comportamentelor care pot fi considerate suspecte. Prin automatizarea procesului decizional, AI contribuie la evaluarea riscurilor și la alocarea eficientă a resurselor necesare pentru intervenții rapide și adecvate.

➢ *Internetul lucrurilor (IoT) și senzori avansați*

In securizarea frontierelor externe ale UE, senzorii avansați și IoT joacă un rol central prin colectarea și procesarea datelor în timp real pentru a detecta și răspunde la activități suspecte.

a) senzorii IoT sunt instalați pe terenurile din proximitatea frontierei și la punctele de trecere, monitorizând în timp real mișcările vehiculelor și persoanelor. Acești senzori pot detecta activități

[7]https://www.politiadefrontiera.ro/ro/main/i-sistem-automat-pentru-verificarea-documentelor-de-calatorie-implementat-in-punctul-de-trecere-a-frontierei-aeroport-henri-coanda-22790.html, accesat la data de 19.11.2024;

[8]https://www.politiadefrontiera.ro/ro/garda-de-coasta/i-drona-de-mari-dimensiuni-pentru-supravegherea-frontierei-maritime-a-romaniei-23507.html, accesat la data de 19.11.2024;

[9] https://www.politiadefrontiera.ro/ro/main/pg-securizarea-frontierelor-105.html, accesat la data de 20.11.2024;

ilegale, precum contrabanda, și pot transmite date către structurile poliției de frontieră prin rețele securizate.

b) senzorii termici și radarele sunt utilizați pentru supravegherea în condiții dificile, cum ar fi pe timp de noapte sau în condiții meteorologice nefavorabile. Ei permit monitorizarea zonelor extinse și pot detecta atât persoane, cât și vehicule.

c) proiecte inovative: BorderUAS explorează utilizarea UAV-uri (vehicule aeriene fără pilot) și senzori cu rezoluție ultra-înaltă pentru supravegherea zonelor greu accesibile. Aceste sisteme combină senzorii de sol cu drone, oferind o perspectivă completă asupra zonelor de frontieră[10].

d) Tehnologii avansate integrate: Proiecte precum HANDHOLD au dezvoltat platforme portabile care integrează mai mulți senzori, inclusiv cei pentru detecția chimică, biologică, radioactivă și explozibilă. Acestea sunt conectate prin rețele IoT, oferind date în timp real echipelor de intervenție[11].

➢ *Blockchain și securizarea documentelor*

Prin folosirea tehnologiei blockchain s-ar asigura securitatea și trasabilitatea documentelor de călătorie și a datelor personale, sporind transparența și integritatea acestora. Implementarea acestei tehnologii reduce riscurile de falsificare a documentelor și facilitează un control mai eficient al documentelor de călătorie și al vizelor. Datorită naturii sale descentralizate și a înregistrărilor imuabile, blockchain contribuie la creșterea fiabilității sistemelor de gestionare a datelor sensibile, asigurând o protecție mai ridicată împotriva fraudei documentare[12].

III. PROVOCĂRI, VULNERABILITĂȚI ȘI RISCURI ÎN UTILIZAREA TEHNOLOGIILOR EMERGENTE ÎN SECURIZAREA FRONTIERELOR EXTERNE ALE UE

Implementarea tehnologiilor emergente în securizarea frontierelor externe ale UE oferă multiple beneficii în ceea ce privește eficiența și capacitatea de reacție la provocările actuale, dar în același timp, prezintă o serie de provocări, vulnerabilități și riscuri care trebuie gestionate cu atenție, fără a compromite drepturile fundamentale ale oamenilor sau confidențialitatea datelor.

III.1. PROVOCĂRILE LEGATE DE INTEGRAREA TEHNOLOGIILOR

Una dintre principalele provocări în utilizarea tehnologiilor emergente este integrarea acestora în infrastructurile deja existente. Sistemele de supraveghere de la frontiere, adesea bazate pe tehnologii tradiționale (foișoare de supraveghere, garduri și bariere fizice, câini de patrulare, intervenție și detectare droguri, verificări manuale ale documentelor) necesită adaptarea la soluții noi, precum inteligența artificială (AI), blockchain, vehicule autonome sau senzori IoT. Tranziția către aceste noi tehnologii poate fi costisitoare și dificilă, iar interconectarea acestora cu infrastructurile IT ale statelor membre ale UE poate întâmpina obstacole legate de compatibilitate și standardizare[13].

III.2. VULNERABILITĂȚILE DE SECURITATE CIBERNETICĂ

Un risc semnificativ asociat cu tehnologiile emergente îl reprezintă vulnerabilitatea acestora la atacuri cibernetice. Sistemele inteligente de monitorizare, care colectează și procesează volume mari de date sensibile, incluzând informații personale ale călătorilor și migranților, pot deveni ținte ale hackerilor. Sistemele care colectează și stochează date personale sensibile trebuie să fie protejate împotriva breșelor de securitate și a utilizării neautorizate. O infrastructură IT sigură și scalabilă este necesară pentru a proteja datele de la frontiere.

Atacurile cibernetice pot compromite integritatea acestor date, riscând manipularea sau pierderea lor[14]. Tehnologiile emergente, cum ar fi blockchain sau AI, introduc și mai multe riscuri legate de protecția datelor și a identității, complicând securitatea acestora.

---

[10]https://www.frontex.europa.eu/innovation/eu-research/horizon-projects/borderuas-xFanlJ, accesat la data de 20.11.2024;
[11] https://cordis.europa.eu/project/id/284456, accesat la data de 20.11.2024;
[12] European Union Agency for Cybersecurity - Identifying emerging cybersecurity threats and challenges for 2030, March 2023;
[13]Artificial Intelligence – based capabilities for the European Border and Coast Guard - Final Report Frontex 2020)
[14]European Union Agency for Cybersecurity - Identifying emerging cybersecurity threats and challenges for 2030, March 2023;

III.3. RISCURI LEGATE DE PROTECȚIA DATELOR

Tehnologiile avansate implică adunarea unor cantități mari de date despre mișcările persoanelor și activitățile acestora la frontieră. Gestionarea acestor date sensibile într-un mod care respectă reglementările europene, precum GDPR, reprezintă o provocare majoră[15]. O provocare legală majoră este cine are acces la datele colectate și cine este responsabil în caz de abuz sau eroare. Sistemele emergente pot fi utilizate de mai multe agenții, inclusiv Frontex, Europol și autorități naționale de frontieră, ceea ce poate duce la confuzie privind responsabilitatea juridică în cazul în care apar probleme legate de confidențialitate sau utilizarea necorespunzătoare a datelor.

Orice abuz în utilizarea acestor tehnologii sau o gestionare incorectă a datelor ar putea duce la încălcarea drepturilor fundamentale ale persoanelor, inclusiv la riscul de discriminare sau la supravegherea excesivă a cetățenilor.

III.4. DEPENDENȚA ȘI APETENȚA DE TEHNOLOGIE

În ciuda eficienței acestor tehnologii, dependența de sistemele automatizate prezintă riscuri. O defecțiune tehnologică sau o eroare în algoritmii AI ar putea genera erori în identificarea persoanelor sau vehiculelor, afectând securitatea frontierelor UE. De exemplu, algoritmii care analizează comportamentele sau documentele pentru a identifica posibili migranți ilegali pot face erori, identificând persoane nevinovate drept suspecte sau, dimpotrivă, lăsând să treacă persoane periculoase. Aceste erori pot duce la tratamente incorecte sau abuzive, având un impact semnificativ asupra drepturilor fundamentale ale persoanelor implicate. De asemenea, tehnologiile de recunoaștere facială s-au dovedit a avea o precizie mai scăzută pentru anumite grupuri etnice, ceea ce poate duce la discriminare rasială.

În ceea ce privește utilizarea dronelor pentru supravegherea frontierelor pot exista riscuri de manipulare sau sabotaj. Dronele pot fi atacate prin semnale de interferență sau prin preluarea controlului lor de către entități rău intenționate. În plus, dronele pot fi distruse sau doborâte, iar infrastructura care le susține poate deveni ținta atacurilor fizice sau cibernetice. Totodată, utilizarea dronelor poate ridica întrebări legate de responsabilitatea legală în cazul în care acestea produc daune sau încalcă drepturile fundamentale ale persoanelor. Folosirea dronelor poate fi percepută ca o formă de supraveghere excesivă care amenință libertățile personale ale cetățenilor.

III.5. RISCURILE ȘI VULNERABILITĂȚILE SOCIALE ȘI ETICE

Utilizarea în securizarea frontierelor externe ale UE ridică și probleme etice. Utilizarea inteligenței artificiale și a tehnologiilor biometrice poate duce la profilare etnică și rasială. Algoritmii folosiți pentru recunoașterea facială, de exemplu, pot prezenta tendințe de bias, ceea ce înseamnă că anumite grupuri etnice ar putea fi tratate diferit sau ar putea fi supuse unei monitorizări disproporționate. Aceasta ridică întrebări etice legate de echitate și nediscriminare.

De asemenea, o preocupare etică majoră este lipsa de transparență în utilizarea acestor tehnologii, putând submina încrederea publicului în autorități și poate genera frica de abuzuri de putere.

Utilizarea tehnologiilor de supraveghere, cum ar fi camerele de recunoaștere facială, poate limita libertatea individuală și poate încălca dreptul la intimitate[16]. Pot exista, de asemenea, riscuri legate de un dezechilibru între necesitatea de securitate și protecția drepturilor fundamentale ale omului.

IV. CONCLUZII

În contextul global actual în care ne confruntăm cu intensificarea fluxului migrator, creșterea amenințărilor teroriste, a criminalității transfrontaliere, precum și dezvoltarea accelerată a tehnologiilor digitale, securizarea frontierelor externe ale UE a devenit o prioritate strategică. Implementarea tehnologiilor emergente reprezintă o soluție esențială pentru gestionarea complexității interacțiunilor la frontiere, îmbinând eficiența operațională cu cerințele de securitate.

---

[15]https://blog.pwc.ro/2022/04/29/impactul-tehnologiilor-emergente-asupra-datelor-cu-caracter-personal-si-posibile-solutii-de-reducere-a-riscurilor/, accesat la data de 22.11.2024;

[16]https://www.ohchr.org/en/press-releases/2022/09/spyware-and-surveillance-threats-privacy-and-human-rights-growing-un-report, accesat la data de 22.11.2024;

Tehnologii precum recunoașterea biometrică, dronele, sateliții, inteligența artificială și blockchain-ul contribuie la modernizarea proceselor de supraveghere, control și schimb de informații, consolidând capacitatea UE de a răspunde provocărilor contemporane. Sistemele integrate de informații, cum ar fi SIS, VIS și ETIAS sau EUROSUR, permit schimbul rapid de date și sprijină luarea deciziilor informate, reducând timpul de reacție la amenințări. Aceste inovații nu doar sporesc securitatea, ci contribuie și la reducerea timpilor de așteptare și la fluidizarea traficului de persoane și mărfuri, răspunzând astfel nevoilor economice și sociale ale UE.

Cu toate acestea, adoptarea acestor tehnologii ridică provocări semnificative. Integrarea lor în infrastructurile existente necesită resurse financiare și tehnice considerabile, iar vulnerabilitățile cibernetice pot compromite integritatea datelor și funcționarea sistemelor. De asemenea, utilizarea extinsă a tehnologiilor de supraveghere generează riscuri legate de protecția datelor cu caracter personal și de respectarea drepturilor fundamentale ale cetățenilor. Este esențială respectarea reglementărilor precum GDPR pentru a evita abuzurile și a proteja intimitatea persoanelor. Este imperativ ca, în toate etapele implementării, să fie respectate valorile fundamentale ale UE, promovând un echilibru echitabil între securitate și drepturile omului.

În concluzie, integrarea tehnologiilor emergente în securizarea frontierelor externe ale UE reprezintă o etapă esențială pentru adaptarea la noile provocări globale. Totuși, pentru a maximiza beneficiile și a minimiza riscurile, este necesară o abordare strategică și coordonată, care să implice colaborarea între statele membre, investiții în cercetare și dezvoltare, precum și adaptarea constantă la dinamica amenințărilor. Doar printr-un angajament susținut față de inovare, transparență și protecția drepturilor fundamentale, UE poate asigura o securitate durabilă, care să servească interesele colective ale regiunii.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

[1] Artificial Intelligence – based capabilities for the European Border and Coast Guard - Final Report Frontex 2020)

[2] European Union Agency for Cybersecurity - Identifying emerging cybersecurity threats and challenges for 2030, March 2023;

[3] Regulamentul (UE) 2017/2226 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 noiembrie 2017 de instituire a Sistemului de intrare/ieșire (EES);

[4] Regulamentul (UE) 2019/1896 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 noiembrie 2019 privind Poliția de frontieră și garda de coastă la nivel European, art. 3;

[5] https://blog.pwc.ro/2022/04/29/impactul-tehnologiilor-emergente-asupra-datelor-cu-caracter-personal-si-posibile-solutii-de-reducere-a-riscurilor/;

[6] https://cordis.europa.eu/project/id/284456;

[7] https://fenechlaw.com/insights/the-eu-entry-exit-system-ees/;

[8] https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/migration-and-asylum/pact-migration-and-asylum_en;

[9] https://www.enisa.europa.eu/publications/enisa-foresight-cybersecurity-threats-for-2030/@@download/fullReport;

[10] https://www.frontex.europa.eu/innovation/eu-research/horizon-projects/borderuas-xFanlJ;

[11] https://www.globalgovernanceproject.org/smart-borders-for-a-globalised-world/enrique-segura/;

[12] https://www.migrationpolicy.org/sites/default/files/publications/bordercontrols-koslowski.pdf;

[13] https://www.ohchr.org/en/press-releases/2022/09/spyware-and-surveillance-threats-privacy-and-human-rights-growing-un-report;

[14] https://www.politiadefrontiera.ro/ro/garda-de-coasta/i-drona-de-mari-dimensiuni-pentru-supravegherea-frontierei-maritime-a-romaniei-23507.html

[15] https://www.politiadefrontiera.ro/ro/main/i-sistem-automat-pentru-verificarea-documentelor-de-calatorie-implementat-in-punctul-de-trecere-a-frontierei-aeroport-henri-coanda-22790.html;

[16] https://www.politiadefrontiera.ro/ro/main/pg-securizarea-frontierelor-105.html.

FORME DE VINOVĂȚIE ALE CONDUCĂTORILOR AUTO ÎN ACCIDENTELE RUTIERE

Codescu Cătălin
Asociația Victimelor Accidentelor de Circulație

Abstract(en): *Although legal language has nuances, sometimes substantially different from common language, there are situations in which legal interpretation tends to remove the meaning intended by the legislator of some terms or phrases and replace it with the common meaning. Such a situation is the one related to the phrase "traffic accident". In the case of such an event, the form of guilt can be both negligence, specific to random and unforeseen events, and intent, specific to events in which the author seeks or accepts the production of a socially dangerous result. The difference between these forms of guilt can only be made following a detailed analysis of the circumstances in which the event occurred but also of the aspects concerning the author's personality.*

Keywords*: forms of guilt, negligence, intention, road accident, legal interpretation.*

Abstract(ro): *Deşi limbajul juridic are nuanțe, uneori substanțial diferite de limbajul comun, există situații în care interpretarea juridică tinde să îndepărteze sensul intenționat de legiuitor pentru anumiți termeni sau expresii și să îl înlocuiască cu sensul comun. O astfel de situație este cea legată de expresia „accident de circulație”. În cazul unui astfel de eveniment, forma de vinovăție poate fi atât neglijența, specifică evenimentelor întâmplătoare şi neprevăzute, cât și intenția, specifică evenimentelor în care autorul urmăreşte sau acceptă producerea unui rezultat periculos din punct de vedere social. Diferența dintre aceste forme de vinovăție poate fi făcută doar în urma unei analize detaliate a circumstanțelor în care a avut loc evenimentul, precum și a aspectelor legate de personalitatea autorului.*

Cuvinte-cheie: *forme de vinovăție, neglijență, intenție, accident de circulație, intrepretare juridică.*

INTRODUCERE.

Definiția accidentului rutier.

Sintagme precum accident de circulatie, accident rutier sau accident de vehicul sunt întâlnite atât în diverse acte normative, cât mai ales în limbajul curent întrucât accidentul petrecut pe drumurile publice cu implicarea participantilor la trafic a devenit un eveniment cotidian din cauza frecvenței cu care se produce.

Fiind vorba despre un eveniment produs pe drumurile publice considerăm util să facem trimitere, pentru început, la definiția cuprinsă în legislația privind circulația rutiera. Astfel, OUG nr. 195/2002, la art. 75 prevede că accidentul de circulație este evenimentul care întrunește cumulativ următoarele condiții:

a) s-a produs pe un drum deschis circulatiei publice ori şi-a avut originea într-un asemenea loc;

b) a avut ca urmare decesul, rănirea uneia sau a mai multor persoane[i] ori avarierea a cel puţin unui vehicul sau alte pagube materiale;

c) în eveniment a fost implicat cel puţin un vehicul în mişcare;

Pe de altă parte accidentul, în limbajul comun, poate fi definit ca un eveniment întâmplător şi neprevăzut care cauzează pagube materiale sau implică rănirea sau decesul unei sau mai multor persoane[ii].

Suprapunând cele două definiții putem observa că, deşi legislația rutieră utilizează termenul de accident, nu atribuie evenimentului, în mod explicit, un caracter întâmplător şi neprevăzut. Este oare o scăpare a legiuitorului sau avem de a face cu o tehnică juridică prin care s-a urmărit acoperirea

multitudinii de situații ce pot apărea în traficul rutier și care, analizate din anumite unghiuri sunt accidente, respectiv evenimente întâmplătoare și neprevăzute, în timp ce, din alte unghiuri, sunt evenimente prevăzute și poate chiar intenționate?

Considerăm că exprimarea legiuitorului este corectă și că într-adevar, evenimentele din traficul rutier trebuie definite ca accidente însă, pentru a înțelege raționamentul juridic din spatele acestei formulări, este util să argumentăm că pot exista situații în care, unii participanți la trafic să fie implicați, întâmplător și neprevăzut, în astfel de evenimente, în timp ce alții pot fi implicați cu bună știință.

Pentru a avea o imagine cât mai completă a definiției accidentului rutier este necesară și o trimitere la legislația privind asigurarea de răspundere civilă auto întrucât, în acest domeniu de reglementare, există o bogată legislație comunitară construită în jurul ideii de protecție necondiționată a persoanelor prejudiciate în accidente în care au fost implicate vehicule,[iii] legislație transpusă și în dreptul intern.

Conform art. 2 din legea nr. 132 din 31 mai 2017 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru prejudicii produse terților prin accidente de vehicule și tramvaie, prin accident de vehicul se întelege acel „eveniment în care a fost implicat cel puțin un vehicul în urma căruia au rezultat prejudicii materiale și/sau vătămarea sănătății și a integrității corporale ori decesul uneia sau mai multor persoane".

Fără a pune accentul pe diferența de sintagmă între „accident de circulație" și „accident de vehicul", observăm că evenimentul definit în legea asigurării RCA, sub aspectul caraterului întâmplător și neprevăzut, îmbrățișează aceeași filosofie cu cel din legislația rutieră însă, apar diferențe legate de alte trăsături. Astfel, dacă evenimentul rutier definit de art. 75 din OUG 195/2002 s-a produs pe un drum deschis circulației publice ori și-a avut originea într-un asemenea loc și implică un vehicul în mișcare, în legea nr. 132/2017, accidentul se poate produce pe drumuri publice, pe drumuri care nu sunt deschise circulației publice, în incinte și în orice alte locuri, atât în timpul deplasării, cât și în timpul staționării vehiculului asigurat.

Această extindere de acoperire apare din dorința de a proteja drepturile terților păgubiți și este preluată, în esență, din legislația comunitară[iv].

FORME DE VINOVAȚIE

Întrucât accidentul rutier presupune implicarea a cel puțin unui vehicul și crearea unui prejudiciu, este limpede că pentru a se produce un astfel de eveniment trebuie să existe o stare de pericol gestionată necorespunzător, prin imprudență sau neglijență, de către conducătorul auto, sau o starea de pericol creată chiar de șofer în baza unei rezoluții infracționale sau printr-un comportament care generează un risc major de producere a unui accident, în raport cu care conducătorul auto manifestă indiferență.

Starea de pericol în cazul traficului rutier presupune existența unor modificări ale mediului în care se desfășoară circulația, respectiv a unor riscuri care impun șoferilor mărirea atenției și reducerea vitezei sub limita legală maximă admisă în funcție de conjunctura traficului, starea carosabilului, condițiile atmosferice, obstacole fixe sau mobile, etc.[v]

Atunci când, pe fondul unei astfel de stări de pericol, apare și un alt factor de risc generat, fie de comportamantul unui alt participant la trafic, fie de altă sursă, șoferul trece brusc printr-o stare emoțională de percepție – reacție care declanșează o serie de acțiuni și manevre ce în mod normal nu ar fi fost efectuate.[vi] Aceste reacții conduc, de cele mai multe ori, la pierderea controlului asupra vehiculului și implicit la producerea accidentelor.

Majoritatea stărilor de pericol sunt create prin încălcarea diverselor reguli de circulație de către participanții la trafic. Astfel, un șofer care conduce cu viteză excesivă sau neadaptată, nu acordă prioritate de trecere sau nu păstrează o distanță corespunzatoare față de alte vehicule, crează un risc potențial de accident. Dacă acestei situații de risc i se suprapune o eroare de conducere sau o anumită situație externă ce obligă șoferul la efectuarea unor manevre bruște de evitare, se poate produce un accident.

Din punct de vedere al vinovăției, majoritatea accidentelor de circulație se produc din culpă.

În conform art. 16 Cod Penal, fapta este săvârșită din culpă, când făptuitorul:

a) prevede rezultatul faptei sale dar nu-l acceptă, socotind fără temei că el nu se va produce;

b) nu prevede rezultatul faptei sale, deși trebuia și putea să îl prevadă.

Observăm că legiuitorul a avut în vedere două forme de culpă, respectiv cea cu prevedere, în care factorul intelectiv este prezent și fără prevedere.

Cu privire la vinovăţie, în ambele ei forme, deci și a culpei, profesorul Vintilă Dongoroz reținea că aceasta priveşte fapta în întregul ei (acţiune sau inacţiune şi urmări) şi se stabileşte prin raportarea manifestării de conştiinţă la urmările acţiunii sau inacţiunii.[vii]

Complexitatea situațiilor din traficul rutier și conduita șoferilor creată în jurul personalității acestora face ca ambele forme de culpă să poată fi prezente atunci când analizăm vinovăția într-un accident de circulație.

Culpa cu prevedere se aseamănă cu intenția (directă sau indirectă), prin aceea că, în cazul ambelor, *este prezent factorul de conștiință (intelectiv)*[viii]. Atât la culpa cu prevedere, cât și la intenție (directă sau indirectă) făptuitorul prevede rezultatul faptei[ix].

În cazul acestei forme de culpă, șoferul conștientizează faptul că maniera sa de a conduce este riscantă și poate să genereze un accident, inclusiv cu un anumit rezultat prejudiciabil pentru valorile sociale protejate de legea penală, dar continuă să conducă în aceeași manieră deoarece nu acceptă producerea rezultatului.

Culpa fără prevedere este tipică încălcării inconștiente a unei obligații de diligență și este considerată forma comună a culpei, ea apărând în cazul majoritatii infractiunilor neintenționate.[x]

Observăm că diferența se construiește în jurul termenului de „prevedere”. Prevederea este un concept esențial în dreptul, care joacă un rol semnificativ în determinarea existenței și a sferei de aplicare a obligației de diligență a faptuitorului și se referă la capacitatea de a anticipa sau prezice în mod rezonabil riscurile sau prejudiciile potențiale care ar putea rezulta din anumite acțiuni sau omisiuni.[xi]

Conceptul de rezonabil se referă la cât de multe cunoștințe despre riscuri este rezonabil să le atribui oamenilor. Din faptul că cineva știe despre un risc, nu rezultă că ar fi rezonabil să ne așteptăm ca toată lumea să cunoască riscul și să-l poată prevedea.[xii]

Posibilitatea efectivă de prevedere a rezultatului, în cazul accidentelor de circulatie se analizeaza întotdeauna prin raportare la împrejurările cauzei, precum și la situația particulară a șoferului, având în vedere experiența, educația, pregătirea, conduita generală în trafic, responsabilitatea.

În cazul în care riscul potențial de producere a unui accident este generat chiar de șofer prin încălcarea normelor rutiere, este evident că acesta prevede atât acțiunea sa, cât și posibilele consecințe. Mult mai dificil de evidențiat factorul intelectiv, este atunci când riscul potențial este generat de alți factori, externi șoferului, caz în care trebuie să determinăm capacitatea rezonabilă de anticipare a riscului. Majoritatea acestor situații sunt legate de factorul drum și impun, în condițiile unei conduite corecte ce privește actul conducerii vehiculului, adaptarea vitezei.

Un exemplu este legat de zonele marcate și semnalizate corespunzător destinate traversării pietonilor. De foarte multe ori în aceste zone există diverse obstacole care obturează vizibilitatea șoferilor către zona trotuarului din proximitatea trecerii, de unde ar putea să se angajeze pietonii în traversare.

Într-o astfel de situatie, mulți șoferi, în loc să reducă viteza astfel încât să poată acorda prioritate în eventualitatea în care există pietoni angajați regulamentar în traversare, își continuă deplasarea cu aceeași viteză.

Astfel, la riscul potenția generat de obstacolul care obturează vizibilitatea spre zona de acces a pietonilor pe marcajul destinat traversării, se poate adăuga riscul iminent generat de apariția, percepută de conducătorul auto a fi intempestivă, a unui pieton pe partea carosabilă, risc ce declanșează acel proces emoțional de percepție-reacție.

Din păcare multe riscuri de acest tip nu sunt anticipate de șoferi, mai ales de către cei mai puțin experimentați, întrucât actul educațional de formare a conducătorilor auto efectuat în cadrul școlilor de profil, nu pune accentul pe acești factori de risc și nici pe conduita preventivă în raport cu aceștia. În astfel de situații factorul intelectiv lipsește aflându-ne, din punct de vedere al vinovăției, în cazul culpei fără prevedere.

Întorcându-ne la situațiile în care șoferul prevede rezultatul faptei sale, considerăm util a introduce în analiză și posibilitatea activării *factorului volitiv*[xiii] (urmărește sau acceptă rezultatul), în evaluarea evenimentelor rutiere. Există situații în care șoferul folosește vehiculul ca pe o armă pentru a vătăma o persoană sau pentru a crea un prejudiciu material, caz în care se conturează intenția direct ca formă de vinovăție.

Problema mult mai delicată din punct de vedere al stabilirii formei de vinovăție, este atunci când trebuie să analizăm dacă șoferul, prin modul în care s-a comportat în trafic, a pus în pericol viața sau integritatea corporală a altor persoane și a acceptat, sau nu, producerea unui accident cu consecințe grave, delimitând astfel culpa cu prevedere de o posibilă intenție indirectă.

Atunci când avem de apreciat astfel de situații este evident că în silogismul juridic trebuie să introducem comportamentul conducătorului auto apreciat prin prisma posibilităţilor avute la dispoziţie în perceperea stării de pericol, prin manevrele de conducere (frânare, accelerare, viraj de ocolire, etc.), prin existența și eficienţa măsurilor de evitare luate, prin durata reacţiei sale la execuţia unei măsuri de evitare, etc.[xiv], pentru a putea face diferența între ipoteza conștientizării pericolului potențial și acceptării posibilelor consecințe ce privesc lezarea unei valori ocrotite de legea penală, sau ipoteza evaluării greșite a stării de pericol și implicit neacceptarea consecințelor faptei.

Probarea acceptării consecințelor reprezintă o provocare pentru lumea juridică întrucât, acest concept are o pregnantă componentă de personalitate și face obiectul de studiu al altor discipline precum psihologia sau filosofia, discipline care, în analiza personalității dar și a asumării responsabilității, utilizează zeci de teorii pentru a oferi explicații științifice. De la „Teoria atribuirii”[xv] care explorează modul în care indivizii își atribuie lor înșiși sau altora cauzele unui eveniment, la „Teroria învățării sociale”[xvi] care sugerează că indivizii pot învăța să-și recunoască greșelile sau să evite asumarea, în funcție de modelele pe care le observă și de reacțiile primite din partea societății, aceste științe ne dezvăluie complexitatea procesului de interpretare a comportamentului uman și implicit multitudinea de factori care ar putea influența procesul de stabilire, din punct de vedere juridic, al existenței sau inexistenței factorului volitiv ce priveste acceptarea consecințelor faptei antisociale.

Nevoia înțelegerii sintagmei „acceptă posibilitatea producerii” regăsită în definiția intenției indirecte a trezit interesul teoreticienilor în drept penal. Astfel, în literatura de specialitate întâlnim opinia potrivit căreia sintagma trebuie înțeleasă ca o adoptare a unei atitudini de indiferență față de eventualitatea producerii acelui rezultat. Alte opinii completează această explicație subliniind că autorul nu acționează nici pentru împiedicarea producerea rezultatului.

Considerăm că aceste opinii ar putea fi luate în calcul și în cazul accidentelor rutiere întrucât, comportamentul șoferului în anumite situații poate scoate în evidență atât ignorarea regulilor, a riscurilor și, pe cale de consecință, a posibilelor urmări, cât și lipsa de reacție pentru evitarea producerii unor evenimente care să afecteze valori ocrotite de legea penală.

De curând, Înalta Curte de Casație și Justiție a solutionat un recurs în casație pentru o cauză privind un eveniment rutier soldat cu decesul unei persoane.[xvii] Din cei trei judecători, doi au avut o opinie în sensul admiterii recursului și schimbării încadrării juridice a faptei din omor în ucidere din culpă, iar cel de-al treilea a formulat o opinie separate în sensul respingerii recursului. Conform deciziei ÎCCJ, încadrarea juridică în infracțiunea de omor prin intenție indirectă nu poate fi reținută în cazul accidentelor de circulație.

Instanța Supremă retine că:

„Infracţiunea prevăzută de art. 188 C. pen. se comite, din punct de vedere al elementului material, printr-o acţiune (sau chiar inacţiune), care trebuie să fie îndreptată asupra victimei. Or, situaţia de fapt relevă, aşa cum s-a menţionat anterior, un accident rutier, definit prin chiar prescripţia normativă ca fiind un eveniment ***(art. 75 din O.U.G. nr. 195/2002).***

Un eveniment este, în sine, fortuit, şi nu voit, are caracter imprevizibil. *„Acţiunea” autorului (conducătorul auto) este asupra autovehiculului, acesta acţionând sistemul de accelerare a vitezei peste limita legală, cu consecinţa intrării în coliziune frontală cu autoturismul condus de victimă căruia i-a cauzat decesul, elemente de fapt ce au valenţele unei fapte care, din punct de vedere obiectiv şi subiectiv se încadrează în infracţiunea de ucidere din culpă, prev. de art. 192 C. pen.*

Raportat la circumstanţele de fapt ale cauzei pendinte, infracţiunea de omor ar fi posibilă doar în situaţia în care autovehiculul ar fi fost folosit sau acceptat a fi fost folosit drept mijloc ***în scopul suprimării vieţii*** *victimei. Or, nici instanţa de fond, şi nici instanţa de apel nu au relevat o asemenea împrejurare.”*

Opinia separată:

„Distincția clară dintre cele două forme de vinovăție rezultă din lipsa de reacție a recurentului în combaterea pericolului evident pe care îl crease, acesta accelerând la maxim până

în momentul impactului, fără a schița cel mai mic gest din care să rezulte că dorește să evite producerea rezultatului socialmente periculos, accidentul de circulație, care în condițiile concrete nu putea avea alte rezultate decât unele letale.

În măsura în care am fi în prezența unei fapte comise din culpă, recurentul ar fi trebuit, măcar în ultimul moment, să încerce să evite prin orice manevră, frânare, virare, producerea accidentului de circulație, însă în prezenta cauză, așa cum reține Curtea de Apel București, nu a existat o astfel de conduită a inculpatului."

Analizând cele două opinii putem concluziona că filosofia privind reținerea intenției indirecte ca formă de vinovăție în cazul accidentelor rutiere este total diferită însă numai una din opinii are și argumente care se regăsesc în literatura de specialitate și în logica acestei forme de vinovăție.

Conform opiniei majoritare, accidentul rutier, așa cum este definit la art. 75 din OUG nr. 195/2002, *este un eveniment, iar un eveniment este în sine fortuit și nu voit, are caracter imprevizibil*. Opinăm că termenul la care a dorit să se refere instanța nu este cel de „eveniment" ci cel de „accident". Cu toate acestea, așa cum am arătat și explicat în secțiunea dedicată definiției accidentului rutier, legislația în domeniu, făcând trimiter la acest eveniment, nu aduce în discuție cele două atribute (neprevăzut și imprevizibil) reținute și valorificate de Instanța Supremă.

Totodată constatăm că din silogismul juridic construit de instață reiese că a fost avută în vedere exclusiv forma de vinovăție a intenției directe, ignorându-se faptul că infracțiunea prevăzută la art. 188 poate fi comisă și cu intenție indirectă.

Astfel, pentru a motiva imposibilitatea reținerii infracțiunii de omor, instanța arată că vehiculul ar fi trebuit utilizat drept mijloc în scopul suprimării vieții. Or, în cazul intenției indirecte ca formă de vinovăție pentru infracțiunea de omor, autorul nu numai că nu urmărește suprimarea vieții ci este indiferent cu privire la un astfel de rezultat însă, prin conduita sa care, în cazul unui accident de circulație este exprimată prin riscul extrem pe care îl generează în trafic, acceptă posibilitatea producerii lui.

Totodată instanța, în opinia majoritară, reține că acțiunea conducătorului auto nu este îndreptată împotriva victimei ci este o acțiune asupra autovehiculului, motiv pentru care fapta nu poate fi reținută decât ca ucidere din culpă. Dacă am validă această logică juridică am exclude chiar și evenimentele în care un șofer urmărește să ucidă un om prin utilizarea autovehiculului, ipoteză care, paradoxal, a fost avută în vedere chiar de instanță.

În totală opoziție cu prima opinie, majoritară, în cea de-a doua întâlnim acele explicații regăsite în doctrina juridică, aplicate punctual în cazul supus analizei. Astfel, judecătorul relevă atât indiferență cu privire la posibilitatea producerii unui eveniment soldat cu consecințe deosebit de grave raport la riscule extreme generate de șofer, cât și lipsa de reacție pentru evitarea unui posibil eveniment care să afecteze viața sau integritatea fizică și psihică a unor participanți la trafic.

CONCLUZIE

Un accident de circulație este un eveniment complex, care poate fi întâmplător și neprevăzut pentru o parte implicată și, în egală măsură, prevăzut și uneori chiar intenționat, pentru altă parte implicată. Multitudinea factorilor de risc, precum și a trăsăturilor ce privesc personalitatea celor implicați, ne obligă să efectuăm o analiză detaliată a evenimentului apelând, pentru obținerea unor informații utile aflării adevărului, la specialiști din mai multe domenii.

Apreciem că formele de vinovăție ce pot fi reținute conducătorilor auto sunt, în marea majoritate a cazurilor, de culpă cu sau fără prevedere, existând însă și situații, nu puține, în care rezultatul analizei întregului material probator să ne conducă către intenție, atât directă, cât și indirectă.

BIBLIOGRAFIE

[i] Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie stabileşte că rănirea uneia sau mai multor persoane prevăzută de art. 75 lit. b), cuprinsă în definiţia accidentului de circulaţie, ca situaţie premisă a infracţiunii de părăsire a locului accidentului prevăzută de art. 338 alin. (1) din Codul penal, nu are în vedere şi autorănirea, când singura persoană rănită este însuşi conducătorul singurului autovehicul implicat în accident.

[ii] Mic dicționar enciclopedic, Editura Științifică și Enciclopedică, București 1978

[iii] Directiva 2009/103/CE

[iv] DECIZIA Comisiei Europene din 28 iulie 2003 privind aplicarea Directivei 72/166/CEE a Consiliului privind controlul asigurării de răspundere civilă auto, apendice 1, art. 2, pct. 6

[v] Gabriel Păduraru - Repere în expertiza criminalistică a accidentelor de trafic. Pag. 6

[vi] Op. Cit – starea de pericol iminent, pag. 6

[vii] V.Dongoroz, S.Kahane, I.Oancea, I.Fodor, N.Iliescu, C.Bulai, R.Stănoiu. *Explicaţii teoretice ale Codului Penal Român. Partea Generală.* Vol.I. Ed. a II-a. – Bucureşti: ALL Beck, 2003, p.105

[viii] conștiința (factorul intelectiv) - reprezintă facultatea psihică prin care persoana înţelege semnificaţia faptei şi urmările acesteia; dezvăluie atitudinea conştiinţei făptuitorului faţă de fapta săvârşită", Prof. Univ. Dr. Petre Buneci, Drept penal Parte Generală, Suport de Curs publicat Online, pag. 21 https://www.ueb.ro/drept/ebiblioteca/old/dr_pen_gen_partea_1.pdf

[ix] C. Mitrache, *Drept penal român. Partea generală,* Editura Universul Juridic, București, 2014, pag. 137

[x] F. Streteanu, N Dita, Drept penal Parte Generala, Ed. Univesul Juridic, Bucuresti 2014, vol. 1, pag. 337

[xi] UOLLB First Class Law Notes - Foreseeability in Tort Law https://uollb.com/blogs/uol/foreseeability-in-tort-law?srsltid=AfmBOooKi2_USxm0wVBpyc_m7tQ4_8qm7Mt5vPqUW0ntJ60h8UHAB4bH

[xii] Prof. Don Sheldon, Prof. Peter Cane and others - Review of the law of negligence – Final Report - Government of Australia 2002, pag. 104 https://treasury.gov.au/sites/default/files/2019-03/R2002-001_Law_Neg_Final.pdf

[xiii] *voinţa (factorul volitiv)* - reprezintă un proces psihic de conducere conştientă a activităţii sub toate aspectele ei; Prof. Univ. Dr. Petre Buneci, op. cit. pag. 21.

[xiv] Conf. Univ. Dr Lidia Gaininschi –Corelarea performanțelor participanților la traficul rutier–Suport de curs, pag.3

[xv] Fritz Heider 1958 si Bernard Weiner 1985

[xvi] Albert Bandura Profesor de psihologie la Universitatea Stanford.

[xvii] Decizia ÎCCJ nr. 410/RC/2024

PROPUNERI DE LEGE FERENDA PENTRU ÎMBUNĂTĂȚIREA SIGURANȚEI RUTIERE DIN ȚARA NOASTRĂ

Conf. univ. dr. Dragoș Andrei IGNAT
Academia de Poliție ”Alexandru Ioan Cuza”

REZUMAT:

Despre traficul rutier, in genere, au curs multe ”râuri” de cerneală clasică sau virtuală. Faptul că, în accidentele rutiere pier mai mulți oameni decât în toate conflictele declarate sau nu, clasice, hibride sau asimetrice, nu mai este demult un secret. Din nefericire, în ceea ce ne privește, ocupăm neonorante și periculoase locuri în clasamentele siguranței rutiere, al infrastructurii și suprastructurii din domeniu și, cel mai grav, în cel al cunoașterii și al respectării normelor rutiere, scrise sau cutumiare. Și nu trebuie să fii specialist, pentru a realiza dimensiunea dramei pe care o trăim cotidian. În același timp, pentru a da ”Cezarului ce-i al Cezarului”, trebuie să recunoaștem faptul că s-au făcut pași mari în ceea ce privește ameliorarea stării de fapt. Cu toate acestea, mai sunt foarte multe de făcut pe mai multe direcții.

Cuvinte-cheie: Educație rutieră, siguranța traficului rutier, accidente, comportament agresiv, drept penal.

ABSTRACT(EN):

About road traffic, in general, many ''rivers'' of classic or virtual ink flowed. The fact that more people die in road accidents than in all conflicts declared or not, classic, hybrid or asymmetric, is no longer a secret. Unfortunately, as far as we are concerned, we occupy a dishonorable and dangerous places in the rankings of road safety, infrastructure and superstructure in the field and, most seriously, in that of knowledge and compliance with road rules, written or customary. And you don't have to be a specialist to realize the scale of the drama we experience every day. At the same time, to give ''to Caesar what is Caesar's,'' we must recognize the fact that great steps have been taken in terms of improving the current situation. However, there is still much to be done in several directions.

Key words: traffic education, road traffic safety, accidents, aggresive behaviour, penal law.

Despre traficul rutier, *in genere*, au curs multe ”râuri” de cerneală clasică sau virtuală. Faptul că, în accidentele rutiere pier mai mulți oameni decât în toate conflictele declarate sau nu, clasice, hibride sau asimetrice, nu mai este demult un secret. Din nefericire, în ceea ce ne privește, ocupăm neonorante și periculoase locuri în clasamentele siguranței rutiere, al infrastructurii și suprastructurii din domeniu și, cel mai grav, în cel al cunoașterii și al respectării normelor rutiere, scrise sau cutumiare. Și nu trebuie să fii specialist, pentru a realiza dimensiunea dramei pe care o trăim cotidian. 20 400 de oameni au pierit în accidente rutiere în întreaga UE numai în anul precedent, reprezentând 46 de decese rutiere la un milion de locuitori[1]. Dintre aceștia, 1545 s-au sfârșit la noi în țară.[2] În același timp, pentru a da ”Cezarului ce-i al Cezarului”, trebuie să recunoaștem faptul că s-au făcut pași mari în ceea ce privește ameliorarea stării de fapt, atât la nivel planetar, cât și la cel regional sau național. Cu toate acestea, mai sunt foarte multe de făcut pe mai multe direcții.

Cel mai important este să subliniem faptul că, nu există un antagonism visceral aprioric între participanții la trafic și polițiștii rutieri, ci numai o relație socială în care și unii și alții joacă sau trebuie să joace după anumite reguli oficiale.

Pornind de la ideea anterioară, în materialul nostru ne vom referi *ex catedra* cu sacrosancta libertate academică a exprimării opiniilor științifice, la unele propuneri menite a îmbunătăți climatul

[1] https://romania.representation.ec.europa.eu/news/accidentele-rutiere-din-ue-au-dus-la-pierderea-20-400-de-vieti-omenesti-2023-2024-10-10_ro, consultată la data de 09.11.2024.

[2]https://www.mediafax.ro/social/igpr-1-545-de-morti-in-accidente-in-2023-numarul-mai-mic-decat-in-2022-22261793, consultată la 09.11.2024.

rutier din țara noastră, unele ținând de noi, polițiștii, chiar din ziua de ”azi”, altele fiind supuse ”furcilor caudine” ale democrației – concret- modificări legislative mai mult sau mai puțin cronofage.

1. CREȘTEREA NUMĂRULUI ȘI A CALITĂȚII ACTIVITĂȚILOR DE EDUCAȚIE RUTIERĂ, DAR ȘI A NIVELULUI SANCȚIUNILOR PENTRU PIETONI LA NIVELUL MAXIM

La ora actuală sancțiunea, pentru că nu putem vorbi despre o diferențiere, indiferent de fapta concret săvârșită de către această categorie de participanți la traficul rutier, este de 2-3 puncte amendă. Or pietonii constituie cea mai indisciplinată categorie de participați la trafic, aflându-se pe primul loc sau în cel mai fericit caz, pe ”podium”, în ceea ce privește cauzele accidentelor rutiere. Cu alte cuvinte, și pietonul care se ”plimbă” pe autostradă și cel care traversează neregulamentar prin ultimul cătun, primesc aceeași sancțiune prevăzută la art. 99 alin. (3) din cadrul OUG nr. 195/2002, cu modificările și completările ulterioare[3]-concret 2-3 puncte amendă (de la 165 la 495 lei), iar plata în maximum 15 zile îi îngăduie ”doar” 165 lei, deși, în chip firesc, este cel mai ”ocrotit” participant la trafic, fiind pomenit *expressis-verbis* chiar la începutul OUG 195/2002[4].

Cauzele sunt multiple și au fost amplu dezbătute în mass-media sau în cadrul seminariilor sau al altor manifestări oficiale și nu numai: lipsa educației elementare, nerespectarea - din diferite motive a prevederilor art. 129 alin. (2) din cadrul OUG nr.129 alin. (2), carențe grave în educația civică, distrugerea sau desconsiderarea valorilor naționale, prezentarea în mass-media a conducătorului auto implicat într-un accident rutier cu pieton, ca fiind aprioric vinovat, insuficiența infrastructurii sau a suprastructurii specifice etc.

În lumina celor expuse, considerăm aplicabil dictonul ”*Est modus in rebus, sunt certi denique fines”*[5]. Considerăm potrivită abrogarea art. 99 alin.(3) și introducerea pct.42 la art. 102 din cadrul OUG nr. 195/2002, cu următorul conținut: *”42.nerespectarea de către pietoni a normelor privind circulaţia pe drumurile publice.”* În acest fel, concomitent cu sporirea numărului și a calității activităților educative, cu îmbunătățirea infrastructurii și a suprastructurii din domeniu, obținem un grad superior de conformare a celei mai vulnerabile categorii de participanți la trafic.

2. POLIȚIA RUTIERĂ SĂ ACȚIONEZE ȘI ÎN ȚINUTĂ CIVILĂ, CU AUTOVEHICULE NEINSCRIPȚIONATE, AVÂND APARATURĂ TEHNICĂ CERTIFICATĂ ȘI OMOLOGATĂ ȘI CU PLĂCUȚE CU NUMERE DE ÎNMATRICULARE PERMANENTE.

”Pisica cu clopoței nu prinde șoareci”, așa după cum grăiește un vechi proverb. Este suficient să participăm în orice calitate în traficul rutier de la noi și observăm în următoarele cinci minute tot felul de fapte antisociale - încălcări la regimul circulației, săvârșite de către conducătorii auto. Depășiri neregulamentare, neutilizarea corectă a benzilor drumului, nesemnalizarea corespunzătoare sau chiar deloc a schimbării a oricărei direcție de deplasare[6], întoarceri neregulamentare, opriri sau staționări neregulamentare, pătrunderea pe acces interzis etc. De asemenea, contravențiile ce sunt prevăzute la art. 54^1 din cadrul OUG nr. 195/2002, precum și al celor prevăzute la art. 149 pct. 18 din cadrul Regulamentului. Ce e drept, în cazul contravențiilor de ”comportament agresiv”, legiuitorul a intervenit și a prevăzut posibilitatea poliției rutiere, ca începând cu 27 octombrie a.c, de a ”constata contravenția de adoptare a unui comportament agresiv în conducerea vehiculelor pe drumurile publice”, sub rezerva respectării anumitor condiții.[7] Cu toate acestea, o bună parte a conducătorilor care adoptă un comportament agresiv va rămâne nesancționată, pentru că, pe de o parte, mulți dintre cei agresați nu au nicio dovadă, iar pe de altă

[3] OUG nr. 195/2002 – privind circulația pe drumurile publice, republicată, cu modificările și completările ulterioare, denumită în text OUG nr. 195/2002.

[4] OUG nr. 195/2002 – art. 1; art. 5 alin.(1^2) și alin. (5); art. 6 alin. (33) și alin.(39); art. 53; art. 59 alin. (4); art. 72 alin. (4) și alin. (8); art. 101 alin. (3) lit. e); art. 105 pct.20 și pct.29^1 , art. 128 lit. e);

[5] Quintus Horatius Flaccus -Horațiu (*Satire*) – *”Există o măsură în toate și, mai ales, niște limite!”*

[6] Art. 54 alin. (1) din OUG nr. 195/2002, respectiv art. 107 alin. (1^1) din cadrul Regulamentului de aplicare a OUG nr. 195/2002, aprobat prin HG nr. 1391/2006, cu modificările și completările ulterioare, denumit în continuare, Regulament.

[7] Art. 109^3 din cadrul OUG nr. 195/2002, introdus prin Punctul 32, art. I din cadrul OUG nr. 84 din 28 iunie 2024, publicată în monitorul oficial nr. 610 din 29 iunie 2024.

parte, procedura sesizării trebuie foarte bine cunoscută și, cu siguranță, trebuie să cunoască îmbunătățiri tehnice, în sensul adoptării unei forme mai simple.

Pe lângă contravenția menționată, mai sunt și altele, de multe ori mai periculoase prin urmări sau chiar ca stare de pericol: depășiri neregulamentare, neacordarea priorității, circulația pe sensul opus, nerespectarea regulilor referitoare la trecerea la nivel cu cale ferată etc.

Revenind, la momentul publicării prezentului material, potrivit prevederilor din domeniu, în traficul rutier, poliția rutieră (poliția specializată din cadrul IGPR) acționează pe trei secvențe majore: îndrumarea (dirijarea), supravegherea și controlul respectării normelor de circulație.[8] Doar într-una dintre acestea – anume în cazul dirijării (îndrumării) circulaţiei rutiere - legiutorul a prevăzut expres faptul că,"poliţiştii rutieri sunt obligaţi să poarte uniformă cu înscrisuri şi însemne distinctive".[9] Așa fiind, legislația nu interzice sub nicio formă ca îndeplinirea atribuțiunilor de serviciu pentru supravegherea, respectiv controlul circulației rutiere să se facă și în ținută civilă, respectiv cu diferite tipuri de (auto)vehicule neinscripționate, având aparatură tehnică certificată și omologată potrivit prevederilor art. 109 alin. (2) din cadrul OUG nr. 195/2002. De altfel, practica mai multor poliții, inclusiv din statele UE, adoptă și această modalitate de acțiune poliținească.

Propunem ca factorii decizionali pe linie de poliție rutieră să încurajeze și varianta analizată la acest subpunct, desigur cu posibilitatea aplicării sancțiunilor contravenționale specifice. Firește, acest aspect trebuie însoțit de un pachet complex: publicul trebuie foarte bine pregătit, polițiștii aşijderea, logistica foarte bine pusă la punct. În același timp, trebuie creat un mecanism tactico-juridic astfel încât, să prevină și să reprime situațiile previzibile de săvârșire a infracțiunii prevăzute la art. 258 Cod Penal - uzurparea de calități oficiale sau a acestei infracțiuni în concurs cu altele - tâlhărie, furt etc. În acest fel, obținem un grad superior de conformare a conducătorilor de autovehicule care, în marea majoritate, vor cugeta mult mai adânc la încălcarea multor reguli de circulație și de bun-simț civic.

3. CONFISCAREA VEHICULULUI PROPRIETARULUI/DEȚINĂTORULUI MANDATAT ATUNCI CÂND ACESTA:

A. Este condamnat definitiv pentru anumite infracțiuni – conducerea unui autovehicul având o alcoolemie de peste 1 g/l alcool sau sub influența substanțelor psihoactive ori încredințarea cu știință a unui autovehicul spre conducerea pe drumurile deschise circulației publice de către o persoană aflată într-una dintre cele două situații prezentate.

Actualmente, legislația prevede pedepse[10], respectiv măsura administrativă a anulării permisului de conducere[11], pentru cele două situații, în ipostaza condamnării definitive. Mai mult, în anul 2023 Codul Penal a fost modificat, în sensul în care nu se mai poate dispune suspendarea executării pedepsei sub supraveghere în cazul infracţiunilor prevăzute la art. 192 alin. (2) şi (3), dacă acestea au fost săvârşite în condiţiile art. 335 sau 336.[12] Revenind la subpunctul materialului de față, În fapt, condamnarea și, implicit măsura administrativă, intervin chiar de la o alcoolemie de 0,81 g/l alcool, dar pentru acrivia excluderii oricăror eventuale erori sau discuții și pentru că alterarea reflexelor este mult mai gravă la valoarea alcoolemiei propuse în vederea aplicării măsurii confiscării autovehiculului, am optat pentru această variantă. În ceea ce privește influența substanțelor psihoactive, se află în dezbatere socială, medico-legală și juridică introducerea unui prag pentru răspunderea penală. În acest sens, Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie (ÎCCJ) a amânat, de două ori pronunţarea, stabilind ca data finală ziua de 09 decembrie a.c. Independent de decizia ÎCCJ există unananimitate de opinii în cea ce privește pericolul consumului de substanțe psihoactive asociat cu actul conducerii autovehiculelor. Având în vedere tragediile produse de-a lungul vremii, cu victime copii, tineri și vârstnici – cu toții nevinovați nevinovați, coroborat cu efectul devastator asupra gândirii și reprezentării realității a conducătorilor aflați în această situație, considerăm că o astfel de măsură ar conduce în bună parte la diminuarea procentajului "criminalilor - victime ale beției albe".

[8] Idem nota nr. 5, art. 2.
[9] Art. 35 alin. (4) din cadrul OUG nr. 195/2002.
[10] Codul Penal, art. 336.
[11] Art. 114 alin. (1) lit. b) din cadrul OUG nr. 195/2002.
[12] Codul Penal art. 91 alin. (3^1).

Astfel, propunem introducerea alin. (4) și alin.(5) la art. 336 – Cod Penal, cu următoarea formulare: *”(4) În situația condamnării definitive pentru infracțiunea prevăzută la art. 335 alin. (3), atunci când alcoolemia este de peste 1 g/l , se confiscă autovehiculul cu care s-a săvârşit fapta. (5) Măsura prevăzută la alin.(4) se aplică şi în situația condamnării definitive pentru infracțiunea prevăzută la art. 336 alin. (1)- atunci când alcoolemia este de peste 1 g/l, respectiv în situația art. 336 alin. (2), atunci când conducătorul auto este proprietarul sau deținătorul mandatat al autovehiculului cu care s-a săvârşit fapta.*

B. Este sancționat contravențional definitiv pentru comportament agresiv de mai mult de trei ori în cinci ani consecutivi.

Despre comportamentul agresiv la volan se vorbește foarte mult în ultima vreme. Dacă până anul trecut nu existau sancțiuni ori acelea erau pale și în orice caz, fără efect prin prisma șubrezeniei lor, actualmente, au fost introduse sancțiuni principale și complementare.[13] În sine, este singura contravenție ce poate fi sancționată de către polițiștii rutieri la sesizarea unui participant la trafic, desigur în condiții de formă de fond clar definite în legislație. Și achiesăm la aceasta. În ceea ce ne privește, reamintim că am dezbătut aspectul la pct. nr. 2 al prezentului material. Propunem modificarea Regulamentului (vezi nota nr.6 - n.n), concret – ”Capitolul VII Sancţiuni contravenţionale şi măsuri tehnico-administrative, Secţiunea a 3-a, Sancţiuni contravenţionale complementare, § 3. Confiscarea bunurilor”[14], art. 215, prin introducerea alin.(4), cu următoarea formulare: ”*(3) Autovehiculul cu care s-a săvârşit fapta de comportament agresiv, definit ca atare la art. 54[1] din cadrul OUG nr. 195/2002, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în cazul în care conducătorul - proprietar sau deținător mandatat a fost sancționat contravențional de cel puțin trei ori în cinci ani consecutivi.”*

4. CREȘTEREA REGIMULUI LEGAL DE VITEZĂ LA 70 KM/H, PENTRU CATEGORIILE A1, A2, A, B1 ȘI B, ÎN INTERVALUL ORAR 08-20, ÎN PERIOADA 01.04-30.09, RESPECTIV ÎN INTERVALUL ORAR 08-17, ÎN PERIOADA 01.10-31.03, ÎN TOATE LOCALITĂȚILE RURALE STRĂBĂTUTE DE DRUMURI DESCHISE TRAFICULUI INTERNAȚIONAL.

Do ut des[15] – un dicton străvechi, asupra căruia ne vom apleca, nu precum Sfântul Apostol Pavel, nici precum Max Weber sau Emile Durkheim și nici măcar precum Alexandru Vlahuță. Ci, înainte de a cere, să ”dăruim” posibilitatea unei circulații rutiere, aprioric în siguranță, dar și fluentă. Atunci când discutăm despre un drum deschis traficului internațional avem în față premisa – definiție - prevăzută în cadrul OG nr. 43/2007, republicată, cu modificările și completările ulterioare[16], – ”drumuri internaționale «E» - drumuri deschise traficului internațional, a căror încadrare ca drumuri «E» se stabilește în conformitate cu prevederile Acordului european asupra marilor drumuri de circulație internațională (AGR)”, coroborată cu indicatorul corespondent[17]. Având în vedere faptul că, în cvasitotalitate, infrastructura rutieră confirmă că aceste drumuri străbat mii de sate, coroborat cu faptul că în foarte puține dintre acestea, din diferite motive s-au pus în aplicare prevederile art. 49 alin. (2) din cadrul OUG nr. 195/2002[18], considerăm că este afectată fluența traficului rutier. Or premisa fluenței este prevăzută în OUG nr. 195/2002 ca fiind prima din cele trei, alături de protejarea oamenilor- (viața, integritatea, sănătatea, drepturile și interesele legitime, precum și proprietatea) și protejarea mediului[19]. În ciuda faptului că legislația nu prevede, putem adăuga la acestea și comfortul,

[13] OUG nr. 195/2002- art. 100, alin.(3), lit. i)
[14] Vezi actul normativ menționat.
[15] *Îți dăruiesc, ca să-mi dai!* Lb. Latină, în original.
[16] Privind regimul drumurilor - art. 6 alin. (1), lit.c)
[17] SR nr. 1848:1/2024 - Semnalizare rutieră; Indicatoare şi mijloace de semnalizare rutieră;Partea 1: Clasificare, simboluri şi amplasare - 5.3 Indicatoare de orientare şi de informare - F40.
[18] *”Pe anumite sectoare de drum din interiorul localităţilor, administratorul drumului poate stabili, pentru autovehiculele din categoriile A şi B, şi limite de viteză superioare, dar nu mai mult de 80 km/h. Limitele de viteză mai mari de 50 km/h se stabilesc numai cu avizul poliţiei rutiere.”*
[19] Art. 1 alin. (2) – OUG nr. 195/2002.

care le legitimează și le aureolează pe celelalte. Revenind, implementarea măsurii propuse trebuie să vină la pachet cu altele, dintre care enumerăm:

a) educația rutieră a pietonilor, a conducătorilor de biciclete/trotinete electrice, a conducătorilor tractoarelor sau a altor mașinării agricole sau asemănătoare, precum și a conducătorilor de animale sau a vehiculelor cu tracțiune animală, în sensul respectării prevederilor normative și a normelor de conduită preventivă, respectiv de protejare a mediului;

b) dezvoltarea infrastructurii și a suprastructurii rutiere din zonă - iluminare stradală, pasaje pietonale supraterane sau subterane, lărgirea suprafeței carosabile, adăugarea unui acostament consolidat, sistem 2+1 alterantiv, construirea unor segmente de drumuri expres ori autostrăzi sau extinderea rețelei acestor categorii de drumuri din apropiere etc.

c) introducerea sancțiunii complementare a suspendării exercitării dreptului de a conduce autovehicule pentru o perioadă de 90 de zile, în situația depășirii vitezei legale cu mai mult de 30 km/h – pentru acest caz special.

Am optat pentru intervalele orare și calendaristice precizate, deoarece, în principiu vizibilitatea este bună, în coroborare și cu condițiile meteo, desigur. În fine, am exclus din cadrul propunerilor categoria BE, având în vedere dificultatea conducerii unui asemenea ansamblu în condițiile concrete, mai ales în situația necesității frânării bruște, ca urmare a apariției unui obstacol.

Așadar, propunem introducerea alineatului (2^1) la art. 49 din cadrul OUG 195/2002, cu următorul conținut:

”(2^1) Pe drumurile deschise traficului internațional ce străbat localitățile rurale, administratorul drumului poate stabili, limita de viteză de 70 km/h, pentru categoriile A1, A2, A, B1 și B, în intervalul orar 08-20, în perioada 01.04-30.09, respectiv în intervalul orar 08-17, în perioada 01.10-31.03.”

BIBLIOGRAFIE

1. Codul Penal al României;
2. OUG nr. 195/2002 – privind circulația pe drumurile publice, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
3. OG nr. 43/2007, republicată, cu modificările și completările ulterioare- privind regimul drumurilor;
4. HG nr. 1391/2006, cu modificările și completările ulterioare – Regulamentul de aplicare a OUG nr. 195/2002;
5. SR nr. 1848:1/2024 - Semnalizare rutieră; Indicatoare și mijloace de semnalizare rutieră; Partea 1: Clasificare, simboluri și amplasare;
6. Quintus Horatius Flaccus -Horațiu (*Satire*);
7. https://romania.representation.ec.europa.eu/news/accidentele-rutiere-din-ue-au-dus-la-pierderea-20-400-de-vieti-omenesti-2023-2024-10-10_ro;
8. https://www.mediafax.ro/social/igpr-1-545-de-morti-in-accidente-in-2023-numarul-mai-mic-decat-in-2022-22261793.

CRIMINALITATEA TRANSFRONTALIERĂ ÎN CONTEXTUL INTEGRĂRII ROMÂNIEI ÎN SPAȚIUL SCHENGEN

CROSS-BORDER CRIME IN THE CONTEXT OF ROMANIA'S INTEGRATION INTO THE SCHENGEN AREA

BĂDIȚĂ Aurelian-Gabriel
Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza”
aurelian.badita@academiadepolitie.ro

Abstract(ro)

Noile provocări și oportunități asociate criminalității transfrontaliere în contextul integrării României în Spațiul Schengen se extind odată cu schimbarea regimului frontierelor de stat. Extinderea acestor frontiere promite o mai bună cooperare economică, însă va crea și anumite preocupări semnificative privind securitatea. Prezentul articol analizează apariția de noi factori determinanți ai criminalității transfrontaliere care să includă noi influențe economice, socio-culturale, politice și tehnologice. Factorii economici precum sărăcia și corupția pot intensifica activitățile ilicite, în timp ce fluxurile migratorii și vulnerabilitățile sociale creează noi dinamici ale criminalității transfrontaliere. De asemenea, articolul explorează rolul tehnologiei în facilitarea infracțiunilor transfrontaliere și necesitatea unei abordări robuste în ceea ce privește cooperarea atât la nivel național, cât și prin extindere la cooperare internațională. Concluziile oferă o perspectivă valoroasă asupra strategiilor viitoare în vederea asigurării unei tranziții sigure și integrate a României în Spațiul Schengen.

Cuvinte cheie: *Spațiul Schengen, aderare, criminalitate transfrontalieră, provocări, factori.*

Abstract(en)

The new challenges and opportunities associated with cross-border crime in the context of Romania’s integration into the Schengen Area expand with the change in the state border regime. The expansion of these borders promises better economic cooperation, but will also create some significant security concerns. This article analyzes the emergence of new determinants of cross-border crime that include new economic, socio-cultural, political and technological influences. Economic factors such as poverty and corruption can intensify illicit activities, while migratory flows and social vulnerabilities create new dynamics of cross-border crime. The article also explores the role of technology in facilitating cross-border crime and the need for a robust approach to cooperation both at national level and by extension to international cooperation. The conclusions provide valuable insight into future strategies to ensure a safe and integrated transition of Romania into the Schengen Area.

Keywords: *Schengen area, accession, cross-border crime, challenges, factors.*

1. INTRODUCERE

Integrarea României în Spațiul Schengen reprezintă apogeul eforturilor naționale de consolidare a integrării europene, prin intermediul căreia se pot oferi oportunități semnificative în ceea ce privește creșterea economică și, totodată, mobilitatea cetățenilor.

Cu toate acestea, nu putem trece cu vederea că, prin extinderea libertății de circulație apar noi provocări în spectrul securității, accentul punându-se în continuare pe cooperarea în domeniul combaterii criminalității transfrontaliere.

Criminalitatea transfrontalieră reprezintă o amenințare serioasă în ceea ce privește stabilitatea și securitatea națională, prin intermediul căreia infracțiuni grave, precum traficul de persoane, contrabanda, infracțiunile cibernetice, etc pot lua amploare.

România, prin demersul său de integrare europeană a luat toate măsurile pentru a securiza frontierele externe ale UE și de a îndeplini cu profesionalism condițiile de aderare la Spațiul Schengen.

În cadrul acestui articol, aduc în atenție problematica investigarii factorilor esențiali care determină criminalitatea transfrontalieră în contextul integrării României în Spațiul Schengen.

De asemenea, importanța interacțiunii dintre elementele de bază care influențează acest fenomen, respectiv analiza modului în care România poate face față acestor provocări și dezvoltarea unei politici eficiente prin alinierea la politicile comune europene de cooperare internațională.

Analiza factorilor economici, socio-culturali și politici vine să întregească aprofundarea acestui domeniu dând cercetării rolul de conștientizare a societății și importanța dezvoltării unor strategii eficiente de prevenție prin spijinirea eforturilor continue de asigurare a securității naționale.

Odată cu deschiderea frontierelor criminalitatea gravă devine o vulnerabilitate reală, facilitată de procesele de integrare economică și socială, precum și de avansurile tehnologice în transport și comunicare, creând un mediu propice pentru o varietate de activități infracționale transfrontaliere.

2. CONTEXTUL INTEGRĂRII ROMÂNIEI ÎN SPAȚIUL SCHENGEN

Integrarea României în Spațiul Schengen a reprezentat un obiectiv strategic esențial încă de la aderarea sa la Uniunea Europeană din anul 2007.

Schengen reprezintă un simbol al integrării europene, facilitând una dintre cele mai importante realizări, libera circulație a persoanelor, a bunurilor și a serviciilor între statele membre.

O primă etapă a fost realizată în luna decembrie[1] în cadrul ciclului Schengen 2023-2024 prin care „Consiliul a luat o decizie îndelung așteptată privind aderarea Bulgariei și a României la spațiul Schengen”[2].

Înainte de a primi votul favorabil pentru a adera la Spațiul Schengen, România a parcurs o serie de evaluări. Acest proces a durat mai mulți ani și a implicat verificarea îndeplinirii unui set complex de criterii.

Aceste criterii au inclus eficacitatea controalelor la frontieră, capacitatea de a elibera vize, cooperarea polițienească și protecția datelor cu caracter personal.

Rolul acestora a fost pentru a asigura statele membre că România poate gestiona un nivel comun de securitate a frontierelor externe și poate proteja interesele cetățenilor europeni.

Parcursul etapizat al României pentru aderarea la Spațiul Schengen a avut la bază îndeplinirea seturilor comune impuse de Comisia Europeană. Deși a aderat la Uniunea Europeană în anul 2007 și a fost declarată în anul 2011 că este pregătită tehnic să intre în Spațiul Schengen, decizia a fost amânată din motive politice și preocupări legate de statul de drept și corupție, până în anul curent.

„De la 31 martie 2024, Bulgaria și România au devenit noi state membre ale spațiului Schengen, aplicând integral acquis-ul Schengen. Într-o primă etapă, s-au eliminat controalele la frontierele aeriene și maritime interne”[3].

De precizat că, România nu aplică integral acquis-ul Schengen în ceea ce privește frontierele terestre, întâlnirea Consiliului Justiție și Afaceri Interne din 12 decembrie 2024 v-a avea pe agenda de lucru luarea deciziei de ridicare a controalelor și la frontierele terestre cu aplicabilitate de la 1 ianuarie 2025.

Spațiul Schengen reprezintă una dintre cele mai semnificative realizări ale Uniunii Europene, definind o zonă în care cetățenii UE, cetățenii non-UE, turiștii și oamenii de afaceri pot călători liber, fără controale la frontieră. Acest drept fundamental de liberă circulație este garantat de Uniunea Europeană.

Cooperarea Schengen întărește această libertate, permițând trecerea frontierei interne fără verificări suplimentare.

---

[1] Decizia (UE) nr. 210 a Consiliului din 30 decembrie 2023 privind aplicarea integrală a dispozițiilor acquis-ului Schengen în Republica Bulgaria și în România, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L din 04.01.2024

[2] Comisia Europeană - Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliului European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor - *Raportul privind starea spațiului Schengen pentru 2024* pct. 1 Îndeplinirea angajamentelor noastre pentru un spațiu Schengen mai puternic, Finalizarea spațiului Schengen, COM(2024)173 final, Bruxelles, 16.4.2024

[3] Ibidem

În prezent, Spațiul Schengen oferă acest drept de liberă circulație în sensul că „peste 1,25 miliarde de călătorii au loc anual în spațiul Schengen”[4], incluzând cetățeni UE și non-UE.

Aderarea României „la spațiul Schengen are ca efect ridicarea controalelor la frontierele interne dintre statele membre Schengen”[5], aplicând acquis-ul Schengen în întregime. Totodată, se va crea „o singură frontieră externă, unde controalele se desfășoară conform unui set de reguli clare”[6].

Aceste reguli vor fi din domeniile de interes „în materie de vize, migrație, azil, precum și măsuri referitoare la cooperarea polițienească, judiciară și vamală”[7].

Chiar dacă au desființat controalele la frontierele interne, țările Schengen și-au întărit controalele la frontierele externe ale spațiului Schengen, conform legislației Schengen, pentru a garanta siguranța celor care locuiesc sau călătoresc în această zonă. În cazul unei amenințări semnificative la adresa ordinii publice sau securității interne, un stat Schengen poate reintroduce temporar controlul la frontierele interne în conformitate cu prevederile Regulamentului (UE) 2016/399 al Parlamentului European și al Consiliului din 9 martie 2016 cu privire la Codul Uniunii privind regimul de trecere a frontierelor de către persoane (Codul Frontierelor Schengen).

Dacă se ia această măsură, celelalte țări Schengen, Parlamentul European și Comisia Europeană, alături de public, trebuie să fie informate.

Dispozițiile Schengen facilitează eliminarea controalelor la frontierele interne, în timp ce întărește procedurile de control la frontierele externe, urmând un set uniform de reguli. Aceste reguli includ mai multe aspecte:

- reguli comune pentru persoanele care traversează frontierele externe ale UE, specificând tipurile de viză necesare și procedurile de control.
- armonizarea condițiilor de intrare și a regulilor privind vizele pentru șederi scurte, de până la trei luni.
- consolidarea cooperării polițienești, inclusiv drepturi pentru supraveghere transfrontalieră și urmărire imediată.
- întărirea cooperării judiciare printr-un sistem de extrădare mai rapid și transferul executării hotărârilor penale.
- crearea și dezvoltarea Sistemului de Informații Schengen (SIS), care sprijină securitatea și schimbul de informații.
- documentele necesare pentru călătorie în statele europene.

Măsurile sunt concepute pentru a asigura securitatea și eficiența controalelor la frontieră atât la frontierele externe, cât și în interiorul Spațiului Schengen, întrucât prin „eliminarea controalelor la *frontiere*[8] ar putea crește pericolele pentru securitatea internă a țărilor implicate prin faptul că, din acest moment, se lasă cale liberă infractorilor”[9].

3. PROVOCĂRILE SECURITĂȚII LEGATE DE FRONTIERELE DESCHISE

Odată cu integrarea României în Spațiul Schengen, cu aplicarea integrală a acquis-ului Schengen, vom participa activ la aplicarea normelor comune de securitate a frontierelor și, totodată, la gestionarea traficului de pasageri și bunuri la frontiere.

De asemenea, fluxul de pasageri și bunuri, care va fi din ce în ce mai mare, atât pentru a călători în statele membre cât și pentru tranzit, va necesita o abordare stringentă de dezvoltare a capacităților de reacție a autorităților de control la frontieră și, totodată, o dezvoltare tehnologică de control de ultimă generație.

[4] Parlamentul European, *Schengen: extinderea spațiului european fără frontiere*, data publicării 23.02.2018, actualizată la 27.06.2024, sursă online: https://www.europarl.europa.eu/topics/ro/article/20180216STO98008/schengen-extinderea-spatiului-european-fara-frontiere, accesată la data de 26.11.2024

[5] Sursă online https://www.politiadefrontiera.ro/ro/main/pg-aderarea-la-spatiul-schengen-104.html, accesată la data de 26.11.2024

[6] Ibidem

[7] Ibidem

[8] Frontiere interne ale Uniunii Europene

[9] Sursă online: https://schengen.mai.gov.ro/index04.htm, accesată la data de 26.11.2024

Autoritățile române și europene cu atribuții în controlul frontierelor vor cooperare cu autoritățile statelor membre, respectiv cu autoritățile statelor terțe de proveniență a bunurilor și serviciilor, precum și statele terțe ale căror cetățeni sunt implicați în traversarea frontierelor și vor conlucra pentru depistarea oricăror acte ilicite care să eludeze controlul de frontieră prin diferite metode sau mijloace.

Mai mulți actori politici, precum și autori străini și români au abordat problema factorilor care influențează criminalitatea transfrontalieră în spațiul schengen, cu precădere factori economici, factori socio-culturali și factori politici, care se răspândesc pretutindeni, îndeosebi pe teritoriul Spațiului Schengen. Acești factori nu sunt singurii identificați, ci pot fi reprezentați ca cei mai uzitați, întâlniți deopotrivă în sfera criminalității transfrontaliere.

3.1. FACTORII ECONOMICI

Integrarea României în Spațiul Schengen promite beneficii multiple, însă nu trebuie să trecem cu vederea că poate să aducă și provocări semnificative, inclusiv riscul crescut de criminalitate transfrontalieră.

Factorii economici joacă un rol crucial în acest context, prin care pot influența atât tipul de infracțiune, cât și volumul activităților ilicite.

Acești factori economici se pot datora: disparităților economice regionale, șomajul și sărăcia, fluxul de bunuri și comerț internațional, infrastructura de transport, investițiile economice și de dezvoltare, migrația economică, etc.

România se află într-o continuă perioadă de creștere economică, însă disparitățile regionale persistă. Astfel că, aceste diferențe de dezvoltare economică între regiunile României, dar și între România și statele vecine pot crea un mediu propice pentru criminalitate transfrontalieră.

Cei mai mulți infractori care recurg la fapte ce implică criminalitatea transfrontalieră sunt conduși de dorința de a se îmbogăți rapid, fie aceste fapte de natură a prejudicia pe cineva, fie a leza valorile sociale naționale ori europene.

Ratele ridicate de șomaj și sărăcie, îndeosebi în rândul tinerilor, pot conduce la căutarea de oportunități precum contrabanda de bunuri supuse accizelor, trafic de migranți sau trafic de persoane.

România, fiind o poartă de intrare pe teritoriul Spațiului Schengen și implicit al Uniunii Europene, are un volum considerabil de tranzit de mărfuri, flux ce poate include și mărfuri ilegale, exploatând rutele comerciale legitime.

Mișcările economice de imigrare a persoanelor pe teritoriul României pot crea presiuni suplimentare asupra capacităților administrative și de control ale frontierelor, îndeosebi când se încearcă să intre în România într-un timp scurt.

De asemenea, rețelele de crimă organizată profită de pe urma celor care sunt dispuși să ajungă în spațiul Schengen ilegal sau de persoanele racolate în vederea traficării, generând infracționalitatea transfrontalieră mai greu de urmărit. De aceea, măsurile compensatorii stabilite vin cu succes în contracararea acestor vulnerabilități.

De menționat că, Europol[10] publică periodic *rapoarte*[11] cu analize detaliate cu tendințe ale crimei organizate în Europa, incluzând factori economici.

3.2. FACTORII SOCIO-CULTURALI

Factorii socio-culturali sunt și aceștia cruciali în înțelegerea și abordarea criminalității transfrontaliere, în sensul că, odată ce România va fi integrată în Spațiul Schengen nu vorbim doar despre eliminarea barierelor fizice, ci și despre contruirea punților culturale și sociale care vor asigura securitatea și bunăstarea.

Acești factori socio-culturali se pot datora: diversității etnice și interacțiunea inter-etnică, normele și valorile culturale, mediul lingvistic, adaptabilitatea imigranților, influențe religioase, norme morale, etc.

[10] Oficiul European de Poliție, site oficial: https://www.europol.europa.eu/
[11] SOCTA – Serious amd Organised Crime Threat Assessment

De asemenea, aceste elemente care pot genera factorii socio-culturali pot fi interconectați și pot influența modul în care se manifestă criminalitatea transfrontalieră.

Diferențele culturale pot duce la marginalizare sau excluziune, iar rețelele de crimă organizată profită de aceasta și recurge la racolarea în grup de persoane sau chiar să le exploateze.

Diversitatea etnică aduce cu sine nu doar o bogăție culturală, ci și provocări legate de integrare în societate.

Fiecare grup etnic poate avea norme și valori specifice, care pot influența comportamentul membrilor săi față de legislația României și implicit a legislației europene.

De exemplu, în unele regiuni de frontieră, contrabanda cu produse din tutun sau alcool a devenit o practică comună, care a fost integrată în viața economică locală, fapt pentru care sunt considerate nu doar ca infracțiuni, ci și ca o modalitate legitimă de a face bani.

Factorii socio-culturali au un impact semnificativ asupra criminalității transfrontaliere, iar autoritățile din România și UE trebuie să înțeleagă aceste dinamici complexe și să dezvolte instrumente și mecanisme de promovare a coeziunii sociale, să ofere sprijin de integrare etnică, să prevină și să combată marginalizarea grupurilor vulnerabile.

3.3. FACTORII POLITICI

Factorii politici, precum relațiile internaționale și influențele externe, pot determina modul în care România poate să răspundă provocărilor legate de criminalitatea transfrontalieră.

Un exemplu îl reprezentă tensiunile politice cu vecinii care pot afecta cooperarea transfrontalieră în domeniul securității.

Un climat politic favorabil care să susțină măsuri de prevenție și combatere a criminalității transfrontaliere generează încredere în rândul populației și contribuie totodată la cooperarea populației cu autoritățile de aplicare a legii.

De asemenea, securitatea și bunăstarea conferă o liniște și statelor vecine.

Factorii politici influențează relațiile internaționale și colaborarea între state, fără de care nu ar putea face față rețelelor de crimă organizată transfrontalieră.

Dezvoltarea unor strategii de prevenție este esențială în gestionarea crizelor legate de criminalitatea transfrontalieră, inclusiv în răspunsul la amenințări emergente, cum ar fi terorismul și migrația ilegală.

Și totuși, factorii politici contribuie semnificativ la forma colaborărilor internaționale, la structura legală și la alocarea de resurse, toate acestea având un rol important asupra capacității unui stat de a preveni și combate eficient criminalitatea transfrontalieră.

Războiul din Ucraina a determinat statele membre, inclusiv România, să reevalueze politicile de securitate națională și de cooperare în domeniul apărării.

4. CONCLUZII

Aderarea României la Spațiul Schengen reprezintă un moment istoric în procesul de integrare europeană a țării noastre. Această realizare, obținută după ani de eforturi și negocieri intense, marchează un nou capitol în relația României cu Uniunea Europeană și deschide perspective importante pentru dezvoltarea economică și socială a țării și consolidarea cooperării regionale.

Infracționalitatea transfrontalieră reprezintă una dintre cele mai mari provocări ale societății moderne, caracterizată prin depășirea granițelor naționale și prin complexitatea rețelelor criminale.

Pentru a combate eficient acest fenomen, este necesară o abordare complexă și coordonată la nivel internațional. Strategiile elaborate în această direcție joacă un rol crucial, legislația armonizată și acorduriile cu statele terțe vin să completeze lupta împotriva criminalității.

Conflictul dintre Rusia și Ucraina este una dintre cele mai importante și complexe crize geopolitice ale secolului XXI. Rădăcinile acestui conflict sunt adânc înrădăcinate în istorie, identitate națională și geopolitică.

Astfel, războiul a provocat o criză umanitară majoră, cu milioane de refugiați și crize economice și sociale. Uniunea Europeană a răspuns cu măsuri de protecție civilă, fonduri și reforme legislative.

În contextul integrării României în Spațiul Schengen, este esențial ca autoritățile naționale și europene să răspundă acestor provocări prin politici adaptate, să sporească măsurile de securitate și cooperare internațională eficiente.

Aceasta nu ajută doar la protejarea frontierelor, ci și la garantarea siguranței cetățenilor UE și a refugiaților care caută protecție.

O abordare integrată a criminalității transfrontaliere în contextul expus necesită o cooperare polițienească și judiciară consolidată, operațiuni comune și legislație care să vină în ajutorul autorităților competente.

România, ca stat membru Schengen, are un rol important în combaterea criminalității transfrontaliere. Pentru a-și consolida eforturile, țara noastră și-a întărit capacitățile instituționale, și-a intensificat cooperarea regional și participă active la acțiunile Agențiilor europene precum Frontex, Europol și Eurojust.

BIBLIOGRAFIE

1. Decizia (UE) 2024/210 a Consiliului din 30 decembrie 2023 privind aplicarea integrală a dispozițiilor acquis-ului Schengen în Republica Bulgaria și în România, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L din 04.01.2024

2. Comisia Europeană - Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliului European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor - *Raportul privind starea spațiului Schengen pentru 2024*, COM(2024)173 final, Bruxelles, 16.04.2024

3. Gheorge TIRON, Anghel STOICA, *Migrația ilegală și crima organizată,* editura Ministerului Internelor și Reformei Administrative, București, 2008;

4. Sergiu-Adrian VASILE, *Investigarea Criminalității Transfrontaliere*, ed. Sitech, Craiova, 2016;

5. Sergiu Adrian VASILE, Daniel MINCĂ, Dacia Marieta ARDELEANU, Bogdan MORUȚ, Bogdan CATRINA, Vladimir HARASIM, Gabriel NEACȘU, Costin ION, Ionela CIOACĂTĂ, Cătălin GIULESCU, Ionuț SAVU, Niculaie GHEORGHE, *Sisteme informatice europene și naționale relevante în context Schengen & protecția datelor cu caracter personal,* proiect finanțat prin Facilitarea Schengen RO-FSCH5-CMPS, manual tipărit cu sprijinul UTI, București 2010;

6. Viorel VASILE, Constantin Cristian CĂTUȚI, *Instituția azilului în România – prezentare instituțională / strategii de lucru / baza legală europeană și internă în domeniul azilului,* editura Ministerului Afacerilor Interne, București, 2016;

7. Ruben ZAIOTTI, *Cultures of Border Control: Schengen and the evolution of European frontiers*, The University Chicago, United States of America, 2011;

8. https://www.consilium.europa.eu/;

9. https://www.europarl.europa.eu/;

10. https://www.frontex.europa.eu/;

11. https://www.mai.gov.ro;

12. https://www.politiadefrontiera.ro;

13. https://schengen.mai.gov.ro.

MIGRANT CENTERS ESTABLISHED IN THE REPUBLIC OF ALBANIA BY ITALY – OPERATIONALIZATION, CONTROVERSIES, AND POSITIONS

CENTRELE PENTRU MIGRANŢI ÎNFIINŢATE ÎN REPUBLICA ALBANIA DE ITALIA – OPERAŢIONALIZARE, CONTROVERSE ŞI POZIŢIONĂRI

conf. univ. dr. Adrian Băncilă[1]
Academia de Poliţie "Alexandru Ioan Cuza", Bucureşti,
Aleea Privighetorilor 1-3 sector 1 Bucureşti

Abstract (RO)

În luna octombrie a acestui an au fost inaugurate centrele de recepţie a migranţilor înfiinţate de Italia pe teritoriul Republicii Albania în temeiul unui acord bilateral semnat la începutul anului 2024 între cele două state.

De la semnarea acordului de cooperare şi inaugurarea efectivă a centrelor s-a scurs o perioadă însemnată de timp marcată de discuţii pe marginea extateritorialităţii, a partajării responsabilităţilor, a eficienţei şi raportului de tip cost-oportunitate etc. Comparaţia cu modelul Rwanda adoptat de Regatul Unit al Marii Britanii şi Irlandei de Nord, între timp abandonat, nu a întârziat să apară.

Cele două încercări de până în prezent de operaţionalizare a centrelor s-au soldat cu un eşec datorită hotărârilor instanţelor italiene specializate care au constatat o încălcare a legislaţiei Uniunii Europene, italiene şi cadrului internaţional în materia azilului şi drepturilor omului. După plecarea tuturor locatarilor din centru singurul lucru rămas este controversa născută de politica adoptată de Italia.

***Cuvinte cheie**: Albania, Italia, acord, centre de primire a migranţilor, azil, migraţie, drepturile omului*

Abstract (EN)

In October of this year, the migrant reception centers established by Italy on the territory of the Republic of Albania were inaugurated under a bilateral agreement signed at the beginning of 2024 between the two states. Since the signing of the cooperation agreement and the actual inauguration of the centers, a significant period of time has passed, marked by discussions on extraterritoriality, the sharing of responsibilities, efficiency, and the cost-benefit ratio, among others. Comparisons with the Rwanda model adopted by the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland, which has since been abandoned, have not been slow to appear.

The two attempts so far to operationalize the centers have resulted in failure due to decisions by specialized Italian courts, which found violations of European Union, Italian, and international asylum and human rights legislation. After the departure of all the residents from the center, the only thing left is the controversy born from the policy adopted by Italy.

***Keywords**: Albania, Italy, agreement, migrant centers, asylum, migration, human rights*

1. SCURTĂ PREZENTARE A REPUBLICII ALBANIA

Republica Albania (Republika e Shqipërisë) este o țară situată în sud-estul Europei, pe coasta vestică a Peninsulei Balcanice. Are o istorie bogată și diversă, influențată de diferite civilizații și culturi de-a lungul secolelor. Situată în regiunea Balcanilor de Vest, Republica Albania este un stat de dimensiuni relativ reduse, cca. 28784 km^2, şi cu o populaţie ce nu depăşeşte 3 milioane de locuitori.

[1] Assistent professor, PhD, Faculty of Police from Alexandru Ioan Cuza Police Academy, Bucharest / Conferenţiar universitar doctor, Facultatea de Poliţie din cadrul Academia de Poliţie "Alexandru Ioan Cuza", Bucureşti.

Vecinii Albaniei sunt la nord-est provincia Kosovo din Republica Serbia[2], la nord-vest Muntenegru, la est Republica Macedonia de Nord şi la est Republica Elenă. Republica Albania are ieşire la Marea Mediterană.

Legat de imaginea de ansamblu a Republicii Albania, de interes pentru prezentul material sunt trei aspecte ce vor fi tratate succint în cele ce urmează:

a. REPUBLICA ALBANIA NU ESTE STAT MEMBRU AL UNIUNII EUROPENE

Micul stat din Balcanii de Vest şi-a depus cererea de aderare la Uniunea Europeană încă din anul 2009. Progresele lente în aproape toate capitolele au făcut însă ca abia la 15 ani de la acest moment, în cadrul celei de-a doua reuniuni la nivel ministerial a Conferinţei de aderare de la Luxemburg din 15.10.2024, Republica Albania să deschidă efectiv negocierile de aderare[3].

Acest aspect prezintă interes din perspectiva genezei acordului dintre Republica Albania şi Italia. Întrucât Republica Albania nu este stat membru al Uniunii Europene, aceasta a fost preferată de guvernul Italiei ca parte la un acord privind gestionarea migraţiei. În acest fel Italia a abordat într-o manieră foarte creativă limitările impuse de Pactul privind migraţia şi azilul care va intra în vigore în 2026 şi pentru care statele membre trebuie deja să ia o serie de măsuri.[4]

b. ALBANIA SE AFLĂ PE RUTA MIGRATORIE CUNOSCUTĂ CA RUTA BALCANILOR DE VEST[5] ÎNSĂ NU ESTE UNA DINTRE VARIANTELE PREFERATE DE MIGRAŢIE

Conform informaţiilor puse la dispoziţie de agenţia FRONTEX[6], în cursul anului 2024 (perioada ianuarie-septembrie), în Republica Albania au fost detectate 526 de treceri ilegale ce reprezimtă un număr infim faţă de restul de 18429 de detectări pe parcursul rutei Balcanilor de Vest. Aceasta se adaugă constatării evidente că ruta Balcanilor de Vest este preferată de mult mai puţini migranţi raportat la rutele Mediteranei Centrale (55227 de depistări) sau Mediteranei de Est (54989 de depistări). Poate fi apreciat că Italia a preferat un partener de talia Albaniei pentru implementarea unui astfel de acord întrucât Albania nu s-a confruntat cu o presiune migratorie semnificativă iar opinia publică nu este uşor inflamată de o prezenţă a migranţilor de ordinul a câteva mii (acordul prevede gestionarea a 3000 de migranţi pe an). Într-o abordare pragmatică putem de asemenea argumenta că tocmai lipsa de experienţă şi dimensiunea redusă a Republicii Albania a permis ca un

---

[2] „*Consecvent poziţiei sale afirmate în Declaraţia nr. 1 din 20 decembrie 2007, prin care Parlamentul României îşi exprima regretul pentru eşuarea negocierilor pentru o soluţie în spiritul echităţii şi al normelor dreptului internaţional în privinţa statutului provinciei Kosovo, Parlamentul României nu recunoaşte declararea unilaterală a independenţei provinciei Kosovo, considerând că nu sunt îndeplinite condiţiile pentru recunoaşterea noii entităţi.*" Declaraţia nr. 1 din 18 februarie 2008 a Parlamentului României privind proclamarea unilaterală a independenţei provinciei Kosovo, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 130 din 19 februarie 2008.

[3] Republica Albania a deschis negocierile cu privire la grupul tematic 1: elemente fundamentale inclusiv în ceea ce priveşte următoarele domenii şi capitole de negociere: Funcționarea instituțiilor democratice; Reforma administrației publice; Capitolul 23 – Sistemul judiciar şi drepturile fundamentale; Capitolul 24 – Justiție, libertate şi securitate; Criteriile economice; Capitolul 5 – Achiziții publice; Capitolul 18 – Statistică şi Capitolul 32 – Controlul financiar. A se vedea https://www.consilium.europa.eu/ro/press/press-releases/2024/10/15/second-meeting-of-the-accession-conference-with-albania-at-ministerial-level/pdf/.

[4] Pactul UE privind migrația şi azilul este un set cuprinzător de reguli noi concepute pentru a gestiona migrația şi a stabili un sistem comun de azil la nivelul UE. Punctele cheie ale acestuia sunt: 1. Securizarea frontierelor externe: Pactul asigură proceduri riguroase de screening şi identificare la frontiere, inclusiv controale de securitate şi sănătate. 2. Proceduri rapide şi eficiente: Introduce reguli clare de azil şi standarde armonizate în întreaga UE pentru a asigura condiții de viață adecvate pentru solicitanții de azil. 3. Solidaritate şi responsabilitate: Pactul promovează împărțirea echitabilă a sarcinilor între statele membre ale UE, asigurându-se că nicio țară nu este lăsată singură sub presiune şi 4. Parteneriate internaționale: Integrează gestionarea migrației în parteneriate internaționale, lucrând îndeaproape cu țările terțe pentru a aborda cauzele profunde ale migrației neregulate. Scopul pactului este să creeze un sistem de migrație mai echitabil şi mai puternic, care să beneficieze atât statele membre ale UE, cât şi solicitanții de azil. A se vedea pe larg https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/migration-and-asylum/pact-migration-and-asylum_en; home-affairs.ec.europa.eu; www.consilium.europa.eu şi home-affairs.ec.europa.eu.

[5] "Ruta Balcanilor de Vest se referă la sosirile ilegale în UE prin această regiune, care cuprinde: Albania, Bosnia şi Herțegovina, Kosovo*, Muntenegru, Macedonia de Nord şi Serbia. Ruta Balcanilor de Vest este una dintre principalele căi de migrație către Europa. După numărul record de sosiri în Uniunea Europeană înregistrat în 2015, numărul migranților aflați în situație ilegală care au optat pentru această rută a scăzut constant timp de câțiva ani. Cu toate acestea, începând din 2019, acesta a început să crească din nou." A se vedea https://www.consilium.europa.eu/ro/policies/eu-migration-policy/western-balkans-route/#situation

[6] https://www.frontex.europa.eu/what-we-do/monitoring-and-risk-analysis/migratory-map/

stat de talia şi cu forţa Italiei să încheie în mod valid un acord care pe termen lung se poate dovedi extrem de defavorabil pentru statul primitor.

Pentru o abordare în această direcţie a se vedea spre exemplu raportul Amnesty International[7] care, abordând politica de externalizare a gestionării migraţiei, comentează abordările Italiei fără a ocoli acordurile pe care acest stat le-a încheiat atât cu Libia, Tunisia şi Republica Albania, în cheia raportului dintre fostul hegemon (Italia) – stat potent financiar – şi fostele colonii (statele menţionate) - toate mult mai sărace şi aşadar mai dispuse să îşi asume o astfel de relaţie contractuală. Fără a mai stărui asupra acestei abordări reluăm o menţiune din raportul suscitat: „acordurile de externalizare adeseori profită de dezechilibrele de putere dintre ţări şi riscă să le perpetueze." În aceeaşi ordine de idei, anticipând unele dezvoltări din prezentul material, menţionăm şi declaraţia unor parlamentari italieni la vizitarea centrelor: "Am venit în noile noastre teritorii!"[8]

c. ALBANIA ŞI ITALIA ÎNTREŢIN O RELAŢIE FOARTE APROPIATĂ

Relaţiile dintre Albania şi Italia au cunoscut atât momente de maximă încordare[9] cât şi de maximă deschidere[10] determinate atât de istoria comună cât mai ales de comunităţile istorice de expaţi care, profitând de apropierea dintre cele două ţări, s-au mutat locuind în ele[11]. De asemenea, Italia este unul dintre cei mai mari parteneri comerciali ai Albaniei cu numeroase investiții, în special în sectoarele energiei, infrastructurii și agriculturii. Nu trebuie însă să uităm că raportul dintre Italia şi Albania poate fi privit şi în cheia de colonizator şi colonie (a se vedea supra).

În această cheie apreciem că pot fi interpretate declaraţiile primului-ministru al Republicii Albania, Edi Rama, la semnarea acordului cu Italia privind construcţia celor două centre de primire a migranţilor. În esenţă, principalele puncte ale discursului cu această ocazie s-au referit la sprijinul reciproc - Albania nu este plătită de Italia pentru a construi un centru pentru migranți, ci răspunde unui apel de ajutor din partea unui aliat important[12]; la legăturile istorice și culturale - acordul cu Italia nu ar fi fost posibil cu niciun alt stat UE, datorită legăturilor istorice, culturale și emoționale dintre Albania și Italia[13] şi la responsabilitatea comună - Albania este gata să ajute Italia în gestionarea situației dificile a migranţilor, subliniind că geografia a devenit o provocare pentru Italia, fiind poarta de intrare în UE[14].

2. INIŢIATIVE INTERNAŢIONALE ANTERIOARE DE EXERNALIZARE A GESTIUNII FLUXURILOR MIGRATORII

a. Politica Rwanda introdusă de Regatul Unit al Marii Britanii şi Irlandei de Nord[15]

La 14 aprilie 2022, guvernul britanic a anunțat că va trimite anumite persoane care solicită azil în Marea Britanie în Republica Rwanda, unde guvernul rwandez va decide asupra cererilor lor de azil. Dacă cererile lor erau aprobate, li se acorda azil în Rwanda, nu în Marea Britanie. Aceasta a fost o măsură pentru a aborda numărul tot mai mare de persoane care ajungeau în Marea Britanie fără autorizație, traversând Canalul Mânecii în bărci mici.

---

[7] https://www.amnesty.org/en/wp-content/uploads/2024/01/EUR3075872024ENGLISH.pdf.

[8] https://gazetadita.al/deputete-italiane-ne-gjader-erdhem-tek-territoret-tona-te-reja/.

[9] A se vedea pretenţiile italiene asupra teritoriului Albaniei, manifestate imediat după încheierea primului război mondial, războiul Vlorăi, invadarea Albaniei de trupele fasciste italiene sub comanda dictatorului Benito Mussolini în timpul celui de-al doilea război mondial etc.

[10] A se vedea de exemplu susţinerea independenţei Albaniei în 1912 de către Italia, perioada protectoratului italian – când autorităţile italiene au construit drumuri, poduri, căi ferate şi instituţii de interes public, precum şi perioada actuală de după căderea Cortinei de fier.

[11] Prezența comunității Arbëreshë în Italia, descendenți ai albanezilor care au emigrat în Italia în secolul al XV-lea, a consolidat legăturile culturale dintre cele două țări. De asemenea în Republica Albania trăiește o comunitate de cca.5000 de italieni.

[12] A se vedea spre exemplu Rama: Albania nu este „plătită" de Italia să construiască un centru pentru migranți - Europa Plus.

[13] A se vedea spre exemplu Migranti, Rama: "Se l'Italia chiama, l'Albania c'è e risponde 'presente'. L'accordo non sarebbe stato possibile con nessun altro stato Ue" - Il Fatto Quotidiano.

[14] A se vedea spre exemplu Rama: Albania nu este „plătită" de Italia să construiască un centru pentru migranți - Europa Plus.

[15] A se vedea https://migrationobservatory.ox.ac.uk/resources/commentaries/qa-the-uks-policy-to-send-asylum-seekers-to-rwanda/

La 15 noiembrie 2023, Curtea Supremă a Marii Britanii a declarat politica ilegală, deoarece Rwanda nu era o țară sigură în care solicitanții de azil puteau fi trimiși. În reacție, guvernul a publicat un nou tratat cu Rwanda, care prevede măsuri de siguranță suplimentare, și a introdus o nouă legislație, care declară că Rwanda este o țară sigură pentru solicitanții de azil. La 25 aprilie 2024, tratatul Marii Britanii cu Rwanda a fost ratificat, iar ulterior, Legea privind declararea Rwandei ca țară de destinație sigură (în materie de Azil și Imigrație) a intrat în vigoare (nefiind până în prezent abrogată).

De la câștigarea alegerilor generale din 2024 și formarea noului guvern, Partidul Laburist a anulat schema Rwanda și a anunțat că va redirecționa banii destinați schemei pentru a finanța o nouă agenție de frontieră. Doar patru persoane au mers în Rwanda în cadrul unui program separat de îndepărtări voluntare și nici una în cadrul schemei Rwanda.

b. Memorandumul de Înțelegere semnat pe 2 februarie 2017 între Republica Italia și Libia[16]

Actul bilaterat menționat a fost semnat între Italia și Guvernul de Acord Național recunoscut de ONU din Libia. Memorandumul are ca scop reducerea fluxului de migranți ilegali din Libia către Italia prin îmbunătățirea securității la frontieră și implementarea măsurilor de prevenire a traversărilor ilegale. Pentru atingerea scopului menționat, acordul stabilește un cadru de cooperare în mai multe domenii cheie dintre care evidențiem, pentru subiectului prezentului material: combaterea migrației ilegale; lupta împotriva traficului de persoane și contrabandei (prin acțiuni țintite pentru combaterea rețelelor de trafic de persoane și contrabandă care exploatează migranții) și consolidarea securității (prin întărirea securității la frontiera dintre Libia și Italia pentru a gestiona și controla mai eficient migrația).

Acest memorandum nu a fost lipsit de critici din perspectiva nerespectării drepturilor omului ale migranților, refugiaților și solicitanților de azil întrucât mulți dintre aceștia sunt interceptați pe mare și returnați în Libia, unde se confruntă cu condiții dure în centrele de detenție.

c. Memorandumul de Înțelegere dintre Uniunea Europeană și Tunisia semnat pe 16 iulie 2023[17]

Acest acord a fost stabilit între Uniunea Europeană și Tunisia și se bazează pe cinci piloni principali: stabilitatea macroeconomică, comerțul și investițiile, tranziția către energie verde, contactele între oameni și migrația și mobilitatea. Cel mai important pilon al acordului este "Migrație și Mobilitate" și vizează măsuri împotriva migrației neregulate, dezvoltarea căilor legale pentru migrație și combaterea rețelelor criminale de traficanți de migranți și traficanți de persoane. Acordul prevede, de asemenea, un ajutor imediat de 105 milioane de euro pentru a sprijini paza de coastă tunisiană și gestionarea frontierelor, precum și 900 milioane de euro în sprijin macroeconomic și 150 milioane de euro în sprijin bugetar direct.

Impactul acestui memorandum se lasă așteptat fiind vizat de puternice critici la nivel european. Astfel, la șase săptămâni după semnarea acestuia, numărul migranților ilegali care au ajuns în Italia a crescut cu 68,6% comparativ cu perioada anterioară iar Tunisia a devenit principalul hub de trafic ilegal din sudul Mediteranei, depășind Libia. Prezența migranților sub-saharieni a creat tensiuni în rândul populației tunisiene și a avut repercusiuni politice. Președintele tunisian, Kais Saied, a folosit retorica xenofobă pentru a-i învinovăți pe migranți pentru situația economică actuală. De asemenea, implementarea memorandumului a demonstrat o deconectare între valorile și principiile UE, cum ar fi respectarea drepturilor omului, și realpolitik-ul european[18].

3. SEMNAREA ACORDULUI ŞI RAŢIUNI OFICIALE PENTRU ACEASTA

Acordul dintre Italia și Albania privind migranții a fost semnat pe 6 noiembrie 2023 și prevede înființarea a două centre în Albania pentru a găzdui persoanele salvate pe mare de navele italiene. Aceste centre vor procesa cererile de azil printr-o procedură accelerată și/sau vor organiza repatrierea acestora.[19]

[16] Pentru textul memorandumului: https://www.asgi.it/wp-content/uploads/2017/02/ITALY-LIBYA-MEMORANDUM-02.02.2017.pdf

[17] Pentru textul memorandumului: EU-Tunisia Memorandum of Understanding https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_3887.

[18] A se vedea pe larg EU-Tunisia Memorandum of Understanding, https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/ATAG/2023/751467/EPRS_ATA%282023%29751467_EN.pdf.

[19] Textul acordului este disponibil la https://www.esteri.it/wp-content/uploads/2023/12/PROTOCOLLO-ITALIA-ALBANIA-in-materia-migratoria.pdf (versiunea publicată de cele două ministere de externe ale statelor implicate) și la https://natlex.ilo.org/dyn/natlex2/r/natlex/fe/details?p3_isn=116461.

Guvernul italian, prin vocea primului-ministru, Giorgia Meloni, "a descris acordul ca fiind „o cale curajoasă și fără precedent" pentru a face față provocărilor migrației, susținând că acest model ar putea fi replicat și cu alte state non-UE. Guvernul italian speră că, prin procesarea cererilor de azil în Albania, va descuraja imigranții să încerce traversarea periculoasă a Mării Mediterane și va reduce presiunea asupra sistemului italian de azil."20 "Preşedintele Comisiei Europene, Ursula von der Leyen,și-a exprimat sprijinul pentru acest acord, apreciind inițiativa drept un exemplu de „gândire inovatoare" în gestionarea migrației în Europa. În același timp, numărul imigranților care au ajuns în Italia pe ruta mediteraneană centrală a scăzut cu 61% în primele nouă luni ale anului 2024, un rezultat pe care guvernul îl atribuie parțial acestui acord. "21

În conformitate cu preambulul acordului bilateral semnat între Republica Italia şi Republica Albania, ambele părţi au avut raţiuni comune, multiple de fapt şi de drept pentru a agrea un text de această natură între ele.

Pentru început sunt menţionate ca fundament legal bilateral al cooperării: Tratatul de Prietenie și Cooperare între Republica Italia și Republica Albania, semnat la Roma pe 13 octombrie 1995, Protocolul între Ministrul Afacerilor Interne al Republicii Italia şi Ministrul Afacerilor Interne al Republicii Albania pentru consolidarea cooperării bilaterale în lupta împotriva terorismului și traficului de persoane, semnat la Tirana pe 3 noiembrie 2017.

În fapt, acordul bilateral se bazează atât pe interesul ambelor state de a promova creșterea cooperării bilaterale în toate politicile, în perspectiva aderării Republicii Albania la Uniunea Europeană cât mai cu seamă pe conştientizarea problemelor care decurg din migraţia ilegală. În această privinţă, preambulul acordului de referinţă face referire la faptul că ambele state se confruntă în mare măsură cu aceleaşi provocări privind migraţia ilegală aspect care decurge atât din proximitatea geografică cât şi din aspiraţiile şi interesele comune între ele. De asemenea, aceste aspiraţii şi interese comune fac ca Italia şi Albania să fie în egală măsură preocupate de acțiunile care trebuie întreprinse pentru prevenirea fluxurilor migratorii neregulate și a traficului de persoane. Pentru ca tabloul să fie complet în preambul sunt multiple referiri la necesitatea asigurării protecției drepturilor omului în linie cu reglementările internaţionale aplicabile.

În acest context apreciem că este necesar să precizăm succint ce anume este dreptul la azil şi ce se poate înţelege prin termenul de "migranţi". "Dreptul la azil este un drept fundamental recunoscut la nivel internațional și european, care permite persoanelor persecutate în țara lor de origine să solicite protecție într-o altă țară. Acest drept este reglementat prin diverse tratate și convenții internaționale, precum și prin legislația națională a statelor membre ale Uniunii Europene".22 "Migranții sunt persoane care se mută de la locul lor de reședință obișnuit, fie în interiorul unei țări, fie peste o frontieră internațională, indiferent dacă această mișcare este voluntară sau forțată. Termenul "migrant" nu este definit în mod specific în dreptul internațional, dar este folosit pentru a desemna persoane care se deplasează din diverse motive, cum ar fi căutarea unui loc de muncă, reunificarea familiei, educația sau alte scopuri."23

4. PRINCIPALELE PREVEDERI ALE ACORDULUI

Printre dispoziţiile care în mod direct stabilesc conţinutul şi întinderea drepturilor şi obligaţiilor aferente părţilor acordului se numără definiţiile noţiunii de "migranţi" şi a celei de "personal italian". Potrivit articolului 2 litera d) din acord, prin migranţi se înţelege cetăţeni ai unor state terţe ori apatrizi pentru care fie trebuie să se stabilească îndeplinirea condiţiilor pentru intrare şi şedere (fie de scurtă ori de lungă) durată, fie s-a stabilit neîndeplinirea condiţiilor menţionate. Potrivit literei e) a aceluiaşi articol, personalul italian este orice persoană care, chiar fără a deţine cetăţenia

[20] https://evz.ro/acordul-de-migratie-italia-albania-controverse-si-obstacole-legale-corespondenta-de-la-bruxelles.html.
[21] https://evz.ro/acordul-de-migratie-italia-albania-controverse-si-obstacole-legale-corespondenta-de-la-bruxelles.html.
[22] A se vedea pe larg https://www.icmpd.org/file/download/54500/file/Handbook_ROM.pdf, Manual de drept european în materie de azil, frontiere și imigrație – Ediția 2014 disponibil la https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/Handbook_asylum_RON precum și Directivă - 2013/32 - EN - EUR-Lex disponibilă la https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=celex%3A32013L0032.
[23] Migrant definition | UNHCR, https://emergency.unhcr.org/protection/legal-framework/migrant-definition.

italiană, este trimisă de Italia pentru a asigura implementarea activităţilor enumerate de acord. Din conţinutul acestei noţiuni reiese de la început un aspect interesant. Astfel, personalul afectat centrelor inaugurate poate avea orice cetăţenie nu doar cea italiană aşadar inclusiv cetăţenia statului primitor, cetăţenie albaneză. Dacă, anticipând punctele următoare din prezenta analiză, personalului centrelor i se recunosc anumite imunităţi, inviolabilităţi şi privilegii prin prisma funcţiei îndeplinite şi în exerciţiul acesteia, atunci nu este de neconceput apariţia a două categorii de cetăţeni albanezi în funcţie de raporturile dintre aceştia şi centrele susmenţionate.

Acordul dintre cele două state stabileşte natura şi întinderea relaţiilor dintre Italia şi Albania. Astfel, potrivit articolului 2 din acord, scopul înţelegerii este promovarea cooperării bilaterale în gestionarea fluxurilor migratorii provenite din țări terțe, în conformitate cu legislația internațională și europeană.

Pe durata existenţei acordului, Albania cedează folosinţa gratuită a două zone de pe teritoriul propriu aparţinând domeniului său public către Italia în conformitate cu articolul 3, acestea urmând a-i fi returnate cu tot cu îmbunătăţiri (pentru care nu este datoare la compensaţii) libere de migranţi, raportat la articolul 11 din acelaşi protocol.

În ce priveşte conţinutul folosinţei acordate asupra celor două zone (în fapt două foste instalaţii militare în prezent dezafectate şi neîntrebuinţate alese atât pentru accesibilitate cât şi pentru infrastructura de apărare preexistentă) care fac obiectul înţelegerii, Italia este abilitată să construiască instalaţii de triere, găzduire, pază şi detenţie ale migranţilor aduşi prin spezele proprii (fără implicarea autorităţilor albaneze), conform planurilor ce constituie anexa 1 la acord, precum şi logistica aferentă personalului tehnico-administrativ aferent centrelor.

Prima limitare impusă în acord părţii italiene este legată de numărul total de migranţi prezenţi în cele două centre care, potrivit articolului 4, nu poate depăşi 3000 de persoane. Având în vedere că, potrivit articolului 11, durata de existenţă a acordului este de cinci ani, rezultă că într-un an pe teritoriul Albaniei nu se vor putea fi prelucrat de către Italia mai mult de 600 de migranţi. Acest număr este în concordanţă cu depistările ilegale de migranţi în Albania în anul 2024 (cca.500 menţionat supra) pentru a nu crea o presiune din perspectiva percepţiei publice în ce priveşte numărul total de persoane migrante depistate într-un an în Albania.

Potrivit paragrafului 2 al articolului 4, instalaţiile şi spaţiile cedate folosinţei Italiei sunt gestionate de autoritățile competente italiene conform legislației italiene și europene aplicabile iar conflictele de natură juridică care pot apărea între acestea şi migranții găzduiți sunt supuse exclusiv jurisdicției italiene. Aici reamintim raportul Amnesty International (citat mai sus) în sensul că externalizarea gestiunii fluxului migratoriu este asumat de Italia şi nu externalizat contra cost Albaniei aşa cum prevedea spre exemplu planul Rwanda încercat de administraţia Regatului Unit al Marii Britanii şi Irlandei de Nord (menţionat de asemenea mai sus).

În continuare articolul 4 stabileşte în sarcina părţii italiene transportul migranţilor la şi de la centrele inaugurate cu mijloace proprii (potrivit paragrafului 4 a acestui articol, intrarea migranților în apele teritoriale ale Republicii Albania se realizează exclusiv cu resurse aparținând autorităților competente italiene). Aceasta se obligă să nu găzduiască migranţii pentru o durată de timp mai mare decât cea strict necesară procedurilor de frontieră şi returnare. Dacă această durată este depăşită ori dacă dreptul de ședere în centre încetează din orice motiv, partea italiană se angajează să transfere imediat migranții în afara teritoriului albanez, cu mijloace proprii fără implicarea autorităţilor albaneze.

Din punct de vedere al costurilor asociate cu tratamentele medicale, partea italiană este răspunzătoare atât din punct de vedere al creeării şi operaţionalizării instalaţiilor necesare cât şi din perspectiva asigurării respectării reglementărilor de carantină și tratament (în situația în care se constată că migranţii sunt purtători de boli infecţioase) conform protocoalelor lor de sănătate respective. Evident, în situație de urgențe medicale la care autoritățile italiene nu pot face față prin mijloace proprii, autoritățile albaneze vor coopera cu autoritățile italiene responsabile pentru a asigura tratamentele medicale necesare în beneficiul migranților găzduiți în centre urmând ca toate costurile serviciilor de sănătate furnizate de partea albaneză să fie sunt suportate de partea italiană în condiţiile articolului 10, paragraful 1 din acord. În esenţă articolul 10 stabileşte că toate cheltuielile neprevăzute

precum şi unele cheltuieli la care face referire acordul sunt suportate de partea italiană într-o rată fixă în conformitate cu dispoziţiile din Anexa 2 la acord.

În ce priveşte construcţiile şi utilităţile aferente operării celor două centre, în cuprinsul articolului 5 din acord se enumeră o serie de înlesniri şi facilităţi care în mod real scot de sub legislaţia albaneză incidentă (construcţiilor) în întregime cele două zone menţionate. Astfel, centrele şi instalaţiile aferente sunt construite și gestionate în conformitate cu legislația italiană, fără a fi necesare autorizații de construcție sau alte formalități similare cerute de legislația albaneză. Întrucât securitatea exterioară a perimetrului celor două centre a fost asumată de partea albaneză, partea italiană se angajează să construiască instalaţiile şi clădirile destinate personalului albanez responsabil de securitatea perimetrului extern al zonelor. Albania facilitează furnizarea serviciilor necesare pentru funcționarea centrelor la care se aplică condiții nu mai puțin favorabile decât cele aplicate serviciilor similare şi oferă scutiri de taxe indirecte și taxe vamale pentru cheltuielile Italiei cu construcția diferitelor instalaţii din zone. Aceste scutiri nu se aplică diferitelor taxe ori plăți pentru utilizarea serviciilor publice (de tip apă-canal, curent electric, gaze naturale etc.). Ultima prevedere a articolului 5 oferă scutirea de restricții sau controale valutare pentru operaţiunile efectuate de autorităţile italiene în operarea celor două centre.

Despre securitatea celor două centre (interioară şi exterioară) se vorbeşte în articolul 6 din acord care per ansamblu oferă autorităţilor italiene competenţa exclusivă (cu unele excepţii punctuale, cum ar fi spre exemplu intrarea autorităţilor albaneze în centre în caz de incendiu sau alt pericol grav cu informarea responsabilului italian competent) asupra interiorului perimetrului celor două centre. Autorităţile albaneze sunt răspunzătoare de menținerea ordinii și securității publice pe perimetrul exterior al zonelor și în timpul transferurilor terestre către și dinspre zonele de pe teritoriul albanez. În cazul ieșirii neautorizate a migranților din zone, autoritățile albaneze îi vor readuce în acestea iar costurile rezultate din implementarea acestor operațiuni vor fi suportate de Partea Italiană, în conformitate cu Articolul 10 din acord. Demn de menţionat este şi că la paragraful 6 al articolului 6, autoritățile competente italiene își asumă răspunderea că tratamentul adoptate față de migranţi respectă drepturile și libertățile fundamentale ale omului, în conformitate cu legislația internațională. În acest scop autorităţile italiene vor suporta toate costurile necesare pentru cazarea și tratamentul migranţilor găzduiţi în centre inclusiv hrana, tratamentul medical (inclusiv în cazurile care necesită asistența autorităților albaneze) și orice alt serviciu considerat necesar şi asumat de aceste autorităţi.

Personalul italian al centrelor se bucură de o serie de imunităţi, inviolabilităţi şi privilegii similar celor oferite personalului diplomatic şi consular (prima astfel de asemănare apare prin instituirea obligaţiei părţii italiene de a comunica în avans, prin canale diplomatice, numele personalului italian), despre care face vorbire articolul 7 al acordului.

Imunitatea de jurisdicţie a personalului italian al centrelor se aplică pentru orice cuvânt spus sau scris şi pentru acte efectuate în exercitarea atribuțiilor lor chiar și după încheierea exercitării funcțiilor lor pe teritoriul albanez (articolul 7 paragraful 4).

Conform articolului 7 paragraful 6 din acord, personalul italian va beneficia de imunitate față de toate formele de detenție în Albania (cu excepția cazului în care comite, în afara serviciului, infracțiuni conform legislației albaneze, încălcând drepturile cetățenilor albanezi sau ale statului albanez, articolul 7 paragraful 5 din acord).

În ce priveşte privilegiile, paragrafele 2 şi 3 ale articolului 7 dispun scutirea de viză şi alte formalităţi privind imigraţia a personalului italian precum şi scutirea salariilor primite de impozitul pe venit și contribuțiile de asistență socială prevăzute de legislația relevantă albaneză, cu excepția cazului în care membrul personalului este cetățean albanez rezident în Republica Albania.

În mod evident personalului centrelor îi revine obligaţia generală negativă de a nu interfera în afacerile interne ale Albaniei precum şi obligaţia generală pozitivă de a respecta legile în vigoare în Republica Albania. În această ordine de idei, ultimele două paragrafe ale articolului 7 dispun cu privire la portul de armă de către personalul italian al centrelor. Partea italiană va comunica autorităților albaneze lista personalului cu permis de port-armă în exercitarea atribuțiilor lor, precum și prevederile relevante pentru primirea și predarea armei către și de la acest personal şi va lua măsurile necesare pentru a asigura securitatea armelor și munițiilor utilizate. Personalului italian comunicat în acest sens îi este interzis să poarte arma pe teritoriul albanez atunci când nu își îndeplinește atribuțiile (atribuțiile includ însoțirea migranților către și dinspre zone).

Garanţiile procedurale oferite migranţilor de către părţile semnatare ale acordului în cadrul analizării îndeplinirii condiţiilor de intrare şi şedere în Italia sunt abordate la articolul 9 din protocol. În esenţă, ambele părţi permit accesul la facilități al avocaților, asistenților acestora, precum și al organizațiilor internaționale și agențiilor europene care oferă consiliere și asistență persoanelor care solicită protecție internațională, în limitele legislației italiene, albaneze și europene aplicabile. În ce privește ședederea migranților în centre, se specifică expres că aceasta nu poate depăși perioada maximă de detenție permisă de legislația italiană. Autoritățile italiene, odată ce au efectuat procedurile în conformitate cu legislația italiană, se angajează să îndepărteze migranții de pe teritoriul albanez și să suporte costurile rezultate din aceste proceduri.

Semnalăm că, dacă în ce priveşte decesul migranţilor există dispoziţii în cuprinsul paragrafului 3 al articolului 9 (partea albaneză pune la dispoziție facilitățile de morgă, iar partea italiană se angajează să transfere corpul în afara teritoriului albanez în termen de 15 zile de la deces), în ce priveşte potenţiala naştere a copiilor migranţilor textul acordului tace.

Rămânerea în sarcina Italiei a responsabilităţii gestiunii migranţilor în Albania este întărită de dispoziţiile articolului 12 paragraful 2 din acord în conformitate cu care partea italiană va suporta costurile reprezentării legale, costurile procedurilor şi costurile daunelor în cazul acţiunilor intentate împotriva Republicii Albania de către terţi în legătură cu implementarea protocolului, inclusiv acţiunile sau omisiunile părții italiene în legătură cu migranții sau în urma activităților autorităților italiene.

În sfârşit, articolul 13 detaliază intrarea în vigoare şi durata protocolului care este de cinci ani cu posibilitate de prelungire automată cu o nouă perioadă de cinci ani în lipsa manifestării exprese de voinţă în sens contrar comunicată cu un preaviz de cel puţin şase luni.

5. PUNEREA ÎN APLICARE A ACORDULUI

Până în prezent, Italia a trimis două grupuri de migranți în Albania în cadrul acordului de procesare a migranților. Primul grup, format din 16 migranți, a fost trimis în octombrie 2024, dar a fost returnat în Italia după câteva zile din cauza unei decizii a instanței care a considerat detenția lor în Albania ilegală. Al doilea grup, format din 8 migranți, a fost trimis în noiembrie 2024. Şi acest grup a fost returnat în Italia în baza unei decizii a instanţei în aceeaşi notă precum prima.

a. Grupul din octombrie 2024

Primul grup de migranți a fost trimis în Albania pe 14 octombrie 2024. Acest grup era format din 16 bărbați proveniți din țări considerate sigure de Italia (10 persoane din Bangladesh şi 6 din Egipt). Ei au fost transportați de nava Libra de la insula Lampedusa.

Imigranții au ajuns în portul Shëngjin cu puțin înainte de ora 8 dimineața și au stat pe navă mai mult de 1 oră, unde au debarcat apoi pentru a merge la centrul de primire pentru controale de sănătate. După finalizarea procedurilor la centrul de recepție din Shëngjin aceştia au fost trimişi la Gjadër.[24] După trierea conform prevederilor acordului, în grupul din 16 persoane au rămas doar 12 întrucât au fost identificaţi 2 minori şi 2 persoane cu stare de sănătate necorespunzătoare.[25]

Cu toate acestea, după câteva zile, instanța italiană a decis că detenția lor în Albania era ilegală, iar migranții au fost returnați în Italia. Argumentaţia judecătorilor s-a referit la siguranța ţărilor de origine, condiţiile de detenţie şi procedurile legale aplicabile.

Fără a intra în detalii pe marginea hotărârii judecătoreşti, vom face precizări legate de siguranţa ţărilor de origine ale migranţilor întrucât autorităţile italiene au decis să intervină legislativ în această privinţă în încercarea de a repune în funcţiune acordul. Instanța italiană a trimis în decizia sa la o hotărâre recentă a Curții de Justiție a Uniunii Europene (CJUE) și a considerat că țările de origine ale migranților, în acest caz Egipt și Bangladesh, nu pot fi considerate sigure întrucât o țară din afara UE nu poate fi declarată sigură decât dacă întregul său teritoriu este considerat liber de pericole. "Detențiile nu au fost validate în aplicarea principiilor, obligatorii pentru instanțele naționale ... stabilite în recenta hotărâre a CJUE," a declarat președintele instanței, Luciana Sangiovanni, adăugând că migranții aveau "dreptul de a fi aduși în Italia"[26].

[24] https://lajmifundit.al/aktualitet/dy-te-mitur-dy-te-semure-rende-12-emigrante-shkojne-ne-gjader-4-ktheh-i1270475
[25] https://lajmifundit.al/aktualitet/opozita-italiane-zbarkon-ne-gjader-kritika-melonit-shkelen-te-drejtat-i1270517
[26] https://www.reuters.com/world/europe/rome-court-rejects-orders-detain-migrants-albania-2024-10-18/

Hotărârea la care se face referire este cea dată de instanţa Uniunii Europene în cazul C-406/22, Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky[27], şi clarifică condițiile în care o țară terță poate fi desemnată ca țară de origine sigură. Conform hotărârii, desemnarea unei țări terțe ca țară de origine sigură trebuie să se extindă la întregul său teritoriu. Aceasta înseamnă că o țară nu poate fi considerată sigură doar pentru anumite regiuni, ci trebuie să fie sigură în totalitate.

CJUE specifică condițiile pentru desemnarea de către un stat membru a țărilor terțe ca țări de origine sigure în conformitate cu directiva privind procedurile comune pentru protecția internațională[28]. Curtea consideră că faptul că o țară terță derogă de la obligațiile prevăzute de Convenția Europeană a Drepturilor Omului (CEDO) nu o împiedică să fie desemnată ca atare. Autoritățile statelor membre trebuie, totuși, să evalueze dacă condițiile de implementare a dreptului de derogare sunt capabile să pună sub semnul întrebării această desemnare. În plus, Curtea stabilește că legislația UE împiedică un stat membru să desemneze o țară terță ca țară de origine sigură doar pentru o parte a teritoriului său. De asemenea, instanța națională chemată să verifice legalitatea unei decizii administrative privind protecția internațională trebuie să invoce din oficiu, ca parte a examinării sale complete, o nerespectare a normelor dreptului UE referitoare la desemnarea țărilor de origine sigure.

Aceasrtă decizie a pus sub semnul întrebării funcţionarea acordului afectând fundamentul procedural al acestuia. În esenţă, conform înţelegerii, în Republica Albania sunt procesate doar cererile persoanelor provenite din ţări desemnate ca sigure de Italia. Întrucât aceste state sunt considerate sigure, cererile de azil provenind de la resortisanţi ai acestor state ar urma să fie majoritar respinse iar migranţii returnaţi din Republica Albania în acestea cu consecinţa firească şi urmărită de Italia ca ei să nu fi călcat vreodată pe sol italian.

Faţă de decizia instanţei, Guvernul italian a hotărât de urgenţă (decizia a fost pronunţată vineri, 18.10.2024, iar şedinţa de guvern a avut loc luni) extinderea listei de ţări desemnate ca fiind sigure de la 15 naţiuni la 21 (cu includerea demnă de subliniat a Bangladesh, Egipt, Tunisia şi Coasta de Fildeş, printre altele). În acest context în cursul lunii noiembrie a fost adus un al doilea grup de migranţi în Republica Albania.

b. Al doilea grup de migranţi

După modificările legislative menţionate, într-o nouă încercare de operaţionalizare a acordului, Italia a trimis un al doilea grup de migranţi cu 50% mai mic decât primul pe 7 noiembrie 2024. Acest grup era format din 8 migranți, toți bărbați, proveniți din țări considerate sigure de Italia.

Şi în cazul acestora a fost iniţiată trierea la Shëngjin urmând deţinerea la Gjadër. Şi în cazul acestora instanţa specializată italiană a hotărât trimiterea lor pentru procedura analizării cererii de azil în Italia. De data aceasta însă, instanţa italiană a hotărât sesizarea CJUE pentru a se hotărî asupra compatibilităţii acordului (dintre Italia şi Republica Albania) şi legislaţiei italiene cu reglementările unionale.

6. POZIŢIONĂRI PRO ŞI CONTRA FAŢĂ DE ACORD

În contextul executării prevederilor acordului, faţă de acesta s-au pronunţat atât actori politici, organizaţii neguvernamentale având ca obiect protecţia drepturilor omului respectiv migraţia cât şi oameni simpli.

Printre cei care au exprimat opinii pozitive se numără preşedintele Comisiei Europene, Ursula von der Leyen, care a lăudat acordul, considerându-l un exemplu de gândire inovatoare și de împărțire echitabilă a responsabilităților cu țările terțe, în conformitate cu obligațiile din dreptul UE și dreptul internațional[29].

Poziţia Italiei este aceea că acordul este un instrument de descurajare a migraţiei ilegale şi ar putea fi o soluţie pentru Uniunea Europeană. [30] Regatul Ţărilor de Jos este interesat de proiectul în

[27] https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2024-10/cp240162en.pdf

[28] Directiva 2013/32/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 privind procedurile comune de acordare și retragere a protecției internaționale (reformare) publicată în JO L 180, 29.6.2013, p. 60–95.

[29] A se vedea spre exemplu: Top EU official lauds Italy-Albania migration deal but a court and a rights commissioner have doubts | AP News, https://apnews.com/article/eu-italy-albania-migration-asylum-rescue-court-91a92ebe5a0ea0e4273609a7ad0eed47.

[30] Prin vocea lui Giorgia Meloni: "Cel mai util element al acestui proiect este că poate reprezenta un instrument extraordinar de descurajare pentru migranții ilegali destinați să ajungă în Europa" și că "acordul ar putea fi replicat în

derulare al Italiei. Nu este de mirare că un partid de extremă-dreapta din această ţară prin vocea preşedintelui său este de părere că migranţii trebuie să meargă în "ţări de lumea a treia"[31].

Desigur există şi poziţii politice sceptice. Primul-ministru grec Kyriakos Mitsotakis a subliniat că acordul este bilateral şi nu poate fi replicat la nivelul Uniunii Europene şi că, în esenţă, dacă vrei să construieşti un zid mare trebuie să ai şi o uşă la fel de mare.[32]

Într-o mişcare menită şi să obţină capital politic, trei parlamentari italieni (din partide care nu se află la guvernare), au vizitat în ziua inaugurării centrele şi şi-au manifestat scepticismul că milioanele de euro din contribuţiile cetăţenilor italieni vor fi cheltuite eficient. Declaraţiile contondente ale acestora au făcut referire la extrateritorialitatea centrelor inclusiv prin referirea la acestea ca la teritoriul Italiei.[33]

Nu trebuie să uităm că înfiinţarea centrelor constituie un potenţial de dezvoltare a comunităţilor adiacente acestora. Locuitorii din Gjadër în frunte cu primarul lor privesc cu speranţa de bani şi locuri de muncă înfiinţarea centrelor după ce au întâmpinat iniţial ideea cu scepticism şi reticenţă.[34]

7. CONCLUZII

Acordul s-a confruntat de la început cu acuzaţii de încălcări ale drepturilor omului. Organizaţii internaţionale au criticat acordul, susţinând că implementarea acestuia ar putea avea un impact negativ asupra drepturilor omului, inclusiv dreptul la azil şi dreptul la un remediu adecvat şi enunţând temeri că migranții ar putea fi supuși unor condiții inumane în centrele de procesare.

Faptul că, în toate situaţiile de aplicare a acestuia, instanțele italiene au blocat încercările de a trimite migranți pentru procesare în Albania, ceea ce a dus la întoarcerea acestora în Italia, subliniază complexitatea juridică a acordului și necesitatea unei implementări riguroase și conforme cu legislația Uniunii Europene şi dreptul internațional public.

Aşa cum am arătat mai sus, impactul asupra comunităților locale nu trebuie neglijat. Pe de o parte acestea ar putea beneficia de pe urma fondurilor aduse în economia locală şi locurilor de muncă nou create. Pe de altă parte implementarea acordului ar putea duce inclusiv la posibile tensiuni sociale și economice. Toate acestea conduc la necesitatea ca autoritățile implicate să gestioneze aceste aspecte cu sensibilitate și să asigure sprijinul necesar pentru comunitățile gazdă.

Considerăm că acordul Italia-Albania privind migranții este un exemplu de externalizare a controlului frontierelor, o practică din ce în ce mai comună în politica migrației europene. Deși acordul are potențialul de a reduce presiunea asupra sistemului de azil italian și de a îmbunătăți

---

multe țări și ar putea deveni parte a soluției structurale a UE pentru criza migrației." https://www.theguardian.com/world/2024/oct/11/italy-migration-centres-open-albania-controversial-deal.

Ministrul italian de Externe, Antonio Tajani, a comentat despre acord şi centrele de migranţi că „Primim laude din toată Europa și vom continua să-l propunem ca model pentru alte țări, suntem gata să împărtășim ceea ce am făcut" și că „Este o decizie concretă și curajoasă care a obținut sprijin în întreaga Uniune Europeană", https://www.politico.eu/article/italy-albania-migrant-deal-distinct-uk-rwanda-scheme-antonio-tajani/.

[31] Spre exemplu, ministrul olandez de Externe, Caspar Veldkamp, a declarat, după întâlnirea cu omologul său italian Antonio Tajani la Roma, că Olanda este interesată de modelul creat prin acordul Roma-Tirana pentru înființarea de centre italiene pentru migranți pe teritoriul Albaniei. „Nu intenționăm să ne alăturăm acordului specific Italia-Albania, dar îl privim cu mare interes pentru că dorim, de asemenea, să explorăm idei noi și posibilități de noi locuri pentru a controla fluxurile migratorii. Italia a făcut toate acestea în cadrul legislației europene și al convenției privind drepturile omului. Trebuie să inovăm și să gândim în afara cutiei" a spus oficialul olandez. A se vedea şi https://gazetadita.al/ekstremistet-e-be-pro-modelit-italo-shqiptar-emigrantet-te-shkojne-ne-vendet-e-3-ta/ .

[32] A se vedea www.albaniandailynews.com.

[33] „Trimiterea într-o țară din afara Europei este exact mesajul. Suntem un continent bazat pe drepturile omului. Aș considera această tabără un eșec pentru ceea ce a început și întoarcerea imediată a 4 dintre imigranți arată că aceasta nu este o soluție. Vedem cum milioane de euro de cetățeni italieni sunt arse prin această inițiativă", a declarat deputatul de opoziție italian Roberto Magi. „Extrateritorialitatea este ceva ce aparține ambasadelor și zonelor de zbor, iar aici ne aflăm în fața unui mediu cu un zid de fier foarte înalt lângă un munte. Nu știm ce criterii se folosesc pentru imigranții capturați și am văzut că ieri a fost o greșeală la aceste criterii", a declarat deputatul de opoziție Roberto Valaschiani." A se vedea https://lajmifundit.al/aktualitet/opozita-italiane-zbarkon-ne-gjader-kritika-melonit-shkelen-te-drejtat-i1270517.

[34] A se vedea pe larg: https://www.nzz.ch/english/italian-migrant-camp-is-reviving-struggling-albanian-village-ld.1855381.

gestionarea fluxurilor migratorii, este esențial ca implementarea acestuia să fie realizată cu respectarea strictă a drepturilor omului și a normelor internaționale.

Un alt aspect important este transparența și responsabilitatea în gestionarea centrelor de procesare. Autoritățile italiene și albaneze trebuie să colaboreze îndeaproape pentru a asigura condiții adecvate pentru migranți și pentru a preveni abuzurile. De asemenea, este crucial ca organizațiile internaționale și societatea civilă să fie implicate în monitorizarea și evaluarea implementării acordului.

În concluzie, acordul Italia-Albania privind migranții reprezintă o inițiativă ambițioasă și necesară în contextul crizei migrației din Mediterana. Cu toate acestea, succesul său depinde de angajamentul ambelor părți de a respecta drepturile fundamentale ale migranților și de a asigura o implementare transparentă și responsabilă. Numai printr-o abordare echilibrată și umanitară se poate spera atât la gestionarea eficientă a provocărilor migrației cât și la protejarea demnității și drepturilor celor mai vulnerabili.

8. BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

1. Directiva 2013/32/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 privind procedurile comune de acordare și retragere a protecției internaționale (reformare) publicată în JO L 180, 29.6.2013, p. 60–95.

2. Hotărârea Curții de Justiție a Uniunii Europene în cazul C-406/22, Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky.

3. **Agenția pentru drepturi fundamentale ale Uniunii Europeane**, Manual de drept european în materie de azil, frontiere și imigrație – Ediția 2014, Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, 2014, ISBN 978-92-871-9964-5 (Consiliul Europei).

4. Protocollo tra il Governo della Repubblica Italiana e il Consiglio dei ministri della Repubblica di Albani per il rafforzamento della colaborazione in materia migratoria

5. **Adrian Băncilă**, Reglementări în domeniul azilului și protecției internaționale în România, Craiova, Editura Sitech, 2023, ISBN 978-606-11-8314-2

Webgrafie selectivă[35]

1. https://www.nzz.ch/english/italian-migrant-camp-is-reviving-struggling-albanian-village-ld.1855381

2. https://lajmifundit.al/aktualitet/opozita-italiane-zbarkon-ne-gjader-kritika-melonit-shkelen-te-drejtat-i1270517

3. www.albaniandailynews.com

4. https://gazetadita.al/ekstremistet-e-be-pro-modelit-italo-shqiptar-emigrantet-te-shkojne-ne-vendet-e-3-ta/

5. https://apnews.com/article/eu-italy-albania-migration-asylum-rescue-court-91a92ebe5a0ea0e4273609a7ad0eed47

6. https://www.theguardian.com/world/2024/oct/11/italy-migration-centres-open-albania-controversial-deal

7. https://lajmifundit.al/aktualitet/opozita-italiane-zbarkon-ne-gjader-kritika-melonit-shkelen-te-drejtat-i1270517

8. https://www.reuters.com/world/europe/rome-court-rejects-orders-detain-migrants-albania-2024-10-18/

9. https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2024-10/cp240162en.pdf

10. https://lajmifundit.al/aktualitet/dy-te-mitur-dy-te-semure-rende-12-emigrante-shkojne-ne-gjader-4-ktheh-i1270475

11. https://www.panorama.com.al/dritare-me-hekura-brenda-qendrave-pritese-ne-shengjin-e-gjader-si-do-te-funksionoje-siguria-perjashtohet-nderhyrja-e-autoriteteve-shqiptare-ne-rast-konflikti-mes-refugjateve/

12. https://evz.ro/acordul-de-migratie-italia-albania-controverse-si-obstacole-legale-corespondenta-de-la-bruxelles.html

[35] consultată la 20.11.2024.

AMENINȚĂRILE RĂZBOIULUI HIBRID LA FRONTIERELE EXTERNE ALE UNIUNII EUROPENE

Conf.univ.dr. Gabriel PEREȘ
Academia de Poliție Alexandru Ioan Cuza
gabriel.peres@academiadepolitie.ro

Abstract: *In recent years, the European Union has been preoccupied with threats to its security, including hybrid warfare at its external borders. Some of these threats include disinformation campaigns, cyber attacks and media manipulation. Hybrid warfare can be used in a variety of contexts, and while it may be less violent than armed conflict, hybrid warfare can be just as dangerous, destabilizing society, and undermining the political and economic integrity of countries. The main challenges to peace and stability in the EU Eastern and Southern neighborhood further highlight the need for the EU to adapt and increase capabilities as a security provider, with a strong focus on the close external and internal security nexus.*

To counter hybrid warfare, the state must be aware of potential threats and strengthen its cyber and information security capabilities, build relationships with others, and work to promote transparency and democracy.

Keywords: *European Union, hybrid warfare, armed conflict, destabilization, responsiveness*

Abstract: *În ultimii ani, Uniunea Europeană a fost preocupată de amenințările la adresa securității sale, inclusiv de războiul hibrid la frontierele sale externe. Unele dintre aceste amenințări includ campanii de dezinformare, atacuri cibernetice și manipulare a mass-mediei. Războiul hibrid poate fi folosit într-o varietate de contexte și, deși poate fi mai puțin violent decât conflictele armate, războiul hibrid poate fi la fel de periculos, deoarece poate destabiliza societățile și poate submina integritatea politică și economică a țărilor. Principalele provocări la adresa păcii și a stabilității în vecinătatea estică și sudică a UE evidențiază în continuare necesitatea ca Uniunea să își adapteze și să își sporească capacitățile în calitate de furnizor de securitate, cu un accent puternic pe legătura strânsă dintre securitatea externă și cea internă.*

Pentru a contracara războiul hibrid, statele trebuie să fie conștiente de amenințările potențiale și să-și consolideze capacitățile în domeniul securității cibernetice și a informațiilor, să își întărească relațiile cu aliații și să lucreze la promovarea transparenței și a democrației.

Cuvinte cheie: *Uniunea Europeană, război hibrid, conflicte armate, destabilizare, capacitate de reacție*

Considerații preliminare

Caracteristicile amenințărilor hibride sunt definite atât la nivelul Organizației Tratatului Atlanticului de Nord (NATO) cât și la nivelul Uniunii Europene (Comisia Europeană, *Comunicare comună către Parlamentul European şi Consiliu - Cadrul comun privind contracararea amenințărilor hibride - Un răspuns al Uniunii Europene*, Bruxelles, 6.4.2016, JOIN(2016) 18 final).

Conflictul hibrid este definit drept *o interacțiune dinamică între elemente de hard power (consolidarea forțelor militare, dispunerea de forțe și capabilități militare în zone de conflict, finanțarea unor mișcări separatiste, activități de destabilizare și subminare a securității unui stat sau regiuni) și soft power (menținerea unei dependențe economice sau energetice, aplicarea de sancțiuni economice, derularea unor campanii de propagandă, dezinformare și influențare, derulare de atacuri cibernetice, etc.),* explică intelligence.sri.ro.

Amenințările hibride se referă la un amestec de activități care combină adesea metode convenționale și neconvenționale care pot fi utilizate într-o manieră coordonată de actori statali și

nestatali, rămânând în același timp sub pragul războiului declarat oficial. Obiectivul nu este doar de a provoca daune directe și de a exploata vulnerabilitățile, ci și de a destabiliza societățile și de a crea ambiguitate pentru a împiedica luarea deciziilor[1].

În documentul adoptat la finalul summitului NATO de la Bruxelles din iunie 2021 este precizat că aliații promit să se apere în fața „amenințărilor cibernetice şi hibride, amenințărilor asimetrice, inclusiv în fața campaniilor de dezinformare, utilizării rău intenţionate a tehnologiilor emergente şi a tehnologiilor perturbatoare tot mai sofisticate".

Termenul ***război hibrid*** este folosit deci pentru a descrie un nou tip de conflict caracterizat prin utilizarea simultană a unei varietăți de tactici și tehnici neconvenționale de luptă armată, inclusiv propagandă, dezinformare, manipulare și campaniile de influențare a opiniei publice operațiuni psihologice, cyberatacuri, utilizarea forței speciale și a grupurilor de voluntari, precum și destabilizarea politică și economică exploatând vulnerabilitățile statului vizat.

Este un tip de conflict care are rolul de a intimida, manipula, influența și destabiliza adversarul, înainte de a se recurge la utilizarea forței militare.

De asemenea, războiul hibrid poate fi o combinație între războiul convențional și cel neconvențional, care urmărește să obțină avantaje strategice prin provocarea haosului, confuziei și instabilității în rândul adversarului. Acest tip de conflict poate fi utilizat de către state, organizații teroriste sau grupuri de insurgență și poate fi folosit atât în războaie de agresiune, cât și în conflicte interne sau internaționale.

„*Noțiunea de război hibrid ajută la definirea conflictelor actuale care combină intimidarea strategică a statelor cu arme de distrugere în masă, operațiuni comune care implică și unități speciale, și mercenari, și manevre de dezinformare la scară largă*", explică pentru publicația franceză Le Monde Thomas Gomart, directorul Institutului Francez de Relații Internaționale (IFRI).

Războiul hibrid poate fi folosit în diferite contexte, conflicte regionale, competiție economică sau lupta pentru influență globală. Acesta poate fi dificil de contracarat, deoarece este adesea dificil de identificat inițiatorul și de a-i atribui vinovăția. Prin urmare, abordarea unei strategii de apărare adecvate împotriva războiului hibrid poate necesita o colaborare între diferite agenții guvernamentale, europene și internaționale, precum și o creștere a vigilanței publicului și a societății civile. Combaterea acestor amenințări implică o abordare cuprinzătoare și integrată care să includă atât dimensiunea militară, cât și cea civilă.

Într-un război hibrid, rolul populației civile este central. În prezent, în contextul existenței platformelor digitale și a rețelelor sociale, este extrem de ușor pentru autorii amenințărilor hibride să le pună în aplicare[2].

Demersul științific își propune să aducă în atenție pericolul generat de războiul hibrid ca un nou tip de provocare la adresa securității și nivelul de reacție al Uniunii Europene (UE) și Organizației Tratatului Atlanticului de Nord. De asemenea se aduce în atenție și pericolul provocat de existența tehnologiilor disponibile pentru a influența condițiile meteorologice și utilizarea acestora în scopuri militare sau politice.

1. Capacitatea de reacție la nivel european împotriva amenințărilor hibride

În ultimii ani, Uniunea Europeană a fost confruntată cu provocări în creștere în ceea ce privește securitatea la frontierele externe, inclusiv prin utilizarea de către statele terțe a tacticii de război hibrid. Alte amenințări la adresa securității UE includ migrația ilegală, traficul de droguri și de ființe umane, criminalitatea organizată și acțiunile teroriste.

În ultimii ani, UE a luat măsuri pentru a-și consolida capacitățile de securitate la frontierele sale, inclusiv prin intermediul Agențiilor Europene specializate care furnizează expertiză tehnică,

[1] Comisia Europeană - Comunicat de presă, *Securitate: UE consolidează răspunsul la amenințările hibride,* Bruxelles, 6 aprilie 2016.

[2] https://mediacritica.md/peinteles-ce-inseamna-razboi-hibrid/

ajută la coordonarea și implementarea politicilor și programelor UE și sprijină Statele Membre în activitățile lor.

Atât UE cât și NATO lucrează împreună pentru a îmbunătăți capacitatea de reacție a Europei la amenințările hibride și de a preveni astfel de atacuri prin dezvoltarea de strategii și politici comune. Aceasta implică o abordare comprehensivă, care include atât acțiuni militare vizate în primul rând de NATO, cât și civile vizate de UE.

Implementarea abordării comprehensive poate implica o serie de etape, cum ar fi:

- ✓ Identificarea tipurilor de amenințări și a actorilor implicați;
- ✓ Identificarea participanților în procesul de dezvoltare a unui răspuns comun;
- ✓ Dezvoltarea unei strategii integrate și coordonate pentru răspuns;
- ✓ Stabilirea Planului de Acțiune etapizat;
- ✓ Implementarea Strategiei și monitorizarea progresului în vederea asigurării eficacității și eficienței acesteia;
- ✓ Evaluarea rezultatelor și ajustarea Strategiei în consecință.

În acest sens, UE și NATO au pus în aplicare mai multe măsuri, inclusiv consolidarea cooperării dintre statele membre, consolidarea capacității de răspuns rapid la amenințări hibride, dezvoltarea de capacități de analiză și de informații și creșterea cooperării dintre organizații civile și militare, deoarece acțiunile sunt îndreptate atât împotriva obiectivelor strategice din sectorul civil cât și împotriva structurilor de apărare incluzând aici toate componentele acestora.

În plus, atât UE cât și NATO colaborează și cu alte organizații și parteneri internaționali pentru a dezvolta strategii și politici comune în vederea combaterii amenințărilor hibride și pentru a îmbunătăți securitatea la nivel global.

UE a creat ***Cadrul comun privind contracararea amenințărilor hibride***[3] în 2016, document care acoperă o gamă largă de amenințări, inclusiv propaganda, dezinformarea, atacurile cibernetice și campaniile de influențare sau intimidare. Cadrul vizează să sporească reziliența UE și a statelor membre la amenințările hibride, să îmbunătățească capacitatea de detectare și de răspuns și să promoveze coordonarea între diferitele Organizații și Agenții ale UE.

Ca parte a măsurilor prevăzute în acest context, în 2016, a fost creată în cadrul Serviciului European de Acțiune Externă (SEAE)[4], celula de fuziune a UE împotriva amenințărilor hibride care să constituie un centru unic pentru analizarea amenințărilor hibride pentru instituțiile UE, iar în 2017, a fost înființat la Helsinki, la inițiativa Finlandei, ***Centrul European de Excelență pentru Combaterea Amenințărilor Hibride (***HybridCoE, https://www.hybridcoe.fi/).

Scopul Centrului este de a sprijini eforturile statelor membre în lupta împotriva amenințărilor hibride prin consolidarea capabilităților militare și cgiar civile, îmbunătățirea rezilienței statelor și instituțiilor acestora, aprofundarea cooperării UE – NATO în combaterea amenințărilor hibride. Avantajul este punerea în comun a expertizei practicienilor, reprezentanților mediului academic și a mediului de afaceri în folosul statelor membre și a instituțiilor acestora.

Centrul are un spectru larg de analiză, concentrându-se pe o gamă variată de tactici și strategii utilizate în războiul hibrid. Aceste amenințări sunt adesea caracterizate printr-o natură complexă, combinând elemente atât militare, cât și non-militare, și pot fi adaptate rapid la contextul specific.

[3] Comisia Europeană, Bruxelles, 6.4.2016, JOIN(2016)18 final

[4] Serviciul European de Acțiune Externă (European External Action Service – eng.), a fost creat în 2010 prin Tratatul de la Lisabona. Serviciul este responsabil pentru coordonarea politicii externe și de securitate a UE și are rolul de a promova interesele acesteia în relațiile cu alte țări și organizații internaționale, de a dezvolta politici externe comune și de a coordona operațiunile UE în domeniul securității și al afacerilor externe. Serviciul este condus de Înaltul Reprezentant al UE pentru Afaceri Externe și Politică de Securitate, care are și funcția de Vicepreședinte al Comisiei Europene. Înaltul Reprezentant este o poziție de conducere în cadrul politicii externe și de securitate comună a Uniunii Europene (PESC). Această funcție a fost creată prin Tratatul de la Amsterdam din 1997 și a fost concepută pentru a consolida și a coordona politica externă a Uniunii Europene.

De asemenea, beneficiază de susținerea UE și NATO, reprezentând o punte de comunicare, evaluare și analiză. România a devenit membru HybridCoE la 14 noiembrie 2018, arătând interesul țării noastre în consolidarea securității europene. Alți membrii sunt: Austria, Canada, Republica Cehă, Danemarca, Estonia, Finlanda, Franța, Germania, Italia, Letonia, Lituania, Norvegia, Polonia, Spania, Suedia, Olanda, Marea Britanie și Statele Unite.

Amenințările hibride sunt descrise în ***Cadrul comun privind contracararea amenințărilor hibride*** ca fiind un ansamblu de „activități coercitive și subversive, de metode convenționale și neconvenționale (de exemplu, diplomatice, militare, economice, tehnologice), care pot fi utilizate într-un mod coordonat de actorii statali sau nestatali pentru a realiza obiective specifice, rămânând însă sub limita pragului de stare de război declarată oficial. De regulă, accentul se pune pe exploatarea vulnerabilităților țintei vizate și pe generarea unei ambiguități în scopul împiedicării proceselor decizionale.

Campaniile de dezinformare masive, care utilizează platforme de comunicare socială pentru a controla discursul politic sau pentru a radicaliza, a recruta și coordona actori intermediari pot constitui vectori ai amenințărilor hibride”[5]

Cadrul comun, a fost urmat în 2018 de ***Comunicarea comună privind creșterea rezilienței și consolidarea capacităților de reacție la amenințările hibride***[6], care prevede că ”*Înaltul Reprezentant și Comisia au depus eforturi consecvente pentru consolidarea capacităților UE și pentru a sprijini în mod eficace statele membre în a combate amenințările hibride și amenințările chimice, biologice, radiologice și nucleare. S-au obținut deja rezultate tangibile în domenii precum comunicările strategice, conștientizarea situației, consolidarea nivelului de pregătire și de reziliență și consolidarea capacității de reacție în situații de criză....Campaniile hibride sunt multidimensionale, combinând măsuri coercitive și subversive, utilizând atât instrumente și tactici convenționale, cât și unele neconvenționale (diplomatice, militare, economice și tehnologice) pentru a destabiliza adversarul. Acestea sunt concepute pentru a fi dificil de detectat sau atribuit și pot fi utilizate atât de actori statali, cât și de actori nestatali....Consolidarea rezilienței la aceste amenințări și îmbunătățirea capacităților constituie, în principal, responsabilitatea statelor membre. Cu toate acestea, instituțiile UE au luat deja o serie de măsuri pentru a contribui la consolidarea eforturilor naționale. Acestea au inclus acțiuni desfășurate în strânsă colaborare cu alți actori internaționali, în special NATO, iar astfel de activități ar putea fi aprofundate în continuare sub forma sprijinului acordat statelor membre în domenii precum răspunsul rapid*”.

NATO a adoptat, de asemenea, o abordare comprehensivă și integrată de combatere a amenințărilor hibride. Aceasta include dezvoltarea capacităților militare și civile pentru a răspunde la amenințările hibride, inclusiv prin consolidarea capacităților de securitate cibernetică și dezvoltarea capacităților de detectare și de răspuns la atacurile cibernetice. NATO colaborează, așa cum am văzut, cu UE în combaterea amenințărilor hibride, inclusiv prin intermediul ***Centrului European de Excelență pentru Combaterea Amenințărilor Hibride.***

Acțiunile NATO, pe lângă aspectele referitoare la analiză, evaluare, antrenament și exerciții, se orientează și pe descurajare, prin dezvoltarea unor instrumente, atât civile cât și militare, pentru prevenirea și răspunsul adecvat la amenințările hibride.

Toate aceste elemente se regăsesc și în ***Conceptul Strategic*** adoptat la summitul de la Madrid din iunie 2022, unde NATO se angajează să continue sprijinul oferit și partenerilor săi pentru combaterea amenințărilor hibride[7].

---

[5] *Comunicare comună către Parlamentul European și Consiliu - Cadrul comun privind contracararea amenințărilor hibride Un răspuns al Uniunii Europene*, Bruxelles, 6.4.2016, JOIN(2016)18 final, p. 2, disponibil la adresa http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A52016JC0018 , accesat la data de 23.03.2023.

[6] Comunicarea Comună către PE, Consiliul European și Consiliu, *Creșterea rezilienței și consolidarea capacităților necesare pentru a aborda amenințările hibride*, Bruxelles, 13.6.2018, JOIN (2018) 16 final, p.1, disponibil la https://eur-lex.europa.eu/legal content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:52018JC0016, accesat la data de 23.03.2023.

[7] Oana-Mihaela Mocanu, Ana-Maria Andreea Anghelescu, *Consolidarea parteneriatului UE-NATO în combaterea amenințărilor hibride în contextul procesului de adaptare strategică,* p.3, Institutul European din România, București septembrie 2022.

Strategia privind uniunea securității pentru perioada 2020-20251[8], adoptată de Comisie, definește principalele priorități ale UE în domeniul securității și ia în calcul amenințările hibride, iar la 18.10.2023, la Bruxelles, a fost adoptat *Al șaselea raport privind progresele înregistrate în punerea în aplicare a Strategiei UE privind uniunea securității*[9].

O serie de instrumente au fost elaborate, revizuite și consolidate pentru a spori capacitatea Uniunii de a aborda în mod eficace amenințările hibride, astfel cum se descrie în cel de ***Al șaptelea raport intermediar privind amenințările hibride,*** publicat la 14 septembrie 2023[10].

Printre aceste instrumente se numără:

- setul de instrumente al UE pentru contracararea amenințărilor hibride, pentru a asigura un cadru pentru un răspuns coordonat și bine informat la amenințările hibride și campaniile hibride;
- activitatea în curs pentru a înființa echipe ale UE de răspuns rapid la amenințările hibride pentru un sprijin adaptat pe termen scurt pentru statele membre, țările partenere și misiunile și operațiunile din cadrul politicii de securitate și apărare comună (PSAC);
- Protocolul revizuit al UE pentru combaterea amenințărilor hibride („EU Playbook")[11] , care descrie procesele și structurile Uniunii care abordează amenințările hibride și campaniile hibride;
- orientările revizuite de punere în aplicare a Cadrului privind un răspuns diplomatic comun al UE la activitățile cibernetice răuvoitoare[12] („setul de instrumente pentru diplomația cibernetică"), care permite dezvoltarea unor strategii susținute, adaptate, coerente și coordonate împotriva entităților care reprezintă amenințări cibernetice persistente;
- setul de instrumente pentru combaterea acțiunilor străine de manipulare a informațiilor și a ingerințelor străine (FIMI), pentru a consolida instrumentele existente ale Uniunii pentru prevenirea, descurajarea și răspunsul la FIMI;
- politica UE în domeniul apărării cibernetice[13], pentru a stimula capacitățile de apărare cibernetică ale UE, a spori conștientizarea situației și a coordona întreaga gamă de opțiuni defensive disponibile, pentru a consolida reziliența, a răspunde la atacurile cibernetice și a asigura solidaritatea și asistența reciprocă.

Declarația subliniază un efort semnificativ al Uniunii Europene de a se adapta la un peisaj de securitate din ce în ce mai complex și de a face față amenințărilor hibride, care reprezintă o combinație de instrumente convenționale și neconvenționale, utilizate într-un mod coordonat pentru a submina stabilitatea și a atinge obiective politice specifice.

Pentru a contracara pericolul generat de războiul hibrid, este necesară o abordare cuprinzătoare și multidimensională, care să includă măsuri de securitate cibernetică, consolidare a instituțiilor democratice, contracararea propagandei și dezinformării, precum și cooperare internațională între state și organizații pentru identificarea și contracararea amenințărilor.

Combaterea amenințărilor hibride necesită o abordare integrată și coordonată, implicând atât capacitățile militare, cât și civile precum și cooperarea între organizații și statele membre.

2. Războiul meteorologic indus – un alt fel de război hibrid?

Termenul "*război meteorologic indus*" se referă la utilizarea tehnologiilor avansate pentru a manipula condițiile meteorologice prin modificarea vremii pentru a provoca evenimente meteorologice extreme sau a influența condițiile meteorologice într-o anumită zonă în scop militar sau politic. Această practică este cunoscută și sub denumirea de "*modificarea vremii*" sau "*geoinginerie*[14]". Conceptul este controversat și este lansat mai mult teoretic.

[8] COMUNICARE A COMISIEI referitoare la Strategia UE privind uniunea securității, Bruxelles, 24.7.2020, COM(2020) 605 final.
[9] COM(2023) 665 final.
[10] SWD(2023) 315.
[11] SWD(2023) 116.
[12] 10289/23 din 8 iunie 2023.
[13] JOIN(2022) 49
[14] Cercetători din întreaga lume experimentează de zeci de ani acest tip de proiect care urmărește condiționarea diferitelor aspecte ale climei după bunul plac pentru a provoca sau preveni precipitațiile în locuri specifice, pentru a gestiona nivelul radiației solare sau pentru a reduce dioxidul de carbon din aer.

Deși există câteva tehnologii disponibile pentru a influența condițiile meteorologice, utilizarea lor în scopuri militare sau politice poate fi considerată o amenințare la adresa mediului înconjurător și a populațiilor din zonele implicate. De exemplu, tehnologiile de inducere a ploii pot fi utilizate pentru a declanșa inundații într-o regiune sau pentru a preveni ploile într-o altă regiune, afectând astfel producția agricolă și economia unei țări.

În plus, modificarea vremii aduce efecte negative asupra sănătății umane și a mediului înconjurător, având în vedere aici creșterea nivelului de poluare și creșterea riscului de dezastre naturale.

Există deja o serie de tehnologii care ar putea fi utilizate într-un război meteorologic indus, cum ar fi:

✓ Dispersarea de substanțe chimice în atmosferă pentru a modifica proprietățile norilor și a influența precipitațiile;

✓ Utilizarea undelor electromagnetice pentru a influența nivelul de umiditate într-o anumită zonă;

✓ Amplificarea unor fenomene meteorologice naturale, cum ar fi furtunile sau uraganele, prin utilizarea tehnologiilor de încălzire a atmosferei.

Cu toate acestea, nu există dovezi clare că un război meteorologic indus a avut loc vreodată și mulți experți sunt sceptici cu privire la posibilitatea de a manipula în mod eficient condițiile meteorologice într-un mod controlat.

De asemenea, este important de menționat faptul că, în timp ce modificarea vremii poate fi utilizată în scopuri benefice, cum ar fi reducerea riscului de inundații sau a secetei, utilizarea acesteia în scopuri ostile ar fi contrară legii internaționale și ar fi considerată un act de agresiune.

Acesta este motivul pentru care, utilizarea tehnologiilor de inducere a vremii în scopuri militare sau politice este interzisă prin tratatele și convențiile internaționale.

Utilizarea modificărilor climatice a fost interzisă formal prin Convenția de la Geneva din 18 mai 1977 (intrată în vigoare la 5 octombrie 1978) *privind interzicerea utilizării în scopuri militare sau oricare alte scopuri ostile a tehnicilor de modificare a mediului* (Environmental Modification Convention, Enmod), Convenție ratificată de România prin Decretul nr.100 din 28 martie 1983.

Potrivit Convenției ”*statele semnatare se angajează să nu utilizeze în scopuri militare sau oricare alte scopuri ostile tehnicile de modificare a mediului cu efecte larg răspândite, de lungă durată sau grave, ca mijloace care provoacă distrugeri, daune sau prejudicii altui stat parte*”

Opinia internațională a avut mereu ca preocupare primordială salvarea mediului având în vedere războaiele desfășurate în diferite locuri pe Pământ, poluarea din diferite surse, încălzirea globală etc, au fost discutate probleme precum prevenirea și diminuare afectării climatice, dar nu au fost interzise până acum experimentele efectuate în domeniul geoingineriei climatice.

”Modificarea vremii” și ”geoingineria” sunt concepte legate de intervenția umană în sistemele naturale ale Pământului pentru a obține anumite rezultate.

Acestea pot fi văzute ca tehnologii cu potențial de a influența clima și condițiile meteorologice, dar ele ridică și preocupări serioase legate de impactul asupra mediului și asupra societății. Geoingineria este un domeniu care explorează posibilitatea de a interveni în sistemele naturale ale Pământului pentru a contracara efectele schimbărilor climatice sau pentru a adapta mediul într-un mod dorit.

Modificarea vremii implică manipularea condițiilor meteorologice pentru a obține anumite rezultate dorite la nivel local sau regional. Aceasta poate include inducerea ploilor prin dispersia de nucleare de condensare sau crearea de nori pentru a preveni sau disipa grindina.

Conceptele pot include deci, utilizarea tehnologiilor precum avioane care pulverizează substanțe chimice în atmosferă pentru a induce ploaie sau pentru a împiedica formarea de nori, precum și utilizarea de undele electromagnetice pentru a influența mișcarea și intensitatea furtunilor sau desfășurarea diferitelor experimente în acest sens.

De la utilizarea civilă, pașnică, la folosința militară, ostilă nu e adesea decât un pas, astfel manipularea condițiilor meteorologice în scop militar sau politic este interzisă la nivel internațional, ***controlul vremii*** fiind considerat arma supremă de distrugere în masă. Nu există dovezi clare prin

care să se dovedească că astfel de experimente au fost folosite ca latură a războiului hibrid, însă modificările climatice ne îndeamnă să conștientizăm că dezvoltarea științifică trebuie să aibă o latură protectoare pentru întreaga planetă.

Concluzii

Datorită diversității și lungimii frontierelor externe ale Uniunii Europene, dependenței de infrastructură critică și diviziunilor interne, statele membre sunt expuse la riscuri crescute acestor amenințări. Combaterea războiului hibrid necesită o cooperare strânsă între statele membre ale UE, instituțiile europene și partenerii internaționali, precum și investiții în securitate cibernetică, educație media și consolidarea rezilienței.

Într-adevăr, Uniunea Europeană a recunoscut în mod explicit că amenințările hibride reprezintă o provocare majoră pentru securitatea și stabilitatea sa. Aceste amenințări, prin natura lor complexă și multifațetată, exploatează în mod strategic vulnerabilitățile statelor membre, cu scopul de a submina încrederea în instituții, a polariza societatea și, în cele din urmă, a slăbi coeziunea europeană. Astfel, Înaltul Reprezentant și Comisia lucrează împreună cu statele membre în acest sens.

Consolidarea gradului de conștientizare a situației prin monitorizarea și evaluarea riscurilor pot duce la diminuarea vulnerabilitățile UE. Prin înțelegerea naturii acestor amenințări și prin adoptarea unor măsuri coordonate la nivel european și național, putem construi o societate mai rezilientă și mai capabilă să facă față acestor provocări.

Elaborarea strategiilor coerente care să facă față amenințărilor hibride și care să includă măsuri de prevenire, detectare și răspuns reprezintă factorul determinant pentru statele membre, care să fie în același timp coordonate și adaptate la contextul specific al fiecărei țări, dar și la situația globală.

În ceea ce privește impactul războiului meteorologic indus, este dificil de evaluat, deoarece nu există nicio bază reală pe care să se poată face astfel de speculații. Cu toate acestea, dacă am presupune că un astfel de război este posibil și ar fi dus la modificări semnificative ale vremii, ar putea avea un impact devastator asupra mediului și vieții umane.

Pe de altă parte, modificările climatice cauzate de astfel de acțiuni ar putea avea efecte pe termen lung asupra mediului, ducând la schimbări majore în ecosistemele naturale, inclusiv în domeniile vitale supraviețuirii umane.

Bibliografie

✓ Dr. Teodor FRUNZETI, Cristian BĂRBULESCU, *Reziliența națională la amenințările hibride și cultura de securitate. un cadru de analiză.,* Revista Impact Strategic Nr.1/2 (66-67)/2018, Editura Universității Naționale de Apărare „CAROL I" București;

✓ Oana-Mihaela Mocanu, Ana-Maria Andreea Anghelescu, *Consolidarea parteneriatului UE-NATO în combaterea amenințărilor hibride în contextul procesului de adaptare strategică,* p.3, Institutul European din România, București septembrie 2022;

✓ Comunicare comună către Parlamentul European şi Consiliu - *Cadrul comun privind contracararea amenințărilor hibride Un răspuns al Uniunii Europene*, Bruxelles, 6.4.2016, JOIN(2016)18 final;

✓ Comunicarea Comună către Parlamentul European, Consiliul European și Consiliu, *Creșterea rezilienței și consolidarea capacităților necesare pentru a aborda amenințările hibride*, Bruxelles, 13.6.2018, JOIN(2018) 16 final;

✓ Comisia Europeană - Comunicat de presă, *Securitate: UE consolidează răspunsul la amenințările hibride,* Bruxelles, 6 aprilie 2016;

✓ COMUNICARE A COMISIEI referitoare la *Strategia UE privind uniunea securității*, Bruxelles, 24.7.2020, COM(2020) 605 final;

✓ Document de lucru - *Al șaptelea raport de progres privind punerea în aplicare a Cadrului comun din 2016 privind combaterea amenințărilor hibride* și *Comunicarea comună din 2018 privind*

creșterea rezilienței și consolidarea capacităților de abordare a amenințărilor hibride, Brussels, 14.9.2023, SWD(2023) 315;

✓ Council Conclusions on Complementary Efforts to Enhance Resilience and Counter Hybrid Threats, Brussels, 10 December 2019;

✓ Comunicare comună către Parlamentul European și Consiliu - *Al șaselea raport privind progresele înregistrate în punerea în aplicare a Strategiei UE privind uniunea securității*, Bruxelles, 18.10.2023 COM(2023) 665 final;

✓ NATO Secretary General's Annual Report 2019, NATO (19 March 2020);

✓ http://www.e-scoala.ro/psihologie/manipulare_razboi_psihologic.html

✓ https://adevarul.ro/blogurile-adevarul/scenariile-haarp-despre-construirea-noilor-arme-2241182.html

✓ https://mediacritica.md/peinteles-ce-inseamna-razboi-hibrid/

✓ https://searchnewsglobal.wordpress.com/2014/02/03/arma-suprema-de-distrugere-in-masa-controlul-vremii/

✓ https://mediastiri.ro/tehnologia-haarp-este-considerata-o-arma-neconventionala-cu-care-se-pot-provoca-la-comanda-catastrofe-naturale/

✓ https://www.hybridcoe.fi/

PROVOCĂRI ALE UTILIZĂRII INTELIGENȚEI ARTIFICIALE ÎN SISTEMUL DE JUSTIȚIE

Ionuț-Daniel DUMITRAȘCU
Departamentul de Poliție, Facultatea de Poliție, Academia de Poliție A.I. Cuza
ionut.dumitrascu@academiadepolitie.ro

Rezumat: *Inteligența artificială a devenit un instrument cu impact transformator în diverse sectoare ale societății și promite progrese semnificative, inclusiv în sistemul de justiție. Cu toate acestea, integrarea inteligenței artificiale în justiție ridică provocări majore, în special cele legate de transparență, responsabilitate și etica decizională. Acest articol analizează dualitatea utilizării inteligenței artificiale în sistemul de justiție, evidențiind atât beneficiile, cât și riscurile. În plus, studiul abordează cadrul european de reglementare în domeniu și propune strategii pentru a echilibra inovația tehnologică cu principiile fundamentale ale justiției, asigurând premisele unui sistem transparent, echitabil și de încredere. Totodată, sunt abordate teme concrete de cercetare, precum cele din domeniul riscului de recidivă, evaluarea sincerității persoanelor și investigarea unor tipuri de infracțiuni.*

Cuvinte cheie: *inteligența artificială, sistem de justiție, transparența algoritmică, etică juridică, evaluarea sincerității, risc de recidivă, modele hibride.*

Abstract: *Artificial intelligence has become a tool with transformative impact in various sectors of society and promises significant advances, including in the justice system. However, the integration of artificial intelligence in justice poses major challenges, in particular those related to transparency, accountability and decision-making ethics. This article analyzes the duality of using artificial intelligence in the justice system, highlighting both benefits and risks. In addition, it discusses the European regulatory framework in the field and proposes strategies to balance technological innovation with the fundamental principles of justice, ensuring the prerequisites for a transparent, fair and trustworthy system. It also addresses concrete research topics such as the risk of recidivism, the assessment of individuals' honesty and the investigation of certain types of crime.*

Key words: *artificial intelligence, justice system, algorithmic transparency, legal ethics, deception assessment, recidivism risk, hybrid models.*

INTRODUCERE

În contextul avansului tehnologic accelerat din secolul XXI, inteligența artificială a devenit un instrument inovator cu un impact profund asupra diverselor sectoare ale societății, inclusiv asupra sistemului de justiție. Promisiunile inteligenței artificiale în acest domeniu sunt reprezentate de creșterea eficienței proceselor judiciare, reducerea timpului necesar pentru analizarea volumelor mari de date juridice, standardizarea deciziilor și îmbunătățirea accesului la justiție pentru cetățeni. Aceste beneficii, potențial transformative, au generat un interes crescut din partea legiuitorilor, practicienilor și cercetătorilor, care au explorat și explorează în permanență modalități de integrare a acestor tehnologii în mecanismele juridice tradiționale.

După cum vom vedea, utilizarea inteligenței artificiale în justiție nu este lipsită de riscuri și controverse. Modelele algoritmice ridică întrebări serioase privind transparența, responsabilitatea și etica decizională.

Acest articol își propune să exploreze complexitatea utilizării inteligenței artificiale în justiție, pornind de la promisiunile tehnologice și continuând cu provocările fundamentale care vizează transparența, imparțialitatea și securitatea datelor. Vom analiza atât exemple de utilizare a inteligenței artificiale, cât și riscurile asociate, aducând în același timp în discuție soluțiile propuse de cercetători și reglementările internaționale, precum Regulamentul Uniunii Europene privind Inteligența Artificială, pentru a identifica cele mai bune practici și direcții de dezvoltare în acest domeniu sensibil și crucial.

Prin această analiză dorim să evidențiem importanța unei abordări echilibrate, care să combine inovația tehnologică cu respectarea principiilor fundamentale ale justiției, asigurând astfel un sistem de justiție mai transparent, echitabil și de încredere.

2. RISCURILE FOLOSIRII INTELIGENȚEI ARTIFICIALE ÎN LUAREA DECIZIILOR DE MARE IMPORTANȚĂ.

Pe lângă limitările legale, utilizarea unor modele de inteligență artificială în sistemul de justiție prezintă unele vulnerabilități prin însăși construcția algoritmilor. Un exemplu în acest sens este reprezentat de modelele *black box*[1], ce pot fi înțeleși ca algoritmi de învățare automată a căror funcționare internă este fie prea complexă pentru a fi înțeleasă de oameni, fie păstrată secretă din motive de proprietate intelectuală.

Cynthia Rudin[2] atrage atenția asupra utilizării acestor modele în luarea deciziile de mare importanță și promovează utilizarea modelelor interpretabile pentru a asigura responsabilitate și transparență. Totodată, evidențiază necesitatea unor schimbări în practicile actuale de proiectare și utilizare a acestor modele, pledând pentru siguranță, încredere și responsabilitate.

Modelele explicabile *post-hoc*[3] încearcă să justifice predicțiile modelelor black box, dar aceste explicații sunt rareori fidele algoritmului original.[4] Un exemplu notabil este instrumentul COMPAS[5] utilizat în justiția penală pentru a prezice recidivismul. Acesta este un model black box care nu este mai precis decât modelele interpretabile simple, precum CORELS[6], dar este mai puțin transparent.[7]

Algoritmii de tip black-box oferă performanțe remarcabile, însă lipsa transparenței în procesul decizional ridică probleme de încredere. Pentru a răspunde acestor provocări, unii cercetători[8] își propun o abordare menită să adauge caracteristici explicative acestor modele prin utilizarea inteligenței artificiale explicabile.

Metodologia implică adaptarea modelelor *white-box*[9] pentru a reflecta deciziile luate de modelele black-box, utilizând date ajustate. În plus, integrarea unor tehnici precum explicațiile locale independente de model LIME[10] și explicațiile aditive SHapley[11] contribuie la creșterea transparenței. Aceste tehnici fac ca arborii decizionali, un exemplu clasic de algoritmi white-box, să fie favorizați datorită capacităților lor explicative naturale. Chiar dacă aceste abordări au fost centrate pe domeniul medical, punând accent pe transparența în utilizarea inteligenței artificiale, îmbunătățirea proceselor decizionale critice pot fi de un real ajutor și în sistemul de justiție.

---

[1] *n.a.* termenul va fi păstrat în forma originală pentru că nu există un termen corespondent în limba română, traducerea fidelă fiind aceea de „cutie neagră”.

[2] Rudin, C. (2018). Stop explaining black box machine learning models for high stakes decisions and use interpretable models instead. Nature Machine Intelligence, 1, 206 - 215.

[3] *n.a.* (lat.) după eveniment.

[4] Flores, A.W., Bechtel, K., & Lowenkamp, C.T. (2016). False Positives, False Negatives, and False Analyses: A Rejoinder to "Machine Bias: There's Software Used across the Country to Predict Future Criminals. and It's Biased against Blacks". Federal Probation, 80, 38.

[5] *n.a.* COMPAS (Correctional Offender Management Profiling for Alternative Sanctions) este un algoritm utilizat pentru a oferi judecătorilor o predicție computerizată despre riscul de recidivism al inculpaților.

[6] *n.a.* CORELS (Certifiable Optimal Rule Lists) este o tehnică personalizată de optimizare discretă utilizată pentru construirea listelor de reguli într-un spațiu de caracteristici categoriale.

[7] Martin, K. (2022). Ethics of Data and Analytics: Concepts and Cases (1st ed.). Auerbach Publications. https://doi.org/10.1201/9781003278290

[8] Žlahtič, B., Završnik, J., Blažun Vošner, H., & Kokol, P. (2024). Transferring Black-Box Decision Making to a White-Box Model. Electronics, 13(10), 1895. https://doi.org/10.3390/electronics13101895

[9] *n.a.* termenul va fi păstrat în forma originală pentru că nu există un termen corespondent în limba română, traducerea fidelă fiind aceea de „cutie albă”.

[10] *n.a.* LIME este o tehnică care explică predicțiile individuale ale unui model de învățare automată prin ajustarea datelor din apropierea observației de interes. Vezi în acest sens Dieber, J., & Kirrane, S. (2020). Why model why? Assessing the strengths and limitations of LIME. ArXiv, abs/2012.00093.

[11] *n.a.* SHAP este o metodă bazată pe teoria jocurilor care calculează contribuțiile fiecărei caracteristici la o predicție specifică. Vezi în acest sens Fryer, D.V., Strümke, I., & Nguyen, H. (2021). Shapley values for feature selection: The good, the bad, and the axioms. IEEE Access, PP, 1-1.

General aplicabil în situații care implică decizii bazate pe modele predictive, de un real ajutor este și conceptul de sparsitate decizională. Acest concept este utilizat în domeniul învățării automate pentru a evalua și îmbunătăți interpretabilitatea deciziilor luate de un model. În fond, se referă la minimizarea informațiilor necesare pentru a explica sau modifica o decizie specifică a modelului. În loc să se concentreze pe complexitatea generală a modelului, cum ar fi numărul total de variabile, sparsitatea decizională se concentrează pe reducerea numărului de factori relevanți pentru o anumită decizie individuală.[12]

Conceptul este util pentru a face deciziile predictive mai interpretabile pentru indivizi, oferindu-le explicații clare despre ce anume a influențat rezultatul. De asemenea, sparsitatea decizională este importantă în contextul reglementărilor care cer transparență în deciziile automate.

Utilizarea inteligenței artificiale în domeniul justiției poate transforma semnificativ modul în care se desfășoară procesele juridice, dar vine cu beneficii și riscuri care trebuie înțelese și gestionate corespunzător.

Cercetările recente[13] au identificat atât beneficii, cât și riscuri asociate utilizării inteligenței artificiale în domeniul justiției. Printre avantajele folosirii acestor tehnologii se află creșterea eficienței și reducerea costurilor, accesibilitatea sporită în sistemul de justiție, precum și o reducere a subiectivității. Deși diminuarea subiectivității vine însoțită de o creștere teoretică a obiectivității, aceste avantaje vin însoțite de anumite riscuri precum amplificarea prejudecăților existente, lipsa de transparență și interpretabilitate, încălcarea confidențialității și riscuri ale securității, toate dublate de un impact asupra drepturilor omului și a eticii juridice.

Creșterea eficienței și reducerea costurilor este un avantaj datorat capacității inteligenței artificiale de a procesa volume uriașe de date juridice într-un timp extrem de scurt, ceea ce ajută la accelerarea procesării cazurilor complexe. Algoritmii pot analiza documente, contracte și jurisprudență pentru a identifica rapid informațiile relevante. Aceasta reduce timpul necesar pentru cercetare juridică și permite personalului juridic să se concentreze pe luarea deciziilor strategice.

Platformele de asistență juridică bazate pe inteligența artificială democratizează accesul la justiție, oferind servicii rapide și ieftine pentru redactarea documentelor juridice sau pentru obținerea de răspunsuri la întrebări frecvente. De exemplu, un *chatbot*[14] juridic poate asista cetățenii în redactarea unui contract sau în înțelegerea unor termeni legali. Pe de altă parte, modelele de inteligență artificială pot contribui la standardizarea deciziilor, mai ales în procese repetitive sau pentru hotărâri care se bazează pe criterii obiective, cum ar fi pedepsele penale în funcție de gravitatea infracțiunii. Aceasta poate elimina influențele emoționale sau personale care ar putea afecta deciziile umane.

Amplificarea prejudecăților existente este un risc neașteptat al folosirii inteligenței artificiale, unde modelele învățate pe date istorice riscă să reproducă și să exacerbeze prejudecățile umane deja existente în sistemul juridic. Algoritmii pot favoriza anumite grupuri sociale în defavoarea altora. Astfel, algoritmii de predicție a recidivismului au fost acuzați de discriminare rasială, oferind scoruri de risc mai mari pentru minorități. Acest lucru poate duce la decizii inechitabile și la consolidarea inegalităților în sistemul de justiție.[15]

Despre opacitatea modelelor am discutat mai sus, unde așa numitele cutii negre sunt dificil de explicat, fapt care ridică probleme atunci când deciziile sunt contestate sau atunci când trebuie justificate, iar această lipsă de transparență poate submina și încrederea publicului în utilizarea acestor metode în justiție.

Utilizarea inteligenței artificiale implică procesarea datelor juridice sensibile, ceea ce ridică riscuri de securitate, mai ales în cazul unor breșe cibernetice, iar unele tehnologii precum recunoașterea facială prin modele de inteligență artificială, pot fi utilizate abuziv pentru supravegherea excesivă a cetățenilor sau pentru a justifica acțiuni represive.

---

[12] Sun, Y., Wang, T., & Rudin, C. (2024). Improving Decision Sparsity.

[13] Banks, D., Melo, G. de, Gong, S. (Xinwei), Kwon, Y., & Rudin, C. (2024). Data Scientists Discuss AI Risks and Opportunities. Harvard Data Science Review, 6(3). https://doi.org/10.1162/99608f92.740dcedb

[14] *n.a.* chatbot-ul este un program software conceput pentru a simula conversații cu utilizatorii, de obicei prin intermediul unui mediu text sau vocal, utilizând tehnologii de inteligență artificială și procesare a limbajului natural.

[15] Chouldechova, A. (2016). Fair prediction with disparate impact: A study of bias in recidivism prediction instruments. Big data, 5 2, 153-163 .

Cercetătorii[16] care au identificat unele dintre riscurile și beneficiile mai sus prezentate, vin cu anumite recomandări pentru integrarea responsabilă a inteligenței artificiale în justiție. Pe lângă transparența și interpretabilitate procesului, despre care am văzut că este necesară pentru o anumită trasabilitate vizibilă a procesului, este esențial să existe reglementări clare care să asigure un control uman real și o utilizare echitabilă și etică, precum Regulamentul UE privind inteligența artificială.

Regulamentul Uniunii Europene privind Inteligența Artificială, cunoscut și sub denumirea de Legea privind Inteligența Artificială[17], reprezintă primul cadru juridic cuprinzător la nivel mondial destinat reglementării inteligenței artificiale. Regulamentul a intrat în vigoare la 1 august 2024, iar scopul principal al acestui act normativ este de a asigura că sistemele de inteligență artificială dezvoltate și utilizate în UE sunt sigure, transparente, etice și de încredere. De asemenea, urmărește să promoveze inovarea și adoptarea responsabilă a acestor tehnologii, garantând în același timp protecția drepturilor fundamentale ale cetățenilor europeni. Prin implementarea acestui regulament, Uniunea Europeană își propune să stabilească un standard global în reglementarea inteligenței artificiale, similar cu impactul avut de Regulamentul General privind Protecția Datelor în domeniul confidențialității datelor. Astfel, se urmărește crearea unui mediu favorabil inovării și investițiilor în inteligența artificială, asigurând totodată protecția cetățenilor și respectarea valorilor fundamentale ale UE.

3. INTELIGENȚA ARTIFICIALĂ ȘI RISCUL DE RECIDIVĂ

Recidivismul reprezintă o provocare majoră pentru sistemele de justiție penală din întreaga lume. Rata ridicată a recidivismului, adesea peste 50%, generează costuri economice și sociale considerabile. În Anglia și Țara Galilor, de exemplu, costurile recidivismului pentru cohorta infracțională din 2016 au fost estimate la 18,1 miliarde de lire sterline.[18]

Dincolo de costuri, recidivismul afectează victimele, comunitățile și familiile celor implicați. Acest context a determinat utilizarea tehnologiilor de date și a modelelor ML pentru a sprijini deciziile judiciare, cum ar fi durata pedepsei, eliberarea condiționată și reabilitarea eficientă.

Într-o lucrare[19] a unor cercetători italieni este analizată utilizarea tehnologiilor de învățare automată pentru a prezice riscul de recidivism în justiția penală. Studiul reprezintă o analiză a unui număr de12 lucrări, selectate dintr-un total de 79, conform standardelor actuale de cercetare.

Studiul evidențiază potențialul semnificativ al tehnologiilor de învățare automată pentru a transforma modul în care sistemul de justiție penală abordează recidivismul. Cu toate acestea, succesul implementării depinde de o serie de factori cruciali, care includ calitatea datelor, explicabilitatea algoritmilor și abordarea provocărilor etice.

Modelele de învățare automată analizate în studiu au avut o performanță bună, având un scor mediu al acurateței de 81% și un scor mediu de 74%. Aceste valori sugerează că algoritmii pot face predicții fiabile, fie că este vorba despre recidivism general, sexual sau violent.

Pe lângă aspectele tehnice, legate de tipurile de modele și algoritmi, precum și de calitatea și standardizarea datelor folosite, provocările etice și sociale sunt unele dintre cele mai importante din punctul de vedere al impactului în sistemele juridice. Modelele pot reflecta și amplifica părtinirile deja existente în datele istorice. De exemplu, biasul rasial sau de gen poate afecta predicțiile, perpetuând inegalitățile.[20] Riscul și miza sunt la un nivel ridicat, întrucât deciziile bazate pe aceste modele pot avea consecințe semnificative asupra vieților indivizilor, cum ar fi prelungirea pedepselor sau refuzul eliberării condiționate. De asemenea, cunoaștem că modelele complexe sunt adesea

[16] Banks, D., Melo, G. de, Gong, S. (Xinwei), Kwon, Y., & Rudin, C. (2024). *op. cit.*
[17] https://www.consilium.europa.eu/ro/policies/artificial-intelligence/
(*accesat în data de 26.11.2024, ora 13:00*)
[18] https://www.gov.uk/government/publications/economic-and-social-costs-of-reoffending
(*accesat în data de 26.11.2024, ora 15:20*)
[19] Travaini, G. V., Pacchioni, F., Bellumore, S., Bosia, M., & De Micco, F. (2022). Machine Learning and Criminal Justice: A Systematic Review of Advanced Methodology for Recidivism Risk Prediction. International Journal of Environmental Research and Public Health, 19(17), 10594. https://doi.org/10.3390/ijerph191710594
[20] Vezi în acest sens și RUBIM BORGES FORTES, P. (2020). Paths to Digital Justice: Judicial Robots, Algorithmic Decision-Making, and Due Process. Asian Journal of Law and Society, 7(3), 453–469. doi:10.1017/als.2020.12

percepute drept cutii negre, lucru ce îngreunează justificarea deciziilor în fața părților implicate și interesate din cadrul unui proces penal.

Soluțiile propuse de cercetătorii[21] italieni constau în dezvoltarea unor algoritmi explicabili care să ofere claritate asupra modului în care variabilele influențează deciziile, aspect pe care l-am mai întâlnit și în cercetările mai sus prezentate, precum și implementarea unui sistem de control uman, unde judecătorii și experții pot valida predicțiile modelelor de inteligență artificială, prevenind deciziile eronate sau părtinitoare. Este sugerat faptul că o colaborare sinergică între oameni și algoritmi ar putea maximiza beneficiile modelelor de învățare, considerându-se că în ciuda faptului că modelele pot analiza cantități mari de date și pot oferi predicții rapide, factorii umani sunt esențiali pentru interpretarea contextului social și psihologic al cazurilor individuale, precum și pentru asigurarea unui proces decizional echitabil, care respectă principiile fundamentale de justiție și etică.

4. METODELE HIBRIDE

Metodele hibride sunt concepute pentru a combina avantajele procesării automate a datelor de mare volum cu abilitatea umană de a interpreta informații în context. Automatizarea oferă viteză și consistență, iar judecata umană poate adăuga o perspectivă contextuală și sensibilitate semantică. Sistemele automate pot rata detalii contextuale subtile sau informații semantice care par suspecte, de exemplu, discrepanțe culturale sau geografice.

Aceste caracteristici de regăsesc ca premise într-o cercetare[22] care a avut ca scop principal determinarea eficacității metodelor hibride în îmbunătățirea detectării intențiilor mincinoase, scop relevant în special în cadrul investigării infracțiunilor. Astfel s-a urmărit să se stabilească dacă implicarea umană poate adăuga valoare procesului automat de clasificare a declarațiilor ca fiind adevărate sau false.

Au fost analizate 1.640 de declarații, dintre care jumătate au fost adevărate, iar cealaltă jumătate au fost fabricate, iar participanții au fost împărțiți în cei care au oferit răspunsuri adevărate despre activitățile lor și cei care au fabricat răspunsuri convingătoare bazate pe informații primite. Detectarea automată s-a realizat prin instruirea analizării răspunsurile pe baza caracteristicilor lingvistice, folosind metode precum analiza LIWC[23] și frecvențele relative ale părților de vorbire, modelele automate fiind antrenate cu 80% din date și testate pe restul de 20%. Rezultatele au arătat că sistemele automate au clasificat corect declarațiile cu o acuratețe de 69%, depășind nivelul șansei, iar evaluatorii umani, atunci când au evaluat declarațiile fără ajutor, au avut o acuratețe apropiată de 50%.

Aceste rezultat confirmă constatările din alte studii[24], care arată că oamenii sunt predispuși să greșească în detectarea minciunii din cauza biasului spre adevărului, acea tendință de a presupune că majoritatea declarațiilor sunt adevărate. Acest lucru a făcut ca în cadrul metodelor hibride, implicarea umană să scadă acuratețea detectării automate la nivelul întâmplător, de aproximativ 50%, de unde înțelegem că implicarea umană nu îmbunătățește performanța, ba mai mult o scade pe cea a detectării automate

Motivele identificate de autori[25] pentru rezultate slabe ale modelului hibrid au fost reprezentate de biasul adevărului, de complexitatea sarcinii, detectarea minciunii necesitând analiza unor indicii subtile, precum și lipsa de transparență a sistemelor automate de evaluare, modelele de inteligență artificială neoferind explicații clare pentru deciziile luate, ceea ce a redus încrederea și capacitatea oamenilor de a colabora eficient.

---

[21] Travaini, G. V., Pacchioni, F., Bellumore, S., Bosia, M., & De Micco, F. (2022). *op. cit.*

[22] Kleinberg, B., & Verschuere, B. (2021). How humans impair automated deception detection performance. Acta psychologica, 213, 103250 .

[23] *n.a.* Linguistic Inquiry and Word Count (LIWC) este un instrument software conceput pentru analiza textelor scrise sau orale, cu scopul de a identifica și cuantifica caracteristici lingvistice și psihologice. Vezi în acest sens Pennebaker, James & Francis, Martha & Booth, Roger. (1999). Linguistic inquiry and word count (LIWC).

[24] *Vezi în acest sens* Levine, T. R., Park, H. S., & McCornack, S. A. (1999). Accuracy in detecting truths and lies: Documenting the "veracity effect." Communication Monographs, 66(2), 125–144. https://doi.org/10.1080/03637759909376468 *și* Levine, T. R. (2019). *Duped: Truth-default theory and the social science of lying and deception*. University Alabama Press.

[25] Kleinberg, B., & Verschuere, B. (2021). s*upra.*

Deși ideea integrării judecății umane cu sistemele automate rămâne promițătoare, studiul arată că această abordare este dificil de implementat în mod eficient în contextul detectării minciunii, iar eșecul de a îmbunătăți performanța în acest domeniu subliniază necesitatea unor cercetări suplimentare și dezvoltarea unor metode mai robuste care să valorifice cu adevărat punctele forte ale ambelor părți.

Evaluarea hibridă este abordată și din punctul de vedere al unei tehnici consacrate, dar disputată din punct de vedere științific, aceea a tehnicii poligraf. Într-un articol[26] a doi cercetători europeni este analizată utilizarea detectării minciunii prin și învățarea automată și rezultatele conduc către o critică a aplicarea modelelor de inteligență artificială asupra rezultatelor obținute prin examinarea poligraf.

Modelele de învățare automată utilizate în analiza datelor provenite din evaluarea poligraf funcționează prin antrenarea algoritmilor pe seturi de date care conțin măsurători fiziologice, precum ritmul cardiac sau respirația, și etichetarea acestora de examinatorii umani în direcția sincerității și nesincerității. Problema fundamentală ridicată de autorii cercetării este că aceste etichete reflectă doar interpretările subiective ale examinatorilor și nu adevărul obiectiv referitor la sinceritatea persoanei testate. Modelele bazate pe aceste date nu fac altceva decât să legitimeze metodele deja criticate ale poligrafului, conferindu-le o aparență de validitate științifice, iar utilizarea unor astfel de modele în context juridic pot avea consecințe serioase.

Ne raliem în parte concluziilor cercetării și opinăm că folosirea tehnicii poligraf trebuie să se realizeze mai mult ca o activitate de evaluare psihologică, în care evaluările numerice, atât efectuate algoritmic, cât și manual de către examinator, să însoțească observațiile examinatorului cu privire la cauză și persoană, dintr-o perspectivă mai largă.

5. ALTE UTILIZĂRI ALE FOLOSIRII INTELIGENȚEI ARTIFICIALE ÎN DOMENIUL JUSTIȚIEI

Acuratețea memoriei este influențată de factori precum distanța la care martorul a observat evenimentul, atenția acordată și durata expunerii, iar relatările pot include atât informații corecte, cât și greșite, ceea ce complică evaluarea acestora.

Plecând de la anumite cercetări[27] în acest domeniu, din care reiese că amintirile corecte sunt recuperate mai rapid și cu mai puține ezitări și sunt asociate cu un ritm mai rapid al vorbirii, pauze mai scurte și un volum vocal mai ridicat, precum și studii[28] care arată că detectivii și publicul larg au dificultăți în a evalua corectitudinea mărturiilor, atingând rareori niveluri semnificativ mai bune decât șansa, autorii unui studiu[29] de actualitate sugerează că metodele de învățare automată ar putea îmbunătăți predicția acurateței, având un potențial mai mare de a evita părtinirile umane, cum ar fi cele legate de rasă sau vârstă.

Studiul a investigat dacă metodele de învățare automată pot prezice corectitudinea declarațiilor martorilor oculari, folosind date acustice ale vocii. S-au folosit algoritmi de tip mașină de vectori de suport SVM[30] pentru a clasifica declarațiile drept corecte sau greșite și s-a analizat importanța variabilelor acustice utilizate. Un număr de 51 de participanți au vizionat un videoclip

---

[26] Kotsoglou, K.N., & Biedermann, A. (2024). Polygraph-based deception detection and Machine Learning. Combining the Worst of Both Worlds? Forensic Science International: Synergy, 9.

[27] *Vezi în acest sens* Gustafsson, Philip & Torun, Lindholm & Jönsson, Fredrik. (2019). Predicting Accuracy in Eyewitness Testimonies With Memory Retrieval Effort and Confidence. Frontiers in Psychology. 10. 703. 10.3389/fpsyg.2019.00703. *și* Gustafsson, P.U., Lindholm, T., & Jönsson, F.U. (2022). Eyewitness accuracy and retrieval effort: Effects of time and repetition. *PLoS ONE, 17*.

[28] *Vezi în acest sens* Gustafsson, P. U., Lindholm, T., & Jönsson, F. U. (2021). Judging the accuracy of eyewitness testimonies using retrieval effort cues. Applied Cognitive Psychology, 35(5), 1224–1235. https://doi.org/10.1002/acp.3854 *și Ball, C. T., & O'Callaghan, J. (2001). Judging the accuracy of children's recall: A statement-level analysis. Journal of Experimental Psychology: Applied, 7(4), 331–345. https://doi.org/10.1037/1076-898X.7.4.331*

[29] Gustafsson, P. U., Lachmann, T., & Laukka, P. (2024). Machine learning predicts accuracy in eyewitnesses' voices. *Journal of Nonverbal Behavior.* Advance online publication. https://doi.org/10.1007/s10919-024-00474-9

[30] *n.a.* SVM (Support Vector Machines) sunt o clasă de algoritmi de învățare automată folosiți în principal pentru sarcini de clasificare și regresie.

despre o crimă simulată și au oferit mărturii audio-video. S-au înregistrat 3.337 de declarații, dintre care 76.61% au fost clasificate drept corecte, iar declarațiile au fost segmentate și analizate pe 94 de variabile acustice, incluzând durata pauzelor și amplitudinea vocii.

Algoritmii SVM au obținut rezultate superioare șansei, unde rememorarea liberă a avut o acuratețe de 44% peste nivelul șansei, iar rememorarea pe bază de indicii a obținut un procent de 24% peste șansă, concluzia fiind că metodele de învățare automată pot prezice acuratețea mărturiilor cu performanțe comparabile sau chiar superioare oamenilor.

Acest studiu demonstrează că tehnologiile bazate pe învățarea automată pot deveni un instrument valoros în analiza declarațiilor martorilor oculari. Algoritmii pot îmbunătăți obiectivitatea și acuratețea sistemului judiciar, oferind un punct de plecare pentru cercetări mai avansate și aplicabilitate practică.

Schimbând direcția de cercetare, aducem în atenție un studiu[31] care a vizat dezvoltarea unor metode avansate de detectare a fraudei financiare, utilizând o combinație de tehnici de învățare automată și învățare profundă, unde concluziile au evidențiat importanța unei abordări integrate în detectarea fraudei, fapt ce a contribuit la îmbunătățirea sistemelor actuale în acest domeniu.

Lucrarea nu abordează în mod direct o perspectivă juridică asupra detectării fraudei financiare, ci se concentrează pe dezvoltarea de modele tehnologice avansate pentru prevenirea și detectarea fraudei. Cu toate acestea, importanța minimizării fraudei financiare capătă relevanță din perspectiva reducerii unor astfel de infracțiuni. Mai mult de atât, detectarea eficientă a fraudei contribuie la reducerea litigiilor între clienți și instituțiile financiare cauzate de neglijență în prevenirea pierderilor.

Considerăm că această abordare a inteligenței artificiale în detectarea fraudei capătă relevanță din punctul de vedere al probelor obținute, unde modelele propuse, prin abordările lor robuste și bazate pe date, ar putea fi utilizate pentru generarea de probe în procesele penale.

CONCLUZII

Utilizarea inteligenței artificiale în sistemul de justiție aduce atât beneficii clare, cât și provocări sensibile, care necesită o abordare multidimensională și bine reglementată.

Pe de o parte, tehnologiile bazate pe inteligență artificială oferă posibilitatea de a spori eficiența proceselor juridice, prin analiza rapidă și precisă a unor volume mari de date, democratizarea accesului la justiție și reducerea costurilor operaționale, avantaje care pot contribui la standardizarea deciziilor și la diminuarea subiectivității, oferind premise pentru o obiectivitate sporită în întreg procesul de luare a deciziilor.

Pe de altă parte, utilizarea unor modele complexe, cum ar fi algoritmii de tip black-box, ridică probleme fundamentale de transparență, responsabilitate și interpretabilitate, elemente indispensabile într-un sistem de justiție care trebuie să inspire încredere și echitate. Amplificarea prejudecăților existente, lipsa capacității de explicare a deciziilor algoritmice, lipsa trasabilității rezultatelor, proces de altfel indispensabil identificărilor criminalistice, precum și riscurile asociate confidențialității datelor juridice sunt doar câteva dintre provocările care amenință să submineze beneficiile aduse de aceste tehnologii. Mai mult, implicarea inteligenței artificiale în luarea deciziilor de mare importanță, cum ar fi predicția recidivismului sau evaluarea mărturiilor martorilor, poate avea consecințe majore asupra vieților indivizilor și asupra echilibrului social.

Pentru a aborda aceste aspecte, este necesară implementarea unor cadre normative clare, precum Regulamentul Uniunii Europene privind Inteligența Artificială, care să asigure utilizarea etică și transparentă a acestor tehnologii. Dezvoltarea modelelor explicabile și aplicarea unor concepte precum sparsitatea decizională pot contribui la o mai bună interpretare și justificare a deciziilor automate. În plus, metodele hibride, care îmbină analiza automată cu expertiza umană, oferă oportunități pentru a valorifica punctele forte ale ambelor abordări, deși cercetările sugerează că acest echilibru este dificil de realizat în practică fără o optimizare atentă.

[31] Mohammadi, H. & Rahmati, M. & Shahedi, T. (2024). Novel Approaches in Financial Fraud Detection: Hybrid Machine Learning and Uncertainty-Based Deep Learning.

În final, considerăm că succesul integrării inteligenței artificiale în sistemul de justiție depinde de o colaborare strânsă între dezvoltatorii de tehnologie, specialiștii din domeniul juridic și organismele de reglementare, care să promoveze o adoptare responsabilă și să prevină utilizarea abuzivă. Doar printr-o abordare sinergică, care să îmbine inovația tehnologică cu principiile fundamentale ale justiției, se poate asigura o transformare pozitivă și sustenabilă a sistemului judiciar în beneficiul tuturor părților implicate.

BIBLIOGRAFIE

1. Ball, C. T., & O'Callaghan, J. (2001). *Judging the accuracy of children's recall: A statement-level analysis. Journal of Experimental Psychology: Applied, 7(4), 331–345. https://doi.org/10.1037/1076-898X.7.4.331*

2. Banks, D., Melo, G. de, Gong, S. (Xinwei), Kwon, Y., & Rudin, C. (2024). Data Scientists Discuss AI Risks and Opportunities. Harvard Data Science Review, 6(3). https://doi.org/10.1162/99608f92.740dcedb

3. Chouldechova, A. (2016). Fair prediction with disparate impact: A study of bias in recidivism prediction instruments. Big data, 5 2, 153-163.

4. Dieber, J., & Kirrane, S. (2020). Why model why? Assessing the strengths and limitations of LIME. ArXiv, abs/2012.00093.

5. Flores, A.W., Bechtel, K., & Lowenkamp, C.T. (2016). False Positives, False Negatives, and False Analyses: A Rejoinder to "Machine Bias: There's Software Used across the Country to Predict Future Criminals. and It's Biased against Blacks". Federal Probation, 80, 38.

6. Fryer, D.V., Strümke, I., & Nguyen, H. (2021). Shapley values for feature selection: The good, the bad, and the axioms. IEEE Access, PP, 1-1.

7. Gustafsson, Philip & Torun, Lindholm & Jönsson, Fredrik. (2019). Predicting Accuracy in Eyewitness Testimonies With Memory Retrieval Effort and Confidence. Frontiers in Psychology. 10. 703. 10.3389/fpsyg.2019.00703.

8. Gustafsson, P. U., Lindholm, T., & Jönsson, F. U. (2021). Judging the accuracy of eyewitness testimonies using retrieval effort cues. Applied Cognitive Psychology, 35(5), 1224–1235. https://doi.org/10.1002/acp.3854

9. Gustafsson, P.U., Lindholm, T., & Jönsson, F.U. (2022). Eyewitness accuracy and retrieval effort: Effects of time and repetition. *PLoS ONE, 17*.

10. Gustafsson, P. U., Lachmann, T., & Laukka, P. (2024). Machine learning predicts accuracy in eyewitnesses' voices. *Journal of Nonverbal Behavior.* Advance online publication. https://doi.org/10.1007/s10919-024-00474-9

11. Kleinberg, B., & Verschuere, B. (2021). How humans impair automated deception detection performance. Acta psychologica, 213, 103250.

12. Kotsoglou, K.N., & Biedermann, A. (2024). Polygraph-based deception detection and Machine Learning. Combining the Worst of Both Worlds? Forensic Science International: Synergy, 9.

13. Levine, T. R., Park, H. S., & McCornack, S. A. (1999). Accuracy in detecting truths and lies: Documenting the "veracity effect." Communication Monographs, 66(2), 125–144. https://doi.org/10.1080/03637759909376468

14. Levine, T. R. (2019). *Duped: Truth-default theory and the social science of lying and deception*. University Alabama Press.

15. Martin, K. (2022). Ethics of Data and Analytics: Concepts and Cases (1st ed.). Auerbach Publications. https://doi.org/10.1201/9781003278290

16. Mohammadi, H. & Rahmati, M. & Shahedi, T. (2024). Novel Approaches in Financial Fraud Detection: Hybrid Machine Learning and Uncertainty-Based Deep Learning.

17. Pennebaker, James & Francis, Martha & Booth, Roger. (1999). Linguistic inquiry and word count (LIWC).

18. Rubim Borges Fortes, P. (2020). Paths to Digital Justice: Judicial Robots, Algorithmic Decision-Making, and Due Process. Asian Journal of Law and Society, 7(3), 453–469. doi:10.1017/als.2020.12

19. Rudin, C. (2018). Stop explaining black box machine learning models for high stakes decisions and use interpretable models instead. Nature Machine Intelligence, 1, 206 - 215.

20. Sun, Y., Wang, T., & Rudin, C. (2024). Improving Decision Sparsity.

21.Travaini, G. V., Pacchioni, F., Bellumore, S., Bosia, M., & De Micco, F. (2022). Machine Learning and Criminal Justice: A Systematic Review of Advanced Methodology for Recidivism Risk Prediction. International Journal of Environmental Research and Public Health, 19(17), 10594. https://doi.org/10.3390/ijerph191710594

22. Žlahtič, B., Završnik, J., Blažun Vošner, H., & Kokol, P. (2024). Transferring Black-Box Decision Making to a White-Box Model. Electronics, 13(10), 1895. https://doi.org/10.3390/electronics13101895

Resurse web:

1. https://www.consilium.europa.eu/ro/policies/artificial-intelligence/

2. https://www.gov.uk/government/publications/economic-and-social-costs-of-reoffending

TENDINTE ACTUALE IN ORDINEA PUBLICA SI MANAGEMENTUL INFORMATIILOR: O VIZIUNE STRATEGICA

CURRENT TRENDS IN PUBLIC ORDER AND INFORMATION MANAGEMENT: A STRATEGIC PERSPECTIVE

Acea Alexandru-Bogdănel
Gruparea de Jandarmi Mobilă "Burebista" Brașov
Municipiul Brașov, strada Vasile Goldiș, numărul 1-3, județul Brașov
bogdan.acea@yahoo.com

Abstract (en): *The paper "Current Trends in Public Order and Information Management: A Strategic Vision" explores technological innovations and community collaboration strategies as modern solutions for improving public order. In the context of Romania's accession to the Schengen air and maritime space, the new eDAC devices used for legitimizing individuals are analyzed, which allow for rapid and secure identification. Also, the use of GPS systems on intervention vehicles optimizes response times for emergency calls, contributing to an efficient and well-coordinated intervention.*

The paper also highlights the importance of community policing, a collaborative approach with citizens, which increases safety through prevention and education. In conclusion, advanced technology, together with community engagement strategies, creates a public order model adapted to modern requirements, strengthening citizens' trust and safety in public spaces.

Keywords: *strategic transformation. Air and maritime Schengen, eDAC devices, public order*

Abstract (ro): *Referatul „Tendințe actuale în ordinea publică și managementul informațiilor: o viziune strategică" explorează inovațiile tehnologice și strategiile de colaborare comunitară ca soluții moderne pentru îmbunătățirea ordinii publice. În contextul aderării României la spațiul Schengen aerian și maritim, sunt analizate noile dispozitive eDAC folosite pentru legitimarea persoanelor, ce permit o identificare rapidă și sigură. De asemenea, utilizarea sistemelor GPS pe vehiculele de intervenție optimizează timpii de reacție pentru apelurile de urgență, contribuind la o intervenție eficientă și bine coordonată.*

Referatul evidențiază și importanța policing-ului comunitar, o abordare de colaborare cu cetățenii, care crește gradul de siguranță prin prevenție și educație. În concluzie, tehnologia avansată, alături de strategiile de implicare comunitară, creează un model de ordine publică adaptat cerințelor moderne, consolidând încrederea cetățenilor și siguranța în spațiul public.

Cuvinte-cheie: *transformare strategică. Schengen aerian și maritim, dispozitive eDAC, ordine publică*

I. INTRODUCERE

Într-o perioadă marcată de integrare europeană și de evoluții tehnologice rapide, gestionarea eficientă a ordinii publice și a informațiilor reprezintă un obiectiv strategic pentru România. Aderarea la spațiul Schengen aerian și maritim aduce provocări și responsabilități sporite pentru asigurarea securității, dar și oportunități de modernizare a structurilor de ordine publică.

Acest referat explorează modul în care inovațiile tehnologice, cum ar fi dispozitivele eDAC pentru legitimarea persoanelor[1]și utilizarea sistemelor GPS pe vehiculele de intervenție, contribuie la eficientizarea activităților de ordine publică. De asemenea, sunt analizate strategiile de policing comunitar, cu accent pe colaborarea dintre Jandarmeria Română și cetățeni pentru crearea unui mediu sigur și echilibrat.

[1] Technology in Modern Policing publicată de iResearchNet

Obiectivul principal al lucrării este să evidențieze tendințele actuale în domeniu, cu un accent deosebit pe rolul Grupării de Jandarmi Mobilă Brașov în implementarea acestor soluții moderne, și să ofere o perspectivă strategică asupra modului în care tehnologia și colaborarea pot transforma ordinea publică.

În contextul actual al securității internaționale și al integrării României în Uniunea Europeană, tehnologiile avansate joacă un rol esențial în optimizarea proceselor de securitate și gestionarea ordinii publice. În special, aderarea la spațiul Schengen aerian și maritim presupune nu doar îndeplinirea unor criterii tehnice, dar și îmbunătățirea mecanismelor interne de securitate. Un pas semnificativ în acest sens a fost adoptarea și implementarea sistemelor electronice de autentificare a cetățenilor, denumite eDAC, ce permit verificarea rapidă și precisă a identității persoanelor.

Aceste dispozitive nu doar că facilitează legitimarea cetățenilor, dar contribuie și la prevenirea infracționalității transfrontaliere, asigurându-se astfel un control mai eficient al fluxurilor de persoane și bunuri în cadrul spațiului Schengen. În acest context, Jandarmeria Română joacă un rol fundamental în utilizarea noilor tehnologii pentru a sprijini operațiunile de menținere a ordinii publice, mai ales în zonele de frontieră sau în cadrul adunărilor publice de amploare. Dispozitivele eDAC sunt esențiale în asigurarea unei reacții rapide și eficace din partea forțelor de ordine, având impact asupra timpilor de răspuns în situațiile de urgență și îmbunătățind colaborarea cu autoritățile din statele membre Schengen.

Mai mult, implementarea acestora este parte dintr-un demers național și internațional de modernizare a infrastructurii de securitate, iar succesul lor depinde nu doar de tehnologie, dar și de instruirea continuă a personalului de ordine publică și de adaptarea normativelor legislative.

II.1 ROLUL EDAC IN SECURIZAREA FRONTIERELOR ȘI EFICIENTIZAREA PROCESELOR DE LEGITIMARE

Dispozitivele eDAC (electronic Document Authentication Control) joacă un rol esențial în modernizarea și securizarea proceselor de verificare a identității în cadrul operatiunilor de ordine publică. În contextul aderării României la spațiul Schengen aerian și maritim, aceste sisteme au devenit cruciale pentru optimizarea proceselor de control la frontieră, asigurând o autentificare rapidă și precisă a documentelor de identitate ale cetățenilor. Câteva funcți principale pe care urmează sa le analizez ale eDAC sunt securizarea frontierelor, eficientizarea proceselor de legitimare, interoperabilitatea și colaborarea interinstituțională.

Securizarea frontierelor

Autoritățile române, inclusiv Gruparea de Jandarmi Mobilă Brașov, utilizează aceste dispozitive pentru a spori securitatea în punctele de trecere a frontierei, dar și în cadrul intervențiilor de ordine publică. De exemplu, jandarmii din Brașov, care au competențe și în gestionarea securității adunărilor publice și a evenimentelor de amploare, folosesc eDAC pentru a verifica rapid documentele participanților la aceste evenimente, prevenind astfel infiltrarea persoanelor cu intenții ilegale. În acest sens, jandarmii contribuie nu doar la menținerea ordinii, ci și la protecția integrității statului român în fața riscurilor transfrontaliere.

Eficientizarea proceselor de legitimare

Gruparea de Jandarmi Mobilă Brașov a demonstrat, de asemenea, un impact semnificativ în utilizarea eDAC pentru a eficientiza procesele de legitimare a cetățenilor în diverse contexte, de la patrularea pe teritoriul național, până la intervențiile în cadrul adunărilor publice sau în misiuni specifice. Dispozitivele eDAC permit jandarmilor să efectueze controale rapide și precise asupra documentelor, ceea ce reduce timpul de așteptare pentru cetățeni și asigură o intervenție promptă în caz de necesitate.

Interoperabilitatea și colaborarea internațională

Un aspect important este interoperabilitatea tehnologiei eDAC cu bazele de date internaționale, facilitând schimbul de informații între autoritățile române și cele din statele Schengen. Gruparea de Jandarmi Mobilă Brașov, care este adesea implicată în misiuni internaționale de securitate și ordine publică, beneficiază de acest sistem pentru a asigura o coordonare eficientă cu alte agenții de aplicare a legii din alte state membre Schengen. Această colaborare este esențială în

combaterea criminalității transfrontaliere și în asigurarea unui răspuns rapid în caz de evenimente care depășesc granițele naționale.

Beneficii suplimentare

Implementarea sistemului eDAC reduce semnificativ erorile umane și riscurile de fraudă, fapt ce contribuie la menținerea unui standard înalt de securitate națională. În acest sens, Gruparea de Jandarmi Mobilă Brașov joacă un rol esențial în adaptarea acestor tehnologii avansate la specificul misiunilor sale, asigurându-se că toate procedurile de legitimare sunt realizate corect și rapid, cu respectarea drepturilor cetățenilor și conform standardelor internaționale.

II.2 PROVOCĂRI ȘI PERSPECTIVE DE DEZVOLTARE

Implementarea și utilizarea tehnologiilor avansate, cum ar fi sistemele eDAC pentru legitimare, aduc atât beneficii semnificative, cât și provocări importante. În ciuda eficienței acestor tehnologii în optimizarea intervențiilor și gestionarea resurselor, există mai multe aspecte ce trebuie luate în considerare pentru a asigura o integrare completă și funcțională în sistemul de ordine publică.

Una dintre principalele provocări o reprezintă protecția și securitatea datelor colectate de la sistemele eDAC. Aceste tehnologii, esențiale pentru răspunsul rapid și eficient în situații de urgență, implică procesarea unui volum mare de informații sensibile. Acest lucru ridică probleme serioase în ceea ce privește protecția datelor personale și conformitatea cu reglementările europene de protecție a datelor (GDPR). Asigurarea unui nivel adecvat de securitate cibernetică și a unui sistem de criptare robust pentru aceste date este o necesitate, pentru a preveni accesul neautorizat și a proteja confidențialitatea cetățenilor.

O altă provocare importantă este integrarea acestor tehnologii într-un sistem operațional unitar, mai ales în contextul diversității și complexității misiunilor Jandarmeriei. GPS-urile, deși utile pentru monitorizarea locației și optimizarea timpilor de reacție, pot întâmpina dificultăți în condiții extreme, precum terenuri accidentate sau în zone cu semnal slab. De asemenea, interconectarea între diversele echipamente și platforme informatice necesită o infrastructură IT puternică și stabilă, capabilă să suporte volume mari de date într-un timp scurt, fără a afecta performanța operațională.

Privind spre viitor, perspectivele de dezvoltare ale acestor tehnologii sunt promițătoare. Dezvoltarea unor algoritmi de inteligență artificială și a unor sisteme de analiză predictivă ar putea îmbunătăți considerabil acuratețea și eficiența intervențiilor. De exemplu, implementarea unor soluții bazate pe învățare automată ar putea permite anticiparea anumitor evenimente, cum ar fi zonele cu risc crescut de violență sau focare de incidente, permițând astfel alocarea proactivă a resurselor. În plus, integrarea acestor tehnologii cu sisteme naționale și internaționale de monitorizare și coordonare ar putea spori interoperabilitatea și eficiența Jandarmeriei în contextul colaborării transfrontaliere, mai ales în fața provocărilor generate de aderarea României la spațiul Schengen.

În ansamblu, provocările legate de protecția datelor și integrarea eficientă a noilor tehnologii sunt reale, dar dezvoltările rapide în domeniul IT și al securității cibernetice oferă soluții viabile. Adaptarea continuă a Jandarmeriei Române la aceste schimbări tehnologice și consolidarea infrastructurii IT vor contribui la optimizarea performanței în menținerea ordinii publice, într-un peisaj tot mai complex și interconectat global..

III. GPS-URI PE MAȘINILE DE SERVICIU: OPTIMIZAREA RĂSPUNSULUI LA APELURILE 112

3.1 CONTEXTUL IMPLEMENTĂRII GPS-URILOR

În ultimii ani, Jandarmeria Română a făcut pași importanți în integrarea tehnologiilor avansate pentru a îmbunătăți eficiența și promptitudinea intervențiilor în domeniul ordinii publice. În special, în contextul aderării României la spațiul Schengen aerian și maritim, autoritățile au pus un accent deosebit pe modernizarea și profesionalizarea structurilor de ordine publică. Unul dintre pașii importanți în acest sens a fost implementarea sistemelor GPS pe autospecialele Jandarmeriei, pentru a asigura o coordonare mai bună a echipajelor de intervenție și pentru a optimiza răspunsul la apelurile de urgență.

Implementarea acestor tehnologii nu a fost doar o chestiune de tehnologie, ci a fost și o reacție la necesitatea unei reacții rapide și eficiente în fața unei diversificări continue a provocărilor

din domeniul securității. GPS-urile au fost instalate pe vehiculele Jandarmeriei pentru a monitoriza și a coordona mai bine echipele pe teren, în special în cazul intervențiilor la apelurile 112, unde timpul de reacție este crucial.

Un exemplu semnificativ în acest context este Gruparea de Jandarmi Mobilă Brașov, care joacă un rol esențial în gestionarea situațiilor de urgență și în intervențiile în masă. Prin utilizarea GPS-urilor, Gruparea de Jandarmi Mobilă Brașov beneficiază de o coordonare mai eficientă în teren, fiind capabilă să răspundă rapid în orice zonă a județului Brașov sau în alte localități unde sunt solicitate intervențiile lor. Aceasta a contribuit, de asemenea, la îmbunătățirea modului în care jandarmii își distribuie resursele și se adaptează rapid în fața unor situații imprevizibile.

Prin integrarea GPS-urilor, Jandarmeria a reușit să alinieze aceste tehnologii avansate cu obiectivele sale strategice, oferind o răspunsibilitate mai mare și un control mai strict asupra activităților de patrulare și intervenție, în timp ce asigură o intervenție rapidă și eficientă în orice colț al țării.

În acest context, GPS-urile au devenit un instrument esențial în activitatea Jandarmeriei, iar Gruparea de Jandarmi Mobilă Brașov reprezintă un exemplu de utilizare optimă a acestei tehnologii. Implementarea lor a permis nu doar îmbunătățirea operativității, ci și eficientizarea resurselor, reducând costurile operaționale și sporind gradul de securitate publică.

3.2 PROVOCĂRI ȘI PERSPECTIVE DE DEZVOLTARE

În ciuda progreselor semnificative în implementarea tehnologiilor moderne precum GPS-urile există numeroase provocări care trebuie depășite pentru a asigura o utilizare optimă a acestora în domeniul ordinii publice. Una dintre cele mai mari dificultăți o reprezintă integrarea acestor tehnologii într-un sistem operațional deja existent. De exemplu, implementarea GPS-urilor pe autospecialele Jandarmeriei Române, inclusiv la Gruparea de Jandarmi Mobilă Brașov, necesită o adaptare continuă a infrastructurii și a formării personalului pentru a asigura o utilizare eficientă a noilor echipamente. Aceste schimbări pot implica atât costuri financiare semnificative, cât și un interval de timp necesar pentru instruirea adecvată a cadrelor militare.

În plus, există o serie de preocupări legate de protecția datelor personale și confidențialitatea informațiilor. În contextul GPS-urilor, unde datele de localizare sunt colectate în timp real, este esențial ca autoritățile să implementeze măsuri riguroase de securitate pentru a preveni accesul neautorizat sau utilizarea abuzivă a acestor informații.

Pe termen lung, perspectivele de dezvoltare în domeniul tehnologiilor aplicate ordinii publice includ integrarea unor soluții de inteligență artificială. Aceste tehnologii pot contribui semnificativ la previziunea și prevenirea incidentelor, oferind autorităților de ordine informații esențiale în timp real despre posibile amenințări. De exemplu, analiza datelor colectate de la GPS-uri poate oferi o viziune mai clară asupra comportamentului publicului, ceea ce ajută la identificarea rapidă a riscurilor și la formularea unor răspunsuri mai eficiente. Totodată, în viitor, se preconizează că sistemele de monitorizare vor fi tot mai interconectate la nivel internațional, permițând o coordonare mult mai rapidă și eficientă a intervențiilor în cadrul operațiunilor transfrontaliere.

Totodată, o provocare importantă va fi menținerea unui echilibru între eficiența operațională și respectarea drepturilor fundamentale ale cetățenilor. În acest sens, va trebui să se acorde o atenție deosebită reglementării și transparenței utilizării acestor tehnologii, pentru a preveni abuzurile și a asigura că intervențiile autorităților nu depășesc limitele legale stabilite. În cadrul Grupării de Jandarmi Mobilă Brașov și al altor structuri din Jandarmeria Română, aceste provocări vor necesita un proces continuu de evaluare și ajustare a politicii de securitate, în acord cu evoluțiile tehnologiei și cu nevoile societății.

În concluzie, implementarea GPS-urilor în cadrul Jandarmeriei Române este doar începutul unei perioade de tranziție spre un sistem de ordine publică mult mai modern și mai bine coordonat. Provocările sunt semnificative, dar perspectivele de dezvoltare sunt promițătoare, iar adaptarea rapidă a Jandarmeriei Române, în special a Grupării de Jandarmi Mobilă Brașov, la aceste noi tehnologii va contribui la asigurarea unei reacții mai eficiente și mai sigure la incidentele de ordinea publică.

IV. POLICING-UL COMUNITAR: O ABORDARE COLABORATIVĂ ÎN ORDINEA PUBLICĂ

4.1 IMPORTANȚA COLABORĂRII ÎNTRE AUTORITĂȚILE DE ORDINE PUBLICĂ ȘI COMUNITĂȚI

Colaborarea între autoritățile de ordine publică și comunități reprezintă un element esențial în cadrul conceptului de policing comunitar. Acesta nu se limitează doar la intervențiile directe ale forțelor de ordine în cazuri de urgență, ci include și aspecte preventive, educaționale și de cooperare continuă cu cetățenii. În acest context, autoritățile de ordine publică, în special poliția și jandarmeria, lucrează alături de comunități pentru a identifica nevoile specifice și pentru a construi soluții care să răspundă eficient provocărilor locale.

Unul dintre obiectivele fundamentale ale colaborării este prevenirea criminalității. Studii arată că atunci când comunitățile sunt implicate activ în securizarea propriei lor zone, riscurile de infracționalitate scad semnificativ[2] Activitățile de educare și prevenire, cum ar fi organizarea de întâlniri periodice cu cetățenii, sesiuni de informare și formare privind prevenirea infracționalității, au un impact major în crearea unui mediu sigur și sănătos. În plus, cetățenii sunt mai predispuși să coopereze cu autoritățile și să semnaleze infracțiuni sau comportamente suspecte dacă simt că sunt tratați cu respect și dacă au încredere în forțele de ordine[3].

O altă dimensiune importantă a colaborării este crearea unui dialog continuu între autoritățile de ordine și membrii comunității. Măsurile de prevenire nu se bazează doar pe forța polițienească, ci pe implicarea activă a cetățenilor, care pot contribui cu informații valoroase și pot ajuta la soluționarea problemelor locale. În acest sens, grupurile de inițiativă locală, în care autoritățile și comunitățile interacționează direct, devin instrumente eficiente pentru identificarea și rezolvarea unor probleme precum vandalismul, furturile din locuințe sau violențele domestice.

Pe lângă prevenirea infracționalității, colaborarea mai mare între autoritățile de ordine publică și comunități contribuie și la îmbunătățirea imaginii instituțiilor de securitate. Atunci când cetățenii sunt implicați activ în procesele de siguranță și ordine publică, încrederea în forțele de ordine crește, iar relațiile dintre aceștia și cetățeni devin mai echilibrate și mai eficiente. De asemenea, transparența proceselor de luare a deciziilor și răspunderea clară pentru acțiunile întreprinse ajută la consolidarea unei relații de respect reciproc între autoritățile de ordine și comunități.

În concluzie, colaborarea între autoritățile de ordine publică și comunități joacă un rol crucial în promovarea unui mediu de siguranță și în dezvoltarea unui climat de încredere și cooperare. Această colaborare continuă este esențială pentru implementarea unor măsuri de prevenire a infracționalității și pentru construirea unui sistem de ordine publică adaptat nevoilor locale.

4.2 ROLUL GRUPĂRII DE JANDARMI MOBILĂ BRAȘOV ÎN IMPLEMENTAREA POLICING-ULUI COMUNITAR

În cadrul abordării colaborative în ordinea publică, implicarea comunității reprezintă un element esențial al strategiei de policing. Implementarea unor astfel de strategii presupune nu doar intervenția autorităților, ci și crearea unor legături de încredere și cooperare între forțele de ordine și cetățeni. Aceasta se bazează pe ideea că autoritățile publice nu pot asigura singure ordinea publică fără sprijinul activ al comunității, iar o astfel de abordare ajută la prevenirea infracționalității și îmbunătățirea calității vieții urbane.

Unul dintre principiile cheie ale policing-ului comunitar este implicarea activă a cetățenilor în activitățile de prevenire a criminalității. Strategiile implementate, cum ar fi partularea pe jos sau în cartiere, sunt esențiale în crearea unui climat de siguranță, iar jandarmii din Gruparea de Jandarmi Mobilă Brașov exemplifică acest tip de intervenție. Aceștia participă activ în relaționarea cu cetățenii, explicând măsurile de prevenire și consolidând încrederea publicului în forțele de ordine. Astfel, nu doar în timpul intervențiilor active, dar și prin dialogul constant, aceștia joacă un rol vital în soluționarea problemelor legate de ordinea publică.

[2] Disorder and Decline: Crime and the Spiral of Decay in American Neighborhoods - Wesley G. Skogan
[3] Enhancing Police Legitimacy - Tom R. Tyler

Mai mult, implementarea unor soluții moderne, cum ar fi utilizarea de platforme online pentru a facilita comunicarea între poliție și cetățeni, poate spori transparența și eficiența în gestionarea problemelor de ordine publică. Un exemplu de bună practică este utilizarea unor aplicații mobile de raportare a incidentelor, care permite cetățenilor să semnaleze rapid evenimentele de risc. Acestea sunt extrem de valoroase în contextul unui mediu urban în continuă schimbare, unde interacțiunile rapide și directe între cetățeni și autorități pot face diferența în gestionarea situațiilor de criză.

În acest sens, colaborarea cu diverse grupuri comunitare, inclusiv cu organizațiile non-guvernamentale și cele educaționale, adaugă o dimensiune importantă abordării. Educația pentru siguranță și responsabilizarea cetățenilor sunt esențiale în crearea unui mediu mai sigur, iar Jandarmeria, prin Gruparea de Jandarmi Mobilă Brașov, demonstrează o abordare integrată care îmbină prevenirea cu educația și intervenția activă.

În concluzie, abordarea colaborativă în ordinea publică este esențială pentru crearea unui climat de siguranță durabil, iar implicarea activă a comunității reprezintă un pilon de bază în această strategie. Cooperarea dintre forțele de ordine și cetățeni, susținută de tehnologii moderne și intervenții educative, constituie cheia succesului în asigurarea unei societăți sigure și echilibrate.

V. CONCLUZII

În urma analizei actualizării tehnologiilor utilizate pentru gestionarea ordinii publice în România, în contextul aderării la spațiul Schengen aerian și maritim, se poate concluziona că implementarea dispozitivelor eDAC și a sistemelor GPS a îmbunătățit semnificativ eficiența intervențiilor și gestionarea situațiilor de urgență. Aceste tehnologii nu doar că au crescut securitatea frontierelor, dar au și facilitarea răspunsului rapid în cazul apelurilor de urgență, contribuind astfel la protecția cetățenilor.

În ceea ce privește policing-ul comunitar, abordarea colaborativă între autoritățile de ordine și cetățeni reprezintă o direcție strategică importantă. Jandarmeria Română, în special Gruparea de Jandarmi Mobilă Brașov, este un exemplu relevant al acestei colaborări, contribuind la asigurarea unui climat de siguranță în comunități prin patrule active și comunicare constantă cu cetățenii. Aceasta îmbunătățește nu doar prevenirea criminalității, dar și încrederea publicului în instituțiile de ordine publică.

Cu toate acestea, sunt necesare măsuri suplimentare pentru a îmbunătăți protecția datelor cu caracter personal, având în vedere volumul mare de informații gestionate prin dispozitivele eDAC și sistemele GPS. Propunerile de lege ferenda ar trebui să vizeze reglementarea clară a modului în care sunt colectate, stocate și utilizate aceste date, pentru a preveni abuzurile și a asigura respectarea drepturilor fundamentale ale cetățenilor.

Pe termen lung, soluțiile de integrare a tehnologiilor în activitățile de ordine publică ar trebui să includă investiții continue în formarea profesională a personalului, asigurându-se astfel că acestea sunt utilizate în mod eficient și responsabil. Totodată, implicarea comunității în securitatea publică trebuie încurajată prin dezvoltarea unor platforme digitale interactive care să sprijine colaborarea între autorități și cetățeni.

În concluzie, progresul în domeniul ordinii publice, sprijinit de tehnologiile moderne și colaborarea strânsă între forțele de ordine și comunități, poate duce la creșterea semnificativă a siguranței publice. Cu toate acestea, rămân provocări importante privind protecția datelor și gestionarea eficientă a resurselor umane și materiale, care necesită atenție continuă și soluții legislative adecvate.

EUROPA EXTREMELOR: LA RĂSCRUCEA ANTAGONICĂ DINTRE FRONTIERE FORTIFICATE ȘI VIRTUALE

EUROPE OF EXTREMES: AT THE ANTAGONISTIC CROSSROADS BETWEEN FORTIFIED AND VIRTUAL BORDERS

Andrada Elena ADAM
Centrul de Supraveghere și Controlul Trecerii Frontierei Aeroporturi București-Otopeni, Calea Bucureștilor, nr. 224 E
vasii.andrada@yahoo.ro
Prof.univ.dr. Sergiu Adrian VASILE
Academia de Poliție "Al. I. Cuza", Sector 1, București
sergiu.vasile@academiadepolitie.ro

"We don't always choose the best solution but we carry on regardless, trying to remain upright and decent in order to do honor not to the walls or the doors or the windows but to the empty space inside, the space where we worship and venerate what is dearest and most important to us."[1]
Paulo Coelho, The Zahir

Rezumat(ro):

Presiunea migrației la nivelul Uniunii Europene este departe de a fi diminuată. Provocările constante ale ultimului deceniu arată în continuare necesitatea unei armonizări și calibrări corecte a politicitor referitoare la frontierele externe, migrație și azil. Pentru a face față acestor provocări, Uniunea Europeană caută soluții de gestionare a frontierelor externe, axându-se cu preponderență pe utilizarea tehnologiilor de ultimă generație și chiar folosirea Inteligenței Artificiale. Pe de altă parte, statele membre aflate în prima linie și confruntate în mod direct cu afluxul de migrați, se orientează spre măsuri mai extreme cum ar fi ridicarea de garduri cu sârmă ghimpată cu scopul de a asigura securitatea internă și a descuraja migranții să pătrundă pe teritoriul lor. Articolul de față își propune să analizeze modul în care ecoul presiunilor migratorii s-a reflectat în deciziile luate de statele membre atât la nivel intern cât și la frontierele externe, dar și viziunea europeană asupra gestionării afluxului migrator.

***Cuvinte cheie**: frontiere, migrație, garduri, tehnologii moderne.*

Abstract(eng):

The pressure of migration at European Union level is far from being diminished. The constant challenges of the last decade continue to show the need for a correct harmonization and calibration of the policy regarding external borders, migration and asylum. In order to face these challenges, the European Union is looking for solutions to manage external borders, relying constantly on the use of state-of-the-art technologies and even the use of Artificial Intelligence. On the other hand, member states from the first line and directly confronted with the influx of migrants are turning to more extreme measures such as erecting barbed wire fences in order to ensure internal security and deter migrants from entering their territory. The article aims to analyze to what extent the echo of the migratory pressures was reflected in the decisions taken by the member states both at the internal level and at the external borders, but also the European vision on the management of the migratory influx.

***Keywords**: borders, migration, fences, modern technologies.*

[1] *"Nu alegem întotdeauna cea mai bună soluție, dar continuăm indiferent de situație, încercând să rămânem drepți și decenți pentru a face cinste nu pereților sau ușilor sau ferestrelor, ci spațiului gol din interior, spațiul în care ne închinăm și venerăm ceea ce este cel mai drag și mai important pentru noi."*

CONSIDERAȚII INTRODUCTIVE

Frontierele unui stat delimitează teritoriul acestuia și permit autorităților competente să verifice și să controleze fluxul de persoane/mărfuri care intră și iese pe și de pe teritoriul acestuia. Spre deosebire de trecut, statele controlează acum teritorii cu granițe fixe pe hărți pe care majoritatea celorlalte guverne din lume le-au recunoscut și au convenit să le respecte. La nivel global, în timp ce unele frontiere nu sunt decât linii imaginare, multe sunt marcate concret, unele întărite de infrastructură fizică și echipate cu tehnologii sofisticate (senzori, sisteme și camere de supraveghere, radare, drone etc.) altele chiar protejate de ziduri sau garduri solide cu sârmă ghimpată.

Europa însă a cunoscut o dinamică complexă în ceea ce privește definirea și protejarea frontierelor sale, care au evoluat sub influența factorilor istorici, politici și sociali.

PROVOCĂRILE EXERCITATE ASUPRA SPAȚIULUI FĂRĂ FRONTIERE INTERNE

La nivel european, când vorbim despre libera circulație a persoanelor, mărfurilor, capitalurilor gândul se duce inevitabil la Spațiul Schengen. Protejarea acestui spațiu unic, fără controale la frontierele interne, împotriva oricăror amenințări la adresa securității sale și a cetățenilor săi, necesită o politică comună, articulată și agreată de toate statele membre și instituțiile europene pentru a pune în practică gestionarea cât mai eficientă a frontierelor externe.

Extinderea Spațiului Schengen a adus cu sine o nevoie tot mai stringentă de a securiza frontierele externe ale Uniunii Europene cu scopul declarat de a proteja acest spațiu intern de liberă circulație. Astfel, frontierele externe au fost echipate cu tehnologii moderne de supraveghere, iar statele membre au intensificat colaborarea în materie de securitate. Schengen a dus la dezvoltarea conceptului de „*frontieră comună europeană*", implicând responsabilitatea partajată între statele membre pentru gestionarea migrației, combaterii infracționalității transfrontaliere și consolidării securității. În acest context, politicile europene au fost nevoite să se adapteze unor evoluții și crize semnificative.

În ultimul deceniu, ritmul schimbărilor a fost extraordinar, marcat de afluxul masiv de migranți din septembrie 2015 și de tragedia pierderii unui număr semnificativ de vieți omenești în Marea Mediterană. Criza migrației a devenit un moment crucial pentru Uniunea Europeană, determinând Comisia Europeană să recunoască existența unor limitări structurale în politicile UE legate de frontierele externe, migrație, azil, precum și în instrumentele disponibile pentru gestionarea acestora.

Au urmat provocări legate de creșterea fluxurilor de migrație mixtă în interiorul UE, care au avut un impact semnificativ asupra frontierelor interne. În 2020, pandemia de COVID-19 a amplificat presiunile, iar preocupările sporite legate de securitate și sănătatea publică au generat o intensificare a măsurilor interne, afectând atât călătoriile între statele Schengen, cât și gestionarea frontierelor externe ale UE. Degradarea relațiilor dintre UE și Belarus, începută în 2021, a generat tensiuni în statele membre aflate la granița cu Belarus, conducând la apariția unei noi rute migratorii. Situația s-a agravat odată cu afluxul masiv de persoane care căutau protecție internațională, în urma izbucnirii războiului din Ucraina, în februarie 2022. Aceste situații presante persistă și acum la nivelul statelor membre învecinate cu Rusia și Belarus.

În declarația de presă de la începutul acestui an, directorul executiv al Frontex[2] Hans Leijtens, declara: "*Cifrele prezentate astăzi arată provocările în evoluție cu care ne confruntăm în gestionarea frontierelor externe ale UE…Rămânem angajați să asigurăm securitatea și integritatea frontierelor UE. Este la fel de crucial să abordăm aspectele umanitare ale migrației."*[3]

Gestionarea eficientă a frontierelor externe ale UE nu este o activitate singulară, individuală, ci aceasta trebuie analizată și implementată în strânsă legătură cu politicile în domeniul migrației și azilului. Luarea unor „*măsuri adecvate în ceea ce privește controalele la frontierele externe*"[4], vine la pachet cu stabilirea de către UE a unor standarde comune pentru controalele la frontierele sale externe dublate de efortul de a pune în aplicare un sistem integrat de gestionare a acestora, sistem ce

[2] Frontex - Agenția Europeană pentru Poliție de Frontieră și Gradă de Coastă

[3] Significant rise in irregular border crossings in 2023, highest since 2016, 2024-01-26, https://www.frontex.europa.eu/media-centre/news/news-release/significant-rise-in-irregular-border-crossings-in-2023-highest-since-2016-C0gGpm, sursă on-line accesată la data de 10.10.2024

[4] Articolul 3 alineatul (2) din Tratatul privind Uniunea Europeană

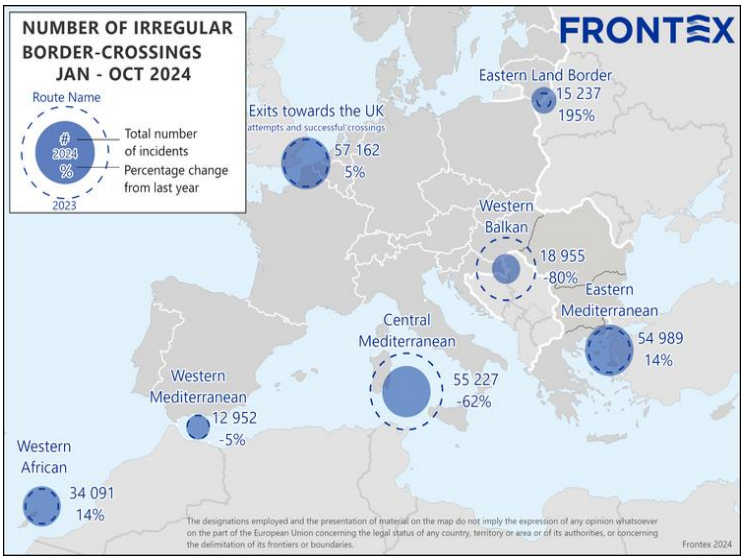
necesită recalibrare constantă pentru a răspunde provocărilor emergente. Dar ce se întâmplă atunci când acest sistem pare că nu funcționează adecvat? Fiecare stat ia măsurile pe care le consideră necesare, în mod individual.

Codul Frontierelor Schengen[5] reprezintă principalul instrument care stabilește modul unitar de efectuare a controlului la frontierelor externe ale UE. Pentru ca un resortisant al unei țări terțe să poată intra în spațiul de liberă circulație este necesar ca acesta să se prezinte într-un punct de trecere a frontierei și să îndeplinească condițiile prevăzute în acest regulament. În această situație intrarea persoanei în spațiul de liberă circulație poate fi refuzată urmându-se procedurile legale. Verificarea cât mai riguroasă a condițiilor de intrare determină o parte a cetățenilor terți să găsească alte căi de intrare în spațiul Schengen.

Uitându-ne însă la analiza Frontex pentru primele 10 luni ale lui 2024[6] observăm că anumite rute înregistrează în continuare creșteri ale numărului de treceri neregulate a frontierei, la frontiera externă a UE, adică treceri între punctele de trecere.

Așa cum se arată și în documentul de referință, ruta de migrație est europeană a înregistrat o creștere de 195% față de anul precedent. Cifrele totale aferente anului 2024 indică totuși o scădere față de anul 2023, când Frontex anunța o "*creștere semnificativă a trecerilor neregulate de frontieră în 2023, cea mai mare din 2016*"[7].

În ultimul deceniu, având în vedere răspunsurile UE, destul de întârziate, la provocările apărute la frontierele acesteia, statele membre aflate în prima linie au luat măsuri independent, recurgând din ce în ce mai mult la construirea de garduri/ziduri la frontieră cu scopul de a împiedica migranții și implicit persoanele aflate în nevoia de protecție internațională să acceseze teritoriile lor naționale, să prevină criminalitatea transfrontalieră și să combată amenințarea terorismului. Însă acest fenomen nu reprezintă o noutate, ci mai degrabă se încadrează într-un trend la nivel global, după cum descria Élisabeth Vallet, profesorul asociat la Universitatea Montreal din Quebec, într-un articol publicat în martie 2022. [8]

Așa cum se arată și în *Evaluarea spațiului Schengen și a frontierelor externe ale UE*[9], anterior anului 2015, doar trei state membre au recurs la gestul extrem de a ridica garduri la frontierele externe în scopul împiedicării migranților de a ajunge pe teritoriile lor, și anume Spania[10], Grecia[11] și Bulgaria[12]. Până în anul 2020, confruntate cu provocări

[5] Regulamentul 399/2016 al Parlamentului European și al Consiliului din 9 martie 2016 cu privire la Codul Uniunii privind regimul de trecere a frontierelor de către persoane (Codul Frontierelor Schengen)

[6] Frontex - EU external borders: irregular border crossings drop 43% in first 10 months of 2024, https://www.frontex.europa.eu/media-centre/news/news-release/eu-external-borders-irregular-border-crossings-drop-43-in-first-10-months-of-2024-PnbwBc , sursă on-line accesată la data de 25.11.2025

[7] Significant rise in irregular border crossings in 2023, highest since 2016, 2024-01-26, https://www.frontex.europa.eu/media-centre/news/news-release/significant-rise-in-irregular-border-crossings-in-2023-highest-since-2016-C0gGpm, sursă on-line accesată la data de 16.08.2024

[8] The World Is Witnessing a Rapid Proliferation of Border Walls, MARCH 2, 2022, Élisabeth Vallet, https://www.migrationpolicy.org/article/rapid-proliferation-number-border-walls, sursă on-line accesată la data de 14.05.2024

[9] An Assessment of the State of the EU Schengen Area and its External Borders a Merited Trust Model to Uphold Schengen Legitimacy, Policy Department for Citizens' Rights and Constitutional Affairs Directorate-General for Internal Policies PE 737.109 - Mai 2023,

[10] Enclavele situate pe continentul African, Ceuta și Mellila; lucrări de construcție 1993 și 1996

[11] La frontiera cu Turcia,12,5 km anul 2012

[12] La frontiera cu Turcia, 235 km, realizat între anii 2014 -2017

constante la adresa securității lor interne, alte nouă state membre ale UE au construit garduri la frontieră, iar până în 2022, numărul statelor membre UE/Schengen care au ridicat bariere fizice la unele dintre granițele lor a crescut la doisprezece.

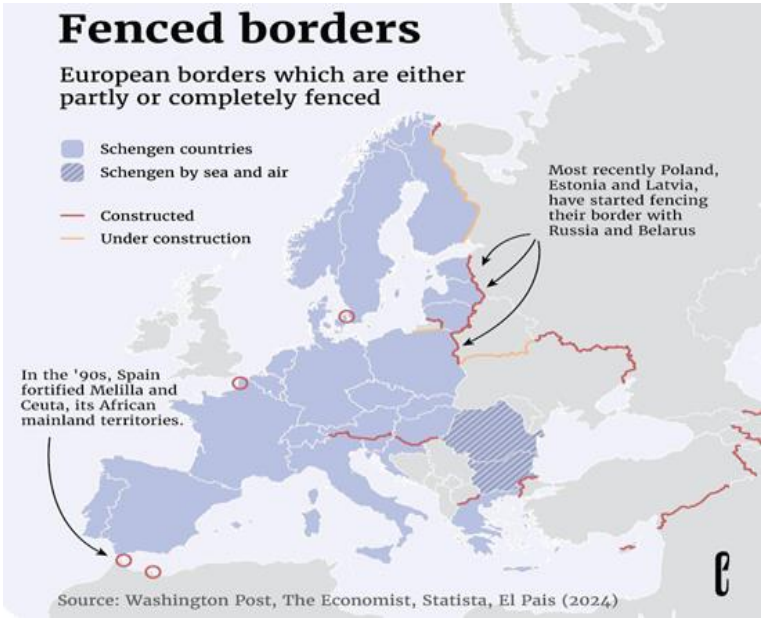
În decembrie 2023, aceste garduri acopereau 1.522 km (16 % din frontierele terestre externe ale UE)[13].

Un exemplu recent îl reprezintă proiectul de construire a unui gard la frontiera externă a UE, inițiat de Finlanda[14] la granița cu Rusia. Acest demers are scopul de a întări securitatea și de a reduce numărul persoanelor care încearcă să treacă ilegal frontiera. Gardul, planificat să acopere aproximativ 200 de kilometri, este estimat să fie finalizat până în 2026.[15]

Sunt însă aceste garduri permise la nivel European?
Și dacă da, cine ar trebui să plătească pentru construcția lor?

…."It is not only Poland's internal border, but also the EU border. Therefore, I have no doubt that all of Europe will have to ... invest in its security by investing in Poland's eastern border and in the security of our border."[16]

Cum poate fi definit un gard la frontieră? Terminologia pare a fi destul de vastă și poate varia în funcție de context, incluzând termeni precum „ziduri", „bariere", „fortificații", generând idei legate de securitate, separare, îngrădire. Marea majoritate a gardurilor/zidurilor ridicate la frontieră[17] sunt echipate cu sârmă ghimpată în speranța descurajării trecerilor neregulate, făcând astfel imposibil accesul la teritoriul statelor membre pentru persoanele aflate în nevoie de protecție internațională.

[13]https://epthinktank.eu/2024/03/15/eu-migration-and-borders-key-facts-and-figures/border-fences-and-irregular-entries/, sursă on-line accesată la data de 18.08.2024

[14] George Wright, 'Finland starts construction of Russia border fence', BBC, 28 February 2023. https://www.bbc.com/news/world-europe-64802457 , sursă on-line accesată la data de 17.09.2024

[15] https://www.washingtonpost.com/world/2023/03/15/europe-russia-belarus-fence/ , sursă on-line accesată la data de 18.08.2024

[16] *"Nu este doar granița internă a Poloniei, ci și frontiera UE. Prin urmare, nu am nicio îndoială că toată Europa va trebui să... investească în securitatea sa investind în granița de est a Poloniei și în securitatea graniței noastre."*- declarația Primului Ministru al Poloniei, Donald Tusk pentru Agenția Reuters care titrează *Polonia va construi fortificații la granița de est*, 11 Mai 2024. De menționat faptul că guvernul anterior a construit un gard la granița polona-belarusa care avea peste 180 km lungime și 5,5 metri înălțime, pentru a se proteja împotriva migrației ilegale. Acesta este completat de un sistem de camere și senzori care monitorizează frontiera. https://www.reuters.com/world/europe/poland-will-build-fortifications-eastern-border-pm-tusk-says-2024-05-11/

[17] denumite și *hard borders*

Table 1 – Overview of fences at the borders of EU/Schengen countries

	Construction year(s)	Border section(s)	Length (km)	Type
Bulgaria	2014-2017	Bulgaria–Turkey	235	External border
Estonia	2018-2021	Estonia–Russia	104	External border
Greece	2012; 2021	Greece–Turkey	52.5	External border
	2015*	*North Macedonia–Greece**	*37*	*External border*
Spain	1993	Spain–Morocco (Ceuta)	7.8	External border
	1996	Spain–Morocco (Melilla)	13	External border
France	2015-2021	France–UK (Calais)	65	External border
Cyprus	*1974**	*Government-controlled/non-government-controlled territories**	*180*	*Intra-EU*
Latvia	2015-ongoing	Latvia–Russia	93	External border
	2021-ongoing	Latvia–Belarus	36.9	External border
Lithuania	1999-2022	Lithuania–Belarus	502	External border
	2017-2018	Lithuania–Russia (Kaliningrad)	45	External border
Hungary	2015	Hungary–Croatia	131	Intra-EU
	2015-2017	Hungary–Serbia	158	External border
Norway	2016	Norway–Russia (Storskog)	0.2	External border
Austria	2015-2016	Austria–Slovenia (Spielfeld)	3.3	Intra-Schengen
	2016	Austria–Italy (Brenner)	0.25	Intra-Schengen
Poland	2021	Poland–Belarus	186	External border
Slovenia	2015-2020	Slovenia–Croatia	198.7	Intra-EU

Source: Compiled by the author. *Separation or border fence not built by the EU/Schengen country.

Tabel ce poate fi regăsit în *European Parliament Walls and fences at EU borders European Parliamentary Research Service - Author: Costica Dumbrava–October 2022*

Într-un raport[18] din 2020, Agenția Europeană pentru Drepturi Fundamentale sublinia faptul că, Codul Frontierelor Schengen nu exclude în mod expres ridicarea de garduri, lăsând în acest fel statelor membre o anumită libertate de apreciere cu privire la modul în care își pun în aplicare obligația de a proteja frontierele externe și de a preveni trecerile neautorizate.

Potrivit Codului Frontierelor Schengen, controlul la frontieră constă în două activități principale: verificări la frontiere și supravegherea frontierelor. Verificările la frontiere se realizează în punctele de trecere a frontierei autorizate în conformitate cu articolul 8, unde este prevăzută și obligația ca statele membre să efectueze verificări sistematice cu privire la intrarea și ieșirea tuturor persoanelor, inclusiv prin verificarea acestora în bazele de date relevante.

Pe de altă parte, supravegherea frontierei „*se realizează astfel încât să prevină și să descurajeze persoanele să eludeze controalele la punctele de trecere a frontierei*”[19]. Pentru îndeplinirea acestui scop polițiștii de frontieră utilizează unități fixe sau mobile în vederea asigurării supravegherii frontierelor externe între punctele de trecere a frontierei, indicându-se totodată că supravegherea frontierei „*poate fi efectuată și prin mijloace tehnice, inclusiv prin mijloace electronice*”[20]. De aici putem trage concluzia că acest regulament european, care reprezintă pilonul principal al managementului frontierelor externe ale UE, nu prevede în mod special existența unor bariere fizice sau garduri ca măsură de protecție a frontierei externe UE, dar nici nu le exclude.

În ultimii ani, în lipsa unor norme concrete privind gardurile la frontiere, statele membre au procedat la ridicarea de garduri atât la frontierele externe cu țările terțe cât și în interiorul UE, cum ar fi gardul dintre Austria și Slovenia, Slovenia și Croația, Ungaria și Croația.

La întrebarea adresată în anul 2018 cu privire la posibilitatea Comisiei de a finanța construcția de garduri pentru protejarea frontierelor, răspunsul a fost “*Nu, activitatea Comisiei*

[18] FRA, Fundamental Rights Issues at Land Borders, p. 13, 04.12.2020, https://fra.europa.eu/en/publication/2020/migration-fundamental-rights-issues-land-borders,
[19] Articolul 13 alin 2 din Codul Frontierelor Schengen
[20] Idem

vizează asigurarea unui control adecvat al frontierelor, nu închiderea acestora. Comisia nu a finanțat niciodată garduri și nici nu va face acest lucru în cadrul noului buget al UE." [21]

Așa cum se prevede în Regulamentul (UE) 2021/1148, finanțarea UE poate sprijini în special *„infrastructura, clădirile, sistemele și serviciile…echipamente operaționale și sisteme TIC necesare pentru implementarea controalelor la frontieră și a supravegherii frontierelor.*[22] Infrastructurile moderne de supraveghere a frontierei folosesc tehnologii și sisteme de supraveghere inteligente, cum ar fi senzorii de mișcare, radare, camere, termoviziune, baze de date, drone și alte echipamente. Așadar gardurile/zidurile ridicate la frontieră nu sunt prevăzute în mod expres, dar atunci când acestea există, pot fi completate cu sisteme ce folosesc tehnologii avansate și inteligența artificială[23]. Comisia și-a menținut poziția și a rezistat solicitărilor de a interpreta aceste prevederi ale regulamentului ca fiind în favoarea construirii sau întreținerii gardurilor la frontieră.

Cu toate acestea, pe fondul presiunilor constante și a tensiunilor reînnoite la frontierele externe ale UE, mai multe state membre au solicitat în mod expres Comisiei Europene să le permită utilizarea fondurilor UE pentru a construi garduri la frontieră, considerându-le *o măsură eficientă de protecție a frontierei împotriva migrației neregulate* și totodată o măsură care *ar trebui să fie finanțată suplimentar de la bugetul UE, în mod prioritar*.[24] Aceasta a venit ca răspuns la dilemele de securitate regională, în special ca urmare a situației create de Belarus care a facilitat deplasarea unui număr semnificativ de migranți pe teritoriul său pentru a ajunge la granițele Poloniei și Lituaniei, cu promisiunea că le va asigura o intrare facilă în UE.[25] Și de această dată, pe fondul întârzierii măsurile dispuse la nivel european, decizia a ridica garduri la frontiere, ca primă măsură de contracarare, a fost luată la nivel național, invocându-se o situație de urgență.

Consiliul European vine să sprijine această poziție a statelor membre solicitând Comisiei „ *mobilizarea imediată a fondurilor și a mijloacelor substanțiale ale UE pentru a sprijini statele membre în consolidarea capabilităților și a infrastructurii de protecție a frontierelor, a mijloacelor de supraveghere, inclusiv a supravegherii aeriene, și a echipamentelor.*"[26]

În situația în care se va decide alocarea de fonduri pentru construirea de garduri la frontiere, întrebarea care se ridică este în ce măsură fondurile europene ar trebui să finanțeze ziduri de ciment, oțel, sârmă ghimpată și în ce măsură achiziția de tehnologie nouă ex. radare, drone? Așa cum sublinia și Cotidianul EL PAYS *"Dezbaterea este aprinsă, dar concluziile ultimei ședințe a Consiliului European sugerează că cei care susțin o abordare draconiană câștigă teren."* [27]

Reticența în alocarea de fonduri pentru ridicarea unor bariere fizice la frontieră vine pe fondul blamărilor repetate de nerespectare a drepturilor fundamentale, cu preponderență al celor ce solicită azil. Mai mult, gardurile prevăzute cu sârmă ghimpată reprezintă un pericol ridicat în rănirea celor care încearcă să treacă frontiera, uneori cu consecințe mortale.

Viziunea europeană se bazează mai degrabă pe o abordare holistică, orientată spre acordarea de ajutor statelor membre aflate prima linie și de investirea în proiecte ce testează noi tehnologii,

[21]Questions and Answers: Future EU funding for Borders and Migration, 12 June 2018, Brussels, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/MEMO_18_4127

[22] Regulamentul (UE) 2021/1148 al Parlamentului European și al Consiliului din 7 iulie 2021 de instituire, ca parte a Fondului de management integrat al frontierelor, a Instrumentului de sprijin financiar pentru managementul frontierelor și politica de vize

[23] Denumite și *soft borders*

[24]EU Ministers of Interior, Letter to Margaritis Schinas Vice-President, European Commission, Ylva Johansson Commissioner for Home Affairs, European Commission, Adaptation of the EU legal framework to new realities, 7 October 2021 https://www.politico.eu/wp-content/uploads/2021/10/07/Joint-letter_Adaptation-of-EU-legal-framework-20211007.pdf

[25]Așa zisa *instrumentalizare a migrației*, situație catalogată de experți și oficiali UE ca *război hibrid*, https://www.lrs.lt/sip/portal.show?p_r=35403&p_k=2&p_t=278631

[26] https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2023/02/09/european-council-conclusions-9-february-2023/

[27] Articol apărut în El PAYS The fences dividing Europe: how the EU uses walls to contain irregular migration. The financing of new physical barriers at the European Union's external borders is once again straining the migration debate 8.04.2023, https://english.elpais.com/international/2023-04-08/the-fences-dividing-europe-how-the-eu-uses-walls-to-contain-irregular-migration.html

dotate cu inteligență artificială și sisteme folosite la scară largă, completate de politici de negociere cu țările de destinație și de tranzit.

CONCLUZII

Într-o lume interconectată, conceptul de frontieră evoluează constant. Părerile sunt împărțite cu privire la eficacitatea gardurilor ridicate la frontieră. Unele și-au dovedit eficiența în descurajarea și reducerea numărului de persoane care au dorit să treacă frontiera. Un astfel de exemplu a fost construcția gardului la frontieră Ungariei în 2015 complementată de supravegherea asigurată de polițiștii de frontieră, care a avut ca rezultat reducerea substanțială a numărului trecerilor neregulate a frontierei.

Élisabeth Vallet concluziona în articolul său[28]: *cercetările din întreaga lume indică faptul că atât costurile directe, cât și cele indirecte ale construirii gardurilor de-a lungul frontierelor depășesc beneficiile acestora. Construirea gardurilor/ziduri presupune, în unele cazuri, achiziționarea terenului necesar, plasarea contractelor pentru firmele care se ocupă de construire, întreținerea drumurilor, alocarea de resurse umane pentru supravegherea constantă a frontierei, etc. deci costuri destul de ridicate. Cu toate acestea, gardurile fortificate nu au împiedicat în întregime fluxurile de migrație în Uniunea Europeană, ci mai degrabă au condus la o redirecționare a migranților către alte căi.*

Dotarea gardurilor fortificate cu tehnologii și sisteme inteligente urmăresc să îmbunătățească gestionarea frontierelor, prin oferirea de informații imediate autorităților însărcinate cu supravegherea frontierelor, însă în realitate, numărul tot mai mare de obstacole pentru trecerea lor nu lasă migranților altă opțiune decât să urmeze căi mai periculoase, expunându-i la încălcări repetate ale drepturilor omului.

Un astfel de exemplu este reprezentat de gardurile ridicate în jurul terminalelor de feriboturi, camioane și trenuri, de la frontiera de vest a UE - Calais, dotate cu sisteme de supraveghere și întărite de patrule de poliție și drone de-a lungul coastei de nord a Franței.

Cu toate acestea, în ultimii ani, numărul migranților care traversează canalul spre Marea Britanie, utilizând bărci de dimensiuni mici, a crescut constant. Pe măsură ce migranții caută alte rute, aceștia devin din ce în ce mai dificil de monitorizat, bazându-se tot mai mult pe traficanți și plătind prețuri tot mai mari. În toată această ecuație, siguranța ajungerii la destinație nu le este garantată nicio secundă, și din contra este întărită creșterea criminalității și a instabilității în societate.

Pe de altă parte, construirea gardurilor fortificate la frontieră pare o soluție imediată, teritorializată, pentru provocări care își au adesea originea nu în zona de frontieră unde sunt amplasate, ci de multe ori în locuri îndepărtate de teritoriul național, acolo unde politica externă ar putea oferi un răspuns mai eficient.[29]

SURSE BIBLIOGRAFICE

- An Assessment of the State of the EU Schengen Area and its External Borders A Merited Trust Model to Uphold Schengen Legitimacy, Policy Department for Citizens' Rights and Constitutional Affairs Directorate-General for Internal Policies PE 737.109 - May 2023, https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2023/737109/IPOL_STU(2023)737109_EN.pdf

- Articol apărut în El PAYS The fences dividing Europe: how the EU uses walls to contain irregular migration. The financing of new physical barriers at the European Union's external borders is once again straining the migration debate https://english.elpais.com/international/2023-04-08/the-fences-dividing-europe-how-the-eu-uses-walls-to-contain-irregular-migration.html#

- Borders and Walls: Do Barriers Deter Unauthorized Migration? OCTOBER 5, 2016 FEATURE By Reece Jones, https://www.migrationpolicy.org/article/borders-and-walls-do-barriers-deter-unauthorized-migration

[28] The World Is Witnessing a Rapid Proliferation of Border Walls, MARCH 2, 2022, Élisabeth Vallet, https://www.migrationpolicy.org/article/rapid-proliferation-number-border-walls

[29] Idem

- Concluziile Consiliului European - Reuniune extraordinară a Consiliului European, Bruxelles, 9 februarie 2023, https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2023/02/09/european-council-conclusions-9-february-2023/
- EU Ministers of Interior, Letter to Margaritis Schinas Vice-President, European Commission, Ylva Johansson Commissioner for Home Affairs, European Commission, Adaptation of the EU legal framework to new realities, 7 October 2021 https://www.politico.eu/wp-content/uploads/2021/10/07/Joint-letter_Adaptation-of-EU-legal-framework-20211007.pdf
- Europe finds appeal in border fences once again, Sonya Ciesnik, 2024/03/2, https://www.infomigrants.net/en/post/55913/europe-finds-appeal-in-border-fences-once-again
- European Parliament Walls and fences at EU borders European Parliamentary ResearchService Author: Costica Dumbrava Members' Research Service PE 733.692 –October 2022
- FRA, Fundamental Rights Issues at Land Borders, p. 13, 04.12.2020, https://fra.europa.eu/en/publication/2020/migration-fundamental-rights-issues-land-borders,
- Frontex Press release: Significant rise in irregular border crossings in 2023, highest since 2016, 2024-01-26, https://www.frontex.europa.eu/media-centre/news/news-release/significant-rise-in-irregular-border-crossings-in-2023-highest-since-2016-C0gGpm
- George Wright, 'Finland starts construction of Russia border fence', BBC, 28 February 2023. https://www.bbc.com/news/world-europe-64802457
- Poland will build fortifications on eastern border, PM Tusk says By Reuters May 11, 2024 https://www.reuters.com/world/europe/poland-will-build-fortifications-eastern-border-pm-tusk-says-2024-05-11/
- Questions and Answers: Future EU funding for Borders and Migration, 12 June 2018, Brussels, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/MEMO_18_4127
- Regulamentul (UE) 2021/1148 al Parlamentului European și al Consiliului din 7 iulie 2021 de instituire, ca parte a Fondului de management integrat al frontierelor, a Instrumentului de sprijin financiar pentru managementul frontierelor și politica de vize
- Regulamentul 399/2016 al Parlamentului European și al Consiliului din 9 martie 2016 cu privire la Codul Uniunii privind regimul de trecere a frontierelor de către persoane (Codul Frontierelor Schengen)
- The World Is Witnessing a Rapid Proliferation of Border Walls, MARCH 2, 2022 FEATURE By Élisabeth Vallet, https://www.migrationpolicy.org/article/rapid-proliferation-number-border-walls
- Tratatul Uniunii Europene
- Walling off Responsibility? CEPS Policy Insights No 2021-18 / November 2021 Sergio Carrera The Pushbacks at the EU's External Borders with Belarus, https://www.ceps.eu/ceps-publications/walling-off-responsibility/
- https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/schengen-borders-and-visa/schengen-area/temporary-reintroduction-border-control_en
- https://www.reddit.com/r/europeanunion/comments/1ct9rbm/fenced_borders_european_borders_which_are_either/
- https://www.washingtonpost.com/world/2023/03/15/europe-russia-belarus-fence/
- https://www.frontex.europa.eu/media-centre/news/news-release/eu-external-borders-irregular-border-crossings-drop-43-in-first-10-months-of-2024-PnbwBc

UTILIZAREA INTERNETULUI ȘI A REȚELELOR DE SOCIALIZARE ÎN SCOPURI TERORISTE: CAZUL ASASINĂRII PROFESORULUI SAMUEL PATY ȘI MODALITĂȚILE DE PREVENIRE ȘI COMBATERE A FENOMENULUI

Andrei-Mihăiță Petică, doctorand
Școală doctorală SNSPA

"*The Internet is a prime example of how terrorists can behave in a truly transnational way; in response, States need to think and function in an equally transnational manner."*
Ban Ki-moon
Secretar-General al Organizației Națiunilor Unite (2007 – 2016)

Abstract

RO:

Revoluția digitală a transformat radical societatea noastră. Deși multe dintre aceste schimbări au avut impact pozitiv, totuși ele au oferit, de asemenea, teroriștilor și grupurilor extremiste noi puncte de acces pentru a-și amplifica și răspândi mesajele și pentru a solicita sprijin pentru agenda lor politică.

Această lucrare se referă la amploarea amenințărilor legate de radicalizarea în mediul online în contextul actelor teroriste și al infracțiunilor conexe. Influențele din mediul online au fost descrise ca și contributori esențiali pentru propagarea și adoptarea ideologiilor extremiste, care conțin deseori un element de nemulțumire colectivă și care se transformă ulterior în acte de violență. Acest fapt este cel mai des evidențiat în discuția despre așanumitul terorism realizat de către acei "lupi singuratici", dar se transmite la toate formele de infracțiuni extremiste și nu numai.

Starea actuală de tensiune și teroare cu care se confruntă societatea franceză provine din încercările Franței de a-și menține tradițiile de libertate și secularism împotriva unor valuri crescute de ură religioasă extremistă legată de intoleranța islamistă. Se știe, de asemenea, că mii de francezi din întreaga țară s-au alăturat sau au simpatizat cu Statul Islamic, ceea ce a dus la zeci de atentate teroriste, precum atacul asupra școlii evreiești din Toulouse, 2012, masacrul de la Bataclan și atacul asupra redacției revistei Charlie Hebdo în 2015, concluzionând că țara pare zguduită de tot mai multe atacuri, din ce în ce mai sângeroase și asupra unor ținte diverse. Din 2012 până la cazul care va fi analizat, aproape 300 de persoane au fost ucise și peste 1.000 au fost rănite în Franța de către persoane care pretindeau credință față de ISIS, stimulând Franța să adopte o varietate de măsuri preventive și reactive de combatere a terorismului.

Este cunoscut și faptul că rețelele de socializare sunt periculoase și deseori sunt folosite în scopuri criminale, iar în materie de terorism, internetul are rol și în radicalizare.

Astfel, prezenta lucrare va analiza asasinarea din octombrie 2020 a profesorului Samuel Paty din prisma rolului jucat de internet în radicalizare, propagarea urii și terorismului. Totodată, pe lângă prezentarea evenimentelor care au precedat și succedat actul terorist, voi prezenta și urmările care au apărut în Franța și Uniunea Europeană din punct de vedere al legislației de prevenire și combatere a propagării terorismului, curentului extremist și a mesajelor de incitare la ură . O primă concluzie a lucrării va arăta dacă teroristul asasin s-a auto-radicalizat sau nu și dacă și-a identificat victima folosind internetul, respectiv rețelele de socializare. A doua și ultima concluzie va îngloba modalitățile prin care statul, în special statul român, poate să combată auto-radicalizarea și propagarea curentelor asociate terorismului în mediul online din România.

Recomandările formulate la final, totuși, se vor referi doar la prezent și este puțin probabil să se mențină în viitor, având în vedere creșterea generală și accelerarea activității online în rândul actorilor teroriști.

EN:

The digital revolution has radically transformed our society. While many of these changes have had positive impacts, they have also provided terrorists and extremist groups with new access points to amplify and spread their messages and solicit support for their political agenda.

This paper addresses the extent of online radicalization threats in the context of terrorist acts and related crimes. Online influences have been described as essential contributors to the propagation and adoption of extremist ideologies, which often contain an element of collective discontent and which subsequently turn into acts of violence. This op rev most often highlighted in the discussion about the so-called terrorism carried out by those „lone wolves", but it is transmitted to all forms of extremist crimes and not only.

The current state of tension and terror facing French society stems from France's attempts to maintain its traditions of freedom and secularism against rising waves of extremist religious hatred linked to Islamist intolerance. Thousands of French people across the country are also known to have joined or sympathized with Islamic State, leading to dozens of terrorist attacks, such as the 2012 Toulouse Jewish school attack, the Bataclan massacre and the on the editorial office of Charlie Hebdo magazine in 2015, concluding that the country seems shaken by more and more attacks, increasingly bloody and on various targets. From 2012 to the case under review, nearly 300 people have been killed and more than 1,000 injured in France by people claiming allegiance to ISIS, prompting France to adopt a variety of preventive and reactive counter-terrorism measures .

It is also known that social networks are dangerous and are often used for criminal purposes, and in terms of terrorism, the Internet also plays a role in radicalization. Thus, this paper will analyze the October 2020 assassination of Professor Samuel Paty from the perspective of the role played by the Internet in radicalization, the propagation of hatred and terrorism. At the same time, in addition to presenting the events that preceded and succeeded the terrorist act, I will also present the consequences that appeared in France and the European Union from the point of view of the legislation op revent and combat the propagation of terrorism, extremist currents and hate messages. A first conclusion of the paper will show whether the assassin terrorist was self-radicalized or not and whether he identified his victim using the Internet, respectively social networks. The second and last conclusion will encompass the ways in which the state, especially the Romanian state, can combat selfradicalization and the propagation of currents associated with terrorism in the online environment in Romania.

The recommendations at the end, however, will only address the present and are unlikely to hold in the future, given the overall increase and acceleration of online activity among terrorist actors.

Cuvinte cheie
Radicalization
Auto-radicalization
Social Media
Terrorism
Extremism

INTRODUCERE

Internetul și rețelele de sociale oferă oportunități neprețuite societății, facilitând comunicarea, dezvoltarea economică, participarea socială și politică și accesul la informații. Deși beneficiile internetului pentru societatea modernă sunt numeroase, trebuie de asemenea recunoscut că aceeași tehnologie care facilitează o astfel de comunicare poate fi exploatată și de către teroriști.

Actele de terorism sunt premeditate, motivate politic și țintesc populația civilă, fiind comise mai degrabă de grupuri subnaționale decât de armata unui stat. Terorismul este o formă de război psihologic care încearcă să răspândească frica, neîncrederea și neputința printre cetățenii obișnuiți ai unei societăți. Teroriștii moderni se bazează foarte mult pe massmedia și utilizează un flux constant de difuzare (radio, televiziune și Internet) pentru a obține cel mai mare impact psihologic asupra țintelor lor. Grupurile teroriste profită de evoluția tehnologiei comunicațiilor și a metodelor de informare cât mai diverse și greu de gestionat pentru a-și propaga mesajele care vizează în special persoanele vulnerabile, mai ales tinerii, pentru a primi sprijin, pentru a li se transmite mesajele mai departe, pentru a primi recunoaștere și legitimitate pentru cauza/cauzele lor. Aceste grupuri teroriste

utilizează din ce în ce mai des metode de comunicare și diseminare revoluționare pentru a planifica și mobiliza resurse, precum și pentru a recruta, instrui, radicaliza și incita pe alții să efectueze atacuri folosind internetul, platformele de socializare și jocurile video. Posibilitatea într-o continuă creștere a utilizării abuzive a internetului pentru a realiza atacuri teroriste, în special împotriva infrastructurilor critice și a populației civile necombatante, nu ar trebui subestimată niciodată . Jihadiștii au avut succes în radicalizarea și recrutarea cetățenilor francezi atât online, cât și personal. În noiembrie 2014, ISIS a lansat un videoclip de recrutare destinat musulmanilor francezi, prin care s-a cerut jihadiștilor să execute atacuri în Franța dacă aceștia nu pot ajunge pe teritoriul deținut de ISIS. Numeroase persoane de sex feminin din Marsilia și din alte părți ale Franței au părăsit țara pentru a se alătura ISIS, fiind radicalizate și recrutate online prin intermediul videoclipurilor de propagandă care vizau adolescente. La sfârșitul anului 2016, Franța a descoperit și a arestat o celulă ISIS exclusiv feminină care a încercat un atac cu mașina-bombă aproape de Catedrala Notre Dame din Paris.

Astfel, Franța a lansat campania sa „Stop-Djihadisme" (Stop Jihadismul) la sfârșitul lunii ianuarie 2015, într-un efort de a contracara amenințarea extremismului islamic în întreaga societate franceză. Site-ul administrat de guvern care promova această campanie deținea o serie de resurse și informații grafice orientate pentru a ajuta cetățenii să identifice și să prevină jihadismul. Pe lângă combaterea extremismului din sistemul școlar al Franței, se lucrează tot mai mult pentru a contracara extremismul islamic din închisorile sale. În lumina programului, guvernul a început să introducă schimbări în următoarele sectoare ale societății franceze:

- **Educație**: Ministerul Educației din Franța a prezentat 11 măsuri pentru prevenirea radicalizării și promovarea valorilor laice și republicane în cadrul sistemului educațional al Franței.
- **Închisoare**: Guvernul francez a anunțat numeroase măsuri pentru a aborda rețelele jihadiste și criza de radicalizare din sistemul său penitenciar. În special, guvernul s-a angajat într-un experiment de scurtă durată pentru a separa deținuții suspectați a fi extremiști de restul populației închisorii.
- **Legislație și aplicarea legii**: Franța a început să își aplice legea împotriva terorismului din noiembrie 2014. După cum este autorizat de noua lege, Guvernul francez a început să anuleze pașapoartele celor suspectați de jihadiști și să cenzureze site-urile web care promovează ideologia jihadistă. Țara a promis că va aloca mai multe resurse și locuri de muncă aparatului său de contraspionaj pentru a monitoriza mai bine amenințarea jihadistă.

S-a suspectat că radicalizarea avea loc și în mai multe moschei din Franța. În 2013, Ministrul de Interne al Franței a anunțat deportarea unor imami radicali care ar fi incitat congregațiile lor la violență împotriva Franței. Pentru a combate recrutarea online, proiectul de lege „Patriot Act" din Franța autorizează guvernul să monitorizeze și să blocheze forumuri și site-uri web care „glorifică terorismul".[1]

Conceptualizare

Chiar dacă există indicii ale unei baze comune pentru formele de infracțiune bazate pe ură, există o serie de factori specifici care înconjoară actele de terorism. Acestea sunt importante de subliniat pentru o cercetare ulterioară a cauzelor radicalizării în mediul online. În prezent , toate definițiile extremismului și terorismului sunt controversate și nici general asumate, dar există totuși un consens general legat de faptul că un cadru pentru proliferare este dat de o ideologie care susține schimbările prin intermediul violenței ale ordinii societale și/sau politice. Aceasta înseamnă, de asemenea, că există structuri și organizații preexistente care reprezintă, modelează și folosesc astfel de ideologii și exercită influență asupra indivizilor ca membri și adepți. Aceste organizații sunt preocupate de recrutarea sau managementul membrilor și de canalizarea activității prin intermediul internetului.

De asemenea, trebuie luat în considerare faptul că o gamă largă de conținut generat de organizații clasificate drept teroriste sau extremiste este considerată ilegală în multe țări, la fel ca apartenența organizațională formală sau informală. Acest lucru pune o dilemă pentru organizațiile teroriste care operează online: niveluri ridicate de secretizare pot fi atinse prin criptare, minimizând astfel riscul de detectare, dar acest lucru limitează sever sensibilizarea către recruți și simpatizanți. În

[1] https://www.lexpress.fr/actualite/societe/sur-la-piste-du-francais-d-al-qaeda_1613834.html , *accesat la data de 25.11.2024*

plus, accesibilitatea online a materialelor extremiste poate fi foarte mare, dar fișierele digitale lasă urme pe dispozitivele persoanelor, iar simpla descărcare a anumitor materiale poate duce la detectarea și urmărirea penală. Ca urmare, grupurile teroriste au demonstrat o adaptabilitate și flexibilitate substanțiale în utilizarea serviciilor și platformelor online. O strategie comună apărută în ultimii ani se referă la utilizarea punctelor de intrare pe site-urile mainstream care pot fi folosite pentru a ghida cei interesați către alte servicii digitale , precum ar fi aplicații de comunicare criptate sau site-uri web dedicate, ori darkweb.

Internetul poate fi utilizat pentru glorificarea actelor teroriste, incitarea la comiterea actelor de terorism, radicalizarea și recrutarea teroriștilor, diseminarea conținutului ilegal, facilitarea comunicării între actorii teroriști și instruirea potențialilor recruți. În scopul prezentei lucrări, a fost adoptată o abordare funcțională în ceea ce privește clasificarea mijloacelor prin care internetul este deseori utilizat pentru a promova și susține actele de terorism. Această abordare a dus la identificarea a șase categorii uneori suprapuse: - propagandă (inclusiv recrutare, radicalizare și incitare la acte de terorism); - finanțare;

- instruire;
- planificare (inclusiv prin comunicare secretă și informații open-source);
- execuţie;
- atacuri cibernetice.

Astfel, pentru a îndeplini scopul prezentei lucrări, precum și necesitatea de a fi în concordanță cu studiul de caz ales, voi prezenta prima categorie, respectiv "*propaganda*": Una dintre principalele utilizări ale internetului de către teroriști este difuzarea propagandei. Propaganda ia în general forma comunicărilor multimedia care oferă instrucțiuni ideologice sau practice, explicații, justificări sau promovarea activităților teroriste. Acestea pot include mesaje virtuale, prezentări, reviste, fișiere audio și video și jocuri video dezvoltate de organizații teroriste sau simpatizanți. Cu toate acestea, ceea ce constituie propaganda teroristă, spre deosebire de susținerea legitimă a unui punct de vedere, este adesea o evaluare subiectivă. Promovarea violenței este o temă comună în propaganda legată de terorism. Acoperirea largă a conținutului distribuit utilizând Internetul prin rețele sociale crește exponențial masa audienței care poate fi afectată. Mai mult, capacitatea de a distribui direct un anumit tip de conținut prin Internet diminuează dependența de canalele tradiționale de comunicare și informare, cum ar fi trusturile de presă, care pot lua măsuri pentru a evalua în mod independent credibilitatea informațiilor furnizate sau pentru a edita sau omite aspecte considerate a fi nejustificate provocator.

Propaganda pe internet poate include, de asemenea, conținut, cum ar fi conținut video care prezintă acte violente de terorism sau jocuri video dezvoltate de organizații teroriste care incită la violență împotriva unor grupuri, simulează acte de terorism și încurajează utilizatorul să se angajeze în jocuri de rol, acționând ca un terorist virtual.

Studiu de caz - Incitare la terorism în cazul asasinării profesorului Paty

Potrivit lui Michaël Prazan, fost profesor, această disidență a început să crească la începutul anilor 2000, când guvernul a interzis simbolurile religioase în școli. Pe atunci acesta preda într-o suburbie a Parisului cu o populație musulmană ridicată. El crede că profesorii nu au reușit să reacționeze la o prăpastie în creștere între ei și unii dintre elevii lor. „*Trebuie să fim mai receptivi de îndată ce există un elev care pune o problemă în clasă, cum ar fi bucuria unui act terorist"*[2], a spus acesta. *„Trebuie să ne descurcăm repede înainte ca acesta să se răspândească pe internet și să reprezinte o amenințare cu moartea pentru profesor"* [3]. Uciderea lui Paty a șocat Franța și a condus la o nouă dezbatere despre libertatea de exprimare, integrarea marii populații musulmane din Franța și rolul mass-media în incitarea la ură și în auto-radicalizare.

Derularea evenimentelor

Uciderea prin decapitare a lui Samuel Paty, un profesor francez de gimnaziu, a avut loc la 16 octombrie 2020, într-o suburbie a Parisului. Paty a susținut o oră de curs despre libertatea de

[2] https://www.bbc.com/news/world-europe-54602171 , *accesat la data de 26.11.2024*
[3] Ibidem.

exprimare, o dezbatere cu privire la limitele libertății de exprimare, arătând elevilor săi caricaturile din 2012 realizate de revista Charlie Hebdo înfățișându-l pe profetul islamic Muhammad în diferite ipostaze . Una dintre caricaturi îl înfățișa pe Muhammad într-o ipostază indecentă, gol cu organele genitale expuse. Profesorul - *potrivit autorităților, care lau intervievat despre acel curs chiar înainte de moartea sa* - a spus că a avertizat studenții care ar putea fi jigniți să-și abată ochii înainte de a afișa caricaturile.[4] Aceste desene au fost percepute de mulți musulmani ca fiind ofensatoare. Autoritățile franceze au fost șocate de faptul că elevii de la școală l-au ajutat pe criminal să-l găsească pe profesor, în ciuda faptului că profesorul le-a oferit elevilor libertatea de a părăsi cursul dacă considerau prezentarea jignitoare.

Insulte, amenințări și comentarii de inducând ura la adresa profesorului Paty și directorului școlii au inundat rețelele de socializare Facebook, WhatsApp, Instagram, Twitter, Snapchat, YouTube, TikTok, Google în 2020, care devenind adevărate instanțe judecătorești virtuale.

Unul dintre principalii promotori ai urii împotriva profesorului, tatăl unei fete de 13 ani care nu a părăsit cursul, a postat un videoclip pe rețeaua online YouTube în care susținea că profesorul arăta o „fotografie a unui bărbat gol" susținând că acesta este „profetul musulman". Tatăl a chemat alți părinți să i se alăture într-o acțiune colectivă împotriva profesorului, solicitând demiterea acestuia. În videoclip, bărbatul spune: „*Dacă vreți să vă uniți forțele și să spuneți 'opriți-vă, nu atingeți copiii noștri, atunci trimiteți-mi un mesaj' "*. „*Acest huligan nu ar trebui să rămână în sistemul național de educație, nu ar trebui să-i mai învețe pe copiii noștri. Ar trebui să meargă să se educe singur "*, continuă părintele fetei în înregistrarea video . Ulterior, potrivit anchetatorilor, a fost prezentat faptul că a existat o „legătură cauzală directă" între incitarea online împotriva lui Paty și crima sa. [5]

Marea Moschee din zona unde a avut loc atacul a publicat un videoclip pe pagina sa de Facebook cu o săptămână înainte de crimă, înfățișându-l pe Abdelhakim Sefrioui, imamul moscheii, membru al *Conseil des imams de France* și militant islamist cunoscut de poliția franceză antiteroristă, alăturându-se protestului împotriva profesorului și cerând să se întâlnească cu directorul școlii. Serviciile de informații franceze au fost informate că imamul apare implicat în controversa dintre părinți și profesorul Samuel Paty. Nota de serviciu, intitulată *„Incident în legătură cu principiile laicismului la colegiul din Bois d'Aulne"*, concluzionează: „*comunicarea dintre conducerea școlii și familii a făcut posibilă relaxarea tensiunilor"*.[6]

După depunerea unei plângeri legate de cursul său, Paty s-a dus la secția de poliție împreună cu directorul școlii. El ar fi spus anchetatorilor că nu poate înțelege cauza realizării plângerii și a clipului video, deoarece fiica tatălui care le realizase nu a fost la curs în ziua în care acesta a arătat caricatura.

Tânărul atacator, pe numele său Abdoullakh Abouyedovich Anzorov, un refugiat musulman rus de 18 ani, de etnie cecenă, născut la 12 martie 2002 la Moscova, „*avea un permis de ședere eliberat pe 4 martie și valabil până în martie 2030, el a beneficiat de statut de refugiat "*, a declarat Jean-François Ricard, procurorul de caz în cadrul unei conferințe de presă.[7] Familia Anzorov a venit din satul Shalazhi din Cecenia, tatăl lui Abdoullakh, Abuezid, s-a mutat mai întâi la Moscova, apoi la Paris, iar sora vitregă a lui Anzorov s-a alăturat ISIS în Siria în 2014. [8] Radicalizat în urmă cu doar câteva luni și căutând să comită un atac, teroristul – care nu știa nimic despre această școală situată la 90 de kilometri de casa sa – a descoperit "oportunitatea" pe internet, a găsit acolo toate informațiile de care avea nevoie pentru a acționa și a lovit după 16 octombrie.

Tatăl lui Abdoullakh, care lucra noaptea într-o companie de securitate, pare să fi pierdut controlul asupra băiatului său care dădea semne de îndoctrinare. Contul său de Twitter, @Tchetchene_270, care a fost deschis pe 8 iunie, a publicat pe 30 august, un fotomontaj care

---

[4] https://www.bbc.com/news/world-europe-54625270 , *accesat la data de 26.11.2024*

[5] https://www.bbc.com/news/world-europe-56325254 , *accesat la data de 26.11.2024*

[6] https://www.francetvinfo.fr/faits-divers/terrorisme/enseignant-decapite-dans-les-yvelines/assassinat-de-samuel-paty-abdelhakim-sefrioui-un-activiste-islamisteau-coeur-de-l-enquete_4146955.html , *accesat la data de 26.11.2024*

[7] https://www.france24.com/en/france/20201021-murderer-of-teacher-paid-students-to-identify-him-says-french-prosecutor , *accesat la data de 26.11.2024*

[8] https://www.albawaba.com/news/terrorist-who-killed-french-teacher-maybe-linked-isis-1387263 , *accesat la data de 26.11.2024*

înfățișează decapitarea unui bărbat. Acest cont a fost raportat către polițiști specializați, fără a conduce la vizarea lui Abdoullakh. La 13 septembrie, publicația Al Arabiya a primit capturi de ecran ale unui tweet în care același cont a lui Anzorov a scris pe Twitter mesaje împotriva Arabiei Saudite și a conducătorilor săi:

• *„Discutați despre necredința statului saudit, a conducătorilor săi și a tuturor celor care îi susțin”*, a fost primul tweet dintr-un șir lung în care Anzorov a atașat o fotografie a regelui Fahd al Arabiei Saudite împreună cu Regina Elisabeta a II-a și Regina Elisabeta a Regatului Unit, Regina Mamă, în 1987”. [9]

• *„Printre greșelile comise de guvernul saudit se numără participarea sa la întemeierea idolilor venerați în afara lui Allah. Printre acești idoli se numără: ONU, Unesco, OMC, Consiliul statelor din Golf, Liga Arabă a Lumii “* 10, a fost alt tweet din contul acestuia.

Cu ceva timp înainte de uciderea lui Samuel Paty, Abdullakh Anzorov devenise dornic să devină agent de securitate ca și tatăl său. Potrivit presei franceze, teroristul născut în Cecenia a făcut două cereri de instruire către Consiliul Național pentru Activități de Securitate Privată (CNAPS), dintre care, prima a fost în martie 2020, când tocmai își sărbătorise majoratul. Ambele cereri au dat naștere la refuzuri din cauza implicării sale în acte de violență.[10]

Înainte de atac, potrivit autorităților franceze, Anzorov a comunicat cu doi jihadiști neidentificați din Siria, care au fost localizați folosind adresele lor IP ca fiind din regiunea Idlib din Siria. Într-un mesaj audio în rusă înregistrat imediat după uciderea lui Paty, tradus de AFP, Anzorov a spus că *„l-a răzbunat pe Profetul”* pe care profesorul l-a arătat *„într-un mod jignitor”*. În înregistrare, care conține mai multe referințe la Coran, precum și la gruparea Statului Islamic (ISIS), el a mai spus: *„Fraților, rugați-vă ca Allah să mă accepte ca martir”*.[11] Mesajul a fost publicat pe rețelele de socializare într-un videoclip, însoțit de două tweet-uri, unul arătând capul tăiat al victimei și altul în care Anzorov a mărturisit crima. Câteva clipe mai târziu, el a fost împușcat de polițiști.

Analiza telefoanelor celor implicați în caz a oferit anchetatorilor o multitudine de informații. În zilele care au precedat atacul asupra lui Paty, teroristul Anzorov a schimbat mesaje pe WhatsApp unul dintre principalii jucători ai cazului, Brahim C., tatăl fetei care l-a numit pe profesor „huligan” într-un videoclip postat pe Youtube și care a pornit toată mișcarea de revoltă. [12].

Astfel, în dosarul deschis ulterior comiterii infracțiunii, dintre cele opt persoane judecate, în afară de cei doi prieteni ai teroristului care se încadrează în profilul clasic al rudelor acuzate că l-ar fi ajutat pe autor în misiunea sa (cumpărare de arme, transport la fața locului), celelalte șase sunt urmărite penal din cauza acțiunilor lor pe rețelele de socializare: doi pentru videoclipuri postate care conțineau mesaje de propagare a urii și patru din cauza activismului lor pe rețelele frecventate de terorist, celebra “jihadosferă”, unde l-ar fi încurajat în planul său și, pentru ca unii, au salutat acțiunea lui și, de asemenea, au căutat să acționeze complementar.

Urmări în Franța

Ministrul de interne de la acea vreme, Gérald Darmanin, a declarat că cei care au realizat atacuri în acea perioadă în Franța sunt *„indivizi izolați, din ce în ce mai tineri, necunoscuți de serviciile de informații și adesea fără legături cu grupuri islamiste consacrate”*[13]. Aceasta reprezintă o problemă în creștere pentru Franța, deoarece aceștia s-au auto-radicalizat foarte repede, în câteva zile sau săptămâni și nu mai foloseau metodele de comunicare clasice tip mesaje text sau telefoane mobile, ci au intrat online sau au folosit mesaje directe pe rețelele sociale.

---

[9] https://english.alarabiya.net/features/2020/10/19/Paris-attack-Chechen-who-beheaded-teacher-Samuel-Paty-tweeted-against-Saudi-Arabia , *accesat la data de 26.11.2024* [10] Ibidem.

[10] https://www.liberation.fr/france/2020/10/28/attentat-de-conflans-les-ambitions-ratees-d-anzorov-dans-la-securite-privee_1803744/ , *accesat la data de 11.11.2024*

[11] https://www.france24.com/en/live-news/20201022-france-teacher-s-killer-had-contact-with-jihadist-in-syria , *accesat la data de 26.11.2024*

[12] https://www.france24.com/en/france/20201021-murderer-of-teacher-paid-students-to-identify-him-says-french-prosecutor , *accesat la data de 26.11.2024*

[13] https://www.theguardian.com/world/2021/apr/28/france-planning-allow-use-algorithms-detect-extremist-activity , *accesat la data de 26.11.2024*

Darmanin a subliniat faptul că este necesară existența unui algoritm care ar permite statului să identifice o persoană care ar căuta în mod repetat online un subiect precum "decapitările". În susținerea acestei metode, este de subliniat faptul că Google și alte site-uri comerciale online folosesc deja algoritmi, iar statul ar trebui să poată, de asemenea, să fie supus unei supravegheri independente pentru a exista suficientă transparență. *"Ultimele nouă atacuri pe teritoriul francez au fost comise de persoane necunoscute serviciilor de securitate, care nu se aflau pe o listă de supraveghere și nu erau suspectate de radicalizare"*[14], a declarat Ministrul de interne de la acea vreme, Gérald Darmanin. Acest lucru a însemnat că sunt necesare noi metode, a spus el, adăugând că din 35 de atacuri prevenite de stat din 2017, două au fost oprite prin muncă de informații în mediul online.

După decapitarea lui Paty, poliția franceză a lansat anchete asupra mai multor organizații suspectate de promovarea islamismului și a ordonat dizolvarea grupului proHamas "Cheikh Yassin", după ce în urma anchetei fondatorul acestuia a fost legat de atac. Guvernul a ordonat, de asemenea, închiderea temporară a unei moschei în suburbia Pantin din Paris și a anunțat că vor avea loc mai multe închideri ale grupurilor islamiste acuzate.

Totodată, Franța, ulterior nefericitului eveniment, a introdus o nouă legislație antiteroristă dedicată în mod special serviciilor de informații, specifică atacurilor recente efectuate de indivizi singulari, radicalizați. Noua lege avea ca obiectiv consolidarea supravegherii tehnologice și prevedea *„actualizarea și perpetuarea utilizării algoritmilor, adică prelucrarea automată a datelor de conexiune, de către Direcția Generală a Securității Interne (DGSI)"*[15]. Tânărul imigrant cecen Anzorov din cazul Paty a scăpat de vigilența serviciilor de securitate franceze, fiind în contact cu jihadiști din Siria prin intermediul mesajelor folosind rețeaua de socializare "Instagram". Ministrul de Interne din Franța, Gérald Darmanin a adăugat: *„legea trebuie să ne permită să fim mai eficienți, consolidându-ne în domeniul tehnologiei folosite de teroriști".17*

O altă piesă legislativă din puzzle-ul mecanismului francez de prevenire, este reprezentată de adoptarea în 2021 a mai multe legi care au urmărit ca platformele de conținut, rețelele sociale și, de asemenea, utilizatorii să fie responsabili pentru limitarea impactului violenței online. Relevant pentru această lucrare este articolul poreclit „Samuel Paty"[16] din legea respectării principiilor Republicii care incriminează actele de intimidare și obstrucționare a activității profesorilor de către răspândind mesaje de ură.

Ultima legislație promulgată în Franța în mai 2024 pentru a preveni și combate radicalizarea și propagarea urii în mediul online , legea „Sécuriser et Réguler l'Espace Numérique" (SREN) [17] , prevede sancțiuni pentru platformele care nu reușesc să elimine rapid conținutul ilegal (amenda de 75.000 de euro) și, de asemenea, pune în aplicare mecanisme pentru a crește gradul de conștientizare și a proteja utilizatorii împotriva online. pericole. Acest lucru se traduce prin informarea elevilor de gimnaziu și a părinților la începutul anului. Se înființează și o Rezervă cetățenească digitală[18] (anexată la rezerva civică națională), parte a Directoratului General pentru Afaceri Digitale din Ministerul francez al Apărării, cu scopul combaterii urii în spațiul digital și cu misiuni de educație, incluziune și îmbunătățire a informației online. Acest dispozitiv, care este un mijloc oficial de alertare a Procurorului, ar fi fost binevenit acum 4 ani, la momentul cauzei Paty. La vremea respectivă fusese activată, fără efect, doar medierea școlară și referentul de laicitate al rectoratului.

Urmări în Uniunea Europeană

Intrat în vigoare în 2023, *Regulamentul european privind serviciile digitale (Digital Services Act, DSA)* [19] urmărește în special să stopeze viralitatea conținutului violent pentru a evita expunerea

[14] Ibidem.

[15] https://www.aa.com.tr/en/europe/france-to-bring-anti-terror-law-on-tech-surveillance/2220411 , *accesat la data de 26.11.2024* [17] Ibidem.

[16] https://www.legifrance.gouv.fr/codes/article_lc/LEGIARTI000043982117, *accesat la data de 26.11.2024*

[17] https://presse.economie.gouv.fr/promulgation-de-la-loi-visant-a-securiser-et-reguler-lespace-numerique-sren/, *accesat la data de 26.11.2024*

[18] https://www.defense.gouv.fr/dgnum/rejoignez-numerique/reserviste-operationnel-numerique, *accesat la data de 26.11.2024*

[19] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022R2065 *accesat la data de 26.11.2024*

utilizatorilor la acesta. De asemenea, reglementatează necesitatea publicării rapoartelor de transparență de către rețelele sociale și platformele de comunicare precum Facebook, Google Search, Instagram, LinkedIn, Pinterest, Snapchat, TikTok, X (fostul Twitter) și YouTube.

Astfel, conform acestui regulament european, rețelele sociale trebuie să ofere și informații despre echipele lor de moderare a conținutului, să stabilească mecanisme de raportare a conținutului ilegal și să ofere informații despre funcționarea algoritmilor lor de recomandare. Acest schimb de informații despre modul în care funcționează algoritmii ar trebui să permită utilizatorilor să înțeleagă și să controleze mai bine ceea ce văd online. Este util în special pentru Centrul European pentru Transparență Algoritmică (ECAT) care monitorizează aplicarea regulamentului.

Totodată, platformele de socializare trebuie, de asemenea, să evalueze și să reducă riscurile sistemice pentru siguranța publică și drepturile fundamentale legate de algoritmii lor, cum ar fi răspândirea urii online. Aceste elemente trebuie incluse în rapoartele puse la dispoziția Comisiei Europene, iar caz contrar, sau dacă acțiunile platformelor nu reflectă suficient așteptările din Pachetul legislativ privind serviciile digitale (DSA)[20], Comisia Europeană este cea care va prelua compania și, în cazul inerției acesteia, va emite un memento de drept public. Tocmai asta a făcut Thierry Breton în august anul trecut, adresânduse lui Elon Musk, deținătorul platformei X.

A fost implementat și un instrument de denunțare care permite angajaților sau altor avertizori să raporteze practicile dăunătoare ale platformelor și motoarelor de căutare online foarte mari. Înainte de aceste noi măsuri, aceste companii erau supuse doar unui cod de conduită neobligatoriu din punct de vedere juridic ale cărui rezultate atinseseră limitele.

CONCLUZIE

Procesul de radicalizare a acestui tânăr a fost unul complex. Inegalitatea socioeconomică și discriminarea au oferit un teren propice pentru anumite forme de extremism de inspirație religioasă, așa cum subliniază Hisham Hellyer și Michele Grossman într-o lucrare recentă.[21] O parte a problemei se regăsește și în refuzul societății franceze de a recunoaște în mod deschis că musulmanii suferă adesea de discriminare și rasism și că principiul egalității este un miraj pentru mulți tineri de origine imigrantă. Anzorov se radicalizase și își exprima opiniile extremiste și intențiile violente de câteva luni, public, prin intermediul rețelelor sociale. El căuta o victimă, iar prin videoclipul postat în online de Brahim C. i-a fost oferită una.

O lecție probabil și foarte importantă de învățat din asasinarea tragică și inacceptabilă a lui Samuel Paty: *Trebuie să fim mai conștienți de modul în care sunt utilizate rețelele sociale și cum poate uneori să scape de sub control și să ducă la consecințe tragice, atât prin autoradicalizare, cât și prin incitarea la ură și comiterea faptelor de răzbunare.*

Recomandări pentru autoritățile române

Datorită eficienței sistemului securității naționale, România a fost ferită de-a lungul timpului de acte de terorism sau de grave violențe motivate ideologic. Nici despre persoane radicalizate sau auto-radicalizate nu putem face mențiuni exacte, deoarece structurile responsabile au identificat rarele cazuri și au intervenit la timp. Cu toții trebuie să avem un rol în a ne asigura că ale noastre comunități rămân în deplină siguranță, astfel se poate face diferența prin împărtășirea oricăror preocupări pe care le are un individ despre altul sau despre grupurile întâlnite la locul de muncă, mediul social sau în orice alt context. Experiența altor state, dar și a României, arată că o intervenție timpurie poate împiedica pe cineva să devină terorist sau să susțină extremismul violent este crucială.

Totuși, aflându-ne în secolul XXI, când evoluția tehnologică, și implicit a metodelor de comunicare și diseminare a informației evoluează cu o viteză accelerată, statele democratice ale lumii sunt nevoite să țină pasul pentru a preveni, nu doar combate efectele negative. Astfel, Guvernul trebuie să se axeze pe prevenție pentru a ajuta persoanele care au fost identificate ca fiind potențial vulnerabile la radicalizare sau extremism prin:

[20] https://digital-strategy.ec.europa.eu/ro/policies/digital-services-act-package, *accesat la data de 26.11.2024*
[21] http://grease.eui.eu/wp-content/uploads/sites/8/2019/05/GREASE_D1.2_Hellyer-Grossman_Final1-1.pdf , *accesat la data de 26.11.2024*

1. **CREAREA UNUI TASK-FORCE INTERMINISTERIAL** - pentru a organiza mai eficient eforturile Guvernului, în care să fie implicați specialiști în combaterea extremismului violent, experți în siguranță pe internet și practicieni în domeniul libertăților civile și al confidențialității din întregul aparatul public. Acest grup de lucru va fi responsabil pentru dezvoltarea planurilor de implementare a unei abordări de siguranță pe internet pentru a aborda extremismul violent online, coordonarea activităților guvernului și evaluarea progresului față de aceste planuri și identificarea activităților suplimentare de urmat pentru combaterea radicalizării online la violență.

2. **CREȘTEREA GRADULUI DE CONȘTIENTIZARE PRIN INIȚIATIVE DEJA EXISTENTE**

În lunile care vor preceda crearea Task-force-uului se va coordona cu instituțiile publice centrale pentru a crește gradul de conștientizare și a disemina instrumente pentru ca cetățenii să poată fi protejați de extremismul violent online, în primul rând prin trei mijloace:

- informațiile despre extremismul violent online vor fi încorporate în inițiativele existente ale guvernului privind siguranța pe internet utilizând platforme de comunicare ale instituțiilor publice care ajung deja la sute de mii de români, iar departamentele și agențiile relevante vor lucra pentru a adăuga materiale legate de radicalizarea online.
- În al doilea rând, guvernul va colabora cu organizațiile locale din întreaga țară pentru a disemina informații despre potențiale amenințări. Un motiv pentru succesul eforturilor de conștientizare a siguranței pe internet a guvernului treebuie să se bazeze pe faptul că lucrează îndeaproape cu organizațiile locale - cum ar fi inspectoratele școlare, asociațiile de părinți și elevi, administrația locală și forțele de ordine - pentru a comunica direct comunităților.
- În al treilea rând, instituțiile publice vor folosi relaționarea preexistentă cu comunitățile locale pentru a oferi informații despre siguranța pe internet și detalii despre modul în care extremiștii folosesc internetul pentru a viza și exploata comunitățile în interes propriu.

3. **CREAREA UNUI MECANISM PRIN CARE SE OFERĂ SPRIJIN PRACTIC PERSOANELOR CARE RISCĂ SĂ FIE ATRASE DE TERORISM SAU EXTREMISMUL VIOLENT:**

Printre angrenajele Mecanismului trebuie să se numere autoritățile locale, furnizorii de asistență socială, poliția, dar și membrii comunității, care conlucrând împreună vin în întâmpinarea persoanele vulnerabile la radicalizare prin oferirea de măsuri de protecție personalizate pentru a le susține nevoile. Ca parte din măsuri trebuie să fie disponibile și o serie de opțiuni, inclusiv mentorat, asistență socială și acces la servicii esențiale. Detectarea timpurie și aplicarea măsurilor mai sus menționate ca parte a Mecanismului de prevenire este important, oferind cea mai bună șansă de a împiedica oamenii vulnerabili să fie atrași de terorism sau extremismul violent.

În contextul actual, este important de menționat faptul că extremismul în sine nu este ilegal și că cei potențial vizați de Mecanismul de prevenirea nu vor fi incriminați automat decât dacă sunt predispuși la realizarea unor acte de violență.

BIBLIOGRAFIE

1. https://www.lexpress.fr/actualite/societe/sur-la-piste-du-francais-d-alqaeda_1613834.html
2. https://www.bbc.com/news/world-europe-54602171
3. https://www.bbc.com/news/world-europe-54625270
4. https://www.bbc.com/news/world-europe-56325254
5. https://www.francetvinfo.fr/faits-divers/terrorisme/enseignant-decapite-dans-les-yvelines/assassinat-de-samuel-paty-abdelhakim-sefrioui-un-activiste-islamiste-au-coeur-de-lenquete_4146955.html
6. https://www.france24.com/en/france/20201021-murderer-of-teacher-paid-students-toidentify-him-says-french-prosecutor
7. https://www.albawaba.com/news/terrorist-who-killed-french-teacher-maybe-linkedisis-1387263

8. https://english.alarabiya.net/features/2020/10/19/Paris-attack-Chechen-who-beheadedteacher-Samuel-Paty-tweeted-against-Saudi-Arabia
9. https://www.liberation.fr/france/2020/10/28/attentat-de-conflans-les-ambitions-ratees-danzorov-dans-la-securite-privee_1803744/
10. https://www.france24.com/en/live-news/20201022-france-teacher-s-killer-had-contactwith-jihadist-in-syria
11. https://www.theguardian.com/world/2021/apr/28/france-planning-allow-use-algorithmsdetect-extremist-activity
12. http://grease.eui.eu/wp-content/uploads/sites/8/2019/05/GREASE_D1.2_HellyerGrossman_Final1-1.pdf
13. https://www.aa.com.tr/en/europe/france-to-bring-anti-terror-law-on-tech-surveillance/ 2220411
14. https://digital-strategy.ec.europa.eu/ro/policies/digital-services-act-package
15. https://www.defense.gouv.fr/dgnum/rejoignez-numerique/reserviste-operationnelnumerique
16. https://presse.economie.gouv.fr/promulgation-de-la-loi-visant-a-securiser-et-regulerlespace-numerique-sren/
17. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022R2065
18. https://www.legifrance.gouv.fr/codes/article_lc/LEGIARTI000043982117

COOPERAREA POLIȚIENEASCĂ INTERNAȚIONALĂ ÎN DOMENIUL PROTECȚIEI INFORMAȚIILOR CLASIFICATE

INTERNATIONAL POLICE COOPERATION IN THE FIELD OF CLASSIFIED INFORMATION PROTECTION

Lt. Dragoș-Ionuț BALAN
dragosbalan14@yahoo.com

Abstract (en): *The present paper aims to provide a systematic approach to the measures and procedures through which law enforcement agencies from various states collaborate to protect classified data, thereby preventing unauthorized access and ensuring its integrity. This field is essential for countering threats to national and global security, particularly in the context of cross-border organized crime, terrorism, and other complex and emerging criminal activities. A thorough understanding of the relevant legislation and cooperation procedures in this field is essential for ensuring effective collaboration and safeguarding sensitive information at the international level.*

Keywords*: information, protection, security, cooperation, INTERPOL, EUROPOL.*

Abstract (ro): *Prezenta lucrare se dorește a fi o abordare sistematică de măsuri și proceduri prin care agențiile de aplicare a legii din diverse state colaborează pentru a proteja datele clasificate, prevenind astfel accesul neautorizat și asigurând integritatea acestora. Acest domeniu este esențial pentru contracararea amenințărilor la adresa securității naționale și globale, mai ales în contextul criminalității organizate transfrontaliere, terorismului și altor activități infracționale complexe și emergente. O cunoaștere aprofundată a legislației relevante și a procedurilor de cooperare în acest domeniu este esențială pentru asigurarea unei colaborări eficiente și pentru protejarea informațiilor sensibile la nivel internațional.*

Cuvinte cheie*: informații, protecție, securitate, cooperare, INTERPOL, EUROPOL.*

I. INTRODUCERE

Protecția informațiilor clasificate reprezintă un aspect esențial al securității naționale și internaționale, având un rol semnificativ în asigurarea stabilității politice, economice și sociale. Într-un context globalizat, în care criminalitatea transnațională și amenințările teroriste se manifestă din ce în ce mai complex, colaborarea între agențiile de aplicare a legii este indispensabilă. În acest cadru, cooperarea polițienească internațională în domeniul protecției informațiilor clasificate se constituie ca o temă deosebit de relevantă, având în vedere necesitatea unui schimb eficient și sigur de informații între autoritățile competente la nivel global.

Motivația alegerii acestei teme provine din conștientizarea importanței protecției informațiilor sensibile în cadrul cooperării internaționale, în special într-un context în care globalizarea și progresele tehnologice au favorizat interconectarea forțelor de ordine din diverse state, dar și expunerea acestora la riscuri legate de securitatea cibernetică. De asemenea, proliferarea amenințărilor transfrontaliere a impus adoptarea unui cadru juridic și instituțional eficient care să reglementeze schimbul de informații clasificate între autoritățile de aplicare a legii. În acest sens, inițiativele internaționale, cum ar fi convențiile și tratatele internaționale, dar și reglementările europene privind protecția datelor și securitatea informațiilor, devin puncte de referință importante pentru protejarea informațiilor sensibile.

Contextul actual al cercetării este marcat de un interes crescut pentru protecția informațiilor clasificate, în special în cadrul organizațiilor internaționale, cum ar fi INTERPOL și EUROPOL, care

facilitează colaborarea între autoritățile polițienești din diferite state. De asemenea, reglementările internaționale privind protecția datelor, precum Regulamentul General privind Protecția Datelor (GDPR), joacă un rol important în stabilirea unor standarde comune privind manipularea și protejarea informațiilor clasificate. Cu toate acestea, există încă lacune în ceea ce privește armonizarea procedurilor și legislației internaționale, ceea ce poate duce la riscuri semnificative pentru securitatea globală.

II. INTRODUCERE ÎN COOPERAREA POLIȚIENEASCĂ INTERNAȚIONALĂ ȘI PROTECȚIA INFORMAȚIILOR CLASIFICATE[1]

În contextul globalizării și al complexității tot mai mari a amenințărilor la adresa securității internaționale, cooperarea polițienească internațională a devenit un element esențial în combaterea criminalității transfrontaliere, terorismului și altor riscuri majore care pot afecta stabilitatea națională și globală. În acest sens, protecția informațiilor clasificate joacă un rol fundamental, având în vedere că informațiile sensibile colectate de agențiile de aplicare a legii trebuie să fie gestionate cu maximă securitate pentru a preveni utilizarea lor în scopuri malițioase sau pentru a evita compromiterea integrității acestora în cadrul cooperării internaționale.

Înainte de a explora în detaliu cooperarea polițienească internațională și protecția informațiilor clasificate, este esențial să definim câteva concepte fundamentale care vor ghida întreaga cercetare.

Cooperarea polițienească internațională se referă la activitățile coordonate desfășurate între forțele de poliție și agențiile de securitate ale diferitelor state sau organizații internaționale (precum INTERPOL și EUROPOL), în scopul de a preveni și combate criminalitatea transnațională. Aceste activități includ schimbul de informații, realizarea de operațiuni comune și elaborarea de strategii pentru combaterea unor amenințări globale, cum ar fi traficul de droguri, traficul de persoane, terorismul și criminalitatea informatică.

Informațiile clasificate, pe de altă parte, sunt informații care, datorită naturii lor sensibile, sunt protejate de lege pentru a preveni accesul neautorizat. În domeniul polițienesc, aceste informații pot include date despre persoane sau organizații implicate în activități ilegale, planuri operative ale agențiilor de securitate, strategii de combatere a criminalității sau date despre infrastructuri critice ale unui stat. Protecția acestora este esențială pentru a menține securitatea națională și pentru a preveni eventuale breșe de securitate care ar putea pune în pericol viața cetățenilor sau stabilitatea statului.

Protecția informațiilor clasificate reprezintă un element vital în garantarea securității naționale și internaționale. Într-un context în care tehnologiile moderne permit colectarea, stocarea și schimbul rapid de informații între state și agenții internaționale, asigurarea confidențialității, integrității și disponibilității acestora devine o prioritate absolută. Informațiile clasificate, deținute de autoritățile de aplicare a legii, sunt folosite pentru a identifica și preveni amenințările de securitate, iar scurgerile de informații pot avea consecințe grave, atât pentru siguranța națională, cât și pentru relațiile internaționale dintre state.

În acest sens, protejarea acestor informații nu se limitează doar la protecția datelor personale sau a celor sensibile, ci include și protecția infrastructurii critice a statelor, prevenirea atacurilor cibernetice asupra instituțiilor guvernamentale și asigurarea unui cadru sigur pentru colaborarea între agențiile internaționale. În plus, protecția informațiilor clasificate este esențială pentru menținerea încrederii între state, având în vedere că schimbul de informații între autoritățile de poliție poate implica riscuri de securitate, dacă nu este gestionat corespunzător.

Cooperarea polițienească internațională are scopul de a crea un cadru juridic și operațional care să permită agențiilor de securitate să lucreze împreună pentru prevenirea și combaterea criminalității internaționale. Scopul principal este de a crea o rețea de sprijin reciproc între autoritățile polițienești ale diferitelor state, facilitând schimbul rapid de informații și coordonarea acțiunilor în cazuri de criminalitate transfrontalieră. În plus, cooperarea internațională se concentrează și pe dezvoltarea unor strategii comune de prevenire, educație și luptă împotriva amenințărilor globale, precum terorismul, traficul de droguri, traficul de persoane și criminalitatea informatică.

[1] https://orniss.ro/legislatie/acte-internationale/;
https://www.europarl.europa.eu/factsheets/ro/sheet/156/police-cooperation;
https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/35209;

Un alt obiectiv esențial al cooperării polițienești internaționale este crearea unor standarde comune pentru protecția informațiilor clasificate, astfel încât toate părțile implicate să respecte reglementări similare privind securitatea datelor. Acest obiectiv devine tot mai important pe măsură ce tehnologiile de criptare și securitate cibernetică evoluează, iar riscurile de atacuri cibernetice sau de scurgeri de informații devin tot mai mari.

În prezent, cercetările în domeniul protecției informațiilor clasificate în cadrul cooperării polițienești internaționale sunt într-o continuă expansiune, având în vedere schimbările rapide din peisajul geopolitic și tehnologic. Uniunea Europeană și organizațiile internaționale precum INTERPOL și EUROPOL sunt implicate activ în dezvoltarea unor reglementări și proceduri destinate să îmbunătățească protecția datelor și să asigure un schimb eficient de informații între state. În același timp, avansurile în domeniul securității cibernetice și al criptării informațiilor aduc atât noi oportunități, cât și provocări în protejarea informațiilor sensibile.

Cu toate acestea, cercetările existente în domeniu sunt încă în stadiu incipient în ceea ce privește armonizarea reglementărilor internaționale privind protecția informațiilor clasificate. Există diferențe semnificative între sistemele juridice ale statelor membre ale organizațiilor internaționale, ceea ce poate duce la dificultăți în colaborarea efectivă și în respectarea standardelor de protecție. De asemenea, provocările legate de protecția datelor personale și de securitatea cibernetică sunt teme recurente în cercetările academice recente, subliniind importanța dezvoltării unor soluții tehnice și legislative inovative.

În acest context, obiectivul cercetării este de a analiza modul în care cadrul legal și operațional existent susține cooperarea polițienească internațională și protecția informațiilor clasificate, identificând atât lacunele din legislație, cât și soluțiile posibile pentru o mai bună protecție a acestor informații sensibile într-un context globalizat.

III. CADRU JURIDIC ȘI INSTITUȚIONAL AL COOPERĂRII INTERNAȚIONALE ÎN DOMENIUL PROTECȚIEI INFORMAȚIILOR CLASIFICATE[2]

Cooperarea polițienească internațională în domeniul protecției informațiilor clasificate se desfășoară într-un context complex, unde sunt implicate multiple reglementări legale și instituții internaționale. De la tratate internaționale și convenții multilateral acceptate, până la reglementări europene și legi naționale, acest cadru juridic și instituțional reglementează atât schimbul de informații sensibile, cât și măsurile de protecție necesare pentru a garanta securitatea acestora. În acest capitol, vom analiza principalele instrumente juridice și instituțiile implicate în această cooperare, cu accent pe protecția informațiilor clasificate.

Un aspect esențial al protecției informațiilor clasificate în contextul cooperării polițienești internaționale este reglementarea legală internațională care garantează că informațiile sensibile schimbate între autoritățile de aplicare a legii vor fi protejate în mod corespunzător. Mai multe convenții internaționale reglementează acest domeniu, stabilind norme comune de protecție și de schimb al informațiilor între state.

Printre cele mai importante instrumente juridice internaționale care reglementează protecția informațiilor clasificate se numără convențiile și tratatele elaborate sub egida Organizației Națiunilor Unite (ONU), INTERPOL și alte organizații internaționale. Un exemplu semnificativ este Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate (Convenția de la Palermo), care stipulează, printre altele, reglementări privind schimbul de informații între autoritățile competente ale statelor semnatare în scopul combaterii criminalității transnaționale.

De asemenea, Convenția privind protecția datelor personale în cadrul schimbului de informații internaționale, adoptată de Consiliul Europei, stabilește principiile de protecție a datelor și reglementează accesul și securitatea acestora în contextul cooperării polițienești internaționale.

[2] Regulamentul (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date; https://orniss.ro/legislatie/acte-internationale/;
https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/search-all-eu-institutions-and-bodies/europol_ro;

Aceste convenții nu doar că reglementează fluxul de informații între state, dar prevăd și sancțiuni pentru nerespectarea reglementărilor de protecție a informațiilor sensibile.

Un alt instrument internațional esențial este Regulamentul INTERPOL privind schimbul de informații clasificate, care reglementează procedurile interne ale organizației și impune standarde clare de securitate pentru protejarea informațiilor sensibile ce sunt schimbate între autoritățile de poliție ale statelor membre.

În cadrul Uniunii Europene, protecția informațiilor clasificate este reglementată printr-un set de norme care integrează atât legislația privind protecția datelor personale, cât și reglementările instituțiilor de securitate europene. Regulamentul General privind Protecția Datelor (GDPR) este unul dintre cele mai importante instrumente legislative ale Uniunii Europene care reglementează protecția datelor personale, inclusiv în contextul colaborării internaționale între autoritățile de poliție. Acesta impune ca statele membre ale UE să asigure confidențialitatea, integritatea și securitatea datelor personale atunci când acestea sunt transferate între state sau către organizații internaționale.

Pe lângă GDPR, Regulamentele EUROPOL reglementează schimbul de informații între autoritățile polițienești ale statelor membre ale Uniunii Europene. EUROPOL dispune de un cadru legal care garantează că informațiile sensibile schimbate în cadrul cooperării internaționale sunt protejate conform celor mai înalte standarde de securitate. Acest cadru include reguli precise privind criptarea informațiilor, autorizarea accesului și utilizarea informațiilor clasificate.

În cadrul cooperării polițienești internaționale, organizațiile internaționale joacă un rol central în facilitarea schimbului de informații și în stabilirea unor standarde internaționale pentru protecția acestora. Două dintre cele mai importante organizații care coordonează astfel de activități sunt INTERPOL și EUROPOL. Aceste organizații sunt responsabile pentru coordonarea activităților de securitate internațională, pentru asigurarea unui schimb sigur de informații între autoritățile polițienești și pentru dezvoltarea unor reglementări care să protejeze informațiile clasificate.

INTERPOL (Organizația Internațională a Polițiilor Criminale) este una dintre cele mai mari organizații internaționale în domeniul cooperării polițienești. INTERPOL facilitează schimbul de informații și coordonează acțiuni între autoritățile de poliție ale statelor membre, în scopul de a preveni și combate criminalitatea internațională, inclusiv terorismul, traficul de droguri, traficul de persoane și criminalitatea informatică.

Protecția informațiilor clasificate în cadrul INTERPOL este reglementată de regulamente interne stricte, care stabilesc norme clare de acces și de utilizare a informațiilor sensibile. Organizația utilizează tehnologii avansate de criptare și autentificare pentru a proteja schimbul de informații, iar statele membre sunt obligate să adopte măsuri similare în cadrul propriilor lor agenții de poliție.

Cu toate acestea, INTERPOL se confruntă cu provocări în ceea ce privește diversitatea legislațiilor naționale și diferențele culturale dintre statele membre, care pot afecta standardele de protecție a datelor și informațiilor clasificate. Astfel, se pune problema armonizării reglementărilor interne pentru a asigura un nivel uniform de protecție a informațiilor clasificate.

EUROPOL, agenția polițienească a Uniunii Europene, joacă un rol similar, dar la nivelul statelor membre ale UE. Una dintre atribuțiile fundamentale ale EUROPOL este facilitarea schimbului de informații între agențiile de poliție din statele membre ale Uniunii Europene, în scopul combaterii criminalității transfrontaliere. În ceea ce privește protecția informațiilor clasificate, EUROPOL se supune reglementărilor stricte impuse de legislația europeană, inclusiv GDPR, pentru a asigura protecția datelor personale și a altor informații sensibile.

Un aspect esențial în activitatea EUROPOL este criptarea informațiilor sensibile și implementarea unor protocoale de securitate pentru a preveni accesul neautorizat la datele stocate sau transmise între autoritățile de poliție. EUROPOL colaborează cu INTERPOL și cu alte organizații internaționale pentru a întări măsurile de protecție a informațiilor și pentru a armoniza procedurile de schimb de date între diferitele agenții de securitate internaționale.

Chiar și în cadrul unui cadru juridic și instituțional bine reglementat, colaborarea între statele implicate în cooperarea polițienească internațională poate întâmpina numeroase provocări. Diferențele în sistemele juridice, legislațiile naționale diverse privind protecția informațiilor

clasificate și resursele tehnice variabile sunt doar câteva dintre obstacolele care pot apărea. De asemenea, există riscuri semnificative legate de accesul neautorizat și de breșele de securitate care pot duce la scurgeri de informații sensibile.

O soluție potențială este promovarea unor protocoluri comune și a unor standarde internaționale de protecție a informațiilor, care să fie acceptate de toate statele membre ale organizațiilor internaționale implicate în cooperarea polițienească. De asemenea, formarea unor grupuri de experți care să se ocupe de evaluarea constantă a riscurilor și de adaptarea reglementărilor la noile tehnologii și amenințări poate contribui la îmbunătățirea securității informațiilor clasificate.

IV. PROVOCĂRILE PROTECȚIEI INFORMAȚIILOR CLASIFICATE ÎN COOPERAREA POLIȚIENEASCĂ INTERNAȚIONALĂ[3]

O soluție potențială este promovarea unor protocoluri comune și a unor standarde internaționale În cadrul cooperării polițienești internaționale, protecția informațiilor clasificate este esențială pentru a garanta integritatea și confidențialitatea datelor, precum și pentru a preveni utilizarea neautorizată a acestora în scopuri malițioase. Cu toate acestea, schimbul de informații între state și agenții de poliție se confruntă cu o serie de provocări semnificative care pun în pericol securitatea și eficiența acestui proces. Aceste provocări sunt determinate de multiple factori, printre care evoluțiile tehnologice rapide, diversitatea legislativă și culturală a statelor membre, riscurile cibernetice și diferențele în încrederea reciprocă. În acest capitol, vom analiza aceste provocări în detaliu și vom explora impactul acestora asupra protecției informațiilor clasificate în contextul cooperării polițienești internaționale.

Schimbul de informații clasificate între agențiile de poliție și autoritățile competente din diferite state este esențial pentru combaterea criminalității transfrontaliere și a amenințărilor globale, cum ar fi terorismul și traficul de droguri. Totuși, acest proces este vulnerabil la o serie de riscuri de securitate care pot compromite integritatea și confidențialitatea informațiilor sensibile. Printre cele mai mari riscuri se numără amenințările cibernetice și vulnerabilitățile asociate cu protecția datelor.

Odată cu digitalizarea rapidă și cu dezvoltarea tehnologiilor informaționale, protecția informațiilor clasificate a devenit mai complexă. Utilizarea sistemelor informatice pentru stocarea, procesarea și schimbul de informații sensibile crește expunerea la riscuri cibernetice. Atacurile cibernetice, cum ar fi hackerele, phishing-ul și malware-ul, pot compromite integritatea sistemelor informatice utilizate pentru schimbul de date clasificate, iar aceste vulnerabilități pot duce la scurgeri de informații sau accesul neautorizat la date sensibile. De asemenea, riscurile pot fi amplificate de infrastructuri IT învechite sau de standarde de securitate inadecvate aplicate la nivel național sau internațional.

Pentru a răspunde acestei provocări, este esențial ca agențiile de poliție să adopte măsuri avansate de securitate cibernetică, inclusiv criptarea datelor, autentificarea multi-factorială și monitorizarea continuă a infrastructurilor IT. De asemenea, este importantă cooperarea între state pentru a asigura un schimb rapid de informații despre amenințările cibernetice și pentru a dezvolta protocoale internaționale de securitate cibernetică.

Pe lângă riscurile cibernetice, protecția datelor personale reprezintă o altă provocare semnificativă în contextul cooperării polițienești internaționale. Atunci când autoritățile de poliție din diferite state schimbă informații, există riscul ca datele personale ale cetățenilor să fie expuse sau accesate fără consimțământul acestora. Aceste date pot include informații sensibile, cum ar fi istoricul penal, locațiile vizitate, comunicațiile private și alte detalii personale care pot afecta viața privată a indivizilor.

Legea protecției datelor, cum este Regulamentul General privind Protecția Datelor (GDPR) în Uniunea Europeană, impune reguli stricte privind prelucrarea și transferul datelor personale. Cu toate acestea, diferențele în reglementările naționale și în normele instituționale ale organizațiilor internaționale complică respectarea uniformă a acestor reglementări. De asemenea, statele cu regimuri mai permisive în privința protecției datelor pot constitui o sursă de vulnerabilitate în cadrul schimbului de informații internaționale.

[3] Mădălina Jebelean, *Informațiile clasificate-Practică judiciară comentată,* Editura Hamangiu;

Un aspect important al protecției datelor personale în cooperarea polițienească internațională este asigurarea unui control riguros asupra accesului la datele sensibile, precum și respectarea normelor de transparență și responsabilitate în utilizarea acestora.

Un alt factor care contribuie la provocările în protecția informațiilor clasificate în cooperarea polițienească internațională este diversitatea legislativă și culturală dintre state. Fiecare țară are propriile reglementări interne privind protecția datelor, securitatea națională și schimbul de informații, iar aceste diferențe pot crea bariere în implementarea unui cadru uniform de protecție a informațiilor clasificate.

Deși există tratate și convenții internaționale care reglementează protecția informațiilor clasificate, fiecare stat aplică aceste norme conform propriilor legislații interne, care pot varia semnificativ. De exemplu, protecția datelor personale în unele state poate fi reglementată de legislații mai stricte, în timp ce în alte state pot exista excepții semnificative care permit accesul autorităților de securitate la informațiile sensibile fără un control riguros.

Aceste diferențe în reglementările naționale pot duce la o implementare inegală a măsurilor de protecție a informațiilor clasificate, afectând astfel eficiența și securitatea schimbului de date între agențiile de poliție. Pentru a depăși această problemă, este necesar ca statele să colaboreze în vederea armonizării legislațiilor naționale cu reglementările internaționale și să adopte standarde comune de protecție a informațiilor clasificate.

Diferențele culturale dintre statele implicate în cooperarea polițienească pot, de asemenea, să influențeze percepția asupra importanței protecției informațiilor clasificate și asupra măsurilor de securitate necesare. În timp ce unele culturi pun un accent puternic pe confidențialitatea și securitatea informațiilor, altele pot considera accesul liber la informații ca o prioritate mai mare, ceea ce poate conduce la conflicte de interese în cadrul schimbului de date.

De asemenea, diferențele în percepția riscurilor și în modul în care autoritățile polițienești colaborează în diverse contexte pot determina o gestionare inadecvată a informațiilor sensibile, ceea ce poate pune în pericol atât securitatea națională, cât și securitatea internațională. Aceste diferențe culturale trebuie gestionate prin formarea unor cadre comune de înțelegere și prin organizarea unor sesiuni de instruire și schimb de bune practici între agențiile de poliție din diferite state.

Un alt obstacol major în protecția informațiilor clasificate în cooperarea polițienească internațională este lipsa încrederii reciproce între state și agențiile lor de securitate. Cooperarea polițienească presupune schimbul de informații sensibile, iar pentru ca acest schimb să fie eficient și sigur, statele implicate trebuie să aibă încredere în protecția acestor informații.

Lipsa încrederii poate apărea din mai multe motive, inclusiv temeri legate de utilizarea informațiilor clasificate în scopuri politice sau de securitate națională, care nu sunt neapărat în concordanță cu scopurile inițiale ale colaborării. De asemenea, conflictele geopolitice sau economice pot influența nivelul de încredere între state, ceea ce poate duce la refuzul de a împărtăși informații clasificate sau la utilizarea acestor informații într-un mod care compromite securitatea.

V. CONTEXTUL NAȚIONAL AL PROTECȚIEI INFORMAȚIILOR CLASIFICATE ÎN COOPERAREA POLIȚIENEASCĂ INTERNAȚIONALĂ[4]

În contextul cooperării polițienești internaționale, România joacă un rol esențial datorită poziției sale geografice, statutului de membru al Uniunii Europene și al altor organizații internaționale, precum INTERPOL, și datorită angajamentului său față de securitatea globală și protecția datelor. Protecția informațiilor clasificate, în special în ceea ce privește schimbul de informații între autoritățile de poliție, este reglementată de un cadru legislativ intern strict, care se aliniază la standardele internaționale. Totuși, în ciuda progreselor înregistrate, România se confruntă cu o serie de provocări legate de protecția informațiilor sensibile, care sunt adesea influențate de complexitatea legislației interne, infrastructura tehnologică și riscurile cibernetice. În acest capitol, vom analiza cadrul legislativ și instituțional al

[4] Legea nr. 182 din 12 aprilie 2002 privind protecția informațiilor clasificate;
Regulamentul (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date.

protecției informațiilor clasificate în România, provocările și soluțiile specifice și modul în care România contribuie la cooperarea internațională în domeniu.

Protecția informațiilor clasificate în România este reglementată printr-un set de legi și acte normative care garantează securitatea și confidențialitatea datelor sensibile. Acest cadru legislativ se aliniază cu reglementările internaționale, având în vedere importanța protejării informațiilor clasificate atât în domeniul național, cât și în contextul cooperării internaționale.

Una dintre cele mai importante reglementări naționale în domeniu este Legea nr. 182/2002 privind protecția informațiilor clasificate. Această lege reglementează protecția informațiilor clasificate, stabilește categorii de informații clasificate, reglementează accesul la acestea și definește proceduri pentru distribuirea și protejarea datelor sensibile. În cadrul acestei legi, informațiile sunt împărțite în patru nivele de clasificare (secret, strict secret, top secret, ultra secret), iar fiecare nivel impune măsuri de protecție corespunzătoare pentru a preveni accesul neautorizat.

Legea nr. 182/2002 este fundamentală pentru securitatea națională și pentru implementarea reglementărilor internaționale privind schimbul de informații între state. În contextul cooperării polițienești internaționale, România respectă obligațiile asumate prin tratatele internaționale, cum ar fi Convenția INTERPOL și reglementările Uniunii Europene, pentru a asigura protecția informațiilor sensibile schimbate între agențiile de poliție.

În conformitate cu Regulamentul General privind Protecția Datelor (GDPR) al Uniunii Europene, România a implementat reglementări specifice pentru protecția datelor personale, inclusiv în contextul schimbului internațional de informații. Legea nr. 677/2001 privind protecția persoanelor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date reglementează modul în care autoritățile române pot prelucra și partaja datele personale ale cetățenilor în cooperarea internațională, în special în cadrul schimbului de informații între agențiile de poliție.

România este obligată să respecte principiile GDPR, care stipulează măsuri de protecție a datelor personale, inclusiv transparență în prelucrarea datelor și drepturile persoanelor vizate. În contextul cooperării polițienești internaționale, aceasta înseamnă că informațiile personale pot fi transferate între autoritățile competente doar în condițiile respectării reglementărilor de securitate și protecție a datelor.

Mai multe instituții românești sunt responsabile de protecția informațiilor clasificate și de gestionarea schimbului de informații în cadrul cooperării internaționale. Aceste instituții lucrează atât la nivel național, cât și în colaborare cu agențiile internaționale de poliție și alte organizații internaționale.

Serviciul Român de Informații (SRI) este principalul organism responsabil de protecția informațiilor clasificate în România. SRI are rolul de a proteja securitatea națională, de a colecta și analiza informații de interes național și de a colabora cu agențiile internaționale de informații și poliție. În cadrul acestui mandat, SRI gestionează protocoale stricte de securitate și acces pentru informațiile sensibile, inclusiv informațiile schimbate cu alte state sau organizații internaționale, cum ar fi INTERPOL sau EUROPOL.

SRI este implicat activ în coordonarea schimbului de informații între autoritățile române și agențiile de poliție ale altor state, având în vedere responsabilitățile sale în domeniul securității naționale și al luptei împotriva terorismului și criminalității transnaționale.

Direcția Națională Anticorupție (DNA), deși concentrată pe combaterea corupției, joacă și un rol important în protejarea informațiilor clasificate, mai ales în contextul colaborării internaționale pentru combaterea criminalității economice și financiare. DNA cooperează cu autoritățile de aplicare a legii din alte țări pentru a urmări cazurile de corupție la nivel transfrontalier, schimbând informații sensibile în cadrul acordurilor internaționale.

Poliția Română, în cadrul Inspectoratului General al Poliției (IGPR), are un rol important în schimbul de informații cu agențiile de poliție din alte state. În conformitate cu reglementările naționale și internaționale, Poliția Română protejează informațiile clasificate în cadrul activităților sale operaționale, cum ar fi combaterea crimei organizate și a traficului de droguri. Poliția Română participă activ la cooperarea cu EUROPOL, INTERPOL și alte agenții internaționale de poliție pentru schimbul de informații relevante în scopul combaterii criminalității transfrontaliere.

În ciuda unei legislații solide și a unui cadru instituțional bine reglementat, România se confruntă cu o serie de provocări în protecția informațiilor clasificate. Printre acestea se numără vulnerabilitățile cibernetice, riscurile legate de resursele tehnologice învechite, și dificultățile în implementarea și monitorizarea reglementărilor internaționale.

VI. CONCLUZII

Protecția informațiilor clasificate în cooperarea polițienească internațională joacă un rol esențial în asigurarea eficienței activităților polițienești transnaționale, contribuind semnificativ la prevenirea și combaterea criminalității organizate, terorismului și altor amenințări globale. În contextul actual, schimbul de informații clasificate între agențiile de poliție din diferite state se bazează pe încredere, transparență și pe respectarea unor reglementări stricte care garantează confidențialitatea și integritatea datelor sensibile. Protecția adecvată a acestor informații nu doar că asigură securitatea națională, dar sprijină și succesul cooperării internaționale, permițând autorităților de poliție să colaboreze eficient în combaterea amenințărilor transfrontaliere. În acest sens, protecția informațiilor clasificate reprezintă un pilon important în integrarea României în structuri internaționale de cooperare polițienească precum INTERPOL și EUROPOL, facilitând atât securitatea internă, cât și contribuția activă la menținerea ordinii și securității globale. Pe lângă garantarea confidențialității și securității datelor, protecția informațiilor clasificate este esențială și pentru prevenirea riscurilor legate de breșele de securitate, care ar putea compromite anchetele și pune în pericol siguranța agenților de poliție. Astfel, instituțiile românești responsabile de protecția informațiilor clasificate joacă un rol fundamental în asigurarea unui cadru legislativ și instituțional robust, care să protejeze aceste date în cadrul cooperării internaționale.

În ceea ce privește soluțiile propuse pentru îmbunătățirea securității informațiilor clasificate, se remarcă câteva direcții esențiale. Una dintre acestea este consolidarea infrastructurii cibernetice prin modernizarea și implementarea unor soluții tehnologice de vârf, precum criptarea avansată a datelor și autentificarea multi-factor. Aceste măsuri sunt fundamentale pentru protejarea informațiilor sensibile în fața amenințărilor cibernetice tot mai sofisticate. De asemenea, România ar trebui să susțină armonizarea reglementărilor internaționale în domeniu, promovând crearea unui cadru uniformizat pentru protecția datelor sensibile, care să reglementeze atât accesul la informații, cât și utilizarea acestora în cadrul schimburilor internaționale. Crearea unor protocoale clare pentru protecția datelor personale este o altă soluție propusă, având în vedere importanța respectării drepturilor cetățenilor în contextul schimbului de informații. În plus, educația și formarea continuă a personalului implicat în gestionarea acestor informații sensibile sunt esențiale, iar crearea unor programe comune de formare între agențiile de poliție din diferite state va contribui la standardizarea și aplicarea corectă a reglementărilor internaționale.

În privința direcțiilor viitoare de cercetare, se impune o atenție deosebită asupra impactului noilor tehnologii, precum inteligența artificială și blockchain, asupra protecției informațiilor clasificate. Cercetările în acest domeniu vor permite identificarea celor mai eficiente soluții tehnologice pentru protejarea datelor sensibile și pentru îmbunătățirea colaborării între agențiile de poliție. De asemenea, o direcție de cercetare importantă se referă la analiza reglementărilor internaționale și a modului în care acestea influențează protecția informațiilor clasificate în schimburile internaționale. Studii aprofundate în acest sens vor ajuta la identificarea eventualelor lacune legislative și vor contribui la dezvoltarea unui cadru de reglementare mai coerent. Un alt domeniu important de cercetare vizează evaluarea riscurilor și vulnerabilităților asociate cu schimbul de informații între agențiile de poliție din diferite state, studiile în acest domeniu având rolul de a identifica soluții pentru prevenirea breșelor de securitate și minimizarea riscurilor de acces neautorizat la informațiile sensibile.

În concluzie, protecția informațiilor clasificate în cadrul cooperării polițienești internaționale este crucială pentru asigurarea unui schimb eficient și sigur de informații între agențiile de poliție din diferite state. Implementarea soluțiilor propuse și aprofundarea cercetării în acest domeniu vor contribui la întărirea securității informațiilor sensibile și la dezvoltarea unor mecanisme mai eficiente

pentru prevenirea și combaterea criminalității transnaționale. Continuarea cercetării și a inovațiilor în domeniu va asigura protecția adecvată a datelor și va contribui la realizarea unui sistem de cooperare polițienească internațională mai sigur și mai eficient.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

[1] **Mădălina Jebelean**, *Informațiile clasificate-Practică judiciară comentată*, Editura Hamangiu;
[2] https://orniss.ro/legislatie/acte-internationale/;
[3] https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/35209;
[4] https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/1517;
[5] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:32016R0679;
[6] https://www.europarl.europa.eu/factsheets/ro/sheet/156/police-cooperation.

TRAFICUL DE MINORI: PRIZONIERI AI EXPLOATĂRII

MINOR TRAFFICKING: PRISONERS OF EXPLOITATION

Cristina-Ionela BEȘU
Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza" din București Aleea Privighetorilor, nr. 1-3
cristinabesu@yahoo.com

Abstract (en): *Child trafficking is the most dangerous form of exploitation punishable by current legislation, with significant economic, social, emotional, and legal implications. It is a global phenomenon that deeply affects the victims, depriving them of their fundamental rights such as education, health, and safety. Minors are often exploited for sexual purposes, forced labor, or begging, and are subjected to long-lasting physical and psychological trauma, which is difficult to undo. The causes of child trafficking include poverty, lack of education, dysfunctional families, and organized criminal networks that take advantage of these vulnerabilities, recruiting more and more minors for exploitation.*

The impact on the victims is devastating. Minors are prone to severe physical and mental trauma and may even lose their sense of identity. Combating this phenomenon requires a multidimensional approach: prevention through education and awareness is essential, as is victim protection through professional support and social integration. Moreover, punishing traffickers must play a key role. Cooperation with national and international authorities, non-governmental organizations, and civil society is also crucial to stop child trafficking and provide a safe framework for the victims' recovery.

Keywords: *trafficking, exploitation, coercion, crime, combating, prevention.*

Abstract (ro): *Traficul de minori este cea mai periculoasă formă de exploatare pedepsită de legislația în vigoare, având implicații economice, sociale, emoționale și juridice semnificative. Acesta este un fenomen global, care afectează profund victimele și le răpește drepturile fundamentale, precum educația, sănătatea și siguranța. Minorii sunt adesea exploatați în scopuri sexuale, muncă forțată sau cerșetorie și sunt supuși unor traume fizice și psihologice de lungă durată, care sunt greu de îndreptat. Printre cauzele traficului de minori se numără sărăcia, lipsa educației, familiile disfuncționale, iar rețelele de criminalitate organizată profită de aceste vulnerabilități și racolează tot mai mulți minori în vederea exploatării acestora.*

Impactul asupra victimelor este unul devastator. Minorii sunt predispuși la traume fizice și mentale grave și ajung chiar să-și pierdă identitatea. Descurajarea acestui fenomen implică o abordare multidimensională: se apelează la prevenirea prin educație și conștientizare, în plus, protecția victimelor prin sprijin profesional și integrare socială este esențială. Cooperarea cu autoritățile naționale și internaționale, organizațiile neguvernamentale și societatea civilă este, de asemenea, crucială pentru a opri traficul de minori și pentru a oferi un cadru sigur pentru recuperarea victimelor.

Cuvinte-cheie: *trafic, exploatare, constrângere, criminalitate, combatere, prevenire.*

I. INTRODUCERE

Traficul de minori este prezent pe întreg teritoriul țării și nu numai, acesta este un fenomen transfrontalier periculos, care produce consecințe foarte grave asupra victimelor, efectele secundare fiind greu de apreciat pe termen lung.

În legislația actuală din România, traficul de minori este pedepsit conform articolului 211, din Noul Cod Penal, având următoul text la alin. 1 „(1) Recrutarea, transportarea, transferarea,

adăpostirea sau primirea unui minor, în scopul exploatării acestuia, se pedepseşte cu închisoarea de la 3 la 10 ani şi interzicerea exercitării unor drepturi."[1]

Am ales abordarea subiectului traficului de minori deoarece este o serioasă problemă socială, morală şi juridică, ce are un impact semnificativ asupra unui număr neaşteptat de mare de minori din România. Aceasta este o formă teribilă de exploatare umană, care încalcă drepturile fundamentale ale minorilor şi le zdrobeşte şansele la o viaţă normală şi la un viitor decent.

Traficul de minori este o latură exhaustivă a criminalităţii organizate, care cuprinde elemente din sfera abuzului sexual, a migraţiei ilegale sau a exploatării prin muncă forţată, realizate prin recrutarea, transportul, transferul sau vânzarea minorilor. Problematica traficului de minori este determinată de cauze cum ar fi sărăcia, un mediu familial disfuncţional, instabilitatea politică, lipsa educaţiei sau educaţia precară, factori care îi expun pe copii în faţa reţelelor de criminalitate organizată. Totodată, această realitate dezbină comunităţile, erodează şi compromite valorile umane.

În conţinutul acestei lucrări, voi aborda caracteristicile fenomenului de trafic de minori, pentru a evidenţia gravitatea acestuia şi modul în care copiilor le este alterat viitorul, cei mai mulţi dintre minorii nefavorizaţi devenind prizonieri ai exploatării, care, fără ajutorul necesar oferit de autorităţile competente, au şanse minime de eliberare.

II. PRINCIPALELE CAUZE ALE TRAFICULUI DE MINORI

Principalele cauze ale traficului de minori sunt multiple, adesea interdependente şi bazate pe diverşi factori culturali, economico-sociali sau instituţionali.

În continuarea lucrării, voi proceda la analizarea celor mai importante şi des întâlnite cauze ale traficului de minori.

II.1. SĂRĂCIA EXTREMĂ ŞI EXCLUDEREA DIN SOCIETATE

În contextul psihologiei sociale, sărăcia este de cele mai multe ori descrisă nu numai ca o problemă economică, dar şi ca un fenomen care afectează identitatea individuală, relaţiile sociale şi conştiinţa de sine. Persoanele aflate în sărăcie extremă pot experimenta un sentiment de izolare socială, o lipsă de control asupra propriilor vieţi şi un risc crescut de alienare. Aceste efecte psihologice pot contribui la persistenţa sărăciei, deoarece pot limita accesul la oportunităţi educaţionale, de muncă şi de sprijin social.

Conform textului cărţii - *Politici Sociale. România în context european* sărăcia primeşte următoarea definiţie, văzută prin două perspective: perspectiva *funcţionării sociale normale*- care se referă la garantarea mijloacelor care permit unei persoane să participe la o viaţă socială deplină şi perspectiva *consumului*- conform căruia oamenii nu îşi pot satisface nevoile care sunt considerate de bază.[2]

Sărăcia extremă este una dintre cele mai des întâlnite cauze ale traficului de minori, deoarece creează un teren facil pentru exploatarea copiilor şi adolescenţilor vulnerabili. Adesea, familiile aflate într-o stare de sărăcie severă sunt forţate să-şi determine copiii să renunţe la şcoală pentru că nu sunt în măsură să răspundă nevoilor de bază ale celor mici, astfel, aceştia sunt nevoiţi să se angajeze în diverse locuri fără forme legale, unde sunt plătiţi cu sume infime, sau sunt obligaţi să lucreze în străinătate. Aceste promisiuni false cu care traficanţii se prezintă sub forma unui viitor mai bun sunt cel mai comun mod în care copiii sunt prinşi şi puşi la muncă forţată, să se prostitueze sau sunt folosiţi la pornografia infantilă.

Cauza traficului de minori privind excluderea din societate este deseori dependentă de sărăcia extremă. Familiile disfuncţionale şi copiii care nu au un sistem de sprijin adecvat, prezintă un risc mai mare de a fi victime ale traficului de persoane. Copiii din familii sărace şi din zone rurale izolate sunt, de asemenea, mai vulnerabili la reţelele de trafic, deoarece traficanţii pot manipula mai uşor percepţiile şi deficienţele acestor copii.

---

[1] Legea nr. 286/2009 privind Codul Penal, cu modificările şi completările ulterioare, Titlul I- *Infracţiuni contra persoanei*, Capitolul VII- *Traficul şi exploatarea persoanelor vulnerabile*, articolul 211- *Traficul de minori*, alineatul (1)

[2] Cf. E. ZAMFIR, C. ZAMFIR (coord.), Politici sociale. România în context european, Editura Alternative, Bucureşti, 1995, p.58

În plus, copiii care locuiesc în centre de plasament și instituții de protecție socială sunt mai predispuși la traficul de minori. Aceste instituții vizează protejarea copiilor, dar, în general, nu au resurse din cauza lipsei de fonduri. Prin urmare, copiii din aceste locuri pot fi mult mai aplu vizați de traficanți, care profită de neglijența instituțională și de lipsa protecției. Adesea, minorii care ajung în centrele de plasament sunt cei orfani sau cei proveniți din familii disfuncționale.

II.2. FAMILII DISFUNCȚIONALE ȘI NEGLIJARE PARENTALĂ

Familiie disfuncționale sunt caracterizate adesea de părinți alcoolici, abuzivi sau care nu au un loc de muncă stabil și nu le pot oferi minorilor un mediu propice pentru dezvoltarea unei vieți calitative. Acest tip de familie nu le poate oferi copiilor oportunitatea la un mediu de trai decent, de asemenea, nu le poate oferi informațiile necesare în vederea înțelegerii de către cei mici că, la o vârstă fragedă este importantă educația, socializarea, dezvoltarea corectă pe plan personal și emoțional. În schimb, aceștia sunt învățați, chiar de către părinți, că un loc de muncă este mult mai important decât școala pentru că munca le este renumerată și astfel își pot ajuta familia. Din păcate, aceste lucruri îi fac pe copii să fie ușor de manipulat, chiar de către persoanele din exteriorul familiei, tranficanții, care îi pot determina să desfășoare diverse activități de muncă fără forme legale, unde sunt plătiți cu sume de bani foarte mici sau chiar ajung în străinătate unde sunt obligați să cerșească, ori sunt determinați să practice prostituția, iar banii obținuți însușiți în totalitate de traficanți, minorii devenind prizonieri ai unei vieți de coșmar, cu șanse minime de eliberare.

Totodată, în familiile disfuncționale, copiii simt inadecvare și neîncredere față de autorități, ceea ce îi poate face mai vulnerabili la manipulare și recrutare. În plus, lipsa unui sistem solid de sprijin din partea familiilor poate duce la căutarea unui adăpost în locurile de muncă ilegale. Acești copii sunt mai puțin susceptibili să raporteze abuzuri din cauza încrederii scăzute în autorități sau a unei neînțelegeri a realității.

În cele mai multe cazuri, traficanții provin din rândul persoanelor cunoscute minorilor, fapt care întărește ipoteză că lipsa unei familii funcționale, care să nu neglijeze anturajul și oamenii cu care interacționează copiii este o cauză principală a traficului de minori. Astfel, conform unei analize realizate de către Agenția Națională Împotriva Traficului de Persoane, pe teritoriul României, în anul 2023 „*La primul contact, cele mai multe victime cunoșteau identitatea celui care le aborda (70 % dintre victime au fost recrutate de către persoane aflate în cercul de cunoștințe, prieteni, vecini sau chiar rude) în timp ce numai 30 % dintre victime au fost recrutate de către persoane necunoscute*”.[3]

II.3. EDUCAȚIA DEFICITARĂ ȘI LIPSA DE INFORMARE

Copiii care nu au acces la educație sau au abandonat școala arată un risc mai mare de a fi recrutați de traficanți, întrucât nu pot identifica care sunt semnele de pericol la care ar putea fi expuși. În majoritatea cazurilor, traficanții profită de probleme educaționale și prezintă promisiuni false de angajare sau oportunități mai bune care, de fapt, ascund scopul exploatării forțate. În acest context, copiii sunt manipulați fără a înțelege pe deplin riscurile implicate.

O cauză strâns legată de educația deficiatră este lipsa de informare. Cei mai mulți copii nu sunt instruiți într-un mod corespunzător cu privire la pericolele pe care le prezintă traficul de minori. Educația privind acest aspect este deseori neglijată în școli sau chiar în familie, iar copiii din medii vulnerabile devin mult mai expuși la promisiunile false pe care le prezintă traficanții, astfel că, aceștia cedează mult mai facil în fața imaginilor idilice despre o viață mai bună descrise de către traficanți.

III. TIPURI DE EXPLOATARE ALE MINORILOR

III.1. EXPLOATAREA SEXUALĂ- PROSTITUȚIA INFANTILĂ ȘI PORNOGRAFIA INFANTILĂ

„Conceptul de „prostituție infantilă” este unul problematic, explică Monica Boseff, director executiv la Open Door Foundation, o organizație care operează un adăpost de urgență și un program complex pentru victimele traficului de persoane din decembrie 2012. „*În primul rând nu există*

[3] https://anitp.mai.gov.ro/ro/docs/studii/Analiza_succinta_victime_2023.pdf - accesat la data de 21.11.2024

prostituție infantilă. Există doar trafic de minori", precizează ea, în mod ferm. Altfel spus, un copil nu poate să consimtă la a face prostituție. Dacă ajunge să o facă înseamnă că este împotriva voinței sale."[4]

Exploatarea sexuală a minorilor îmbracă forme precum prostituția infantilă și pornografia infantilă.

Prostituția reprezintă o activitate a unor persoane care oferă diverse servicii sexuale altor persoane în schimbul unei sume de bani.

Exploatarea sexuală a minorilor prin prostituție este, de departe una dintre cele mai grave forme de abuz și violență împotriva copiilor și adolescenților. Prin aceasta, minorii sunt utlizați în scopuri sexuale împotriva voinței lor, aceștia neavând discenământul dezvoltat astfel încât să conștientizeze gravitatea fenomenului. Traficanții și proxeneții folosesc adesea tehnici de manipulare pentru a atrage copiii în prostituție, cum ar fi promisiunea unei vieți mai bune prin asistență financiară oferită familiior. Totodată, amenințările și violență fizică sunt frecvent folosite pentru a-i controla pe minori și a-i determina să practice prostituția. Exploatarea prin prostituție se produce atât în România, cât și în străinătate, unde minorii sunt transportați, de ce cele mai multe ori ilegal, fiind manipulați sau constânși prin diverse forme, de exemplu amenințare, agresiune fizică sau șantaj.

Dezvoltarea tehnologiei a facilitat posibilitatea abuzului sexual „de la distanță" prin pornografia infantilă.

În legislația penală din România, **pornografia infantilă** este reglementată și sancționată conform **Codului Penal**, art. 374, iar la **alin. (1)** textul este următorul: „*Producerea, deținerea, procurarea, stocarea, expunerea, promovarea, distribuirea sau punerea la dispoziție în orice mod de materiale pornografice cu minori este pedepsită cu închisoare de la **1 la 5 ani**.*"[5]

Pornografia infantilă este influențată de factori precum factorul tehnologic, conform căruia cât mai mulți copii au acces la internet de la o vârstă cât mai fragedă, de pe diverse dispozitive digitale. De asemenea, tehnologiile permit abuzatorilor să interacționeze cu un număr mare de minori și să dezvolte rețele de criminalitate organizată, care se ocupă cu producerea, deținerea, procurarea sau promovarea de materiale pornografice în care sunt prezentați minori.

Un alt factor care influențează fenomenul de pornografie infantilă este faptul că sexualitatea încă este un subiect *taboo* în societatea actuală. Copiii care nu sunt suficient informați, accesează diverse site-uri pentru adulți unde se prezintă conținut sexual explicit neadecvat vârstei lor, astfel traficanții îi identifică mult mai facil și îi determină să producă materiale pornografice, pe care ulterior le distribuie.

Conform unei analize realizate de către Agenția Națională Împotriva Traficului de persoane, pe teritoriul României, în anul 2023: „*Exploatarea sexuală a victimelor prin obligarea la practicarea prostituției cât și actele de pornografie infantilă și pe internet, este de departe cea mai întâlnită, cu o pondere de 63% victime astfel exploatate, mai mult de jumătate (57,4%) fiind persoane sub 18 ani."*[6]

III.2. EXPLOATAREA PRIN MUNCĂ FORȚATĂ A MINORILOR

Munca forțată reprezintă forma de exploatare prin care o persoană este obligată să muncească împotriva voinței sale, de cele mai multe ori munca nu este remunerată, persoana fiind amenințată cu aplicarea unei pedepse prin violență sau alte forme de constrângere. Munca forțată nu este caracterizată de executarea unui serviciu în mod voluntar sau legal, ba chiar mai mult, este o activitate ilegală, coordonată de grupări periculoase de criminalitate organizată. Exploatarea prin muncă forțată este o faptă extrem de gravă, iar când în aceasta sunt implicați minori, gradul de pericol crește seminificativ. Copiii sunt manipulați și mințiți cu oferirea unui trai mai bun și a unei compensații financiare atractive, care să îi determine să nu poată refuza ofertele traficanților, însă, odată ajunși la „locul de muncă promis", situația ia o întorsătură radicală și cei mici sunt puși să

[4] https://www.libertatea.ro/stiri/cazul-dan-diaconescu-nu-exista-prostitutie-infantila-exista-doar-trafic-de-minori-explica-directoarea-unei-organizatii-care-ajuta-victimele-4508462- accesat la data de 21.11.2024

[5] Legea nr. 286/2009 privind Codul Penal, cu modificările și completările ulterioare, Titlul VIII- *Infracțiuni care aduc atingere unor relații privind conviețuirea socială*, Capitolul I- *Infracțiuni contra ordinii și liniștii publice,* articolul 374- *Pornografia infantilă*, alineatul (1)

[6] https://anitp.mai.gov.ro/ro/docs/studii/Analiza_succinta_victime_2023.pdf- accesat la data de 21.11.2024

lucreze la același nivel cu persoanele adulte, iar dacă doresc să plece sunt amenințați cu bătăi și chiar agresați fizic de către traficanți.

De cele mai multe ori, minorii renunță la cursurile școlii pentru a putea munci, cu scopul de a-și ajuta familiile cu posibilități reduse, monoparentale, familiile disfuncționale cu părinți alcoolici sau bolnavi psihic, care nu au posibilitatea să ofere un trai decent copiilor. În aceste situații, traficanții profită de vulnerabilitatea și discernământul redus al minorilor și îi racolează cu scopul de a-i „angaja" fără forme legale, unde să presteze munci neadecvate și periculoase pentru vârsta lor.

III.3. EXPLOATAREA PRIN CERȘETORIE A MINORILOR

În legislația penală din România, exploatarea cerșetoriei este reglementată și sancționată conform **Codului Penal**, art. 214, iar la **alin. (1)** textul este următorul*: „Fapta persoanei care determină un minor sau o persoană cu dizabilităţi fizice ori psihice să apeleze în mod repetat la mila publicului pentru a cere ajutor material sau beneficiază de foloase patrimoniale de pe urma acestei activităţi se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă."*[7]

Exploatarea minorilor prin cerșetorie este o formă periculoasă de abuz atât social, cât și economic, în care adulții folosesc copiii pentru a câștiga venituri prin cerșetorie. Acest fenomen este răspândit în rândul populațiilor vulnerabile, susținut de factori precum sărăcia, excluziunea socială, lipsa educației și contaminarea sistemelor eficiente de protecție a copilului. Familiile cu posibilități financiare reduse pot recurge la mila publicului prin obligarea copiillor minori să cerșească pentru a întreține familia și a-i ajuta să supraviețuiască.

În paralel, rețelele de criminalitate organizată exploatează minori prin transportarea acestora în orașe mari, cu nivel de trai ridicat și obligarea acestora prin constrângere să producă sume de bani din practicarea cerșetoriei, pe care traficanții să și le însușească în totalitate. Copii sunt obligați să cerșească în locuri publice, unde zilnic este prezent un număr mare de oameni. Uneori, în această activitate, minorii sunt înfățișați în condiții deplorabile, pretizând că au diverse dizabilități sau probleme de sănătate cu scopul de a stârni mila publicului.

IV. CONSECINȚE ALE TRAFICULUI ȘI MĂSURI DE SPRIJIN OFERITE MINORILOR

Traficul de persoane are repercusiuni grave asupra minorilor și le afectează într-un mod devastator sănătatea fizică, psihică și socială.

În primul rând, pe toată perioada traficării, minorii sunt supuși la muncă fizică, care nu este adecvată vârstei acestora, ceea ce împiedică dezvoltarea normală, forțându-i să se suprasolicite pentru a atinge țintele impuse de traficanți. De asemenea, adesea, minorii sunt bătuți, chinuiți și înfățișați în condiții lamentabile, ținuți în frig și în condiții de ploaie, ninsoare sau căldură excesivă, fapte care au consecințe devastatoare asupra sănătății lor.

Totodată, în cazul exploatării prin prostituție, minorii sunt predispuși să contacteze diverse boli cu transmitere sexuală (inclusiv HIV/SIDA), iar lipsa accesului la servicii medicale agravează problemele de sănătate.

În al doilea rând, traficul afectează enorm psihicul minorilor traficați, lăsând răni adânci, precum stresul post-traumatic, depresie, anxietate și atacuri de panică, cauzate de teama produsă de către traficanți. Aceste aspecte îi determină pe minori să dezvolte o neîncredere și o teamă față de oameni și de instituții, ceea ce îi fac să fie mult mai greu de integrat în programe de reabilitare speciale ale victimelor traficului de minori. Mai mult, din aceste motive, minorii se confruntă cu anumite dificultăți în mediul social, simțindu-se discriminați și marginalizați.

Asistarea victimelor minore ale traficului de persoane implică o abordare multidimensională și integrată, care se adaptează nevoilor specifice necesare fiecărui individ.

O măsură imperios necesară de sprijinire a victimelor traficului de minori este asistarea psihologică imediată, inclusiv salvarea din situații de exploatare. Totodată, furnizarea de medii sigure, care să le ofere încredere minorilor și accesul la servicii medicale pentru tratarea traumei fizice și

[7] Legea nr. 286/2009 privind Codul Penal, cu modificările și completările ulterioare, Titlul I- *Infracțiuni contra persoanei*, Capitolul VII- *Traficul și exploatarea persoanelor vulnerabile*, articolul 214- *Exploatarea cerșetoriei*, alineatul (1)

mentale, joacă un rol important și permite minorilor să proceseze experiențele traumatice prin terapie individuală, de grup sau diverse activități creative care facilitează exprimarea emoțiilor. Un aspect important este ca aceștia să nu recurgă la reprimarea sentimentelor, deoarece aceasta poate avea consecințe devastatoare pe termen lung, iar copiii traumatizați riscă să devină adulții introvertiți anxioși și temători.

Reintegrarea socială este o altă măsură indispensabilă de sprijinire a victimelor minore, inclusiv reînregistrarea în sistemul de învățământ și furnizarea de programe de alegere a unei activități profesionale pentru a asigura oportunități viabile de angajare.

Găsirea sprijinului familial și formarea unui mediu de trai, care să le ofere încredere și siguranță sunt, de asemenea, esențiale pentru restabilirea legăturilor emoționale și a sentimentului de apartenență. În plus, este necesară asistența juridică pentru a asigura protecția drepturilor legale ale victimelor, pentru a proteja victimele de traficanți și, dacă este necesar, pentru a facilita implicarea acestora în procedurile penale.

În România, *Agenția Națională Împotriva Traficului de Persoane* (ANITP) este responsabilă de coordonarea și implementarea politicilor de prevenire și combatere a traficului de persoane. Acesta desfășoară campanii de informare pentru public în vederea prevenirii traficului de persoane, sprijină victimele prin identificare și reintegrare socială, promovează colaborarea între organizații guvernamentale și neguvernamentale. ANITP joacă, deasemenea, un rol important în studierea fenomenelor, colectarea datelor și publicarea analizelor pentru a înțelege mai bine tendințele și vulnerabilitățile legate de trafic. Agenția cooperează la nivel internațional pentru combaterea traficului transfrontalier, organizează programe de formare pentru profesioniștii implicați în acest domeniu și contribuie la dezvoltarea unor legi și strategii eficiente.[8]

V. CONCLUZII

Traficul de minori este o faptă foarte gravă, ce încalcă drepturile fundamentale ale omului și are consecințe extrem de grave asupra victimelor. Este un fenomen complex, care îmbracă diferite forme, cum ar fi, exploatarea sexuală prin prostituție sau pornografie infantilă, exploatarea prin muncă forțată sau prin cerșetorie. Acest fenomen este alimentat de factori precum sărăcia, familile disfuncționale, lipsa educației sau vulnerabilitățile sociale, traficanții identificând punctele slabe ale fiecărui copil și profitând pentru a-l constrânge prin amenințări și violențe fizice și psihice să producă sume de bani prin diferite metode, pe care să și le însușească în totalitate.

Minorii sunt mințiți și li se promite un trai mai bun, o situație financiară ridicată și un statut social mai înalt, cei mici, neavând experiența de viață necesară pentru a realiza că, din acel moment, viața lor va fi distrusă, aceștia fiind expuși la traume fizice, psihologice și emoționale profunde, care îi afectează pe termen lung și le reduc șansele la un trai normal.

Pentru combaterea acestui fenomen este necesară o mobilizare la nivel local, național și internațional. Prevenirea se poate realiza prin campanii de informare a publicului, prin educație, prin reducerea vulnerabilităților sociale și asigurarea unor programe complexe de reintegrare socială, sprijin psihologic și asistență juridică de calitate. În plus, pedepsirea traficanților de minori prin aplicarea strictă a legii este crucială pentru a descuraja amploarea acestui feonmen.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

[1] **Cf. E. ZAMFIR, C. ZAMFIR (coord.)**, Politici sociale. România în context european, Editura Alternative, București, 1995;

[2] **Legea nr. 286/2009** privind Codul Penal, cu modificările și completările ulterioare;

[3] https://anitp.mai.gov.ro;

[4] https://anitp.mai.gov.ro/ro/docs/studii/Analiza_succinta_victime_2023.pdf-;

[5] https://www.libertatea.ro/stiri/cazul-dan-diaconescu-nu-exista-prostitutie-infantila-exista-doar-trafic-de-minori-explica-directoarea-unei-organizatii-care-ajuta-victimele-4508462-.

[8] https://anitp.mai.gov.ro accesat la data de 22.11.2024

ANALIZĂ ASUPRA ACTIVITĂȚILOR DE PREVENIRE A INFRACȚIUNILOR COMISE CU VIOLENȚĂ PE RAZA DE COMPETENȚĂ A SECȚIEI 5 POLIȚIE ÎN PERIOADA 2023-2024. MODALITĂȚI ȘI STRATEGII DE ÎMBUNĂTĂȚIRE A ACTIVITĂȚII DE PREVENIRE

ANALYSIS OF ACTIVITIES TO PREVENT VIOLENT CRIMES WITHIN THE JURISDICTION OF POLICE DEPARTMENT 5 IN THE PERIOD 2023-2024. WAYS AND STRATEGIES TO IMPROVE PREVENTION ACTIVITIES

Dragoș BÎRLĂ
Academia de poliție „Alexandru Ioan Cuza” București, - București,
Aleea Privighetorilor nr. 1A, Sector 1
conf. univ. dr. Constantin Eugeniu Ciprian
birladragos96@gmail.com
Alexandra BÎRLĂ
Academia de poliție „Alexandru Ioan Cuza” București
conf. univ. dr. Constantin Eugeniu Ciprian
alexandra.birla26@gmail.com

Abstract (en): *This article analyzes the prevention activities targeting violent crimes within the jurisdiction of Police Station 5 during the 2023-2024 period, with a focus on the strategies implemented, results achieved, and lessons learned from practical experience. The primary aim of this research is to identify the strengths, weaknesses, and gaps in the current preventive measures while providing well-founded recommendations to improve their effectiveness and sustainability. The methodology combines a quantitative analysis of statistical data on violent crime trends with a qualitative examination of insights from operational staff and relevant documentation. The main findings reveal a moderate decrease in the number of violent crimes, although this trend is influenced by multiple variables, including interinstitutional cooperation and community engagement in prevention initiatives. Furthermore, the study highlights the importance of utilizing modern technologies, increasing patrol activities, diversifying preventive educational programs, and fostering active partnerships between police and citizens. Additionally, it emphasizes the need for continuous professional training for law enforcement personnel and awareness campaigns targeting vulnerable groups to reduce the risk of victimization. The conclusions stress the necessity of tailoring preventive measures to local specifics and developing integrated strategies based on a multidimensional approach to addressing violent crime.*

Keywords: *prevention of violent crimes, analysis of preventive activities, interinstitutional collaboration, modern technologies in prevention, police-community partnerships, strategies for violence reduction.*

Abstract (ro) *Acest articol analizează activitățile de prevenire a infracțiunilor comise cu violență în aria de competență a Secției 5 Poliție în perioada 2023-2024, punând accent pe strategiile implementate, rezultatele obținute și lecțiile învățate din experiența practică. Scopul principal al lucrării este de a identifica punctele forte, vulnerabilitățile și lacunele existente în cadrul măsurilor preventive actuale, oferind totodată recomandări bine fundamentate pentru îmbunătățirea eficienței și sustenabilității acestor inițiative. Metodologia cercetării combină o analiză cantitativă a datelor statistice privind dinamica infracțiunilor violente cu o analiză calitativă a perspectivelor oferite de personalul operativ și documentele relevante. Principalele rezultate arată o scădere moderată a numărului de infracțiuni comise cu violență, deși această tendință este influențată de multiple variabile, inclusiv colaborarea interinstituțională și implicarea cetățenilor în inițiativele comunitare. În plus, studiul evidențiază importanța utilizării tehnologiilor moderne, intensificarea activităților de patrulare, diversificarea programelor de educație preventivă și crearea unor parteneriate active*

între poliție și cetățeni. Totodată, sunt evidențiate nevoia formării continue a personalului și promovarea unor campanii de conștientizare care să vizeze în special grupurile vulnerabile, contribuind la reducerea riscului de victimizare. Concluziile subliniază necesitatea adaptării măsurilor de prevenire la specificul local și a dezvoltării unor strategii integrate, bazate pe o abordare multidimensională a fenomenului infracțional.

Cuvinte-cheie: *prevenirea infracțiunilor cu violență, analiza activităților preventive, colaborare interinstituțională, tehnologii moderne în prevenire, parteneriate poliție-comunitate, strategii de reducere a violenței.*

I. INTRODUCERE

1.1 CONTEXTUL OPERAȚIONAL ȘI DEMOGRAFIC AL SECȚIEI 5 POLIȚIE

Secția 5 Poliție operează într-o zonă urbană cu o populație stabilă de aproximativ **82.990 de locuitori** și un număr de **80.000 de persoane în tranzit zilnic**. Aceasta acoperă un teritoriu de **16,5 km²**, cu **325 de străzi** având o lungime totală de **280 km**. Printre obiectivele importante se află 136 de obiective asigurate cu pază, inclusiv școli, biserici și instituții financiare.

1.2 INFRACȚIUNI ȘI PROVOCĂRI OPERAȚIONALE

În perioada 2023-2024, Secția 5 s-a confruntat cu o creștere a infracțiunilor sesizate, cu un procent de **107,33% mai multe fapte raportate** comparativ cu anul anterior. Infracțiunile violente, cum ar fi loviriile și amenințările, au continuat să reprezinte un procent semnificativ din totalul infracțiunilor contra persoanei. Totodată, **tâlhăriile au scăzut cu 60%**, ceea ce reflectă succesul măsurilor de prevenire și intervenție rapidă.

1.3 METODOLOGIA CERCETĂRII

Pentru realizarea acestui studiu, s-a utilizat o abordare mixtă, combinând analize calitative și cantitative ale datelor disponibile. În primul rând, a fost realizată o analiză cantitativă a evoluției infracțiunilor violente în perioada 2023-2024, bazată pe datele furnizate de Secția 5 Poliție. În paralel, s-au desfășurat interviuri cu personalul operativ implicat în activitățile de prevenire, pentru a înțelege mai bine provocările cu care se confruntă în activitatea de zi cu zi. De asemenea, a fost realizată o analiză a documentației interne și a rapoartelor privind măsurile preventive adoptate.

1.4 IMPORTANȚA UNEI ABORDĂRI INTEGRATE ÎN PREVENIREA INFRACȚIUNILOR CU VIOLENȚĂ

Prevenirea infracțiunilor violente nu presupune doar intervenții reactive, ci și acțiuni proactive care să vizeze descurajarea comportamentelor violente înainte ca acestea să se materializeze. Astfel, strategii precum campaniile de informare publică, educația pentru prevenirea violenței, colaborările între instituțiile statului și organizațiile neguvernamentale, precum și implicarea activă a comunității pot contribui semnificativ la reducerea numărului de infracțiuni. În plus, utilizarea tehnologiilor moderne, cum ar fi sistemele de monitorizare și analiza comportamentului infracțional, poate sprijini activitățile preventive.

1.5 STRUCTURA LUCRĂRII

Lucrarea este organizată în mai multe capitole, fiecare având rolul de a aborda aspecte specifice ale temei de cercetare. Capitolul 2 oferă un cadru teoretic privind prevenirea infracțiunilor cu violență și analizează principalele strategii naționale și internaționale în domeniu. Capitolul 3 prezintă analiza detaliată a activităților de prevenire desfășurate de Secția 5 Poliție în perioada 2023-2024, evidențiind atât măsurile aplicate, cât și rezultatele obținute. Capitolul 4 analizează factorii care influențează eficiența măsurilor de prevenire și propune strategii inovatoare pentru îmbunătățirea acestora. În final, capitolul 5 sumarizează concluziile cercetării și recomandările pentru viitor.

II. CADRUL TEORETIC AL PREVENIRII INFRACȚIUNILOR COMISE CU VIOLENȚĂ

2.1 CONCEPTUL DE PREVENIRE A INFRACȚIUNILOR CU VIOLENȚĂ

Prevenirea infracțiunilor reprezintă o componentă fundamentală a politicilor de siguranță publică, având drept scop reducerea riscului ca acte de violență să fie comise, prin intervenții proactive și reactive. Conform literaturii de specialitate, prevenirea infracțiunilor poate fi clasificată în trei tipuri principale: prevenirea primară, secundară și terțiară.

- **Prevenirea primară** vizează întreaga populație, având ca scop reducerea factorilor de risc care favorizează apariția comportamentelor violente. Acest tip de prevenire include programe educaționale, campanii de conștientizare și alte măsuri care promovează valori sociale pozitive și descurajează violența.
- **Prevenirea secundară** se concentrează asupra grupurilor vulnerabile sau a celor cu un risc ridicat de a deveni fie autori, fie victime ale infracțiunilor violente. Aceasta presupune intervenții specifice, cum ar fi consilierea psihologică, activități de reintegrare socială sau programe de mentorat.
- **Prevenirea terțiară** urmărește reducerea recidivei și reintegrarea socială a celor care au comis infracțiuni, contribuind astfel la diminuarea probabilității ca aceștia să comită noi acte violente.

În cadrul acestui studiu, accentul va fi pus pe prevenirea primară și secundară, care sunt cele mai relevante pentru activitatea Secției 5 Poliție.

În contextul Secției 5 Poliție, prevenirea infracțiunilor cu violență se axează pe intervenții proactive și reactive. În perioada 2023-2024, Secția a intensificat activitățile de patrulare și educație publică, având ca scop reducerea numărului de infracțiuni violente. De asemenea, s-au implementat măsuri specifice pentru combaterea violenței domestice, inclusiv prin monitorizarea electronică a autorilor de abuzuri.

2.2 TIPOLOGII ALE INFRACȚIUNILOR COMISE CU VIOLENȚĂ

Infracțiunile violente pot fi clasificate în funcție de natura acestora, incluzând agresiunile fizice, tâlhăriile, violurile, omuciderile și alte acte care presupun utilizarea forței sau amenințarea cu forța împotriva unei persoane. De asemenea, un aspect distinct este violența domestică, care implică agresiuni comise între membrii aceleiași familii sau între parteneri. Aceasta necesită măsuri specifice de prevenire și intervenție, dat fiind impactul semnificativ asupra victimelor și caracterul său adesea ascuns.

Din punct de vedere criminologic, factorii determinanți ai infracțiunilor violente includ influențe sociale (ex. sărăcia, șomajul), factori individuali (ex. probleme psihologice, consumul de alcool sau droguri) și factori contextuali (ex. conflicte spontane, locuri predispuse la violență). Înțelegerea acestor tipologii și factori este esențială pentru elaborarea unor strategii eficiente de prevenire.

2.3 STRATEGII INTERNAȚIONALE DE PREVENIRE A INFRACȚIUNILOR CU VIOLENȚĂ

La nivel global, prevenirea infracțiunilor violente se bazează pe o abordare integrată, care combină măsuri legislative, acțiuni comunitare și utilizarea tehnologiilor moderne. În multe țări, strategiile de prevenire includ:

- **Patrularea inteligentă**: utilizarea datelor și a analizei predictive pentru a direcționa resursele în zonele cu risc ridicat.
- **Educația preventivă**: programe școlare și comunitare care promovează comportamente non-violente și abilități de gestionare a conflictelor.
- **Colaborarea interinstituțională**: implicarea poliției, autorităților locale, organizațiilor neguvernamentale și altor părți interesate în dezvoltarea unor programe comune.
- **Tehnologia de supraveghere**: utilizarea camerelor video, a inteligenței artificiale și a bazelor de date pentru monitorizarea și prevenirea actelor violente.

Organizația Națiunilor Unite și Organizația Mondială a Sănătății subliniază importanța abordării multidisciplinare în prevenirea violenței, precum și necesitatea implicării active a comunității.

2.4 STRATEGII NAȚIONALE DE PREVENIRE A INFRACȚIUNILOR CU VIOLENȚĂ

În România, strategiile de prevenire a infracțiunilor violente sunt reglementate de documente precum Strategia Națională de Ordine și Siguranță Publică și Planul de Acțiune pentru Combaterea Violenței Domestice. Acestea includ măsuri precum:

- **Intensificarea patrulării în zonele vulnerabile**, cu scopul de a descuraja comportamentele violente.
- **Crearea unor mecanisme de raportare accesibile**, prin linii telefonice de urgență sau aplicații mobile, care să faciliteze sesizarea actelor de violență.
- **Campanii de conștientizare publică**, menite să educe populația cu privire la riscurile asociate violenței și la modalitățile de prevenire.
- **Colaborarea între poliție și autoritățile locale**, pentru a identifica și a interveni în situațiile care prezintă risc crescut de violență.

Deși aceste strategii au adus rezultate pozitive în reducerea infracțiunilor violente, există încă provocări semnificative legate de implementarea uniformă la nivel național și de implicarea activă a comunității.

2.5 IMPORTANȚA ADAPTĂRII STRATEGIILOR LA SPECIFICUL LOCAL

Un aspect crucial al prevenirii eficace a infracțiunilor violente este adaptarea măsurilor la caracteristicile și nevoile comunității locale. Zonele urbane, cum este cea aflată în competența Secției 5 Poliție, au particularități distincte legate de densitatea populației, diversitatea culturală și dinamica socială. Acest lucru impune o personalizare a intervențiilor, care să țină cont de factori precum:

- **Profilul demografic al populației**: vârsta, educația și statutul socio-economic influențează riscul de a deveni victimă sau agresor.
- **Zonele cu risc ridicat**: cartierele cu o rată mai mare a infracționalității necesită măsuri mai intense de prevenire.
- **Accesibilitatea resurselor**: utilizarea tehnologiilor moderne și a programelor de educație trebuie să fie fezabilă în contextul local.

III. ANALIZA ACTIVITĂȚILOR DE PREVENIRE A INFRACȚIUNILOR COMISE CU VIOLENȚĂ DESFĂȘURATE DE SECȚIA 5 POLIȚIE ÎN PERIOADA 2023-2024

3.1 CONTEXTUL OPERAȚIONAL ȘI DEMOGRAFIC AL SECȚIEI 5 POLIȚIE

Secția 5 Poliție operează într-o zonă urbană cu o populație stabilă de aproximativ 82.990 de locuitori, la care se adaugă o medie zilnică de circa 80.000 de persoane în tranzit. Teritoriul său de competență cuprinde 325 de străzi cu o lungime totală de 280 km, pe o suprafață de 16,5 km². În cadrul secției sunt gestionate numeroase obiective politice, administrative și culturale, precum și instituții educaționale (18 școli generale, 14 grădinițe și 2 licee preuniversitare) și 136 de obiective cu pază organizată.

3.2 INFRACȚIUNILE COMISE CU VIOLENȚĂ – ANALIZA STATISTICĂ PENTRU 2023

În perioada analizată, infracțiunile contra persoanei au reprezentat o proporție semnificativă din totalul infracțiunilor sesizate, inclusiv:

- **Loviri și alte violențe**: 575 de cazuri (38,35% din totalul infracțiunilor contra persoanei), cu o creștere substanțială față de anul anterior.
- **Violență în familie**: 268 de cazuri, dintre care 178 au fost soluționate, iar 69 au dus la emiterea unor ordine de protecție.
- **Tâlhării**: o scădere remarcabilă de 60% comparativ cu anul 2022 (de la 15 la 6 cazuri).

Majoritatea acestor fapte au fost raportate prin Dispeceratul 112, cu o intervenție promptă în mai puțin de 10 minute în majoritatea situațiilor.

3.3 ACTIVITĂȚI PREVENTIVE DESFĂȘURATE DE SECȚIA 5 POLIȚIE

3.3.1 PATRULAREA ȘI INTERVENȚIILE PROACTIVE

Pentru prevenirea infracțiunilor violente, Secția 5 Poliție a intensificat patrularea în zonele critice identificate:

- **Patrule pedestre** în proximitatea obiectivelor educaționale și culturale, precum și în zonele comerciale aglomerate.
- **Patrule auto** în cartierele periferice, cu scopul de a descuraja actele de violență domestică și infracțiunile contra patrimoniului.

Această abordare a contribuit la reducerea infracționalității stradale, înregistrându-se o scădere de 16% a furturilor din buzunare față de anul precedent.

3.3.2 CAMPANII DE INFORMARE ȘI CONȘTIENTIZARE

Secția 5 Poliție a desfășurat mai multe campanii preventive în 2023, axate pe:

- **Prevenirea violenței domestice**, prin informarea populației despre drepturile victimelor și disponibilitatea ordinelor de protecție.
- **Securitatea în mediul școlar**, prin sesiuni educative organizate în unități de învățământ pentru a preveni actele de violență și bullying-ul.

Aceste campanii au avut ca rezultat o creștere a raportărilor voluntare din partea cetățenilor, indicând o creștere a încrederii în poliție.

3.3.3 COLABORAREA INTERINSTITUȚIONALĂ:

Un factor esențial în succesul activităților preventive a fost colaborarea cu:

- **Direcția Generală de Asistență Socială**, pentru sprijinirea victimelor violenței domestice.
- **Inspectoratul Școlar**, în vederea implementării programelor educative.
- **ONG-uri specializate**, care au oferit servicii de consiliere pentru victime.

Această coordonare interinstituțională a dus la soluționarea mai rapidă a cazurilor complexe și la intervenții proactive în situațiile cu risc ridicat.

3.3.4 UTILIZAREA TEHNOLOGIEI ÎN PREVENȚIE

Secția 5 Poliție a utilizat intensiv tehnologia pentru a spori eficiența măsurilor preventive, inclusiv:

- **Camere video de supraveghere** instalate în zonele publice, care au contribuit la identificarea rapidă a autorilor în cazurile de tâlhărie și furt.
- **Dispozitive electronice de monitorizare** aplicate în 13 cazuri de violență domestică, pentru a asigura respectarea ordinelor de protecție.

Aceste măsuri au permis o reducere a timpului de reacție în situațiile de urgență și au descurajat recidiva.

3.4 PROVOCĂRI ȘI LIMITĂRI

Deși rezultatele obținute sunt pozitive, Secția 5 Poliție a întâmpinat următoarele provocări:

- **Deficitul de personal**: doar 82,94% din funcțiile prevăzute au fost ocupate în 2023, ceea ce a generat o supraîncărcare a personalului existent.
- **Lipsa resurselor logistice suficiente**, cum ar fi autospecialele și echipamentele IT moderne.
- **Reticența unor cetățeni** în colaborarea cu poliția, din cauza percepției negative asupra instituției.

3.5 REZULTATELE ACTIVITĂȚILOR PREVENTIVE

Analiza pentru anul 2023, în comparație cu anul 2022, indică următoarele rezultate:

- **Creșterea numărului de infracțiuni sesizate**, cu **107,33% mai multe fapte raportate** comparativ cu anul anterior. Această creștere este atribuită atât intensificării patrulelor, cât și unei mai bune colaborări cu cetățenii, ceea ce a dus la o raportare mai frecventă a incidentelor.
- **Reducerea cu 60% a numărului de tâlhării** față de 2022, marcând un progres semnificativ în prevenirea acestui tip de infracțiuni.
- **Creșterea cu 20% a raportărilor voluntare din partea cetățenilor**, un indicator al îmbunătățirii încrederii în poliție și în eficiența măsurilor preventive.

IV. FACTORI DE INFLUENȚĂ ȘI PROVOCĂRI ÎN ACTIVITATEA DE PREVENIRE A INFRACȚIUNILOR CU VIOLENȚĂ

4.1 FACTORI SOCIALI ȘI ECONOMICI CARE INFLUENȚEAZĂ INFRACȚIONALITATEA

Infracționalitatea, în special infracțiunile comise cu violență, este strâns legată de o serie de factori sociali, economici și culturali care influențează dinamica comunității. Printre acești factori se numără:

- **Sărăcia și excluziunea socială:** Zonele cu un nivel economic scăzut, unde condițiile de trai sunt precare, au o rată mai mare de infracțiuni violente, incluzând acte de violență domestică și

tâlhării. Lipsa oportunităților economice și educaționale crește riscurile sociale și favorizează comportamentele deviante. Consumurile de alcool și droguri pot fi un factor declanșator al violenței în aceste medii.

- **Familia ca factor de risc:** Violența domestică reprezintă un fenomen care afectează grav siguranța publică. Măsurile preventive trebuie să țină cont de complexitatea relațiilor familiale și de nevoia de intervenție timpurie pentru protejarea victimelor și sancționarea agresorilor. Acest tip de violență este adesea ascuns, iar victimele se tem să raporteze agresiunile din cauza dependenței economice sau fricii de represalii.
- **Comportamentele deviante în rândul tinerilor:** Delincvența juvenilă reprezintă o provocare majoră. Creșterea consumului de droguri și alcool în rândul tinerilor a condus la o creștere a infracționalității comise de adolescenți, inclusiv acte de violență fizică și agresiune în școli sau în comunități. Fenomenul de **bullying** între elevi este de asemenea o formă de violență care poate escalada rapid și necesita intervenție.

4.2 PROVOCĂRI INTERNE ÎN ACTIVITATEA DE PREVENIRE A INFRACȚIUNILOR VIOLENTE

Secția 5 Poliție se confruntă cu mai multe provocări interne care pot afecta eficiența măsurilor preventive:

- **Deficitul de personal și suprasolicitarea resurselor:** Secția se confruntă cu un **deficit de personal**, ceea ce pune presiune mare asupra agenților existenți. Suprasolicitarea fizică și psihică a personalului poate duce la scăderea eficienței intervențiilor și la o gestionare mai puțin optimă a cazurilor. Polițiștii cu mai puțină experiență, aflați în perioada de formare continuă, pot face față mai greu unor situații complexe.
- **Lipsa resurselor logistice:** Deși Secția 5 are o flotă de autospeciale, mai multe dintre acestea au un **kilometraj ridicat**, ceea ce limitează capacitatea de intervenție rapidă. În plus, echipamentele IT sunt adesea învechite, iar infrastructura necesită modernizare pentru a sprijini eficiența activităților polițienești.
- **Reticența cetățenilor în a colabora cu poliția:** Deși măsurile preventive și intervențiile poliției au fost eficiente în multe cazuri, unii cetățeni continuă să manifeste reticență în a colabora cu autoritățile. Aceasta se datorează, în parte, percepției negative asupra poliției și fricii de represalii din partea agresorilor sau a comunității.

4.3 PROVOCĂRI LEGISLATIVE ȘI INSTITUȚIONALE

Schimbările legislative și interacțiunile cu alte instituții pot reprezenta atât provocări, cât și oportunități pentru îmbunătățirea activității de prevenire a infracțiunilor violente:

- **Modificările legislative:** Legea privind măsurile de protecție în cazurile de violență domestică a introdus reglementări noi, inclusiv monitorizarea electronică a agresorilor, dar implementarea acestora rămâne o provocare din cauza lipsei unor resurse suficiente pentru monitorizarea continuă a acestora.
- **Colaborarea interinstituțională:** Colaborarea între poliție și alte autorități, cum ar fi serviciile sociale și educaționale, este esențială pentru a răspunde eficient fenomenului infracțional. Totuși, uneori lipsa unei coordonări eficiente între aceste instituții poate întârzia soluționarea cazurilor și poate afecta impactul măsurilor preventive.
- **Creșterea delincvenței juvenile:** Creșterea numărului de infracțiuni comise de tineri în mediul școlar este îngrijorătoare. Consumul de droguri în rândul elevilor a dus la o creștere a actelor de violență și bullying în școli, ceea ce necesită măsuri specifice, precum campanii educaționale și intervenții timpurii pentru prevenirea acestora.

4.4 SOLUȚII ȘI STRATEGII PENTRU ÎMBUNĂTĂȚIREA ACTIVITĂȚILOR DE PREVENIRE

Pentru a depăși aceste provocări, Secția 5 Poliție poate implementa o serie de măsuri și strategii:

- **Îmbunătățirea colaborării interinstituționale:** O mai bună coordonare între poliție, autoritățile locale, educaționale și organizațiile non-guvernamentale poate facilita o abordare mai

integrată și mai eficientă a fenomenului infracțional. Parteneriatele eficiente pot duce la o reacție rapidă și mai bine coordonată în fața cazurilor de violență domestică sau delincvență juvenilă.

- **Modernizarea echipamentelor și a infrastructurii IT:** Investițiile în echipamente noi și în infrastructura IT vor îmbunătăți eficiența activităților de prevenire, accelerând procesarea cazurilor și îmbunătățind comunicarea între echipele de intervenție. De asemenea, tehnologia poate sprijini implementarea măsurilor de monitorizare electronică a agresorilor.
- **Programe educaționale și de sensibilizare în comunitate:** Campaniile educaționale trebuie să vizeze atât prevenirea comportamentelor violente în rândul tinerilor, cât și sensibilizarea populației cu privire la drepturile victimelor și la modul în care pot contribui la prevenirea infracțiunilor. Colaborarea cu școlile pentru educarea tinerelor generații și prevenirea bullying-ului ar trebui să fie o prioritate.

V. CONCLUZII

În această lucrare, s-a analizat activitatea de prevenire a infracțiunilor comise cu violență desfășurată de Secția 5 Poliție în perioada 2023-2024, identificând rezultatele obținute, provocările întâmpinate și măsurile necesare pentru îmbunătățirea domeniului abordat. Prin examinarea datelor și prin propunerile de soluții, se poate concluziona următoarele:

5.1 REZULTATELE CERCETĂRII

- **Creșterea încrederii cetățenilor în poliție:** Activitățile preventive și colaborarea extinsă cu comunitatea au condus la o implicare mai mare a cetățenilor, concretizată printr-o creștere a raportărilor voluntare de infracțiuni. Acest aspect reflectă o mai bună comunicare între poliție și public, care trebuie să fie consolidată în continuare.
- **Reducerea anumitor tipuri de infracțiuni:** Tâlhăriile, de exemplu, au înregistrat o scădere semnificativă, datorită intensificării patrulării și utilizării tehnologiilor de supraveghere. Aceste rezultate demonstrează eficiența unor măsuri proactive bine planificate.
- **Gestionarea eficientă a cazurilor de violență domestică:** Aplicarea ordinelor de protecție și monitorizarea electronică a agresorilor au contribuit la protecția victimelor. Totuși, această problemă continuă să fie una complexă, necesitând o abordare mai amplă, inclusiv sprijin legislativ și social.
- **Identificarea principalelor provocări:** Resursele insuficiente, deficitul de personal și limitările logistice au fost factori care au afectat eficiența măsurilor preventive. De asemenea, factori sociali precum sărăcia, excluziunea socială și consumul de substanțe interzise rămân cauze fundamentale ale violenței.

5.2 SOLUȚIILE PROPUSE ȘI RECOMANDĂRI DE ÎMBUNĂTĂȚIRE

- **Extinderea resurselor umane și logistice:**

Angajarea de personal suplimentar și crearea unor programe eficiente de formare continuă sunt esențiale pentru reducerea presiunii asupra agenților existenți. Modernizarea echipamentelor IT și a autospecialelor ar îmbunătăți mobilitatea și capacitatea de procesare a datelor.

- **Creșterea colaborării interinstituționale:** coordonare mai bună între poliție, instituțiile sociale și educaționale, precum și organizațiile non-guvernamentale, ar permite o abordare mai integrată a prevenirii infracțiunilor. Crearea unor protocoale comune de intervenție și raportare ar accelera soluționarea cazurilor.
- **Dezvoltarea relației cu comunitatea:**

Organizarea de campanii educaționale adaptate pentru diferite categorii sociale și vârste, inclusiv tineri și grupuri vulnerabile. Sensibilizarea populației prin campanii de conștientizare privind importanța raportării infracțiunilor și a colaborării cu poliția.

- **Extinderea utilizării tehnologiei:**

Creșterea numărului de dispozitive de monitorizare electronică și utilizarea extinsă a sistemelor de supraveghere video. Implementarea unor platforme digitale care să faciliteze raportarea incidentelor și să îmbunătățească comunicarea cu cetățenii.

5.3 PROPUNERI DE LEGE FERENDA

- **Extinderea utilizării dispozitivelor electronice de monitorizare:** Se propune reglementarea unei utilizări mai extinse a acestor dispozitive pentru agresorii din cazurile de violență domestică și alte infracțiuni violente, precum și includerea unui mecanism automat de alertare în caz de încălcare a restricțiilor impuse.
- **Îmbunătățirea cadrului legislativ privind colaborarea interinstituțională:** Introducerea unei legislații care să impună protocoale clare de cooperare între poliție, servicii sociale și instituțiile de educație, pentru a facilita intervenția în cazurile de violență în familie și școli.
- **Incriminarea bullying-ului ca formă distinctă de violență:** Adaptarea legislației pentru a include sancțiuni mai clare și mai ferme pentru cazurile de violență fizică și psihologică în școli.
- **Stimulente pentru implicarea comunității:** Introducerea unor măsuri legislative care să încurajeze cetățenii să raporteze infracțiunile prin mecanisme de protecție pentru martori și recompense simbolice pentru implicare.

5.4 OPINII PROPRII ȘI COMENTARII ARGUMENTATE

Un aspect central evidențiat în această lucrare este faptul că prevenirea infracțiunilor violente trebuie să fie o prioritate nu doar pentru poliție, ci și pentru întreaga comunitate. Prevenția nu poate fi realizată exclusiv prin acțiuni reactive, ci necesită un efort integrat, care să implice educația, tehnologia și colaborarea socială.

Astfel, crearea unui mediu sigur și protejat depinde de echilibrul dintre resursele alocate, voința politică și implicarea cetățenilor. În opinia autorilor, abordarea multi-instituțională este cheia pentru reducerea fenomenului infracțional. De asemenea, investițiile în tehnologie nu ar trebui să fie considerate un lux, ci o necesitate fundamentală pentru eficientizarea intervențiilor.

5.5 SINTEZA ASPECTELOR ABORDATE

Lucrarea a demonstrat că activitatea Secției 5 Poliție este bine orientată către reducerea infracțiunilor comise cu violență, dar întâmpină limite generate de factori interni și externi. Măsurile actuale, cum ar fi intensificarea patrulării și utilizarea dispozitivelor electronice, sunt eficiente, dar nu suficiente.

Propunerile formulate vizează consolidarea resurselor, îmbunătățirea legislației și creșterea implicării comunității în prevenție. Prin implementarea acestor măsuri, nu doar că se va reduce numărul infracțiunilor violente, ci se va îmbunătăți și calitatea vieții cetățenilor.

Referințe bibliografice

1. **Documente oficiale**
   - Raportul de activitate al Secției 5 Poliție pentru anul 2023.
2. **Surse legislative și normative**
   - Codul Penal al României.
   - Legea nr. 217/2003 privind prevenirea și combaterea violenței în familie, republicată.
   - Legea nr. 192/2019 privind prevenirea și combaterea violenței domestice.

INFRACȚIUNILE DE EVAZIUNE FISCALĂ PREVĂZUTE DE ART. 9 DIN LEGEA NR. 241/2005

TAX EVASION OFFENSES STIPULATED IN ARTICLE 9 OF LAW NO. 241/2005

Borna Sebastian-Ioan
Academia de Poliţie „Alexandru Ioan Cuza”, Bucureşti,
Aleea Privighetorilor nr. 1A, sector 1
bornasebastian25@gmail.com
Oroșanu Marius-Andrei
Academia de Poliţie „Alexandru Ioan Cuza”, Bucureşti,
Aleea Privighetorilor nr. 1A, sector 1
andrei.orosanu@academiadepolitie.ro

Abstract (en): *This paper analyzes the tax evasion offenses regulated by Article 9 of Law No. 241/2005, highlighting the significant impact these practices have on national security. Tax evasion directly affects the state's financial resources, reducing its ability to invest in essential areas for the development and maintenance of economic and social stability. In a globalized context, where economic stability is a fundamental pillar of the state's functioning, tax avoidance poses a major risk. Among the evasion methods used are "ghost" companies that issue false invoices and create fictitious tax deductions, as well as carousel-type evasion circuits, which allow illegal VAT recovery. The use of offshore companies is also a common technique for hiding financial flows and circumventing taxes. These practices not only undermine the state's economic stability but also generate a long-term destabilizing effect on the entire socio-economic system, affecting the state's capacity to ensure the welfare of its citizens and sustainable development. Combating tax evasion requires effective and coordinated measures from the tax authorities, as well as international cooperation to prevent and stop this dangerous phenomenon.*

Keywords: *Tax evasion, tax legislation, prevention, budgetary stability, legal enforcement.*

Abstract (ro): *Această lucrare analizează infracțiunile de evaziune fiscală reglementate de art. 9 din Legea nr. 241/2005, subliniind impactul semnificativ pe care aceste practici îl au asupra securității naționale. Evaziunea fiscală afectează direct resursele financiare ale statului, reducând capacitatea acestuia de a investi în domenii esențiale pentru dezvoltarea și menținerea stabilității economice și sociale. Într-un context globalizat, unde stabilitatea economică este un pilon fundamental al funcționării statului, eludarea obligațiilor fiscale reprezintă un risc major. Printre metodele evazioniste utilizate se numără societățile „fantomă”, care emit facturi false și creează deduceri fiscale fictive, precum și circuitul evazionist de tip carusel, care permite recuperarea ilegală a TVA-ului. Utilizarea firmelor offshore este, de asemenea, o tehnică frecvent întâlnită pentru ascunderea fluxurilor financiare și ocolirea taxelor. Aceste practici nu doar că subminează stabilitatea economică a statului, dar generează un efect destabilizator pe termen lung asupra întregului sistem socio-economic, afectând capacitatea statului de a asigura bunăstarea cetățenilor și dezvoltarea sustenabilă. Combaterea evaziunii fiscale implică măsuri eficiente și coordonate din partea autorităților fiscale, dar și o colaborare internațională pentru prevenirea și stoparea acestui fenomen periculos.*

Cuvinte-cheie: *evaziune fiscală, legislație fiscală, prevenție, stabilitate bugetară, aplicarea legii.*

I. INTRODUCERE

Un studiu al Institutului de Afaceri Economice (IEA) arată că mai mult de jumătate din economia ilicită a României este alimentată de evaziunea fiscală. Specialiștii estimează că bugetul de stat pierde anual aproximativ 22 de miliarde de euro din cauza neplății taxelor, contribuțiilor sociale și a impozitului pe venit. Diferența până la un total de 40 de miliarde de euro provine, de exemplu,

din activități precum munca la negru. Evaziunea fiscală în România este extrem de ridicată, ajungând la 13,8% din PIB în 2012, și privează bugetul de sume semnificative, conform unui raport al Consiliului Fiscal. În plus, numărul cazurilor care implică infracțiuni economice este în continuă creștere, așa cum reiese din rapoartele Ministerului Public și ale altor instituții implicate în prevenirea și combaterea acestui fenomen în ultimii ani.[1]

Evaziunea fiscală este un fenomen complex care afectează profund economia și stabilitatea unui stat, având cauze multiple de natură legislativă, economică, politică și psihologică. În România, acest fenomen subminează resursele financiare publice, limitând capacitatea statului de a investi în sectoare esențiale pentru dezvoltare, cum ar fi infrastructura, sănătatea și educația. Într-o economie globalizată, unde mobilizarea și gestionarea eficientă a resurselor financiare sunt cruciale pentru progres, evaziunea fiscală reduce posibilitățile statului de a susține inițiative și proiecte importante pentru bunăstarea generală.

Din perspectivă legislativă, lacunele și incoerențele în cadrul normativ pot facilita evaziunea fiscală, iar acest lucru poate reduce capacitatea statului de a aloca fonduri pentru sectoarele critice, cum ar fi apărarea națională. De asemenea, în cazul unor crize economice sau politice, resursele limitate pot duce la subfinanțarea structurilor de securitate, vulnerabilizând astfel statul în fața amenințărilor externe și interne. Astfel, evaziunea fiscală poate fi văzută nu doar ca o încălcare a legii, ci și ca un risc pentru securitatea națională.

Cauzele economice ale evaziunii fiscale sunt strâns legate de inegalitățile economice și de percepția contribuabililor privind eficiența gestionării resurselor publice. Atunci când cetățenii nu au încredere în utilizarea fondurilor publice, există o tendință de a evita plata taxelor și impozitelor.[2] În acest context, resursele financiare alocate sectorului de apărare pot fi afectate, iar capacitatea statului de a răspunde rapid în fața unor amenințări de securitate scade considerabil.

Din punct de vedere politic, cauzele evaziunii fiscale pot fi evidentiate ca factori semnificativi care contribuie la perpetuarea sau chiar amplificarea fenomenului evazionist. Un aspect esențial este presiunea fiscală, care, în condiții de taxe și impozite ridicate, poate determina contribuabilii să recurgă la practici evazioniste ca metodă de reducere a costurilor. În acest context, măsurile fiscale implementate de guverne joacă un rol crucial în stimularea sau, dimpotrivă, în diminuarea evaziunii fiscale. De asemenea, eficiența acestor măsuri depinde în mare măsură de modul în care factorii decizionali de la nivel național gestionează problema corupției, stabilitatea politică și respectul instituțiilor statului față de lege.[3]

Atunci când guvernele nu reușesc să adopte politici fiscale clare și coerente, iar instituțiile statului nu garantează aplicarea legii în mod corect și uniform, acest lucru creează un mediu propice pentru evaziune. Lipsa unui angajament ferm în combaterea corupției sau instabilitatea politică pot alimenta sentimentul de impunitate în rândul celor care încalcă legea fiscală. În acest fel, factorii politici devin o cauză directă a evaziunii fiscale, amplificând fenomenul și subminând capacitatea statului de a asigura o colectare eficientă a veniturilor.

Astfel, evaziunea fiscală nu poate fi înțeleasă doar în termeni economici sau juridici, ci și în raport cu stabilitatea și funcționarea eficientă a instituțiilor politice, care joacă un rol fundamental în combaterea acestui fenomen. Factorii psihologici, cum sunt tendința de „a evita taxele" și percepția conform căreia evaziunea fiscală nu reprezintă o infracțiune majoră, contribuie la erodarea încrederii cetățenilor în autoritățile statului și, implicit, în instituțiile însărcinate cu menținerea stabilității statului. În acest context, educația fiscală și conștientizarea rolului taxelor și impozitelor devin fundamentale nu doar pentru dezvoltarea economică, ci și pentru asigurarea funcționării optime a sistemului public. Așa cum se precizează în doctrină, „oamenii vor fi întotdeauna tentați să pună

[1] C. Voicu, G.C. Militaru, G.C. Ardeleanu, *Investigarea infracţiunilor de evaziune fiscală, ghid elaborat în cadrul proiectului "Îmbunătăţirea capacităţii judecătorilor şi procurorilor români de a lupta împotriva corupţiei şi a criminalităţii economice şi financiare", implementat de Consiliul Superior al Magistraturii, în parteneriat cu Institutul Naţional al Magistraturii, în cadrul Fondului Tematic aferent Programului de Cooperare elveţiano-român pentru reducerea disparităţilor economice şi sociale în cadrul Uniunii Europene extinse, Consiliul Superior al Magistraturii, Bucureşti, 2015*, p. 14.

[2] Oana Bugnar Coldea, *Infracțiunile de evaziune fiscală*, Universul Juridic,2021, p.11

[3] N.C. Aniței, R.E. Lazăr, *Evaziunea fiscală între legalitate și infracțiune*, Ed. Universul Juridic, București,2016,p.47.

interesul personal mai presus decât interesul general, fiind, aşadar, înclinaţi să perceapă taxele şi impozitele ca pierderi, nu drept contribuţii legitime la cheltuielile publice."[4]

Prin urmare, evaziunea fiscală în România nu este doar o problemă economică sau juridică, ci un risc major pentru securitatea naţională, având un impact direct asupra capacităţii statului de a proteja cetăţenii şi integritatea sa în faţa ameninţărilor externe şi interne. Combaterea acestui fenomen necesită un efort integrat între domeniile economic, legislativ, politic, dar şi în domeniul ştiinţelor militare şi al informaţiilor, pentru a asigura stabilitatea şi securitatea întregii naţiuni.

II. MODALITĂŢI COMUNE DE SUSTRAGERE DE LA PLATA OBLIGAŢIILOR FISCALE

În categoria modalităţilor comune şi simpliste utilizate de contribuabilii de rea-credinţă se regăsesc următoarele comportamente:

Un agent economic care desfăşoară activităţi comerciale şi doreşte să evite plata obligaţiilor fiscale are la dispoziţie mai multe opţiuni pentru a-şi atinge scopul. De exemplu, dacă alege să nu înregistreze total sau parţial veniturile, există riscul ca, printr-o verificare rapidă a bazei de date, autoritatea fiscală să constate discrepanţe între declaraţiile informative privind livrările/prestările şi achiziţiile efectuate pe teritoriul naţional (394, 390[5]) depuse de furnizor şi beneficiari, ceea ce poate duce la iniţierea unui control fiscal şi la descoperirea evaziunii fiscale. În mod similar, agentul economic ar putea încerca să reducă venitul impozabil prin majorarea cheltuielilor, înregistrând în contabilitate tranzacţii fictive. Această metodă nu îi garantează evitarea răspunderii penale, întrucât un control fiscal de rutină ar putea identifica faptul că facturile şi alte documente justificative sunt false, provin de la un contribuabil inactiv sau cu alt obiect de activitate, ori nu au fost efectuate plăţi pentru aceste prestaţii.[6]

O lucrare de specialitate,[7] sintetizează cele mai frecvente forme de evaziune fiscală în domeniul taxei pe valoarea adăugată, pe care le prezentăm mai jos. În primul rând, există vânzarea de bunuri la nivel intern fără TVA, sub pretextul fals că firma respectivă ar fi comisionar pentru livrările de export ale bunurilor respective. De asemenea, se întâlneşte livrarea de bunuri la nivel intern fără calculul TVA, invocându-se că beneficiarii sunt instituţii publice neplătitoare de TVA, deşi, în realitate, acestea nu sunt operaţiuni scutite de TVA. Aranjamentele de tip barter reprezintă, de asemenea, un fenomen evazionist atunci când există un acord între părţi pentru schimbul de mărfuri fără plată sau cu plată redusă, fără factură sau cu valoare redusă. Deducerea fictivă a TVA pe baza unor facturi false care atestă achiziţii comerciale inexistente este o altă metodă folosită în evaziunea fiscală. Un alt exemplu este omiterea înregistrării avansurilor primite de la clienţi la momentul primirii acestora, efectuându-se înregistrarea doar la data livrării produselor. Există, de asemenea, aplicarea incorectă a cotei zero sau a scutirilor fiscale în cadrul unor contracte de asociere sau protocoale între societăţi, cu scopul de a efectua livrări intracomunitare de bunuri, care, în realitate, sunt livrări interne. În plus, cererile de rambursare nejustificate pentru vânzări la export sau pentru bunuri care ar trebui să beneficieze de deducere, dar care sunt, în fapt, tranzacţii fictive, reprezintă o altă practică evazionistă frecvent întâlnită.

III. MECANISME INFRACŢIONALE DE ELUDARE A OBLIGAŢIILOR FISCALE PRIN INTERMEDIUL SOCIETĂŢILOR "FANTOMĂ".

În continuare, ne concentrăm asupra ambelor tipuri de evaziune fiscală: atât asupra celor comune şi simple, cât şi asupra tehnicilor complexe şi de amploare, care generează dificultăţi semnificative în identificarea, reducerea şi, ideal, stoparea acestui fenomen de către autorităţile competente.

---

[4] A.P. Stanciu, A.J. Guţă, *Tax evasion between legality and illegality*, Annals of the University of Peroşani. Economics, vol III,2008,p.225.

[5] Este vorba de Declaraţiile 394 "Declaraţie informativă privind livrările/prestările şi achiziţiile efectuate pe teritoriul naţional" şi respectiv 390 "Declaraţia recapitulativă privind livrările/achiziţiile/prestările intracomunitare".

[6] C. Voicu, G.C. Militaru, G.C. Ardeleanu, op. cit., p. 14.

[7] Deliman, E., BENE, G.F, *Frauda fiscală privind TVA din operaţiunile intracomunitare* Ed. C.H. Beck, Bucureşti, 2014, p. 143

Noţiunea de „firmă fantomă” este strâns legată de conceptul de economie subterană, reprezentând creaţia unor comercianţi ingenioşi, greu de localizat sau identificat la sediile declarate: „Precum fantomele din poveşti, aceste firme există, dar nu se văd, nu pot fi atinse. De aceea, ele nu se regăsesc în economia reală, de la suprafaţă, locul lor predilect de acţiune constituindu-l economia subterană, invizibilă. Astfel de firme sunt marii actori ai evaziunii fiscale, ai contrabandei, ai bancrutei frauduloase şi ai altor infracţiuni considerate ca generatoare de bani murdari. Înfiinţarea şi funcţionarea firmelor fantomă nu constituie un scop în sine, ci, pentru a eluda legislaţia, cel mai adesea în domeniul fiscal. [...] Existenţa unui nivel ridicat al economiei subterane este, în primul rând, rezultatul funcţionării unor asemenea firme”.[8]

Conform practicii penale, asociații sau administratorii firmelor fantomă sunt, de obicei, cetățeni străini proveniți din state din afara Uniunii Europene, precum Turcia, Siria, Irak sau Liban, ori din țări vecine, cum ar fi Bulgaria, Serbia și Republica Moldova. În alte cazuri, aceștia sunt cetățeni români cu resurse financiare reduse. Se preferă persoane care sunt greu de găsit de autorități sau care, dacă sunt identificate, nu pot oferi informații relevante despre activitatea firmei.

Recrutarea acestor indivizi este realizată de persoane de încredere din cercul apropiat al beneficiarului economic. Ei identifică și intermediază participarea acestora, îi însoțesc la instituțiile relevante pentru înregistrarea firmelor (cum ar fi Registrul Comerțului sau bănci) și le oferă o compensație financiară pentru colaborare. În același timp, este stabilit un sediu fictiv pentru firmă, prin închirierea unui spațiu care, deși impropriu desfășurării unei activități comerciale, este suficient pentru a apărea legal în fața autorităților.

Ulterior, asociații și administratorii înregistrați oficial nu mai au nicio legătură cu operațiunile firmei. Beneficiarul real preia controlul total, având acces la ștampilă, conturi bancare și documente necesare pentru crearea unor justificări aparent legale.[9]

Mecanismul concret al firmei fantomă constă în faptul că aceasta nu își declară activitatea către autoritățile fiscale sau, chiar dacă depune declarațiile fiscale, inclusiv deconturile de TVA, nu achită efectiv sumele datorate autorității fiscale. Acest comportament duce la eludarea obligațiilor fiscale, iar firma fantomă continuă să funcționeze fără a contribui corect la bugetul de stat.

Un alt rol esențial al firmei fantomă în acest mecanism este implicarea sa în circuitul financiar. Conturile bancare ale firmei fantomă sunt utilizate pentru retragerea în numerar a profitului ilicit, care este mascat sub forma TVA-ului datorat, dar nevirat către bugetul statului. Acest flux financiar ajută la disimularea originilor ilicite ale banilor și la ascunderea tranzacțiilor reale.

În multe cazuri, pentru a crea o aparență de legalitate, se folosește o firmă tampon. Aceasta este o entitate interpusă între firma fantomă și beneficiarul final al activității economice, având rolul de a furniza mărfuri sau servicii aparent legale. Firma tampon înregistrează în contabilitate achizițiile efectuate pe teritoriul național și beneficiază de deductibilitatea TVA, ceea ce dă impresia unei activități comerciale corecte din punct de vedere fiscal. Astfel, se creează o rețea de companii care simulează respectarea legislației fiscale, iar beneficiarul real rămâne greu de identificat.

În cazul în care aceste scheme infracționale sunt de amploare și implică mai multe firme tampon, investigațiile fiscale sau penale devin mult mai dificile. Firma tampon, de regulă, nu realizează achiziții intracomunitare, își declară doar activitățile comerciale legate de achizițiile și livrările naționale și aplică adaosuri extrem de mici. Deși depune declarații fiscale, cuantumul obligațiilor fiscale datorate este mult mai redus, ceea ce face ca aceste firme să treacă adesea neobservate de autoritățile fiscale.

Beneficiarul real al întregii scheme este, de obicei, o persoană juridică impozabilă, care furnizează resursele financiare, logistica și know-how-ul necesar și controlează toate entitățile implicate. Acesta coordonează întregul proces comercial, având acces la marja de profit obținută prin manipularea TVA-ului și a altor documente fiscale. Mărfurile achiziționate pot fi comercializate în două moduri: fie prin adăugarea unei marje comerciale pentru a crea o bază impozabilă apropiată de

[8] A.-M. Tatoiu, *Armonizarea sistemelor fiscale în contextul integrării în Uniunea Europeană*, Casa Cărții de Știință, Cluj Napoca, 2008, p. 411.
[9] C. Voicu, G.C. Militaru, G.C. Ardeleanu, op. cit., p. 17

valoarea de revânzare a beneficiarului final, fie prin manipularea plăților în așa fel încât să se minimizeze profitul impozabil.

În acest proces, plățile efectuate pentru mărfuri sunt realizate integral, dar la nivelul firmei fantomă aceste plăți sunt defalcate. Sumele obținute din tranzacțiile comerciale ilicite sunt folosite pentru a plăti furnizorii intracomunitari, iar diferența, reprezentând marja de profit și TVA-ul colectat, dar nevirat la bugetul statului, este retrasă în numerar. Dacă scopul principal al schemei este reducerea TVA-ului colectat prin crearea unui TVA deductibil artificial, poate apărea situația în care firma fantomă vinde în pierdere către firma tampon, iar apoi mărfurile sunt livrate beneficiarului final.

Deși simpla vânzare în pierdere între firmele implicate poate ridica suspiciuni de fraudă fiscală, acest aspect nu este suficient de clar pentru a dovedi existența unei fraude de TVA. În acest sens, jurisprudența comunitară subliniază că analiza completă a relațiilor economice între entitățile implicate este necesară pentru a stabili dacă acestea sunt viciate de o fraudă fiscală.

Frauda fiscală de tip carusel este o metodă clasică de evaziune fiscală care implică mai multe etape și entități, cu scopul de a eluda plata TVA-ului și de a crea condiții pentru rambursări ilegale de taxe. Un exemplu tipic al acestei fraude presupune achizițiile intracomunitare efectuate de o firmă din România (firma A), care, pentru a evita plata taxelor, apelează la o firmă intermediară de tip "săgeată" (firma C). Această firmă C este, de obicei, o entitate controlată de reprezentanții firmei A, cu un asociat unic sau un administrator "om de paie", care nu are legături directe cu activitatea firmei A. Firma C efectuează achiziții intracomunitare de la o firmă din alt stat membru (firma B), profitând de avantajele taxării inverse, și ulterior revinde produsele cu TVA către firma A. Firma A deduce acest TVA de la achizițiile de la firma C, dar, în realitate, TVA-ul colectat nu este virat către bugetul statului, iar astfel bugetul este fraudat.

O formă mai sofisticată de fraudă carusel se produce atunci când produsele ajung de la firma A la firma B prin intermediul unor livrări intracomunitare, care sunt scutite de TVA. Firma A vinde produsele la un preț scăzut către firma B, folosindu-se de TVA-ul pe care îl colectează în cadrul tranzacțiilor cu firma C, astfel încât să poată justifica prețul de vânzare redus. În acest fel, firma A beneficiază de rambursări ilegale de TVA și, totodată, reduce prețul final al produselor.

O altă metodă clasică de fraudă de tip carusel implică livrări simultane între o firmă din România și una din alt stat membru al UE, ambele fiind plătitoare de TVA. În acest caz, livrarea nu se efectuează fizic, ci doar înregistrată în documente, iar produsele sunt vândute pe piața națională "la negru". Astfel, se raportează tranzacții intracomunitare care, în realitate, nu au avut loc, iar TVA-ul nu este achitat autorităților fiscale.

Un alt mecanism de fraudă carusel implică achizițiile intracomunitare legale, dar cu prețuri de vânzare subevaluate. Astfel, produsul este achiziționat la un preț scăzut, dar este vândut pe piața internă la un preț mai mare, iar firma aplică un adaos comercial foarte mic pentru a evita plata impozitelor. Prejudiciul adus bugetului statului rezultă din faptul că TVA-ul și impozitul pe profit nu sunt calculate corect, iar autoritățile fiscale nu pot detecta diferențele dintre prețurile de vânzare și costurile reale.

Frauda carusel prin intermediul firmelor fantomă reprezintă o variantă folosită mai ales în sectorul agricol. Mecanismul infracțional funcționează astfel: producătorii mici, care sunt scutiți de TVA, vând produse agricole fără TVA către firmele înregistrate pentru TVA. Aceste firme intermediare vând ulterior produsele cu TVA către alte societăți înregistrate pentru TVA, dar la final, dispar fără a plăti TVA-ul colectat. În acest caz, societățile fantomă dispar după efectuarea achizițiilor intracomunitare, iar bunurile sunt vândute fie pe piața legală, fie pe piața neagră, contribuind la frauda fiscală.

În ceea ce privește achizițiile intracomunitare, o societate fantomă poate să fie implicată într-un lanț fraudulos în care bunurile sunt importate din alte state membre ale Uniunii Europene, fie pentru a fi vândute în România, fie pentru a fi vândute în alte state, dar fără a plăti TVA-ul datorat. Aceste tranzacții folosesc proceduri vamale simplificate care permit transferul produselor într-un mod care exceptează TVA-ul, însă, în realitate, TVA-ul nu este plătit niciodată.

Un alt tip de fraudă carusel presupune achizițiile intracomunitare urmate de livrări exporturi sau livrări intracomunitare fictive, iar TVA-ul este solicitat pentru rambursare. În acest caz, produsele sunt achiziționate pe piața internă prin intermediul unei firme fantomă, iar ulterior se efectuează

livrări externe sau intracomunitare fictive, cu scopul de a obține rambursarea TVA-ului, care nu a fost niciodată plătit.

Aceste mecanisme ilustrează complexitatea și sofisticarea fraudei fiscale de tip carusel, care implică multiple etape și entități pentru a eluda plata taxelor și pentru a crea un lanț de tranzacții aparent legale. Această formă de evaziune fiscală are un impact semnificativ asupra bugetului de stat și necesită măsuri de control și supraveghere eficiente pentru a fi combătută.[10]

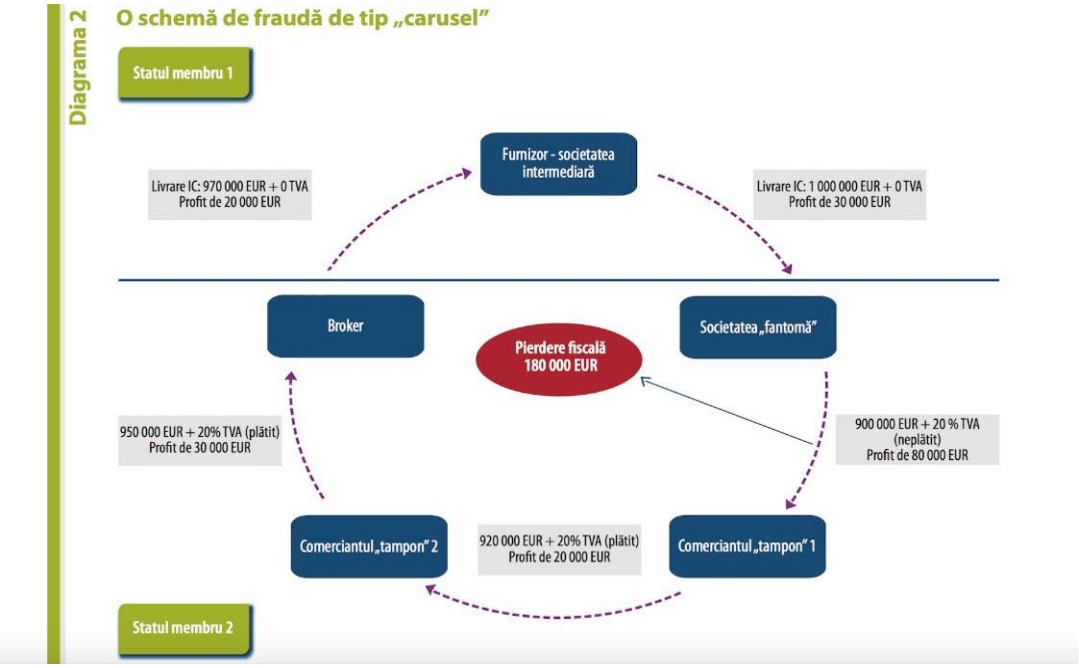

Fig.1 – Evaziune fiscala de tip „carusel"
(https://www.universuljuridic.ro/tva-frauda-de-tip-carusel-in-cadrul-uniunii-europene/2/)

IV. EVAZIUNEA FISCALĂ PRIN INTERMEDIUL FIRMELOR OFFSHORE

O astfel de schemă infracțională este descrisă în ghidul „Investigarea infracțiunilor de evaziune fiscală": „O societate comercială de tip offshore poate fi utilizată de un agent economic român implicat în evaziune fiscală pentru a efectua livrări intracomunitare fictive, de exemplu, pentru a justifica lichidarea stocului de marfă pe piața internă, fără documente contabile, și pentru a obține TVA deductibil. În acest scop, sunt preferate societățile din state membre ale Uniunii Europene, în special Cipru. Agentul economic poate apela la agenții de consultanță care înființează firme offshore sau poate înființa personal o astfel de societate într-un stat menționat anterior, beneficiind de protecția anonimatului. Ulterior, acesta folosește documentele, ștampilele și conturile bancare ale firmei pentru a crea aparența unor tranzacții comerciale legale. Pe lângă câștigul din TVA, agentul economic are și posibilitatea de a spăla banii obținuți din evaziunea fiscală comisă în România, prin transferuri și plăți către societățile offshore, iar banii se întorc la beneficiar prin diverse modalități."[11]

Studii de caz relevante[12] pentru o bună înțelegere a acestui tip de fraudă fiscală pot fi găsite în literatura de specialitate:

O societate românească din industria textilă, ale cărei acțiuni sunt deținute în majoritate de un administrator, exportă produsele sale la un preț care nu acoperă costurile de producție către o companie offshore dintr-un paradis fiscal. Această companie aparține aceluiași administrator. Firma offshore revinde mărfurile importate din România la prețul pieței și obține un profit pe care îl depune într-un cont bancar din paradisul fiscal. În acest mod, societatea românească înregistrează pierderi și

[10] E. Deliman, G. F. Bene, op. cit., pp. 202-207.
[11] C. Voicu, G.C. Militaru, G.C. Ardeleanu, op. cit., p. 19.
[12] Sasu, Horațiu, Pătroi, Dragoș, Cuciureanu, Florin, *Practici de sustragere de la înregistrarea și plata impozitelor. La limita fraudei și dincolo de ea*., Ed. C.H. Beck, București, 2009; p. 134-136.

se află în imposibilitatea de a-și achita obligațiile curente, precum plățile către furnizori, stat sau colaboratori, iar dividendele nu sunt distribuite. Fondurile depuse în conturile firmei offshore aparțin administratorului și sunt folosite pentru a comite o fraudă bancară și o înșelăciune în dauna acționarilor minoritari.

Un alt exemplu de utilizare a firmelor offshore este semnalat în cazul facturilor de import supraevaluate, care creează premisele externalizării unor sume ilicite. Procedeul se desfășoară astfel: produse de contrabandă sunt introduse în țară și comercializate prin intermediul unui lanț de firme fantomă. Deoarece nu există documente valide de import, nu pot fi transferate fonduri obținute ilegal în afaceri externe. Astfel, se folosesc documente vamale pentru produse importate legal, dar la prețuri mult supraevaluate. Pentru a evita plata taxelor vamale mari, sunt alese produse scutite de taxe vamale sau cu taxe foarte reduse. Beneficiarii acestor facturi supraevaluate sunt, de asemenea, firme offshore, controlate de exportatorii produselor supraevaluate.

V. CONCLUZII

În concluzie, infracțiunile de evaziune fiscală reglementate de art. 9 din Legea nr. 241/2005 reprezintă o problemă semnificativă pentru sistemul economic și fiscal al unui stat, având efecte dăunătoare asupra resurselor financiare publice și asupra echității fiscale. Modalitățile de sustragere de la plata obligațiilor fiscale, cum ar fi deducerea fictivă a unor cheltuieli sau utilizarea unor practici frauduloase de facturare, subminează stabilitatea și integritatea sistemului fiscal. Aceste practici conduc la o pierdere semnificativă a veniturilor bugetare și creează un mediu economic inechitabil, unde contribuabilii corecți sunt dezavantajați față de cei care apelează la astfel de metode ilegale.

În ceea ce privește mecanismele infracționale de eludare a obligațiilor fiscale prin in ermediul societăților „fantomă", acestea sunt folosite de anumite entități economice pentru a ascunde activități comerciale frauduloase și pentru a masca veniturile reale. Firmele fictive, care nu au activitate economică reală, dar sunt înregistrate pe hârtie, permit derularea unor tranzacții ilegale, cum ar fi facturarea de bunuri și servicii inexistente sau crearea de deduceri false. Aceste practici pun în pericol stabilitatea pieței economice și afectează încrederea în mediul de afaceri, generând un climat de nesiguranță.

Un alt fenomen îngrijorător îl constituie evaziunea fiscală prin intermediul firmelor offshore. Aceste entități sunt înregistrate în jurisdicții cu regimuri fiscale favorabile, unde reglementările fiscale sunt mai permisive, permițând persoanelor și companiilor să eludeze obligațiile fiscale din țările în care își desfășoară activitatea reală. Utilizarea acestor structuri financiare complexe permite evazioniștilor să mascheze fluxurile financiare și să efectueze tranzacții care, de fapt, vizează frauda bugetului național, ocolind plata impozitelor și contribuțiilor.

Aceste forme de evaziune fiscală, de la utilizarea firmelor fantomă până la exploatarea regimurilor fiscale offshore, reprezintă o provocare majoră pentru autoritățile fiscale, care trebuie să facă față dificultăților de identificare, sancționare și prevenire a acestor practici. Măsurile legislative și controalele fiscale trebuie să devină mai riguroase, iar autoritățile trebuie să utilizeze instrumente moderne de analiză și monitorizare pentru a combate eficient aceste infracțiuni. De asemenea, educația fiscală și responsabilizarea contribuabililor sunt esențiale pentru reducerea amploarei fenomenului. Colaborarea internațională în combaterea evaziunii fiscale transfrontaliere devine tot mai necesară, având în vedere globalizarea economiei și utilizarea din ce în ce mai frecventă a structurilor financiare complexe și a tehnologiilor financiare inovative.

Astfel, pentru a combate eficient evaziunea fiscală, este nevoie de un efort coordonat din partea autorităților naționale și internaționale, dar și de un angajament real din partea tuturor actorilor economici pentru a asigura transparența și corectitudinea în sistemul fiscal. Prevenirea și combaterea infracțiunilor de evaziune fiscală trebuie să fie o prioritate pentru autoritățile, având în vedere impactul major pe care aceste infracțiuni îl au asupra economiei naționale, asupra resurselor financiare ale statului și asupra echității în cadrul relațiilor economice.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

[1] **C. Voicu, G.C. Militaru, G.C. Ardeleanu**, *Investigarea infracţiunilor de evaziune fiscală*, ghid elaborat în cadrul proiectului "Îmbunătăţirea capacităţii judecătorilor şi procurorilor români de a lupta împotriva corupţiei şi a criminalităţii economice şi financiare", implementat de Consiliul Superior al Magistraturii, în parteneriat cu Institutul Naţional al Magistraturii, în cadrul Fondului Tematic aferent Programului de Cooperare elveţiano-român pentru reducerea disparităţilor economice şi sociale în cadrul Uniunii Europene extinse, Consiliul Superior al Magistraturii, Bucureşti, 2015

[2] **Oana Bugnar Coldea,** *Infracţiunile de evaziune fiscală*, Universul Juridic, 2021.

[3] **A.P. Stanciu, A.J. Guță,** *Tax evasion between legality and illegality*,Economics,vol III, 2008.

[4] **Deliman, E., BENE, G.F,** *Frauda fiscală privind TVA din operaţiunile intracomunitare* Ed. C.H. Beck, Bucureşti, 2014.

[5] **Sasu, Horațiu, Pătroi, Dragoș, Cuciureanu, Florin**, *Practici de sustragere de la înregistrarea și plata impozitelor. La limita fraudei și dincolo de ea*., Ed. C.H. Beck, București, 2009.

[6] **Ana-Maria Tatoiu**, *Evaziune fiscală. O abordare juridico-economică*, Editura Universul Juridic, București, 2020

[7] https://www.universuljuridic.ro/tva-frauda-de-tip-carusel-in-cadrul-uniunii-europene/2/

NOI ABORDĂRI DE PREVENIRE ȘI COMBATERE A INFRACȚIUNILOR INFORMATICE

NEW APPROACHES TO CYBERCRIME PREVENTION AND CONTROL

Insp. Bornac Andreea-Alexandra
Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza”, București,
Aleea Privighetorilor nr. 1A, sector 1
andreea_grigore96@yahoo.com

Rezumat (ro): *Obiectivul lucrării este de a explora prevenirea și combaterea infracțiunilor informatice, un domeniu esențial într-o lume digitală în continuă expansiune. Infracțiunile informatice, cum ar fi furtul de date, phishing-ul, hacking-ul și malware-ul, au un impact semnificativ asupra securității informațiilor și a infrastructurilor critice. Atacurile cibernetice pot cauza pierderi financiare, daune reputaționale și compromiterea datelor sensibile. Prevenirea acestor infracțiuni implică măsuri tehnice de protecție, cum ar fi utilizarea parolelor complexe, criptarea datelor, autentificarea în doi pași și educarea utilizatorilor pentru a recunoaște riscurile online. În plus, instituțiile trebuie să adopte politici clare de securitate cibernetică și să actualizeze constant software-ul utilizat. Combaterea infracțiunilor informatice necesită, de asemenea, o colaborare internațională, crearea unui cadru legislativ robust și investigarea rapidă a atacurilor. În concluzie, prevenirea și combaterea infracționalității informatice sunt priorități esențiale pentru asigurarea unui mediu digital sigur. Este necesară o cooperare între autoritățile de reglementare, instituțiile private și utilizatori pentru a reduce riscurile și a proteja resursele digitale. Acțiunile coordonate și educația continuă sunt cheia pentru construirea unui ecosistem digital securizat.*
Keywords: *Prevention, Digitalization, Research, Collaboration, Fraud*

Abstract (en): *The purpose of this paper is to explore the prevention and combatting of cybercrime, an essential area in an ever-expanding digital world. Cybercrimes such as data theft, phishing, hacking, and malware have a significant impact on information security and critical infrastructures. Cyberattacks can cause financial losses, reputational damage, and the compromise of sensitive data. Preventing these crimes involves technical protection measures, such as using complex passwords, data encryption, two-factor authentication, and educating users to recognize online risks. Additionally, institutions must adopt clear cybersecurity policies and continuously update the software they use. Combating cybercrime also requires international cooperation, the creation of a robust legislative framework, and the rapid investigation of attacks. In conclusion, preventing and combatting cybercrime are essential priorities for ensuring a safe digital environment. Cooperation between regulatory authorities, private institutions, and users is necessary to reduce risks and protect digital resources. Coordinated actions and continuous education are key to building a secure digital ecosystem.*
Cuvinte-cheie: *Prevenire, Digitalizare, Cercetare, Colaborare, Fraudă*

1. INTRODUCERE

În ultimii ani, criminalitatea informatică a devenit una dintre cele mai mari amenințări globale, având un impact semnificativ asupra securității individuale, economice și naționale. Evoluția tehnologică rapidă, digitalizarea proceselor economice și sociale, precum și proliferarea accesului la internet au transformat infracțiunile informatice într-o problemă complexă și în continuă expansiune.

Motivul alegerii acestei teme de cercetare este legat de necesitatea urgentă de a înțelege și preveni noile forme de criminalitate care apar în spațiul cibernetic, într-un context în care reglementările și măsurile tradiționale nu sunt suficient de adaptabile pentru a face față provocărilor emergente.

Contextul actual al cercetării evidențiază faptul că, deși au existat progrese semnificative în domeniul securității cibernetice, criminalitatea informatică continuă să se extindă într-un ritm rapid, iar noile tehnologii, cum ar fi inteligența artificială, machine learning și Internet of Things, aduc atât oportunități, cât și riscuri majore pentru securitatea cibernetică. Multe dintre infracțiunile informatice, inclusiv atacurile de tip ransomware, furtul de identitate și fraudele online, sunt greu de prevenit datorită complexității acestora și a rapidității cu care se schimbă tacticile utilizatorilor rău intenționați.

Stadiul actual al studierii temei indică o preocupare crescută în rândul cercetătorilor, autorităților și organizațiilor internaționale pentru identificarea și implementarea unor măsuri de prevenire și combatere a criminalității informatice. În literatura de specialitate, lucrările recente subliniază importanța unui cadru legislativ mai flexibil, al colaborării între instituțiile publice și private și al educării utilizatorilor în vederea protejării datelor personale. De asemenea, se evidențiază importanța educației cibernetice și a conștientizării utilizatorilor pentru prevenirea atacurilor informatice.

Ipotezele de lucru ale acestei cercetări sunt legate de identificarea unor noi abordări și soluții care pot îmbunătăți prevenirea și combaterea infracțiunilor informatice. Se presupune că implementarea unor tehnici avansate de inteligență artificială și machine learning poate contribui la o detectare mai rapidă și mai precisă a atacurilor, iar dezvoltarea unor platforme educaționale interactive poate reduce vulnerabilitățile utilizatorilor. De asemenea, se anticipează că o colaborare mai strânsă între autoritățile de reglementare, organizațiile private și utilizatori poate duce la o securizare mai eficientă a ecosistemului cibernetic.

Astfel, această cercetare își propune să adâncească înțelegerea fenomenului de criminalitate cibernetică și să contribuie la dezvoltarea unor soluții inovative care să răspundă provocărilor actuale din acest domeniu esențial al securității cibernetice.

2. DIGITALIZAREA ÎN CONTEXTUL GLOBAL

În contextul digitalizării accelerate a economiilor și al extinderii activităților economice în mediul virtual, criminalitatea informatică a căpătat o amploare fără precedent. Infracțiunile informatice sunt tot mai sofisticate și pot afecta atât persoane fizice, cât și organizații, punând în pericol datele sensibile, stabilitatea financiară și securitatea națională.

Printre cele mai frecvente și periculoase tipuri de atacuri cibernetice se numără furtul de date, tranzacțiile financiare frauduloase și accesarea ilegală a sistemelor informatice. Aceste acte de criminalitate informatică sunt, de obicei, motivate de profituri financiare rapide și se desfășoară prin tehnici complexe, care fac extrem de dificilă prevenirea și combaterea lor.

Articolul de față explorează aceste trei tipuri de infracțiuni informatice, analizează tehnicile folosite de infractori, impactul acestora asupra economiilor și societății, și prezintă soluțiile de prevenire și combatere recomandate de experți în securitate cibernetică.

Furtul de date reprezintă una dintre cele mai răspândite și periculoase forme de criminalitate informatică. Atacatorii cibernetici vizează în special informațiile personale și financiare ale utilizatorilor, pentru a le valorifica pe piețele negre sau pentru a le folosi în scopuri frauduloase. Datele furate pot include informații bancare, parole, numere de card de credit, dar și date sensibile ale companiilor, cum ar fi informațiile despre clienți, angajați sau strategii comerciale.

3. TIPURI DE ATACURI CIBERNETICE

Printre tehnicile utilizate de infractorii cibernetici pentru furtul de date se numără atacurile de tip phishing, malware-ul, spyware-ul și ransomware-ul.

Phishing-ul presupune trimiterea unor mesaje sau e-mailuri false care imită comunicările oficiale ale băncilor sau altor instituții de încredere, în scopul de a păcăli utilizatorii să furnizeze informații sensibile, cum ar fi parolele conturilor bancare sau detaliile cardurilor de credit.

Phishingul este una dintre cele mai comune forme de atac cibernetic, iar atacurile de acest tip pot afecta atât indivizi, cât și organizații mari. Acesta poate fi considerat un tip de inginerie socială, întrucât se bazează pe manipularea comportamentului uman pentru a înșela victimele.

Atacurile de phishing pot avea loc prin diverse canale, cel mai frecvent prin e-mailuri, mesaje SMS sau rețele sociale. Infractorii creează mesaje care imită comunicări legitime de la bănci, instituții

financiare, platforme de comerț online, dar și de la persoane sau organizații de încredere. Scopul acestor mesaje este să convingă victima să deschidă un link, să descarce un fișier atașat sau să furnizeze informațiile solicitate.

Phishingul este o amenințare constantă în peisajul digital și poate avea un impact semnificativ asupra utilizatorilor care nu sunt suficient de atenți. Protecția împotriva phishingului presupune educație continuă, utilizarea unor măsuri de securitate adecvate și un grad înalt de vigilență în fața celor mai recente tehnici de atac. Este esențial ca fiecare utilizator de internet să devină conștient de pericolele phishingului și să ia măsuri proactive pentru a-și proteja informațiile sensibile.

Malware-ul, un software malițios care se instalează pe dispozitivele utilizatorilor fără consimțământul acestora, poate fi folosit pentru a obține acces la fișierele stocate pe computere sau dispozitive mobile. În mod similar, spyware-ul poate urmări activitatea online a utilizatorilor și poate extrage informații sensibile, cum ar fi parolele sau datele bancare.

Malware-ul poate fi distribuit printr-o varietate de canale și metode. Printre cele mai frecvente metode de răspândire a malware-ului se numără: e-mailuri phishing, site-uri web compromise, rețele sociale și mesagerie instant, suporturi externe.

Ransomware-ul reprezintă o formă mai avansată de atac, prin care atacatorii criptează fișierele victimelor și cer o răscumpărare pentru a le debloca. Acest tip de atac a devenit tot mai frecvent în ultimii ani, iar organizațiile mari, în special din sectorul financiar și al sănătății, sunt frecvent vizate.

Furtul de date poate avea un impact devastator atât asupra victimelor individuale, cât și asupra organizațiilor. În cazul persoanelor fizice, furtul de date poate duce la pierderea identității, la fraude financiare, precum și la afectarea reputației personale. De asemenea, victimele pot deveni ținte pentru atacuri ulterioare, cum ar fi fraudele cu carduri de credit sau falsificarea documentelor.

Pentru organizațiile care sunt vizate de atacuri cibernetice, pierderea datelor sensibile poate însemna pierderi financiare semnificative, daune la nivelul reputației și sancțiuni legale din partea autorităților de reglementare. În cazul în care atacatorii au acces la date financiare, acest lucru poate afecta grav activitățile organizaționale și poate determina un declin semnificativ al încrederii clienților.

În paralel cu furtul de date, tranzacțiile financiare frauduloase constituie o altă formă gravă de criminalitate informatică, cu un impact major asupra economiei globale și a stabilității financiare. Aceste fraude sunt facilitate de utilizarea datelor furate, cum ar fi informațiile de cont bancar sau numerele de card, pentru a efectua plăți neautorizate sau pentru a transfera fonduri din conturile victimei în conturi controlate de infractori.

Frauda cu carduri bancare este una dintre cele mai frecvente forme de fraudă financiară. În cadrul acestei fraude, infractorii pot obține informațiile cardurilor bancare (de exemplu, numărul cardului, data expirării și codul de securitate) prin diverse metode, inclusiv phishing, malware, skimming sau prin accesarea neautorizată a datelor stocate online. Odată ce au aceste informații, atacatorii pot efectua plăți neautorizate, transferuri sau chiar pot crea carduri false.

Phishingul este o tehnică de înșelăciune online prin care infractorii trimit mesaje (de obicei e-mailuri) care imită instituții financiare legitime sau companii de încredere pentru a cere informații personale sau financiare. Victimele sunt ademenite să acceseze site-uri web false, să furnizeze informațiile solicitate sau să deschidă fișiere atașate care conțin malware. Vishingul (phishing prin apeluri telefonice) presupune contactarea directă a victimei de către infractori care se dau drept reprezentanți ai unor bănci sau companii financiare, solicitându-i să furnizeze informații sensibile.

4. FRAUDELE ONLINE

Fraudele din comerțul online sunt o problemă în continuă expansiune, în special în cazul cumpărăturilor online. În această formă de fraudă, atacatorii creează site-uri web false sau infectează platforme de e-commerce legitime pentru a capta informațiile personale ale utilizatorilor sau pentru a efectua plăți frauduloase. De asemenea, un alt tip de fraudă online este „chargeback fraud”, care implică solicitarea unei returnări de fonduri pentru tranzacții legale după ce produsele sau serviciile au fost deja livrate.

Criptomonedele au devenit o țintă populară pentru fraude financiare. Infractorii pot crea site-uri de schimb false sau aplicații de portofel pentru criptomonede pentru a capta fonduri de la utilizatori. De asemenea, pot apela la scheme de tip „pump and dump" pentru a manipula prețurile criptomonedelor și a obține profituri frauduloase, lăsând investitorii de bună credință cu pierderi mari.

Frauda bancară poate include activități de acces neautorizat la conturile bancare ale clienților prin intermediul metodelor de hacking sau prin utilizarea de identități false. De asemenea, fraudele de tip transfer ilegal de fonduri sunt frecvente, mai ales în cazurile în care atacatorii au acces la sistemele bancare sau de transfer financiar și pot efectua transferuri de bani fără acordul victimei.

Fraudarea tranzacțiilor financiare se poate realiza prin diferite metode, iar una dintre cele mai frecvente tehnici este atacul de tip Man-in-the-Middle. În cadrul acestui atac, infractorii interceptă comunicațiile dintre victimă și instituția financiară, manipulând sau redirecționând tranzacțiile financiare. Aceștia pot schimba detaliile conturilor bancare sau pot înlocui datele de plată, în scopul de a sustrage fonduri.

Alte tehnici utilizate includ atacurile phishing sau smishing, care sunt folosite pentru a obține informații sensibile legate de conturile bancare. Aceste atacuri sunt adesea realizate prin intermediul unor mesaje SMS sau e-mailuri care induc utilizatorii în eroare, determinându-i să dezvăluie informații personale sau să acceseze site-uri false.

Pentru a preveni tranzacțiile financiare frauduloase, instituțiile financiare trebuie să adopte măsuri de securitate avansate, cum ar fi criptarea datelor, autentificarea cu doi factori și monitorizarea activităților suspecte. Criptarea datelor asigură că informațiile transmise între utilizatori și bănci sunt protejate împotriva interceptării, în timp ce autentificarea cu doi factori oferă un nivel suplimentar de protecție prin solicitarea unei metode de autentificare suplimentare, cum ar fi un cod trimis pe telefonul mobil al utilizatorului.

5. BLOCKCHAIN-UL

Blockchain-ul reprezintă o altă soluție inovativă care poate contribui la reducerea riscurilor de fraudă în tranzacțiile financiare. Tehnologia blockchain permite înregistrarea transparentă și descentralizată a tuturor tranzacțiilor, oferind astfel un mecanism de validare al acestora care este aproape imposibil de manipulat.

6. ACCESUL ILEGAL LA UN SISTEM INFORMATIC

Accesarea ilegală a sistemelor informatice reprezintă una dintre cele mai periculoase forme de criminalitate cibernetică, având capacitatea de a compromite securitatea întregului sistem informatic al unei organizații sau al unei instituții financiare. Hacking-ul, un termen larg folosit pentru a desemna accesul neautorizat la sisteme informatice, poate fi utilizat pentru a extrage informații sensibile, pentru a deteriora sau a perturba funcționarea acestora, sau pentru a lansa atacuri de tip ransomware.

Accesarea ilegală a sistemelor informatice se poate realiza prin diverse tehnici, dintre care cele mai frecvente sunt atacurile brute force, SQL injection și exploitarea vulnerabilităților software. În cazul atacurilor brute force, infractorii încearcă să ghicească parolele de acces la sistemele protejate prin parole slabe sau nesigure. Atacurile SQL injection vizează baze de date vulnerabile, permițând atacatorilor să extragă informații din acestea sau să le modifice.

Un alt tip de atac folosit pentru a accesa ilegal un sistem informatic este exploatarea vulnerabilităților din software-ul utilizat de organizații sau instituții financiare. Aceste vulnerabilități sunt adesea identificate și exploatate înainte ca autorii să aplice patch-uri de securitate sau actualizări de software.

Accesarea neautorizată a unui sistem informatic este considerată o infracțiune gravă, reglementată de legislațiile naționale și internaționale, având consecințe legale severe, care includ pedepse cu închisoare, amenzi mari și confiscarea echipamentelor folosite în atacuri.

Pentru a preveni accesarea ilegală a sistemelor informatice, organizațiile trebuie să adopte o serie de măsuri de securitate cibernetică, cum ar fi utilizarea unor parole complexe, implementarea autentificării multifactoriale și criptarea datelor sensibile. În plus, efectuarea unor audituri periodice ale securității rețelelor și patch-urile regulate de securitate pot contribui semnificativ la reducerea riscurilor de acces neautorizat.

De asemenea, soluțiile bazate pe inteligența artificială și învățarea automată.

În ceea ce privește combaterea infracțiunilor informatice, autoritățile trebuie să fie pregătite să răspundă rapid și eficient la atacurile cibernetice. Acestea pot include măsuri de urmărire a infractorilor cibernetici și cooperare internațională pentru a prinde și a sancționa atacatorii. Unele dintre măsurile esențiale de combatere a infracțiunilor informatice includ:

Având în vedere natura globală a infracțiunilor informatice, cooperarea între autoritățile de aplicare a legii din diferite țări este esențială. În cadrul Uniunii Europene, de exemplu, agenții precum Europol și ENISA lucrează împreună pentru a coordona răspunsurile la amenințările cibernetice și pentru a sprijini statele membre în combaterea infracționalității informatice.

Legislațiile naționale trebuie să fie actualizate în mod constant pentru a face față noilor forme de infracționalitate informatică. Aceasta include reglementări clare cu privire la protecția datelor, prevenirea atacurilor cibernetice și sancționarea infractorilor care utilizează tehnologia pentru a comite fapte ilegale.

În cazul unui atac cibernetic, autoritățile trebuie să efectueze investigații amănunțite pentru a identifica și a urmări infractorii. Aceste investigații pot implica utilizarea de tehnici avansate de analiza traficului de rețea, colectarea de dovezi digitale și colaborarea cu experți în securitate cibernetică.

6. CONCLUZII

Atacurile informatice au evoluat semnificativ în ultimii ani, iar rețelele de socializare, care sunt acum un fenomen global, contribuie la expunerea unui număr mare de informații personale. Astfel, infractorii pot combina datele personale ale utilizatorilor cu informații legate de locul de muncă, pentru a desfășura campanii de phishing țintite și pentru a lansa atacuri asupra rețelelor companiilor. Aceste atacuri pot fi folosite în scopuri ilegale, cum ar fi spionajul industrial.

Furtul de date, tranzacțiile financiare frauduloase și accesul ilegal la sisteme informatice sunt unele dintre cele mai grave amenințări la adresa securității individuale și a organizațiilor. Combaterea acestora este un proces complex care necesită colaborarea autorităților de reglementare, agențiilor de aplicare a legii, organizațiilor private și utilizatorilor. Prin implementarea unor măsuri de protecție eficiente, educarea utilizatorilor și întărirea cooperării internaționale, se poate crea un mediu digital mai sigur, reducând astfel impactul acestor infracțiuni asupra societății.

În același timp, este esențial ca legislația să fie actualizată constant pentru a face față noilor provocări și pentru a asigura sancționarea corespunzătoare a celor care comit infracțiuni informatice. Într-un context în care atacurile cibernetice devin din ce în ce mai frecvente, mai sofisticate și mai greu de depistat, un pas important este organizarea de campanii de informare pentru a conștientiza populația despre amenințările din spațiul cibernetic și pentru a promova metodele de prevenire și combatere a criminalității informatice.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

[1] **Ioana Vasiu**, *Criminalitatea Informatică*, Editura Nemira, Bucureşti 1998

[2] **Ioan Cosmin Mihai**, *Managementul securității și protecției informațiilor,* Editura Sitech, Craiova 2016

[3] **Ioan Cosmin Mihai**, *Criminalitatea Informatică Ediția a II-a,* Editura Sitech, Craiova 2014

[4] **Ștefan Prună**, *Criminalitatea Informatică*, Editura Sitech, Craiova 2008

[5] **Ioana Vasiu**, *Hackerii: Cybercriminali, sau rebeli cu o cauză?*, Editura Nemira București 2001

[6] **Adriana Iulia Stancu**, *Noi tendinte in criminalitatea cibernetica. Terorismul informatic,* Editura Pro Universitaria 2004

[7] https://www.diicot.ro/prezentare/ce-investig%C4%83m/5089-criminalitatea-informatic%C4%83

[8] https://old.mpublic.ro/jurisprudenta/publicatii/criminalitatea_informatica.pdf

[9] https://intelligence.sri.ro/eticheta/criminalitate-informatica/

[10] https://sgg.gov.ro/1/wp-content/uploads/2021/08/ANEXA-37.pdf

EXPERIMENTAL ASSESSMENT OF BALLISTIC PROTECTION CONFIGURATIONS USED TO ENSURE THE OPERATIONAL SAFETY OF OUTDOOR SHOOTING RANGES

Florina BUCUR[1], Laviniu-Octavian HALLER[2], Savu-Eugen DIMA[3]
Adrian-Nicolae ROTARIU[4], Marius-Valeriu CÎRMACI-MATEI[5], Răzvan MIRCIOAGĂ[6]
[1,2,4,5,6]Military Technical Academy „Ferdinand I"
[3]S.C. Tactical Life S.R.L.
**Corresponding author: laviniu.haller@mta.ro*

In designing and constructing outdoor shooting ranges, the implementation of safety measures is essential to ensure that projectiles remain confined within the shooting area, preventing their escape through direct fire or ricochets.

This study investigates the ballistic impact phenomena associated with materials used in the construction of outdoor shooting ranges, evaluated through terminal ballistics analyses. Experimental testing was conducted on ballistic protection configurations designed to ensure optimal safety and performance conditions for small-caliber weapon systems, specifically 9 x 19 mm caliber. Drawing upon experimental results and a thorough review of the specialized literature, the study proposes some perspectives and conclusions aimed at improving the safety standards of outdoor shooting ranges.

Keywords: *9 x 19 mm, ballistic protection configurations, outdoor shooting ranges.*

1. INTRODUCTION

Shooting ranges are purpose-built facilities that enable firearm training and practice under controlled conditions simulating combat scenarios. To be certified for use with various armament systems and under different conditions, shooting ranges must adhere to strict performance and safety standards in order to minimize the risks associated with shooting activities, while maintaining operational efficiency and compliance with regulatory guidelines [1].

An essential consideration in the construction and setup of shooting ranges is the selection of the materials used.

To enhance safety and operational reliability, outdoor shooting ranges incorporate ballistic traps (bullet catchers) and additional protection features strategically placed throughout the range. These include support poles, vertical deflectors (walls), and lateral protective barriers.

Ballistic protection in these settings is achieved by integrating specialized protection configurations. These designs aim to prevent bullets, fired from various calibers of firearms, from penetrating protection materials or ricocheting upon impact. To satisfy these requirements, rigid materials such as steel and concrete are commonly used, alongside flexible, high-density materials with elastic properties, including fibers, ballistic rubber, and silicone-based composites. This combination ensures both durability and the capacity to absorb and dissipate impact energy effectively [2, 3].

This paper presents an experimental study performed in order to evaluate the ballistic protection capabilities of some ballistic protection configurations designed for implementation in outdoor shooting ranges for ensuring optimal internal safety, external operational security and performance during small-caliber weapon shooting sessions.

The investigation centers on understanding fragments behavior resulting from ballistic interactions by testing configurations that incorporate ballistic rubber aggregates mounted on an armored steel plate. These materials are assessed for their efficiency in retaining fragments and mitigating impact effects.

The evaluation aligns with the shooting protocols specific for 9 x 19 mm caliber weapons outlined in the certification documents of an outdoor shooting range.

2. EXPERIMENTAL TESTS FOR DETERMINING THE EFFECTIVENESS OF PROPOSED CONFIGURATIONS

A. Experimental setup

The testing and evaluation plan aimed to assess the performance of some materials and proposed ballistic protection configurations under standard ammunition impact. The primary objective was to evaluate the fragment retention capacity of these configurations following ballistic interactions. All tests were conducted at the "Anatolie Sălceanu" Shooting Range Complex [3].

The testing involved the use of the B&T APC 9 PRO weapon system with corresponding ammunition as shown in Figure 1. This weapon was mounted on a fixed stand to ensure the stability during the test. The targets were aligned along the axis of the weapon's barrel to minimize the angle of incidence at which the bullet impacted the target. The ammunition used was a 9 x 19 mm cartridge featuring a lead core and a bimetallic jacket, which allowed a precise tracking and recording of the bullet's and fragments' behavior post-impact using the ultra-fast video camera. This setup ensured accurate data acquisition on the interaction between the projectiles and the proposed ballistic protection configurations.

Figure 1. The armament systems used: B&T APC 9 PRO gun and 9 x 19 mm caliber ammunition

To observe the dispersion of shrapnel and fragments upon impact, a witness panel was employed, consisting of a rectangular gypsum board measuring 1 m x 2 m with a thickness of 1 cm. The panel was positioned 1 meter away from the impact zone (Figure 2). This setup allowed the visualization and analysis of the trajectory and distribution of fragments resulting from the ballistic interaction between the projectile and the target configurations. The gypsum board acted as a surface for marking the points of impact, helping to assess the behavior of the fragments and the effectiveness of the ballistic protection configurations.

Figure 2. The configuration of the experimental setup with the location of the witness panel

The protection materials were attached to a metal structure measuring 1 m x 1 m, with two Armstal armored steel plates [4] of 6 mm thickness secured to it, representing the simple ballistic protection configuration (Figure 3).

Figure 3. Simple ballistic configuration made of Armstal armored steel

The proposed ballistic protection materials to be tested are presented in the form of plates and blocks of ballistic rubber aggregate [5] (Figure 4).

Figure 4. The ballistic protection materials proposed for testing

For ballistic protection configuration no. 1, ELS (Rubox) plates, measuring 50 cm x 50 cm, with variable thicknesses of 30 mm and 50 mm, were used (Figure 5). For ballistic protection configuration no. 2, Hexdalle plates, also measuring 50 x 50 cm, with a thickness of 50 mm, were employed. Additionally, ballistic rubber blocks, measuring 0.5 m x 0.2 m x 0.3 m, were used as supplementary protection material positioned behind the main protection configuration.

Figure 5. Ballistic protection configuration no. 1, complete with side views

For the experimental investigations, an ultra-fast video camera, FASTCAM SA-Z, was positioned along the firing line, while a mobile Doppler radar, labradar, for velocity measurement was placed laterally to the weapon's barrel. Each device was equipped with its specific data recording system to capture and analyze the behavior of the bullet and the resulting fragments during the experimental tests (Figure 6).

a)

b)

Figure 6. Equipment used for test instrumentation: a) mobile Doppler radar – labradar, b) ultra-fast video camera – FASTCAM SA-Z

The tests were carried out using the proposed testing configurations, positioned both perpendicular to the firing direction and rotated at angles of 20º and 75º. Successive shots were performed along the range's axis from the same firing line.

B. Experimental tests

The first series of tests involved horizontal shots fired at the simple ballistic protection configuration and ballistic protection configuration no. 1, both positioned perpendicular to the firing direction.

The second series of tests involved horizontal shots fired at the same configurations, but this time rotated by an angle of 20º relative to the normal plane of the firing direction. The rotation scheme for the configuration is illustrated in Figure 7.

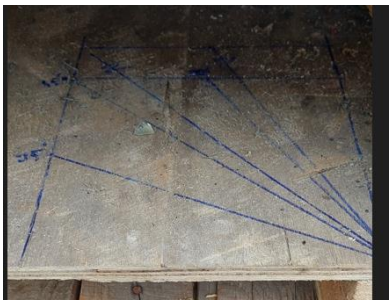

Figure 7. Testing configuration rotated at 20º angle with protractor used for rotation

The third series of tests involved horizontal shots in the ballistic protection configurations. This series included the simple ballistic protection setup as well as ballistic protection configurations no. 1 and no. 2. These configurations were rotated by an angle of 75º relative to the plane normal to the direction of fire in order to assess their performance when subjected to different impact angles (Figures 8-9).

This testing approach allows a comprehensive evaluation of protection materials under conditions that mimic real-world, namely oblique impact scenarios. In these situations, bullets may ricochet or interact with the materials in ways that differ from those observed in a perpendicular impact.

By testing at various angles, deeper insights into the performance of ballistic protection systems under more complex conditions, such as those encountered in combat or during accidental events where the angle of impact may not be ideal, are achieved.

Figure 8. Testing configuration rotated at 75º angle

Figure 9. Ballistic protection configuration no. 2, rotated at 75º

C. Post-test observations

The target was positioned at a distance of 10 meters, aligned with the bullet's trajectory, with the firearm aimed at the center of the target. The firing sequence followed a "fire-and-wait" approach, with pause after each shot to record results and observe the fragmentation effects on the witness panel.

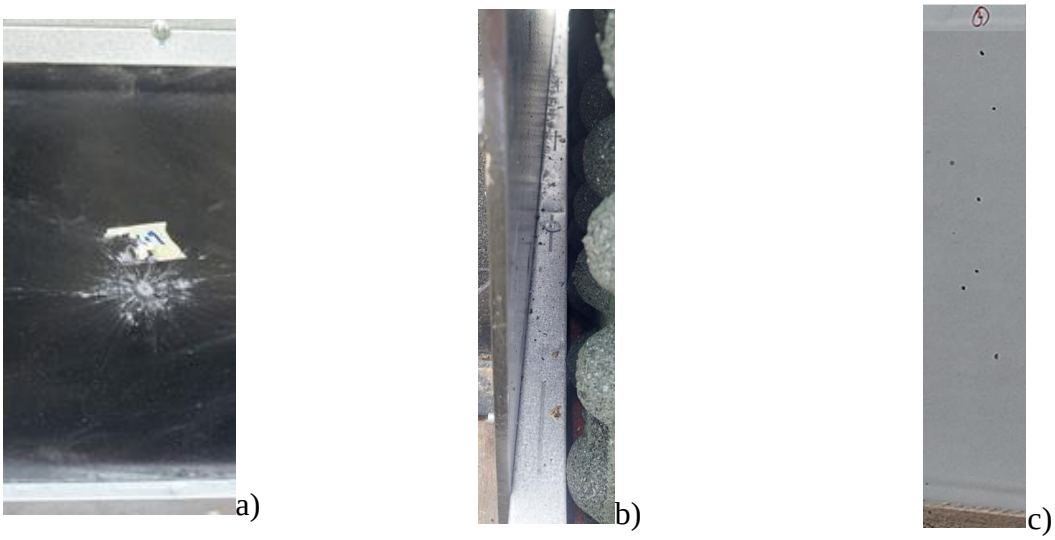
For each series, a total of 9 shots were fired. The impact points were marked on the witness panel for each shot. Each perforation was circled using different colors to estimate the dispersion of the resulting fragments and to evaluate the retention capacity of the materials.

The results were analyzed and presented for each test series and ammunition caliber used. For simplicity, a two-dimensional firing model was applied, concentrating on the fragmentation effects and the materials' ability to retain the fragments. The witness panel was positioned perpendicularly to the tested configurations.

Based on the video footage analysis and signals recorded by the radar, the 9 x 19 mm ammunition, weighing 8 g, has an initial bullet velocity of 358 m/s, and an energy of 1025 J.

For the ballistic protection configuration tested, the results of the interaction between the ammunition and the scattering of fragments through the perforations observed on the witness panel are highlighted.

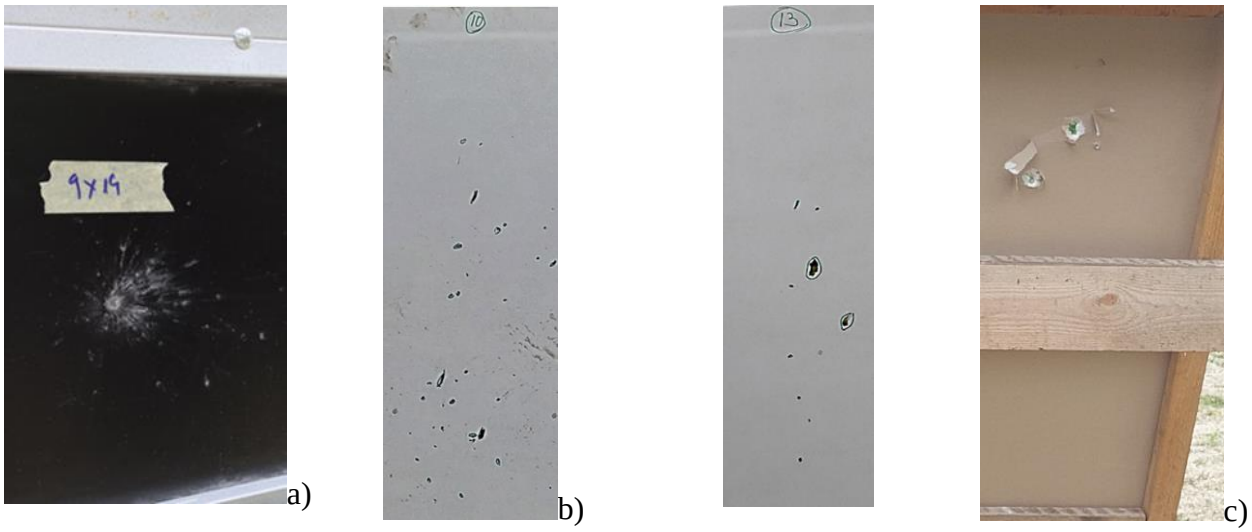
Aspects regarding the first series of tests are presented in Figure 10. For the simple ballistic configuration the imprint in the steel armor plate of the bullet and fragments impact is illustrated (Figure 10a). Following the tests conducted on ballistic protection configuration no. 1, two primary observations were made regarding the fragment formation and retention, and lateral dispersion of fragments: a percent of the total fragments produced upon impact was retained within the space between the ELS plate and the Armstal steel armor plate, as illustrated Figure 10b, and another percent of fragments was dispersed laterally, through perforations in the witness panel, as shown in Figure 10c.

a) b) c)

Figure 10. Aspects from tests perpendicularly to the surface of the ballistic protection configurations:
a) the imprint in the steel armor plate for simple ballistic configuration, b) fragments resulting from bullet disintegration upon impact with the steel plate for configuration no. 1, c) perforations observed in the witness panel resulting from fragmentation for configuration no. 1

For the second series of tests, some relevant aspect are presented in Figure 11. For ballistic protection configuration tested at 20º impact angle, fragment dispersion and the depth of the penetration were observed on the witness panel on the front side and on the posterior side.

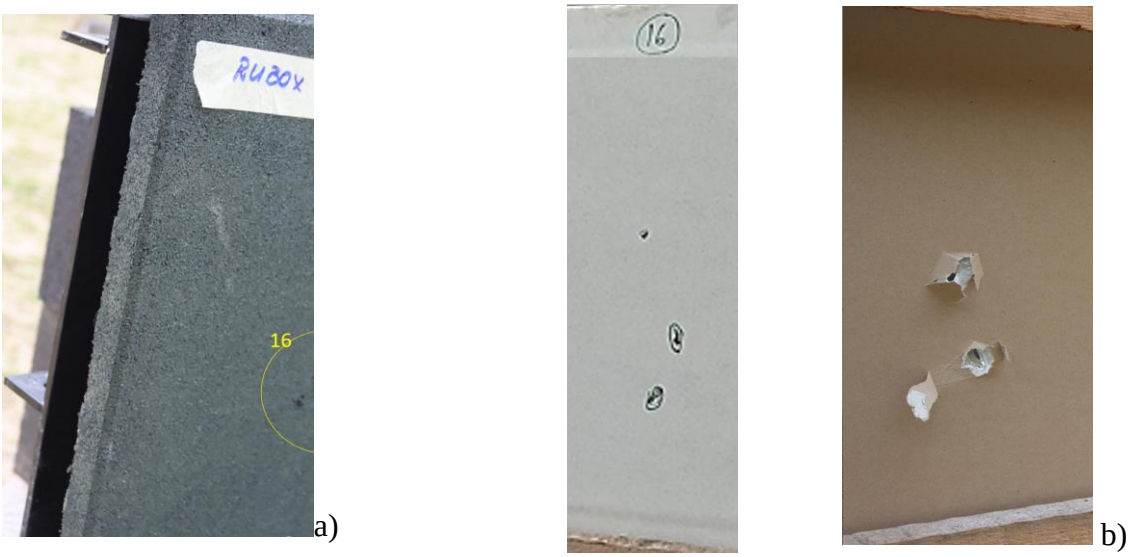

a) b) c)

Figure 11. Aspects from tests at 20º impact angle to the surface of the ballistic protection configurations:
a) the imprint in the steel armor plate for simple ballistic configuration, b) perforations observed in the witness panel resulting from fragmentation for simple configuration, c) perforations observed in the witness panel resulting from fragmentation for configuration no. 1, front view and rear view

For the experimental tests conducted on the simple ballistic protection configuration at a 75º impact angle, fragmentation was observed on the witness panel, both on the side directly exposed to the impact and on the rear side, indicating the depth of penetration. Larger fragments were noted as a result of the bullet's interaction with the materials.

In the case of ballistic protection configuration no. 1, tested at a 75º impact angle, additional observations included the perforation zones in the ballistic rubber (Figure 12a). Furthermore, the dispersion of fragments was noted on the witness panel on the side directly subjected to the impact and the depth of penetration was observed on the rear side (Figure 12b).

a) b)

Figure 12. Aspects from tests at 75º impact angle to the surface of the ballistic protection configurations:
a) perforations in the ballistic rubber as a result of bullet impact, b) perforations observed on the witness panel resulting from fragmentation: front view and rear view

The same aspect were investigated for the experimental tests on ballistic protection configuration no. 2 at 75º impact angle: dispersion of fragments on the witness panel, front view and rear view and the perforation zones in the ballistic rubber aggregate.

3. RESULTS AND DISCUSSIONS

The findings from these tests highlight how the fragments interacted with the ballistic protection materials, including how the steel armor and ballistic rubber aggregate absorbed and dissipated the impact energy, and how it contributed to the retention of fragments to prevent ricochets. These observations offer further insights into the effectiveness of the configuration in mitigating impacts from different angles and improving protection.

Upon impacting rigid targets, bullets dissipate their kinetic energy primarily through deformation and fragmentation.

Although the ammunition does not penetrate the steel armor plate, the space between it and the rubber aggregate allows fragmentation upon contact. The ballistic rubber aggregate prevents the fragments from returning toward the shooter.

In the conducted tests, both the classic scenario (where the bullet hits the target perpendicularly) and scenarios with oblique impacts (at various angles to the firing direction) were monitored. In all cases, the resulting fragments followed a radial dispersion pattern, remaining within the area of impact. No significant change in the bullet’s trajectory was observed, even when the bullet impacted at angles, confirming the linear dispersion of fragments.

When the bullet strikes the Armstal plate, the high hardness of the steel causes the bullet to decelerate rapidly. This rapid deceleration transfers the bullet's kinetic energy into the steel, resulting in fragmentation of the bullet, with the fragments spreading radially outward. The compression and

expansion waves that propagate through the materials during the impact further contribute to the bullet's deformation.

An equilibrium is reached between the bullet and the ballistic protection system (the steel plate and rubber aggregate), with the forces and energies at the interface being balanced according to current physical theories. The steel plate absorbs and reflects some of the energy, causing large plastic deformations in the bullet, which then fragments into smaller pieces.

Figures 13-14 illustrate the process of penetration, impact, and fragmentation for 9 x 19 mm caliber ammunition in ballistic protection configuration no. 1, highlighting the efficiency of the protection system in both absorbing impact and retaining fragments.

Figure 13. The moments before the impact of the 9 x 19 mm caliber ammunition with the configuration consisting in ELS plate and Armstal plate

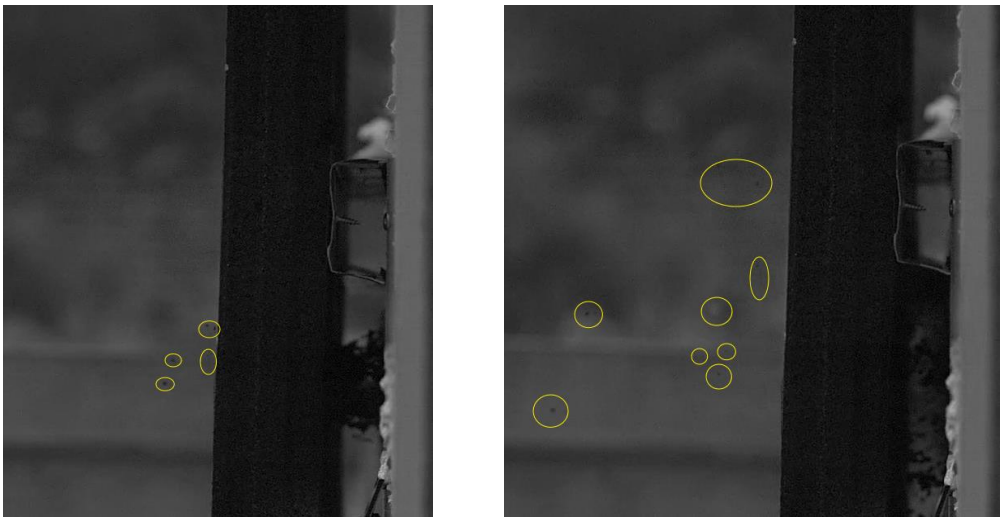

Figure 14. Moments after impact highlighting the formation of fragments and their dispersion

For configuration no. 2, tests were performed at a 75º impact angle to examine the scenario where fragment dispersion is most dangerous. The results showed that the fragments produced were larger, suggesting that the Hexdalle rubber aggregate effectively decelerates the bullet upon impact. This deceleration is a key factor in reducing the velocity of the fragments.

The perforations observed on the witness panel revealed different outcomes based on the angle of impact. The front view highlighted the areas where the fragments first penetrated, while the rear view provided insight into the depth and spread of the fragmentation that managed to pass through the material. These findings demonstrate that while the configuration effectively retains some fragments, lateral dispersion of fragments still occurs, particularly under specific impact conditions.

This indicates that the configuration's partial success in containing impact fragments, but with some limitations in fully preventing lateral dispersion. The effectiveness of the configuration in managing fragmentation and retaining larger fragments even at more oblique angles is noted.

4. CONCLUSIONS

When designing ballistic protection configurations for outdoor shooting ranges, several factors are considered, including the mission of the range, the type of ammunition used, and the expected volume of fire. These designs are customized to address specific ballistic protection requirements while balancing operational efficiency and cost-effectiveness, ensuring that the selected solutions are both effective and suitable for the specific characteristics of each location.

Upon impact between ammunition and a rigid target, the kinetic energy from the projectile is transferred to the target material. This transfer can cause fragments of the ammunition to deflect in a direction different from the original trajectory. Ricochet occurs when the target does not absorb the full kinetic energy of the projectile, allowing fragments or the projectile itself to rebound. Several factors influence this phenomenon, including the shape and mass of the ammunition, the angle and geometry of the target, the materials of both the projectile and the target, and the bullet rotation.

Analysing the obtained results from the experimental investigation, the following observations can be highlighted:

- *wave propagation*: upon the projectile's impact with the tested ballistic configurations, compressive waves followed by material relaxation waves propagate within the materials;
- *system equilibrium*: an equilibrium is established between the projectile and the ballistic configurations, with parameters on the interface of the two bodies exhibiting consistent values in both media, aligning with current theoretical models;
- *kinetic energy transfer:* the projectile's kinetic energy is transferred to the steel armor plate, which in turn reflects this energy back into the projectile in the form of plastic deformation and fragmentation;
- *metal structure benefits:* metal structures holding steel plates are a better alternative to traditional wooden structures, as they do not pose a fire risk and are more durable than wood;
- *ballistic rubber aggregate elasticity:* the rubber aggregate deforms elastically and generally returns to its original shape after a few seconds. However, repeated firings lead to the permanent formation of a cavity;
- *hexdalle plate advantages:* the properties of the Hexdalle plate provide favourable results in reducing fragmentation, making it a superior option compared to the ELS plate;
- *steel and rubber combination efficiency:* the space between the steel plate and the ballistic rubber aggregate allows fragments to form upon contact, while the rubber prevents these fragments from rebounding toward the shooter. Steel ensures ballistic protection, while the ballistic rubber adds safety by containing fragments effectively.

This testing methodology applied is essential for ensuring that ballistic protection materials perform optimally across a range of real-world conditions, thereby enhancing their reliability and safety in unpredictable scenarios. The proposed solution that can offer both lateral and bottom protection is achieved through a hybrid protection configuration which involves placing a Hexdalle rubber aggregate in front of an Armstal armored steel plate secured to a metal structure.

Acknowledgments: This paper has been supported by the Romanian company S.C. Tactical Life S.R.L.

REFERENCES

1. Norme tehnice de siguranță privind construcția și amenajarea poligoanelor de tragere, Ministerul Afacerilor Interne.

2. Haller, L., *Raport de testare și evaluare pentru determinarea efectelor armamentului și muniției din înzestrarea Armatei României în mediul urban*, 2015.

3. Bucur, F., *Cercetări de balistică terminală privind fenomenele de impact balistic pentru materiale utilizate în realizarea poligoanelor de tragere exterioare*, Raport tehnic, Contract A1844/2024.

4. https://www.hsjsa.pl/produkty-i-uslugi/wyroby-stalowe/blachy/blachy-pancerne-armstal

5. Product Information Regupol® Shooting Blocks.

ROMÂNIA ÎN CONTEXTUL ADERĂRII LA SPAȚIUL SCHENGEN

ROMANIA IN THE CONTEXT OF ACCESSION TO THE SCHENGEN AREA

Slt. BURIGHEAN Lucas-Antonio
Academia de Poliție "Alexandru Ioan Cuza", București, Aleea Privighetorilor nr. 1A, sector 1
lucas.antonio17@yahoo.com
Lect. Univ. Dr. VIȘAN Oana
Academia de Poliție "Alexandru Ioan Cuza", București, Aleea Privighetorilor nr. 1A, sector 1
oana.visan@academiadepolitie.ro

Abstract: *Această analiză explorează progresele realizate de România în domeniul justiției, securității și combaterii criminalității transfrontaliere, precum și provocările politice, tehnice și diplomatice întâmpinate în procesul de aderare la Spațiul Schengen cu drepturi depline. Studiul evidențiază atât importanța cooperării europene consolidate, cât și impactul percepțiilor politice și geopolitice asupra deciziilor luate la nivelul Uniunii Europene. Totodată, cercetarea subliniază relevanța integrării României în Schengen pentru întregul continent european, reflectând aspirațiile țării în cadrul proiectului european. Analiza oferă o înțelegere aprofundată a obstacolelor politice, economice și tehnice care au întârziat acest proces și propune strategii de depășire a acestora. De asemenea, sunt investigate efectele aderării asupra poziției geopolitice a României și relațiilor bilaterale cu celelalte state membre, oferind un cadru esențial pentru evaluarea beneficiilor integrării și contribuția la consolidarea valorilor comune europene.*

Cuvinte-cheie: *Spațiul Schengen, Uniunea Europeană, progresul de aderare al României, securitate, libertatea de circulație.*

Abstract: *This analysis examines Romania's progress in the fields of justice, security, and combating cross-border crime, as well as the political, technical, and diplomatic challenges encountered during the process of fully joining the Schengen Area. The study highlights the importance of enhanced European cooperation and the influence of political and geopolitical perceptions on decisions made at the European Union level. Furthermore, the research emphasizes the significance of Romania's integration into Schengen for the entire European continent, reflecting the country's aspirations within the European project. The analysis provides an in-depth understanding of the political, economic, and technical obstacles that have delayed this process and proposes strategies to overcome them. Additionally, it explores the effects of accession on Romania's geopolitical position and bilateral relations with other member states, offering a crucial framework for assessing the benefits of integration and its contribution to strengthening shared European values.*

Keywords: *Schengen Area, European Union, Romania's accession progress, security, freedom of movement.*

I. INTRODUCERE

Prin analiza acestei teme se evidențiază progresele în domeniul justiției, al securității și al combaterii criminalității transfrontaliere, precum și provocările politice, tehnice și diplomatice cu care România s-a confruntat in încercările de a deveni membru in Spațiul Schengen cu drepturi depline. În plus, studierea aderării oferă perspective esențiale asupra modului în care cooperarea europeană poate fi consolidată, dar și asupra impactului percepțiilor politice și geopolitice asupra procesului decizional la nivelul Uniunii Europene. Pe scurt, acest demers nu doar că reflectă aspirațiile României în cadrul proiectului european, dar și relevanța unei integrări depline pentru întreg continentul.

Studierea acestui subiect este indispensabilă pentru a înțelege obstacolele politice, economice și tehnice care au împiedicat până acum realizarea acestui deziderat, dar și pentru a identifica strategiile necesare depășirii lor. În plus, o analiză atentă a aderării României la Spațiul

Schengen scoate în evidență impactul pe care această integrare îl poate avea asupra poziției sale geopolitice și asupra relațiilor bilaterale cu celelalte state membre. Astfel, explorarea acestui proces oferă un cadru relevant pentru a evalua modul în care România își poate maximiza beneficiile în cadrul Uniunii Europene, contribuind totodată la întărirea valorilor comune europene.

II. ISTORIA SPAȚIULUI SCHENGHEN

Dorința de colaborare și sprijin reciproc între statele europene s-a remarcat ca un punct central de interes și continuă să fie o prioritate. În acest context, crearea unui spațiu de liberă circulație devine o inițiativă inevitabilă și deosebit de relevantă. Statele europene au început sa facă demersuri pentru aceasta inițiativa încheind diferite tratate de-a lungul anilor.

Primul tratat care a pus bazele acestei inițiative a fost Acordul de la Schengen semnat la data de 14 iunie 1985 in localitatea Schengen din Luxemburg, având ca semnatari inițiali tarile Belgia, Germania, Franța, Luxemburg și Olanda. Acest acord a fost primul pas spre realizarea unui spațiu comun de liberă circulație, marcând angajamentul statelor semnatare de a colabora pentru facilitarea mobilității.

Măsurile concrete pentru eliminarea controalelor la frontiere au fost puse in aplicare prin semnarea Convenției Schengen din 19 iunie 1990 si completând Acordul Schengen, intrând in vigoare in anul 1995. Aceasta convenție stabilește și regimul comun de vize pentru cetățenii din țările terțe, pune bazele cooperării polițienești și judiciare între statele membre pentru a asigura securitatea în lipsa controalelor la frontiere[1]. Prin Convenția Schengen s-a realizat si implementarea unui sistem informatic comun, cunoscut sub numele de Sistemul de Informații Schengen (SIS), pentru a sprijini schimbul de informații între autorități.

Tratatul de la Amsterdam din 1997 si intrat in vigoare in anul 1999 Integrează **Acordurile Schengen în cadrul legislativ al Uniunii Europene**, făcându-le parte a acquis-ului comunitar. Pentru tarile care adera ulterior la Uniunea Europeana, Tratatul de la Amsterdam, extinde principiile Schengen făcând posibilă aplicarea acestora.

Spațiul Schengen s-a extins treptat cu scopul de a include majoritatea statelor membre ale Uniunii Europene, dar și câteva țări are nu fac parte, precum Norvegia, Islanda, Elveția și Liechtenstein. Extinderea a fost gestionată prin acorduri bilaterale și tratate care au adus țările respective în cadrul regulilor Schengen.

III. CRITERII DE ADERARE LA SCHENGEN

Pentru a adera la Spațiul Schengen, un stat trebuie să îndeplinească o serie de criterii stricte, esențiale pentru asigurarea funcționării eficiente a acestui spațiu fără frontiere interne. Aceste cerințe includ asumarea integrală a responsabilității pentru gestionarea și protecția frontierelor externe, implementarea acquis-ului Schengen și eliberarea vizelor Schengen în conformitate cu regulile stabilite. De asemenea, este esențială cooperarea activă cu agențiile de aplicare a legii din celelalte state membre, precum și integrarea în Sistemul de Informații Schengen (SIS), o componentă vitală pentru partajarea informațiilor.

Un alt element fundamental pentru menținerea securității și încrederii reciproce între statele membre este procesul de evaluare și monitorizare. Înainte de a deveni membru, statele candidate sunt supuse unor verificări amănunțite pentru a se asigura că îndeplinesc toate cerințele. Acest proces continuă și după aderare, sub forma *Mecanismului de Evaluare și Monitorizare Schengen*, care evaluează periodic modul în care statele respectă și aplică normele Schengen[2].

Acest mecanism permite controale neanunțate, oferă orientări clare pentru elaborarea rapoartelor de evaluare și formulează recomandări pentru remedierea deficiențelor. Scopul este de a sprijini statele membre în consolidarea securității frontierelor externe și în aplicarea uniformă a regulilor Schengen. Evaluările sunt organizate de Comisia Europeană, în colaborare cu statele membre, și sunt efectuate odată la cinci ani, conform unor programe anuale și multianuale.

---

[1] *Scurt istoric al spațiului Schengen (site)*, disponibil la: https://schengen.mai.gov.ro/index03.htm, accesat: 23 noiembrie 2024.

[2] *Aderarea la Spațiul Schengen (site)*, disponibil la: https://www.politiadefrontiera.ro/ro/main/pg-aderarea-la-spatiul-schengen-104.html, accesat: 23 noiembrie 2024.

După fiecare evaluare, se întocmește un raport care evidențiază eventualele puncte slabe și include recomandări pentru corectarea acestora. Statul evaluat trebuie să prezinte un plan de acțiune, detaliind măsurile pe care le va implementa pentru a remedia problemele identificate. Acest plan este monitorizat constant, iar statele membre pot primi sprijin din partea Uniunii Europene pentru a-și îmbunătăți situația.

IV. ETAPELE ADERARII ROMANIEI LA SPATIUL SCHENGEN

În anul 2000, în cadrul Consiliului UE pentru Afaceri Generale, România a început oficial negocierile pentru a deveni membră a Uniunii Europene. Acest pas strategic a adus cu sine și aspirația de a adera la Spațiul Schengen, dorind să beneficieze, asemenea altor state europene, de avantajele acestuia. Discuțiile specifice pe tema aderării au fost inițiate în anul 2001.

La 30 noiembrie 2001, România a înaintat Conferinței pentru Aderare România - Uniunea Europeană un document esențial, intitulat *Documentul de Poziție privind Capitolul 24 - Justiție și Afaceri Interne (JAI)*, însoțit de *Planul de Acțiune Schengen*. Acest plan stabilea priorități și acțiuni necesare pentru a implementa treptat condițiile cerute pentru aderarea la Spațiul Schengen. În acest context, a fost creat Departamentul Schengen, o instituție națională responsabilă de coordonarea și monitorizarea procesului de implementare a cerințelor Schengen. Departamentul a supravegheat progresul României prin evaluări anuale ale planului.

România și-a asumat finalizarea acestui plan până la sfârșitul anului 2010. Prin implementarea măsurilor prevăzute, țara noastră a reușit să atingă criteriile minime necesare aplicării Convenției Schengen înainte de aderarea la Uniunea Europeană, la 1 ianuarie 2007.

Negocierile privind Capitolul 24 - Justiție și Afaceri Interne au continuat în aprilie 2002, în cadrul unei conferințe desfășurate la Bruxelles. România a primit o analiză detaliată a progresului său în adoptarea legislației europene în acest domeniu, împreună cu recomandări și cerințe suplimentare. Un aspect important este că România a acceptat integral legislația Schengen, fără a solicita tranziții sau excepții.

În iulie 2002, în urma unor discuții tehnice la nivel înalt, a fost aprobat proiectul *Documentului de Poziție privind Capitolul 24 - JAI*. Procesul de negociere pentru aderarea la Spațiul Schengen s-a încheiat în decembrie 2004, când Consiliul European a stabilit calendarul de aderare.

Evaluările tehnice finale ale României s-au încheiat cu succes în ianuarie 2011, prin adoptarea ultimului raport privind Sistemul de Informații Schengen (SIS/SIRENE), confirmând pregătirea tehnică a țării pentru integrarea în Spațiul Schengen.

V. REFUZUL ADERARII ROMANIEI LA SPATIUL SCHENGEN

România, asemenea altor state ce doresc să adere la Schengen, a primit vizite de evaluare, în urma cărora s-au întocmit anumite rapoarte. Concluziile ce reies din aceste rapoarte de evaluare, arată că România și-a îndeplinit obligațiile asumate, prin atingerea unui stadiu avansat cu privire la implementarea acquis-ului Schengen. În urma acestui fapt, România câștigă posibilitatea de a deveni membru.

Guvernul român afirmă că este pregătit să adere la spațiul Schengen și că este gata de a-și asuma responsabilitatea apărării granițelor acestuia. Totuși, rămâne întrebarea de ce Uniunea Europeană a amânat în tot acest timp ca România să devină membru.

Intrarea României în spațiul Schengen a întâmpinat opoziția anumitor state. Din consultările ce au avut loc în luna ianuarie 2012 în orașul Gödöllo din Ungaria, în cardul Consiliului UE, reiese că statele ce nu doresc aderarea României, până la reglementarea deficiențelor acesteia, sunt Germania, Finlanda, Austria și Franța. Unele state, în ultimii ani au renunțat la reticența față de aderare a României. Un principal opozant al aderării României la Schengen este Olanda. La început, nu exprimase decât anumite rețineri, dar opoziția acesteia s-a accentuat ulterior, începând cu toamna lui 2011.

Așa cum am precizat anterior, România îndeplinește criteriile tehnice și legale necesare pentru a deveni membru Schengen. Cu toate acestea, motivele opoziției acestor state, nu constă în abaterea de la respectivele criterii, ci din alte motive, precum corupția și pericolul potențial al imigrației ilegale, din Turcia prin România și Bulgaria în țările UE, membre ale Spațiul Schengen.

In data de 8 decembrie 2022, Statele Uniunii Europene au hotărât aderarea Croației în Spațiul Schengen, dar Austria si Bulgaria s-au opus aderării României și a Bulgariei precizând pericolul migrației către Occident printr-o rută balcanică.

România a reușit să se bucure de ridicarea frontierelor aeriene și maritime în ciuda dificultăților întâlnite.

Pe data de 31 martie 2024, România a înregistrat un moment semnificativ în istoria sa recentă, devenind o zi emblematică pentru libertatea de circulație. Începând cu această dată, românii pot călători pe rutele aeriene și maritime fără a fi supuși controalelor la frontieră, atunci când se deplasează spre sau dinspre alte state membre ale Spațiului Schengen. Eliminarea acestor controale marchează o etapă importantă în procesul de integrare europeană a României și un pas înainte în consolidarea libertății de mișcare pentru cetățenii săi[3].

VI. BENEFICIILE ADERARII ROMANIEI LA SPATIUL SCHENGEN

Aderarea la Spațiul Schengen aduce o serie de beneficii semnificative pentru statele membre precum libertatea de circulație, beneficii economice, simplificarea pentru cetățeni, cooperare sporită în domeniul securității, îmbunătățirea relațiilor internaționale, avantaje pentru afaceri si economisirea resurselor.

Creșterea economică pentru Romania în eventualitatea aderării depline la Spațiul Schengen reprezintă un beneficiu important pentru țara noastră. Volumul schimburilor comerciale ale României cu statele membre ale UE a depășit 80 de miliarde de euro. Reducerea costurilor logistice cu doar 5% ar putea genera economii anuale de 4 miliarde de euro pentru țara noastră. Mai mult, dacă această reducere ar atinge 15%, economiile ar fi de trei ori mai mari. Totodată, scăderea costurilor logistice ar duce la prețuri mai competitive pe piețele internaționale.

Aderarea completă la Schengen ar încuraja, de asemenea, investițiile străine, atrăgând companii care până acum au fost reticente din cauza infrastructurii insuficiente și a întârzierilor cauzate de controalele la frontieră. Eliminarea acestor bariere va asigura timpi mai rapizi de livrare și o logistică mai eficientă, ceea ce va face România mai atractivă pentru investitorii străini.

Un exemplu relevant îl reprezintă companiile germane și austriece care ar putea reloca unități de producție în România, beneficiind de lanțuri de aprovizionare mai rapide, fără controale la frontiere.

Cazul Poloniei și Germaniei ilustrează clar aceste avantaje. După integrarea Poloniei în Schengen, volumul comerțului bilateral între cele două țări a crescut cu peste 15% în primii ani, datorită scăderii costurilor și eficientizării transportului. România ar putea beneficia de un efect similar, accelerând creșterea economică și consolidând poziția sa pe piața europeană.

Transportatorii rutieri de mărfuri vor fi, de asemenea, avantajați prin eliminarea cozilor lungi de la granițele cu Ungaria și Bulgaria, reducând astfel pierderile economice semnificative generate de timpii de așteptare.

Deși la 31 martie 2024, România a aderat la Spațiul Schengen pentru frontierele aeriene și maritime, lipsa includerii frontierelor terestre a avut un impact negativ major asupra transportatorilor. Aceștia continuă să suporte pierderi financiare considerabile din cauza întârzierilor prelungite la granițe, ceea ce afectează eficiența și competitivitatea lor.

Aderarea la Spațiul Schengen, chiar și parțială, deschide perspective economice importante pentru România. Aceasta va crește atractivitatea țării pentru investitorii străini, consolidând în același timp încrederea acestora. În plus, transportul aerian de mărfuri, în special în sectoare precum cel farmaceutic, e-commerce sau infrastructura critică (inclusiv militară), va deveni mai eficient. Totodată, Portul Constanța are potențialul de a se transforma în principalul punct de acces din estul Europei pentru mărfurile Uniunii Europene.

Conform unei rezoluții[4] adoptate de Parlamentul European, țările din afara spațiului Schengen suportă costuri comerciale semnificative la frontiere. Aceste costuri pentru transportul mărfurilor cresc cu procente situate între 0,4% și 0,9% din valoarea comercială pentru fiecare frontieră Schengen traversată. În cazul comerțului cu servicii, impactul financiar este și mai mare, fiind estimat la sume totale între 6,5 și 13 miliarde de euro anual pentru întregul spațiu Schengen.

---

[3] *31 martie 2024 - Aderarea României la Spațiul Schengen Aerian și Maritim (site)*, disponibil la: *https://www.politiadefrontiera.ro/ro/main/i-31-martie-2024--aderarea-romaniei-la-spatiul-schengen-aerian-si-maritim-37845.html*, accesat: 24 noiembrie 2024.

[4] Rezoluția Parlamentului European din 12 iulie 2023 referitoare la aderarea la spațiul Schengen (2023/2668(RSP)), disponibilă la: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=OJ:C_202403999 , accesat: 25 noiembrie 2024.

VII. CONCLUZII

Intrarea României în spațiul Schengen reprezintă și va continua să fie un obiectiv prioritar pentru țara noastră. Este evident că această aderare ar contribui semnificativ la sporirea capacităților Uniunii Europene de a combate infracțiunile transfrontaliere. Datorită diversității informațiilor oferite de bazele de date europene, cooperarea între România și celelalte state membre ar deveni considerabil mai eficientă. România funcționează deja ca un stat Schengen de facto, însă aderarea oficială ar consolida și mai mult acest rol.

Analizând motivele care stau la baza reținerilor sau opoziției unor state față de aderarea României la spațiul Schengen, se poate observa că unele preocupări sunt justificate, în timp ce altele nu.

În ceea ce privește corupția, care generează reticență în rândul unor state membre, este evident că România continuă să înregistreze deficiențe în sistemul judiciar. Nivelul ridicat al corupției, reflectat în diverse statistici, rămâne o provocare majoră. Până când acest nivel nu va scădea semnificativ, este puțin probabil ca statele membre sceptice să susțină pe deplin aderarea României. Cu toate acestea, decizia de a bloca aderarea României la spațiul Schengen plasează statele opozante într-o lumină nefavorabilă, având în vedere că nu au aplicat aceleași criterii în cazul altor extinderi ale spațiului Schengen.

Referitor la migrație, deși există preocupări legate de capacitatea României de a gestiona un flux mare de migranți odată cu intrarea în Schengen, țara noastră este pregătită să facă față acestor provocări. Sprijinul agențiilor europene specializate în securizarea frontierelor, precum FRONTEX, ar putea juca un rol esențial. Un exemplu relevant este Grecia, care, deși mai vulnerabilă din punct de vedere geografic la migrație decât România, beneficiază de astfel de suporturi pentru a face față provocărilor.

În concluzie, aderarea României la spațiul Schengen nu doar că ar întări securitatea UE, dar ar aduce și beneficii importante pentru întregul bloc comunitar.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

[1] https://schengen.mai.gov.ro/index03.htm, accesat: 23 noiembrie 2024.

[2] https://www.consilium.europa.eu/ro/press/press-releases/2018/11/19/schengen-information-system-council-adopts-new-rules-to-strengthen-security-in-the-eu/, accesat: 23 noiembrie 2024.

[3] https://www.politiadefrontiera.ro/files/docu/1460139101184-sis.pdf, accesat: 23 noiembrie 2024.

[4] https://ue.mae.ro/node/1465, accesat: 23 noiembrie 2024.

[5] https://www.g4media.ro/euronews-la-zece-ani-dupa-inceperea-tratativelor-se-apropie-cumva-romania-de-aderarea-la-schengen.html, accesat: 23 noiembrie 2024.

[6] https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/borders-and-visas/schengen/schengen-evaluation_en, accesat: 23 noiembrie 2024.

[7] https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/borders-and-visas/schengen_en, accesat: 24 noiembrie 2024.

[8] https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/progress-report-romania-2019-com-2019-499_ro.pdf, accesat: 24 noiembrie 2024.

[9] https://www.schengenvisainfo.com/schengen-visa-countries-list/, accesat: 24 noiembrie 2024.

[10] https://adevarul.ro/stiri-interne/evenimente/ce-inseamna-pentru-romania-aderarea-deplina-la-2403602.html, accesat: 24 noiembrie 2024.

[11] https://stirileprotv.ro/stiri/actualitate/ce-este-spatiul-schengen-avantaje-si-beneficii/, accesat: 24 noiembrie 2024.

[12] https://www.dw.com/ro/românia-nu-a-fost-admisă-în-spaţiul-schengen/a-64032904, accesat: 24 noiembrie 2024.

[13] https://www.consilium.europa.eu/ro/policies/schengen-area/, accesat: 25 noiembrie 2024.

[14] https://www.fanatik.ro/avantajele-intrarii-romaniei-in-spatiul-schengen-ce-beneficii-vor-avea-romanii-si-companiile-din-tara-noastra-dupa-aderarea-completa-20905668, accesat: 24 noiembrie 2024.

[15] https://romanialibera.ro/economie/economie-interna/analiza-ces-bucharest-marile-evenimente-ale-anului-2024-cu-impact-in-mediul-de-business-si-in-societatea-romaneasca/, accesat: 25 noiembrie 2024.

[16] https://www.politiadefrontiera.ro/ro/main/pg-aderarea-la-spatiul-schengen-104.html, accesat: 23 noiembrie 2024.
[17] https://www.politiadefrontiera.ro/ro/main/i-31-martie-2024--aderarea-romaniei-la-spatiul-schengen-aerian-si-maritim-37845.html, accesat: 24 noiembrie 2024.
[18] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=OJ:C_202403999, accesat: 25 noiembrie 2024.

MANIFESTĂRILE CULTURAL – ARTISTICE PRINCIPAL OBIECTIV AL STRUCTURILOR DE ORDINE PUBLICĂ ŞI SIGURANŢĂ NAŢIONALĂ

CULTURAL-ARTISTIC MANIFESTATIONS ARE THE MAIN OBJECTIVE OF PUBLIC ORDER AND NATIONAL SECURITY STRUCTURES

Sublocotenent Caia Teoctist-Pantelimon
Academia de Poliţie „Alexandru Ioan Cuza", Bucureşti, Aleea Privighetorilor nr. 1A, sector 1

Abstract (en): *The present paper aims to provide an in-depth analysis of the provisions that regulate the way of organizing and carrying out cultural-artistic events, respectively the impact they have in everyday life in order to see to what extent the legal norms are adequate, meet the requirements of clarity and predictability and respects the specific principles of a democratic state. Considering the context and the evolution of the operative situation, music festivals are in the foreground of the specialized structures of public order, thus we appreciated the need to analyze the way of conducting these categories of public gatherings in relation to the norms in force. I wanted to highlight the features that any kind of public gathering must wear, be it spontaneous as a rally or one organized as an artistic or religious cultural manifestation. The two characteristics, the peaceful and civilized character, are mandatory and defining for the public assembly to be legal, as also the freedom of the participants is found within the legal framework.*

Keywords: *freedom, national security, safety, civil society-Gendarmerie partnership, specific public order measures.*

Abstract (ro): *Prezenta lucrare se doreşte a fi o radiografie a dispoziţiilor care reglementează modul de organizare şi desfăşurare a manifestărilor cultural – artistice, respectiv impactul pe care acestea le au în viaţa cotidiană pentru a vedea în ce măsură normele legale sunt adecvate, corespund cerinţelor de claritate şi previzibilitate şi respectă principiile specifice unui stat democratic. Având în vedere contextul şi evoluţia situaţiei operative, festivalurile de muzică sunt în prim - planul structurilor specializate de ordine publică, astfel am apreciat nevoia analizei modului de desfăşurare a acestor categorii de adunări publice raportate la normele în vigoare. Am dorit să evidenţiez trăsăturile pe care trebuie să le îmbrace orice fel de adunare publică fie ea spontană ca un miting sau una organizată ca o manifestare cultura artistică sau religioasă. Cele două caracteristici, caracterul paşnic şi civilizat sunt obligatorii şi definitorii pentru ca adunarea publică să fie legală, cum de altfel si libertatea participanţilor este regăsită în cadrul legal.*

Cuvinte-cheie: *libertate, securitate naţională, siguranţă, parteneriat societate civilă - Jandarmerie, măsuri specifice de ordine publică.*

I. INTRODUCERE
ADUNĂRILE PUBLICE – GENERALITĂŢI ŞI CADRUL LEGAL

În România, fiecărui cetăţean cu drepturi şi libertăţi depline îi este conferit dreptul de a participa la orice adunare publică care nu încalcă bunele moravuri şi cadrul legal. În Constituţie este reglementat articolul 39 care evidenţiază limitele legale de desfăşurare a adunărilor publice, acestea ca să nu fie interzise trebuie să nu încalce ordinea publică, siguranţa naţională sau alte drepturi fundamentale ale cetăţenilor.

Reglementarea de bază legală specifică adunărilor publice în România este Legea 60/1991 privind organizarea şi desfăşurarea adunărilor publice. În cadrul acestei norme legale este abordat modul de organizare şi desfăşurare a adunărilor publice, reglementarea situaţiilor care constituie contravenţii respectiv infracţiuni, stabilind, printre altele, necesitatea unei notificări prealabile a autorităţilor locale cu privire la adunările planificate.

În normele legale care sunt în vigoare nu există o definiţie clară a adunărilor publice, dar este reglementată o înşiruire a categoriilor de adunări publice mitinguri, demonstraţii, manifestaţii, competiţii

sportive, procesiuni și altele asemenea[1]. O adunare publică este o întâlnire organizată de către cetățeni, organizații sau autorități pentru a discuta probleme de interes public, a exprima opinii, a protesta sau a susține cauze comune. Acestea pot include mitinguri, demonstrații, marșuri, întâlniri de informare sau evenimente de alt tip destinate să atragă atenția asupra unei teme sau probleme specifice.

Conform Dicționarului Explicativ al limbii române sunt date câteva definiții la ce înseamnă adunare, manifestație, manifestare și miting. Astfel, pentru o mai bună înțelegere a termenului de adunare publică sunt explicate următoarele noțiuni:

ADUNARE – întâlnirea mai multor persoane în scopul discutării unor probleme de interes general, grup format din aceste persoane;

– concentrarea unor ființe într-un singur loc[2]

MANIFESTAŢIE – demonstraţii de masă (pe slrăzile localităţii) ca dovadă a simpatiei sau a protestului faţă de un eveniment de interes general sau faţă de o persoană

MANIFESTARE – acţiunea de a (se) manifesta şi rezultatul ei, exteriorizare (prin vorbe, fapte, acţiuni) a gândurilor,sentimentelor cuiva;acţiune, fapt, prin care cineva sau ceva îşi manifestă existenţa, activitatea, realizarea, înfăptuirea[3]

MITING – adunare, manifestaţie publică cu caracter foarte larg, prilejuită de un eveniment politic sau social important[4].

Pe linie de notificare a autorităților, în cazul în care o adunare publică se dorește a fi organizată, organizatorii au obligația să anunțe autoritățile competente și anume primăria localității cu cel puțin 3 zile înainte de eveniment, pentru a asigura ordinea publică, securitatea și siguranța participanților. În cadrul cererii de organizare a adunărilor publice trebuie să existe unele elemente obligatorii care țin de organizarea acestora. Acestea sunt :

- denumirea sub care este cunoscut grupul organizator,
- scopul,
- locul,
- data,
- ora începerii și durata acțiunii,
- traseele de afluire și defluire,
- numărul aproximativ al participanților,
- persoanele împuternicite să asigure și să răspundă de măsurile de organizare,
- serviciile pe care le solicită din partea consiliului local, a poliției locale și jandarmeriei[5].

Ca în orice stat de drept care funcționează pe legi democratice sunt interzise acele adunări publice care pun în pericol funcționarea normală instituțiilor statului, securitatea națională, ordinea de drept, acelea care urmăresc crearea unei lovituri de stat, precum și cele care au caracteristici statelor totalitare și anume fasciste, comuniste sau cu caracter de terorism.

II. FESTIVALURILE DE MUZICĂ – ISTORIC ȘI APARIȚIE LA NIVEL MONDIAL ȘI EUROPEAN

Festivalurile, în funcție de semnificația lor de cultură, religie sau regiune au o tradiție îndelungată. Scopul acestora este de a reuni comunități și categorii de persoane pentru a celebra diverse momente ale vieții de la ritualuri religioase, tradiții culturale, artistice și muzicale.

Încă din Antichitate, principala semnificație a festivalurilor era cea realigioasă. În Grecia Antică acestea erau organizate pentru venerarea zeilor. Cele mai cunoscute erau Festivalul Panathenaic care era dedicat zeiței Atena, și Ludi sau Jocurile Olimpice, care erau festivaluri religioase în cinstea lui Zeus.

În Roma Antică, Saturnaliile erau închinate zeului Saturn și se organizau cu mari festivități, inclusiv mese abundente, jocuri și schimburi de daruri.

---

[1] LEGE nr. 60 din 23 septembrie 1991 (*republicată*) privind organizarea și desfășurarea adunărilor publice

[2] Dicționar Explicativ al limbii române, pag. 14, Ediția 1975

[3] Idem, pag. 521, Ediția 1975

[4] Idem, pag. 555, Ediția 1975

[5] LEGE nr. 60 din 23 septembrie 1991 (*republicată*) privind organizarea și desfășurarea adunărilor publice

Festivalurile egiptene, de asemenea și ele se organizau în cinstea zeilor și faraonilor vremii, cele mai cunoscute fiind Festivalul Opet sau Festivalul din Abydos, care celebrau renașterea zeului Osiris.

Festivalurile de muzică au început să apară cu preponderență în Epoca Modernă, alături de festivalurile de artă. Acestea exprimau cu adevărat forma lor artistică și divertisment mai ales în spațiul european.

În Austria, Festivalul de la Salzburg, înființat în 1920, era dedicat muzicii clasice, în special lucrărilor lui Mozart.

În Germania, este cunoscut Festivalul de la Bayreuth din 1876 de Richard Wagner. Acest festival era dedicat operelor lui Wagner și este unul dintre cele mai importante evenimente muzicale din lume.

În Secolul XX și XXI festivalurile de muzică au început să evolueze. Festivalul de la Glastonbury din Marea Britanie este unul dintre cele mai celebre festivaluri de muzică din lume, care a apărut în 1970 ca un mic festival de muzică și a devenit un fenomen global.

În SUA, Coachella, unul dintre cele mai renumite festivaluri de muzică, ce atrage tineri din întreaga lume, cu un amestec de muzică pop și electronică. Tot în SUA, Burning Man care este un festival alternativ de artă și cultură care se desfășoară în fiecare an în deșertul din Nevada. Este cunoscut pentru atmosfera sa unică și pentru construirea unei comunități atașate de festivalurile de muzică.

În epoca Contemporană și a Globalizării festivalurile de muzică au o vastă paletă de genuri muzicale, precum Electronic Dance Music, metal, hip-hop, jazz, rock și muzică world. Spre exemplu, în domeniul muzicii electronice, Tomorrowland, care a avut loc pentru prima dată în 2005 în Belgia, este o garanție de succes global, adunând sute de mii de tineri din întreaga lume.

În concluzie, festivalurile de muzică au evoluat de la evenimente minore în scop religios de celebrare a unor zeități sau cultural, la manifestări globale care influențează nu doar muzica, ci și alte domenii precum moda, arta, politica și cultura pop în general. Prin acestea se urmărește un rezultat final și anume de reuniune a diferitelor clase sociale sau categorii de comunități pentru promovarea diversității muzicale, artistice si culturale.

III. FESTIVALURILE DE MUZICĂ – OBIECTIV AL STRUCTURILOR DE ORDINE PUBLICĂ ÎN ROMÂNIA

România găzduiește o varietate de festivaluri de muzică, care acoperă multiple genuri, de la rock și electronică, la jazz și muzică clasică. Aceste evenimente atrag nu doar publicul local, ci și turiști din întreaga lume. Voi enumera câteva dintre cele mai importante festivaluri de muzică din România desfășurate în ultimii ani :

- Untold Festival, eveniment găzduit de autoritățile locale din Cluj-Napoca, desfășurat în luna august, fiind unul dintre cele mai de renume festivaluri din Europa ce atrage o mulțime de tineri din toate colțurile lumii, iar pe scenă sunt prezenți DJ-i și producători de renume internațional.
- Neversea, festival organizat pe plaja Modern din Constanța în luna iulie, fiind similar cu Untold. Se desfășoară pe litoralul Mării Negre, oferind o combinație de muzică electronică, petreceri pe plajă și un line-up impresionant de DJ și producători de renume.
- Summer Well, eveniment desfășurat în Buftea, Domeniul Știrbey în luna august. Este un festival mai mic decât Untold sau Electric Castle, dar se remarcă prin atmosfera sa relaxată și prin selecția de artiști. Este renumit pentru peisajul frumos și pentru vibe-ul de festival boutique.

Pe linie de asigurare și menținere a măsurilor specifice de ordine publică în contextul desfășurării unor astfel de festivaluri ce implică un public destul de numeros, efective din cadrul Ministerului Afacerilor Interne sunt prezente pentru îndeplinirea sarcinilor de serviciu și pentru crearea unui climat pașnic de siguranță națională.

Încă de la intrarea în țară, echipaje din cadrul Poliției de Frontieră împreună cu câini de serviciu ce detectează drogurile, verifică șoferii care intră în țară prin vamă. Polițiștii de frontieră sunt pregătiți să asigure un control eficient și operativ la intrarea în țară, dar și pentru detectarea substanțelor psiho-active. Alături de polițiștii de frontieră, care efectuează formalitățile de control și verifică autenticitatea documentelor de călătorie participă și echipajele canine ale Poliției de Frontieră. Acestea sunt formate din polițiști de frontieră și câini de serviciu specializați în detectarea

substanțelor interzise. Echipajele sunt prezente în permanență la misiunile de supraveghere și control la frontieră. În punctele de trecere a frontierei, polițiștii vor lua măsuri graduale și punctuale cu operativitate pentru ca timpul de așteptare să fie cât mai scurt, efectuându-se controlul de frontieră cât mai corespunzător cetățenilor români ai Uniunii Europene sau străini care intră în țară în perioada desfășurării acestor festivaluri din România.

Echipajele poliției rutiere ale Poliției naționale împreună cu reprezentanții din teritoriu ai Agenției Naționale Antidrog desfășoară acțiuni de tip Blocada pentru prevenirea și combaterea consumului de alcool, droguri și alte substanțe interzise. De asemenea, în compunerea acestor patrule sunt prezenți câini specializați în detectarea drogurilor, cât și pentru descurajarea sau intimidarea persoanelor care intenționează sau săvârșesc fapte antisociale. În dotarea patrulelor pedestre sau auto, polițiștii folosesc aparatele de depistare rapidă a consumului de alcool sau droguri.

Echipele de negociere din cadrul Poliției Române atenționează conducătorii auto cu privire la riscurile asociate consumului de substanțe interzise și le aduc la cunoștință informații utile despre efectele negative pe care drogurile le au asupra organismului. Aceste acțiuni desfășurate în contextul organizării de festivaluri în România sunt menite să prevină victimizarea cetățenilor prin evenimente rutiere produse pe fondul consumului de alcool, droguri și alte substanțe interzise în special a celor care călătoresc și intră în țară pentru a participa la astfel de festivaluri.

Pentru monitorizarea, prevenirea și gestionarea eventualelor situații de urgență în perimetrul zonei de desfășurare a festivalurilor sunt alocate posturi medicale avansate, puncte de prim – ajutor, autospeciale transport victime multiple, șenilate, târgi salvamont, autospeciale de stingere cu apă și spumă și ambarcațiuni CBRN. Toate aceste mijloace și materiale aduc o creștere a gradului de siguranță a desfășurării în bune condiții a festivalurilor de muzică.

Pe toată durata desfășurării festivalurilor sunt prezente patrule mixte în sistem integrat formate din jandarmi și polițiști, ce se deplasează pe un itinerariu stabilit conform planului de acțiune în sistem integrat. Prin intermediul acestor elemente de dispozitiv se dorește să se prevină derularea de fapte antisociale, iar prin comunicarea continuă cu spectatorii se creează un mediu de siguranță a ordinii și liniștii publice. Se acordă o atenție deosebită zonelor din imediata apropiere a desfășurării evenimentelor muzicale inclusiv zonelor de acces pentru fluidizarea traficului de persoane, prevenirea aglomerării și săvârșirea faptelor antisociale.

IV. CONCLUZII

Practica executării misiunilor de către forțele de ordine publică au reflectat faptul că desfășurarea unor astfel de evenimente de amploare cu un public numeros impune în mod obligatoriu prezența reprezentanților Ministerului Afacerilor Interne în teren pentru a fi în sprijinul cetățeanului și pentru a-l face să se simtă în siguranță. De fiecare dată se are în vedere apariția unor stări conflictuale sau de criză prin care să se perturbe buna organizare a manifestărilor cultural-artistice. Prin respectarea principiilor de legalitate și a comunicării permanente cu societatea civilă, se aplică tehnici de dialog și negociere cu spectatorii pentru o creștere a gradului de siguranță și securitate a acestora, în cele din urmă interacțiunea structură de ordine – cetățean să aibă doar rezultate pozitive.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

[1] **Constituția României**.

[2] **Legea nr. 60 din 23 septembrie 1991** (*republicată*) privind organizarea și desfășurarea adunărilor publice

[3] **Dicţionar Explicativ al limbii române**, Ediţia 1975

[4] **A Guide to the Sociology of Music** Supicic Ivo: **Music in Society**, 1987

FAKE NEWS ŞI PROPAGANDĂ

FAKE NEWS AND PROPAGANDA

Masterand CĂLIN Dan-Ion
Academia de Poliție "Alexandru Ioan Cuza Bucureşti"
dancalin228@gmail.com

Abstract (en): *Fake news influences and alters the way people perceive reality. The challenge of combating fake news lies in its ability to evade detection and capture attention of a growing number of individuals. It has the potential to alter the way reality is perceived, impact the reputation of institutions and organisations, and even pose a threat to national security by influencing perception of values and risks. Fake news has emerged as a significant vulnerability, with the potential to be exploited as part of hybrid warfare strategies.*
Keywords: *keyword; disinformation, deep fake, fake news, information war, propaganda.*

Abstract (ro): *Fake news influentează si alterează modul în care oamenii percep realitatea. O provocare majoră este combaterea ştirilor false şi cum acestea afectează un număr din ce în ce mai mare din populație. Fake news-ul afectează modalitatea în care instintuțiile de fortă ale statului sunt percepute şi pot reprezenta o amenințare la siguranța națională, de asemenea ştirile false pot fi parte dintr-un război hybrid.*
Cuvinte-cheie: *dezinformare, deep fake, fake news, război informațional, propagandă.*

I. INTRODUCERE

Termenul de "Fake news" este unul relativ nou şi relevant pentru zilele în care trăim, mai ales după pandemia Covid-19 și în momentul de față la granița României se află un conflict militar în desfășurare, ce a depășit puțin peste 1000 de zile la momentul scrierii acestui articol, și cel mai mare conflict militar ce se desfășoară în Europa după încheierea celui de Al Doilea Razboi Mondial.

Acest articol intenționează să ofere o analiză a fenomenului ştirilor false şi a efectelor acestuia asupra societății, democrației şi persoanelor care încearcă să îl folosească. Pentru a realiza acest lucru, este esențial să se înțeleagă contextul social și modul în care acest fenomen a câștigat teren.

În scrierile antice grecești și romane s-au găsit exemple de zvonuri și propagandă ceea ce sugerează că aceste tehnici au fost eficiente și când societățile umane nu dispuneau de răspândirea rapidă și în masă a informațiilor.

II. CE ESTE „FAKE NEWS"?

Fenomenul fake news este la fel de vechi precum sunt ştirile, doar că de-a lungul timpul i-au fost atribuite diferite denumiri - zvon, diversiune, dezinformare, propagandă. Însă este evident şi trebuie admis faptul că amploarea fenomenului şi dobândirea de multiple valențe (din punctul de vedere al obiectivelor) au avut trenduri ascendente odată cu dezvoltarea tehnologică şi diversificarea modalităţilor de comunicare în masă şi a canalelor de transmitere a datelor (trecerea de la exclusivitatea presei scrise/ tipărite la online media, blogging, reţele de socializare, videosharing sau vlogging). Fără o reglementare clară, fake news este interpretat drept o ştire complet falsă sau cu pasaje incomplete, respectiv parţial adevărate, lansată în scopul formării unor opinii eronate de către cei care o accesează. [1]

În cursul anului 2018, Comisia Europeană a iniţiat un demers privind stabilirea unui Cod de bune practici la nivelul UE privind combaterea dezinformării online, ca parte a unor acţiuni care au vizat securizarea spaţiului informaţional digital ce definea dezinformarea drept "o serie de informaţii

[1] https://www.sri.ro/assets/files/publicatii/awareness-fake-news.pdf

al căror caracter fals sau înşelător poate fi verificat, care sunt create, prezentate şi diseminate pentru a obţine un câştig economic sau pentru a induce publicul în eroare în mod deliberat şi care pot provoca un prejudiciu public". [2]

III. CARE ESTE LEGĂTURA DINTRE DEZINFORMARE, PROPAGANDĂ ȘI FAKE NEWS?

De observat este faptul că termenul "dezinformare" își are originea în limba rusă, în contextul Războiului Rece. Inițial, sovieticii l-au folosit pentru a denunța practicile "capitaliste" pe care le acuzau că urmăresc manipularea maselor. Ironia este că, în acest fel, ei au creat un instrument de propagandă extrem de eficient, anticipând și etichetând o practică pe care, ulterior, au adoptat-o și ei pe scară largă. [3]

Cuvântul dezinformare (*dezinformatsiya* în limba rusă) utilizat inițial în cadrul KGB pentru a desemna acțiuni deliberate de răspândire a informațiilor false menite să influențeze percepțiile adversarilor.

Faptul că sovieticii au acuzat mai întâi occidentul de manipulare, folosind termenul ca o formă de denunț moral, doar pentru a deveni ei înșiși practicieni ai „dezinformării", reflectă o strategie dublu tăioasă. Acest lucru demonstrează faptul că limbajul poate fi folosit ca un instrument ideologic, atât pentru a delegitima oponenții, cât și pentru a legitima propriile acțiuni.

Moștenirea acestui concept continuă să fie relevantă și astăzi, într-o epocă în care dezinformarea este utilizată pe scară largă de diverse guverne și grupuri politice pentru a destabiliza adversarii şi a influența opinia publică. Practicile de „dezinformare" rămân o parte integrantă a conflictelor hibride moderne.

Termenul a trecut în limba engleză *disinformation* unde Chambers Twentieth Century Dictionary, publicat la Londra, in 1972 definește dezinformarea ca fiind *deliberate leakage of tnisleading information* („scurgere deliberată de informaţii care induc în eroare"). Subliniază faptul că răspândirea de informații false nu este întâmplătoare, ci o acțiune planificată și cu scopul precis de a induce în eroare o categorie de persoane. Informația confidențială poate fi prezentată ca fiind obținută din surse sigure, pentru a-i conferi credibilitate.

În Franța a apărut în anul 1974, încărcat de semnificaţii politice intens orientate: *ignorance ou le public est tenu d'un probleme d'extreme gravite (cf. la folie nucleaire). Cela signifie egalement ne pas suffisiament eclairer l 'opinion sur des questions importantes* (ignoranţă în care e ţinut publicul cu privire la o problemă extrem de gravă, de ex. nebunia nucleară. Mai înseamnă de asemenea o insuficienţă de lămurire a opiniei publice asupra unor chestiuni importante - Grand, Pamard, Riverain, Les Nouveaux Mots dans le vent, Larousse). Graţie cuvântului *desinformation,* s-a lansat deja o anumită dezinformare. Cuvântul serveşte cauza, la fel ca în Uniunea Sovietică.

La ora actuală deși termenul "dezinformare" este folosit frecvent și are multiple definiții, există un consens general asupra faptului că se referă la difuzarea intenționată de informații false sau înșelătoare, cu scopul de a manipula. Înțelegerea acestei nuanțe este esențială pentru a naviga în peisajul informațional complex de astăzi.

Cuvântul propagandă apare pentru prima oară în 1689. Provine din expresia latină congregatio de propaganda fide, „congregaţie de propagare a credinţei".[4] De-a lungul timpului, conceptul de propagandă a evoluat semnificativ. Inițial, era asociat cu răspândirea unei idei sau a unei credințe într-un mod pozitiv, cu scopul de a converti oamenii. Cu timpul, termenul a căpătat o conotație mai negativă, fiind asociat cu manipulare, dezinformare și control al opiniei publice.

În forma sa cea mai eficientă, se îmbracă într-un haină de raționalitate. Argumentele prezentate par solide, datele par verificabile, iar concluziile par logice, dar această aparență este înșelătoare. Urmărește să ocolească gândirea critică și să apeleze direct la emoții, prejudecăți și credințe preconcepute. Ea exploatează vulnerabilitățile noastre cognitive și psihologice.

---

[2] https://www.sri.ro/assets/files/publicatii/awareness-fake-news.pdf

[3] **Vladimir Volkoff**, *Tratat de dezinformare,* ed. De la calul troian la internet, 1999, p.17.

[4] **Vladimir Volkoff**, *Tratat de dezinformare,* ed. De la calul troian la internet, 1999, p.18.

Pentru a-și atinge scopul, propaganda recurge la o varietate de tehnici, printre care: reducerea unor probleme complexe la clișee ușor de reținut, extinderea unor cazuri individuale la întregi categorii sociale, utilizarea de cuvinte încărcate emoțional, imagini puternice și povești care să stârnească sentimente de frică, mânie sau entuziasm, identificarea unui inamic extern sau intern pentru a uni oamenii în jurul unui scop comun, repetarea insistentă a unei idei până când aceasta devine o adevărată și incontestabilă,

Deoarece suntem ființe sociale, cu nevoi de apartenență și siguranță, propaganda exploatează aceste nevoi, oferind oamenilor un sentiment de identitate și apartenență la un grup, efectul de confirmare (tendința de a căuta informații care confirmă ceea ce credem deja) sau eroarea fundamentală de atribuire (tendința de a atribui comportamentul altora mai degrabă dispoziției lor decât situației), propaganda este mai eficientă atunci când este susținută de un context social favorabil, cum ar fi o criză economică, o instabilitate politică sau o amenințare externă. Propaganda este înșelătoare, dar nu este dezinformare.

Deși termenii „propagandă", „dezinformare" și „fake news" sunt adesea folosiți interschimbabil, există nuanțe subtile între ei, dar și multe asemănări. Toate aceste concepte au ca scop principal manipularea opiniei publice, fie că este vorba despre influențarea deciziilor politice, subminarea încrederii într-o instituție sau pur și simplu pentru a obține un profit. Indiferent de termen, scopul final este să prezinte informații false sau înșelătoare pentru a induce publicul în eroare și a-l determina să acționeze într-un anumit fel. Atât propaganda, cât și dezinformarea și fake news apelează la emoții precum frica, furia, ura sau entuziasmul pentru a-și atinge scopul și a câștiga teren. Se folosesc afirmații generale și absolute, fără a se ține cont de nuanțe sau excepții. Se încearcă unirea unui grup/ a unei societăți spre un scop comun.

Toate aceste concepte reprezintă o amenințare la adresa democrației și a societății în general. Este important să fim conștienți de aceste tactici și să dezvoltăm abilități de gândire critică pentru a putea identifica și combate dezinformarea.

IV. CUM ESTE FOLOSIT FAKE NEWS-UL ȘI DEZINFORMAREA ÎN RAZBOIUL HIBRID?

În războiul hibrid fake news-ul și dezinformarea au devenit instrumente esențiale. Conflictele moderne nu se mai desfășoară doar pe câmpul de luptă tradițional, ci și în sfera informațională. Se combină tactici militare, economice, cibernetice și informaționale pentru a atinge obiective strategice, iar manipularea informației joacă un rol crucial.

Pentru a justifica acțiuni militare sau pentru a discredita adversarul se diseminează informații false și se distorsionează adevărul pentru a crea o percepție falsă asupra realității. Se amplifică tensiunile sociale și diferențele de opinie pentru a împiedica cooperarea între grupuri sociale, iar pas important este subminarea credibilității instituțiilor publice, a mass-media și a experților, cu scopul de a eroda încrederea cetățenilor în guvern și în democrație.

Prin răspândirea de informații false despre evenimente critice, se poate crea panică și haos, ceea ce poate duce la paralizarea și demoralizarea societății.

Se poate crea conținut fals (poze, videoclipuri), care se propagă rapid și creează panică sau confuzie. Tehnologia deepfake permite crearea de videoclipuri extrem de realiste în care o persoană pare să spună sau să facă lucruri pe care nu le-a făcut niciodată. Pentru a fi mai ușor de crezut și de împărtășit, știrile false apelează adesea la emoții puternice, cum ar fi frica, ura sau mândria.

Rusia a folosit pe scară largă dezinformarea pentru a justifica invazia, pentru a denigra Ucraina și pentru a crea confuzie în rândul opiniei publice occidentale.

V. FAKE NEWS SI COVID-19

Un context social vulnerabil a fost reprezentat de Covid-19 (Corona Virus Desease, 19 reprezentând anul în care a fost raportat primul caz, 2019). Virusul SARS-CoV-2 a debutat în Wuhan, China în decembrie 2019 si a fost recunoscut ca un nou virus in ianuarie, 2020.

Se crede că pandemia a izbucnit de la o piață de fructe de mare, iar în presă se vehiculează că virusul a fost creat într-un laborator din Wuhan. Simptomele acestui virus sunt reprezentate de

stări de oboseală, tuse uscată, febră. Unele persoane pot fi infectate şi să prezinte simptome ameliorate, fără a fi nevoie de spitalizare. Toate categoriile de persoane sunt vulnerabile în a fi infectate, însă cele mai expuse la forme severe ale bolii şi la complicaţii sunt persoanele în etate, cu probleme de sănătate la nivelul plămânilor, inimii, cancer etc. . [5]

Primul impact pe care l-a avut declanşarea pandemiei a fost cel psihologic si ideea că oricand te poţi infecta şi vei fi obligat să stai în carantină, ori putem pierde pe cineva drag, Toate acestea conturează un sentiment de neîncredere în cei din jur, ruşine sau vinovăţie, stres şi paranoia.

S-a scos la iveală o problemă majoră a platformelor sociale şi anume răspândirea rapidă a dezinformării. Această situaţie a avut consecinţe semnificative asupra opiniei publice, a încrederii în instituţii şi, în unele cazuri, chiar asupra sănătăţii publice.

Pe reţelele de socializare, informaţiile pot deveni virale într-un timp foarte scurt, iar verificarea lor este adesea dificilă, algoritmii platformelor sociale sunt concepuţi pentru a maximiza interacţiunea utilizatorilor, ceea ce poate duce la promovarea conţinutului controversat sau fals, dar cu un număr mare de accesări într-un timp scurt şi care generează mai multe reacţii. Mulţi utilizatori nu au abilităţile necesare pentru a evalua critic informaţiile pe care le întâlnesc pe reţelele sociale.

Informaţiile false despre virus, vaccinuri sau măsurile de sănătate publică au erodat încrederea oamenilor în autorităţi şi în experţi.

Una dintre cele mai persistente şi dăunătoare dezinformări apărute în timpul pandemiei COVID-19 a fost legătura falsă între tehnologia 5G şivirus.. Această teorie a conspiraţiei a câştigat rapid teren pe reţelele sociale, alimentând temeri şi atacuri asupra infrastructurii 5G în diverse ţări.

VI. DEZINFORMAREA FOLOSITĂ CA ARMĂ DE SERVICIILE SECRETE

În U.RS.S dezinformarea a revenit ca sarcină serviciului special al partidului comunist. Acesta a purtat mai multe denumiri ca de exemplu: Ceka, G.P.U., N.K.V.D., şi începând cu data de 13 martie 1954 s-a numit K.G.B., *Komitet Gosudarstvennoi Beznopasnosti,* - Comitetul pentru Securitatea Statului. KG.B.-ul era constituit în esenţă din trei servicii, numite „direcţii principale": prima se ocupa de afacerile externe, a doua de securitatea internă, iar a treia păzea frontierele.

Prima direcţie principală conţinea Departamentul A (măsuri active de dezinformare) şi personalul folosit în cadrul acestui departament era cuprins între zece şi cincisprezece mii de persoane. Fondurile distribuite atingeau în perioada Razboiului Rece între douăzeci şi cinci de mii de dolari pe an ceea ce sugerează cât de mult s-a investit. [6]

Măsurile de dezinformare au fost folosite atât din partea blocului occidental, cât şi din partea celui comunist prin crearea de documente, fotografii sau înregistrări false pentru a acuza adversarul de activităţi ilegale, informaţiile false erau inserate în articole de presă, emisiuni radio sau televiziune pentru a induce în eroare publicul, serviciile secrete finanţau şi susţineau grupuri de opoziţie din ţările adversarului pentru a crea instabilitate şi a submina guvernele în funcţie, dezinformarea a îngreunat dialogul şi cooperarea între cele două blocuri, contribuind la prelungirea Războiului Rece.

VII. CUM DEPISTĂM FAKE NEWS-UL ŞI ŞTIRILE FALSE?

Gândirea critică şi investigativă joacă un rol esenţial în analizarea tonului unui articol şi în verificarea coerenţei dintre titlu şi conţinut, fiind important să abordăm cu scepticism materialele care promit senzaţionalul sau sunt redactate într-un stil alarmist.

Potenţiale semne pe care atunci când le întâlnim putem avea de a face cu fenomenul fake news:

1. Titluri senzaţionaliste sau alarmiste reprezentate de fraze şocante sau cuvinte precum „şocant", „incredibil", „nu vei crede ce a urmat".

2. Sursa dubioasă sau necunoscută, publicaţia este necunoscută, iar site-ul nu oferă informaţii despre autor sau editor.

3. Erori gramaticale şi ortografice.

---

[5] **Bostan Cristina Maria, Alexandru Maftei**, *Fenomenul fake news: mecanisme psihologice şi sociale*, ed. Institutul European, 2022.

[6] **Vladimir Volkoff**, *Tratat de dezinformare,* ed. De la calul troian la internet, 1999, p.90.

4. Imagini și videoclipuri scoase din context. Fotografiile sunt vechi, editate sau utilizate într-un alt context decât cel real.

5. Informații imposibil de verificat în sensul că pot nu fi găsite pe alte surse de încredere.

Pentru a ne feri de știri false, este esențial să adoptăm o atitudine sceptică și să analizăm în profunzime fiecare știre, punând la îndoială veridicitatea informațiilor și evaluând credibilitatea surselor.

VIII. CONCLUZII

În concluzie, fenomenul fake news și propaganda reprezintă o provocare semnificativă în societatea actuală, necesitând eforturi continue pentru a înțelege nu numai modul în care se răspândește, ci și cum evoluează în timp. Efectele sale sunt din ce în ce mai evidente și au potențialul de a influența profund diverse alegeri, inclusiv cele legate de politică, interacțiunile sociale și deciziile personale.

În fiecare zi, oamenii sunt inundați cu un torent de mesaje, iar fiabilitatea surselor de informare online se deteriorează, complicând și mai mult procesul de discernământ. Această problemă este exacerbată de algoritmii social media care tind să favorizeze conținutul provocator și încărcat emoțional, adesea în detrimentul informațiilor verificate și de încredere.

Psihologia din spatele știrilor false este complexă. Tendința de confirmare, îi fac pe indivizi mai predispuși să accepte informații false ca fiind adevărate. Distincția între realitate și ficțiune nu este întotdeauna simplă și este esențial să se promoveze educația mediatică și gândirea critică, permițând indivizilor să dezvolte abilitățile necesare pentru a evalua sursele de informații și a lua decizii în cunoștință de cauză.

În esență, rezolvarea problemei fake news necesită colaborarea guvernelor, a organizațiilor media, a instituțiilor de învățământ și a societății civile. Acest lucru trebuie făcut pentru a promova un peisaj informațional mai sănătos, care promovează adevărul și atenuează efectele dezinformării.

Este de datoria fiecăruia dintre noi să joace un rol esențial în acest demers, asumându-și responsabilitatea verificării informațiilor înainte de difuzarea lor, iar în acest fel, contribuim la dezvoltarea unei societăți mai informate, mai bine echipată pentru a face față provocărilor informaționale ale timpului nostru.

În viitorul apropiat considerăm faptul că in mediul online se va face dinstincția din ce în ce mai greu între informațiile adevărate/autentice și informațiile false/care au conținut alterat.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

[1] https://www.sri.ro/assets/files/publicatii/awareness-fake-news.pdf

[2] https://www.sri.ro/assets/files/publicatii/awareness-fake-news.pdf

[3] **Vladimir Volkoff**, *Tratat de dezinformare,* ed. De la calul troian la internet, 1999, p.17.

[4] **Vladimir Volkoff**, *Tratat de dezinformare,* ed. De la calul troian la internet, 1999, p.18.

[5] **Bostan Cristina Maria, Alexandru Maftei**, *Fenomenul fake news: mecanisme psihologice şi sociale,* ed. Institutul European, 2022.

[6] **Vladimir Volkoff**, *Tratat de dezinformare,* ed. De la calul troian la internet, 1999, p.90.

ACADEMIC INTEGRITY IN PUBLIC IMAGE FORMATION

INTEGRITATEA ACADEMICĂ ÎN FORMAREA IMAGINII PUBLICE

Masterand NICOLAE CĂTĂLIN CHELARU
Managementul cooperării polițienești internaționale,
Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza", București, Aleea Privighetorilor nr.1-3

***Abstract(en)**: Ethics - a desideratum of any society; an ideal of the student, the policeman of tomorrow and today, a desideratum of all those who ensure public order and safety.*

Ethics should not be just a challenge, should not be just a strategy, but should be the very end of every action and interaction that workers belonging to the public order and safety system will encounter in their daily life.

Why ethics in academia and how do we get to academic integrity? Because ethics in academia means debate, organized discussion, exchange of ideas, the possibility and opportunity to have an adversarial and reasoned discussion.

The formation of the public image does not necessarily imply that the system of public order and safety should be made up only of perfect people, because that would be utopian, but it does imply the need to have serious, responsible, balanced people of integrity, high moral standards and a great deal of common sense.

A lack of ethics can even lead to corruption, and codes of ethics are designed to help prevent and eliminate situations that could lead to corruption. Even if not covered by an act of corruption sanctioned by the Criminal Code or other criminal law, such an act could be seen as an act of corruption by others.

***Keywords:** ethics, integrity, policeman, student, university, common sense, corruption*

***Abstract(ro):** Etica – un deziderat al oricărei societăți; un ideal al studentului, al polițistului de mâine și de astăzi, un deziderat al tuturor celor care asigură ordinea și siguranța publică.*

Etica nu trebuie să fie doar o provocare, nu trebuie să fie doar o strategie, ci trebuie să reprezinte chiar finalul oricărei acțiuni și interacțiuni pe care lucrătorii aparținând sistemului de ordine și siguranță publică o vor întâlni în viața de zi cu zi.

De ce etică în mediul academic și cum ajungem la integritatea academică? Pentru că etica din mediul academic înseamnă dezbatere, dezbatere organizată, schimb de idei, posibilitatea și oportunitatea de a discuta în contradictoriu și argumentat.

Formarea imaginii publice nu presupune obligatoriu ca sistemul de ordine și siguranță publică să fie format doar din oameni perfecți pentru că acest lucru ar fi o utopie, dar implică nevoia de a avea în componență oameni serioși, responsabili, integri echilibrați, de înaltă ținută morală și cu foarte mult bun simț.

Lipsa eticii poate conduce chiar la apariția corupției, codurile etice având rolul de a contribui la prevenirea și înlăturarea situațiilor care ar putea conduce la generarea de acte de corupție. Chiar nesituîndu-se în sfera unui act de corupție sancționat de Codul penal sau de altă lege cu caracter penal, un asemenea act ar putea să fie privit ca pe un act de corupție de către alte persoane.

***Cuvinte – cheie:** etică, integritate, polițist, student, universitate, bun-simț, corupție*

I. INTRODUCERE

De ce trebuie să avem un comportament etic? *Bret Hart*[1] *spune: Dacă ai încredre și etică în muncă, poți realiza orice vis."*

Etica, asemenea altor mari domenii ale filosofiei, este o creație a vechii culturi grecești, domeniul acesteia fiind cercetarea problemelor de ordin moral încercând să elucideze răspunsuri la întrebări precum: ce este binele? ce este răul? cum trebuie să ne comportăm?

[1] https://andreigheorghe.ro/200-work-ethic-quotes-to-inspire-you-to-do-better-bgub/

Până în epoca moderna societățile au fost preponderent religioase, epocă în care explicația religioasă a predominat în comportamentul moral.

Ca urmare a scăderii interesului față de fenomenul religios începând cu secolul al XVIII-lea viziunea filosofului german Immanuel Kant a înlocuit explicația religioasă.

În fapt, Immanuel Kant este întemeietorul eticii deontologice. Kant considera că nu este adevărat că orice acțiune a omului urmărește un scop sau are la bază o cauză anterioară, voința omului fiind complet liberă și întotdeauna condusă de rațiune, de intelectul fiecărui individ.

Care este obiectul de studiu al eticii? Morala, deasemenea o ramură a domeniului filosofic numită „filosofie practică", și care este o disciplină a dialogului în care fiecare își exprimă propriile convingeri, punctele personale de vedere ascultând în același timp opiniile celorlalți. Morala cuprinde normele și principiile care reglementează relațiile umane, reprezentând un ansamblu de deprinderi, sentimente și convingeri, atitudini și mentalități, valori și idealuri.

„Etica academică este o ramură a eticii aplicate care are două componente principale. Prima, deontologia academică, vizează respectarea codurilor și normelor de etică specifice lumii academice, pe când cea de-a doua, anume integritatea academică, vizează internalizarea valorilor etice cardinale și dezvoltarea unui comportament etic habitual. Cu alte cuvinte, prima componentă vizează asigurarea respectării normelor etice *de frica sancțiunilor* și a *oprobiului public*, pe când cea de-a doua vizează dezvoltarea unei *conștiințe etice* și unor *sentimente etice* autentice."[2]

Prima componentă, deontologia, este un concept creat de filosoful englez Jeremy Bentham, având la bază conceptul de datorie morală, care înglobează deontologia academică.

A doua componentă, integritatea reprezintă chiar internalizarea valorilor morale prin intermediul educației, valori care trebuie să se reflecte în comportamentele și acțiunile fiecăruia dintre semenii noștri.

II. DEZBATEREA ACADEMICĂ

Dezbaterea organizată reprezintă cadrul institutional ce facilitează argumentarea pozițiilor și instituțiilor etice privitoare la o anumită problemă fiind esențială în lumea academică și nu numai.

Dezbaterea organizată reprezintă principalul instrument de stabilire a adevărului cel mai important fiind să nu mimăm dezbaterea ci să uzăm efectiv de acest instrument care conform „Truthmaker theory", orice adevăr este adevăr doar în baza unui argument foarte bine definit.

Un aspect foarte important este ca o universitate să permită, să accepte rolul dezbaterii, schimbul de idei, posibilitatea și oportunitatea de a discuta argumentat. De ce oportunitate? Pentru că astfel se pot emite nu doar opinii care nu pot fi dezbătute și care nu au nicio valoare. Aceste opinii nu trebuie să rămână doar simple enunțuri cu valoare de adevăr doar pentru cel care le emite.

Dezbaterea reală din mediul academic este și un real exercițiu de transparență, exercițiu care pentru a convinge opinia publică trebuie să nu fie făcut într-un mediu restrâns.

Toate acestea vor aduce un foarte mare câștig mediului universitar, iar dezbaterea trebuie să fie obiectivul fiecărei universități din țara noastră.

Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza", instituție de prestigiu formatoare nu doar de ofițeri de poliție ci și a unor oameni de înaltă valoare, trebuie să își fixeze ca principal obiectiv formarea de oameni disciplinați, educați, empatici, serioși, responsabili, integri, echilibrați, de înaltă ținută morală și cu foarte mult bun simț. Toate acestea înseamnă că formarea ofițerilor de poliție nu trebuie să se axeze doar pe componenta tehnică, ci trebuie să aibă ca scop formarea de oameni cu un profil moral solid.

Unde ar putea conduce lipsa dezbaterii ? Lipsa dezbaterii reale, a eticii, poate conduce chiar la apariția corupției, codurile etice având rolul de a contribui la prevenirea și înlăturarea situațiilor care ar putea conduce la generarea de acte de corupție. Chiar nesituîndu-se în sfera unui act de corupție sancționat de Codul penal sau de altă lege cu caracter penal, un asemenea act ar putea să fie privit ca pe un act de corupție de către alte persoane.

[2] Aslam, Moraru, Paraschiv – *Curs deontologie și integritate academică*, Universitatea Națională de Arte, București, 2018

III. DEONTOLOGIA ȘI INTEGRITATEA ÎN LUPTA ÎMPOTRIVA CORUPȚIEI

Ziaristul Mihai Eminescu scria acum peste un secol[3] : „*corupția e mijlocul cel mai lesnicios de a trăi în România…Nimic nu e mai periculos pentru conștiința unui popor decât privelișstea corupției și a nulității recompensate…. Această privelișste îi ia poporului încrederea în valoarea muncii și în siguranța înaintării prin merit. Dându-le zilnic exemplu că, fără a ști ceva și fără a fi muncit, cineva poate ajunge bogat și om cu vază… contagiul intelectual devine din endemic epidemic, trece de la restrânsul grup la grupuri din ce în ce mai numeroase de cetățeni.*"

Cu siguranță regăsim în cuvintele lui Mihai Eminescu foarte multe din situațiile care se întâmplă în zilele noastre și pare că timpul a rămas în loc. Dar cu toate acestea simțim că se fac eforturi constante pentru a scăpa de acest flagel, de acest spirit rău care desface la propriu societatea românească.

La fel trebuie să procedeze și Academia de Poliție ,, Alexandru Ioan Cuza", în sensul de a sancționa orice greșeală oricât de mică ar fi aceasta și oricât de neînsemnată ar părea. Nu puteam trece cu vederea încălcări ale regulamentelor, hotărârilor Senatului universitar, legilor, pentru că toate acestea se vor acumula, ajungând să afecteze structura comunității universitare.

Dacă fiecare dintre noi nu vom înțelege că într-o universitate trebuie acționat pentru a limita și neutraliza comportamentele negative, comportamentele deviante, atunci rolul instituției de a forma oameni de mare probitate va fi fost eșuat. Un instrument pe care universitatea îl are la îndemână este prevenția, evitând să se ajungă la sancțiune ca finalitate pe care nimeni nu ți-o dorește mai ales prin prisma faptului că la un moment dat nimeni nu are resursele legale necesare pentru a acoperi aceste abateri.

Tuturor trebuie să li se transmită explicit sau implicit că este bine să respecte regulile privindu-le din orice perspectivă și nu doar din cea sancționatorie, ci punând în aplicare și eventualele recompense.

În acest mod se va ajunge la acoperirea tuturor tentațiilor și excluderea celor care nu au sau care nu acceptă o educație solidă bazată pe deontologie și integritate.

De unde necesitatea unui cod etic? Poate acesta să combată corupția?

Este de notorietate că unul din rolurile unui cod etic este acela de a contribui la prevenirea și la înlăturarea situațiilor care ar putea genera corupție. În această situație nu este obligatoriu să fie săvârșită o infracțiune de corupție. În acest caz, orice conduită care nu se situează în zona infracțiunilor de corupție din Codul Penal sau legi speciale, ar putea să fie privită ca fiind un act de corupție, cum ar fi conduita care ar putrea avea ca rezultat obținerea oricărui avantaj necuvenit.

Chiar din sensul etimologic, cuvântul corupție provine din latinescul *corruptio,-onis,* care se traduce prin *„a strica, a rupe, a ruina",* putând fi înțeles ca „ceva ce rupe ritmul normal al unei activități", adică ceva care se situează în afara unui curs normal de desfășurare a unei activități.[4]

Ne întrebăm de multe ori cine trebuie să stabilească, dacă și cât de inflexibil ar trebui să fim într-o situație dată, în care doua sau mai multe norme etice intră în conflict? Cu siguranță nu există o soluție cu valabilitate generală, fiecare situație necesitând un răspuns care va vani adaptat la circumstanțele date. Nu este exclusă nici chiar încălcarea în mod deliberat anumite principii de etică, pentru a putea aplica principii de etică mult mai importante, dar toate acestea ar trebui să nu provină din teama de a nu fi sancționați disciplinar sau chiar penal.

IV. POLITEȚEA ȘI BUNA- CUVIINȚĂ – ATRIBUTE ALE MORALITĂȚII

Bunul-simț, buna-cuviință și comportamentul corect nu vor putea să fie separate de moralitate pentru că implicit o conduită frumoasă a unei persoane va fi întotdeauna și morală, iar ceea ce este moral face parte din frumosul vieții.[5]

Ce este politețea ? Cu siguranță una dintre definiții poate fi aceea că termenul de politețe cuprinde majoritatea regulilor corecte de comportament în societate, o ,, permanentă atenție

---

[3] https://www.curentul.info/actualitate/ziaristul-mihai-eminescu-despre-romania-fara-a-sti-ceva-cineva-poate-ajunge-om-cu-vaza/

[4] Ghineci C, *Etica profesiilor jurdice,* Editura Hamangiu – București, 2017, pag. 19

[5] Blidaru E, Enescu Ghe, *Reguli de politețe și conduită*, Editura Ministerului de Interne, Școala Militară pentru pregătirea subofițerilor de poliție – Câmpina,1992

acordată celor din jur , arta de a fi plăcute semenilor sau respectarea demnității tuturor, începând și terminând cu propria demnitate”[6]

Politețea se manifestă prin semen exterioare cât și prin ceea ce tine de manifestarea interioară a fiecărui individ, începând de la un simplu salut, la felul în care ieșim în public, comunicăm sau ne manifestăm eleganța și decența vestimentară.

Dar toată această disciplină trebuie înfăptuită respectându-se demnitatea umană.

De ce respectând demnitatea? Pentru că demnitatea arată valoarea, cinstea, meritele morale, gradul de prețuire ca și rangul atins de o persoană în cadrul societății; pentru că disciplina fără respectarea demnității umane nu va fi acceptată de absolut nimeni niciodată și nici nu va avea rezultatele scoantate generând dispreț total față de toate regulile.

V. CONCLUZII

Ce reprezintă intergritatea academică ?

Cu siguranță sinceritate.

Sinceritate față de noi înșine . Pr. Constantin Necula spune : „ Când îți lipsește sinceritatea, nu mai poți ieși din mediocritate.”[7]

Integritatea înseamnă foarmarea unor caractere puternice care oricând vor face față provocărilor și greutăților vieții . „ Natura creează puțini oameni curajoși; îi datorăm cel mai des educației și exercițiului.”[8]

Este necesar un cod etic? Cu siguranță este nevoie, mai ales în societatea actuală, când preocuparea pentru formarea interioară a omului nu mai este de mare interes. Unde ne-ar conduce lipsa acestor norme etice?

„Lipsa acestora duce la anarhie și la exersarea libertății în forma ei proastă”[9]. …iar asta se observă din ce în ce mai es în viața de zi cu zi!

„Ce este libertatea? O conștiință curată.” (Periandru din Corint, 666-586 î.Hr)

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

[1] Aslam,Moraru,Paraschiv – *Curs deontologie și integritate academică*, Universitatea Națională de Arte, București, 2018

[2] Blidaru E, Enescu Ghe, *Reguli de politețe și conduită*, Editura Ministerului de Interne, Școala Militară pentru pregătirea subofițerilor de poliție – Câmpina,1992

[3] Izdrăilă V- *Buna cuviință și comportamentul civilizat*, Editura Facla, Timișoara, 1988

[4] Machiavelli N, *Arta războiului*, Traducător Alexandru I. C-tin, Editura AnteCartea a VII-a, pag. 182

[5] Pr. Necula C-tin, *Cum să ieșim din mediocritate*, Editura Agnos, Sibiu, 2014, pag 12

[6] Ghineci C, *Etica profesiilor jurdice*, Editura Hamangiu – București, 2017

[7] https://andreigheorghe.ro/200-work-ethic-quotes-to-inspire-you-to-do-better-bgub/

[8]https://www.curentul.info/actualitate/ziaristul-mihai-eminescu-despre-romania-fara-a-sti-ceva-cineva-poate-ajunge-om-cu-vaza/

[6] Izdrăilă V- *Buna cuviință și comportamentul civilizat*, Editura Facla, Timișoara, 1988
[7] Pr. Necula C-tin, *Cum să ieșim din mediocritate*, Editura Agnos, Sibiu, 2014, pag 12
[8] Machiavelli N, *Arta războiului*, Traducător Alexandru I. C-tin, Editura AnteCartea a VII-a, pag. 182
[9] Pamfil L., în I. Copoeru, N. Szabo (coord.), Dileme morale, pag. 88

ANALIZA INFORMAȚIILOR DESCHISE PENTRU ORDINEA PUBLICĂ – TEHNICI DE OSINT ÎN SECURITATEA COTIDIANĂ

ANALYSIS OF OPEN-SOURCE INTELLIGENCE FOR PUBLIC ORDER – OSINT TECHNIQUES IN EVERYDAY SECURITY

Vittorio CIMMARRUSTI
Academia de Poliție « Alexandru Ioan Cuza »
cimmarrustivittorio11@gmail.com
Conf. univ. dr. Dragoș-Andrei IGNAT
Academia de Poliție « Alexandru Ioan Cuza »
daiso1453@yahoo.com

Abstract (en): *The use of OSINT (Open Source Intelligence) in public order provides security agencies with effective tools for collecting and analyzing information from open sources such as social media, public forums, and other online platforms. This approach is crucial for detecting and preventing everyday threats, including crime and cybersecurity risks. OSINT techniques like social media monitoring, geolocation, and image analysis allow for the identification of dangerous trends and the quick location of suspects. Additionally, dedicated tools such as Maltego and Shodan facilitate data relationship analysis and identification of infrastructure vulnerabilities. OSINT is also essential for combating misinformation in crisis situations, giving authorities the capacity to correct false information. Despite its benefits, OSINT poses challenges related to ethics and data validation, which must be managed responsibly.*

Keywords: *OSINT, information, public order, social media, open sources.*

Abstract (ro): *Utilizarea OSINT (Open Source Intelligence) în ordinea publică oferă agenților de securitate instrumente eficiente pentru colectarea și analiza informațiilor din surse deschise, precum rețelele sociale, forumurile publice și alte platforme online. Această abordare este crucială pentru detectarea și prevenirea amenințărilor cotidiene, inclusiv a criminalității și riscurilor cibernetice. Tehnicile OSINT, precum monitorizarea social media, geolocalizarea și analiza imaginilor, permit identificarea tendințelor periculoase și localizarea rapidă a suspecților. De asemenea, instrumentele dedicate, cum ar fi Maltego și Shodan, facilitează analiza relațiilor între date și identificarea vulnerabilităților infrastructurale. Totodată, OSINT este esențial pentru combaterea dezinformării în situații de criză, oferind autorităților capacitatea de a corecta informațiile false. Cu toate beneficiile sale, OSINT prezintă și provocări legate de etică și de validarea datelor, aspecte ce trebuie gestionate cu responsabilitate.*

Cuvinte-cheie: *OSINT, informație, ordine publică, social media, surse deschise.*

I. INTRODUCERE

Într-o lume tot mai interconectată, informațiile din surse deschise (OSINT – Open Source Intelligence) au devenit un instrument esențial pentru asigurarea ordinii publice și gestionarea securității cotidiene. **OSINT se referă la procesul de colectare și analiză a datelor disponibile public, inclusiv informații din rețele sociale, site-uri web, forumuri și alte surse deschise.** Această formă de inteligență, utilizată inițial în domeniul militar, și-a extins aplicabilitatea către sectorul public și agențiile de securitate, oferind soluții eficiente pentru identificarea și prevenirea amenințărilor.

Tema propusă este de actualitate prin prisma creșterii utilizării OSINT în combaterea criminalității și a amenințărilor globale, constituind o resursă valoroasă pentru securitate și menținerea ordinii publice. În practică, studiul tehnicilor OSINT contribuie la îmbunătățirea capacității instituțiilor publice și private de a analiza informații, de a anticipa riscuri și de a lua decizii informate. Motivația alegerii acestei teme rezidă tocmai în popularitatea pe care a dobândit-o acest

domeniu în diferite industrii, precum securitate cibernetică, intelligence, ordine publică – OSINT ridică întrebări importante legate de protecția datelor, respectarea drepturilor fundamentale și utilizarea responsabilă a informațiilor publice, iar explorarea acestor provocări este esențială pentru dezvoltarea unor bune practici.

Importanța OSINT rezidă în capacitatea sa de a oferi informații în timp real, contribuind la anticiparea riscurilor și la luarea unor decizii fundamentate. Tehnologiile moderne permit analiza unor volume mari de date, oferind detalii esențiale despre comportamente, locații și evenimente de interes. Cu toate acestea, utilizarea OSINT ridică și provocări semnificative, cum ar fi validarea informațiilor, respectarea confidențialității și gestionarea volumului imens de date.

Acest articol își propune să analizeze tehnicile și instrumentele OSINT utilizate în securitatea cotidiană, să identifice aplicațiile practice în ordinea publică și să discute provocările etice și tehnice asociate. Într-o eră în care tehnologia evoluează rapid, înțelegerea și valorificarea OSINT devin esențiale pentru instituțiile responsabile de securitatea publică.

II. OSINT: CONCEPT ȘI DEFINIȚII

OSINT (Open Source Intelligence) reprezintă procesul de colectare, analiză și interpretare a informațiilor disponibile public, din surse deschise, pentru a obține perspective valoroase în sprijinul luării deciziilor. Acest concept a apărut inițial în domeniul militar, fiind folosit pentru completarea informațiilor obținute din surse secrete, *precum HUMINT (Human Intelligence) sau SIGINT (Signals Intelligence)*. Astăzi, OSINT a devenit o resursă esențială pentru diverse domenii, inclusiv securitatea publică, investigațiile cibernetice și sectorul privat.

Sursele de informații deschise includ rețelele sociale, website-urile, articolele de presă, forumurile publice, datele guvernamentale disponibile și multe altele. Spre deosebire de metodele tradiționale de colectare a informațiilor, OSINT se bazează *exclusiv pe informații accesibile publicului larg*, ceea ce îl face mai transparent și, de multe ori, mai rapid de implementat.

Definiția OSINT se extinde la includerea tehnologiilor moderne care permit automatizarea procesului de colectare și analiză a datelor. De exemplu, instrumentele de căutare avansată și algoritmii de inteligență artificială ajută la procesarea unor volume mari de informații, identificând tipare și corelații greu de observat manual. OSINT contribuie astfel la detectarea amenințărilor, prevenirea incidentelor și sprijinirea proceselor decizionale.

Deși este o metodă extrem de valoroasă, OSINT ridică și întrebări legate de validitatea informațiilor colectate, confidențialitate și utilizarea etică a datelor. Totuși, prin respectarea cadrului legal și aplicarea unor practici riguroase, OSINT devine un instrument indispensabil în asigurarea securității cotidiene.

III. APLICAȚII OSINT PENTRU ORDINEA PUBLICĂ

OSINT oferă numeroase aplicații pentru asigurarea ordinii publice, fiind un instrument indispensabil pentru autorități și agențiile de securitate. **Utilizând informațiile colectate din surse deschise, OSINT ajută la identificarea riscurilor și la prevenirea incidentelor ce pot afecta siguranța comunităților.**

Una dintre cele mai importante aplicații ale OSINT este monitorizarea amenințărilor. Prin analiza datelor de pe rețelele sociale, forumuri publice și alte platforme online, autoritățile pot detecta planurile de proteste, actele de vandalism sau activitățile ilegale înainte ca acestea să escaladeze. De exemplu, un hashtag viral sau o postare publică despre un eveniment pot oferi indicii despre locații, participanți și scopul întâlnirilor, permițând o intervenție timpurie.

Un alt domeniu important îl reprezintă prevenirea criminalității. OSINT este folosit pentru a identifica profilurile persoanelor suspecte sau a grupurilor ce promovează activități ilegale, precum traficul de droguri, arme sau contrabandă. Analizând comportamentele și conexiunile online, autoritățile pot asocia rețelele infracționale, ceea ce ajută la coordonarea unor operațiuni țintite.

Un exemplu concret al utilizării OSINT este **monitorizarea activităților cibernetice.** Amenințările cibernetice, cum ar fi atacurile ransomware sau breșele de securitate, pot fi anticipate prin analiza informațiilor de pe Dark Web sau din baze de date publice. Instrumentele OSINT, precum Shodan**, ajută la identificarea dispozitivelor vulnerabile și la evaluarea riscurilor.**

De asemenea, *OSINT contribuie la gestionarea situațiilor de criză.* În cazul unor dezastre naturale sau atacuri teroriste, OSINT este utilizat pentru a colecta informații în timp real despre locații afectate, resurse necesare și coordonarea intervențiilor. Datele din rețelele sociale pot oferi o imagine rapidă a situației din teren, completând informațiile tradiționale și facilitând luarea deciziilor rapide.

Astfel, OSINT nu doar sprijină prevenirea incidentelor, ci și optimizează răspunsul autorităților, făcând din sursele deschise un aliat esențial în asigurarea siguranței publice.

IV. TEHNICI ȘI INSTRUMENTE OSINT ÎN SECURITATEA COTIDIANĂ

Tehnicile și instrumentele OSINT sunt esențiale pentru colectarea și analiza informațiilor în securitatea cotidiană. Acestea permit agenților de securitate să anticipeze amenințările și să gestioneze incidentele printr-o înțelegere mai profundă a datelor disponibile public. Diversitatea tehnicilor și a instrumentelor disponibile face din OSINT un instrument versatil și puternic pentru asigurarea ordinii publice.

Tehnici OSINT:

- **Monitorizarea rețelelor sociale** - Rețelele sociale sunt o sursă esențială pentru colectarea de informații în timp real. Prin analiza postărilor publice, a comentariilor și a hashtag-urilor relevante, autoritățile pot identifica evenimente de interes, locații strategice și persoane implicate în activități de risc. Monitorizarea în timp real a platformelor precum Twitter sau Instagram poate ajuta la detectarea rapidă a evenimentelor neașteptate.
- **Geolocalizarea și analiza geospațială** - Geolocalizarea implică utilizarea datelor de locație din imagini, videoclipuri și postări online pentru a identifica locațiile precise ale evenimentelor. Aceasta este completată de analiza geospațială, care integrează informații din hărți digitale și date satelitare pentru a oferi o perspectivă geografică asupra unei situații.
- **Analiza imaginilor și videoclipurilor** - Tehnicile de analiză vizuală, cum ar fi verificarea metadatelor sau utilizarea algoritmilor de recunoaștere facială, sunt folosite pentru a confirma autenticitatea și sursa conținutului media. Aceste tehnici ajută la validarea informațiilor și la evitarea răspândirii dezinformării.
- **Web scraping și utilizarea API-urilor** - Web scraping-ul permite colectarea automată de date de pe website-uri, iar API-urile oferă acces direct la datele din platformele online, cum ar fi Twitter sau Reddit. Aceste tehnici sunt folosite pentru a analiza tendințele și pentru a colecta informații relevante în mod eficient.

Instrumente OSINT:

- **Maltego** - Maltego este un instrument de vizualizare a relațiilor dintre diferite entități, cum ar fi persoane, organizații sau locații. Este utilizat pentru a analiza conexiunile complexe și pentru a identifica rețele de interes în cadrul investigațiilor.
- **Shodan** - Shodan este un motor de căutare pentru dispozitivele conectate la Internet, cum ar fi camerele de supraveghere și serverele. Acesta este utilizat pentru identificarea vulnerabilităților în infrastructura cibernetică.
- **Google Dorks** - Google Dorks este o tehnică de căutare avansată care exploatează operatorii Google pentru a găsi informații ascunse, cum ar fi documente, baze de date sau fișiere sensibile expuse din greșeală pe Internet.
- **Cuckoo Sandbox** - Cuckoo Sandbox este un instrument folosit pentru analiza fișierelor suspecte într-un mediu virtual. Este util pentru detectarea malware-ului și evaluarea riscurilor asociate fișierelor descărcate.

Utilizarea tehnicilor și instrumentelor OSINT permite autorităților să colecteze rapid date relevante, să le analizeze și să le utilizeze pentru a lua decizii informate. Fie că este vorba despre prevenirea criminalității, gestionarea situațiilor de criză sau protecția infrastructurii critice, OSINT reprezintă un pilon esențial al securității moderne.

Pe măsură ce volumul de informații accesibile public crește, tehnologiile OSINT devin tot mai avansate, iar capacitatea de a analiza datele în timp real devine crucială. Investițiile în formarea personalului și dezvoltarea de noi instrumente sunt esențiale pentru a maximiza potențialul OSINT în securitatea cotidiană.

V. CAZURI ȘI EXEMPLE PRACTICE

OSINT (Open Source Intelligence) a demonstrat în numeroase rânduri eficiența sa în sprijinirea autorităților pentru menținerea ordinii publice și prevenirea incidentelor. Prin colectarea și analiza informațiilor din surse deschise, agențiile de securitate pot obține date esențiale în timp real, permițând intervenții rapide și informate. Această secțiune prezintă câteva cazuri practice care evidențiază aplicabilitatea OSINT în diverse scenarii.

1. Monitorizarea protestelor și a manifestărilor publice: Un exemplu de succes al utilizării OSINT este *analiza postărilor de pe rețelele sociale pentru anticiparea protestelor sau a manifestărilor violente*. În timpul unei serii de demonstrații recente, autoritățile au monitorizat hashtag-uri specifice și grupuri publice de pe Facebook, identificând locații de întâlnire și numărul estimat de participanți. Aceasta a permis pregătirea unei reacții rapide și alocarea eficientă a resurselor pentru prevenirea escaladării violențelor.

2. Combaterea criminalității cibernetice: OSINT este folosit frecvent *pentru a detecta și contracara amenințările cibernetice*. De exemplu, analiza activităților de pe forumurile Dark Web a permis identificarea unui grup de hackeri care planificau un atac asupra unei instituții financiare. Prin urmărirea conversațiilor și colectarea datelor publice disponibile, autoritățile au reușit să blocheze atacul și să protejeze infrastructura critică.

3. Identificarea suspecților prin analiza imaginilor: În timpul unei anchete privind vandalismul în spații publice, autoritățile au folosit OSINT *pentru a analiza imagini și videoclipuri postate de martori pe rețelele sociale*. Utilizând tehnici de recunoaștere facială și analiză a fundalului, anchetatorii au identificat suspecții și au reconstituit traseul acestora, conducând la arestări rapide.

4. Gestionarea situațiilor de urgență: În urma unui dezastru natural, OSINT a fost utilizat *pentru a colecta informații despre zonele afectate prin monitorizarea postărilor de pe Twitter și alte platforme*. Autoritățile au putut identifica rapid locațiile care necesitau intervenții urgente, reducând astfel timpul de reacție și salvând vieți.

Aceste cazuri demonstrează impactul semnificativ al OSINT în prevenirea și gestionarea crizelor. Prin utilizarea corespunzătoare a datelor din surse deschise, agențiile de securitate pot îmbunătăți considerabil eficiența operațiunilor lor.

VI. PROVOCĂRI ȘI LIMITĂRI ALE OSINT

Deși OSINT (Open Source Intelligence) oferă numeroase avantaje pentru asigurarea securității și prevenirea amenințărilor, această metodă prezintă și o serie de provocări și limitări care trebuie abordate cu atenție. Utilizarea eficientă a OSINT depinde de gestionarea acestor aspecte critice:

A. Provocările legale și etice

Unul dintre cele mai importante obstacole în utilizarea OSINT îl reprezintă *respectarea confidențialității și a reglementărilor privind protecția datelor*. Monitorizarea activităților publice, cum ar fi postările pe rețelele sociale, poate ridica probleme legate de dreptul la viață privată. Agențiile de securitate trebuie să respecte legislația în vigoare și să adopte practici etice pentru a evita abuzurile.

B. Dezinformarea și validitatea surselor

Informațiile din surse deschise sunt adesea incomplete sau manipulate, ceea ce crește riscul de dezinformare. Validarea surselor și verificarea datelor necesită timp și resurse, iar deciziile bazate pe informații incorecte pot conduce la rezultate eronate sau chiar la eșecuri operaționale.

C. Volumul mare de date

Un alt obstacol major este *gestionarea volumului uriaș de informații disponibile online*. Agențiile de securitate trebuie să identifice rapid informațiile relevante dintr-un ocean de date nesemnificative, ceea ce necesită instrumente avansate de filtrare și analiză, precum și personal calificat.

D. Limitări tehnologice

OSINT se bazează pe tehnologii moderne, însă nu toate organizațiile dispun de infrastructura necesară pentru a analiza în timp real datele colectate. Instrumentele utilizate trebuie să fie actualizate constant pentru a ține pasul cu noile tehnologii și amenințări emergente.

E. Lipsa standardizării

Utilizarea OSINT variază între organizații și jurisdicții, ceea ce poate duce la inconsistențe în procesarea și utilizarea datelor. Un cadru standardizat și interoperabil ar facilita colaborarea internațională și ar îmbunătăți eficiența operațională.

Cu toate că aceste provocări sunt semnificative, ele **pot fi depășite prin adoptarea unor politici clare, investiții în formarea personalului și implementarea unor tehnologii avansate.** Gestionarea responsabilă a limitărilor OSINT este esențială pentru maximizarea impactului său pozitiv.

VII. CONCLUZII ȘI PERSPECTIVE DE VIITOR

OSINT (Open Source Intelligence) s-a dovedit a fi un instrument esențial în asigurarea securității publice și gestionarea riscurilor cotidiene. Prin utilizarea tehnicilor și instrumentelor descrise, autoritățile pot colecta și analiza rapid date relevante din surse deschise, contribuind la prevenirea criminalității, combaterea dezinformării și gestionarea situațiilor de criză. Aplicabilitatea OSINT este vastă, de la monitorizarea rețelelor sociale și analiza geospațială, până la utilizarea unor instrumente avansate precum Maltego sau Shodan.

Cu toate acestea, OSINT prezintă provocări semnificative, inclusiv gestionarea volumului mare de date, validitatea informațiilor și respectarea reglementărilor legale și etice**. Pentru a valorifica pe deplin potențialul OSINT, este necesară o investiție constantă în tehnologii avansate, instruirea personalului și dezvoltarea unor cadre standardizate pentru utilizarea responsabilă a informațiilor colectate.**

Privind spre viitor, perspectivele pentru OSINT sunt promițătoare. *Progresul în domeniul inteligenței artificiale și al învățării automate poate spori semnificativ capacitatea de analiză și automatizare a procesului OSINT. De asemenea, colaborarea internațională și schimbul de bune practici între agențiile de securitate pot îmbunătăți eficiența și acuratețea operațiunilor bazate pe OSINT.*

Într-o lume caracterizată de interconectivitate și schimbări rapide, OSINT va continua să joace un rol vital în menținerea securității publice. Prin abordarea provocărilor actuale și adoptarea inovațiilor tehnologice, OSINT poate deveni un pilon fundamental în strategia globală de securitate.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

[1] **Jerry H., Ratcliffe,** *Intelligence-Led Policing: Principles and Practice*, Editura Routledge, New York, 2022;

[2] **Kevin, Mitnik, William L. Simon,** *Ghost in the Wires: My Adventures as the World's Most Wanted Hacker*, Editura Little, Brown and Company, New York, 2011;

[3] **Mark M., Lowenthal,** *Intelligence: From Secrets to Policy*, Editura CQ Press, Washington, 2019;

[4] **Michael, Bazzell**, *Open Source Intelligence Techniques: Resources for Searching and Analyzing Online Information,* publicată independent, 2021;

[5] **Nadezhda, Purtova,** *The Law of Everything: Broad Concept of Personal Data and Future of EU Data Protection Law,* Editura Informa UK Limited (Taylor&Francis Group), Londra, 2018.

PERSPECTIVE ȘI TENDINȚE ÎN FORMAREA CONTINUĂ ÎN DOMENIUL APLICĂRII LEGII LA NIVELUL UNIUNII EUROPENE. MANDATULUI AGENȚIILOR ȘI INSTITUȚIILOR UE RESPONSABILE DE PREGĂTIREA DIN DOMENIUL JUSTIȚIEI ȘI AFACERILOR INTERNE.

LAW ENFORCEMENT LIFELONG TRAINING PERSPECTIVES AND TRENDS AT EUROPEAN UNION LEVEL. MANDATE OF EU AGENCIES AND INSTITUTIONS RESPONSIBLE FOR TRAINING IN THE JUSTICE AND HOME AFFAIRS AREA

dr. Iulian Coman[1]

Abstract(ro): *Fiecare stat membru al Uniunii Europene este responsabil pentru educarea și formarea personalului responsabil cu aplicarea legii, dar este la latitudinea agențiilor și instituțiilor europene să abordeze aspectele transfrontaliere și internaționale ale formării, punând la dispoziția tuturor omologilor naționali expertiza națională, cele mai bune practici și contracararea amenințărilor emergente. Conform unui studi Eurostat din 2022, numai 11.9% din populația adultă UE cu vârsta curpinsă între 25 și 64 de ani, au participant la un curs sau altă formă de pregătire în ultimele patru luni.*[2] *O analiză actualizată pentru nivelul de pregătire ar putea îmbunătăți participarea la programe de formare, prin crearea unor programe adecvate și imediat necesare forțelor de aplicare a legii.*

Cuvinte cheie: *pregătire în UE, amenințări emergente, mandat legal, aplicare a legii, nevoi de formare.*

Abstract(en): *Every Member State of the European Union is responsible for the education and training of their law enforcement officials, but it's up to the European Agencies and Institutions to tackle the cross-border and international aspects of the training, bringing national expertise, best practices and countering of emerging threats available for all the national counterparts. According to a 2022 Eurostat study, only 11.9% of the EU adult population aged 25-64 have attended a course or other form of training in the last four months. An updated training needs analysis could improve participation in training programs by creating appropriate and immediately needed programs for law enforcement forces.*

Keywords: *EU training, emerging threats, legal mandate, law enforcement, training needs*

INTRODUCERE

Pentru a putea avea o perspectivă general asupra pregătirii pentru sistemul de Justiție și Afaceri Interne din Uniunea Europeană, trebuie să ne raportăm mai întâi la instituțiile care realizează o analiză a acestor nevoi, care pot reprezenta un deficit în nivelul de cunoștințe al persoanelor țintă și oportunitate în dezvoltarea unor abilități și calificări noi.[3]

Analiza nevoilor de pregătire pentru organele de aplicare a legii, la nivel European, este efectuată de mai multe instituții, de obicei împărțite pe grupuri țintă, care sunt în strânsă legătură cu mandatul lor legal: Agenția Uniunii Europene pentru Pregătire în Materie de Aplicare a Legii (CEPOL), Agenția Uniunii Europene pentru Cooperare în Materie de Aplicare a Legii (Europol), Agenția Europeană pentru Gestionarea Operațională a Sistemelor Informatice la Scară Largă, în

[1] Informațiile și punctele de vedere expuse în acest articol aparțin autorului și nu reflectă neapărat opinia oficială a Instituțiilor analizate in context/ the information and views set out in this article are those of the author and do not necessarily reflect the official opinion of the Institution analysed in the context

[2] Sursă online: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Adult_learning_statistics, consultată la data de 01 martie 2024

[3] T. Garavan, C. Hogan, A. Cahir-O'Donnell. Identifying and Prioritising Learning & Development Needs : (Learning & Development in Organisations Series #5). Oak Tree Press; 2020, p. 16, sursă online: https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=e000xww&AN=2893140&site=eds-live, accesată la data de 01 martie 2024

Spațiul de Libertate, Securitate și Justiție (eu-LISA),[4] sau Agenția Uniunii Europene pentru Azil (EUAA).

Plecând de la ipoteza că există o discontinuitate în ceea ce privește coordonarea pregătirii la nivel european, am analizat în continuare două dintre agențiile europene, CEPOL și Europol, care cooperează pentru realizarea obiectivelor de pregătire pentru forțele de aplicare a legii la nivel european, prin analiza nevoilor de pregătire și amenințărilor emergente, și prin implementarea programelor de pregătire pe diferite domenii de aplicare a legii.

1. AGENȚIA UNIUNII EUROPENE PENTRU PREGĂTIRE ÎN MATERIE DE APLICARE A LEGII

CEPOL, Agenția Uniunii Europene pentru Formare în Materie de Aplicare a Legii, este una dintre agențiile pilon când vine vorba de pregătire la nivel European pentru forțele de aplicare a legii. Cu o istorie de peste 24 de ani, CEPOL își propune să ofere pregătire continuă și dezvoltare profesională pentru reprezentanții statelor membre din domeniul justiției și afacerilor interne, prin organizarea și coordonarea programelor de pregătire, seminarii și schimburi de experiență.

Rolul esențial al CEPOL constă în asigurarea că polițiștii din toate statele membre ale UE sunt echipați cu abilitățile și cunoștințele necesare pentru a răspunde provocărilor din ce în ce mai complexe ale securității și criminalității transfrontaliere. Prin intermediul mandatului său, CEPOL facilitează colaborarea și schimbul de bune practici între polițiști, polițiști de frontieră, procurori sau vameși din întreaga Uniune Europeană, contribuind astfel la consolidarea cooperării transfrontaliere și a capacității de răspuns la amenințări comune, priorități ale ciclului EMPACT, precum terorismul, criminalitatea cibernetică și traficul de droguri, dar și dezvoltarea cunoștințelor în materie de ordine publică, drepturi fundamentale sau tehnici criminalistice.

În 2022, Consiliul de Administrație al CEPOL a adoptat noua strategie a Agenției pentru perioada 2023 -2027, care cuprinde patru Obiective principale[5] :

1. CEPOL va deveni centrul Uniunii Europene pentru formarea în domeniul aplicării legii prin furnizarea unei baze strategice pentru identificarea și determinarea priorităților în formarea pentru aplicarea legii în Uniunea Europeană, dezvoltarea coordonării între instituțiile de pregătire naționale și furnizarea celor mai recente cercetări în materie de inovație, consolidarea. De asemenea acest obiectiv este dedicat și țărilor partenere non-UE, prin consolidarea capacității lor operaționale, pentru prevenirea și combaterea criminalității organizate;

2. CEPOL va fi promotorul unei culturi comune a aplicării legii în UE prin intermediul formării, asigurând pregătire de înaltă calitate, prin aplicarea de soluții inovative și folosirea metodei de învățare prin cascadă;

3. CEPOL va dezvolta programe de pregătire acreditate, prin crearea unei platforme de acreditare pentru pregătirea pentru forțele de aplicare a legii și dezvoltarea Cadrului de calificări sectoriale.

4. Agenția va excela din punct de vedere administrativ prin optimizarea managementului resurselor, infrastructurii și consolidarea vizibilității prin relații externe și comunicare.

La sfârșitul anului 2023, CEPOL a publicat Evaluarea Intermediară a Evaluării Strategice a Nevoilor de Formare din Uniunea Europeană (EU-STNA) pentru perioada 2022 – 2025, pentru a reevalua principalele lipsuri de capabilități ale personalului din domeniul de aplicare a legii. În comparație cu 2021, când a fost publicat EU-STNA, putem scoate în evidență o creștere a necesităților de pregătire în domeniile traficului de droguri și traficului de migranți, cu focus asupra rețelelor infracționale, investigațiilor economice și parteneriatului cu țările non-UE.[6]

[4] I.Coman, N.Alexa, EU Law Enforcement Training Needs on Digital Skills and the Use of New Technologies, European Law Enforcement Research Bulletin, (6), 2022, p.67, sursă online: https://bulletin.cepol.europa.eu/index.php/bulletin/article/view/561, consultată la data de 01 martie 2024

[5] CEPOL, Annex to Management Board Decision 15/2022/MB, CEPOL New Strategy 2023-2027, pp.12-18, sursă online: https://www.cepol.europa.eu/documents/annex-management-board-decision-15-2022-mb, consultată la data de 02 martie 2024

[6] CEPOL, Mid-Term Review of the EU-STNA 2022-2025, Budapest, 2023, pp.21-23, sursă online: https://www.cepol.europa.eu/documents/mid-term-review-eu-stna-2022-2025, accesată la data de 02 martie 2024

Analizând strategia curentă a CEPOL, ultimul mandat care a fost aprobat în 2015, activitățile care sunt promovate de Agenție începând cu anul 2023 și peisajul de securitate European (cu amenințările hibride, creșterea traficului de migranți etc.) putem anticipa o reevaluare a mandatului legal. Întărirea mandatului Agenției CEPOL, poate aduce mai multă credibilitate pregătirii polițienești la nivelul Uniunii Europene și posibilitatea de a contracara mult mai eficient lacunele și amenințările emergente, într-o manieră uniformă și coordonată.

2. AGENȚIA UNIUNII EUROPENE PENTRU COOPERARE ÎN MATERIE DE APLICARE A LEGII

Mandatul Europol din 2016 a fost reînnoit în 2022 pentru a întări prerogativele agenției în suportul pe care îl oferă Statelor Membre, în special în zona de cercetare, inovare, sprijin pentru investigații criminale, cooperare cu parteneri privați sau drepturile fundamentale ale omului.[7] Pregătirea pentru polițiștii din Uniunea Europeană se numără printre sarcinile Europol, având sprijinul și coordonarea cu CEPOL.

În 2023, Comisia Europeană publică o propunere pentru modificarea Regulamentului (UE) 2016/794, cu privire la mandatul Europol, aducând în prim plan prevenirea și combaterea traficului ilegal de persoane și migranți. Agenția va putea avea un Centru european de combatere a introducerii ilegale de migranți, compus din reprezentanți, ofițeri de legătură ai statelor membre, delegați ai Eurojust și Frontex[8], dar și reprezentanți implicați în cadrul platformei multidisciplinare europene împotriva amenințărilor infracționale – EMPACT.[9]

Analizând propunerea Comisiei cu privire la înființarea în cadrul Europol al unui Centru european de combatere a introducerii ilegale de migranți, am concluzionat că Agenția se află într-un trend ascendent, în plină dezvoltare care va avea impact asupra sarcinilor operaționale ale Europol, prin coordonarea, organizarea și desfășurarea anchetelor, dar și asupra pregătirii de specialitate la nivel European.

Un document strategic important care stă la baza Analizei CEPOL – EU-STNA este Evaluarea amenințării pe care o reprezintă formele grave de criminalitate și criminalitatea organizată în UE – EU SOCTA al Europol. Documentul a fost publicat în 2021 și conține recomandări și analize cu privire la amenințările actuale, oferind totodată o imagine de ansamblu asupra complexității rețelelor criminale. Analiza intermediară a SOCTA din 2023, va putea reîntări nivelul de conștientizare asupra amenințărilor, dar va putea pune și bazele programelor de pregătire pentru perioada 2024 -2025.

CONCLUZII

Coordonarea pregătirii la nivel european trebuie să se facă sistematic, prin cooperarea tuturor actorilor relevanți, agenții europene, statele membre și Comisia Europeană. Am analizat anterior mandatele CEPOL și EUROPOL, de unde putem afirma că nevoia de întărire a bazei legale persistă pentru ambele agenții și măsuri trebuie luate cât mai rapid pentru a putea face față amenințărilor actuale. Pregătirea coordonată prin intermediul CEPOL ar putea fi soluția optimă pentru alinierea programelor de pregătire europene, iar EUROPOL poate avea un rol foarte important în identificarea amenințărilor și nevoilor într-un timp relativ scurt.

---

[7] Regulamentul (UE) 2016/794 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 mai 2016 privind Agenția Uniunii Europene pentru Cooperare în Materie de Aplicare a Legii (Europol) și de înlocuire și de abrogare a Deciziilor 2009/371/JAI, 2009/934/JAI, 2009/935/JAI, 2009/936/JAI și 2009/968/JAI ale Consiliului, modificat prin Regulamentul (UE) 2022/991 al Parlamentului European și al Consiliului din 8 iunie 2022, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene din 27 iunie 2022

8 Acronim pentru the European Border and Coast Guard Agency

9 Comisia Europeană, Propunere de Regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind consolidarea cooperării polițienești în ceea ce privește prevenirea, depistarea și investigarea introducerii ilegale de migranți și a traficului de persoane, precum și privind consolidarea sprijinului acordat de Europol pentru prevenirea și combaterea unor astfel de infracțiuni și de modificare a Regulamentului (UE) 2016/794, Bruxelles, 28 noiembrie 2023, pp. 20-24

BIBLIOGRAFIE

1. I.Coman, N.Alexa, EU Law Enforcement Training Needs on Digital Skills and the Use of New Technologies, European Law Enforcement Research Bulletin, (6), 2022,

2. Comisia Europeană, Propunere de Regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind consolidarea cooperării polițienești în ceea ce privește prevenirea, depistarea și investigarea introducerii ilegale de migranți și a traficului de persoane, precum și privind consolidarea sprijinului acordat de Europol pentru prevenirea și combaterea unor astfel de infracțiuni și de modificare a Regulamentului (UE) 2016/794, Bruxelles, 28 noiembrie 2023

3. Regulamentul (UE) 2016/794 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 mai 2016 privind Agenția Uniunii Europene pentru Cooperare în Materie de Aplicare a Legii (Europol) și de înlocuire și de abrogare a Deciziilor 2009/371/JAI, 2009/934/JAI, 2009/935/JAI, 2009/936/JAI și 2009/968/JAI ale Consiliului, modificat prin Regulamentul (UE) 2022/991 al Parlamentului European și al Consiliului din 8 iunie 2022, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene din 27 iunie 2022

4. Sursă online: https://www.cepol.europa.eu/documents/annex-management-board-decision-15-2022-mb

5. Sursă online: https://www.cepol.europa.eu/documents/mid-term-review-eu-stna-2022-2025

6. Sursă online: https://ec.europa.eu/eurostat/statisticsexplained/index.php?title=Adult_learning_statistics

7. T. Garavan, C. Hogan, A. Cahir-O'Donnell. Identifying and Prioritising Learning & Development Needs : (Learning & Development in Organisations Series #5). Oak Tree Press; 2020,

MECANISME ȘI TEHNICI DE NEGOCIERE APLICATE DE JANDARMERIA ROMÂNĂ ÎN SITUAȚII DE CRIZĂ

NEGOTIATION MECHANISMS AND TECHNIQUES APPLIED BY THE ROMANIAN GENDARMERIE IN CRISIS SITUATIONS

Slt. CONSTANTIN Iulian-Valentin
Academia de Poliție "Alexandru Ioan Cuza", București, Aleea Privighetorilor nr. 1A, sector 1
iulianconstantin930@yahoo.com

Abstract: *Acest articol analizează tehnicile de negociere aplicate de Jandarmeria Română în situații de criză, unde obiectivul principal este reducerea conflictelor și protejarea vieților. Negocierea în astfel de contexte implică o combinație de comunicare empatică, ascultare activă, inteligență emoțională și tehnici de influență psihologică, toate adaptate specificului socio-cultural românesc. Metodele sunt concepute pentru a construi încrederea și a obține cooperarea din partea persoanelor implicate în crize complexe, cum ar fi protestele violente sau luările de ostatici. Articolul explorează atât cadrul teoretic al negocierii, cât și exemple ipotetice de aplicare practică, subliniind rolul esențial al pregătirii și antrenamentului specific pentru negociatorii din cadrul Jandarmeriei. Aceste mecanisme contribuie semnificativ la gestionarea eficientă și non-violentă a situațiilor de criză, fiind esențiale pentru menținerea siguranței publice în România.*

Cuvinte cheie*: Jandarmeria Română, negociere, situații de criză, tehnici de negociere.*

Abstract: *This article analyzes the negotiation techniques used by the Romanian Gendarmerie in crisis situations, where the primary goal is de-escalating conflicts and protecting lives. Negotiation in these contexts involves a combination of empathetic communication, active listening, emotional intelligence, and psychological influence techniques, all tailored to the socio-cultural specifics of Romania. These methods are designed to build trust and secure cooperation from those involved in complex crises, such as violent protests or hostage situations. The article explores both the theoretical framework of negotiation and hypothetical examples of practical application, highlighting the essential role of specialized training and preparation for the Gendarmerie negotiators. These mechanisms significantly contribute to the effective and non-violent management of crisis situations, playing a crucial role in maintaining public safety in Romania.*

Keywords*: Romanian Gendarmerie, negotiation, crisis situations, negotiation techniques.*

I. INTRODUCERE

Negocierea reprezintă un proces esențial în gestionarea situațiilor de criză, având ca principal scop prevenirea escaladării conflictelor și identificarea unor soluții pașnice care să protejeze viețile și bunurile implicate. Situațiile de criză sunt, prin definiție, momente tensionate, caracterizate de imprevizibilitate, emoții intense și o presiune constantă asupra decidenților. În astfel de momente, comunicarea devine un instrument strategic de neînlocuit, iar negocierea, atunci când este aplicată corect, poate transforma o situație potențial violentă într-un deznodământ controlat.

În acest context, Jandarmeria Română are un rol central în gestionarea și soluționarea situațiilor de criză, fiind una dintre instituțiile de bază ale statului responsabile de menținerea și restabilirea ordinii publice. Intervenția în astfel de situații presupune nu doar aplicarea unor măsuri tactice și operaționale, ci și utilizarea negocierii ca metodă prioritară de reducere a tensiunilor. Fie că este vorba despre proteste sociale, situații de răpiri, asedii sau alte crize de siguranță publică, Jandarmeria folosește negocierea pentru a crea un canal de comunicare deschis și pentru a preveni utilizarea forței, acolo unde este posibil.

Rolul negocierii în intervențiile Jandarmeriei este determinat de câteva principii fundamentale:

înțelegerea dinamicii conflictelor, ascultarea activă a părților implicate, gestionarea emoțiilor și construirea unui climat de încredere.

Importanța negocierii ca instrument strategic derivă din capacitatea acesteia de a preveni pierderile de vieți omenești și de a minimiza impactul negativ al crizei asupra comunității. Spre deosebire de metodele coercitive, negocierea creează un cadru pentru dialog constructiv, reducând riscurile și oferind o soluție sustenabilă. În multe cazuri, o criză gestionată eficient prin negociere consolidează încrederea publicului în instituțiile de ordine publică, demonstrând că siguranța cetățeanului este prioritatea principală.

Acest articol își propune să analizeze mecanismele și tehnicile de negociere utilizate de Jandarmeria Română în situații de criză, subliniind atât principiile generale care stau la baza acestor intervenții, cât și exemplele practice care demonstrează eficiența lor. II. Tipologia situațiilor de criză gestionate de Jandarmeria Română

Situațiile de criză pot fi clasificate, în mod convențional, în trei categorii principale: **conflicte sociale**, **răpiri sau sechestrări** și **situații de asediu sau atacuri violente**, fiecare dintre acestea fiind guvernată de trăsături distinctive și provocări operaționale specifice.

1. CONFLICTE SOCIALE

Conflictele sociale includ manifestările de protest, grevele, mitingurile și alte tipuri de acțiuni colective organizate în spațiul public. Acestea pot varia de la manifestații pașnice la proteste de masă care pot degenera în violențe, în special atunci când revendicările nu sunt soluționate sau când există intervenții externe care destabilizează echilibrul acțiunilor. Aceste contexte sunt reglementate de legislația în vigoare, dar și de drepturile fundamentale ale cetățenilor, precum libertatea de exprimare și de asociere.

Acestea se caracterizează prin: numărul ridicat de participanți și diversitatea revendicărilor sociale, politice sau economice, apariția grupurilor contestatare sau a indivizilor care pot genera escaladarea comportamentelor violente, necesitatea menținerii unui echilibru între respectarea drepturilor constituționale și protecția ordinii publice.

Provocări operaționale:

- Identificarea rapidă a liderilor formali sau informali ai protestului pentru inițierea unui dialog constructiv.
- Gestionarea stărilor emoționale colective, care pot varia de la frustrare și nemulțumire la furie și agresivitate.
- Evitarea reacțiilor disproporționate din partea forțelor de ordine, care ar putea amplifica conflictul.

Aceste contexte impun o abordare integrată, în care echipele de negociatori acționează în paralel cu structurile operative pentru a minimiza riscurile și pentru a transforma situația tensionată întrun mediu controlabil.

2. RĂPIRI ȘI SECHESTRĂRI

Cazurile de reținere ilegală a persoanelor implică un risc major, atât pentru victime, cât și pentru alte persoane din proximitatea incidentului. Aceste situații sunt gestionate preponderent prin negocieri, având ca obiectiv primordial salvarea vieților și reducerea consecințelor psihologice și fizice asupra persoanelor implicate. Astfel de crize necesită intervenții extrem de specializate, care includ o analiză detaliată a comportamentului agresorului și a motivațiilor sale.

Acestea se caracterizează prin: natura imprevizibilă și presiunea ridicată asupra echipei de intervenție, cauzată de factori precum limitarea timpului și comportamentul volatil al agresorului, existența unei dinamici psihologice complexe între agresor, victime și negociatori, motivații variate ale agresorului: financiare, ideologice, personale sau psihopatologice.

Provocări operaționale:

- Stabilirea rapidă a unui canal de comunicare cu agresorul, fără a declanșa comportamente defensive sau ostile.
- Dezvoltarea unui raport de încredere pentru a menține deschiderea spre negociere.
- Anticiparea comportamentelor viitoare ale agresorului pe baza indiciilor psihologice și comportamentale observate.

În astfel de cazuri, succesul depinde de pregătirea negociatorilor, de capacitatea acestora de a identifica nevoile agresorului și de a oferi alternative rezonabile care să conducă la un deznodământ favorabil.

3. SITUAȚII DE ASEDIU ȘI ATACURI VIOLENTE

Situațiile de asediu sau atacurile violente includ incidente precum ocuparea ilegală a unor clădiri, atacuri armate sau alte forme de violență extremă, cu impact semnificativ asupra securității publice. Aceste contexte sunt caracterizate de un grad ridicat de pericol și de incertitudine operațională, impunând o coordonare riguroasă între diferitele structuri implicate în intervenție. În aceste situații, negocierea devine un instrument esențial pentru reducerea riscurilor, deși aceasta este susținută frecvent de pregătiri tactice pentru o intervenție în forță, în cazul în care dialogul eșuează.

Acestea se caracterizează prin: implicarea unor persoane înarmate sau cu pregătire paramilitară, ceea ce crește riscul de violență extremă, existența unor revendicări politice, ideologice sau religioase, care influențează comportamentul și deciziile atacatorilor, necesitatea izolării spațiului de intervenție pentru a proteja civilii din proximitate.

Provocări operaționale:

• Coordonarea între negociatori și echipele de intervenție tactică pentru a menține consistența strategiei.

• Minimizarea riscurilor pentru persoanele aflate în pericol, inclusiv victimele colaterale.

• Luarea deciziilor în timp real, în condiții de stres operațional și presiune publică.

Astfel de situații impun o abordare complexă, în care negocierea și tacticile operaționale sunt integrate pentru a asigura un răspuns proporțional și eficient. III. Mecanismele de negociere în situații de criză

Comunicarea, empatia și ascultarea activă sunt elementele esențiale care sprijină procesul de negociere și permit prevenirea escaladării tensiunilor. Structura etapizată a negocierii, completată de tehnici specializate, asigură o intervenție proporțională, eficientă și orientată către protejarea vieților omenești.

II. PRINCIPIILE FUNDAMENTALE ALE NEGOCIERII

1. COMUNICAREA EFICIENTĂ

Comunicarea reprezintă pilonul central al procesului de negociere, având un impact direct asupra modului în care informațiile sunt transmise și receptate de părțile implicate. Mesajele utilizate trebuie să fie clare, precise și formulate într-un ton calm și autoritar, dar non-agresiv. Utilizarea unor tehnici de parafrazare și clarificare permite evitarea interpretărilor eronate și consolidarea unui cadru de dialog constructiv.

2. EMPATIA STRATEGICĂ

Empatia strategică presupune capacitatea negociatorului de a înțelege emoțiile, nevoile și perspectivele părților implicate, fără a le aproba comportamentul. Într-un context de criză, empatia facilitează reducerea tensiunilor, crearea unui climat de încredere și identificarea motivațiilor care stau la baza acțiunilor interlocutorului. Această abordare este esențială pentru a preveni escaladarea comportamentului agresiv.

3. ASCULTAREA ACTIVĂ

Ascultarea activă implică receptarea atentă a mesajelor transmise, atât verbal, cât și nonverbal, pentru a obține o înțelegere completă a situației. Prin reformularea afirmațiilor interlocutorului și utilizarea întrebărilor deschise, negociatorii pot demonstra interesul lor autentic și pot menține controlul asupra discuției. Această tehnică ajută la identificarea elementelor critice care pot influența desfășurarea negocierii.

STRUCTURA PROCESULUI DE NEGOCIERE

Procesul de negociere este structurat în mai multe etape interdependente, fiecare având o contribuție esențială la obținerea unui rezultat favorabil. Structura procesului se bazează pe o pregătire riguroasă, stabilirea unui contact inițial eficient și gestionarea dialogului într-un mod strategic.

1. PREGĂTIREA NEGOCIERII

• Analiza contextului: În această etapă, negociatorii colectează informații relevante despre natura crizei, actorii implicați, dinamica situației și factorii care au condus la declanșarea conflictului. Se utilizează surse multiple de informații, inclusiv observarea directă, interviurile preliminare și consultarea cu experții din domeniu.

- Stabilirea obiectivelor: Echipa de negociatori definește scopuri clare, care sunt prioritizate în funcție de riscurile implicate. Obiectivele variază de la salvarea vieților ostaticilor la restabilirea ordinii publice fără utilizarea forței. o Planificarea strategică: Negociatorii elaborează un plan adaptabil, care include scenarii posibile și reacții corespunzătoare pentru fiecare dintre acestea.

2. STABILIREA CONTACTULUI CU PĂRȚILE IMPLICATE

- Inițierea dialogului: Contactul inițial este un moment critic, în care negociatorul trebuie să stabilească un cadru de comunicare stabil, utilizând un ton neutru și o abordare calmă. Este important să se evite generarea unui comportament defensiv din partea interlocutorilor.
- Construirea încrederii: Crearea unui raport de încredere presupune demonstrarea unei înțelegeri autentice a nevoilor și preocupărilor interlocutorilor, fără a transmite judecăți sau atitudini ostile.
- Clarificarea intențiilor: În această etapă, negociatorii formulează întrebări deschise pentru a înțelege mai bine revendicările părților implicate și a stabili prioritățile acestora.

3. GESTIONAREA DIALOGULUI ÎN MOMENTE CRITICE

- Flexibilitatea strategică: Negociatorii trebuie să fie pregătiți să își ajusteze abordarea în funcție de dinamica crizei și de răspunsurile interlocutorilor. Această flexibilitate este esențială pentru menținerea controlului asupra situației.
- Utilizarea tăcerii: Tăcerea poate fi utilizată ca o tehnică deliberată pentru a permite interlocutorilor să reflecteze asupra opțiunilor oferite sau pentru a reduce tensiunea emoțională.
- Propunerea alternativelor: Oferirea unor soluții fezabile este o metodă eficientă pentru a ghida interlocutorii spre un rezultat pozitiv, menținându-le totodată sentimentul de control asupra situației.

III. TEHNICI SPECIFICE UTILIZATE DE JANDARMERIA ROMÂNĂ

1. **TEHNICA RAPORTULUI DE ÎNCREDERE**

Această tehnică presupune construirea unei relații de cooperare cu interlocutorul prin utilizarea unui ton calm, mesaje clare și demonstrarea intențiilor pașnice. Este frecvent utilizată în situațiile de răpire sau sechestrare.

2. **PARAFRAZAREA**

Reformularea afirmațiilor interlocutorului ajută la confirmarea înțelegerii corecte a mesajului și la crearea unui climat de colaborare. Această tehnică este utilă în menținerea unui dialog constructiv. 3. **Întrebările de clarificare**

Utilizarea întrebărilor deschise permite obținerea unor informații suplimentare și identificarea motivațiilor părților implicate. Această tehnică este utilizată frecvent pentru a detensiona situațiile volatile.

4. **MANAGEMENTUL TĂCERII**

Tăcerea deliberată este utilizată pentru a crea spațiu de reflecție și pentru a reduce presiunea emoțională. Este o tehnică eficientă în momentul în care interlocutorul prezintă semne de agresivitate sau stres intens.

5. Oferirea recompenselor și concesiilor minore

Această tehnică presupune satisfacerea unor cereri mici, care nu pun în pericol siguranța generală, pentru a demonstra bunăvoință și pentru a încuraja cooperarea. IV. Exemple practice și studii de caz

Studiile de caz prezentate în continuare reflectă diversitatea situațiilor de criză cu care Jandarmeria se confruntă, subliniind complexitatea și importanța strategiilor utilizate în fiecare context. **Studiu de caz 1: Gestionarea unui protest de amploare în București Contextul situației:**

Un protest de amploare a avut loc în centrul Bucureștiului, ca urmare a nemulțumirilor legate de creșterea taxelor și scăderea puterii de cumpărare. Peste 3.000 de persoane s-au adunat în fața unei instituții publice, revendicând măsuri economice mai favorabile. În urma escaladării tensiunilor, un grup restrâns de protestatari a început să arunce cu obiecte și să încerce să înfrunte forțele de ordine.

IV. TACTICI DE NEGOCIERE UTILIZATE:

- **Identificarea liderilor grupurilor protestatare:** Negociatorii Jandarmeriei au intervenit rapid pentru a identifica liderii celor mai vocale grupuri, stabilind un contact direct cu aceștia.

- **Inițierea unui dialog calm și constructiv:** Negociatorii au utilizat un ton calm și profesionist, oferind o platformă de dialog pentru a discuta revendicările grupurilor de protestatari.
- **Propunerea unor soluții acceptabile:** Jandarmeria a facilitat un dialog cu autoritățile locale pentru a organiza o întâlnire oficială între reprezentanții protestatarilor și instituțiile implicate, oferind astfel o alternativă pașnică de rezolvare a conflictului.

Rezultate obținute:

- Prin stabilirea unui dialog direct cu liderii protestatarilor, Jandarmeria a reușit să prevină escaladarea violentă a protestului, transformând o situație potențial periculoasă într-o manifestație pașnică.
- Protestul a fost gestionat fără incidente majore, iar încrederea publicului în capacitatea Jandarmeriei de a media astfel de conflicte a fost consolidată.

Această intervenție demonstrează eficiența unei abordări bazate pe negociere în gestionarea protestelor de amploare. Identificarea rapidă a liderilor și stabilirea unui dialog constructiv au fost esențiale pentru prevenirea violențelor și menținerea ordinii publice într-o manieră non-coercitivă. În plus, acest caz subliniază importanța colaborării între autoritățile de ordine publică și factorii de decizie politică, pentru a găsi soluții la revendicările sociale.

STUDIU DE CAZ 2: INTERVENȚIE ÎNTR-O SITUAȚIE DE SECHESTRARE ÎNTR-O CLĂDIRE COMERCIALĂ CONTEXTUL SITUAȚIEI:

O situație de sechestrare a avut loc într-o clădire comercială dintr-un oraș mare, unde un bărbat înarmat a reținut două persoane ostatece. Agresorul a amenințat cu moartea victimele și a cerut o sumă mare de bani pentru eliberarea acestora. Jandarmeria Română a intervenit prompt, izolând zona și pregătind o echipă de negociatori pentru a gestiona criza.

Tactici de negociere utilizate:

- **Stabilirea unui canal de comunicare:** Negociatorii Jandarmeriei au stabilit un contact telefonic cu agresorul, începând un dialog calm și fără judecăți.
- **Ascultare activă și empatie:** Pe parcursul dialogului, negociatorii au demonstrat empatie față de situația agresorului, încercând să înțeleagă motivațiile și presiunile care l-au condus la comiterea faptei.
- **Oferirea de concesii minore:** Pentru a construi încredere, negociatorii au oferit agresorului condiții minime, cum ar fi furnizarea de apă și hrană, fără a pune în pericol securitatea ostaticilor.
- **Tactica distragerii atenției:** Pe măsură ce dialogul evolua, negociatorii au reușit să deturneze atenția agresorului, câștigând timp pentru echipele tactice, pregătite să intervină în cazul în care negocierile ar fi eșuat.

Rezultate obținute:

- După câteva ore de negocieri, agresorul a eliberat victimele și s-a predat autorităților fără a opune rezistență.
- Nicio victimă nu a fost rănită, iar întreaga operațiune s-a desfășurat fără conflicte majore, demonstrând eficiența negocierii ca metodă principală de intervenție. **Analiză:**

Acest caz subliniază rolul fundamental al negociatorilor în situațiile cu risc extrem. Capacitatea de a stabili rapid un dialog și de a crea un raport de încredere cu agresorul a fost esențială pentru succesul acestei intervenții. De asemenea, utilizarea tehnicilor de distragere a atenției și oferirea de concesii minore au permis obținerea unui deznodământ favorabil fără utilizarea forței. Aceste intervenții demonstrează importanța coordonării între diferitele structuri de intervenție (negociatori și echipe tactice) și necesitatea unui plan operațional bine pus la punct.

Aceste exemple de succes sunt o dovadă a eficienței procesului de negociere aplicat în cadrul Jandarmeriei Române și oferă lecții importante pentru îmbunătățirea strategiilor de gestionare a crizelor în viitor.

V. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

Impactul mecanismelor de negociere asupra de-escaladării situațiilor de criză

Mecanismele de negociere utilizate de Jandarmeria Română joacă un rol esențial în de-escaladarea situațiilor de criză și în restabilirea ordinii publice. Aplicarea strategiilor de negociere a

demonstrat eficiența acestora în reducerea violențelor și în prevenirea unor pierderi majore de vieți omenești. În cazuri de proteste violente, răpiri sau conflicte armate, utilizarea tehnicilor de negociere bazate pe empatie, ascultare activă și comunicare non-coercitivă a contribuit semnificativ la limitarea impactului negativ asupra comunității și la menținerea unui cadru stabil de intervenție.

Studiile de caz analizează impactul pozitiv al acestor mecanisme, care au permis prevenirea escaladării violenței și gestionarea crizelor fără a recurge la utilizarea forței excesive. Totodată, prin intermediul negocierii, Jandarmeria a reușit să protejeze drepturile fundamentale ale cetățenilor și să mențină încrederea publicului în autoritățile de ordine. Astfel, negocierile nu doar că previn pierderile de vieți omenești, dar contribuie și la crearea unui mediu favorabil restabilirii ordinii sociale.

Recomandări pentru îmbunătățirea practicilor actuale

- Formarea continuă a negociatorilor este esențială pentru asigurarea adaptabilității acestora la noile provocări. Se recomandă extinderea programelor de pregătire pentru a include tehnici avansate de negociere, cum ar fi analiza comportamentului agresorilor, managementul stresului în situații critice și abordările psihologice inovative.
- Într-un context în care tehnologia evoluează rapid, utilizarea instrumentelor tehnologice, cum ar fi simulările virtuale și analiza comportamentală prin inteligență artificială, poate sprijini procesul de negociere. Implementarea unor platforme digitale pentru colectarea datelor de teren și analiza în timp real a comportamentului participanților la criză va permite negociatorilor să anticipeze mai eficient reacțiile acestora și să ia decizii mai bine fundamentate.
- Crearea unor protocoale operaționale standardizate pentru gestionarea diverselor tipuri de crize va ajuta la reducerea incertitudinii și va spori eficiența echipelor de negociatori. Aceste protocoale ar trebui să includă pași clari pentru identificarea rapidă a factorilor de risc, stabilirea obiectivelor de negociere și integrarea diferitelor structuri de intervenție (e.g., echipe de negociatori și echipe tactice).

Mecanismele de negociere utilizate de Jandarmeria Română au demonstrat o eficiență remarcabilă în gestionarea crizelor, având un impact semnificativ în reducerea violenței și prevenirea pierderilor de vieți omenești. Deși aceste mecanisme au fost deja eficiente, recomandările de îmbunătățire a formării, implementarea noilor tehnologii și dezvoltarea unor protocoale standardizate vor contribui la un răspuns și mai eficient în viitor. Cercetările viitoare în domeniul negocierii vor permite optimizarea tehnicilor utilizate și vor sprijini formarea unor negociatori din ce în ce mai pregătiți pentru provocările complexe ale crizelor din societatea contemporană.

VI. BIBLIOGRAFIE

• **Mărculescu, M.** (2018). *Strategii de negociere în situații de criză: Tehnici și abordări psihologice*. Editura Universității din București.

• **Hidalgo, M., & Finkelstein, L.** (2017). *Negotiation Techniques and Conflict Resolution in Crowd Management*. Journal of Law Enforcement, 45(3), 102-118.

• **Bran, F.** (2019). *Managementul crizelor și intervențiile forțelor de ordine*. Editura Polirom.

• **Țăran, M.** (2020). *Poliția și managementul protestelor: De la ordine publică la negociere*. Editura Lumen.

• **Ferguson, L.** (2015). *The Psychology of Crowd Control: Understanding the Dynamics of Protest Movements*. Routledge.

• **Fischer, R. J., & Ury, W. L.** (2011). *Getting to Yes: Negotiating Agreement Without Giving In*. Penguin Books.

• **Zăgrean, V.** (2020). *Reformele Jandarmeriei Române în contextul protecției ordinii publice*. Revista de Drept și Securitate Națională, 21(2), 45-58.

• **Fischer, R. J.** (2018). *Crisis Negotiation: Managing High-Conflict Situations*. SAGE Publications.

• **https://www.jandarmeriaromana.ro/**

• **https://www.hotnews.ro/**

EVALUAREA EFICIENȚEI STRATEGIILOR ANTICRIMINALITATE ORGANIZATĂ: DE LA PREVENȚIE LA INTERVENȚIE

EVALUATING THE EFFECTIVENESS OF ORGANIZED CRIME PREVENTION STRATEGIES: FROM PREVENTION TO INTERVENTION

Coțac Ioana Mădălina
Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza" București
Mun. București, str. Aleea privighetorilor, nr. 1-3, sector 1
cotacmadalina.82@gmail.com

Rezumat(ro): *Acest studiu analizează eficiența diferitelor strategii utilizate pentru combaterea criminalității organizate, punând accent pe măsurile de prevenție și intervenție. Crima organizată reprezintă o amenințare majoră pentru securitatea națională și internațională, iar combaterea acesteia necesită un cadru integrat și coerent. În prima parte, lucrarea explorează strategiile de prevenire, care includ educația publicului, monitorizarea activităților suspecte și consolidarea legăturilor între autoritățile naționale și cele internaționale. Prevenirea vizează reducerea factorilor care favorizează apariția crimei organizate, cum ar fi sărăcia, lipsa educației și corupția instituțională. Partea centrală a lucrării se concentrează pe intervenția directă în combaterea rețelelor criminale. Aceasta include măsuri precum infiltrațiile în organizațiile infracționale, utilizarea tehnologiilor avansate pentru urmărirea activităților ilegale și implementarea unor legi mai stricte, ce permit autorităților să acționeze eficient. Intervențiile sunt adesea coordonate la nivel internațional, având în vedere că criminalitatea organizată depășește adesea granițele naționale.*

Lucrarea subliniază importanța colaborării între agențiile de aplicare a legii, autoritățile guvernamentale, organizațiile internaționale și societatea civilă pentru a obține rezultate durabile. De asemenea, sunt evaluate provocările întâmpinate în implementarea strategiilor anticriminalitate și recomandări pentru îmbunătățirea acestora, pentru a asigura un răspuns mai eficient și mai adaptat noilor forme de criminalitate organizată.

Cuvinte cheie: *combaterea criminalității organizate, strategii, provocări, prevenire, intervenție.*

Abstract(en): *The study analyzes the effectiveness of various strategies used to combat organized crime, with a focus on prevention and intervention measures. Organized crime represents a major threat to national and international security, and addressing it requires an integrated and coherent framework. In the first part, the paper explores prevention strategies, which include public education, monitoring of suspicious activities, and strengthening links between national and international authorities. Prevention aims to reduce the factors that facilitate the emergence of organized crime, such as poverty, lack of education, and institutional corruption. The central part of the paper focuses on direct intervention in combating criminal networks. This includes measures such as infiltrating criminal organizations, using advanced technologies to track illegal activities, and implementing stricter laws that enable authorities to act effectively. Interventions are often coordinated at the international level, given that organized crime frequently transcends national borders.*

The paper emphasizes the importance of collaboration between law enforcement agencies, government authorities, international organizations, and civil society to achieve sustainable results. It also evaluates the challenges encountered in implementing anti-crime strategies and provides recommendations for improving them, ensuring a more effective and adaptive response to the evolving forms of organized crime.

Keywords: *combatting organized crime, strategies, challenges, prevention, intervention.*

INTRODUCERE:

Alegerea temei este motivată de importanța crescândă a combaterii criminalității organizate într-o lume globalizată, în care rețelele infracționale transnaționale au un impact considerabil asupra

securității naționale și internaționale. Criminalitatea organizată afectează nu doar economiile, ci și stabilitatea socială și politică a statelor, iar prevenirea și combaterea acesteia sunt esențiale pentru menținerea ordinii și a statului de drept.

În acest context, tema propusă permite o analiză detaliată a celor două dimensiuni fundamentale ale abordării acestui fenomen: prevenirea și intervenția. În ceea ce privește prevenirea, este important de înțeles care sunt măsurile care pot fi implementate pentru a reduce riscurile și factorii favorizanți pentru dezvoltarea crimei organizate, precum sărăcia, corupția sau lipsa educației. Totodată, intervenția se referă la acțiunile directe ale autorităților în combaterea rețelelor infracționale, fie prin măsuri de securitate internă, fie prin colaborarea internațională.

Această temă este relevantă și din perspectiva evaluării eficienței acestor strategii, deoarece este important ca autoritățile să poată măsura succesul implementării acțiunilor anticriminalitate și să adapteze strategiile în funcție de schimbările și provocările întâmpinate. O abordare integrată și coerentă a combaterii criminalității organizate poate contribui la creșterea siguranței publice și la consolidarea statului de drept.

De asemenea, acest subiect se află în strânsă legătură cu tendințele actuale în domeniul securității internaționale, în contextul în care criminalitatea organizată depășește granițele naționale și necesită soluții de colaborare între diversele organisme internaționale, state și agenții de aplicare a legii. Astfel, studiul acestei teme poate aduce o contribuție semnificativă la înțelegerea complexității fenomenului și a modului în care strategiile de prevenire și intervenție pot fi îmbunătățite pentru a răspunde provocărilor contemporane.

În ceea ce privește cercetările privind evaluarea eficienței strategiilor anticriminalitate organizată, se observă ca acestea au evoluat semnificativ în ultimele decenii, în special în contextul complexității fenomenului crimei organizate, care implică rețele transnaționale, tehnologii avansate și un cadru legislativ variat. În prezent, cercetările se concentrează pe două direcții principale: prevenția și intervenția.

1. CONCEPTUALIZAREA CRIMINALITĂȚII ORGANIZATE ȘI A POLITICILOR ANTICRIMINALITATE

Criminalitatea organizată se referă la activitățile ilegale comise de grupuri structurate, stabile și coordonate, care operează într-un mod ierarhic, cu scopul de a obține profituri financiare. Aceste grupuri sunt adesea implicate în activități precum traficul de droguri, traficul de persoane, spălarea banilor, contrabanda, furtul, fraudele financiare și alte infracțiuni grave.

Caracteristici ale criminalității organizate:

Structură ierarhică: Grupurile sunt organizate pe nivele, cu lideri, sublideri și membri de bază care au roluri specifice.

Acte de violență și intimidare: Folosirea forței fizice, amenințărilor și coercitiei pentru a controla teritoriile și activitățile ilegale.

Subterfugiu și secretomanie: Membrii grupurilor criminale sunt adesea protejați de măsuri de securitate și coduri de tăcere, pentru a preveni infiltrarea autorităților.

Colaborare între grupuri: Criminalitatea organizată poate implica rețele internaționale și transnaționale, cu colaborări între diferite grupuri pentru a maximiza profitul și a proteja interesele.

Forme de manifestare a criminalității organizate:

Traficul de droguri: Fabricarea, transportul și distribuția ilegală a substanțelor interzise.

Traficul de persoane: Exploatarea prin muncă forțată, prostituție sau sclavie sexuală.

Spălarea banilor: Disimularea provenienței ilicite a fondurilor prin diverse tranzacții financiare.

Contrabanda: Comerțul ilegal cu bunuri, de la alcool și tutun până la arme și produse contrafăcute.

Corupția și fraudele economice: Implicarea în acte de corupție, evaziune fiscală sau fraude financiare care afectează sistemele economice și politice.

Aceste activități ilegale sunt coordonate de grupuri care pot avea un control semnificativ asupra unor sectoare ale economiei și asupra instituțiilor publice, iar impactul lor asupra societății poate fi devastator din punct de vedere economic, social și politic.

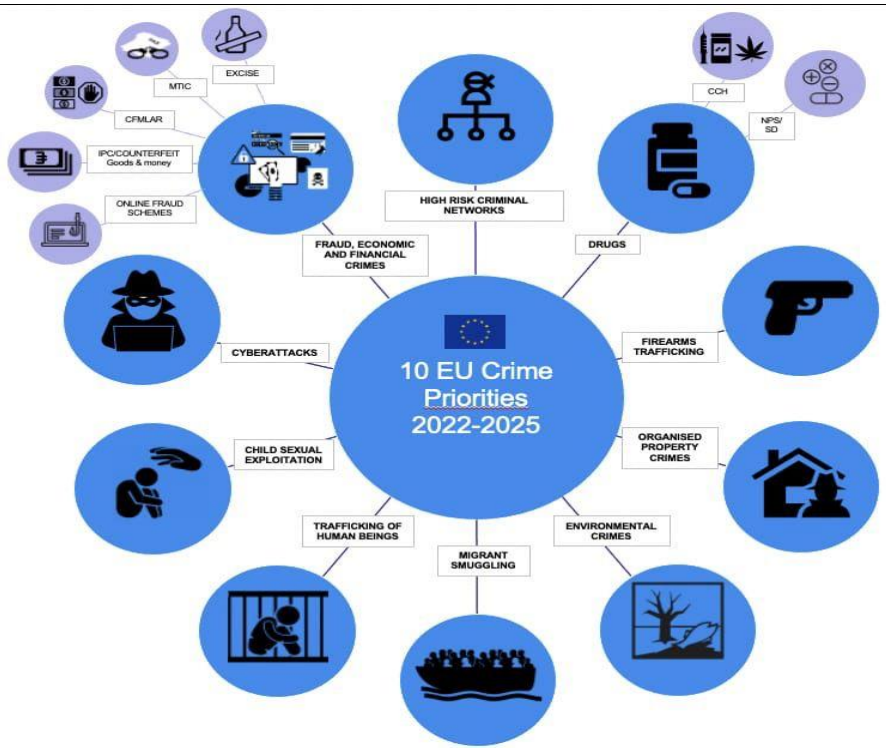

Fig. 1 Priorități ale UE în domeniul Crimei organizate
Sursa imaginii https://images.app.goo.gl/u7yuSgdwTVXHmQdi6

Există mai multe modele teoretice care ajută la înțelegerea și abordarea fenomenului criminalității organizate. Acestea analizează factorii sociali, economici și instituționali care contribuie la apariția și perpetuarea grupurilor infracționale. Printre cele mai importante modele sunt:

1. Modelul Controlului Social. Conform acestui model, criminalitatea, inclusiv criminalitatea organizată, apare atunci când controlul social asupra indivizilor este insuficient.

2. Teoria Anomiei (Strain Theory). Aceasta susține că infracțiunile, inclusiv cele organizate, apar atunci când indivizii sau grupurile nu au acces la mijloace legale pentru a-și atinge scopurile (de exemplu, succesul economic).

3. Modelul Conflictual. Criminalitatea organizată este văzută ca o reacție la inegalitățile și conflictele de putere dintre diferitele grupuri sociale. Grupurile infracționale sunt văzute ca o formă de răspuns la opresiune și excludere socială.

4. Teoria Rețelelor Sociale. Această teorie se concentrează pe analiza structurii și dinamicii grupurilor infracționale ca rețele interconectate de indivizi. Criminalitatea organizată este văzută ca un sistem de relații care facilitează activități ilegale.

5. Teoria Subculturii Infracționale. Această teorie sugerează că criminalitatea organizată apare într-un context social în care valorile și normele subculturale sunt opuse celor ale societății dominante.

Principalele strategii anticriminalitate la nivel global și național sunt:

1. Strategii Globale:

a. Cooperarea Internațională privind Combaterea criminalității organizate transnaționale presupune o colaborare strânsă între state și organizații internaționale (de exemplu, **Interpol**, **Europol**, **ONU**), având ca și obiective facilitarea schimbului de informații, coordonarea acțiunilor comune și sprijinirea investigațiilor transfrontaliere pentru a combate criminalitatea organizată. Cu titlu de exemplu aducem în atenție acordurile de cooperare între polițiile naționale și organismele internaționale, precum **Convenția Națiunilor Unite împotriva Criminalității Transnaționale Organizate**.

b. Tehnologii Avansate de Supraveghere și Monitorizare care presupun utilizarea tehnologiilor moderne (supraveghere video, interceptări de comunicații, analiza datelor) pentru a detecta și preveni activitățile ilegale ale grupurilor criminale în vederea creșterii eficienței anchetelor și monitorizării activităților infracționale în timp real. Un pilon principal este reprezentat de **Europol**

care folosește platforme digitale pentru a urmări rețelele de criminalitate organizată și pentru a sprijini investigațiile transnaționale.

c. Strategii de Prevenire Globală. Programele de educație și conștientizare la nivel global, destinate să reducă riscurile de recrutare în grupuri infracționale, să combată traficul de persoane și să prevină consumul de droguri având ca obiective principale, reducerea cererii pentru activități ilegale și prevenirea implicării tinerelor generații în crime organizate. Un exemplu relevant în acest sens este reprezentat de inițiativele de prevenire a traficului de persoane implementate de **Organizația Internațională pentru Migrație (OIM)**.

2. Strategii naționale:

a. În ceea ce privește Legislația și Reglementările Speciale se poate afirma că multe state au adoptat legi speciale pentru a combate criminalitatea organizată, cum ar fi Legea privind combaterea crimei organizate sau legea privind confiscarea extinsă a bunurilor, având ca obiectiv crearea unui cadru juridic mai puternic care să permită sancționarea eficientă a grupurilor infracționale și confiscarea veniturilor ilicite. În România a fost adoptată în acest sens Legea privind criminalitatea organizată, care permite autorităților să destrame grupurile infracționale și să aplice sancțiuni mai severe.

b. În ceea ce privește crearea de Unități Specializate de Combatere a Criminalității Organizate sunt dedicate în exclusivitate combaterii criminalității organizate- D.I.I.C.O.T. în România sau FBI Organized Crime Unit în SUA. Acestea au ca obiective creșterea eficienței în investigarea și combaterea rețelelor criminale prin concentrarea resurselor și expertizei în acest domeniu.

2. STRATEGII DE PREVENIRE A CRIMINALITĂȚII ORGANIZATE

Prevenirea Recrutării Tinerelor Generații prin programe educaționale și de sensibilizare pentru a preveni implicarea tinerilor în grupuri criminale. Avem ca exemple proiectele educaționale care promovează valori pozitive și oportunități de dezvoltare personală pentru tineret.

Sprijin pentru Grupe Vulnerabile prin intervenții destinate grupurilor vulnerabile (sărăcie, excluziune socială), pentru a preveni atragerea acestora în activități ilegale. Sunt astfel prezente, programe de integrare socială și profesională pentru persoanele marginalizate.

Întărirea Legislației și Aplicarea Strictă a Legii prin crearea unui cadru legislativ puternic pentru a descuraja activitățile ilegale și a sancționa prompt grupurile criminale. Astfel, sunt legi care vizează confiscarea extinsă a bunurilor dobândite ilegal și interzicerea activităților de criminalitate organizată.

Colaborarea Internațională și Interinstituțională presupune cooperarea între state și agenții de aplicare a legii pentru a împiedica extinderea rețelelor criminale transnaționale. Exemplu: Proiecte de colaborare între Europol și agențiile naționale de poliție pentru combaterea traficului de droguri și de persoane.

Tehnologii de Supraveghere și Monitorizare prin folosirea tehnologiilor avansate pentru a identifica și preveni activitățile ilegale ale grupurilor criminale cum ar fi supravegherea electronică a activităților suspecte și monitorizarea tranzacțiilor financiare suspecte.

Programe de Reinserție Socială pentru Foștii Membri ai Grupurilor Criminale. Astfel, inițiativele oferă foștilor infractori posibilitatea de a se reintegra social și economic, prevenind recidiva prin programe de educație și formare profesională pentru cei care doresc să părăsească viața infracțională.

Campanii de Conștientizare Publică prin măsuri de educare a populației pentru a recunoaște semnele criminalității organizate și a preveni implicarea în activități ilegale evidențiindu-se în acest sens campanii media care promovează pericolele implicării în crimele organizate și beneficiile respectării legii.

3. STRATEGII DE INTERVENȚIE ÎN COMBATEREA CRIMINALITĂȚII ORGANIZATE

Intervenția în combaterea criminalității organizate se referă la acțiunile directe desfășurate de autoritățile competente pentru a distruge rețelele infracționale și a aduce în fața justiției membrii acestora. Aceste strategii implică măsuri operative și legislative, care vizează atât descurajarea activităților ilegale, cât și neutralizarea grupurilor criminale prin acțiuni coordonate și

eficiente. Astfel, prin **operațiunile sub acoperire și infiltrare** se folosesc agenți sub acoperire pentru a se infiltra în rețelele criminale și a aduna dovezi pentru a desființa grupurile infracționale. Totodată, tehnica este esențială pentru a colecta informații vitale despre structura și activitățile grupurilor criminale. Cu ajutorul tehnicii avansate de supraveghere și interceptare se poate realiza supravegherea electronică (prin tehnologia de interceptare a comunicațiilor telefonice și online) și monitorizarea tranzacțiilor financiare fiind folosite pentru a identifica și a urmări mișcările grupurilor criminale (ex. utilizarea tehnologiei pentru a intercepta apeluri telefonice, mesaje criptate sau e-mailuri suspecte, ceea ce poate conduce la identificarea legăturilor dintre membrii rețelelor și la obținerea de dovezi directe pentru anchete).

Fig. 2 Interceptare audio.
Sursa imaginii: https://images.app.goo.gl/3pYpA1UtdKHR8nbm

De asemenea, **prin colaborarea națională și internațională** respectiv, un efort comun care necesită coordonare între autoritățile din diferite state și agenții internaționale (Interpol, Europol, ONU) se încearcă combaterea acestui fenomen.

Măsurile de confiscare a bunurilor și veniturilor ilicite obținute prin activități infracționale este o metodă puternică de a lovi financiar grupurile criminale și de a le împiedica să continue activitățile ilegale. Acest tip de intervenție poate include confiscarea de proprietăți, vehicule, sume de bani și chiar conturi bancare. Legislațiile naționale permit autorităților să confisce averile criminalilor organizați, chiar și în absența unui proces penal complet, pe baza dovezilor că aceștia au obținut bunuri prin activități ilegale.

Pe lângă cele de mai sus exemplificate se numără și rețelele de informatori și colaborarea cu comunitatea, acțiuni de descurajare și detecție rapidă și colaborarea între agențiile de justiție și autoritățile fiscal.

CONCLUZIE:

În concluzie, evaluarea eficienței strategiei de combatere a criminalității organizate, de la prevenție la intervenție, trebuie să țină cont de un cadru integrat și multilateral care include măsuri de prevenire, educație publică, cooperare între agențiile de aplicare a legii și o intervenție rapidă și bine coordonată. Strategiile de prevenire trebuie să fie fundamentate pe o înțelegere profundă a factorilor sociali, economici și politici care contribuie la apariția criminalității organizate. În ceea ce privește intervenția, este esențială adoptarea unor tactici adaptate în timp real, prin utilizarea tehnologiilor avansate și a colaborării internaționale. De asemenea, succesul acestora depinde de alocarea eficientă a resurselor și de evaluarea continuă a impactului măsurilor implementate, pentru a ajusta rapid strategia și a răspunde eficient noilor provocări. Printr-o abordare holistică, bazată pe prevenire, intervenție promptă și cooperare globală, se poate atinge o reducere semnificativă a fenomenului criminalității organizate.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

I. Lucrări:

- Bălan A., Criminalitatea organizată în România: Provocări și soluții de combatere. Editura Universitară, București, 2013.
- Neagoe I., Teoria și practica prevenției criminalității, Editura Universul Juridic, 2019.
- Șerban M., Strategii de combatere a criminalității organizate în Uniunea Europeană, Editura Academiei de Poliție, București, 2015.
- Vîlcea G., Criminalitatea organizată: Teorie și practică, Editura Lumen, 2014.

II. Articole de specialitate:

- 1.Ioniță A., „Evaluarea eficienței politicii de prevenire a criminalității organizate în România", Revista de Drept Penal, 12(4), pp. 102-115, 2015.
- 2. Popa D., „Strategii de combatere a criminalității organizate în Uniunea Europeană și România", Jurnalul de Drept Internațional, 15(2), pp. 45-58., 2018.

III. Legislație:

- Legea nr. 39 din 21 ianuarie 2003 privind prevenirea și combaterea criminalității organizate publicată în M.O nr. 50 din 29 ianuarie 2003.
- LEGE nr. 535 din 25 noiembrie 2004 privind prevenirea și combaterea terorismului publicată în M.O nr. 1161 din 8 decembrie 2004.
- Legea Patrioților din SUA (Patriot Act).
- Convenția de la Palermo privind prevenirea criminalității transnaționale și protocolul privind traficul de persoane.
- Convenția Națiunilor Unite împotriva Corupției.
- Directivele Uniunii Europene privind combaterea spălării banilor și finanțării terorismului.

IV. Surse internet:

- https://ro.wikipedia.org/wiki/Crim%C4%83_organizat%C4%83
- https://www.consilium.europa.eu/ro/policies/eu-fight-against-crime/
- https://anabi.just.ro/storage/uploads/pagini/98/Strategie%20-%20Anexa%20la%20HG%20930.2021.pdf
- https://revista.universuljuridic.ro/criminalitatea-organizata-in-contextul-globalizarii-si-al-globalitatii/
- https://www.sri.ro/prevenirea-si-combaterea-terorismului
- https://www.bing.com/search?q=fenomenul+crimei+organizate&cvid=020f736c8b86419d99c49284d3a9e425&gs_lcrp=EgZjaHJvbWUyBggAEEUYOdIBCDY1MThqMGo0qAIAsAIA&FORM=ANAB01&PC=U531

CERCETAREA DISCIPLINARĂ CA ȘI MODALITATE DE REMEDIERE A DEFICIENȚELOR DIN ACTIVITATEA POLIȚIENEASCĂ

THE DISCIPLINARY INVESTIGATION AS A WAY OF REMEDIYNG THE DEFICIENCIES IN THE POLICE ACTIVITY

COTLARCIUC IOANA GABRIELA
Academia de Poliție Alexandru Ioan Cuza-Sectorul 1, București
cotlarciucioana@yahoo.com

Abstract (en): *Disciplinary investigation is a formal mechanism for evaluating the behavior and performance of police officers whose purpose is to maintain professional standards and correct behaviors inconsistent with the values and objectives of the police institution, being an essential tool to ensure integrity, accountability and transparency within law enforcement.*

The study includes an analysis of existing disciplinary procedures, their impact on the behavior of police officers and suggests recommendations for optimizing the disciplinary process to improve police performance and strengthen public confidence in this institution. In addition to its corrective role, disciplinary research can help identify and remedy systemic problems within the organization. In this context, the article investigates whether and how disciplinary investigations help to correct deficiencies in policing and how this mechanism could be improved.

A mixed methodology will also be used, combining the review of legislation and internal regulations on police disciplinary inquiry to understand the procedures and sanctions applied, as well as the analysis of some cases of disciplinary inquiry to observe the type of sanctions applied and their effects.

Keywords: *disciplinary investigation, analysis, procedures and sanctions, deficiences in policing;*

Abstract (ro): *Cercetarea disciplinară este un mecanism formal de evaluare a comportamentului și performanței polițiștilor care are drept scop menținerea standardelor profesionale și corectarea comportamentelor neconforme cu valorile și obiectivele instituției polițienești, fiind un instrument esențial pentru a asigura integritatea, responsabilitatea și transparența în cadrul forțelor de ordine.*

Sudiul include o analiză a procedurilor disciplinare existente, impactul lor asupra comportamentului polițiștilor și sugerează recomandări pentru optimizarea procesului disciplinar, pentru a îmbunătăți performanța polițienească și consolida încrederea populației în această instituție. Pe lângă rolul corectiv, cercetarea disciplinară poate contribui la identificarea și remedierea problemelor sistemice din cadrul organizației. În acest context, articolul investighează dacă și cum cercetările disciplinare ajută la corectarea deficiențelor în activitatea polițienească și cum ar putea fi îmbunătățit acest mecanism.

De asemenea, va fi utilizată o metodologie mixtă, combinând revizuirea legislației și regulamentelor interne privind cercetarea disciplinară în poliție pentru a înțelege procedurile și sancțiunile aplicate, precum și analiza unor cazuri de cercetare disciplinară, pentru a observa tipul de sancțiuni aplicate și efectele acestora.

Cuvinte-cheie: *cercetare disciplinară, integritate, transparență, remedierea problemelor, proceduri și sancțiuni.*

I. INTRODUCERE

Cercetarea disciplinară este un mecanism esențial prin care se asigură responsabilitatea și comportamentul etic al polițiștilor. Instituțiile de poliție sunt încredințate cu sarcina de a aplica legea și de a proteja cetățenii, iar un comportament deviant al acestora poate submina încrederea publicului. Cercetarea disciplinara a polițiștilor este foarte importantă deoarece ajută la menținerea unui sistem de justiție corect și eficient, în care abaterile sunt monitorizate și sancționate corespunzător.

Într-un stat democratic, poliția trebuie să fie un exemplu de profesionalism și respect față de lege. Abaterile disciplinare ale polițiștilor pot afecta grav imaginea instituției, dar și încrederea cetățenilor în statul de drept. Astfel, cercetarea disciplinară reprezintă un instrument de control intern care garantează că polițiștii își respectă obligațiile legale și etice. Alegerea acestei teme este motivată de necesitatea de a înțelege profund cum funcționează acest mecanism de control și ce măsuri pot fi luate pentru îmbunătățirea sa.

Atunci când polițiștii săvârșesc o abatere disciplinară sau, mai grav, comit o infracțiune, impactul asupra încrederii publicului în instituțiile de forță este semnificativ. În acest context, cercetarea disciplinară trebuie să fie un proces corect, transparent și eficient pentru a demonstra că abaterile nu sunt tolerate și că se aplică sancțiuni în mod just. Studierea acestei teme contribuie la înțelegerea modului în care instituțiile polițienești pot întări relația cu cetățenii prin proceduri de auto-reglare și control. Cercetarea disciplinară a polițiștilor nu se referă doar la sancționarea comportamentului necorespunzător, ci și la prevenirea abuzurilor și corupției. Printr-un sistem eficient de cercetare și sancționare a abaterilor, se poate construi un climat de responsabilitate și etică profesională, esențial pentru buna funcționare a forțelor de poliție. Tema cercetării disciplinare poate contribui la dezvoltarea unor soluții inovative care să sprijine crearea unui cadru mai transparent și mai etic în cadrul instituțiilor de aplicare a legii.

În multe țări, inclusiv în România, au existat și continuă să existe provocări legate de eficiența și transparența cercetărilor disciplinare. Adesea, mecanismele de control pot fi influențate de presiuni politice sau interne, iar anchetele nu sunt întotdeauna suficient de independente sau obiective. Alegerea acestei teme oferă oportunitatea de a analiza aceste probleme și de a propune soluții de îmbunătățire a procesului, care să asigure un control mai eficient și mai echitabil al comportamentului polițiștilor.

Având în vedere faptul că profesia de polițist este una de mare responsabilitate și are un rol esențial în asigurarea ordinii și siguranței publice. În exercitarea atribuțiilor de serviciu, polițistul este supus unui set riguros de norme legale și etice, fiind nevoit să respecte standarde înalte de comportament profesional. Cercetarea disciplinară a polițiștilor nu se reduce doar la aplicarea sancțiunilor pentru comportamentele necorespunzătoare, ci are și rolul de a proteja drepturile acestora în fața acuzațiilor nejustificate. Într-o societate democratică, este esențial ca instituțiile statului, inclusiv poliția, să fie reglementate de un cadru juridic corect, echitabil și transparent.

Astfel, analiza cercetării disciplinare a polițiștilor devine nu doar un demers de protejare a intereselor instituționale, ci și un mecanism prin care se asigură echilibrul între sancționarea devianțelor profesionale și garantarea drepturilor fundamentale ale lucrătorilor de poliție.

Cercetarea disciplinară a polițiștilor în România este reglementată de mai multe acte normative, care stabilesc atât procedurile disciplinare, cât și drepturile și obligațiile polițiștilor în contextul acestui proces. Câteva dintre legile și reglementările principale care fac trimitere la cercetarea disciplinară a polițiștilor sunt: Legea nr. 360/2002 privind Statutul Polițistului cu modificările ți completările ulterioare, Hotărârea nr. 725 din 2015 pentru stabilirea normelor de aplicare a cap. IV din Legea nr. 360/2002 privind Statutul polițistului, referitoare la acordarea recompenselor și răspunderea disciplinară a polițiștilor**,** Legea nr. 218/2002 privind Organizarea și Funcționarea Poliției Române și Codul Penal și Codul de Procedură Penală **(**deși nu reglementează în mod direct cercetarea disciplinară a polițiștilor**,** Codul Penal și Codul de Procedură Penală pot fi aplicabile în cazul în care abaterile disciplinare ale polițiștilor sunt de natură penală (abuz în serviciu, luare de mită, etc.) În astfel de cazuri, cercetarea disciplinară poate fi suspendată până la finalizarea procedurii penale.). De asemenea, în procesul de cercearea disciplinară a polițiștilor sunt avute în vedere și regulamentele interne**,** respectiv procedurile și reglementările stabilite de fiecare unitate de poliție pentru a asigura o cercetare disciplinară corectă și obiectivă.

II. MECANISMELE DE CERCETARE DISCIPLINARĂ

PROCEDURA DE CERCETARE PREALABILĂ:

Cadul procedural care implică investigarea unui polițist suspectat de săvârșirea unor abateri disciplinare, este menționat în Hotărârea nr. 725 din 2015 pentru stabilirea normelor de aplicare

a cap. IV din Legea nr. 360/2002 privind Statutul poliţistului, referitoare la acordarea recompenselor şi răspunderii disciplinare a poliţiştilor.

Astfel, conform art. 6 din cadrul hotărârii sus-menționate, ”Procedura disciplinară este inițiată prin declanșarea cercetării prealabile, presupune sesizarea și consultarea Consiliului de disciplină, după caz, și se finalizează prin soluționarea definitivă a cauzei.”[1] De asemenea ”Persoana în drept care a luat cunoștință, în scris, de comiterea unei abateri disciplinare este obligată să dispună, prin rezoluție, declanșarea cercetării prealabile”

De asemenea, procedura de cercetare disciplinară a poliţiştilor din România este reglementată de Legea nr. 360/2002 privind Statutul poliţistului, completată de alte acte normative, cum ar fi Codul muncii și regulamentele interne. Aceasta implică mai multe etape clare, menite să asigure un proces echitabil și respectarea drepturilor poliţistului cercetat. Mai jos este descrisă procedura exactă:

1. Sesizarea abaterii disciplinare:

Abaterile disciplinare ale poliţiştilor pot fi sesizate de către superiori, colegi, persoane externe (cetățeni), sau pot fi constatate de conducerea unității. Sesizarea poate fi făcută în scris sau verbal (urmată de consemnarea în scris). Orice sesizare este înregistrată în registrul special al unității.

2. Analizarea sesizării:

Conducerea unității analizează sesizarea pentru a verifica dacă există indicii privind săvârşirea unei abateri disciplinare. Dacă indiciile sunt suficient de clare, se dispune declanșarea procedurii de cercetare disciplinară, prin care este nominalizat un ofițer de poliție care îndeplinește anumite condiții și care va efectua cercetarea propriu-zisă a poliţistului care a săvârşit abaterea disciplinară. Dacă nu se confirmă abaterea, sesizarea se clasează, iar poliţistul este informat cu privire la aceasta. Sesizările anonime nu se iau în considerare.

3. Declanşarea cercetării prealabile:

Declanşarea cercetării prealabile se face prin dispoziţie emisă de către şeful competent, în care se nominalizează ofiţerul care va efectua cercetarea şi, după caz, ofiţerul desemnat să ajute la efectuarea acesteia. Cercetarea prealabilă poate fi efectuată atât de către şeful unităţii cât şi de ofiţeri anume desemnaţi, din cadrul unităţii sau de la eşalonul superior, cu respectarea competenţelor de gestiune a resurselor umane.

La desemnarea ofiţerilor pentru efectuarea cercetării prealabile se va urmări ca aceştia să provină din rândul poliţiştilor care au calitatea de organe de cercetare ale poliţiei judiciare sau să aibă studii juridice şi, de regulă, să fie cel puţin egali în grad profesional sau în funcţie cu poliţistul cercetat. Nu pot fi desemnaţi să efectueze cercetarea prealabilă poliţiştii care: nu au fost definitivaţi în profesie, fac parte din structurile de conducere ale Corpului Naţional al Poliţiştilor sau ale organizaţiilor sindicale, au fost sancţionaţi disciplinar în ultimii 5 ani, se află în curs de cercetare prealabilă ori în judecata Consiliului de disciplină sau sunt învinuiţi sau inculpaţi într-o cauză penală. Ofiţerii niminalizaţi pentru efectuarea cercetării prealabile trebuie să fie imparţiali şi fără legături cu poliţistul cercetat.

Mai mult decât atât, poliţistul desemnat să efectueze cercetarea prealabilă este obligat să se abțină sau poate fi recuzat dacă: a făcut sesizări împotriva persoanei cercetate sau urmează să se prezinte ca martor, se află în curs de cercetare prealabilă ori în analiza Consiliului de disciplină, împotriva sa a început urmărirea penală sau se află în faza de judecată, este soţ, rudă sau afin, până la gradul 4 inclusiv, cu poliţistul cercetat, este parte (el, soţul sau rudele lor până la gradul 4 inclusiv) într-un proces cu poliţistul cercetat, este creditor sau debitor ai celui cercetat ori are un interes în cauză, are calitatea de şef nemijlocit sau subaltern al poliţistului cercetat.

4. Informarea și citarea poliţistului cercetat:

După primirea dispoziției de declanșare a cercetării disciplinare, ofițerul desemnat cu efectuarea cercetării prealabile îl citează pe poliţistul cercetat, pentru a-i aduce la cunoștință dispoziția de declanșare a cercetării prealabile, materialul de sesizare și pentru a-i solicita rapoarte explicative în scopul clarificării tuturor aspectelor semnalate.

5. Cercetarea propriu-zisă:

[1] Hotărârea nr. 725 din 2015 pentru stabilirea normelor de aplicare a cap. IV din Legea nr. 360/2002 privind Statutul poliţistului;

Ofiţerul desemnat cu cercetarea prealabilă este obligat să strângă toate probele care pot conduce la aflarea adevărului, respectiv existenţa sau inexistenţa abaterilor disciplinare şi gravitatea acestora. Pentru lămurirea unor fapte şi împrejurări ale cercetării prealabile, poate fi solicitat şi punctul de vedere al unor specialişti/experţi.

6. Concluziile ofițerului desemnat cu efectuarea cercetarii disciplinare:

După finalizarea procesului de cercetare, ofițerul desemnat întocmește un raport de cercetare disciplinară, care include: descrierea faptelor, probele analizate, propunerea unei sancțiuni disciplinare sau clasarea cauzei, dacă nu sunt dovezi suficiente.

Raportul de cercetare prealabilă împreună cu întreg materialul rezultat în urma cercetării este transmis conducerii unității pentru decizie.

7. Aplicarea sancțiunii sau clasarea:

După analizarea raportului de cercetare prealabilă, șeful unității decide prin dispoziție scrisă una din următoarele măsuri:

a) aprobă clasarea materialelor în cazul inexistenţei faptelor imputate, a constatării nevinovăţiei poliţistului cercetat sau a depăşirii termenului prevăzut la art. 59 alin. (9) din Legea nr. 360/2002 privind Statutul poliţistului, cu modificările şi completările ulterioare, ori în situaţia constatării încetării raporturilor de serviciu ale poliţistului cercetat;

b) restituie dosarul pentru continuarea cercetării prealabile, în cazul în care constată că verificările au fost incomplete pentru stabilirea vinovăţiei/nevinovăţiei poliţistului cercetat, situaţie în care termenul de 60 de zile curge de la data completării cercetării şi finalizării raportului de cercetare prealabilă;

c) atenţionează poliţistul sau aplică una dintre sancţiunile disciplinare prevăzute la art. 58 , lit. a)-g) din Legea nr. 360/2002 privind Statutul poliţistului, cu modificările şi completările ulterioare, dacă se constată vinovăţia poliţistului cercetat, conform competenţei şi în condiţiile legii;

d) sesizează şi consultă Consiliul de disciplină.

8. Dreptul de contestare:

”Poliţistul poate contesta sancţiunea disciplinară aplicată, în termen de 15 zile de la luarea la cunoştinţă, şefului ierarhic superior celui care a aplicat sancţiunea. Acesta se pronunţă prin decizie motivată, în termen de 30 de zile.”[2]

Contestația poate fi adresată instanței de contencios administrativ sau Consiliului de Disciplină, în funcție de gravitatea cazului și tipul sancțiunii.

III. ETICA ȘI INTEGRITATEA ÎN CADRUL POLIȚIEI ROMÂNE

Cercetarea disciplinară este un instrument prin care se asigură conformitatea comportamentului polițistului cu valorile etice de bază: legalitatea, integritatea, imparțialitatea și respectul pentru demnitatea umană. Astfel, polițistul este tras la răspundere pentru încălcările normelor etice sau disciplinare, ceea ce subliniază importanța respectării acestora. Procesul este conceput să fie echitabil, prin reguli clare și proceduri transparente, evitând tratamentul preferențial, iar ercetarea disciplinară trebuie să asigure un echilibru între transparență (pentru credibilitate) și confidențialitate (pentru protejarea imaginii părților implicate).

Cercetarea disciplinară este un mijloc eficient de prevenire a abuzurilor în rândul polițiștilor, deoarece știind că încălcarea normelor etice poate atrage sancțiuni disciplinare, polițiștii sunt motivați să respecte regulile. De asemenea, existența unor proceduri clare și ferme de sancționare reduce tentația de a abuza de autoritate.

Prin cercetările disciplinare, se pot identifica tendințe sau vulnerabilități sistemice (de exemplu, probleme legate de formare sau supraveghere), iar instituția poate adopta măsuri corective. Procedurile clare și corecte de cercetare disciplinară oferă un mediu în care colegii sau cetățenii pot semnala abaterile fără teamă de represalii, contribuind la autocorectarea sistemului.

Astfel, prin sancționarea abaterilor și crearea unui cadru clar și imparțial, aceasta contribuie semnificativ la menținerea integrității Poliției Române și la consolidarea încrederii cetățenilor în instituție. Cu toate acestea, succesul său depinde de aplicarea sa consecventă, imparțială și transparentă.

[2] Legea nr. 360/2002 privind Statutul poliţistului cu modificările şi completările ulterioare

IV. CERCETAREA DISCIPLINARĂ CA INSTRUMENT DE PREVENIRE

Publicul percepe instituția poliției ca fiind integră atunci când sancțiunile sunt aplicate în mod deschis și corect, iar prin comunicarea publică a măsurilor luate împotriva comportamentelor abuzive, se transmite mesajul că poliția are toleranță zero la încălcarea normelor etice.

Astfel, transparența reduce riscul ca cetățenii să suspecteze existența unor practici de mușamalizare sau protejare a unor angajați și sigură echitatea procesului, arătând că toate persoanele, indiferent de poziție, răspund pentru faptele lor.

Corectitudinea în procesul disciplinar presupune respectarea procedurilor legale, a normelor etice și a drepturilor fundamentale ale polițistului cercetat. Aceasta este importantă deoarece toți polițiștii sunt supuși acelorași reguli, indiferent de funcție, grad sau vechime, ceea ce susține principiul egalității în fața legii.

Evitarea discriminării sau a sancțiunilor disproporționate consolidează încrederea publicului și a angajaților în instituție.

Când sancțiunile sunt aplicate corect și în mod proporțional, polițiștii înțeleg mai bine consecințele faptelor lor și se responsabilizează, iar instituția devine un exemplu de respectare a normelor pentru întreaga societate.

Cetățenii au încredere în forțele de ordine dacă percep instituția ca fiind dreaptă și responsabilă în fața propriilor greșeli, iar legitimitatea poliției depinde de capacitatea acesteia de a sancționa abuzurile fără favoritisme.

Transparența și corectitudinea sunt aspecte deosebit de importante în procesul de aplicare a sancțiunilor, iar în majoritatea cazurilor de cercetare disciplinară a polițiștilor aceștia se folosesc de funcția pe care o au pentru a obține avantaje personale sau pentru a influența soluționarea unor cereri contrare regulilor legale. De exemplu, polițiști care intervin în favoarea unor persoane apropiate pentru a rezolva cereri fără a respecta cadrul legal sunt sancționați disciplinar prin mustrare scrisă, diminuarea salariului, retrogradare sau chiar destituire din funcție. Aceste sancțiuni sunt precedate de o cercetare disciplinară detaliată care asigură respectarea drepturilor și principiilor procedurale precum prezumția de nevinovăție și proporționalitatea sancțiunii.

Încălcarea jurământului de credință sau utilizarea unui limbaj nepotrivit în documente oficiale a fost sancționată disciplinar, deoarece afectează imaginea instituției. De exemplu, un polițist care a redactat un document oficial cu expresii inadecvate a primit o sancțiune de diminuare a salariului și a fost inclus într-un program de reevaluare profesională.

Au fost cazuri de polițiști care au fost cercetați disciplinar pentru abuz de putere, cum ar fi folosirea nejustificată a forței în timpul unei intervenții. Într-un astfel de caz, sancțiunile au inclus retrogradarea sau chiar destituirea, iar în paralel, a fost sesizată și instanța penală.

Încălcarea normelor privind confidențialitatea, cum ar fi dezvăluirea informațiilor clasificate, a dus la sancțiuni disciplinare care au variat de la avertismente scrise la destituire, în funcție de gravitatea situației și de impactul acțiunii asupra instituției.

De asemenea, există cazuri în care polițiștii au un comportament neadecvat în societate și în familie, de multe ori fiind înregistrate sesizări cu privire la neînțelegeri între soți, violență în familie sau scandaluri. Situații care de cele mai multe ori sunt soldate cu declanșarea cercetării prealabile față de polițist, începerea urmăririi penale față de acesta și punerea la dispoziția unității. Aceste cazuri sunt extrem de grave și nu pot fi tolerate, cu atât mai mult cu cât polițistul trebuie să fie un model demn de urmat în societate, misiunea lui fiind tocmai cea de a stopa existența unor astfel de evenimente negative.

Aceste exemple subliniază importanța unor proceduri disciplinare transparente și echitabile, care nu doar sancționează comportamentele necorespunzătoare, dar contribuie și la consolidarea integrității în cadrul Poliției Române. Implementarea fermă a principiilor de corectitudine și garantarea dreptului la apărare asigură protejarea reputației instituției și prevenirea abuzurilor.

V. CONCLUZII

Cercetarea disciplinară a polițiștilor reprezintă o metodă eficientă de remediere a deficiențelor din activitatea polițienească, cu efecte pozitive atât la nivel individual, cât și

instituțional. Totuși, pentru ca acest proces să fie pe deplin eficient, este necesară o abordare mai echilibrată, care să asigure sancționarea corespunzătoare a comportamentelor nepotrivite și îmbunătățirea procedurilor interne. Astfel se recomandă revizuirea periodică a regulamentelor disciplinare, pentru a elimina eventualele discrepanțe și a adapta măsurile la situații reale. Crearea unor programe de formare și consiliere pentru ofițerii care au trecut prin cercetări disciplinare, pentru a le oferi sprijin în corectarea comportamentului și adoptarea unor măsuri de transparență care să permită accesul publicului la informații generale despre rezultatele proceselor disciplinare, contribuind astfel la consolidarea imaginii instituției.

Aplicarea coerentă și echitabilă a sancțiunilor disciplinare poate deveni un instrument strategic pentru îmbunătățirea continuă a activității polițienești, creșterea profesionalismului și încrederii publicului.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

[1] Legea nr. 360/2002 privind Statutul polițistului, cu modificările și completările ulterioare**;**

[2] Hotărârea nr. 725 din 2015 pentru stabilirea normelor de aplicare a cap. IV din Legea nr. 360/2002 privind Statutul polițistului, referitoare la acordarea recompenselor și răspunderii disciplinare a polițiștilor.;

[3] Legea 218/2002 privind Organizarea și Funcționarea Poliției Române;

[4] Codul de Etică și Deontologie Profesională al Polițistului;

[5] Ordinul MAI nr. 140/2016 privind activitatea de management resurse umane în unitățile de poliție ale Ministerului Afacerilor Interne

[6] scribd login - Search (bing.com)

[7] www.wikipedia.com

COLABORAREA INTERNAȚIONALĂ ÎN PREVENIREA CORUPȚIEI: LECȚII PENTRU STRUCTURILE DE ORDINE PUBLICĂ DIN ROMÂNIA

INTERNATIONAL COLLABORATION IN CORRUPTION PREVENTION: LESSONS FOR LAW ENFORCEMENT STRUCTURES IN ROMANIA

Student David-Cristian CIOLCĂ
Academia de Poliție "Alexandru Ioan Cuza", București, Aleea Privighetorilor nr. 1A, sector 1
david.ciolca@yahoo.com

Abstract (ro): *Studiul subliniază importanța colaborării internaționale în prevenirea corupției, având în vedere că acest fenomen afectează multiple state și nu respectă granițele. Instituțiile de ordine publică trebuie să colaboreze eficient, schimbând informații și bune practici pentru a combate corupția. În România, lecțiile învățate de la organizațiile internaționale precum Interpol și ONU indică necesitatea unui cadru transparent și responsabil. Implementarea standardelor internaționale, formarea continuă a personalului și dezvoltarea unor mecanisme de monitorizare eficiente sunt esențiale în prevenirea actelor de corupție. România poate adopta aceste lecții pentru a întări instituțiile de ordine publică și a crea un sistem juridic mai robust. Astfel, integrarea în eforturile internaționale poate sprijini țara în combaterea corupției și îmbunătățirea structurilor de ordine publică.*

Cuvinte-cheie*: colaborarea internațională, prevenirea corupției, instituții, Interpol, ONU.*

Abstract (en): *The study emphasizes the importance of international collaboration in preventing corruption, considering that this phenomenon affects multiple countries and knows no borders.Law enforcement agencies must collaborate effectively, sharing information and best practices to combat corruption. In Romania, the lessons learned from international organizations such as Interpol and the UN highlight the necessity for a transparent and accountable framework. Implementing international standards, providing ongoing training for personnel, and developing effective monitoring mechanisms are essential in preventing acts of corruption. Romania can adopt these lessons to strengthen law enforcement institutions and create a more robust legal system. Thus, integration into international efforts can support the country in combating corruption and improving public order structures.*

Keywords: *international collaboration, preventing corruption, institutions, Interpol, UN.*

I. INTRODUCERE

Corupția reprezintă una dintre cele mai mari provocări globale, având un impact major asupra economiilor, guvernelor și drepturilor fundamentale ale oamenilor. Aceasta afectează toate domeniile vieții publice, slăbind democrația, dezvoltarea economică și încrederea în instituțiile statului. Corupția nu are limite geografice, iar efectele sale adesea depășesc granițele unui singur stat, implicând rețele internaționale de influență și spălare de bani.

România se confruntă cu dificultăți mari în lupta împotriva corupției. Chiar dacă în ultimii ani au existat progrese, corupția continuă să fie o problemă serioasă, afectând mai multe domenii, cum ar fi administrația publică, justiția și sectorul privat. În acest context, colaborarea internațională devine crucială, deoarece multe dintre aceste infracțiuni sunt transfrontaliere și nu pot fi rezolvate eficient de o singură țară.

II. CORUPȚIA LA NIVEL GLOBAL: O PROBLEMĂ TRANSNAȚIONALĂ

Corupția reprezintă o problemă globală, afectând atât țările dezvoltate, cât și pe cele în dezvoltare. Aceasta are un impact economic semnificativ, deoarece duce la o utilizare ineficientă a resurselor, reduce încrederea publicului și destabilizează instituțiile democratice. Potrivit Transparency International[3], corupția este strâns legată de inegalitățile economice și sociale și de slăbirea statului de drept.

La nivel global, corupția este adesea asociată cu rețele internaționale care implică trafic de influență, spălare de bani și fraude financiare ce depășesc granițele unui singur stat. De exemplu, afaceri și politicieni corupți pot folosi bănci offshore, companii fictive sau transferuri internaționale de bani pentru a ascunde proveniența ilegală a acestora. Aceste practici fac imposibilă gestionarea corupției de către o singură țară, iar soluțiile trebuie să fie globale.

Prin urmare, combaterea corupției necesită o abordare colaborativă, implicând o cooperare strânsă între state, organizații internaționale și agențiile de aplicare a legii. Multe dintre organizațiile internaționale importante, precum Interpol și Națiunile Unite, au creat mecanisme care permit schimbul de informații și bune practici între autoritățile naționale, pentru a identifica și sancționa infracțiunile de corupție care afectează mai multe țări.

III. ROLUL ORGANIZAȚIILOR INTERNAȚIONALE ÎN COMBATEREA CORUPȚIEI

III.1 INTERPOL

Interpol are un rol important în coordonarea eforturilor internaționale pentru combaterea corupției. Ca organizație care ajută polițiile din diferite țări să colaboreze, Interpol poate conecta autoritățile naționale și coordona investigațiile care trec dincolo de granițe. În cazul corupției, Interpol ajută la schimbul de informații despre fraude financiare, spălare de bani și alte infracțiuni legate de corupție.

Un exemplu al eficienței Interpol este crearea unor baze de date internaționale care ajută la identificarea și urmărirea persoanelor implicate în activități ilegale. Aceste baze de date oferă informații valoroase despre rețelele internaționale de corupție, contribuind la prevenirea și pedepsirea infractorilor.

De asemenea, Interpol organizează cursuri de formare pentru polițiști din diferite țări, pentru a-i ajuta să învețe cum să prevină și să investigheze corupția. Aceste cursuri includ informații despre utilizarea tehnologiilor moderne în combaterea infracțiunilor financiare și despre schimbul de informații între autoritățile din mai multe țări.

III.2 ONU ȘI CONVENȚIA NAȚIUNILOR UNITE ÎMPOTRIVA CORUPȚIEI (UNCAC)

Organizația Națiunilor Unite (ONU) are un rol esențial în crearea unui cadru global pentru combaterea corupției. Convenția Națiunilor Unite împotriva Corupției (UNCAC)[4], adoptată în 2003, este primul tratat internațional care stabilește reguli clare pentru prevenirea, investigarea și sancționarea corupției la nivel mondial. UNCAC încurajează transparența în guverne, integritatea instituțiilor publice și responsabilitatea autorităților.

Prin semnarea UNCAC, România s-a angajat să adopte măsuri eficiente pentru a preveni și combate corupția. Aceasta include întărirea instituțiilor care aplică legea și crearea unor mecanisme de supraveghere independente. UNCAC încurajează și cooperarea între statele membre, prin schimbul de informații, extrădare și asistență reciprocă.

Un aspect important al UNCAC este promovarea transparenței în achizițiile publice, gestionarea fondurilor guvernamentale și finanțarea partidelor politice. Aceste domenii sunt adesea expuse riscurilor de corupție, așa că UNCAC impune reguli stricte pentru a preveni abuzurile și a asigura o administrare responsabilă a resurselor publice.

IV. LECȚII PENTRU ROMÂNIA: IMPLEMENTAREA STANDARDELOR INTERNAȚIONALE

IV.1. NECESITATEA UNUI CADRU LEGISLATIV ȘI INSTITUȚIONAL ROBUST

România a făcut progrese importante în ultimii ani în lupta împotriva corupției, însă rămân încă provocări mari în implementarea măsurilor eficiente. Unul dintre cele mai importante lecții învățate din colaborarea cu organizațiile internaționale este necesitatea unui cadru legislativ și instituțional solid, care să prevină corupția încă din faza de prevenire.

Legea nr. 78/2000, care se ocupă cu prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, este un instrument esențial în legislația națională. Cu toate acestea, pentru a fi cu adevărat eficientă, legea trebuie să fie actualizată constant, astfel încât să facă față noilor tipuri de corupție apărute din cauza globalizării și dezvoltării tehnologice. România trebuie să îmbunătățească legislația în domenii precum transparența achizițiilor publice și gestionarea fondurilor europene, domenii care sunt deosebit de vulnerabile la corupție.

IV.2. FORMAREA CONTINUĂ A PERSONALULUI

Un alt factor important în lupta împotriva corupției este formarea continuă a personalului din instituțiile de ordine publică și justiție. Corupția nu este un fenomen constant, iar agențiile care aplică legea trebuie să fie pregătite să facă față noilor provocări și tehnici folosite de infractori. Experiența internațională arată că pregătirea continuă și schimbul de bune practici între instituțiile din diferite țări sunt esențiale pentru a avea succes în combaterea corupției.

În acest context, România ar trebui să investească mai mult în programe de instruire pentru polițiști, procurori și judecători, pentru a-i învăța tehnici moderne de investigare a corupției și a spălării de bani. De asemenea, participarea la cursuri internaționale și seminarii de specialitate ar putea ajuta autoritățile române să adopte cele mai bune practici la nivel global.

IV.3. MECANISME DE MONITORIZARE ȘI EVALUARE

Un element important în prevenirea și combaterea corupției este dezvoltarea unor mecanisme eficiente de monitorizare și evaluare. Acestea ajută la identificarea și prevenirea abuzurilor, dar și la evaluarea impactului măsurilor anticorupție adoptate. În acest sens, România ar trebui să îmbunătățească capacitatea instituțiilor de a monitoriza nu doar cazurile de corupție, dar și progresul general al reformelor anticorupție.

Un exemplu de bună practică la nivel internațional este sistemul de evaluare creat de ONU și alte organizații internaționale. Acest sistem presupune ca statele semnatare ale Convenției Națiunilor Unite împotriva Corupției (UNCAC) să raporteze periodic progresele realizate. Aceste rapoarte sunt folosite pentru a analiza lacunele din legislație și aplicarea acesteia, dar și pentru a identifica noi domenii vulnerabile la corupție.

În România, agențiile de monitorizare, cum ar fi Direcția Națională Anticorupție (DNA)[5], Agenția Națională de Integritate (ANI)[6] și alte instituții care se ocupă cu prevenirea și combaterea corupției, trebuie să primească resurse suplimentare și un cadru legislativ care să le sprijine activitatea. De asemenea, trebuie să fie consolidate mecanismele de feedback și evaluare a rezultatelor acțiunilor lor, pentru a asigura că acestea sunt eficiente și transparente.

În paralel, este necesară o colaborare mai strânsă cu organizațiile internaționale care pot oferi evaluări externe obiective și recomandări pentru îmbunătățirea procesului. Un sistem de evaluare externă este esențial pentru a asigura transparența și eficiența măsurilor adoptate.

V. PENTRU ROMÂNIA

Chiar dacă România a făcut progrese importante în lupta împotriva corupției, încă există multe provocări care îngreunează implementarea unui sistem eficient de prevenire și sancționare a acestui fenomen. Aceste provocări sunt legate de factori structurali, culturali, politici și instituționali, care pot afecta negativ eforturile de combatere a corupției. În continuare, vom analiza principalele provocări cu care se confruntă România în această privință și vom explora perspectivele viitoare pentru consolidarea bunei guvernări și integrității instituțiilor publice.

V.1. PROVOCĂRILE INSTITUȚIONALE ȘI DE GUVERNANȚĂ

Una dintre cele mai mari provocări ale României în lupta împotriva corupției este slăbirea instituțiilor de ordine publică și de aplicare a legii. Deși agenții precum Direcția Națională Anticorupție (DNA) și Agenția Națională de Integritate (ANI) au avut rezultate semnificative în descoperirea și pedepsirea corupției, aceste instituții se confruntă cu presiuni politice și cu lipsa de resurse financiare și umane.

În acest context, România trebuie să adopte o abordare mai completă, în care instituțiile anticorupție nu doar că sancționează faptele de corupție, dar și contribuie la educarea publicului și la prevenirea acestui fenomen. Este important ca România să investească în crearea unor instituții independente, cu un cadru legislativ clar și stabil, care să protejeze agențiile de influențele politice și să le permită să funcționeze eficient.

V.2. REZISTENȚA CULTURALĂ ȘI MENTALITĂȚILE TRADIȚIONALE

Corupția în România nu este doar o problemă a instituțiilor, ci și a mentalității oamenilor. În multe domenii, corupția este văzută ca ceva normal sau chiar necesar pentru a supraviețui. Din această cauză, schimbarea modului de gândire al cetățenilor și al funcționarilor publici este o mare provocare. Mulți consideră că micile „plăți informale”[7] sau favorurile sunt acceptabile, iar acest lucru afectează buna funcționare a guvernării.

V.3. PROVOCĂRILE LEGATE DE TRANSPARENȚA INSTITUȚIONALĂ ȘI ACHIZIȚIILE PUBLICE

Achizițiile publice reprezintă un domeniu foarte vulnerabil la corupție, iar România nu face excepție. Potrivit mai multor studii și rapoarte internaționale, o mare parte din fondurile publice alocate prin licitații sunt risipite sau deturnate de la scopul lor inițial din cauza practicilor de corupție. Lipsa transparenței în procesul de achiziții publice, alături de birocrația lentă și conflictele de interese, face ca acest domeniu să fie o țintă principală pentru acte de corupție.

Pentru a combate acest fenomen, România trebuie să continue implementarea măsurilor de transparență în achizițiile publice, să asigure un control strict și să folosească tehnologii moderne, cum ar fi platformele online pentru licitații, pentru a preveni manipularea procesului. În plus, trebuie încurajată implicarea activă a organizațiilor civile și a mass-media pentru a monitoriza procesul de achiziții și a semnala eventualele nereguli.

V.4. COLABORAREA INTERNAȚIONALĂ: OPORTUNITĂȚI ȘI PROVOCĂRI

Integrarea în organizațiile internaționale oferă României o oportunitate importantă de a învăța din experiențele altor țări în lupta împotriva corupției și de a obține sprijin pentru implementarea reformelor. Totuși, această colaborare nu vine fără provocări. Unele dintre ele țin de adaptarea standardelor internaționale la realitățile naționale ale României, care sunt diferite în anumite aspecte față de modelele internaționale.

De asemenea, unii reprezentanți ai autorităților române pot vedea colaborarea internațională în domeniul anticorupție ca o intervenție în suveranitatea[8] națională, ceea ce poate duce la blocaje sau la aplicarea superficială a măsurilor recomandate de organizațiile internaționale. Este important ca România să dezvolte o politică de parteneriate internaționale care să fie văzută nu doar ca o obligație, ci și ca un avantaj pentru întărirea statului de drept și a economiei.

V.5. PERSPECTIVE DE VIITOR: CONSOLIDAREA UNEI CULTURI A INTEGRITĂȚII

În viitor, România trebuie să continue să implementeze reformele și să își adapteze instituțiile și legislația pentru a face față noilor provocări legate de corupție. Un pas important în acest proces ar fi consolidarea unei culturi a integrității, în care corupția să fie considerată inacceptabilă în toate domeniile vieții sociale și economice. În acest sens, educația civică, transparența în luarea deciziilor și implicarea activă a cetățenilor sunt esențiale.

De asemenea, România trebuie să valorifice sprijinul oferit de Uniunea Europeană[9] și de alte organizații internaționale pentru a susține implementarea reformelor structurale și instituționale.

În același timp, este important să asigure instituțiilor anticorupție resurse suficiente și independență totală, pentru a le permite să funcționeze eficient.

VI. CONCLUZII

Lecțiile învățate din colaborarea internațională în combaterea corupției sunt valoroase pentru România. Colaborarea cu organizații internaționale precum Interpol și ONU, crearea unui cadru legislativ eficient, formarea continuă a personalului și implementarea unor mecanisme de monitorizare și evaluare sunt esențiale pentru prevenirea și combaterea corupției pe termen lung.

România are ocazia de a întări instituțiile de ordine publică și de a construi un sistem juridic mai solid prin integrarea acestor lecții în structurile naționale. Aceste măsuri vor ajuta la creșterea încrederii cetățenilor în autoritățile publice și vor sprijini consolidarea unui stat de drept care să răspundă eficient provocărilor legate de corupție.

VII. REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. Transparency International, Indicele de Percepție a Corupției 2023, https://www.transparency.org/ro/cpi
2. Comisia Europeană, Raportul privind progresele anticorupție în România, 2023, https://ec.europa.eu
3. Sinteza activității DNA, Direcția Națională Anticorupție, Raport anual 2023, https://www.pna.ro
4. Agenția Națională de Integritate, Raport anual 2023, https://www.integritate.eu
5. Legea nr. 78/2000, Legea privind prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție,Monitorul Oficial nr. 365 din 2000.
6. Fundația Soros România, Corupția în sistemele politice: provocări și soluții pentru România, EdituraFundației Soros, 2022.
7. Tănase, A., Corupția și sistemele de prevenire în România: o abordare comparativă, Editura C.H.Beck, 2020.
8. Stan, L. și Tismăneanu, V., Reforma statului și combaterea corupției în România post-1989, EdituraPolirom, 2019.
9. Neamțu, D., Guvernarea și integritatea în administrația publică: lecții din practica internațională,Editura Academiei Române, 2018.
10. Munteanu, M., Lupta împotriva corupției în Uniunea Europeană: Standardele și provocările deaplicare, Editura Universității din București, 2021.

COOPERAREA POLIȚIENEASCĂ INTERNAȚIONALĂ ÎN DOMENIUL PROTECȚIEI INFORMAȚIILOR CLASIFICATE

INTERNATIONAL POLICE COOPERATION IN THE FIELD OF CLASSIFIED INFORMATION PROTECTION

Lt. Dragoș-Ionuț BALAN
Academia de Poliție „A.I. Cuza" București, Aleea Privighetorilor 1-3 sector 1 București
dragosbalan14@yahoo.com

Abstract (en): *The present paper aims to provide a systematic approach to the measures and procedures through which law enforcement agencies from various states collaborate to protect classified data, thereby preventing unauthorized access and ensuring its integrity. This field is essential for countering threats to national and global security, particularly in the context of cross-border organized crime, terrorism, and other complex and emerging criminal activities. A thorough understanding of the relevant legislation and cooperation procedures in this field is essential for ensuring effective collaboration and safeguarding sensitive information at the international level.*
Keywords*: information, protection, security, cooperation, INTERPOL, EUROPOL.*

Abstract (ro): *Prezenta lucrare se dorește a fi o abordare sistematică de măsuri și proceduri prin care agențiile de aplicare a legii din diverse state colaborează pentru a proteja datele clasificate, prevenind astfel accesul neautorizat și asigurând integritatea acestora. Acest domeniu este esențial pentru contracararea amenințărilor la adresa securității naționale și globale, mai ales în contextul criminalității organizate transfrontaliere, terorismului și altor activități infracționale complexe și emergente. O cunoaștere aprofundată a legislației relevante și a procedurilor de cooperare în acest domeniu este esențială pentru asigurarea unei colaborări eficiente și pentru protejarea informațiilor sensibile la nivel internațional.*
Cuvinte cheie*: informatii, protecție, securitate, cooperare, INTERPOL, EUROPOL.*

I. INTRODUCERE

Protecția informațiilor clasificate reprezintă un aspect esențial al securității naționale și internaționale, având un rol semnificativ în asigurarea stabilității politice, economice și sociale. Într-un context globalizat, în care criminalitatea transnațională și amenințările teroriste se manifestă din ce în ce mai complex, colaborarea între agențiile de aplicare a legii este indispensabilă. În acest cadru, cooperarea polițienească internațională în domeniul protecției informațiilor clasificate se constituie ca o temă deosebit de relevantă, având în vedere necesitatea unui schimb eficient și sigur de informații între autoritățile competente la nivel global.

Motivația alegerii acestei teme provine din conștientizarea importanței protecției informațiilor sensibile în cadrul cooperării internaționale, în special într-un context în care globalizarea și progresele tehnologice au favorizat interconectarea forțelor de ordine din diverse state, dar și expunerea acestora la riscuri legate de securitatea cibernetică. De asemenea, proliferarea amenințărilor transfrontaliere a impus adoptarea unui cadru juridic și instituțional eficient care să reglementeze schimbul de informații clasificate între autoritățile de aplicare a legii. În acest sens, inițiativele internaționale, cum ar fi convențiile și tratatele internaționale, dar și reglementările europene privind protecția datelor și securitatea informațiilor, devin puncte de referință importante pentru protejarea informațiilor sensibile.

Contextul actual al cercetării este marcat de un interes crescut pentru protecția informațiilor clasificate, în special în cadrul organizațiilor internaționale, cum ar fi INTERPOL și EUROPOL, care facilitează colaborarea între autoritățile polițienești din diferite state. De asemenea, reglementările internaționale privind protecția datelor, precum Regulamentul General privind Protecția Datelor

(GDPR), joacă un rol important în stabilirea unor standarde comune privind manipularea și protejarea informațiilor clasificate. Cu toate acestea, există încă lacune în ceea ce privește armonizarea procedurilor și legislației internaționale, ceea ce poate duce la riscuri semnificative pentru securitatea globală.

II. INTRODUCERE ÎN COOPERAREA POLIȚIENEASCĂ INTERNAȚIONALĂ ȘI PROTECȚIA INFORMAȚIILOR CLASIFICATE[1]

În contextul globalizării și al complexității tot mai mari a amenințărilor la adresa securității internaționale, cooperarea polițienească internațională a devenit un element esențial în combaterea criminalității transfrontaliere, terorismului și altor riscuri majore care pot afecta stabilitatea națională și globală. În acest sens, protecția informațiilor clasificate joacă un rol fundamental, având în vedere că informațiile sensibile colectate de agențiile de aplicare a legii trebuie să fie gestionate cu maximă securitate pentru a preveni utilizarea lor în scopuri malițioase sau pentru a evita compromiterea integrității acestora în cadrul cooperării internaționale.

Înainte de a explora în detaliu cooperarea polițienească internațională și protecția informațiilor clasificate, este esențial să definim câteva concepte fundamentale care vor ghida întreaga cercetare.

Cooperarea polițienească internațională se referă la activitățile coordonate desfășurate între forțele de poliție și agențiile de securitate ale diferitelor state sau organizații internaționale (precum INTERPOL și EUROPOL), în scopul de a preveni și combate criminalitatea transnațională. Aceste activități includ schimbul de informații, realizarea de operațiuni comune și elaborarea de strategii pentru combaterea unor amenințări globale, cum ar fi traficul de droguri, traficul de persoane, terorismul și criminalitatea informatică.

Informațiile clasificate, pe de altă parte, sunt informații care, datorită naturii lor sensibile, sunt protejate de lege pentru a preveni accesul neautorizat. În domeniul polițienesc, aceste informații pot include date despre persoane sau organizații implicate în activități ilegale, planuri operative ale agențiilor de securitate, strategii de combatere a criminalității sau date despre infrastructuri critice ale unui stat. Protecția acestora este esențială pentru a menține securitatea națională și pentru a preveni eventuale breșe de securitate care ar putea pune în pericol viața cetățenilor sau stabilitatea statului.

Protecția informațiilor clasificate reprezintă un element vital în garantarea securității naționale și internaționale. Într-un context în care tehnologiile moderne permit colectarea, stocarea și schimbul rapid de informații între state și agenții internaționale, asigurarea confidențialității, integrității și disponibilității acestora devine o prioritate absolută. Informațiile clasificate, deținute de autoritățile de aplicare a legii, sunt folosite pentru a identifica și preveni amenințările de securitate, iar scurgerile de informații pot avea consecințe grave, atât pentru siguranța națională, cât și pentru relațiile internaționale dintre state.

În acest sens, protejarea acestor informații nu se limitează doar la protecția datelor personale sau a celor sensibile, ci include și protecția infrastructurii critice a statelor, prevenirea atacurilor cibernetice asupra instituțiilor guvernamentale și asigurarea unui cadru sigur pentru colaborarea între agențiile internaționale. În plus, protecția informațiilor clasificate este esențială pentru menținerea încrederii între state, având în vedere că schimbul de informații între autoritățile de poliție poate implica riscuri de securitate, dacă nu este gestionat corespunzător.

Cooperarea polițienească internațională are scopul de a crea un cadru juridic și operațional care să permită agențiilor de securitate să lucreze împreună pentru prevenirea și combaterea criminalității internaționale. Scopul principal este de a crea o rețea de sprijin reciproc între autoritățile polițienești ale diferitelor state, facilitând schimbul rapid de informații și coordonarea acțiunilor în cazuri de criminalitate transfrontalieră. În plus, cooperarea internațională se concentrează și pe dezvoltarea unor strategii comune de prevenire, educație și luptă împotriva amenințărilor globale, precum terorismul, traficul de droguri, traficul de persoane și criminalitatea informatică.

Un alt obiectiv esențial al cooperării polițienești internaționale este crearea unor standarde comune pentru protecția informațiilor clasificate, astfel încât toate părțile implicate să respecte

[1] https://orniss.ro/legislatie/acte-internationale/;
https://www.europarl.europa.eu/factsheets/ro/sheet/156/police-cooperation;
https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/35209;

reglementări similare privind securitatea datelor. Acest obiectiv devine tot mai important pe măsură ce tehnologiile de criptare și securitate cibernetică evoluează, iar riscurile de atacuri cibernetice sau de scurgeri de informații devin tot mai mari.

În prezent, cercetările în domeniul protecției informațiilor clasificate în cadrul cooperării polițienești internaționale sunt într-o continuă expansiune, având în vedere schimbările rapide din peisajul geopolitic și tehnologic. Uniunea Europeană și organizațiile internaționale precum INTERPOL și EUROPOL sunt implicate activ în dezvoltarea unor reglementări și proceduri destinate să îmbunătățească protecția datelor și să asigure un schimb eficient de informații între state. În același timp, avansurile în domeniul securității cibernetice și al criptării informațiilor aduc atât noi oportunități, cât și provocări în protejarea informațiilor sensibile.

Cu toate acestea, cercetările existente în domeniu sunt încă în stadiu incipient în ceea ce privește armonizarea reglementărilor internaționale privind protecția informațiilor clasificate. Există diferențe semnificative între sistemele juridice ale statelor membre ale organizațiilor internaționale, ceea ce poate duce la dificultăți în colaborarea efectivă și în respectarea standardelor de protecție. De asemenea, provocările legate de protecția datelor personale și de securitatea cibernetică sunt teme recurente în cercetările academice recente, subliniind importanța dezvoltării unor soluții tehnice și legislative inovative.

În acest context, obiectivul cercetării este de a analiza modul în care cadrul legal și operațional existent susține cooperarea polițienească internațională și protecția informațiilor clasificate, identificând atât lacunele din legislație, cât și soluțiile posibile pentru o mai bună protecție a acestor informații sensibile într-un context globalizat.

III. CADRU JURIDIC ȘI INSTITUȚIONAL AL COOPERĂRII INTERNAȚIONALE ÎN DOMENIUL PROTECȚIEI INFORMAȚIILOR CLASIFICATE[2]

Cooperarea polițienească internațională în domeniul protecției informațiilor clasificate se desfășoară într-un context complex, unde sunt implicate multiple reglementări legale și instituții internaționale. De la tratate internaționale și convenții multilateral acceptate, până la reglementări europene și legi naționale, acest cadru juridic și instituțional reglementează atât schimbul de informații sensibile, cât și măsurile de protecție necesare pentru a garanta securitatea acestora. În acest capitol, vom analiza principalele instrumente juridice și instituțiile implicate în această cooperare, cu accent pe protecția informațiilor clasificate.

Un aspect esențial al protecției informațiilor clasificate în contextul cooperării polițienești internaționale este reglementarea legală internațională care garantează că informațiile sensibile schimbate între autoritățile de aplicare a legii vor fi protejate în mod corespunzător. Mai multe convenții internaționale reglementează acest domeniu, stabilind norme comune de protecție și de schimb al informațiilor între state.

Printre cele mai importante instrumente juridice internaționale care reglementează protecția informațiilor clasificate se numără convențiile și tratatele elaborate sub egida Organizației Națiunilor Unite (ONU), INTERPOL și alte organizații internaționale. Un exemplu semnificativ este Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate (Convenția de la Palermo), care stipulează, printre altele, reglementări privind schimbul de informații între autoritățile competente ale statelor semnatare în scopul combaterii criminalității transnaționale.

De asemenea, Convenția privind protecția datelor personale în cadrul schimbului de informații internaționale, adoptată de Consiliul Europei, stabilește principiile de protecție a datelor și reglementează accesul și securitatea acestora în contextul cooperării polițienești internaționale. Aceste convenții nu doar că reglementează fluxul de informații între state, dar prevăd și sancțiuni pentru nerespectarea reglementărilor de protecție a informațiilor sensibile.

[2] Regulamentul (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date; https://orniss.ro/legislatie/acte-internationale/**;**
https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/search-all-eu-institutions-and-bodies/europol_ro;

Un alt instrument internațional esențial este Regulamentul INTERPOL privind schimbul de informații clasificate, care reglementează procedurile interne ale organizației și impune standarde clare de securitate pentru protejarea informațiilor sensibile ce sunt schimbate între autoritățile de poliție ale statelor membre.

În cadrul Uniunii Europene, protecția informațiilor clasificate este reglementată printr-un set de norme care integrează atât legislația privind protecția datelor personale, cât și reglementările instituțiilor de securitate europene. Regulamentul General privind Protecția Datelor (GDPR) este unul dintre cele mai importante instrumente legislative ale Uniunii Europene care reglementează protecția datelor personale, inclusiv în contextul colaborării internaționale între autoritățile de poliție. Acesta impune ca statele membre ale UE să asigure confidențialitatea, integritatea și securitatea datelor personale atunci când acestea sunt transferate între state sau către organizații internaționale.

Pe lângă GDPR, Regulamentele EUROPOL reglementează schimbul de informații între autoritățile polițienești ale statelor membre ale Uniunii Europene. EUROPOL dispune de un cadru legal care garantează că informațiile sensibile schimbate în cadrul cooperării internaționale sunt protejate conform celor mai înalte standarde de securitate. Acest cadru include reguli precise privind criptarea informațiilor, autorizarea accesului și utilizarea informațiilor clasificate.

În cadrul cooperării polițienești internaționale, organizațiile internaționale joacă un rol central în facilitarea schimbului de informații și în stabilirea unor standarde internaționale pentru protecția acestora. Două dintre cele mai importante organizații care coordonează astfel de activități sunt INTERPOL și EUROPOL. Aceste organizații sunt responsabile pentru coordonarea activităților de securitate internațională, pentru asigurarea unui schimb sigur de informații între autoritățile polițienești și pentru dezvoltarea unor reglementări care să protejeze informațiile clasificate.

INTERPOL (Organizația Internațională a Polițiilor Criminale) este una dintre cele mai mari organizații internaționale în domeniul cooperării polițienești. INTERPOL facilitează schimbul de informații și coordonează acțiuni între autoritățile de poliție ale statelor membre, în scopul de a preveni și combate criminalitatea internațională, inclusiv terorismul, traficul de droguri, traficul de persoane și criminalitatea informatică.

Protecția informațiilor clasificate în cadrul INTERPOL este reglementată de regulamente interne stricte, care stabilesc norme clare de acces și de utilizare a informațiilor sensibile. Organizația utilizează tehnologii avansate de criptare și autentificare pentru a proteja schimbul de informații, iar statele membre sunt obligate să adopte măsuri similare în cadrul propriilor lor agenții de poliție.

Cu toate acestea, INTERPOL se confruntă cu provocări în ceea ce privește diversitatea legislațiilor naționale și diferențele culturale dintre statele membre, care pot afecta standardele de protecție a datelor și informațiilor clasificate. Astfel, se pune problema armonizării reglementărilor interne pentru a asigura un nivel uniform de protecție a informațiilor clasificate.

EUROPOL, agenția polițienească a Uniunii Europene, joacă un rol similar, dar la nivelul statelor membre ale UE. Una dintre atribuțiile fundamentale ale EUROPOL este facilitarea schimbului de informații între agențiile de poliție din statele membre ale Uniunii Europene, în scopul combaterii criminalității transfrontaliere. În ceea ce privește protecția informațiilor clasificate, EUROPOL se supune reglementărilor stricte impuse de legislația europeană, inclusiv GDPR, pentru a asigura protecția datelor personale și a altor informații sensibile.

Un aspect esențial în activitatea EUROPOL este criptarea informațiilor sensibile și implementarea unor protocoale de securitate pentru a preveni accesul neautorizat la datele stocate sau transmise între autoritățile de poliție. EUROPOL colaborează cu INTERPOL și cu alte organizații internaționale pentru a întări măsurile de protecție a informațiilor și pentru a armoniza procedurile de schimb de date între diferitele agenții de securitate internaționale.

Chiar și în cadrul unui cadru juridic și instituțional bine reglementat, colaborarea între statele implicate în cooperarea polițienească internațională poate întâmpina numeroase provocări. Diferențele în sistemele juridice, legislațiile naționale diverse privind protecția informațiilor clasificate și resursele tehnice variabile sunt doar câteva dintre obstacolele care pot apărea. De asemenea, există riscuri semnificative legate de accesul neautorizat și de breșele de securitate care pot duce la scurgeri de informații sensibile.

O soluție potențială este promovarea unor protocoluri comune și a unor standarde internaționale de protecție a informațiilor, care să fie acceptate de toate statele membre ale organizațiilor internaționale implicate în cooperarea polițienească. De asemenea, formarea unor grupuri de experți care să se ocupe de evaluarea constantă a riscurilor și de adaptarea reglementărilor la noile tehnologii și amenințări poate contribui la îmbunătățirea securității informațiilor clasificate.

IV. PROVOCĂRILE PROTECȚIEI INFORMAȚIILOR CLASIFICATE ÎN COOPERAREA POLIȚIENEASCĂ INTERNAȚIONALĂ[3]

O soluție potențială este promovarea unor protocoluri comune și a unor standarde internaționale În cadrul cooperării polițienești internaționale, protecția informațiilor clasificate este esențială pentru a garanta integritatea și confidențialitatea datelor, precum și pentru a preveni utilizarea neautorizată a acestora în scopuri malițioase. Cu toate acestea, schimbul de informații între state și agenții de poliție se confruntă cu o serie de provocări semnificative care pun în pericol securitatea și eficiența acestui proces. Aceste provocări sunt determinate de multiple factori, printre care evoluțiile tehnologice rapide, diversitatea legislativă și culturală a statelor membre, riscurile cibernetice și diferențele în încrederea reciprocă. În acest capitol, vom analiza aceste provocări în detaliu și vom explora impactul acestora asupra protecției informațiilor clasificate în contextul cooperării polițienești internaționale.

Schimbul de informații clasificate între agențiile de poliție și autoritățile competente din diferite state este esențial pentru combaterea criminalității transfrontaliere și a amenințărilor globale, cum ar fi terorismul și traficul de droguri. Totuși, acest proces este vulnerabil la o serie de riscuri de securitate care pot compromite integritatea și confidențialitatea informațiilor sensibile. Printre cele mai mari riscuri se numără amenințările cibernetice și vulnerabilitățile asociate cu protecția datelor.

Odată cu digitalizarea rapidă și cu dezvoltarea tehnologiilor informaționale, protecția informațiilor clasificate a devenit mai complexă. Utilizarea sistemelor informatice pentru stocarea, procesarea și schimbul de informații sensibile crește expunerea la riscuri cibernetice. Atacurile cibernetice, cum ar fi hackerele, phishing-ul și malware-ul, pot compromite integritatea sistemelor informatice utilizate pentru schimbul de date clasificate, iar aceste vulnerabilități pot duce la scurgeri de informații sau accesul neautorizat la date sensibile. De asemenea, riscurile pot fi amplificate de infrastructuri IT învechite sau de standarde de securitate inadecvate aplicate la nivel național sau internațional.

Pentru a răspunde acestei provocări, este esențial ca agențiile de poliție să adopte măsuri avansate de securitate cibernetică, inclusiv criptarea datelor, autentificarea multi-factorială și monitorizarea continuă a infrastructurilor IT. De asemenea, este importantă cooperarea între state pentru a asigura un schimb rapid de informații despre amenințările cibernetice și pentru a dezvolta protocoale internaționale de securitate cibernetică.

Pe lângă riscurile cibernetice, protecția datelor personale reprezintă o altă provocare semnificativă în contextul cooperării polițienești internaționale. Atunci când autoritățile de poliție din diferite state schimbă informații, există riscul ca datele personale ale cetățenilor să fie expuse sau accesate fără consimțământul acestora. Aceste date pot include informații sensibile, cum ar fi istoricul penal, locațiile vizitate, comunicațiile private și alte detalii personale care pot afecta viața privată a indivizilor.

Legea protecției datelor, cum este Regulamentul General privind Protecția Datelor (GDPR) în Uniunea Europeană, impune reguli stricte privind prelucrarea și transferul datelor personale. Cu toate acestea, diferențele în reglementările naționale și în normele instituționale ale organizațiilor internaționale complică respectarea uniformă a acestor reglementări. De asemenea, statele cu regimuri mai permisive în privința protecției datelor pot constitui o sursă de vulnerabilitate în cadrul schimbului de informații internaționale.

Un aspect important al protecției datelor personale în cooperarea polițienească internațională este asigurarea unui control riguros asupra accesului la datele sensibile, precum și respectarea normelor de transparență și responsabilitate în utilizarea acestora.

[3] **Mădălina Jebelean**, *Informațiile clasificate-Practică judiciară comentată,* Editura Hamangiu;

Un alt factor care contribuie la provocările în protecția informațiilor clasificate în cooperarea polițienească internațională este diversitatea legislativă și culturală dintre state. Fiecare țară are propriile reglementări interne privind protecția datelor, securitatea națională și schimbul de informații, iar aceste diferențe pot crea bariere în implementarea unui cadru uniform de protecție a informațiilor clasificate.

Deși există tratate și convenții internaționale care reglementează protecția informațiilor clasificate, fiecare stat aplică aceste norme conform propriilor legislații interne, care pot varia semnificativ. De exemplu, protecția datelor personale în unele state poate fi reglementată de legislații mai stricte, în timp ce în alte state pot exista excepții semnificative care permit accesul autorităților de securitate la informațiile sensibile fără un control riguros.

Aceste diferențe în reglementările naționale pot duce la o implementare inegală a măsurilor de protecție a informațiilor clasificate, afectând astfel eficiența și securitatea schimbului de date între agențiile de poliție. Pentru a depăși această problemă, este necesar ca statele să colaboreze în vederea armonizării legislațiilor naționale cu reglementările internaționale și să adopte standarde comune de protecție a informațiilor clasificate.

Diferențele culturale dintre statele implicate în cooperarea polițienească pot, de asemenea, să influențeze percepția asupra importanței protecției informațiilor clasificate și asupra măsurilor de securitate necesare. În timp ce unele culturi pun un accent puternic pe confidențialitatea și securitatea informațiilor, altele pot considera accesul liber la informații ca o prioritate mai mare, ceea ce poate conduce la conflicte de interese în cadrul schimbului de date.

De asemenea, diferențele în percepția riscurilor și în modul în care autoritățile polițienești colaborează în diverse contexte pot determina o gestionare inadecvată a informațiilor sensibile, ceea ce poate pune în pericol atât securitatea națională, cât și securitatea internațională. Aceste diferențe culturale trebuie gestionate prin formarea unor cadre comune de înțelegere și prin organizarea unor sesiuni de instruire și schimb de bune practici între agențiile de poliție din diferite state.

Un alt obstacol major în protecția informațiilor clasificate în cooperarea polițienească internațională este lipsa încrederii reciproce între state și agențiile lor de securitate. Cooperarea polițienească presupune schimbul de informații sensibile, iar pentru ca acest schimb să fie eficient și sigur, statele implicate trebuie să aibă încredere în protecția acestor informații.

Lipsa încrederii poate apărea din mai multe motive, inclusiv temeri legate de utilizarea informațiilor clasificate în scopuri politice sau de securitate națională, care nu sunt neapărat în concordanță cu scopurile inițiale ale colaborării. De asemenea, conflictele geopolitice sau economice pot influența nivelul de încredere între state, ceea ce poate duce la refuzul de a împărtăși informații clasificate sau la utilizarea acestor informații într-un mod care compromite securitatea.

V. CONTEXTUL NAȚIONAL AL PROTECȚIEI INFORMAȚIILOR CLASIFICATE ÎN COOPERAREA POLIȚIENEASCĂ INTERNAȚIONALĂ[4]

În contextul cooperării polițienești internaționale, România joacă un rol esențial datorită poziției sale geografice, statutului de membru al Uniunii Europene și al altor organizații internaționale, precum INTERPOL, și datorită angajamentului său față de securitatea globală și protecția datelor. Protecția informațiilor clasificate, în special în ceea ce privește schimbul de informații între autoritățile de poliție, este reglementată de un cadru legislativ intern strict, care se aliniază la standardele internaționale. Totuși, în ciuda progreselor înregistrate, România se confruntă cu o serie de provocări legate de protecția informațiilor sensibile, care sunt adesea influențate de complexitatea legislației interne, infrastructura tehnologică și riscurile cibernetice. În acest capitol, vom analiza cadrul legislativ și instituțional al protecției informațiilor clasificate în România, provocările și soluțiile specifice și modul în care România contribuie la cooperarea internațională în domeniu.

Protecția informațiilor clasificate în România este reglementată printr-un set de legi și acte normative care garantează securitatea și confidențialitatea datelor sensibile. Acest cadru legislativ se

[4] Legea nr. 182 din 12 aprilie 2002 privind protecția informațiilor clasificate;
Regulamentul (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date.

aliniază cu reglementările internaționale, având în vedere importanța protejării informațiilor clasificate atât în domeniul național, cât și în contextul cooperării internaționale.

Una dintre cele mai importante reglementări naționale în domeniu este Legea nr. 182/2002 privind protecția informațiilor clasificate. Această lege reglementează protecția informațiilor clasificate, stabilește categorii de informații clasificate, reglementează accesul la acestea și definește proceduri pentru distribuirea și protejarea datelor sensibile. În cadrul acestei legi, informațiile sunt împărțite în patru nivele de clasificare (secret, strict secret, top secret, ultra secret), iar fiecare nivel impune măsuri de protecție corespunzătoare pentru a preveni accesul neautorizat.

Legea nr. 182/2002 este fundamentală pentru securitatea națională și pentru implementarea reglementărilor internaționale privind schimbul de informații între state. În contextul cooperării polițienești internaționale, România respectă obligațiile asumate prin tratatele internaționale, cum ar fi Convenția INTERPOL și reglementările Uniunii Europene, pentru a asigura protecția informațiilor sensibile schimbate între agențiile de poliție.

În conformitate cu Regulamentul General privind Protecția Datelor (GDPR) al Uniunii Europene, România a implementat reglementări specifice pentru protecția datelor personale, inclusiv în contextul schimbului internațional de informații. Legea nr. 677/2001 privind protecția persoanelor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date reglementează modul în care autoritățile române pot prelucra și partaja datele personale ale cetățenilor în cooperarea internațională, în special în cadrul schimbului de informații între agențiile de poliție.

România este obligată să respecte principiile GDPR, care stipulează măsuri de protecție a datelor personale, inclusiv transparență în prelucrarea datelor și drepturile persoanelor vizate. În contextul cooperării polițienești internaționale, aceasta înseamnă că informațiile personale pot fi transferate între autoritățile competente doar în condițiile respectării reglementărilor de securitate și protecție a datelor.

Mai multe instituții românești sunt responsabile de protecția informațiilor clasificate și de gestionarea schimbului de informații în cadrul cooperării internaționale. Aceste instituții lucrează atât la nivel național, cât și în colaborare cu agențiile internaționale de poliție și alte organizații internaționale.

Serviciul Român de Informații (SRI) este principalul organism responsabil de protecția informațiilor clasificate în România. SRI are rolul de a proteja securitatea națională, de a colecta și analiza informații de interes național și de a colabora cu agențiile internaționale de informații și poliție. În cadrul acestui mandat, SRI gestionează protocoale stricte de securitate și acces pentru informațiile sensibile, inclusiv informațiile schimbate cu alte state sau organizații internaționale, cum ar fi INTERPOL sau EUROPOL.

SRI este implicat activ în coordonarea schimbului de informații între autoritățile române și agențiile de poliție ale altor state, având în vedere responsabilitățile sale în domeniul securității naționale și al luptei împotriva terorismului și criminalității transnaționale.

Direcția Națională Anticorupție (DNA), deși concentrată pe combaterea corupției, joacă și un rol important în protejarea informațiilor clasificate, mai ales în contextul colaborării internaționale pentru combaterea criminalității economice și financiare. DNA cooperează cu autoritățile de aplicare a legii din alte țări pentru a urmări cazurile de corupție la nivel transfrontalier, schimbând informații sensibile în cadrul acordurilor internaționale.

Poliția Română, în cadrul Inspectoratului General al Poliției (IGPR), are un rol important în schimbul de informații cu agențiile de poliție din alte state. În conformitate cu reglementările naționale și internaționale, Poliția Română protejează informațiile clasificate în cadrul activităților sale operaționale, cum ar fi combaterea crimei organizate și a traficului de droguri. Poliția Română participă activ la cooperarea cu EUROPOL, INTERPOL și alte agenții internaționale de poliție pentru schimbul de informații relevante în scopul combaterii criminalității transfrontaliere.

În ciuda unei legislații solide și a unui cadru instituțional bine reglementat, România se confruntă cu o serie de provocări în protecția informațiilor clasificate. Printre acestea se numără vulnerabilitățile cibernetice, riscurile legate de resursele tehnologice învechite, și dificultățile în implementarea și monitorizarea reglementărilor internaționale.

VI. CONCLUZII

Protecția informațiilor clasificate în cooperarea polițienească internațională joacă un rol esențial în asigurarea eficienței activităților polițienești transnaționale, contribuind semnificativ la prevenirea și combaterea criminalității organizate, terorismului și altor amenințări globale. În contextul actual, schimbul de informații clasificate între agențiile de poliție din diferite state se bazează pe încredere, transparență și pe respectarea unor reglementări stricte care garantează confidențialitatea și integritatea datelor sensibile. Protecția adecvată a acestor informații nu doar că asigură securitatea națională, dar sprijină și succesul cooperării internaționale, permițând autorităților de poliție să colaboreze eficient în combaterea amenințărilor transfrontaliere. În acest sens, protecția informațiilor clasificate reprezintă un pilon important în integrarea României în structuri internaționale de cooperare polițienească precum INTERPOL și EUROPOL, facilitând atât securitatea internă, cât și contribuția activă la menținerea ordinii și securității globale. Pe lângă garantarea confidențialității și securității datelor, protecția informațiilor clasificate este esențială și pentru prevenirea riscurilor legate de breșele de securitate, care ar putea compromite anchetele și pune în pericol siguranța agenților de poliție. Astfel, instituțiile românești responsabile de protecția informațiilor clasificate joacă un rol fundamental în asigurarea unui cadru legislativ și instituțional robust, care să protejeze aceste date în cadrul cooperării internaționale.

În ceea ce privește soluțiile propuse pentru îmbunătățirea securității informațiilor clasificate, se remarcă câteva direcții esențiale. Una dintre acestea este consolidarea infrastructurii cibernetice prin modernizarea și implementarea unor soluții tehnologice de vârf, precum criptarea avansată a datelor și autentificarea multi-factor. Aceste măsuri sunt fundamentale pentru protejarea informațiilor sensibile în fața amenințărilor cibernetice tot mai sofisticate. De asemenea, România ar trebui să susțină armonizarea reglementărilor internaționale în domeniu, promovând crearea unui cadru uniformizat pentru protecția datelor sensibile, care să reglementeze atât accesul la informații, cât și utilizarea acestora în cadrul schimburilor internaționale. Crearea unor protocoale clare pentru protecția datelor personale este o altă soluție propusă, având în vedere importanța respectării drepturilor cetățenilor în contextul schimbului de informații. În plus, educația și formarea continuă a personalului implicat în gestionarea acestor informații sensibile sunt esențiale, iar crearea unor programe comune de formare între agențiile de poliție din diferite state va contribui la standardizarea și aplicarea corectă a reglementărilor internaționale.

În privința direcțiilor viitoare de cercetare, se impune o atenție deosebită asupra impactului noilor tehnologii, precum inteligența artificială și blockchain, asupra protecției informațiilor clasificate. Cercetările în acest domeniu vor permite identificarea celor mai eficiente soluții tehnologice pentru protejarea datelor sensibile și pentru îmbunătățirea colaborării între agențiile de poliție. De asemenea, o direcție de cercetare importantă se referă la analiza reglementărilor internaționale și a modului în care acestea influențează protecția informațiilor clasificate în schimburile internaționale. Studii aprofundate în acest sens vor ajuta la identificarea eventualelor lacune legislative și vor contribui la dezvoltarea unui cadru de reglementare mai coerent. Un alt domeniu important de cercetare vizează evaluarea riscurilor și vulnerabilităților asociate cu schimbul de informații între agențiile de poliție din diferite state, studiile în acest domeniu având rolul de a identifica soluții pentru prevenirea breșelor de securitate și minimizarea riscurilor de acces neautorizat la informațiile sensibile.

În concluzie, protecția informațiilor clasificate în cadrul cooperării polițienești internaționale este crucială pentru asigurarea unui schimb eficient și sigur de informații între agențiile de poliție din diferite state. Implementarea soluțiilor propuse și aprofundarea cercetării în acest domeniu vor contribui la întărirea securității informațiilor sensibile și la dezvoltarea unor mecanisme mai eficiente pentru prevenirea și combaterea criminalității transnaționale. Continuarea cercetării și a inovațiilor în domeniu va asigura protecția adecvată a datelor și va contribui la realizarea unui sistem de cooperare polițienească internațională mai sigur și mai eficient.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

[1] **Mădălina Jebelean**, *Informațiile clasificate-Practică judiciară comentată*, Editura Hamangiu;
[2] https://orniss.ro/legislatie/acte-internationale/**;**
[3] https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/35209**;**
[4] https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/1517**;**
[5] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:32016R0679**;**
[6] https://www.europarl.europa.eu/factsheets/ro/sheet/156/police-cooperation.

INTELLIGENCE WORK AND THE PSYCHOBEHAVIORAL PROFILE OF THE POLICE OFFICER IN COMBATING DRUG TRAFFICKING

MUNCA INFORMATIVĂ ȘI PROFILUL PSIHOCOMPORTAMENTAL AL LUCRĂTORULUI DE POLIȚIE ÎN CADRUL COMBATERII TRAFICULUI DE DROGURI

Sinsp. Codrin-Ioan DUMA
Academia de Poliţie „Alexandru Ioan Cuza”, Bucureşti, Aleea Privighetorilor nr. 1A, sector 1
dumacodrin8@gmail.com
Scms. Natalia-Iulia SĂVULESCU
Academia de Poliţie „Alexandru Ioan Cuza”, Bucureşti, Aleea Privighetorilor nr. 1A, sector 1
natalia,.savulescu@academiadepolitie.ro

Abstract (en): *The criminal phenomenon is making a big step forward since the communist party, where the officials tried to control the population in every aspect of their life, was replaced by democratic regime of the republic, where human rights and freedom were the pillars to a new society. Postcommunist period brings lots of changes in every aspect of human life and the population's ideology is filled with west-ideology, a democratic one. Among these thoughts, people who were in deep poverty during the 90s, seeing the chaotic reorganization of law enforcement, were is desperate search to find methods to break the law. Drug trafficking and other forms of psychoactive substances has become one of the biggest problems law enforcement agencies are dealing with because is one of the most used activity groups of organized crime are practicing. This article wants to show and expose the methods Romania is using to fight against drug trafficking by gathering and capitalize intellinge in order to catch and arrest people who disobey the law. The main purpose of the article is to help the reader to understand the intel's importance and the benefits for the institutions accredited by Romania to properly fight and use every piece of information they receive or discover.*

Keywords: *post-communist, drug trafficking, law enforcement agencies, gathering intelligence, criminal phenomenon*

Abstract (ro): *Fenomenul infracțional a luat o amploare semnificativă odată cu tranziția de la un regim totalitar, care urmărea să controleze cetățeanul în toate formele lui, spre un regim unde se promovează libertatea omului de rând în adevăratul sens al cuvântului. Perioada post-comunistă aduce o serie de modificări în toate palierele societății, colectivul imaginar fiind alimentat la acea perioadă de gânduri și ideologii provenite din sfera vestică de influență. Printre aceste gânduri, observându-se o completă restructurare a forțelor de ordine, oamenii au început să se orienteze spre activități prin care să obțină venituri având în vedere sărăcia care domina în jurul anilor 90. Ca activități de eludare a legii, traficul de droguri și de diverse substanțe cu efect psihoactiv a constituit o mare problematică privind activitatea organelor de ordine publică, fiind concomitent și o activitate des utilizată de adevăratele grupuri de crimă organizată. Prezentul articol își propune să reliefeze și să sublinieze metodele prin care statul Român încearcă să diminueze problematica traficului de droguri, apelându-se astfel la culegerea de informații menite să faciliteze prinderea și arestarea oamenilor care aleg să nu respecte legile. Scopul acestui articol științific este de a ajuta cititorul să înțeleagă nevoia de cunoaștere a cât mai multe informații pentru a putea lupta forțele abilitate de către stat, în mod eficient, împotriva celui mai răspândit fenomen infracțional.*

Cuvinte-cheie: *post-comunist, trafic de droguri, organe de ordine publică, culegerea de informații, fenomen infracțional*

I. INTRODUCERE

Procesul de umanizare s-a format și continuă să se dezvolte pe o perioadă extrem de lungă ca timp, ea debutând cu apariția primilor oameni. Fiind în natura omului de a locui și de apartenență la un grup, au început ca aceștia să se organizeze în forme de triburi sau alte denumiri specifice perioadei. Ei au înțeles cu timpul că nu pot să supraviețuiască pe cont propriu, deci au ajuns să formeze comunități. La analele acestor grupuri domina conceptul de egalitate în ranc social al oamenilor, însă cu timpul au apărut și s-au conturat oameni cu statul de lider, care practic au ajuns să aibă în subordine restul comunității. Ei erau considerați oamenii erudiți, cei care știau ce e bine și ce e rău.Încă din momentul în care au început să se dezvolte primele civilizații ale lumii cunoscute a apărut ca o necesitate formarea unor seturi bine delimitate de reguli prin care să se contureze organizarea și funcționarea societăților. Aceste reguli au ca principal scop de a delimita într-o manieră specifică acelor timpuri ce poate și ce nu poate să facă oamenii de rând, cu alte cuvinte de a stabili ceea ce este permis și ceea ce nu este într-o societate. Cu timpul se dezvoltă diferite necesități ale oamenilor bazate pe fluxul continuu de dezvoltare a umanității, iar, odată cu rapida creștere a societăților, a devenit o necesitate conturată începând cu secolul al XVIII-lea crearea unor entități aparținând structurilor de conducere statale de a înființa organe care să vegheze la îndeplinirea și respectarea conceptului nou creat de ordine publică.

Principiile de conviețuire socială pot fi considerate pilonii pentru o bună desfășurare a relațiilor interumane, un model acceptat într-o societate privind ceea ce este bine și ceea ce nu este considerat a fi în regulă într-un stat. Deoarece este o absurditate a crede că toți oamenii au aceeași concept despre ce înseamnă viața și cum trebuie să fie trăită, există persoane care au propriile convingeri personale pe care trebuie să și le alimenteze prin încălcarea celor impune de organele de conducere a unei societăți. Astfel se naște comportamentul deviant prin care se aduc atingere principiilor unui stat de drept, practic din acest moment criminalitatea devine o problemă reală. Prin criminalitate nu se înțelege doar actul de crimă, ci și alte tipuri de infracțiuni, mai grave sau mai puțin grave. Prin urmare, ca un concept de cauză-efect, dacă apare fenomenul de criminalitate trebuie să apară și reacția la această atingere adusă societății înconjurătoare. Asistăm astfel la nașterea necesară a fenomenului de prevenire a criminalității, prin care se angrenează numeroase forțe de ordine public care urmăresc același scop, de a reduce fenomenul infracțional, doarece o stopare ar fi practic imposibilă. Pentru a putea avea randamentul scontat, este important ca în fruntea acestor entități să se afle oameni capabili, destinați succesului și dornici de a aduce un plus de valoare și de rezultat, care să nu fie speriați de a ieși din tipar și a încerca, cel puțin, să aducă o schimbare.

Fenomenul infracțional se află pe o pantă ascendentă încă de când oamenii au încercat să găsească metode de a se îmbogăți. Se pare că un loc foarte important în acest imperiul al crimunalității îl ocupă traficul de droguri, deoarece prezintă o multitudine de forme de creștere și cultivare a plantelor cu efecte psihoactive, precum și pentru că lumea se află într-o permanentă căutare de senzații tari, de aici rezultând faptul că aceste substanțe sunt într-o continuă dezvoltare ca și gamă diversificată. Conform Raportului Național privind Situația Drogurilor, se specifică faptul că 10,7% dintre cetățenii de 15-64 ani au utilizat cel puțin un tip de droguri în viața lor. În plus, 6% dintre populația menționată anterior a făcut acest lucru lipsit de moralitate în ultimul an, iar 3,9% dintre aceștia au făcut acest lucru în ultimele 30 de zile. În comparație cu cercetarea anterioară, toate cele trei categorii de consum menționate prin procente au crescut, dar consumul din ultima lună este cel care a crescut în proporții imense, de 2,2 ori mai mult. Conform metodologiei internaționale a studiului ESPAD 2019, consumul de droguri sau de alte substanțe interzise prin lege de-a lungul vieții elevilor de 16 ani la nivel național este de 9,5%. În plus, 9% dintre elevii menționați anterior au raportat consumul de droguri ilicite în ultimul an.[1] ”

II. ASPECTE TEORETICE PRIVIND TRAFICUL DE DROGURI

Pentru a putea înțelege problema și motivația privind realizarea ativității de trafic de droguri, este nevoie să se prezinte câteva informații de bază, rapoarte, statistici, urmând a se intra în problematică în mod detaliat.

[1] https://sgg.gov.ro/1/wp-content/uploads/2022/02/RAPORT-1.pdf

Organizația Mondială a Sănătății spune că drogul este o substanță solidă, lichidă sau gazoasă care se transformă în mod obișnuit și care are un impact direct asupra sistemului nervos și creierului. Aceste substanțe pot schimba, sentimentele, percepția, gândirea, dispoziția și/sau starea de conștiență, influențând astfel viziunea consumatorului asupra comunității în care trăiește.Drogurile pot fi naturale, adică ele pot fi produse obținute prin diferite procedee din plante precum mac sau Papaver somniferum, Cannabis, ciuperci halucinogene, frunze de Coca ș.a.De asemenea, pot fi produse obținute chimic având ca punct de pornire o substanță naturală, de exemplu heroina, sau pot fi obținute exclusiv din combinarea unor substanțe chimice așa cum este de exemplu amfetamina, metamfetamina sau cum sunt unele medicamente a căror utilizare în scop medical a fost deturnată în mod ilegal, spre exemplu fentanil sau metadona. În categoria generică a drogurilor sintetice sunt incluși și diverși compuși creați special pentru a fi consumați ca droguri, dar pentru că la un anumit moment nu există date suficiente despre efectele pe termen scurt și lung ale abuzului de astfel de substanțe, acești compuși au fost numiți substanțe psihoactive noi. Atunci când studiile și cercetările efectuate cu privire la efectele consumului acestor compuși oferă informații îndestulătoare privind inducerea dependenței și nocivitatea asupra organismului, regimul acestor compuși devine identic cu cel al celorlalte droguri de sinteză.[2]

La nivelul Uniunii Europene, EuroJust joacă un rol important în colectarea datelor și prezentarea de informații cetățenilor de rând, fiind astfel una dintre vocile puternce prin care populația este avertizată cu privire la problematica traficului de droguri. În studiul lor realizat în aprilie 2021, aceștia susțin faptul că traficul de droguri este încă o piață extrem de înfloritoare și de prosperă la nivel global, cu o valoare aproximată de 30 de miliarde de euro pe an doar în UE. Sănătatea, economia , administrația și alte domenii sunt afectate în mod indirect de impactul la scară largă resimțit asupra societăților. În plus, autoritățile judiciare și de aplicare a legii sunt zdruncinate de creșterea bruscă și iminentă a cazurilor de trafic de droguri. Multe state membre ale Uniunii Europene răzbesc să poate să aloce resurse adecvate și necesare pentru combaterea grupurilor de criminalitate organizată extrem de adaptabile care operează la nivel internațional.[3]

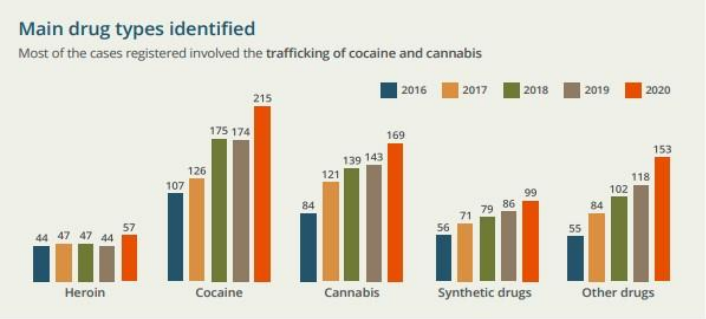

Fig.1 – Cele mai folosite droguri in perioada 2016-2020 în UE
Sursa imaginii:
https://www.eurojust.europa.eu/sites/default/files/202102/2021_01_drug_trafficking_cases_2016_2020.pdf)

La nivel național, lupta de combatere este definită printr-o cooperare între Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, Agenția Națională Antidrog, precum și unele organe abilitate ale Poliției Române.

Conform legii, competența de a realiza și îndruma urmărirea penală în cazul traficului național ori internațional de droguri sau precursori, precum și în cazul operațiunilor efectuate fără drept cu substanțe susceptibile de a produce asupra corpului uman efecte psihoactive aparține exclusiv procurorilor specializați din cadrul Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism (D.I.I.C.O.T).[4]

[2] https://www.diicot.ro/prezentare/ce-investig%C4%83m/5088-traficul-de-droguri
[3] Raportul Eurojust privind traficul de droguri – Experiențe și provocări în cooperarea judiciară, aprilie 2021
[4] https://www.diicot.ro/prezentare/ce-investig%C4%83m/5088-traficul-de-droguri [5] Informații preluate de pe site-ul https://infodrog.ro/

Agenția Națională Antidrog a venit în sprijinul populației și pune la dispoziție un site în care se regăsesc informații privind diferite tipuri de droguri, efectele lor, cum arată, ce probleme pot acestea să creeze aspra corpului uman. Spre exemplu, ecstasy, numită și party dog, se prezintă sub forma unor comprimate care sunt de regulă albe, galbene sau maron și este consumat de obicei prin înghițire în două forme: ingerare sub forme de tablete sau de a trage pe cavitatea nazală pudră albă. Efectele apar după douăzeci de minute de la consum și durează în medie de la patru până la șase ore. Aceste efecte includ creșterea temperaturii corpului , a frecvenței pulsului, a încrederii de sine a tensiunii arteriale, sentimentelor de iubire, precum și pierderea apetitului. Consumatorii spun că au observat că au probleme precum anxietatea, insomnia, scăderea concentrației, paranoia chiar și depresia. Aceste probleme pot persista multe zile, de la săptămâni până chiar la luni după consum. Pe termen lung, consumul excesiv de drogul ecstasy provoacă lururi negative asupra corpului uan, cum ar fi pierderea memoriei, perturbări ale gândirii,ale somnului perturbări sau chiar ale funcțiilor sexuale.

Canabisul este planta la care, din rășină, flori sau frunze rezultă substanțele psihoactive cele mai utilizate și mai cunoscute dintre toate drogurile ilegale. El se poate consuma prin inhalare, ingerare sau chiar fumat. Marijuana se prezintă sub forma de baghete Thai, Malwawii sau sticks. Rășina de canabis se regăsește ca rășină libaneză, marocană, pakistaneză, afgană sau turcească. Memoria de scurtă durată și percepția înțelegerii sunt afectate prin consumul de marijuana. De asemenea, afectează înțelegerea timpului și de multe ori reduce capacitatea de a duce la bun sfârșit anumite sarcini care necesită coordonare și concentrare a mișcărilor pe care cetățeanul le face, un bun exemplu fiind conducerea unui autoturism. Din cauza faptului că se fumează, plămânii absorb rapid substanța de cannabis, deci aceasta ajunge rapid la creier. Primele efecte apar în câteva minute, dar pot dura până la două sau trei ore, sau chiar mai multe ore în caz de consum excesiv.

Efecte immediate se resimt prin creșterea apetitului alimentar, lipsă de concentrare și memorare, somnolență, înroșirea ochilor, accelerarea bătăilor inimii, lipsa inhibițiilor, neliniște, paranoia și chiar halucinații. Câteva dintre efectele pentru viitor sunt dezvoltarea bolilor pulmonare, scăderea cantității și calității spermei la bărbați, scăderea concentrației de testosteron la bărbați, creșterea riscului de infertilitate la femei care vine împreună cu un ciclu menstrual neregulat.

Arbustul Erytroxilon coca este cel care produce coca, fiind o pudră cristalină albă. Este crescut în mare parte în America de Sud, datorită condițiilor meteo prielnice. Cocaina a fost inițial întrebuințată ca medicament, iar abia apoi ca anestezic local începând din anul 1884. Acest drog stimulează corpul, reducând multe dintre simptomele oboselii. Imediat după prizare (aproximativ după douăzeci de minute) se provoacă euforie, încredere în sine ridicată și senzația unui intelect îmbunătățit. Pe termen scurt se instalează starea de agitație și instabilitate, judecata și comportamentul sunt puternic afectate, iar ca efecte fizice asupra corpului se menționează transpirație și dilatarea pupilelor. Dozele mari pot provoca convulsii, psihoze sau chiar paranoia.[5]

Într-un studiu anterior realizat de Agenția Națională Antidrog, cercetătorii au constatat o creștere majoritară de cca 60% a întregii cantități de droguri confiscate în 2012. Cantitățile de heroină au crescut cu trei ori față de anul anterior menționat, iar cantitățile de plante, precum și culturile ilicite de canabis au crescut triplu. Cantitatea totală de droguri reținute în anul 2012 a fost de 794,328 kg și 16.528 comprimate, iar cantitatea provenită din capturile cele mai semnificative a fost de 743,04 kg și 11.301 comprimate. Acest lucru reprezintă mai mult de 79% din cantitatea totală de droguri capturate pentru anul 2012, procent foarte ridicat.

În România, canabisul este cel mai consumat drog. Există din ce în ce mai multe dovezi că importul acestui drog din alte țări s-a diminuat și a început să se realizeze o producție locală, ceea ce ar reduce costurile de vânzare ale traficanților și ar permite acestora să facă „afaceri”.

Cu toate acestea, în ciuda faptului că nu este o țară producătoare de droguri, România rămâne un important punct de tranzit în ruta transportului de din Balcani, țara noastră, împreună cu statele cu ieșire la Marea Neagră, devenind o rută alternativă și secundară de introducere a cocainei în Europa prin portul Constanța, în special a cocainei din Bolivia. România devine în mod evident o destinație pentru majoritatea tipurilor de droguri. Capturile importante înregistrate între anii 2011 și 2012 au fost confirmate prin raportarea numărului de capturi, a tipurilor de droguri regăsite în confiscări și a distribuției lor pe întreg teritoriul țării.[5]

[5] https://ana.gov.ro/wp-content/uploads/2019/06/piata_drogurilor.pdf , pagina 17

III. EDUCAREA POPULAȚIEI PRIVIND CONSECINȚELE CONSUMULUI SAU COMERCIALIZĂRII DROGURILOR

În cadrul acestei secțiuni se vor dezbate mai mult aspect privind pedepsele pe care cetățenii riscă să le primească în cazul în care se angrenează în traficul de droguri, precum și legislația în vigoare la nivel național, care prezintă trăsături distincte de alte legislații naționale. Pentru început, legislația națională în domeniu debutează prin Codul Penal și Codul de Procedură Penală, actualizate. Conform art. 386 din Noul Cod Penal, dacă o persoană cultivă, fabrică, , prepară, oferă, vinde, distribuie, cumpără sau realizează orice alte operațiuni privind drogurile de risc este pedepsită adesea cu închisoare strictă de la trei la cincisprezece ani de închisoare, la cere se pot adăuga și interzicerea unor drepturi. Pedeapsa se mărește substanțial dacă în discuție sunt droguri de mare risc.Se mai specifică faptul că, dacă o persoană organizează, finanţează sau conduce una dintre operațiunile sus-numite, pedeapsa urmează să crească semnificativ, putând să ajungă chiar până la maximul general. Următor articol din C.P. detaliază de nerespectarea regulilor privind administrarea de droguri, unde persoana care cultivă, produce, extrage, prepară, cumpără sau deţine droguri pentru propriul consum, fără drept, este pasibilă de o pedeapsă sancționată cu închisoare.

Cu toate acestea, cea mai reprezentativă și complexă lege din domeniul traficului de droguri este reprezentată de către Legea nr.143 din 2000 privind prevenirea și combaterea traficului și consumului ilicit de droguri. În cadrul acestei legi se regăsesc articole care dezvoltă dispozițiile generale, sancţiunile în cazul în care cineva face trafic sau alte operaţiuni ilegale cu substanţe ce se regăsesc sub control naţional, unele dispoziții ce țin de procedură, măsurile luate împotriva consumului nelegal de droguri, precum și dispozițiile finale. La sfârșitul actului se regăsesc 4 tabele care curpind diferite substanțe chimice, derivați din acestea, toate fiind incriminate.

În cele ce urmează se va dezbate problematica acordării tratamentului necesar persoanelor care au consumat substanțe ilicite, respectiv persoanelor care prin definiție au ajuns dependente/toxicomane. Există două rețele de tratament la nivel național care ajută consumatorii de droguri în comunitate ca să fie puși pe picioare. Prima rețea de tratament ambulatoriu este formată din Centrele de Prevenire, Evaluare și Consiliere Antidrog, a doua rețea fiind cea rezidențială de tratament. Aceasta include comunități terapeutice create de ONG și unități medicale ale Ministerului Sănătății. În 2022, numărul consumatorilor de droguri care au primit asistenţă în acest sens se restabilește la parametri semnalizați înainte de începerea pandemiei COVID-19, 3674 de solicitări fiind înregistrate având ca urmare consumul de droguri, cu un procent de 18,6% mai mare faţă coparativ cu anul de dinainte. Ținând cont de drogul utilizaat care a necesitat o cerere de asistență în domeniu, se concretizează un număr egal de distribuții privind acordarea tratamentului necesar, drogurile cele mai utilizate în România care formează conținutul unei astfel de cereri fiind canabisul (cu un procent de 53,8%), opioidele(în număr de 21,1%), precum și noile substanţe psihoactive cu un procent de 11,2%.[6]

IV. CE ATUURI TREBUIE SĂ AIBĂ POLIȚISTUL PENTRU A COMBATE TRAFICUL DE DROGURI?

Principalii militanți în această luptă împotriva creșterii fenomenului infracțional de droguri sunt în mare parte organele de ordine publică și siguranță națională. Lucrătorii de poliție reprezintă interfața sistemului polițienesc, modul lor de acționare și relaționare cu cetățenii fiind imaginea Poliției în ochii cetățenilor. Codul de etică și deontologie, care este ca un abecedar al polițistului în material relaționării cu oamenii, relatează faptul că acţiunile fiecărui poliţişt trebuie să fie îm concordanță în primul rând cu dreptul intern, dar nu trebuie neglijate și convențiile și acordurile internaţionale din care România este menbră semnatară. În momentul aplicarii legii, poliţistul respectă cu prioritate principiul prezumţiei de nevinovăţie, în sensul că tratează cetățeanul ca o persoană nevinovată până la proba contrară.

Poliţistul îndeplinește sarcinile din fișa postului în mod complet obiectivă, unde acesta trebuie să respecte şi să protejeze drepturile persoanei care sunt consfințite în Constituţie, dar și în

[6] Raportul Național A.N.A. privind situația drogurilor în anul 2023

alte legi internaţionale precum Declaraţia Universală a Drepturilor Omului şi multe alte legi ratificate de Parlamentul român. Poliţistul realizează un parteneriat cu cetăţenii în cadrul îndeplinirii funcţiilor de serviciu. [7] O modalitate distinctă de colaborare eficientă situată la graniţa comunicării verbale şi a celei nonverbale reprezintă viteza cu care vorbeşte poliţistul, tonul şi volumul vocii. În contact cu cetăţenii se indică utilizarea tonului calm, politicos, empatic pentru a crea un climat de încredere. Activitatea poliţienească implică cunoaşterea personalităţii cetăţeanului prin arta şi aptitudinea de a comunica eficient. Realizarea cu succes a conlucrării cu societatea presupune respectarea unor exigente comunicaţionale decătre poliţist: să fie un ascultător productiv; să formuleze corect mesajul, informaţia; să selecteze canalul comunicaţional eficient pentru situaţia concretă şi să fie un bun emiţător de informaţii. Contactul psihologic eficient cu cetăţeanul include un procedeu cu conotaţie de exigenţă: transmiterea productivă a mesajului comunicaţional. Mesajele pot varia în funcţie de afinitatea şi relevanţa poliţistului în raport cu cetăţeanulsau în funcţie de stilul şi tipul de adresare folosite. Deoarece fiecare cetăţean este un individ unic şi receptivitatea faţă de mesajul poliţistului diferă. Reieşind din acestea poliţistul trebuie să explice clar informaţia şi să adopte în conduita sa nivelul de cultură al cetăţeanului. Adoptarea temporară a nivelului de inteligenţă a cetăţeanului şi cunoaşterea personalităţii lui îi va da posibilitate să selecteze canalul eficient de comunicare. După D. Myers (1990) canalul de comunicare reprezintă modul în care mesajul este oferit între persoane, în scris sau orice alt fel. De menţionat că poliţistul poate folosi o seriede canale informaţionale care îl vor ajuta: verbal, nonverbal, înscris. Utilizarea canalului eficient de transmitere a informaţiei şi mesajul comunicat reprezintă condiţiile de emitere corectă a unor informaţii din partea poliţistului cu cetăţeanul. Poliţistul ca emiţător trebuie să posede informaţie bine structurată psihologic atât despre infracaţiune, cât şi despre noutăţile sociale. Emiţătorul poliţist din perspectivă interacţională cu societatea presupune şi o stare de spirit benefică.[8] Având în vedere ca traficanții de droguri reprezintă o categorie distinctă din punct de vedere comportamental, aceştia sunt abili, suspicioşi, atenți, unii dintre ei violenți. Poliţistul trebuie să încerce să fie cu un pas în fața infractorului, să anticipeze următoarea mişcare a acestuia, să nu pară el la rândul lui predictibil. În vederea diminuării fenomenului traficului de droguri, o bună metodă de a fi informat ca să poți contracara activitatea ilicită este de a deține cât mai multe informații privind infractorii și ce fac aceștia în viața de zi cu zi. Investigaţiile sunt de două feluri: investigaţii simple şi investigaţii complexe. Investigaţia simplă este culegerea de material asupra uneia sau câtorva probleme privind persoanele care interesează organele Securităţii Statului. Investigaţia complexă este culegerea de material care caracterizează din toate punctele de vedere persoanele care ne interesează, ca: date biografice, apartenenţa şi activitatea politică, materiale compromiţătoare atât în trecut cât şi în prezent despre cel care este în verificare cât şi despre legăturile lui, caracterul relaţiilor cu legăturile lui, caracterizarea din punct de vedere fizic, intelectual şi moral, capacitatea persoanei asupra căreia se fac investigaţii, înclinaţiile ei etc. Îndeplinirea investigaţiei simple sau complexe se stabileşte de către Direcţiile sau Serviciile care trimit „sarcina" de investigaţie. [9] În general, cele mai utilizate metode și surse de obținere de informații sunt informatorii și colaboratorii. Informatorii sunt persoane recrutate de către Poliție cu scopul de a sta în stradă și să obțină cât mai multe informații legate de subiecte diverse. Aceștia sunt testați odată la o anumită perioadă de timp, pentru a putea preveni o posibilă schimbare a taberei din partea informatorilor. Colaboratorii sunt infractorii care doresc să obțină o sentință mai mică și acceptă un târg cu Poliția pentru a putea ajuta a destructurarea altor grupuri de crimă organizată. Aceștia participă de multe ori la tranzacții aprobate, fiind echipați cu microfon incorporat în haine pentru a putea aduna cât mai multe probe posibile.

V. CONCLUZII

Pentru o bună desfășurare a relațiilor interumane, principiile de conviețuire socială pot fi considerate bazele pentru o bună desfășurare a relațiilor interumane; acestea reprezintă un model

[7] Codul de Etică și Deontologie al Poliștistului

[8] **Bivol, Aliona**, *Psihologia Colaborării Poliţiei Cu Societatea Civilă,* 2009, p.218-219

[9] Directiva privind munca informativă de investigaţii a organelor Ministerului Securităţii Statului. 1953 [11] https://www.consilium.europa.eu/ro/policies/eu-drugs-policy/#strategy

comun pentru ceea ce este bine și ceea ce nu este bine într-un stat. Există persoane care au propriile convingeri personale despre ceea ce înseamnă viața și cum ar trebui să fie trăite, deoarece este o absurditate să crezi că toată lumea are aceleași idei despre viață și ar trebui să le cultive prin încălcarea celor impuse de instituțiile care conduc societatea. Prin urmare, principiile unui stat de drept sunt puse în pericol de comportamentul deviant care duce la apariția criminalității. Organele de ordine publică și siguranță națională trebuie să coopereze între ele atât la nivel național, cât și la nivelul de UE. În UE, drogurile traficate aduc atingere stabilității la nivel național. UE, și implicit statele care creează componența ei, au luat mai multe măsuri ce țin de strategia și operaționalitatea structurii cu scopul de a reduce oferta și cererea drogurilor de pe batrânul continent european. De asemenea, statele membre UE cooperează între ele și nu numai cu Observatorul European pentru

Droguri și Toxicomanie (EMCDDA) și Europol, precum și cu diverși parteneri de pe plan internațional. Acțiunile prin are se urmărește respectarea legii sunt derulate împotriva traficului de droguri, fiind coordonate în cel mai înalt nivel al său prin EMPACT. Strategia aprobată pentru perioada 2021-2025 definește cadrul politic și cele mai importante puncte privind politica UE în materie de droguri, având rol de a completa și politicile naționale. Obiectivul principal în cadrul UE este acela de menține un nivel extrem de ridicat în materia protecției sănătății, de a da stabilitate și securitate pe plan social, dar și de a aduce o contribuție la sensibilizarea și conștientizarea publicului. [11] Populația trebuie apărată și ajutată să nu ajungă din ce în ce mai mulți consumatori dependenți și să ajungă la conștiința oamenilor faptul ca aceste substanțe cu efect psihoactiv reprezintă un lucru rău, care aduce implicații grave atât sănătății fizice, cât și celei psihice. Astfel apare necesară ideea de diminuare a fenomenului prin lupta dusă de către organele abilitate în acest sens, în special de către polițiști.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

[1] **Bivol, Aliona**, *Psihologia Colaborării Poliţiei Cu Societatea Civilă,* 2009, p.218-219

[2] Codul Penal Român, actualizat

[3] Codul Român de Procedură Penală, actualizat

[4] Legea nr.143 din 2000 2000 privind prevenirea și combaterea traficului și consumului ilicit de droguri

[5] Raportul Eurojust privind traficul de droguri – Experiențe și provocări în cooperarea judiciară, aprilie 2021

[6] Raportul Național A.N.A. privind situația drogurilor în anul 2023

[7] Codul de Etică și Deontologie al Polițistului, actualizat

[8] Directiva privind munca informativă de investigaţii a organelor Ministerului Securităţii Statului. 1953

[9] https://sgg.gov.ro/1/wp-content/uploads/2022/02/RAPORT-1.pdf

[10] https://www.diicot.ro/prezentare/ce-investig%C4%83m/5088-traficul-de-droguri

[11] https://infodrog.ro/

[12] https://ana.gov.ro/wp-content/uploads/2019/06/piata_drogurilor.pdf , pagina 17

[13] https://www.consilium.europa.eu/ro/policies/eu-drugs-policy/#strategy

THE POLITICAL AND SOCIAL INFLUENCE OF FAKE NEWS ON NATIONAL SECURITY

INFLUENŢA POLITICĂ ŞI SOCIALĂ A FAKE NEWS-ULUI ASUPRA SECURITĂŢII NAŢIONALE

Sublocotenent Dumitrana Paula-Andreea
Direcţia Generală de Jandarmi a Municipiului Bucureşti
Strada Jandarmeriei numărul 9-11, Sector 1
dumitranaandreeapaula@yahoo.com

Abstract (en): *Fake news has a significant impact on national security by distorting public perceptions and influencing political and social decisions. False information is often used to create panic, social divisions and distrust in state institutions. The spread of such information can destabilize the affected regions, increasing social tensions and amplifying internal conflicts. On the political level, fake news can influence the results of elections, manipulating public opinion in favor of certain candidates or parties, often for the benefit of foreign powers. It can also breed suspicion among allies and weaken cohesion within international organizations. The spread of false information about security threats or government actions can undermine trust in authorities and cause impulsive reactions that affect national stability, a major challenge in the context of digital globalization.*

Keywords: *fake news, national security, political decisions, social decisions, digital globalization.*

Abstract (ro): *Fake news-ul are un impact semnificativ asupra securității naționale prin distorsionarea percepțiilor publicului și influențarea deciziilor politice și sociale. Informațiile false sunt utilizate adesea pentru a crea panică, diviziuni sociale și neîncredere în instituțiile statului. Propagarea unor astfel de informații poate destabiliza regiunile afectate, sporind tensiunile sociale și amplificând conflictele interne. Pe plan politic, fake news-ul poate influența rezultatele alegerilor, manipulând opinia publică în favoarea unor candidați sau partide, deseori în beneficiul unor puteri străine. De asemenea, poate genera suspiciuni între aliați și poate slăbi coeziunea în cadrul organizațiilor internaționale. Răspândirea informațiilor false despre amenințările de securitate sau despre acțiuni guvernamentale poate submina încrederea în autorități și poate provoca reacții impulsive care afectează stabilitatea națională, fiind o provocare majoră în contextul globalizării digitale.*

Cuvinte-cheie: *ştiri false, securitate naţională, decizii politice, decizii sociale, globalizării digitale.*

I. INTRODUCERE

Fake news-ul, definit ca informații false sau înșelătoare distribuite intenționat pentru a manipula opinia publică, a devenit un fenomen global cu implicații extinse. Scopul principal al acestora variază de la influențarea proceselor electorale și destabilizarea guvernelor până la crearea de tensiuni sociale și amplificarea conflictelor ideologice. Contextul geopolitic actual, în care competiția dintre state se manifestă inclusiv prin războiul informațional, face ca fake news-ul să devină o armă strategică.

Totuşi, fake news sunt mai mult decât ştiri false, mai mult decât nişte relatări despre evenimente care nu au avut loc, mai mult decât nişte ştiri care pot fi infirmate prin ştirile corecte, obiective. Fake news reprezintă mai degrabă informaţii contrafăcute, dar nici aceasta formulare nu e pe deplin mulţumitoare. E adevărat că o parte a literaturii de specialitate preferă să echivaleze fake news cu dezinformarea.

Dezinformarea este un termen apărut recent în limbajul de specialitate, deşi se practica încă din antichitate. Este indisolubil legată de informaţie, care poate fi viciată în numele unor scopuri bine

definite. Sunt concluziile la care a ajuns Vladimir Volkoff, autorul lucrării Tratat de dezinformare, apărută la Editura Antet şi pe care le prezentăm cititorilor noştri.

Siguranța națională constituie un element esențial pentru stabilitatea și progresul unui stat. Aceasta implică protejarea suveranității, a integrității teritoriale și a valorilor fundamentale ale unei națiuni împotriva riscurilor interne și externe. Rolul său este vital, deoarece creează un cadru necesar pentru funcționarea armonioasă a instituțiilor și pentru asigurarea bunăstării cetățenilor pe termen lung.

O componentă de bază a securității naționale este apărarea împotriva amenințărilor externe. Într-un mediu geopolitic marcat de conflicte, terorism și competiție pentru resurse, statele trebuie să fie pregătite să facă față provocărilor militare. Instituțiile precum armata, serviciile de informații și alianțele internaționale, cum ar fi NATO, joacă un rol esențial în menținerea stabilității și descurajarea posibilelor agresiuni.

În plus, securitatea națională presupune și protecția împotriva riscurilor interne, cum ar fi criminalitatea organizată, corupția sau extremismul. Lipsa unor măsuri eficiente de gestionare a acestor probleme poate slăbi încrederea cetățenilor în instituții, ceea ce ar putea conduce la instabilitate socială și politică.

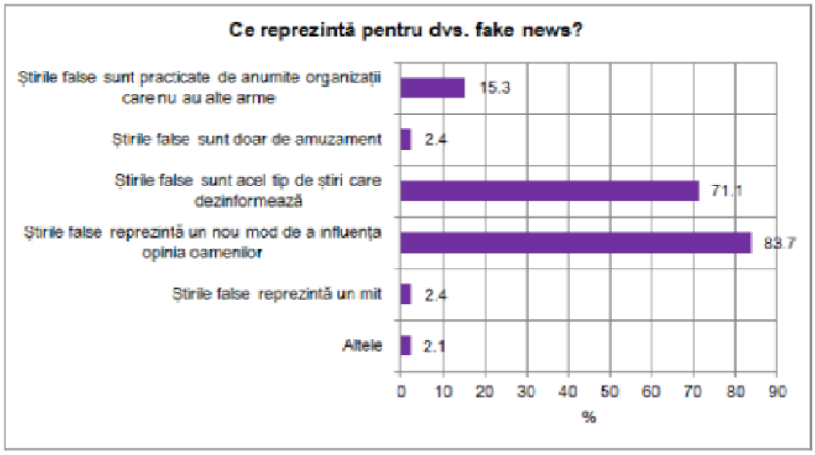

Fig. 1 -Sondaj fake news
(Sursa imaginii : esearchgate.net/profile/Ruxandra)

II. IMPACTUL POLITIC AL FAKE NEWS-ULUI

1. INTERFERENŢA ÎN PROCESELE ELECTORALE

Interferența în procesele electorale reprezintă acțiunile prin care diverse entități, interne sau externe, încearcă să influențeze rezultatul unui scrutin într-un mod neetic sau contrar normelor legale. Aceste acțiuni pot include campanii de dezinformare, atacuri cibernetice sau manipulări directe ale procesului de vot, având scopul de a submina integritatea procesului democratic.

Un tip comun de interferență este dezinformarea și manipularea informațională. Aceasta se manifestă prin difuzarea de știri false, teorii conspiraționiste sau propagandă pe diverse canale, inclusiv mass-media și platformele sociale. În plus, sunt create și distribuite materiale menite să influențeze opinia publică în favoarea sau împotriva anumitor candidați sau partide politice. Un alt tip de interferență este reprezentat de atacurile cibernetice, care vizează vulnerabilizarea sistemelor de vot sau compromiterea bazelor de date electorale. Aceste atacuri includ accesarea și divulgarea neautorizată a informațiilor confidențiale ale politicienilor sau partidelor.

Un alt mod prin care se interferează cu alegerile este finanțarea ilegală a campaniilor electorale. Acest fenomen presupune utilizarea de fonduri interne sau externe pentru susținerea unor candidați sau partide, încălcând astfel legislația națională. De asemenea, presiunile directe asupra alegătorilor, cum ar fi intimidarea, amenințările sau utilizarea resurselor publice pentru influențarea votului, reprezintă o formă de interferență. Manipularea infrastructurii electorale constituie o altă metodă prin care se poate frauda procesul electoral, fie prin intervenții tehnice sau administrative care afectează rezultatele, fie prin îngrădirea accesului cetățenilor la vot prin reglementări restrictive sau obstacole logistice.

Exemple notabile de interferență electorală includ alegerile prezidențiale din SUA din 2016[1], când autoritățile americane au identificat campanii de dezinformare și atacuri cibernetice orchestrate de entități ruse. Un alt exemplu este reprezentat de alegerile din Ucraina din 2014, unde Rusia a fost implicată atât prin atacuri cibernetice, cât și prin propagandă agresivă. De asemenea, în Europa, unele partide politice au fost suspectate că ar fi primit finanțări externe pentru promovarea anumitor agende.

Consecințele interferenței electorale sunt grave și includ erodarea încrederii publicului în integritatea proceselor democratice, creșterea polarizării sociale și a tensiunilor interne, precum și slăbirea legitimității guvernelor alese. Pentru a preveni și combate acest fenomen, sunt necesare măsuri eficiente, precum consolidarea securității cibernetice a infrastructurii electorale, desfășurarea unor campanii de educare pentru recunoașterea și combaterea dezinformării, reglementarea strictă a finanțării partidelor politice și promovarea cooperării internaționale pentru identificarea și sancționarea actorilor implicați.

Astfel de măsuri sunt esențiale pentru protejarea proceselor democratice, menținerea încrederii publicului și asigurarea stabilității politice și sociale. Combaterea interferenței electorale nu este doar o responsabilitate națională, ci și o provocare globală care necesită eforturi susținute și coordonate.

Fig. 2 –Propagană mediatică
(Sursa imagin https://ro.wikipedia.org/wiki/Știri_false)

2. EROZIUNEA ÎNCREDERII ÎN INSTITUŢII

Declinul încrederii în instituții reprezintă un proces complex, în care cetățenii devin tot mai reticenți față de competența, transparența și onestitatea structurilor publice și private. Această pierdere de încredere vizează instituții precum guvernele, instanțele, mass-media, corporațiile sau organizațiile internaționale. Fenomenul este cauzat de factori variati și are efecte profunde asupra echilibrului social și politic.[2]

Una dintre principalele cauze ale acestui declin este corupția și scandalurile publice, care afectează grav reputația instituțiilor. Cazurile de abuz de putere, mită sau nepotism sunt exemple frecvente de comportamente care subminează încrederea cetățenilor. Scandaluri precum Watergate în SUA sau cele legate de corupție din Europa de Est au demonstrat impactul negativ al unor astfel de evenimente asupra percepției publice. La aceasta se adaugă ineficiența și incapacitatea instituțiilor de a răspunde eficient crizelor majore. Gestionarea deficitară a pandemiei de COVID-19 sau lipsa unor măsuri concrete pentru combaterea schimbărilor climatice au contribuit la amplificarea sentimentului de dezamăgire în rândul populației.

Un alt factor esențial este dezinformarea și polarizarea mediatică. Mass-media, prin răspândirea știrilor false și a agendelor politizate, influențează percepția publicului, consolidând neîncrederea în instituțiile tradiționale. În plus, creșterea inegalităților sociale joacă un rol important, deoarece există o percepție tot mai răspândită că instituțiile favorizează elitele în detrimentul majorității populației. De asemenea, apariția liderilor populiști accentuează declinul încrederii prin

[1] **Popescu, Anca**, *Politica informațională și impactul fake news asupra procesului electoral*
Editura Economică, București, 2020.
[2] **Gheorghe, Alexandru.**, *Manipularea prin informație și securitatea națională: Cum afectează fake news-ul politica*,
Editura Academiei Române, București, 2022.

promovarea unor mesaje care delegitimează instituțiile tradiționale și urmăresc creșterea influenței personale a acestor lideri.

Consecințele acestui fenomen sunt multiple și profunde. În primul rând, scăderea participării civice este una dintre cele mai vizibile repercusiuni, oamenii fiind tot mai puțin dispuși să voteze sau să se implice activ în viața publică. Această pasivitate cetățenească poate duce la o instabilitate politică accentuată, care se manifestă prin revolte, proteste sau dificultăți în implementarea reformelor necesare. În plus, vidul de încredere creat este adesea exploatat de grupurile extremiste, care promovează soluții radicale și, de multe ori, distructive.

Pentru a contracara acest declin, sunt necesare măsuri ferme și bine gândite. Transparența și responsabilitatea instituțională reprezintă soluții fundamentale, care pot fi implementate prin mecanisme eficiente de monitorizare și control. În același timp, educația civică și informarea corectă a populației pot ajuta la combaterea dezinformării și la consolidarea încrederii. Nu în ultimul rând, reformele structurale care vizează îmbunătățirea funcționării instituțiilor și lupta împotriva corupției sunt esențiale pentru redobândirea încrederii publicului.

Prin abordarea cauzelor profunde ale declinului încrederii și implementarea unor soluții eficiente, instituțiile pot recâștiga respectul cetățenilor și pot contribui la menținerea stabilității sociale și politice. Combaterea acestui fenomen nu este doar o necesitate, ci și o obligație pentru asigurarea unui viitor democratic și echitabil.

III. IMPACTUL SOCIAL AL FAKE NEWS-ULUI

Știrile false joacă un rol semnificativ în polarizarea socială, intensificând diviziunile deja existente în societate. Prin difuzarea de informații false, aceste știri reușesc să alimenteze tensiuni de natură ideologică, etnică sau religioasă, contribuind astfel la crearea unor conflicte majore. Un exemplu elocvent îl reprezintă dezinformarea care a însoțit pandemia de COVID-19. În această perioadă, circulația unor informații incorecte sau manipulative a generat o prăpastie între susținătorii măsurilor sanitare și cei care s-au opus acestora, amplificând polarizarea și reducând șansele de a găsi un consens social.

De asemenea, impactul dezinformării se resimte și în creșterea nivelului de neîncredere generalizată. Societățile expuse frecvent la știri false ajung să dezvolte o reticență profundă față de sursele de informare oficiale, autorități sau chiar față de ceilalți membri ai comunității. Acest fenomen erodează coeziunea socială, slăbind încrederea între indivizi și instituții, ceea ce poate conduce la o destabilizare a relațiilor sociale și la o izolare tot mai accentuată a grupurilor sociale.

În perioade de criză, dezinformarea devine și mai periculoasă, deoarece poate genera panică și destabilizare la nivelul comunităților. Știrile false, care exagerează gravitatea situației sau care promovează soluții iraționale, determină adesea comportamente lipsite de logică. Spre exemplu, în timpul unor situații de urgență, oamenii pot reacționa prin achiziționarea excesivă de produse, temându-se de lipsuri inexistente. Totodată, dezinformarea poate conduce la refuzul de a respecta măsurile de siguranță, punând în pericol nu doar indivizii care cred aceste informații, ci și comunitatea în ansamblu.

Astfel, știrile false afectează profund structura și funcționarea societății, generând polarizare, neîncredere și destabilizare, fenomene care subminează eforturile de menținere a unui mediu social sănătos și echilibrat.

IV. IMPLICAȚIILE PENTRU SECURITATEA NAȚIONALĂ

Războiul informațional reprezintă una dintre cele mai periculoase forme de manipulare modernă, folosită de statele aflate în conflict pentru a destabiliza adversarii. Prin intermediul dezinformării, se urmărește slăbirea coeziunii interne a unei societăți și diminuarea încrederii populației în instituții. Aceste tactici pot provoca haos social, subminând autoritatea guvernelor și creând un climat de incertitudine și suspiciune în rândul cetățenilor.

Un alt pericol major îl constituie riscurile cibernetice. Într-o lume în care platformele online au devenit principala sursă de informații, ele sunt și extrem de vulnerabile la atacuri cibernetice. Aceste atacuri pot distorsiona fluxurile de informații, amplificând dezinformarea și manipularea. Astfel, știrile false se răspândesc rapid, afectând percepția publicului asupra realității și generând confuzie la scară largă.

De asemenea, răspândirea de informații false pe teme sensibile, precum imigrația sau terorismul, contribuie la intensificarea mișcărilor extremiste. Aceste știri manipulative alimentează fricile și prejudecățile, creând un teren fertil pentru ură și violență. În acest context, extremismul se dezvoltă rapid, amenințând ordinea socială și destabilizând comunități întregi.

Prin urmare, războiul informațional, riscurile cibernetice și amplificarea extremismului cauzată de dezinformare reprezintă provocări majore pentru societatea contemporană, subminând stabilitatea socială și securitatea globală.

V. MĂSURI DE CONTRACARARE

Combaterea fenomenului dezinformării implică adoptarea unor măsuri complexe și bine structurate, care să vizeze atât educația cetățenilor, cât și reglementarea platformelor digitale și cooperarea între state. Educația media joacă un rol esențial în acest proces, deoarece dezvoltarea competențelor digitale și a gândirii critice ajută cetățenii să recunoască și să respingă informațiile false. Prin învățarea unor metode de verificare a surselor și de analiză a conținutului, oamenii devin mai puțin vulnerabili la manipulare.

Un alt aspect important este reglementarea platformelor digitale. Rețelele de socializare, fiind principalele canale prin care se răspândesc știrile false, trebuie să fie supuse unor reguli stricte. Implementarea unor mecanisme de detectare și eliminare a informațiilor false, alături de asumarea responsabilității pentru conținutul distribuit, reprezintă pași necesari pentru a limita impactul negativ al dezinformării.

Totodată, gestionarea acestui fenomen global impune o cooperare internațională eficientă. Statele trebuie să colaboreze prin schimbul de informații și prin stabilirea unor reglementări comune, care să prevină propagarea dezinformării dincolo de granițe. O strategie globală bine coordonată poate contribui semnificativ la reducerea impactului știrilor false și la protejarea democrațiilor în fața manipulării informaționale.

Astfel, printr-un efort colectiv care să includă educația, reglementările și colaborarea internațională, societatea poate deveni mai rezilientă în fața provocărilor generate de fenomenul dezinformării.

VI. CONCLUZII

Rezultatele cercetării: În urma analizei aprofundate a fenomenului „fake news", am constatat că acesta are un impact considerabil asupra securității naționale, afectând atât stabilitatea politică, cât și coeziunea socială. Dezinformarea masivă propagată prin canalele media, rețelele sociale și chiar instituțiile de stat contribuie la destabilizarea încrederii publice în autoritățile naționale și la divizarea societății. Fake news-ul este utilizat ca instrument politic pentru manipularea opiniei publice și influențarea proceselor electorale, iar în contextul crizelor internaționale, poate duce la polarizarea opiniei publice și la creșterea tensiunilor interne.

SOLUȚIILE PROPUSE DE AUTORI:

Educația digitală – Autori precum *Franks (2019)* și *Lazer et al. (2018)* susțin că o soluție pe termen lung este promovarea educației media și digitale în rândul cetățenilor, pentru a le dezvolta capacitatea de a diferenția între informațiile adevărate și cele false. Astfel, se propune integrarea unor cursuri de alfabetizare digitală în școlile primare și secundare.

Reglementarea platformelor online – Un alt set de soluții propus de experți ca *D'Angelo (2020)* și *Gillespie (2018)* include reglementarea mai strictă a platformelor online și aplicarea unor politici de combatere a dezinformării, prin sancționarea celor care distribuie informații false, precum și prin dezvoltarea unor instrumente de detectare a fake news-ului.

Transparența instituțională[3] – Conform unui studiu realizat de *Bruns (2017)*, autoritățile trebuie să investească în transparența proceselor lor de comunicare pentru a preveni răspândirea informațiilor false, fiind necesar ca instituțiile de stat să ofere informații accesibile, corecte și verificate publicului.

[3] **Opriș, Dumitru,** *Dezinformarea și impactul său asupra securității naționale*, Editura Universității din București, București, 2020.

RECOMANDĂRI DE ÎMBUNĂTĂȚIRE A DOMENIULUI:

Colaborarea internațională – Având în vedere impactul global al fenomenului fake news, este necesară o colaborare mai strânsă între state, organizații internaționale și platformele de social media pentru a combate dezinformarea la nivel global. Crearea unor protocoale comune și instituirea unor mecanisme de schimb de informații ar putea contribui semnificativ la prevenirea acestui fenomen.

Sprijinirea cercetării în domeniu – Ar trebui să se încurajeze finanțarea cercetărilor care analizează impactul fake news-ului asupra diferitelor domenii ale securității naționale și sociale, pentru a identifica noi abordări și tehnici de combatere a acestuia.

PROPUNERI DE LEGE FERENDA:

Lege pentru reglementarea transparenței și răspunderii platformelor digitale – Ar trebui să se adopte o lege care să impună platformelor online să adopte măsuri de combatere a fake news-ului, să identifice sursele de dezinformare și să fie sancționate în cazul în care nu acționează în acest sens. De asemenea, platformele ar trebui să fie obligate să furnizeze informații clare despre algoritmii lor de distribuire a conținutului.

Lege de protecție a drepturilor consumatorilor de informații – Propunerea unei legi care să protejeze cetățenii împotriva manipulării informaționale și să garanteze un acces echitabil la surse de informații verificate și credibile.

OPINII PROPRII ȘI COMENTARII ARGUMENTATE:

Consider că, pe lângă măsurile legislative și reglementările mai stricte, este esențial ca fiecare cetățean să își asume o responsabilitate individuală în procesul de informare. Deși autoritățile pot impune sancțiuni și reglementări, educația și dezvoltarea unei culturi a discernământului informațional sunt soluțiile cele mai durabile. În plus, este important ca instituțiile media și platformele online să își asume un rol activ în combaterea fenomenului fake news prin verificarea și corectarea rapidă a informațiilor false.

SINTEZA ASPECTELOR ABORDATE ÎN LUCRARE:

În lucrarea de față am abordat fenomenul fake news și impactul său asupra securității naționale dintr-o perspectivă politică și socială, subliniind modul în care dezinformarea poate destabiliza procesul democratic și coeziunea socială. Am explorat soluțiile propuse de cercetători și experți, precum educația digitală, reglementările mai stricte pentru platformele online și transparența instituțională. De asemenea, am propus măsuri legislative pentru combaterea fake news-ului, iar în final, am subliniat importanța responsabilității individuale și educației media în protejarea securității naționale.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1) **Andrei, Lucian**, *Fake news și securitatea națională: Provocări și soluții*, Editura Polirom, Iași, 2019.

2) **Mihaila, Adrian**, *Impactul rețelelor sociale asupra securității naționale și politice*, Editura Tritonic, București, 2018.

3) **Stan, Radu**, *Dezinformarea în era digitală: Fake news și manipularea opiniei publice*, Editura Oscar Print, București, 2017.

4) **Ionescu, Maria**, *Securitatea națională în fața noilor provocări: Dezinformarea și fake news-ul*, Editura Ministerului Apărării Naționale, București, 2021.

5) **Popescu, Anca**, *Politica informațională și impactul fake news asupra procesului electoral*
Editura Economică, București, 2020.

6) **Gheorghe, Alexandru.**, *Manipularea prin informație și securitatea națională: Cum afectează fake news-ul politica*, Editura Academiei Române, București, 2022.

7) **Opriș, Dumitru,** *Dezinformarea și impactul său asupra securității naționale*, Editura Universității din București, București, 2020.

RISCURILOR ÎN DOMENIUL ORDINII PUBLICE ȘI SIGURANȚEI NAȚIONALE

PUBLIC ORDER AND NATIONAL SECURITY RISKS

Georgiana Dunărințu
Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza”-Aleea Privighetorilor, nr.1-3, București
geodunarintu01@gmail.com
Cosmin-Ionuț Corbu
Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza”-Aleea Privighetorilor, nr.1-3, București
corbucosmin74@yahoo.com
Lector univ. dr. CĂTĂLIN GOLOP
Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza”-Aleea Privighetorilor, nr.1-3, București
catalin.golop@yahoo.com

Abstract (en):

The 21st century, or if we stop to analyze the internal and external context, the "century of great trials" has confronted contemporary society with new realities. New obstacles have been identified in the process of consolidating national security, the public sphere and representative institutions have gone through difficult times, the voice of the nation has taken on a new dimension, all of which has made it necessary to create new procedures for identifying and countering the increasingly present ricks.

The development of technologies and the numerous cooperation agreements with countries around the globe has propelled our country in the attention of some vectors that have undertaken hostile actions in order to limit the role played on the international scene.

Keywords: *public order, national security, risks, threats, attacks.*

Abstract (ro):

Secolul XXI sau dacă stăm să analizăm contextul intern și extern, ”secolul marilor încercări”, a pus societatea contemporană în fața unor noi realități. Noi obstacole au fost identificare în procesul de consolitare a securității naționale, oridinea publică și instituțiile reprezentative au trecut prin momente dificile, vocea națiunii a căpatat o nouă dimensiune, toate acestea configurând necesitatea creării unor noi proceduri de identificare și contracarare a ricurilor, care își fac tot mai mult simțită prezența.

Dezvoltarea tehnologiilor și numeroasele convenții de colaborare cu state de pe Glob, a propulsat țara noastră în atenția unor vectori care au întreprins acțiuni ostile, cu scopul de a limita rolul jucat pe scena internațională.

Cuvinte-cheie: *ordine publică, siguranță națională, riscuri, amenințări, atacuri.*

I. INTRODUCERE

Europa și, cu atât mai mult, România se află în fața unei noi realități: izbucnirea primului război în zona europeană după încheierea celui De-al Doilea Război Mondial. Permanent încercată, siguranța României trebuie acum să facă față și acestei încercări. Acest fapt a avut până acum consecințe importante asupra ordinii și siguranței naționale a țării.

În plan intern, forțele de ordine s-au confruntat cu numeroase încălcări ale legii ca urmare și a încheierii pandemiei și limitării restricțiilor instituite pe perioada acesteia. Pe lângă infracționlitatea care încă se menține la cote ridicate, s-au înmulțit și numărul atacurilor provenite din exterior. Ansamblul de măsuri, ce constiuie bazele sistemului de siguranță națională, a trebuit să se lupte cu numeroase atacuri cibernetice, care au vizat segmente diverse din domenii importante ale societății, campanii de dezinformare în actualul context politic, situații delicate (găsirea pe teritoriul național a segmentelor de la dronele folosite în război) și panica populației.

În acest context s-a încercat diminuarea riscurilor și vulnerabilităților cunoscute la adresa ordinii publice și a siguranței naționale, acestea fiind permanent în atenția factorilor ostili, care nu au evitat să exploateze noile oportunități. Fie că vorbim de sprijinul acordat Ucrainei, fie că prezentăm relația de prietenie și susținere cu Moldova, acestea au avut urmări pe scena internațională, România devenind exponentul principiilor care stau la baza Uniunii Europene și Alianței Națiunilor Unite.

În aceste condiții, considerăm că este necesară analizarea cu atenție a riscurilor cu care ne confruntăm, în ceea ce priveste segmentul de apărare. Încercate permanent, ordinea publică și siguranța națională trebuie să susțină un climat de ordine și încredere, de siguranță, pentru cetățenii țării și pentru mediu de afaceri. Dinamismul țării și-a pus amprenta și în acest domeniu, dezvoltarea tehnologiilor a dus și la dezvoltarea metodelor de a pune la cale atacuri, a vulnerabilizat anumite segmente, astfel se identifică necesitatea elaborării de noi politici și căi de rezort care să vegheze la siguranța cetățenilor și țării.

II. ORDINEA PUBLICĂ- DUALISMUL FORȚELOR DE ORDINE ȘI NOILE REALITĂȚI

"Învață din ieri, trăiește pentru astăzi și speră pentru ziua de mâine."[1]

Responsabilitatea fundamentală a unui stat democratic este aceea de a creea cadrul proprice exprimării libere a fiecărei persoane, acest fapt se poate realiza numai într-un mediu sigur, atât pe plan intern, cât și pe plan extern. Funcționarea statului de drept democratic și respectarea principiilor care guvernează libertatea persoanei sunt mecanisme ample interconectate cu sistemul legislativ. Nu putem vorbi de ordine și siguranță dacă frecvent ne lovim de încălcări ale actelor normative ce veghează la buna conviețuire a persoanelor și la crearea spațiului de securitate și ordine al țării.

Definită drept „o stare de echilibru şi de pace, care presupune asigurarea drepturilor şi libertăţilor constituţionale ale cetăţenilor, asigurarea sănătăţii, siguranţei publice, asigurarea normalităţii în desfăşurarea vieţii politice, social-economice, în conformitate cu normele juridice, etice, religioase şi de altă natură"[2] ordinea publică este pilonul fundamental al statului. Acest fapt este dovedit și de interesul arătat de instituțiile publice în elaborarea unui ansamblu complex de norme juridice, reguli de conduită, valori sociale care au ca scop restabilirea echilibrului în cazul perturbărilor și instaurarea ordinii de drept și a condițiilor fundamentale pentru desfășurarea în mod normal a relațiilor sociale: respectarea legilor atât de cetățeni cât și de stat.

Rezumând cele spuse anterior, putem reliefa faptul că ordinea publică reprezintă o stare de drept, strâns legată de prevederile legale, relație ce facilitează menținerea și promovarea unui echilibru fundamentat pe următoarele aspecte:

- Consensul social necesar pentru buna funcționare a întregii comunități în conformitate cu legile în vigoare;
- Respectarea și protejarea drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor;
- Protejarea atât a proprietății publice, cât și a celei private;
- Consolidarea progresului social dintr-o societate democratică prin apărarea valorilor fundamentale precum și promovarea acestuia.

În funcție de atribuțiile avute, putem observa că „forțele de ordine publică sunt alcătuite din următoarele componente: forțe specializate de ordine publică, forțe complementare și forțe de excepție pentru apărarea ordinii publice."[3] Aceste forțe au autoritatea de a impune respectarea regulilor de conduită și de a interveni pentru a asigura conformarea la aceste reguli.

Observăm includerea în spectrul ordinii publice noțiunilor de: menținere, restabilire și asigurare a ordinii publice, la fel de importante de altfel. În timp ce menținerea ordinii publice se referă la totalitatea acțiunilor și măsurilor luate pentru prevenirea tulburărilor sau altor forme de violență, cu scopul de a preveni escaladarea violenței, asigurarea ordinii publice implică un ansamblu de măsuri, activități și acțiuni specifice implementate de către instituțiile specializate ale

[1] Albert EINSTEIN
[2] Decizia nr. 50/2007 a Curții Constituționale a României, Decizia nr. 1.290/2012 a Curții Constituționale a României
[3] Strategia Națională de Ordine și Siguranță Publică 2023 – 2027, p. 4.

administrației statului de drept, cu scopul de a garanta respectarea normelor de conduită civică stabilite de legi și alte reglementări normative, precum și drepturile și libertățile cetățenilor, inclusiv protecția proprietății publice și private. Dacă componenta principală a menținerii ordinii publice este prevenirea, la polul opus se află restabilirea ordinii publice, componenta „respresivă", care presupune aplicarea unui set de măsuri legale, bazate pe utilizarea forței coercitive, inclusiv forța fizică și armele de foc, de către autoritățile cu competențe legale, cu scopul de a repune situația în starea inițială, normală în cazurile în care ordinea publică a fost grav perturbată.

De subliniat aici este faptul că aceste forțe apelează permanent una la cealaltă, desfășurând activități complementare, deseori vorbindu-se de relații interinstituționale chiar și cu instituții din afara țării, datorită complexității situațiilor întâlnite în activitatea operativă sau chiar informativă.

Coroborând cele spuse anterior, observăm că principalele amenințări cu care se confruntă forțele de ordine sunt legate de încălcări ale actelor normative, care veghează la buna conviețuire a cetățenilor. Astfel, secolul XXI a adus noi provocări sau a sporit gradul de frecvență a celor vechi, autoritățile naționale cu atribuții în acest domeniu având ca scop „nu doar identificarea, cercetarea și deferirea în sistemul de justiție penală a persoanelor care comit infracțiuni, ci și prevenirea comiterii de fapte antisociale, menținerea siguranței frontierelor, sesizarea și investigarea infracțiunilor de orice fel, menținerea siguranței persoanelor și bunurilor acestora, creșterea gradului de siguranță în traficul rutier, gestionarea evenimentelor și manifestațiilor cu public numeros, aplanarea conflictelor, oferirea unor servicii publice de calitate cetățenilor, precum și dezvoltarea și menținerea unor relații de încredere cu membrii comunităților locale."[4]

Cum societatea este în continuă dezvoltare și schimbare, și dinamica riscurilor și amenințărilor cu care se confruntă țara noastră a înregistrat o dinamică și dezvoltare acerbă în ultima perioadă. Pandemia, izbucnirea unui război la graniță, celalate crize înregistrare au configurat necesitatea dezvoltării și adaptării la noile realități a cel puțin cinci capacități fundamentale:

a) capacitatea de informare- în secolul nostru totul se bazează pe informații, astfel aceasta devine cu atât mai mult o cerință esențială pentru elaborarea unor analize tehnice și criminologice care să faciliteze elaborarea unor previziuni precise și îmbunătățirea bazelor de date referitoare la persoanele de interes, metodele prin care acționează, modul de operare și zonele vizate.

b) capacitatea de a interveni prompt- în situația în care protestele depășesc limitele legale, devine imperioasă organizarea și mobilizarea cât mai rapidă a forțelor de menținere a ordinii publice pentru a interveni în cel mai scurt timp posibil. Această reacție imediată contribuie adesea la păstrarea controlului asupra situației și la prevenirea escaladării violenței.Cu cât reacția este mai rapidă, cu atât se reduc mai mult consecințele încălcării normelor legislative și morale.

c) abilitatea de a reacționa- permanent în centul atenției, forțele care destabilizează ordinea publică devin din ce în ce mai violente și recurg adesea la utilizarea armelor și a echipamentelor periculoase.Forțele de poliție trebuie să fie pregătite permanet să răspundă la astfel de acțiuni, pentru a le descuraja, dispersa sau, în cazuri extreme, neutraliza prin forță.

d) supravegherea și gestionarea situației în timp real și în spațiu-aceasta reprezintă o prioritate, având în vedere că protestele pot avea o durată prelungită și un spațiu de acțiune vast. Pentru aceasta, este necesară mobilizarea unei forțe de intervenție publică autorizate, bine echipate și instruite, capabilă să reacționeze rapid și eficient.

e) coordonarea operațiunilor de comandă-fiind angrenate mai multe forțe, deseori de la unități diferite, această capabilitate este esențială și implică planificarea și executarea intervențiilor pentru a asigura și restabili ordinea publică în conformitate cu planurile prestabilite. Evitarea improvizațiilor și asigurarea unei pregătiri adecvate sunt cruciale pentru gestionarea eficientă a situațiilor de criză.

III. SIGURANȚA NAȚIONALĂ - ÎMPREUNĂ MAI PUTERNICI!

„Dacă un individ defineşte o situaţie ca fiind reală, aceasta devine reală prin consecinţele sale"[5]

Ultimul deceniu al secolului XX a adus schimbări profunde la nivel global, acest context fiind factorul declanșator ce a stat la baza elaborării numeroaselor tratate și convenții care au venit în sprijinul noii configurații regionale și europene.

[4] Strategia Națională de Ordine și Siguranță Publică 2023-2027, art.23

[5] THOMAS, W. I. și Dorothy S. THOMAS, The Child in America, 1932.

În acest context, România a căutat să se înscrie în efortul general de a-și asigura securitatea, atât în plan intern, cât și pe plan extern. Noile provocări au pus în prim plan siguranța națională a țării.

Definită drept „starea de legalitate, de echilibru și de stabilitate socială, economică și politică necesară existenței și dezvoltării statului național român, ca stat suveran, unitar, independent și indivizibil, menținerii ordinii de drept, precum și climatului de exercitare neîngradită a drepturilor, libertăților și îndatoririlor fundamentale ale cetățenilor, potrivit principiilor si normelor democratice statornicite prin Constitutie.”[6] siguranța natională „se realizeaza prin cunoasterea, prevenirea și înlaturarea amenințărilor interne sau externe”[7] care pot pune în pericol aceste valori.

Amenințările care pot aduce atingere siguranței naționale a României au fost enumerate în articolul 3 al Legii 51 privind siguranţa naţională a României și sunt reprezentate de orice activitate care atentează la suveranitatea, unitatea, indivizibilitatea și independența statului român. Analizând aceste amenințări, a fost elaborată Strategia Națională De Apărare a Țării 2020-2024, care enumeră principalele obiective, atât pe plan intern, cât și plan extern, cu scopul de a securiza spațiul românesc și a diminua atacurile menite să afecteze această stare. Membru activ al NATO și UE, țara noastră a fost considerată de perspectiva europeană a fi un pol de stabilitate, care a contribuit și la consolidarea securității regiunii est-europene, regiune cu cunoscute conflicte expansioniste.

Conform Strategiei Naționale de Apărare a Țării 2020-2024 „obiectivele naţionale de securitate sunt reprezentate de repere obiective (dimensiunea teritoriului, resurse, populaţie, aşezare geografică) şi subiective (valori, intenţii, aşteptări) ale acţiunii practice întreprinse de stat prin instituţiile care îl reprezintă, respectiv prin strategiile şi politicile naţionale pentru realizarea şi afirmarea intereselor sale naţionale fundamentale”.

Cum „siguranța fiecărui stat și a comunității internaționale derivă din capacitatea de a anticipa și de a acționa proactiv în fața noilor provocări”[8], studiile în domeniu au reliefat faptul că potențialul „substanţial de reconfigurare a relaţiilor dintre actorii cu interese globale”[9] va avea efecte directe asupra sistemului internațional, stabilitatea și predictibilitatea fiind marcate profund de acest fapt, se va tranzita spre o nouă politică de securitate care va fi axată pe planuri bilaterale și alianțe de moment.

IV. CUMPĂNA NOII REALITĂȚI- RISCURI, AMENINȚĂRI ȘI VULNERABILITĂȚI

Daca amenințările reprezintă „acţiuni, fapte sau stări de fapt, capacităţi, strategii, intenţii ori planuri ce pot afecta valorile, interesele şi obiectivele naţionale de securitate şi/sau sunt de natură să pună în pericol direct sau indirect securitatea naţională, prin afectarea caracterului national, a suveranităţii, independenţei, unităţii şi integrităţii teritoriale, a funcţionării normale a instituţiilor statului, a vieţii şi integrităţii fizice a cetăţenilor şi a organizării comunităţilor umane”[10], riscurile sunt acele „probabilităţi de producere sau manifestare a oricărui eveniment, situaţie, condiţie cu potenţial de manifestare incert, a cărui concretizare ar conduce la afectarea în orice mod a funcţionării normale a instituţiilor statului, organizării şi funcţionării comunităţilor umane, precum şi a vieţii, integrităţii fizice a cetăţenilor, într-o împrejurare dată sau context determinat”[11], vulnerabilitățile țin exlusiv de cadrul intern al țării, reprezentând deficienţe funcţional-sistemice/structurale care pot fi exploatate sau pot contribui la materializarea unor ameninţări sau a unor riscuri, determinând slăbirea capacităţii statului de a diminua impactul evenimentelor cu potenţial de afectare gravă a funcţionării normale a instituţiilor sale, a vieţii şi integrităţii fizice a cetăţenilor şi organizării comunităţilor umane, precum şi a capacităţii de protejare, apărare şi promovare a valorilor, intereselor şi obiectivelor naţionale de securitate”[12].

Colectarea datelor și informațiilor este o etapa esențială în care informațiile despre potențialele amenințări și riscuri care pot afecta ordinea publică și securitatea națională sunt adunate.

[6] Legea nr.51 din 29 iulie 1991 privind siguranţa naţională a României, art.1
[7] Legea nr.51 din 29 iulie 1991 privind siguranţa naţională a României, art.2
[8] Strategia Națională de Ordine și Siguranță Publică 2023 – 2027, p. 4.
[9] Strategia Națională de Apărare a Țării 2020-2024, Cap.3
[10] Strategia Națională de Apărare a Țării 2020-2024, Cap. 4
[11] Strategia Națională de Apărare a Țării 2020-2024, Cap. 4
[12]Strategia Națională de Apărare a Țării 2020-2024, Cap. 4

Aceste informații pot reda aspecte legate de infracțiuni, terorism, migrație, starea economică etc. Ca stat membru NATO, si-a asumat noi responsabilități în ceea ce privește domeniul securității și apărării. Acest fapt a avut un impact semnificativ asupra structurii armatei române și a politicii de apărare, urmarindu-se dezvoltarea unei forțe militare moderne și flexibile, care să aibă acces la tehnologii noi și la exerciții cu aliații, care au dat naștere la o uniformizare a procedurilor.

După ce aceste date sunt colectate, urmează procesul de examinare și analizare cu scopul de a identifica modele și tendințe, și de a evalua gradul de risc asociat fiecărei amenințări identificate. Această evaluare poate include utilizarea unor metode și instrumente specifice, precum analiza SWOT (puncte tari, puncte slabe, oportunități, amenințări) sau matricea de evaluare a riscurilor.

Subliniem aici că analiza amenințărilor în ceea ce privește ordinea și siguranța națională se concentrează pe descrierea posibilelor scenarii care ar putea genera atacuri, pe capacitățile adversarului și pe intențiile acestuia, precum și pe probabilitatea ca un astfel de atac să se materializeze. Pe de o parte, evaluarea vulnerabilității explorează capacitarea unui sistem de a contracara un atac, iar evaluarea consecințelor examinează impactul fizic, mental, economic, mediatic, de securitate și vulnerabilitate care apare în urma exploatării.

Un alt proces necesar este determinarea riscului, atât din punct de vedere cantitativ, cât și calitativ, pentru a prezenta în mod eficient analiza riscului și pentru a comunica intern de la analiști la factorii de decizie. Rezultatele la nivel intermediar furnizează sprijin pentru procesul decizional privind gestionarea riscurilor, care are loc la nivelul superior al autorităților sau organizațiilor responsabile.

După cum spuneam, în epoca actuală, informațiile joacă un rol primordial în contextul asigurării siguranței țării, iar absența unor servicii specializate în acest domeniu ar face imposibilă prevenirea atacurilor din partea statelor problematice și a celulelor teroriste, astfel activitatea desfășurată de acestea este cu atât mai importantă cu cât intensitatea acestora a crescut în contextul actual.

La nivel intern, principalul risc de actualitate, conform Strategiei Naționale de Ordine Publică, dar și cu cel mai insemnat impact asupra populației este reprezentat de infracționalitate. Fie că vorbim de delicvența juvenilă, fie că vorbim de organizațiile criminale, acest fenomen complex se menține la un nivel ridicat, deși în anumite domenii s-a înregistrat o scădere față de anii precedenți drept consecință a politicilor adoptate de-a lungul timpului.

Pentru a susține acestă informație prezentăm următoarele date, regăsite în Strategia Națională de Ordine și Siguranță Publică:

- în anul 2016 au fost sesizate un numar de 579.683 infracțiuni, pe când în anul 2022 numai 527.535;
- în ultimii 5 ani 38,7% din infracțiunile sesizate au vizat infracțiuni contra patrimoniului și 35,5% infracțiuni contra persoanei
- infracțiunile contra libertății și integrității sexuale contină trendul ascendent cunoscut în 2020, anul 2022 înregistrând o crestere de cu 14,46% față de anul 2021
- anul 2022, față de anul 2021, a înregistrat o scădere cu 4,2% a numărului de accidente rutiere grave, cu 2,8% al persoanelor rănite grav și cu 8,2% al celor decedate
- delincvența juvenilă a scăzut cu 22,8 % față de anul 2016
- misiunile de asigurare a ordinii publice la manifestările cu public numeros au înregistrat o crestere în anul 2022 (+15,8%) față de anul 2021,fapt datorat în special numărului misiunilor de asigurare pe timpul manifestărilor sportive (+36,5%), cultural-artistice (de peste 2 ori) și religioase (+35%), ca urmare a eliminării limitărilor generate de pandemia COVID 19.[13]

Acestea sunt numai câteva exemple, contextul social actual înregistrând o varietate de forme infracționale, generate și de vulnerabilitățile cu care se confruntă societatea românească actuală.

Astfel, fenomene ca: transformarea tensiunilor sociale, economice, interconfesionale și interetnice în manifestări spontane de violență și conflicte deschise între grupuri extremiste, precum și între acestea și autoritățile legale ale statului român, creșterea ratei șomajului și a marginalizării sociale, scăderea nivelului de siguranță pentru cetățeni, desfășurarea unor operațiuni specifice războiului psihologic, cu scopul de a submina încrederea în instituțiile statului, de a provoca confuzie

[13] Strategia Națională de Ordine și Siguranță Publică 2023-2027, cap.4, pct. B Analiza Mediului Intern

și panică, subminarea autorității unor instituții ale statului din cauza nerealizării adecvate a atribuțiilor lor legale, scăderea încrederii populației în instituțiile statului, în special în capacitatea forțelor de ordine și siguranță publică de a acționa eficient, extinderea alarmantă a fenomenului corupției la nivelul factorilor de decizie din administrația publică centrală și locală, și manifestările de natură antinațională, extremistă, separatistă și xenofobă, și altele au dat nastere unor comportamente aflate în contradicție cu normele legale și bunele moravuri.

Plasată în două zone cu potențial ridicat de conflict- zona Balcanilor de Vest și zona ex-sovietică - România s-a confruntat în ultimii ani cu amenințări venite din spațiul extern. Criza economică cauzată de pandemia de Covid-19, consolidarea potenţialului militar în vecinătatea României, comportamentul ofensiv/agresiv al unor entități statale, utilitatea stării de securitate în Balcanii de Vest, instabilitatea din Orientul Mijlociu și Africa de Nord, amenințarea teroristă, acţiunile informative ostile, acţiuni ostile de influenţă derulate în spaţiul public, atacurile cibernetice, proliferarea armelor de distrugere în masă şi a vectorilor purtători, fenomenul de criminalitate organizată, criminalitatea informatică sunt numai câteva din aceste amenințări.

Profitand de vulnerabilitățile înregistrate, precum și decalajul economic, persistenţa unor lacune legislative în domeniul securității naționale, capacitatea redusă de reziliență a sistemului medical, nivelul redus de securitate cibernetică, acutizarea decalajului tehnologic, nivelul scăzut al culturii de securitate, calitatea scăzută a actului educaţional sunt întregistrate numeroase breșe în aceste domenii, care au putut fi sau ar fi putut fi folosite de entități ostile României.

„Pericolul poate fi descris ca fiind o caracteristică a unei acțiuni care poate aduce daune valorilor unei societăți, persoanelor sau bunurilor acestora”[14]. Tinând cont de această afirmație, observăm că identificarea riscurilor este o altă etapă care ocupă un rol strategic, deosebit de important, în urma acestui procedeu fiind remarcați utmătorii factori de risc cu care ne confruntăm:

- Evoluția Republicii Moldova reprezintă un risc, din cauza perspectivei contrabalansării orientării europene,
- Stagnarea indefinită a extinderii UE în zona Balcanilor de Vest,
- Riscurile dinspre sud la adresa statelor UE şi NATO,
- Persistenţa infrastructurii precare, deficitul de resursă specializată şi subfinanţarea în toate domeniile socio-economice,
- Acţiunile nelegitime întreprinse de grupuri de interese
- Perpetuarea unor disfuncţii trenante în organizarea marilor sisteme publice afectează drepturile fundamentale ale cetăţenilor
- Accentuarea declinului demografic
- Dificultăţile în gestionarea fondurilor europene şi implementarea proiectelor
- Creşterea roiscului de adaptare a operaţiunilor ofensive cu caracter hibrid la evoluţiile tehnologice
- Intensificarea propagandei islamist-jihadiste
- Riscul dispariţiei patrimoniului cultural
- Grupările de criminalitate organizată și posibilitatea utilizării de către acestea a noilor tehnologii, etc.

Subliniem că, pe lângă aceștia, securitatea a înregistrat și alți factori de risc, atât interni cât și externi.

Din această enumerare, primul punct reprezintă cel mai mare coeficient. România a sprijinit tendințele permanente ale Republicii Moldova de a ieși de sub influența rusească, astfel, ultimii ani au fost marcați de relația de prietenie și sprijin dintre cele două țări, România fiind printre primele state care au susținut ultima încercare de aliniere a Moldovei la țările vestice: aderarea la UE.

După cum bine știm, Republica Moldova a depus o cerere de aderare la UE în martie 2022 și a primit ulterior, în iunie 2022, statutul de țară candidată, urmând ca în iunie 2024 să aibă loc prima conferință de aderare. [15]

[14] Grigore Alexandrescu, *Ameninţări la adresa securităţii*, Editura UNAp, Bucureşti, 2004, p. 8
[15] https://europa.eu/eurobarometer/surveys

De asemenea, România a fost și printre primele țări Est-Europene care și-a arătat susținere față de Ucraina, țară aflată în prezent în război cu Rusia de la data de 22 februarie 2022. Începând cu această dată, țara noastră s-a aliniat efortului Uniunii Europene și NATO de a furniza ajutoare statului ucrainean, România semnând chiar un acord privind cooperarea în domeniul securității cu Ucraina la data de 11.07.2024.[16]

Confruntările militare de diferite intensități dar persistente în timp, fluxul masiv de migranți, politicile de regândire a controlului asupra armelor și cresterea bugetelor de apărare figurează un mediu de securitate ale cărui caracteristici principale sunt dinamismul și impredictibilitatea.

În ceea privește domeniul tehnologic, dezvoltarea acestuia a creat noi contexte de manifestare a politicilor ostile față de statul roman. În acest sens, siguranța cetățenilor și a țării a avut de suferit, ca urmare a numeroaselor atacuri pe plan informativ:

- atacul cibernetic de tip ransomware împotriva companiei producătoare de software pentru mai multe spitale din România din februarie 2024
- atacul cibernetic din martie 2024 împotriva Poliției Române
- hacktivismul grupării rusești, cunoscută sub numele de **NoName057** care a avut ca ținte: Banca Comercială Română, Banca națională a României, Banca Transilvania, Alpha Bank Romania S.A, CREDITCOOP Cooperative Bank, Guvernul României, Serviciul de telecomunicatii speciale, MIA of Romania, Telekom Romania, MOL România, Cert-RO[17]
- campaniile desfășurate de trolli în contextul alegerilor prezidențiale[18]

Situația actuală a făcut ca îmbinarea direcțiilor de acțiune cu obiectivele naționale de securitate să rămână în continuare un efort permanent, atât inter-instituțional cât și instituțional-cetățenesc care are ca scop final consolidare culturii de securitate și a rezilienței.

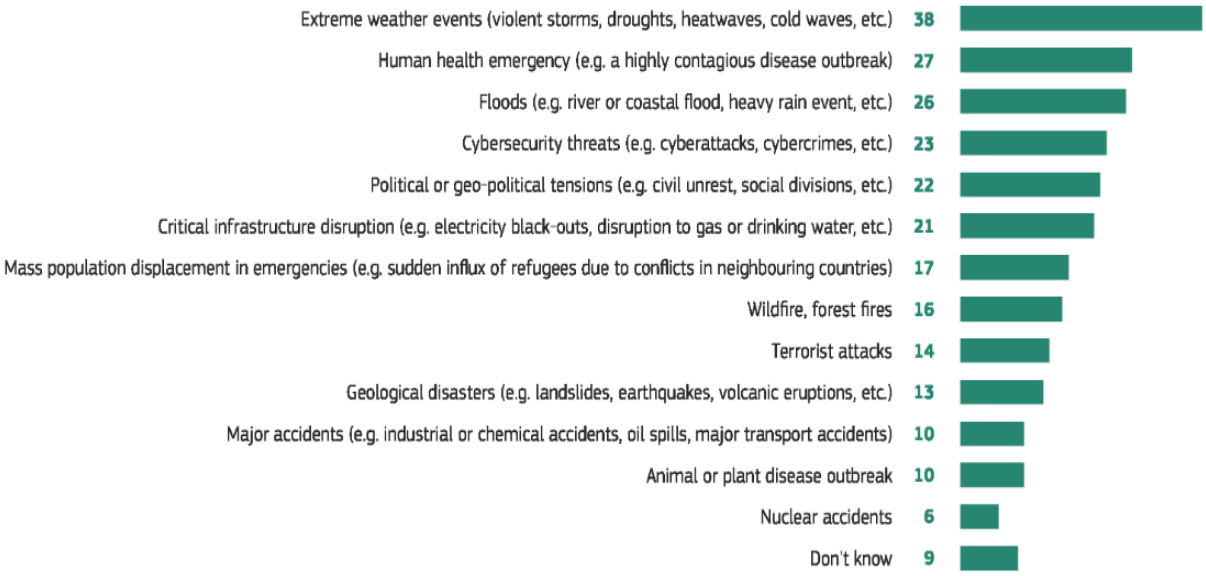

Fig.1- Percepția personală a cetățenilor UE în ceea ce privește expunerea la riscurile de dezastre (Sursa imaginii: https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/3228)

V. CONCLUZII

Fiecare epocă a umanității a fost caracterizată de anumite trăsături, ce au influențat conștiința civică. Acest fapt se remarcă și în existența înrt-o anumită perioadă a anumitor riscuri și amenințări la adresa securității. Permanența acestora au reliefat importanța elaborarii unui cadru legislativ

[16] https://www.presidency.ro/ro/media/acord-privind-cooperarea-in-domeniul-securitatii-intre-romania-si-ucraina1720705732

[17] https://hackout.ro/categorie/stiri/

[18] https://hackout.ro/categorie/stiri/

concludent și de actualitate, care să sprijine lupta împotriva vectorilor interesați să atenteze la ordinea publică și siguranța tării.

România a trebuit permanent să înfrunte diverse curente politice, indiferent că aparțin scenei interne sau externe a țării, și valuri de amenințări în funcție de perioada tranzitată. Deși sperăm ca prezentul să aducă mai multă stabilitate ca urmare a tratatelor și convențiilor încheiate, situația actuală ridică noi provocări, marile descoperiri din domeniul noilor tehnologii au ridicat noi probleme de securitate, terorismul amenință în continuare lumea liberă, pandemia și războaiele au dat naștere la noi crize cu efecte din cele mai variate și cele mai grave. Această stare întărește faptul că pentru a fi în siguranță e nevoie să știm în fiecare moment riscurile, amenințările și vulnerabilitățile pe care le prezintă țara noastră și să încercăm în permanență să întreprindem actiuni cu scopul de a le diminua.

VI. Referințe bibliografice

Legi:

- Legea nr.51 din 29 iulie 1991 privind siguranţa naţională a României
- Strategia Națională de Ordine și Siguranță Publică 2023-2027
- Strategia Națională de Apărare a Țării 2020-2024

Publicații:

- Grigore Alexandrescu, *Ameninţări la adresa securităţii*, Editura UNAp, Bucureşti, 2004
- THOMAS, W. I. şi Dorothy S. THOMAS, The Child in America, 1932
- RISCURI ŞI AMENINŢĂRI LA ADRESA SECURITĂŢII ROMÂNIEI. ACTUALITATE ŞI PERSPECTIVĂ, Dr. Nicolae DOLGHIN, Drd. Alexandra SARCINSCH, Mihai-Ştefan DINU, Universitatea Naţională De Apărare Centrul De Studii Strategice De Apărare Şi Securitate, Editura Universităţii Naţionale de Apărare Bucureşti, 2004

Site-uri:

- https://hackout.ro/categorie/stiri/
- https://www.presidency.ro/files/userfiles/Documente/Strategia_Nationala_de_Aparare_a_Tarii_2020_2024.pdf
- https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2532
- https://shoparmy.ro/manual-ordine-publică

DIRECȚII DE GESTIONARE EFICIENTĂ A INTERVENȚIEI POLIȚIȘTILOR DIN STRUCTURILE DE ORDINE PUBLICĂ

Masterand Filipescu Daniel-Ştefan
Academia de Poliție ,,Alexandru Ioan Cuza" București
Aleea Privighetorilor 1-3 sector 1 București

Abstract(ro): *În acest articol ştiinţific va fi detaliată o situaţie întâlnită în practica muncii de poliție, respectiv o speță în care a fost necesară intervenția organelor de poliție pentru menținerea ordinii și siguranței publice și prevenirea altor fapte antisociale.*

Cuvinte-cheie: *ordine publică, prevenirea actelor antisociale, intervenție, autoritate.*

Abstract(en): *In this article, it will be detailed a situation encountered in police work, respectively a case in which the intevention of police cops was necessary to maintain public order and prevention of antisocial acts.*

Keywords: *Public order, prevention of antisocial acts, intervention, authority.*

INTRODUCERE

La nivel național cunoaștem că activitatea Poliției Române, respectiv cea a structurilor de ordine publică este cu caracter permanent și obligatoriu, este necesară pentru apărarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, buna funcționare a instituțiilor statului, apărarea proprietății private și publice, iar polițiștii de ordine publică care sunt în segmentul stradal sunt cei care iau primii contactul cu infracționalitatea și elementele componente ale acesteia, fiind necesară o bună planificare a activităților și acțiunilor specifice pentru impunerea respectării legii de către orice persoană fizică sau juridică.

Totodată, cei care fac planificarea în serviciu a polițiștilor trebuie să cunoască bine personalul din subordine, puncte tari, puncte slabe ale subordonaților, elementele situației operative, să analizeze permanent fenomenul infracțional și contravențional prin studierea unor analize tactice întocmite pe perioade scurte și medii de timp, a evenimentelor ce se înregistrează la nivelul unei subunități într-o anumită perioadă de timp și în funcție de rezultat să găsească soluții eficiente pentru buna desfășurare a activităților și pentru a se realiza o intervenție cu operativitate și profesionalism a poliției la fața locului cu ocazia evenimentelor sesizate.

Apreciez că această activitate de planificare este extrem de importantă, ar trebui urmărite interesele instituției astfel încât evenimentele să nu ne surprindă, mai ales la o subunitate de poliție unde se înregistrează statistic un fenomen infracțional în creștere.

Intervenția cu operativitate și profesionalism la fața locului este deosebit de importantă și trebuie evitate situațiile în care o patrulă de poliție este formată din polițiști cu experiență redusă, acestea prezentând un potențial pericol pentru o bună soluționare la fața locului a unei sesizări.

Dintr-o patrulă de ordine publică constituită din doi polițiști ar trebui să facă parte cel puțin un polițist cu experiență, fiind foarte importantă încrederea pe care acesta o are și deprinderile pe care și le-a însușit cu ocazia execitării atribuțiilor de serviciu.

Tot cu ocazia intrării în serviciu, ofițerul de poliție care a planificat oamenii în serviciu trebuie să se asigure că componenții patrulei din dispozitivul de menținere a ordinii și siguranței publice cunosc evenimentele ce s-au petrecut pe raza de competență în ultimele 24 de ore, să verifice starea fizică și psihică a acestora, să se asigure ca au asupra lor mijloacele de intervenție și protecție din dotare, au asupra lor documentele necesare execitării atribuțiilor de serviciu, cum ar fi topuri de procese-verbale de constatare a contravențiilor și cunosc existența unor eventuale planuri de acțiune, modul de punere în aplicare a acestora, scopul, locația și intervalul orar, precum și modul de raportare al eventualelor evenimente constatate.

2. INTERVENȚIA LA EVENIMENTELE SEMNALATE

Intervenția la evenimentele semnalate organelor de poliție prezintă o particularitate aparte și în puține cazuri, o intervenție seamănă cu alta.

Trebuie ținut cont de mai multe aspecte, cum ar fi: mediul unde se sesizează un eveniment, acesta putând fi în mediul urban sau rural, particularități ale diferitelor regiuni ale țării, fiind cunoscut că în regiunea Oltenia oamenii sunt mai impulsivi decât în zona Banatului, numărul persoanelor implicate în eveniment, în caz de inferioritate numerică la un scandal între mai multe persoane dispeceratul va redirecționa la fața locului mai multe echipaje aflate în serviciu pentru a nu pune în pericol viața, integritatea fizică a unor polițiști, caracterul sesizării și ce anume se sesizează.

Intervenția la evenimente poate fi semnalată prin apelarea numărului unic de urgență 112, direct la dispeceratul unei subunități, sesizare directă a cetățenilor unui echipaj de poliție.

Vom analiza o speță întâlnită în practică, modul de intevenție și măsuri dispuse pentru prevenirea unor alte astfel de fapte antisociale și menținerea ordinii publice.

La data de 21.10.2022, orele 20:50, organele de poliție din cadrul Poliției Orașului Oravița au fost sesizate prin SNUAU 112 de către numita Martocian Ana-Maria cu privire la faptul că soțul său, Martocian Alexandru-Darius este sub influența băuturilor alcoolice, provoacă scandal la locuință și amenință că se va omorî.

Dispeceratul subunității a redirecționat la fața locului o patrulă de poliție formată din doi polițiști cu experiență redusă, unul având o vechime de 6 luni în MAI și structurile de ordine publică, iar celălalt o vechime de un an în structurile de ordine publică, aceștia s-au deplasat la fața locului și au separat victima de agresor, au purtat discuții cu ambele părți pentru a stabili de la ce a pornit scandalul, aplicând o sancțiune contravențională conform prevederilor Legii nr. 61/1991 Republicată numitului Martocian Alexandru-Darius pentru provocarea de scandal, au completat un formular de evaluare a riscului, în urma căruia numita Martocian Ana-Maria nu a dorit emiterea unui ordin de protecție provizoriu.

Totodată, cu ocazia intervenției organelor de poliție, aceștia au constatat că numitul Martocian Alexandru-Darius prezenta urme vizibile de violență la nivelul antebrațului stâng, acesta sângera și a afirmat că s-a tăiat singur întrucât a vrut să își pună capăt zilelor, iar polițiștii i-au acordat acestuia la fața locului îngrijiri medicale și au solicitat un echipaj de ambulanță la fața locului care s-a prezentat la scurt timp și care l-au transportat pe acesta la Spitalul Orășenesc Oravița în vederea acordării de îngrijiri medicale de specialitate.

Numitul Martocian Alexandru-Darius a primit la spital îngrijiri medicale și din cauza comportamentului său suspect urma să fie internat la Secția de Psihiatrie, însă acesta a auzit acest lucru cu care nu a fost de acord și într-un moment de neatenție al unui cadru medical a luat o foarfecă de pe o masă din apropiere pe care și-a pus-o la gât și cu care a amenințat în spital că dacă va fi internat la Secția de Psihiatrie se va sinucide.

La spital în acel moment se afla și echipajul de poliție care a intervenit la eveniment, numitul Martocian Alexandru-Darius fiind cunoscut de către polițiști ca fiind o persoană care frecvent consumă băuturi alcoolice, este agresiv și frecvent comite fapte antisociale, aceștia au încercat să intervină pentru imobilizarea acestuia, însă persoana în cauză se afla la o distanță de circa 10-15 metri în camera de primiri urgențe pe o targă, cu o foarfecă în zona gâtului și amenința că se va omorî dacă cineva se va apropia de el, îndemnând organele de poliție pe un ton răspicat să se îndepărteze de el, altfel va sări cu foarfeca inclusiv asupra acestora, de față fiind două cadre medicale.

Echipajul de poliție a solicitat prezența la fața locului a unui alt echipaj de poliție, fiind nevoiți să vină din mediul rural, de la peste 20 km cea mai apropiată patrulă în sprijin deoarece pe raza orașului Oravița se afla în serviciu o singură patrulă de poliție.

După sosirea celuilalt echipaj de poliție, aceștia au reușit să imobilizeze persoana în cauză și să o deposedeze de obiectul înțepător fără a îi fi pusă în peicol viața sau integritatea fizică vreunei terțe perssoane, însă acest lucru s-a realizat după multe încercări de a discuta cu persoana în cauză să o determine să renunțe la acest comportament și să aibă o atitudine de cooperare cu organele de poliție.

După ce a fost încătușat, polițiștii au raportat evenimentul și au anunțat procurorul de caz pentru a lua măsuri sub aspectul săvârșirii infracțiunii de Ultraj și Tulburarea ordinii și liniștii

publice, fiind luate măsuri preventive conform normelor procesual penale, persoana în cauză fiind reținută de procuror pentru 24 de ore, ulterio fiind prezentat judecătorului de drepturi și libertăți cu propunere de arestare preventivă pe o perioadă de 30 de zile.

3. MĂSURI ȘI PROPUNERI DE ÎMBUNĂTĂȚIRE A INTERVENȚIEI POLIȚIȘTILOR DE ORDINE PUBLICĂ

În cauză a fost informat procurorul de caz și au fost luate măsuri în consecință conform prevederilor legale în vigoare.

În urma analizării modului de intervenție la eveniment de către un ofițer de ordine publică s-a stabilit că polițiștii au intervenit cu operativitate și au separat victima de agresor, la fața locului nu au fost agresate persoane, aceștia au luat primele măsuri pentru acordarea primului ajutor și transportarea la spital în vederea acordării de îngrijiri medicale de specialitate, au luat măsuri de sancționare contravențională a numitului Martocian Alexandru-Darius și au raportat în dinamică orice aspecte de interes.

Polițiștii care au intervenit aveau o stare fizică și psihică bună, aveau asupra lor toate mijloacele de intervenție și protecție din dotare și documentele necesare exercitării atribuțiilor de serviciu, așa cuum reiese din procesul-verbal de instructaj al patrulei din dispozitivul de menținere a ordinii publice.

S-a constatat că aceștia nu au fost atenți la persoana în cauză când primea îngrijiri medicale și a intrat în posesia unui obiect înțepător cu care putea să pună în pericol viața sau integritatea fizică a sa sau a altor persoane prezente, fiind într-o unitate spitalicească, în camera de primiri urgențe.

S-a constatat ca un minus că aceștia nu au putut gestiona eficient evenimentul, amândoi fiind cu experiență redusă și singura patrulă de intervenție, oricând putea apărea un alt apel prin SNUAU 112, deși persoana în cauză era în inferioritate numerică acesta a început să amenințe că se va omorî dacă se vor apropia de el și au solicitat intervenția unui echipaj de la aproximativ 20 de km din mediul rural, polițiștii au fost posibil sub puterea unei temeri la nivel psihic că dacă vor interveni le va fi pusă viața în pericol sau că intervenția nu va fi cu succes.

Ulterior acestui eveniment conducerea subunității de poliție a dispus efectuarea de verificări cu privire la modul de intervenție de către un ofițer de ordine publică și polițiștii au întocmit rapoarte personale în care au detaliat fiecare activitate desfășurată de la primirea sesizării până la momentul finalizării intervenției polițienești, totodată, unul dintre aceștia a depus la unitatea de parchet o plângere împotriva persoanei în cauză sub aspectul săvârșirii infracțiunii de Ultraj.

4. CONCLUZII

În concluzie, în urma analizării situației expuse mai sus s-a stabilit că este necesară ca planificarea în serviciu a polițiștilor din dispozitivul de menținere a ordinii publice să fie făcută cu responsabilitate, să fie evitate situațiile în care în aceeași patrulă fac parte polițiști cu experiență redusă, să se realizeze în mod obiectiv instructajul patrulelor înainte de intrarea în serviciu, să se verifice starea fizică și psihică a polițiștilor, existența mijloacelor de protecție și intervenție din dotare și a documentelor ce sunt necesare în exercitarea atribuțiilor de serviciu, acestora să le fie aduse la cunoștință persoanele date în urmărire în temeiul legii, cele cu comportament antisocial și evenimentele ce alcătuiesc situația operativă din ultimele 24 de ore.

Pentru prevenirea unor alte astfel de situații, toți polițiștii de ordine publică trebuie să participe constant la activitățile de pregătire tactică, tragerile cu armamentul din dotare și la activitățile de pregătire fizică organizate conform cadrului legal specific în domeniu.

BIBLIOGRAFIE:

1. Legea nr. 218/2002 privind organizarea și funcționarea Poliției Române, cu modificările și completările ulterioare

2. O.M.A.I. nr. 60/2010 privind organizarea și desfășurarea activităților de menținere a ordinii și siguranței publice

DISINFORMATION AND ITS CONSEQUENCES IN ROMANIA AND THE EUROPEAN UNION

DEZINFROMAREA ŞI CONSECINȚELE ACESTEIA ÎN ROMÂNIA ŞI ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ

Sinsp. FLOREA GEORGE-DANIEL
Academia de Poliție ,,Alexandru Ioan Cuza", Bucureşti, Aleea Privighetorilor nr. 1A, sector 1
Scms. SĂVULESCU NATALIA-IULIA
Academia de Poliție ,,Alexandru Ioan Cuza", Bucureşti, Aleea Privighetorilor nr. 1A, sector 1
natalia.savulescu@academiadepolitie.ro

Abstract (en): *The scientific report titled "Disinformation and its consequences in Romania and the European Union" provides a comprehensive analysis of the phenomenon of disinformation, emphasising its profound impact on contemporary societies. In the context of accelerated digitalisation and simple access to informative materials, disinformation has emerged as a significant challenge, affecting not only public perceptions but also political and economic structures. This study highlights the harmful effects of disinformation on citizens' trust in state institutions and social cohesion, as well as how this phenomenon contributes to the polarisation of opinions and the destabilisation of democratic societies. Furthermore, the research examines the defensive mechanisms developed at both individual and collective levels to counteract the spread of false information, including the importance of media education and critical abilities. This article also explores the necessity for effective and coordinated measures at both the national level and within a European context to create a healthy and robust informational environment. In conclusion, the importance of collaboration among public institutions, the private sector, and civil society in fostering a resilient society capable of addressing the challenges of disinformation is reiterated, thus promoting informational integrity, civic responsibility, and the balance rudimentary to interpersonal relationships. This analysis is a valuable contribution to understanding the complexities of disinformation and its consequences, issues studied from the perspective of the Romanian people and the broader European framework.*

Keywords: *disinformation, fake news, misinformation, artificial intelligence.*

Abstract (ro): *Demersul ştiinţific intitulat "Dezinformarea şi consecinţele acesteia în România şi în Uniunea Europeană" oferă o analiză comprehensivă a fenomenului dezinformării, subliniind impactul său profund asupra societăţilor contemporane. În contextul digitalizării accelerate şi al accesului facil la informaţie, dezinformarea a devenit o provocare semnificativă, afectând nu doar percepţiile publice, ci şi structurile politice şi economice. Studiul evidenţiază efectele nocive ale dezinformării asupra încrederii cetăţenilor în instituţiile statului şi asupra coeziunii sociale, precum şi modul în care acest fenomen contribuie la polarizarea opiniilor şi la destabilizarea societăţilor democratice. De asemenea, cercetarea analizează mecanismele de apărare dezvoltate la nivel individual şi colectiv pentru a contracara răspândirea informaţiilor false, inclusiv importanţa educaţiei media şi a competenţelor critice. Prezenta articol explorează, totodată, necesitatea unor măsuri eficiente şi coordonate atât la nivel naţional, cât şi într-un context european, pentru a crea un mediu informaţional sănătos şi solid. În concluzie, lucrarea reiterează importanţa colaborării între instituţiile publice, sectorul privat şi societatea civilă în dezvoltarea unei societăţi reziliente, capabile să facă faţă provocărilor dezinformării, promovând astfel integritatea informaţională, responsabilitatea civică şi echilibrul aflat la baza relaţiilor interumane. Această analiză constituie o contribuţie valoroasă la înţelegerea complexităţii dezinformării şi consecinţelor sale, aspecte studiate din perspectiva poporului român şi a cadrului european.*

Cuvinte-cheie: *dezinformare, ştiri false, informare greşită, inteligenţă artificială.*

I. INTRODUCERE

Dezinformarea constituie un fenomen sociodemografic și comunicațional de amploare, având consecințe severe asupra stabilității pe care se fundamentează societățile democratice contemporane. În contextul României și al Uniunii Europene, această manifestare s-a amplificat, fiind alimentată de avansarea tehnologică și de proliferarea platformelor digitale, care facilitează atât accesul la informație, cât și propagarea rapidă a unor narative false sau distorsionate. Impactul dezinformării nu se limitează la deteriorarea încrederii în instituțiile publice, ci generează polarizări sociale și influențează percepțiile colective, având astfel capacitatea de a destabiliza ordinea democratică. O varietate de analize politice argumentează că „era post-adevăr" a avut debutul în 2016, anul în care, conform unor păreri, am abandonat raționamentul logic și faptele obiective, intrând într-o realitate caracterizată prin „fake-news" și dezinformare. Totuși, această viziune asupra politicii contemporane are anumite limitări. Pe de o parte, termenul "fake news", coroborat cu termenul de "minciună", a făcut întotdeauna parte din arsenalul de natură politică, iar pe de altă parte, conceptul de eră "postadevăr" propune o separație prea drastică de trecut, nefiind capabil să abordeze întrebările relevante legate de modul în care putem distinge între propunerile legitime și strategiile de fake news, precum și de impactul acestora asupra discursurilor politice de actualitate.

La nivel european, ne confruntăm cu o multitudine de obiective strategice principale ale campaniilor de fake news sau de dezinformare. Astfel, în primul rând, unele informații false sunt răspândite prin intermediul platformelor de tip "social-media", având scopuri comerciale, povești senzaționaliste sau „click-bait"[1], întrucât cele expuse anterior implică costuri reduse de producție și diseminare online, fiind utilizate pentru a atrage atenția și a crește numărul cititorilor. În al doilea rând, dezinformarea poate fi răspândită în scopuri politice, un exemplu pertinent în acest sens fiind perioada referendumului din 2016, care a decis ieșirea Regatului Unit din Uniunea Europeană. Prin urmare, s-a răspândit o serie de informații false și înșelătoare, una dintre cele mai notabile campanii de dezinformare fiind legată de banii pe care Regatul Unit îi trimitea anual UE. O reclamă publicitară a afirmat că Marea Britanie plătea 350 de milioane de lire sterline pe săptămână către Uniunea Europeană, sugerând că acești bani ar putea fi redirecționați către sistemul de sănătate național (NHS). Această afirmație a fost contestată și demonstrată ca fiind exagerată, însă a avut un impact semnificativ asupra percepției publicului și a votului final, contribuind la sprijinul pentru Brexit. Nu în ultimul rând, alte tactici utilizate în procesul dezinformării sunt, de asemenea, motivate politic, dar depășesc simpla defăimare a adversarului, fiind materializate în strategii de comunicare exclusiviste și inclusiviste[2]. Prin urmare, articolul de față are drept finalitate analiza nuanțelor dezinformării, explorând mecanismele prin care aceasta se manifestă în spațiul românesc și european, precum și consecințele sale asupra armoniei sociale și a proceselor decizionale. O atenție deosebită va fi acordată strategiilor de prevenire și combatere a dezinformării, cu accent pe importanța educației din mediile online ca instrument vital în cultivarea unei societăți critice și informate. Printr-o analiză fundamentată pe evidențe empirice, acest studiu își propune să contribuie la delimitarea complexității dezinformării și să sublinieze necesitatea unei reacții concertate, atât la nivel național, cât și la nivel european, pentru a contracara efectele toxice ale acesteia.

II. DEZINFORMAREA LA NIVELUL SOCIETĂȚII ROMÂNEȘTI

Contextul pandemiei de COVID-19 și evenimentele internaționale recente au amplificat atât interesul, cât și preocupările referitoare la utilizarea informațiilor false sau înșelătoare, termenul „fake news" devenind din ce în ce mai frecvent utilizat în rândul publicului, deși nu beneficia de o definiție clară sau consensuală. Totodată, sintagma „fake news" a fost privită ca o combinație a doi termeni cu semnificații opuse (termenul „news" – „știre", reprezentând informația verificabilă de interes public, și termenul „fake" – „fals"), iar modalitatea sa de construcție putea compromite credibilitatea informației[3]. "Orientările pentru profesori și cadrele didactice" definesc dezinformarea ca fiind „o

[1] **Matthew, D'Ancona**, *Post Truth,* Ebury Press, London, 2017, p. 41.

[2] **Anna, Reynolds**, *Fake News: A Roadmap*, King's Centre for Strategic Communications (KCSC) and the NATO Strategic Communications Centre of Excellence, Riga, 2018, p. 8.

[3] https://intelligence.sri.ro/de-la-fake-news-la-dezordinea-informationala/

serie de informații al căror caracter fals sau înșelător poate fi verificat, care sunt create, prezentate și diseminate pentru a obține un câștig economic sau pentru a induce publicul în eroare în mod deliberat". Informațiile eronate sunt „informații al căror caracter fals poate fi verificat, care sunt răspândite fără intenția de a înșela"[4].

Rezultatele celui mai recent Eurobarometru evidențiază o percepție semnificativă asupra dezinformării în România, cu 80% dintre respondenți afirmând că au fost expuși la dezinformare în ultimele 7 zile. Această cifră este cu 19 puncte procentuale mai mare decât media UE, ceea ce sugerează fie o prevalență mai mare a dezinformării în sursele media românești, fie o sensibilitate mai acută a cetățenilor români la identificarea informațiilor false. Încadrarea României în top 3 țări europene cu nivel ridicat de expunere la dezinformare, alături de Bulgaria și Ungaria, reflectă o provocare semnificativă pentru mass-media și societate. De asemenea, încrederea de 62% a românilor în capacitatea lor de a recunoaște informațiile false subliniază o conștientizare crescută, dar aceasta este contrabalansată de o percepție generalizată a dezinformării. Comparativ cu sondajul din 20212022, când 64% dintre români au raportat întâlnirea cu informații false, se remarcă o creștere în percepția de expunere, ceea ce sugerează o deteriorare a încrederii în calitatea informațiilor oferite de media. De asemenea, preocuparea cu privire la impactul informațiilor false asupra democrației rămâne sub media UE, ceea ce indică o posibilă nevoie de educație media suplimentară pentru a combate această problemă. În contextul contemporan, caracterizat de un mediu digital în care informarea este liberă și accesibilă, se constată multiple provocări pentru cetățeni în distingerea adevărului de falsitate. Această situație generează un climat în care cinismul și neîncrederea cauzează populația să manifeste o atitudine sceptică față de mass-media tradițională și sursele autoritare, ceea ce conduce la o erodare a încrederii și la dezvoltarea unei atmosfere de incertitudine cu privire la veridicitatea informațiilor.

Fenomenul dezinformării referitoare la criza sănătății publice în contextul poporului român a semnificat o provocare majoră deoarece răspândirea a contribuit la nesiguranța populației și la diminuarea încrederii în autorități. „Medicii au susținut adesea necesitatea unor măsuri stricte de sănătate publică, în timp ce politicienii au fost reticenți să le impună"[5]. Astfel, teama si panica au însoțit procesul de comunicare din mass-media, iar mai mulți formatori de opinie au creat știri diverse, alarmiste, astfel încât era dificil să așezi în balanță informațiile documentate în mod riguros și minciuna. Teoriile conspirației, cum ar fi cele legate de vaccinuri sau de originea virusului, au avut un progres alarmant, alimentând scepticismul față de măsurile de prevenire și tratament. Dezinformarea despre vaccinurile COVID-19 în România a fost marcată de afirmații false privind efectele adverse severe, cum ar fi faptul că numeroase cărți de sănătate publică susțineau că vaccinurile pot provoca infertilitate sau boli autoimune. Aceste informații eronate au fost distribuite pe rețelele sociale și prin canale neoficiale, amplificând temerile populației. Specialiștii în sănătate publică au încercat să combată aceste mituri prin campanii de informare, însă neîncrederea a persistat, afectând ratele de vaccinare. De asemenea, scepticismul generat de aceste dezinformări a condus la o dezbinare a opiniilor în rândul societății, formarea unui consens asupra importanței vaccinării transformându-se într-o opțiune dificilă. Astfel, dezinformarea a scandalizat și mai mult un context deja provocator, complicând eforturile de combatere a pandemiei. Teoriile conspirației legate de COVID-19 au luat naștere în România, susținând, printre altele, că virusul a fost creat intenționat în laboratoare ca parte a unui plan global de control al populației. Aceste teorii afirmau adesea că vaccinurile sunt folosite pentru inserarea microcipurilor în oameni, ceea ce a alimentat frica și neîncrederea, iar unele narative sugerau că cifrele oficiale legate de infectări și decese erau falsificate pentru a justifica măsuri restrictive. Propagarea acestor teorii a fost facilitată ,din nou, de rețelele sociale, eforturile autorităților și ale experților în sănătate publică de a corecta aceste mituri fiind adesea sortite eșecului din cauza rezistenței la argumente bazate pe știință, ceea ce a condus la nașterea mai multor proteste nefondate. În acest sens, unele teorii sugereau felul in care virusul a fost

[4] **Direcția Generală Educație, Tineret, Sport și Cultură,** *Orientări pentru profesori și cadrele didactice privind combaterea dezinformării și promovarea alfabetizării digitale prin educație și formare,* Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, Luxemburg, 2022, p. 24.

[5] **Miroslav, Stanici**, *Informare și dezinformare în perioada pandemiei de COVID-19 în România,* Tritonic, București, 2024.

creat deliberat în laboratoare ca parte a unui plan global de control al populației. Nu în ultimul rând, influența personalităților publice în timpul pandemiei de COVID-19 a avut ca rezultat sporirea fenomenului dezinformării. Anumiți influenceri, politicieni sau celebrități au distribuit mesaje antivaccinare sau teorii conspiraționiste, mărind astfel reticența populației față de vaccinuri și măsurile de sănătate publică. Aceste personalități, având un număr mare de urmăritori, au avut un rol imens în propagarea informațiilor false, precum și pentru consolidarea îndoielilor legate de resursele medicale.

Dezinformarea în România cu privire la campaniile electorale recente a devenit o altă problemă severă la nivelul colectivității noastre; aceste dezinformări au inclus afirmații eronate despre integritatea candidaților, precum și manipularea cifrelor și statisticilor pentru a susține narațiuni favorabile anumitor grupuri politice. Fenomenul a fost amplificat prin utilizarea trollilor și botilor care au distribuit mesaje coordonate pentru a crește polarizarea opiniei publice. Astfel, în timpul alegerilor parlamentare din 2020, au circulat zvonuri false despre candidați, cum ar fi afirmații că unii dintre ei ar fi implicați în acte ilegale sau ar avea legături cu grupuri criminale, fără dovezi concrete, fiind evidente urmările propagării de "fake news". Totodată, unele campanii au folosit grafice și statistici false pentru a ilustra eficiența guvernării sau a promova politicile partidului, distorsionând realmente datele oficiale și manipulând statisticile existente. În același context, au existat mesaje eronate care sugerau că anumite tipuri de vot, cum ar fi votul prin corespondență, ar fi ilegale sau că ar putea duce la fraudă, alegătorii fiind descurajați în participarea la procesul electoral. Mai mult, având în vedere bătălia constantă dintre grupurile politice, au fost remarcate atacuri nefondate asupra reputației oponenților, inclusiv prin utilizarea de imagini editate prin intermediul inteligenței artificiale sau declarații scoase din context, cu scopul de a crea o imagine negativă. În timpul campaniilor electorale, a fost evidențiat modul în care dezinformarea poate fi folosită ca instrument în lupta electorală odată cu apariția teoriilor care susțineau că anumite partide politice ar fi sprijinite de influențe externe pentru a destabiliza țara, insinuând o intervenție străină în alegeri fără a prezenta dovezi pertinente și clare. Extinderea fenomenelor de diseminare a știrilor și informațiilor false, precum și simularea sprijinului public pentru anumite idei prin intermediul roboților automatizați reprezintă vulnerabilități semnificative ale integrității campaniilor electorale din anul 2024. În acest context, Autoritatea Electorală Permanentă, având în vedere responsabilitățile sale legate de implementarea programelor de informare și educare a alegătorilor cu privire la sistemul electoral românesc și respectarea deontologiei electorale, a elaborat un ghid menit să ajute în combaterea dezinformării, care oferă recomandări fundamentale pentru identificarea și combaterea impactului știrilor și informațiilor false, verificarea credibilității surselor informative și promovarea unui climat etic în cadrul desfășurării campaniilor electorale[6]. Așadar, având în vedere că sursele fundamentale de informare ale electoratului derivă din tehnologiile de comunicare rapidă și din instrumentele bazate pe inteligență artificială, fără a exista un mecanism de filtrare între emitentul informației și electorat, devine din ce în ce mai evident că efortul colectiv de înlăturare a efectelor nocive asociate acestora trebuie să fie complementat de un angajament individual în direcția unei informări corecte.

III. DEZINFORMAREA ÎN CONTEXTUL UNIUNII EUROPENE

Fenomenologia dezinformării a devenit o problemă centrală în peisajul informațional al Uniunii Europene, prezentând implicații semnificative pentru democrație și coeziune socială. Această formă de manipulare a informației, caracterizată prin răspândirea intenționată a falsurilor sau a distorsiunilor, amenință integritatea proceselor electorale, încrederea cetățenilor în instituțiile democratice și coeziunea comunităților europene. Într-o lume interconectată, unde mediile sociale și platformele digitale facilitează propagarea rapidă a dezinformării, este esențial ca Uniunea Europeană să dezvolte strategii eficiente de prevenție și reacție. Asistăm, în numeroase state membre ale Uniunii Europene, la o proliferare a discursurilor populiste, anti-europene și extremiste, însoțite de o amplificare a simpatiei populare pentru ideologii naționaliste și suveraniste. Teoriile conspirației se

[6] **Autoritatea Electorală Permanentă**, *Ghid de prevenire şi combatere a acţiunilor de dezinformare a alegătorilor,* 2024, p. 2.

răspândesc din ce în ce mai rapid, generând un mediu informativ destabilizant. În contextul unui război informațional în care dezinformarea devine tot mai puternică, încrederea în mass-media suferă un declin semnificativ, iar comunicarea publică se dovedește a fi ineficientă. Astfel, cetățenii devin victime ale acestui fenomen, pierzând nu doar încrederea, ci și capacitatea de a lua decizii fundamentate pe fapte verificate. Narațiunile anti-europene constituie o componentă a unui discurs anti-Occident care, deși nu este un fenomen recent, se răspândește cu o intensitate fără precedent. Impactul acestora asupra mentalului colectiv se evidențiază deja: tendințele observate în rezultatele recente ale barometrelor europene și naționale sugerează o diminuare a încrederii cetățenilor români în Uniunea Europeană. Aceste narațiuni țintesc, în prezent, publicul general, promovând un climat de neîncredere față de produse și servicii, consum, piața liberă, tehnologii și servicii digitale, precum și față de deciziile de politică publică și măsurile adoptate în fața crizelor și provocărilor iminente. Chiar dacă impactul dezinformării variază semnificativ între diferite țări, răspândirea rapidă a acestui fenomen, alături de sofisticarea sa tehnică, care se manifestă prin viteza, amploarea și extrateritorialitatea aspectelor sale, precum și percepția sa inofensivă de către societate și cerințele limitate de finanțare, constituie transformări și amenințări majore nu doar pentru procesele electorale, ci și pentru democrațiile contemporane, în ansamblu[7]. Tehnologiile digitale evoluează într-un ritm accelerat, manifestând o continuă dezvoltare. Impactul negativ generat de fenomenul de dezinformare, prin intermediul știrilor false, devine minor comparativ cu efectele nocive posibile derivate din utilizarea tehnicilor de „deepfake" (conținut video sau audio falsificat prin intermediul inteligenței artificiale). Aceastea implică reproducerea vorbirii și imaginilor bazate pe algoritmi de inteligență artificială, având capacitatea de a crea realități alternative care induc în eroare, sugerează că o persoană a articulat sau a realizat acțiuni pe care, în realitate, nu le-a executat. În forma lor fundamentală, deepfake-urile sunt generate prin instruirea unui sistem informatic, care utilizează imagini și înregistrări audio ale unei persoane pentru a-i imita vocea[8].

Statele membre ale Uniunii Europene au o responsabilitate pozitivă de a asigura eficiența exercitării libertății de exprimare. Acestea sunt solicitate să genereze un cadru propice pentru participarea la dezbaterea publică a tuturor indivizilor implicați, facilitându-le exprimarea opiniilor și ideilor fără frică de represalii. Totuși, avansurile tehnologice recente au facilitat dispersarea dezinformării și manipularea informațiilor la o scară extinsă și cu o rapiditate fără precedent, combaterea dezinformării și a manipulării informaționale devenind acum una dintre cele mai presante provocări pentru Uniunea Europeană și statele membre ale acesteia (86 % din europeni sunt de acord că răspândirea rapidă a dezinformării este o problemă majoră pentru democrație, iar 71 % din europeni spun că se confruntă adesea cu dezinformarea)[9]. Cu titlu de exemplu, analizând cadrele juridice în care se regăsesc statele UE, putem accentua implicațiile pe care interferențele rusești le-au avut în alegerile europene, acesta fiind un subiect complex și de mare actualitate. În ultimele decenii, au fost semnalate multiple încercări din partea Rusiei de a influența procesele electorale din diferite state europene, în special prin dezinformare, campanii de propagandă și atacuri cibernetice. Aceste acțiuni vizează destabilizarea democrațiilor, favorizarea partidelor populiste și promovarea unor politici favorabile Kremlinului. De exemplu, în alegerile din Franța și Germania, s-au observat încercări de manipulare a opiniei publice prin răspândirea de știri false și prin utilizarea rețelelor sociale. În acest sens, unul dintre cazurile notabile de dezinformare din sistemul francez s-a petrecut în perioada alegerilor prezidențiale din 2017, când au fost răspândite știri false privind pe Emmanuel Macron referitoare la presupuse conturi bancare "offshore". Campania de dezinformare s-a bazat pe documente false și a fost amplificată de rețelele sociale, implicând tactici precum crearea și distribuirea de documente care păreau autentice la prima vedere. Scopul acestei dezinformări părea să fie slăbirea încrederii publicului în integritatea și credibilitatea lui Macron, având potențialul de a influența votul alegătorilor indecișii. Macron a negat rapid aceste acuzații, iar o investigație ulterioară a confirmat că documentele erau fabricate. Conform valorilor jurisprudentei penale germane, este esențial să se facă o distincție între afirmațiile referitoare la persoane concret identificate și cele de

[7] **Yves-Marie, Doublet,** *Dezinformarea și campaniile electorale*, Editura Consiliului Europei, Chișinău, 2023, p. 14.
[8] https://whatis.techtarget.com/definition/deepfake
[9] Sondajul Eurobarometru nr. 101, 2024, https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/3216

natură generală. Difuzarea de informații false de amploare, care nu vizează persoane sau grupuri specificate, nu este susceptibilă de sancțiune penală. Reglementarea privind eliminarea informațiilor greșite sau derutante în mod deliberat nu este tratată în mod explicit, ci este determinată prin intermediul instanțelor judecătorești.[10]

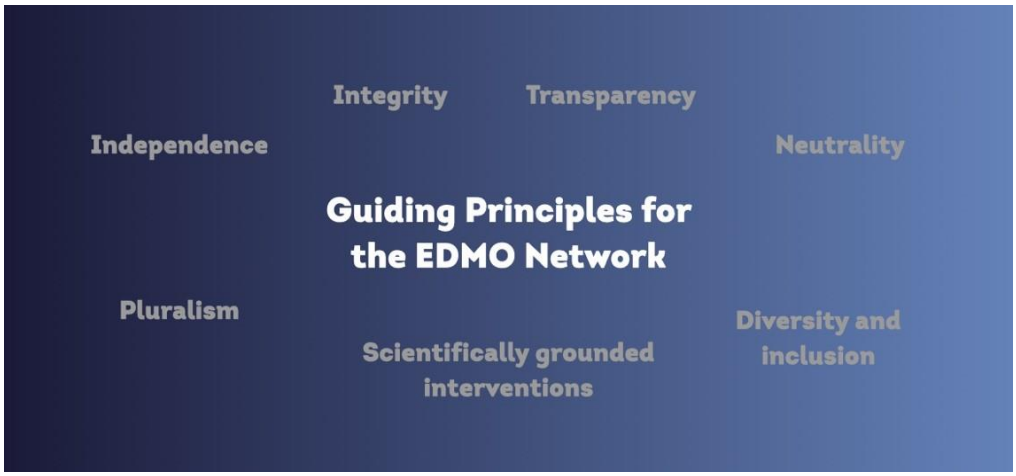
În contextul conflictului armat din Ucraina, dezinformarea s-a dovedit a fi un instrument strategic folosit pentru a distorsiona percepțiile publicului și a destabiliza situația politică din Uniunea Europeană. Una dintre metodele frecvent întâlnite a fost prezentarea de statistici fabricate referitoare la sprijinul populației europene pentru Ucraina sau pentru sancțiunile impuse Rusiei; acestea au creat impresia că măsurile luate nu beneficiază de susținerea necesară din partea cetățenilor. De asemenea, au fost răspândite numeroase zvonuri despre refugiați, susținându-se că aceștia generează o creștere a criminalității în statele UE, sau că beneficiază de ajutoare financiare considerabile în comparație cu europenii. A existat, de asemenea, o tentativă de a distorsiona informațiile privind atacurile, insinuând că acestea ar fi fost orchestrate de ucraineni sau de alte națiuni europene pentru a compromite imaginea Ucrainei, iar campaniile menite dezinformării au afirmat că sancțiunile impuse Rusiei sunt ineficiente, sugerând că ele afectează grav economiile europene. Aceste mecanisme au demonstrat cu prilejul analizelor întreprinse referitoare la dezinformare cât de crucială este verificarea informațiilor din surse credibile pentru a contracara efectele nocive ale acestui proces într-o perioadă delicată. Aceste interferențe constatate în evoluția aspectelor dezinformării nu doar că subminează încrederea în instituțiile democratice, dar și amplifică diviziunile sociale, Uniunea Europeană fiind obligată să răspundă prin măsuri de securitate cibernetică și prin elaborarea unor politici pentru contracararea influențelor străine.

IV. MECANISME DE APĂRARE ÎMPOTRIVA DEZINFORMĂRII ȘI CONSECINȚELOR ACESTEIA

Având în vedere dispozițiile instaurate odată cu implementarea noului Regulament General privind Protecția Datelor (GDPR) al Uniunii Europene, care urmărește protejarea datelor cu caracter personal și obținerea consimțământului informat al utilizatorilor, impunând totodată platformelor de socializare online reglementări mai stringente decât în trecut, și ținând cont de faptul că absența unor reglementări adecvate în statele membre ale Uniunii Europene și ale Consiliului Europei oferă mijloace juridice insuficiente pentru protecția împotriva manipulării digitale atât în diverse situații de interes public ce pot compromite imaginea, caracterul real al personalităților cunoscute pe teritoriul UE sau anumite tendințe și planuri ale acestora, cât și în majoritatea contextelor electorale recente, se conturează un paradox prin care cetățeanul european este mai puțin protejat în fața dezinformării. Diseminarea informațiilor eronate și a dezinformărilor poate genera multiple repercusiuni nocive, cum ar fi compromiterea integrității democrațiilor noastre, intensificarea polarizării discuțiilor publice și periclitarea sănătății, siguranței și mediului înconjurător al cetățenilor Uniunii Europene. În acest sens, Comisia Europeană își întărește comunicarea strategică pentru a contracara dezinformarea, acțiunile de manipulare a informațiilor externe și intervențiile străine vizând politicile Uniunii Europene. Aceasta necesită o abordare integrată la nivelul întregii societăți, având în vedere că numeroase sectoare joacă un rol esențial în prevenirea și combaterea dezinformării. În plus, este crucial să se asigure că cetățenii au acces la știri și informații de calitate, demne de încredere. În calitate de răspuns al Comisiei la dezinformare, eforturile acesteia de diminuare a flagelului se concentrează, în principal, pe formularea de politici destinate consolidării democrațiilor europene, îngreunarea utilizării abuzive a platformelor online de către actorii dezinformării și protejarea jurnaliștilor, precum și promovarea pluralismului în mass-media. În același context, combaterea intervențiilor externe și a atacurilor cibernetice prin proiecte de conștientizare, soluții tehnologice avansate și o coordonare mai eficientă încep să-și facă simțită prezența mulțumită rezilienței sporite a societății față de dezinformare, unde educația media și inițiativele de conștientizare par a fi principalul motiv. În mod evident, colaborarea cu instituțiile, autoritățile naționale, societatea civilă și alte organizații constituie esența echilibrului ce trebuie să domine iluziile create.

[10] **Yves-Marie, Doublet,** *Dezinformarea și campaniile electorale*, Editura Consiliului Europei, Chișinău, 2023, p. 25.

Prin urmare, campaniile extinse de dezinformare constituie o dificultate semnificativă pentru continentul european și necesită o reacție mutuală din partea statelor membre ale UE, a instituțiilor europene, a platformelor digitale, a mediilor de comunicare și a cetățenilor europeni. Astfel, ne confruntăm cu inițiative complexe de control, prevenție și luptă împotriva acestui complot iluzoriu, amăgitor. În acest sens, documentul de politică denumit „Combaterea dezinformării online: o abordare europeană" reprezintă un ansamblu de instrumente destinate să prevină difuzarea dezinformării și să asigure protejarea valorilor fundamentale ale UE, în timp ce ambele, planul de acțiune împotriva dezinformării și planul de acțiune pentru democrația europeană, își propun să întărească capacitatea de reacție la nivelul UE și să stabilească directive privind obligațiile și răspunderea platformelor online. Totodată, codul actualizat de bune practici în ceea ce privește dezinformarea, adoptat la 16 iunie 2022, reunește o varietate largă de participanți care se angajează într-un set extins de responsabilități pentru a contracara dezinformarea. Nu în ultimul rând, Observatorul European pentru Media Digitală (EDMO) lucrează la consolidarea și facilitarea colaborării între o comunitate multidisciplinară de părți interesate care se confruntă cu dezinformarea online. Acesta aduce împreună indivizi calificați să verifice veridicitatea anumitor fapte, experți în educația mass-media și cercetători academici pentru a înțelege și analiza dezinformarea, în colaborare cu organizații media, platforme online și practicieni în educația media. EDMO se bazează pe o rețea de 14 Hub-uri naționale sau internaționale active în 28 de țări din UE și Spațiul Economic European (SEE)[11]. Hub-urile EDMO au un potențial unic de a înțelege și a acționa asupra vulnerabilităților specifice ale mediilor digitale din regiunile pe care le acoperă. Astfel, acesta se materializează întrun observator independent care reunește savanți cu expertiză în domeniul dezinformării online, cu expertiză în cazul platformelor de socializare și cu expertiză mass-media bazată pe jurnalism. Scopul său este de a acționa ca un punct de referință pentru date și politici referitoare la dezinformare, încrederea publicului, educația media și informațiile de calitate. EDMO își propune să contribuie la o înțelegere mai profundă a actorilor relevanți în dezinformare, a vectorilor, instrumentelor, metodelor, dinamicilor de difuzare, țintelor prioritizate și impactului asupra societății.

(Sursa imaginii: Fig. 1https://edmo.eu/edmo - Principii directoare pentru rețeaua EDMO-news/guiding-principles- for-the-edmo network/)

Cu alte cuvinte, proiectele coordonate de EDMO ajută în mod semnificativ la identificarea dezinformării, eliminarea surselor acesteia sau atenuarea impactului său, susținerea verificării faptelor și a informațiilor de calitate, precum și conectarea comunităților de experți asociate. EDMO promovează cunoștințe științifice asupra dezinformării online, avansează dezvoltarea serviciilor de verificare a faptelor (susținute de oameni și AI) și sprijină programele de educație media. Deși acest observator se concentrează în principal pe infosfera europeană, el abordează dezinformarea de natură națională și internațională și colaborează cu inițiative similare la nivel global, multinațional și național. EDMO studiază interacțiunea dintre rețelele sociale, mass-media tradițională și liderii

[11] https://edmo.eu/edmo-news/guiding-principles-for-the-edmo-network/

politici sau de opinie în potențiala răspândire a dezinformării. Bazându-se în mod special pe raportul Grupului de Experți de Nivel Înalt privind dezinformarea, EDMO oferă suport și expertiză în evaluarea implementării Codului de Practică privind Dezinformarea. Programul ambițios își îndeplinește misiunea având în vedere importanța economiei, pluralismului, calității și încrederii în mass-media tradițională și în jurnalismul profesionist, care rămân una dintre principalele forțe capabile să contracareze dezinformarea la nivelul Uniunii Europene.

V. CONCLUZII

Multe voci susțin că cea mai mare probabilitate de succes în combaterea știrilor false se află în aplicarea soluțiilor tehnologice, implicând utilizarea învățării automate și a algoritmilor pentru a identifica și examina sursele de dezinformare. Astfel de metode sunt deja folosite cu succes de agențiile de informații pentru a identifica sursele de extremism pe platformele de socializare. Algoritmii sau „verificarea prin învățare automată" sunt mai ieftini decât editorii umani, iar această idee a fost bine primită de platformele de socializare, inclusiv Facebook. Uniunea Europeană a investit în algoritmi destinați examinării și verificării conținutului generat de utilizatori prin proiectul de cercetare PHEME, care se așteaptă să detecteze zvonuri, minciuni și dezinformare. Deși există un optimism cu privire la o soluție algoritmică, persistă diferite obstrucții. Sistemele existente sunt criticate pentru capacitatea lor limitată de a identifica și de a reduce vizibilitatea știrilor false sau de a distinge între satiră și povești reale. În plus, s-a susținut că „deși companiile tehnologice afirmă adesea că algoritmii sunt lipsiți de prejudecăți personale, aceștia reflectă inevitabil deciziile subiective ale celor care i-au conceput"[12]. Prin urmare, întrebarea despre cum și de către cine ar trebui să fie creați acești algoritmi trebuie să fie o prioritate în evaluarea potențialului acestei reacții. Cu alte cuvinte, trebuie să ne întrebăm dacă ne simțim confortabil cu algoritmii care decid ce tip de știri ne sunt furnizate. În concluzie, fenomenul dezinformării subminează nu doar fundamentul jurnalismului de calitate, dar și capacitatea cetățenilor de a lua decizii informate în contextul unui ecosistem mediatic complex și variat. Strategiile de combatere a dezinformării necesită o abordare multidimensională, implicând nu doar reglementări și politici publice eficiente, ci și educarea cetățenilor în domeniul gândirii critice și al alfabetizării media. Colaborarea între instituții, organizații din sectorul civil, platforme digitale și agenții de informații este vitală pentru a dezvolta soluții durabile și inovatoare, care să contribuie la atenuarea efectelor negative ale dezinformării. De asemenea, este crucial ca discuțiile despre algoritmi și tehnologii emergente să includă o componentă etică, astfel încât să se evite perpetuarea prejudecăților și să se garanteze transparența în procesul decizional.

Conflictul împotriva dezinformării nu este o sarcină simplă, dar prin colaborarea între agențiile statului și cetățeni putem construi un zid solid împotriva acestui fenomen periculos, având în vedere modul în care măsurile de educație media implementate de agențiile de stat sunt esențiale pentru a dezvolta o generație de consumatori de informație mai educați și mai critici. Educația timpurie în școli, subliniind importanța discernământului față de sursele de informație, va contribui la formarea unor cetățeni care să nu se lase ușor influențați de știri false, iar colaborarea strânsă dintre stat și mass-media va asigura un flux constant de informații corecte și actualizate, ajutând la combaterea panicilor și confuziilor generate de zvonuri. Reglementarea platformelor de socializare va facilita un mediu online mai sigur, în care dezinformarea să fie rapid identificată și corectată. Numai astfel se poate construi un spațiu informațional sigur și de încredere, care să susțină democrația și pluralismul în România și în întreaga Uniune Europeană. De asemenea, responsabilizarea cetățenilor este un pilon fundamental al acestei lupte, fiind esențial ca fiecare individ să devină un gardian al veridicității, învățând să verifice faptele și să se abțină de la distribuirea informațiilor neconfirmate. Prin raportarea conținutului fals și promovarea dialogului constructiv, oamenii pot contribui la crearea unui climat socio-cultural bazat pe respect și adevăr. Așadar, prin educație, responsabilitate și comunicare eficientă, putem promova o societate bine informată și rezistentă la influențele negative ale dezinformării. Într-o lume în care informația circulă rapid, fiecare dintre noi are rolul său în asigurarea adevărului. Doar efortul colectiv poate determina abilitatea comună de a

[12] **Anna, Reynolds**, *Fake News: A Roadmap*, King's Centre for Strategic Communications (KCSC) and the NATO Strategic Communications Centre of Excellence, Riga, 2018, p. 73.

construi un viitor în care adevărul să predomine, împuternicindu-ne reciproc să participăm activ la viața democratică și să contribuim la o societate mai informată și unită.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

[1] **Matthew, D'Ancona**, *Post Truth*, Ebury Press, London, 2017.

[2] **Anna, Reynolds**, *Fake News: A Roadmap*, King's Centre for Strategic Communications (KCSC) and the NATO Strategic Communications Centre of Excellence, Riga, 2018.

[3] **Direcția Generală Educație, Tineret, Sport și Cultură,** *Orientări pentru profesori și cadrele didactice privind combaterea dezinformării și promovarea alfabetizării digitale prin educație și formare,* Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, Luxemburg, 2022.

[4] **Yves-Marie, Doublet,** *Dezinformarea și campaniile electorale*, Editura Consiliului Europei, Chișinău, 2023.

[5] **Autoritatea Electorală Permanentă**, *Ghid de prevenire şi combatere a acţiunilor de dezinformare a alegătorilor,* 2024.

[6] **Miroslav, Stanici**, *Informare și dezinformare în perioada pandemiei de COVID-19 în România,* Tritonic, București, 2024.

[7] **Oprea, Bogdan**, *Fake News și Dezinformare Online: Recunoaște și Verifică*, Editura Polirom, Iași, 2021.

[8] **Sondajul Eurobarometru** nr. 101, 2024.

[9] **UNESCO și Universitatea din București**, *Jurnalism, 'Fake News' & Dezinformare*, București, 2021.

[10] **Rainer, Greifeneder, Mariela E., Jaff, Eryn J., Newman, Norbert, Schwarz**, *The Psychology of Fake News; Accepting, Sharing, and Correcting Misinformation*, Routledge, Londra, 2021.

[11] https://intelligence.sri.ro/de-la-fake-news-la-dezordinea-informationala/

[12] https://edmo.eu/edmo-news/guiding-principles-for-the-edmo-network/

[13] https://whatis.techtarget.com/definition/deepfake

[14] https://commission.europa.eu/topics/strategic-communication-and-tacklingdisinformation_ro

[15] https://digital-strategy.ec.europa.eu/ro/policies/online-disinformation

[16] https://commission.europa.eu/topics/strategic-communication-and-tacklingdisinformation_ro

ROLUL INSTITUȚIILOR DE SECURITATE NAȚIONALĂ ÎN PREVENIREA ȘI COMBATEREA TERORISMULUI

THE ROLE OF NATIONAL SECURITY INSTITUTIONS IN PREVENTING AND COMBATING TERRORISM

Sublocotenent Gherman George
Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza", București, Aleea Privighetorilor nr. 1A, sector 1.
ghermangeorge9@gmail.com

Abstract (en): *This article analyzes the contribution of national institutions in preventing and combating terrorism, highlighting the importance of inter-institutional collaboration, information sharing, and legislative adaptation to counter terrorist threats. It examines the key roles of the government, security services, and the justice system, emphasizing the challenges faced by these institutions.*

Keywords: *terrorism, public order, national security, preventive measures, reactive measures.*

Abstract (ro): *Acest articol analizează contribuția instituțiilor naționale în prevenirea și combaterea terorismului, evidențiind importanța colaborării interinstituționale, a schimbului de informații și a adaptării legislative pentru a contracara amenințările teroriste. Sunt examinate rolurile cheie ale guvernului, serviciilor de securitate și sistemului de justiție, subliniind provocările cu care se confruntă aceste instituții.*

Cuvinte-cheie: *terorism, ordine publică, securitate națională, măsuri preventive, măsuri reactive.*

I. INTRODUCERE

Terorismul reprezintă una dintre cele mai grave amenințări la adresa securității naționale și internaționale, având un impact profund asupra stabilității politice, economice și sociale. Într-o eră a globalizării și a interconectivității, natura acestui fenomen s-a diversificat, de la grupări teroriste bine organizate, la „lupi singuratici" și atacuri cibernetice sofisticate. În fața acestor provocări, rolul instituțiilor naționale devine esențial pentru prevenirea și combaterea terorismului.

Acest articol își propune să analizeze contribuția instituțiilor naționale în contracararea amenințărilor teroriste, punând accent pe importanța colaborării interinstituționale, adaptării legislative și dezvoltării unor mecanisme eficiente de intervenție. De asemenea, se examinează rolul agențiilor de informații, al sistemului de justiție și al altor structuri relevante în monitorizarea și gestionarea riscurilor asociate terorismului.

Pe măsură ce terorismul evoluează, este imperativ ca răspunsurile să fie bine coordonate, flexibile și ancorate într-un cadru legislativ care să respecte drepturile fundamentale ale omului. În acest context, articolul explorează atât provocările cu care se confruntă instituțiile naționale, cât și exemple de bune practici din România și alte state, oferind o perspectivă asupra strategiilor eficiente de prevenire și combatere a acestui fenomen global.

II. PROVOCĂRILE ACTUALE LA NIVEL GLOBAL, CÂT ȘI CONTEXTUL NAȚIONAL ȘI SPECIFICUL AMENINȚĂRILOR TERORISTE ÎN ROMÂNIA

Terorismul este un fenomen complex, care implică utilizarea intenționată a violenței sau amenințării cu violența pentru a induce teroare în rândul populației civile, a influența deciziile guvernamentale sau a promova o ideologie politică, religioasă sau socială.

În contextul globalizării și al avansului tehnologic, terorismul a devenit o amenințare complexă, adaptabilă și dificil de combătut. Printre principalele provocări contemporane se numără:

1. **Digitalizarea și terorismul cybernetic**: Grupările teroriste folosesc platforme digitale pentru recrutare, propagandă și coordonare. Rețelele sociale sunt utilizate pentru radicalizarea

indivizilor, în timp ce atacurile cibernetice vizează infrastructuri critice, cum ar fi rețelele energetice sau financiare.

2. **Lipsa unei definiții internaționale uniform:**Absența unui consens global asupra unei definiții universale a terorismului creează dificultăți în coordonarea măsurilor internaționale și în aplicarea unui cadru legal unitar.

3. **Radicalizarea locală și „lupii singuratici”**: Radicalizarea nu mai este legată exclusiv de organizații teroriste mari. Fenomenul terorismului comis de indivizi izolați, cunoscuți sub denumirea de „lupi singuratici”[1], reprezintă o amenințare greu de anticipat.

4. **Conflictele regionale și statele eșuate**: Instabilitatea din regiunile afectate de conflicte (Siria, Afganistan, Sahel) și statele eșuate creează medii fertile pentru apariția și dezvoltarea grupurilor teroriste.

5. **Accesul facil la arme și explozibili**: Proliferarea armelor mici și a materialelor folosite pentru fabricarea explozibililor reprezintă o provocare semnificativă pentru securitatea globală.

6. **Migrația necontrolată și securitatea transfrontalieră**: Crizele umanitare și fluxurile migratorii mari sunt adesea exploatate de grupurile teroriste pentru a infiltra teritoriile țintă.

7. **Finanțarea terorismului**: Grupurile teroriste își asigură fondurile prin activități ilegale, cum ar fi traficul de droguri, comerțul cu arme, răscumpărări sau chiar utilizarea criptomonedelor pentru a evita supravegherea financiară.

II.I. CONTEXTUL NAȚIONAL ȘI SPECIFICUL AMENINȚĂRILOR TERORISTE ÎN ROMÂNIA

România, deși nu a fost ținta directă a unor atacuri teroriste majore, este parte a unui mediu european în care riscul terorist este tot mai pronunțat. Contextul național este influențat de poziția geografică strategică a țării, de apartenența sa la organizații internaționale precum NATO și Uniunea Europeană, precum și de angajamentele sale în cadrul coalițiilor globale de combatere a terorismului.

Profilul amenințărilor teroriste în România:

1. **Riscuri asociate cu tranzitul regional**: Datorită poziției sale de poartă între Estul și Vestul Europei, România se confruntă cu riscuri asociate tranzitului de persoane radicalizate, traficului de arme și altor activități ilicite care pot alimenta terorismul. Coridoarele de migrație, inclusiv cele provenind din zone de conflict, pot fi exploatate de grupări teroriste pentru infiltrare sau finanțare.

2. **Implicarea în coaliții internaționale**: Participarea României la misiuni internaționale, cum ar fi cele din Afganistan, Irak sau regiunea Sahel, poate atrage atenția grupărilor teroriste globale, crescând riscul unor atacuri sau al propagandei ostile îndreptate împotriva țării.

3. **Radicalizarea online**: Deși România nu se confruntă cu un nivel ridicat de radicalizare internă, fenomenul devine o preocupare în contextul globalizării și al accesului extins la platformele digitale. Acestea sunt folosite de organizații teroriste pentru recrutare, propagandă și coordonare.

4. **Proximitatea conflictelor regionale**: Instabilitatea din zonele din apropierea granițelor României, cum ar fi Balcanii de Vest sau Ucraina, poate amplifica riscurile de securitate, incluzând potențiale amenințări teroriste. Grupările extremiste din regiune, deși mai puțin active, rămân o sursă de preocupare pentru autoritățile naționale.

III. ROLUL INSTITUȚIILOR DE SECURITATE ȘI INFORMAȚII

În fața amenințărilor teroriste tot mai sofisticate și diversificate, instituțiile naționale joacă un rol crucial în prevenirea, identificarea și combaterea acestora. Aceste instituții nu doar că protejează securitatea națională, dar contribuie și la stabilitatea globală prin participarea activă la colaborări internaționale. Importanța instituțiilor naționale în gestionarea amenințărilor teroriste este dată de responsabilitățile lor esențiale în diferite domenii, de la securitatea internă și justiție, până la educație și parteneriate internaționale.

1. Serviciile de informații și securitate

Principalele servicii de informații și securitate, cum ar fi **Serviciul Român de Informații (SRI), Serviciul de Informații Externe (SIE), cât și Serviciul de Protecție și Pază**, au un rol esențial în prevenirea terorismului prin colectarea, analiza și distribuirea informațiilor relevante

[1] https://www.icct.nl/sites/default/files/2023-02/ICCT-Bakker-deGraaf-EM-Paper-Lone-Wolves.pdf

pentru securitatea națională. Aceste instituții monitorizează activitățile grupărilor suspecte și urmăresc orice formă de radicalizare sau activitate teroristă pe teritoriul național și în afacerea internațională. De asemenea, agențiile de informații sunt responsabile pentru analiza riscurilor și prognoza potențialelor atacuri, având un rol activ în prevenirea acestora prin intervenții timpurii.

În acest sens, agențiile de securitate lucrează la dezvoltarea unor sisteme de monitorizare avansate și la implementarea unor strategii de prevenire a atacurilor teroriste, inclusiv prin identificarea și urmărirea fluxurilor financiare și a legăturilor internaționale ale grupărilor teroriste. Colaborarea cu **Europol**, **Interpol** și alte agenții internaționale de securitate este crucială pentru a gestiona amenințările transfrontaliere.

2. Poliția și forțele de ordine

Poliția Română și alte forțe de ordine, inclusiv **Jandarmeria**, au un rol important în prevenirea și combaterea actelor de terorism prin aplicarea legii și intervenția rapidă în cazul unui atac sau al unei amenințări iminente. Poliția se ocupă de securitatea internă și de protejarea cetățenilor, fiind responsabilă de protejarea infrastructurii critice și gestionarea ordinii publice. În situațiile de criză, poliția este principalul actor care intervine pentru a neutraliza amenințările și pentru a asigura securitatea cetățenilor.

Un aspect esențial al rolului poliției este prevenirea radicalizării în rândul populației. Prin diverse campanii de educație și prevenire, autoritățile încearcă să reducă riscul ca tinerii să devină vulnerabili la influențele extremiste.

3. Sistemul judiciar

Sistemul judiciar este un alt pilon esențial în prevenirea și combaterea terorismului, având atât rolul de a sancționa actele teroriste, cât și de a contribui la prevenirea acestora prin aplicarea unor măsuri legale adecvate. Instanțele de judecată din România au competențe în judecarea cazurilor de terorism și în aplicarea pedepselor pentru persoanele implicate în activități teroriste, dar și în procesarea finanțării terorismului sau a recrutării.

Legea nr. 535/2004 privind prevenirea și combaterea terorismului oferă cadrul legal necesar pentru sancționarea actelor de terorism și pentru prevenirea acestora, iar **Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție** (PICCJ) se ocupă de anchetele în cazurile de terorism. Sistemul judiciar român colaborează strâns cu autoritățile internaționale pentru a asigura extrădarea teroriștilor și pentru a proteja drepturile fundamentale ale cetățenilor, respectând, totodată, reglementările internaționale.

4. Ministerul Afacerilor Interne (MAI) și Ministerul Apărării Naționale (MApN)

Ministerul Afacerilor Interne și **Ministerul Apărării Naționale** joacă un rol crucial în gestionarea amenințărilor teroriste interne și externe. MAI coordonează activitatea poliției și a altor forțe de ordine, în timp ce MApN este responsabil de apărarea națională și de protecția teritoriului. În cazul unei amenințări majore, aceste ministere pot mobiliza forțele armate, efectua intervenții de protecție și asigurare a ordinii publice.

Atât MAI, cât și MApN, sunt implicate în misiuni internaționale de combatere a terorismului, prin participarea la operațiuni sub egida **NATO** și **UE**, ceea ce le permite să aplice bune practici și să învețe din experiențele altor state în gestionarea riscurilor teroriste.

5. Colaborarea internațională și cooperarea transnațională

Terorismul fiind o amenințare globală, instituțiile naționale de securitate din România colaborează cu agenții internaționale precum **Europol**, **Interpol** și **NATO** pentru a răspunde provocărilor teroriste. Prin schimbul de informații și coordonarea acțiunilor, aceste instituții pot preveni și combate grupările teroriste transnaționale care operează în mai multe state.

România participă activ în cadrul **Inițiativei Globală de Combatere a Terorismului** și **Coaliției Internaționale împotriva Statului Islamic**, contribuind la eforturile globale de combatere a terorismului și de asigurare a securității internaționale.

6. Securitatea cibernetică

În era digitală, securitatea cibernetică a devenit o componentă esențială în combaterea terorismului. **Serviciul de Telecomunicații Speciale (STS)** și alte autorități responsabile de securitatea cibernetică lucrează pentru protejarea infrastructurilor critice ale statului și pentru

prevenirea atacurilor teroriste care pot avea loc în spațiul cibernetic. Grupările teroriste utilizează internetul pentru recrutare, propagandă și coordonare a atacurilor, iar combaterea acestora implică atât monitorizarea activităților online, cât și protejarea rețelelor informatice.

Măsuri și proceduri pentru identificarea, monitorizarea și neutralizarea amenințărilor teroriste

Prevenirea și combaterea terorismului presupun implementarea unor măsuri și proceduri eficiente pentru identificarea, monitorizarea și neutralizarea amenințărilor teroriste. Aceste procese sunt esențiale în asigurarea securității naționale și a ordinii publice, având în vedere natura complexă și transnațională a terorismului. Măsurile adoptate de autoritățile naționale de securitate trebuie să fie adaptate noilor riscuri și provocări, incluzând amenințările emergente din mediul digital, radicalizarea online și utilizarea noilor tehnologii de către grupările teroriste.

1. Identificarea amenințărilor teroriste

Identificarea timpurie a amenințărilor teroriste este un pas fundamental în prevenirea atacurilor. Autoritățile de securitate se bazează pe mai multe surse și tehnici pentru a identifica persoanele și grupurile suspecte de activități teroriste:

- **Colectarea și analiza informațiilor:** Serviciile de informații, precum **Serviciul Român de Informații (SRI)**, utilizează informațiile provenite din surse deschise (media, internet) și surse clasificate (informatori, interceptări de comunicații) pentru a identifica potențiale amenințări. Aceste informații sunt analizate pentru a detecta semnele activităților teroriste sau a planurilor de atac.
- **Evaluarea riscurilor și a potențialelor vulnerabilități:** Autoritățile naționale și internaționale efectuează evaluări periodice ale riscurilor legate de securitatea națională. Aceste evaluări identifică punctele slabe ale infrastructurii critice, rutele de transport și alte vulnerabilități care ar putea fi exploatate de grupările teroriste.
- **Monitorizarea indivizilor radicalizați:** Monitorizarea atentă a persoanelor care au manifestat intenții teroriste sau au fost implicate în activități extremiste este esențială. Aceasta include supravegherea comportamentului online și a relațiilor interpersonale, utilizând datele disponibile și tehnologiile avansate pentru a identifica riscurile.

2. Monitorizarea amenințărilor teroriste

Monitorizarea constantă a amenințărilor este crucială pentru a preveni escaladarea acestora și pentru a implementa intervenții rapide. Acest proces implică colaborarea între diverse instituții naționale și internaționale pentru a asigura o reacție coordonată:

- **Supravegherea în timp real:** Instituțiile de securitate utilizează tehnologii de supraveghere în timp real pentru a urmări activitățile teroriste. Acestea includ monitorizarea comunicațiilor, interceptarea telefoanelor și a mesajelor electronice, precum și analiza datelor provenite de la diverse surse de inteligență.
- **Colaborare interinstituțională:** Agențiile de informații, poliția, armata și alte autorități lucrează împreună pentru a monitoriza posibilele amenințări. Colaborarea interinstituțională asigură schimbul rapid de informații și o reacție coordonată. De exemplu, **Europol**, **Interpol**, și agențiile de securitate naționale pot face schimb de date pentru a urmări mișcările grupărilor teroriste transfrontaliere.
- **Utilizarea tehnologiilor avansate:** Autoritățile utilizează instrumente avansate de monitorizare cibernetică pentru a detecta activitățile online suspecte, inclusiv recrutarea, coordonarea și finanțarea terorismului prin internet. Acest lucru presupune analiza comportamentului online și a rețelelor sociale pentru a identifica semnele radicalizării.

3. Neutralizarea amenințărilor teroriste

Neutralizarea amenințărilor teroriste presupune intervenții rapide și eficiente pentru a preveni comiterea unor acte teroriste. Aceasta poate include măsuri de prevenire a atacurilor, dar și acțiuni concrete pentru descurajarea și incapacitatea grupărilor teroriste.

- **Intervenții rapide în caz de atacuri:** În cazul în care se identifică o amenințare iminentă, instituțiile naționale de securitate sunt pregătite să intervină rapid. Aceasta include intervenția **Poliției Române**, **Jandarmeriei** și a altor forțe de ordine pentru a proteja victimele și a neutraliza agresorii.

- **Măsuri de prevenire a atacurilor:** Agențiile de securitate lucrează pentru a preveni planificarea și derularea atacurilor teroriste. Aceste măsuri pot include acțiuni de diseminare a informațiilor, capturarea de suspecți înainte de a comite un atac, și blocarea canalelor de recrutare și finanțare a grupurilor teroriste.
- **Colaborarea internațională:** Neutralizarea amenințărilor teroriste implică și cooperarea internațională pentru a împiedica planificarea și implementarea atacurilor pe teritoriul altor state. De exemplu, prin intermediul **Europol** și **Interpol**, autoritățile naționale pot obține informații despre activitățile teroriste din alte state și pot interveni înainte ca atacurile să aibă loc.
- **Măsuri de combatere a finanțării terorismului:** O parte importantă a neutralizării amenințărilor teroriste este oprirea fluxurilor financiare care susțin grupările teroriste. Autoritățile naționale și internaționale colaborează pentru a identifica și a bloca canalele de finanțare, inclusiv prin monitorizarea tranzacțiilor financiare și a activităților economice legate de terorism.
- **Măsuri de contracarare a radicalizării:** De asemenea, pentru a preveni radicalizarea și recrutarea de noi membri, instituțiile naționale implementează programe educaționale, de conștientizare și de reintegrare a celor care au fost implicați în activități teroriste sau au fost expuși ideologiilor extremiste.

IV. IMPORTANȚA COOPERĂRII INTERNAȚIONALE ȘI A SCHIMBULUI DE INFORMAȚII PENTRU PREVENIREA ȘI COMBATEREA TERORISMULUI

Terorismul este o amenințare globală și transnațională, iar abordarea eficientă a acestuia necesită un răspuns coordonat la nivel internațional. Deși fiecare stat are responsabilitatea de a proteja securitatea națională și a preveni actele teroriste pe propriul teritoriu, realitatea arată că grupările teroriste nu respectă granițele și acționează din diverse colțuri ale lumii. În acest context, **cooperarea internațională** și **schimbul de informații** între state și organizațiile internaționale devin esențiale pentru combaterea acestui fenomen global.

1. Dimensiunea transnațională a terorismului

Terorismul modern se manifestă într-o formă din ce în ce mai transnațională, în care grupările teroriste, cum ar fi **Al-Qaeda**, **Statul Islamic (ISIS)** și altele, operează peste granițele naționale, având susținători și membri în diverse colțuri ale lumii. Aceasta face ca monitorizarea și identificarea amenințărilor să devină extrem de complexe, deoarece grupurile teroriste pot avea conexiuni multiple cu entități din diferite state, iar răspunsul național nu poate fi întotdeauna suficient. În acest context, **cooperarea internațională** devine crucială pentru a preveni și combate eficient terorismul.

2. Schimbul de informații ca pilon al cooperării internaționale

Unul dintre cele mai eficiente instrumente în combaterea terorismului este **schimbul de informații** între agențiile de securitate și informații din diverse țări. Aceste informații pot include date despre planurile de atac ale grupărilor teroriste, mișcările și locațiile suspecților, sursele de finanțare ale terorismului, precum și orice alt tip de informație relevantă. Schimbul de informații poate fi realizat prin canale bilaterale între state sau prin intermediul unor organizații internaționale dedicate, cum ar fi:

- **Europol (Oficiul European de Poliție):** Europol facilitează schimbul de informații între agențiile de poliție din Uniunea Europeană, contribuind la coordonarea eforturilor de combatere a terorismului pe teritoriul UE. Europol oferă o platformă pentru partajarea datelor și pentru analiza acestora, sprijinind anchetele internaționale.
- **Interpol (Organizația Internațională a Polițiilor Criminale):** Interpol joacă un rol important în schimbul global de informații și în coordonarea acțiunilor polițienești. De exemplu, Interpol poate facilita schimbul de informații despre teroriști și activitățile lor între polițiile din diferite state membre.
- **ONU (Organizația Națiunilor Unite):** ONU, prin intermediul organismelor sale specializate, precum **Comitetul pentru Combaterea Terorismului**, oferă o platformă globală pentru cooperare și schimb de informații între statele membre, ajutând la formularea unor strategii comune de combatere a terorismului.

Schimbul de informații între agențiile de securitate poate include și date tehnice, cum ar fi interceptările de comunicații sau datele din domeniul cibernetic, pentru a identifica amenințările și pentru a preveni atacurile.

3. Beneficiile cooperării internaționale în combaterea terorismului

Cooperarea internațională are mai multe beneficii esențiale în combaterea terorismului:

- **Identificarea timpurie a amenințărilor:** Prin schimbul constant de informații, agențiile de securitate pot obține date relevante despre activitățile teroriste din diferite regiuni ale lumii, putând astfel să intervină mai rapid și să împiedice atacurile înainte ca acestea să aibă loc. De exemplu, informațiile despre planurile de atac ale unui grup terorist dintr-o țară pot fi împărtășite altor state, permițându-le să ia măsuri preventive.
- **Destrămarea rețelelor teroriste:** Cooperarea internațională ajută la destructurarea rețelelor teroriste care acționează transfrontalier. Prin partajarea informațiilor despre conexiunile între diferite grupuri teroriste și susținătorii lor, autoritățile pot să le urmărească și să le dezvăluie strategia de acțiune, iar astfel, să le distrugă eficient.
- **Coordonarea acțiunilor de intervenție:** În caz de atacuri teroriste sau de amenințări iminente, schimbul rapid de informații și coordonarea între state permit o reacție mai rapidă și mai eficientă. Aceasta poate include acțiuni comune, cum ar fi arestarea suspecților sau neutralizarea amenințărilor transfrontaliere.
- **Prevenirea radicalizării și a recrutării:** Cooperarea internațională ajută la identificarea surselor de recrutare și la oprirea fluxului de recruți din diverse colțuri ale lumii. De asemenea, permite monitorizarea și urmărirea propagandei teroriste, inclusiv online, pentru a opri radicalizarea indivizilor.

4. Provocări în cooperarea internațională

Deși cooperarea internațională este esențială în combaterea terorismului, există și provocări care trebuie gestionate:

- **Diferențele legislative și culturale:** Fiecare stat are propriile legi și proceduri în materie de securitate națională și combatere a terorismului. Unele state pot fi reticente în a împărtăși informații din cauza diferențelor în abordările lor legale, politice sau culturale.
- **Protecția datelor și confidențialitatea:** În unele cazuri, statele pot fi reticente să împărtășească informații sensibile din cauza preocupărilor legate de protecția datelor și a confidențialității. Aceste obstacole trebuie abordate prin crearea de protocoale de schimb de informații care să respecte legislația națională și drepturile fundamentale ale individului.
- **Coordonarea între agențiile internaționale:** Deși organizațiile precum Interpol și Europol facilitează schimbul de informații, coordonarea între agențiile de securitate și organizațiile internaționale poate fi uneori dificilă din cauza diferențelor în proceduri și priorități.

V. CONCLUZII

Rezumând cele mai sus menționate, terorismul reprezintă o amenințare globală, iar pentru a-l preveni și combate eficient, este esențial un răspuns coordonat și integrat la nivel internațional. Cooperarea între state și organizațiile internaționale, precum și schimbul de informații, sunt pilonii fundamentali ai unei strategii eficiente de combatere a acestui fenomen transnațional. Amenințările teroriste nu se opresc la granițele naționale, iar doar printr-un efort comun, bazat pe transparență, încredere și respect reciproc, putem construi un cadru de securitate globală solid.

Deși există provocări în coordonarea eforturilor internaționale, precum diferențele legislative și culturale, protecția datelor sau coordonarea între agențiile internaționale, beneficiile cooperării globale sunt evidente. Schimbul de informații și colaborarea între agențiile de securitate naționale și internaționale permit identificarea timpurie a amenințărilor și intervenția rapidă pentru prevenirea atacurilor teroriste. În plus, aceste acțiuni contribuie la destrămarea rețelelor teroriste și la prevenirea radicalizării și recrutării, protejând astfel securitatea globală și valorile fundamentale ale societății.

Pentru a construi un front comun împotriva terorismului, este necesar ca statele să depășească barierele legate de divergențele politice și legislative și să promoveze un schimb de informații constant și eficient. Numai printr-o abordare colaborativă și prin întărirea relațiilor

internaționale, vom putea răspunde cu succes provocărilor tot mai complexe ale terorismului modern și să asigurăm un viitor mai sigur pentru toate națiunile.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. INTERNATIONAL CENTRE FOR COUNTER- TERRORISM https://www.icct.nl/
2. EUROPOL, https://www.europol.europa.eu/publication-events/main-reports/european-union- terrorism-situation-and-trend-report-2021-te-sat
3. UNITED NATIONS OFFICE ON DRUGS AND CRIME (UNODC),
4. https://www.unodc.org/e4j/en/tertiary/counter-terrorism.html
5. INTERPOL, COUNTER-TERRORISM GLOBAL STRATEGY 2022-2025
6. LEGEA nr. 535/2005 privind prevenirea și combaterea terorismului
7. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0795

INVESTIGAREA FRAUDEI FISCALE

INVESTIGATION OF TAX FRAUD

Dumitru Dragoş LUICAN
Academia de Poliție A.I. Cuza din Aleea Privighetorilor, nr. 1A, Sector 1, Bucureşti
d.luican@yahoo.com
Costinel Ovidiu LUICAN
Academia de Poliție A.I. Cuza din Aleea Privighetorilor, nr. 1A, Sector 1, Bucureşti
ovdiu1999@yahoo.com

Rezumat: (ro)*Frauda fiscală reprezintă un fenomen grav în majoritatea țărilor, având un impact negativ asupra bugetului public și economiei în ansamblu. Aceasta se referă la evaziunea fiscală, ascunderea veniturilor sau utilizarea unor metode ilegale pentru a reduce impozitele sau a obține rambursări ilegale. Investigația fraudei fiscale joacă un rol crucial în asigurarea corectitudinii și echității fiscale, precum și în menținerea integrității sistemului fiscal. În acest referat, vom explora metodele și tehnici utilizate pentru investigarea fraudei fiscale. Frauda fiscală este un act ilegal în care contribuabilii își manipulează informațiile fiscale pentru a evita plata impozitelor sau taxelor corespunzătoare veniturilor obținute. Aceasta poate include, dar nu se limitează la: declararea veniturilor sau sub-declararea acestora, utilizarea facturilor false sau a documentelor falsificate , crearea unor scheme de afaceri pentru a ascunde veniturile reale, transferul ilegal de active sau profituri în țări cu impozite reduse, utilizarea unor metode contabile incorecte pentru a reduce impozitele. Fără o analiza profunda si sistematica a mecanismelor interne ale fenomenului evazionist este greu sa se pună in mișcare instrumente si masuri care sa conducă la combaterea si prevenirea evaziunii fiscale. Investigația fraudei fiscale este un proces complex și meticulos, care implică urmărirea atentă a unor indicii și dovezi pentru a identifica și demonstra comiterea unei infracțiuni fiscale.*

Cuvinte cheie: *frauda, fiscal, infracțiune, taxa, bani.*

Abstract: (en)*Tax fraud is a serious phenomenon in most countries, having a negative impact on the public budget and the economy as a whole. This refers to tax evasion, hiding income or using illegal methods to reduce taxes or obtain illegal refunds. Investigating tax fraud plays a crucial role in ensuring tax fairness and equity, as well as maintaining the integrity of the tax system. In this paper, we will explore the methods and techniques used to investigate tax fraud. Tax fraud is an illegal act in which taxpayers manipulate their tax information in order to avoid paying taxes or duties corresponding to the income earned. This may include, but is not limited to: declaring or under-declaring income, using false invoices or falsified documents, creating business schemes to hide real income, illegally transferring assets or profits to low-tax countries, using incorrect accounting methods to reduce taxes. Without a deep and systematic analysis of the internal mechanisms of the evasion phenomenon, it is difficult to set in motion tools and measures that lead to combating and preventing tax evasion. Investigating tax fraud is a complex and meticulous process that involves the careful pursuit of clues and evidence to identify and prove that a tax crime has been committed.*

Keywords: *fraud, tax-related, offense, fee, money.*

I. INTRODUCERE

Colectarea informațiilor și documentelor: Investigarea începe prin strângerea de informații și documente relevante, inclusiv rapoarte financiare, declarații de impozit, facturi, înregistrări contabile, contracte etc. Aceste informații pot fi obținute de la instituțiile financiare, organizații și persoane implicate în tranzacțiile suspecte. Identificarea indiciilor de fraudă fiscală: Investigatorii

analizează informațiile colectate pentru a identifica indicii care pot sugera comiterea unei fraude fiscale. Aceste indicii pot fi discrepanțe între veniturile declarate și cele reale, tranzacții neobișnuite sau suspecte, folosirea paradisurilor fiscale, facturi false etc. Survenirea și monitorizarea: În unele cazuri, investigația poate implica supravegherea suspectului sau a companiei pentru a obține dovezi suplimentare sau pentru a identifica alte persoane sau entități implicate în fraudă. Audieri și interviuri: Investigatorii pot intervieva martori, contabili, avocați, clienți, angajați sau alte persoane relevante pentru a obține declarații și informații suplimentare. Analiza expertă: Uneori, poate fi necesară implicarea experților fiscali și financiari pentru a analiza datele și a oferi concluzii cu privire la frauda fiscală. Obținerea de mandate de percheziție și de documente: Dacă există suficiente motive să se bănuiască comiterea fraudei fiscale, investigatorii pot solicita mandate de percheziție pentru a obține mai multe probe și documente relevante. Evaluarea legislației fiscale și a regulamentelor: Investigatorii trebuie să fie familiari cu legislația fiscală și cu regulamentele relevante pentru a înțelege și a demonstra modul în care frauda fiscală a fost comisă. Procesul de urmărire penală: Dacă se acumulează suficiente dovezi, se va iniția un proces de urmărire penală împotriva persoanelor sau entităților implicate în frauda fiscală. Raportarea rezultatelor:

La finalul investigației, rezultatele vor fi raportate autorităților competente, cum ar fi poliția, procuratura sau agenția fiscală, pentru luarea deciziilor legale și fiscale adecvate. Este important să se acorde o atenție deosebită procedurilor legale și drepturilor persoanelor implicate în timpul investigației, pentru a evita neregularități și a respecta principiile de justiție.

II. DEZVOLTAREA APROFUNDATĂ A TEMEI PORTOFOLIULUI

Data mining și analiza Big Data joacă un rol vital în combaterea evaziunii fiscale și sunt 2 instrumente puternice folosite de autoritățile fiscale pentru identificarea și prevenirea acestui tip de fraudă fiscală. Evaziunea fiscală reprezintă acțiunea de a evita plata impozitelor sau taxelor obligatorii prin diferite mijloace ilegale. Iată câteva moduri în care data mining și analiza Big Data sunt folosite pentru combaterea evaziunii fiscale: Identificarea modelelor și tendințelor: Datele fiscale colectate din diverse surse pot fi analizate cu ajutorul algoritmilor de data mining pentru a identifica modele și tendințe specifice evaziunii fiscale. Acest lucru poate duce la detectarea schemelor de evaziune fiscală și la luarea de măsuri împotriva acestora. Analiza tranzacțiilor financiare suspecte: Tehnologiile Big Data permit monitorizarea tranzacțiilor financiare în timp real și identificarea celor suspecte, care pot indica evaziunea fiscală. Aceasta poate include tranzacții incoerente, transferuri de fonduri neobișnuite și alte activități financiare atipice. Profilarea contribuabililor: Analiza Big Data permite crearea profilurilor de risc ale contribuabililor, folosind diverse date despre aceștia, cum ar fi veniturile, tipul de afaceri, tranzacțiile financiare, comportamentul fiscal anterior etc. Aceste profiluri pot ajuta la identificarea potențialilor evazioniști și la prioritizarea controalelor fiscale. Utilizarea analizei sociale și a sentimentelor:

Data mining poate fi utilizat pentru a monitoriza și analiza activitățile și postările pe rețelele sociale pentru a identifica indicii cu privire la activitățile evazioniste ale unor indivizi sau firme. https://taxation-customs.ec.europa.eu/este-timpul-sa-recuperam-partea-lipsa_en 2 Sisteme de avertizare timpurie: Tehnologiile de analiză Big Data pot fi implementate pentru a crea sisteme de avertizare timpurie care să detecteze în mod automat potențiale cazuri de evaziune fiscală în timp real sau aproape de momentul apariției. Integrarea datelor din surse multiple: O mare parte a datelor relevante pentru evaziunea fiscală provine din surse variate, cum ar fi rapoarte fiscale, date financiare, informații din instituții financiare, tranzacții electronice etc. Tehnologiile Big Data permit integrarea și analiza acestor date din surse diverse pentru a obține o imagine mai completă și mai precisă.

https://spiaromania.com

III. PROGNOZAREA EVAZIUNII FISCALE:

Analiza Big Data poate fi folosită pentru a prognoza și anticipa evaziunea fiscală în anumite sectoare sau domenii, ceea ce poate ajuta la elaborarea de politici fiscale și strategii de conformitate mai eficiente. Este important de menționat că utilizarea datelor în scopuri de combatere a evaziunii fiscale ridică și probleme de confidențialitate și etică. Autoritățile trebuie să se asigure că datele sunt utilizate în mod responsabil și în conformitate cu legile și reglementările în vigoare pentru protecția datelor personale. Data mining și analiza Big Data reprezintă instrumente esențiale pentru combaterea evaziunii fiscale, oferind autorităților fiscale mijloace mai puternice de detectare și prevenire a acestui tip de fraudă fiscală. Machine Learning și Inteligența Artificială (IA) au un potențial semnificativ în combaterea evaziunii fiscale. Aceste tehnologii pot contribui la identificarea schemelor de evaziune fiscală, analiza datelor financiare și descoperirea unor modele suspecte, permițând astfel autorităților fiscale să ia măsuri mai eficiente pentru a preveni și combate evaziunea fiscală. Iată câteva modalități prin care Machine Learning și IA pot fi utilizate în combaterea evaziunii fiscale: Analiza datelor financiare: Machine Learning poate fi aplicat pentru a analiza mari volume de date financiare, inclusiv tranzacții, facturi, declarații fiscale și alte informații fiscale. Algoritmi de învățare automată pot identifica modele și anomalii care ar putea indica practici fiscale suspecte. Detectarea tranzacțiilor neregulate: Sistemele bazate pe Machine Learning pot monitoriza în timp real tranzacțiile și activitățile financiare ale contribuabililor și pot semnala automat tranzacțiile neregulate sau neobișnuite care pot indica evaziune fiscală. Crearea de profiluri ale contribuabililor: Machine Learning poate ajuta la crearea de profiluri ale contribuabililor, analizând istoricul lor fiscal și comportamentul financiar. Acest lucru poate ajuta la identificarea contribuabililor cu un risc mai mare de a se angaja în evaziune fiscală. Verificarea automată a declarațiilor fiscale: Algoritmi de Machine Learning pot fi utilizați pentru a verifica automat declarațiile fiscale și pentru a identifica posibile erori sau inconsistente care ar putea fi semnale ale evaziunii fiscale. Analiza datelor non-financiare: Pe lângă datele financiare, Machine Learning poate analiza și alte tipuri de date, cum ar fi datele sociale și informațiile din surse publice, pentru a obține o imagine mai completă a activităților financiare ale contribuabililor. Modelare predictivă: Utilizarea IA și Machine Learning poate oferi autorităților fiscale capacitatea de a dezvolta modele predictive pentru a estima riscul de evaziune fiscală pentru diferiți contribuabili. Monitorizarea platformelor online: În era digitală, multe tranzacții comerciale au loc pe platforme online.

Tehnologiile de Machine Learning pot fi aplicate pentru a monitoriza aceste platforme și pentru a identifica vânzătorii sau cumpărătorii care pot evita să declare veniturile sau să plătească taxe. Este important să subliniem că utilizarea Machine Learning și IA în combaterea evaziunii fiscale implică și provocări. Asigurarea confidențialității datelor și respectarea drepturilor individuale reprezintă aspecte cruciale. De asemenea, tehnologia trebuie să fie constant actualizată și adaptată la noile tactici de evaziune fiscală. Machine Learning și Inteligența Artificială au potențialul de a transforma modul în care autoritățile fiscale detectează și combat evaziunea fiscală. Cu toate acestea, implementarea eficientă și responsabilă a acestor tehnologii necesită o abordare echilibrată, asigurând protecția datelor și respectarea drepturilor contribuabililor. Combaterea evaziunii fiscale în mediul online și pe rețelele sociale poate fi o provocare, dar în același timp oferă oportunități pentru autoritățile fiscale să descopere și să reducă evaziunea fiscală. Aici sunt câteva aspecte relevante pentru analiza acestui subiect: Datele digitale și analiza Big Data: Rețelele sociale și mediul online generează o cantitate uriașă de date. Aceste date pot fi utilizate de autoritățile fiscale pentru a identifica modele de comportament suspicioase și pentru a urmări tranzacțiile și activitățile economice ale contribuabililor. Monitorizarea tranzacțiilor financiare: Pe platformele online, tranzacțiile financiare pot fi urmărite cu ușurință și pot oferi o imagine mai clară a veniturilor și cheltuielilor contribuabililor. Aceasta poate fi folosită pentru a identifica discrepanțe în raportările financiare și pentru a detecta potențiale evaziuni fiscale. Utilizarea algoritmilor AI și a tehnologiilor de învățare automată: Tehnologiile avansate de inteligență artificială pot fi folosite pentru a analiza datele din mediul online și rețelele sociale într-un mod mai eficient. Algoritmii pot identifica modele neregulate și pot susține descoperirea comportamentelor de evaziune fiscală. Colaborarea cu platformele online: Autoritățile fiscale pot coopera cu platformele de social media, magazinele online și furnizorii de servicii financiare pentru a obține acces la date relevante și pentru a preveni evaziunea fiscală.

Această colaborare poate duce la o mai bună supraveghere și identificare a comportamentelor ilegale. Campanii de conștientizare și educare: Pentru a combate evaziunea fiscală în mediul online, este important să se desfășoare campanii de conștientizare și educație, în special pentru comercianții și întreprinderile mici care își desfășoară activitatea pe platforme digitale. Înțelegerea obligațiilor fiscale și a riscurilor asociate cu evaziunea poate conduce la o conformare mai mare. Legislație și reglementări adaptate: Autoritățile fiscale trebuie să mențină o legislație și reglementări actualizate pentru a ține pasul cu evoluția tehnologiei și a mediului online. Astfel, se poate asigura o mai bună aplicare a legii și o mai eficientă combatere a evaziunii fiscale.

https://img3.stockfresh.com

IV. PROTECȚIA DATELOR ȘI CONFIDENȚIALITATEA:

În colectarea și analiza datelor din mediul online, este esențial să se acorde o atenție deosebită protecției datelor personale și respectării confidențialității contribuabililor. Autoritățile fiscale trebuie să respecte reglementările de protecție a datelor în toate etapele procesului de analiză. Combaterea evaziunii fiscale în mediul online și pe rețelele sociale necesită o abordare cuprinzătoare care să folosească tehnologia, colaborarea cu platformele online și educația contribuabililor pentru a obține rezultate eficiente și durabile. Colaborarea internațională în combaterea evaziunii fiscale este esențială pentru a combate eficient fenomenul de evaziune fiscală și pentru a asigura o colectare corectă a impozitelor în țările implicate. Evaziunea fiscală reprezintă o practică prin care contribuabilii, fie persoane fizice, fie firme, încearcă să evite sau să reducă plățile de impozite în mod ilegal, utilizând metode precum ascunderea veniturilor, transferul de active în paradisuri fiscale sau alte tactici similare. Există mai multe mecanisme și instrumente care facilitează cooperarea internațională în combaterea evaziunii fiscale: Schimbul automat de informații fiscale: Multe țări au semnat acorduri de schimb automat de informații fiscale, cum ar fi Convenția privind Asistența Administrativă reciprocă în Materie Fiscală și Standardul Comun de Raportare (Common Reporting Standard, CRS) al Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE). Acestea permit statelor să obțină informații fiscale relevante despre rezidenții străini și să identifice evazioniștii. Acorduri de dublă impunere: Aceste acorduri sunt semnate între două sau mai multe țări și au ca scop evitarea dublei impuneri a aceleiași surse de venit. Prin eliminarea dublei impuneri, se încurajează contribuabilii să declare veniturile corect și să evite evaziunea fiscală. Grupuri internaționale de lucru și organizații: Există organizații internaționale, cum ar fi OCDE, Organizația Națiunilor Unite, Grupul de Acțiune Financiară (GAFI) și altele, care se concentrează pe promovarea cooperării internaționale în combaterea evaziunii fiscale. Aceste organizații stabilesc standarde și ghidează statele membre în aplicarea măsurilor de prevenire și combatere a evaziunii fiscale. Grupul de Acțiune Financiară (GAFI), cunoscut și sub numele de Financial Action Task Force (FATF), este un organism interguvernamental creat cu scopul de a combate spălarea banilor, finanțarea terorismului și alte amenințări financiare la nivel global. Una dintre preocupările majore ale GAFI este și combaterea evaziunii fiscale, care este strâns legată de 3 spălarea banilor și finanțarea terorismului.

Rolul GAFI în combaterea evaziunii fiscale implică: Elaborarea standardelor internaționale: GAFI dezvoltă și promovează standardele internaționale pentru combaterea spălării banilor, finanțării terorismului și a evaziunii fiscale. Aceste standarde sunt adoptate de țările membre și servesc drept

baza pentru elaborarea legislației și politicilor naționale. Evaluarea și monitorizarea țărilor: GAFI evaluează în mod regulat măsurile luate de țările membre pentru a combate spălarea banilor și finanțarea terorismului, inclusiv evaziunea fiscală. Prin intermediul procesului de evaluare, se analizează dacă țările respectă standardele internaționale și dacă pun în aplicare măsuri adecvate pentru prevenirea acestor activități ilegale. Recomandări și ghiduri: GAFI oferă țărilor membre recomandări și ghiduri privind măsurile pe care acestea trebuie să le adopte pentru a combate evaziunea fiscală. Aceste recomandări includ metode pentru detectarea și investigarea tranzacțiilor financiare suspecte, cooperarea între instituțiile naționale și internaționale și alte aspecte relevante. Identificarea tehnologiilor și tendințelor emergente: GAFI monitorizează în permanență noile tehnologii și practici financiare pentru a anticipa modalitățile prin care evazioniștii fiscale pot încerca să profite de sistemul financiar global. Prin înțelegerea acestor tendințe emergente, GAFI poate adapta standardele și recomandările pentru a rămâne relevante și eficiente. În general, GAFI joacă un rol esențial în prevenirea și combaterea evaziunii fiscale, asigurând că țările membre implementează măsuri adecvate pentru a proteja integritatea sistemului financiar internațional și pentru a asigura respectarea standardelor internaționale în domeniul combaterii criminalității financiare. Schimbul de experiență și cunoștințe: Statele pot învăța unul de la celălalt prin schimbul de bune practici și informații referitoare la metode eficiente de combatere a evaziunii fiscale. Astfel de schimburi sunt posibile prin conferințe internaționale, seminarii și alte evenimente similare. Înființarea birourilor de legătură: Unele țări pot stabili birouri de legătură în alte state pentru a facilita comunicarea și cooperarea directă în combaterea evaziunii fiscale. Implementarea legislației eficiente: Statele trebuie să adopte legislații clare și puternice pentru a combate evaziunea fiscală și să asigure că aceste legi sunt aplicate în mod corespunzător. Deși cooperarea internațională este esențială în lupta împotriva evaziunii fiscale, aceasta poate fi dificilă din cauza diferențelor dintre sistemele fiscale ale diferitelor țări și din cauza intereselor concurente. Cu toate acestea, prin continuarea eforturilor de colaborare și îmbunătățirea mecanismelor existente, se poate obține o reducere semnificativă a evaziunii fiscale la nivel global.

V. CONCLUZII

Combaterea evaziunii fiscale este deosebit de importantă pentru orice țară și are un impact semnificativ asupra economiei, justiției sociale și funcționării statului. Mai jos sunt enumerate câteva motive cheie pentru care combaterea evaziunii fiscale este esențială: Protejarea veniturilor publice: Evaziunea fiscală reduce încasările bugetare, afectând capacitatea statului de a finanța proiecte și servicii publice, cum ar fi infrastructura, educația, sănătatea, securitatea și serviciile sociale. Asigurarea echității fiscale: Când unii contribuabili evită plata impozitelor, povara fiscală cade în mod inechitabil asupra altor contribuabili onești. Combaterea evaziunii fiscale ajută la asigurarea unei distribuții corecte a taxelor și impozitelor. Încurajarea conformității fiscale: Prin aplicarea legilor fiscale și sancționarea evazioniștilor, autoritățile transmit un mesaj clar că neplata impozitelor nu este acceptată și va fi tratată cu seriozitate. Aceasta poate încuraja mai mulți contribuabili să se conformeze legilor fiscale. Susținerea mediului de afaceri corect: Evaziunea fiscală acordă un avantaj concurențial companiilor sau persoanelor care încalcă legea, în detrimentul celor care respectă regulile. Combaterea evaziunii fiscale promovează un mediu concurențial echitabil și sănătos.

Curbarea economiei subterane: Evaziunea fiscală adesea alimentează economia subterană, în care tranzacțiile și activitățile economice nu sunt declarate sau impozitate. Aceasta poate duce la lipsa de reglementare și la pierderea controlului asupra activităților economice, ceea ce este dăunător pentru societate. Creșterea gradului de încredere în instituțiile publice: Combaterea evaziunii fiscale și asigurarea că toți cetățenii și companiile plătesc corect impozitele pot îmbunătăți încrederea în guvern și în instituțiile publice. Sprijinirea dezvoltării economice: Încasarea corespunzătoare a impozitelor poate furniza resurse necesare pentru investiții în infrastructură, educație, cercetare și dezvoltare, ceea ce poate sprijini dezvoltarea economică pe termen lung. Respectarea principiilor fiscale internaționale: Combaterea evaziunii fiscale contribuie la respectarea angajamentelor internaționale în ceea ce privește cooperarea fiscală și prevenirea spălării banilor și finanțării terorismului. În concluzie, combaterea evaziunii fiscale este esențială pentru asigurarea funcționării eficiente a statului și pentru promovarea dezvoltării economice și sociale echitabile. Aceasta implică

o cooperare strânsă între autoritățile fiscale, societate și mediul de afaceri, împreună cu implementarea unor politici fiscale eficiente și măsuri adecvate de supraveghere și sancționare.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. Nechita Elena Ana, Metodologia investigării infracțiunilor , Editura ProUniversitară București, 2012

2. Vasile Viorel , Investigarea și cercetarea infracțiunilor îndreptate împotriva integrității corporale și sănătății persoanei , Editura M.A.I. , București , 2013

3. https://ro.wikipedia.org/wiki/Evaziune_fiscal%C4%83

4. https://taxation-customs.ec.europa.eu/este-timpul-sa-recuperam-partea-lipsa_en

5. https://www.consilium.europa.eu/ro/policies/fight-against-terrorism/fight-against-terroristfinancing/

PROCESUL DECIZIONAL ÎN SITUAȚII DE URGENȚĂ ÎN CADRUL STRUCTURII DE ORDINE PUBLICĂ

THE DECISION-MAKING PROCESS IN EMERGENCY SITUATIONS WITHIN THE PUBLIC ORDER STRUCTURE

Luncanu (Costiuc) Andreea-Mălina
Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza” București
malinaluncanu@yahoo.com
lect.univ dr. Vișan Oana-Mihaela
Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza” București
ioana.visan@academiadepolitie.ro

ABSTRACT(EN):*The public order carries out analyzes regarding the evolution of crime in the fields of competence, especially street crime, and depending on the conclusions drawn, establishes various measures to increase the efficiency and effectiveness in preventing and combating it. Also, the public order structure participates directly in the organization and carrying out of missions to ensure public order and tranquility at public events with a high degree of risk and ensures the direct coordination of public order forces. In this context, the emergency decision-making process in the fields of the public order structure represents a concept under consideration for clarification and development, as well as for standardization at the national level.*

Overcoming the effects of emergency situations, such as detecting, catching perpetrators or intervening in events reported by citizens, requires an extensive and complex effort on the part of all the decision-making and instrumental-operational factors of society, in a coherent conception, which ensures the fulfillment of the objectives proposed under conditions of rationality and efficiency. This process requires the establishment and exercise of a specific management - the management of emergency situations, still in the beginning period of its theoretical development and practical application.

In the field of public order, it is necessary to analyze all solutions to street crime. We are in the situation of making a decision. For each option, the strengths and weaknesses, the resources allocated, the time required and the risks are analyzed. Choosing a variant among the many possible options following the combination of the above factors means making a decision.

Keywords*: public order, decision, street crime, emergency situation, emergency management*

REZUMAT(RO):*Ordinea publică desfășoară analize cu privire la evoluția criminalității din domeniile de competență, în special criminalitatea stradală, iar în funcție de concluziile desprinse, stabilește diferite măsuri pentru creșterea eficienței și eficacității în prevenirea și combaterea acesteia. De asemenea, structura de ordine publică participă nemijlocit la organizarea și desfășurarea misiunilor de asigurare a ordinii și liniștii publice la manifestațiile publice cu grad ridicat de risc și asigură coordonarea nemijlocită a efectivelor de ordine publică. În acest context procesul decizional de urgență în domeniile structurii de ordine publică reprezintă un concept aflat în atenție pentru clarificare și dezvoltare, precum și pentru standardizare la nivel național.*

Depășirea efectelor unor situații de urgență, precum depistarea, prinderea unor autori sau intervenția la evenimentele semnalate de către cetățeni necesită un amplu și complex efort din partea tuturor factorilor decizionali și instrumental-operaționali ai societății, într-o concepție coerentă, care să asigure îndeplinirea obiectivelor propuse în condiții de raționalitate și eficiență. Acest proces impune constituirea și exercitarea unui management specific – managementul situațiilor de urgență, încă în perioada de început a dezvoltării sale teoretice și aplicării practice.

În domeniul ordinii publice este necesar să fie analizate toate variantele de rezolvare ale criminalității stradale. Suntem în situația de luare a unei decizii. Pentru fiecare variantă sunt analizate punctele tari și punctele slabe, resursele alocate, timpul necesar dar și riscurile. Alegerea

unei variante dintre multele opțiuni posibile în urma combinării factorilor de mai sus înseamnă luarea unei decizii.

***Cuvinte-cheie**: ordine publică, decizie, criminalitate stradală, situație de urgență, managementul situațiilor de urgență*

SECȚIUNEA I: MOTIVAȚIA ALEGERII TEMEI

Am ales această temă întrucât sunt angrenat în mecanismul ce funcționează neobosit de 200 de ani, numit Poliția Română, exercitându-mi atribuțiile prevăzute de specificul ramurii în care activez cu profesionalism și conștiinciozitate.

Sunt ofițer de poliție încă din anul 2022, în urma absolvirii cursurilor Facultății de poliție din cadrul Academiei de Poliție „Alexandru Ioan Cuza" din București, iar în prezent îmi desfășor activitatea în cadrul unei unități de poliție, în calitate de organ de cercetare penală, fiind parte a sistemului de ordine publică și siguranță națională.

În prezent, consider că dețin aptitudini și cunoștințe juridice pe care mi le-am însușit încă din timpul studenției și care au fost dezvoltate, în special, pe parcursul celor doi ani de activitate, din anul 2022 și până în prezent, perioadă de timp în care pot spune că mi-am desfășurat activitatea cu conștiinciozitate și profesionalism, îndeplinind cu responsabilitate sarcinile atribuite de către șefi, organizând și coordonând diferite echipe de lucru în cadrul acțiunilor organizate de mine.

De asemenea, pot spune că pe parcursul întregii mele activități atât în cadrul serviciului pe care-l îndeplinesc cât și (sau mai ales) în timpul petrecut în calitate de student (în prezent, masterand) al Facultății de Poliție, am desfășurat diferite activități de coordonare a unor situații de risc apărute în mediul stradal și în cadrul structurii de ordine publică.

SECȚIUNEA II: CADRU LEGISLATIV ȘI ACTIVITĂȚI SPECIFICE

Managementul situațiilor de urgență în cadrul structurii de ordine publică a devenit un concept pentru clarificare și dezvoltare, precum și pentru standardizare la nivel internațional. Depășirea efectelor unor situații de urgență necesită un amplu efort conjugat din partea tuturor factorilor decizionali și ai societății, într-o concepție coerentă, care să asigure îndeplinirea obiectivelor propuse. Astfel se impune constituirea și exercitarea unui management specific – managementul situațiilor de urgență,

Din punct de vedere etimologic, termenii de „urgență" și „medical" provin din limba franceza („urgence și médical"), primul definindu-se ca o „situație care necesită o rezolvare urgentă", iar cel din urmă „care aparține medicului sau medicinei, privitor la medic sau la medicină". Pe plan internațional, urgența este definită ca fiind o situație / eveniment excepțional care se produce în mod neașteptat și solicită măsuri imediate de acțiune. Pe plan intern, situația de urgență reprezintă un eveniment excepțional cu caracter nonmilitar, care prin amploare și intensitate amenință viața sau sănătatea persoanelor, mediul înconjurător, valorile materiale sau culturale, iar pentru restabilirea stării de normalitate sunt necesare adoptarea de măsuri și acțiuni urgente, alocarea de resurse specializate și managementul unitar al forțelor și mijloacelor implicate.

Strategia de prevenire a situațiilor de urgență formează documentul-cadru pentru pregătirea și adoptarea unor măsuri și acțiuni specifice ce au drept scop reducerea impactului produs de manifestarea factorilor de risc specifici asupra populației, bunurilor și mediului printr-o planificare, la nivel național și local, pe termen mediu și lung, a unui set de acțiuni și măsuri specifice. Strategia de prevenire a situațiilor de urgență a fost aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 762 din 16 iulie 2008 pentru aprobarea Strategiei naționale de prevenire a situațiilor de urgență, publicată în Monitorul Oficial nr. 566 din 28 iulie 2008.

În sensul ordonanței de urgență Nr. 21 din 15 aprilie 2004 privind Sistemul Național de Management al Situațiilor de Urgență, managementul situației de urgență reprezintă ansamblul activităților desfășurate și procedurilor utilizate de factorii de decizie, instituțiile și serviciile publice abilitate pentru identificarea și monitorizarea surselor de risc, evaluarea informațiilor și analiza

situației, elaborarea de prognoze, stabilirea variantelor de acțiune și implementarea acestora în scopul restabilirii situației de normalitate. De asemenea, gestionarea situațiilor de urgență se referă la identificarea, înregistrarea și evaluarea tipurilor de risc și a factorilor determinanți ai acestora, înștiințarea factorilor interesați, avertizarea populației, limitarea, înlăturarea sau contracararea factorilor de risc, precum și a efectelor negative și a impactului produs de evenimentele excepționale respective.[1]

Autoritățile cu funcții de sprijin, au obligația să elaboreze și să aprobe prin ordine interne, metodologii privind gestionarea situațiilor de urgență în cadrul structurii de ordine publică, care să asigure implementarea măsurilor și acțiunilor necesare depășirii momentelor de criză. Decizia constituie punctul central al activității de management în ceea ce privește structura de ordine publică. În același timp, calitatea procesului decizional influențează reducerea riscurilor și a vulnerabilităților**.**

Managementul situațiilor de urgență în domeniul ordinii publice cuprinde un număr de faze ce includ activități specifice, fapt pentru care parcurgerea procesului decizional pot fi clasificate după cum urmează:

- Prevenirea: reprezintă un ansamblu de măsuri și activități ce reduc probabilitatea manifestării unei situații de urgență.
- Prevederea și pregătirea: reprezintă activități pe termen scurt ce estimează probabilitatea manifestării unei situații de urgență și consecințele așteptate.
- Detectarea și alarmarea: reprezintă activități desfășurate într-un timp real pentru determinarea locului și a timpului manifestării unei situații de urgență, natura, consecințe și evoluție
- Intervenția și refacerea: reprezintă activități desfășurate cu scopul de a reface efectele situației de urgență în ceea ce privește salvarea de vieți omenești, evitarea sau minimalizarea pagubelor produse și revenirea la starea anterioară.
- Estimarea și evaluarea efectelor și pagubelor: activități ce se desfășoară concomitent sau imediat intervenției.[2]

Analizând fazele procesului decizional în situații de urgență în cadrul structurii de ordine publică se deduce că acesta este un proces complex, care vizează exercitarea controlului și managementul riscului.

La nivelul structurii de ordine publică, în situații de urgență, pot fi parcurse toate fazele menționate mai sus. Planificarea situațiilor de urgență are ca scop prevenirea apariției situațiilor de urgență, în cazul unui eveniment să se poată pune în funcțiune un plan de acțiune eficient pentru a atenua rezultatele și efectele oricăror situații de urgență.

SECȚIUNEA III: INSTRUIRE ȘI PREGĂTIRE

Pentru ca structurile de intervenție din domeniul ordinii publice să își îndeplinească atribuțiile, acestea trebuie să aibă în vedere un cadru de planificare și de execuție comun, simplu, capabil să sincronizeze acțiunile entităților, din cadrul fiecărei categorii de forțe de intervenție, în proceduri standard multifuncționale de operare.

În România, personalul din structurile de ordine publică este instruit periodic și se transmit cunoștințele teoretice privind tipurile de riscuri, măsurile de prevenire a acestora și deprinderi practice de comportare și intervenție în astfel de situații.

Pregătirea teoretică pentru situații de urgență în cadru structurii de ordine publică cuprinde:

-Pregătirea profesională a personalului cu funcții de conducere

-Pregătirea personalului de specialitate

-Pregătirea populației, a preșcolarilor, elevilor și studenților

Cu ocazia pregătirii personalului din cadrul ordinii publice sunt utilizate următoarele metode:

- Cursuri
- instructaje
- Schimburi de experiență

[1]Ordonanța de urgență Nr. 21 din 15 aprilie 2004 privind Sistemul Național de Management al Situațiilor de Urgență.

[2] Claudiu BRATU, *Planificarea acțiunilor structurilor specializate pentru situații de urgență în cazul producerii unor evenimente deosebite*, Inspectoratul General pentru Situații de Urgență, București,

- Convocări
- Participări la ședințe de pregătire profesională

Situațiile de urgență ce pot apărea în domeniul ordinii publice impun decizii rapide și eficiente din partea managerilor, pentru a face față cu succes la provocări. În acest sens, managerul trebuie să ia în considerare următoarele aspecte:

Evaluarea situației: managerul trebuie să înțeleagă în mod clar natura și amploarea situației de urgență

Comunicarea eficientă între instituții: managerul trebuie să mențină o legătură strânsă și o comunicare eficientă între instituțiile vu un rol important

Echipa de urgență: managerul trebuie să aibă în vedere formarea unei echipe pentru gestionarea situațiilor de urgență în cadrul ordinii publice.

Analiza riscurilor și oportunităților: analizarea acestora poate servi la elaborarea de planuri de acțiune.

Flexibilitate și adaptabilitate: managerul trebuie să fie flexibil și adaptabil în luarea deciziilor.

SECȚIUNEA IV: ACTE DE AUTORITATE ALE MANAGERULUI ÎN SITUAȚII DE URGENȚĂ ÎN CADRUL STRUCTURII DE ORDINE PUBLICĂ

În situații de urgență , autoritățile și personalul din cadrul structurii de ordine publică trebuie să acționeze rapid și eficient pentru a gestiona situația. Dăm exemplu, situația protestului fermierilor din Vama Siret. Astfel, nemulțumiți că autoritățile nu iau măsuri pentru a opri importurile de cereale din Ucraina, bunuri care vin la prețuri mult mai mici decât cele din România, fermierii au decis să blocheze Vama Siret. Acest lucru s-a întâmplat luni, 16 ianuarie 2024, în jurul orei 14:00, când circa 300 de tractoare au ocupat trei din cele patru benzi ale drumului european 85. Din acel moment, nici un tir sau vreo mașină de transport marfă nu a mai putut tranzita punctul de frontieră de la Siret pe nici un sens.

În aceste condiții, coada de tiruri formată pe drumul european 85 atinge acum mai bine de 5 kilometri și este în creștere. Vama Siret a mai fost blocată și la finalul săptămânii trecute, numai că atunci după câteva ore fermierii au plecat acasă și traficul prin punctul de frontieră a revenit la normal. De această dată, fermierii, cărora li s-au alăturat și o parte dintre transportatorii auto, spun că nu vor mai pleca acasă până nu vor primi garanții certe de protecție din partea Guvernului.[3]

Având în vedere această situație, structurile de ordine publică au decurs la următoarele măsuri:

- Limitarea și interzicerea circulației pe DN2-E85 pentru a gestiona fluxul de persoane și pentru a facilita operațiunile de intervenție. De asemenea, au fost impuse restricții de circulație sau, iar în unele cazuri au interzis accesul în anumite zone.
- Mobilizarea resurselor de urgență: structurile de ordine publică au coordonat mobilizarea echipamentelor de prim ajutor, resurse medicale, personal de intervenție și alți specialiști pentru a face față situației de urgență
- Comunicarea de urgență: au fost furnizate informații clare și precise către public prin intermediul canalelor de comunicare pentru a menține cetățenii informați și calmi.
- Coordonarea intervenției: managerul a coordonat acțiunile diferitelor agenții și organizații implicate pentru a asigura eficiența operațiunilor, dar și a subordonaților.
- Evitarea panicii și menținerea ordinii publice: au fost luate măsuri pentru a preveni panica publică, săvârșirea infracțiunilor și a contravențiilor în mediul stradal, prin impunerea unor reguli clare și prin gestionarea resurselor.

Este important ca acțiunile manageriale să fie conforme cu legislația în vigoare și să fie comunicate în mod clar către public pentru a asigura transparența și încrederea.

SECȚIUNEA V: CONCLUZII

Procesul decizional reprezintă un concept aflat în atenție pentru clarificare și dezvoltare și cuprinde un număr de faze ce include activități specific care pot fi clasificate astfel: prevedere,

[3] https://www.europafm.ro/vama-siret-fermierii-suceava-botosani-nemultumiti-autoritatile-importurile-ucraina-audio/

prevenire, pregătire, detectare, alarmare, intervenție și refacere. În domeniul ordinii publice este necesar să fie analizate toate variantele de rezolvare ale criminalității stradale și a situațiilor de risc. Suntem în situația de luare a unei decizii. Pentru fiecare variantă sunt analizate punctele tari și punctele slabe, resursele alocate, timpul necesar dar și riscurile. Alegerea unei variante dintre multele opțiuni posibile în urma combinării factorilor de mai sus înseamnă luarea unei decizii.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE:

1. https://www.europafm.ro/vama-siret-fermierii-suceava-botosani-nemultumiti-autoritatile-importurile-ucraina-audio/

2. https://ro.wikipedia.org/wiki/Managementul_situa%C8%9Biilor_de_urgen%C8%9B%C4%83

3. Ordonanța de urgență Nr. 21 din 15 aprilie 2004 privind Sistemul Național de Management al Situațiilor de Urgență.

4. Hotărârea Guvernului nr. 762 din 16 iulie 2008 pentru aprobarea Strategiei naționale de prevenire a situațiilor de urgență, publicată în Monitorul Oficial nr. 566 din 28 iulie 2008.

5. Claudiu BRATU, *Planificarea acțiunilor structurilor specializate pentru situații de urgență în cazul producerii unor evenimente deosebite*, Inspectoratul General pentru Situații de Urgență, București,

COOPERAREA POLIȚIENEASCĂ ÎN CONTEXTUL SITUAȚIILOR DE CRIZĂ

POLICE COOPERATION IN THE CONTEXT OF CRISIS SITUATIONS

Adriana Alina MICU (RUSU)
Academia de Poliție ,,A.I. Cuza" București, Aleea Privighetorilor 1-3 sector 1 București
alinamicu93@gmail.com
Dorian Ionuț SAMOILĂ
Academia de Poliție ,,A.I. Cuza" București, Aleea Privighetorilor 1-3 sector 1 București
dorian.samoila@gmail.com

REZUMAT

Cooperarea poliţienească în contextul situațiilor de criză necesită realizarea de multe activităţi, precum: cercetări internaţionale de recunoaştere justă a ameninţărilor; coordonarea acțiunilor celor implicați; mărirea volumului de schimb al informațiilor; armonizarea legislației penale şi procedurale a statelor; asistenţa juridică internaţională în materie penală; derularea şi executarea unor acte procedurale solicitate prin comisii rogatorii; schimbul de date şi informaţii operative şi cooperarea directă între forțele de ordine ale diferitelor țări.

Cuvinte cheie*: cooperare polițienească, asistență juridică, tratat, Europol, criză.*

ABSTRACT(EN):

International police cooperation involves several activities, such as: studies international correct identification of threats; coordinating the actions of the institutions involved; growth information exchange; harmonization of criminal and procedural legislation of the states; international legal assistance in criminal matter; the development and execution of procedural documents requested through rogatory commissions; data exchange and operative information and direct cooperation between the police of different states.

Keywords: *police cooperation,legal assistance, treaty, Europol, crisis.*

1. INTRODUCERE:

Cooperarea polițienească reprezintă un element esențial în gestionarea situațiilor de criză, fiind un mecanism prin care forțele de ordine din diferite state sau instituții colaborează pentru a preveni, combate și rezolva evenimentele ce pot pune în pericol siguranța publică. Situațiile de criză pot varia de la dezastre naturale și accidente majore, la conflicte violente și acte teroriste, iar eficiența intervențiilor depinde, în mare măsură, de modul în care polițiile naționale și internaționale colaborează și își coordonează acțiunile. Cooperarea polițienească presupune schimbul de informații, resurse și expertiză între agențiile de poliție, atât la nivel național, cât și internațional. În situațiile de criză, aceasta este vitală deoarece permite o reacție rapidă și bine coordonată în fața unui pericol iminent. Cooperarea poate include atât sprijinul logistic și operativ, cât și colaborarea în ceea ce privește aspectele juridice și judiciare.

2. TIPURI DE COOPERARE POLIȚIENEASCĂ ÎN CONTEXTUL SITUAȚIILOR DE CRIZĂ

- **Cooperare Internațională:** În multe cazuri, crizele nu sunt limitate la o singură țară. De exemplu, atacurile teroriste sau traficul de persoane sunt probleme care depășesc granițele naționale. În acest context, agențiile internaționale precum Interpol, Europol și ONU joacă un rol esențial. Aceste organizații facilitează schimbul de informații între polițiile din diferite țări și coordonează acțiuni comune pentru prevenirea și combaterea criminalității internaționale.

- **Cooperare Națională:** În cadrul unui stat, diverse agenții și unități de poliție trebuie să lucreze împreună pentru a gestiona criza. De exemplu, în caz de dezastre naturale, poliția colaborează cu pompierii, serviciile de ambulanță și autoritățile locale pentru a coordona operațiunile de salvare și pentru a asigura ordinea publică.
- **Cooperare Public-Privat:** În multe situații de criză, sectorul privat joacă un rol important în gestionarea crizei, oferind resurse financiare, logistice și tehnologice. De exemplu, companiile de telecomunicații pot sprijini poliția prin furnizarea de date pentru localizarea apelurilor de urgență, iar firmele de securitate privată pot ajuta în protejarea infrastructurii critice.

3. FORȚE DE POLIȚIE IMPLICATE ÎN COOPERAREA POLIȚIENEASCĂ INTERNATIONAL:

Cooperarea polițienească internațională implică o varietate de forțe și organizații care se unesc pentru a combate criminalitatea transnațională. Aceste forțe provin din diferite domenii, fiecare cu roluri specifice în sprijinul acestei colaborări. Iată principalele entități care participă la această cooperare:

- **Polițiile naționale:** Fiecare stat are propriile sale forțe de poliție (de exemplu, Poliția Română), care sunt responsabile de aplicarea legii în țara lor. Aceste forțe sunt esențiale pentru cooperarea internațională, deoarece ele colectează informații despre infracțiuni și infractori, realizează investigații și implementează operațiuni de combatere a criminalității. În cadrul cooperării internaționale, polițiile naționale colaborează între ele prin schimb de informații și resurse.
- **Interpol (Organizația Internațională a Polițiilor Criminale):** Interpol este una dintre cele mai importante organizații care facilitează cooperarea polițienească internațională. Este o rețea globală de poliție, care include aproape toate statele lumii și care ajută la schimbul rapid de informații între forțele de poliție. Interpol are rolul de a coordona investigațiile internaționale, de a emite alerte (de exemplu, pentru capturarea unor infractori internaționali) și de a sprijini statele membre în acțiuni comune.
- **Europol (Agenția Uniunii Europene pentru Cooperare în Domeniul Poliției):** Europol este agenția Uniunii Europene care ajută la coordonarea eforturilor polițienești în statele membre ale UE. Europol se concentrează pe criminalitatea organizată, terorismul și alte infracțiuni care afectează mai multe țări din UE. Prin intermediul Europol, autoritățile din diferite state membre ale UE pot colabora în operațiuni comune și pot schimba informații într-un mod rapid și eficient.
- **Agențiile de securitate naționale și internaționale:** În afacerea combaterii terorismului și a criminalității organizate, agențiile de securitate, cum ar fi CIA (SUA), MI5 (Marea Britanie), DGSI (Franța), sau altele, joacă un rol important în cooperarea internațională. Aceste agenții au resurse și informații care pot ajuta polițiile din alte țări în prevenirea și combaterea activităților criminale.
- **Birouri și agenții de protecție a frontierelor:** În cadrul cooperării internaționale, agențiile care protejează granițele, cum ar fi Frontex (Agenția Europeană pentru Protecția Frontierelor și Garda de Coastă), pot contribui la prevenirea migrației ilegale și a traficului de persoane, prin colaborarea cu polițiile naționale și alte agenții internaționale.
- **Procurorii și autoritățile judiciare:** Colaborarea între poliție și procurori este esențială în multe cazuri internaționale. Autoritățile judiciare pot facilita procesele de extrădare și pot sprijini anchetele transfrontaliere prin schimbul de dovezi și informații.
- **Organizații neguvernamentale (ONG-uri) și organizații de drepturile omului:** Deși nu sunt direct implicate în aplicarea legii, unele ONG-uri și organizații internaționale de drepturile omului pot juca un rol important în sprijinirea cooperării polițienești, în special atunci când se discută despre protecția victimelor traficului de persoane, protecția refugiaților sau combaterea torturii.
- Unități speciale de poliție: Multe țări au unități speciale de poliție (de exemplu, unități antiteroriste, unități de combatere a traficului de droguri etc.), care colaborează la nivel internațional pentru a face față amenințărilor specifice. Aceste unități sunt adesea implicate în operațiuni internaționale, în special în cazuri de criminalitate organizată sau terorism.

4. EXEMPLE DE COOPERARE POLIȚIENEASCĂ ÎN SITUAȚII DE CRIZĂ:

Cooperarea polițienească în situații de criză este crucială pentru gestionarea eficientă a evenimentelor care afectează securitatea publică la nivel internațional. În aceste situații, polițiile din diferite țări și organizațiile internaționale lucrează împreună pentru a răspunde rapid și coordonat, asigurând stabilitatea și prevenind escaladarea crizei. Iată câteva exemple de cooperare polițienească în situații de criză:

- **Crize umanitare și de migrație**, iar ca exemplu putem aminti despre criza refugiaților din 2015 unde în urma conflictului din Siria și altor crize regionale, milioane de refugiați și migranți au ajuns în spatial european și în alte părți ale lumii. Aceasta a generat o criză umanitară semnificativă, care a necesitat o cooperare extinsă între agențiile de poliție ale statelor membre UE și alte state non-UE. În cadrul acestei crize, **Europol** (Oficiul European de Poliție) și **FRONTEX** (Agenția Europeană pentru Poliția de Frontiere și Garda de Coastă) au coordonat operațiuni comune pentru a preveni traficarea de persoane, pentru a proteja refugiații vulnerabili și pentru a gestiona fluxurile de migranți. De asemenea, au colaborat pentru a identifica rețelele de trafic de persoane și pentru a împiedica intrările ilegale. Un alt exemplu privind criza refugiaților se referă la acordurile bilaterale prin care țările europene, cum ar fi Germania, Italia și Grecia, au cooperat pentru a asigura securitatea la granițe și pentru a răspunde eficient fluxurilor de migranți, prin patrule comune și împărtășirea informațiilor relevante.
- **Crize de terorism internațional** unde putem relata despre atentatele din Paris din 2015. În urma acestora, forțe de poliție din mai multe țări europene s-au unit pentru a combate amenințările teroriste și pentru a prinde suspecții implicați. Astfel INTERPOL a coordonat schimbul rapid de informații între agențiile de poliție din diferite țări pentru a urmări suspecții și a identifica posibile legături între atacatori și grupări teroriste internaționale, precum Statul Islamic (ISIS), Europol a contribuit cu baze de date și instrumente analitice pentru a sprijini anchetele și pentru a urmări mișcările suspecților prin granițele europene, iar operațiunile comune în Europa: Poliția din Franța, Belgia și alte state europene au efectuat percheziții coordonate și au lansat operațiuni de capturare a suspecților și prevenire a unor atacuri suplimentare.
- **Criza de securitate cibernetică**, atacuri cibernetice coordinate cum ar fi cele din 2017 „WannaCry" și NotPetya. Pentru a stopa aceste atacuri polițiile din diferite țări au colaborat pentru a investiga sursele și pentru a preveni răspândirea acestora. **Europol** și **INTERPOL** au coordonat eforturile internaționale de a identifica grupurile de hackeri care lansa atacuri masive și de a preveni alte atacuri. Ambele organizații au ajutat la mobilizarea resurselor pentru a monitoriza traficul de date și pentru a detecta infrastructura folosită de infractorii cibernetici, iar agențiile naționale de protecție cibernetică și forțele de poliție din țări precum Statele Unite, Rusia, Regatul Unit, Germania și alte state europene au lucrat împreună pentru a contracara atacurile și pentru a reduce impactul asupra infrastructurilor critice.
- **Crize naturale** unde inundațiile catastrofale din 2010 din Pakistan au necesitat un răspuns polițienesc rapid și coordonat. În aceste situații, nu doar că poliția națională a trebuit să colaboreze, dar și agențiile internaționale au fost implicate pentru a sprijini autoritățile locale și a asigura ordinea publică. Polițiile din țările vecine și organizațiile internaționale (cum ar fi INTERPOL) au ajutat la coordonarea ajutoarelor umanitare și la prevenirea hoților sau a violențelor care ar fi putut apărea în urma crizei, iar diverse agenții de poliție și echipe de salvare din țări precum India, China și alte state au cooperat pentru a ajuta autoritățile pakistaneze în gestionarea ordinii publice și în protejarea infrastructurilor critice.
- **Criza sanitară** globală**,** unde Pandemia COVID-19 a fost un alt exemplu de criză globală care a necesitat un răspuns coordonat din partea agențiilor de poliție din întreaga lume, atât pentru aplicarea măsurilor sanitare, cât și pentru combaterea criminalității legate de pandemie, cum ar fi escrocheriile și traficul ilegal de echipamente de protecție. Polițiile din întreaga lume au cooperat pentru a aplica restricțiile de călătorie și pentru a verifica respectarea măsurilor de izolare. Aceasta a implicat controale de securitate la granițe și patrule pentru a preveni adunările ilegale sau comportamentele de risc. INTERPOL a emis avertismente și a colaborat cu polițiile din diverse țări

pentru a preveni fraudele legate de produsele sanitare (cum ar fi măștile sau vaccinurile falsificate) și pentru a urmări rețelele de infractori care exploatau criza pentru a profita financiar.

- ***Criza de securitate regională,*** iar ca exemplu menționăm războiul din Ucraina. Invadarea Ucrainei de către Rusia în 2022 a dus la o criză geopolitică și de securitate cu implicații globale. Aceasta a generat o cooperare polițienească strânsă între țările UE, NATO și alte state din afaceri internaționale pentru a monitoriza mișcările transfrontaliere ale refugiaților, pentru a preveni activitățile de spionaj și pentru a combate traficul de arme. Polițiile din statele vecine Ucrainei, cum ar fi Polonia, Ungaria și România, au colaborat pentru a gestiona fluxurile de refugiați, pentru a preveni traficarea de persoane și pentru a asigura securitatea în zonele de graniță.

5. PROVOCĂRILE COOPERĂRII POLIȚIENEȘTI ÎN SITUAȚIILE DE CRIZĂ:

- **Diferențele Legale și Procedurale:** Fiecare țară are propriile reglementări și proceduri de lucru. Aceste diferențe pot îngreuna cooperarea internațională, mai ales în domeniul schimbului de informații și în aplicarea măsurilor preventive.
- **Lipsa de Resurse:** Crizele majore pot pune sub presiune resursele polițienești, iar uneori cooperarea internațională poate fi afectată de lipsa de personal, echipamente sau fonduri.
- **Conflictele de Interese:** În anumite cazuri, țările pot avea interese contradictorii sau pot fi reticente în a colabora din motive politice, economice sau de securitate.

6. CONCLUZII:

Cooperarea polițienească internațională joacă un rol crucial în menținerea siguranței globale și în combaterea eficientă a criminalității transnaționale. Iată câteva concluzii importante:

- **Eficiență sporită în combaterea criminalității transnaționale**: Colaborarea între polițiile din diferite țări permite o reacție rapidă și coordonată împotriva rețelelor de criminalitate globală, cum ar fi traficul de droguri, terorismul, traficul de persoane și crimele cibernetice.
- **Schimbul de informații și resurse**: Platformele internaționale precum INTERPOL și Europol facilitează schimbul de date esențiale între agențiile de poliție, ajutându-le să investigheze cazuri complexe care implică multiple jurisdicții.
- **Gestionarea crizelor globale**: În situații de criză, cum ar fi conflictele armate, migrarea masivă sau pandemiile, cooperarea polițienească ajută la menținerea ordinii publice, protejarea refugiaților și combaterea infracțiunilor care apar în contextul acestor crize.
- **Îmbunătățirea capacităților polițienești**: Prin programe de formare comună și schimb de bune practici, polițiile din diverse țări își îmbunătățesc abilitățile și răspunsul în fața noilor tipuri de infracțiuni.
- **Provocări și riscuri**: Deși cooperarea internațională este esențială, există provocări legate de diferențele de legislație, proceduri sau capacități între țări. În plus, protejarea datelor și respectarea drepturilor omului sunt aspecte care necesită o atenție constantă.

În concluzie, cooperarea polițienească internațională este fundamentală pentru asigurarea unui mediu sigur și stabil la nivel global, dar necesită o colaborare continuă, adaptabilitate și respectarea principiilor etice.

BIBLIOGRAFIE

1. Eugen Corciu, Aurel Băloi- Instituții de cooperare polițienească, Editura Ministerului Administrației și Internelor, București, 2006.

2. Damian Miclea- Combaterea crimei organizate, vol.I, Editura Ministerului Administrației și Internelor, București, 2004.

3. Mihai Gheorghe Stoica, Constantin Cristian Cătuți- Cooperarea polițienească internațională în România, București, 2006.

STRATEGII PROACTIVE ÎN ORDINEA ȘI SIGURANȚA PUBLICĂ PENTRU CONTRACARAREA ATACURILOR HIBRIDE

PROACTIVE STRATEGIES IN PUBLIC ORDER AND SAFETY FOR COUNTERING HYBRID ATTACKS

MIRCEA Luca Cosmin
Academia de Poliţie „Alexandru Ioan Cuza", Bucureşti, Aleea Privighetorilor nr. 1A, sector 1.
lmircea98@yahoo.com
Lt.col. ENUȚĂ Cătălin
Academia de Poliţie „Alexandru Ioan Cuza", Bucureşti, Aleea Privighetorilor nr. 1A, sector 1
catalin.enuta@academiaadepolitie.ro

Abstract (en): *In my paper work "Proactive Strategies in Public Order and Safety to Counter Hybrid Attacks," I want to discuss methods to prevent and manage hybrid attacks. These are complex and dynamic threats that combine traditional warfare with cyber and informational elements. Additionally, I intend to emphasize the impact of advanced technologies, such as artificial intelligence and cyber attacks. These technologies, when used negatively, are meant to misinform and manipulate public opinion. Furthermore, the manipulation of financial markets and the creation of internal conflicts based on ethnicity or religion are current issues in the context of hybrid attacks, given their impact on modern society. In conclusion, I will present public security strategies to effectively combat hybrid attacks.*

Keywords: *hybrid attacks, public security, artificial intelligence, information manipulation, conflict prevention*

Abstract (ro): *In lucrarea cu titlul "Strategii proactive în ordinea și siguranța publică pentru contracararea atacurilor hibride" doresc sa abordez modalitatile de prevenire si gestionare a atacurilor hibride, care reprezinta amenintari complexe si dinamice, in care se combina tehnici traditionale de razboi cu elemente cibernetice si informationale. In plus, in aceasta lucrare doresc sa expun rolul tehnologiilor avansate, precum inteligenta artificiala si atacurile cibernetice. Aceste tehnologii, folosite in interes negativ sunt menite sa dezinformeze si sa manipuleze opinia publica. Pe de alta parte, manipularea pietelor financiare si crearea de conflicte interne pe baza de etnie sau religie sunt subiecte de actualitate in ceea ce priveste atacurile hibride, avand in vedere impactul asupra unei societati moderne. In concluzia lucrarii, doresc sa expun strategiile de securitate publica pentru a combate eficient atacurile hibride.*

Cuvinte-cheie: *atacuri hibride, securitate publică, inteligență artificială, manipulare informațională, prevenire conflicte*

I. INTRODUCERE

Amenințările hibride au devenit un subiect de mare interes în domeniul securității naționale și internaționale, datorită naturii lor complexe și dinamice. Alegerea acestei teme este motivată de necesitatea imperioasă de a înțelege și de a dezvolta strategii eficiente pentru a preveni și contracara aceste tipuri de atacuri. Într-o eră în care tehnologia și informația joacă un rol crucial, este esențial să identificăm și să implementăm măsuri proactive pentru a proteja siguranța publică.

În contextul actual, cercetările în domeniul securității și apărării naționale au evidențiat creșterea frecvenței și complexității atacurilor hibride. Acestea combina metode tradiționale de război cu tehnici cibernetice și dezinformare, ceea ce face ca identificarea și neutralizarea lor să fie o provocare majoră pentru autoritățile publice. În plus, pandemia globală și instabilitatea geopolitică

au accentuat vulnerabilitățile societăților moderne, subliniind nevoia de strategii eficiente de securitate. În plus, studierea atacurilor hibride este un domeniu în continuă evoluție, cu numeroase cercetări în curs de desfășurare care explorează noi metode și tehnologii pentru prevenirea și gestionarea acestor amenințări. Recentele progrese în inteligența artificială și tehnologiile de securitate cibernetică au deschis noi perspective pentru dezvoltarea unor soluții proactive și inovative în domeniul securității publice.

Pentru a elabora acest subiect, raportându-ne la atacuri cibernetice, acestea reprezintă un element central al războiului hibrid și includ activități precum hacking, spionajul cibernetic și atacurile asupra infrastructurii critice. De exemplu, în ultimii ani, Rusia a intensificat campaniile de hacking îndreptate împotriva infrastructurii energetice și a rețelelor de telecomunicații din Europa, cu scopul de a destabiliza economiile și de a crea tensiuni sociale. În continuarea acestora, pentru a intensifica traiectoria, campaniile de dezinformare sunt utilizate totodata pentru a manipula opinia publică și a crea confuzie. Un exemplu recent este campania de dezinformare rusă din timpul alegerilor din SUA din 2016 și referendumului pentru Brexit, care a avut ca scop provocarea unor scandaluri și confuzie în rândul alegătorilor. De asemenea, în 2022, Estonia a respins o campanie de hacking rusă care avea ca scop influențarea opiniei publice. Atacurile hibride au o plajă foarte complexă de desfășurare, cu scopul de a lovi în toate punctele sensibile ale unui stat, mai ales când vorbim despre atacurile asupra infrastructurii critice. Așadar, atacurile asupra infrastructurii critice includ atacuri cibernetice și fizice asupra rețelelor de energie, a aeroporturilor și a altor infrastructuri esențiale.

II. CONCEPTUL DE ATACURI HIBRIDE

Atacurile hibride sunt caracterizate printr-o combinație între acțiuni militare tradiționale și instrumente neconvenționale. Potrivit lui Waisman, „războiul hibrid nu se limitează la forțele armate convenționale, ci include și acțiuni precum atacuri cibernetice, manipularea economiilor și campanii de dezinformare”[1]. Aceste tehnici, care sunt folosite simultan, permit autorilor atacurilor să creeze confuzie și incertitudine, prevenind statele vizate să identifice rapid sursa amenințării. Aceste atacuri sunt diferite de conflictele convenționale, întrucât ele se desfășoară într-un cadru de ambiguitate și dificultăți de atribuire. De exemplu, într-un atac hibrid, o țară poate fi atacată nu doar prin invazii directe, ci și prin manipularea piețelor financiare sau prin război informațional. Bădiliță subliniază faptul că „un atac hibrid poate însemna orice combinație de tactici care vizează destabilizarea unui stat, fără a recurge la acțiuni de război convențional, ceea ce face ca identificarea și reacția rapidă să fie extrem de dificilă”[2].

2.1 EXEMPLE DE ATACURI HIBRIDE ȘI IMPACTUL ACESTORA ASUPRA SECURITĂȚII PUBLICE

Exemplele recente de atacuri hibride subliniază pericolele imense pe care le reprezintă pentru securitatea publică. Un exemplu semnificativ este conflictul din Ucraina, unde, pe lângă invazia militară, au fost folosite și atacuri cibernetice asupra infrastructurilor critice și campanii de dezinformare pentru a destabiliza opinia publică și a submina guvernul. Conform lui Waisman, „acest tip de război, ce combină atacuri directe și indirecte, poate paraliza aproape complet o țară, atât pe plan militar, cât și pe plan economic și social”[3]. În acest context, atacurile hibride afectează nu doar structurile guvernamentale, ci și societatea civilă.

Manipularea opiniei publice și războiul informațional pot duce la scăderea încrederii cetățenilor în instituțiile statului, creând un climat de instabilitate.

III. DIMENSIUNEA CIBERNETICĂ A ATACURILOR HIBRIDE

Războiul cibernetic joacă un rol esențial în cadrul atacurilor hibride, având un impact considerabil asupra infrastructurilor critice ale unui stat și asupra capacității acestuia de a răspunde

[1] WAISMANN, “Strategii de Securitate în era războaielor hibride”, Editura Militară, p.70
[2] Bădiliță, „Razboaielor moderne: Analiza amenințărilor hibride”, Editura Academia Română, p.43
[3] WAISMANN, “Strategii de Securitate în era razboaielor hibride”, Editura Militara, p.73.

în fața unei crize. Într-un conflict hibrid, atacurile cibernetice pot paraliza rețelele de energie, comunicațiile și chiar sectorul bancar, punând în pericol securitatea națională.

3.1 ATACURILE CIBERNETICE CA INSTRUMENT ÎN RĂZBOAIELE HIBRIDE

Atacurile cibernetice pot fi folosite de actorii hibrizi pentru a destabiliza economiile și guvernele, prin infiltrarea și manipularea infrastructurilor critice. Aceste atacuri sunt adesea greu de detectat și de atribuit, deoarece infractorii cibernetici operează din spatele unui văl de anonimat. Stănescu sugerează că „atacurile cibernetice sunt esențiale într-un război hibrid modern, având capacitatea de a întrerupe funcționarea unei economii întregi sau de a destabiliza guvernele prin manipularea sistemelor financiare”[4] Aceste atacuri se pot manifesta sub diverse forme, precum furtul de date sensibile, blocarea sistemelor informatice sau manipularea piețelor financiare. În multe cazuri, atacurile cibernetice pot fi utilizate pentru a crea haos social, având un impact psihologic semnificativ asupra populației. Deci, amenințările cibernetice reprezintă un context inevitabil, iar o apărare națională eficientă trebuie să includă protejarea infrastructurii lor critice și dezvoltarea unor strategii și tehnologii de prevenire a atacurilor.

3.2 MĂSURI PROACTIVE ÎN COMBATEREA ATACURILOR CIBERNETICE

Pentru a răspunde eficient la atacurile cibernetice, este necesar ca statele să adopte măsuri proactive care să includă întărirea securității cibernetice și colaborarea internațională. Acest război hibrid poate fi combătut printr-o combinare de forțe între apărarea cibernetică internă și cooperarea între state pentru a face schimb informații privind vulnerabilitățile cibernetice. În acest sens, dezvoltarea unor echipe de răspuns rapid la atacuri cibernetice și implementarea unor protocoale de securitate stricte sunt esențiale pentru reducerea vulnerabilităților. În plus, educația digitală joacă un rol crucial în prevenirea atacurilor cibernetice.

3.3 MANIPULAREA INFORMAȚIONALĂ ÎN CONTEXTUL ATACURILOR HIBRIDE

Manipularea informațională reprezintă una dintre cele mai periculoase forme de atac în cadrul unui război hibrid. Aceasta se referă la utilizarea dezinformării și manipulării opiniei publice pentru a influența comportamentele, alegerile politice sau chiar deciziile economice ale unui stat sau ale unui grup social. Manipularea informațională este o armă puternică în războaiele hibride, deoarece atacatorii pot destabiliza rapid un sistem democratic sau pot genera un conflict intern în cadrul unei națiuni. Atacatorii pot utiliza rețelele de socializare și platformele online pentru a răspândi narațiuni care slăbesc coeziunea socială și pot amplifica diviziunile politice. De exemplu, în multe cazuri, știrile false sunt folosite pentru a alimenta conflicte politice interne, precum în cazul alegerilor sau al protestelor de amploare. Aceste tehnici permit actorilor externi să se infiltreze în procesele politice ale altor țări fără a fi detectați. Manipularea informațională este adesea susținută de tehnologia digitală, care permite distribuirea rapidă și masivă a unor mesaje, de obicei cu scopul de a influența alegătorii sau de a destabiliza coalițiile guvernamentale. În acest context, combaterea dezinformării și a manipulării devine o prioritate esențială pentru statele care doresc să își protejeze stabilitatea internă.

IV. PREVENIREA MANIPULĂRII INFORMAȚIONALE ÎN CADRUL ATACURILOR HIBRIDE

Pentru a preveni manipularea informațională, statele trebuie să adopte măsuri care să includă educația media și dezvoltarea unui cadru legal care să reglementeze răspândirea dezinformării. Vasile D. susține că „un sistem educațional eficient care să învețe cetățenii să recunoască știrile false și să înțeleagă impactul acestora asupra societății poate contribui semnificativ la protejarea unei națiuni împotriva manipulării informaționale”. [5] De asemenea, este esențial ca autoritățile statului să colaboreze cu platformele de socializare pentru a preveni răspândirea dezinformării, prin dezvoltarea unor algoritmi care să detecteze rapid informațiile false și să le elimine din spațiul public. În acest

[4] STĂNESCU, “Securitatea națională în era tehnologiilor emergente”, Editura Națională, p.126.
[5] VASILE D., „Amenințări hibride și securitatea națională”, Editura Universității București, p.102.

sens, măsurile proactive pot include și crearea unor echipe de monitorizare a rețelelor sociale care să intervină rapid în cazul unor campanii de manipulare informațională.

Strategii internaționale pentru combaterea atacurilor hibride

În fața amenințărilor hibride, o singură națiune nu poate acționa eficient fără a coopera cu altele. Atacurile hibride sunt complexe și se manifestă adesea pe multiple planuri: militar, economic, cibernetic și social. Prin urmare, combaterea acestora necesită un răspuns comun și coordonat la nivel global. În cadrul organizațiilor internaționale, precum Uniunea Europeană, NATO sau Organizația Națiunilor Unite, este esențial să se construiască politici comune și să se creeze strategii regionale pentru prevenirea și combaterea acestor tipuri de amenințări.

De asemenea, este necesar un schimb constant de informații între statele membre și o mobilizare rapidă a resurselor necesare pentru a face față oricărei crize hibridă. Pentru ca aceste strategii să fie cu adevărat eficiente, trebuie să existe o pregătire prealabilă și investiții în infrastructura de securitate cibernetică și economică. De asemenea, trebuie formate echipe de răspuns rapid și se trebuie stabilite protocoale clare de acțiune.

Prevenirea și combaterea atacurilor hibride în cadrul unor organizații internaționale presupune, în același timp, educație continuă și sensibilizare la nivelul populației pentru a nu cădea victimă unor tehnici de manipulare.

În ceea ce privește securitatea publică, este esențial ca guvernele să adopte o abordare proactivă, care să anticipeze posibilele amenințări hibride și să pregătească resursele necesare pentru a le combate eficient. Aceasta înseamnă să nu aștepte ca atacurile să se întâmple, ci să implementeze măsuri de prevenire și protecție înainte ca acestea să devină o problemă.

Unul dintre pilonii principali ai unei strategii proactive este educația publicului. Cetățenii trebuie să fie conștienți de riscurile atacurilor hibride și să știe cum să recunoască semnele acestora, cum ar fi dezinformarea sau atacurile cibernetice. Este important ca autoritățile să ofere informații clare și să dezvolte campanii de educare pentru a ajuta oamenii să înțeleagă și să protejeze informațiile lor personale.

În plus, guvernele trebuie să colaboreze strâns cu sectorul privat, în special cu companiile de tehnologie, pentru a proteja infrastructurile critice, inclusiv sistemele de comunicație și rețelele energetice. Crearea unui sistem de răspuns rapid și a unor protocoale de intervenție rapidă este esențială în combaterea atacurilor hibride, indiferent de forma pe care o iau acestea.

Așadar, combaterea atacurilor hibride necesită un răspuns integrat, ce implică atât autoritățile naționale, cât și organizațiile internaționale și cetățenii. Este un proces continuu de adaptare la noile amenințări, care presupune educație, investiții în securitate și colaborare la nivel global.

Luând în calcul lucrurile și fenomenele precizate anterior, atacurile hibride reprezintă un fenomen complex și provocator care combină diverse metode de agresiune, inclusiv conflicte convenționale, cibernetice, economice și informaționale, având scopul de a destabiliza o națiune. În fața unei astfel de amenințări, strategiile proactive sunt esențiale pentru prevenirea și contracararea efectelor acestora asupra ordinii publice și securității naționale. Unul dintre aspectele fundamentale ale acestor strategii constă în combaterea manipulării informaționale, un element-cheie al atacurilor hibride, care are un impact semnificativ asupra percepțiilor publice și asupra coeziunii sociale. Astfel, autoritățile și instituțiile naționale trebuie să acorde o atenție deosebită educației cetățenilor, pentru a-i învăța cum să recunoască știrile false și să înțeleagă riscurile pe care acestea le prezintă. Astfel, educația media și alfabetizarea informațională devin piloni esențiali în protecția unei societăți moderne. În acest sens, este necesar să se dezvolte programe educaționale care să permită cetățenilor să facă distincția între informațiile verificate și cele false, în special în contextul unui flux constant de știri și date pe platformele de socializare.

De asemenea, colaborarea între autoritățile guvernamentale și platformele de socializare devine imperativă. Este esențial ca statele să colaboreze cu marile companii de tehnologie pentru a identifica rapid sursele de dezinformare și pentru a le elimina din spațiul public. Crearea unor algoritmi avansați care să poată detecta știrile false într-un timp scurt reprezintă un instrument crucial în combaterea manipulării informaționale. Aceste măsuri proactive trebuie să fie susținute de o rețea

globală de monitorizare și intervenție rapidă, care să ajute la blocarea și prevenirea campaniilor de dezinformare înainte ca acestea să se propage pe scară largă.

În contextul securității publice, un alt aspect important este protejarea infrastructurii critice a națiunii, în special în fața atacurilor cibernetice. Acestea reprezintă una dintre cele mai utilizate metode de atac în cadrul războaielor hibride, având potențialul de a paraliza infrastructuri esențiale, de la sistemele energetice și financiare, până la rețelele de telecomunicații și transporturi.

Astfel, dezvoltarea unor protocoale de securitate cibernetică eficiente și investițiile în protecția infrastructurii critice sunt vitale. Autoritățile trebuie să colaboreze cu experți din domeniul tehnologic pentru a construi sisteme reziliente, capabile să facă față celor mai avansate forme de atacuri cibernetice.

Totodată, este esențială promovarea unui răspuns global coordonat. Atacurile hibride sunt rareori limitate la un singur stat și sunt adesea desfășurate la scară internațională, cu scopul de a slăbi relațiile dintre țări sau de a destabiliza regiuni întregi. De aceea, strategii internaționale de apărare sunt necesare pentru a combate aceste amenințări în mod eficient. Colaborarea între națiuni și organizații internaționale, precum NATO sau Uniunea Europeană, pentru crearea unor mecanisme comune de apărare împotriva atacurilor hibride este crucială. Aceste mecanisme pot include atât soluții politice, cât și tehnice, pentru a asigura o protecție robustă împotriva acestor forme de agresiune non-convențională.

În concluzie, pentru a proteja eficient securitatea publică și națională împotriva atacurilor hibride, este necesar un răspuns integrat, care să includă educația cetățenilor, prevenirea manipulării informaționale, protejarea infrastructurii critice și colaborarea internațională. Doar printr-o abordare proactivă, care să implice toate sectoarele societății, națiunile pot răspunde adecvat provocărilor reprezentate de atacurile hibride și pot garanta securitatea pe termen lung.

V. CONCLUZII

În fața amenințărilor tot mai complexe ale atacurilor hibride, protejarea ordinii publice și a securității naționale impune un răspuns coerent și bine structurat, bazat pe strategii proactive. Atacurile hibride, care combină tehnici convenționale și non-convenționale, precum ciberatacuri, manipulare informațională și destabilizare economică, reprezintă o provocare serioasă pentru orice stat modern. În acest context, înțelegerea și combaterea acestor amenințări nu mai poate fi un demers izolat, ci trebuie să fie parte integrantă dintr-o strategie națională și internațională de securitate.

Un element central al abordării strategice este prevenirea manipulării informaționale, care poate submina încrederea cetățenilor în instituțiile statului și poate crea instabilitate socială.

Implementarea unor măsuri educaționale pentru a învăța populația să identifice știrile false și campaniile de dezinformare devine esențială. De asemenea, colaborarea între state și platformele de socializare este crucială pentru a controla și reduce impactul răspândirii informațiilor false.

Aceste măsuri pot include dezvoltarea de algoritmi pentru identificarea rapidă a știrilor false și crearea unor echipe dedicate de intervenție, care să răspundă rapid în fața atacurilor cibernetice sau a campaniilor de manipulare.

În paralel, protejarea infrastructurii critice a națiunii de atacurile cibernetice este o prioritate absolută. Investițiile în securitatea cibernetică și dezvoltarea unor sisteme de apărare sofisticate sunt necesare pentru a preveni eventualele breșe care ar putea paraliza structuri esențiale ale statului. Către aceasta se adaugă necesitatea unui răspuns coordonat la nivel internațional. Deoarece atacurile hibride nu se limitează la un singur stat, cooperarea între țări, organizații internaționale și agenții de securitate devine vitală pentru crearea unui sistem global de apărare împotriva acestui tip de agresiune.

Mai mult, atacurile hibride nu doar că subminează securitatea națională, dar pot genera și conflicte interne, pe fondul diviziunilor sociale, etnice sau religioase. De aceea, măsurile proactive trebuie să fie orientate nu doar spre prevenirea unor atacuri externe, ci și spre întărirea coeziunii interne a societății. Combaterea polarizării și promovarea unui dialog național deschis pot ajuta la limitarea efectelor pe termen lung ale atacurilor hibride.

În concluzie, strategia de combatere a atacurilor hibride trebuie să fie una adaptabilă, bazată pe prevenire, educație, protecție cibernetică și colaborare internațională. Un răspuns proactiv și bine

coordonat va ajuta nu doar la prevenirea atacurilor, ci și la crearea unui mediu mai sigur și mai stabil pe termen lung. Într-o eră digitală în care frontierele între război și pace sunt tot mai difuze, securitatea națională depinde de capacitatea de a integra aceste provocări complexe într-o strategie unitară și eficientă.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. WAISMANN, "Strategii de Securitate în era războaielor hibride", Editura Militară, p.70
2. Bădiliță, „Razboaielor moderne: Analiza amenințărilor hibride", Editura Academia Română, p.43
3. WAISMANN, "Strategii de Securitate în era razboaielor hibride", Editura Militara, p.73.
4. STĂNESCU, "Securitatea națională în era tehnologiilor emergente", Editura Națională, p.126.
5. VASILE D., „Amenințări hibride și securitatea națională", Editura Universității București, p.102.

STRATEGII DE PREVENIRE A CRIMINALITĂȚII ÎN CONTEXTUL ORDINII ȘI SIGURANȚEI PUBLICE

CRIME PREVENTION STRATEGIES IN THE CONTEXT OF PUBLIC ORDER AND SAFETY

Subinspector de poliție MOȘNEAGU ALEXANDRU-GEORGE
Academia de Poliție ,,Alexandru Ioan Cuza'' București, Aleea Privighetorilor nr. 1A sector 1
alex.mosu10@yahoo.com

Rezumat(ro): *Prezenta lucrare dorește a evidenția principalele metode/strategii de prevenire a criminalității în contextul ordinii și siguranței publice și se referă la măsuri și abordări integrate, menite să reducă sau să prevină infracțiunile, promovând un mediu sigur și stabil pentru cetățeni. Aceste strategii implică atât abordări reactive, cum ar fi intervențiile polițienești, cât și proactive, care vizează prevenirea infracțiunilor prin educație, promovarea incluziunii sociale și intervenții comunitare. Modelele de prevenire includ inițiative de reducere a factorilor de risc (sărăcie, lipsa educației, excluziune socială), dezvoltarea unor polițe de siguranță publică eficiente și colaborarea între autorități, instituții și cetățeni. În contextul ordinii publice, aceste strategii contribuie la consolidarea încrederii populației în instituțiile de aplicare a legii și la crearea unui cadru de stabilitate, esențial pentru dezvoltarea unui mediu socio-economic favorabil.*

Cuvinte-cheie: *siguranță publică, colaborarea între autorități, instituții și cetățeni, strategii, încrederea populației în instituțiile de aplicare a legii. mediu sigur și stabil pentru cetățeni*

Abstract(en): *The prezent paper aims to highlight the main methods/strategies for crime prevention in the context of public order and safety and refers to integrated measures and approaches designed to reduce or prevent crimes, promoting a safe and stable environment for citizens. These strategies involve both reactive approaches, such as police interventions, and proactive ones, aimed at crime prevention through education, promoting social inclusion, and community-based interventions. Prevention models include initiatives to reduce risk factors (poverty, lack of education, social exclusion), the development of effective public safety policies, and collaboration between authorities, institutions, and citizens. In the context of public order, these strategies contribute to strengthening public trust in law enforcement institutions and creating a stable framework essential for the development of a favorable socio-economic environment.*

Keywords: *public safety, collaboration between authorities, institutions, and citizens, strategies, trust of the population in law enforcement institutions, a safe and stable environment for citizens.*

I. INTRODUCERE

Într-o societate modernă, menținerea ordinii și siguranței publice reprezintă fundamentul unui mediu stabil și prosper. Criminalitatea, cu efectele sale devastatoare asupra comunității, este o provocare constantă pentru autorități și cetățeni, deopotrivă. În acest context, strategiile de prevenire a criminalității au devenit esențiale pentru asigurarea unei societăți sigure și funcționale. Abordările proactive nu doar că reduc incidența infracțiunilor, dar contribuie și la întărirea încrederii publice în instituțiile statului. Prezentul articol analizează principalele strategii de prevenire a criminalității, subliniind importanța colaborării între autoritățile publice, instituțiile educaționale și comunitățile locale în realizarea unui climat de siguranță durabil.[1][2]

[1] https://sgg.gov.ro/1/wp-content/uploads/2023/11/ANEXA-STRATEGIA.pdf
[2] "Criminology: A Sociological Introduction" de Eamonn Carrabine

Criminalitatea a evoluat în timp, adaptându-se la schimbările socio-economice și tehnologice, și cum acest lucru impune o actualizare constantă a strategiilor de prevenire.

- **Prevenirea:** Prevenția este mult mai eficientă decât intervenția reactivă. Strategiile de prevenire, cum ar fi educația, integrarea socială și monitorizarea, pot reduce semnificativ costurile economice și sociale ale criminalității.
- **Rolul comunității:** Ideea că implicarea activă a comunității în prevenirea criminalității este esențială. Aceasta include programe de informare, inițiative de siguranță locală și încurajarea unei culturi a non-violenței și respectului reciproc.
- **Cooperarea între autorități și instituțiile de învățământ:** Pentru a crea un sistem integrat de prevenire a criminalității, o importanță deosebită o reprezintă colaborarea între diverse instituții, cum ar fi poliția, autoritățile locale, serviciile sociale și educaționale. De asemenea, importanța educației în prevenirea criminalității, începând cu prevenirea infracțiunilor în rândul tinerelor generații și promovarea unui comportament responsabil și respectuos în școli și comunități reprezintă un factor essential în prezenta tema abordată. Din acest motiv, organizarea planurilor de acțiune în zona adiacetă unităților de învățământ reprezinta o strategie de combatere a criminalității. Totodată, prezența polițiștilor în școli și abordarea unei teme precum „Efectele negative ale consumului de substanțe psihoactive" sau „Traficul de persoane" poate avea efecte positive în dezvoltarea corectă elevilor.[3]

II. MĂSURI INTEGRATE PENTRU REDUCEREA CRIMINALITĂȚII ÎN COMUNITĂȚI

PREVENIREA PRIMARĂ – ABORDAREA CAUZELOR FUNDAMENTALE ALE CRIMINALITĂȚII

Prevenirea primară se concentrează pe reducerea factorilor care determină comportamentele infracționale la nivelul întregii comunități. Aceasta include:

- **Educația și formarea tinerelor generații:** Implicarea tinerilor în programe educaționale și activități extracurriculare, care promovează respectul pentru lege și pentru valorile sociale, poate ajuta la prevenirea comportamentelor deviante. De asemenea, educația despre drepturile și responsabilitățile cetățenilor contribuie la dezvoltarea unui comportament responsabil.
- **Politici de integrare socială:** Oferirea de oportunități economice și sociale pentru grupurile vulnerabile este esențială în prevenirea criminalității. Prin reducerea excluziunii sociale și a inegalităților economice, se poate preveni recurgerea la infracțiuni ca o formă de supraviețuire.
- **Promovarea coeziunii sociale:** Colaborarea între diverse grupuri din comunitate, indiferent de etnie, statut economic sau cultural, contribuie la reducerea tensiunilor sociale care pot duce la violență sau infracțiuni.

2. PREVENIREA SECUNDARĂ – INTERVENȚII TIMPURII ÎN CAZURI DE RISC CRESCUT

Prevenirea secundară vizează identificarea și intervenția în cazurile în care există un risc crescut ca indivizi sau grupuri să comită infracțiuni. Aceste strategii includ:

- **Programele de intervenție pentru tineri:** Tinerii care provin din medii dezavantajate sau care prezintă semne de comportament deviant pot beneficia de programe specializate care să le ofere alternative la comportamentele infracționale. Aceste programe pot include consiliere psihologică, mentorat sau formare profesională.
- **Supravegherea și monitorizarea indivizilor cu antecedente penale:** Implementarea unor sisteme de monitorizare pentru persoanele cu un comportament de risc sau care au fost implicate în activități infracționale poate reduce recidiva. Aceste măsuri pot include percheziții periodice, supraveghere electronică sau alte forme de monitorizare.

3. PREVENIREA TERȚIARĂ – REDUCEREA IMPACTULUI INFRACȚIUNILOR ȘI REINTEGRAREA SOCIALĂ

Prevenirea terțiară se referă la măsurile adoptate după comiterea unei infracțiuni, pentru a preveni recidiva și a facilita reintegrarea infractorilor în societate. Aceasta include:

[3] "Community Policing: A Contemporary Perspective" de Victor E. Kappeler și Larry K. Gaines

- **Programe de reintegrare:** Proiectele care se concentrează pe educația și reintegrarea socială a celor care au fost deja implicați în activități ilegale sunt esențiale. Acestea pot include formare profesională, consiliere psihologică și integrarea în locuri de muncă stabile.
- **Restaurarea comunității:** În unele cazuri, infractorii pot participa la programe de restaurare a relațiilor cu victimele și cu comunitatea afectată. Astfel de programe pot ajuta la repararea daunelor sociale și pot reduce riscul de recidivă.
- **Suport post-penitenciar:** Suportul continuu pentru persoanele eliberate din penitenciare este esențial pentru prevenirea revenirii lor în sistemul judiciar. Aceste măsuri includ sprijinul psihologic, asistența în găsirea unui loc de muncă și integrarea în comunitate.

Fig.1 – acțiune tip ,,razie" pentru asigurarea unui climat corespunzător de ordine publică (Sursa imaginii: https://politiaromana.ro/ro/stiri/actiune-tip-razie-pentru-asigurarea-unui-climat-corespunzator-de-ordine-publica-in-municipiul-targu-mures)

Fig.2 – razie de amploare a polițiștilor fiind efectuate inclusiv percheziții domiciliare https://www.realitateadorohoiana.ro/razie_de_amploare_a_poli__i__tilor__sute_de_persoane_controlate__zeci_dintre_ele_perchezi__ionate__sanc__iuni___i_persoane_ridicate_de_masca__i_-_video_fotogalerie)

ABORDĂRI FUNDAMENTALE ÎN PREVENIREA CRIMINALITĂȚII

Prevenirea criminalității reprezintă un pilon esențial în asigurarea ordinii și siguranței publice. Strategiile de prevenire pot fi împărțite în mai multe abordări, fiecare vizând reducerea riscurilor de comitere a infracțiunilor la diferite niveluri: individual, comunitar și instituțional. Aceste abordări se concentrează pe prevenirea cauzelor fundamentale ale criminalității, identificarea timpurie a riscurilor și implementarea de măsuri reparatorii pentru cei deja implicați în activități infracționale.

STRATEGII DE PREVENIRE A CRIMINALITĂȚII BAZATE PE TEHNOLOGIE ȘI COLABORARE INTERINSTITUȚIONALĂ

În ultimii ani, tehnologia și colaborarea între diversele instituții au jucat un rol din ce în ce mai important în prevenirea criminalității. Utilizarea tehnologiilor moderne și dezvoltarea unor parteneriate între autoritățile de aplicare a legii, organizațiile non-guvernamentale și comunități au avut un impact semnificativ asupra siguranței publice.[4]

[4] STRATEGIA NAȚIONALĂ împotriva criminalității organizate 2021 2024 | Hotărâre 930/2021 - Lege5.ro

TEHNOLOGIA ÎN PREVENIREA CRIMINALITĂȚII

Tehnologiile moderne joacă un rol esențial în prevenirea criminalității, prin îmbunătățirea capabilităților de supraveghere și analiză a datelor. Utilizarea sistemelor de monitorizare, a datelor geospatiale și a platformelor de raportare online au adus un nou nivel de eficiență în combaterea infracțiunilor.

- **Sisteme de supraveghere video și monitorizare:** Camerele de supraveghere amplasate în locuri strategice, cum ar fi zonele publice sau cartierele cu risc ridicat de criminalitate, ajută la descurajarea infracțiunilor. De asemenea, ele facilitează identificarea rapidă a infractorilor și adunarea de dovezi pentru procesul judiciar.
- **Analiza datelor și identificarea zonelor cu risc ridicat:** Tehnologia de analiză a datelor poate ajuta autoritățile să previzioneze și să răspundă mai rapid la tendințele infracționale. Utilizarea de software-uri pentru analiza comportamentelor infracționale și monitorizarea „zonelor fierbinți" ajută la prioritizarea resurselor polițienești și a măsurilor de prevenire.

COLABORAREA INTERINSTITUȚIONALĂ ÎN PREVENIREA CRIMINALITĂȚII

Prevenirea criminalității nu poate fi realizată de o singură instituție, ci necesită colaborarea între diverse entități, inclusiv autoritățile publice, instituțiile educaționale, organizațiile nonguvernamentale și comunitățile locale. Aceste parteneriate sunt esențiale pentru crearea unor strategii integrative și eficiente.[5]

- **Parteneriate între poliție, școli și autoritățile locale:** Colaborarea între forțele de ordine și școli poate contribui semnificativ la prevenirea comportamentelor deviante în rândul tinerelor generații. Poliția comunitară poate organiza sesiuni educaționale pentru a explica tinerilor importanța respectării legii și a implicația acestora în activități comunitare.
- **Proiecte de siguranță comunitară:** Implicarea cetățenilor în programe de siguranță locală, cum ar fi inițiativele de „vecini vigilenti" sau grupuri de patrulare comunitară, ajută la prevenirea infracțiunilor prin crearea unui sentiment de responsabilitate colectivă și prin descurajarea infractorilor.
- **Promovarea unui mediu de securitate socială durabil**

Strategiile de prevenire a criminalității nu se limitează doar la măsuri reactive, ci implică și crearea unui climat general de siguranță socială. Crearea unor orașe și cartiere mai sigure, care promovează coeziunea socială și încrederea între cetățeni, contribuie semnificativ la reducerea criminalității.

- **Proiecte de regenerare urbană și siguranță publică:** Investițiile în infrastructura urbană, îmbunătățirea iluminatului public, renovarea clădirilor abandonate și crearea de spații publice atractive pot reduce semnificativ criminalitatea, oferind în același timp cetățenilor un sentiment de apartenență și siguranță.[6]

Astfel, fiind expuse cele menționate anterior, strategiile de prevenire a criminalității în contextul ordinii și siguranței publice reprezintă un element esențial în asigurarea unui mediu social stabil, sigur și prosper. Aceste strategii sunt complexe și implică un mix de abordări proactive, educaționale, tehnologice și colaborative, care se aplică la diferite nivele – individual, comunitar și instituțional. Implementarea eficientă a acestora poate duce la reducerea semnificativă a infracționalității și poate crea un climat de încredere între cetățeni și autorități.

Prevenirea primară, secundară și terțiară sunt complementare**:** Este important ca strategia de prevenire să fie holistică, abordând atât cauzele fundamentale ale criminalității (educație, condiții economice), cât și intervențiile timpurii pentru grupurile cu risc crescut de a comite infracțiuni, precum și măsurile de reintegrare a infractorilor. Acest mix de măsuri contribuie la reducerea recidivei și la integrarea eficientă a persoanelor vulnerabile în societate.

Colaborarea interinstituțională este esențială: Prevenirea criminalității nu poate fi realizată eficient de o singură instituție. Este necesară o cooperare strânsă între autoritățile locale,

[5] DGPMB - Serviciul de Analiză și Prevenire a Criminalității
[6] "Crime Prevention: Approaches, Practices, and Evaluations" de Ronald V. Clarke (2017)

poliție, organizații non-guvernamentale, instituții educaționale și comunități pentru implementarea unor programe de prevenire care răspund nevoilor specifice ale fiecărei comunități.

Tehnologia joacă un rol cheie în prevenirea criminalității: Utilizarea tehnologiilor moderne, cum ar fi camerele de supraveghere, analiza datelor și sistemele de monitorizare în timp real, ajută nu doar în descurajarea infracțiunilor, ci și în identificarea rapidă a comportamentelor infracționale și prevenirea acestora. Aceasta contribuie la un sistem de siguranță publică mai eficient și mai proactiv.

Educația și prevenirea în rândul tinerelor generații sunt fundamentale: Investiția în educație și integrarea socială a tinerilor din medii defavorizate este esențială pentru prevenirea criminalității pe termen lung. Programele educaționale care promovează valori sociale și civice, alături de măsuri de prevenire a violenței și a comportamentelor deviante, pot reduce semnificativ riscurile de a dezvolta tendințe infracționale.[7]

Abordarea integrată a prevenției criminalității promovează un mediu de siguranță sustenabil: Crearea unui mediu urban sigur prin regenerare urbană, îmbunătățirea infrastructurii și crearea de spații publice accesibile și sigure contribuie la creșterea coeziunii sociale și încrederea cetățenilor în instituțiile publice. Aceste strategii de prevenire a criminalității sunt mai eficiente atunci când sunt implementate pe termen lung și în colaborare cu membrii comunității.

În final, prevenirea criminalității în contextul ordinii și siguranței publice nu este doar responsabilitatea autorităților, ci și a fiecărui cetățean. O abordare comună și integrată, sprijinită de politici publice eficiente și tehnologii avansate, poate contribui la crearea unor comunități mai sigure și mai armonioase. Este nevoie de o colaborare constantă între toate părțile implicate pentru a menține un echilibru între securitate și libertate, astfel încât siguranța publică să fie un drept real pentru toți cetățenii.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. **Eamonn Carrabine** - *"Criminology: A Sociological Introduction"* ;
2. **Victor E. Kappeler și Larry K. Gaines** - *"Community Policing: A Contemporary Perspective";*
3. **Brandon C. Welsh și David P. Farrington** *"The Oxford Handbook of Crime Prevention", (2014);*
4. **Ronald V. Clarke** - *"Crime Prevention: Approaches, Practices, and Evaluations", (2017);*

SURSE INTERNET

5. https://sgg.gov.ro/1/wp-content/uploads/2023/11/ANEXA-STRATEGIA.pdf
6. STRATEGIA NAȚIONALĂ împotriva criminalității organizate 2021 2024 | Hotărâre 930/2021 - Lege5.ro
7. DGPMB - Serviciul de Analiză și Prevenire a Criminalității
8. Educatia - misiune, valori si principii de viata.Nita Nelu.RO.pdf

[7] Educatia - misiune, valori si principii de viata.Nita Nelu.RO.pdf

INFLUENȚA INTELIGENȚEI ARTIFICIALE ÎN CADRUL SISTEMULUI DE ORDINE PUBLICĂ ȘI SIGURANȚĂ NAȚIONALĂ

THE INFLUENCE OF ARTIFICIAL INTELIGENCE ON THE PUBLIC ORDER AND NATIONAL SECURITY SYSTEM

Sublocotenent Năstase Maria-Elena
Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza”, București, Aleea Privighetorilor nr. 1A, sector 1.
nastasemariaelena7002@gmail.com

Abstract (en): *In this paper, we aim to conduct an analysis of the need to understand the phenomenon of AI and how this new tool impacts the public order and national security systems.*

Observing the scope of this phenomenon, we believe it is essential to understand what exactly artificial intelligence is, how it works, and, more importantly, how it may influence the way criminals operate. Although this technology opens new horizons in crime investigation and research, once used by individuals with malicious intent, it can become a challenge for law enforcement.

In the century of technological development, both the general population and institutions responsible for maintaining the security climate must adapt to new trends and have a comprehensive view of new technologies, understanding both the positive aspects and the risks brought by artificial intelligence.

Keywords: *artificial intelligence, public order, national security, technology, crime investigation.*

Abstract (ro): *Prin prezenta lucrare ne propunem să realizăm o analiză a necesității înțelegerii fenomenului AI și a felului în care această nouă unealtă își pune amprenta asupra sistemului de ordine publică și siguranță națională.*

Observând amploarea acestui fenomen, considerăm că este imperativ să înțelegem ce este mai exact inteligența artificială, cum funcționează și, mai important, cum poate influența modul în care operează infractorii. Această tehnologie, deși ne deschide noi orizonturi în cadrul investigării și cercetării infracțiunilor, odată folosită de persoane cu intenții malițioase, poate deveni o provocare pentru organele de ordine.

În secolul dezvoltării tehnologice, atât populația cât și instituțiile însărcinate cu menținerea climatului de securitate trebuie să se adapteze la noile tendințe și să aibă o viziune completă asupra noilor tehnologii, înțelegând atât părțile pozitive, cât și riscurile aduse de inteligența artificială.

Cuvinte-cheie: *inteligența artificială, ordine publică, securitate națională, tehnologie, investigarea infracțiunilor.*

INTRODUCERE

Ultimii ani au fost marcați de o evoluție foarte rapidă a tehnologiei și a felului în care omenirea se raportează la această unealtă indispensabilă. Trăim în secolul 21, secolul vitezei, al digitalizării, un secol în care fiecare dintre noi a ajuns să depindă de tehnologie, aceasta fiind prezentă în fiecare sector al vieților noastre. Dacă până acum câțiva ani asociam tehnologia cu generațiile tinere sau nivelurile sociale mai înalte, în prezent aproape fiecare cetățean are acces la internet sau dispozitive inteligente, acestea devenind o normalitate în societatea modernă.

La momentul actual, cel mai important eveniment tehnologic este facilitarea accesului populației la inteligența artificială și creșterea popularității acesteia în rândul tuturor categoriilor sociale. Deși pare un concept nou, asociat cu perioada anilor 2020-2024, inteligența artificială (în continuare AI) este prezentă în viețile noastre încă din anii ’60. Aceasta a luat naștere pentru a ne face viața mai ușoară, mai eficientă, prin crearea unui algoritm de învățare automată, menit să reducă spațiul

de stocare necesar calculatoarelor, să le facă mai rapide și accesibile. Au urmat decenii în care „machine learning" sau inteligența artificială a fost folosită în principal de oamenii de știință și dezvoltatorii de tehnologii, pentru a ne ușura viețile și pentru a optimiza dispozitivele pe care le folosim.

Deși AI a început să ia amploare odată cu crearea asistenților vocali prezenți în majoritatea sistemelor de operare, anul 2022 a fost momentul în care întreaga omenire a luat contact direct cu inteligența artificială prin crearea ChatGPT, dar și prin introducerea acesteia în majoritatea aplicațiilor pe care le folosim.

Deși scopul inteligenței artificiale, așa cum o cunoaștem astăzi, a fost identic celui inițial – de a ne ușura viețile – odată devenită accesibilă tuturor, AI a devenit o unealtă nu doar pentru cei bine intenționați, ci și pentru cei cu scopuri malițioase.

Am ales să abordăm acest subiect deoarece considerăm că reprezintă cea mai nouă amenințare la adresa ordinii publice și siguranței naționale. Orice element de noutate vine împreună cu instabilitate, acest lucru fiind cauzat de lipsa informării populației, de lipsa adaptării la noile tehnologii, dar și de noile situații cu care forțele de ordine și organele însărcinate cu siguranța națională se confruntă, fiind nevoite să găsească soluții fără a avea un precedent la care să se raporteze. Informarea și adaptarea la nou aduc stabilitate, element indispensabil unui stat sigur și echilibrat.

În prezenta lucrare, vom efectua atât o analiză asupra noului factor criminogen, cât și vom prezenta recomandări benefice menținerii unui climat de ordine și siguranță publică.

CUM FUNCȚIONEAZĂ INTELIGENȚA ARTIFICIALĂ ȘI CE OPORTUNITĂȚI EXISTĂ

Inteligența artificială, domeniu al științei calculatoarelor, își propune dezvoltarea unui algoritm ce poate fi folosit în crearea unor dispozitive care să imite comportamentul uman sau să rezolve sarcini ce necesită intervenția oamenilor. Ca atare, această tehnologie funcționează pe un principiu autodidact, învățând din interacțiunile cu utilizatorii, din bazele de date pe care le are la îndemână, pentru a găsi soluții la probleme, a argumenta anumite afirmații sau pentru a recunoaște tipare de orice tip, fie că vorbim de limbi străine, imagini, comportamente.

Având în vedere complexitatea pe care o prezintă inteligența artificială, această ramură a științei ne deschide oportunități nelimitate din punct de vedere al eficientizării sistemului de ordine publică, oferindu-ne atât o analiză mai amănunțită a fenomenului criminalității, cât și noi soluții pentru rezolvarea problemelor de natură penală.

Câteva dintre modurile în care putem utiliza inteligența artificială în cadrul activității forțelor de ordine însărcinate cu asigurarea unui climat de siguranță sunt prevenția criminalității, managementul situațiilor de urgență provocate de dezastre naturale, monitorizarea traficului și a siguranței acestuia, cercetarea mai eficientă a infracțiunilor, dar și securizarea sistemelor informatice ale structurilor de ordine publică prin intermediul cyber security.

PREVENIREA CRIMINALITĂȚII

Luând în considerare faptul că cel mai mare atu al inteligenței artificiale este faptul că este o tehnologie autodidactă, prin intermediul AI putem îmbunătăți modul în care realizăm prevenirea criminalității.

Folosind programe de tip software dezvoltate cu ajutorul inteligenței artificiale, putem descoperi tipare ale criminalității în anumite zone de interes. Furnizând date cu privire la natura faptelor, persoanele inculpate și victimele acestora, inteligenței artificiale, putem obține rapoarte cu privire la persoanele cele mai vulnerabile, care este tipul de infracțiune predominant într-o anumită zonă, ce categorii de vârste sunt predispuse să cadă în abatere. În acest fel, având toate aceste informații, se poate realiza o urmărire constantă a fenomenului criminalității, ce ne oferă oportunitatea de a ne axa pe găsirea unor soluții care să fie în concordanță cu problemele reale și actuale.

Mai mult, recunoașterea facială, dar și procesarea unor imagini cu ajutorul AI, instalarea unor camere pentru monitorizarea comportamentului populației, sunt alte metode de prevenție, dovedite deja utile în cadrul organizațiilor de ordine și siguranță publică, din țări dezvoltate tehnologic.

MANAGEMENTUL SITUAȚIILOR DE URGENȚĂ PROVOCATE DE DEZASTRE NATURALE

Observând noile probleme cu care omenirea se confruntă odată cu schimbările climatice, autoritățile sunt puse în fața unui nou factor de risc la adresa populației, anume, dezastrele naturale. Fie că vorbim de furtuni, cutremure sau inundații, acestea reprezintă un element care aduce nesiguranță și instabilitate în rândul societății, având potențiale rezultate dezastruoase. Prin intermediul inteligenței artificiale, autoritățile pot analiza și monitoriza factorii ce influențează aceste fenomene în timp real, obținând predicții cu privire la cutremure, magnitudine, intensitatea și traiectoria furtunilor, acest lucru oferind șansa unei alarmări mai rapide a populației cu privire la măsuri de siguranță sau trasee de evacuare.

MONITORIZAREA TRAFICULUI ȘI A SIGURANȚEI PARTICIPANȚILOR LA TRAFIC

Traficul a devenit din ce în ce mai aglomerat, majoritatea oamenilor alegând confortul autovehiculului personal în detrimentul folosirii mijloacelor de transport în comun. Un număr mai mare de mașini este direct proporțional cu un risc mai mare de ambuteiaje și accidente, fapt ce necesită mobilizarea mai multor forțe pentru a putea fi gestionată problema circulației. Inteligența artificială poate veni în ajutorul autorităților prin capacitatea de analizare și identificare în timp real a ambuteiajelor, accidentelor, valorilor ridicate de trafic în anumite zone, și transmiterea datelor către organizațiile competente. Mai mult, prin folosirea camerelor de monitorizare a traficului cu AI, poliția poate obține avertizări cu privire la autovehicule ce depășesc limita de viteză legală sau încalcă regulile de circulație, prin citirea automată a plăcuțelor de înmatriculare și verificarea acestora în baza de date, eficientizând astfel munca polițiștilor rutieri.

INVESTIGAREA INFRACȚIUNILOR

Cercetarea infracțiunilor reprezintă un proces ce necesită atenție, analiză în amănunt, minuțiozitate și, mai important, timp.

La momentul actual, sistemul de ordine publică din România se confruntă cu o lipsă enormă de personal, fapt care îngreunează procesul de investigare al faptelor penale, crescând astfel riscul de creștere al criminalității. Având în vedere că, recrutarea personalului necesită timp, putem suplini forța de muncă prin eficientizarea activităților de poliție cu ajutorul inteligenței artificiale.

Avantajul adus de către inteligența artificială este faptul că reprezintă o tehnologie atât de complexă încât, pentru a analiza elementele unei fapte penale și a oferi răspunsuri și rezultate, nu are nevoie de informații structurate. Putem oferi sistemelor de analiză îmbunătățite cu AI date pe care le vor structura în mod automat, răspunzând la toate cerințele pe care le avem. Fie că vorbim de verificarea în cadrul unor baze de date a amprentelor, datelor unor persoane, găsirea unor similitudini, totul este mult mai eficient prin intermediul AI.

De asemenea, AI are capacitatea de a mijloci comunicarea între autorități și cetățeni, în momentul în care ne confruntăm cu bariere lingvistice. Noile tehnologii de identificare a limbii și traducerea în timp real a dialogului reprezintă o oportunitate de a salva timpul pierdut în procesul identificării traducătorilor, conversația dintre cele două părți putând fi facilitată, chiar la locul faptei.

SECURITATEA CIBERNETICĂ

Perioada recentă a fost marcată de o nouă amenințare: atacurile cibernetice asupra bazelor de date ale administrației publice, fapt care a crescut nevoia autorităților de a se adapta la noul inamic, prin angajarea unor specialiști în domeniul securității cibernetice, care să contracareze atacurile la adresa siguranței publice. Considerând că angajarea noului personal necesită fonduri și timp, inteligența artificială este o variantă pentru a face față noilor provocări. Prin intermediul capacității de învățare automată, AI poate descoperi vulnerabilități prin analizarea evenimentelor precedente, monitoriza traficul de internet neobișnuit, căutările cu privire la fapte și obiecte ilicite, poate efectua controale cibernetice de rutină și alarma lucrătorii, dându-le acestora posibilitatea de a se focusa pe sarcini mai complexe ce necesită intervenție umană.

AMENINȚĂRI GENERATE DE INTELIGENȚA ARTIFICIALĂ

În pofida tuturor oportunităților pe care le-am enunțat mai sus, inteligența artificială este o tehnologie ce poate provoca instabilitate în cadrul climatului de ordine și siguranță publică. Deși prin folosirea responsabilă, în scopuri productive, poate fi un aliat în combaterea fenomenului criminalității, AI nu este accesibil exclusiv celor bine intenționați, ci și persoanelor care profită de dezinformarea și lipsa de precauție a cetățenilor.

O mare parte dintre infracțiunile pe care le cunoșteam până la acest moment devin mult mai ușor de comis cu ajutorul inteligenței artificiale, prin înlocuirea lacunelor în abilitățile infractorilor cu asistența din partea AI. Astfel, pentru comiterea unor fraude online, compromiterea bazelor de date, manipularea materialelor audio-video, nu mai este imperativ să fii o persoană specializată, ci este de ajuns să ai acces la internet ca să te folosești de ajutorul inteligenței artificiale. Ca atare, vom prezenta câteva dintre infracțiunile care au luat amploare odată cu creșterea popularității și accesibilității AI, cât și soluții pentru a ne proteja de noua amenințare.

NOUA FORMĂ A PHISHINGULUI

Phishingul reprezintă o formă de infracțiune cibernetică menită să atace persoanele vulnerabile, cu o cultură de securitate scăzută, prin convingerea acestora să furnizeze informații personale sau bancare către site-uri web ce par legitime și reale. Deși este o metodă folosită de câțiva ani încoace, odată cu dezvoltarea tehnologiei machine learning, a devenit din ce în ce mai credibilă și greu de detectat, evoluând în conceptul de ,,spear phishing”[1], menit să țintească o anumită categorie socială, sau o organizație, mulându-se pe victimă, pentru a face mesajele primite, mailurile sau paginile web accesate mult mai credibile.

Nu este un secret că activitatea online este monitorizată sub pretextul de a fi personalizată după preferințele utilizatorilor. Astfel, prin urmărirea lucrurilor de care suntem atrași, site-urile ne oferă reclame sau rezultate despre care cred că am fi interesați. Prin capacitatea autodidactă a inteligenței artificiale, aceasta ne poate învăța obiceiurile, preferințele, facilitând astfel infractorilor munca, aceștia venind cu mesaje cât mai verosimile pentru victime.

Conceptul de ,,digital footprint”[2], sau amprentă digitală, a devenit un subiect foarte des abordat în discuția generală despre phishing și felul în care funcționează această metodă.

Amprenta digitală reprezintă totalitatea datelor pe care le lăsăm în urma navigării pe internet, fie că vorbim de site-urile accesate, informațiile pe care decidem să le facem publice, cardurile pe care le introducem în aplicații sau mailurile primite. Legătura dintre amprenta digitală și tehnica phishing este una strânsă, utilizatorii fiind de multe ori principalii vinovați pentru alegerea lor de către infractorii cibernetici. Prin simpla folosire a internetului într-un mod iresponsabil, fapt care trece aproape insesizabil printre utilizatori, se creează vulnerabilități prin care aceștia să devină țintele perfecte pentru a se profita de neatenția lor.

Dacă până în prezent, infractorii erau nevoiți să se ocupe de fiecare victimă în parte, să scrie mailuri, să trimită mesaje care nu păreau mereu reale, aceștia necunoscându-și victimele în detaliu, acum inteligența artificială facilitează prin capacitatea de generare automată de conținut, crearea de mesaje text, mailuri, reclame false, chiar mesaje vocale sau video care să pară legitime.

Chat-boții și paginile de social media generate prin AI, ce imită activitatea online a unei persoane reale, interacționând cu utilizatorii, aceștia din urmă crezând că formează legături cu alți oameni, sunt mijloace prin care se poate realiza phishingul, mai ales în rândul persoanelor în vârstă. Mecanismele prin care sunt păcălite victimele sunt destul de simple, bazându-se pe crearea unor pagini de social media, cu conținut pentru o anumită categorie socială, de obicei vârstnici, cu care aceștia creează o legătură, interacționând, mai apoi fiind abordați cu mesaje de tipul „sunteți câștigătorul concursului...’’ pentru ca mai apoi să le fie cerute datele pentru a-și revendica premiul. Dacă în trecut această tehnică era deja populară, acum a luat o nouă amploare, infractorii profitând de numărul tot mai mare de vârstnici care își petrec timpul pe internet din singurătate, simțindu-se înțeleși de către chat-boții generați cu AI, ce se adaptează la preferințele lor.

[1] https://www.dni.gov/files/NCSC/documents/campaign/Counterintelligence_Tips_Spearphishing.pdf
[2] https://en.wikipedia.org/wiki/Digital_footprint

CONȚINUTUL DE TIP DEEP-FAKE

Cea mai îngrijorătoare parte a fenomenului de spear phishing, însă, o reprezintă folosirea opțiunii autogenerative foto/video a inteligenței artificiale. AI este menit să învețe din sarcinile pe care i le oferim în încercarea de a ne ușura viețile, astfel căpătând deja o bază de date uriașă, acest lucru lărgindu-i orizonturile. Capacitatea autogenerativă a AI a dus la apariția materialelor de tip deep-fake, imagini, videoclipuri sau chiar înregistrări vocale ce imită înfățișarea sau vocea altor persoane, punându-le în ipostaze în care nu s-au aflat niciodată. Astfel, infractorii pot genera videoclipuri cu rude ale victimelor, în care acestea cer ajutorul financiar al familiei pentru a scăpa dintr-o situație gravă, apelându-se la panica indusă și acționarea fără a verifica informația. Mai mult, materialele deep-fake au depășit zona phishingului, ele fiind folosite în șantajul unor persoane prin trimiterea unor poze sau videoclipuri compromițătoare generate cu inteligența artificială, realizate cu imagini găsite chiar în spațiul public, pe care victima a ales să le posteze pe internet.

RECUNOAȘTEREA FACIALĂ

Tehnologia de recunoaștere facială reprezintă un progres remarcabil în domeniul inovației digitale, oferind atât beneficii semnificative, cât și provocări complexe. Pe de o parte, aceasta contribuie la sporirea securității, fiind implementată în autentificarea rapidă a dispozitivelor, accesul controlat în spații protejate sau identificarea persoanelor dispărute. Totodată, recunoașterea facială constituie un instrument esențial pentru autoritățile de aplicare a legii, facilitând prevenirea criminalității și identificarea eficientă a suspecților, consolidând astfel siguranța publică.

Cu toate acestea, recunoașterea facială prezintă numeroase riscuri, în special în ceea ce privește confidențialitatea, securitatea și drepturile fundamentale ale persoanelor. Unul dintre principalele pericole este supravegherea în masă, prin care guvernele sau organizațiile pot monitoriza activitățile cetățenilor fără consimțământ, ceea ce poate duce la abuzuri, control social și încălcări ale libertății individuale. De asemenea, tehnologia nu este infailibilă, fiind predispusă la erori de identificare, în special pentru grupuri etnice sau de gen insuficient reprezentate în bazele de date, ceea ce poate provoca discriminare sau acuzații nedrepte. Stocarea datelor faciale în baze de date centralizate crește riscul unor breșe de securitate, oferind infractorilor acces la informații sensibile.

Un exemplu foarte bun pentru valențele duale ale utilizării inteligenței artificiale, este site-ul „Pimeyes”[3], o pagină web care oferă un serviciu de căutare bazat pe recunoaștere facială, permițând utilizatorilor să găsească imagini publice, de pe internet, în care apare o anumită persoană. Platforma este folosită pentru a căuta fotografii similare sau potriviri exacte ale unei fețe în baza de date a internetului, inclusiv pe site-uri, bloguri și alte surse publice. Deși la prima vedere pare o unealtă utilă, felul în care aceasta stochează imaginile folosite pentru căutare nu este tocmai etic, imaginile folosite de către utilizatori, fie că sunt personale sau cu alte persoane rămân în bazele de date, făcându-i vulnerabili. PimEyes a fost criticat pentru posibilele încălcări ale intimității, deoarece permite căutarea imaginilor fără consimțământul persoanelor vizate, oferind posibilitatea infractorilor să urmărească sau să hărțuiască victimele.

DEZINFORMAREA ȘI MANIPULAREA POPULAȚIEI

Considerând cele relatate mai sus, putem aduce în discuție un alt mod în care inteligența artificială își pune amprenta în mod negativ asupra siguranței publice prin intermediul conținutului generat automat.

Folosirea materialelor deep-fake nu se oprește la șantajarea unor victime din rândul persoanelor vulnerabile, fapt care a fost deja observat în mediul online. Apariția unor videoclipuri cu persoane importante în spațiul public, politicieni, demnitari, manipulate cu AI, este deja un fenomen comun, prin aceste materiale realizându-se dezinformarea populației, influențarea opiniei publice sau chiar, mai nou, a campaniilor electorale. Un exemplu concret poate fi postarea unui videoclip în spațiul public, cu președintele României transmitându-le oamenilor să fugă din țară, deoarece se

[3] https://www.bbc.com/news/technology-63544169

apropie războiul. Haosul creat cu un astfel de videoclip în rândul persoanelor care nu au cunoștințele necesare pentru a verifica informația, poate fi dezastruos, destabilizând starea de liniște.

Cel mai nou caz de dezinformare și manipulare a populației a fost semnalat chiar în 2024, în plină campanie electorală, când în presă s-a vehiculat folosirea unor „ferme de trolli" sau „troll factories"[4], organizații online, formate din conturi de social media generate automat, cunoscute și sub denumirea de boți, menite să influențeze opinia alegătorilor și prin urmare cursul normal al alegerilor, prin interacțiunea cu anumite postări pentru a le crește popularitatea sau chiar postarea unor comentarii de încurajare a unor partide politice sau candidați. Generarea acestor conturi și controlul lor prin intermediul inteligenței artificiale, permite crearea unui număr impresionant de boți, care în mod sigur pot afecta algoritmii de afișare și popularitatea postărilor.

ADAPTAREA AUTORITĂȚILOR ȘI A POPULAȚIEI LA NOUA TEHNOLOGIE

Autoritățile se află în fața unei noi provocări, fiind puse în dificultate de apariția noilor forme de infracțiuni cibernetice și cresterea rapidă a numărului acestora. Neavând un precedent la care să se raporteze cu privire la gestionarea fenomenului infracțiunilor cibernetice realizate cu inteligența artificială, și prin urmare, lovindu-se de lipsa unei baze legale care să reglementeze acest tip de infracțiune.

Pentru a gestiona noile infracțiuni realizate cu ajutorul inteligenței artificiale, poliția trebuie să adopte o abordare proactivă, bazată pe tehnologii avansate și colaborare internațională. Este esențial ca forțele de ordine să investească în formarea specialiștilor în domeniul cibernetic și să integreze instrumente AI în propriile operațiuni pentru a detecta, analiza și preveni infracțiunile digitale. Crearea unor unități dedicate investigării atacurilor bazate pe AI, cum ar fi deep-fake-urile, fraudele sau campaniile de dezinformare, ar putea îmbunătăți capacitatea de răspuns. De asemenea, colaborarea cu sectorul privat, în special cu companiile de tehnologie și experții în securitate cibernetică, este vitală pentru a identifica rapid amenințările emergente.

Pe lângă partea tehnică, este importantă educarea publicului privind riscurile și semnele asociate acestor infracțiuni, astfel încât oamenii să fie mai bine pregătiți să recunoască și să raporteze activitățile suspecte. O persoană informată este o persoană puternică, prin urmare, informarea populației cu privire la identificarea mesajelor sau mailurilor, a tuturor tipurilor de continuț cu care interacționează, care ar putea să fie fraudulos, este primul pas în contracararea atacurilor de tip cibernetic. Toți utilizatorii de platforme online, indiferent de vârstă ar trebui să cunoască riscurile la care se expun prin distribuirea informațiilor personale în mediul online, și să înțeleagă faptul ca orice lucru, idee, are atât părți pozitive cât și negative.

În plus, poliția ar trebui să colaboreze cu legiuitorii pentru a actualiza cadrul legal, asigurându-se că există sancțiuni clare și mijloace legale de combatere a acestor noi forme de criminalitate.

CONCLUZII

În finalul acestei lucrări concluzionăm faptul că dezvoltarea rapidă a inteligenței artificiale (AI) aduce schimbări profunde în toate aspectele vieții noastre, transformând atât oportunitățile, cât și riscurile asociate cu utilizarea sa. Deși AI are un potențial imens de a contribui la progresul umanității prin eficientizarea proceselor, prevenirea criminalității, gestionarea situațiilor de urgență sau securitatea cibernetică, utilizarea sa necontrolată sau necorespunzătoare poate crea amenințări majore la adresa ordinii publice și a siguranței naționale. Accesibilitatea extinsă a acestei tehnologii a deschis ușa unor utilizări malițioase care pot compromite siguranța publică, confidențialitatea datelor și încrederea socială. Pentru a transforma AI într-un aliat de încredere, este imperativă adoptarea unor politici bine fundamentate, educarea populației și implementarea unor măsuri riguroase de protecție împotriva abuzurilor, astfel încât să maximizăm beneficiile tehnologice, menținând un echilibru între inovație și securitate. Prin măsuri ca cercetarea și dezvoltarea infrastructurii de securitate, reglementarea si elaborarea unei legislații clare, informarea și educarea populației, dar și responsabilizarea individuală, putem folosi inteligența artificială ca pe un aliat, pentru a crea un climat de securitate stabil, acesta fiind cheia unui stat sigur și protejat.

[4] https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/2020/5/pdf/2005-deepportal2-troll-factories.pdf

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

- https://www.euronews.com/2024/05/08/cybercrime-on-the-rise-thanks-to-artificial-intelligence
- Impact of Artificial Intelligence on Criminal and Illicit Activities- https://www.dhs.gov/sites/default/files/2024-10/24_0927_ia_aep-impact-ai-on-criminal-and-illicit-activities.pdf
- https://medium.com/@a.turing/artificial-intelligence-in-public-safety-88037e40d5a1
- AI and policing, EUROPOL- https://www.europol.europa.eu/publication-events/main-reports/ai-and-policing
- AI in Law Enforcement: Advancements, Challenges, and the Future of Policing- LES GRIM, 2023
- https://www.dni.gov/files/NCSC/documents/campaign/Counterintelligence_Tips_Spear phishing.pdf
- https://en.wikipedia.org/wiki/Digital_footprint
- https://www.bbc.com/news/technology-63544169

VIOLENȚA ÎN FAMILIE: ANALIZA EFECTELOR ASUPRA DINAMICII FAMILIALE ȘI ASUPRA DEZVOLTĂRII COPIILOR

DOMESTIC VIOLENCE: ANALYSIS OF EFFECTS ON FAMILY DYNAMICS AND CHILD DEVELOPMENT

Nicoleta-Ivona Stănică
stanica.ivona@gmail.com
Academia de Poliție ,,A. I. Cuza" București
Aleea Privighetorilor 1-3, București
Cătălin GOLOP
catalin.golop@yahoo.com
Academia de Poliție ,,A. I. Cuza" București
Aleea Privighetorilor 1-3, București

Abstract (en): *Domestic violence is a complex subject, with a profound impact on all family members, but especially on children, who can feel the long-term effects. Children exposed to domestic violence can develop emotional problems such as anxiety, depression and low self-esteem. Emotional trauma caused by violence can influence the ability to develop healthy and stable relationships in adulthood. Domestic violence affects the relationships between all family members, increasing the level of conflict and diminishing mutual trust and support. Families in which there is violence can manifest dysfunctions, such as a lack of open communication, emotional support and a sense of security.*

Keywords: *domestic violence, abuse, victim, aggressor, negative effects.*

Abstract (ro): *Violența în familie este un subiect complex, cu impact profund asupra tuturor membrilor familiei, dar mai ales asupra copiilor, care pot resimți efectele pe termen lung. Copiii expuși violenței domestice pot dezvolta probleme emoționale, precum anxietatea, depresia și stima de sine scăzută. Traumele emoționale cauzate de violență pot influența capacitatea de a dezvolta relații sănătoase și stabile la maturitate. Violența în familie afectează relațiile dintre toți membrii familiei, crescând nivelul de conflict și diminuând încrederea și sprijinul reciproc. Familiile în care există violență pot manifesta disfuncționalități, precum lipsa comunicării deschise, susținerii emoționale și unui sentiment de securitate.*

Cuvinte-cheie: *violența în familie, abuz , victimă, agresor, efecte negative.*

I. INTRODUCERE

Violența în familie reprezintă una dintre cele mai grave forme de abuz, cu impact profund asupra copiilor, chiar și atunci când aceștia nu sunt victime directe. Mediul familial ar trebui să fie un spațiu sigur, în care copiii să se simtă protejați și sprijiniți, însă prezența violenței afectează acest echilibru. Expunerea la conflicte violente, fie că este vorba de agresiuni fizice, verbale sau emoționale, poate genera traume profunde care influențează dezvoltarea psihologică, emoțională, socială și cognitivă a copiilor. Mai mult decât atât, efectele pe termen lung ale unui astfel de mediu pot include dificultăți în relațiile interpersonale, stima de sine scăzută și chiar riscul de perpetuare a unui ciclu de violență la maturitate. Înțelegerea acestor efecte este esențială pentru prevenirea și gestionarea situațiilor de violență domestică, oferind copiilor șansa de a se dezvolta într-un mediu sănătos și sigur.

Copiii care trăiesc în medii marcate de violență domestică sunt expuși unui stres constant, care le poate afecta profund capacitatea de a se dezvolta armonios. Chiar dacă nu sunt victime directe, simpla martorare a conflictelor dintre părinți sau alte persoane apropiate poate fi percepută ca o amenințare la adresa propriei siguranțe. Această expunere poate duce la o varietate de reacții emoționale și comportamentale, cum ar fi anxietatea, sentimentul de neputință, retragerea socială sau, în unele cazuri, manifestări agresive.

Efectele negative asupra dezvoltării cognitive și academice sunt, de asemenea, frecvente. Copiii pot întâmpina dificultăți de concentrare, pot avea rezultate scăzute la școală și pot dezvolta probleme de învățare din cauza stresului cronic. Pe termen lung, aceștia pot manifesta o capacitate redusă de a face față provocărilor vieții și pot deveni mai vulnerabili la depresie, tulburări de anxietate sau alte probleme de sănătate mintală.

Mai mult, mediul violent poate influența și relațiile viitoare ale copilului. Acesta poate interioriza comportamentele abuzive observate, ceea ce crește riscul de a deveni fie agresor, fie victimă în relațiile de adult. De asemenea, copiii pot dezvolta o imagine de sine distorsionată, considerând că violența este un mod acceptabil de a rezolva conflictele sau de a-și exprima emoțiile.

Sprijinirea copiilor expuși la violența domestică este esențială pentru a limita efectele negative asupra dezvoltării lor. Prin intervenții adecvate, cum ar fi consilierea psihologică, terapia familială și crearea unui mediu stabil și sigur, aceștia pot învăța să își gestioneze traumele și să își reconstruiască încrederea în sine și în ceilalți. Așadar, prevenirea și gestionarea violenței în familie nu reprezintă doar o problemă individuală, ci și una socială, cu implicații majore asupra viitoarelor generații.

II. EFECTELE VIOLENȚEI DOMESTICE ASUPRA COPIILOR

- **Tulburarea de atașament**

Copiii care cresc într-un mediu violent pot dezvolta dificultăți în a forma legături de atașament sănătoase cu părinții sau alte persoane. Aceștia pot deveni fie hiper-vigilenți și neîncrezători, fie excesiv de dependenți emoțional de alții. Această tulburare poate avea implicații serioase asupra dezvoltării emoționale, cognitive și sociale a copilului. Iată o analiză detaliată:

Într-un mediu violent, copilul nu se simte protejat și poate percepe părinții ca fiind incapabili să îi ofere sprijin emoțional sau fizic. Acest lucru îi afectează capacitatea de a dezvolta un atașament sigur.

Dacă un părinte este agresor, copilul poate simți frică față de acesta, dar în același timp poate dori afecțiunea lui. Această contradicție creează confuzie și nesiguranță. Atunci când copilul este martor la violență împotriva celuilalt părinte, relația cu ambii poate fi afectată: agresorul este perceput ca o amenințare, iar părintele victimă poate fi considerat incapabil să-l protejeze.

Tulburarea de atașament poate contribui la apariția depresiei, anxietății, tulburării de stres post-traumatic (PTSD) și altor probleme psihologice. Copilul poate avea dificultăți în a stabili relații romantice sănătoase la maturitate, de teama respingerii sau a abuzului. Un copil cu atașament dezorganizat poate deveni un adult care repetă comportamentele disfuncționale observate în copilărie, fie ca victimă, fie ca agresor.

- **Regresie comportamentală**

În unele cazuri, copiii mai mici pot manifesta comportamente regresive, cum ar fi enurezisul nocturn, suptul degetului sau teama excesivă de separare, ca răspuns la stresul generat de violență.

Regresia comportamentală reprezintă revenirea la comportamente caracteristice unor stadii de dezvoltare anterioare, ca răspuns la stres, anxietate sau traume. Este un mecanism de apărare prin care copilul încearcă să gestioneze emoțiile puternice și să-și găsească confort într-un mod familiar. În contextul violenței domestice, regresia comportamentală apare frecvent, deoarece copilul trăiește într-un mediu nesigur și stresant.

Copiii expuși violenței domestice pot fi copleșiți de frică, nesiguranță sau lipsa de control asupra situației, ceea ce îi determină să recurgă la comportamente mai „simple” și confortabile.

Prin comportamente regresive, copilul încearcă să atragă atenția părinților sau a altor adulți, sperând să obțină protecție și sprijin emoțional.

Mediul violent și disfuncțional îi face pe copii să se simtă vulnerabili și îi împinge să caute reconfortare prin comportamente asociate cu perioade din viața lor în care se simțeau mai în siguranță.

Manifestări ale regresiei comportamentale

- Reapariția comportamentelor copilărești:
- Enurezis nocturn (udarea patului), chiar dacă copilul trecuse de această etapă.
- Suptul degetului sau folosirea unui obiect de confort (jucărie, păturică).
- Limbaj infantil, refuzul de a vorbi corect sau imitarea sunetelor de bebeluș.

- Frica excesivă de separare: Copilul poate deveni excesiv de dependent de părinți sau de un adult protector, refuzând să rămână singur sau să meargă la școală.
- Comportamente opoziționale: În unele cazuri, regresia poate lua forma crizelor de tantrum, refuzului de a coopera sau încăpățânării.
- Tulburări de alimentație: Refuzul de a mânca alimente solide, preferința pentru lapte sau alte alimente asociate cu vârsta mică.
- Pierderi temporare ale abilităților învățate: De exemplu, copilul poate avea dificultăți în scris, citit sau alte activități școlare.

- **Risc crescut de comportamente riscante în adolescență**

Adolescenții care au fost expuși violenței în familie sunt mai predispuși să adopte comportamente riscante, cum ar fi consumul de substanțe, comportamente sexuale nesigure sau implicarea în activități ilegale.

Adolescența copilului expus la violență domestică poate fi profund afectată, deoarece această etapă reprezintă o perioadă de tranziție și dezvoltare intensă, atât fizică, cât și emoțională și socială. Experiențele traumatice din copilărie influențează percepțiile, relațiile și capacitatea adolescentului de a face față provocărilor acestei perioade critice. Iată cum poate fi afectată adolescența în astfel de cazuri:

Adolescenții expuși violenței pot experimenta sentimente constante de tristețe, teamă sau neputință, ceea ce duce la dezvoltarea unor tulburări emoționale.

Expunerea la traume poate provoca flashback-uri, coșmaruri, hipervigilență sau dificultăți în a gestiona stresul zilnic flashback-uri, coșmaruri, hipervigilență sau dificultăți în a gestiona stresul zilnic. Adolescenții pot interioriza ideea că nu sunt valoroși sau că merită tratamente abuzive, ceea ce le afectează imaginea de sine.

Unii adolescenți pot adopta comportamente agresive sau violente, imitând ceea ce au văzut în familie. Alții pot deveni retrași, evitând contactele sociale de teama de a fi judecați sau de a dezvălui situația de acasă.

Consumul de alcool, droguri, fumatul sau relațiile sexuale nesigure sunt mai frecvente la adolescenții care trăiesc în medii disfuncționale. Aceste comportamente sunt adesea mecanisme de a face față stresului.

Stresul continuu poate afecta capacitatea adolescentului de a se concentra asupra învățării, ducând la rezultate școlare slabe. Lipsa sprijinului emoțional sau nevoia de a prelua responsabilități familiale poate determina adolescentul să renunțe la școală. Expunerea la un mediu violent poate diminua capacitatea adolescentului de a-și imagina un viitor pozitiv, ceea ce îi afectează aspirațiile academice și profesionale.

Adolescența este o perioadă de mare vulnerabilitate pentru copiii care trăiesc în medii violente, dar cu sprijin adecvat, aceștia pot depăși traumele și pot învăța să își construiască un viitor pozitiv.

- **Probleme de sănătate pe termen lung**

Stresul toxic generat de violență poate afecta sistemul imunitar, ceea ce crește riscul unor probleme de sănătate fizică, cum ar fi boli cardiovasculare, diabet sau alte afecțiuni cronice, pe măsură ce copilul crește.

- **Efecte asupra identității de gen**

Violența domestică poate influența percepțiile copiilor despre rolurile de gen. Fetele pot interioriza ideea că abuzul este normal într-o relație, în timp ce băieții pot considera că agresivitatea este un atribut necesar pentru a-și afirma masculinitatea.

- **Dificultăți în gestionarea emoțiilor**

Expunerea la violență poate duce la o slabă reglare emoțională, ceea ce face ca acești copii să aibă reacții disproporționate la evenimente minore, fie prin furie excesivă, fie prin retragere emoțională completă.

- **Izolare socială**

Copiii afectați de violență în familie pot evita interacțiunile sociale de teama de a fi judecați sau de a dezvălui situația de acasă, ceea ce îi privează de sprijinul și relațiile de care au nevoie.

- **Impactul asupra carierei și vieții adulte**

Adulții care au fost expuși violenței în copilărie pot întâmpina dificultăți în a-și construi o carieră stabilă sau a menține relații sănătoase, din cauza efectelor de durată ale traumei.

Expunerea la violență domestică în copilărie și adolescență poate avea efecte profunde și de lungă durată asupra carierei și vieții adulte. Trauma și lecțiile disfuncționale învățate în mediul familial influențează modul în care individul interacționează cu ceilalți, își gestionează stresul și își definește identitatea personală și profesională.

Persoanele expuse la violență domestică pot întâmpina dificultăți în a avea încredere în parteneri sau prieteni, temându-se de trădare sau abuz. Intimitatea emoțională poate fi percepută ca o vulnerabilitate, ceea ce duce la relații superficiale sau distante.

Expunerea la violență domestică în copilărie poate lăsa urme adânci asupra vieții adulte, afectând cariera, sănătatea mintală, relațiile și sănătatea fizică. Cu toate acestea, prin sprijin adecvat, terapie și dezvoltarea unor relații sănătoase, este posibil ca individul să depășească efectele traumei și să construiască o viață împlinită și funcțională.

III. MODALITĂȚI DE SPRIJIN ȘI AJUTOR AL COPIILOR VICTIME ALE VIOLENȚEI DOMESTICE

Ajutarea copiilor care sunt victime ale violenței în familie necesită o abordare complexă și multidimensională, care să le ofere sprijin imediat, să promoveze vindecarea emoțională și să îi pregătească pentru un viitor sănătos și productiv. Intervențiile trebuie să fie adaptate în funcție de vârsta și nevoile copilului, abordând atât perioada copilăriei, cât și adolescența și maturitatea.

În perioada copilăriei

- Crearea unui mediu sigur

1. Îndepărtarea copilului din mediul abuziv: Dacă violența este severă, este esențial ca autoritățile sau alte instituții să intervină pentru a asigura siguranța copilului, prin plasarea în grija unui membru al familiei extinse sau într-un centru specializat.

2. Prevenirea contactului cu agresorul: În cazurile în care este necesar, restricțiile legale trebuie aplicate pentru a proteja copilul de întâlniri nesigure.

- Intervenții emoționale și psihologice

1. Terapie prin joc: Copiii mici își exprimă emoțiile mai ușor prin joacă. Aceasta ajută la reducerea stresului și la procesarea experiențelor traumatice.

2. Consiliere individuală: Psihoterapia pentru copii îi ajută să își exprime sentimentele, să înțeleagă că nu sunt vinovați pentru ceea ce s-a întâmplat și să dezvolte mecanisme sănătoase de adaptare.

3. Terapie familială: Dacă agresorul nu mai este implicat, terapia familială poate ajuta la refacerea relațiilor dintre membrii rămași ai familiei.

- Sprijin educațional și social

1. Includerea în activități recreative: Activitățile sportive, artistice sau educaționale pot oferi copilului o evadare din stresul zilnic și un sentiment de normalitate.

2. Crearea unui sistem de sprijin: Profesorii, mentorii și prietenii pot oferi copilului o rețea de siguranță emoțională și sprijin social.

În perioada adolescenței

- Acces la terapie și consiliere specializată

1. Terapie cognitiv-comportamentală (CBT): Această abordare îi ajută pe adolescenți să identifice și să corecteze gândurile negative și să gestioneze emoțiile intense cauzate de trauma.

2. Grupuri de suport: Participarea la grupuri de suport pentru adolescenți care au trăit experiențe similare poate crea un sentiment de apartenență și înțelegere.

- Dezvoltarea abilităților de viață

1. Educație emoțională: Adolescenții trebuie să învețe să își gestioneze emoțiile, să își construiască încrederea în sine și să dezvolte relații sănătoase.

2. Tehnici de reziliență: Practici precum mindfulness, tehnicile de relaxare și gestionarea stresului sunt esențiale pentru a face față provocărilor.

- Crearea unui mediu de susținere

1. Implicarea în comunitate: Activitățile comunitare sau voluntariatul pot oferi adolescenților o modalitate de a-și dezvolta sentimentul de apartenență și scop.

2. Construirea relațiilor pozitive: Este important să li se ofere ocazia de a interacționa cu modele de comportament sănătoase și inspiraționale.

În perioada maturității

- Terapie continua

1. Psihoterapia pentru traume nerezolvate: Adulții care au fost victime ale violenței în copilărie pot beneficia de terapie individuală sau de grup pentru a-și înțelege mai bine trecutul și a dezvolta o viață sănătoasă.

2. Terapie EMDR (desensibilizare și reprocesare prin mișcări oculare): Aceasta este eficientă în tratarea traumei și a tulburărilor de stres post-traumatic (PTSD).

- Sprijin pentru autonomie

1. Programe de mentorat: Adulții tineri pot beneficia de mentori care să îi ajute să navigheze prin carieră, relații și alte provocări ale vieții.

2. Educație financiară și profesională: Programele de formare și sprijin pentru integrarea pe piața muncii sunt esențiale pentru a le oferi independență economică.

- Construirea relațiilor sănătoase

1. Consiliere pentru relații: Adulții pot avea nevoie de sprijin pentru a construi și menține relații bazate pe respect și egalitate.

2. Prevenirea perpetuării ciclului de abuz: Educația despre relațiile sănătoase îi ajută pe cei afectați să evite comportamentele abuzive, fie ca victime, fie ca agresori.

IV. ROLUL POLIȚIEI ROMÂNE ÎN COMBATEREA VIOLENȚEI DOMESTICE

Poliția Română are un rol esențial în combaterea violenței domestice, având atribuții clare prevăzute în legislația națională, în special prin Legea nr. 217/2003 privind prevenirea și combaterea violenței domestice. Aceste atribuții includ prevenirea, intervenția, protecția victimelor și aplicarea măsurilor legale împotriva agresorilor.

Victimele violenței în familie pot fi ajutate de către organele specializate printr-o gamă largă de intervenții și servicii care vizează protecția, sprijinul emoțional și reintegrarea socială.

Autoritățile judiciare pot emite ordine de protecție care interzic agresorului să se apropie de victimă, să intre în locuința comună sau să ia contact cu aceasta. Poliția joacă un rol esențial în gestionarea situațiilor de urgență, asigurând siguranța victimei și reținând agresorul dacă este necesar.

Victimele pot fi relocate în adăposturi temporare pentru a le proteja de pericolul imediat și pentru a le oferi un spațiu sigur de recuperare. Centrele pentru protecția victimelor sau organizațiile neguvernamentale pot oferi sprijin juridic, inclusiv reprezentare în instanță, consiliere pentru obținerea unui ordin de protecție și sprijin pentru inițierea proceselor legale împotriva agresorului. Victimele sunt informate despre drepturile lor legale, inclusiv despre dreptul la siguranță, sprijin și consiliere.

Poliția colaborează cu DGASPC, administrațiile locale și ONG-urile pentru a oferi sprijin victimelor și pentru a monitoriza agresorii.

Implicarea în echipe mixte formate din asistenți sociali, psihologi și alte categorii profesionale pentru a interveni integrat în cazurile complexe de violență domestică.

Centrele specializate oferă consiliere individuală și de grup pentru a ajuta victimele să-și gestioneze trauma și să-și recâștige încrederea în sine. Dacă sunt implicați copii, aceștia pot beneficia de terapie pentru a reduce impactul violenței asupra dezvoltării lor emoționale și psihologice. Dacă agresorul este dispus să urmeze un program de reabilitare, consilierea familială poate fi o opțiune, dar numai după ce siguranța victimei este garantată.

Organele specializate pot juca un rol esențial în sprijinirea victimelor violenței în familie prin protecție imediată, acces la servicii de consiliere și asistență juridică, precum și prin sprijin pe termen lung pentru reintegrarea socială și economică. Coordonarea între autorități, comunitate și organizațiile nonguvernamentale este crucială pentru asigurarea unui sprijin eficient și durabil.

Polițiștii participă la cursuri de formare pentru a înțelege mai bine dinamica violenței domestice și pentru a interveni eficient, respectând drepturile victimelor. Poliția este instruită să utilizeze instrumente specializate pentru a evalua riscurile asociate fiecărui caz de violență domestică.

Poliția Română are un rol crucial în combaterea violenței domestice, asigurând intervenția rapidă, protecția victimelor, aplicarea legii și colaborarea cu alte instituții pentru a oferi sprijin

integrat. Prin ordinele de protecție provizorii, implicarea în prevenție și instruirea continuă a personalului, poliția contribuie la crearea unui mediu mai sigur pentru victime și la reducerea violenței în familie.

V. CONCLUZII

Violența în familie are consecințe devastatoare pe termen scurt și lung asupra victimelor, în special asupra copiilor. Aceasta afectează sănătatea fizică și mentală, dezvoltarea emoțională, relațiile interpersonale și traseul profesional al victimelor, perpetuând un ciclu de abuz care poate trece de la o generație la alta.

Intervenția promptă, asigurarea unui mediu sigur și accesul la terapie sunt esențiale pentru a reduce impactul negativ al violenței. Ajutorul trebuie să fie continuu, adaptat fiecărei etape de viață a victimei, de la copilărie la maturitate, pentru a permite vindecarea completă și pentru a preveni recidiva traumelor.

Poliția, serviciile sociale, instanțele și ONG-urile au responsabilitatea de a proteja victimele, de a educa publicul și de a preveni violența. Intervențiile integrate, inclusiv emiterea ordinelor de protecție și oferirea de adăposturi și consiliere, sunt fundamentale pentru sprijinirea victimelor și descurajarea agresorilor.

Campaniile de conștientizare și programele educaționale joacă un rol-cheie în schimbarea mentalităților și în prevenirea violenței domestice. Promovarea relațiilor sănătoase în școli și comunități poate preveni perpetuarea ciclului de abuz.

Victimele trebuie sprijinite în obținerea independenței economice și în construirea unui viitor sigur, prin consiliere profesională, acces la locuri de muncă și programe de reintegrare socială. Este crucial ca agresorii să participe la programe de reabilitare pentru a reduce riscul de recidivă. Colaborarea între poliție, sistemul judiciar, serviciile sociale și organizațiile neguvernamentale este indispensabilă pentru a oferi sprijin eficient și pentru a asigura protecția victimelor.

Legile actuale din România, cum ar fi Legea nr. 217/2003, oferă un cadru legal solid pentru protecția victimelor și pentru sancționarea agresorilor, dar aplicarea consecventă a acestor legi este esențială.

Violența domestică nu este doar o problemă familială, ci și una socială, care necesită o abordare holistică. Prin combinarea intervențiilor imediate, a suportului emoțional, social și legal, precum și prin eforturi susținute de prevenire și educație, victimele pot fi ajutate să depășească trauma și să își construiască un viitor mai sigur și mai sănătos. Combaterea violenței domestice este o responsabilitate comună a autorităților, a comunității și a fiecărui individ care dorește o societate mai echitabilă și mai umană.

VI. REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. **Legea nr. 217/2003** privind prevenirea și combaterea violenței domestice, republicată și actualizată.
2. **Codul Penal al României** – reglementări privind infracțiunile de violență.
3. **Ordinul de protecție provizoriu** – prevederile privind emiterea și aplicarea acestuia de către Poliția Română.
4. **Convenția de la Istanbul (2011)** – Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice, ratificată de România.
5. Agenția Națională pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați (ANES) – materiale oficiale și statistici privind violența domestică în România.
6. Institutul Național de Statistică (INS) – Raportări periodice despre cazurile de violență domestică.
7. **Proiecte și studii publicate de ONG-uri** precum Centrul Filia, Asociația Anais și Salvați Copiii România.
8. **UNICEF:** *Behind Closed Doors: The Impact of Domestic Violence on Children.* New York, 2006.
9. Ghiduri ale Poliției Române și Direcțiilor Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului (DGASPC).

RELAȚIILE PUBLICE ÎN CONCEPTUL DE SIGURANȚĂ NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

PUBLIC RELATIONS IN THE CONCEPT OF ROMANIA'S NATIONAL SECURITY

Masterand Olteanu Ancuța Iuliana
Academia de Poliție"A.I.Cuza"
olteanu.ancuta@yahoo.com

Abstract (ro): *Acest articol investighează interdependența dintre securitatea națională a României și securitatea euroatlantică, subliniind importanța managementului organizațional din sistemul de ordine publică în consolidarea acestei relații strategice. Pornind de la analiza conceptului de „securitate," studiul aduce în discuție faptul că securitatea națională nu este limitată la componenta militară, ci include o gamă largă de factori – economic, energetic, social – care, împreună, asigură stabilitatea unui stat și capacitatea acestuia de a-și proteja cetățenii.*

Exemplul Coreei de Nord este utilizat pentru a ilustra cum neglijarea dimensiunilor economice și sociale ale securității poate duce la un dezechilibru major, transformând o țară într-o sursă de insecuritate regională, chiar și în prezența unor capabilități militare dezvoltate. Astfel, se subliniază necesitatea unui sistem de securitate complex și integrat, care include aspecte economice, sociale și de ordin public, toate contribuind la siguranța cetățenilor și la coerența strategiilor de securitate.

Articolul examinează, de asemenea, Strategia Națională de Ordine și Siguranță Publică 2023-2027 a României, subliniind rolul esențial al comunicării publice strategice și al relațiilor publice. Acestea joacă un rol crucial în limitarea dezinformării și în cultivarea rezilienței sociale, sporind încrederea cetățenilor în capacitatea statului de a asigura siguranță și ordine publică. Strategia include măsuri de întărire a autorității personalului din structurile de ordine publică, cu scopul de a susține o guvernanță eficientă și de a promova valorile democratice.

Prin abordarea multidimensională a securității, articolul evidențiază provocările și responsabilitățile României în contextul colaborării euroatlantice, subliniind rolul complex al instituțiilor de ordine publică în asigurarea unui climat stabil și sigur.

Cuvinte-cheie: *securitate națională, euroatlantic, management organizațional, ordine publică, comunicare strategică.*

Abstract (en): *This article investigates the interdependence between Romania's national security and Euro-Atlantic security, underlining the importance of organizational management in the public order system in strengthening this strategic relationship. Starting from the analysis of the concept of "security," the study brings to light the fact that national security is not limited to the military component, but also includes a wide range of factors – economic, energy, social ones– which, together, ensure the stability of a state and the ability to protect its citizens.*

The example of North Korea is used to illustrate how neglecting the economic and social security dimensions can lead to a major imbalance, transforming a country into a source of regional insecurity, even in the presence of developed military capabilities. Thus, the need for a complex and integrated security system is emphasized, which includes economic, social and public order aspects, all of which contribute to the safety of citizens and the coherence of security strategies.

The article also examines Romania's National Strategy for Public Order and Security 2023-2027, highlighting the essential role of strategic public communication and public relations. These issues play a crucial role in limiting disinformation and in cultivating social resilience, increasing citizens' trust in the capacity to provide public order and security. The strategy includes measures to strengthen personal authority within the public order structure, in order to support effective governance and promoting democratic values.

Through a multidimensional approach to security, the article highlights Romania's challenges and responsibilities in the context of Euro-Atlantic collaboration, underlining the complex role of public order institutions in ensuring a stable and secure climate.

***Keywords**: national security, Euro-Atlantic, organizational management, public order, strategic communication*

I. INTRODUCERE

Securitatea națională a României şi securitatea euroatlantică sunt două subiecte care, la acest moment, nu pot fi tratate separat, iar managementul organizațional în sistemul de ordine publică este într-o relație de totală dependență cu cele două paliere.

Acest considerent este validat de acțiunile României din ultimii 20 de ani şi de modul în care Statele Membre al Uniunii Europene și Statele Unite ale Americii s-au raportat în toată această perioadă la România.

II. COMPONENTELE CONCEPTULUI DE SECURITATE

Însăşi analiza etimologică a cuvântului securitate de indică faptul că acest concept nu se referă strict la partea militară, așa cum greșit este prezentat de multe ori, ci înglobează o sumă de factori care asigură stabilitatea și eliminarea pericolelor la adresa unui stat, alianțe, uniuni.

„Termenul de „securitate" provine din limba latină, unde securitas, -atis înseamnă faptul de a fi la adăpost de orice pericol; sentiment de încredere şi de linişte pe care îl dă cuiva absența oricărui pericol" [1]

Astfel, privind strict la sensul cuvântului, înțelegem că limitarea conceptului de securitate nu este la siguranța fizică, asigurată de armată, ci și la protecția economică, energetică și socială.

În lipsa unei componente din acest ansamblu, o țară nu poate pretinde că asigură securitate cetățenilor ei.

Cel mai bun exemplu în acest sens este Koreea de Nord, un stat care și-a dezvoltat intens capabilitățile militare însă care a eșuat în a asigura siguranța economică și socială a cetățenilor, fapt pentru care nu este o țară generatoare de securitate, ci un exportator de insecuritate într-o zonă extrem de importantă din punct de vedere geopolitic.

Prin siguranța economică și socială înțelegem ansamblul măsurilor care să permită creșterea calității vieții cetățenilor în respectivul stat. Sistemul de ordine publică, care are ca principal scop asigurarea unui climat de liniște în societate, este o componentă importantă a ansamblului care concură la obținerea climatului de siguranță.

Securitatea națională modernă nu mai poate fi limitată la aspectul militar, ci trebuie să includă o gamă variată de riscuri non-militare care pot afecta stabilitatea şi funcționarea statului. Printre acestea, se numără riscurile economice, precum crizele financiare globale, presiunile economice venite din partea altor state sau dependența de piețele externe. Un exemplu relevant este criza economică globală din 2008, care a generat efecte majore asupra economiei românești și a demonstrat cât de vulnerabil poate fi un stat la fluctuațiile pieței internaționale.

Riscurile energetice sunt un alt factor critic, mai ales în contextul dependenței energetice a României de resurse externe. Dependența de importuri pentru necesarul de energie poate crea o vulnerabilitate strategică, mai ales în contextul geopolitic actual, unde controlul asupra resurselor energetice poate fi folosit ca pârghie de influență. În acest sens, securitatea energetică devine o prioritate, iar investițiile în energie regenerabilă și diversificarea surselor de aprovizionare reprezintă soluții esențiale.

În plan social, instabilitatea, cum ar fi tensiunile interne, rata mare a migrației sau crizele demografice, pot afecta pe termen lung securitatea națională. Migrația masivă a forței de muncă tinere din România a dus la o îmbătrânire a populației și la o scădere a capacității productive, generând vulnerabilități pe termen lung pentru sistemul social și economic. Gestionarea acestor riscuri non-militare este esențială pentru un cadru de securitate stabil și eficient.

Pentru România, cooperarea internațională, în special în cadrul Uniunii Europene și al NATO, este fundamentală în asigurarea unei securități durabile. În cadrul acestor organizații, România beneficiază de garanții de securitate mutuală și de o colaborare strânsă în ceea ce privește

[1] NATALIA ALBU, CEPTELE DE SECURITATE ŞI SECURITATE NAȚIONALĂ: TEORII ŞI POLITICI, REVISTA MILITARĂ nr. 1 (3) 2010, REPUBLICA MOLDOVA

apărarea, combaterea terorismului și schimbul de informații. Prin apartenența la NATO, România are acces la resurse și sprijin în domenii esențiale, cum ar fi apărarea teritoriului național și reziliența față de atacuri hibride sau cibernetice.

Mai mult decât atât, participarea României la misiuni internaționale alături de aliați, fie că este vorba de operațiuni militare, fie de sprijin logistic sau umanitar, contribuie la creșterea influenței sale în cadrul Alianței și întărește legăturile cu partenerii strategici. În plus, România are un rol esențial în flancul estic al NATO, fiind o țară de graniță care poate acționa ca o zonă tampon și de avertizare pentru amenințările venite din afara granițelor euroatlantice. Prin această cooperare, securitatea națională a României și cea euroatlantică sunt interdependente și se susțin reciproc.

În era digitalizării, securitatea cibernetică a devenit o componentă indispensabilă a securității naționale. România, fiind parte din structurile euroatlantice, este expusă amenințărilor cibernetice care vizează atât infrastructura critică, cum ar fi rețelele de energie și telecomunicații, cât și instituțiile guvernamentale și sistemele financiare. Atacurile cibernetice, fie că sunt motivate economic sau politic, au potențialul de a afecta stabilitatea națională și de a diminua încrederea cetățenilor în capacitatea statului de a-i proteja.

În acest context, România și-a intensificat eforturile pentru dezvoltarea capacităților de apărare cibernetică, colaborând cu aliați din cadrul NATO și UE pentru a implementa măsuri de protecție și pentru a dezvolta un cadru legislativ solid în acest domeniu. Parteneriatul cu alte state membre ajută la dezvoltarea unui răspuns rapid și eficient împotriva atacurilor cibernetice, contribuind astfel la întărirea securității naționale și a încrederii publice.

Siguranța economică este o parte vitală a securității naționale, având un impact direct asupra stabilității și prosperității societății. România trebuie să investească în dezvoltarea durabilă și în consolidarea infrastructurii economice pentru a reduce vulnerabilitățile față de șocurile externe. Investițiile în industrii strategice, în special în sectorul energetic și cel tehnologic, contribuie la o reziliență economică sporită, protejând țara de efectele instabilității economice internaționale.

În această direcție, politicile economice ar trebui să vizeze susținerea întreprinderilor locale, reducerea dependenței de importuri în domeniile strategice și atragerea de investiții în energie regenerabilă și tehnologii verzi. De asemenea, dezvoltarea capacităților de producție locală este esențială pentru a crește reziliența economică a țării și a asigura o creștere durabilă. În ansamblu, securitatea economică contribuie la un mediu de securitate mai larg, consolidând capacitatea României de a-și proteja cetățeni.

III. ROLUL RELAȚIILOR PUBLICE ÎN REALIZAREA CONCEPTULUI DE ORDINE PUBLICĂ

Pentru a creiona eficient rolul activităților de relații publice în arhitectura sistemului de ordine publică din România recurgem la Strategia Națională de Ordine și Siguranță Publică 2023-2027, document strategic interinstituțional care ghidează activitățile, la nivel macro, în acest domeniu.

Astfel, documentul stabilește concret rolul comunicării strategice, ca element primar al conceptului de relații publice.

„Comunicarea publică strategică va fi încurajată, în scopul limitării efectelor dezinformării care pot împieta asupra încrederii populației în capacitatea statului de a asigura un climat de ordine și siguranță publică corespunzător. Societatea va fi întărită printr-o comunicare mai intensă, eficientă și transparentă, precum și prin promovarea valorilor democratice."[2]

Identificăm, așadar, rolul esențial al comunicării, de obținere și cultivare a rezilienței.

Reziliența unei societăți este procesul fără de care nu poate fi atins obiectivul de securitate.

De asemenea, tot din documentul strategic anterior citat, reiese un al doilea rol, la fel de important, atribuit relațiilor publice: contribuirea la creșterea autorității personalului structurilor de ordine și siguranță publică și a încrederii pe care cetățenii o au în aceștia.

„Pentru eficientizarea activității sunt proiectate acțiuni de natură legislativă, operațională, de formare, pregătire profesională și de comunicare publică, menite, pe de o parte, să întregească

[2] STRATEGIA NAȚIONALĂ DE ORDINE ȘI SIGURANȚĂ PUBLICĂ 2023 – 2027, https://webapp.mai.gov.ro/frontend/documente_transparenta/547_1679910354_Proiect%20SNSOP%202023-2027%20%20martie%202023.pdf

actualul cadru normativ în domeniu, și, pe de altă parte, să propună noi măsuri pentru întărirea autorității personalului."[3]

În contextul actual, rolul relațiilor publice în arhitectura sistemului de ordine publică din România este vital, având în vedere nevoia de a întări încrederea publicului în instituțiile de siguranță și de a construi o comunicare eficientă cu cetățenii. Strategia Națională de Ordine și Siguranță Publică 2023-2027 recunoaște și subliniază importanța comunicării publice strategice, indicând-o ca pe un element fundamental în obținerea stabilității și în menținerea unui climat social sigur.

Documentul strategic stabilește clar că relațiile publice, prin comunicarea strategică, trebuie să ajute la limitarea dezinformării. În contextul amenințărilor hibride și al influențelor externe, dezinformarea reprezintă un risc major la adresa securității publice, iar comunicarea eficientă poate contracara efectele acesteia, întărind reziliența societății. Comunicarea strategică nu doar informează, ci și creează o legătură esențială între instituțiile publice și cetățeni, asigurând transparența și promovând valorile democratice.

Rolul comunicării publice în contextul securității și ordinii publice nu se limitează la transmiterea informațiilor, ci include obținerea și cultivarea rezilienței în fața amenințărilor informaționale. Prin creșterea nivelului de reziliență, instituțiile de ordine publică pot contribui la o mai mare stabilitate socială, chiar și în fața campaniilor de dezinformare. Reziliența, în acest caz, presupune capacitatea societății de a rămâne coezivă și informată în fața încercărilor de destabilizare informațională, iar acest obiectiv poate fi atins doar printr-o comunicare intensă, transparentă și constantă.

Astfel, strategia promovează o comunicare eficientă și transparentă, care nu doar protejează populația de efectele negative ale dezinformării, ci și sporește încrederea cetățenilor în capacitatea statului de a le asigura un climat de siguranță. Prin măsuri de comunicare activă, instituțiile publice pot întări sentimentul de încredere și de siguranță în rândul cetățenilor, având un impact direct asupra capacității de reziliență a societății.

IV. MODUL DE INTEGRAREA A ACTIVITATILOR DE RELAȚII PUBLICE ÎN ARHITECTURA INSTITUȚIONALĂ, PENTRU OBȚINEREA DEZIDERATULUI DE SECURITATE

Comunicarea nu poate funcționa independent de factorul decizie, iar conceptul de relații publice trebuie să ofere deschiderea instituției către cetățean, decizie de care societatea are nevoie pentru a căpăta încredere în structurile de forță. În același timp, departamentele de relații publice trebuie să găsească echilibrul necesar între a oferi această deschidere și a păstra specificul instituțional în cazul structurilor de relații publice, entități care lucrează majoritare cu informații clasificate ori nedestinate, până într-un anume punct, publicului.

„(...)Organizațiile trebuie să opereze ca un sistem deschis în ambele direcții, fiind deschise la comunicarea cu societatea și dezvăluind către public operațiunile lor – conform acestui principiu, organizațiile trebuie să fie dispuse să asculte ce trebuie întreprins pentru a sprijini și a spori bunăstarea societății.(...)"[4]

Așadar, sumarizând și concluzionând, putem afirma că noțiunea conceptuală de relații publice este un atribut al managementului instituțional, pe care conducătorii instituțiilor trebuie să-l exercite atât direct cât și prin coordonare și delegare.

Rolul conceptului de relații publice în arhitectura instituțiilor din domeniul ordinii și siguranței publice este extrem de important, având sarcina de a obține sprijinul publicului pentru acțiunile derulate de structurile operative și de a crea conștiința rezilienței, factor decisiv în răspunsul societal la crize.

În afară de cultivarea rezilienței, Strategia Națională de Ordine și Siguranță Publică subliniază și un al doilea rol al relațiilor publice: sprijinirea și consolidarea autorității personalului din structurile de ordine și siguranță publică. Această autoritate se bazează nu doar pe pregătirea și competențele profesionale ale personalului, ci și pe imaginea publică și încrederea pe care cetățenii o

[3] STRATEGIA NAȚIONALĂ DE ORDINE ȘI SIGURANȚĂ PUBLICĂ 2023 – 2027, https://webapp.mai.gov.ro/frontend/documente_transparenta/547_1679910354_Proiect%20SNSOP%202023-2027%20%20martie%202023.pdf

[4] Managementul Organizațional al Poliției. Fundamentele Teoretice, Costică Voicu, Ștefan Prună, București, 2007. https://www.brain-academy.ro/wp-content/uploads/2020/03/managementul-politie-Voicu.pdf

au în aceste instituții. Comunicarea publică devine astfel un instrument strategic pentru a susține profesionalismul și autoritatea instituțiilor publice, contribuind la respectul și încrederea cetățenilor.

Pentru a îmbunătăți această autoritate, strategia include măsuri legislative, operaționale și de formare profesională, dar și acțiuni de comunicare publică menite să completeze și să îmbunătățească cadrul normativ existent. Aceste măsuri sunt concepute pentru a întări autoritatea personalului din structurile de ordine publică, consolidându-le atât pregătirea profesională, cât și imaginea în fața cetățenilor.

Măsuri propuse pentru îmbunătățirea comunicării și consolidarea securității publice

Strategia 2023-2027 propune o serie de acțiuni pentru eficientizarea activității structurilor de ordine publică, incluzând formarea continuă, perfecționarea cadrelor legislative și o comunicare publică constantă și orientată spre obiective clare. Aceasta include:

1. Implementarea unor politici de comunicare publică unitară – toate instituțiile de ordine publică vor avea o abordare uniformă în comunicare, pentru a asigura un mesaj coerent și pentru a reduce confuziile în rândul publicului.

2. Inițierea de campanii anti-dezinformare – în colaborare cu instituțiile media și alte organizații, campaniile de informare vor contribui la combaterea știrilor false și vor spori gradul de conștientizare a cetățenilor privind riscurile dezinformării.

3. Dezvoltarea competențelor de comunicare ale personalului – instruirea personalului din domeniul ordinii publice în tehnici de comunicare strategică și relații publice va permite o interacțiune mai eficientă cu cetățenii și o reprezentare adecvată a instituțiilor de ordine publică în fața publicului.

V. CONCLUZII

Într-o lume caracterizată de schimbări rapide și de amenințări complexe, securitatea națională și euroatlantică a României trebuie privite într-un cadru larg, care depășește strict aspectele militare. Conceptul modern de securitate, așa cum este descris în articol, include dimensiuni economice, energetice, sociale și cibernetice. Fără o abordare holistică și integrată, securitatea nu poate fi pe deplin asigurată, iar neglijarea oricărei componente poate crea vulnerabilități majore. Exemplele internaționale, cum ar fi cazul Coreei de Nord, subliniază clar faptul că o abordare limitată, centrată doar pe puterea militară, nu asigură securitatea reală și durabilă a cetățenilor.

Parteneriatele strategice ale României în cadrul Uniunii Europene și al NATO joacă un rol crucial în fortificarea securității naționale. Colaborarea internațională îi oferă României acces la resurse, expertiză și sprijin, consolidându-i capacitatea de a răspunde amenințărilor moderne, inclusiv celor cibernetice și informaționale. Securitatea României nu poate fi separată de securitatea euroatlantică; din acest motiv, contribuția țării la misiunile comune și la parteneriatele strategice este vitală pentru stabilitatea regională și pentru statutul său de membru activ în comunitatea internațională.

Relațiile publice și comunicarea strategică au, de asemenea, un rol fundamental în asigurarea unui climat de ordine și siguranță publică. Strategia Națională de Ordine și Siguranță Publică 2023-2027 subliniază importanța acestor activități, care nu doar informează cetățenii, ci contribuie la limitarea efectelor dezinformării și la consolidarea încrederii publice. Fără o comunicare transparentă și orientată către sprijinirea autorității instituțiilor publice, reziliența socială nu poate fi pe deplin atinsă. În acest sens, dezvoltarea capacităților de comunicare în structurile de ordine publică și implementarea unor măsuri eficiente pentru combaterea dezinformării devin priorități esențiale pentru România.

Astfel, securitatea națională a României necesită o abordare multidimensională, care să integreze aspecte economice, sociale, tehnologice și de comunicare publică într-un ansamblu coerent. Doar printr-o abordare complexă și printr-o cooperare internațională solidă, România poate asigura un cadru de securitate care să răspundă provocărilor contemporane și să protejeze interesele cetățenilor săi în mod eficient și durabil.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. Strategia Națională de Ordine și Siguranță Publică 2023 – 2027

2. Managementul Organizațional al Poliției. Fundamentele Teoretice, Costică Voicu, Ștefan Prună, București, 2007. https://www.brain-academy.ro/wp-content/uploads/2020/03/managementul-politie-Voicu.pdf

3. Revista Militară, Republica Moldova

COMBATEREA EVAZIUNII FISCALE PRIN COOPERAREA POLIȚIENEASCĂ INTERNAȚIONALĂ: PROVOCĂRI ȘI PERSPECTIVE

COMBATING TAX EVASION THROUGH INTERNATIONAL POLICE COOPERATION: CHALLENGES AND PROSPECTS

Oprea Aura- Elena
Direcția Generală de Poliție a Municipiului București
auraelena2589@gmail.com
Lect. univ. dr. Ștefan Dascălu
Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza”

Abstract: *Evaziunea fiscală, o problemă economică globală, afectează semnificativ veniturile bugetare ale statelor, determinând nevoia de acțiuni coordonate pentru a identifica și sancționa practicile evazioniste, care adesea implică transferuri financiare internaționale și rețele de companii. Cooperarea polițienească internațională reprezintă un instrument esențial în combaterea evaziunii fiscale, permițând schimbul de informații și coordonarea investigațiilor în cazurile complexe. Acest articol explorează principalele mecanisme și organizații implicate în cooperarea internațională, identifică provocările și propune direcții de dezvoltare pentru o eficiență crescută în contracararea evaziunii fiscale.*

Cuvinte cheie: *evaziune fiscală, cooperare, schimb de informații, combatere, rețele infracționale.*

Abstract: *Tax evasion, a global economic problem, significantly affects the budgetary revenues of states, determining the need for coordinated actions to identify and sanction evasive practices, which often involve international financial transfers and networks of companies. International police cooperation is an essential tool in combating tax evasion, allowing the exchange of information and the coordination of investigations in complex cases. This article explores the main mechanisms and organizations involved in international cooperation, identifies challenges and proposes development directions for increased effectiveness in combating tax evasion.*

Keywords: *tax evasion, cooperation, exchange of information, combating, criminal networks.*

1. INTRODUCERE

Evaziunea fiscală internațională reprezintă o problemă de amploare, care necesită un răspuns colectiv și eficient din partea țărilor implicate. Aceasta se manifestă, adesea, prin transferuri de fonduri în jurisdicții cu fiscalitate redusă sau prin structuri complexe de firme-paravan, utilizate pentru a ascunde sursele și mărimea veniturilor reale. Eforturile de combatere a acestui fenomen au dus la crearea unor cadre de cooperare polițienească internațională, care au ca scop schimbul de informații și sprijin reciproc între autoritățile fiscale și polițienești.

Mai multe instituții internaționale joacă un rol determinant în activitatea poliției, contribuind la cooperarea transnațională, dezvoltarea standardelor și promovarea securității la nivel global.

2. ORGANIZAȚII ȘI CADRE DE COOPERARE INTERNAȚIONALĂ ÎN COMBATEREA EVAZIUNII FISCALE

2.1. ORGANIZAȚIA PENTRU COOPERARE ȘI DEZVOLTARE ECONOMICĂ (OCDE)

OCDE joacă un rol central în dezvoltarea standardelor internaționale de transparență fiscală. Proiectul BEPS (Base Erosion and Profit Shifting) este una dintre inițiativele esențiale, vizând eliminarea lacunelor fiscale exploatate de companiile multinaționale. Totodată, OCDE a promovat

schimbul automat de informații prin implementarea standardului comun de raportare (CRS), care obligă statele să facă schimb de informații despre conturile bancare ale nerezidenților[1].

2.2. EUROPOL ȘI EUROJUST

La nivel european, Europol și Eurojust au roluri esențiale în combaterea evaziunii fiscale și spălării de bani. Europol colectează și analizează date relevante, oferind suport polițiilor naționale în investigații transfrontaliere. Eurojust coordonează cazurile judiciare și permite schimbul rapid de informații între procurorii din statele membre ale Uniunii Europene, facilitând acțiunile comune împotriva infracțiunilor financiare complexe.

Europolul este agenția Uniunii Europene responsabilă pentru sprijinirea statelor membre în combaterea terorismului și a formelor grave de criminalitate organizată. Sprijină statele membre în investigații complexe, oferind suport analitic și operațional, coordonând operațiuni comune și facilitând schimbul de informații între autoritățile de aplicare a legii din UE.

2.3. INTERPOL

Interpol contribuie la combaterea evaziunii fiscale prin sprijinirea țărilor în derularea investigațiilor internaționale. Prin baza sa de date și capacitățile sale de monitorizare, Interpol facilitează identificarea suspecților și a rețelelor infracționale care operează pe multiple continente, precum și coordonarea activităților între țările membre.

Interpolul este una dintre cele mai importante organizații de cooperare internațională în domeniul poliției, ajutând la prevenirea și combaterea criminalității transfrontaliere.

Facilitează schimbul de informații între polițiile din diverse țări și ajută la combaterea infracțiunilor internaționale precum terorismul, traficul de droguri, crima organizată, traficul de persoane și criminalitatea cibernetică.

2.4. OLAF (OFICIUL EUROPEAN DE LUPTĂ ANTIFRAUDĂ)

Oficiul European de Luptă Antifraudă este implicat în protejarea intereselor financiare ale Uniunii Europene și în combaterea fraudelor și corupției.

Sprijină polițiile naționale și internaționale în anchetarea cazurilor de fraudă, evaziune fiscală și alte infracțiuni financiare transfrontaliere.

2.5. CONVENȚIA MULTILATERALĂ PRIVIND ASISTENȚA ADMINISTRATIVĂ ÎN MATERIE FISCALĂ

Convenția, dezvoltată de OCDE și Consiliul Europei, este unul dintre cele mai extinse instrumente de cooperare în domeniul fiscal, permițând statelor semnatare să ofere asistență reciprocă în vederea combaterii evaziunii fiscale. Aceasta include schimbul de informații la cerere, schimb automat de informații și chiar realizarea de controale simultane în mai multe jurisdicții[2].

Aceste organizații contribuie la formarea, standardizarea și facilitarea activității polițienești la nivel global, ajutând la coordonarea eforturilor împotriva criminalității transfrontaliere și a combaterii evaziunii fiscale dar și la protejarea securității naționale și internaționale.

3. PROVOCĂRILE ÎN COOPERAREA INTERNAȚIONALĂ PENTRU COMBATEREA EVAZIUNII FISCALE

3.1. DIFERENȚELE LEGISLATIVE ÎNTRE STATE

Discrepanțele între legislațiile fiscale și de penalizare a infracțiunilor economice reprezintă o barieră majoră în cooperarea internațională. De exemplu, unele țări nu consideră anumite forme de

[1] „Proiectul BEPS al OCDE vizează eliminarea transferurilor artificiale de profituri către jurisdicții cu impozitare redusă" (*Global Forum on Transparency and Exchange of Information for Tax Purposes*, OECD)

[2] Armonizarea legislației fiscale este esențială pentru reducerea lacunelor exploatate de infractori (*Cooperation for Tackling Tax Evasion: A Global Perspective*, OECD)

evaziune fiscală drept infracțiuni penale, ceea ce îngreunează armonizarea eforturilor polițienești în cazurile transfrontaliere.

Diferențele legislative pot fi exploatate de grupările infracționale, care își desfășoară activitățile în jurisdicțiile cu reglementări mai permisive, evitând astfel sancțiuni mai severe.

3.2. SECRETUL BANCAR ȘI PROTECȚIA DATELOR

În ciuda progresului în eliminarea secretului bancar, unele țări continuă să protejeze informațiile financiare ale nerezidenților, limitând accesul la date relevante în investigațiile de evaziune fiscală. Totodată, reglementările stricte privind protecția datelor pot îngreuna transmiterea informațiilor între state. Acest context oferă un mediu favorabil pentru ascunderea veniturilor ilicite și complică eforturile de urmărire a fluxurilor financiare implicate în infracțiunile economice transfrontaliere.

3.3. LIPSA DE RESURSE ȘI INFRASTRUCTURĂ ÎN UNELE ȚĂRI

Statele cu economii în curs de dezvoltare nu dispun întotdeauna de resursele necesare pentru a participa eficient în cadrul rețelelor de cooperare internațională. Lipsa personalului specializat și a tehnologiei avansate reduce capacitatea acestor state de a combate evaziunea fiscală la nivel global.

Situație care este adesea exploatată de rețelele infracționale, care își desfășoară activitățile în astfel de țări, profitând de slăbiciunile sistemelor de control și de aplicare a legii.

3.4. COMPLICITATEA LA NIVEL INSTITUȚIONAL

În unele cazuri, structuri de putere sau funcționari publici sunt implicați în activități de evaziune fiscală, ceea ce poate duce la lipsa cooperării reale sau la compromiterea investigațiilor internaționale. Această complicitate subminează încrederea în instituțiile statului și creează obstacole semnificative în implementarea unor măsuri eficiente de combatere a infracționalității economice.

4. SOLUȚII ȘI RECOMANDĂRI PENTRU ÎMBUNĂTĂȚIREA COOPERĂRII INTERNAȚIONALE

4.1. ARMONIZAREA LEGISLAȚIEI FISCALE ȘI PENALE

Un cadru legal armonizat ar facilita identificarea și sancționarea uniformă a practicilor evazioniste. Prin inițiative coordonate de OCDE și UE, statele ar putea implementa standarde comune, eliminând astfel lacunele legale care permit infractorilor să se refugieze în anumite jurisdicții.

Armonizarea legislației fiscale și penale ar contribui semnificativ la întărirea cooperării internaționale, asigurând o aplicare unitară a legislației și reducând posibilitatea infractorilor de a profita de diferențele dintre sistemele juridice. Adoptarea unor standarde comune ar spori transparența fiscală și ar facilita schimbul de informații între state, descurajând practicile de evaziune fiscală și alte infracțiuni economice. În plus, aceasta ar reduce atractivitatea jurisdicțiilor considerate paradisuri fiscale, limitând oportunitățile de refugiu pentru fondurile obținute în mod ilicit.

4.2. ÎMBUNĂTĂȚIREA TEHNOLOGIEI DE MONITORIZARE ȘI A SCHIMBULUI DE DATE

Tehnologiile avansate, cum ar fi inteligența artificială și analiza big data, ar putea accelera identificarea tranzacțiilor suspecte și a rețelelor de evaziune fiscală. De asemenea, crearea unor platforme securizate pentru schimbul de informații ar spori eficiența colaborării între agențiile de aplicare a legii[3].

Implementarea acestor tehnologii ar permite o monitorizare mai precisă și în timp real a fluxurilor financiare, reducând semnificativ timpul necesar pentru detectarea infracțiunilor complexe. Platformele securizate ar facilita schimbul rapid și confidențial de date între state, eliminând barierele

[3] „Schimbul de informații securizat între state reprezintă un pas important pentru investigațiile transfrontaliere” (*Tax Crimes and Financial Intelligence Reports*, Europol)

birocratice și consolidând capacitatea de reacție a autorităților în fața schemelor transfrontaliere de evaziune fiscală. În plus, integrarea soluțiilor tehnologice avansate ar contribui la dezvoltarea unor strategii proactive, anticipând metodele utilizate de infractori[4].

4.3. CONSOLIDAREA CAPACITĂȚILOR STATELOR MAI PUȚIN DEZVOLTATE

Organizațiile internaționale și statele dezvoltate ar trebui să investească în instruirea și dezvoltarea capacităților polițienești și fiscale ale statelor mai puțin dezvoltate. Prin programe de training și asistență tehnică, aceste țări ar putea contribui mai eficient la combaterea evaziunii fiscale internaționale[5].

Consolidarea capacităților statelor mai puțin dezvoltate ar crea un front comun mai puternic împotriva infracțiunilor economice, reducând vulnerabilitățile exploatate de rețelele infracționale. Asistența internațională ar putea include furnizarea de echipamente moderne, dezvoltarea infrastructurii digitale pentru monitorizarea tranzacțiilor financiare și accesul la baze de date internaționale. În plus, schimbul de bune practici între state ar încuraja implementarea unor politici eficiente și sustenabile, sporind astfel reziliența globală în fața infracționalității economice organizate[6].

4.4. CREAREA UNOR CENTRE INTERNAȚIONALE DE INVESTIGAȚIE COMUNĂ

Centrele de investigație comună, formate din experți din diferite țări, ar permite desfășurarea unor anchete eficiente și rapide în cazurile complexe de evaziune fiscală. Un exemplu ar putea fi centrul European Financial and Economic Crime Centre (EFECC), recent înființat în cadrul Europol, care sprijină anchetele transfrontaliere privind criminalitatea financiară.

Aceste centre ar facilita schimbul direct și rapid de informații între state, eliminând barierele birocratice și sporind eficiența operațiunilor. Prin reunirea de expertiză din diverse domenii, inclusiv financiar, juridic și tehnologic, centrele ar putea dezvolta metode inovatoare de investigare și prevenire a infracțiunilor economice. În plus, colaborarea internațională în cadrul acestor structuri ar descuraja rețelele infracționale, demonstrând că nicio jurisdicție nu poate fi considerată un refugiu sigur pentru activități ilicite.

4.5. TRANSPARENȚĂ ȘI INTEGRITATE LA NIVEL INSTITUȚIONAL

Promovarea transparenței și responsabilității instituționale este esențială pentru succesul cooperării internaționale. Implementarea unor coduri etice stricte și a unor mecanisme de raportare ar reduce riscul complicității interne și ar contribui la creșterea eficienței investigațiilor.

Transparența și integritatea la nivel instituțional nu doar că sporesc încrederea publicului în autorități, dar creează și un mediu mai puțin propice pentru corupție și favorizarea infractorilor. Prin adoptarea unor mecanisme clare de audit și control intern, precum și prin asigurarea unei monitorizări independente, instituțiile pot demonstra un angajament real în combaterea infracțiunilor economice. Totodată, promovarea unei culturi organizaționale bazate pe responsabilitate și etică ar încuraja angajații să raporteze orice nereguli, consolidând astfel capacitatea statelor de a combate infracționalitatea economică.

5. CONCLUZII

Combaterea evaziunii fiscale la nivel internațional necesită un efort coordonat, susținut de cooperarea polițienească și de asistență între state. În ciuda provocărilor legate de diferențele legislative, protecția datelor și resursele limitate ale unor state, progresul tehnologic și standardizarea regulilor fiscale internaționale oferă perspective promițătoare. Consolidarea cooperării polițienești, crearea unor mecanisme de schimb de informații sigure și eficiente și investiția în capacitățile

[4] „Tehnologiile big data sunt tot mai utilizate pentru urmărirea fluxurilor financiare” (*Best Practices in Cross-Border Financial Investigations*, INTERPOL)

[5] „Asistența internațională joacă un rol crucial în dezvoltarea capacităților de investigare ale statelor vulnerabile” (*Annual Report on Global Tax Crime Enforcement*, J5)

[6] „Lipsa infrastructurii moderne și a resurselor umane limitează capacitatea acestor state de a răspunde amenințărilor globale” (Oana Bugnar-Coldea, *Infracțiunile de evaziune fiscală*, Universul Juridic, București, 2021)

instituționale ale tuturor statelor implicate sunt esențiale pentru a reduce semnificativ evaziunea fiscală la nivel global.

Cooperarea internațională și abordările integrate între agențiile de aplicare a legii, agențiile fiscale și organizațiile internaționale reprezintă o cheie fundamentală în dezvoltarea unui sistem global echitabil și transparent de impozitare. Această abordare nu doar că va contribui la colectarea de venituri bugetare adecvate, dar va și descuraja activitățile economice ilegale, oferind astfel o stabilitate economică sporită.

BIBLIOGRAFIE - BIBLIOGRAPHY

1. Cooperation for Tackling Tax Evasion: A Global Perspective, OECD, https://www.oecd.org/
2. Global Forum on Transparency and Exchange of Information for Tax Purposes, OECD, https://www.oecd.org/
3. Best Practices in Cross-Border Financial Investigations, INTERPOL, https://www.interpol.int/
4. Financial Crime and Criminal Networks, Europol, https://www.europol.europa.eu/
5. Tax Crimes and Financial Intelligence Reports, Europol, https://www.europol.europa.eu/
6. The Hidden Wealth of Nations: The Scourge of Tax Havens, Gabriel Zucman, The University of Chicago Press, Chicago and London, 2015.
7. Annual Report on Global Tax Crime Enforcement, J5 (Joint Chiefs of Global Tax Enforcement), https://www.irs.gov/
8. Infracțiunile de evaziune fiscală, Oana Bugnar-Coldea, Universul Juridic, București, 2021.

FORME DE CRIMINALITATE ÎN EUROPA: PERSPECTIVE ȘI PROVOCĂRI ÎN SPAȚIUL UE

FORMS OF CRIME IN EUROPE: PERSPECTIVES AND CHALLENGES IN THE EU AREA

Anamaria-Cristina PONCEA
Academia de poliție „Alexandru Ioan Cuza”
ponceacristina @gmail.com

Abstarct(Ro)

Articolul „Forme de Criminalitate în Europa: Perspective și Provocări în Spațiul UE” analizează complexitatea fenomenelor infracționale care afectează statele membre UE. Printre principalele tipuri de criminalitate abordate se numără criminalitatea organizată, criminalitatea cibernetică, traficul de droguri și de persoane, fiecare având consecințe negative asupra economiei, securității și coeziunii sociale. Criminalitatea organizată, caracterizată prin activități precum traficul de droguri, arme, persoane și fraude financiare, rămâne o amenințare transnațională majoră. Impactul său destabilizator asupra economiilor statelor UE este amplificat de corupție și infiltrarea structurilor ilegitime. Pe de altă parte, criminalitatea cibernetică s-a intensificat odată cu digitalizarea, incluzând atacuri asupra infrastructurilor critice, fraude financiare și furturi de date. Atacurile cibernetice, cum ar fi ransomware, impun costuri semnificative și solicită măsuri tehnologice avansate pentru prevenție. Traficul de droguri și persoane exploatează poziția strategică a Europei și disparitățile socio-economice din regiune. Grupările infracționale profită de vulnerabilitățile migranților, exacerbând problema exploatării și destabilizând societatea. În acest context, inegalitățile economice și lipsa de oportunități devin factori favorizanți pentru creșterea criminalității. Pentru a combate aceste fenomene, UE prioritizează colaborarea internațională, utilizarea tehnologiilor emergente și întărirea capacităților instituționale. Soluții precum inteligența artificială și blockchain contribuie la analiza datelor și transparența financiară, în timp ce Convenția de la Budapesta oferă un cadru legal pentru combaterea criminalității cibernetice. Europol și Interpol facilitează schimbul de informații și coordonarea operațiunilor transfrontaliere.

***Cuvinte-cheie**: UE, criminalitate, cibernetic, EUROPOL, INTERPOL.*

Abstarct(En)

The article "Forms of Crime in Europe: Perspectives and Challenges in the EU Area" analyzes the complexity of criminal phenomena affecting member states. Among the main types of crime addressed are organized crime, cybercrime, drug trafficking, and human trafficking, each having negative consequences on the economy, security, and social cohesion. Organized crime, characterized by activities such as drug trafficking, arms smuggling, human trafficking, and financial fraud, remains a major transnational threat. Its destabilizing impact on the economies of EU states is amplified by corruption and the infiltration of ilegitimate structures. On the other hand, cybercrime has intensified with digitalization, including attacks on critical infrastructures, financial fraud, and data theft. Cyberattacks, such as ransomware, impose significant costs and require advanced technological measures for prevention. Drug and human trafficking exploit Europe's strategic position and the region's socio-economic disparities. Criminal groups take advantage of migrants' vulnerabilities, exacerbating exploitation issues and destabilizing society. In this context, economic inequalities and the lack of opportunities become key drivers of increasing criminal activity. To combat these phenomena, the EU prioritizes international collaboration, the use of emerging technologies, and strengthening institutional capacities. Solutions such as artificial intelligence and blockchain contribute to data analysis and financial transparency, while the Budapest Convention provides a legal framework to combat cybercrime. Europol and Interpol facilitate information sharing and the coordination of cross-border operations.

***Keywords**: EU, criminality, cyber, EUROPOL, INTERPOL.*

I. INTRODUCERE

Europa, recunoscută pentru diversitatea sa culturală și economică, se confruntă cu o serie de provocări complexe, una dintre cele mai importante fiind criminalitatea. De la infracțiuni economice la criminalitate organizată și cibernetică, fiecare tip de activitate ilegală are consecințe profunde asupra indivizilor, guvernelor și societății. Acest articol își propune să ofere o privire de ansamblu asupra fenomenului criminalității în Uniunea Europeană (UE), să exploreze principalele sale forme, factorii declanșatori, măsurile de combatere și perspectivele pentru viitor.

II. PRINCIPALELE TIPURI DE CRIMINALITATE ÎN EUROPA

Criminalitatea Organizată

Conform manualului de criminologie criminalitatea organizată este definită ca infracțiunile comise în mod sistematic de grupuri bine structurate și ierarhizate, care urmăresc obținerea de beneficii materiale sau influență, deseori prin metode ilicite și violente, având un impact semnificativ ordinii sociale și economice.[1] Aceasta rămâne una dintre cele mai mari provocări pentru Europa, deoarece acționează peste granițele naționale și dispun de resurse semnificative.

Aceste grupuri desfășoară activități diverse, cum ar fi traficul de droguri, arme, persoane, contrabandă și spălarea de bani, având capacitatea de a se adapta rapid la măsurile de control impuse de autorități. Traficul de droguri, de exemplu, implică rute sofisticate ce conectează America Latină de Europa, utilizând metode inovatoare și rețele complexe pentru a evita detecția și a introduce substanțele ilegale pe piața europeană.

Criminalitatea organizată nu se limitează doar la traficul de droguri, ci include și fraude economice și evaziuni fiscale care aduc pierderi economice substanțiale statelor membre ale Uniunii Europene. Aceste infracțiuni afectează în mod direct stabilitatea economică, diminuând capacitatea guvernelor de a investi în servicii publice esențiale, cum ar fi sănătatea, educația și securitatea socială. Impactul negativ al acestor activități creează o povară suplimentară asupra economiilor naționale, limitând posibilitățile de dezvoltare și creștere economică. În plus, capacitatea criminalității organizate de a infiltra structurile economice legitime crește riscul de corupție și slăbește încrederea cetățenilor în instituțiile statului.

Criminalitatea Cibernetică

În era digitală, criminalitatea cibernetică a devenit una dintre cele mai mari amenințări pentru Uniunea Europeană. Aceasta include atacuri asupra infrastructurilor critice, fraude financiare, furturi de date, și utilizarea internetului pentru activități ilegale diverse, care pot afecta în securitatea economică și socială. Atacurile cibernetice, cum ar fi atacurile ransomware, phishingul și hackingul, vizează adesea companiile și instituțiile guvernamentale, cu scopul de a provoca întreruperi ale operațiunilor și pierderi financiare majore. De exemplu, atacurile de tip ransomware blochează accesul la date sensibile și cer recompense pentru restabilirea accesului. Aceste atacuri sunt o provocare majoră pentru infrastructurile critice, precum cele din domeniul sănătății și energiei, care pot fi paralizate temporar, având consecințe severe asupra populației.

Pentru a face față acestor amenințări, statele membre ale Uniunii Europene au început să investească în tehnologii de securitate cibernetică avansate, precum firewall-urile de ultimă generație, inteligența artificială pentru detectarea și prevenirea atacurilor și soluții de criptare pentru protejarea datelor. De asemenea, colaborarea internațională joacă un rol esențial în combaterea criminalității cibernetice, prin schimbul de informații și stabilirea unor cadre comune de răspuns la incidente.[2] Convenția de la Budapesta[3] este un astfel de exemplu de cooperare internațională, oferind un cadru legal pentru prevenirea și investigarea infracțiunilor cibernetice, facilitând cooperarea între state și asigurând schimbul rapid de informații necesare pentru combaterea acestor fenomene.

Traficul de Droguri și Persoane

Traficul de droguri rămâne o problemă persistentă în Europa, afectând nu doar sănătatea publică, ci și contribuind la susținerea altor forme de criminalitate. Europa acționează atât ca o piață

[1] Valerian Cioclei, Manual de criminologie, editia 8, Editura C.H.Beck, Bucuresti 2019, pagina 54.
[2] https ://gdpr -info .eu
[3] Adoptată de Consiliul Europei la 23.11.2001

semnificativă de consum, cât și ca un punct de tranzit pentru droguri precum cocaina, heroina și metamfetaminele, care provin din diverse regiuni ale lumii. Rutele de transport utilizate de rețelele infracționale sunt extrem de complexe, iar unele dintre cele mai cunoscute includ Balcanii și Marea Mediterană. Aceste rute sunt preferate datorită poziționării strategice și a vulnerabilităților existente în statele din regiune, care sunt exploatate de grupurile de crimă organizată pentru a introduce substanțele ilegale în Europa de Vest. Impactul acestui trafic este resimțit nu doar prin creșterea numărului de consumatori dependenți, ci și prin alimentarea altor infracțiuni, cum ar fi violența stradală și spălarea de bani.

Traficul de persoane este, de asemenea, o problemă majoră ce afectează grav drepturile fundamentale ale victimelor, majoritatea fiind femei și copii forțați să suporte forme extreme de exploatare, fie că este vorba de muncă forțată, fie de prostituție. Potrivit legislației penale, traficul de persoane este definit prin actul de recrutare, transportare, transferare, adăpostire sau primire a unei persoane cu scopul de a o exploata. Această faptă este considerată infracțiune dacă se realizează prin mijloace precum constrângerea, răpirea, inducerea în eroare, abuzul de autoritate sau prin exploatarea incapacității victimei de a se apăra sau de a-și exprima voința, ori prin profitarea stării de vulnerabilitate a acestuia. De asemenea, este incriminată oferirea, primirea sau acceptarea de bani ori alte beneficii pentru obținerea consimțământului persoanei care care exercită.[4]

Migrația ilegală exacerbează această situație, deoarece grupările de crimă organizată se folosesc de vulnerabilitățile și disperarea migranților pentru a-i trafica. Multe dintre victime provin din zone sărace sau afectate de conflicte și ajung să fie exploatate în statele europene, unde drepturile lor sunt complet ignorate. Grupările infracționale profită de lipsa unui control eficient la frontiere și de resursele limitate ale autorităților pentru a perpetua aceste activități, făcând astfel din traficul de persoane o sursă profitabilă și greu de combătut. De asemenea, aceste infracțiuni contribuie la destabilizarea societăților, creând o povară asupra sistemelor de protecție socială și reducând coeziunea socială.[5]

III. FACTORI SOCIO-ECONOMICI CARE FAVORIZEAZĂ CRIMINALITATEA

Inegalitățile Economice

Inegalitățile economice joacă un rol semnificativ în stimularea creșterii criminalității în Europa. Discrepanțele economice dintre statele membre, precum și accesul inegal la resurse, generează condiții în care activitățile ilegale pot înflori, cum ar fi traficul de persoane, contrabanda și alte forme de criminalitate organizată. Regiunile afectate de șomaj ridicat și de lipsa oportunităților economice, precum Balcanii de Vest, sunt cele mai vulnerabile. Sărăcia devine un factor esențial care determină oamenii să apeleze la activități ilegale, văzute ca o alternativă pentru obținerea unor venituri în condiții de instabilitate economică. Într-un astfel de context, rețelele infracționale profită de vulnerabilitatea populației, atrăgându-i în activități ilegale care par a fi singura opțiune viabilă pentru un trai decent.

Migrarea Ilegală

Migrația ilegală este un fenomen complex care este adesea exploatată de rețelele de trafic de persoane. Grupările infracționale utilizează rutele de migrație pentru a transporta victime, deseori persoane vulnerabile care caută un trai mai bun, către statele membre ale Uniunii Europene, unde acestea ajung să fie supuse exploatării. De asemenea, lipsa unei cooperări eficiente între statele membre și diferențele legislative oferă grupurilor infracționale oportunități de a exploata aceste lacune pentru a-și continua activitățile.

IV. MĂSURI DE COMBATERE A CRIMINALITĂȚII

Prevenirea și combaterea criminalității sunt obiective fundamentale pentru toate statele membre ale Uniunii Europene, care impun o abordare integrată și coordonată. În acest context, cooperarea internațională este esențială, iar agenții precum Europol și Interpol joacă un rol esențial în facilitarea acestor eforturi. Europol contribuie activ prin organizarea de operațiuni care vizează grupările

[4] Codul Penal și de Procdură Penală, Universul Juridic, București, 2024, artiolul 210, pagina 89

[5]https ://www .unodc .org

infracționale transfrontaliere, având capacitatea de a centraliza informațiile primite de la diferitele autorități naționale și de a coordona intervențiile. Interpol, la rândul său, sprijină autoritățile locale și naționale prin oferirea accesului la baze de date globale și prin susținerea investigațiilor comune.

Un exemplu relevant de cooperare juridică la nivel internațional este Convenția de la Budapesta, care este un punct de referință în lupta împotriva criminalității cibernetice. Aceasta oferă un cadru juridic uniform pentru combaterea infracțiunilor digitale și facilitează cooperarea între statele semnatare, sprijinind astfel investigarea rapidă și eficientă a acestor infracțiuni. Convenția nu doar că promovează armonizarea legislațiilor naționale, ci și pune la dispoziție un mecanism operațional prin care autoritățile pot colabora eficient pentru a împiedica extinderea criminalității în mediul online. Importanța acestei colaborări este evidențiată de natura dinamică și transnațională a criminalității cibernetice, care necesită o reacție rapidă și coordonată din partea mai multor state.[6]

O altă măsură importantă de combatere a criminalității constă în întărirea capacităților instituționale ale autorităților locale și naționale. Aceasta include creșterea resurselor umane și logistice ale autoritatilor, formarea continuă a personalului pentru a face față provocărilor complexe și emergente și dezvoltarea unor structuri de coordonare eficiente între diferitele instituții. Întărirea capacităților instituționale presupune, de asemenea, dotarea cu tehnologii moderne pentru monitorizare și analiză, cum ar fi camerele de supraveghere dotate cu inteligență artificială pentru recunoașterea facială, drone pentru patrularea și monitorizarea zonelor greu accesibile, și sisteme avansate de analiză a datelor care permit identificarea tiparelor infracționale și anticiparea potențialelor amenințări.[7]

V. PERSPECTIVE DE VIITOR

Combaterea criminalității în Europa necesită o abordare dinamică, flexibilă și inovatoare, care să poată ține pasul cu schimbările rapide din societate. Este vitală utilizarea unor tehnologii de ultimă generație, intensificarea cooperării internaționale și abordarea cauzelor socio-economice care stau la baza fenomenelor infracționale. Tehnologii precum inteligența artificială pot fi utilizate pentru analiza datelor în timp real, identificarea tiparelor de comportament infracțional și anticiparea amenințărilor, ajutând autoritățile să reacționeze rapid și eficient.[8] Tehnologia blockchain poate facilita transparența tranzacțiilor financiare, oferind un registru digital distribuit care este practic imposibil de manipulat. Aceasta contribuie la reducerea riscului de spălare de bani și a fraudelor financiare, prin asigurarea trasabilității fiecărei tranzacții și oferind autorităților un mijloc clar de monitorizare a fluxurilor financiare. În plus, blockchain-ul oferă o metodă eficientă de audit, permițând verificarea rapidă și sigură a tranzacțiilor, ceea ce ajută la identificarea potențialelor activități suspecte în timp real. Alte tehnologii emergente, precum recunoașterea facială, analiza big data și utilizarea dronelor autonome, contribuie semnificativ la monitorizarea și combaterea criminalității organizate.[9] Recunoașterea facială poate fi folosită pentru identificarea suspecților în timp real, în spații publice aglomerate, oferind autorităților un instrument eficient de intervenție rapidă. Analiza big data permite detectarea tiparelor infracționale prin examinarea unor volume mari de date, facilitând previziuni mai precise asupra activităților infracționale viitoare.

Dronele autonome sunt utilizate pentru supravegherea zonelor izolate sau greu accesibile, oferind o acoperire extinsă și colectând informații utile pentru prevenirea și detectarea infracțiunilor. Aceste dispozitive pot fi dotate cu camere de înaltă rezoluție și senzori termici pentru a detecta activități suspecte chiar și în condiții de vizibilitate redusă sau pe timp de noapte. De asemenea, dronele pot fi folosite pentru a monitoriza mișcările grupurilor criminale în timp real și pentru a furniza informații precise către forțele de ordine, ceea ce facilitează intervenții rapide și eficiente. Utilizarea dronelor autonome reduce riscurile pentru personalul uman și oferă o soluție cost-eficientă pentru supravegherea teritoriilor vaste, greu de monitorizat prin metode tradiționale. Mai mult, colaborarea internațională și schimbul rapid de informații între statele membre sunt fundamentale

[6]https ://www .coe .int /en /web /cybercrime
[7]https ://www .securitytoday .com
[8]https ://www .oxfordinsights .com
[9]https ://www .blockchain .com

pentru a combate criminalitatea transfrontalieră, care, prin natura sa, depășește competențele și resursele unui singur stat. Aceste mecanisme de cooperare permit nu doar identificarea rapidă a amenințărilor emergente, ci și dezvoltarea unor strategii comune care să răspundă în mod eficient acestor provocări. De exemplu, prin accesul la baze de date comune și schimbul de informații în timp real, autoritățile pot detecta și opri mai repede activitățile infracționale. În plus, mobilizarea resurselor umane și tehnice la nivel european crește semnificativ capacitatea de reacție și previne fragmentarea eforturilor. Operațiunile comune, cum ar fi acțiunile coordonate împotriva rețelelor de trafic de droguri sau atacuri cibernetice, demonstrează impactul pozitiv al unei abordări colective, prin care statele își conjugă eforturile pentru a asigura o securitate sporită la nivel regional.

Pe lângă soluțiile tehnologice, dezvoltarea unor politici solide care să se concentreze atât pe prevenție, cât și pe reabilitarea infractorilor, este esențială. Prevenția presupune implementarea unor programe educaționale și sociale care să reducă vulnerabilitățile ce pot duce la criminalitate, în timp ce reabilitarea urmărește reintegrarea în societate a celor care au comis infracțiuni, pentru a evita recidiva. Abordarea cauzelor fundamentale, cum ar fi inegalitățile economice, lipsa accesului la educație sau excluziunea socială, este crucială pentru a reduce semnificativ incidența infracționalității și a crea un mediu mai sigur pentru toți cetățenii europeni.

VI. CONCLUZII

Criminalitatea în Europa reprezintă o provocare complexă, care este influențată de multiple aspecte economice, sociale și politice. În acest articol, am analizat principalele forme de criminalitate, cauzele care stau la baza acestora, precum și măsurile necesare pentru combaterea fenomenului infracțional. Prevenirea și reducerea criminalității în UE necesită nu doar colaborarea eficientă între toate părțile implicate, ci și utilizarea unor tehnologii moderne și o strategie bine coordonată la nivel european. Tehnologiile avansate, precum inteligența artificială și blockchain-ul, joacă un rol cheie în îmbunătățirea capacităților de prevenție și detectare a criminalității. Totodată, este esențial să existe o abordare integrată, care să implice atât forțele de ordine, cât și autoritățile locale, sectorul privat și organizațiile societății civile. Printr-o astfel de colaborare și printr-o strategie coordonată, Uniunea Europeană poate să combată eficient criminalitatea, să reducă impactul acesteia și să asigure un mediu sigur, echitabil și prosper pentru toți cetățenii săi.

BIBLIOGRAFIE

1. Europol and Interpol have coordinated international operations against organized crime. Source: https://www.europol.europa.eu
2. The Budapest Convention establishes a unified framework for addressing cybercrime. Source: https://www.coe.int/en/web/cybercrime
3. GDPR ensures data protection and cybersecurity. Source: https://gdpr-info.eu
4. Many human trafficking routes exploit vulnerable migrants. Source: https://www.unodc.org
5. Blockchain technology improves transparency and reduces financial fraud risks. Source: https://www.blockchain.com
6. AI systems enhance criminal activity detection through data analysis. Source: https://www.oxfordinsights.com
7. Advanced surveillance technologies, including drones and AI facial recognition, contribute to crime prevention and detection. Source: https://www.securitytoday.com
8. International cooperation in fighting cybercrime, including Europol's Cyber Crime Centre (EC3). Source: https://www.europol.europa.eu/activities-services/europol-specialised-centres/european-cybercrime-centre-ec3
9. The role of blockchain in securing financial transactions and preventing fraud. Source: https://www.ibm.com/blockchain/solutions/financial-services
10. Codul Penal și de Procdură Penală, Universul Juridic, București, 2024, artiolul 210, pagina 89
11. Valerian Cioclei, Manual de criminologie, editia 8, Editura C.H.Beck, Bucuresti 2019, pagina 54.

INTERVENȚIA POLIȚIEI ROMÂNE PRIVIND CAZURILE DE VIOLENȚA DOMESTICĂ ÎN ANUL 2024

ROMANIAN POLICE INTERVENTION REGARDING CASES OF DOMESTIC VIOLENCE IN 2024

AG. RADU GEORGE-ROBERT
Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza”, București ;
georgerobert.radu@gmail.com

Abstract (en): *This paper examines the intervention of the Romanian Police in cases of domestic violence, focusing on victim protection measures and strategies to prevent this type of crime. The study starts from the high number of official notifications regarding domestic violence, also emphasizing the fact that the real dimension of the phenomenon is significantly larger. The analysis focuses on the effectiveness of the measures implemented in 2024 by the police to such referrals and on the need for continuous adaptation of strategies to respond promptly to cases of abuse. At the same time, the article addresses aspects such as inter-institutional collaboration, public awareness and the need for specialized training of police personnel. Through a critical approach, the paper also highlights the progress made at all levels regarding the measures taken by the state in the field of preventing and combating domestic violence in Romania.*

Keywords: *Romanian Police; domestic violence; victim protection; prevention strategies; inter-institutional collaboration; public awareness; specialized training.*

Abstract (ro): *Această lucrare examinează intervenția Poliției Române în cazurile de violență domestică, punând accent pe măsurile de protecție a victimelor și strategiile de prevenire a acestui tip de infracțiuni. Studiul pornește de la numărul ridicat de sesizări oficiale privind violența domestică, subliniind și faptul că dimensiunea reală a fenomenului este semnificativ mai amplă. Analiza se concentrează pe eficiența măsurilor implementate în 2024, de către polițiști la o astfel de sesizare și pe nevoia de adaptare continuă a strategiilor pentru a răspunde prompt la cazurile de abuz. Totodată, articolul abordează aspecte precum colaborarea interinstituțională, sensibilizarea publicului și nevoia de formare specializată a personalului polițienesc. Printr-o abordare critică, lucrarea evidențiază inclusiv progresele înregistrate la toate nivelurile privind măsurile luate de stat în domeniul prevenirii și combaterii violenței domestice în România..*

Cuvinte-cheie: *Poliția Română; violență domestică; măsuri de protecție; prevenire; colaborare interinstituțională; formare specializată; sensibilizare publică.*

I. INTRODUCERE

Având în vedere postura mea de student al Academiei de poliție „Alexandru Ioan Cuza” din București și a celei de angajat al Poliției Române – Direcția Generală de Poliție a Municipiului București, am decis să studiez în vederea redactării prezentului articol modul de intervenție al Poliției privind cazurile de violență domestică în prezent. Principala motivație venind chiar de la numărul ridicat de sesizări privind acte de violență familială la nivelul țării, inclusiv, pe linia mea de muncă, deplasându-mă aproape zilnic la astfel de sesizări făcute prin intermediul S.N.U.A.U..

Totodată, conform statisticilor realizate de Ministerul Public sunt aproximativ 1700 de victime ale violenței domestice la nivelul României[1], deși acestea sunt doar cele sesizate, numărul real fiind mult mai mare.

Violența domestică reprezintă una dintre cele mai grave forme de încălcare a drepturilor omului, afectând nu doar victimele directe, ci și comunitatea în ansamblu. În România, acest fenomen

[1] (Ministerul Public - Date statistice privind victimele violentelor în familie, Accesat în noiembrie 2024)

continuă să constituie o problemă socială majoră, cu impact asupra securității individuale, sănătății publice și ordinii sociale. În acest context, intervenția Poliției Române joacă un rol crucial în prevenirea, gestionarea și reducerea cazurilor de violență domestică.

Pe parcursul anului 2024, Poliția Română a continuat să își consolideze acțiunile în domeniul combaterii violenței domestice, adaptându-se provocărilor legislative, operaționale și tehnologice. Modificările legislative recente, inclusiv cele privind implementarea ordinelor de protecție provizorii și utilizarea brățărilor electronice pentru monitorizarea agresorilor, au adus noi instrumente în sprijinul autorităților. În același timp, accentul pe formarea profesională a polițiștilor, alături de dezvoltarea parteneriatelor interinstituționale, a contribuit la îmbunătățirea intervențiilor și la creșterea gradului de încredere a cetățenilor în instituțiile statului.

Scopul acestui referat este de a analiza intervenția Poliției Române în cazurile de violență domestică în anul 2024, evidențiind realizările, provocările și oportunitățile de îmbunătățire. Lucrarea va aborda cadrul legislativ în vigoare, strategiile operaționale aplicate, statisticile relevante și rolul colaborării cu alte instituții și organizații non-guvernamentale. Prin această analiză, se urmărește conturarea unei imagini complete asupra modului în care Poliția Română răspunde acestei provocări complexe și a impactului acțiunilor întreprinse asupra societății.

Astfel, gestionarea cazurilor de violență domestică reprezintă o prioritate pentru Poliția Română, iar evaluarea intervențiilor din anul 2024 oferă oportunitatea de a identifica bunele practici, dar și domeniile care necesită intervenții suplimentare pentru a garanta siguranța și drepturile cetățenilor.

II. CADRUL LEGISLATIVE ȘI NORMATIVE PRIVIND VIOLENTA DOMESTICĂ ÎN ROMÂNIA

II.1. CE ESTE VIOLENTA DOMESTICĂ?

Violența domestică de la noi din țară este definită în **Legea – numărul 217/2003 –** specifică prevenirii și combaterii acestei violențe familiale. Conform acestei legi: Violența domestică reprezintă orice acțiune sau inacțiune intenționată, manifestată fizic, sexual, psihologic, economic, social, spiritual sau cibernetic, care are loc în cadrul relațiilor de familie sau al relațiilor asemănătoare acestora, care determină prejudicii fizice, psihice, sexuale, emoționale sau de altă natură, ori cauzează suferință unei persoane.[2]

Deci, practic, violența domestică este reprezentată de orice fel de violență între membrii unei familii sau a unei relații asemănătoare familiei (concubinajul).

II.2. PARTEA LEGISLATIVĂ

Din punct de vedere legislativ, în Legea nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței domestice, cu modificările și completările ulterioare, găsim cele mai multe detalii și fapte în concret legate de violența domestică. Aici ne este prezentat, pe larg, categoriile de violență care se încadrează la violență domestică, acestea sunt:

- **Violența fizică** – orice acțiune care produce vătămări corporale sau afectează integritatea fizică.
- **Violența psihologică** – orice acțiune care provoacă suferință emoțională, inclusiv intimidarea, amenințarea, izolarea, manipularea sau controlul excesiv.
- **Violența sexuală** – orice act sexual forțat, inclusiv comportamentele sexuale nedorite.
- **Violența economică** – privarea de resurse economice necesare pentru un trai decent, precum și controlul excesiv asupra resurselor financiare.
- **Violența socială** – restricționarea accesului la viața socială sau interdicția de a avea contacte sociale.
- **Violența spirituală** – impunerea unor convingeri, interdicția de a avea convingeri proprii sau de a participa la ritualuri religioase.
- **Violența cibernetică** – hărțuirea sau umilirea prin intermediul mijloacelor electronice.[3]

[2] (Legea nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței domestice, cu modificările și completările ulterioare)
[3] LG – 217/2003.

Tot în această lege, respectiv Legea nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței domestice, cu modificările și completările ulterioare, regăsim și calitățile pe care trebuie să le îndeplinească persoanele, din punct de vedere a relației dintre ele pentru ca un anumit tip de violență să se poată încadra la violență domestică, acestea sunt:

- Ascendenții și descendenții, frații și surorile, soții și copiii acestora, precum și persoanele care devin rude prin adopție, conform prevederilor legale.
- Soțul/soția, fostul soț/fosta soție, precum și frații, părinții și copiii din alte relații ale acestora.
- Persoanele care au avut sau au relații similare celor dintre soți sau dintre părinți și copii, inclusiv partenerii actuali sau foști, indiferent dacă au locuit sau nu împreună cu agresorul, precum și ascendenții, descendenții, frații și surorile partenerului/partenerei.
- Tutorele sau orice altă persoană care exercită, în mod legal sau de facto, drepturi asupra copilului.
- Reprezentantul legal sau altă persoană care îngrijește o persoană cu afecțiuni psihice, dizabilități intelectuale sau handicap fizic, cu excepția cazurilor în care această responsabilitate este exercitată în cadrul atribuțiilor profesionale.

Totodată, faptele de violență fizică sunt sancționate și de către Codul Penal, iar in cazul în care aceste fapte sunt săvârșite asupra unei persoane din familie, acestea se majorează cu 1/4, conform **art.199/C.p.**[4].

II.3. DREPTURILE VICTIMEI

Victimele violenței domestice au, de asemenea, anumite drepturi care trebuie să le fie respectate, principalele drepturi sunt:

- **Dreptul la informare:** Victima trebuie să fie informată corespunzător, astfel încât să poată lua decizii în mod conștient și informat.
- **Dreptul de a alege:** Este esențial să fie respectate autonomia și capacitatea victimei de a gestiona situația. După ce aceasta primește informații despre opțiunile de sprijin și direcționare, are dreptul să decidă în mod liber ce cale dorește să urmeze.
- **Dreptul de a refuza tratamentul sau intervenția:** Nicio victimă nu trebuie constrânsă să accepte tratamente, examinări sau alte intervenții împotriva voinței sale. Alegerea legată de îngrijirea medicală, consiliere, asistență juridică sau alte servicii aparține exclusiv victimei.
- **Dreptul de a fi însoțită:** Victima are dreptul să decidă dacă dorește să fie însoțită și, dacă da, de către cine, în timpul primirii de informații, al examinării sau al accesării altor servicii.
- **Drepturile copilului:** În cazul minorilor, este necesară o grijă suplimentară, incluzând obținerea consimțământului și consultarea tutorelui legal. [5]

III. ROLUL POLIȚIEI ÎN COMBATEREA FAPTELOR DE VIOLENȚĂ DOMESTICĂ

În combaterea faptelor de violență domestică rolul poliției este crucial, printre principalele sarcini pe care le are poliția privind cazurile de violență domestică regăsim:

- Polițiștii răspund de urgență la apelurile venite prin S.N.U.A.U. 112 sau alte canale de raportarea sesizărilor cu violență domestică.
- Pot emite OPP pe loc, pentru a proteja victima de agresor. Acest document are caracter temporar și este valabil până la emiterea unui OP de către instanță.
- Asigură evacuarea agresorului de la domiciliul victimei, dacă este cazul, și interzicerea acestuia de a se apropia de persoana protejată.

Practic, principalul rol al poliției este de a proteja victima de agresor, metodele pentru realizarea acestei protecții fiind multiple.

[4] (Penal, Accesat în noiembrie 2024)
[5] ”(Implementat de Fundația Sensiblu, Accesat în noiembrie 2024)

III.1. ORDINUL DE PROTECȚIE/PROVIZORIU-(OP/OPP)

Cadrul legislativ privind OPP-ul este reprezentat tot de LG-217/2003.

Acest ordin se emite de către polițiști pe o perioada de **5 zile (120 ore)** și îl împiedica pe agresor să se apropie de victimă sau să ia legătura cu aceasta.

OPP-ul poate fi contestat de către agresor în maxim **2 zile (48 ore)** de la comunicarea acestuia.

Totodată, instanța de judecată, prin judecător, poate emite un OP de până la 12 luni, indiferent dacă a fost emis sau nu un OPP.

Pentru a emite un OPP, polițiștii aflați la fața locului trebuie să constate faptul ca viața victimei este pusă în pericol, acest lucru se realizează printr-un formular standard adresat victimei. In funcție de numărul răspunsurilor afirmative la întrebările din formular, polițiștii trebuie să constate posibilitatea de a exista sau a nu exista un risc iminent pentru aceasta, iar în cazul în care există, victima are dreptul de a cere emiterea unui OPP. Acest formular este obligatoriu de completat la toate sesizările la care se confirmă că este vorba despre o violență domestică, iar în cazul în care victima este în imposibilitatea de a răspunde întrebărilor din formular, acesta o să fie completat de către polițiștii aflați la fața locului în măsura constatărilor lor.

În același timp, după emiterea unui ordin de protecție sau ordin de protecție provizoriu, agresorul are obligația de a nu se apropia la o distanță determinată de victimă, de reședința acesteia, de locul de muncă sau de instituția de învățământ pe care o urmează aceasta ori de către membrii familiei acesteia. Tot agresorul, în cazul în care locuiește împreună cu victima, trebuie să fie evacuat din locuință în prezența organelor de poliție (acesta având posibilitatea de a apela la centre speciale de cazare), iar victima fiind reintrodusă în locuință ulterior, tot de către polițiști.

Victima, are dreptul de a cere și obligativitatea agresorului de a purta dispozitivul electronic de supraveghere, cu condiția de a accepta ca și aceasta să poarte asupra sa un alt dispozitiv electronic de supraveghere. Practic, victima trebuie să poarte asupra sa un dispozitiv (similar unui telefon), iar agresorul două dispozitive (un fel de brățară, care de obicei este pusă la picior, în zona gleznei și un al doilea dispozitiv, asemănător unui telefon). Rolul acestor dispozitive este de a anunța de îndată, în mod automat, organele de poliție în cazul în care agresorul încalcă dispozițiile ordinului de protecție și se apropie prea mult de victimă sau de locurile frecventate de aceasta. De asemenea, atât agresorul, cât și victima, au obligația de a menține în permanență dispozitivele deschise și încărcate, tot aceștia fiind și direct răspunzători de distrugerea sau degradarea lor, intrând sub incidenta **art. 253/C.p**.

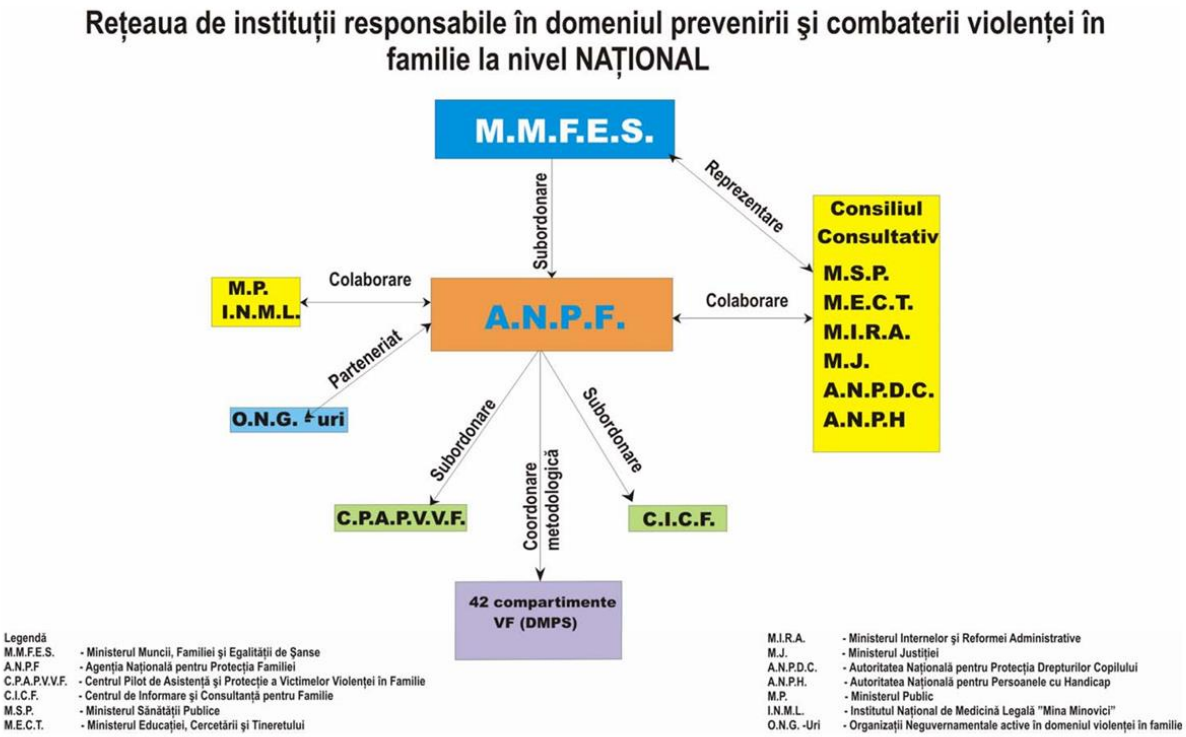
Încălcarea ordinului de protecție și a ordinului de protecție provizoriu reprezintă infracțiune și se pedepsește cu închisoarea de la **6 luni la 5 ani**.[6]

III.2. INTERVENȚIA POLIȚIȘTILOR LA SESIZĂRILE DE VIOLENȚĂ DOMESTICĂ

Fie că vorbim de o sesizare prin S.N.U.A.U., prin apelarea directă către poliție (dispeceratul poliției/ofițerul de serviciu al unei secții), sesizare din partea cetățenilor sau din oficiu, polițiștii au un anumit set de „reguli" după care trebuie să se ghideze și să acționeze eficient și prompt.

Câteva dintre aceste reguli sunt regăsite și în ghidul de intervenție special pentru sesizările privind violența în domestică, unde avem atât regulile pe care trebuie să le îndeplinească polițiștii, cât și alte instituții cu care poliția cooperează (au chiar structuri speciale în acest sens: **Compartimentul de Analiză și Prevenire a Criminalității (CAPC)).**

[6] LG – 217/2003.

(Fig. 1 – Instituțiile responsabile de prevenirea și combaterea violenței familiale)[7]

Principalele reguli pe care le au polițiștii la intervenții sunt:

a) **Intervenția echipei**: Aceasta va fi realizată de 2-3 polițiști, preferabil ca aceștia să aibă experiență în domeniu și abilități de comunicare adecvate.

b) **Discreție la fața locului:** Apropierea de imobilul unde s-a raportat conflictul se va face fără utilizarea semnalelor sonore sau luminoase.

c) **Respectarea inviolabilității domiciliului**: Polițiștii vor intra în locuință doar în condițiile prevăzute de lege, respectiv cu solicitarea sau consimțământul scris al proprietarului ori posesorului. Excepția o reprezintă cazurile de urgență, când din interiorul locuinței se aud strigăte de ajutor ce indică un pericol iminent pentru sănătatea sau viața unei persoane. În astfel de situații, polițiștii pot interveni, inclusiv prin forță, dacă accesul le este refuzat. Pentru a evita acuzațiile ulterioare de violare de domiciliu, intervenția se va face, pe cât posibil, în prezența unor martori.

d) **Procedura de intrare**: După deschiderea ușii, polițistul va saluta, se va prezenta și va explica motivul intervenției. Înainte de a acționa, va solicita informații relevante de la cei prezenți, cum ar fi frecvența conflictelor, dinamica familiei, numărul locatarilor și prezența minorilor. Identitatea persoanei care a depus plângerea va fi protejată, iar polițistul nu va încerca să o contacteze în timpul intervenției pentru a-i asigura confidențialitatea.

e) **Gestionarea conflictului**: Părțile implicate vor fi ascultate cu atenție, iar polițiștii vor discuta ferm pentru a reduce tensiunea și a crea un climat de încredere. În cazul unui cuplu, discuțiile vor fi purtate separat. Ulterior, se vor aborda deschis problemele care au generat conflictul, încurajând descărcarea emoțională fără a emite judecăți de valoare sau opinii care ar putea fi interpretate greșit. Obiectivul este obținerea unui angajament din partea părților de a evita comportamentele violente și tulburările publice.

f) **Invitația pentru declarații**: După aplanarea conflictului, părțile vor fi invitate, la sediul poliției pentru a oferi declarații cu privire la incident.

[7](Ghidul de intervenție în cazurile de violență în familie - Agenția Națională pentru Protecția Familiei (A.N.P.F.) cu sprijinul specialiștilor, Accesat în noiembrie 2024)

g) **Informarea victimei**: Victima va fi informată despre procedurile legale aplicabile și pașii necesari. Aceasta va fi consiliată cu privire la dreptul de a depune plângere împotriva agresorului și la posibilitatea retragerii acesteia, conform prevederilor legale (art. 180 și art. 181 C.p.). În funcție de gravitatea rănilor, victima va fi îndrumată către medicul legist ori către o unitate medicală pentru îngrijiri.

h) **Protecția minorilor**: Dacă sunt prezenți minori în pericol, se va anunța Direcția pentru Protecția Copilului.

i) **Siguranța victimei**: În cazul în care victima nu este în siguranță în locuința comună, agresorul va fi îndrumat către un adăpost special, locuința unei rude sau a unui prieten ori către o organizație care îi poate oferi cazare, cel mai favorbail este că acesta trebuie să părăsească locuința.

j) **Măsuri împotriva agresorului**: Dacă agresorul este în stare de ebrietate, a amenințat victima, a utilizat o armă sau prezintă un pericol grav pentru ceilalți membri ai familiei, polițistul poate solicita arestarea preventivă a acestuia.

k) **Tonul discuțiilor**: Dialogul cu părțile implicate se va desfășura pe un ton calm, fără amenințări sau insulte.[8]

IV. ANALIZA PREVENIRII SI COMBATERII VIOLENȚEI DOMESTICE LA NIVELUL POLIȚIEI DINTRE ROMÂNIA ȘI REPUBLICA MOLDOVA.

Pentru acest studiu, am ales să compar România cu Republica Moldova, deoarece și în Republica Moldova sunt bine cunoscute cazurile numeroase de violență domestică, care, conform statisticilor este într-o continuă creștere (Fig.2).

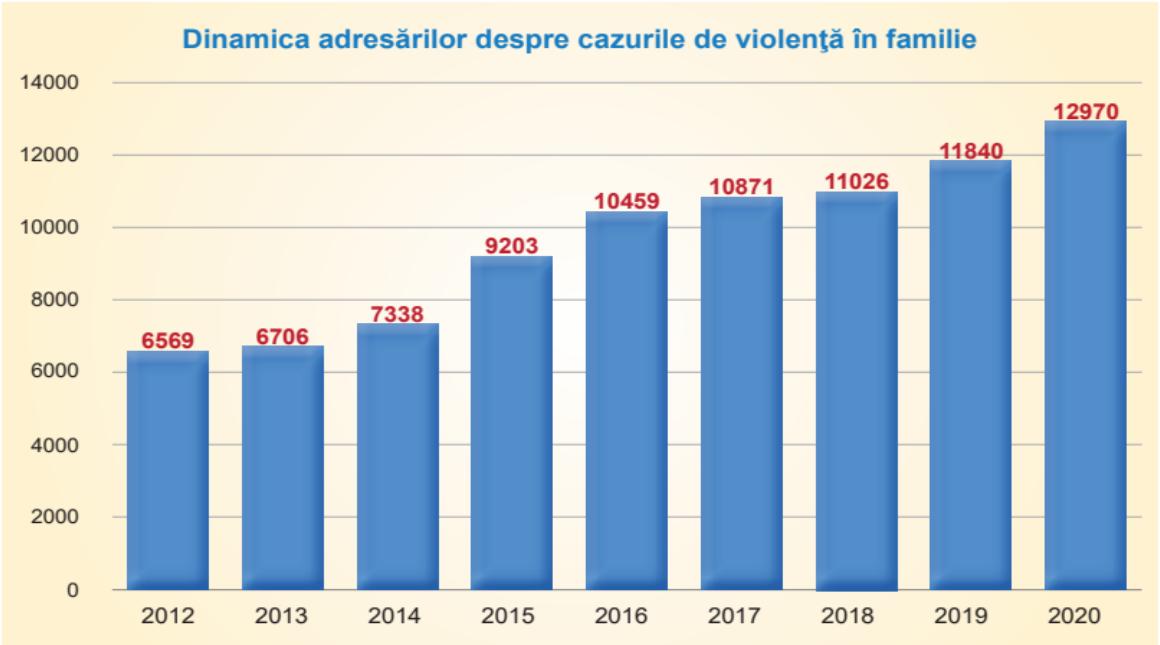

Fig. 2 - Dinamica adresărilor despre cazurile de violenţă în familie, pe parcursul anilor 2012 – 2020 din Republica Moldova[9]

IV.1. Cadrul legislativ

România:

- **Legea nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței domestice**, republicată și actualizată, reglementează în detaliu intervențiile poliției și oferă protecție victimelor.
- Introducerea **OP** și a **OPP**, emis de polițist pe loc, reprezintă măsuri rapide pentru protejarea victimelor.

[8] (Ghidul de intervenție în cazurile de violență în familie - Agenţiea Naţională pentru Protecţia Familiei (A.N.P.F.) cu sprijinul specialiștilor, Accesat în noiembrie 2024)

[9] (Vîlcu, 2021)

- Codul Penal pedepsește violența domestică, inclusiv abuzul fizic, psihologic, economic și sexual.
- Se prevede obligativitatea raportării de către polițiști a cazurilor înregistrate, pentru crearea unei baze de date și monitorizarea recidiviștilor.
- **Republica Moldova:**
- **Legea nr. 45/2007 privind prevenirea și combaterea violenței în familie** oferă cadrul legal principal.
- Ordinul de restricție provizoriu este fi emis de polițiști, însă implementarea acestuia este uneori dificilă din cauza lipsei de resurse.
- Codul Penal al Republicii Moldova sancționează violența în familie, însă abordarea este mai puțin detaliată față de cea din România.
- Există o orientare către mediere și reconciliere familială, ceea ce poate descuraja victimele să raporteze.

IV.2. PROCEDURILE DE INTERVENȚIE ALE POLIȚIEI

România:

- Polițiștii sunt instruiți să identifice și să intervină în mod proactiv, aplicând **ordinul de protecție provizoriu** atunci când există un pericol iminent.
- Există **secții specializate de poliție** și echipe multidisciplinare care lucrează cu serviciile sociale și ONG-uri pentru asistența victimelor.
- **Aplicația Bright Sky** și alte instrumente digitale ajută victimele să ceară sprijin și să raporteze incidentele.

Republica Moldova:

- Poliția locală intervine, dar de multe ori resursele și instruirea specifice sunt limitate.
- Se încurajează participarea la **consilierea familială**, dar lipsa unei infrastructuri bine dezvoltate pentru adăposturi și servicii sociale îngreunează sprijinul acordat victimelor.
- Polițiștii aplică ordinele de restricție, dar monitorizarea ulterioară este mai puțin eficientă decât în România.

IV.3. COLABORAREA INTERINSTITUȚIONALĂ

România:

- Este bine stabilită, datorită implicării **Direcției de Asistență Socială**, a spitalelor și a ONG-urilor.
- Programele de prevenire și campaniile de conștientizare sunt frecvent derulate.
- Existența unor **centre de urgență** pentru victime facilitează accesul la sprijin imediat.

Republica Moldova:

- Cooperarea interinstituțională este în dezvoltare, dar lipsa de resurse afectează eficiența.
- Numărul limitat de ONG-uri și centre de asistență reduce opțiunile pentru victime.
- Programele de prevenire sunt mai puțin frecvente, iar sensibilizarea populației este o provocare continuă.

IV.4. PROVOCĂRI COMUNE

- **Subraportarea cazurilor**: În ambele țări, multe victime nu depun plângeri din cauza stigmatizării și a fricii de represalii.
- **Formarea polițiștilor**: Necesitatea unor instruiri continue pentru recunoașterea și gestionarea situațiilor de violență domestică.
- **Monitorizarea agresorilor**: Ambele state se confruntă cu dificultăți în monitorizarea eficientă a agresorilor eliberați sau care încalcă ordinele de protecție.

România dispune de un cadru legislativ și procedural mai bine dezvoltat, iar intervenția poliției este mai rapidă și mai eficientă datorită unor instrumente precum OPP. Republica Moldova, deși face progrese, are nevoie de investiții suplimentare în instruirea polițiștilor, infrastructură și

sprijin social. În ambele state, accentul pe educație, prevenire și colaborare interinstituțională rămâne crucial pentru combaterea violenței domestice.

V. CONCLUZII

Fenomenul violenței domestice rămâne o provocare majoră pentru societatea contemporană, iar intervenția poliției este esențială în prevenirea și combaterea acestuia. Analiza realizată evidențiază progresele înregistrate de Poliția Română în anul 2024, precum implementarea ordinelor de protecție provizorii, utilizarea tehnologiei avansate, cum ar fi brățările electronice, și dezvoltarea parteneriatelor interinstituționale. Aceste măsuri au contribuit semnificativ la protejarea victimelor și la descurajarea agresorilor.

Cu toate acestea, există domenii care necesită îmbunătățiri pentru a spori eficiența intervențiilor. Este necesară intensificarea eforturilor de formare continuă a polițiștilor, pentru a asigura o intervenție profesionistă și empatică în astfel de cazuri delicate. De asemenea, este importantă extinderea campaniilor de informare pentru a încuraja victimele să raporteze actele de violență și să utilizeze mecanismele de protecție disponibile.

Comparativ cu Republica Moldova, România dispune de un cadru legislativ mai bine structurat și de măsuri operaționale mai avansate. Totuși, schimbul de bune practici și cooperarea între cele două state pot conduce la îmbunătățirea strategiilor de combatere si prevenire a violenței familiale din ambele țări.

În concluzie, gestionarea cazurilor de violență domestică implică un efort comun între poliție, alte instituții statale, organizații non-guvernamentale și comunitate. Consolidarea acestor parteneriate, alături de investițiile în resurse și tehnologii moderne, reprezintă direcții prioritare pentru a garanta siguranța cetățenilor și a reduce impactul acestui fenomen asupra societății.

REFERINȚE BIBLIOGRAFIE:

- Ghidul de intervenție în cazurile de violență în familie - Agenţiea Naţională pentru Protecţia Familiei (A.N.P.F.) cu sprijinul specialiștilor. (Accesat în noiembrie 2024).
- Implementat de Fundația Sensiblu, f. d. (Accesat în noiembrie 2024). Integrarea abordării centrate pe traumă în intervenția în cazurile de violență domestică" realizat în cadrul proiectului SENSITIVE RESPONSE TO DOMESTIC VIOLENCE CASES.
- Legea nr. 217/2003 pentru prevenirea și combaterea violenței domestice, cu modificările și completările ulterioare. (fără an).
- *Ministerul Public - Date statistice privind victimele violentelor în familie*. (Accesat în noiembrie 2024). Preluat de pe https://www.mpublic.ro/ro/content/date-statistice-privind-victimele-violen%C8%9Bei-%C3%AEn-familie
- Penal, C. (Accesat în noiembrie 2024). *Codul Penal.*
- Vîlcu, A. Ț. (2021). *Evaluarea Răspunsului Sistemului de Justiție Penală la Cazurile De Violență În Familie.* Chișinău.

NATIONAL SECURITY IN THE FACE OF NATURAL DISASTERS:PREPATATION STRATEGIES AND EFFECTIVE RESPONSE

SIGURANȚA NAȚIONALĂ ÎN FAȚA DEZASTRELOR NATURALE:STRATEGII DE PREGĂTIRE ȘI RĂSPUNS EFICIENT

Sublocotenent RATEA-NEGUȚ Marian
Direcția Generală de Jandarmi a Municipiului București Str. Jandarmeriei nr.l 9-11 Sector 1
rateanegutmarian@yahoo.com

***Abstract**: The present article discusses national security in the face of natural disasters, wich requires efficient strategies for preparedness and rapid response. These strategies include risk assessment, implementation of emergency plans, and ensuring solid infrastructure. Public preparedness is essential through educational campaigns and simulation exercises that help develop appropriate responses in crisis situations. Collaboratioan between authorities, both gouvernamental and public, is vital for an effective response to any type of disaster. Additionally, investments in monitoring technologies and early warning systems contribute to reducing the impact of disasters. Through and integrated approach, national security can be strengthened, reducing both material losses and risks to human lives.*

***Keybords**: National security, appropriate responses, solid infrastructure, warning systems monitoring.*

***Abstract**: Prezentul articol este despre siguranța națională în fața dezastrelor naturale care necesită strategii eficiente de pregătire și reacție rapidă. Aceste strategii includ evalurea riscurilor, implementara planurilor de urgență și asigurarea unei infrastructuri solide. Pregătirea populației este esențială, prin campanii de educare și exerciții de simulare, care ajută la dezvoltarea unor reacții adecvate în siutații de criză. Colaborarea dintre autorități, atât cele guvernamentale cât și cele publice este vitală pentru un răspuns eficient în fața oricărui tip de dezastru. De asemenea, investițiile în tehnologii de monitorizare și avertizare timpurie contribuie la reducerea impactului dezastrelor. În urma unei abordări integrate, siguranța națională poate fi consolidată, reducând atât pierderile materiale, cât și riscurile la adresa vieților omenești.*

***Cuvinte-cheie**: Siguranța națională, reacții adecvate, infrastructuri solide, tehnologie de avertizare, monitorizarea.*

I. INTRODUCERE

Siguranța națională este un concept cuprinzător care vizează protejarea statului și a cetățenilor săi de orice tip de amenințare ce poate afecta stabilitatea internă și externă. Printre aceste amenințări, dezastrele naturale constituie un risc major, având un impact devastator asupra infrastructurii, economiei și sănătății publice. Evenimentele naturale extreme, cum ar fi cutremurele, inundațiile, uraganele sau alunecările de teren, nu doar că provoacă pierderi materiale și pierderi de vieți omenești, dar pot genera și crize sociale și economice de amploare. Acestea pot destabiliza guverne, pot duce la migrarea masivă a populației și pot afecta securitatea națională pe termen lung.

Motivul alegerii temei „Siguranța națională în fața dezastrelor naturale: strategii de pregătire și răspuns eficient” se află în contextul actual al schimbărilor climatice globale și al intensificării fenomenelor extreme. În ultimii ani, tot mai multe state au fost martore la creșterea frecvenței și severității dezastrelor naturale, iar gestionarea acestora a devenit un obiectiv strategic de securitate națională. Atât la nivel global, cât și național, autoritățile sunt tot mai conștiente de faptul că vulnerabilitatea la astfel de evenimente nu poate fi ignorată, iar pregătirea adecvată a sistemelor de răspuns și a comunității devine o necesitate.

Această lucrare își propune să analizeze modul în care statele pot dezvolta și implementa strategii eficiente de pregătire și răspuns în fața dezastrelor naturale, având în vedere complexitatea acestora și interdependențele dintre infrastructura de securitate națională, gestionarea resurselor și protecția civilă. Mai mult decât atât, se va explora rolul cooperării interinstituționale și al parteneriatelor public-private în asigurarea unei reacții rapide și bine coordonate în situații de urgență.

Alegerea acestei teme este motivată de faptul că siguranța națională nu se limitează doar la riscurile tradiționale, cum ar fi conflictele armate sau terorismul, ci trebuie să includă și amenințările reprezentate de dezastrele naturale. În contextul unui mediu global tot mai instabil și al unui climat în continuă schimbare, este imperativ ca fiecare stat să își întărească capacitatea de a face față acestor provocări, protejându-și cetățenii și menținându-și stabilitatea.

Astfel, lucrarea va aborda atât aspectele teoretice ale siguranței naționale în contextul dezastrelor naturale, cât și analiza aplicată a strategiilor existente, cu scopul de a identifica bune practici și soluții pentru un răspuns eficient și coordonat.

II. METODE ȘI TEHNICI DE CERCETARE ÎN DOMENIUL SIGURANȚEI NAȚIONALE ÎN FAȚA DEZASTRELOR NATURALE

În acest capitol, vom explora principalele metode de cercetare utilizate în studiile de siguranță națională în contextul dezastrelor naturale, cu accent pe tehnicile de evaluare a riscurilor, modelarea comportamentului dezastrelor, analiza strategiilor de răspuns și eficiența acestora. Metodele aplicate sunt variate și pot include cercetarea cantitativă și calitativă, studii de caz, analize statistice și tehnici de simulare.

2.1. METODE CANTITATIVE

Metodele cantitative sunt frecvent utilizate pentru a măsura și analiza riscurile și impactul dezastrelor naturale asupra siguranței naționale. Acestea se bazează pe date statistice și modele matematice, iar rezultatele obținute sunt folosite pentru a evalua probabilitatea unui dezastru și pentru a prognoza impactul acestuia.

2.1.1. ANALIZA RISCURILOR ȘI EVALUAREA VULNERABILITĂȚILOR

Unul dintre pașii esențiali în cercetarea siguranței naționale în fața dezastrelor naturale este analiza riscurilor, care implică identificarea și evaluarea vulnerabilităților și expunerii la diferite tipuri de dezastre. În acest sens, se folosesc metode cantitative, cum ar fi:

- **Modele de hazard natural**: Aceste modele sunt folosite pentru a prezice fenomenul natural (de exemplu, cutremure, inundații, furtuni) pe baza datelor istorice și a observațiilor în timp real.
- **Evaluarea riscurilor pe baza probabilităților**: Modele statistice de tipul „probabilității condiționale” sunt utilizate pentru a estima impactul unui dezastru asupra diferitelor sectoare de infrastructură și populație.

2.1.2. SIMULAREA DEZASTRELOR ȘI PROGNOZA IMPACTULUI

Simulările de dezastre sunt o altă metodă importantă pentru testarea și pregătirea sistemelor de răspuns. Acestea se bazează pe scenarii de urgență, în care sunt simulate diferite tipuri de dezastre naturale pentru a evalua reacțiile instituțiilor și ale populației. Tehnologiile avansate de simulare pot ajuta la dezvoltarea unor planuri de răspuns eficiente.

2.2. INTERVIURI ȘI CHESTIONARE

Cercetările calitative în domeniul siguranței naționale pot include interviuri cu experți, oficiali guvernamentali, lideri ai agențiilor de intervenție și membri ai comunității. Aceste interviuri sunt folosite pentru a aduna informații despre pregătirea și răspunsul la dezastre, despre percepțiile populației față de riscuri și despre eficiența măsurilor adoptate.

2.2.1. STUDIU DE CAZ

Studiile de caz sunt o tehnică valoroasă pentru înțelegerea modului în care statele sau regiunile au gestionat dezastrele în trecut. Analiza unui astfel de caz poate oferi informații esențiale

despre provocările întâmpinate și despre măsurile care au fost implementate pentru a asigura un răspuns eficient. Studiile de caz pot include dezastre majore precum cutremurele din Japonia, inundațiile din Europa sau uraganele din Statele Unite.

2.3. TEHNICI DE RĂSPUNS ȘI STRATEGII DE PREGĂTIRE

Metodele de cercetare în domeniul siguranței naționale includ și analiza tehnicilor de pregătire și răspuns aplicate de autoritățile naționale și locale. Aceste tehnici sunt esențiale pentru evaluarea eficienței sistemului de gestionare a dezastrelor și pentru identificarea îmbunătățirilor necesare.

2.3.1. EXERCIȚII DE SIMULARE ȘI FORMARE

Exercițiile de simulare sunt esențiale pentru a testa reacțiile autorităților și ale cetățenilor în fața unui dezastru natural. Acestea includ simulări de cutremure, uragane, incendii forestiere sau inundații, în cadrul cărora se verifică eficiența echipelor de intervenție și a infrastructurii de răspuns.

Fig.1- Simulare de cutremur la o Școala Gimnazială.
(Sursa Imaginii https://agendapompierului.ro/articole.html)

2.3.2. TEHNOLOGII DE MONITORIZARE ȘI ALERTARE

În cercetările recente, tehnologiile de monitorizare în timp real, cum ar fi sistemele de alertă timpurie pentru tsunami sau cutremure, joacă un rol fundamental în prevenirea și reducerea impactului dezastrelor naturale. Aceste tehnologii permit autorităților să reacționeze rapid și să emită alerte către populație, reducând astfel numărul de victime. În România a fost implementat un sistem național de avertizare a populației în situații de urgență (RO-ALERT), prin intermediul căruia se pot transmite mesaje către telefoanele mobile folosind tehnologia de transmitere celulară, dar acesta are unele puncte slabe[1].

III. STRATEGII DE PREGĂTIRE ȘI RĂSPUNS ÎN FAȚA DEZASTRELOR NATURALE

Dezastrele naturale reprezintă o amenințare semnificativă la adresa siguranței naționale, iar gestionarea eficientă a acestora depinde de strategiile bine concepute de pregătire și răspuns. Aceste strategii trebuie să fie integrate și coordonate între autorități, agenții de intervenție și comunități pentru a asigura o reacție rapidă și eficientă.

3.1. PRINCIPII FUNDAMENTALE

Strategiile de pregătire și răspuns se bazează pe câteva principii fundamentale:

Prevenirea riscurilor: Măsuri precum construirea de infrastructură reziliență și implementarea reglementărilor de siguranță pentru a reduce impactul dezastrelor.

Pregătirea continuă: Exerciții periodice pentru evaluarea capacității de răspuns a autorităților și populației.

[1]**Ministerul Afacerilor Interne, Inspectoratul General pentru Situații de Urgență,** *Strategia Națională pentru Reducerea Riscurilor la Dezastre în România,* București 2024.

Răspuns rapid: Coordonarea rapidă a resurselor și echipelor de intervenție pentru a minimiza pagubele.

Recuperarea post-dezastru: Reconstrucția infrastructurii și sprijinul acordat victimelor.

3.2. STRATEGII DE PREVENIRE ȘI REDUCERE A RISCURILOR

Reducerea riscurilor presupune măsuri preventive care vizează atenuarea impactului dezastrelor naturale, cum ar fi:

- **Infrastructura rezilientă**: Construirea de clădiri care să reziste cutremurelor sau baraje pentru protecția împotriva inundațiilor.
- **Sisteme de avertizare timpurie**: Tehnologii care monitorizează fenomenenele naturale și emit alerte pentru a reduce riscurile pentru populație.

3.3. RĂSPUNSUL ÎN FAȚA DEZASTRELOR NATURALE

În cazul unui dezastru, răspunsul rapid și coordonat este esențial pentru salvarea vieților și protejarea infrastructurii. Printre măsurile cheie se numără:

Coordonarea interinstituțională: Autoritățile guvernamentale și organizațiile umanitare trebuie să colaboreze eficient pentru mobilizarea resurselor și distribuirea ajutoarelor.

Mobilizarea echipelor de intervenție: Echipele de salvatori, pompieri și medici trebuie să ajungă rapid în zonele afectate.

Fig.2- Centru de comandă al unei situații de urgență.
(Sursa Imaginii https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.html)

3.4. RECUPERAREA POST-DEZASTRU

După dezastru, procesul de recuperare este esențial pentru restabilirea ordinii și reconstrucția regiunilor afectate. Acesta include reconstrucția infrastructurii critice, asistență psihologică pentru victime și reintegrarea acestora în comunitate.

IV. SCHIMBĂRILE CLIMATICE ȘI RISCURILE ASOCIATE

Schimbările climatice reprezintă o realitate globală ce afectează toate aspectele vieții umane. Aceste modificări sunt cauzate de activitățile umane, în special de emisiile de gaze cu efect de seră, și au un impact semnificativ asupra mediului, economiei și sănătății publice[2]. În acest capitol, vom explora principalele riscuri asociate cu schimbările climatice, cu un accent deosebit pe efectele pe termen scurt și lung, și cum aceste riscuri amenință siguranța națională și globală.

4.1. CAUZELE SCHIMBĂRILOR CLIMATICE

Schimbările climatice sunt, în principal, cauzate de creșterea emisiilor de gaze cu efect de seră (GES), inclusiv dioxidul de carbon (CO2), metanul (CH4) și oxidul de azot (N2O). Aceste gaze sunt eliberate în atmosferă prin activități precum:

Arderea combustibililor fosili (carbune, petrol, gaze naturale) pentru energie.

Defrișarea masivă a pădurilor, care reduce capacitatea de absorbție a CO2.

[2] **Mihail F., Popescu, Managementul situațiilor de urgență-Manual Universitar,** Editura Universitas, Petroşani 2020.

Agricultura intensivă și **utilizarea îngrășămintelor chimice**, care contribuie la emisiile de metan și oxid de azot.

Fig.3 – Defrișări masive.
(Sursa Imaginii https://descopera.ro/natura/.html)

4.2 RISCURILE ASOCIATE CU SCHIMBĂRILE CLIMATICE

Creșterea temperaturilor și valurile de căldură reprezintă una dintre cele mai vizibile consecințe ale schimbărilor climatice este creșterea globală a temperaturii medii. Acest fenomen duce la frecvența mai mare a valurilor de căldură extreme, care pun presiune asupra sistemelor de sănătate, în special în rândul persoanelor vulnerabile (vârstnici, copii, persoane cu boli preexistente).

Schimbările climatice sunt asociate și cu fenomene meteorologice extreme, cum ar fi:

Furtuni și uragane puternice (odată cu creșterea temperaturii oceanelor, furtunile tropicale devin mai intense și mai frecvente), precipitații abundente și inundații.

Topirea ghețarilor, a calotelor glaciare și creșterea nivelului mării care marchează un alt impact major al încălzirii globale, ceea ce contribuie la creșterea nivelului mării. Acest fenomen amenință în mod direct regiunile de coastă, unde locuiesc miliarde de oameni și unde se află infrastructuri vitale, cum ar fi porturi, orașe și terenuri agricole.

Impactul asupra biodiversității[3]: schimbările climatice au un impact semnificativ asupra biodiversității, provocând extincția unor specii sau migrarea lor către alte habitate, care pot fi deja supraîncărcate. De asemenea, fenomenele extreme, cum ar fi incendiile forestiere și secetele, afectează ecosistemele fragile.

V. CONCLUZII

Lucrarea de față a abordat tema schimbărilor climatice și riscurilor asociate, un subiect de actualitate cu implicații globale semnificative asupra siguranței naționale și internaționale. În cadrul cercetării, au fost identificate principalele riscuri asociate schimbărilor climatice, cum ar fi creșterea temperaturilor medii, intensificarea fenomenelor meteorologice extreme, topirea ghețarilor, creșterea nivelului mării și pierderea biodiversității. Aceste efecte au consecințe directe asupra sănătății publice, agriculturii, securității alimentare, migrației și stabilității economice și politice.

Printre soluțiile propuse de autori pentru a combate aceste riscuri se numără adoptarea unui pachet global de măsuri de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră și implementarea de politici de adaptare la schimbările climatice. Aceste măsuri implică investiții în tehnologii verzi, energie regenerabilă, infrastructuri reziliente și o mai bună gestionare a resurselor de apă.

De asemenea, se pune accent pe creșterea gradului de conștientizare a publicului și pe educația ecologică, pentru a încuraja comportamente mai sustenabile.

Pe lângă aceste soluții, autorii au subliniat necesitatea unei cooperări internaționale mai strânse în fața crizei climatice, având în vedere natura globală a fenomenului. Este evident că schimbările climatice nu pot fi gestionate eficient de o singură țară, iar succesul depinde de acțiunile coordonate la nivel global.

[3]**Stoica, I., & Nițu, M.**,*Dezastre naturale în România,* Editura Cartea Universitară, București 2010.

În ceea ce privește recomandările de îmbunătățire a domeniului abordat, se sugerează următoarele:

- Intensificarea cercetărilor științifice privind schimbările climatice și impactul acestora asupra diverselor sectoare, pentru a fundamenta politici mai eficiente și mai bine adaptate realităților regionale.
- Revizuirea legislației naționale pentru a include măsuri mai ferme în domeniul protecției mediului și gestionării riscurilor legate de schimbările climatice, în conformitate cu angajamentele internaționale ale fiecărei țări.
- Stimularea sectorului privat prin granturi, subvenții și reduceri fiscale pentru investiții în tehnologii sustenabile și pentru reducerea amprentei de carbon a companiilor.

În ceea ce privește propunerile de lege ferenda, o posibilă abordare ar fi crearea unui cadru legislativ european sau internațional care să reglementeze mai riguros emisii de gaze cu efect de seră, sustenabilitatea energetică și responsabilitatea corporațiilor față de mediul înconjurător. De asemenea, ar trebui introduse măsuri de monitorizare și sancționare pentru companiile care nu respectă normele ecologice, precum și stimulente pentru statele care implementează politici de reducere a emisiilor și de protejare a biodiversității.

Opiniile proprii ale autorului susțin necesitatea unei abordări integrative și multidisciplinare a schimbărilor climatice, care să implice nu doar autoritățile naționale și internaționale, dar și societatea civilă, mediul academic și sectorul privat. Răspunsul la schimbările climatice trebuie să fie unul colectiv, bazat pe un consens global, cu accent pe prevenirea și reducerea riscurilor, dar și pe adaptarea rapidă la realitățile imprevizibile generate de această criză.

În ceea ce privește comentariile argumentate, este esențial să subliniem că, deși schimbările climatice sunt o realitate inevitabilă, impactul acestora poate fi mult redus prin implementarea unor soluții tehnice și politice inovative. Așa cum a fost subliniat în lucrare, investițiile în energie curată, adaptarea infrastructurilor, inovarea în domeniul agriculturii sustenabile și educația ecologică reprezintă pârghiile prin care se poate construi un viitor mai sigur și mai rezilient. În acest context, nu mai este o chestiune de „dacă”, ci de „cum” și „cât de repede” putem implementa aceste soluții pentru a preveni un dezastru global.

În final, sinteza aspectelor abordate în lucrare arată că schimbările climatice reprezintă un fenomen complex, cu implicații imense asupra tuturor domeniilor vieții umane. Deși riscurile sunt mari, soluțiile există și sunt la îndemâna noastră, dar trebuie să acționăm rapid și concertat.

Referințe Bibliografice:

1) **Ionel, MOCIOI**, *Siguranța națională. Provocări, strategii și politici* , Editura Universitară București 2014.

2) **Mihail F., Popescu**, *Managementul situațiilor de urgență-Manual Universitar*, Editura Universitas, Petroșani 2020.

3) **Stoica, I., & Nițu, M.**,*Dezastre naturale în România,* Editura Cartea Universitară, București 2010.

4) ***Ion, M.***,*Studiu asupra riscurilor de dezastre naturale în zonele de munte din România* Editura Universității din București, București, 2015.

5) **Ministerul Afacerilor Interne, Inspectoratul General pentru Situații de Urgență,** *Strategia Națională pentru Reducerea Riscurilor la Dezastre în România,* București 2024.

6) **Guvernul României**, *Planul Național de Răspuns la Dezastre*, Bucureși 2024.

7) **Comitetul pentru Situații de Urgență**, *Planul Național de management al riscurilor de dezastre,* București 2020.

POLIȚIA ȘI COMUNITĂȚILE MULTIETNICE

THE POLICE AND MULTI-ETHNIC COMMUNITIES

Bianca-Mihaela ROMAN
Academia de poliție "Alexandru Ioan Cuza"
Aleea Privighetorilor 1-3, București
romanbma@yahoo.com

Abstract(en): *In Romania, various other ethnic minority communities live alongside the Romanian community, each with specific cultural, linguistic and religious traditions.*

The relationship between the Police and the multi-ethnic communities in Romania is essential for ensuring security, stability and social integration. In the context of the country's cultural and ethnic diversity, effective collaboration between law enforcement agencies and these communities can help prevent and combat crime, promote public order, and strengthen mutual trust. Interactions between law enforcement and Roma communities have been marked by tension and mistrust, with large-scale conflicts resulting in the injury or even death of the citizens involved over the years.

Keywords: *multi-ethnic communities, cultural diversity, public order, security, fighting crime.*

Abstract(ro): *În România, alături de cetățenii de etnie română trăiesc multe minorități, fiecare cu tradiții culturale, lingvistice și religioase specifice.*

Relația dintre Poliție și comunitățile multietnice din România este esențială pentru asigurarea securității, stabilității și integrării sociale. În contextul diversității culturale și etnice din țară, colaborarea eficientă dintre forțele de ordine și aceste comunități poate contribui la prevenirea și combaterea criminalității, la promovarea ordinii publice și la întărirea încrederii reciproce. Înteracțiunile dintre forțele de ordine și comunitățile de romi au fost marcate de tensiuni și neîncredere, fiind înregistrate de-a lungul anilor conflicte de amploare care au rezultat în rănirea sau chiar decesul cetățenilor implicați.

Cuvinte-cheie: *comunități multietnice, diversitate culturală, ordine publică, securitate, combaterea criminalității.*

I. INTRODUCERE

Relațiile armonioase dintre poliție și comunitățile etnice sunt esențiale pentru menținerea unui climat de încredere și siguranță în societate. O colaborare eficientă și respectuoasă între forțele de ordine și diverse grupuri etnice contribuie la prevenirea conflictelor, reducerea discriminării și promovarea unui sentiment de securitate pentru toți cetățenii. În contextul diversității etnice, poliția joacă un rol crucial în asigurarea respectării drepturilor și libertăților fundamentale, iar încrederea reciprocă este cheia pentru o aplicare corectă și echitabilă a legii. Relațiile pozitive favorizează integrarea socială și contribuie la construirea unei comunități mai coezive și mai echitabile.

România este o țară caracterizată printr-o diversitate etnică semnificativă, deși populația majoritară este de etnie română. În afară de români, există mai multe comunități etnice care trăiesc în diverse zone ale țării. Unele dintre cele mai notabile comunități etnice din România includ:

1. **Romii**: Reprezintă una dintre cele mai mari comunități etnice din România, cu o istorie îndelungată pe teritoriul țării. Romii sunt o comunitate distinctă, cu tradiții și cultură proprie.
2. **Maghiarii**: Este cea mai mare minoritate națională din România, majoritară în județele Harghita, Covasna și Mureș. Maghiarii au o prezență semnificativă și în alte părți ale țării și sunt o comunitate bine reprezentată în viața culturală și politică.

3. **Ucraineni**: În special în zona de nord, la granița cu Ucraina, trăiesc comunități ucrainene care au o cultură și limbă proprie.

4. **Germanii**: Deși numărul lor a scăzut semnificativ în ultimele decenii, germanii (în special sașii și șvabii) au avut o influență istorică considerabilă în anumite regiuni, precum Transilvania.

5. **Sârbi**: Comunitatea sârbească este concentrată în special în vestul țării, în zonele limitrofe cu Serbia.

6. **Bulgareni**: Minoritatea bulgară se regăsește în sudul țării, în județele de la granița cu Bulgaria.

7. **Turci și tătari**: Aceștia trăiesc în principal în Dobrogea, unde au o prezență semnificativă și o cultură distinctă.

8. **Alte grupuri etnice**: În România trăiesc și alte grupuri etnice mai mici, cum ar fi evreii, grecii, armeni, italienii și altele.

Această diversitate etnică este o parte importantă a identității culturale și istorice a României, iar gestionarea relațiilor între diferitele grupuri este esențială pentru menținerea unei societăți coezive și echitabile.

II. STATISTICI DIN ROMÂNIA

Conform datelor Institutului Național de Statistică, la nivelul anului 2021, România are o populație de 22 089 000 de locuitori, în scădere cu 0,5% față de 1 ianuarie 2020 și este de așteptat ca în următorii ani să se înregistreze o scădere lentă a populației ca urmare a sporului natural negativ. Minoritățile etnice au constituit întotdeauna o proporție semnificativă din populația României. În anul 1930, populaţia României Mari era puţin peste 18 milioane de locuitori. Românii reprezentau 73% după limba maternă şi 71,9% după etnie, din populaţia ţării. Conform ultimului recensământ, de mai bine de 60 de ani, procentul minorităților etnice din populația totală a României (de aproximativ 22 de milioane de locuitori) a fost de aproximativ12%.

Cele mai importante minorităţile etnice au fost - şi sunt şi acum - cele reprezentate de maghiari, romi, germani, ucraineni, ruşi lipoveni, evrei, turci, tătari, armeni, bulgari, sârbi şi croaţi, cehi şi slovaci, polonezi, italieni. În România, la ora actuală sunt recunoscute oficial 19 minorităţi etnice, fiecare dintre acestea fiind reprezentate automat în Parlamentul României.

Principalul grup etnic în România îl formează românii. Ei reprezintă 88,9 % din numărul total al populației. După români, următoarele comunități etnice importante sunt cea a maghiarilor, care reprezintă 6,5 % din populație și cea a romilor, care reprezintă 3,3% din populație.

Un grup etnic este definit ca o colectivitate în interiorul unei societăți mai mari, ai cărei membri au, în realitate sau presupus, origine comună, amintiri comune, sau împărtășesc același trecut istoric, și un punct de vedere cultural, asupra unuia sau mai multor elemente simbolice, ca un rezumat al poporului lor. Exemple ale acestor elemente simbolice sunt: sistemul de înrudire, înfățișarea fizică, confesiunea religioasă, limba sau formele dialectale, afiliația tribală, naționalitatea, fizionomia tipică sau alte combinații ale acestora.

Organizația Națiunilor Unite definește conceptul de minoritate etnică ca „grupul de cetățeni ai unui stat, care constituie o minoritate numerică și împărtășesc caracteristici etnice, religioase sau lingvistice care diferă de cele ale majorității populației, între aceștia existând un sentiment de solidaritate motivată din punct de vedere implicit de o voință colectivă de a supraviețui și al căror scop este acela de a obține egalitatea cu majoritatea atât din punct de vedere factual, cât și legal”. [1]

III. INTERACȚIUNEA POLIȚIEI CU MINORITĂȚILE

Fiecare dintre aceste minorități trăiesc cu tradiții culturale, lingvistice și religioase specifice, existând uneori disensiuni între etnicii români și cei minoritari, din acest motiv fiind necesară o abordare legislativă clară și concisă în privința sancționării faptelor antisociale motivate pe diferențele etnice.

Ofițerilor de poliție trebuie să dispună de cunoștințele de bază, puterea de conștientizare, inclusive să aibă conștiința de sine, precum și aptitudinile necesare, pentru a-și îndeplini rolurile în

[1] https://ro.wikipedia.org/wiki/Grup_etnic

diversele societati. Acest lucru ar trebui să asigure faptul că, pe lânga faptul că li se pun la dispoziție cunoștințele și deprinderile de bază privind abordările pentru rezolvarea problemelor, abordări bazate pe comunitate și parteneriate, aceștia sunt de asemenea sensibilizați cu privire la vulnerabilitatea specifică a romilor și maghiarilor față de violența motivată rasial și discriminarea rasială.

Acest lucru ar trebui să le garanteze capacitatea de a trata membrii comunităților de romi și maghiari în mod echitabil și adecvat, precum și de a reacționa cu sensibilitate la diferențele culturale cu privire la chestiuni precum îngrijirea copiilor, rolurile de gen, structurile familiale și modul general de viață al acestora. Un sondaj de opinie, realizat în Cluj-Napoca în 2006, de Centrul de Resurse pentru Diversitate Etnoculturală arată că stereotipurile etnice rămân în continuare foarte puternice în rândul populației, în ciuda toleranței ridicate pentru minoritari. Astfel, dacă românii au o percepție în general pozitivă despre maghiari (și reciprocă este valabilă, cele două etnii găsindu-și atribute ca "prietenos", "harnic", "uniți"), în schimb față de etnicii romi persistă prejudecățile, iar ei sunt văzuți în continuare ca "leneși", "hoți" sau "șmecheri".

Comunităţile minoritare sunt adesea supuse în mod disproporţionat la crime motivate de ură şi discriminare, din motive rasiale şi etnice. Lipsa reacţiilor adecvate din partea autorităţilor poate crea un climat de impunitate, care, la rândul său, poate contribui la adâncirea percepţiei de marginalizare şi excludere socială în rândul acestor minorităţi.

De-a lungul istoriei lor în Europa, populaţiile majoritare i-au perceput adesea ca grupuri infracţionale, iar poliţia i-a tratat ca atare. Percepţia conform căreia membrii comunităţii rome sunt în mod inerent infractori s-a materializat în timpul regimului nazist când romii au fost declaraţi "asociali", astfel fiind supuşi exterminării rasiale.[2]

La fel ca membrii oricărui alt grup profesional, poliţiştii "aduc în munca lor cunoştinţe şi atitudini bazate pe educaţia şi experienţele lor în societate în general. Acolo unde există diversitate etnică în societate, se poate observa tendinţa unei lipse de cunoaştere faţă de celelalte grupuri etnice, precum şi o anumită atitudine negativă împotriva acestora. Este perfect normal să ne aşteptăm la faptul că poliţiştii ar putea să reflecte această tendinţă generală spre 'etnocentrism', în special când doar o mică parte din ei provin din grupuri ale minorităţilor etnice".[3]

Deși comunitatea de etnici maghiari este statistic mai numeroasă decat cea de romi, cele mai dese interacțiuni, inclusive prezentate în mass-media, ale forțelor de ordine sunt cu minoritatea romă. Interacțiunile poliției cu comunitățile de romi din România sunt adesea marcate de tensiuni și de stereotipuri negative, iar uneori aceste relații pot duce la conflicte. Deși mulți romi sunt victime ale discriminării și marginalizării sociale, unii polițiști pot fi influențați de prejudecăți și pot aborda în mod disproporționat sau agresiv membri ai acestei comunități. Aceste probleme sunt agravate de lipsa de încredere reciprocă, atât din partea romilor față de autorități, cât și din partea poliției față de comunități.

Este important de menționat că, deși există cazuri în care unii romi sunt implicați în activități infracționale, nu există dovezi care să sugereze că întreaga comunitate de romi provoacă probleme. Majoritatea romilor sunt cetățeni pașnici, iar criminalitatea nu este o caracteristică a unei întregi etnii, ci depinde de factori precum condițiile economice și sociale. Îmbunătățirea relațiilor dintre poliție și comunitățile de romi necesită abordări bazate pe respect reciproc, educație, prevenirea discriminării și creșterea încrederii prin dialog și colaborare. Pentru a putea înțelege impactul pe care factorii și condițiile economice și sociale le-au avut și continuă să le aibă asupra minorităților, este nevoie să dezbatem spețe concrete și să analizăm consecințele rezultate.

5 decembrie, 2002-o zi rece de iarnă în care 2 oameni aveau să moară, iar 6 să fie răniți în urma unei altercații

În noaptea de 24 spre 25 noiembrie 2002, cinci indivizi mascați au intrat în casa lui C. G, din comuna Racova, județul Bacău, l-au legat cu sârmă pentru a nu opune rezistență, l-au snopit în bătaie cu lopețile și i-au luat tot ce au găsit de valoare prin casă, dar au considerat că nu este de ajuns.

[2] Kenrick, Donald/Paxon, Grattan, Destiny of Europe's Gypsies [Soarta romilor ("gypsy") din Europa], Basic Books, New York, 1972.

[3] Oakley, Robin, "Police Training Concerning Migrants and National Minorities" [Instruirea poliției cu privire la migranți și minoritățile naționale], în: Consiliul Europei, Human Rights and the Police [Drepturile omului și poliția], Strasbourg, 1997, pp. 74f.

Au luat și căruța, cu tot cu cal, din grajd. Câteva zile mai târziu, polițiștii au reușit să identifice cinci suspecți, toți locuind în Orbic, un cartier rău famat din orașul Buhuși în care trăiește o comunitate însemnată de minoritari romi. Organele de poliție au organizat o razie pentru a-i reține pe cei 5 suspecți, în data de 5 decembrie organizând o acțiune de amploare la care au participat efective atât din județul Bacău, cât și din județul limitrof, Neamț. În jur de 50 de polițiști și luptători D.P.I.R. (Detaşamentul Poliţiei pentru Intervenţie Rapidă- în prezent Serviciul pentru Acțiuni Speciale) au descins la Orbic și s-au organizat în dispozitiv, atât pentru a cerceta casele suspecților, cât și pentru a preveni fuga acestora în pădure - cartierul fiind poziționat la limita mai multor zone forestiere, cu teren accidentat care ar fi făcut dificilă urmărirea unui posibil fugar.

Văzând agitația și realizând urmările prezenței lucrătorilor de poliție, comunitatea de romi a devenit agresivă și au ieșit pe străzi pentru a opri polițiștii. Practic, un cătun întreg, de la copii până la adulți, a început să arunce în forțele de ordine cu pietre, să lovească non-stop cu bâte, furci, pari și să amenințe cu topoarele.

Chiar și după o perioadă de 2 ani, unul din subcomisarii prezenți la altercație își aduce aminte cu groază despre momentele trăite: ”*Aproape nu se poate descrie ce a fost acolo. Un adevărat coșmar pe care, uneori, îl retrăiesc în vis. Ce-au făcut atunci sutele de romi depășește cu mult limitele legii. Noi ne-am dus cu mâinile goale: fără scuturi, fără arme. Noroc de cei de la D.P.I.R. Neamț că aveau tot ce trebuie, pentru legitimă apărare, altfel eram astăzi morți cu toții. Putea fi un măcel. Au sărit peste noi cu bâte, furci, topoare, pari, aruncau toți, de la copii la bătrâni, cu pietre în noi. Ne-au încercuit și eram pierduți. Mi se face pielea găină și acum, când îmi reamintesc. Am stat nu mai puțin de patru ore în această încercuire infernală, fără să ripostăm (nici nu aveam cu ce) încercând să negociem. Am văzut, cum, deodată, colegul nostru nemțean, subcomisarul N. N. – care sărise în apărarea unui polițist doborât deja la pământ – era lovit bestial. Atunci am auzit un foc de armă. Avertisment. Firesc, toți eram în legitimă apărare*”, declară acesta pentru publicația HotNews.

Tatăl unuia dintre urmăriți, G.C., a sărit cu o bâtă și a lovit unul dintre polițiștii prezenți la fața locului, pe care l-a și doborât la pământ. Subcomisarul N.N., adjunctul șefului D.P.I.R. Neamț (actual S.A.S. Neamț), văzând amploarea scandalului, a încercat să aplaneze conflictul, dar a fost lovit și el de către un membru al comunității. Acesta și-a dat seama despre pericolul iminent și, conform procedurii, a tras foc de avertisment cu pistolul din dotare pentru a speria mulțimea și a o dispersa, fără niciun success însă. În acel moment era clar că nu se mai putea vorbi despre o comunicare între organele de poliție și comunitatea de rromi. După ce a doborât un polițist, a atacat altul și a ignorant focul de avertisment, tatăl unuia dintre urmăriți, G.C. a fost împușcat mortal.

Suspecții nu au fost găsiți la casele lor, iar polițiștii au sesizat că trei indivizi s-au refugiat în podul unei case nelocuite. Subcomisarul D.C., șeful D.P.I.R. Neamț, a început negocieri cu cei trei, pentru a se preda, răstimp în care a venit la fața locului și adjunctul său, N.N., rănit la cap și sângerând în urma primului incident. După un sfert de oră de negocieri, în încercarea de a-i determina pe suspecți să se predea, forțele de ordine au aruncat câteva grenade fumigene în podul casei și au tras încă un foc de somație, dar efectul nu a fost cel scontat, ci i-a făcut să riposteze.

Înarmat cu un topor unul din suspecți, F.C., a sărit din pod și s-a îndreptat spre D.C., însă adjunctul N.N. a încercat să îl oprească și să își apere colegul și a tras trei focuri de pistol la picioare. Suspectul nu s-a oprit și, în fracțiunea de secundă rămasă înainte să îl lovească, D.C. a îndreptat spre el pușca cu gloanțe de cauciuc și a tras. Din cauza distanței mici, glonțul de cauciuc a pătruns adânc în trupul tânărului, care s-a prăbușit fără suflare.

Al doilea suspect, O.C., l-a urmat pe prietenul său și a sărit și el cu un topor, dar nici acesta nu a putut fi oprit decât cu un foc de armă, fiind doar rănit. Al treilea suspect a coborât cu mâinile ridicate și a fost încătușat. În timpul incidentului, a fost rănit cu un glonț și un minor aflat prin preajmă, în circumstanțe care nu au fost lămurite nici până azi.

La sfârșitul zilei, forțele de ordine înregistrasera mai mulți răniți, unul din aceștia va avea, pentru toată viața, un mare handicap fizic. Un ochi scos. Jandarmul E.I. a rămas fără ochiul stâng.

Lipsa unor resurse de bază pe care unii dintre noi le considerăm o normalitate a vieții de zi cu zi se poate reflecta în scenarii mai puțin etice sau legale. În multe comunități de romi, sărăcia este profundă și persistentă. Lipsa unui loc de muncă stabil și a unor surse legale de venit poate duce la

sentimentul de disperare și la căutarea unor modalități alternative de a supraviețui, inclusiv prin infracțiuni. Furtul, în acest context, poate fi perceput de unii ca o soluție rapidă pentru a satisface nevoile fundamentale, cum ar fi hrana, îmbrăcămintea sau îngrijirea medicală. Nu mulți conștientizează consecințele grave pe care le pot avea aceste acțiuni și situațiile neașteptate în care poate degenera o faptă. De asemenea, o mare parte a romilor trăiește în medii vulnerabile din punct de vedere economic și social, iar lipsa de educație și a oportunităților duce la o relație tensionată cu autoritățile, care sunt văzute mai degrabă ca o sursă de control și sancționare decât ca parteneri de încredere.

Îmbunătățirea condițiilor de trai poate ajuta semnificativ la soluționarea problemelor pe care le întâmpină forțele de ordine cu minoritățile rome, așa cum s-a observat și în cazul comunității din cartierul Orbic. De-a lungul anilor a scăzut rata infracționalității, o parte din membrii comunității au plecat la muncă în străinătate, câștigând bani pe care îi trimit rudelor rămase în țară, a fost inființată o grădiniță în zonă pentru a putea avea acces si copii din comunitate la educație. În timp ce unii membrii ai comunității de romi comit infracțiuni care depășesc mobilul condițiilor economice, îmbunătățirea condițiilor de viață a evidențiat relația de cauzalitate dintre condițiile socio-economice și comiterea infracțiunilor la alții.[4]

IV. METODE DE ÎMBUNĂTĂȚRIE A INTERACȚIUNII POLIȚIEI CU ROMII

În ultimii ani, relația dintre poliție și comunitățile de romi din România a cunoscut unele îmbunătățiri, dar încă există provocări semnificative. În unele regiuni, polițiștii au fost instruiți să devină mai conștienți de diversitatea culturală și etnică a comunităților pe care le deservesc, inclusiv despre problemele specifice ale romilor. Programele de formare și educație continuă în domeniul **drepturilor omului și prevenirii discriminării** au fost implementate pentru a reduce abuzurile și comportamentele discriminatorii din partea poliției. Totodată, comunitățile etnice au recunoscut autoritatea orgenlor statului și au acordat mai mult respect în interacțiunea cu forțele de ordine, conflictele de amploare fiind diminuate treptat în decursul anilor.

Interacțiunea poliției cu comunitățile de romi trebuie să se bazeze pe principii de respect, egalitate și nediscriminare. În contextul unui stat de drept democratic, este esențial ca autoritățile să trateze toți cetățenii cu respect, indiferent de etnia lor, pentru a construi încrederea și a preveni abuzurile. Iată câteva aspecte cheie care ar trebui să caracterizeze interacțiunea poliției cu comunitățile de romi:

1. Respectarea drepturilor fundamentale ale omului- Poliția trebuie să se asigure că toți cetățenii, inclusiv membrii comunității de romi, beneficiază de drepturi egale, conform legislației naționale și internaționale. Aceasta include dreptul la tratament egal, la protecția împotriva discriminării și la protecția juridică.

2. Prevenirea discriminării și stereotipurilor- Este esențial ca poliția să fie conștientă de stereotipurile negative care există adesea despre romi și să evite orice formă de discriminare bazată pe etnie. Polițiștii trebuie să fie instruiți să recunoască și să combată prejudecățile, astfel încât să nu fie influențați de acestea în exercitarea atribuțiilor lor.

3. Abordarea comunitară - Poliția ar trebui să adopte o abordare mai colaborativă, care să implice dialogul și cooperarea cu comunitățile de romi. Asta poate însemna participarea la inițiative comunitare, implicarea în proiecte educaționale și culturale, și construirea unor relații bazate pe încredere și respect reciproc. Abordarea comunitară ajută la prevenirea conflictelor și la promovarea unui sentiment de siguranță în rândul tuturor cetățenilor.

4. Formare și educație continuă pentru polițiști- Polițiștii trebuie să beneficieze de formare continuă privind diversitatea culturală, drepturile omului și abordarea corectă a diverselor grupuri etnice. Cunoașterea specificului cultural al comunității de romi poate ajuta polițiștii să își desfășoare activitatea într-un mod mai eficient și mai empatic.

5. Implicarea liderilor comunității de romi- Colaborarea cu lideri sau reprezentanți ai comunității de romi poate ajuta la îmbunătățirea relațiilor cu poliția. Acest lucru poate include consultări periodice și crearea unor canale de comunicare directe pentru a rezolva problemele specifice cu care se confruntă aceste comunități.

[4] https://adevarul.ro/stiri-interne/societate/doi-politisti-sunt-judecati-pentru-ca-nu-s-au-743812.html

6. Accesul la justiție- Poliția trebuie să asigure accesul corect și echitabil al romilor la justiție, protejându-i de abuzuri și asigurându-se că aceștia pot depune plângeri în caz de încălcare a drepturilor lor. De asemenea, poliția trebuie să încurajeze romii să coopereze cu autoritățile, oferind protecție împotriva represaliilor.

V. CONCLUZII

Pentru o comunicare eficientă, atât la nivel micro, cât și la nivel macro, este mai mult decât necesară înlăturarea tuturor barierelor, mai ales a celor culturale. Acest lucru nu se poate realiza în condițiile ignorării noțiunii de cultură, privită ca reprezentare pur teoretică, precum și a necunoașterii particularităților culturale specifice grupului social respectiv.

Barierele culturale pot să apară fie în cadrul unei comunicări interculturale directe, fie în funcție de contextul situațional, indiferent că este cazul contextului politic, social, religios, psihologic. Astfel, negocierea este abordată diferit, ca etape de desfășurare, în funcție de țară: în vest negocierea are loc direct, se discută problemele imediat, lucru care nu este acceptat în alte țări.

Relațiile pozitive între poliție și comunitățile multietnice sunt fundamentale pentru construirea unei încrederi reciproce. Atunci când minoritățile etnice au încredere în poliție, sunt mai dispuse să colaboreze cu forțele de ordine, să raporteze infracțiunile și să participe activ la prevenirea acestora. Încrederea contribuie la reducerea temerilor legate de discriminare și abuzuri. Atunci când poliția menține o comunicare deschisă și colaborativă cu comunitățile etnice, este mai eficientă în prevenirea și combaterea criminalității. Membrii acestor comunități pot deveni aliați ai poliției, oferind informații utile și ajutând la rezolvarea infracțiunilor.

Relațiile pozitive între poliție și comunitățile multietnice contribuie la o mai bună integrare a minorităților în societate. Aceste relații ajută la prevenirea marginalizării și excluderii, creând un mediu în care toate grupurile etnice se simt parte din aceeași comunitate.

O poliție care colaborează eficient cu toate grupurile etnice poate preveni conflictele interetnice și poate contribui la menținerea unei atmosfere de ordine publică și securitate. Astfel, întregul corp social beneficiază de un climat de calm și siguranță.

Medierea potențialelor conflictelor iscate între membrii grupurilor etnice de etnie romă și comunitățile de români este o sarcină specială pentru toți ofițerii de poliție. Dacă ofițerii de poliție sunt informați că un anumit cetățean de etnie romă sau un anumit grup de romi a comis o infracțiune sau a adoptat alt comportament antisocial, aceștia sunt obligați să ia măsuri urgente de restabilire a legalității prin forțe proprii sau în colaborare cu alte forțe ajutătoare.

În concluzie, interacțiunea poliției cu comunitățile etnice și mai ales cele de romi trebuie să fie ghidată de principiile de echitate, respect și justiție. Este important ca poliția să adopte măsuri proactive pentru a construi relații pozitive și durabile cu aceste comunități, contribuind astfel la o societate mai echitabilă și mai integrată.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

[1] **Kenrick, Donald/Paxon, Grattan**, Destiny of Europe's Gypsies [Soarta romilor ("gypsy") din Europa], Basic Books, New York, 1972.

[2] **Oakley, Robin**, "Police Training Concerning Migrants and National Minorities" [Instruirea poliției cu privire la migranți și minoritățile naționale], în: Consiliul Europei, Human Rights and the Police [Drepturile omului și poliția], Strasbourg, 1997, pp. 74.

[3] https://ro.wikipedia.org/wiki/Grup_etnic

[4] https://adevarul.ro/stiri-interne/societate/doi-politisti-sunt-judecati-pentru-ca-nu-s-au-743812.html

INTELLIGENCE ŞI CONFLICT: ANALIZA IMPLICĂRII AGENȚIILOR STRĂINE ÎN RĂZBOIUL ISRAEL-HAMAS

INTELLIGENCE AND CONFLICT: AN ANALYSIS OF FOREIGN AGENCIES' INVOLVEMENT IN THE ISRAEL-HAMAS WAR

Sublocotenent Sandu Mihai Radu
Academia de Poliţie „Alexandru Ioan Cuza", Bucureşti, Aleea Privighetorilor nr. 1A, sector 1.
Sandu.radu0903@yahoo.com

Abstract (en): *The aim of this article is to conduct an analysis that highlights the role of intelligence in the conflict between Israel and Hamas. Israeli intelligence agencies, such as Mossad and Shin Bet, are renowned for their ability to collect high-precision information on the activities and leaders of Hamas. With their assistance, the Israelis have gained an advantage in preventing attacks and threats before they could be carried out. On the other hand, Hamas employs a system of clandestine networks combined with advanced technologies aimed at evading surveillance, increasing their chances of protecting infrastructure and coordinating military actions. This conflict underscores the significance of asymmetric warfare, where the possession of advanced technologies can determine the outcome. The contribution of intelligence agencies emphasizes, in the given context, how complex, intense, and advanced modern security and warfare operations are.*

Keywords: *advanced technologies, conflict, intelligence agencies, information, attack, military actions.*

Abstract (ro): *Prin prezentul articol avem ca scop realizarea unei analize prin care să fie evidențiat rolul Intelligence-ului in conflictul izbucnit între Israel și Hamas. Agențiile de informații israeliene, precum Mossad și Shin Bet, sunt recunoscute pentru capacitatea lor de a colecta informații de înaltă precizie despre activitățile și liderii Hamas. Cu ajutorul acestora, israelienii au avut un avantaj în prevenirea atacurilor și amenințărilor inainte ca acestea să poată fi infăptuite. Pe de altă parte, Hamas utilizează un sistem de rețele clandestine care în combinație cu tehnologiile avansate destinate evitării supravegherii își cresc șansele în a își proteja infrastructura și coordona acțiunile militare. În Acest conflict pune în lumina cât este de important lupta asimetrică, o luptă unde posesia tehnologiilor avansate poate determina deznodământul. Aportul adus de agențiile de informații subliniază, în contextual prezentat, cât de complexe, intense și avansate sunt operațiunile moderne de securitate și război.*

Cuvinte-cheie: *tehnologii avansate, conflict, agentii de informații, informații, atac, acțiuni militare*

I. INTRODUCERE

1.1 CONTEXTUL GEOPOLITIC ŞI ISTORIC

Când vorbim de acest conflict trebuie să înțelegem că este unul dintre cele mai longevive si complexe din Orientul Mijlociu. Odată cu inființarea statului Israel(1948), s-au produs o multitudine de conflicte politice, religioase și teritoriale care au creat tensiuni între Israel și Palestina.

Hamas, o mișcare islamistă fundamentalistă, a fost înființată în 1987, în timpul primelor revolte palestiniene (Intifada), și a câștigat rapid susținerea în rândul palestinienilor, în special în Fâșia Gaza, datorită poziției sale ferme împotriva ocupării israeliene și a propunerii sale de a stabili un stat islamic palestinian. De-a lungul anilor, Hamas a fost implicat în numeroase confruntări armate cu Israel, folosind atât atacuri de gherilă, cât și tactici de război neregulat, cum ar fi lansarea de rachete, săparea de tuneluri și utilizarea de atentate sinucigașe.

Războaiele dintre Hamas și Israel au avut loc pe fondul unor tensiuni religioase, economice și politice, iar de fiecare dată, conflictul a atras implicarea și preocuparea altor puteri regionale și internaționale, inclusiv agenții de informații din diferite state. Pe lângă războiul direct, aceasta a dus la o intensificare a conflictului hibrid, în care operațiunile de informații și intervențiile externe au jucat un rol crucial în escaladarea și de-escaladarea tensiunilor.

1.2 CAUZELE PRINCIPALE ALE CONFLICTULUI

Conflictul Israel-Hamas este alimentat de o serie de factori politici, teritoriali și religioși, care au evoluat de-a lungul decadelor:

Disputa teritorială: Fâșia Gaza și Cisiordania sunt teritorii revendicate de palestinieni, dar aflate sub control israelian parțial sau total. Disputa pentru controlul acestor regiuni a fost un factor esențial în apariția și continuarea conflictului. Hamas, având scopul de a înlocui autoritatea palestiniană cu un stat islamic, refuză orice compromis cu Israelul și respinge ideea unui acord de pace pe baza „două state".

Diferențele ideologice: Hamas promovează o ideologie islamistă radicală, inspirată de modelul regimurilor islamice fundamentale, în timp ce Autoritatea Palestiniană (AF) și alte grupuri politice sunt mai înclinate către o abordare diplomatică, incluzând negocieri cu Israelul. Acest contrast ideologic a dus la diviziuni interne și la un conflict indirect între Hamas și Autoritatea Palestiniană.

Factori religioși: Islamul și iudaismul joacă un rol central în conflictul din Orientul Mijlociu. Locurile sfinte din Ierusalim sunt o sursă majoră de tensiune, iar controlul asupra acestora este simbolic și practic important pentru ambele părți. Aceasta adâncește animositatea dintre musulmani și evrei, făcând reconcilierea extrem de dificilă.

Interese externe și regionale: Alte state din regiune, precum Iranul și statele arabe, joacă roluri semnificative în conflict, susținând fie Israelul, fie grupurile palestiniene. De asemenea, în acest context, agențiile de informații internaționale devin actori esențiali, având o influență majoră asupra strategiilor militare și politice.

II. ROLUL AGENȚIILOR DE INFORMAȚII ÎN CONFLICTE INTERNAȚIONALE

2.1 CUM INFLUENȚEAZĂ AGENȚIILE DE INFORMAȚII EVOLUȚIA UNUI CONFLICT

Agențiile de informații joacă un rol crucial în conflictele internaționale, având un impact semnificativ asupra strategiei și deciziilor politice ale statelor implicate. Aceste agenții furnizează informații esențiale care ajută la evaluarea intențiilor inamicilor, la anticiparea acțiunilor acestora și la formularea unor strategii eficiente de apărare sau atac.

În contextul unui conflict, agențiile de informații se bazează pe diverse tipuri de informații, inclusiv **surse umane (HUMINT)**, **surse tehnice (SIGINT)** și **surse deschise (OSINT)**, pentru a obține o imagine clară a situației de pe teren. În plus, informațiile colectate pot influența deciziile politice, economice și militare ale guvernelor, stabilind astfel direcția unui conflict.

Un exemplu semnificativ al influenței agențiilor de informații asupra unui conflict a fost **Războiul din Irak (2003)**, unde agențiile de informații din Statele Unite și Marea Britanie au fost implicate în crearea unui pretext pentru invazia Irakului, pe baza unor informații false legate de armele de distrugere în masă. Acest exemplu demonstrează cum agențiile de informații pot influența nu doar desfășurarea unui conflict, ci și legitimitatea deciziilor internaționale.

2.2 TIPURI DE OPERAȚIUNI DE INFORMAȚII DESFĂȘURATE ÎN RĂZBOAIE

În cadrul unui conflict, agențiile de informații se angajează în multiple tipuri de operațiuni care au scopuri diferite, dar complementare:

Supravegherea și monitorizarea: Agențiile de informații supraveghează mișcările trupelor inamice, monitorizează comunicațiile și folosesc sateliți pentru a aduna informații despre pozițiile și intențiile adversarului. De asemenea, folosesc tehnologii avansate de spionaj pentru a intercepta comunicațiile și pentru a analiza datele colectate în timp real. În conflictele moderne, supravegherea prin satelit (imagini și date GPS) este un instrument esențial.

Operațiuni de dezinformare și război psihologic (PSYOPS): Agențiile de informații pot desfășura campanii de dezinformare pentru a influența percepțiile populației și ale forțelor inamice. De exemplu, lansarea de informații false sau manipularea presei poate crea confuzie și poate distrage atenția inamicilor de la obiectivele reale. În conflictele recente, dezinformarea digitală și utilizarea rețelelor sociale pentru manipularea opiniei publice au devenit strategii din ce în ce mai comune.

Operațiuni de sabotaj și atacuri cibernetice: Agențiile de informații pot organiza atacuri cibernetice asupra infrastructurii inamice, vizând sisteme de comunicații, rețele energetice sau alte infrastructuri critice. Aceste atacuri pot paraliza sau destabiliza activitatea inamică, slăbind capacitatea acestora de a răspunde rapid și eficient.

Acțiuni de infiltrare și sprijin direct pentru grupuri insurgente: Agențiile de informații pot infiltra organizațiile inamice sau pot sprijini grupuri insurgente sau militante cu fonduri, arme și alte resurse. În cazul conflictului Israel-Hamas, de exemplu, Iranul a fost acuzat de susținerea Hamas prin furnizarea de tehnologie și armament avansat, iar agențiile de informații din regiune și din afaceri externe au sprijinit în mod direct aceste strategii prin intermediul rețelelor de infiltrare și coordonare.

Cooperarea între agențiile de informații internaționale: În conflictele globale, agențiile de informații din diferite state cooperează pentru a îmbunătăți colectarea de informații și pentru a împărtăși date relevante. În acest sens, alianțele internaționale, cum ar fi **NATO** sau **CIA** și **Mossad**, pot lucra împreună pentru a coordona operațiuni de monitorizare și atacuri strategice asupra unui inamic comun.

III. IMPLICAREA AGENȚIILOR STRĂINE ÎN RĂZBOIUL ISRAEL-HAMAS

În Conflictul dintre Israel și Hamas, de-a lungul decadelor, a fost marcat nu doar de confruntări directe pe teren, ci și de o luptă intensă de informații, în care agențiile de informații au avut un rol esențial. În acest context, agențiile din ambele tabere, dar și din statele externe implicate, au desfășurat o gamă variată de operațiuni pentru a influența desfășurarea conflictului, pentru a preveni atacuri și pentru a sprijini sau contracara mișcările politice și militare ale adversarului.

Mossad și Shin Bet: Operațiuni de spionaj și contra-terorism:

Agențiile israeliene, Mossad și Shin Bet, sunt deosebit de influente în contextul conflictului Israel-Hamas, având misiuni clare în prevenirea atacurilor teroriste și în eliminarea liderilor Hamas. De-a lungul decadelor, acestea au fost implicate în acțiuni de infiltrare, de colectare a informațiilor, dar și în operațiuni directe pentru a diminua capacitatea Hamas de a acționa împotriva Israelului.

Mossad este responsabil pentru acțiuni externe și are un rol esențial în identificarea și eliminarea liderilor Hamas aflați în afaceri externe sau în regiuni îndepărtate, precum Liban sau Iran. De asemenea, Mossad se ocupă cu spionajul în țări care susțin Hamas, cum ar fi Iranul, și joacă un rol în monitorizarea activităților acestora, inclusiv prin utilizarea de tehnologii avansate de urmărire și interceptare a comunicațiilor.

Shin Bet (Serviciul de Securitate Internă al Israelului) se concentrează pe prevenirea atacurilor de pe teritoriul israelian și pe contracararea activităților Hamas din Cisiordania și Fâșia Gaza. Shin Bet joacă un rol fundamental în cercetarea și răspunsul rapid la amenințările interne, prin supravegherea activităților Hamas în interiorul și în jurul Israelului. Acesta operează cu o rețea extinsă de informatori, detectând și întrerupând planurile de atac înainte ca acestea să ajungă să aibă loc.

O componentă importantă a activităților celor două agenții este utilizarea tehnologiilor de monitorizare. Sateliții și sistemele de supraveghere electronică sunt folosite pentru a colecta informații vitale, iar interceptarea comunicațiilor și analiza datelor sunt folosite pentru a anticipa acțiunile Hamas.

Hamas: Rețele de spionaj și contra-informații:

Hamas, pe de altă parte, beneficiază de sprijinul unor state ca Iranul și Siria, care oferă asistență în domeniul informațiilor și al materialelor militare, precum și instruire în tehnici de război neregulat. Deși Hamas nu dispune de agenții de informații comparabile cu cele ale Israelului, organizația a înființat propriile sale structuri de informații și de spionaj intern pentru a supraveghea acțiunile Israelului și a identifica posibile infiltrări.

Hamas folosește tehnici de guerrilla pentru a se proteja de agențiile israeliene. În mod specific, organizația palestiniană a dezvoltat o rețea extinsă de tuneluri sub Gaza, care sunt utilizate pentru transportul de arme și pentru operarea în condiții de siguranță. Această rețea de tuneluri este

dificil de monitorizat, iar Hamas depinde de protecția acesteia pentru a își păstra controlul asupra zonei și a înfrunta atacurile israeliene. De asemenea, Hamas utilizează aplicații criptate și canale de comunicare securizate pentru a coordona operațiunile.

Infiltrarea agenților israelieni reprezintă o preocupare constantă pentru Hamas, care își dezvoltă propriile strategii de contra-informații pentru a detecta și a împiedica agenții israelieni să patruleze sau să își infiltreze rețelele interne. Hamas are la dispoziție o rețea de informatori care îi furnizează date despre operațiunile de spionaj israeliene. De asemenea, Hamas utilizează tacticile de război psihologic pentru a destabiliza moralul populației din Israel și pentru a discredita autoritățile israeliene în fața lumii arabe și internaționale.

Sprijinul internațional: Iran și alte state:

Iranul joacă un rol esențial în sprijinul Hamas, atât din punct de vedere financiar, cât și militar. Agențiile de informații iraniene, precum Ministerul Informațiilor (MOIS) și Corpul Gărzilor Revoluționare (IRGC), furnizează Hamas cu informații, armament și instruire. Iranul joacă un rol semnificativ în formarea și sprijinirea strategiilor Hamas, inclusiv în furnizarea de rachete, tehnologie avansată și materiale explozive.

De asemenea, Iranul utilizează rețelele sale de informații pentru a supraveghea activitățile Israelului în Orientul Mijlociu și pentru a coordona acțiunile Hamas cu alte grupuri islamiste din regiune. Relațiile dintre Hamas și Iran sunt adesea considerate esențiale pentru strategia de luptă a organizației palestiniene, având în vedere resursele financiare și tehnologiile avansate furnizate de Teheran.

Pe lângă Iran, Siria și alte state din regiune oferă sprijin logistic și în domeniul informațiilor pentru Hamas. Aceste state au fost implicate în coordonarea strategiilor de război și în sprijinirea activităților Hamas, oferindu-i atât resurse materiale, cât și acoperire diplomatică.

Tehnologia și supravegherea: O bătălie cibernetică tăcută:

În contextul acestui conflict, războiul cibernetic joacă un rol din ce în ce mai important. Agențiile de informații israeliene și Hamas sunt implicate în operațiuni cibernetice care vizează sisteme de comunicații, infrastructuri critice și rețele de informații ale inamicilor. Israelul, având acces la tehnologie avansată, a desfășurat atacuri cibernetice pentru a întrerupe capacitatea Hamas de a coordona acțiunile și pentru a compromite sursele de informații ale acestora.

Pe de altă parte, Hamas și grupurile susținute de acesta au dezvoltat propriile metode de criptare și protejare a comunicațiilor, astfel încât agențiile israeliene au fost nevoite să aplice tehnici de supraveghere avansată pentru a intercepta și analiza comunicațiile.

În concluzie, agențiile de informații joacă un rol fundamental în conflictul Israel-Hamas, iar acest rol se extinde mult dincolo de acțiunile militare directe. De la supravegherea și analiza comunicațiilor, la operațiuni de infiltrare și război cibernetic, agențiile din ambele tabere se află într-o bătălie continuă pentru a dobândi avantajul informațional, ceea ce face ca acest conflict să fie nu doar un război fizic, dar și unul al informațiilor.

IV. TEHNOLOGII ȘI METODE UTILIZATE DE AGENȚIILE DE INFORMAȚII

Conflictul Israel-Hamas este adesea descris ca o luptă regională, dar implicațiile sale geopolitice sunt mult mai largi, având în vedere influențele și intervențiile agențiilor de informații externe care sprijină diferite părți implicate. Multe dintre marile puteri și state din regiune au interese strategice în acest conflict și își utilizează agențiile de informații pentru a-și susține obiectivele politice, economice și militare. Aceste agenții de informații nu doar că monitorizează evoluțiile din teren, ci joacă un rol activ în influențarea direcției conflictului prin furnizarea de sprijin tactic, informațional și militar.

Statele Unite și Agenția Centrală de Informații (CIA):

Statele Unite au fost un susținător constant al Israelului în conflictul cu Hamas, iar implicarea agențiilor de informații americane, în special CIA, a fost esențială în urmărirea și combaterea grupurilor teroriste din Gaza și în prevenirea extinderii acestora în alte regiuni din Orientul Mijlociu. CIA, ca parte a politicii externe a Statelor Unite, este activă în colectarea de informații și în evaluarea riscurilor geopolitice în zona de conflict.

Cooperare cu Israelul: CIA colaborează strâns cu Mossad și Shin Bet în schimbul de informații, analize și evaluarea riscurilor de securitate. Informațiile obținute de la surse umane sau tehnice sunt transmise rapid între agențiile de informații, ajutând la dezvoltarea unor strategii de prevenire a atacurilor teroriste. De asemenea, agențiile americane sunt implicate în instruirea forțelor de securitate israeliene și în furnizarea de tehnologii avansate de supraveghere și spionaj.

Sprijin militar indirect: Deși nu sunt implicate direct în lupta pe teren, agențiile americane sunt esențiale pentru susținerea tehnică a Israelului în desfășurarea operațiunilor militare, prin furnizarea de imagini de satelit, interceptarea comunicațiilor și alte forme de supraveghere cibernetică. CIA și NSA (Agenția Națională de Securitate) sunt implicate activ în sprijinirea Israelului în monitorizarea activităților Hamas din Gaza, având acces la informații vitale pentru strategiile Israelului.

Iran și sprijinul acordat Hamas prin agențiile sale de informații:

Iranul joacă un rol crucial în sprijinirea Hamas, iar agențiile de informații iraniene sunt implicate activ în furnizarea de resurse, instruire și suport logistic organizației palestiniene. Sprijinul iranian este motivat de interesul de a combate influența Israelului și de a promova o agenda pro-palestiniană în regiune.

Ministerul Informațiilor al Republicii Islamice (MOIS) și Corpul Gărzilor Revoluționare (IRGC): Aceste agenții sunt esențiale pentru coordonarea asistenței acordate Hamas. Iranul furnizează informații despre mișcările Israelului și coordonează acțiuni comune pentru a destabiliza regiunea și a reduce influența statelor occidentale și a Israelului. MOIS și IRGC sunt implicate în formarea și sprijinirea grupurilor de luptă, inclusiv prin instruirea în folosirea armelor avansate și în utilizarea tehnologiilor de război neconvențional.

Transferul de arme și echipamente: Iranul este acuzat că furnizează Hamas cu rachete, tehnologie de ghidare a rachetelor și drone, care sunt folosite împotriva Israelului. Agențiile iraniene ajută Hamas să își îmbunătățească capacitățile de atac, creând un echilibru de forțe care limitează răspunsurile militare israeliene. În plus, prin intermediul legăturilor cu alte grupuri din Orientul Mijlociu (cum ar fi Hezbollah din Liban), Iranul extinde rețeaua de sprijin pentru Hamas și alte grupuri militante.

Turcia și rolul său în susținerea Hamas:

Turcia a adoptat o poziție pro-palestiniană, iar acest lucru se reflectă în sprijinul politic și logistic oferit grupurilor militante, inclusiv Hamas. Deși Turcia nu este implicată direct în operațiuni de luptă, agențiile sale de informații, în special MIT (Serviciul Național de Informații din Turcia), sunt implicate în coordonarea activităților Hamas și în oferirea de refugiu și asistență în afaceri externe.

Sprijin politic și diplomatic: Turcia a fost una dintre cele mai active țări în a sprijini Hamas pe plan diplomatic, furnizându-i o platformă pentru a-și exprima obiectivele și revendicările pe scenă internațională. De asemenea, Turcia are relații strânse cu grupurile islamiste din regiune și ajută la crearea unui climat favorabil pentru activitățile Hamas în afaceri externe.

Sprijin logistic și militar: În mod mai discret, agențiile de informații turcești pot oferi suport în organizarea de acțiuni militare indirecte, prin coordonarea de grupuri paramilitare sau furnizarea de informații sensibile despre mișcările Israelului. Totodată, Turcia a fost acuzată de a oferi adăpost pentru membrii Hamas care au fugit din Gaza sau care au căutat refugiu în afaceri externe.

Egipt și controlul fluxului de informații în Fâșia Gaza:

Egiptul joacă un rol esențial în gestionarea conflictului Israel-Hamas, având un impact semnificativ asupra fluxului de informații și asupra mediului de securitate din Gaza. Egiptul controlează granița sudică a Fâșiei Gaza și joacă un rol în monitorizarea mișcărilor Hamas, oferind, de asemenea, mediatori în negocierile de pace.

Serviciul de informații egiptean (GIS): GIS are o legătură directă cu Hamas și folosește diverse metode pentru a supraveghea mișcările acestuia în Gaza. În plus, Egiptul joacă un rol important în negocierile de încetare a focului și în acordurile de reconciliere între Hamas și Autoritatea Palestiniană. GIS ajută Israelul prin furnizarea de informații despre activitățile grupurilor militante din Gaza, în schimbul sprijinului internațional și al menținerii unui control stabil asupra regiunii.

Alte agenții externe și interesele în Orientul Mijlociu:

Mai multe alte state și organizații internaționale joacă roluri indirecte în conflictul Israel-Hamas, prin sprijinul acordat unor părți implicate sau prin colectarea de informații despre evoluțiile

conflictului. Printre aceste state se numără Qatar, care furnizează finanțare pentru proiecte de reconstrucție în Gaza, și Arabia Saudită, care, deși susține oficial o soluție pe cale diplomatică, este preocupată de influența Iranului și de stabilitatea regiunii.

Agențiile de informații din aceste țări sunt implicate în analiza informațiilor din Gaza și în urmărirea influenței externe asupra Hamas, în special în contextul rivalităților regionale și al luptei pentru influență geopolitică în Orientul Mijlociu.

V. CONCLUZII

Conflictul Israel-Hamas, cu rădăcini adânci în istoria geopolitică și religioasă a regiunii, nu este doar o luptă militară directă, ci și o bătălie informațională, în care agențiile de informații joacă un rol crucial. De-a lungul decadelor, atât Israelul, cât și Hamas, sprijiniți de agențiile lor interne și externe, au desfășurat o gamă largă de operațiuni pentru a-și susține obiectivele politice și militare. În acest context, agențiile de informații nu doar că colectează și analizează date strategice, dar și influențează deciziile politice, direcțiile operațiunilor militare și evoluțiile diplomatice.

Implicarea agențiilor externe, precum CIA, Mossad, serviciile de informații iraniene, sau MIT, demonstrează interconectarea complexă a conflictelor regionale și internaționale, fiecare actor având propriile interese în consolidarea sau limitarea puterii fiecărei părți. Astfel, rolul agențiilor de informații din aceste state nu se limitează doar la suportul militar direct, ci include și formarea unui climat geopolitic favorabil obiectivelor lor, prin sprijin logistic, financiar și tehnologic.

Conflictul continuă să fie alimentat nu doar de diferențele ideologice și religioase dintre Israel și Hamas, dar și de o rețea vastă de actori externi, fiecare cu propriile strategii și priorități. În acest sens, agențiile de informații devin o piesă centrală în războiul informațional, având o influență semnificativă asupra deciziilor politice și militară ale actorilor implicați. În acest context, orice efort de a găsi o soluție de pace în Orientul Mijlociu trebuie să țină cont de complexitatea informațională și de influențele externe, care fac ca orice reconciliere să fie un proces extrem de dificil și de lungă durată.

Prin urmare, viitorul conflictului va depinde nu doar de evoluțiile pe câmpul de luptă, ci și de modul în care agențiile de informații din întreaga lume vor continua să își joace rolul lor strategic, atât direct, cât și în spatele scenei.

VI. REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

- „The Role of Intelligence in the Israel-Hamas Conflict", The Washington Institute for Near East Policy
- "Israel's Intelligence Agencies: The Role of Mossad, Shin Bet, and Military Intelligence" – BBC News
- "Turkey's Role in Supporting Hamas" – Middle East Eye
- "Iran’s Role in the Israeli-Palestinian Conflict" – The Guardian

COOPERAREA POLIȚIENEASCĂ INTERNAȚIONALĂ ÎN COMBATEREA TRAFICULUI DE DROGURI: PROVOCĂRI ȘI SOLUȚII

INTERNATIONAL POLICE COOPERATION IN COMBATING DRUG TRAFFICKING: CHALLENGES AND SOLUTIONS

Alexandra-Daniela SCOICĂ
Academia de Poliție „Alexandru Ioan-Cuza", Aleea Privighetorilor 1-3, București, Sector 1, România
alexandrascoica@gmail.com

***Abstract (ro)**: Traficul de droguri reprezintă una dintre cele mai grave amenințări la adresa securității internaționale, generând astfel consecințe devastatoare la nivel social, economic, dar și politic. Din cauza caracterului transnațional al acestui fenomen, putem afirma faptul că nicio țară, la nivel european sau global, nu îl poate combate în mod eficient acționând în izolare. Prin urmare, cooperarea polițienească internațională devine un instrument esențial în lupta împotriva rețelelor de trafic de droguri, implicând eforturi comune între state, organizații internaționale și agenții de aplicare a legii. Astfel, prin acest articol, îmi propun să analizez principalele provocări întâlnite în procesul de cooperare polițienească internațională, precum și soluțiile identificate pentru a depăși aceste obstacole. Totodată, va oferi o perspectivă asupra cadrului legal existent, instrumentelor utilizate și exemplelor de bune practici, contribuind astfel la înțelegerea complexității acestui fenomen și la identificarea unor recomandări pentru o comunicare eficientă.*

***Cuvinte-cheie:** cooperare polițienească internațională, trafic de droguri, securitate internațională, rețea de trafic de droguri, combatere.*

***Abstract (en):** Drug trafficking represents one of the most serious threats to international security, generating devastating consequences at social, economic, and political levels. Due to the transnational nature of this phenomenon, it can be said that no country, at the European or global level, can effectively combat it by acting in isolation. Therefore, international police cooperation becomes an essential tool in the fight against drug trafficking networks, involving joint efforts between states, international organizations, and law enforcement agencies. Thus, through this article, I aim to analyze the main challenges encountered in the process of international police cooperation, as well as the solutions identified to overcome these obstacles. Additionally, it will provide a perspective on the existing legal framework, the tools used, and examples of best practices, thereby contributing to understanding the complexity of this phenomenon and identifying recommendations for effective communication.*

***Keywords:** international police cooperation, drug trafficking, international security, drug trafficking network, combating.*

I. INTRODUCERE

Traficul de droguri reprezintă una dintre cele mai complexe probleme globale și transnaționale care nu cunoaște granițe și care are capacitatea de a afecta profund securitatea, economia și sănătatea oamenilor din jur. Chiar dacă fiecare țară în sine poate adopta măsuri naționale pentru a preveni și combate acest fenomen, eficiența acestor acțiuni este considerabil limitată în momentul în care nu există o cooperare la fel de eficientă între state. Avându-se în vedere acest context, cooperarea polițienească internațională devine un instrument esențial pentru a face față provocărilor complexe ridicate de infracțiunea reprezentată de traficul de droguri.

Conform codului penal, definiția traficului ilicit de droguri constă în cultivarea, producerea, fabricarea, experimentarea, extragerea, prepararea, transformarea, oferirea, punerea în vânzare,

vânzarea, distribuirea, livrarea cu orice titlu, trimiterea, transportul, procurarea, cumpărarea, deținerea sau alte operațiuni privind circulația drogurilor de risc, fără drept, iar pedeapsa pentru săvârșirea acestor activități este închisoarea strictă de la 3 la 15 ani și interzicerea unor drepturi, iar dacă faptele menționate anterior au ca obiect droguri de mare risc, pedeapsa este detențiunea severă de la 15 la 20 de ani și interzicerea unor drepturi.[1]

Cum fiecare țară are propriile sale abordări și experiențe în combaterea traficului de droguri, prin intermediul cooperării polițienești internaționale, autoritățile publice pot avea un schimb de experiențe și pot învăța unele de la altele adoptând strategii și metode care au avut succes în alte contexte, iar acest schimb de bune practici pot contribui la dezvoltarea unor soluții inovative și adaptate nevoilor fiecărei regiuni sau țări, consolidându-se astfel și capacitatea globală de combatere a traficului de droguri.

Astfel, având-se în vedere extinderea de mari proporții și complexitatea traficului de droguri, sunt de părere ca o bună cooperare polițienească internațională este atât de necesară pentru toate statele implicate, lucru care poate fi înfăptuit prin intermediul organizațiilor internaționale precum INTERPOL, Europol sau agențiile O.N.U., astfel încât autoritățile din diferite state să poată comunica cat mai rapid cu privire la evoluțiile legate de fenomenul traficului de droguri.

II. CONȚINUT

1. OBIECTIVELE ARTICLOULUI

- **Analiza provocărilor întâmpinate în cooperarea polițienească internațională** cu privire la diferențele legislative care se găsesc în diverse țări, având-se în vedere faptul că legile și politicile diferă cu privire la combaterea traficului de droguri, iar asta poate crea obstacole în coordonarea misiunilor cu caracter polițienesc.
- **Prezentarea soluțiilor pentru îmbunătățirea acestei cooperări** prin crearea și consolidarea rețelelor internaționale de colaborare, aici evidențiind organizațiile precum INTERPOL, Europol, dar și Biroul Națiunilor Unite pentru Droguri și Criminalitate, care au capacitatea de a facilita schimbul de informații între state și coordonarea acțiunilor internaționale. O altă informație cu caracter de recomandare ar fi formarea și educația continua a personalului prin aplicarea la diverse programe de formare și schimb de experiență pentru cei ce lucrează în dosarele penale aferente, astfel încât aceștia să se poată adapta la noile tehnici folosite în săvârșirea traficului de droguri, cât și în alte infracțiuni cu caracter transnațional.
- **Explorarea impactului global al traficului de droguri** prin intermediul consecințelor economice și sociale ale traficului de droguri și modul în care acesta afectează statele, privit din punct de vedere individual, dar și ordinea globală.

2. ROLUL ORGANIZAȚIILOR INTERNAȚIONALE – INTERPOL, EUROPOL, O.N.U.

Europol (Oficiul European de Poliție) este o agenție care are ca scop principal să facă Europa mai sigură. Aceasta sprijină statele membre în lupta împotriva terorismului, criminalității cibernetice și a altor forme grave ale criminalității. Misiunea Europol este aceea de a sprijini statele membre în prevenirea și combaterea tuturor formelor grave de criminalitate internațională și organizată, a criminalității informatice și a terorismului. De asemenea, Europol colaborează cu numeroase țări partenere din afara U.E. și cu organizații internaționale.[2]

Unul dintre rolurile principale ale acestei instituții este acela al sprijinului și coordonării activităților de combatere a criminalității transnaționale, inclusiv a traficului de droguri în statele membre ale Uniunii Europene.

Totodată, Europol are capacitatea de a facilita schimbul de informații între forțele de ordine din statele membre ale Uniunii Europene, sprijinind anchetele și operațiunile comune. De asemenea, Europol gestionează baze de date extinse, un exemplu elocvent fiind acela al bazei de date Europol care conține informații despre traficul de droguri și grupurile criminale, astfel poate furniza analize

[1] https://lege5.ro/Gratuit/gu3dgobt/art-386-traficul-ilicit-de-droguri-codul-penal?dp=gi2tcnbwhazdg
[2] https://www.europol.europa.eu/about-europol:ro

și prognoze asupra tendințelor traficului de droguri și identității organizațiilor implicate. Tot aici putem menționa faptul că această agenție are capacitatea de a furniza asistență operațională și tehnică pentru statele membre, prin intermediul experților și resurselor trimise în teren cu scopul de a sprijini anchetele interne și pentru o mai bună combatere a traficului de droguri. Astfel, prin intermediul Europol și prin colaborarea cu alte agenții internaționale, prin crearea de parteneriate strategice, putem spune că agențiile internaționale conlucrează pentru o asigurarea a unei abordări globale cât mai bune în privința luptei contra traficului de droguri, dar și a combaterii acesteia.

Rolul **INTERPOL-ului (Organizația Internațională a Polițiilor Criminale)** este bine definit de dispozițiile generale ale constituției sale, anume acela al asigurării și promovării unei largi asistențe reciproce posibilă între toate autoritățile poliției penale în limitele legilor existente în diferite țări și în spiritul *Declarației Universale a Drepturilor Omului* și acela al stabilirii și dezvoltării tuturor instituțiilor care au capacitatea de a contribui efectiv la prevenirea și înlăturarea infracțiunilor de drept comun.[3] Astfel, prin intermediul acestei agenții de cooperare internațională există o gestionare a bazelor de date internaționale care permit polițiștilor din întreaga lume să acceseze informații despre persoanele implicate efectiv în traficul de droguri, rutele de trafic folosite de acestea și metodele utilizate, concluzionând faptul că aceste baze de date sunt cruciale pentru identificarea legăturilor transnaționale între rețelele de trafic de droguri.

Mai mult, INTERPOL coordonează acțiuni globale și regionale pentru combaterea traficului de droguri, cum ar fi operațiuni de arestare a traficanților sau de capturare a drogurilor transportate pe diverse rute internaționale și lucrează cu celelalte agenții internaționale, cum ar fi Europol și U.N.O.D.C. cu scopul de a sprijini autoritățile naționale în combaterea rețelelor de trafic de droguri.

Nu în ultimul rând, **Organizația Națiunilor Unite (O.N.U.)** joacă un rol crucial în combaterea traficului de droguri la nivel global, aici avându-se în vedere impactul acestui fenomen asupra securității, sănătății publice și dezvoltării economice mondiale. Astfel, la nivelul O.N.U. există mai multe agenții care au capacitatea de a se ocupa direct de traficul de droguri, unele dintre acestea fiind *U.N.O.D.C. (Biroul Națiunilor Unite pentru Droguri și Criminalitate)* și *Comisia pentru Droguri și Prevenirea Criminalității.*

În primul rând, U.N.O.D.C. are ca prim rol să sprijine statele membre în implementarea și elaborarea politicilor de combatere a traficului de droguri și a criminalității asociate acestuia și de a facilita cooperarea între statele membre și de a furniza asistență tehnică și financiară pentru combaterea acestui fenomen. Totodată, datorită acestei agenții putem vedea publicate pe internet rapoarte mondiale privind starea pieței de droguri, care sunt tendințele în consum, dar și traficul global de substanțe ilegale, existând astfel o monitorizare și evaluare a pieței globale de droguri.

Astfel, *Organizația Națiunilor Unite,* prin intermediul agențiilor sale, are capacitatea de a adopta rezoluți și convenții internaționale, cum ar fi *Convenția Națiunilor Unite privind Drogurile* (1961) și *Convenția din 1988 privind combaterea traficului ilicit de stupefiante,* care stabilesc norme și standarde legale pentru statele membre în ceea ce privește combaterea traficului de droguri.

Cu alte cuvinte, fiecare agenție internațională în parte are un rol extrem de important și complementar în combaterea traficului de droguri la nivel regional și global. În primul rând, Europol se concentrează pe sprijinirea statelor membre ale Uniunii Europene, în al doilea rând INTERPOL facilitează schimbul global de informații între polițiile naționale, iar în al treilea rând O.N.U. coordonează eforturile internaționale prin intermediul agențiilor sale specializate, stabilind astfel politici și convenții internaționale pentru combaterea traficului de droguri și promovarea securității și dezvoltării durabile. Prin urmare, colaborarea strânsă între aceste organizații și autoritățile naționale este necesară pentru a avea o șansă în lupta continuă și complexă împotriva traficului de droguri.

3. PROVOCĂRI ÎN COOPERAREA POLIȚIENEASCĂ INTERNAȚIONALĂ

Avându-se în vedere diferențele de ordin legislativ, juridic, cultural, dar și etnic dintre statele membre ale acordurilor naționale și internaționale, cooperarea polițienească internațională în combaterea traficului de droguri și a altor forme de criminalitate transnațională se confruntă cu

[3] https://ro.wikipedia.org/wiki/Interpol

diverse provocări semnificative, care pot avea capacitatea de a îngreuna sau chiar limita eficiența și succesul acțiunilor comune.

În primul rând, fiecare țară are propriul cadru legal privind combaterea infracțiunilor, și implicit a traficului de droguri, astfel existând diferențe în legile interne și cele de procedură, creând obstacole semnificative în aplicarea dreptului și în executarea mandatului de percheziție sau reținere pe teritoriul altor state. Totodată, chiar și în momentul în care există tratate internaționale implementate sau în curs de implementare, implementarea acestora nu este întotdeauna aceeași, iar fiecare stat poate interpreta și aplica legea în moduri diferite, ceea ce poate duce la fricțiuni și întârzieri, aici putând fi evidențiate procedurile de extrădare care pot fi lente și complicate de cele mai multe ori din cauza diferențelor legislative privind drepturile omului, protecția persoanelor sau a tratatelor bilaterale de extrădare care nu există între anumite țări.

În al doilea rând, o altă provocare constă în lipsa unei coordonări eficiente din cauza problemelor administrative și birocratice, din cauza diferențelor de limbaj și a terminologiei folosite pentru diverși termeni de specialitate, precum și lipsa unor sisteme de comunicare compatibile între agențiile polițienești internaționale și naționale, elemente care pot duce la pierderi de informații esențiale, dar și la întârzieri în reacțiile operative, lucru necesar pentru o cat mai bună eficacitate a echipelor de lucru. Tot aici poate fi menționată și reticența agenților implicate în cooperarea polițienească în a împărtăși anumite informații cu autoritățile implicate din altă țară din cauza preocupărilor legate de securitatea națională, confidențialitatea surselor sau politica internă.

Diferențele culturale și cele politice reprezintă o altă provocare care trebuie menționată, aici fiind precizate drepturile omului care pot fi exercitate diferit în funcție de cultura politică și legală a fiecărei țări, iar din această cauză, unele state pot avea abordări percepute ca fiind mai dure sau mai permisive în ceea ce privește combaterea traficului de droguri, iar în funcție de contextul local, unele țări pot avea capacitatea de a considera traficul de droguri o problemă minoră, în timp ce altele îl percep ca pe o amenințare majoră la adresa securității naționale, lucru de la care pot pleca conflicte în stabilirea strategiilor comune.

Un ultim aspect pe care aș vrea să îl evidențiez in cadrul provocărilor din cadrul cooperării polițienești internaționale este acela al lipsei unui cadru uniform de sancțiuni, astfel încât sancțiunile aplicate traficanților de droguri pot fi foarte diferite în funcție de țara în care se săvârșesc aceste infracțiuni, ceea ce face aproape imposibilă aplicarea unei strategii internaționale uniforme prin faptul că anumite țări pot avea pedepse mult mai aspre decât altele, acest lucru putând să complice operațiunile internaționale aflate în curs. Totodată, și procedura extrădării este destul de complicată, ea putând varia de la un context la altul, acesta fiind un lucru favorabil pentru cetățenii care săvârșesc infracțiunile aferente traficului de droguri, astfel încât aceștia pot încerca să se sustragă de la înfăptuirea unui proces penal cinstit prin ascunderea în anumite țări care nu au acorduri de extrădare sau care sunt mult mai permisive în privința pedepsei pentru traficul de droguri.

Concluzionând, toate aceste provocări menționate anterior prezintă atât complexitate, cât și diversitate, iar soluțiile pentru acestea pot consta în crearea unor anumite mecanisme internaționale care să aibă o eficiență mult mai sporită în schimbul de informații, uniformizarea legislației, și nu în ultimul rând, în implementarea unor tehnologii avansate pentru a putea face față metodelor cat mai complexe utilizate de traficanți.

4. SOLUȚII PENTRU EFICIENTIZAREA COOPERĂRII POLIȚIENEȘTI INTERNAȚIONALE

Avându-se în vedere informațiile menționate anterior, consider că una dintre soluțiile pentru eficientizarea cooperării polițienești internaționale constă în crearea unui cadru legal și normativ comun care să permită consolidarea și ajustarea legislațiilor naționale în privința traficului de droguri și a altor infracțiuni transnaționale, astfel încât să poată fi simplificată procedura legală de cooperare între agențiile internaționale. Un bun exemplu ar fi acela al creării unui set comun de reguli cu privire la sancțiunile referitoare la comiterea infracțiunilor de trafic de droguri și cele adiacente acesteia. Tot aici poate fi menționat și un protocol de colaborare între state prin care să se stabilească anumite proceduri comune, sarcini și responsabilități ale agenților de aplicare a legii.

Totodată, trebuie avută în vedere și consolidarea parteneriatelor cu organizațiile internaționale, întrucât combaterea traficului de droguri nu poate fi singular realizată de cei aflați în poliție, ajutorul venit și din partea agențiilor vamale și a autorităților de frontieră fiind extrem de benefic și poate fi de un real ajutor prin intermediul folosirii unor mijloace adecvate de contracarare, cum ar fi interceptarea și chiar oprirea unor transporturi de droguri.

Îmbunătățirea monitorizării și controlului frontierei este un alt aspect de un real interes. Astfel, prin utilizarea unor tehnologii avansate (drone, radar, scanner de mari dimensiuni, sisteme automatizate de urmărire) putem fi cu un pas înaintea traficanților prin identificarea și depistarea transporturilor de mare risc și a rutelor folosite de aceștia.

În final, cooperarea polițienească internațională poate fi susținută prin intermediul unor investiții în cercetarea criminalistică și tehnologică, prin crearea de noi tehnologii și instrumente care să ajute poliția sa detecteze mult mai repede metodele folosite de traficanții de droguri, metode de identificare a substanțelor interzise sau de urmărire a transporturilor ilicite.

5. CONTEXTUL GLOBAL AL TRAFICULUI DE DROGURI

Nu este un secret faptul ca dinamica și complexitatea traficului de droguri există și afectează aproape toate colțurile lumii, fiind una dintre cele mai grave amenințări transnaționale cu implicații semnificative în domenii precum securitatea internațională, sănătatea publică, economia și multe altele.

Astfel, există rute și metode complexe de trafic de droguri care leagă regiuni de producție, zone de tranzit și piețe de consum, acestea conectând cele mai importante zone de interes ale lumii.

Din America de Sud până în America de Nord, din Asia de Sud-Est până în Europa sau din Africa până în Europa, traficul de droguri, reprezentat de cocaina și marijuana în prima parte până la heroină provenită din Afganistan și alte droguri sintetice, este realizat pe diverse căi, pe mare, aer, dar și terestru, fiind utilizate totodată rute de tranzit care implică tehnici de ascundere dintre cele mai complexe.

Uniunea Europeană reprezintă un mare consumator de droguri, în special cocaină, heroină și canabis, iar Estul Europei a devenit un punct de tranzit important pentru drogurile care provin din Asia și America Latină, iar în același timp, consumul de substanțe sintetice, cum ar fi ecstasy, mentanfetamina și fentanilul sunt în continuă creștere.

Factorii cei mai întâlniți în crearea unui spațiu propice pentru traficul și consumul de droguri sunt de ordin social și economic, astfel încât producția de droguri în cele mai multe țări se află în strânsă legătură cu sărăcia și lipsa de alte alternative economice.

Presiunea care se pune pe sistemele de sănătate publică și pe politicile de prevenire și tratament al dependenței de droguri au dus la apariția unui răspuns internațional prin coordonarea unor acțiuni pentru combaterea traficului de droguri prin intermediul organizațiilor internaționale, precum O.N.U. și agențiile regionale, precum INTERPOL și Europol. Totodată, tratatele internaționale, cum ar fi Convenția Națiunilor Unite privind Combaterea Traficului Ilicit de Droguri (1988) stabilește norme și mecanisme pentru o cooperare internațională cât mai eficientă.

Concluzionând, având în vedere caracterul multidimensional al traficului de droguri, răspunsul european și global ar trebui să fie coordonat și eficient, ținându-se cont de aspectele legale și de aplicare a legii și de caracterul social și sanitar al acestui fenomen amplu.

III. CONCLUZII

Traficul de droguri reprezintă atât un fenomen global, cât și transnațional care trebuie neutralizat de la rădăcină, iar pentru aceasta este nevoie de o colaborare strânsă între agențiile de aplicare a legii din diferite state. Astfel, o bună cooperare care poate fi realizată prin intermediul INTERPOL, Europol, U.N.O.D.C este esențială în coordonarea eforturilor de combatere a traficului de droguri la nivel global, deoarece aceste organizații bine structurate au rolul de a facilita schimbul de informații și organizarea de acțiuni de combatere aflate la scară largă.

Totodată, după cum am menționat și anterior în articol, un aspect esențial al unei buni cooperări polițienești internaționale constă într-un schimb de informații eficient și cât mai operativ, iar toate statele membre ar trebui să depună eforturi pentru o interacțiune eficientă la nivel interstatal.

Consider că în nicio circumstanță traficul de droguri nu poate fi stopat de către o singură țară, iar pentru ca acest lucru sa fie înfăptuit este nevoie de o colaborare și muncă continuă între statele implicate în nesfârșita luptă a traficului și consumului de droguri, eforturile comune ale acestora putând neutraliza răspândirea influenței organizațiilor criminale transnaționale.

IV. REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

Surse internet:

1. https://lege5.ro/Gratuit/gu3dgobt/art-386-traficul-ilicit-de-droguri-codul-penal?dp=gi2tcnbwhazdg
2. https://www.europol.europa.eu/about-europol:ro
3. https://ro.wikipedia.org/wiki/Interpol
4. https://www.juridice.ro/746589/cooperarea-politieneasca-in-spatiul-schengen.html
5. https://www.ugb.ro/Juridica/Issue6RO/4._Importanta_cooperarii_politienesti_internationale._Popescu_Agata.RO.pdf

ORGANIZAREA DISPOZITIVULUI DE ORDINE ȘI SIGURANȚĂ PUBLICĂ NECESITATE SI APLICABILITATE

ORGANIZATION OF THE DEVICE OF ORDER AND PUBLIC SAFETY NECESSITY AND APPLICABILITY

Spătaru-Manolache Ionela
Academia de Poliție Alexandru Ioan Cuza, Aleea Privighetorilor 1-3 sector 1 București
manolache_v.ionela@yahoo.com

Abstract (en):

The organization of the device of order and public safety typically refers to the structure, processes, and measures taken by various authorities to ensure the maintenance of public order, prevent crime, protect individuals and property, and respond to emergencies. This organization involves multiple agencies and levels of governance that work together to maintain law and order.

The presence of public safety agents in the community plays a fundamental role in building and maintaining the trust of citizens. Trust is a crucial element for a functioning relationship between law enforcement and the public. When citizens trust public safety agents, they are more likely to cooperate with them, report crimes, follow laws, and feel secure in their environment.

Keywords: *citizens. public safety agents, trust, laws, prevent.*

Abstract (ro):

Organizarea dispozitivului de ordine și siguranță publică se referă în mod obișnuit la structura, procesele și măsurile luate de diferite autorități pentru a asigura menținerea ordinii publice, prevenirea criminalității, protejarea persoanelor și proprietății și a răspunde la situații de urgență. Această organizație implică mai multe agenții și niveluri de guvernare care lucrează împreună pentru a menține legea și ordinea.

Prezența agenților de siguranță publică în comunitate joacă un rol fundamental în construirea și menținerea încrederii cetățenilor. Încrederea este un element crucial pentru o relație funcțională între forțele de ordine și public. Atunci când cetățenii au încredere în agenții de siguranță publică, este mai probabil să coopereze cu aceștia, să raporteze crime, să respecte legile și să se simtă în siguranță în mediul lor.

Cuvinte cheie*: cetățeni, agenti de siguranță publică, încredere, prevenire.*

I. INTRODUCERE:

Poliția Română are un rol esențial în menținerea ordinii și siguranței publice, in general, atribuțiile insituției vizează prevenirea și combaterea infracțiunilor, protejarea drepturilor și libertăților cetățenilor, asigurarea ordinii publice și apărarea securității naționale**.**

Menținerea ordinii și siguranței publice reprezintă una dintre cele mai importante atribuții ale Poliției Române, fiind esențială pentru asigurarea unui climat de normalitate, stabilitate și siguranță în societate. Această responsabilitate vizează protejarea drepturilor fundamentale ale cetățenilor, prevenirea și combaterea infracțiunilor, precum și gestionarea eficientă a situațiilor de urgență.

Dispozitivul de ordine publică organizat la nivelul secțiilor de poliție include planificarea și coordonarea acțiunilor polițienești destinate să prevină infracțiunile, să intervină în cazuri de tulburare a ordinii publice și să protejeze drepturile și libertățile fundamentale ale cetățenilor.

Din acesta pot face parte jandarmi (patrule auto, pedestre, canine, ecvestre), precum și polițiști locali, care pot acționa independent sau în patrule mixte cu agenții de poliție.

Patrulele de ordine publică din cadrul secțiilor de poliție au un rol esențial în asigurarea ordinii și siguranței publice, fiind un instrument principal al Poliției Române pentru prevenirea și

combaterea infracțiunilor, intervenția rapidă în caz de incidente și menținerea unui climat de securitate în comunități.

Patrulele sunt elemente fundamentale ale dispozitivului de ordine publică și sunt responsabile de asigurarea unei prezențe vizibile și active în comunitate, acestea actionand atat pedestru cât și cu autospeciale inscripționate.

Din componenta patrulelor fac parte de obicei agenți de siguranță publică care actioneaza pe raza unei subunitatii de politie pentru mentinerea unui climat optim de ordine si siguranta publica, însă aceasta fiind doar una din atribuțiile principale ale agenților de siguranță publică care se regăște in fișa postului.

Polițiștii de ordine publica sunt cei care interacționează cel mai frecvent cu cetățenii, fie prin patrulare pe străzi, fie prin intervenții în cazuri de urgență. Aceștia sunt adesea percepuți ca fața vizibilă a Poliției, iar comportamentul lor, profesionalismul și răspunsul lor la solicitările cetățenilor influențează în mod direct imaginea instituției.

II. DISPOZITIV DE ASIGURARE A ORDINII PUBLICE.

2.1 NECESITATE

Dispozitivul de ordine publică trebuie să fie organizat pentru a preveni tulburările și infracțiunile care pot afecta viața de zi cu zi a cetățenilor. Acesta include instituții precum poliția, jandarmeria, autoritățile de control al traficului și altele, care lucrează pentru a menține ordinea în spațiile publice, pe drumuri și în comunități.

Dispozitivul de menținere a ordinii și siguranței publice este structurat în funcție de analiza situației operative, resursele disponibile și cele care pot fi obținute de la partenerii instituționali. Acesta ține cont de obiectivele stabilite în cadrul documentelor de politică publică și planificare strategică, precum și de cele asumate de conducerea structurii responsabile de zona respectivă. De asemenea, se urmează dispozițiile și îndrumările referitoare la misiunile și obiectivele periodice sau temporare.[1]

Organizarea eficientă a dispozitivului de siguranță publică este esențială pentru menținerea ordinii și asigurarea unui climat de securitate în cadrul unei comunități.

Poliția Română are responsabilitatea de a preveni și combate infracționalitatea, de a interveni rapid în caz de urgență și de a proteja viața, integritatea fizică și drepturile cetățenilor. O organizare eficientă a dispozitivului de siguranță publică presupune o coordonare adecvată între structurile de poliție, resursele disponibile, planificarea strategică a acțiunilor și gestionarea eficientă a situațiilor de urgență. O organizare corespunzătoare a resurselor și proceselor contribuie la îndeplinirea sarcinilor într-un timp mai scurt și cu mai puține erori.

Dinamica personalului în cadrul Poliției este complexă și implică o combinație de procese care asigură recrutarea, instruirea, evaluarea și dezvoltarea profesională continuă a agenților.

Agenții de siguranță publică reprezintă, în fața cetățenilor, instituția Poliției într-un mod direct, fiind prima linie de interacțiune între stat și populație. Aceștia sunt cei care sunt vizibili în comunități, asigurând ordinea publică, protejând drepturile cetățenilor și aplicând legea în mod constant, în diverse contexte sociale. În esență, agenții de siguranță publică sunt imaginea Poliției pentru majoritatea cetățenilor, având un rol crucial în construirea încrederii publice și în menținerea unui climat de securitate.[2]

In fața cetățenilor, polițiștii nu sunt doar agenți ai legii, ci și simboluri ale statului și ai autorității legale, având responsabilitatea de a proteja drepturile și libertățile fundamentale ale populației, asigurând totodată respectul pentru lege și ordinea publică.[3]

La constituirea patrulelor din dispozitivul de menținere a ordinii și siguranței publice trebuie avuta in vedere vehimea agenților (sau experiența profesională a agenților de poliție) care, este un factor important luat în considerare în cadrul organizării dispozitivului de ordine publică. Vehimea se referă la numărul de ani de activitate sau experiența acumulată de un agent de poliție în domeniul ordinii publice și al aplicării legii.

[1] Dispoziția inspectorului general al Inspectoratului General al Poliției Române cu nr. 14 din 27.02.2023
[2] HOTĂRÂRE nr. 1081 din 9 noiembrie 2023 pentru aprobarea Strategiei naţionale de ordine şi siguranţă publică 2023-2027
[3] HOTĂRÂRE nr. 991 din 25 august 2005 pentru aprobarea Codului de etică și deontologie al polițistului

În funcție de vehimea agenților, se pot face diferite alocări de sarcini, responsabilități și intervenții, iar acest aspect influențează direct eficiența dispozitivului de ordine publică, intrucat acestia cunosc populatia si structura acesteia, raza de competenta, obiectivele.

2.2 PRINCIPIILE DE BAZĂ ALE ORGANIZĂRII DISPOZITIVULUI DE SIGURANȚĂ PUBLICĂ

Organizarea dispozitivului de siguranță publică se bazează pe mai multe principii esențiale:

- Prevenirea infracționalității:

În primul rând, dispozitivul de siguranță publică trebuie să fie organizat astfel încât să prevină orice tip de infracțiune. Aceasta presupune o prezență vizibilă și activă a poliției în comunitate, acțiuni de patrulare și prevenire a criminalității, dar și campanii educaționale pentru cetățeni.

- Intervenție rapidă:

Poliția trebuie să fie capabilă să intervină rapid și eficient în orice situație de urgență. Aceasta presupune o structură de intervenție bine organizată, cu echipamente corespunzătoare și resurse umane suficient de pregătite.

- Coordonarea între instituții:

Dispozitivul de siguranță publică trebuie să implice o colaborare eficientă între poliție, autoritățile locale, jandarmerie, pompieri, spitale și alte instituții relevante.

- Comunicare eficientă:

Un sistem de comunicație rapid și eficient între unitățile de poliție și cu cetățenii este esențial pentru o intervenție eficientă în caz de urgență

III. REGISTRULUI DISPOZITIVELOR DE MENȚINERE A ORDINII ȘI SIGURANȚEI PUBLICE

3.1 NOUTATE SI APLICABILITATE

Implementarea unor patrule semi-mobile sau mixte (auto și pedestre) pentru a răspunde rapid la situații variate și pentru a avea o prezență constantă în zonele sensibile**.**

In structura sa, pe prima pagina, se consemnează numeric efectivele aflate in serviciu cat si situatia numerica a raspandirilor astfel încât însumând efectivele aflate în serviciu cu cele din răspândiri să rezulte totalul încadrat.

Urmatoarea pagina este destinata situatiilor de răspândire precum, concedii de odihna, concedii de studii, invoiri platite, libere, inclusiv a celor detașați / delegați, cursuri, alt3e situatii, precum si situatia autospecialelor nefolosite cu precizarea motivului.

La repartizarea în teren a forțelor care acționează în dispozitivul de menținere a ordinii și siguranței publice, trebuie luate în considerare următoarele aspecte:

a) numarul zonei de patrulare, numărul de înregistrare al autospecialelor folosite, gradul, numele și prenumele polițistului care conduce autospeciala;

b) gradul, numele și prenumele polițiștilor care sunt in serviciu pe un anumit schimb, intervalul orar, totodata mențiunea in dreptul fiecarui polițist privind responsabilitatile, precum conducatorul auto desemnat, cel care preia dispozitivul de înregistrare audio-video din dotare si telefonul cu aplicatia E-DAC;

c) Celelalte rubrici fiind destinate itinerarelor de patrulare, punctelor de staționare si altor activități pe care să le desfășoare polițiștii (sprijin executare silita, in atentie o anumita strada, verificarea arestaților la domiciliu)[4]

Acest document nu este destinat publicității, se utilizează strict în vederea exercitării competențelor, atribuțiilor sau însărcinărilor profesionale și nu se permite accesul unor persoane neautorizate la aceste informații.

O noutate introdusă este conceptul de patrulare în sistem semi-mobil. Astfel, activitatea de patrulare se va desfășura alternativ, atât cu mijloace auto, cât și pedestru, durata fiecărei etape fiind

[4] Dispoziția inspectorului general al Inspectoratului General al Poliției Române cu nr. 14 din 27.02.2023

stabilită de persoana responsabilă cu întocmirea registrului dispozitivelor. Acest sistem contribuie la consolidarea unui raport de încredere între forțele de ordine și comunitate

Prezența agenților de siguranță publică în comunitate are rolul de a construi și menține încrederea cetățenilor în instituția Poliției. O atitudine deschisă, empatică și un comportament profesionist din partea polițiștilor contribuie la consolidarea relației între Poliție și comunitate.

3.2. ORGANIZARE

Patrulele de ordine publică sunt formate din agenți de poliție care pot fi organizați în echipe de 2 sau 3 polițiști, în funcție de specificul activității și de zona în care își desfășoară misiunea. În dotarea agenților de siguranță publică și patrulare sunt inluse următoarele

- Echipamente de comunicare (stația de emise recepție, telefoane mobile) pentru a transmite informații rapid și pentru a solicita sprijin în caz de nevoie.
- Autospeciale de intervenție pentru a se deplasa rapid în zonele unde este necesar.
- Echipamente de protecție si intervenție (vestă antiglonț, baston telescopic, spray lacrimogen, cătușe, pistol, spike strip etc.) pentru a interveni în siguranță în cazul unor incidente violente.
- Dispozitive portabile tip Body worm camera

Pregătirea agenților de siguranță publică este esențială pentru a asigura o intervenție eficientă și adecvată în diversele situații cu care aceștia se confruntă zi de zi. În cadrul Poliției Române, agenții de siguranță publică sunt pregătiți să asigure ordinea publică, să prevină infracțiunile și să intervină în caz de urgență. Pregătirea acestora se bazează pe un program structurat care include atât instruirea teoretică, cât și exercițiile practice.

Agenții de siguranță publică si patrulare participă la cursuri de pregătire tactică, conducere defensivă, prim-ajutor, comunicare ș.a.

Politistii de siguranța publică desfășoară activități de patrulare pe trasee stabilite înainte de începerea serviciului, având următoarele atribuții principale:

1. Intervin în zona de patrulare pentru a preveni și combate faptele antisociale.
2. Intervin în cazul evenimentelor semnalate prin orice mijloace S.N.U.A.U 112, dispecerat secție sau sesizări directe de la cetățeni.
3. Contribuie la capturarea și identificarea persoanelor suspectate de comiterea unor infracțiuni.
4. Realizează activitățile prevăzute în planurile de acțiune
5. Interacționează cu cetățenii pentru a menține un climat adecvat de ordine și siguranță publică
6. Intervin pentru identificarea persoanelor și bunurilor căutate conform legii.
7. Contribuie la implementarea măsurilor stabilite în situații de urgență.
8. Redactează acte de constatare a infracțiunilor, în conformitate cu art. 51 și art. 293 alin. (3) din Codul de procedură penală.
9. Desfășoară activitățile inițiale prevăzute de reglementările în vigoare, înainte de efectuarea cercetării la fața locului.[5]

Pe langa aceste atribuții principale efectivele din dispozitivul de ordine publică participă activ la misiuni de ordine publică cu ocazia evenimentelor sportive, culturale și religioase, având rolul de a asigura un climat de siguranță și ordine pentru toți participanții. Aceste misiuni includ mai multe activități și măsuri specifice în funcție de tipul evenimentului:

1. Evenimente sportive

- Supravegherea și patrularea arenei: Poliția este prezentă în timpul competițiilor sportive pentru a preveni conflictele, violențele între suporteri, sau alte fapte ilegale (de exemplu, consumul de substanțe interzise sau tulburarea ordinii publice).
- Prevenirea violenței între suporteri: În cazul unor meciuri cu un potențial ridicat de violență, cum ar fi derby-urile sau meciurile internaționale, poliția poate implementa măsuri speciale de siguranță pentru a evita confruntările între fanii echipelor rivale.
- Paza în zona de spectatori și în afacerea locației: Poliția asigură ordinea în zonele de acces, în parcările din apropierea arenei și la ieșirile din stadion, prevenind aglomerările sau eventualele acte de huliganism

[5] Dispoziţia I.G.P.R. nr. 14/2023 privind stabilirea Concepţiei unitare de organizare, funcţionare şi acţiune a structurilor de ordine publică ale Poliţiei

2. Evenimente culturale

Misiuni de asigurare a ordinii la festivaluri și concerte: Evenimentele culturale de amploare, cum ar fi festivalurile de muzică, spectacolele sau evenimentele teatrale, atrag mulți participanți. Poliția asigură ordinea publică pentru a preveni orice act de vandalism sau alte comportamente care ar putea perturba desfășurarea evenimentului.

Ghidarea și informarea participanților: Polițiștii pot ajuta și la dirijarea participanților, în special în locații mari sau complexe (cum ar fi târguri sau expoziții), pentru a asigura un flux fluid de oameni și a preveni accidentele.

Cooperarea cu organizatorii: Poliția colaborează cu organizatorii evenimentului pentru a identifica riscurile potențiale și pentru a implementa măsuri de siguranță, cum ar fi securizarea zonelor de acces, monitorizarea camerelor de supraveghere sau coordonarea cu serviciile de salvare în caz de urgență.

3. Evenimente religioase

Paza locurilor de cult și a procesiunilor religioase: La evenimente religioase importante, cum ar fi pelerinajele, slujbele de sărbători religioase sau procesiunile, poliția se asigură că ordinea publică este menținută și că accesul participanților se face într-un mod organizat și în siguranță.

Protecția lăcașurilor de cult: Polițiștii patrulează în jurul bisericilor, mănăstirilor sau altor locuri de cult, protejându-le de acte de vandalism sau alte incidente. Aceștia pot fi prezenți și la evenimentele religioase în aer liber, cum ar fi pelerinajele, pentru a se asigura că totul se desfășoară în condiții de siguranță.

Asigurarea ordinii în timpul procesiunilor: În cazul unor evenimente religioase cu mare participare, precum pelerinajele sau procesiunile religioase, poliția coordonează traficul și asigură siguranța participanților, prevenind aglomerările sau accidentele.

Pe lângă poliție, la astfel de evenimente pot fi implicate și alte instituții de ordine publică, cum ar fi jandarmeria, sau agenți de securitate particulari, în funcție de amploarea evenimentului.

Prin urmare, efectivele de ordine publică sunt esențiale în gestionarea siguranței și ordinii publice în timpul evenimentelor, asigurându-se că toate activitățile se desfășoară fără incidente care să pună în pericol participanții sau buna desfășurare a evenimentului.

Agenții de siguranță publică sprijină executorii judecătorești în cadrul acțiunilor de executare silită, asigurând ordinea și siguranța.

IV. CONCLUZII

În concluzie, organizarea unui dispozitiv de ordine publică implică o planificare detaliată și coordonată, având în vedere evaluarea situației operative, resursele disponibile și colaborarea cu partenerii instituționali. Este esențial ca dispozitivul să răspundă eficient la provocările de securitate, să asigure un climat de ordine și siguranță publică și să fie capabil să intervină rapid în cazul unor incidente. De asemenea, se urmărește consolidarea relației de încredere cu comunitatea, prin patrulări regulate și prezență activă în teren.

De asemenea, presupune o coordonare eficientă a resurselor și o adaptare continuă la nevoile de securitate ale comunității.

O planificare bine concepută este esențială pentru asigurarea unui mediu de siguranță publică sustenabil și eficient.

REFERINTE BIBLIOGRAFICE

1. Dispoziția inspectorului general al Inspectoratului General al Poliției Române cu nr. 14 din 27.02.2023

2. ORDIN nr. 60 din 2 martie 2010 privind organizarea şi executarea activităţilor de menţinere a ordinii şi siguranţei publice

3. Dispoziția inspectorului general al Inspectoratului General al Poliției Române cu nr. 41 din 17.05.2024 pentru aprobarea Metodologiei de aplicare a principalelor masuri polițienești..

4. Dr. Eugen Neață, Dr. Mihai Pruteanu, Elemente de tactica politienească si proceduri operationale privind interventia structurilor de ordine si siguranta publica, Ed.Hamangiu, Bucureşti, 2013
5. HOTĂRÂRE nr. 1081 din 9 noiembrie 2023 pentru aprobarea Strategiei naţionale de ordine şi siguranţă publică 2023-2027
6. LEGE nr. 218 din 23 aprilie 2002 privind organizarea şi funcţionarea Poliţiei Române
7. HOTĂRÂRE nr. 991 din 25 august 2005 pentru aprobarea Codului de etică şi deontologie al poliţistului
8. Dispoziţia I.G.P.R. nr. 123/15.11.2012 privind stabilirea Concepţiei unitare de organizare, funcţionare şi acţiune a structurilor de ordine publică ale Poliţiei
9. Dispoziţia I.G.P.R. nr. 643/05.12.2005 privind aprobarea Manualului de bune practici de intervenţie pentru poliţistul de ordine publică;

INOVAȚIE ȘI ADAPTABILITATE ÎN SECURITATEA PUBLICĂ: ABORDĂRI MODERNE PENTRU GESTIONAREA PROVOCĂRILOR CONTEMPORANE

INNOVATION AND ADAPTABILITY IN PUBLIC SECURITY: MODERN APPROACHES TO MANAGING CONTEMPORARY CHALLENGES

Laurențiu-Iulian Spulber
Academia de poliție "Alexandru Ioan Cuza" – aleea Privighetorilor, nr. 3
Email: l_spulber@yahoo.com

Rezumat:

Structurile de securitate publică se confruntă cu provocări complexe, de la criminalitatea cibernetică și amenințările transfrontaliere la fenomenele de radicalizare. Această lucrare analizează soluțiile moderne implementate pentru gestionarea acestor riscuri, subliniind importanța tehnologiilor avansate, a colaborărilor interinstituționale și a politicilor de prevenire. Studiul evidențiază rolul crucial al adaptabilității instituționale și al leadership-ului în răspunsul eficient la noile amenințări, oferind totodată perspective pentru consolidarea securității publice.

Cuvinte-cheie*: drone, Securitate publică, monitorizare aeriană, patrulare autonomă, gestionare riscuri.*

Abstract:

Public security structures face complex challenges, from cybercrime and cross-border threats to radicalization. This paper analyzes modern solutions implemented to manage these risks, emphasizing the importance of advanced technologies, interagency collaborations, and preventive policies. The study highlights the crucial role of institutional adaptability and leadership in effectively responding to new threats, while also providing perspectives for strengthening public security.

Keywords*: drones, public security, aerial monitoring, autonomous patrolling, risk management.*

INTRODUCERE

În ultimii ani, securitatea publică s-a confruntat cu o diversificare și intensificare a provocărilor, generate de factori precum globalizarea, digitalizarea și instabilitatea socială. Amenințările variază de la criminalitatea cibernetică și terorismul transfrontalier până la fenomenele de radicalizare și escaladarea violențelor în adunările publice. Totodată, dezastrele naturale și situațiile de urgență impun un răspuns rapid și coordonat, care depășește uneori capacitatea structurilor convenționale de intervenție.

În acest context, adoptarea tehnologiilor avansate, cum sunt dronele, oferă noi perspective asupra modului în care structurile de ordine publică pot patrula și monitoriza eficient, reducând atât riscurile operaționale, cât și costurile pe termen lung.

1.2. IMPORTANȚA TEMEI

Dronele reprezintă o tehnologie emergentă care permite o supraveghere aeriană continuă și flexibilă, acoperind un spectru larg de nevoi, de la securitate urbană la gestionarea situațiilor de urgență. Beneficiile includ:

Creșterea eficienței operaționale prin acoperirea unor suprafețe mari cu resurse minime.

Reducerea riscurilor pentru personalul din teren, prin utilizarea dronelor în zone de risc ridicat.

Îmbunătățirea reacției în timp real prin utilizarea camerelor avansate și a senzorilor de mediu.

Totuși, implementarea acestor tehnologii vine cu propriile provocări, de la reglementările legislative la acceptarea publică și vulnerabilitățile tehnice.

2. DOMENII DE APLICARE A DRONELOR

Dronele sunt o tehnologie versatilă și eficientă, cu aplicații în numeroase domenii din sfera securității publice. Datorită capacității lor de a efectua supraveghere aeriană, de a colecta date în timp real și de a interveni rapid, ele pot fi utilizate în scenarii diverse. Această secțiune detaliază principalele domenii de aplicare.

2.1. PATRULARE URBANĂ ȘI MONITORIZARE ÎN TIMP REAL

În mediul urban, densitatea populației și complexitatea infrastructurii necesită soluții avansate pentru menținerea securității. Dronele pot:

Supraveghea zonele cu risc ridicat:

Detectarea activităților suspecte în cartierele cunoscute pentru criminalitate ridicată.

Monitorizarea traficului pentru identificarea infracțiunilor, cum ar fi cursele ilegale de mașini.

Crește vizibilitatea forțelor de ordine:

Dronele pot patrula zone extinse cu mai puține resurse decât patrulele umane.

Facilita intervenții rapide:

Transmiterea de imagini în timp real către echipele de intervenție permite luarea unor decizii rapide și informate.

Exemplu practic: În orașe precum Dubai, dronele sunt integrate în rețelele de monitorizare urbană pentru a urmări comportamentele suspecte și a sprijini intervenția autorităților.

În România, mass-media a relatat despre utilizarea dronelor de către poliția din Dubai, evidențiind inovațiile tehnologice implementate în acest oraș. De exemplu, în 2017, Digi24 a prezentat introducerea unei motociclete zburătoare în dotarea poliției din Dubai, subliniind eforturile autorităților de a adopta soluții avansate pentru patrulare și monitorizare. [1]

De asemenea, în 2016, Digi24 a relatat despre organizarea primului campionat mondial de curse cu drone în Dubai, evidențiind interesul crescut pentru această tehnologie și potențialele sale aplicații. [2]

Aceste articole reflectă interesul presei românești față de utilizarea dronelor în diverse contexte, inclusiv în securitatea publică.

Redacția "Gulfnews" scrie că: "Poliția din Dubai a implementat sistemul „Drone Box" pentru a îmbunătăți răspunsul la urgențe și siguranța publică.

Aceste drone sunt amplasate strategic în întreg emiratul și sunt activate instantaneu atunci când sunt raportate accidente sau urgențe, permițând o evaluare rapidă și transmiterea de date în timp real către centrul de control al poliției.

Utilizarea acestor drone a redus semnificativ timpul de răspuns la accidente grave și situații de urgență.

Totuși, datele specifice despre impactul utilizării dronelor asupra ratei generale a criminalității din Dubai nu au fost făcute publice. Deși dronele contribuie la o mai bună conștientizare situațională și eficiență operațională, atribuirea directă a unei scăderi a ratei criminalității doar utilizării lor ar necesita o analiză statistică detaliată și acces la date complete privind criminalitatea."[3]

2.2. ADUNĂRI PUBLICE ȘI GESTIONAREA MULȚIMILOR

Adunările publice, cum ar fi protestele, evenimentele sportive sau concertele, pot escalada rapid în situații de risc pentru securitate. Dronele sunt esențiale pentru:

Monitorizarea mulțimilor:

Identificarea punctelor de tensiune sau aglomerare care pot duce la incidente.

Detectarea comportamentelor agresive sau potențial periculoase.

Gestionarea accesului și a evacuărilor:

[1] https://www.digi24.ro/stiri/sci-tech/lumea-digitala/video-motocicleta-zburatoare-pentru-politia-din-dubai-808750?utm_source=chatgpt.com

[2] https://www.digi24.ro/stiri/sci-tech/lumea-digitala/digimatinal-campionat-mondial-de-curse-cu-drone-in-dubai-495893?utm_source=chatgpt.com

[3] https://gulfnews.com/uae/watch-dubai-polices-drone-box-system-at-gitex-global-2024-1.1729093737029?utm_source=chatgpt.com

Supravegherea intrărilor și ieșirilor pentru a asigura fluxuri regulate.

Ghidarea mulțimilor în cazul unor evacuări de urgență.

Documentarea incidentelor:

Înregistrarea video pentru a furniza probe în cazul unor evenimente litigioase.

Exemplu practic: În timpul Jocurilor Olimpice de la Tokyo 2020, dronele au fost utilizate pentru a supraveghea mulțimile și pentru a furniza imagini în timp real echipelor de securitate.

2.3. PROTECȚIA INFRASTRUCTURILOR CRITICE

Infrastructurile critice, cum ar fi centralele electrice, conductele de gaze, barajele sau aeroporturile, sunt ținte frecvente pentru atacuri sau sabotaje. Dronele contribuie prin:

Monitorizare continuă:

Efectuarea de inspecții regulate fără întreruperea operațiunilor.

Utilizarea senzorilor termici pentru detectarea supraîncălzirilor sau a scurgerilor.

Detectarea intruziunilor:

Identificarea persoanelor sau vehiculelor neautorizate în zone restricționate.

Prevenirea sabotajelor:

Supravegherea perimetrului și a zonelor sensibile.

Exemplu practic: În Franța, dronele sunt folosite pentru a monitoriza centralele nucleare, prevenind astfel potențiale atacuri sau incidente.

2.4. SITUAȚII DE URGENȚĂ ȘI DEZASTRE NATURALE

Dronele joacă un rol crucial în gestionarea situațiilor de urgență, oferind acces rapid la informații și sprijin logistic. Principalele utilizări includ:

Localizarea victimelor:

Identificarea persoanelor prin camere termice în condiții dificile, cum ar fi în timpul nopții sau în zone acoperite de dărâmături.

Evaluarea daunelor:

Crearea unor hărți aeriene pentru a analiza rapid impactul dezastrelor și pentru a coordona intervențiile.

Transportul echipamentelor medicale:

Livrarea de medicamente, provizii medicale sau apă în zone izolate sau greu accesibile.

Exemplu practic: În timpul cutremurului din Turcia din 2023, dronele au fost utilizate pentru a localiza supraviețuitorii și pentru a ghida echipele de salvare. În urma cutremurului devastator din Turcia din februarie 2023, dronele au jucat un rol esențial în operațiunile de răspuns la dezastru. Un total de 37 de drone Bayraktar TB2[4] au efectuat peste 1.551 de ore de zbor în zona afectată, furnizând actualizări continue și date esențiale echipelor de intervenție. Aceste drone au facilitat detectarea daunelor, sprijinind căutarea și salvarea supraviețuitorilor, precum și coordonarea activităților de răspuns.

Utilizarea dronelor a permis autorităților să obțină o imagine de ansamblu rapidă și precisă a situației, optimizând alocarea resurselor și intervențiile în timp real. Acest exemplu evidențiază potențialul semnificativ al dronelor în gestionarea situațiilor de urgență și în reducerea impactului dezastrelor naturale asupra comunităților afectate.

2.5. SUPRAVEGHEREA GRANIȚELOR ȘI COMBATEREA TRAFICULUI

Dronele sunt extrem de utile în supravegherea zonelor de frontieră, în special în regiuni izolate sau greu accesibile. Ele pot:

Detecta trecerile ilegale:

Monitorizarea continuă a granițelor pentru a detecta mișcările neautorizate.

Identifica contrabanda:

Dronele pot echipa senzori pentru a detecta vehicule sau persoane care transportă bunuri ilegale.

[4] https://en.wikipedia.org/wiki/Bayraktar_TB2?utm_source=chatgpt.com

Sprijini operațiunile interinstituționale:

Colaborarea între structurile de frontieră și cele de combatere a traficului de persoane sau droguri.

Exemplu practic: Statele Unite folosesc drone pentru a monitoriza granița cu Mexicul, prevenind trecerile ilegale și traficul de substanțe interzise.[5]

2.6. Monitorizarea mediului și protecția resurselor naturale

Pe lângă securitatea publică, dronele pot fi utilizate și pentru protecția mediului. Acestea ajută la:

Detectarea tăierilor ilegale de păduri:

Monitorizarea ariilor protejate pentru a preveni defrișările ilegale.

Supravegherea poluării:

Identificarea surselor de poluare în zonele urbane și industriale.

Protejarea faunei:

Urmărirea animalelor pentru a preveni braconajul.

Exemplu practic: În Amazon, dronele sunt folosite pentru a detecta tăierile ilegale de păduri și pentru a monitoriza activitățile braconierilor. Utilizarea dronelor pentru combaterea tăierilor ilegale în pădurile Amazonului a demonstrat eficiență în monitorizarea și protejarea acestor ecosisteme. Dronele permit supravegherea rapidă și detaliată a zonelor vaste și greu accesibile, facilitând detectarea activităților ilegale și intervenția promptă a autorităților. [6]

3. AVANTAJE TEHNOLOGICE ALE DRONELOR

Dronele reprezintă un instrument tehnologic avansat care transformă modul în care structurile de securitate publică și cele de gestionare a situațiilor de urgență își desfășoară activitatea. Versatilitatea, eficiența și costurile lor competitive le fac ideale pentru o gamă largă de aplicații. Această secțiune detaliază avantajele tehnologice ale dronelor, evidențiind impactul lor asupra securității publice.

3.1. FLEXIBILITATE ȘI MOBILITATE RIDICATĂ

Unul dintre cele mai importante avantaje ale dronelor este flexibilitatea și mobilitatea lor ridicată. Acestea pot fi desfășurate rapid în medii dificile sau inaccesibile pentru oameni, cum ar fi păduri dense, clădiri prăbușite sau zone de conflict. Dronele pot acoperi rapid suprafețe mari și sunt capabile să opereze în condiții meteorologice variate, ceea ce le face extrem de utile în situații de urgență sau în locații izolate. Această flexibilitate oferă un răspuns mai eficient și mai rapid decât metodele convenționale.

3.2. MONITORIZARE CONTINUĂ ÎN TIMP REAL

Capacitatea de a monitoriza continuu și de a transmite date în timp real este un alt avantaj tehnologic major al dronelor. Echipate cu camere de înaltă rezoluție și senzori avansați, dronele pot furniza imagini detaliate și informații precise autorităților, facilitând o intervenție rapidă și bine informată. Mai mult, tehnologiile moderne de inteligență artificială permit detectarea automată a amenințărilor, cum ar fi identificarea comportamentelor suspecte sau a obiectelor periculoase. Aceste caracteristici contribuie semnificativ la îmbunătățirea reacțiilor în timp real și la luarea deciziilor mai rapide și mai eficiente.

3.3. COSTURI OPERAȚIONALE REDUSE

Un alt aspect important este costul operațional redus al dronelor. Comparativ cu elicopterele sau alte echipamente tradiționale de supraveghere aeriană, dronele sunt mai economice atât din punct de vedere al achiziției, cât și al întreținerii. Ele necesită mai puține resurse umane și logistice pentru operare, ceea ce le face o soluție viabilă pentru organizațiile cu bugete limitate. Durata lungă de viață și versatilitatea lor adaugă valoare economică pe termen lung, oferind o alternativă mai sustenabilă.

[5] https://www.newsnationnow.com/us-news/immigration/border-coverage/border-agent-cartels-using-drones/
[6] https://edition.cnn.com/2020/09/01/americas/amazon-drones-brazil-deforestation-cte-spc-intl/index.html

3.4. TEHNOLOGII AVANSATE INTEGRATE

Tehnologiile avansate integrate în drone le permit să răspundă nevoilor complexe ale securității publice. Echipate cu senzori termici, spectrali și detectoare de gaze, dronele pot fi folosite pentru a identifica scurgeri periculoase, căldură sau substanțe chimice. Unele modele sunt dotate chiar și cu tehnologii de recunoaștere facială, facilitând identificarea suspecților în mulțimi. În plus, sistemele autonome bazate pe inteligență artificială permit dronelor să patruleze fără supraveghere constantă, reducând astfel dependența de operatori umani.

3.5. SIGURANȚĂ SPORITĂ PENTRU PERSONAL

Siguranța personalului de intervenție este, de asemenea, semnificativ îmbunătățită prin utilizarea dronelor. Acestea reduc expunerea directă a agenților la situații periculoase, permițând evaluarea riscurilor de la distanță. În plus, dronele pot ajunge la locul unui incident mult mai rapid decât o echipă umană, oferind informații esențiale pentru o intervenție sigură și bine planificată.

3.6. SCALABILITATE, ADAPTABILITATE ȘI CAPACITATE DE INTEGRARE ÎN SISTEME COMPLEXE

Scalabilitatea și adaptabilitatea dronelor reprezintă alte avantaje importante. Acestea pot fi personalizate pentru a răspunde nevoilor specifice ale fiecărei misiuni, de la patrulare urbană cu modele mici și agile, până la transportul de echipamente în scenarii de urgență cu modele mai mari și mai robuste. În același timp, dronele pot fi integrate cu alte tehnologii, cum ar fi camerele CCTV din orașele inteligente sau sistemele de gestionare a datelor, pentru a crea soluții complexe și interconectate.

4. PROVOCĂRI ȘI LIMITĂRI

În ciuda avantajelor evidente ale dronelor, utilizarea acestora în securitatea publică și gestionarea situațiilor de urgență se confruntă cu o serie de provocări și limitări. Acestea includ aspecte legate de reglementările legale, probleme tehnice și acceptarea publică, toate fiind factori care influențează eficiența și extinderea implementării acestor tehnologii. Această secțiune detaliază principalele obstacole și provocări.

4.1. REGLEMENTĂRI LEGALE ȘI ETICE

Unul dintre cele mai mari obstacole în utilizarea dronelor este reprezentat de cadrul legislativ și de aspectele etice asociate acestora. Multe țări au reglementări stricte privind operarea dronelor, mai ales în spațiile publice sau în apropierea infrastructurilor critice. Aceste restricții au ca scop protejarea siguranței publice și a vieții private, dar pot limita semnificativ utilizarea dronelor în scenarii esențiale, precum adunările publice sau zonele cu acces dificil.

Confidențialitatea cetățenilor reprezintă o altă preocupare majoră. Utilizarea dronelor pentru supravegherea aeriană poate ridica întrebări legate de monitorizarea neautorizată și de colectarea datelor fără consimțământ. În lipsa unor reglementări clare și a transparenței din partea autorităților, utilizarea dronelor poate provoca reticență din partea publicului și opoziție față de adoptarea lor pe scară largă.

4.2. LIMITĂRI TEHNICE

Tehnologia dronelor, deși avansată, este încă supusă unor limitări care pot afecta eficiența lor în operațiuni critice. Una dintre principalele probleme este durata de viață a bateriei, care limitează autonomia zborului, mai ales în scenarii complexe ce necesită monitorizare continuă pe perioade extinse. Soluțiile existente, cum ar fi stațiile mobile de încărcare sau utilizarea dronelor cu combustibil lichid, sunt costisitoare și nu sunt încă pe deplin accesibile.

Condițiile meteorologice reprezintă o altă provocare. Dronele sunt sensibile la vânturi puternice, ploaie intensă sau temperaturi extreme, ceea ce poate restricționa utilizarea lor în anumite regiuni sau situații. În plus, problemele legate de semnalul GPS și interferențele electromagnetice pot afecta capacitatea dronelor de a naviga cu precizie și de a transmite date în timp real.

4.3. VULNERABILITATEA LA ATACURI CIBERNETICE

Dronele, ca orice tehnologie conectată, sunt vulnerabile la atacuri cibernetice. Hackerii pot intercepta sau manipula semnalul de control al dronelor, ceea ce poate duce la pierderea datelor sau chiar la preluarea controlului asupra dispozitivului. În cazul dronelor utilizate pentru securitate publică, astfel de incidente pot avea consecințe grave, punând în pericol siguranța cetățenilor și compromițând misiunile critice.

Soluțiile pentru contracararea acestor vulnerabilități, cum ar fi criptarea avansată a semnalelor și utilizarea sistemelor de securitate cibernetică, sunt în curs de dezvoltare, dar necesită investiții semnificative și actualizări constante.

4.4. ACCEPTAREA PUBLICĂ ȘI PERCEPȚIILE SOCIALE

Utilizarea dronelor în spațiile publice poate întâmpina reticență din partea populației, mai ales dacă acestea sunt percepute ca o intruziune în viața privată. Oamenii pot asocia dronele cu supravegherea excesivă sau cu pierderea intimității, ceea ce poate genera opoziție față de adoptarea lor în anumite regiuni sau comunități.

Pentru a combate aceste percepții, autoritățile trebuie să adopte o abordare transparentă și să implice comunitățile în procesul de implementare. Campaniile de informare publică și demonstrațiile care evidențiază beneficiile dronelor în securitatea publică pot ajuta la creșterea încrederii și la acceptarea acestora.

4.5. COSTURI DE IMPLEMENTARE ȘI ÎNTREȚINERE

Deși dronele sunt mai accesibile decât alte tehnologii aeriene, implementarea lor pe scară largă necesită investiții semnificative. Achiziționarea dronelor, formarea operatorilor și construirea infrastructurii de suport, cum ar fi centrele de comandă și stațiile de încărcare, pot reprezenta obstacole financiare pentru unele organizații sau țări.

În plus, întreținerea dronelor, actualizarea software-urilor și înlocuirea pieselor uzate implică costuri recurente. Aceste cheltuieli trebuie analizate în raport cu beneficiile aduse pentru a justifica investițiile pe termen lung.

5. STUDII DE CAZ ȘI EXEMPLE PRACTICE

Dronele au demonstrat în mod repetat utilitatea lor în diverse scenarii de securitate publică și gestionare a situațiilor de urgență. Studiile de caz din această secțiune oferă exemple concrete despre modul în care aceste tehnologii au fost utilizate cu succes, evidențiind atât avantajele lor, cât și lecțiile învățate din aplicarea lor.

5.1. IMPLEMENTĂRI INTERNAȚIONALE ÎN SECURITATEA PUBLICĂ

Singapore: Orașul inteligent supravegheat de drone Singapore este un lider global în adoptarea dronelor pentru monitorizarea urbană. Autoritățile au integrat drone în rețeaua de supraveghere urbană pentru a detecta comportamentele suspecte și pentru a sprijini intervențiile rapide. Aceste drone sunt echipate cu camere de înaltă rezoluție și tehnologii de inteligență artificială pentru a analiza mișcările din zonele sensibile.

Un exemplu notabil este utilizarea dronelor pentru a patrula în cartierele dens populate, identificând rapid activitățile care ar putea pune în pericol siguranța publică. Rezultatele au arătat o scădere semnificativă a incidentelor raportate, iar timpul de reacție al echipelor de intervenție a fost redus considerabil.

Implementări și Dezvoltări

Singapore Police Force (SPF) a lansat o flotă de vehicule echipate cu drone, destinate evenimentelor de securitate planificate, misiunilor de căutare și situațiilor care necesită supraveghere aeriană. Aceste vehicule au fost introduse într-un program pilot de un an, ca parte a măsurilor de aplicare a legii de înaltă tehnologie. [7]

[7] https://www.milipolasiapacific.com/news-post/singapore-police-roll-out-drone-equipped-surveillance-vehicles/?utm_source=chatgpt.com

În plus, SPF a testat un sistem autonom care permite dronelor să decoleze, să aterizeze și chiar să-și reîncarce bateriile fără intervenție umană. Acest sistem a fost utilizat pentru a monitoriza zonele industriale și pentru a sprijini operațiunile de securitate. [8]

Provocări Întâmpinate

Cu toate acestea, utilizarea dronelor a ridicat preocupări legate de confidențialitate și siguranță. Un studiu a relevat că, deși majoritatea singaporezilor acceptă utilizarea dronelor în scopuri precum supravegherea de securitate și livrarea de alimente, există îngrijorări persistente legate de confidențialitate și siguranță. [9]

Pentru a aborda aceste preocupări, autoritățile au implementat reglementări stricte privind operarea dronelor. În 2023, Singapore a înăsprit reglementările pentru controlul operării aeronavelor fără pilot (UAs), extinzând cadrul existent care guvernează operațiunile UA din 2015. [10]

Efecte și Impact

Implementarea dronelor a îmbunătățit semnificativ capacitatea de supraveghere și răspuns a forțelor de ordine. Dronele au fost utilizate pentru a monitoriza mulțimile în timpul evenimentelor majore, pentru a sprijini operațiunile de căutare și salvare și pentru a furniza imagini în timp real în timpul incidentelor.[11]

În concluzie, Singapore a demonstrat un angajament puternic față de integrarea dronelor în strategia sa de securitate publică, abordând în mod proactiv provocările asociate și maximizând beneficiile acestei tehnologii.

CONCLUZII

Dronele reprezintă o soluție inovatoare și versatilă care redefinește abordarea tradițională a securității publice și gestionării situațiilor de urgență. Această tehnologie avansată a demonstrat o eficiență remarcabilă în diverse domenii, cum ar fi monitorizarea urbană, protecția infrastructurilor critice, combaterea activităților ilegale și intervențiile în situații de criză. Totuși, implementarea lor pe scară largă necesită o atenție deosebită pentru a depăși provocările tehnice, legale și sociale.

Deși beneficiile sunt semnificative, implementarea dronelor nu este lipsită de provocări. Problemele tehnice, cum ar fi durata limitată a bateriei și vulnerabilitatea la condițiile meteorologice, rămân obstacole importante. În plus, securitatea cibernetică este o preocupare majoră, având în vedere posibilitatea ca dronele să fie compromise prin atacuri informatice.

Un alt aspect critic este legat de confidențialitatea cetățenilor și de acceptarea publică. În lipsa unor reglementări clare și a unei comunicări eficiente cu comunitățile, reticența față de utilizarea dronelor poate limita integrarea acestora în strategii de securitate. Pentru a depăși aceste provocări și a maximiza potențialul dronelor, sunt necesare următoarele măsuri:

Dezvoltarea unui cadru legislativ robust și adaptabil:

Crearea unor reglementări care să protejeze confidențialitatea cetățenilor, dar care să permită utilizarea eficientă a dronelor.

Investiții în cercetare și dezvoltare:

Dezvoltarea dronelor cu autonomie sporită, senzori mai avansați și sisteme de securitate cibernetică robuste.

Creșterea transparenței și a implicării publicului:

Informarea cetățenilor despre beneficiile dronelor și demonstrarea modului în care acestea contribuie la siguranța publică.

Colaborare interinstituțională:

Parteneriate între autoritățile locale, companiile private și organizațiile internaționale pentru a standardiza utilizarea dronelor și a împărtăși bune practici.

---

[8] https://www.straitstimes.com/singapore/surveillance-drones-operating-autonomously-take-to-the-sky-in-police-trial?utm_source=chatgpt.com

[9] https://www.straitstimes.com/singapore/singaporeans-more-accepting-of-drones-than-those-in-west-but-concerns-remain?utm_source=chatgpt.com

[10] https://www.aerotime.aero/articles/singapore-regulations-on-unauthorized-drone-operations?utm_source=chatgpt.com

[11] https://www.straitstimes.com/singapore/courts-crime/keeping-watch-from-the-skies-police-unveil-two-new-drones-for-crowd-management-search-and-rescue?utm_source=chatgpt.com

Perspective pentru cercetare și dezvoltare

Viitorul utilizării dronelor în securitatea publică este promițător, dar necesită o abordare strategică și orientată către inovație. Direcțiile viitoare de cercetare pot include:

Integrarea inteligenței artificiale (AI): Crearea de drone autonome capabile să analizeze date complexe și să ia decizii în timp real.

Soluții ecologice: Dezvoltarea de drone alimentate cu energie solară pentru a reduce impactul asupra mediului.

Aplicații extinse: Utilizarea dronelor pentru securitatea cibernetică, protecția mediului și gestionarea resurselor naturale.

7. REFERINTE BIBLIOGRAFICE

Clarke, R., & Moses, L. B. (2014). "The regulation of civilian drones' impacts on public safety." Computer Law & Security Review, 30(3), 263-285. *Un studiu detaliat privind implicațiile legale și de siguranță ale utilizării dronelor în spațiile publice*.

The Straits Times (2023). "How drones are reshaping Singapore's public safety strategies." Disponibil online: straitstimes.com

Gulf News (2024). "Dubai Police's Drone Box System Enhances Emergency Response." Disponibil online: gulfnews.com

Digi24 (2019). "Cum sunt folosite dronele pentru prevenirea infracțiunilor în orașele inteligente." Disponibil online: digi24.ro

Reglementări internaționale:

International Civil Aviation Organization (ICAO) (2019). Manual on Remotely Piloted Aircraft Systems (RPAS). Montreal: ICAO. *Manual oficial privind operarea dronelor în spațiul aerian internațional.*

European Union Aviation Safety Agency (EASA) (2021). U-Space: A Regulatory Framework for Drone Integration in Urban Environments. *Cadrul legal european pentru integrarea dronelor în spațiul aerian urban.*

Rapoarte oficiale și studii de caz:

Bayraktar, T. B. (2023). *Turkish Earthquake Response: UAV Contributions to Disaster Management*. Turkish Ministry of Disaster and Emergency Management. *Oferă informații despre utilizarea dronelor în timpul cutremurului din Turcia.*

World Economic Forum (2021). *Drones for Good: How UAVs are Supporting Disaster Response and Resilience*. *Analizează modul în care dronele contribuie la reziliența în fața dezastrelor.*

United Nations Office for Outer Space Affairs (UNOOSA) (2020). *Using Space Technologies for Disaster Management: The Role of UAVs*. *Include exemple practice despre utilizarea dronelor în situații de urgență.*

Autoritatea Aeronautică Civilă din Singapore (2023). *Regulations on Drone Operations in Urban Areas*. Singapore: Civil Aviation Authority of Singapore. *Ghid despre reglementările locale aplicabile dronelor.*

ÎMBUNĂTĂȚIREA ACTIVITĂȚILOR PROFESIONALE ALE POLIȚIȘTILOR DE PROXIMITATE

IMPROVING THE PROFESSIONAL ACTIVITIES OF COMMUNITY POLICE OFFICERS

Stîngă Gabriel – Răzvan
Academia de Poliție ,,A. I." Cuza București, Aleea Privighetorilor 1-3 sector 1 București
razvangabriel238@yahoo.com

Abstract (RO): *Articolul analizează metodele de îmbunătățire a activităților profesionale ale polițiștilor de proximitate, punând accent pe dezvoltarea competențelor specifice și implementarea tehnologiilor moderne. Rolul polițistului de proximitate este esențial pentru menținerea siguranței comunitare și pentru întărirea încrederii cetățenilor în autorități. Studiul identifică principalele provocări cu care aceștia se confruntă, inclusiv volumul mare de sarcini, dificultăți în comunicarea cu diverse grupuri sociale și lipsa unor instrumente moderne de gestionare a informațiilor. Cercetarea sugerează măsuri concrete pentru creșterea eficienței, cum ar fi formarea continuă în domenii precum medierea conflictelor și comunicarea interculturală, utilizarea tehnologiilor digitale pentru o mai bună gestionare a datelor și consolidarea relațiilor interinstituționale. Articolul subliniază, de asemenea, importanța implicării active a polițiștilor în viața comunității, prin participarea la proiecte de prevenire și inițiative educative. Rezultatele cercetării arată că aplicarea acestor măsuri contribuie nu doar la creșterea eficienței activităților, ci și la îmbunătățirea calității vieții în comunitățile deservite. Lucrarea oferă un model de bune practici ce poate fi adaptat la diferite contexte naționale și internaționale. Cercetarea evidențiază importanța unui cadru legislativ adaptat și a resurselor necesare pentru susținerea activităților polițiștilor de proximitate, oferind totodată recomandări pentru o mai bună gestionare a relațiilor cu comunitatea. Rezultatele acestei cercetări pot servi ca punct de plecare pentru dezvoltarea unor politici publice mai eficiente în domeniul siguranței publice.*

Cuvinte cheie*: polițist, proximitate, comunitate, siguranță, comunicare.*

Abstract (EN): *The article examines methods to improve the professional activities of community police officers, focusing on the development of specific skills and the integration of modern technologies. Community police officers play a key role in ensuring public safety and fostering trust between citizens and authorities. The study identifies major challenges faced by these officers, such as high workload, communication barriers with diverse social groups, and the lack of modern tools for information management. The research proposes concrete meansures to enhance efficiency, including continuous trening in areas like conflict mediation and intercultural communication, the use of digital technologies for better data managements, and strenghthening inter-institutional relationships. Additionally, the article emphasizez the importance of active involvement in community life through participation in prevention programs and educational initiatives. The findings demonstrate that implementing these measures not only improves operational efficiency but also enchances the quality of life in the communities served. The paper provides a model of best practices adaptable to various national and international contexts. The research highlights the importance of an adapted legal framework and the necessary resources to support community policing activities, while offerind recommendations for better management of police – community relations. The results of this research can serve as a starting point for the development of more effective public safety policies.*

Keywords*: police officer, proximity, community, safety, communication.*

I. INTRODUCERE

Poliția de proximitate reprezintă un concept esențial în dezvoltarea unui sistem de securitate publică eficient și sustenabil. Acest model de poliție se axează pe implicarea activă a polițiștilor în comunitățile locale, cu scopul de a preveni criminalitatea, de a menține ordinea publică și, nu în ultimul rând, de a construi o relație de încredere și colaborare între poliție și cetățeni. Astfel, activitățile polițiștilor de proximitate se disting printre-o abordare proactivă, care se bazează pe prevenirea infracțiunilor și intervenția rapidă în caz de necesitate. În acest context, rolul polițistului de proximitate nu se limitează doar la aplicarea legii, ci și la construirea unor relații solide și bazate pe încrederea cu membrii comunității.

În ultimele decenii, modelul de poliție de proximitate a cunoscut o expansiune semnificativă, fiind implementat cu succes în multe state europene și nu numai. Acest concept a fost gândit pentru a răspunde provocărilor legate de siguranța publică, dar și de percepția cetățenilor asupra eficienței poliției. În contextul în care comunitățile se confruntă cu probleme diverse, precum delicvența juvenilă, violența domestică, infracțiunile economice și terorismul, poliția de proximitate oferă o soluție mai flexibilă și mai adaptabilă decât modelul tradițional de poliție, care poate fi perceput ca distant și autoritar.

Totodată, în România, poliția de proximitate a fost introdusă ca o componentă esențială a reformelor din domeniul securității publice, având în vedere atât nevoia de adaptare a poliției la noile realități sociale și economice, cât și cerințele Uniunii Europene privind eficiența și transparența instituțiilor de aplicare a legii. Însă, în ciuda progreselor înregistrate, activitățile polițienești de proximitate se confruntă încă cu o serie de provocări, care includ resurse limitate, lipsa unei formări continue adaptate noilor realități și dificultăți în colaborare interinstituțională.

Pe lângă aspectele organizatorice și administrative, un alt factor crucial care influențează eficiența poliției de proximitate este modul în care sunt gestionate relațiile dintre polițiști și comunitate. Un polițist de proximitate nu este doar un agent al autorității, ci și un mediator al relațiilor sociale, iar succesul său depinde, în mare măsură, de capacitatea de a construi încredere reciprocă, de a înțelege nevoile comunității și de a răspunde acestora în mod eficient și empatic. Astfel, activitățile polițistului de proximitate trebuie să fie ghidate nu doar de cunoștințe tehnice, ci și de abilități de comunicare, negociere și rezolvare a conflictelor.

Îmbunătățirea activităților profesionale ale polițiștilor de proximitate se impune ca o prioritate, atât pentru eficientizarea activităților polițienești, cât și pentru creșterea siguranței cetățenilor. În acest context, cercetarea prezentă va analiza principalele direcții de dezvoltare a poliției de proximitate, explorând aspecte precum formarea continuă a polițiștilor, utilizarea tehnologiilor moderne, colaborarea interinstituțională și strategii de implicare a comunității. De asemenea, lucrarea va identifica provocările cu care se confruntă poliția de proximitate și va propune soluții pentru îmbunătățirea eficienței acestei abordări.

Un alt aspect important care trebuie luat în considerare este evoluția rapidă a tehnologiilor de comunicație și informatică, care au un impact semnificativ asupra modului în care poliția de proximitate interacționează cu cetățenii. Tehnologia poate facilita colectarea de informații, monitorizarea în timp real a zonei de patrulare și comunicarea rapidă între polițist și autoritățile locale. Totodată, utilizarea rețelelor sociale și a altor platforme online poate ajuta polițiștii să se conecteze mai ușor cu membrii comunității, să răspundă rapid la nevoile acestora și să prevină potențialele infracțiuni.

Pentru a înțelege mai bine impactul poliției de proximitate asupra siguranței publice, este important să se analizeze nu doar implementarea acestui model în cadrul instituțional, ci și modul în care sunt percepute activitățile acestora de către cetățeni. În acest sens, implicarea comunității și participarea activă a cetățenilor la procesele de luare a deciziilor, precum și transparența acțiunilor poliției, reprezintă factori cheie în îmbunătățirea eficienței acestui model. De asemenea, strategiile de prevenire a criminalității, dezvoltate în colaborare cu autoritățile locale și organizațiile civile, pot contribui la reducerea fenomenelor infracționale și la creșterea încrederii cetățenilor în autoritățile de aplicare a legii.

Prin urmare, lucrarea de față își propune să examineze principalele provocări și soluții privind îmbunătățirea activităților profesionale ale polițiștilor de proximitate, având în vedere

aspectele teoretice, cât și cele practice. Cercetarea va analiza modelele de succes implementate în alte țări, va evalua eficiența actualelor politici și strategii din România și va propune măsuri concrete pentru creșterea performanței poliției de proximitate.

II. DENUMIREA (SUB) CAPITOLULUI

Rolul și importanța polițistului de proximitate în asigurarea siguranței comunitare

Polițistul de proximitate joacă un rol central în crearea unui mediu sigur și stabil pentru comunitățile pe care le servește. Prin natura activităților sale, acest tip de polițist este mai mult decât un simplu executor al legii – el devine un liant între cetățeni, autorități și alte instituții implicate în menținerea ordinii publice. Rolul polițistului de proximitate se caracterizează printr-o abordare orientată către prevenire, dialog și colaborare, ceea ce îl diferențiază de alte ramuri ale poliției care sunt adesea percepute ca punitive sau coercitive.

În primul rând, polițistul de proximitate acționează ca un punct de contact principal pentru cetățeni, fiind responsabil pentru identificarea problemelor locale și găsirea de soluții personalizate, adaptate nevoilor specifice ale comunității. Prin prezența constantă în cartiere și prin interacțiunea directă cu locuitorii, polițistul devine un cunoscător profund al contextului social, economic și cultural al zonei. Acest aspect îi permite să intervină rapid și eficient, să prevină situațiile conflictuale și să contribuie la crearea unui sentiment de securitate.

Un alt element cheie al activității polițistului de proximitate este reprezentat de prevenirea criminalității. Prin implementarea unor măsuri proactive, cum ar fi patrularea în zonele vulnerabile, organizarea de campanii educaționale sau implicarea tinerilor în activități constructive, polițistul ajută la reducerea riscului de infracționalitate și la îmbunătățirea calității vieții în comunitate. De exemplu, în cartierele cu un grad ridicat de delincvență juvenilă, polițistul de proximitate poate colabora cu școlile, organizațiile non-guvernamentale și autoritățile locale pentru a dezvolta programe de prevenire și reintegrate.

În al doilea rând, polițistul de proximitate are un rol educativ și mediatic. El contribuie la informarea cetățenilor cu privire la măsurile de siguranță pe care le pot lua, la drepturile și obligațiile lor, precum și la mijloacele prin care pot sesiza autorități competente în cazul unor incidente. De exemplu, organizarea de întâlniri periodice cu membrii comunității sau participarea la forumuri publice ajută la consolidarea transparenței și a dialogului constructiv dintre poliție și cetățeni.

Colaborarea interinstituțională este un alt aspect esențial al activității polițistului de proximitate. Pentru a-și îndeplini sarcinile în mod eficient, precum autoritățile locale, instituțiile de învățământ, organizațiile de asistență socială și alte structuri guvernamentale sau non-guvernamentale. În acest sens, polițistul de proximitate devine un facilitator al relațiilor între diversele instituții implicate în asigurarea siguranței publice, promovând o abordare integrată și multidisciplinară.

Pe lângă aspectele operative, este important să menționăm și dimensiunea psihologică a activității polițistului de proximitate. Acesta trebuie să demonstreze empatie, răbdare și o capacitate crescută de a rezolva conflictele, mai ales în comunitățile unde există tensiuni sociale sau lipsă de încredere în autorități. Astfel, prin atitudinea și acțiunile sale, polițistul contribuie la reducerea percepției de insecuritate și la crearea unei atmosfere de stabilitate.

De-a lungul timpului, impactul polițistului de proximitate asupra comunității a fost evidențiat în numeroase studii internaționale. De exemplu, în țări precum Regatul Unit sau Olanda, unde acest model este bine implementat, s-a observat o scădere semnificativă a criminalității în zonele în care polițiștii de proximitate sunt activi. Mai mult, sondajele de opinie arată că cetățenii au o încredere sporită în poliție atunci când percep prezența constantă și implicarea activă a polițistului în rezolvarea problemelor locale.

În România, implementarea conceptului de poliție de proximitate a înregistrat progrese semnificative, dar rămân provocări importante care limitează impactul acestui model. Printre acestea se numără resursele limitate, personalul insuficient și lipsa unor programe de formare continuă adaptate la cerințele actuale. Cu toate acestea, rolul polițistului de proximitate rămâne unul de neînlocuit în asigurarea unei relații solide între autorități și cetățeni.

Pe măsură ce societatea evoluează și provocările devin tot mai complexe, polițistul de proximitate trebuie să se adapteze prin învățare continuă și utilizarea noilor tehnologii. Doar printr-o

pregătire adecvată și printr-o abordare modernă, bazată pe colaborare și dialog, acest rol poate fi consolidat pentru a răspunde nevoilor actuale ale comunităților.

III. TITLUL CAPITOL

Provocări și limite în activitatea polițistului de proximitate.

Activitatea polițistului de proximitate este esențială pentru menținerea siguranței publice și crearea unui climat de încredere între autorități și comunități. Cu toate acestea, acest tip de poliție se confruntă cu o serie de provocări și limite care afectează eficiența și impactul pozitiv asupra comunității. Aceste provocări sunt de natură logistică, operațională, legislativă și socială, fiecare având un efect semnificativ asupra modului în care polițiștii își desfășoară activitatea.

Unul dintre cele mai mari obstacole în activitatea polițiștilor de proximitate este lipsa resurselor suficiente. Deși acest model de poliție presupune o prezență constantă și activă în comunitate, multe secții de poliție se confruntă cu un deficit de personal, ceea ce face dificilă acoperirea tuturor zonelor desemnate. În plus, echipamentele tehnice necesare pentru desfășurarea activităților de patrulare, supraveghere și comunicare sunt adesea limitate sau învechite, ceea ce reduce capacitatea polițistului de a răspunde rapid și eficient la nevoile comunității.

Un alt factor limitativ este reprezentat de pregătirea insuficientă sau lipsa unor programe de formare continuă care să răspundă cerințelor moderne ale activității de proximitate. Schimbările sociale, evoluția tehnologiei și diversificarea formelor de criminalitate impun polițiștilor să fie mereu la curent cu noile metode și instrumente de intervenție. Cu toate acestea, multe instituții de poliție nu prioritizează dezvoltarea profesională a polițiștilor de proximitate, ceea ce poate duce la o performanță redusă și la dificultăți în rezolvarea problemelor comunitare complexe.

Un alt obstacol major este lipsa de încredere a cetățenilor în instituțiile de poliție, care afectează în mod direct relația dintre polițistul de proximitate și comunitate. În anumite cazuri, comunitățile pot manifesta rezistență la colaborare din cauza unor experiențe anterioare negative sau a percepției că poliția nu poate oferi soluții eficiente la probleme lor. Această lipsă de cooperare limitează capacitatea polițistului de a interveni proactiv și de a preveni situațiile conflictuale sau infracționale.

Cadrul legislativ și procedurile administrative complexe pot reprezenta o altă sursă de limitări pentru polițiștii de proximitate. De exemplu, uneori legislația nu oferă suficiente instrumente legale pentru a aborda problemele locale sau impune restricții birocrate care îngreunează desfășurarea activităților polițienești. În plus, în lipsa unor reglementări clare cu privire la atribuțiile specifice ale polițistului de proximitate poate duce la ambiguități și la suprapuneri de responsabilități între diferitele structuri de poliție.

Nu în ultimul rând, activitatea polițistului de proximitate este marcată de un nivel ridicat de stres, cauzat de natura imprevizibilă a situațiilor cu care se confruntă zilnic. Interacțiunea constantă cu diverse categorii sociale, inclusiv cu persoane aflate în situații de criză, poate duce la epuizarea fizică și emoțională. De asemenea, programul de lucru prelungit și lipsa unor mecanisme de suport psihologic contribuie la scăderea motivației și performanței polițistului.

IV. TITLU CAPITOL

Strategii de îmbunătățire a activităților profesionale ale polițistului de proximitate.

În contextul provocărilor identificate în activitatea polițistului de proximitate, este imperios necesare să se definească strategii clare și eficiente care să sprijine performanța acestuia și să contribuie la îmbunătățirea siguranței comunității. Această secțiune se va concentra asupra principalelor măsuri ce pot fi implementate pentru a optimiza activitățile polițienești de proximitate, având în vedere atât necesitățile polițiștilor, cât și așteptările comunității.

1. Formarea continuă și specializarea polițiștilor de proximitate.

Una dintre cele mai eficiente strategii pentru îmbunătățirea activității polițistului de proximitate este investiția în formarea continuă. Deși polițiștii beneficiază de pregătire inițială, realitățile moderne ale criminalității și ale dinamicii sociale impun o educație constantă și adaptată la noile provocări. Formarea continuă ar trebui să includă atât aspecte tehnice legate de intervenția în cazuri de criminalitate, cât și abilități de comunicare, mediere a conflictelor și gestionare a stresului.

Programele de formare ar putea fi extinse pentru a include simulări de intervenție în situații complexe, educație în domeniul noilor tehnologii de supraveghere și gestionare a informațiilor, precum și abordări interinstituționale pentru prevenirea criminalității. Totodată, formarea în domeniul drepturilor omului, eticii profesionale și al respectării diversității ar trebui să facă parte integrantă din pregătirea polițiștilor de proximitate, pentru a contribui la construirea unei imagini pozitive a poliției în rândul comunității.

2. Utilizarea tehnologiilor moderne.

Tehnologia joacă un rol tot mai important în activitatea poliției de proximitate, iar integrarea unor instrumente moderne poate îmbunătăți semnificativ eficiența intervențiilor și monitorizarea comunității. Utilizarea sistemelor de supraveghere video, a aplicațiilor mobile de comunicare cu cetățenii și a tehnologiilor de analiză a datelor poate sprijini polițiștii în prevenirea și rezolvarea rapidă a infracțiunilor.

De exemplu, implementarea unor aplicații mobile dedicate poate permite polițiștilor de proximitate să colecteze rapid informații relevante din teren și să le transmită în timp real autorităților competente, având astfel un răspuns mult mai rapid în cazul unor incidente. Totodată, tehnologiile moderne pot ajuta polițiștii să identifice mai ușor zonele cu risc ridicat și să aloce resursele într-un mod mai eficient.

3. Colaborarea interinstituțională și parteneriatele cu comunitatea.

Un alt aspect fundamental în îmbunătățirea activităților polițistului de proximitate este colaborarea cu alte instituții și organizații ale comunității. Multe dintre problemele întâmpinate de polițiștii de proximitate, cum ar fi delincvența juvenilă, violența domestică sau criminalitatea economică, nu pot fi rezolvate eficient din partea autorităților locale, a sistemului de justiție, a organizațiilor neguvernamentale și a instituțiilor educaționale.

De exemplu, în cazul criminalității juvenile, polițiștii de proximitate ar trebui să colaboreze cu școlile, organizațiile de tineret și autoritățile educaționale pentru a dezvolta programe de prevenire și intervenție. Un alt exemplu ar fi colaborarea cu centrele de asistență socială pentru a ajuta victimele violenței domestice sau ale traficului de persoane, pentru a le oferi protecția și suport în vederea reintegrării în comunitate.

4. Promovarea unui management eficient al resurselor.

Pentru ca activitățile polițistului de proximitate să fie eficiente, este esențial ca resursele, atât materiale, cât și umane, să fie gestionate în mod corespunzător. Acest lucru presupune o planificare atentă a activităților polițienești, alocarea corectă a personalului și utilizarea eficientă a echipamentului disponibil.

Un management eficient al resurselor ar putea include măsuri precum crearea unor structuri flexibile de intervenție, care să permită polițiștilor să răspundă rapid și adaptat la cerințele comunității. De asemenea, este necesar ca polițistul de proximitate să aibă acces la o varietate de echipamente moderne, inclusiv pentru comunicare rapidă, pentru a-și îndeplini sarcinile cu eficiență și în condiții de siguranță.

5. Îmbunătățirea relației dintre polițist și comunitate

Deși polițistul de proximitate este deja în contact direct cu cetățenii, dezvoltarea unor strategii de îmbunătățire continuă a relațiilor cu comunitatea este esențială. Polițistul nu trebuie doar să aplice legea, ci să devină un membru activ al comunității. Campaniile de educație publică, întâlnirile periodice cu cetățenii și activitățile de mediere a conflictelor sunt doar câteva dintre metodele care pot ajuta la consolidarea încrederii și colaborării reciproce.

În acest sens, implementarea unor programe de responsabilizare comunitară, în care cetățenii sunt invitați să participe activ la soluționarea problemelor locale, ar putea sprijini dezvoltarea unui mediu de colaborare și încredere între poliție și comunitate.

V. CONCLUZII

În urma cercetării realizate asupra activităților profesionale ale polițistului de proximitate, se poate afirma că acest tip de poliție joacă un rol crucial în asigurarea siguranței comunității și în consolidarea relațiile între autoritățile statului și cetățeni. Însă, în ciuda importanței sale, activitatea

poliţistului de proximitate se confruntă cu multiple provocări, care limitează eficienţa şi impactul pozitiv al acestui model de poliţie.

Rezultatele cercetării:

Cercetarea a arătat că, în general, poliţistul de proximitate are o influenţă semnificativă asupra scăderii criminalităţii şi creşterii sentimentului de siguranţă în comunităţi. Prezenţa acestora în zonele vulnerabile ajută la prevenirea infracţiunilor, la medierea conflictelor şi la oferirea unui sprijin real cetăţenilor. Totodată, prin interacţiunile frecvente cu locuitorii, poliţiştii de proximitate pot identifica rapid nevoile şi problemele specifice ale comunităţii, propunând soluţii personalizate şi eficace.

Cu toate acestea, cercetarea a relevat că, în pofida acestor rezultate pozitive, activităţile poliţistului de proximitate sunt adesea limitate de factori precum resursele insuficiente, lipsa unei pregătiri continue adecvate, provocările legislative şi rezistenţa unor segmente ale comunităţii la colaborare.

Soluţiile propuse:

În ceea ce priveşte soluţiile pentru îmbunătăţirea activităţilor poliţistului de proximitate, cercetarea sugerează următoarele măsuri:

a) **Investirea în formarea continuă a poliţiştilor de proximitate**: *Este esenţial ca poliţiştii să beneficieze de cursuri de periodice de formare, care să includă atât aspecte teoretice (drepturile omului, legislaţie actualizată), cât şi aspecte practice (managementul conflictelor, utilizarea tehnologiilor moderne). Aceste programe de formare continuă ar trebui să fie adaptate la noile provocări ale comunităţii şi la evoluţiile din domeniul securităţii publice;*

b) **Crearea unui cadrul legislativ mai flexibil şi adaptat nevoilor comunităţii**: *Există o nevoie urgentă de reglementări clare care să sprijine activitatea poliţistului de proximitate. Aceste reglementări ar trebui să permită o intervenţia mai rapidă în cazuri de criminalitate minoră şi să faciliteze colaborarea acestuia cu alte autorităţi locale, instituţii educaţionale sau organizaţii non-guvernamentale;*

c) **Acordarea de resurse suplimentare pentru echipamente şi personal**: *Este necesar ca secţiile de poliţie să primească un sprijin suplimentar în ceea ce priveşte personalul şi echipamentele. Aceste resurse vor contribui la o mai bună acoperire a zonelor de proximitate şi vor sprijini poliţiştii în utilizarea unor tehnologii moderne pentru monitorizarea şi prevenirea infracţiunilor;*

d) **Promovarea unor strategii de prevenire a criminalităţii bazate pe colaborarea interinstituţională**: *Poliţistul de proximitate trebuie să lucreze îndeaproape cu autorităţile locale, organizaţiile sociale şi instituţiile educaţionale pentru a crea o reţea de sprijin integrată. Colaborarea între diverse entităţi va contribui la dezvoltarea unor soluţii inovative şi eficiente pentru prevenirea şi combaterea criminalităţii.*

Recomandări de îmbunătăţire a domeniului:

a) **Crearea unor programe de responsabilizare comunitară**: *Implicarea cetăţenilor în activităţile poliţiei de proximitate este esenţială. Acestea ar putea include întâlniri periodice între poliţişti şi comunitate, campanii de educaţie pentru siguranţa publică şi programe de prevenire a criminalităţii. Prin dezvoltarea unui climat de încredere şi colaborare, se poate reduce rezistenţa comunităţii la poliţie şi se pot soluţiona mai rapid problemele locale.*

b) **Promovarea unei imagini pozitive a poliţistului de proximitate**: Imaginea poliţistului de proximitate trebuie consolidată prin iniţiative care să evidenţieze impactul pozitiv al activităţilor sale. Campaniile de informare publică, realizarea unor filme documentare sau evenimente comunitare ar putea contribui la sporirea încrederii cetăţenilor în poliţie.

c) **Dezvoltarea unor aplicaţii şi platforme digitale pentru interacţiunea dintre poliţie şi cetăţeni**: Crearea unor aplicaţii mobile pentru raportarea incidentelor minore, sesizarea problemelor de securitate publică sau solicitarea de ajutor ar putea uşura interacţiunea dintre poliţişti şi cetăţeni. Aceste platforme ar contribui la o reacţie mai rapidă din partea autorităţilor şi ar încuraja o implicate mai activă din partea comunităţii.

Propuneri de lege ferenda

Pentru a sprijini activitatea poliţistului de proximitate ar putea fi necesar un cadru legislativ mai adaptat realităţilor actuale. Printre propunerile de lege ferenda se numără:

a) **Reglementarea mai detaliată a atribuțiilor polițistului de proximitate**, astfel încât să existe clarificări privind responsabilitățile acestuia în diverse contexte și colaborarea interinstituțională.

b) **Modificarea legislației privind resursele financiare pentru poliția de proximitate,** astfel încât să se aloce un buget suplimentar pentru achiziționarea echipamentelor moderne și pentru organizarea de programe de formare continuă.

c) **Introducerea unor măsuri legale care să sprijine protecția și siguranța polițistului de proximitate**, având în vedere riscurile specifice acestui tip de activitate, și crearea unui cadrul mai favorabil pentru intervențiile în zonele de risc.

Opinii proprii și comentarii argumentate

Din perspectiva personală, consider că activitatea polițistului de proximitate este esențială pentru construirea unei relații solide între autorități și cetățeni. Este important ca poliția să devină mai apropiată de comunitate și să adopte un model de prevenire a infracționalității care să pună accent pe educație și dialog. Un polițist de proximitate nu trebuie să fie doar un aplicator al legii, ci un mediator, un consilier și un partener al cetățenilor.

Totodată, este necesar ca autoritățile să recunoască faptul că securitatea publică nu se obține doar prin aplicarea pedepsei, ci și prin prevenirea problemelor înainte ca acestea să devină infracțiuni. Astfel, polițistul de proximitate trebuie să fie echipat cu instrumente moderne, dar și cu un cadru legal și social care să susțină activitatea sa proactivă.

Sinteza aspectelor abordare

În concluzie, polițistul de proximitate reprezintă o componentă esențială a unui sistem de poliție eficient și responsabil. Deși există numeroase provocări și limitări în activitatea acestuia, implementarea unor soluții adecvate, însoțite de o reformă legislativă și socială, poate contribui semnificativ la îmbunătățirea activităților polițienești. Prin investiția în formare continuă, dezvoltarea unor relații de colaborare interinstituționale și implementarea unor soluții tehnologice, poliția de proximitate poate deveni o forță mai eficientă și mai apropiată de cetățeni, contribuind astfel la crearea unui mediu de siguranță și încredere în comunități.

Referințe biografie

1. Bălăceanu, D (2019). Poliția de proximitate. Teorii și pratici. Editura Universală

2. Ionescu, M. (2020). Gestionarea securității publice și rolul poliției de proximitate. Revista de Drept penal și Procedură Penală, 12 (2), 87-102.

3. Mihăilescu, R. & Popescu, C (2018). Comunitatea și poliția: Modele de colaborare și prevenire a criminalității. Editura Polirom.

4. Ministerul Afacerilor Interne (2022). Strategii de reformă a poliției de proximitate în România. Raport de cercetare, MAI.

5. Păun, A. (2021). Formarea continuă a polițiștilor: Provocări și soluții pentru poliția de proximitate. Universitatea din București, Facultatea de Drept, Programul de Studii Europene.

6. Stoica, G. (2017). Poliția comunitară și rolul acesteia în prevenirea criminalității: O abordare comparativă. Journal of Public Security and Management, 8 (1), 45-60.

7. Zaharia D. (2019). Colaborarea interinstituțională în domeniul securității publice: Poliția de proximitate și instituțiile locale. Editura Academica.

IMPACTUL COMUNICĂRII ÎN MENȚINEREA ȘI ASIGURAREA ORDINII PUBLICE

THE IMPACT OF COMMUNICATION IN MAINTAINING AND ENSURING PUBLIC ORDER

Valentina DĂNĂILĂ
Academia de Poliție "Alexandru Ioan Cuza", Aleea Privighetorilor nr. 1-3, sector 1, București
danailavalentina13@gmail.com

Abstract: *Communication plays an essential role within the public order and safety system, serving as a fundamental tool in the prevention, management, and resolution of various situations that may threaten citizen safety. Given the specific nature of the information handled by law enforcement in the execution of their professional duties, the communication process presents a constant challenge for both decision-makers and subordinates. In this context, ongoing staff training is essential to ensure effective communication in any situation. The quality of communication significantly influences decision-making, crisis action strategies, resource coordination, emergency response times, as well as the overall outcomes of operations. An open and transparent communication process between law enforcement and citizens is essential in building a climate of trust and collaboration within a democratic society, where citizens' fundamental rights and freedoms are protected and guaranteed by the Constitution. Developing communication skills and strategies requires continuous training, both individual and collective, to meet the demands of a constantly changing society. Effective communication is essential for maintaining balance in communities, facilitating understanding, collaboration and conflict resolution, thus being the key to social harmony and progress. Moreover, through open and transparent dialogue, stereotypes can be removed and a more united society can be built, in which citizens feel safe and confident in the authorities.*

Keywords: *cooperation, communication, social stability, public order, responsibility, strategy.*

Abstract: *Comunicarea are un rol esențial în cadrul sistemului de ordine și siguranță publică, fiind un instrument fundamental în prevenirea, gestionarea și soluționarea diferitelor situații care pot periclita siguranța cetățeanului. Având în vedere specificul și natura informațiilor cu care lucrează forțele de ordine în îndeplinirea atribuțiilor profesionale, procesul de comunicare reprezinta o provocare constantă atât pentru factorii decizionali, cât și pentru subordonați. În acest context, formarea continuă a personalului este necesară pentru asigurarea unei comunicări eficiente în orice situație. Calitatea procesului de comunicare influentează, în mod determinant, deciziile adoptate, strategiile de acțiune în situații de criză, coordonarea resurselor, timpul de intervenție în situații de urgență, dar și rezultatele generale ale activității. O comunicare deschisă și transparentă între forțele de ordine și cetățeni joacă un rol esențial în construirea unui climat de încredere și colaborare într-o societate democratică, în care drepturile și libertățile fundamentale ale cetățenilor sunt protejate și garantate prin Constituție. Dezvoltarea aptitudinilor și strategiilor de comunicare necesită o pregătire continuă, atât individuală, cât și colectivă, pentru a răspunde cerințelor unei societăți în perpetuă schimbare. O comunicare eficientă este esențială pentru menținerea echilibrului în comunități, facilitând înțelegerea, colaborarea și rezolvarea conflictelor, fiind astfel cheia armoniei și progresului social. Totodată, printr-un dialog deschis și transparent se pot înlătura stereotipurile și se poate construi o societate mai unită, în care cetățenii se simt în siguranță și încrezători în autorități.*

Cuvinte-cheie: *cooperare, comunicare, stabilitate socială, ordine publică, responsabilitate, strategie.*

I. INTRODUCERE

Alegerea temei este motivată de rolul fundamental pe care comunicarea îl joacă în formarea și consolidarea încrederii între forțele de ordine și cetățeni. O comunicare eficientă contribuie la prevenirea conflictelor, la rezolvarea rapidă a disputelor și la îmbunătățirea colaborării între autorități și comunități. De asemenea, în contextul unei societăți tot mai interconectate, transparența și deschiderea în comunicare sunt esențiale pentru a elimina neînțelegerile și a întări relațiile de încredere. În plus, printr-o comunicare bine gestionată, forțele de ordine pot informa și educa publicul cu privire la respectarea legii și prevenirea comportamentelor deviante, ceea ce ajută la crearea unui climat de siguranță și respect în comunitate. Astfel, studiul impactului comunicării asupra ordinii publice este esențial pentru înțelegerea modului în care aceasta poate sprijini o societate mai sigură și mai echilibrată.

Totodată, o comunicare eficientă promovează încrederea între forțele de ordine și cetățeni, dar joacă și un rol esențial în evoluția misiunilor executate. Printr-o comunicare clară și coerentă, forțele de ordine pot coordona mai bine intervențiile, pot adapta rapid strategiile în funcție de situațiile întâmpinate și pot răspunde mai eficient provocărilor. De asemenea, un dialog continuu cu comunitatea ajută la identificarea nevoilor acesteia, la prevenirea conflictelor și la ajustarea activităților autorităților, contribuind astfel la succesul misiunilor și la îmbunătățirea siguranței publice.

II. ORDINEA PUBLICĂ ÎN STATUL DE DREPT ROMÂNESC

Democrația are la bază respectul față de demnitatea umană și principiile statului de drept. Aceasta constituie cea mai solidă garanție a libertății de exprimare, a toleranței față de toate categoriile sociale și a asigurării egalității de șanse pentru fiecare individ.[1] Conceptul statului de drept reprezintă o realitate constituțională fundamentată pe mecanismele prin care se exercită puterea statală, pe relațiile dintre autoritate și libertățile individuale ale cetățenilor, precum și pe aplicarea principiului legalității în întreaga activitate a statului și în comportamentul fiecărui membru al societății.[2]

În opinia profesorului Tudor Drăganu statul de drept reprezintă *"acel stat care organizat pe baza principiului separaţiilor puterilor statului, în aplicarea căruia justiţia dobândeşte o reală independenţă şi urmând prin legislaţia sa promovarea drepturilor şi libertăţilor inerente naturii umane, asigură respectarea strictă a reglementărilor sale de către ansamblul organelor lui, în întreaga lor activitate".*[3] Așadar, statul de drept se bazează pe principiul separării puterilor în stat, pe principiul legalității activității tuturor organelor statului, şi nu în ultimul rând pe respectarea şi garantarea drepturilor fundamentale ale omului. Cu alte cuvinte, statul de drept reprezintă un sistem în care puterea guvernamentală este limitată de un cadrul legal bine definit, asigurând astfel protecția drepturilor fundamentale ale cetățenilor, dar și un sistem în care este încurajată justiția morală bazată pe etică și raționalitate.[4]

Atributele esențiale ale statului român sunt consacrate în cuprinsul primului articolul din legea fundamentală. Conform acestuia, România este un stat naţional, suveran, independent, unitar, indivizibil, care se definește ca stat de drept, democratic şi social, ale cărui valori supreme sunt reprezentate de demnitatea umană, drepturile şi libertăţile cetăţenilor, libera dezvoltare a personalităţii umane, dreptatea şi pluralismul politic.

Într-un stat de drept, respectarea legii se impune și asupra autorităților publice, inclusiv asupra forțelor de ordine, care trebuie să își exercite atribuțiile în conformitate cu principiile legale, asigurându-se că intervențiile lor sunt întotdeauna justificate și proporționale. Într-o democrație funcțională, forțele de ordine nu se limitează la aplicarea legii, ci au și rolul de a garanta respectarea drepturilor fundamentale ale cetățenilor, contribuind, astfel, în mod esențial, la buna funcționare a statului de drept.

De asemenea, forțele de ordine joacă un rol crucial în menținerea echilibrului social și protejarea statului de drept. Ele reprezintă cheia unui mediu sigur, în care drepturile și libertățile

[1] https://lege5.ro/gratuit/gy4dkmjt/drepturile-omului-democratia-si-statul-de-drept-carta?dp=heydcmzyhayq
[2] https://lege5.ro/gratuit/gmztmmjxge4q/statul-de-drept-semnificatii-constitutionale-si-jurisprudentiale-contemporane
[3] https://lege5.ro/gratuit/gmztmmjxge4q/statul-de-drept-semnificatii-constitutionale-si-jurisprudentiale-contemporane
[4] https://ro.wikipedia.org/wiki/Stat_de_drept#cite_note-1

fundamentale ale oamenilor sunt respectate, iar statul de drept funcționează corespunzător. Responsabilitatea lor este dublă: pe de o parte, ele trebuie să asigure securitatea și ordinea publică, iar pe de altă parte, să protejeze demnitatea și drepturile fundamentale ale fiecărui cetățean.

Statul este instituția responsabilă de protejarea cetățenilor și de menținerea unui mediu de securitate, în care normele legale sunt respectate, iar drepturile fundamentale ale cetățenilor sunt garantate. Acesta, prin intermediul autorităților și instituțiilor sale, are datoria de a crea și menține condițiile necesare pentru ca cetățenii să trăiască într-o societate sigură și organizată. Astfel, într-un climat de siguranță publică eficient, statul nu doar că asigură ordinea, dar și protejează demnitatea și libertățile individului, asigurând un echilibru între securitate și drepturile fundamentale.

În cuprinsul Strategiei Naționale de Apărare a Țării 2020-2024[5] sunt stabilite principiile și obiectivele strategice pentru apărarea națională și colaborarea instituțiilor cu atribuții în domeniul securității și apărării, precum și opt dimensiuni de realizare a securității statului român. Dintre acestea supunem atenției dimensiunea de ordine publică cu direcții de acțiune specifice care au fost dezvoltate în cuprinsul Strategiei Naționale de Ordine și Siguranță Publică 2023 – 2027 al cărei scop general îl reprezintă "*creșterea gradului de siguranță a cetățenilor, prin eficiență și calitate sporită în activitate, creșterea nivelului de specializare pentru diferite segmente de activitate, în raport cu nevoile instituționale și cele ale cetățenilor"*[6].

Strategia Națională de Ordine și Siguranță Publică 2023 – 2027 evidențiază legătura dintre *securitatea națională, ordinea publică și siguranța publică*. Astfel, *ordinea publică* reprezintă o componentă a *securității naționale* și este definită drept starea de legalitate, de echilibru și pace, corespunzătoare unui nivel socialmente acceptabil de respectare a normelor legale și de comportament civic, inclusiv în mediul digital. Sentimentul de liniște și încredere, conferit de serviciul polițienesc prin aplicarea măsurilor de ordine publică și prin dezvoltarea parteneriatului dintre societatea civilă și poliție, exprimă *siguranța publică.*

Ministerul Afacerilor Interne reprezintă principala instituție responsabilă cu menținerea, asigurarea și restabilirea ordinii publice, respectiv garantarea siguranței cetățeanului. Aceste atribuții sunt îndeplinite prin intermediul celor trei categorii de forțe de ordine și siguranță publică de care dispune, respectiv: *forțele principale, forțele de sprijin și forțele complementare.*[7]

Forțele principale sunt abilitate prin lege să exercite dreptul de poliție a statului. Acestea sunt constituite în structuri de poliție și jandarmi destinate să gestioneze întreaga problematică din domeniul ordinii publice, pe timp de pace sau pe timpul stării de urgență[8].

Forțele de sprijin sunt constituite din structuri ale Poliției de Frontieră Române, Inspectoratului General pentru Imigrări, Inspectoratului General pentru Situații de Urgență și Inspectoratului General de Aviație al Ministerului Afacerilor Interne.

Forțele complementare sunt constituite din structuri ale Ministerului Afacerilor Interne care participă la efortul forțelor principale și de sprijin, potrivit competențelor. Acestea sunt reprezentate, în principal, de serviciile publice comunitare de evidență a persoanelor, a pașapoartelor, permiselor de conducere și certificatelor de înmatriculare a vehiculelor aflate în subordinea Ministerului Afacerilor Interne, respectiv alte structuri cu atribuții care pot contribui la realizarea activităților și măsurilor în domeniu.

Menținerea ordinii publice reprezintă ansamblul măsurilor, activităților și acțiunilor organizate și desfășurate cotidian de către forțele de ordine și siguranță publică, pentru funcționarea normală a instituțiilor statului, protejarea și respectarea drepturilor fundamentale ale cetățenilor, a normelor de conduită civică, regulilor de convietuire socială, a celorlalte valori supreme, precum și a avutului public și privat. Menținerea ordinii și siguranței publice se realizează, pe întreg teritoriul național, de către Poliția Română, la care participă Jandarmeria Română și Poliția de Frontieră

[5] https://www.presidency.ro/files/userfiles/Documente/Strategia_Nationala_de_Aparare_a_Tarii_2020_2024.pdf

[6] Strategia Națională de Ordine și Siguranță Publică 2023 – 2027, punctul 1 https://webapp.mai.gov.ro/frontend/documente_transparenta/547_1679910354_Proiect%20SNSOP%202023-2027%20%20martie%202023.pdf

[7] Strategia Națională de Ordine și Siguranță Publică 2023 – 2027, punctele 6 și 63-66.

[8] a) Legea nr. 218 din 23 aprilie 2002 privind organizarea și funcționarea Poliției Române; b) Legea nr. 550 din 29 noiembrie 2004 privind organizarea și funcționarea Jandarmeriei Române.

Română, a căror activitate este desfășurată sub conducerea Poliţiei Române, existând posibilitatea angrenării, în condițiile legii, și a structurilor de poliție locală.[9]

Asigurarea ordinii publice reprezintă ansamblul măsurilor ce se întreprind de către forţele principale şi forţele de sprijin, potrivit competenţelor, pentru respectarea legalităţii, prevenirea şi descurajarea unor acţiuni care vizează tulburări sociale sau manifestări de violenţă pe timpul adunărilor şi manifestaţiilor publice, activităţilor culturale şi sportive, precum şi altor manifestări similare cu public numeros.

Restabilirea ordinii publice reprezintă ansamblul măsurilor legale întreprinse pentru repunerea acesteia în situaţia iniţială, atunci când a fost tulburată grav, utilizând, în mod proporţional, mijloace și metode specifice. Acesta este atributul principal al Jandarmeriei Române[10], Poliția Română asigurând sprijin informațional[11].

III. ROLUL COMUNICĂRII ÎN SISTEMUL NAȚIONAL DE ORDINE ȘI SIGURANȚĂ PUBLICĂ

Importanța comunicării și beneficiile acesteia în viața personală și profesională continuă să reprezinte un subiect de actualitate, deși un aspect adesea neglijat este faptul că mulți oameni nu știu să comunice eficient. Chiar și cu tehnologiile avansate și accesul constant la informații, abilitățile de comunicare rămân un domeniu în care multe persoane întâmpină dificultăți. În esență, comunicarea eficientă nu presupune doar transmiterea unui mesaj, ci și modul în care acesta este formulat, structurat, recepționat, înțeles și aplicat sau adaptat, cu scopul de a preveni neînțelegerile și a rezolva într-un mod pozitiv conflictele.

Raportându-ne la sistemul național de ordine și siguranță publică, afirmăm cu tărie faptul că un impact semnificativ asupra eficienței și succesului misiunilor de ordine publică îl are comunicarea. Într-o societate democratică, comunicarea eficientă între forțele de ordine și cetățeni, dar și între instituții, are un rol esențial în respectarea legii, protecția drepturilor fundamentale ale cetățenilor, protejarea comunității și creșterea gradului de siguranță a cetățenilor. Subliniem faptul că între comunicare și rezultatele misiunilor executate există o legătură direct proporțională și interdependentă. Prevenirea infracțiunilor, gestionarea situațiilor de criză, consolidarea încrederii publice și a cooperării de durată reprezintă obiective ale forțelor de ordine, care pot fi îndeplinite cu succes printr-o comunicare eficientă, transparentă și onestă cu cetățenii. Mai mult, transmiterea în mod clar a informațiilor referitoare la drepturile și obligațiile cetățenilor, la măsurile de siguranță publică adoptate și despre cum pot fi raportate comportamentele antisociale, ajută la consolidarea unei relații pozitive între autorități și populație. Atunci când intervin blocaje în comunicare care nu sunt gestionate corespunzător sau atunci când tehnicile de comunicare nu sunt stăpânite foarte bine, ceea ce îngreunează comunicarea între autorități și cetățeni, crește probabilitatea de a adopta măsuri specifice pentru restabilirea ordinii publice.

Gestionarea imaginii instituțiilor de ordine publică reprezintă o provocare constantă având în vedere dinamica mediului social și diversitatea populației. În acest caz, dezvoltarea abilităților de comunicare ale forțelor de ordine cu cetățenii, dar și a instituției cu publicul larg, fie prin comunicatele de presă, fie prin intermediul platformelor online, devine un instrument important. În perioade de criză, dar și în situații cotidiene, comunicarea corectă, onestă și transparență poate ajuta la prevenirea escaladării tensiunilor și la menținerea unei percepții pozitive asupra forțelor de ordine. De asemenea, printr-o comunicare eficientă, autoritățile pot preveni dezinformarea și pot combate speculațiile sau informațiile false care pot afecta stabilitatea socială.

Adaptarea comunicării forțelor de ordine la diversitatea socială și culturală din zilele noastre reprezintă un aspect foarte important pentru asigurarea unei relații eficiente și respectuoase între

[9] O.M.A.I. nr. 60 din din 2 martie 2010 privind organizarea şi executarea activităților de menținere a ordinii și siguranței publice, art. 1, alin. (2) și (3), art. 24, alin. (1) https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/116834

[10] Conform art. 19, alin. (1), lit. c) din Legea nr. 550 din 29 noiembrie 2004 privind organizarea și funcționarea Jandarmeriei Române.

[11] Conform art. 26, alin. (1), pct. 3 din Legea nr. 218 din 23 aprilie 2002 privind organizarea şi funcţionarea Poliţiei Române.

autorități și diversele grupuri de cetățeni. Într-o societate caracterizată de pluralitate culturală, etnică și socială, este important ca forțele de ordine să își adapteze stilul de comunicare pentru a răspunde nevoilor și particularităților fiecărui grup în parte. Aceasta implică nu doar înțelegerea și respectarea diferitelor valori și norme culturale, dar și aplicarea unor strategii de comunicare care să promoveze încrederea, respectul reciproc și să prevină conflictele.

Un principiu care ar trebui să guverneze întreaga activitate a forțelor de ordine, și implicit procesul de comunicare, este cel al nediscriminării. Printr-o comunicare deschisă, transparentă și respectuoasă, forțele de ordine pot transmite și consolida valori precum egalitatea, respectul și corectitudinea, asigurându-se astfel că toți cetățenii, indiferent de etnie, religie, statut social sau alte trăsături, beneficiază de un tratament echitabil. O comunicare eficientă, care promovează înțelegerea diversității culturale, contribuie la crearea unui climat în care diferențele sunt apreciate ca fiind benefice și nu surse de discriminare. Adoptarea unui comportament echitabil în toate interacțiunile cu cetățenii și perceperea diversității culturale ca fiind un factor pozitiv în societate, contribuie la promovarea incluziunii sociale.

IV. ROLUL COMUNICĂRII ÎN MENȚINEREA ORDINII PUBLICE

Comunicarea joacă un rol esențial în executarea eficientă a misiunilor de menținere a ordinii publice, deoarece influențează, în primul rând, modul în care informațiile sunt transmise, percepute și implementate în rândul forțelor de ordine care execută misiunile. În al doilea rând, comunicarea determină calitatea relației dintre forțele de ordine și cetățeni, gradul de siguranță și încredere al comunității în autorități, precum și succesul acțiunilor desfășurate.

Cu toate acestea, nu ar trebui neglijat rolul comunicării în etapa de organizare a cooperării și colaborării în activitatea de menținere a ordinii și siguranței publice în care sunt angrenate atât efective de poliție națională, cât și efective de jandarmerie și poliție de frontieră. În acest context, a fost constituit un grup cu rol de organizare și decizie, denumit "*Grupul de Coordonare și Trasare a Sarcinilor"*[12]. Activitatea acestuia se desfășoară prin organizarea de ședințe tactice săptămânale (sau ori de câte ori situație operativă o impune) la sediul unităților de poliție și vizează: evaluarea situației operative și a disfuncționalităților apărute în misiunile anterioare, schimbul de date și informații de interes operativ, organizarea și desfășurarea de acțiuni operative, organizarea efectivelor disponibile pentru executarea misiunilor specifice de menținere a ordinii și liniștii publice la nivelul municipiilor, orașelor, comunelor și sectoarelor municipiului București, stabilind modul exact de cooperare și comunicare între structurile Poliției Române, Jandarmeriei Române și Poliției de Frontieră Române.

Ședințele tactice ale Grupului de Coordonare și Trasare a Sarcinilor (G.C.T.S.) sunt conduse nemijlocit de către șeful inspectoratului de poliție județean, respectiv al Direcției Generale de Poliție a Municipiului București, care alături de următoarele persoane cu funcții de conducere, au calitatea de membri G.C.T.S.: șeful inspectoratului de jandarmi județean sau al Direcției Generale de Jandarmi a Municipiului București și, după caz, șeful grupării mobile de jandarmi, șeful serviciului teritorial al poliției de frontieră, șeful serviciului de ordine publică din cadrul inspectoratului de poliție județean sau Direcției Generale de Poliție a Municipiului București, șeful secției regionale/serviciului poliției transporturi din cadrul Poliției Române, competentă teritorial, respectiv șeful structurii de analiză a informațiilor din cadrul Poliției Române, competentă teritorial. În funcție de evoluția situației operative, în cadrul ședințelor tactice pot fi convocați, de asemenea, șefii altor structuri sau subunități din cadrul structurilor de poliție, jandarmerie, respectiv poliție de frontieră.

Calitatea deciziilor adoptate de membrii grupului în cadrul ședințelor tactice reflectă calitatea comunicării dintre aceștia. O comunicare clară și directă între membri contribuie la o mai bună înțelegere a problemelor și a opțiunilor disponibile, dar și la adoptarea în timpul util a deciziilor tactice, care necesită acțiuni rapide și coordonate. Un aspect important al comunicării este feedback-ul continuu. Acesta permite grupului să își corecteze abordările și să îmbunătățească procesul decizional pe măsură ce progresează.

[12] Ordinul Ministrului Afacerilor Interne nr. 60 din 2 martie 2010 privind organizarea și executarea activităților de menținere a ordinii și siguranței publice, art. 22. https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/116834

V. CARACTERUL PREVENTIV AL COMUNICĂRII ÎN ACTIVITATEA DE MENȚINERE A ORDINII PUBLICE

Comunicarea reprezintă un instrument esențial în strategia de prevenire a criminalității, având un rol determinant în educarea și informarea publicului cu privire la riscurile și consecințele faptelor penale și contravenționale. O comunicare eficientă, bazată pe transparență, claritate și respect, permite forțelor de ordine să promoveze comportamente civice responsabile și să furnizeze informații valoroase despre măsurile de prevenire a diferitelor tipuri de infracțiuni. În acest context, crearea unui climat de încredere și deschidere între autorități și cetățeni este esențial, întrucât încurajează implicarea activă a publicului în semnalarea comportamentelor suspecte, contribuind astfel la reducerea infracționalității și la creșterea responsabilității colective.

Dialogul deschis cu cetățenii contribuie la crearea unor relații personale bazate pe încredere, în care aceștia se simt confortabil să semnaleze comportamente suspecte, antisociale sau fapte de natură penală de care au cunoștință. În acest sens, este esențial ca forțele de ordine să stabilească un cadru de comunicare bazat pe încredere și respect reciproc, în care cetățenii să se simtă sprijiniți, protejați, nediscriminați și utili comunității din care fac parte și la a cărei siguranță pot contribui semnificativ printr-o atitudine proactivă și spirit civic.

Pe timpul executării activităților de patrulare, forțele de ordine pot adresa următoarele întrebări cetățenilor, prin care să demonstreze preocuparea pentru siguranța acestora și să îi încurajeze să contribuie și ei la siguranța comunității din care fac parte:

1. Ați fost victima vreunei infracțiuni/fapte antisociale sau cunoașteți pe cineva aflat în această situație? Dacă da, despre ce situație este vorba?

2. Ați observat persoane cu comportament suspect care v-au făcut să nu vă simțiți în siguranță în spațiul public? Dacă da, despre ce fel de comportamente este vorba și cât de frecvente sunt acestea?

3. Există zone din spațiul public unde nu vă simțiți în siguranță și încercați să le evitați pe cât posibil?

4. Ați observat anumite momente din zi sau zile din săptămână când comportamentele antisociale sunt mai frecvente?

5. Considerați că există persoane/grupuri de persoane în comunitatea dumneavoastră care ar necesita o atenție specială din partea forțelor de ordine?

6. Ce aspecte considerați că pot favoriza producerea de fapte antisociale în comunitate?

7. Ați fost martorul vreunui eveniment antisocial în zona aceasta?

8. Ce măsuri credeți că ar trebui implementate pentru a îmbunătăți siguranța în această zonă?

VI. ROLUL COMUNICĂRII ÎN ASIGURAREA ORDINII PUBLICE

Jandarmeria Română este "*instituția specializată a statului, cu statut militar, componentă a Ministerului Administrației și Internelor, care exercită, în condițiile legii, atribuțiile ce îi revin cu privire la apărarea ordinii și liniștii publice, a drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor, a proprietății publice și private, la prevenirea și descoperirea infracțiunilor și a altor încălcări ale legilor în vigoare, precum și la protecția instituțiilor fundamentale ale statului și combaterea actelor de terorism*."[13]Printre atribuțiile sale se numără **asigurarea** ordinii publice cu ocazia mitingurilor, marșurilor, demonstrațiilor, procesiunilor, acțiunilor de pichetare, acțiunilor promoționale, comerciale, manifestărilor cultural-artistice, sportive, religioase, comemorative, precum și a altor asemenea activități care se desfășoară în spațiul public și care implică aglomerări de persoane. Atunci când ordinea publică a fost tulburată prin orice fel de acțiuni sau fapte care contravin legislației în vigoare, misiunea Jandarmeriei Române este de a **restabili** ordinea publică.[14] Punctul de pornire trebuie să fie întotdeauna asigurarea pro-activă a ordinii și nu intervenția reactivă în cazul dezordinii.

Forțele de ordine trebuie să aibă capacitatea de a-și adapta stilul și modul de comunicare la categoria de indivizi cărora li se adresează. Comunicarea cu oamenii, fie virtuală, fie prin viu grai în cadrul manifestațiilor/adunărilor publice, poate reprezenta o provocare, având în vedere diversitatea socială.

[13] Art. 1, alin. (1) din Legea nr. 550 din 29 noiembrie 2004 privind organizarea și funcționarea Jandarmeriei Române.
[14] Art. 19, alin. (1), lit. b) și c) din Legea nr. 550 din 29 noiembrie 2004 privind organizarea și funcționarea Jandarmeriei Române.

Libertatea de întrunire pașnică este un drept fundamental al omului care asigură temelia unei societăți democratice, permițând fiecărei persoane să își exprime public părerile. Asigurarea măsurilor de ordine publică pe timpul adunărilor publice, fie ele declarate, nedeclarate sau spontane, poate reprezenta o provocare pentru forțele de ordine a căror sarcină este de a proteja participanții la astfel de întruniri și de a le asigura execityarea dreprului de a-și exprima liber părerile. Majoritatea întrunirilor sunt pașnice și nu reprezintă provocări deosebite la adresa ordinii publice. Cu toate acestea, este esențial ca forțele de ordine să fie bine pregătite și instruite pentru a preveni orice conflict, a gestiona corespunzător situațiile tensionate și a comunica fără agresivitate.

Conform Ghidului drepturilor omului pentru asigurarea ordinii publice la întruniri[15], strategia intitulată "fără surprize" reprezintă o tactică preventivă și de dezescaladare a conflictelor, care ar trebui să ghideze comunicarea dintre forțele de ordine și participanții la întruniri, în vederea stabilirii și menținerii încrederii între cele două părți pe parcursul tuturor etapelor unei întruniri. Această strategie presupune ca forțele de ordine să comunice activ, calm și respectuos cu participanții la adunările publice pentru a construi relații de calitate cu aceștia și a preveni conflictele. De menționat este faptul că încrederea de sine influențează calitatea dialogului cu orice persoană. Adoptarea unui ton neutru și a unei atitudini bazate pe respect, completate prin contact vizual care să nu stânjenească, ci care să exprime deschidere, înțelegere, curiozitate, și atenție, adoptarea unei poziții relaxate și stabile a corpului, toate acestea reprezintă surse de informații pentru partenerii de dialog. De asemenea, comportamentul, portul uniformei și al echipamentului, sunt importante pentru a transmite mesaje publicului. Un aspect foarte important în zilele noastre, caracterizate prin diversitate etnică, este ca forțele de ordine să poată comunica cu oamenii în diverse limbi, evitând astfel neînțelegerile și asigurând recepționarea fidelă a mesajelor transmise în cadrul unui dialog.

Este important ca autoritățile să informeze publicul despre restricțiile impuse și să sugereze alternative pentru a preveni neînțelegerile. Comunicarea trebuie să fie constantă pe tot parcursul executării misiunii de asigurare a ordinii publice, mai ales atunci când tensiunea crește. Forțele de ordine pot folosi diverse metode de comunicare, cum ar fi discuțiile directe, portavoci, difuzoare auto speciale și mass-media, inclusiv rețelele de socializare.

Menținerea legăturii cu organizatorul întrunirilor, ar trebui să reprezintă o prioritate pe timpul executării misiunilor de asigurare a ordinii publice. Folosirea personalului cu aptitudini de negociere și mediere, dar și priceput în facilitatea dialogului, contribuie semnificativ la crearea unei legături cu organizatorul, și implicit cu ceilalți participanți, sporind șansele identificării timpurii a intențiilor și dorințelor acestora cu privire la eveniment, precum și a potențialelor riscuri și pericole, conducând astfel la adoptarea măsurilor specifice care să faciliteze întrunirea și să elimine incidentele. Schimbul de informații între forțele de ordine și organizator, contribuie la creșterea încrederii reciproce și la eliminarea zvonurilor care pot deveni, într-adevăr, problematice pentru desfășurarea pașnică a întrunirilor.

VII.CONCLUZII

Comunicarea joacă un rol esențial în eficiența misiunilor de ordine publică, având un impact direct asupra relației dintre autoritățile de ordine și cetățeni, precum și asupra succesului misiunilor executate. Într-un stat de drept, respectarea drepturilor fundamentale și protecția libertăților individuale sunt fundamentale, iar comunicarea transparentă și eficientă asigură un cadru de încredere și cooperare între forțele de ordine și populație, sprijinind activitățile de prevenire a criminalității, de gestionare a crizelor și de prevenire a tensiunilor sociale prin informarea corectă și promptă a cetățenilor.

Mai mult, comunicarea nu înseamnă doar transmiterea informațiilor, ci și promovarea unui dialog continuu, bazat pe respect și încredere reciprocă, care să sprijine implicarea activă a comunității în menținerea ordinii publice. Astfel, prin comunicare eficientă, forțele de ordine pot preveni dezinformarea și pot construi un climat de securitate și respect, în care cetățenii se simt protejați și sprijiniți. Într-un mediu social tot mai diversificat, adaptarea stilurilor de comunicare la

[15] https://www.osce.org/files/f/documents/6/0/439178.pdf

nevoile și specificul fiecărei comunități devine crucială pentru asigurarea unei relații eficiente și incluzive între autorități și cetățeni.

Comunicarea eficientă în misiunile de ordine publică asigură coordonarea și succesul acțiunilor desfășurate de forțele de ordine. Totodată, contribuie la crearea unui climat bazat pe încredere și respect între autorități și cetățeni. Atunci când forțele de ordine comunică clar, transparent și empatic, acestea nu doar că previn conflictele și reduc infracționalitatea, dar consolidează și principiile statului de drept, protejând astfel drepturile și libertățile fundamentale ale cetățeanului. Într-o societate democratică, comunicarea devine un instrument esențial în asigurarea unui echilibru între securitate și respectarea drepturilor fundamentale, iar eficiența acestui proces determină rezultatele activităților forțelor de ordine.

În concluzie, importanța comunicării eficiente în misiunile de ordine publică nu poate fi subestimată, fiind cheia unui sistem de securitate democratic și echilibrat.

Referințe bibliografice

[1] https://lege5.ro/gratuit/gmztmmjxge4q/statul-de-drept-semnificatii-constitutionale-si-jurisprudentiale-contemporane

[2] https://lege5.ro/gratuit/gy4dkmjt/drepturile-omului-democratia-si-statul-de-drept-carta?dp=heydcmzyhayq

[3] https://ro.wikipedia.org/wiki/Stat_de_drept#cite_note-1

[4] https://www.osce.org/files/f/documents/6/0/439178.pdf

[5] https://www.presidency.ro/files/userfiles/Documente/Strategia_Nationala_de_Aparare_a_Tarii_2020_2024.pdf

[6] Legea nr. 218 din 23 aprilie 2002 privind organizarea şi funcţionarea Poliţiei Române.

[7] Legea nr. 550 din 29 noiembrie 2004 privind organizarea și funcționarea Jandarmeriei Române.

[8] Ordinul Ministrului Afacerilor Interne nr. 60 din 2 martie 2010 privind organizarea și executarea activităților de menținere a ordinii și siguranței publice, https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/116834

[9] Strategia Națională de Ordine și Siguranță Publică 2023 – 2027 https://webapp.mai.gov.ro/frontend/documente_transparenta/547_1679910354_Proiect%20SNSOP%202023-2027%20%20martie%202023.pdf

PREVENIREA INFRACȚIONALITĂȚII JUVENILE: STRATEGII ȘI P ROGRAME DE INTERVENȚIE PENTRU TINERI

PREVENTION OF JUVENILE DELINQUENCY: STRATEGIES AND INTERVENTION PROGRAMS FOR YOUTH

Alice-Anamaria VÎRTOPEANU
Academia de poliție ,,Alexandru Ioan Cuza" București,
Adresă: Aleea Privighetorilor nr. 1A, sector 1, București,
a.virtopeanu@yahoo.com
Lect. Univ. Dr. Cătălin GOLOP
Academia de poliție ,,Alexandru Ioan Cuza" București,
Adresă: Aleea Privighetorilor nr. 1A, sector 1, București,
catalin.golop@yahoo.com

Abstract (en) : *Juvenile delinquency constitutes a critical challenge for public safety, requiring tailored interventions to mitigate the risk factors associated with young people predisposed to behaviors contrary to public order or moral standards. This paper examines prevention strategies and intervention programs targeting vulnerable youth, focusing on effective models and civic education programs centered on character development and social responsibility. The proposed interventions rely on multidisciplinary cooperation among educational institutions, local authorities, non-governmental organizations, and families, providing young people with the resources necessary for social integration and the reduction of deviant behaviors. The study underscores the importance of recidivism prevention by strengthening individuals' sense of belonging and resilience, thereby contributing to the development of well-adjusted and responsible adults. The conclusions highlight the need for systematic implementation of these strategies at both local and national levels.*

Keywords : *juvenile, robbery, recidivism, strategies, education.*

Abstract (ro): *Infracționalitatea juvenilă constituie o provocare critică pentru siguranța publică, necesitând intervenții adaptate pentru a limita factorii de risc asociați tinerilor predispuși la comportamente contrare ordinii publice sau bunelor moravuri. În prezenta lucrare voi examina strategiile de prevenție și programele de intervenție dedicate tinerilor vulnerabili, abordând modele eficiente, programe de educație civică centrate pe dezvoltarea caracterului și a responsabilității sociale. Intervențiile propuse se bazează pe cooperarea multidisciplinară între instituții educaționale, autorități locale, organizații nonguvernamentale și familii, oferind tinerilor resursele necesare pentru integrarea socială și reducerea comportamentelor deviante. Studiul subliniază importanța prevenirii recidivei prin consolidarea sentimentului de apartenență și a rezilienței individuale, contribuind astfel la formarea unor adulți bine adaptați și responsabili. Concluziile evidențiază nevoia unei implementări sistematice a acestor strategii la nivel local și național.*

Cuvinte-cheie: *juvenil, tâlhărie, recidivă, strategii, educație.*

INTRODUCERE

1.1 MOTIVAȚIA ALEGERII TEMEI

Termenul delincvenţă juvenilă provine din limba franceză *„delinquance juvenile*", preluat la rândul său din latinescul *„delinquere juvenis"*. Această noţiune desemnează „ansamblul abaterilor şi încălcărilor de norme sociale, sancţionate juridic, săvârşite de minori.[1] Ca fenomen social,

[1] Mitrofan N., Zdrenghea V., Butoi T., (1992), Psihologie judiciară, Bucureşti, Casa de Editură şi Presă SANSA S.R.L., p. 267

delicvenţa juvenilă este o formă de manifestare a conduitei deviante şi de aceea extrem de important este înțelegerea fenomenului, în complexitatea sa, pentru a delimita devianța de normalitate şi a identifica factorii implicați în producerea și menținerea devianței.[2]

Infracționalitatea juvenilă este o temă de maximă actualitate, fiind un barometru al sănătății sociale și un factor determinant al siguranței publice. Tinerii care manifestă comportamente deviante provin adesea din medii defavorizate, fiind influențați de factori precum lipsa educației, contextul familial precar și influențele negative din comunitate sau mediul digital.

Ipotezele acestei lucrări se bazează pe înțelegerea complexității fenomenului infracționalității juvenile, precum și pe analiza strategiilor și programelor care pot oferi soluții eficiente. Ele sunt formulate pentru a ghida cercetarea și pentru a oferi un cadru clar pentru interpretarea datelor și identificarea soluțiilor.

Alegerea acestei teme se bazează pe necesitatea de a înțelege aceste provocări și de a contribui la soluționarea lor, dar și pe **experiența profesională în ceea ce privește instrumentarea dosarelor penale cu autori minori.** În acest sens voi supune analizei o speță ce a avut ca obiect săvârșirea infracțiunii de tâlhărie în anul 2023.

1.2 CONTEXTUL ACTUAL AL CERCETĂRII

Conform datelor Ministerului Afacerilor Interne, infracționalitatea juvenilă a crescut în mod semnificativ în ultimele decenii, cu un salt evident în domeniul infracțiunilor digitale. Creșterea accesului la tehnologie și lipsa educației digitale sunt factori agravanți care necesită o abordare strategică. În plus, alte țări au implementat programe de succes care pot servi drept sursă de inspirație pentru România.

Prevenția bazată pe educație civică poate reduce semnificativ incidența infracționalității juvenile este fundamentată pe rolul educației civice în dezvoltarea valorilor morale, a responsabilității sociale și a conștientizării implicațiilor legale ale comportamentelor deviante. Prin integrarea educației civice în programa școlară, tinerii pot dobândi instrumentele necesare pentru a lua decizii informate și etice.

Abordare multidisciplinară, care implică școli, autorități locale și ONG-uri, este esențială pentru reabilitarea tinerilor aflați în risc pornește de la premisa că infracționalitatea juvenilă nu poate fi abordată eficient de un singur actor social. Colaborarea între instituțiile educaționale, sistemul de justiție, organizațiile non-guvernamentale și comunități este necesară pentru a oferi tinerilor un sprijin comprehensiv. Prevenția și reabilitarea tinerilor delincvenți trebuie să includă metode alternative la detenție pentru a reduce rata recidivei reflectă limitele sistemului penal tradițional în reabilitarea minorilor. Detenția, mai ales în lipsa unor programe de reabilitare, nu face decât să accentueze riscul de recidivă și să stigmatizeze tinerii.

Un demers important în prevenirea și combaterea delincvenței juvenile a fost reprezentat de **Hotărârea nr. 1473 din 9 septembrie 2004** pentru aprobarea **Memorandumului de înțelegere** dintre Ministerul Administraţiei şi Internelor din România şi Ministerul de Interne şi al Relaţiilor Naţionale din Regatul Ţărilor de Jos şi Ministerul Justiţiei din Regatul Ţărilor de Jos în domeniul afacerilor interne, semnat la Haga la 21 aprilie 2004.[3]

În temeiul acestui Memorandum, în anul 2006 a fost demarat **Proiectul MATRA 06/RM/9/1** – Prevenirea delincvenţei juvenile în incinta şi în zona adiacentă unităţilor de învăţământ preuniversitar, între Inspectoratul General al Poliţiei Române şi Poliţia Olandeză, care a avut în vedere, încă din start, implicarea tuturor factorilor responsabili în acest domeniu, în scopul obţinerii unor rezultate cât mai bune.[4]

Printre rezultatele notabile obținute în urma implementării acestui proiect a fost reprezentat de elaborarea unui plan de acţiune ce vizează realizarea unui sistem integrat de asigurare a siguranţei

[2] Drd. Cristina Magdalena Toma, Reintegrarea psiho-educațională a tinerilor delincvenți din sistemul penitenciar românesc, Revista de Practică Penitenciară, 2020

[3] Manual privind prevenirea delincvenței juvenile în sistem integrat în unitățile de învățământ preuniversitar și în zona adiacentă acestora, Editura Expert, 2010

[4] Idem

şcolare şi prevenire a delincvenţei juvenile. Acest sistem împrumută principii din modelul olandez de siguranţă şcolară, fiind totodată adaptat condiţiilor socio-economice, materiale şi culturale specifice ţării noastre. În realizarea acestui rezultat, a cărui aplicare practică va continua în anii următori, s-au utilizat bune practici inspirate atât din experienţa internaţională (în special cea olandeză), cât şi din cea naţională.

2.1 EVOLUȚIA INFRACȚIONALITĂȚII JUVENILE - DATE STATISTICE EXTINSE ȘI INTERPRETAREA LOR

Conform datelor furnizate de Ministerul Afacerilor Interne, infracționalitatea juvenilă a evoluat semnificativ în ultimele decenii. În 2010, infracțiunile juvenile includeau predominant furturi și acte de vandalism, reflectând problemele economice și sociale ale acelei perioade. Până în 2016, numărul acestora a scăzut datorită introducerii unor programe educaționale pilot. Cu toate acestea, în 2023, numărul cazurilor a crescut, predominând infracțiunile online.[5]

Conform unor date furnizate de Administrația Națională a Penitenciarelor, la data de 31.01.2023 în Centrele de Detenţie (CD) se aflau un număr de 340 (307 bărbați şi 33 femei) persoane private de libertate, repartizarea acestora pe centre fiind următoarea:

		CD Craiova			**158**	**CD Tichileşti**			**182**	**TOTAL CD**
Categorii de deținere			**Minori**	**Tineri**	**Majori**		**Minori**	**Tineri**	**Majori**	340
			66	70	22		80	76	26	
Sancționați definitiv cu CD	Regim deschis	47	8	25	14	69	11	36	22	116
	Regim închis	54	15	33	6	48	13	31	4	102
Arestați preventiv		44	32	12	0	57	49	8	0	101
Destinații speciale		13	11	0	2	8	7	1	0	21

Fig.1 https://anp.gov.ro/wp-content/uploads//2024/SITUATIA-LUNARA-ianuarie-2023.pdf

La aceeași dată, în centrele educative se găseau un număr de 197 (190 bărbați şi 7 femei) persoane sancţionate cu măsura educativă a internării în centru educativ (CE), repartizarea acestora pe centre fiind următoarea:

	Minori			**Tineri**			**Majori**			**Total**
	Total	Băieți	Fete	**Total**	Băieți	Fete	**Total**	Băieți	Fete	
CE Buziaș	58	55	3	52	48	4	7	7	0	117
CE Tg. Ocna	22	22	0	51	51	0	7	7	0	80
Total	80	77	3	103	99	4	14	14	0	197

Fig.2 : https://anp.gov.ro/wp-content/uploads//2024/SITUATIA-LUNARA-ianuarie-2023.pdf

STUDIU DE CAZ/ SPEȚĂ

În data de 10.10.2023, numita D.A. a sesizat organele de poliție cu privire la faptul că în urmă cu aproximativ 30 minute, nepotul acesteia în vârstă de 14 ani, respectiv persoana vătămată D.T.G, a fost lovit cu pumnul în zona feței de un individ necunoscut, după care acesta i-a smuls telefonul mobil.

În urma unui complex de activități polițienești și investigativ-operative s-a stabilit următoarea situație de fapt:

În data de 10.10.2023, în jurul orei 11:00, în timp ce se aflau în spatele blocului S40, din str. M.C. nr. 1, sector 5, mun. București, inculpatul R.A.I., împreună cu inculpatul E.M.R. au deposedat-

[5] https://anp.gov.ro/wp-content/uploads//2024/SITUATIA-LUNARA-ianuarie-2023.pdf

o în mod nemijlocit pe persoana vătămată minoră D.T.G, în vârstă de 14 ani, de telefonul mobil marca Samsung Galaxy A23 și o boxă marca JBL GO3, în sensul că, pe motivul solicitării unei taxe săptămânale de protecție în valoare de 150 de lei, inculpatul E.M.R., în vârstă de 16 ani, a introdus boxa în buzunarul hanoracului său, la scurt timp după ce a luat-o din rucsacul persoanei vătămate pe care aceasta i l-a pus la dispoziție pe fondul stării de temere. În continuare, inculpatul R.A.I, în vârstă de 17 ani, a agresat fizic pe persoana vătămată, aplicându-i mai multe lovituri cu pumnul în zona feței și a corpului, iar la scurtă vreme inculpatul E.M.R. i-a solicitat acesteia telefonul mobil, pe care persoana vătămată i l-a remis sub imperiul constrângerii exercitate.

Mai mult, **aceștia au filmat întreg evenimentul violent** și **l-au postat pe rețeaua Instagram** la funcția story, video-ul fiind însoțit de emoticoane și de o coloană sonoră, fiind relevante următoarele versuri care se aud pe fundal: ***„dați banii înapoi la lume, băi, datorilor/lăsați dracu prăduiala, fiți cumințI, mafioților (….) noi te tâlhărim pe bune, noi nu facem un flagrant, ăștia tot vorbesc de mine că sunt cel mai important”,*** ceea ce reliefează că inculpații nu doar că nu au înțeles rezonanța socială a faptei lor, ci chiar s-au mândrit pe seama acesteia și au înțeles să transmită un mesaj de superioritate și cu subînțeles către toți urmăritorii virtuali ai acestora. Astfel toate aceste aspecte nu fac decât să evidențieze în mod clar anturajul și preocupările infracționale ale acestora, dar și educația în mod obiectiv precară de care cei doi dispun, conturând o ipoteză nu doar teoretic posibilă, ci și practic probabilă de reiterare a conduitei infracționale.

Față de cei doi inculpați a fost dispusă măsura educativă a asistării zilnice pe o perioadă de 6 luni, sub supravegherea serviciului de probațiune (aceasta fiind cea mai aspră pedeapsă în ceea ce privește măsurile educative) pentru săvârșirea infracțiunii de ***„tâlhărie”,*** **faptă prev. de art. 233 din C. pen. cu aplic. 113 alin. (3) din C. pen.**

Pentru dispunerea acestei măsuri s-a ținut cont de **gravitatea infracțiunii din cauză** care, în primul rând, derivă la nivel abstract din incidența extrem de ridicată a fenomenului săvârșirii de infracțiuni contra patrimoniului prin violență în societatea actuală și mai ales a fenomenului infracțional în rândul minorilor, conduită ce se impune a fi aspru reprimată în cel mai activ mod posibil de către organele coercitive ale statului și în al doilea rând, derivă în concret din sperietura și din trauma resimțită de persoana vătămată, stări subînțelese dată fiind natura infracțiunii și cel mai important, vârsta persoanei vătămate. În aceeași ordine de idei **periculozitatea autorilor** se decelează cu ușurință din modalitatea de comitere a faptei, respectiv contra unei persoane inferioare din punct de vedere fizic și al vârstei.

În ceea ce privește circumstanțele personale ale celor doi făptuitori s-a reținut că inculpatul R.A.I. a întrerupt în acea perioadă frecventarea activității școlare, provine dintr-o familie dezbinată, mama este plecată în afara țării, iar tatăl are probleme la nivel locomotor, fapt ce îi generează dificultăți de mișcare.

Cu privire la inculpatul E.M.R. a fost reținut că era elev în clasa a X-a la un colegiu din București, locuia împreună cu părinții săi, având o locuință stabilă, însă în perioada copilăriei sale tatăl a fost mai mult absent, fiind încarcerat pentru săvârșirea de infracțiuni la regimul circulației. De asemenea, în anul 2022 a fost încadrat la gradul de handicap *mediu, cod 3.* Este adevărat că ambii inculpați nu aveau la acel moment antecedente penale, însă aceștia aveau același anturaj, umblau pe stradă la ore târzii, având deseori asupra lor obiecte interzise la deținere.

2.2 ANALIZA FACTORILOR DETERMINANȚI

a) **Contextul familial:** Carențele de afectivitate reprezintă un factor semnificativ în dezvoltarea comportamentului antisocial și a delincvenței juvenile. Afectivitatea este esențială pentru dezvoltarea emoțională și psihologică a unui copil, iar lipsa acesteia poate avea efecte pe termen lung asupra comportamentului și adaptabilității acestuia în societate. Copiii care cresc în familii dezorganizate, unde nu beneficiază de suport emoțional adecvat sau de un mediu stabil, sunt expuși riscului de a dezvolta comportamente deviante, inclusiv acte de delincvență.

De asemenea, copiii care provin din familii cu părinți cu antecedente penale sau care au fost ei înșiși victime ale delincvenței sau abuzurilor în propria copilărie și adolescență sunt mult mai vulnerabili în fața comportamentelor antisociale. În cazul părinților cu un trecut infracțional, există o

probabilitate crescută ca aceştia să nu aibă capacitatea de a oferi un model parental pozitiv sau să nu ştie cum să încurajeze dezvoltarea unui comportament moral şi responsabil la copii.

b) **Educaţia şi abandonul şcolar:** Consecinţele abandonului şcolar sunt multiple şi pe termen lung, minorii care renunţă la şcoală devenind mai vulnerabili la comportamente antisociale, inclusiv delincvenţă juvenilă. Lipsa educaţiei ori a unui model educaţional pozitiv pot conduce minorii la a percepe şcoala mai mult ca pe o povară decât ca pe o oportunitate, iar acest lucru poate duce la un comportament de retragere sau refuz de a participa activ la procesul educativ. Copiii care nu reuşesc să se integreze în mediul şcolar sau care se simt izolaţi din cauza diferenţelor de statut social, etnic sau economic pot ajunge să resimtă şcoala ca pe un loc ostil. Lipsa de conexiune cu profesori şi colegi, nevoia de a se adapta la un sistem educaţional care nu ţine cont de realităţile lor cotidiene, poate conduce la un abandon treptat al studiilor.

c) **Anturajul:** Grupul de prieteni poartă un rol crucial în dezvoltarea unui tânăr, influenţându-i comportamentele, valorile şi alegerile. Perioada adolescenţei este caracterizată printr-o dorinţă acută de apartenenţă şi validare din partea grupului de prieteni, iar aceştia devin adesea o sursă semnificativă de influenţă asupra individului. La adolescenţi, dorinţa de a se integra şi de a fi acceptaţi de grupul de prieteni poate duce la adoptarea unor comportamente care sunt percepute ca fiind "cool" sau "la modă" în cadrul acelui grup, chiar dacă acestea sunt distructive sau ilegale. Spre exemplu, adolescenţii care frecventează grupuri în care consumul de substanţe interzise sau alcool este acceptat sau încurajat, sau care se implică în activităţi violente, sunt mult mai susceptibili să adopte comportamente similare, din dorinţa de a fi acceptaţi.

d) **Bolile psihice şi afecţiunile somatice:** Bolile psihice, cum ar fi depresia, anxietatea, tulburările de personalitate, schizofrenia sau tulburările de comportament, pot juca un rol semnificativ în dezvoltarea comportamentului antisocial la tineri. Adolescenţa este o perioadă de vulnerabilitate psihologică, în care tinerii sunt în căutarea identităţii, iar dezechilibrele emoţionale sau tulburările mentale pot duce la izolare socială.

Afecţiunile somatice, care includ boli cronice, dizabilităţi fizice, tulburări ale sistemului nervos sau alte condiţii medicale, pot afecta profund dezvoltarea unui tânăr, iar în unele cazuri, pot contribui la apariţia comportamentelor deviante. Atunci când un adolescent se confruntă cu o boală fizică cronică sau o afecţiune somatică severă, cum ar fi diabetul, epilepsia, astmul sau boli autoimune, poate experimenta durere constantă, disconfort sau limitări fizice care îi influenţează starea emoţională şi comportamentul, ducând astfel la frstrare, anxietate sau o percepţie negativă asupra propriei imagini ori asupra vieţii.

e) Deseori, factorilor enumeraţi mai sus li se adaugă şi **impactul tehnologiei.** În perioada digitală, „like-urile" şi comentariile pozitive de pe reţelele sociale sunt adesea văzute ca măsuri ale succesului personal şi ale statutului social. Adolescenţii care doresc să fie consideraţi „cool" caută constant validare prin numărul de aprecieri pe care le primesc pentru postările lor, fie că este vorba de imagini, videoclipuri sau mesaje. Această dorinţă de a fi admirat poate determina adolescenţii să posteze conţinut exagerat, provocator sau chiar periculos, pentru a atrage atenţia, un exemplu elocvent în acest sens fiind chiar speţa dezvoltată anterior în prezentul articol, când inculpaţii **au filmat şi postat pe reţeaua Instagram** la funcţia story, videoclipul violent, însoţit de emoticoane şi de o coloană sonoră, fiind relevante următoarele versuri care se aud pe fundal: ***„daţi banii înapoi la lume, băi, datorilor/lăsaţi dracu prăduiala, fiţi cuminţi, mafioţilor (….) noi te tâlhărim pe bune, noi nu facem un flagrant, ăştia tot vorbesc de mine că sunt cel mai important".***

Această „cultură a validării" online poate crea o presiune enormă asupra adolescenţilor, care ajung să îşi măsoare valoarea personală prin prisma aprecierilor primite pe internet/reţelele de socializare.

III. STRATEGII ŞI PROGRAME DE INTERVENŢIE

Pentru prevenirea şi combaterea comportamentelor delincvente în rândul tinerelor generaţii avem nevoie de intervenţii strategice şi programe special concepute pentru a adresa atât cauzele fundamentale ale delincvenţei, cât şi pentru a sprijini reintegrarea tinerilor în societate. Prevenţia în cazul minorilor se realizează sub următoarele forme:

Prevenția socială reprezintă un ansamblu de măsuri care vizează aspecte precum familia minorului, condițiile de trai, educația sa, starea de sănătate și activitățile de timp liber, având ca scop principal îmbunătățirea calității vieții acestuia. Pe termen mediu, obiectivul acestei forme de prevenție este de a-l proteja pe minor de influențele factorilor nocivi care ar putea conduce la comportamente deviante.

Prevenția situațională și tehnică se concentrează pe reducerea oportunităților de comitere a infracțiunilor, prin implementarea unor măsuri precum instalarea sistemelor de alarmă sau antifurt, creșterea securității și supravegherii în școli sau alte locuri publice frecventate de copii și tineri, inclusiv prin montarea de camere video de supraveghere.[6]

La momentul actual, chiar dacă Codul Penal și Codul de Procedură Penală se actualizează la intervale scurte de timp pentru a ține pasul cu realitatea cotidiană în ceea ce privește procedurile speciale cu minori, există „lipsuri" ale anumitor instituții care nu-și ating obiectivele.

Astfel, potrivit articolului 506 alin. (1) din C. proc. Pen., *„în cazurile cu inculpați minori, organele de urmărire penală pot să solicite, atunci când consideră necesar, efectuarea referatului de evaluare de către serviciul de probațiune în a cărui circumscripție teritorială își are locuința minorul, potrivit legii.*

Alin. (1^1) al aceluiași articol statuează că *„în cazul în care minorul este trimis în judecată, solicitarea referatului de evaluare este obligatorie, cu excepția cazului în care acest lucru ar fi contrar interesului superior al minorului".*

În practică aceste prevederi sunt respectate și efectuate. Cu toate acestea, anumite anchete sociale prezentau lacune în ceea ce privește calitatea și utilitatea pentru judecători a acestora.

În concret, utilitatea anchetei sociale se rezumă la cunoașterea circumstanțelor personale ale minorului astfel încât individualizarea pedepsei să fie în interesul superior al minorului. Astfel, judecătorii apelează mai degrabă la serviciul de probațiune în vederea întocmirii referatului de evaluare.

Printre propunerile existente la nivel național în ce privește reformarea justiției pentru minori, necesitatea existenței unei strategii de prevenire atât a infracționalității juvenile primare cât și a celei secundare, se numără dezvoltarea unor programe concrete de care să fie implementate printr-o colaborare a instituțiilor locale: școală, poliție, biserică, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului.

Dincolo de campanii de informare, este nevoie de crearea unor centre pentru copii unde să poate desfășura diverse activități recreative, dar și de identificarea grupurilor de risc infracțional către care să fie direcționate programele de asistență socială. În ce privește prevenirea „recidivei" la minori, asistența post-penală este una din soluțiile propuse, însă e necesar ca și minorul în cazul căruia nu se decide începerea urmăririi penale să fie preluat de anumite instituții și inclus în diverse programe de supraveghere, consiliere și asistență.

În aceeași măsură, colaborarea cu **organizațiile non-guvernamentale** este esențială. În cadrul justiției pentru minori, rolul organizațiilor non-guvernamentale constă în desfășurarea unor activități de consiliere și pregătire pentru liberare a minorilor care părăsesc centrele de reeducare sau penitenciarele, activități de reintegrare socială după liberarea minorilor și tinerilor, activități de mediere directă sau indirectă între partea vătămată și făptuitor, servicii de asistență socială pentru partea vătămată și / făptuitor (de exemplu: reintegrare școlară, îndrumarea și facilitarea relațiilor cu alte instituții, servicii și grupuri suport, orientare școlară), activități de prevenire a infracționalității în școli și licee. De asemenea, ONG-urile îndeplinesc un rol de suport pentru actorii implicați în domeniul justiției pentru minori prin servicii de cercetare, inițierea de proiecte experimentale, facilitarea de întâlniri între diverși actori din domeniu, activități de sprijinire a reformei în justiția penală, în sensul extinderii măsurilor alternative la detenție.[7]

În susținerea aceleiași idei și **programele de educație digitală** pot preveni delincvența juvenilă prin furnizarea de alternative constructive și prin dezvoltarea unor abilități care ajută la integrarea tinerilor într-o societate digitală. Un aspect important al educației digitale în prevenirea delincvenței juvenile este învățarea tinerilor despre siguranța online și despre responsabilitatea lor în

[6] Corsei A., Bulancea V., Măsurile de profilaxie și de prevenție a delincvenței juvenile la nivel național, 2021

[7] Practici și norme privind sistemului de justiție juvenilă din România (https://criminologie.org.ro/wp-content/uploads /2015/08/justitie_juvenila_romana.pdf)

mediul digital. Programele educaționale pot include teme precum protejarea datelor personale, identificarea și evitarea pericolelor online, cum ar fi manipularea sau comportamentele abuzive, și importanța respectării drepturilor altora.

IV. CONCLUZII

Prevenirea infracționalității juvenile necesită un efort susținut din partea întregii societăți, incluzând autorități, instituții educaționale, familii și organizații non-guvernamentale. Intervențiile trebuie să fie integrate și coordonate, având în vedere atât nevoile individuale ale tinerilor, cât și contextul social și educațional în care aceștia trăiesc. Oferirea de resurse adecvate, educația timpurie, intervențiile proactive și sprijinul constant pot contribui la reducerea semnificativă a infracționalității juvenile și la formarea unor tineri responsabili și integrați social.

Pe lângă educație, intervențiile timpurii sunt esențiale pentru identificarea rapidă a tinerilor care prezintă comportamente de risc. Programele de consiliere psihologică, mentorat și suport emoțional, adaptate nevoilor individuale ale tinerilor, pot ajuta la reducerea probabilității de a dezvolta comportamente infracționale. Este important ca aceste măsuri să fie personalizate și coordonate cu sprijinul instituțiilor educaționale, sociale și juridice, pentru a oferi tinerilor oportunități de a-și construi un viitor mai bun, departe de anturajele dăunătoare.

Familia joacă, de asemenea, un rol crucial în prevenirea infracționalității juvenile. Părinții trebuie să fie susținuți prin programe educaționale care să le permită să gestioneze mai eficient comportamentele dificile ale adolescenților și să înțeleagă importanța unui mediu familial stabil și iubitor. În acest sens, sprijinul comunității și al autorităților locale este esențial, deoarece aceste instituții pot interveni pentru a preveni apariția comportamentelor infracționale în mediile familiale vulnerabile.

În concluzie, prevenirea infracționalității juvenile trebuie să fie un efort colectiv, care implică nu doar autoritățile și instituțiile educaționale, ci și părinții, comunitățile și tinerii înșiși. Prin intervenții proactive, educație continuă și sprijin constant, este posibil să se reducă semnificativ fenomenul infracțional în rândul minorilor și să se contribuie la formarea unei societăți mai sigure și mai responsabile.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE:

1. Mitrofan N., Zdrenghea V., Butoi T., (1992), Psihologie judiciară, Bucureşti, Casa de Editură şi Presă SANSA S.R.L., p. 267;
2. Drd. Cristina Magdalena Toma, Reintegrarea psiho-educațională a tinerilor delincvenți din sistemul penitenciar românesc, Revista de Practică Penitenciară, 2020;
3. Manual privind prevenirea delincvenței juvenile în sistem integrat în unitățile de învățământ preuniversitar și în zona adiacentă acestora, Editura Expert, 2010;
4. Corsei A., Bulancea V., Măsurile de profilaxie și de prevenție a delincvenței juvenile la nivel național, 2021;
5. UNICEF România, Reducerea riscurilor sociale în rândul tinerilor, București, 2018.
6. Bădescu, G., & Năstase, M. Strategii și politici în prevenirea infracționalității juvenile. Editura Polirom, 2018;
7. Hoinaru, R. Măsuri educaționale în prevenirea infracționalității juvenile în România. Editura ALL, 2020;
8. Codul Penal și Codul de Procedură Penală, ed. 2024;
9. https://anp.gov.ro/wp-content/uploads//2024/SITUATIA-LUNARA-ianuarie-2023.pdf
10. https://criminologie.org.ro/wp-content/uploads/2015/08/justitie_juvenila_romana.pdf
11. https://anp.gov.ro
12. www.mai.gov.ro

PROVOCĂRILE SECURITĂȚII PUBLICE ÎN ERA DIGITALĂ: IMPACTUL TERORISMULUI CIBERNETIC ȘI AL MALWARE-ULUI ADAPTIV

PUBLIC SECURITY CHALLENGES IN THE DIGITAL ERA: THE IMPACT OF CYBERTERRORISM AND ADAPTIVE MALWARE

Vrublevschii Mihai-Eugen
Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza”, București, Aleea Privighetorilor nr. 1A, sector 1
vrub1@yahoo.com
Oroșanu Marius-Andrei
Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza”, București, Aleea Privighetorilor nr. 1A, sector 1
andrei.orosanu@academiadepolitie.ro

Abstract (en): *The rapid advancement of technology has profoundly transformed the types of threats that affect public order and safety. Cyberterrorism and cybercrime have become major issues for governments and organizations, as cyberattacks can cause significant economic and social damage. Adaptive malware, a sophisticated form of malicious software, represents a dynamic threat capable of evading standard security measures. This article examines the modern challenges associated with these emerging risks and emphasizes the need for effective, integrated protection strategies.*

Keywords: *public security, cyber terrorism, adaptive malware, critical infrastructures, cybercrime.*

Abstract (ro): *Progresele rapide în domeniul tehnologic au transformat profund tipurile de amenințări la adresa ordinii și siguranței publice. Terorismul cibernetic și criminalitatea informatică s-au impus ca probleme de prim rang pentru guverne și organizații, dat fiind faptul că atacurile cibernetice pot produce daune economice și sociale semnificative. În plus, malware-ul adaptiv, o categorie avansată de software malițios, reprezintă o amenințare dinamică și greu de detectat, capabil să evite măsurile tradiționale de securitate. Acest articol oferă o analiză a provocărilor contemporane asociate acestor riscuri și subliniază necesitatea unor strategii integrate de protecție și prevenție.*

Cuvinte-cheie: *securitate publică, terorism cibernetic, malware adaptiv, infrastructuri critice, criminalitate cibernetică.*

I. INTRODUCERE

Într-o lume în continuă digitalizare, securitatea publică se confruntă cu provocări de o complexitate tot mai mare. Creșterea conectivității globale a adus beneficii semnificative, dar a creat și vulnerabilități pe care actorii rău-intenționați le exploatează. Printre acestea, terorismul cibernetic și malware-ul adaptiv reprezintă cele mai mari amenințări din ultimele decenii.

Ipoteza acestui articol este că atacurile cibernetice, din ce în ce mai sofisticate și adaptabile, au potențialul de a destabiliza nu doar infrastructurile critice, ci și societățile moderne în ansamblu. Aceste amenințări nu pot fi combătute prin metode tradiționale de securitate, ci necesită o abordare integrată, bazată pe inovație tehnologică, cooperare internațională și educație cibernetică la scară largă. În plus, succesul combaterii acestora depinde de capacitatea guvernelor și a sectorului privat de a anticipa și contracara tacticile adversarilor înainte ca acestea să cauzeze pagube.

Prin această analiză, se subliniază cum terorismul cibernetic și malware-ul adaptiv pot fi considerate „arme moderne” în războaiele digitale, punând în pericol siguranța cetățenilor, stabilitatea economică și chiar securitatea națională. De asemenea, articolul propune soluții pentru a reduce riscurile asociate acestor amenințări și pentru a crește reziliența sistemelor critice.

II. TERORISMUL CIBERNETIC: DEFINIȚIE ȘI IMPACT ASUPRA SECURITĂȚII PUBLICE

Terorismul cibernetic constă în utilizarea tehnologiilor informatice pentru a lansa atacuri care urmăresc destabilizarea structurilor sociale, economice sau politice. Acesta include acțiuni deliberate precum atacuri asupra rețelelor guvernamentale, infrastructurilor critice și sistemelor financiare. Scopul acestor atacuri este de a crea haos, de a șantaja guvernele sau de a influența populațiile în direcții specifice.

De exemplu, un atac cibernetic bine coordonat asupra rețelelor de energie poate paraliza activitățile economice și sociale ale unui stat. Un astfel de scenariu s-a întâmplat în Ucraina, unde hackerii au reușit să întrerupă alimentarea cu energie electrică pentru milioane de oameni. În plus, terorismul cibernetic implică adesea și utilizarea rețelelor sociale pentru a răspândi mesaje de propagandă, recrutare sau dezinformare, afectând direct siguranța publică.

O altă tactică frecvent utilizată în terorismul cibernetic este atacul de tip ransomware asupra spitalelor sau a infrastructurilor medicale. În astfel de cazuri, atacatorii criptează datele vitale ale pacienților și cer răscumpărări semnificative pentru a le restabili. Astfel de acțiuni pot duce la întreruperi ale serviciilor medicale, punând viețile pacienților în pericol. Mai mult, aceste atacuri nu au doar consecințe financiare, ci și psihologice, deoarece instalează frica și nesiguranța în rândul populației și al instituțiilor.

Fig.1 – Harta globală a atacurilor cibernetice în timp real și modul în care acestea sunt distribuite pe glob (Sursa imaginii: https://cybermap.kaspersky.com)

III. MALWARE-UL ADAPTIV: O EVOLUȚIE CONTINUĂ A AMENINȚĂRILOR CIBERNETICE

Malware-ul adaptiv reprezintă o evoluție a software-ului malițios tradițional, fiind proiectat să își modifice comportamentul în timp real pentru a evita detectarea. Acest tip de malware utilizează tehnici avansate, precum inteligența artificială și învățarea automată, pentru a exploata vulnerabilitățile din sisteme[1].

De exemplu, un malware adaptiv poate identifica soluțiile antivirus utilizate de un sistem și poate genera noi variante care să eludeze detecția. Un caz notabil este „Emotet”, un malware care a fost capabil să învețe din măsurile de contracarare, devenind din ce în ce mai greu de eliminat. De asemenea, malware-ul adaptiv are capacitatea de a se răspândi rapid prin rețele de dispozitive IoT (Internet of Things), transformându-le în „botnet-uri” utilizate pentru atacuri masive de tip DDoS.

Mai mult, malware-ul adaptiv[2] poate fi utilizat în mod strategic pentru a ataca infrastructuri critice și a lansa atacuri de tip ransomware, în care datele sensibile ale unei organizații sunt criptate, iar atacatorii cer răscumpărare pentru decriptare. Aceste atacuri au devenit din ce în ce mai sofisticate, unele malware-uri fiind capabile să se instaleze în sistemele infectate, să se disipeze pe multiple dispozitive și să dezactiveze soluțiile de securitate, făcând astfel recuperarea aproape imposibilă fără o intervenție din partea experților în securitate.

---

[1] **Mihai, Ioan Cosmin**. *Securitatea cibernetică în era digitală: Provocări și soluții pentru prevenirea atacurilor informatice.* Editura Universității din București, 2021.

[2] **Kaspersky, Eugene**. *Cybersecurity Threats: Analysis and Prevention*. Kaspersky Lab, 2022.

Prin urmare, combaterea malware-ului adaptiv nu se rezumă doar la actualizarea regulată a software-ului antivirus, ci implică și un proces continuu de monitorizare, educație cibernetică și utilizarea unor soluții de securitate de ultimă oră care pot identifica și preveni aceste amenințări în timp real.

Această evoluție pune o presiune enormă pe organizații și utilizatori, care trebuie să implementeze soluții de securitate mai dinamice și pro-active. În lipsa unor măsuri adecvate, pierderile economice și impactul social pot fi devastatoare.

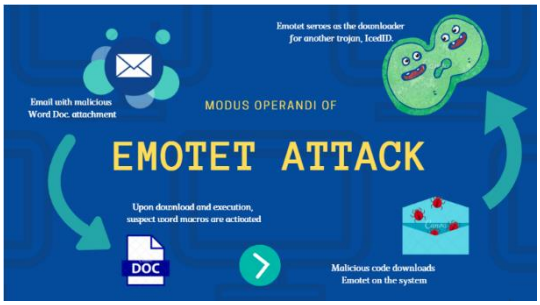

Fig.2 – Harta globală a atacurilor cibernetice în timp real și modul în care acestea sunt distribuite pe glob
(Sursa imaginii: https://www.riskcompliance.biz)

IV. STRATEGII DE COMBATERE ȘI ROLUL COOPERĂRII INTERNAȚIONALE

În fața amenințărilor tot mai sofisticate aduse de malware-ul adaptiv, este esențial ca organizațiile, guvernele și utilizatorii să adopte strategii de protecție integrate și să colaboreze la nivel internațional pentru a răspunde eficient acestor atacuri. Malware-ul adaptiv se modifică constant pentru a evita detectarea, ceea ce face ca soluțiile tradiționale de securitate să devină insuficiente. Astfel, pentru a proteja infrastructurile critice și a reduce riscurile, este necesar un efort global coordonat.

1. *Monitorizarea globală și analiza comportamentală colaborativă*

O primă strategie importantă constă în monitorizarea continuă a rețelelor și analiza comportamentului sistemelor infectate, iar acest lucru trebuie să fie realizat nu doar la nivel național, ci și la nivel global. Colaborarea între agențiile de securitate cibernetică din diverse țări permite identificarea rapidă a modelelor de atac și a comportamentelor anormale, chiar și atunci când malware-ul adaptiv se modifică pentru a evita soluțiile locale de protecție. De exemplu, organizațiile internaționale, cum ar fi INTERPOL sau EUROPOL, joacă un rol crucial în schimbul de informații și în coordonarea acțiunilor împotriva atacurilor cibernetice transnaționale, oferind o protecție mai eficientă în fața amenințărilor cibernetice globale.

2. *Educația și conștientizarea utilizatorilor pe plan internațional*

Educația și formarea continuă a utilizatorilor privind riscurile cibernetice sunt esențiale, iar aceste inițiative trebuie să fie susținute și coordonate la nivel internațional. Campaniile de conștientizare cibernetică[3], desfășurate de organizații internaționale, pot ajuta utilizatorii din întreaga lume să înțeleagă pericolele malware-ului și să adopte măsuri de protecție. De exemplu, Agenția Europeană pentru Securitatea Rețelelor și Informațiilor (ENISA) promovează standarde și bune practici pentru educația digitală, care ajută la protejarea utilizatorilor de atacurile de tip phishing și alte forme de inginerie socială. Colaborarea globală în domeniul educației cibernetice este esențială pentru a reduce vulnerabilitățile umane în fața malware-ului adaptiv.

3. *Backup-uri securizate și planuri de recuperare internaționale*

Backup-urile eficiente și planurile de recuperare sunt esențiale pentru a răspunde la atacurile de tip ransomware sau alte tipuri de malware care criptează datele[4]. Aceste strategii trebuie să fie

[3] **Symantec Corporation**. *Internet Security Threat Report*. Symantec, 2023.
[4] **Georgescu, Alina.** *Protecția infrastructurilor critice în fața amenințărilor cibernetice*. Editura Universitară, 2020.

implementate nu doar la nivel național, ci și la nivel global, prin standarde comune de protecție a datelor și prin parteneriate între organizațiile internaționale de securitate cibernetică. De exemplu, inițiative precum „The Global Forum on Cyber Expertise” (GFCE) încurajează schimbul de bune practici și resurse între țări pentru a ajuta organizațiile să creeze planuri de backup și recuperare robuste.

4. *Colaborarea internațională în combaterea malware-ului adaptiv*

Combaterea malware-ului adaptiv necesită un efort colectiv și o abordare globală. Organizațiile internaționale, cum ar fi INTERPOL, EUROPOL, dar și parteneriatele public-private, sunt esențiale pentru coordonarea răspunsurilor la atacuri cibernetice transfrontaliere. Colaborarea între guverne, instituții de securitate și companii private permite crearea unui cadru global de protecție, în care informațiile sunt schimbate rapid, iar intervențiile sunt eficiente în timp real. Inițiativele internaționale permit răspunsuri rapide și coordonate, care sunt esențiale pentru a preveni sau minimiza daunele provocate de malware-ul adaptiv.

Prin implementarea acestor strategii, susținute de o cooperare internațională solidă, se poate construi o apărare cibernetică mult mai robustă împotriva amenințărilor malware-ului adaptiv. Colaborarea la nivel global este cheia pentru protejarea infrastructurilor critice și asigurarea unui mediu digital mai sigur pentru toți utilizatorii.

Fig.2 – Cum să lupți împotriva atacurilor cibernetice
(Sursa imaginii: https://norsit.ro/securitatea-cibernetica-lupta-impotriva-hackerilor)

V. CONCLUZII

În concluzie, malware-ul adaptiv reprezintă o amenințare tot mai mare pentru securitatea cibernetică globală, având capacitatea de a se modifica constant pentru a evita detectarea și de a exploata vulnerabilitățile sistemelor informatice. Pe măsură ce tehnologia avansează, atacurile devin din ce în ce mai sofisticate, ceea ce face ca măsurile tradiționale de protecție să nu mai fie suficiente pentru a proteja datele și infrastructurile critice. De aceea, este esențial să adoptăm o abordare mai cuprinzătoare și mai adaptabilă pentru a răspunde eficient acestor riscuri.

Una dintre soluțiile propuse este cea discutată mai sus: educația utilizatorilor. Mulți dintre atacatori se bazează pe greșelile umane pentru a pătrunde în sistemele informatice, prin tehnici de phishing sau inginerie socială. De aceea, conștientizarea și educarea utilizatorilor sunt pași fundamentali în prevenirea atacurilor. Aceste inițiative trebuie să fie susținute atât la nivel național, cât și internațional, prin programe de instruire și campanii de conștientizare cibernetică.

În plus, este important să avem un plan clar de backup și recuperare a datelor în caz de atac, pentru a putea restabili rapid funcționarea sistemelor afectate fără a fi nevoie să plătim răscumpărări. Colaborarea între organizațiile internaționale, guverne și companii private este esențială pentru a construi un sistem de protecție robust împotriva amenințărilor cibernetice, iar schimbul de informații între aceste entități va permite o reacție rapidă și eficientă în fața atacurilor.

În final, propunerea mea este de a intensifica colaborarea globală în domeniul securității cibernetice, întrucât amenințările cibernetice nu au granițe. Numai printr-o acțiune comună, prin parteneriate internaționale și prin investiții în tehnologii de protecție avansate, vom putea să protejăm infrastructurile critice și să asigurăm un mediu digital mai sigur pentru toți utilizatorii. Aceasta nu este o luptă ce poate fi câștigată de o singură entitate, ci un efort colectiv care necesită implicarea activă a tuturor părților implicate.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE:

[1] **Ioan Cosmin, MIHAI,** *Securitatea cibernetică: Provocări și soluții în fața amenințărilor digitale.* Editura Universitară, 2023.

[2] **Ioan Cosmin, MIHAI**, *Securitatea cibernetică în era digitală: Provocări și soluții pentru prevenirea atacurilor informatice.* Editura Universității din București, 2021

[3] **Ioan Cosmin, MIHAI; Costel, CIUCHI**; **Gabriel, PETRICĂ; Laurențiu GIUREA**, *Provocări și strategii de Securitate cibernetică*. Editura Sitech, 2015.

[4] **Eugene, KASPERSKY**, *Cybersecurity Threats: Analysis and Prevention.* Kaspersky Lab, 2022.

[5] **Gabriel, STOICA**, *Criminalitatea informatică: Aspecte teoretice și practice.* Editura Polirom, 2019.

[6] **Alina, GEORGESCU,** *Protecția infrastructurilor critice în fața amenințărilor cibernetice.* Editura Universitară, 2020**.**

[7] **Symantec Corporation,** *Internet Security Threat Report.* Symantec, 2023.

Referințe online:

[8] **https://www.europol.europa.eu/crime-areas/cybercrime**

[9] **https://dnsc.ro**

[10] **https://www.kaspersky.com**

EVOLUȚIA CRIMINALITĂȚII CIBERNETICE ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ. TENDINȚE, CAUZE ȘI STRATEGII DE COMBATERE.

THE EVOLUTION OF CYBERCRIME IN THE EUROPEAN UNION: TRENDS, CAUSES AND COMBATING STRATEGIES.

Slt. ZLATEA Teodor-Marius
Academia de Poliție "Alexandru Ioan Cuza",
București, Aleea Privighetorilor nr. 1A, sector 1
zlatea_teodor97@yahoo.com

Abstract(ro): *Criminalitatea cibernetică constituie una dintre cele mai mari provocări cu care se confruntă Uniunea Europeană în prezent, având repercusiuni semnificative asupra securității cibernetice, economiei și drepturilor fundamentale ale cetățenilor. Această lucrare investighează dinamica fenomenului criminalității cibernetice în cadrul Uniunii Europene, concentrându-se asupra celor mai des întâlnite forme de infracțiuni informatice, precum atacurile cibernetice de amploare, furtul de identitate și fraudele financiare online. Analiza include o discuție detaliată a cauzelor care contribuie la amplificarea acestor infracțiuni, incluzând dezvoltările tehnologice rapide, factorii socio-economici și deficiențele legislative. În același timp, sunt examinate măsurile adoptate la nivelul Uniunii Europene pentru prevenirea și combaterea acestui fenomen, de la reglementările recente și strategii de securitate cibernetică, până la inițiativele de cooperare transnațională între statele membre.*

Cuvinte cheie*: Criminalitate cibernetică, Uniunea Europeană, atacuri cibernetice de amploare, furt de identitate, fraude financiare online.*

Abstract(en): *Cybercrime is becoming a bigger problem in the European Union, affecting online security, the economy, and people's rights. This paper examines the rise of cybercrime in Europe, with an emphasis on the most widespread types of offenses, including cyberattacks, identity theft, and online financial fraud. It also discusses the reasons why these crimes are happening more often, like new technologies, changes in the economy, and gaps in the law. The paper also examines the steps the European Union has taken to fight cybercrime, like new laws and cooperation between member countries. Finally, it highlights the need for a more effective and coordinated response from European institutions and national governments to deal with these growing threats.*

Keywords*: Cybercrime, European Union, cyberattacks, identity theft, online financial fraud.*

I. INTRODUCERE

În ultimii ani, criminalitatea cibernetică a devenit o provocare majoră pentru securitatea digitală, atât în Uniunea Europeană, cât și la nivel global. Odată cu expansiunea rapidă a tehnologiilor digitale, infractorii cibernetici au găsit noi modalități de a exploata vulnerabilitățile sistemelor informatice, iar numărul și complexitatea atacurilor cibernetice au crescut considerabil. Aceasta nu se limitează doar la atacuri asupra infrastructurii tehnice, ci include o varietate de infracțiuni, cum ar fi furtul de date personale, fraudele financiare online, atacurile de tip ransomware și influențarea proceselor politice.

Tendințele actuale din domeniul criminalității cibernetice arată o diversificare semnificativă a tipurilor de atacuri, cu un accent tot mai mare pe atacurile coordonate din partea grupurilor organizate sau chiar a unor state naționale, care pot urmări atât scopuri financiare, cât și geopolitice. În plus, digitalizarea accelerată a sectoarelor economice și a instituțiilor publice, în special pe fondul pandemiei de COVID-19, a dus la o creștere a vulnerabilităților în mediul online, creând noi oportunități pentru infractorii cibernetici.

Factorii care au contribuit la această expansiune a criminalității cibernetice sunt multipli. Accesibilitatea globală a internetului și tehnologiile de comunicare au fost factori-cheie, iar vulnerabilitățile tehnice ale sistemelor informatice și lipsa unor măsuri corespunzătoare de educație digitală pentru utilizatori au amplificat riscurile. De asemenea, aplicarea legilor la nivel internațional este mult mai dificilă datorită naturii transfrontaliere a acestor infracțiuni, care pot fi desfășurate de pe orice continent, fără a fi ușor de urmărit.

Pentru a răspunde acestui fenomen, Uniunea Europeană a implementat o serie de strategii care vizează combaterea criminalității cibernetice. Printre acestea se numără crearea unor agenții specializate, cum ar fi ENISA (Agenția Uniunii Europene pentru Securitatea Cibernetică) și Europol, care lucrează împreună cu autoritățile naționale pentru a preveni și a răspunde eficient atacurilor. De asemenea, Uniunea Europeană a introdus reglementări precum Directiva privind securitatea rețelelor și sistemelor informatice (NIS), care impune măsuri stricte de protecție și răspuns în fața atacurilor cibernetice, și promovează inițiative de educație în domeniul securității cibernetice, destinate atât cetățenilor, cât și organizațiilor.

În concluzie, prevenirea și combaterea criminalității cibernetice rămân o prioritate esențială pentru Uniunea Europeană. Este necesar ca măsurile de protecție să se adapteze continuu la noile provocări generate de avansurile tehnologice și de schimbările rapide ale peisajului digital, pentru a asigura un mediu online mai sigur și mai protejat.

Scopul acestui articol este de a oferi o înțelegere cuprinzătoare a impactului criminalității cibernetice asupra Uniunii Europene și de a evidenția măsurile implementate pentru a răspunde eficient acestei amenințări în continuă schimbare.

II. TENDINȚE ACTUALE ALE CRIMINALITĂȚII CIBERNETICE

Printre cele mai frecvente tipuri de atacuri cibernetice întâlnite în Uniunea Europeană se numără:

a) **Furtul de date personale**: Hackeri care accesează baze de date ale companiilor pentru a fura informații personale, precum datele bancare sau parolele, care sunt apoi folosite pentru fraudă sau vândute pe piețele ilegale.

b) **Atacurile de tip ransomware**: Aceste atacuri implică blocarea accesului la fișierele unui sistem informatic și solicitarea unei răscumpărări pentru a le debloca. Acest tip de atac este tot mai frecvent, afectând atât instituțiile publice, cât și companiile private.

c) **Manipularea alegerilor**: Unele grupuri de hackeri, chiar și statele, folosesc atacuri cibernetice pentru a influența alegerile politice sau pentru a răspândi informații false care pot afecta deciziile politice ale cetățenilor.

d) **Fraude financiare online**: Infractorii folosesc metode precum phishing-ul sau viruși pentru a accesa conturi bancare și a fura bani din conturile persoanelor sau organizațiilor.

III. EVOLUȚIA CRIMINALITĂȚII CIBERNETICE

Criminalitatea cibernetică a evoluat semnificativ în ultimele decenii, începând de la infracțiuni relativ simple, cum ar fi virușii informatici și spam-ul, până la atacuri extrem de sofisticate, cum ar fi ransomware-ul și spionajul cibernetic.

a) **Primele forme de criminalitate cibernetică (anii ’90 - începutul anilor 2000)**

La începutul erei internetului, infracțiunile cibernetice se limitau, în general, la atacuri de tip „virus” și „spam”[1]. Acestea erau de obicei realizate de indivizi sau grupuri izolate care doreau să provoace daune în scopuri personale sau pentru distracție. Exemple notabile din această perioadă includ virusul *ILOVEYOU* și *Melissa,* care au avut un impact global asupra utilizatorilor de internet. În această perioadă, reglementările erau limitate, iar autoritățile aveau puține instrumente pentru a combate aceste infracțiuni.

[1] Spam este procesul de expediere a mesajelor electronice nesolicitate, de cele mai multe ori cu caracter comercial de publicitate pentru produse și servicii dubioase, practicată în industria e-marketingului.

b) **Criminalitatea cibernetică emergentă (2005-2015)**

În această perioadă, criminalitatea cibernetică a devenit mai sofisticată, iar atacurile informatice au început să vizeze ținte mult mai valoroase, inclusiv instituții guvernamentale și companii mari. Fenomenul ransomware-ului a început să prindă amploare, iar infractorii informatici au început să pună la cale atacuri complexe, cerând recompense financiare în schimbul deblocării datelor criptate. În această perioadă, Uniunea Europeană a început să implementeze strategii legislative pentru a face față acestei noi forme de criminalitate.

c) **Criminalitatea cibernetică modernă (2015-prezent)**

Atacurile cibernetice s-au diversificat și s-au înmulțit. Ransomware-ul a devenit o metodă frecventă de atac, vizând atât organizații guvernamentale, cât și instituții financiare sau chiar spitale. În 2017, atacul *WannaCry* a afectat milioane de utilizatori din întreaga lume, inclusiv instituții din Uniunea Europeană. În acest context, au apărut și atacurile sponsorizate de state, având scopuri politice sau economice. Uniunea Europeană a trebuit să își întărească măsurile de apărare și să dezvolte o legislație mai robustă în domeniul securității cibernetice.

IV. CAUZELE CRIMINALITĂȚII CIBERNETICE

a) **Creșterea dependenței de tehnologie**

Unul dintre factorii principali care contribuie la creșterea criminalității cibernetice este dependența tot mai mare a societății de tehnologia digitală. Majoritatea activităților economice și sociale se desfășoară online, iar acest lucru a deschis noi vulnerabilități pentru atacuri cibernetice. După cum subliniază P.W. Singer și Allan Friedman în *Cybersecurity and Cyberwar,* infractorii cibernetici pot exploata aceste vulnerabilități pentru a obține beneficii financiare, economice sau politice.

b) **Globalizarea criminalității cibernetice**

Globalizarea și interconectivitatea au permis infractorilor cibernetici să opereze din orice colț al lumii, fără a fi nevoiți să se confrunte cu bariere naționale. Criminalii pot accesa sisteme informatice din alte state, având un impact asupra infrastructurilor critice din Uniunea Europeană. Acest fenomen este adesea întâlnit în atacurile de tip DDoS [2]sau în campaniile de spionaj industrial, așa cum este descris de Ben Buchanan în *The Cybersecurity Dilemma*.

V. TENDINȚE EMERGENTE ÎN CRIMINALITATEA CIBERNETICĂ

a) **Ransomware-ul**

Unul dintre atacurile cele mai frecvente și distructive este ransomware-ul, care vizează criptarea fișierelor de pe calculatoarele victimei și solicită o recompensă pentru a le decripta. Această metodă de atac a fost utilizată de grupuri criminale și chiar de agenții statale pentru a destabiliza economii sau pentru a obține beneficii financiare. După cum arată autorii din *Handbook of Digital Forensics and Investigation*, acest tip de atac a evoluat rapid, având o capacitate semnificativă de a perturba organizațiile și instituțiile guvernamentale.

b) **Atacurile sponsorizate de stat**

În ultima perioadă, s-a înregistrat o creștere a atacurilor cibernetice sponsorizate de state, care au scopuri politice sau economice. Aceste atacuri pot include furtul de date sensibile sau influențarea proceselor electorale. Aceste activități sunt adesea mai sofisticate și mai greu de identificat, iar autoritățile europene au avut dificultăți în a contracara aceste atacuri, așa cum descriu Laura C. O'Brien și alți autori în *EU Cybersecurity Law and Policy*.

VI. STRATEGII DE COMBATERE A CRIMINALITĂȚII CIBERNETICE ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ

a) **Reglementări și legislație europeană**

Uniunea Europeană a adoptat diverse reglementări pentru a întări securitatea cibernetică, inclusiv Directiva NIS (Network and Information Systems) și Regulamentul GDPR, care au rolul de

[2] Atacuri de tip DDOS - vizează site-urile web și serverele, întrerupând serviciile de rețea în încercarea de a epuiza resursele unei aplicații. Infractorii din spatele acestor atacuri inundă un site cu trafic anormal, ducând la o funcționalitate slabă a site-ului web sau trimițându-l complet offline.

a proteja datele și de a asigura un cadru de securitate cibernetică pentru toți cetățenii europeni. Aceste reglementări sunt susținute de politici și strategii internaționale care implică agenții precum Europol și ENISA.

b) **Cooperarea internațională**

Criminalitatea cibernetică nu poate fi combătută doar la nivel național. Este nevoie de o cooperare strânsă între statele membre ale Uniunii Europene și între organizații internaționale precum INTERPOL[3]. Răspunsurile la atacurile cibernetice trebuie să fie rapide și coordonate, pentru a preveni daunele majore.

c) **Educația și sensibilizarea publicului**

O altă măsură importantă este educația și conștientizarea publicului. Informațiile și resursele educaționale pot ajuta utilizatorii să recunoască amenințările cibernetice și să ia măsuri preventive. Campaniile de sensibilizare, așa cum sunt cele promovate de ENISA[4], pot contribui la reducerea numărului de atacuri reușite. Publicul poate fi educat prin mai multe metode cum ar fi: campanii de sensibilizare publică, traininguri și cursuri online, colaborarea între instituțiile educaționale și agențiile de securitate, programe de informare în cadrul companiilor și instituțiilor publice și prin implicarea autorităților naționale și europene.

VII. CONCLUZII

Criminalitatea cibernetică reprezintă o amenințare majoră în Uniunea Europeană, cu un impact profund asupra securității cibernetice, economiei și drepturilor cetățenilor. Deși progresele legislative și tehnologice au fost semnificative în ultimele decenii, criminalitatea cibernetică continuă să evolueze și să devină din ce în ce mai sofisticată. Ransomware-ul, furtul de identitate și fraudele financiare online sunt doar câteva dintre formele cele mai frecvente atacuri care pun în pericol instituțiile publice și private, dar și securitatea personală a cetățenilor europeni.

Pe măsură ce tehnologia avansează, iar atacurile cibernetice devin tot mai complexe, este esențial ca răspunsul Uniunii Europene să fie flexibil și adaptabil. O abordare coordonată, cu o colaborare strânsă între instituțiile europene, guvernele naționale, și sectorul privat, este cheia în combaterea acestui fenomen în continuă schimbare. Numai printr-o astfel de colaborare și prin investiții constante în infrastructuri de securitate cibernetică, Uniunea Europeană poate spera să creeze un mediu digital mai sigur, protejând astfel drepturile fundamentale ale cetățenilor și integritatea economiilor naționale.

VIII. BIBLIOGRAFIE

- **Singer, P.W., & Friedman, A. (2014).** *Cybersecurity and Cyberwar: What Everyone Needs to Know*. Oxford University Press.
- **Buchanan, B. (2017).** *The Cybersecurity Dilemma: Hacking, Trust, and Fear Between Nations*. Oxford University Press.
- **Moore, R. (2010).** *Cyber Crime: Investigating High-Technology Computer Crime*. Pearson Education.
- **Bartlett, J. (2014).** *The Dark Web: Unearthing the Secrets of the Internet's Hidden Underworld*. BBC Books.
- **O'Gorman, J., McCoy, J., et al. (2017).** *Digital Security: Defending the Network*. O'Reilly Media.
- **O'Brien, L.C. (2019).** *EU Cybersecurity Law and Policy*. Routledge.
- **Casey, E. (2011).** *Handbook of Digital Forensics and Investigation*. Elsevier.
- **Meier, R.F. (2017).** *Cybersecurity: A Practical Guide to the Law of Cyber Risk*. Wiley.

[3] Interpol – Organizația Internațională a Polițiilor Criminale, care coordonează cooperarea polițienească între diferite țări.
[4] Enisa - este agenția Uniunii Europene care are ca misiune realizarea unui nivel comun ridicat de securitate cibernetică în întreaga Europă.

SITECH
EDITURA SITECH
www.sitech.ro
Craiova, Calea Unirii, nr. 147, parter
e-mail: office@sitech.ro
tel: 0773 837 787 / 0722 216 508